ANTONINVS
DE
AMATO.
VARIARVM
RESOLVTIONVM.

Digitized by Google

Digitized by Google

VARIARVM FORENSIVM ET PRACTICABILIVM IVRIS RESOLVTIONVM,

Liber Primus, & Secundus.

IN QVO QVÆSTIONES IN DIES FERE OCCVRRENTES controuerſæ, dilucidè continentur, quæ iuris proprij Siculi interpretatione, & Deciſionibus Tribunalium exornantur.

AVCTORE

ANTONINO DE AMATO

Panormitano. V. I. D.

ET APVD SICILIÆ SVPREMA TRIBVNALIA Cauſarum Patrono.

CVM INDICE GEMINO, CAPITVM SEV ARGVMENTORVM Singularium reſolutionum altero, Altero rerum memorabilium.

VENETIIS, M. DC. LV.

APVD TVRRINVM.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIIS.

Illuſtriſ. D. meo, ac Patrono Colendiſ.

DOMINO IOSEPH GIRVNDÆ

Patritio Nobili Barienſi, ac I. V. D. Celeberrimo.

SVmmum illud virtutis Imperium, quod nulla videtur actiuitatis ſphæra circunſcribi, in partes remotas talia cernitur operari, vt in eos etiam, quos nunquam vidimus pręcipuo amore quodam efferamur. Quòcirca non mirum ſi hæc, quæ in te multiplici titulo ſedem collocauit me in tui obſequium ità deuinxerit; vt ex me exigat, quamuis à longè tributum ſeruitutis: Nam denuo Opus hoc legale VARIARVM IVRIS RESOLVTIONVM Auctore ANTONINO de AMATO typis mandaturus, quod temporis vetuſtate ſimul cum tanto Viro Iure in vtroque verſatiſsimo videtur euanuiſſe nõ alteri ſacrandum putaui, quàm tibi vti de legibus Doctori optimo meritiſsimo, vt & mea ergà te eluceſcat obſeruantia, & opus ipſum in Patrono tali, quaſi in proprio centro locaretur. Suæ lucis igitur quieſcit in gremio, dum ad tuam properat, omniũ, ſed maximè legalium ſcientiarum excellentiam, quę ſan-

guinis

guinis ſplendori fulgentiſsimo, nec non fortunæ bonorum vbertati maritata honorum tibi fętus altiſsimos propagauit; ità vt etiam inter aſtra ſplendeant inſignia tuæ claritatis argumenta; nec huic vnquam alius ſplendor poterat arridere ſuauior, quàm tui Vmbra ſereniſsima, quippe qui in legibus viuens à legali munere non poteris abhorrere. Hoc tamen primum meæ deuotionis ſpecimen ſic velim conſpicias, vt ſtudium minimè obliuiſcaris offerentis, qui quamuis quid non legale in his tamen, quæ tibi accepta ſunt conumerari, & in quibuſcumque tibi placitis vellet famulari; quod ſe maximè præſtaturum confidet, quando tuæ protectionis vmbra iſtic, & vbique plurimum auctoritate pollente nouerit ſe eſſe munitum. Vale. Idibus Decembris M.DC.LIV.

Dom[nis]: Tuæ Illuſtriſsimæ.

Seruus Addictiſſimus

Ioan. Maria Turrinus.

ILLV-

ILLVSTRISSIMO
ET EXCELLENTISSIMO
DOMINO
DON ANTONIO PIMINTELLI MARCHIONI TAVARÆ, Domino Villæ Alixæ, & Vigliadæ, Villæ Faſilæ, & Villæ Vincenti. Commendatori de Beluis, ac Sierræ, vni ex Præfectis Cubiculi Clauis Aureæ, Maeſtatis Catholicæ in Regno Siciliæ Proregi, & Capitaneo Generali.

CVM dubitare de ſingulis ex Ariſtotelis ſententia non ſit inutile. prudentiſſime Princeps, hoc ſi cui maximè erit vtile legum profeſſoribus, at vtilius earum dubietates dilucidè expedire, & ad veritatis lucem doctrinæ ordine concinnaque oratione traducere, Sed vtiliſſimum horum videtur, ſi quæ dubia legum latores vt digna tractarunt, tot iuris diſperſa voluminibus in vnum redigerentur veluti corpus, & quid in ijs accuratè diſſoluendis in ſummis totius orbis tribunalibus fuerit obſeruatum ſingillatim proponeretur. Hinc vero ego magis perplexas, magiſque explicatu dignas quæſtiones accuratius ad notatas argumentis, & auctoritatibus vtrinque fere ſemper adductis, pleniore reſolutione indigentes, ab optimis deciſas iudicibus maturè ſelegi vt forenſibus rebus, & legum cupidis pro virili parte conſulerem: Sed ex pluribus quas præmanibus habeo, quinquaginta ſolum in præſentia iuris reſolutiones innumeris prope modum refertas quæſtionibus, ac deciſionibus, in lucem proferre decreueram; dubius tamen eram ne defenſore carentes dubiæ prodirent, & nomini contrarium conſequerentur effectum, Sed quando tui clariſſimi nominis fama velut heſperio deductum cœlo ſidus tota Sicilia ad eo fulgenter illuxit, vt optimarum artium cultores, præſertim iure conſulti, ſtudiorum lumen, ac tutamen aduenisse ſibi polliciti fuerint, quas ſupra retuli iuris reſolutiones luci committere non dubitaui, Ariſtarchi laudes oculis ad imum demiſſis, Critici vero docte perſtringentis vnguem æquo animo ſuſcepturas, at Zoili mordacem liuorem ſub te Muſarum Mecęnate inclyto parui facturus. Et quem hercle te aptiorem mihi; ſtudijſque meis patronum eligere potuiſſem? Vt qui antiquiſſimi Pimentellorum generis nobilitate, maiorum exemplis haud ſatis decantata, mentis, ac religionis ſinceritate, virtutum ſplẽndore, ampliſſimæ dignitatis ornamento, & infinitis vndique dotibus illuſtratus ad populorum vtilitatem coleris, & amaris, eoque honoris faſtigio collocaris, quo nullus Princeps quamuis maximus vnquam euectus eſt, Neque benignior inueniri poterat defenſor, cui fidentius meas commendarem lucubrationes de cauſis agentes in hoc Regno præcipuè ſæpe definitas; Patet enim magnus tuus amor in hoc Regnum, hanc Vrbem hos Ciues, re ipſa ſæpius comprobatus, ſatis etiam claret quam tibi legum ſapienti legale ſtudium cordi ſit, & quam tibi ſit curæ virtus, quamque gratus virtutis effectus. Horum teſtis eſt Valentiæ Regnum abſte iuſtiſſime adminiſtratum, aliaque tibi commiſſa imperia. His enim longè luculentius eſt inuictiſſimi, ſapientiſſimique Regis noſtri teſtimonium, dum tibi ſuas vices, & ſummos rerum apices demandare conſulto conſueuit, cuius partes adeo regie refers, vt ipſa te Catholica Maeſtas, & affectu maximo proſequatur, & actiones tuas Hiſpano Imperio per vtiles, ac miras, placidiſſimus obſeruet, & merito, atque optimo iure commendet. Ingrederer pelagus laudum tuarum, ni tua amplitudo, & tenuitas ingenij mei me deterrerent, & ſilentio potius, ac admiratione dignum te fore, quam minus apta oratione iudicarem, Senecæ ad Lucillum præcepto doctos præſtantius exiſtere laudabilem eſſe, quam laudari. Igitur hæ reſolutiones qualeſcunque ipſæ ſint in lucem tutiſſimæ eduntur, confido enim fore vt regij animi tui benignitate mecum protegantur, & in fidem recipiantur. Deus Optimus Maximus te tibi, Regno, Regique ſeruet incolumen, dum virtus celo finitimum in dies altius extollet.

Panormi die primo Februarij 1627.

Digitized by Google

LECTORI BENEVOLO
S. P.

SI qua in re locum habet adagium, deliberandum eſſe diu, quod ſtatuendum eſt ſemel, profectò hoc in Libris Typo demandandis præcipuè ſeruetur oportet, cum in ijs id agatur, vt ſemel emiſſum irreuocabiliter ſit euolaturum, Hoc fuit in cauſa vt non niſi poſt diuturnas vigilias, & viginti annorum ſolidorum ſtudio compoſitas difficiliorum cauſarum deciſiones, ac pulcherrimas vſu forenſes quæſtiones, tum à noſtratibus, tum ab exteris iuris erudentiſſimis accuratè determinatas, ea qua datum eſt diligentia in ordinem digeſſerim, & paulo vberiores in lucem ediderim, alias quoque foro frequentiores molior, & volente numine in lucem proferam iuris reſolutiones, quas voco vtriſque me tibi ſapienti Lectori mancipo, & curo vt tempus quod à clientela, & conſultationibus, quaſi per ſatyram mihi conceditur in dies aliquid boni poſſit afferre, eas igitur æquo legas animo, nec forte legiſſe te pœnitebit, & proxime diuulgandarum te nunquam deſtituet deſiderium. Vale.

AVCTORIS.
PROTESTATIO.

TEſtor illud primum nil hic me nec alibi ſic aſſeuerare, aut ex animo defendere vt à Sacroſanctæ Eccleſiæ decretis, canonibus, & traditionibus, quidquam deuiare præſumam, Sed quæ ſcribo (auſpice Ieſu, & Deiparæ Virginis Succurſu) Sanctæ Matris Eccleſiæ Cenſuræ in omnibus me ſubmitto.

ANA-

ANAGRAMMA

ANTONINVS AMATVS.

IT NONA MVSA NATVS.

MErcurius Maia genitus ſublimia pennis
Præpetibus, dulci tranat & eloquio:
Penna, ac ore potens Iuriſconſultus Amatus
IT NONA MVSA NATVS ad alta celer;
Cuius doctrina, (quia conſonat) aſtra relinquit
Iuſtitia, & Siculos læta iuuare venit.

TETRACTICON

OLim quod populis oracula Sacra ferebat
Rite erat a cunctis alma vocata Themis,
Iuris Sacra refers reſponſa, & iura reſoluis
Ambigua, hinc quali nomine dignus eris?

AD OPERIS AVTHOREM.

Don Petri Velazquez de lara & dela çerda V.I.S.

ANAGRAMMA.

DOCTOR D. ANTONINVS AMATVS:

SVNT TVA DONA NORMA DOCTIS:

FRugiferam fama eſt Cererem coluiſſe Panormi
Rura, & conſerta dona dediſſe manu:
Hac tamen Vrbs Fœlix non tàm ſe iactat alumna,
Quàm te quod foueat ciuis Amate ſinu,
Illa tulit leges aruis auidiſque colonis,
NORMA ſed hæc DOCTIS SVNT TVA DONA viris.

AR-

ARGVMENTA
RESOLVTIONVM
Quæ in hoc Primo Libro continentur.

RESOLVTIO. I.

MAIOR natus ex tertiogenito an in feudi ſucceſſione minori natu ex ſecundogenito præferatur, fratris primogeniti filio defunctо ſtante, clauſula iuris francorum, ad intellectũ capituli ſi aliquem Sereniſſimi Regis Iacobi,& cap. 18. Regis Philippi.

RESOLVTIO. II.

Dos de Paragio an debeatur nepti ex filio ſecũdogenito præmortuo viuente auo, ad intellectum conſtitutionis in aliquibus.

RESOLVTIO. III.

Dominus directus pro canone, & proprietate, dos vel alius priuilegiatus creditor an præferatur priuilegiatam hypothecam habenti ex leg. licet C. qui potior.in pign. habean.& l. interdum ff. eodem ad intellectum capituli Ritus 192.

RESOLVTIO. IV.

Prætium feudi redempti ex pacto de retrouendendo an pertineat primogenito tantum cum ſuccedat ipſe ſolus in feudo vel ſit diuidendum inter omnes fratres.

RESOLVTIO. V.

Hipote dotis reſtituende retrotrahitio an ad initium promiſſionis, vel contracti matrimonij ad prçiudicium creditorum medio tempore contraentium fiat.

RESOLVTIO. VI.

Nouum grauamen quando dicatur ex ſententia illarum vt tertia appellatio, vel ſecunda reuiſio concedatur.

RESOLVTIO. VII.

Soluens quando in iuribus,& loco dimiſsi creditoris priuilegiati ſuccedat atque ſubintret.

RESOLVTIO. VIII.

Tacita ſtipulatio de iure fauore dotis præſumpta in capitulis matrimonialibus an paratam habeant exequutionem ad intellectum Ritus. 101.

RESOLVTIO. IX.

Adhæſionis remedio an quandocumque etiam poſt decem diem, vel deſertam propriam appellationē altera pars vti poſſit in capitibus connexis,ſi ab vno quatenus, & in quantum appellatum fuerit.

RESOLVTIO. X.

Vocatis per teſtatorem illis, qui de iure ſuccedere debente an vltimi hæredis defuncti inteſtata ſucceſſio locum habeat, vel teſtatoris aut grauati ſpectetur proximitas.

RESOLVTIO. XI.

Creditor non citatus tempore quo aduerſus debitorem ab alio creditore pignus diſtrahi petitum eſt à iure ſuo ſuper diſtracto pignote non excluditur eſto quod antea in primo decreto citatione fuiſſet admonitus.

RESOLVTIO. XII.

Reuendicatoria actio,an ſecundo donatario, vel in contractu ſubſtituto contra tertium rei donate poſſeſſotem competat.

RESOLVTIO. XIII.

Exequutio contractus hæredis grauati an contra, vel ad inſtantiam fideicommiſſarij vniuerſalis fiat, vel eius qui in inſtrumento,ex vi comprehenſiua & incluſiua,continetur, quamuis in eo non nominati, ad interpretationem Capitulorum Ritus.103.122.123.& 124.

RESOLVTIO. XIV.

Melioramenta,& magni ſumptus,qui non concernunt conſuetam meliorationem emphyteuſis, an emphyteute,vel domini ſint te,ad dominum ex caducitate deuoluta, & de materia melioramentorum emphyteuſis.

RESOLVTIO. XV.

Pupillaris ſubſtitutio ad hæreditatem, vel bona ipſius teſtatoris reſtricta, an omni tempore fideicommiſſaria ad matris excluſionem vel non

Digitized by Google

non iudicari debeat.

RESOLVTIO. XVI.

Ius Prælationis ad feudum alienatum R. C. competens an alteri cedi poſſit.

RESOLVTIO. XVII.

Debitum nomine proprio petenti an recte obijciatur de compenſatione eius quod veluti hæres defuncti,& ſic diuerſo nomine debet, & an pariter exequutiui.

RESOLVTIO. XVIII.

Renuntiatio caſus fortuiti,& inopinati ſoliti, vel inſoliti, an impediat mercedis remiſſionē conductori fieri ex caſu valde inſolito, & omnino, & incogitato, & an damnum à conductore paſſum vltra dimidium eſſe debeat.

RESOLVTIO. XIX.

Pactum de retrouendendo ius luendi,an pro re ex eo recuperata exequi poſſit.

RESOLVTIO. XX.

Tabula nummularia, vel Bancherius,an teneatur reſtituere vero domino pecunias ab alio expenſas à Tabula vel Banco, cum falſis apodixis, & ſubſcriptionibus.

RESOLVTIO. XXI.

Obligatio,intuitu & ratione poſſeſsionis rei, an tādiu duret, quam & poſſeſſio ipſa, & quamdiu poſſeſſor re non careat ex cauſa voluntaria.

RESOLVTIO. XXII.

Debitor an ad quinquēnalem dilationem admittatur non probatis infortunijs,ad intellectum Capituli Ritus,190 & Capituli 42. Regis Ioannis.

RESOLVTIO. XXIII.

Iurata renuntiatio an prætextu in modicæ læſionis reſpectu bonorum matris reſcindatur, ſi à patre & matre communis filia renuntians de paternis & maternis congrue dotaretur ad ſummam vtriuſque legitime debitam.

RESOLVTIO XXIV.

Matre ignorante, vel non citata, an poſſit filijs dari tutor, vel ea in mora exiſtente moram purgare poſſit.

RESOLVTIO. XXV.

Compendioſa ſubſtitutio verbis communibus facta a pagano filio tunc impuberi in pupillari decedente an ſit omni tempore fideicommiſſaria fauore matris,vel eam de medio exiſtentem omnino etiam à legitimæ portionis debito excludat.

RESOLVTIO XXVI.

Poſt perfectam donationem,an donans poſſit bona donata in præiuditium donatarij alteri obligare,ita vt creditor poſterior ex cauſa oneroſa donatario, & creditori anteriori, & ex cauſa lucratiua præferatur.

RESOLVTIO. XXVII.

Pactum,quod nedum de quantitate, ſed etiam de captura cambij a ſemetipſo ſtetur dicto cum iuramento creditoris an valeat.

RESOLVTIO. XXVIII.

Fideicommiſſi onus dotis reſtitutioni adiectum,an reijciatur, & dos libera pro muliere remaneat ſoluto matrimonio per mortem viri.

RESOLVTIO. XXIX.

Solutiones anticipate an debitorem liberent in præiudicium ſucceſſorum eiſque noceant.

RESOLVTIO. XXX.

Primus donatatius num filijs,vel ſecundis donatarij in donatione vocati abſentibus, quibus ex ſtipulatione ius eſſet quæſitum,in donatis preiudicare poſſit.

RESOLVTIO. XXXI.

Exceptio quod in pari cauſa eque priuilegiata melior ſit conditio poſſidentis,an obſtet aduerſus exequutionem cōtractus bullaris, ſi omnes ex eodem contractu cauſam habeant.

RESOLVTIO. XXXII.

Tertius citatus quatenus ſua putauerit intereſſe, an iure proprij fori declinatoriam apponat, & petat principaliter citari quamuis clericus vel alieni fori eſſet.

RESOLVTIO XXXIII.

Abſenti non ſubdito an à iudice loci rei ſite cōtractus vel ſolutionis deſtinate poſſit dari curator.

RESOLVTIO. XXXIV.

Emptor frumenti certa die ſtatuta non conſignati,an contra venditorem ad frumenta, & ſpetie ipſam venditam vel ad pretium conuentum aut intereſſe quanti plurimi, via executiua agere poſſit ad intellectum Capitulorum Ritus. 101. & 114.

RE-

Digitized by Google

RESOLVTIO XXXV.

Terminus ſiue dilatio, an currat articulo diſſenſus vel alio preiudiciali pendente, ſi opponens ſuccumbat, & quid ſi habeat iuſtam cauſam litigandi, & fuerit ab expenſis abſolutus.

RESOLVTIO. XXXVI.

Preuentio ſuper exceptione, metus nullitatis vel ſimilium, an impediat exequutionem inſtrumenti, ſi ante exequutionem fuerit aliquo modo exceptio probationibus detecta.

RESOLVTIO. XXXVII.

Creditot quibus, & quo tempore ſoluentibus cogatur cedere iura etiam contra ſe ipſum, vt cedendarum exceptione repelli poſſit.

RESOLVTIO. XXXVIII.

Poſt perfectam ſubhaſtationem legitime conſtitutam, an ope reſtitutionis in integrum, Fiſco, Ciuitati, Eccleſiæ vel minori ſuccurratur prætextu melioris conditionis a nouo licitatore oblate.

RESOLVTIO. XXXIX.

Defuncti bonorum poſſeſſio, in quem hæredem vel ſubſtitutum continuetur, ad intellectum Capituli 43. Regis Ferdinandi.

RESOLVTIO. XL.

Subſtitutionis primo gradu ob ſubſtituti præmorientiam vel condictionis defectum caducato, an deinceps ad ſucceſſionem per pupillarem vel compendioſam ſubſtituti admittendi ſint.

RESOLVTIO. XLI.

Contrapoſitio partitarum ad creditum debitoris à creditore in libro eiuſdem ſcripta, an inducat cõpenſationem debiti contrapoſiti eiuſdemque extinctionem, & quid ſi ſumma non correſpondeat.

RESOLVTIO. XLII.

Ex relatiua prætij confeſſione ad partitam tabule vel banci, a cenſus venditore facta, an emptor cenſus fundatam habeat intentionem, ſi de ſolutione relata non conſtet, ita vt onus negatiuam probandi in venditorem tranſlatum ſit, & quid ſi incontinenti prætium ſolutum non appareat.

RESOLVTIO. XLIII.

Dotis fructus an petita, vel recepta tantum dote, remiſſi cenſeantur, vel ex eo ſaltem futurorum fructuum curſum ceſſaſſe dicendum ſit.

RESOLVTIO. XLIV.

Quando liceat pignus iuditialiter creditori adiudicatum, pro alio credito, & cauſa per eundem retineri, ſi infra legitima tempora redimendi pignus debitum pro quo proceſſerat diſtractio per debitorem ſolutum ſit. Expenditur deciſio Maſtrilli 88.

RESOLVTIO. XLV.

Inſtrumenti exequutio pro alieno ære ante nuptias ab vxore contracto quando contra maritum in dotalibus rebus deneganda ſit ad intellectum Capituli Ritus 103.

RESOLVTIO. XLVI.

Tutor qui ex legitima cauſa ab adminiſtratione tutelæ ſe excuſauerit an teneatur petere quod de alio tutore pupillo pro videatur vt tutelę euitet periculum.

RESOLVTIO. XLVII.

Littere cambij ſi ante pecuniarum exactionẽ ammictantur, an ſit locus repetitioni à priori nummulario, & Mercatore qui ſcripſerat; & an detur penitentia in contractu cambij, & litterę acceptate cuius periculo ſtent decocto mercatore, ſcribẽte, & quid decocto litteras acceptante poſt acceptationem, an ſcribens liberetur, & quando dicatur acceptate.

RESOLVTIO. XLVIII.

Pactum à dotante dotis reſtitutioni appoſitum in caſu quo filius ex matrimonio procreandus deceſſerit infra certam ætatem quid operetur etiam quo ad excluſionem patris à legitima.

RESOLVTIO. XLIX.

Dotis, & dotarij non teſtituti intereſſe an debeatur vidue ab hæredibus viri, vel tantum alimenta, & an ſaltem lucri ceſſantis, vel damni emergentis intereſſe ad interpretatione capituli ritus 189.

RESOLVTIO. L.

Proteſtatio num profit quin ex nouo contractu oriatur nouationis exceptio.

Finis Index Argumentorum.

VARIARVM FORENSIVM

Et Practicabilium Iuris Reſolutionum,

LIBER PRIMVS.

D. ANTONINO DE AMATO PANORMITANO
V. I. D. Auctore,

ET APVD SICILIÆ SVPREMA
Tribunalia Cauſarum Patrono.

SVMMARIVM.

1 *Primogeniti, & maioris natu vocatio multum differt.*

2 *Primogenituræ verbum ciuiliter capitur.*

3 *Tranſmiſſio Iuris primogenituræ conſuetudine introducta eſt.*

4 *Maior natu verbum naturaliter eſt intelligendum pro eo, qui maior eſt ætate ſucceſſionis tempore.*

5 *Verba in dubio naturaliter, & non ciuiliter capienda ſunt.*

6 *Maioris vocatio, de maiori natu intelligitur.*

7 *Maioris natu vocatio, de antiquiori intelligitur.*

8 *Conceſſio de maiori natu de omnibus dependentibus à primo inueſtito intelligitur à quocumque deſcendat dummodo maior ſit ætate.*

9 *Minor ex maiori natu, vt in feudi ſucceſſione præferatur, non niſi ficte, & per ſubingreſſionem, & repræſentationem patris procedere poteſt.*

10 *Diſpoſitio qualibet in caſu vero, non in caſu ficto intelligenda eſt.*

11 *Diſpoſitum in vno caſu expreſſo, non habet locum in caſu ficto.*

12 *Filius ſecundogeniti maior natus filio primogeniti minori natu præfertur, ſtante vocatione maioris natu, & num. 27.*

13 *Qualitas maioris ætatis requiritur ſucceſſionis tempore, & num. 16. & 35.*

14 *Tranſuerſalium ſucceſſio in feudo inter deſcendẽtes, à primo acquiſitore, ad tertium tantum gradum incluſiue ex conſtitutione, vt de ſucceſſionibus, reſtricta eſt in Regno, & ex cap. ſi aliquem vſque ad ſeptimum gradum ampliata nu. 15.*

16 *Qualitas, quæ aliquem ſucceſſibilem vel incapacem facit tempore ſucceſſionis, & delatæ hæreditatis requiritur, & nu. 35.*

17 *Primogenitus ex filijs vel fratribus vocatus cenſetur, quando ad fideicommiſſum, vel feudum vnus tantum admittitur.*

18 *Feudum eſt indiuiduum in Regno, in quo ſecundum francorum ius viuitur.*

19 *Extenſio iuſta extenſi naturam intelligitur.*

20 *Determinatio vna plura reſpiciens determinabilia æqualiter omnia terminat.*

21 *Maſculus in feudi ſucceſſione præfertur fœminæ in eodem gradu exiſtenti.*

22 *Nepos maior natu: licet ſit filius fratris minoris natu, excludit nepotem minorem natu, licet ex fratre maiori natu à ſucceſſione patrui in feudo, & n. 59. vbi contra declara, nu. 60.*

23 *Succeſſio conſanguinei ad omnes conſanguineos in pari gradu exiſtentes de iure æqualiter defertur.*

24 *Feudi ſucceſſio ad omnes lineas æqualiter de iure cõmuni feudorum defertur extincta linea vltimi poſſeſſoris feudi.*

25 *Primogenituræ ordo ſeruandus eſt in ſucceſſione feudi inter tranſuerſales ex diſpoſitione capituli ſi aliquem vbi viuitur iure francorum.*

26 *Maior natus vocatus ex capitulo ſi aliquem non intelligitur de maiori ætate ſimpliciter, ſed de illo maiori natu, qui primogenituræ prærogatiua gaudet.*

27 Maiori natu ſimpliciter vocato, de maiori ætate, & antiquiori reperto ſucceſſionis tempore intelligitur ſola maior ætate inſpecta, & non à quo natus ſit vel originem ſumpſerit ſecus ſi maior natu vocatus ſit cum qualitate primogenituræ n.28.

29 Primogenitus, eiuſque linea excludit ſecundogenitum, & eius lineam tertiogenitum, & alios vlterioris gradus, ſic eodem ordine; deficiente primogenito eiuſque linea ſeruabit ſecundogenitus, & eius linea ad excluſionem tertiogeniti eiuſque lineæ, & aliorum vlterioris gradus quando primogenituræ prærogatiua in ſucceſſione ſeruanda eſt nn.32.33.34. & ſeq.

30 Secundogenitus, dicitur primogenitus, reſpectu tertiogeniti cum nemo eum præcedat.

31 Clauſula iuris francorum de ſe ordinem primogenituræ importat.

34 Lineam ſuam ille dicitur conſtituere, qui ſucceſſionem occupauit, & nu.37. 38.

Declara vbi prærogatiua primogenituræ eſt ſeruanda num.52.

35 Proximitas, linea, ætas, & gradus, tempore mortis vltimi poſſeſſoris attenduntur in feudi ſucceſſione ex diſpoſitione capituli ſi aliquem.

36 Ius francorum conſideratur tempore mortis eius, de cuius ſucceſſione agitur in feudo.

39 In feudi ſucceſſione non habetur reſpectus ad lineam ex diſpoſitione capituli ſi aliquem vide nn.45.49.50. vbi contra, nu.51. & ſeq.

40 Repræſentatio non datur, nec filius locum patris ſubingreditur quando ad ſucceſſionem proximior vocatus eſt, vel ordo ſucceſsiuus, & gradus prærogatiua eſt ſeruanda.

41 Repræſentatio, & ſub ingreſſio non admittitur in terminis, capituli ſi aliquem.

42 Repræſentatio, & ſubingreſſio ceſſat vbi teſtator, vel ſtatutum maiorem requirit ætatem tempore ſucceſſionis in ſuccedere debente.

43 Repræſentationis ius ceſſat quoties perſona eius cuius locus ſubingreditur ad ſucceſſionem ius firmum, & radicatum non haberet.

44 Repræſentatio, & ſubingreſſio operatur, quo ad gradum, non quo ad maiorem ætatem ſubingreſſi.

46 Statutum corrigens ius commune, intelligitur pro ea parte corrigere, qua correctio eſt expreſſa.

47 Statutum, quod poteſt interpretari vt corrigat circa duo, vt minus corrigat, eſt interpretandum, vt corrigat circa vnum.

48 Statutum, quod poteſt operari vt corrigat circa duo, non eſt interpetrandum vt corrigat circa vnum.

51 Prærogatiua lineæ fuit inſpecta à Capitulis nouiſſimis Regis Caroli, & Philippi in Regno in feudi ſucceſſione, tam in deſcendentibus, quam in tranſuerſalibus, 62.63.64.65.66.67.68. & ſequen. & n: 82.83.88.89.

53 Nepos ex primogenito excludit patruum ſecundogenitum in feudi ſucceſſione 56.57.58.62.

54 Argumentum à fideicommiſſo abſque primogenitura ad feudum non valet.

55 Argumentum à iure communi feudorum ad primogenita, non valet.

61 Michael ab Agbirre laudatur in Conſilio edito in cauſa Regni Portugalliæ pro Rege N. Hiſpaniarũ.

63 Capitulum Regis Caroli 118. procedit non ſolum in filio primogeniti, ſed in filio ſecundogeniti reſpectu tertiogeniti.

Item, nedum in filio primogeniti ſed in eius nepote vel vlteriori gradu deſcendente procedit, num.64. vide num.68. & ſequen.

67 Repræſentatio in infinitum datur in feudi ſucceſſione, tam inter deſcendentes, quam inter tranſuerſales ex capitulis nouiſſimis Regis, Caroli 118. & Regis Philippi 18. vide nn.64.68.69.70. ſeq. & nn.76. & 78. ſeq.81.

69 Capitula nouiſſima Regis Caroli & Regis Philippi ſuper feudi ſucceſſione edita inter deſcendentes & tranſuerſales intelligenda ſunt in caſu ſuo, quo loquuntur expreſſe.70. vide nn.78. & ſeq.

71 Dictio videlicet ſtat reſtrictiua, & declaratiua præcedentium.

Declara num.80.

72 Dictio, ſeu, verba eo caſu limitant præcedentia, eaque ad caſum expreſſum reſtringunt & prohibent extenſionem ad alium caſum non expreſſum.

73 Verba ſtatuti ſunt proprie intelligenda, maxime quando contra ius commune ſunt.

74 Verba ſtatuti eiuſque diſpoſitio ſecundum ius commune reſtringi debent, vel ſaltem, vt tanto minus illud lædant.

75 Statutum debet interpetrari, vt nos ad ius commune reducat.

77 Dictio, gradus, quandoque ordinem importat, vt primus, ſecundus, vel tertius gradus, & cætera, quandoq; dignitatem, & honorem.

79 Æquiparatorum natura eſt, vt inter eos diſſimilitudo non detur, ſed æqualitas in vtroque ſeruetur.

81 Lex ſpecialis generaliter intelligenda eſt, ſi eius præfatio eſt generalis.

Æquiparatio de linea tranſuerſali ad lineam deſcendentem in ſucceſſione primogenij, & maioratus debet intelligi generaliter, & cum omnibus ſuis qualitatibus nu.81.

82 Filius ſecundogeniti præmortui præfertur tertiogenito in ſucceſſione feudi deficiente linea primogeniti.

84 Oldrad conſ.21. procedit etiam ſi inſtitutus decedat cum filijs, ſi illi moriantur ſine filijs ex coniectura ta mente Teſtatoris.

85 Oldrad.conſ.21. ceſſat in materia, vbi ſeruatur ordo primogenituræ.

86 Omiſſum in ſtatuto habetur pro omiſſo, niſi caſus expreſſus ſit ratione frequẽtioris vſus, vel caſus omiſſus expreſſo ſit ſimilis, vel in vtroque eadem militet ratio.

87 Statutum vnum caſum, vel perſonam exprimens, etiam in correctorijs, in alio caſu, vel perſona procedit ex rationis identitate.

Don Blaſcus Ioppulus Regius Conſiliarius laudatur.

88 Prærogatiua lineæ an ſit potentior prorogatiua gradus in feudi ſucceſſione, & nu.89.

ARGV-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Maior natus ex tertiogenito an in feudi ſucceſſione minori natu ex ſecundogenito præferatur fratris primogeniti filio defuncto ſtante clauſula iuris francorum, ad intellectum capituli ſi aliquem: Sereniſſimi Regis Iacobi & cap. 18. Regis Philippi.

RESOLVTIO I.

INſpecta feudi forma, cum clauſula iuris francorum, ex qua maſculus fœminæ & maior natus minori in feudi ſucceſſione præfertur ex *conſtitutione, vt de ſucceſſionibus, & cap. ſi aliquem, ſub Rege Iacobo*: Pro maiori natu tempore ſucceſſionis exiſtente licet ex tertio genito deſcenderet ad excluſionem filij ſecundogeniti minoris natu, concludendum videtur, ſiquidem ea forma operatur, vt concurrentibus duobus agnatis, ſiue in eodem, ſiue in diuerſo gradu, qui maior eſt ætate præferatur, nulla habita conſideratione à quo deſcendat maior, vel minor natu: ſatis enim inter ſe, de iure di-
1 ſtant, quod feudum in primogenituram ſit conceſſum, vel quod in eo maior natus vocatus ſit, vt profitentur, *Bero.conſ.71.n.19.ſeq.nn.30.31.lib.1. Menoch.conſ.442.nu.4.19.22.lib.5.* Vbi diſtinguit de maiori ætate inter filios, vel inter deſcendentes *Dec.conſ.443.n.23.24.25. Mandell.conſ.60.nu.12. Surd.conſ.403.n.40.conſ.455.& cõſ. 468. Marta de ſucceſſione legali p.1.q.11.art.1.n.5.6.Gabr.Pereira de Caſtro in deciſ. ſupremi Senatus Portugalliæ 116. plene Fuſar.de ſubſt.q.387.a num.38.& ſeq.Berretta conſ.134.n.23.Alciat.conſ.96.in fin.Aluar. Velaſc. de iure emphyteot.q.59.n.26.Maluaſi.conſ.22. Honded.conſ.70.n.42.lib.2.Anch.conſ.82.Alex.conſ.4. volum.4. Eman.à Caſta in tract. de ſucceſſ. Patr. & Nep.fol.165.& 178.Milan.deciſ.9.nu.48.& ſeq. lib. 1.Zaſi conſ.20.num.12.volum.2.Socc.conſ.88.verſ. præterea ad hũc effectum volum.3.Melchior Palaez. de primogen.in præfat.nu.3.* Qui multas refert differentias. *Theſaur.q.for.35.ſub nn.4.lib.1 Mangil. de imputa,& detration.q.77.num.170.Auendagn.l. Tauri 40.gloſ.17.à nu.17.ſeq.& num.23.* Vbi dicit quod vocatio primogeniti, & maioratus eſt eadẽ, ſed vocatio maioris ætatis abſoluta eſt diuerſa, quia prima vocatio iuris ordinem continet, ſecũda vocatio reſpicit contingentiam facti, quod iure Hyſpano notandum probat, ſed expreſſe dicit hoc de iure communi quoque eſſe, idque ex multis comprobat, quamuis alij differentiam non dari inter uocationem primogeniti, & maioris natu putaſſent *ex Bald. in l.cum antiquioribus nu.10.11. C.de iure deliber.Pariſ.conſ.72.à num.81.ad fi.lib.4. Tiraq.de primog.q.1.nu.3.12.14.& q.40.num 146. Didac.Burgenſ.in q.ciuili q 1.nu.1.& q.2.n.34.Mol. de primog.Hyſp.li.1.c.1 nu.1.2.& c.5.nu.33.& c.6. nu.43.& lib.3.c.8.nu.19.20,Paul.de Caſt.conſ.164. in præſenti cauſa qua vocatur maiore n.1 lib.2. Abb. conſ.85.num.3.verſ.2.probatur lib.1.Rom.conſ.29. Barb.conſ.11.nu.7.lib.2.Bologn.conſ.62.Mantica de coniect.vlt.vol.lib.8.tit.10.n.6.Gabr.conſ.107.in pr. lib.1.Menoch.alios refert conſ.442.n.21.& 22.li.5. & conſ.981.nu.1.vol.10.& conſ.1127.n.6.& conſ. 1171 nu.2.& lib.4.præſ.92.n.1.Gom l.Tauri 40.n. 64.Anna alleg.139.nu.10.Burſ.conſ.229.nu.20.31. li.3.Grat.diſc.771.n.2.lib.4.late Caſtill. Sotomaior li.3.controu.iuris c.19.nu.324.cum ſeq. inſpecta lege Hyſpan.Humada.l.2.tit.15.part. 2.Gloſ.17.nu.16. Mattien.l.5.tit 5.gl.6.lib.5.recomp.Molin.Teolog.de maiorat.diſp 629.n.5.Peregr.conſ.39.n.12. & conſ. 38.per tot.& num.22.24.lib.1. Author damnatus in conſuet.Pariſienſ.§.8.nu.11.Fulg.conſ.122.Melchior Palaez de maior.p.2.q.4 Illation.3.Cenarr. pract.q. c.38.n.9.& lib.3.var.reſ.c.3 n.1.2.Socc.conſ.47.n. 12.lib.3.Grat.conſ.6.n.13.lib.1.Io: Lecerier in tract. de primog.li.1 q.2.n. 2.Coſta de facti ſcientia,& ignorantia centur 2.diſt.63.n.2.* Iſtorumq; nominũ differentiam eſſe verbalem, & prodiiſſe à materna populorum linguæ variatione Italiæ, Galliæ, & Hyſpaniæ proinde in effectu idem eſſe maiorem natu quod primogenitum dicunt, Quos male ſentijſſe deprahendimus ex veriori iam relata ſuperius opinione.

2 Potiſſimum differentia ſtat in eo, quia primogenituræ verbum ciuiliter capitur *Oldrad.conſ.94. Bald.in l.cum antiquioribus C. de iure delib. Bero. d. conſ.71.n.20.21.lib.1.Velanzol.conſ.69.n.12.Fuſar.de*
3 *ſubſt.q.387.ſub n.40.* Nec ex iuris diſpoſitione ſed conſuetudine inductum eſt, quod ius primogenituræ tranſmittatur *Bald.d.loco & l.3. C.de ſuis, & legitimis,& l.liberti libertaque C.de oper.libertor.& in l.15.poteſt ff. de acqu.poſſ.vbi Alex.Iaſ.& omnes, Gloſ.in c.1.vbi Iſerni de natur.ſucceſſ.feud.col.5.verſ. quærit gl.& c.1.de ſucceſſ.Feud.Bero. d.conſ.71.nu. 32.33.* vbi propterea quod non ſit extendenda,
4 Verbum enim maior natu ſimpliciter prolatum naturaliter eſt intelligendum pro eo qui maior eſt ætate ſocceſſionis tempore *§. minorem vbi gl. inſt.de adopt.l.qui cum maior ff.de bon.liber.l.1.§.1. ff de Minor.Velanzol.conſ.69.nu.12.13.Alex. conſ. 4.nu.13.lib 4.Bero.conſ.120.n.55.lib.2.Gabriel. Pereira de Caſtro in deciſ.116.Portugall.nn.2. Caſtillus Soto maior controuer. iuris lib. 3. c.19. ſub nu.320. Fuſar.d.q.387.n.38.39.40.* cum ſemper in dubio
5 proprie, naturaliter, & non ciuiliter capienda ſint verba *l.ſi.C.de his qui veni.ætat.l.fideiuſſio.ff.de cond. & demonſt.l.qui habet ff.de tutel.Bero.conſ.71.n.22. Natta conſ.82.n.7.& conſ.624 n.12. Dec.conſ.443. nu.28 Bolognet.conſ.9.nu.46. Decian. conſ.5.nu 2. lib.3.Hond.conſ.70.nu 21.lib.2.Pereg. de fideic.art. 21.n.17.in fi.Pereira d.dec.116.ſub nu.1.Fuſar.d.q. 387.n.39.40.Cumia in c.ſi aliquem in verſ. Maioratu n.4.* Hinc dicimus maiorem natum ſucceſſionis tempore habere pro ſe naturalem ſenſum verborum, naturaliter, & non ciuiliter verba intelligendo, vt iuris eſt quod in minori natu licet ex ſecũdogenito non procedit, qui niſi ex quodam ciuili ſenſu, & interpetratione venire non poteſt, *Surd.*
6 *conſ.455.nu.2.* Quinimo eſto quod dictum eſſet quod ſuccedat maior, prædicta etiam procedunt, etenim de maiori natu intelligitur *l.ſi Pater in fi-*

nibus

nibus ff. de adoptio. l. eum qui in pr. ff. de interd. & rele-
ga. Alex. conſ. 4. n. 2. vol. 4. Dec. conſ. 455. n. 1. Rau-
denſ. de analogis c. 15. nu. 267. & 269. Dec. conſ. 443.
nu. 22. Honded. conſ. 10. nu. 12. Cumia in c. ſi aliquem
in verbo maior natu n. 34 Gratian. diſc. 695. nu. 1. lib.
4. Peregr. de fideicomm. art. 13. n 86. iterum Gratian.
7 *diſc. 456. nu. 82. lib. 3.* Ob id, quoties adeſt verbum
maior natu omnem ceſſare dubitationem *DD.* di-
cunt, cum de antiquiori intelligatur *c. lex eſt diſt. 2.*
Socc. ſen. conſ. 332. nu. 4. lib. 2. Pariſ. conſ. 19 nu. 124.
ſeq. lib. 2. Honded. conſ. 70. nu. 12. lib. 2. Et conceſſio
8 de maiori natu de omnibus deſcendentibus à pri-
mo inueſtito intelligitur à quocumque deſcendat
ſiue à primogenito, ſiue à ſecundo, *Cephal. conſil.*
196. n. 15. Rim. conſ. 544. n. 81. late Maluaſi conſ. 22.
n. 1. 48 57. 82. & ſeq. Decian. conſ. 70. n. 15.

Item quod minor in feudi ſucceſſione præfera-
tur ex quo à maiori natu deſcendit, vltra quod
hæc qualitas ſecundum aliquos non tranſmittitur
9 vt infra, id tamen eſſet ficte per ſubingreſſionem,
& repræſentationem patris vt in puncto dixerunt
Anch. conſ. 82. nu. 7. Dec. conſ. 443. nu. 28. Alex. conſ.
4. nu. 5. lib. 4. Honded. conſ. 70. nu. 20. lib. 2. Et quali-
10 bet tamen diſpoſitio in caſu vero non in caſu fi-
cto intelligi debet, *l. ex ea §. inſulam ff. de verb. obl.*
11 Et diſpoſitum in vno caſu expreſſo non habet lo-
cum in caſu ficto *DD. in l. quoties C. de rei vend. &*
in l. Gallus. §. & quod ff. de lib. & poſthu. Ideò præ-
ferendum eſſe eum, qui verè eſt maior natus: di-
xerunt *Surd. conſ. 403. & 455. n. 3. 4. Hond. conſ. 70.*
num. 20. lib. 2.

12 Sic ſtante vocatione maioris natu quod filius
ſecundogeniti maior natus filio primogeniti mi-
nori natu præferatur, profitentur *Alex. conſ. 127.*
nu. 2. lib. 1. conſ. 4. lib. 4. Io. Lupus de don. inter vir. &
vxor. §. 69 in fi. Tiraq. de iure primog. q. 48. nu. 160.
Alciat. lib. 8. paregr. iuris c. 15. Eman. a Coſta de ſuc-
ceſſ. Patr. & Nepot. fol. 12. ad finem Anch. conſ. 82.
in fi. Socc. ſen. conſ. 47. conſ. 88. lib. 3. Dec. conſ. 443. n.
22. Rebuff. conſ. 134. num. 22. 23. Gabr. de ſucceſſ. ab
inteſtat. concluſ. 2. n. 14. 18. Bero. conſ. 71. lib. 1. Mal-
uaſi conſ. 22. latiſſime Menoch. conſ. 442. n. 19. & ſeq.
Vbi ſubdit quod licet alij contrarium teneant, eſt
prorſus indubitatum, quando agitur reſpectu
tranſuerſalium, qui volunt ſuccedere tranſuerſali,
iuxta noſtræ dubitationis notiſſimos terminos &
DD. in contrarium citatos loqui ait, quando agi-
tur inter fratres, hoc idem latiſſimè tuetur *Hond.*
conſ. 70. lib. 2. Surd. conſ. 403. conſ. 455. vbi ſic deci-
ſum & exequutum refert *conſ. 403. n. 26. ſeq.* omni-
no videndus *Gabr. conſ. 105. lib. 1.* Nam tunc nullo
habito reſpectu à quo exiſtentes prouenerint an-
tiquior ætate admittitur, & tunc dicimur verſari
in maioritate facti, non iuris, ita vt etiam non ob-
ſtante ingreſſu vnius lineæ ſenior alterius admi-
ttitur defuncto altero, prout ſic à priore opinio-
ne recedens deſtinguendo ſcripſit *Menoch. d. conſ.*
442. nu. 20 quem ſecutus eſt Surdus conſ. 468. vol. 4.
& ex recent. Mangill. de imput. qu. 77. num. 169. vbi
enim vocatur maior natu cenſetur habita ratio
non ad dignitatem, vel ad eam præeminentiam,
quæ in primogenito conſideratur, & inuenienti-
bus ab eo de qua per *Gl. & Archidiac. in c. quam*
periculoſum 7. q. 1. ſed ad ætatem ſicut optime
conſiderat *Andrea Barbac. conſ. 10. in fi. vol. 2.* & in
caſu quando maior natu eſt vocatus *Hieron. Gabr.*
conſ. 130. vol. 2. Alba Mandell. conſ. 60. & 382. num.
71. Crau. conſ. 67. Marta de ſucceſſ. legal. p. 3. q. 9. art.
2. num. 11. & 12. & ſeq. Grat. plene diſcept. 695. per
tot. lib. 4. bene Caucer. var. reſol. lib. 3. c. 21. de tranſ-
miſſion. nu. 300. cum ſeq. Rota Romana in nouiſſ. deciſ.
209. p. 2. Gamma deciſ. 307. vbi reſpondet Caſtrenſ.
Abat. & Barbaci. additque numquam legiſſe reſ-
ponſionem iuri conſonam ad *l. ſi libertus, §. ſi liber-*
tus, ff. de bon. libertor. qui textus eſt ad litteram pro
patruo & maiori natu & torſit ingenium *Soccini*
conſ. 252. lib. 2. conferunt ſcripta per *Milan deciſ. 9.*
per tot. lib. 1. & in ſuo caſu ponderat *Peregr. conſ.*
39. lib. 1. & de fideicomm. art. 13. nu. 86. verſ. quod ſi
maior de domo, & poſt Soccin. Ancha. Bero. Alciat.
Tiraq. Io. Lupum & Menoch Surd. in practato conſ.
403. ſub nu. 4. & conſ. 455. vol. 4. Gabr. conſ. 107. n. 9.
vol. 2. Mantica de coniect. vltimar. volunt. lib. 8. tit.
10. num. 1. Cephal. in ſimili conſ. 656. vol. 1. idque ob
13 illam qualitatem quæ requiritur in ſuccedere de-
bente tempore ſucceſſionis delatæ quam neceſſa-
riam eſſe omnes dicunt *Paul. de Caſt. Alex. Soccin.*
ſen. Tiraq. quos ſequitur Menoch. conſ. 220. nu. 127.
quem in eodem caſu ſequitur *Alex. Raudenſ. de*
analogis lib. 1. cap. 15. num. 285. & ſeq. Aluar. Va-
laſc. de iure emph. q. 50. n. 14. & 26. poſt Conſtan. &
nouiſſime Surd. d. conſ. 403. n. 57. 60. & 65. Velanz.
conſ. 23. n. 17. & conſ. 69. nu. 9. & ſeq.

Cæterum cum vſque adeò dicta procedant iure
communi inſpecto, id etiam magis comprobari
videtur ex peculiari iure Regni, in quo prima lex
circa feuda eſt *conſtitutio, vt de ſucceſſionibus* quæ
quidem defert ſucceſſionem in infinitum filijs &
nepotibus recta linea deſcendentibus, ſeruataque
prærogatiua, vt maſculus fœminæ & maior natu
minori præferatur, inter fratres etiam ſucceditur
excluſo patre, filij fratrum ſuccedunt in ijs quæ
fuerunt communis parentis, & nouiter acquiſitis
excluduntur in vlteriori gradu poſiti, vt ſunt filij
nepotum, & alij remotiores excluduntur prorſus;
ex qua conſtitutione notandum tãtum duximus;
14 quod tranſuerſalium ſucceſſio in feudo inter de-
ſcendentes à primo acquiſitore, ad tertium tantũ
gradum incluſiue fuerit reſtricta, quamuis de iure
communi feudorum in infinitum deferebatur hu-
iuſmodi ſucceſſio ſecundum vnam opinionem;
Bald. in cap. 1. §. & capitanei de feud. March. vel ſal-
tim vſque ad ſeptimum gradum ſecundum magis
receptam opinionem *Iſernia in cap. 1. §. quod autẽ*
de his qui feud. dar poſſ. quæ plene refert *Cumia in c.*
ſi aliquem verſ. ad trinepotem num. 10. & ſeq. & nu.
13. vbi ex Afflicto ſuper hac conſtitutione numer. 1.
omnia prædicta de iure communi in mutata eſſe
ait *Illuſtris Regens de Corſetto ad Genitoris conſiliũ*
12. num. 68. Cumque in conſtitutione prædicta
tantummodo de ſexus, & ætatis prærogatiua ha-
beatur ratio quia nulla in ea de primogenitura
mentio fit, ſed tantum vocat maiorem natu, con-
ſequutiue ad præmiſſa ſi in terminis conſtitutio-
nis prædictæ verſemur, res pro maiori natu per-
ſpicue conſtituta cenſeretur, cum vocato maiori
natu, is qui ſucceſſionis tempore maior eſt natu,
præferatur ex ſupradictis.

Inde

Digitized by Google

Inde ad ampliationem *conſtitutionis prædictæ vt de ſucceſſionibus* ſuperuenit in Regno *capitulum ſi*
15 *aliquem, Regis Iacobi*, per quod feudorum ſucceſſio vſque ad trinepotem & ſic vſque ad ſeptimum extenditur gradum, itaq; omnes qui infra illum gradum ſunt ſuccedere poſſunt *Andr. de Iſernia in conſtit. vt de ſucceſſionibus. In verbo idem ius quod pater*, & adhuc etiam attenta *capituli* prædicti diſpoſitione, admodum feudorum ſucceſſionem extendentem ad trinepotem inter collaterales, & ſic ad ſeptimum gradũ cum omnes, & ſecundogeniti & tertiogeniti filij in eodẽ ſint gradu conſtituti, & ſint infra ſeptimum gradum, verba eiuſdem *capituli* pro natu maiori clara videntur ibi, *Ille qui tempore mortis ſuperſtes defuncto proximior in feudo ſuccedat*; Quæ verba licet ad filios fratris, vel liberos vſque ad trinepotem referri videantur, attamen ſtatim illa ſubſequuntur verba, *habeat illud cum onere ſeruitij conſueti ad ſucceſſionem feudi, omnibus perſonis feudatario, vel ſubfeudatario defuncto ſimili gradu coniunctis eorum ordine admittendis*; Intantum quod capitulum proximitatem tempore mortis eiuſdem de cuius ſucceſſione agitur reſpicit, nec de prærogatiua ſextus ambiguntus conſiderata per Capitulum prædictum inter exiſtentes in eodem gradu, cum ambo concurrentes ad feudi ſucceſſionem maſculi ſint iuxta noſtros terminos retemptos, quos diſceptamus.

Supereſt tamen vt aliam conſideremus prærogatiuam Primogenituræ, in quo maior ſub oritur difficultas, quam cæteris ſupra conſideratis exiſtentibus, paribus *capi:* prædictum conſiderat *Ibi, in ſucceſſione vero præmiſſa inter feudatarios, & ſubfeudatarios in eodem Regno francorum iure viuentes ſexus, & primogenituræ prærogatiua ſeruetur, vt inter duos feudatario, & ſubfeudatario defuncto coniunctos, fœminam, maſculus & Iuniorem maior natu præcedat, ſiue ſint maſculi ſiue fœminæ, concurrentes*, ex quibus verbis magis *capitulum* prædictum in feudi ſucceſſione inter collaterales primogenituram eiuſq; prærogatiuam conſideraſſe ſeruandã videtur, & ſic fauore filij ex ſecundogenito, licet natu minori obtinentis locum & gradum Patris defecto primogenito vel vltimo defuncto ex linea eiuſdem: verum legis prædictæ Conditores forte ad difficultatem attendẽtes cum dixiſſent, *& primogenituræ prærogatiua ſeruetur*; Quia id poterat Ciuiliter intelligi primogenituram ſubingrediendo, ſe declarando dixit textus qualiter prærogatiua prædicta primogenituræ eſſet conſideranda per illa verba, *Vt inter duos feudatario & ſubfeudatario defuncto coniunctos fœminam maſculus & iuniorem maior natu præcedat*: Inde eſt quod ex verbis prædictis clarè colligitur conditores legis præfatam lineam, vel primogenituræ prærogatiuam abſolutè non conſideraſſe, ſed tantum vt ſucceſſionis tempore inter duos ſimili gradu coniũctos concurrentes, & cæteris paribus exiſtentibus maſculus fœminæ, & maior natu iuniori præferatur, & ſic filius tertiogeniti maior natus, pro quo municipalis lex prædicta videtur aſſiſtere, cum qualitas illa maioritatis à capitulo requiſita iũcta verbo ſuccedat ad ſucceſſionis tempus referatur, vt
16 ad tempus verbi concurrat, veluti qualitas, quæ aliquem ſucceſſibilem facit, vel in, capacem, quæ tempore ſucceſſionis, & delatæ hæreditatis requiritur *l. in delictis §. ſi extraneis, ff. de Noxal. l. Lucius, vbi Bart. ff. de vulg. & pup. in terminis, Corneus conſ. 164. colum. 6. lib. 2. Socc. conſ. 88. colum. 2. lib. 3. Dec. conſ. 443. num. 14. Alba conſ. 60. num. 32. Berretta conſ. 134. num. 23. & conſ. 166. num. 4. Menoch.* bene *conſ. 442. num. 1. 2. 3. & 4. iuncto conſ. 455. num. 5. conſil. 886. num. 14. & conſil. 1089 num. 3. 4. 5. ſequ. conſil. 1123. num. 4. & 5. Cumia in cap. ſi aliquem, verbo tempore num. 2. in verbo maritata numer. 78. Canneti in cap. volentes fol. 301. Petr. de Gregor. de conceſſion. feud. part. 4. quæſt. 4. num. 27. Bologuett. conſil. 8. num. 7. conſil. 9. num. 59. & in conſil. pro triuulcijs, num. 111. impreſſo poſt eius conſiliorum volumine Intrigliol. de feud. centur. 2. art. 50. num. 20. Hypol. Rimmal. conſil. 353. num. 134. lib. 4 Honded. conſil, 5. num. 22. vol. 1. Iſern. de ſucceſſ. feud. verbo hoc quoque num. 8. Ruin. conſil. 194. num. 16. volum. 2. Alexand. Iaſon. Aleiat. relati ab Emanuel à Caſta in quæſt. Patru. & Nepot. fol. 13. Aluar. Velaſc. de iure emphyt. quæſt 50. num. 14. pro quibus eſt textus in leg. ſi ex duobus ff. unde legitimi l. ſi quis de ſuis & legitim. hæred. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 13. num. 37. 38. & lib. 3. cap 10. Bardellon. conſil. 24. num. 15. & 34. Palaez. de maiorat par. 1. quæſt. 48. num. 35. Paul. de Caſtr. conſil. 16. numer. 5. lib. 2. Soccin. iunior. conſil. 172. num. 24. & 28. Valaſques l. 40 Tauri gloſſ. 80. num. 12. & ſequ. Peregrin. de fideicomm. art. 22 à num. 7. ſeq. ad finem Raudenſ. conſil. 3. num. 15. 17. 25. 53. 65. ſeq. lib. 2. & de Analogis cap. 27. num. 52. Theſaur. quæſt. forenſ. 34. num. 23. lib. 1. Guttier. conſil. 1. num. 13. 14. Laderch. conſ. 74. num. 26. Surdus conſil. 90. num 18. conſil 125. nu. 8. 9. & ſeq. deciſ. 20. num. 8. Caualcan. deciſ. 20. nu. 37 lib. 3. Velanſol. conſil. 23 num. 99. & 161. & conſ. 83. num. 3. Coſta de rata quæſt. 30. num. 3. ſeq. Caſanate conſ. 26. nu. 16. 17. 18. ſeq.*

Magis particulariter pro maiori natu concludendum videretur ex verbis eiuſdem capituli ſi aliquem, etenim quòd inter duos coniunctos eodem gradu præferatur maior natu diſponit, cuius diſpoſitionis verba maiori natu conueniunt in eodem gradu exiſtenti, & natu maiori ſucceſſionis tempore, ita vt huic caſui, & non alio verba prædicta conuenire poſſe videntur.

Nec dicatur hanc legem inter fratres loquere, vt maior inter eos præferatur, inter cæteros verò prærogatiua lineæ vel primogenituræ ſeruetur, tum quia hæc lex non fuit condita pro fratruum ſucceſſione, ſed ad eſtenſionem *conſtitutionis, vt de ſucceſſionibus*, quæ inter fratres diſpoſuit, per quã vocantur fratres & filij fratruum, & inter eos maior natu præfertur; Proinde non ſolum inter fratres, ſed etiam inter filios fratrum erat diſpoſita ſucceſſio, vt inter eos maior natu præferatur; in tantũ quòd ſi intelligeremus illa verba, inter coniunctos ſuccedat maior natu, ideſt inter fratres, ſuperflua fuiſſent verba prædicta; & lex prolata fuiſſet ſuper indubitabili, quia in Regno caſus per dictam conſtitutionem erat prouiſus, & etiam de
17 iure communi; nam quoties ad fideicommiſſum, vel ad feudum vnus, ſolus admictitur ex filijs, vel fratribus, ſemper Primogenitus præfertur, & de eo

Digitized by Google

intelligitur *Viu.deciſ.412.num.22. 23. Molina de
primogen.lib.2.cap.4.num.42. Guid.Pap.deciſ.467.
Gregor. Lopes l.2.tit.15.p.2.in gloſſ. verbo en Eſpaña
Guglieſ. de Benedict.in cap. Raynucius in verbo eo-
dem teſtamento numer.274. de teſtam. Tiraquell.de
primog. quæſt.74. Curt.Iun.de feud.par. 3.num.20.q.
18. Mantica de coniectur. vltimar. volunt. lib.8. tit.
10.num.5.Gabriel.conſil.85. num.6. & 7. volum.2.
Surdus conſil.375.num 16.ſeq. & conſil.379.nu.19.
lib.3.poſt Io: Andr.Angel.& Aret.concludit Rode-
ric. Suares in l.quoniam in prioribus ampliat.10. nu.
26. C. de inoffic.teſtam.Menoch.conſil.158. num.42.
Burſ.conſil.128.num.48. Lanari conſil. 59. numer.1.*
18 Idque ex qualitate rei,cum feudum ſit quid indi-
uiſibile in Regno, in quo ſecundum ius francorũ
viuitur. *Caſtill.deciſ. 33.num.22.Maſtrill.deciſ.105.
num.1.lib.2.omnibus relatis Illuſtris Regens Corſet-
tus ad genitoris conſilium 10.nu.19.* Nè igitur de in-
dubitabili, & ſuperflua dicatur ex dicto capitulo
ſi aliquem facta prouiſio,dicendum videtur ex di-
ctis verbis, caſum pro maiori natu terminaſſe.
Tum etiam, quia cum lex prædicta veniat ad am-
pliationem conſtitutionis vt de ſucceſſionibus,
non eſſet ſuperflua dicere,quod maior ætas inter
conſobrinos attendatur, ſicut & inter fratres, vel
eorum filios attendi per dictam conſtitutionem
19 diſpoſitum fuerat.eſtenſio enim,& ampliatio eiſ-
dem ſubeſt qualitatibus,quibus eſtenſum,& iuxta
eſtēſio natutam intelligitur ad teſtum in *l.cum ſti-
pulatus ſim mihi à procul.ff.de verb.oblig.l.legem, C.
de locat. Bart.in l.1.§. & poſt operis ff. de oper. non
nunc. facit teſt.in l.ſed ſi manentæ ff. de præcar. & in
cap. Eccleſia il primo vt lite pendente per Crauett.*
20 *conſil 232. num.4.* Item determinatio vna plura
reſpiciens determinabilia æqualiter omnia termi-
nare debet, ex rationis idemptitate, & determi-
nabilium natura non repugnante *l. iam hoc iure,
§. ſed ſi aliter ff.de vulg.& pup.Caualcan.deciſ.4.nu.
18.19. & deciſ.5.num.70. lib.3, Surdus conſil. 31.
num 15.conſil.45.num.37.conſ.67.num.4.& 19. &
conſil.242.num.7.Bimi.conſil.93.& 192.numer.16.
Becc.conſil.101.num.65.Milan deciſ.12.num.100.
102.deciſ.13.numer.70.lib.2. Menoch. conſil.1040.
num.8.9.lib.11.conſil 1179.num.6.lib.12. Peregr.
de fideicomm.art.45.num.4.Franc.Dec.360.num.7.
Ponte conſil.1.num.24.lib.1.Intrigl.ſingul.158.nu.4.
lib.2. Caſtill.deciſ.50.num.17.& 18.* Demum cum
pari ratione ſexus & ætatis prærogatiuæ per ca-
pitulum prædictum ſint æquiformiter petitę, &
ſub eadem diſpoſitione collatæ. Sicut ex prero-
gatiua ſexus filius tertiogeniti excluderet filiam
21 ſecundogeniti, ſi eſſet fœmina, eo quia in eodem
gradu exiſtentibus maſculus præferretur *ex cõſti-
tutione, vt de ſucceſſionibus, Afflict in cap. 1. §. &
quia num.8.ff. de his qui feud.dar: poſſ.* vbi ſecundũ
Regni conſtitutionem loquitur *Loffred. conſil. 39.
num.8. Fabio de Anna conſil.39.nu.50. Lanar.conſ.
1.num.35. Cumia in cap. ſi aliquem in verbo maſcu-
lis num.183.185. Corſettus Regens ad patrem conſil.
11.& 12.* Ità ex prerogatiua ętatis maſculus ma-
ior natu ex tertiogenito filium ex ſecundogenito
natu minorem excludere debet.

Inde eſt quòd *Noſtrates* in puncto pro iſta opi-
22 nione vnanimitèr concludunt,tenentes quod de-
cedente Barone duobus relictis nepotibus ex
duobus fratribus premortuis, nepos maior natu
ſuccedat in feudo, licet ſit filius fratris minoris
natu Baronis defuncti,ità *Bernard.de Medicis alias
Saccuraſa dictus in tit.de ſucceſſione collateralium in
feudo fratris vel auunculi*; quem ad pennam reti-
neo vbi dicit, *& ſi ſint duo nepotes maſculi maior
natu ſuccedit quamuis minor natu ſit filius antiquio-
ris* cuius magna eſt authoritas inter nos, magis
quia eum ſequutum vidimus *à Petro de Gregorio*
(non minoris authoritatis) *de conceſſio feud.par.4.
quæſt.10.num 23. illacion.* 2. vbi alias ſuccedente
caſu per Magnam Regiam Curiam deciſum teſta-
tur pro opinione *Sacuraſæ*, idem *Cumia in cap. ſi
aliquem verbo maior natu n.* 212.

Contrarium potius pro minori natu filio ſecũ-
dogeniti medullitùs, radicitùſq; conſideratis tùm
iuribus,tum etiam Regni capitulis,& conſtitutio-
nibus concludēdum videtur,etenim iure commu-
ni non iouatur maior natus cum agatur de inte-
gra feudi ſucceſſione iuxta eius indiuiduitatem
23 in Regno,cum ſucceſſio conſanguinei ad omnes
conſanguineos in pari gradu exiſtentes ęqualiter
iure communi deferatur, *Aut.cum ceſſante & tot.
tit.C.de legit.hæred.* Nec iure communi feudorum
quandoquidem text.in *cap.1.de natur.ſucceſſ. feud.*
24 extincta linea vltimi poſſeſſoris feudi ad omnes
lineas ęqualiter ſucceſſionem defert, quia iure
communi feudorum feudum ad inſtar allodij di-
uiduum eſt, & ad omnes in eodem gradu exiſten-
tes defertur, nec confert pro maiori natu *cõſtitu-
tio, vt de ſucceſſionibus*, nam ex illa non omnes vo-
cantur tranſuerſales, ſed fratres, & fratrum filij
ceteris tranſuerſalibus penitus excluſis, pariter is
excluditur, cum non de fratris ſucceſſione, ſed
conſobrini agatur.

Si demum ad diſpoſitionem *capituli ſi aliquem
ſub Rege Iacobo* 33.recurrit maior natus vbi quod
inter duos defuncto feudatario coniunctos iunio-
rem maior natu præcedat, diſponitur prout ex
clauſula iuris francorum ſub qua in Regno viui-
mus ſancitum eſt,& tranſuerſales vſque ad trine-
potem vocantur, ideò natu minorem excludere,
nec ei diſpoſitio prædicta conuenit,ſi quidē quan-
ta ſit capituli prædicti obſcuritas, tum ex eius
etiam repetita relectionè, tùm ex ibidem ſcribē-
tium varietate, & contrarietate de facili depræ-
henditur, hinc ad illius dilucidationem, & obſcu-
ritàtem tollendam alia fuerunt impetrata Regni
capitula, vt dicetur.

Corruit namquè fundamentum prædictum
euidenter (Tota lege prædicta perſpecta nè inci-
damus in diſpoſitionem *l. in ciuile ff. de legibus*)
quia *Capitulum ſi aliquem* primo vocat fratres; ſeu
ex eius liberis, vſque ad trinepotem proximiorē
25 de fructo: ſecundo expreſſe ſtatuit, quod in ſuc-
ceſſione præmiſſa, ſi in feudo viuitur iure franco-
rum,prærogatiua primogenituræ ſeruetur, & ſta-
tim ſubdit, vt inter duos feudatario defuncto cõ-
iunctos maſculus fœminam iuniorem maior na-
26 tu præcedat; Itaque perſpicuum eſt in hoc capi-
tulo non vocari ſimpliciter maiorem natu, ideſt
maiorem ætate tantum repertum tempore mortis
feudatarij vltimo loco defuncti, ſed illum maio-

re

Digitized by Google

re natu qui prærogatiua primogenituræ gaudet, & ſic ordo primogenituræ vt talis maior natu dici poſſet ſeruandus ſit. Nec iuris dubij eſt, manifeſtam ſubeſſe differentiam inter vocationem maioris natu ſimpliciter, & vocationem primogeniti, vt ſupra iam firmatum fuit exploſis alijs contrarium ſentientibus, quò fit, vt duo in hoc per Doctores diſtinguantur caſus, ex quibus pugnantes inter ſe opiniones concordiam ſumunt.

27 Primus quando in prima inueſtitura ſimpliciter maior natu, vel maior ætate vocatur de deſcendentibus, vel agnatis defuncti, qui tempore mortis, ſeu ſucceſſionis reperitur, & iſto caſu nullo ad primogenituræ ius habito reſpectu, ſed ad nudam maiorem ætatem, & facti contingentiam, ille qui tempore ſucceſſionis maior ætate, ſeu ſenior reperitur præfertur, licet ex ſecundogenito, & non ex primogenito deſcendat, ſola maiori ætate inſpecta, quo in caſu fauore maioris natu, ſeu ſenioris ex ſecundogenito contra iuniorem ex primogenito conſuluerunt pro Comite Pirretre *Bero. conſil. 71. per tot. lib. 1. Maluaſ. conſ. 22. per tot. Honded. conſil. 70. per tot. lib.* 2. & omnes alij pro diuerſa opinione adducti *num.* 12. ex quorum lectura clariſſima res detegitur.

28 Secundus caſus eſt, quando in feudi ſucceſſione, vel ex clauſula iuris francorum, vel ex ſtatuto, vel aliter vocatur expreſsè vel tacitè primogenitus, vel maior natu cum qualitate primogenituræ, adeo quod feudum debeat in primogenitos tranſire, vel iuxta verba textus, dicti capituli ſi aliquem primogenituræ prærogatiua eſt ſeruanda; iſto enim caſu non inſpicitur quis ſit maior ætate, vel ſenior ſecundum facti contingentiam, ſed ordo, & prærogatiua primogenituræ ſeruanda eſt, & illa verba videlicet maior natu minori intelliguntur ſeruato ordine, & prærogatiua primogenituræ, quæ prærogatiua primogenituræ in eo textu expreſſa ſemper repetita cenſetur, ità contra prædictos formam, & verba vocationis diuerſificando fauore natu minoris ex primogenito deſcendentis, conſulti reſpondent *Grat. conſil. 6. & 7. lib. 1. Alciat. inter conſilia Grat. conſil. 8. lib. 1. Menoch. conſil. 981. per tot. lib. 10. & conſ. 1082. per totum libr. 11. & in ſimili optime Surdus conſil 455. quod eſt dupplicatum conſil. 468. lib. 4. Velanſol. cõſ. 69. num. 12. Coſta de maioratu bonorum Regiæ Coronæ p. 1. n. 11. Marta de ſucceſſ. legal. p. 3. q. 9. art. 2. num. 13. Cancer. var. reſol. lib. 3. cap. 21. de tranſmiſſ. num. 301. 302. cum plur. ſeq. Gabr. Pereira de Caſtro deciſ. 116. ex l. Regia ità in maioratu diſponente plenè Caſtill. ſoto maior. controuer. iur. lib. 3. c. 19. nu. 324. cum plur. ſeq.*

Totam vim, quam *Bero. Maluaſ. & Hond.* priori in caſu adducti faciebant, quòd vocatio non iure primogenituræ erat, ſed ſimpliciter maior ætate erat vocatus, proindè negabatur induci, effectum primogenituræ, & confitebatur ſecus eſſe, ſi ſecũdum primogenituræ prærogatiuam eſſet ſuccedẽdum, At *Grat. Alciat. Surd. & Menoch.* poſteriori in caſu adducti vim faciunt, quòd ex multis dicebatur vocatus primogenitus, ob id qualitas maioris ætatis ſola non erat attendenda, niſi quatenus ſucceſſurus maior, vel minor natu eſſet de linea primogeniti, quò fit, quod vbi prærogatiua primogenituræ eſt ſeruanda (vt in dicto capitulo ſi aliquem) omnes conueniunt, quòd vtique maior natu ex linea ſecundo, vel tertiogeniti à minori natu ex linea primogeniti excludatur, ſi quidẽ tùm forma feudi, cùm clauſula iuris francorum, tùm etiam capitulum ſi aliquem ordinem primogenituræ requirunt & quod ſeruetur primogenituræ prerogatiua: Quidquid alij iam ſupra exploſi ſenſerint eadem eſſe vocationem primogeniti, & maioris natu.

Conſequutiuè ex primogenituræ prædictæ prerogatiua ſeruanda in feudi ſucceſſione ex *capitulo*
29 *prædicto ſi aliquem.* Neceſſariò reſultat quod prerogatiua primogenituræ, & illius ordo, & effectus eſt vt primogenitus, & illius linea excludat ſecũdogenitum, eiuſque lineam, & per conſequens tertiogenitum, & alios vlterioris gradus, & quòd eodem ordine ſeruato deficiente primogenito & eius linea, ſecundogenitus & ipſius linea excludat tertiogenitum, & alios vlterioris gradus, ità non tàm de iure proprio Hiſpaniarum eſt (vt aliqui minus rectè ſentientes dixerunt) ſed de iure communi, idq; vnànimiter omnes Doctores pro vtraque opinione adducti firmat, Nempè *Honded. Menoch. Surd. Maluaſ. Grat. Alciat.* & alij, qui tàntum in facto, ſuper quo conſulti ſunt diſcrepãtur, non tamen in vi, & efficacia verborum; vltra prædictos poſt *Rotam Romanam deciſ. 209. p. 2. Couar. Molin. Dec. Ruin. Celſum Vgon. dixit Mangil. de imputatio. quæſt. 77. num. 27. & num. 173. Gaſpar. Theſaur. quæſt. 34. num. 9. lib. 1. loquens iuxta verba noſtri capituli ſi aliquem Milan. deciſ. 9. num. 1. lib. 1. Couarr. pract. quæſt cap. 38. nu. 6. per tot. præciſe verſic. ſed & iure commun, vbi antiquiores refert, & verſ. vult & præterea & num. 11. verſ. id vero quod Ifernia Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 3. cap. 6. num. 31. Cancer. var reſol. lib 3. cap. 21. de tranſmiſſio. num. 293. 294. 295. 296. & ſeq. vbi latè Bardellon. conſ. 60. num. 17. 23. lib. 1. Præpoſ. in cap. 1. num. 10. ad finem de feud. Marian. Socc. conſil. 47. num. 13. in fine lib. 3. & conſ. 252. num. 17 lib. 2. Dec. conſil. 397. nu. 4. Menchaca de ſucceſſ. Creation. lib. 3. §. 27. num. 10. Alex. conſ. 4. num. 10. 14. lib. 4. Alciat. Paregron. iur. lib. 8. cap. 15. ad finem verſic. ſubtiliter & conſil. 184. & conſ 96. num. 39. Peralta. in repetit. rubr. ff. de hæred. inſtituend. num. 130. verſ. vltimo ex præmiſſis per Molinam relati Marta de ſucceſſ legal. par. 3. quæſt. 1. art. 2. num. 3. 4. 5. & ſeq. Caſtill. controuerſ. iur. lib. 3. cap. 119. à n. 326. & ſeq. Menoch. conſ. 1082. à nu. 6. & ſeq. lib. 11. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 387. nu. 9. 10. Auendagn. l. 40. Tauri Gloſſ. 17. num. 26. verſic. & notat ex Caſtrenſ. conſ. 164. numer. 4. 5. lib. 2. Soccin. Aret. Ruin. & Curt. iun.* addens quod primogenitus, & eius linea faciunt primum gradum, ſecundogenitus ſecundum gradum, & ſic ſucceſſiuè in hac ſucceſſione primogenii, bene *Ponte de poteſt. Proreg. tit. 9. de ſucceſſ. mulier. in Regno nu. 30. & 42. Velanſol. conſ. 97. num. 13. & 14.* Quidquid ſit in allodijs de iure communi *bene Peregrin. ex profeſſo conſ. vnico poſt tract. de iure fixi num. 11. 13. & 19. quod eſt duplicatum conſ. 1. lib. 2.* vbi etiam de iure canonico hoc probat indubitatum, tàm in ſucceſſione Regni, quàm in primogenituris, & allodiali-

bus

bus ex cap.licet extra de voto, prout hanc differen-
tiam expreſsè reijcit Molin. Theologus de maioratu
diſputat.626.nu.10.verſic.hoc vbi etiam dicit, nul-
lam ſubeſſe differentiam inter ſucceſſionem in
Regno, vel primogenitis Caſtrenſ. omnino d. conſ.
164.num.5.verſ.applicando & verſic. & ideo lib. 2.
Molfeſ. in conſuetud. Neap. quaeſt.45. par.4.tom.2.
Cumia in cap.ſi aliquem verſ.francorum iure nu.1.2.
30 vbi quod ſecundogenitus reſpectu tertiogeniti
dicitur primogenitus, quia ſecundus reſpectu ſe-
quentium dicitur primus; cùm nemo eum praece-
dat; Idque fuſius firmant Caſtrenſ. dicto conſil.164.
num.9.lib.2. Alc.in l.proximus de verb. ſign. Tiraq.
de primog.quaeſt.3.num.6.12.Molin. de primog. Hiſ-
pan.lib.1.cap.5.num.20. & cap.6. num.37.43. Me-
noch.conſil.1195.num.18.lib.12. & prius conſ. 97.
per tot.praeciſè num.51. 102.110.112. & conſ.220.
num.58. & praeſumpt.92.lib.4. Fontanella de pactis
dotal.clauſ.4. Gloſſ.9. par.1.num.40. volum.1. & li-
cet Bero.conſil. 120.nu.82. in fine lib.2. contrarium
ſenſerit tamen in ſpecie reprobatur ab Hipol.Rim.
conſ.544.num.102.cum ſeq.lib.5 late Surdus conſil.
403.num.17.lib.3. Mant.de coniecturis lib.8.tit.10.
num.6.verſic.neque omittendum Alex. conſ.4. lib.4.
Bero. in conſil. praedicto 71. lib.1. Mandell. conſ.60.
Auctor damnatus in conſuetud.Pariſiens §.8.nu.11.
p.1.Fulg.conſ.122.Palacz.de maioratu p.2. quaeſt.4.
illatio.3.Couarr.pract. quaeſt.cap.38.num.95. Grat.
conſil.16.Papon.pro Triuultijs nu.34. Rota Florent.
in eadem cauſa num.9. Collegium Bononienſ.in ſecun-
do reſponſ.num.67.68.Roland. in primo reſponſo nu.
22. & in ſecundo reſponſo num.72.Gregor.Lopes leg.
28.tit.8.part.5.gloſſa 8. verbo Segun ſe auiene Rota
Rom.in nouiſs.deciſ.128.num. 1.p.2. Menoch.in reſ-
ponſo pro triuultijs num.354. Velanzol.conſil.23.nu.
18. & conſ.69.nu.8.ſeq.Decian.conſil.16.lib.4. Bur-
ſat.conſil.354. Et quamuis ex viribus Marta de ſuc-
ceſſ.legal.par.3. quaeſt.1. art.2. per tot. conatus fue-
rit reſpondere ex hic poſitis & alijs Peregr. d.conſ.
1.li.1.tamen non eſt à veris Peregrini fundamen-
tis recedendum, licet non contigerit in M. R. C.
dicto tempore, quo praeſens cauſa agebatur Marta
videre Cumquè ſimus in terminis feudi ſuppoſita
31 clauſula iuris francorum, quae de ſe ordinem pri-
mogeniturae importat, & tantum eſt iure franco-
rum viuere, quantum dicere primogenitus tantũ
ſuccedat, ex Cumia in d.cap.ſi aliquem verſic. fran-
corum iure num.1. Iſernia in cap. Imperialem §.prae-
terea Ducatus in princip. de prohibit. feud. aliena per
Federic.Dec.conſil.445. Afflict.dec.119.colum.1.per
Tiraqu.de primogen.in pr.num.3. Rodoric. Suares in
l.quoniam in prioribus in declaratio:legis Regni verſ.
ſequitur lectura C.de inoffic.teſtam.Couarruu. variar.
reſol.lib.3.cap.5.Camerar.in cap.1.num.104.de ſuc-
ceſſ.feud.Marta voto 220.n.27. ſeq. Thorus ad Pon-
tem de poteſt. Proreg.tit.9.ſub nu.30. Inſuper quia
capitulum hoc ſi aliquem expreſſe ſtatuit, quòd
in feudis cùm clauſula iuris francorum ſeruetur
praerogatiua primo geniturae, neceſſario ex praedi-
ctis ſequitur, quod extincta linea primogeniti in
ſucceſſione feudi filius ſecundogeniti, quamuis
minor natu filium tertiogeniti natu maiorem ex-
cludat, Non leuiter tamen aduerſus praedicta vr-
32 genter ponderanda viderentur, quae de linea ſunt
firmata fauore filij ſecundogeniti minoris nati,
quòd quilibet ex Baronis filijs, ſuam conſtituerit
lineam, & ſic quod defecta linea primogeniti, li-
nea ſecundogeniti admittenda ſit, excluſa om-
nino linea tertiogeniti, quòd multorum auctori-
tate firmatum extitit, praeciſe ex Molin. de primog.
Hiſp.lib.3. cap.4. numer.13. & 14. vbi quatuor in
ſucceſſione primogenij ſeruanda tradit, Primò vt
is admictatur, qui eſt de eadem linea, & inter exi-
ſtentes in eadem linea, ſecundò conſideratur pro-
ximitas gradus, tertiò ſexus, quartò aetas, Ponte
de poteſt.Proreg.tit.9 de ſucceſſ.mulier in Regno nu.
42. Menoch.conſil.981.num.11. 12. & 44. Mangil.
de imputation.quaeſt.77.num.27.Bardellon. conſ.60.
numer.22.

Id namq; terminis, quibus verſamur, conueni-
33 re non videtur, etenim Molin. eod.lib.3. cap.4. per
totum, indifferenter ſeruari Hiſpanijs teſtatur,
quòd natis pluribus filijs, vnuſquiſque ſuam con-
ſtituat lineam, adeo vt deficiente linea primoge-
niti, non recurritur ad proximiorem gradum, ſed
an aliquis reperiatur de linea ſecundogeniti, quia
is admicteretur excluſa linea tertiogeniti, eſto eſ-
ſet remotior, id procedit in illo Regno, non iuris
communis diſpoſitione, ſed ex lege particulari
illius Regni, per quam datur repraeſentatio in in-
finitum omnibus ſucceſſoribus, eſto eorum ante-
ceſſor non ſucceſſerit maiori natu, & propterea,
is qui eſt de linea ſecuudogeniti, eſto ſit remotiſ-
ſimus, quia ſecundogenitum repraeſentat, praefer-
tur in ſucceſſione, cuius legis verba refert idem
Molin.dicto lib.3.cap.6.ſub num.28. ibi (de manera
que ſiempre el hijo y ſus deſcendientes legitimos por ſu
orden repreſenten la perſona de ſus padres, a vnque
ſus padres non hayan ſucedido en los dichos Mayora-
zcos) ex quibus videtur nullatenus poſſe adaptari
in Regno noſtro auctoritas Molinae, & Hiſpanorũ
ſecundum leges illius Regni loquentium, nec ad
ius commune, vel feudale videtur in hoc poſſe re-
curri, ex quibus habetur, ante omnia attendendã
lineam, prout eſt text.in cap.1.de natura ſucc.feud.
& alij quos affert Molin.dicto cap.4. num.14. Nam
34 ille dicitur ſuam in cõſtituere lineam, qui ſucceſ-
ſionem occupauit, & ſi quis plures habet filios, nõ
conſtituunt lineas de per ſe; prout ab Hiſpanis
particularis lege conſtituuntur, niſi is, ad quem
ſucceſſio defertur text.in cap.1.de ſucceſſ.feud. vbi
omnes Doctores & in cap.de ſucceſſ.fratr. vbi primo
vocantur filij & inde fratres cum filiorum filijs &
inde ceteri vlterioris gradus & notat Alciat. conſ.
494.num.10. conſil.499. num.3. conſil.523. nu.10.
Et propterea omnes qui deſcendunt ab ipſo qui
ſucceſſionem occupauit dicuntur de eius linea,
& dicitur linea conſtituta Raphael.Fulg. conſ.229.
colum.2.Iaſon.inter conſil.Alber.Brun.conſ.9. col.2.
Molin.de primog. Hiſp.lib.3.cap.6. nu.34. Marta de
ſucceſſ.legal.p.3.q.1.art.2.n.38.39.40.

35 Tanto magis praedicta procedere videntur quia
ſtante forma capituli ſi aliquem. Proximitas, linea,
aetas, & omnes deniquè praerogatiuae etiam gradus
tempore mortis vltimi poſſeſſoris attenduntur;
ſunt verba ipſius textus ibi. Qui tempore mortis ſu-
pererit defuncto proximior, ex quibus attendi tem-
pus mortis, Noſtrates omnes in vnum conueniſſe

Petr.

Petr. de Greg. de conceſſ. feud. par. 1. quæſt. 10. nu. 9.
10. 11. & par. 8. quæſt. 6. num. 7. in quibus locis ait,
36 quod ius francorum conſideratur tempore mor-
tis eius, de cuius ſucceſſione agitur in feudo, &
non tempore natiuitatis maſculi, vel primogeniti
proximioris, vt eſt formalis textus in *dicto capit.*
& ibi allegant *Iſern. Oldrad. Abbat. Laud. & alios*
Cumia in dicto cap. ſi aliquem in verbo tempore per
tot. Socc. conſ. 86. col. fi. lib. 3. Gozad. conſil. 4. nu. 17.
Corn. conſil. 22. colum. 6. litter. N per Piſanell. in reſ-
ponſo poſt lectur. Canneci. num. 12. & 13. Hinc linea
37 conſideranda videtur reſpectu eius, in quem ſuc-
ceſſio fecit ingreſſum, prout tenent omnes Hiſpa-
ni, & præciſe *Mol. dicto lib 3. cap. 6. n. 35.* vbi ſic di-
ſtinguit; Aut reſpicimus ad lineam vltimi poſſeſ-
ſoris, & nemo dicitur conſtituere ſuam lineam ni-
ſi is, qui ſucceſſionem occupauit, ſi verò quæri-
mus lineam primogeniti, illo caſu, is qui primo
natus fuit, illico ius primogenituræ acquiſiuit,
& lineam ſecundogeniti excluſit: vnde cum ex *c. ſi*
aliquem, attendatur proximitas vltimi poſſeſſoris,
pro maiori natu tempore eius mortis iura magis
videntur aſſiſtere; Idem etiam voluit *Peregr. in*
præfato conſilio vnico poſt tractatum de iure fiſci,
quidquid ibi in ſucceſſione Regni dicat, quando
attenditur proximitas vltimi poſſeſſoris, concludit
non habendum reſpectum ad lineam ſed is admi-
tti debet, qui eſt proximior in gradu vltimo de-
functo, & late ſoluit etiam in fideicommiſſo,
num. 2. & in fine eiuſdem conſilij vbi vult, quod quo-
ties vocatur proximior, non attēdatur linea, pro-
vt idem etiam tradit *Lanar. conſil. 1. nu. 35. & in fi.*
vbi poſt quàm fundat attendendum eſſe lineam
illam, deducit reſpectu eorum, qui ſucceſſionem
appræhenderunt, & dicit, quòd mortuo Rege vl-
timo poſſeſſore, nepotes ex auo patre dicti Regis
filij plurium filiorum Regis Aui, omnes ſunt de
eadem linea Regis Aui, & proprerea præferendū
noſtrum potentiſſimum Hiſpaniarum Regem in
ſucceſſione Regni Portugalliæ concludit, quod ſi
alias fuiſſet attendenda linea, & vnuſquiſq; filius
Regis ſuam conſtituiſſet lineam, Duciſſa Bargan-
tiæ Regi noſtro Hiſpaniarum prælata fuiſſet, quia
erat filia fratris mortui, qui erat ſecundogenitus
& ſic ſecundam lineam conſtituebat, ſed quia li-
nea attenditur ab eo qui ſucceſſionem occupa-
uit, fuit pro Rege noſtro terminatum *Marta de*
ſucceſſ. legal. par. 3. quæſt. 1. art. 2. num. 16. 17. 18. &
19. & ſeq. pro inde patet ex ijs, quomodo ſit at-
38 tendenda linea: & in terminis, quod ſecundoge-
nitus, qui ante delatam ſucceſſionem decedit,
quod lineam non conſtituat, eſto quòd filios re-
linquat, *Afflict. in cap. 1. in 4. notab. de grad. ſucceſſ.*
in feud. cuius verba refert & ſequitur *Bonsor. &*
voluit Bald. conſil. 275. per Mutam ſuper cap. ſi ali-
quem num. 152. ex ratione, quia ius primogeni-
turæ non fuit tranſlatum in ſecundogenitum, dif-
ferentia ergò ſtat in eo, quod aut attenditur tem-
pus natiuitatis primogeniti, provt eſtat Hiſpano-
rum lex, & procedit eorum opinio, vt plures di-
cantur conſtitutæ lineæ de per ſe, quot & filij ſūt,
aut attenditur tempus mortis vltimi poſſeſſoris,
vt in capitulo noſtro *ſi aliquem*, expreſſum eſt, &
attenditur linea eius, in quem fuit delata ſucceſ-
39 ſio; inde ſuborta eſt opinio dicentium quod ex
diſpoſitione capituli ſi aliquem, non habetur reſ-
pectus ad lineam, vt poſt *Iacobum Chirc. in allega-*
tio. in cauſa fluminis Dioniſij contra, Soccinum, con-
tra quem iudicatum fuiſſe referunt in M. R. C. Nico-
laus Sollima & Iacob. Ruſſ. in cauſa lingua groſſa
tenet Canneti in cap. ſi aliquem fol. 247. n. 90. 91.

Comprobari videntur prædicta ex alio, nempè
ſi hoc capitulum attenderet prærogatiuam lineę,
eiuſdem capituli diſpoſitio deſtrueretur; nam ex
hoc eueniret, vt non ſolum nepos, ſed etiam pro-
nepos, abnepos, & trinepos præferretur patruo,
qui eſt in tertio gradu, vel conſobrino, qui eſt in
quarto gradu, contra eiuſdem capituli diſpoſitio-
nem, quæ proximiorem vocat tempore mortis vl-
timi poſſeſſoris, & fruſtra viderentur impetrata
Regni capitula, quæ vt plurimum adhoc tendunt,
& licet de iure communi nimis controuerſum fue-
rit, an attendatur ſucceſſio reſpectu grauantis, vel
reſpectu grauati, de quo nos diſſerimus, *in reſol.*
10. noſtrum capitulum illam amplectitur opinio-
nem, quod attendatur reſpectu grauati, & vltimi
poſſeſſoris; vnde & linea, & repræſentatio ſuppo-
ſita excluſa videtur: item, quia cum ſucceſſio re-
guletur ex *cap. ſi aliquem*, & in eo defuncto proxi-
40 mior vocetur vrget concluſio, quod caſu, quo
proximior ad ſucceſſionem vocatus eſt, vel ordo
ſucceſſiuus, & gradus prærogatiua eſſent ſeruan-
da, nulla detur repræſentatio. *Authen. defuncto C.*
ad Senat. conſul. Tertullian. & eum vocat proxi-
miorem, cui tempore mortis nemo præcedit, vt
ibidem notant *Doctores omnes, Dec. conſil. 408.* vbi
ſic deciſum refert in Rota, & alibi ſæpe *Craueſt.*
conſil. 97. num. 5. poſt Pariſ. Couarr. practicar. quæſt.
cap. 38. num. 4. verſ. 3. vbi loquitur in ſtatuto pręe-
ferente proximiorem quo caſu ait non admitti
repręſentationem *Molin. de primog. lib. 3. c. 8. n. 15.*
19. latius Aluar. Velaſc. de iure emphyt. quæſt. 50.
num. 36. 37. Iſern. in cap. 1. his deficientibus de ſuc-
ceſſ. tranſuerſal. Menoch. conſil. 200. num. 39. conſil.
215. num. 138. conſil. 169. num. 50. & conſil 957. nu.
22. & lib. 4. præſumpt. 95. num. 21. Marta de Clauſul.
par. 3 clauſ. 74. & clauſul. 43. & de ſucceſſ. legal. p. 1.
quæſt. 11. art. 3. num. 22. & par. 3. quæſt. 1. art. 2. nu-
mer. 34. Gratian. diſcept. 695. num. 13. volum. 4. Can-
cer. variar. reſolut. lib. 3. cap. 21. de tranſmiſſ. nu. 307.
308. & ſeq. Marzar. de fideicomm. quæſt 32. Gabr.
de fideicomm. concl. 7. num. 3. Honded conſil. 60. nu.
76. lib. 1. Rota Roman. deciſ. 708. num. 8. par. 1. Ca-
ſanate conſil. 34. num. 15. Oſaſc. conſil. 72. numer. 10.
Dec. conſil. 375. num. 5. Roland. conſil. 38. numer. 33.
lib. 4. Craſſ. §. fideicommiſſum quæſt. 11. num. 9. poſt
Bald. Aretin. Capram. Pariſ. Cephal. & alios The-
ſaur. deciſ. 65. vbi de magis communi & ſic deciſum
etiam refert *Rota Auenion. deciſ. 37. in fine Peregr.*
de fideicomm. art. 21. num. 3. 4. & ſeq. Decian. conſil.
10. num. 16. 65. & conſil. 37. in fine lib. 3. & conſ. 14.
num. 18. 19. & ſeq. lib. 5. Surdus conſ. 325. num. 10.
conſ. 403. num. 56. Iaſon. conſil. 21. colum. penultim.
lib. 2. Velanſuola conſil. 23. num. 89. & ſequ. & num.
101. vbi late *Emanuel à Coſta in quæſtione de pa-*
truo & nepote fol. 130. Gomes l. 40. Tauri num. 41.
Gramat. deciſ. 1. num. 4. Gregor. Lopes l. 2. tit. 15. p.
2. gloſſ. magna verſic. ſed ſi aliquis Paul. de Caſt. conſ.
164.

Digitized by Google

264.nu.5.verſic: ad ſecundum reſpondetur lib.2 Tiraquell.de primogen.quæſt 40. num.159. & ſeq. Cuiacc.lib.2. feudor.tit.11. Alex.Raudenſ.in tractat.de Analogis cap.18. num.19. Gama deciſ.386. num.3. Mattienſ.in l.8.tit.11.lib.5. recopilat.gloſſ.17.n.3.4.
41 & in terminis capituli ſi aliquem. oon admittēdam hane repręſentationem, Noſtrates communiter profitentur Petr.de Gregor. de conceſſ.feud. par.4. quæſt.10.num.22. Cannec,in cap. ſi aliquem §. ſed hic tractandum & §.an filius excludatur numer. 12. Milan.deciſ.8. num.226.lib.1.Hieron.Fimia in conſilio impreſſo poſt dictam deciſionem in cauſa Miſirindini num.82.88.104.& ſeqn.Marta de ſucceſſ. legal. p.1.quæſt.11.art.3.num.20.21.loquens in terminis capituli ſi aliquem, & nu.34. Iterum Petr. de Greg. de conceſſ. fendi par.8.quæſt.6.num.6.Cumia in c.ſi aliquem verbo gradu num.82. & verſic. eodem ordine num.7. Bolognett. conſil.9. num.46. Intrigliol. de feud.Centur.2.art.42.num.6. & hoc in Regno receptum latiſſimè deducit Corſett.conſil.9. numer.33. vbi allegat Saccurafam ſuper cap. volentes Pern. conſil.11.Ioann.Aloiſ.de Settimo ad cap.ſi aliqnem, Greg. vbi ſupra qui ſic deciſum tefert in canſa feudi Camemi Campixian. & alij Corſettus Regens ad Patris conſilium 10.num.27. vbi ait, hanc opinionem in Regno receptam eſſe, Marta dicto loco num.34. omnes noſtrates antiqui conſulentes in cauſa Sclafani, & in cauſa fluminis Dioniſij, ſecundum quam opinionem deciſum per duas conformes teſtatur Io: Aloiſ. de ſettimo: fuit opinio Saccurafa de magis communi dicit Cumia in dicto verbo gra-
42 du num.72. Item, quod, vbi ſtatutum, ſeu teſtator maiorem requirit ętatem tempore ſucceſſionis, nunquam datur repræſentatio Bald. in l. ſi viua matre num.3. C.de bon.matern. Alexand. conſil. 123.num.2.lib.1.conſil.4. num.3.7. lib.4. Iſernia in cap.1.§. præterea colum.3.quæ fuit prima cauſ. beneſic.ammittend. allegat.16.num.24 Dec. conſil.1. nu. 32.conſil.443.num.15.& 23. Alb. conſil.60.n.11. Roland.conſil.39.num.50.lib.4. Gabriel. conſil.130. num.40.lib.2. Gratian.diſceptat.695.num.14.& 15. volum.4. Menoch conſil.220.num.121. Hipol.Rim. conſil.544.num.151. Socein. conſil.88.num.1.lib.3. Surd.conſil.403. vbi latiſſime Palacios Rubios in repetition.rubr.de donat inter vir.& vxor.§.69. num. 57.Gama.deciſ.307.num.4.Velanſol.conſil.23.num. 94.ex Gregor.Lopes l.2.tit.15.par.2.gl.el mas propinquo pariente colum.3. Molin. Tiraquell. Velaſc. Cuiacc & Hottoman. per eum relatis, Præterea,
43 cum ſecundogenitus in ſuccedendo aſcendentibus in feudo, ius firmum, indubitatum, inuariabile, & radicatum non dicatur habere, ità quòd certum omninò eſſet, iſto caſu repręſentationem non admitti, latiſſime omnes cumulat Caſtill. Sotomaior controuer.iur.lib.3.quæſt.19. nu.174. 176. & veriſſimum de iure communi num. 184. quidquid ſit de iure illius Regni ex Taurina lege diſpoſitum. Tandem admiſſo repræſentationem iſto caſu de iure dari poſſe, nec videretur minorem natu ex ſecundogenito, eumque repręſentantem, maiorem natu ex tertiogenito excludere, quia
44 ſecundogenitum repręſentat, obtinens eius gradum, non autem maiorem ętatem, eo quia, quoties admittitur repręſentatio, illa ſolum operatur, quo ad gradus pręrogatiuam, ſed qualitas maioris ætatis, quæ erat in patre, non repræſentatur Alex.conſ.4.lib.4. Soccin. conſil.88. lib.3. Dec. conſil.443. vbi Ioannem de Anſalono noſtrum regnicolum refert Bero.conſil.71.num.29. lib.1.& conſil.134.Maluaſ.conſil.22.alij per Men. conſ.269. num.51.conſil.442.num.19.Gratian. diſceptat.695. num.5. & 11. volum.4. Raudenſ.de Analogis lib.1. cap.15.num.270.Honded.conſ.70.numer.19.& 20. Alex. conſil.123. num.1.lib.1. ait omnino attendendum quando ſtatutum conſiderat maiorem ætatem Surd.conſ.403. num.61. conſil.455. Blaſc. Lanz in cap.ſi aliquem, in 3. quæſt.Milan. deciſ. 9. num.60. lib.1. vbi ait, id, quod dicitur filium ſubintrare locum patris, eſt in gradu patris ſubintrare, ſed non ſuccedit ex perſona patris, ſed ex perſona ſua propria, & ſic excepto gradu, quoad iſtas qualitates conſideratur perſona filij, Molin.de primogen.lib.3. cap.6.num.49. Tiraquell.de primogen. quæſt.40. num.116.Molin.Teologus de iuſt. & iure diſputat.627.Guttier.practicar.quæſt.66.lib.3. num. 21.Caſtill.ſoto maior controuerſ. iuris lib.3.cap.19. num.159.160. vbi ex hoc inſert, quod nepos non poteſt excludere patruum, quia non repręſentat qualitates, & ideò in Hiſpaniarum Regnis fuit condita Lex Tauri 40. & in maiore ætate n. 322. 324. late Lanar. conſil.1. num.58. Cumia in cap. ſi aliquem in verbo gradum num.45. vbi num.43. omnes conſulentes refert in cauſa Sclafani & in cauſa fluminis Dioniſij, pro patruo contra nepotem, in ſucceſſione patrui, & refert ſic per duas conformes ſententias deciſum ſecundum opinionem Saccurafa Ioan.Aloiſ.de ſettimo quam opinionem veriorem & magis communem dicit Cumia num. 72.& ſeq.

Quibus (rectius intuendo) in aliquo non refragantibus à noſtro principali pronuntiato non recedimus, pluribus enim modis prędicta tolluntur,
45 retentis noſtris terminis, & primò concedendo obiectum, poſito, quod ſit in ſe verum (quod ſtatim negabitur) quò dicebatur, quod in dicto capitulo ſi aliquem, non ſit attendenda pręrogatiua lineæ, ſed ſexus, & ętatis, prętextu, quod attenta prærogatiua lineæ ſequeretur, quod remorior excluderet proximiorem, & tamen ex dicto textu remotior non excludit proximiorem prętextu lineæ, ſed è contra proximior defuncto prefertur, & vocatur remotioribus excluſis, & quod ideo Peregr. dicto conſ. vnico poſtquam in fine conſuluit attendendam eſſe pręrogatiuam lineæ in primogeniis, limitet, niſi ſtatutum ſuper primogenijs proximiorem vocet, tunc enim dicit ceſſare pręrogatiuam lineę, & attendi pręrogatiuam proximitatis, ſeu gradus, & ſic remotiorem proximiorem non excludere ex prærogatiua lineæ; Nā ſi filius ſecundogeniti eſſet remotior in gradu, & vellet ex pręrogatiua lineæ excludere filium tertiogeniti, fortè proximiorem, provt eſt caſus Peregrini; vtique obſtaret obiectum, quia cap. ſi aliquem vocat proximiorem tempore mortis, ſed cum in noſtris terminis non tractetur de excluſiua proximioris, quia tum filius ſecundogeniti, tùm etiam filius tertiogeniti ſupponuntur, & ſunt in eodem gradu, proinde ceſſat pręrogatiua gradus.

vel

Digitized by Google

vel proximitas in dicto capitulo expreſſa & capi-
tuli diſpoſitio non refragatur,ſed remanet quis ſit
pręferendus data paritate gradus,& iſto caſu, ne-
dum non obſtat capitulum ſi aliquem immo ex
eodem capitulo remanet in correcta pręrogatiua
lineæ ex ordine primogenituræ, & ſic fauore filij
ſecundogeniti minoris nati ad excluſionem filij
tertiogeniti maioris, cęteris enim paribus, omni-
no eſt locus primogenituræ ex *Cumian. in dicto
cap. ſi aliquem verſic. maior natu num.*70.ſtatutum
46 enim corrigens ius antiquum, vel ius commune,
intelligendum eſt,quatenus,& pro ea parte corri-
gere,qua correctio eſt expreſſa,& quod vbi,& pro
parte,qua expreſſe non corrigitur, ſtare non pro-
hibetur,cum legum correctio odioſa, & ſtrictè in-
terpetranda, quatenus fieri poteſt, euitanda ſit.
*Menoch.conſ.*105.*num.*46.*conſ.*197.*num.*60. *conſil.*
906.*num.*36 *conſil.* 1122.*num.* 29.*lib.*12. & ſtatu-
47 tum quando poteſt interpetrari, vt minus corri-
gat ius commune, & poteſt interpetrari, vt corri-
gat circa duo, quod ſit interpetrandum,quod cor-
rigat circa vnum, & non circa duo,& ſic vt minus
corrigat *Rota Roman deciſ.*708. *num.*3. *par.*1. *&
deciſ.*161. *num.*13. *par.*2. *Bertazol. conſ. ciuili* 47.
*num.*24. *Roland.conſil.*74.*num.*19.*lib.*3.*Roman.&
alij per Alderan. Maſcard. de general. ſtatu interpe-*
48 *tra. concluſ.*12.*num.*2. ſicut quando ſtatutum po-
teſt operare, quod corrigat circa duo, non debet
interpetrari quod corrigat circa tria, *Contard.in l.
vnica quaſt.*7.*nu* 6. *&* 7. *C.ſi de momentan. poſſeſſ.
Grat.conſil.*13.*num.*43 *lib.*2. *Gozad. conſ.*19. *nu.*5.
49 quatenus ergo ex vocatione proximioris facta à
ſtatuto, & capitulo prædicto ſi aliquem, tollatur
in conſequentiam pręrogatiua lineæ, per quam
remotior ex pręrogatiua lineę proximiorem ex-
cluderet, non tamen tollitur pręrogatiua lineę
data paritate gradus, vel qualitate maſculina,
provt in noſtris terminis,& iſto modo intelligitur
Peregr.dicto conſil.vnico in fine. Nam eius quęſtio
erat ſi remotior pręrextu pręrogatiuæ lineæ exclu-
debat proximiorem de alia linea, & firmat, quod
ſic, ſed limitat vbi vocatur tantum proximior. At,
vbi omnes in pari ſunt gradu, remanet priuilegiū
lineæ in ſuo robore ex pręd ictis,nec iſto caſu con-
trarium dixit *Peregr.*nec *cap.ſi aliquem*, Nam & ſi
*Corn.conſil.*199.*lib.*2.tres tantum poſuerit præro-
gatiuas, nempe gradus, ętatis, & ſexus, tamen
alij addunt prærogatiuam linearum vt ex *Molin.
de primogen.Hiſpan.lib.*3. *cap.*4. *num.*14. *& cap.*6.
num. 50. cum alijs. ſupra loco ſuo adductis. Hinc
ſex prærogatiuas ex dicto *cap.ſi aliquem*, poſuit &
ponderauit *Cumia in dict.capitulo verſ.prærogatiua*
& quatuor poſuit prærogatiuas *in verſic. proxi-
mior num.*40.

Secundò obiecta aduerſus lineam tolluntur,
quod enim dictum eſt in ſe non eſt tutum; Nam
50 etiam *Noſtrates* ſuper dicto capitulo, dicunt præ-
rogatiuam lineæ attendendam eſſe in proximita-
te conſiderata in dicto capitulo ſi aliquem. Ità
*Cumia ibi in verbo proximior num.*23.29.39.40. *&
verbo gradu num.*3. *Muta in dicto cap.ſi aliquem nu.*
55.*Intrigliol.de feud.centur.*2.*art.*3.*num.*52.53.*be-
nè Ioan.Aloiſ.de ſeptimo in reſponſo Cauſa Caccabi,
Aleami, & Calataſimi in fine & Boniorn.in dict.c.ſi
aliquem ſub qu.*3.*verſic.ex iſta deciſione, & ſeq. &
verſic. Profecto.*

Et quia multi dantur intellectus à ſcribentibus
ſuper dicto capitulo, verbo (proximior) ideo ex
perplexitate textus & Doctorum varietate, opus
51 fuit in Regno ad alia capitula deuenire declara-
toria eorum, quæ ſuper iſto capitulo diſputata
ſunt; Nempè ad *cap.Imperatoris Caroli* 118. 204.
& Regis Philippi 18.in quibus, non per viam noui
iuris corrigendo ius antiquum, ſed per viam de-
clarationis ad rollendas dubietates fuit electa o-
pinio, quę fauet ordini primogenituræ reſpicien-
do pręrogatiuam lineæ, tàm in deſcendentibus,
quàm tranſuerſalibus, vt dicetur.

52 Nec ad rem facit, quod pręrogatiua lineæ cō-
ſideratur, quando fideicommiſſum ingreſſum eſt
lineam, vt ex illa linea non egrediatur, donec ali-
quis ſuperſit de tali linea,ex *Molin.de primog. Hiſp.
lib.*3.*cap.*4.*num.*14. *& alijs*, Nam hoc tàm vulga-
re eſt, quod comprobatione non eget. Sed hoc
in bonis, in quibus ſuccedirur ex vocatione teſta-
toris,vel ſimili vinculatis abſque prærogatiua pri-
mogenituræ procedit. At vbi ordo primogenitu-
tæ in bonis eſt attendendus, tunc non ſolum at-
tenditur prærogatiua lineę, quæ fideicommiſſum
occupauerit, ſed illa linea penitùs extincta ſubſe-
quitur alia linea proximior ex vi primogenituræ,
& hoc eſt, quod docuit *Caſtrenſ.dicto conſ.*164.*nu.*
5. *verſic. & ſi fuit actum, & verſic.& ideo lib.*2. &
iſto caſu expreſſe loquuntur infiniti etiam de iu-
re communi, quos ſequuntur *Molin.Theſaur.Man-
gil.Couarr.Peregr.*& alij ſupra allegati & compro-
bantur ex dictis per *Cardinal. Mantic. de tacitis &
ambig.conuen.lib.*23.*tit.*27.*num.*28.*volum.*2.*Can-
cer.var.reſolut.lib.*3.*cap.*21.*de tranſmiſſion. numero*
298.*&* 300. *Ponte de poteſt.proreg.tit.*9.*de ſucceſſ.
mulier.in Regno num.*42.*Menoch.conſ.*1082.*à num.*
13.14.*& ſeq. lib.*11.

Ex prædictis patet,quoquè reſponſum, ad ea,
quod in medium in contrarium ponderāda abla-
ta ſunt, videlicet ſi nepos ex primogenito pręfe-
ratur ſecundogenito in ſucceſſione Aui, vel ſi fi-
lius ſecundogeniti præferatur tertiogenito in ſuc-
ceſſione patrui, & ſi filius veniat per viam reprę-
ſentationis, vel per viam tranſmiſſionis, & ſi ex
propria perſona,vel ex perſona patris,& ſi ſubin-
tret in gradum, vel qualitatem patris quamuis
53 in omnibus prædictis afferri poſſent omnium gē-
tium teſtimonia pronepote, in quacumque ſuc-
ceſſione, vt videri poteſt ex *Tiraquell. de primo-
gen. quæſt.* 40. *&* 41. *Molin. eodem tractat. lib.* 3.
*cap.*6. *num.*1. *&* 2. *omnino Couarruu.practic.quaſt.
cap.*38. *numer.*6. *cuius ſola relectio ſufficit Molin.
Teolog. de iuſtitia & iure diſputat.*626. *num.*4. *Go-
mes leg. Tauri* 40. *numer.* 65. *Marta de ſucceſſion.
legal. par.*1. *quaſt.*11. *art.*3. *Gratian.diſcept.*456.
numer. 1. 2. 3. 4. *& ſequent. libr.* 3. *Intrigliol. de
feud centur.*2. *art.*36. vbi refert omnes etiam no-
ſtrates & 35. argumenta pro vtraque parte tandé
pro nepote concludit *Gaſpar. Theſaur. quæſt.* 35.
qui Doctores pro vtraque parte enumerat *Man-
gil. de imputation. cap.*77. vbi refert triginta argu-
menta pro vtraque parte *Cancer. variar. reſolut.
lib.*3. *cap.*21. *de tranſmiſſio.à num.* 289. *ad nu.*335.
infinitos

Digitized by Google

infinitos pro vtraque opinione adduxit *Borrell. in ſumma deciſion.tit.34. de feud.tom.1.à num.457. ad num.479.* ex innumeris deciſionibus pro Nepote concludens alijs ex induſtria prætermiſſis. Pro quo etiam nedum magis communis Doctorum aſſiſtit opinio, ſed generali conſurtudine totius orbis pro nepote receptum eſt, & etiam iudicio digladiatorio ſepius eſt obtemptum, vt omnes prædicti fatentur & hiſtorias referunt, & ideo in Regno non per viam legis nouæ vel correctoriæ iuris antiqui, ſed per viam electionis melioris opinionis fuit declararum ſeruādam eſſe opinionem pro nepote maſculó, tàm in deſcēdenti ſucceſſione ex *cap. Imperatoris Caroli* 118. quam in tranſuerſali ex *cap. Regis Philippi* 18. & ratio vera iſtius ſententiæ, & iuſtæ opinionis non in ſola tranſmiſſione, vel repræſentatione conſiſtit, vt ex multis iam ſupra attentatum fuit; ſed ex vocatione expreſſa, vel reſultante ex vocatione primogeniti, ex vi, & natura ptimogenituræ, quia ex prærogatiua primogenituræ, quilibet ordine ſuo dicitur ex propria perſona vocatus, ità expreſſe *Caſtrenſ.dicto conſil.164.num.5.verſic. applicando, & verſic.ſed venit iure ſuo Couarruu. pract.quæſt.cap. 38. nu.6. verſic. ex quibus* vbi dicit quod hoc non eſt ſicut in alijs ſucceſſionibus ſed ex natura rei & *num. 9. verſic.vt tandem Molin.de primogen.lib.3.c. 6.num.29.* vbi multos refert *Gaſpar.Theſaur.quæſt. 34 num 16. & per tot.quæſt.Tiraquell.de primogen. q.40.num.111.Grat.diſceptat.456. num.12.& 20. 43. lib.3.*

54 Proinde non rectè ſentijſſe deprahendimus *Doctores*, qui ex regulis iuris communis circa ſucceſſionem allodialium abſque vinculo primogenituræ inferre voluerunt, ad ſucceſſionem feudi cum iure primogenituræ, Hæc enim ſucceſſio primogenij regularis non eſt, ſed in regularis, quia ſuas particulares regulas habet, tamquam diuerſę naturæ, & contra regulas iutis communis, prr quas non primogenito, vel maſculo tantum, vt in feudo primogenitutæ, ſed omnibus filijs vtriuſq; ſexus æqualiter defertur ſucceſſio, *tot.tit. C.de hæred.& l. maximum vitium, C. de liber. præter.* ſicut
55 nec iure communi feudorum ad primogenia argui poteſt, quippe quod illo iure feudi ſucceſſionē ad primogenitum, ſed ad omnes filios licet maſculos tantum deferatur *ex cap.1.de eo quod ſibi & ſuis vt aduertit Couarr.dicto cap.38.num.11.verſ.id vero quod Iſernia*, quia diuerſo iure ſucceditur, vbi primogenituræ prærogatiua ſeruanda eſt, vt iubet *cap. ſi aliquem* ità aduertunt *Caſtrenſ.Præpoſ.Alex. Molin.Theſaur.Mangil.Peregr.* & alij iam ſupra deducti.

56 Nec obſtat *Blaſcus Lanza in præfati cap.ſi aliquē q.3.* ſupra adductus *ſub num.* 44. vbi dictam quæſtionem diſputat, ſi filius fratris excludat patruū in ſucceſſione patrui, & relatis argumentis, & Doctoribus diſtinguit, de repræſentatione graduum & perſonæ, vel qualitatis paternæ.

57 Primò, quia de prędicta quæſtione in Regno non indigemus, tanquam ſopita ex *Capitulo Regis Philippi* 18. ergo nec prodeſt *Blaſchi* diſtinctio, ex quo ceſſat quæſtio, & interrogatio, pariter reſolutio, & reſponſio ceſſare debet.

58 Secundo, diſtinctio *Blaſchi* non placuit *Cumia in dicto cap. ſi aliquem*, nam *Cumia verbo gradu à num.38.vſque ad num.73.* ſeptem retulit diuerſas Doctorū opiniones in hac quęſtioue, & pro ſexta opinione retulit opinionem *Blaſchi*, & illam non ſequitur, ſed refutat, ſicut nec *Blaſchi* diſtinctione in eadem quæſtione mentionem facit *Intrigl. de feud.centur.2.art.36.num.299. 301.*

Tertiò *Blaſcus Lanza*, tamquam de primis ſcribentibus non potuit omnia lucidare, non enim guſtauit prerogatiuam lineæ, nec de ea in dicta quæſtione mentionem fecit.

Quartò *Blaſcus* ſe inuoluit in iure tranſmiſſionis, vel in iure repræſentationis, in quibus licet tota nocte fuerit elaboratum, tamen vera ratio non fuit perpenſa, videlicet, quod nepos venit ex iure proprio ex propria vocatione compræhenſa in ordine primogenituræ ex *Paul.de Caſtro Couar. Molin. & alijs ſupra.* Etenim *Blaſchus* hos Illuſtres auctores, nec in ſpiritu vidit, vel ſomniauit, iſti enim auctores pro maiori parte ſucceſſiue lumen attulerunt huic materiæ primogenituræ.

59 Eodem modo Doctrina *Saccuraſa* in contrariū adducti reijcitur, quem ſimpliciter refert *Petr. de Gregor.de conceſſion.feud. par.4 quæſt.10.num.23. & quæſt.4. num.16.& ſequent.Cumia in c.ſi aliquem verſ.maior natu, num.212.Intrigl.de feud.centur.2. art.36.num.203.*

Primò, quia expreſſe illis reſpondet *Muta ſuper cap.ſi aliquem nu.145.*

Secundò, quia eorum dicta procedunt ſtante, quod in illa opinione perſiſterunt, quod nepos ex primogenito non excluderet ſecundogenitum, & filius fratris non excluderet patruum, ita enim firmat *Saccuraſa. & Petr. de Gregor. dicta quæſt. 4. & 10.* ex quo fundamento prædictas in lationes, & conſequentias conſtituerunt, quo fundamento iam ex dictis deſtructo illationes corruunt ex regula *Capituli cum principalis, de regul.iur. in 6.* Tū ex magis communi, & vbique recepta opinione, quod nepos excludat patruum, vt clare per Doctores ſupra adductos oſtenſum eſt tum in Regno ex expræſſis capitulis *Imperatoris Caroli* 118.204. & *Regis Philippi* 18. quibus ſtantibus, ex quo contraria opinio & concluſio vigет, contrariæ reſultant in lationes, & Doctores prædicti retorquentur, quia ſi eorum tempore capitula prædicta cōdita extitiſſent, vtique contrarias ſtatuiſſent illationes.

60 Tertiò *Saccuraſa & Petr. de Gregor.* non aperunt, de quo feudo loquantur, Meritò ne dicamus non guſtaſſe ordinem, & ius primogenituræ, de hoc feudo cum qualitate primogenij non loquutos fuiſſe dicendum eſt, ſed de hæreditario vel mixto abſque qualitate primogenituræ, vt aduertit *Muta in dicto cap. ſi aliquem nu.145.* Hinc optime *Maſtrill.in addition.ad Petr.de Gregor.dicta qu. 10. litter. A*, dixit hodie opiniones *Gregorij*, & aliorum antiquorum eſſe correptas in Regno tàm in deſcendentibus, quàm tranſuerſalibus ex *cap. 118. & 204. Imperatoris Caroli & cap. 18. Regis Philippi* idemque profitetur *Muta dicto nu. 145.*

Nec tandem adaptari poteſt controuerſia in ſucceſſione Regni Portugalliæ, in cuius poſſeſſio-

ne,

Digitized by Google

ne,iuſtiſſime noſter Potentiſſimus Hiſpaniarũ Mo
narca reperitur,etenim diuerſa eſt quæſtio in iure
& in facto; in facto, quia Rex noſter reſpectu Rai-
nutij,qui erat nepos ex filia Odoardi,erat remo-
tior in gradu,& ex fęmina progrediebatur ſcilicet
ex Maria filia Odoardi,ſicut,& Rex noſter ex Iſa-
bella ſorore Henrici vltimi defuncti, tamen Rex
noſter erat proximior in gradu,quo caſu ex lege
ſpeciali Hiſpaniæ ſuper ſucceſſione Regni proxi-
mior vocatur. At reſpectu Caterinæ filiæ eiuſdem
Odoardi Duciſſæ Barbantiæ,quæ erat in eodem
gradu cum Rege noſtro, aderat pro Rege, quod
erat maſculus, licet ex fœmina, at illa fœmina
licet ex maſculo, quo caſu ex legibus particula-
ribus maſculus erat præferendus,vltra quod de
iure communi magnum Caos adhuc ſupereſt in-
tęr Doctores,etiam circumſcripto ſtatuto parti-
61 culari vt in conſilio. *Michaelis ab Aghirre* edito
ſuper hâc cauſa Portugalliæ doctiſſimè magno vo
lumine hæc omnia videri poſſunt, vbi etiam ex
multis alijs capitibus diuerſis in facto,à terminis
noſtris Regis Hiſpaniarũ iura,tuetur,& ex paucis
pet *Lenar.conſ.*1.pariter pro Rege in dicta cauſa,
ędito contra quos ex profeſſo ſcripſerũt Collegia
Patauinorũ,Bononienſium, & Peruſinorum,quo-
rum magna eſt auctoritas,& Doctrina,ex alijs ta
men capitibus in facto diuerſis ab *Aghirre* ad-
ductis, quamuis neſcimus huc vſque quid fue-
rit in dicta cauſa deciſum, credo ſententiam
pro Rege noſtro eſſe proferendam.

Vnicum ergo fundamentum pro maiori natu
filio tertio geniti militantẽ ex præmiſſis penitus
ceſſare concludimus,iure communi, & munici-
pali Regni pro filio ſecundogeniti minori natu
tempore ſucceſſionis vltimi poſſeſſoris,feudatarij
defuncti ex primogenito aſſiſtentibus.

Secundo principaliter magis filio ex ſecundo
genito iura corroborantur, omniaque ceſſant,
quia hodie obſcuritates iſtæ, & controuerſiæ an-
te vel poſt *cap.ſi aliquem.* in Regno ſunt dilucida-
62 tæ,& diffinitæ,nã ex c.*Imperatoris Caroli* 118.fuit
Sopita illa antiqua quæſtio, ſi nepos ex primo
genito præferatur ſecundo genito in ſucceſſione
aui,quia iuxta opinionem in toto orbe terrarum
ſeruatam ſuit,declaratum.idem ſeruandum fore
in hoc Regno vt ſcilicet filius primo geniti præfe-
ratur ſecundo genito,& ſic patruo in ſucceſſione
aui,& eſſe hoc capitulum declaratorium, & non
correctorium,dicit *Intrigliol.de feud.centur.* 2. *art.*
47.*n.*5.*& art.*36.*nu.*192.nec comprobatione,hoc
indiget, quia verba capituli ſunt clara per viam
declarationis,veluti quando quæſtio de iure con-
trouerſa declararione Cæſarea indiget,nam tunc
Princeps ſuper ea ſtatuendo nõ corrigere,ſed eli
63 gere,& declarare dicitur, quod quidem capitulũ
declaratorium non ſolum in filio primo geniti
procedir, ſed in filio ſecundo geniti, ſi præmor-
tuo ſecundo genito,cum filio decedat,deinde pri
mo genitus,quia dicitur ſimilis,& idem caſus, de
quo loquitur c.*prædict.*118.*late Intrigliol.de feud.*
centur 2.*art.*46.vbi latiſſimè oſtendit iſto etiam
caſu militare dict.c.118.*Afflict.Soccin.& alij per*
*Gramat.deciſ.*1.*nu.*30.*Grattian.diſcept.* 456. *num.*
64 19.*vol.*3.Pariter dicta declaratio ex dicto.c.118.
procedit non ſolum in filio primo geniti, ſed in
nepote primogeniti, imò in vlteriori gradu de-
ſcendenti, vt ſcilicet ſecundo genito præferatur
in ſucceſſione aui,& ſubingreſſio in infinitum de-
tur,& hoc exni primo geniturę, & ex pręrogati-
ua lineæ primo geniti,in punto *Muta in dicto cap.*
ſi aliquam num. 146.*Cumia in dict. cap. verb. gradu*
*num.*10.*Intrigl.l de feud.*cent. 2. art.50.num. 2. &
ex verbis *capituli.* 118.clare oſtenditur, quia vo-
cat nepotes ex primo genito,nõ ex ſecundo geni
to,poſtquam ergo feudum eſt indiuiduum,nõ ve
rificatur capitulum in omnibus filijs primo geni-
ti,ſed in vno; At vocandn omnes nepotes ex pri-
mogenito intelligit ordine ſuo videlicet nepo-
tes ſucceſſiue: Nam in feudo, etiam appellatione
filij,veniunt nepotes,& omnes deſcendentes quid
quid in alijs materijs ſit *Iaſon,* qui hoc expreſſe
examinat,& cõcludit *in l.de quibus n.*19.20.*& ſeq.*
65 *ff.de legibus*:& quod in dicto *cap* 118.fuit habita
ratio prerogatiuæ lineæ probatur expreſſe ex
verbis *capituli Regis Filippi* 18.vbi per tres vices
fit mentio de linea deſcendenti,& tranſuerſali.

66 Et quoniam ex dicto *cap.*118. nil erat declara
tum de eo,quod in linea tranſuerſali ſeruandũ eſ-
ſet,quia in dicto capitulo erat facta tãtum decla-
ratio ſuper linea deſcendenti,nè dubium remane
ret in linea tranſuerſali,ſed ſilenrium litigioſis im
poneretur,ob id ex eadem ratione lineæ,& primo
geniture fuit petitum idem in linea tranſuerſa-
li ſeruandum eſſe ex *c.Regis Filippi* 18.adeo quod
in linea tranſuerſali prærogatiua lineæ conſidera
tur,de qua ſupra ex multis oſtendimus, nempe
quod filius ſecũdo geniti,tertio genito,& alijs vl-
terioris gradus in ſucceſſione collateralis defun-
cti præfertur cæteris, paribus prærogatiuis gra-
67 dus,& ſexus exiſtentibus, ob id inducta inter
tranſuerſales, repræſenrario in infinitum, adeò
quod filius,nepos, & pronepos ſecundo geniti,
eiuſque lineæ ſemper præferatur tertio genito,&
eius deſcendentibus,quod ex eodem *cap.* 18.fun-
datur,tum ex eo,quod in dicto capitulo petitur,
quod in linea trãſuerſali ſeruetur, idem quod per
alia capitula erar diſpoſitum in linea recta, in
qua erat inducta repręſentatio in infinirum, tum
etiam ex illis verbis(*vel vlterioris gradus*) ex qui-
bus deſcendentes ſecundo geniti cuique deſcen
denti ex tertio genito, etiam proximiori pręfe-
runtur.

68 Refragare nihilominus videtur, prædictis ete-
nim attentis verbis, tàm dicti *cap.* 18. Regis
Philippi,quàm aliorum,Imperatoris Caroli iſtã
generalitatem, tàm in vna,quàm in alia linea vi-
derur nõ fundari,& à capitulis Caroli incipiendo,
illa ſunt particularia,& tantum loquuntur in vno
caſu,nam *cap.*118.tãtum diſponit,quod præmor-
tuo primogenito(relictis filijs) illi præferantur
ſecundo genito,& in alijs caſibus nihil diſponit,
pariter,& *cap.eiuſdem Caroli* 204. ſolum declarat
dictum *capitulum.* 118.vt idẽ procedat in ſexu fœ-
mineo,videlicet quod neptis præferatur amitę ſe
cundo genitæ,& illud ſolum addit,quod ſi ſuper-
eſt ſecundo genitus, præferarur nepti ratione
conſeruandæ agnationis in tantum quod capitu-
lum prædictum tãtum venit ad ampliationem il-

Digitized by Google

lius capituli 118. nec generaliter loquitur; vnde
videtur non fundari ex dictis capitulis, dari repręſentationem in infinitum, & in omni caſu in linea
recta, & conſequenter, nec ex capitulo Regis Philippi. 18. quo petitum eſt, quod in linea traſuerſali ſeruetur, quod in linea directa, ex capitulis prædictis diſpoſitum fuerat, cum non vniuerſaliter in
omni caſu, & infinitum ex capitulis Caroli prædictis in linea directa repręſentatio detur, ſed in
ſuis caſibus particulariter diſpoſitis ergo, nec in
linea tranſuerſali habet locum repręſentatio prędicta in omni caſu, & in infinitum, ex capitulo Regis Philippi 18. & corruere videtur fundamentum
9 pro diuerſa opinione poſitum, cum prædicta
omnia capitula intelligãtur in caſu ſuo, & ſint particularia vt non extendantur, & ſunt correctoria
iuris communis, & odioſa vt latiſſime deducit
Bolognet. conſil. 9. a num. 76. ad num. 93. Corſetus
Regens ad Patri cõſilium 10. n. 36. 59. & 91. vbi probat, quod extenſio ſtatuti non ſit etiam ex maiori (ne dicam eadem) ratione, quod ſtricte ſint interpretãda capitula prędicta nouiſſima, & quod
tantum de caſſibus expreſſis ſint intelligenda, &
quidquid in eũ videtur omiſſum in diſpoſitione
iuris remaneat, prout etiam idẽ tradit in ſpecie,
quod dicta capitula Regis Caroli 118. & 204. ſint
reſtricta ad vnum caſum, & ad alium non extendantur, dixit Campis, & Benedict. de Porcar in cauſa
varia, & alij ſcribentes in eadem cauſa.

70 Secundo demonſtratur capitulum prædictum.
118. Caroli eſſe ſpeciale in caſu, quo loquitur eſto
poſſet dici, quod verba in principio capituli 18. Regis Philippi appoſita importarent generalitatem,
ſiue ex ſe ipſis, ſiue per relationẽ ad capitula Imperatoris Caroli, id deducitur ex illis verbis, licet
in eo admouẽdum animum Regis eſt ad illud cõcedendum, Primo loco enarratur id quod in alijs capitulis eſt conceſſum, & deinde dicatur ſi supplica voſtra Maeſtà reſti ſeruita prouedere, e camãdare, che di qua innanze queſto medeſimo ſi habbia d'oſſeruare in linea tranſuerſale. Nihilominus reſtringitur per illa verba, quæ immediate ſubſequũtur
cioè, che morendo il fratel primogenito ſenza figlio ſuperſtite il nepote maſchio del fratre ſecũdo genito prę-mortuo, in tal caſo il detto nepote maſchio, & non il
fratre terza genito vel alterius gradus, & ſic quando
agitur de ſucceſſione patrui, ſecus quando de ſucceſſione conſobrini, vt termini noſtræ quæſtionis
poſiti ſunt, nec dici poſſe videtur, capitulum prædictum Philippi generaliter loqui in tranſuerſalibus, prout loqui videtur in principio, ibi in linea
trãſuerſali etenim reſtringitur eius petitio, & con-
71 ſequenter diſpoſitio, per illud verbum, cioè quod
interpretatur videlicet quæ dictio eſt declaratiua,
& reſtrictiua præcedentiũ. l. videlicet ff. ex quibus
cauſ. maior. l. videlicet ff de pactis Bart. in l. quęſitum §. ſi quis fundum ff. de fundo inſtructa Menoch.
conſ. 816. nu. 21. & prius conſ. 21. numer. 27. Decian. conſil. 34. numer. 89. conſil. 55. numer. 24.
conſ. 56. numer. 6. libr. 3. Caualc. deciſ. 17. numer.
22. deciſ. 18. nu. 17. 21. 29. deciſ. 19. nu. 34. 74. lib. 3.
Vinc. de Franc. deciſ. 116. nu. 12. Surd. de alimen. tit.
1. quæſt. 42. num. 101. deciſ. 161. num. 8. & conſ. 315.
nu 61. Gratian. deciſ. 44. nu. 7. Burſa. conſ. 9. num. 18.
vbi deditione videlicet in ſtatuto poſita, & cõſ. 13.
nu. 32. Ceſal. conſ. 300. nu. 13. & conſ. 704. num. 15.
Hippol. Riminal. conſ. 67 nu. 42. alios antiquiores refert Anto. Angel. Gratus deditionibus dictio.
283. & Auguſtin. Barboſ. eodem tract. dictio. 368.
Bertazol. de clauſ. inſtrum. clauſ. 38. Gloſ. 3. num. 1.
Volpell. de propoſition. fol. 127. Petr. Cened. q. 66. n.
1. 2. Monacus deciſ. 13. n. 3. Farinac. cõſ. 95. n. 6. Caldas de Pereira de renouation. emphiteuſ. q. 11. n. 15.
Cardin. Tuſc. concluſ. 393. nu. 1. cum ſeq. liter. D. &
in punto dixerunt. Capixian, & Benedict. de Porcar. in dicta cauſa varie.

Et magis reſtringitur per aliud verbum, eo
72 caſu cuius natura eſt limitare pręcedentia, eaque
reſtringere ad caſum expreſſum, & impedire extenſionẽ ad aliũ caſum l. 4. §. fin. ff de condition. &
demonſtrat. vbi Bart. & alij Peregr. conſ. 150. n. 13.
lib. 5. Surd. deciſ. 207. n. 17. Pacian. conſ. 23. & conſ.
30. Meno. præſu. 65. nu. 20. lib. 4. & conſ. 106. n. 3. 26.
ſequen. & conſ. 1063. nu. 2. libr. 11. Marzar. de fideicom. quæſt. 24. Decian. conſ. 34. nu. 12. lib. 3. Caualcan. deciſ. 16. num. 11. 65. lib. 3. Maſtrill. deciſ. 6.
nu. 31. Anchαran. conſ. 356. verſ. Tertio hoc probatur Crauett. conſ. 98. nu. 5. Pariſ. conſ. 2. num. 15. conſ.
14. nu. 9. lib. 3. Natta. conſ. 678. num. 6. lib. 4. Mareſcott. var. reſol. cap. 99. num. 3. lib. 1. Barboſ. dictio.
89. Tanto magis prędicta procedere videntur,
73 cum ſtatuti verba ſint proprie intelligenda. l. ſi cõſtat. & l. Iulianus ff. de condition. & demonſt. Surd.
deciſ. 191. n. 6. & tanto magis quando ſunt contra
ius commune Dec. conſ. 444. num. 11. conſ. 484. &
tanquam iura anomala, & in regularia non ſunt
extra ſuos caſus extendenda Bald conſ. 127. in fine lib. 4. Becc. conſ. 12. nu. 38 Surd. conſ. 456. n. 6. Vnde cum hoc ſtatutum, quatenus eo modo generaliter intelligeretur, eſſet contrarium iuris communis, quia extenderet repræſentationem in infini-
74 tum, vltra omnes iuris terminos, & verba ſtatuti, eiuſque diſpoſitio ſecundum ius commune
reſtringi debent, ſi id fieri poteſt, vel ſaltẽ vt tanto
minus illud lædat c. dilect. vbi But. de conſuet. Rom.
conſ. 197. n. 20. Becc. conſ. 12. n. 43. Surd. cõſ. 43. n. 6.
75 & deciſ. 167. n. 17. & quod debent interpretari, vt
reducat nos ad ius cõmune Glo. in l. ſi vnus. ff. de
pact. Dec. conſ. 3. n. 5. Bec. cõſ. 1. n. 21. Surd. conſ. 182.
nu. 13. ex ijs propterea tradunt Doctores ſupracitati, quod tam capitula Regis Caroli, quàm Regis
Philippi ſunt correctoria iuris cõmunis, & odioſa
ratione excluſionis, & debent reſtringi ad caſum
ſuum, tàm quando tractatur de excluſione patrui
a nepote, quam de excluſione neptis a patruo Bolognet. Corſet. & alij ſupra.

76 Ceſſare quoque videtur generalitas dicti cap.
18. deducta ex illis verbis vlterioris gradus, & ſic,
quod nepos non ſolum patruo præferatur, ſed
etiam cuicunquè vlterioris gradus per illa verba
ibi, in tal caſo ſucceda il nepote maſchio, e non l'altro
fratre terzo genito vel vlterioris gradus, intelligendo illa verba vlterioris gradus, vniuerſaliter Cannet. in c. volẽtes fol. 284. n. 64. 65. Nam ideſt, & intellectus nimis lędens ius commune, ius Regni, &
omnia iura mũdi quod detur repręſentatio in infinitum ad excluſionem cuiuſuis gradus, ſed verus intellectus dicti verbi vlterioris gradus videtur

Digitized by Google

tur, vt intelligatur pro tertiogenito, quartogenito,& ſic deinceps, prout tenet *Corſe.conſ.11. in fine,& ibi Regens filius num.*39.40.vbi hunc com-
77 probar intellectum ex eo, quo dictio *gradus*, aliquando importat ordinem, & propterea dicitur gradus primus,gradus ſecuodus,tertios,& cętera *l.8.§.1.ff.de bonor.poſſ. coutra tabul.*aliquãdo dignitatem,& honorẽ *l.3.§ præſes ff.de muner.& bonor.* Hæc igitor verba in dicto c. poſita,vel de ordine, *vel* dignitare interpretanda veniunt, vt intelligantur & excludaotor non ſolum tertio genitus, ſed quarto genitus, qui reſpectu ordinis,& dignitatis tertio geniti dicitur vlterioris gradus, quibos accedat qood capitulũ loqnitur in ſucceſſione patrui, in qoa cõcurrat nepos,ſed dicere quod capitulum prætulit nepotem oõ ſolo patruo, ſed omnibus alijs vlterioris gradus, nempè non ſolom patruũ, qui eſt in ſecundo gradu,ſed etiã omnibus alijs,qui eſſent in vlteriori gradu, ideſt, in quarto, & quinto gradu fuiſſe condere legẽ de caſu indubitabili,quia conſtitutio *capituli ſi aliquẽ* ſucceſſionem deferebat proximiori, & ideo lex fuiſſer hoc caſu ſoperflua,vt couſiderat *Corſett.dicto conſ.11.in fin.*

78 Hæc omnia,& ſi prohibete videantur generalem intellectum dari ad capitum prædictum 18. *Regis Philippi*,vt inter tranſuerſales non dicatur inducta repræſentatio in infinitum,vt ex eadẽ ratione lineæ, & primogenituræ in linea deſcedẽtis ex capitulis Caroli fuerantioductum, & ſit qoando de ſucceſſione patrui ageretur ſecus de ſucceſſione conſobrini,nimis dicti capituli diſpoſitionẽ reſtringendo,prætexto dictionum *videlicet,& eo caſu* de facili tamen tollontur.

Quando quidem *c.18. Regis Philippi* poſtquã refert ea qoæ fuerant declarata in linea deſcendenti inter maſculos,& fœminas *ex capitulis* 118. *&* 204.*Caroli*,ex quibus ex iam dictis prærogatiua lineæ, & ſubintrantia perpetua erar conceſſa, ſubdit, qood ex illis capitulis oil eſt diſpoſitũ de linea trãſuerſali,& quòd ad tollendas tot lites,& quęſtiones,ex qoibus magnæ oriũtur ruinæ ſuccedentibus in ſeudo,Petitur,vt illud idem ſeruetur in linea tranſuerſali,ex quibus verbis reſultar innegabiliter fuiſſe factam,& petitam generalẽ prouiſionẽ,& æquipararionem de linea tranſuerſali ad lineam deſcendentem, vt ſcilicet quod ſeruatur in linea deſcẽdenti ſeruetur in linea traoſuerſali ſicur ergo in linea deſcendenti,quando agitur de ſuccedẽdo aoo, filius primogeniti,vel oepos, & pronepos pręfertur ſecundo geoito, ergo idẽ diſpoſitum in linea traoſuerſali, non ſolum in ſucceſſione patrui,ſed etiã in prouepote ex ſecundo genito, ad excluſionem tertio geniti, ratione lineæ,licer nepos ex ſecundo geniro non ſit nominatus ita rarionibus, & aorhoritatibus ſuper *capitulo prædicto* 18.probat *Canne.in cap. volentes fol.* 283. *n.56. in fine,& n.*37.vbi idem dicit *n.*54. de parroo magno licer nil de eo in *cap.*18. exprimatur idem ergo dicendũ, quando agitur de ſuccedendo filio parrui,vt in rerminis noſtræ diſceptationis,licet io *cap.*18.de ſucceſſiooe patrui ſine filijs dicatur, nam eadem eſt rario quando ſupereſt filius ſecundo geniti in *cap.*18. nominatus ergo cæteris præferendus eſt iuxta dictum *capitu-*
79 *lum* 18.Natura eoim æqui paratorum eſt, vt inter eos oon derur diſſimilitudo, ſed æqualitas in vno quod io alio ſeruetur *l.1. vbi Doctores omnes ff.de legat.1.Pacian.de probation.lib.2.cap. 27. a n. 1. ad finem* & in puuto æquiparationis lineæ deſcendentis cum tranſuerſali *Molin.de primogen. l. 3. cap. 7 numero* 10.11.*verſ.quæ omnia,& numero* 21. 22. *optime etiam Lofred. conſ. 1. numero* 79.80.

Nec obſtãr illa verba *videlicet* ſeu,*cioè che morẽdo il primo genito ſenza figli,& cætera*,& illa verba *& in eo caſu*, quæ ſunr conſequutiua ad præmiſſa.

80 Primò,quia hæc dictio *videlicet*,ſeu *ideſt*,in caſu dicti capituli non ſtat reſtrictiuè, ſed declaratiuè,& exemplificatiue. *Gloſ. in Clementin. cauſam verbo videlicet, de clection.cap.tranſmiſſa de eo qui cogn.conſ.vxor ſimilis Gloſ.in c.2.de priuil.in.6.verbo videlicet Geminiã conſ.*25. *n.*4.*Men. conſ,*1046. *num.4.lib.11.Caualca.deeiſ.23.num.11.lib. 3.* qui *Crotnm Abbat. Paul.Leon.Curt.Inn.Burſat.*& alios refert reclamautes contra aduocarns in hac dictione *videlicet* ſe fundautes, & reuera exempla diſpoſitionem non reſtringunt *l.regula in fine.ff. de iuris, & facti ignoran.*quod tanto magis procedit in terminis dicti *capituli* 18. vbi vniuerſalis procedit æquipararatio,nè dicarur imprudẽter eius conditores loquutos ſuiſſe,& incontinẽti, imo in eodem contextu verborum ſe correxiſſe, & interpretatio ſumi debet vt dicta dictio, *videlicet* ſtet per modum exempli,non per modum reſtrictionis,vt aliquãdo ex ſubiecta materia ſtare poteſt, nè inducatur correctio incontinenti.*Men. conſ. 6. 31.n.22.conſ.753.n.24.& conſ.1060.n.89. & 97. & conſ.1130.nu.1.*Ideo *Alberic. in ſuo dictionar. verbo Ideſt* oſtendit,hanc dictiooem ex ſubiecta materiam regulandam eſſe quia aliquaodo reſtringit, aliquando exponit, & aliquando exemplificat in omni caſu diſtinctè expreſſa iura adducens.

81 Secundo ex doctrina *Bartoli in l regula §.ſi quis ff.de iuris,& facti ignorari.* vbi quod ſi pręfatio legis eſt generalis,licet lex ſit ſpecialis generaliter intelligitur,& *Alexan.ibi in addition.* ponit concordantes,& dicit quod quale eſt priucipum legis,& ſtatuti ralis iudicatur eſſe fiuis,quia præcedentia trahuntur ad ſequẽtia, & multis auctoritatibus comprobar hoc ipſum, dixerunt *Bald. Ripa Alciat. Villalob. & alij per Molin. de primog. li. 1.cap.5.num.2.3.*& 10 noſtris terminis idem *Mol. lib.3.cap 6 nu. 6.7.* & in indiuiduo caſus æquiparationis linearum tranſuerſalis cum deſcendenri & mareriæ repræſentationis, idem *Mol. lib. 3. cap.7.verſ pro hac n.10. & n.11.verſ.quæ omnia & nu.21. & 22.*vbi quod æquiparatio de linea tranſuerſali ad lineam deſcendẽtẽ in ſucceſſione primogenij, & maiorarus, debet intelligi generaliter, & cum omnibus ſuis qualiraribus, nec debet ſtringi ad voum caſum expreſſum in dicto *cap.6. num.6.7.*& *cap.7.videri poteſt.*

82 Tertio ex ſpeciali in indiuiduo auctoritate. *Illuſtris olim Regentis in ſupremo Italiæ cõſilio Raimundi Ramundetta*,qui ſummaodo Regni capitu-

In hoc capitulū 18. *Regis Philippi* interpretatus eſt
iuxta prædicta, nempè in ſucceſſionibus feudorū,
deſficiente linea primogeniti, filius ſecundo geni
ti præmortui preferatur tertio genito, & cætera;
Nec re vera aliter hoc *capitulum* 18. ſummari
poterat, ſi enim dum durat linea primogeniti, nō
eſt locus tranſuerſalibus, ſed tranſuerſales vocā-
tūr in defectu lineæ primogeniti ergo capitulum
procedit ceſſantibus omnibus ex linea primoge-
niti deſcendentibus, vt ſit locus tranſuerſalibus,
quæ viua eſt ratio; ſi bene perpendatur: Hunc
eiuſdem *Raimundi* intellectum ad iſtud *capitulū*
18. generaliter ſequutus eſt *Maſtrill. ad Petr. de
Gregor. de conceſſion. feud. par. 4. q. 10. liter. A. Mu-
ta in cap. ſi aliquem n. 145. Marta de ſucceſſion. legal.
p. 1 quę 11. art. 3. n. 6. poſt Aretin. conſ. 162. Soccin.
conſ. 252. vol. 2. Tiraquell. de primog. quaſt. 41. Pa-
riſ. conſ. 72. lib. 4. Ceſal. conſ. 590 per eum relatos.*
83 Quarto iſthæc intellectus eſt conformis regu-
lis Primogenituræ, & maioratus, in quibus nō ſo-
lùm ex legibus Hiſpanis ſed, & omnium Docto-
rum opinione ſeruatur prerogatiua lineæ, adeò
quod, licet inter plures filios, vel plures fratres re
gulariter nō detur diſtinctio gradus, ſed omnes in
eodem ſint gradu, quando eſt ſuccedendum in
bonis burgenſaticis, ſine qualitate primogenij,
nec detur prærogatiua ſexus, ſed æqualiter ma-
ſculi, & fœminæ ſuccedunt, vt ſæpius repetitum
ſupra eſt. Tamen quando agitur de ſuccedendo
in bonis vel feudo vbi eſt clauſula iuris francorū,
& ſic qualitas primogenituræ, & maioratus, vt iu
bet. *Capitulum ſi aliquem*, tunc inter plures filios,
ſeu fratres, & ſorores datur diuerſitas gradus, qui
vocantur gradus primogenituræ, videlicet fra-
ter eſt in primo gradu, ſoror in ſecundo, & inter
fratres ſeu maſculos primogenitus eſt in primo
gradu, ſecundogenitus in ſecundo, tertiogenitus
in tertio, & ſic alij ſunt in vlteriori gradu, & hoc
expreſſe dicitur in hoc *capitulo* 18. ibi *vel vlterio-
ris gradus*, ità ad litteram, explicant *Doctores* ſu-
pracitati, & præciſe *Caſtrenſ. dicto conſ. 164. nu.* 5.
lib. 2. & alij multi quos in punto ſequitur *Auen-
dagn. in l. Taur.* 40. *gloſ.* 17. *num.* 23. *vſque ad num.*
26. & ijs non guſtatis *Corſett. conſ.* 11. *num.* 40.
& ſequen.

Quinto eſt etiam iſte intellectus conformis re
gulis communibus in ſucceſſione ex fideicom-
84 miſſo. Nam conſilium *Oldrad.* 21. loquēs de ſubſti
tuto decedente ſine filiis procedit, etiam ſi in-
ſtitutus decedat cum filijs, ſi illi moriantur ſine fi-
lijs quando ex cōiecturata mente teſtatoris hoc
argui poteſt, quamuis ſit materia odioſa fideicō-
85 miſſi, & præciſe in materia, vbi ſeruatur ordo
primogeniturę ceſſat *Oldrad. conſil.* 21. vt late
poſt multos, oſtendit *Caſanat. conſ.* 15. *numer.* 23.
Molin. de primogen. lib. 1. *cap.* 6. *num.* 18. 19. *Gra-
tian. diſcepta.* 771. *num.* 43. *vol.* 4. *Melchior Pa-
laez. de maiorat. par.* 2. *quaſt.* 12. *Menoc. conſ.* 643. *in
fine conſ.* 117. *num.* 14. 15. *conſ.* 220. *numer.* 34. &
lib. 4. *præſump.* 69. *num.* 11. *in fine, & numer.* 15.
Idem eſt ergo quod capitulum loquatur, quan-
do primogenitus moritur ſine filijs, vel quando
moritur cum filio, ſi ille decedit ſine filio quia
ex *capitulo.* 18. aperitur eadem ratione ſucceſſio
ſecundogenito, & eius filio excluſo tertiogenito
vel alio in vlteriori gradu, &c.

Sexto, data paritate caſus, & rationis dicitur
fieri extenſiu ſtatuti ad aliū caſum, ſed dicūtur ca
ſus compræhenſi, eſto, quod ſtatutum videretur
loqui in caſu particulari, & nō generaliter (prout
vere generaliter loquitur,) & dictio *videlicet* ſtat
per modū exempli, ſicut, & dictio *eo caſu* quo-
niam loquuntur de caſu exēplificato nec aperit
quòd exēplū reſtingat regulam, vel generale di-
ctum, & licet in ſtatutis caſus omiſſus habeatur
pro omiſſu, & in correctorij non fiat extenſio de
caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, hęc
admodum brocardica ſunt, vt quis piam gene-
raliter loquendo multa pro ſua intentione affer-
re poſſet vt perplexo, & cōfuſo volumine *villagut*
ſcripſit, *de extenſione legum* & Clarius *Alder. Ma-
ſcard. de general. ſtatu interpretat. concluſ.* 4. ſed ad
86 caſū ordiuate tangendo, omiſſum, in ſtatuto ha
betur pro omiſſu *Tiraquell. de retract §.* 20. *nu.* 11.
ſed limitat Primo, niſi caſus expreſſus ſit ratione
frequentioris vſus ſecundo quādo caſus omiſſus
eſt ſimilis expreſſo, tertiò quando in vtroque mi
litat eadē ratio, quæ hæc omnia mure ſuo com-
probat in ſuper vera regula eſt, quod ad verū in-
tellectū ſtatuti non verba, ſed mens ſtatuentis,
vel ratio expreſſa, aut illa quę vnica aſſignari po-
teſt conſideranda eſt magis ſpiritui viuificanti,
quam verborum cortici, & litteræ inhærendo.
Proinde Doctores aiunt, quòd verba in ſtatuto,
ſeu lege ſunt tanquam corpus, mens vero vel
ratio tanquam anima, quæ tanquam corporis
87 nobilior ſequenda eſt, vbi ergo ſtatutum expri-
mit vnùm caſum, vel perſonam, adhùc ſi eſt ea-
dem ratio in alio caſu, & perſona procedit e-
tiam in correctorijs, quia dicuntur compræ-
henſi, non extenſi, *Pariſ. conſil.* 66. *colum.* 1. *libr.*
2. *Soccin. Iun. conſ.* 30. *lib.* 1. *Crauet. conſilio* 227.
numero 4. 5. 6. *Maſcard. de general. ſtatu in-
terpretat. concluſ.* 4. *numer.* 167. *cum ſequent.* & in
materia ſucceſſionis in feudo ex vocatione certa
rum perſonarum facta per ſtatutum Regni, om-
nino *Minado conſilio* 1. *per tot. præciſo numero*
42. *& ſequen.* qui loquitur ſuper *conſtitutione Re-
gni vt de ſucceſſionibus vbi conſtitutionem comiti-
bus, & conſtitutionem vt de ſucceſſionibus* extendit
Canne. in dicto cap. ſi aliquem fol. 283. *a numer.* 48.
ad numero 66. qui loquitur etiam in terminis
noſtri ſtatuti & illud extendit ad filiam nepotis,
& ad Patruum magnum, quæ tanto magis
procedunt, vbi in prefatione adeſt ratio genera-
lis ex *Alder. Maſcar. dicta concluſ.* 4. *numero.* 167
& vbi æquiparationis ratio conſideratur, vt hic
ex *Molin. Barthol.* & alij ſupra *Maſcar. di-
cta concluſio* 4. *numer.* 189. vbi omnes cumulat.
Item vbi ſtatutum habuit oculos ad lineam, vt
hic per tres vices, ſub verbo, & nomine lineæ,
ſemper ſtatutum loquitur, & vbi eadem mili-
tat ratio dirimendarum litium, item vbi
ſumus in ſucceſſione feudi, cum primoge-
nitura, in quo ſubuocatione filij veniūt nepotes,
& deſcendentes, ex *Iaſone in l. de quibus de le-
gibus*, & ex conditione (ſi ſine filijs) non expirat
fideicommiſſum, ſi decedat cum filio, & ille ſine
filijs

Digitized by Google

filijs,quia ſumus in ſucceſſione feudi,vbi filiorum
appellatione omnes deſcendentes compræhen-
duntur,& ceſſat *Oldrad.conſil.* 21.ex pluribus per
Caſanate conſil. 15.*numer.*23.& profectò iſti ſunt
idem caſus non extenſi,ſed vel expreſſi in gene-
rali ratione,vel comprehenſi,& ſic in eis ex præ-
miſſis procedit ſtatutum.

Demum ne etiam in puncto Doctores deſint,
eſt pro iſta veriore opinione Doctrina, *Gregorij
Lopes part.2.tit.15.l.2. Gloſ.18.verſ. ſed pone iux-
ta iſtam legem Lanat. conſ. 1. numer.47.ſequen.* &
*num.*62.

Domini in Magna Regia Curia anno 1623.in
cauſa Baroniæ Cannicattini de facto contingen-
te pro iſta opinione fauore filij ſecundigeniti mi
noris natu ad excluſionem filij tertiogeniti maio
ris natu, cauſa ex vtraque parte viriliter defen-
ſa terminarunt. Proinde Hieronimum Daniele
Baroniæ poſſeſſorem filium Matij ſecundo geni-
ti minoris natu,tempore mortis Luciæ vltimo lo
co defunctæ, filiæ Michaelis Daniele primogeni
ti, ab impetitione Frãciſci Daniele maioris natu
filij Ioſeph tertiogeniti abſoluerũt,etiam patro-
cinante D.Blaſco Ioppulo inter noſtri temporis
cauſarum patronos conſumatiſſimo ac viro exi-
mij, & præſtantiſſimi ingenij Regioque Conſi-
liario quamuis actor non acquieuerit, ſed cau-
ſam cum votis, & iuſtificationibus via recogno-
ſcendi ad ſupremum Italiæ conſilium introdu-
ci,& deuolui petierit.

Et ex eiſdem ferè medijs,dixi in conſiſtorio Sa
cræ Regiæ conſcientię de anno 1626.in alia cau-
ſa Baroniæ Camemi; & Tonnariæ capitis Paſſe-
ris.Pro Don Petro Bellia contra Don Bernardi-
num de grandi,in qua altercabatur de proximi-
tatis gradu attendendo in ſucceſſione prędictorũ
feudorum vltimo defuncto qui erat Hieronimus
ruffino filius primogenitus Ioannis ruffino pri-
mogeniti Caroli ruffino;quo tempore ad eius ſuc
ceſſionem cõcurrebat ex vno latere Ioannes ruffi
no filius Antonij ruffino tertiogeniti Caroli, &
cõſobrinus dicti Hieronimi vltimi moriẽtis, quẽ
Ioannem per multorum intermedias perſonas re
pręſẽtabat D.Petrus bellia cuius partes defendi,
& ex alio latere concurrebat Rogerius ruffino
quartogenitus, & patruus dicti Hieronimi vlti-
mi morientis; quem Rogerium pariter repręſen
tabat Don Bernardinus de grandi; Quã in cauſa
ex parte Rogerij quartogeniti.& patrui diceba-
tur,quod cũ apertę ſucceſſionis tẽpore per mor-
tem Hieronimi ruffino filij Ioannis ruffino pri-
mogeniti, ipſe Rogerius patrus reperiretur pro-
ximior in gradu dicto Hieronimo nepoti vltimo
morienti,nempè in tertio gradu, de iure ciuili,
licet quartogenitus, quod vtique eſſet præferen-
dus,Ioanni ruffino filio Antonij tertiogeniti, &
conſobrino vltimi moriẽtis,& in quarto & remo-
88 tiori gradu conſtituto; Idque pretextu, quod
inter tranſuerſales in ſucceſſione feudorum,cum
clauſula, iuris francorum, ſpectandus ſit nudus
proximitatis gradus,reſpectu vltimi moriẽtis,ex
verbis *capituli prædicti ſi aliquem*, ſub Rege Iaco-
bo,ibi *ille qui tempore mortis ſuper erit defuncto pro
ximior in feudo ſuccedat*, & ſic prærogatiua gradus
attendẽda videretur,& non lineę, ex *Cannet. in c.
volentes.§. præmittẽdum eſt a n.87.ad n.93.f.243.
& §.an filius excludatur,num.19.fol.*288.*Milan.de
cil.* 8. *à nu.*224. *cum ſequen. lib.*1. *Hieron.Fimi in
cauſa Miſirindini impreſſ.poſt Milan.dict.Dec.8.a n.
82.ad nu.* 90. *Petr. de Greg. de conceſs. feud.par.4.
quæſt.10.a num.*21. *& ſequen. Maſtrill.in addition.
dict. quæſt.10.liter.A Bollognett.conſ.9.a nu.45. &
ſequen.Corſet.conſ.9.num.33.in feudal.*qui refert ſẽ
tentiam Magnę Regię Curiæ in dicta cauſa Baro
nię Camemi ſuper qua diſceptabamus nos in di-
cto Tribunali conſiſtorij via appellationis, *Cu-
mia in capit. ſi aliquem verbo proximior a nu-
mer.* 31. *& ſequent. & verb. Gradus numer.* 99.
vbi pro gradus prærogatiua ſentire videtur, ſed
non ita.

89 Ego vero dixi non gradus pręrogatiuam ſpe-
ctandam eſſe in ſucceſſione pręmiſſa ſed lineam,
eiuſque pręrogatiuam etiam inſpecta diſpoſi-
tione dicti capituli *ſi aliquem*. Et ſic, vt Ioan-
nes ruffino,qui erat ex linea & filius Antonij ruf-
fino tertiogeniti præferendus eſſet in ſucceſſio-
ne Hieronimi ruffino, filio ex primogenito vlti-
mo loco defuncto, ita vt defecta linea dicti Ioan
nis primogeniti per mortem dicti Hieronimi ſui
filij ſine filijs, ac etiam defecta linea ſecundo
geniti ob mortem eiuſdem ſecundo geniti ſine
filij ſucceſſio deferenda eſſet ei qui eſt de linea
tertiogeniti eſto remotiſſimo in gradu, & non
quartogenito, quamuis, proximiori in gradu.
Quod fundatur ex eodem capitulo *ſi aliquem*,
per quòd non ſolam, & nudam proximitatem eſ-
ſe attendendam diſponitur; ſed prærogatiuam
primogenituræ. Ex qua primogenituræ præro-
gatiua ſeruanda reſultat virtualiter, vt in ſuc-
ceſſione præcipuè,& primordialiter linea ſit ſer-
uanda,& non gradus proximitas,ideòque doneo
quiſque de linea proximiori ſuper exiſtit; ex-
cludit quemlibet de remotiori linea,licet, in gra
du proximiorem vltimo defuncto ex ſuperiùs
diſcuſſis,& firmatis; tum ex doctoribus de iure
communi,& ſubtilliſſimis Hiſpanis,tùm etiam ex
noſtris interpetribus in dicto cap. *Si aliquem
Blaſc. Lancea in dicto cap.ſi aliquem. Cumia in dict.
cap. ſi aliquem, verb. proximior num.* 23. 24.28.
verſi.ſed hęc interpetratio, & *numero* 29 vbi quòd
hæc ſententia ei admodum placet, & *numero*
40. & licèt in ſequentibus numeris alios referat
intellectus ad dictum verbum *proximior* vere non
reſidet, niſi cum iſta opinione *Blaſchi*, & pro
prærogatiua lineæ *Intrigl.de feud. cent.2.art.3.nu-
mero* 52.*&* 53.*& Blaſcus,& Cumia in dictis locis* ve
re decidunt caſum iſtum, & alij alibi in locis iam
deductis,& ſæpiùs ſupra repetitis. In cuius confor
mitatem ſuperuenerũt in Regno tam in ſucceſſio
ne deſcendentium, quàm tranſuerſalium capitu-
la Imperatoris Caroli 118.& 204. & Regis Phi-
lippi 18. lineam eſſe ſpectandam diſponentia,
licet verum ſit, quod tempore apertæ ſucceſ-
ſionis prædictorum feudorum ob mortem di-
cti Hieronimi ruffino vltimi morientis, & filij
Ioannis primogeniti non adhuc in Regno erat
compilatum capitulum prædictum Regis Phi-
lippi 18.deferentem ſucceſſionem trãſuerſalium

in feudo habito reſpectu ad prærogatiuam lineæ & non ad gradus proximitatem, ſcilicet quòd deficiente linea primogeniti, filius ſecundogeniti præmortui præferatur tertiogenito quemadmodum in ſucceſſione deſcendentium, idem diſpoſitum fuerat in Regno ex capitulis Imperatoris Caroli prædictis 118.& 204. Quod capitulũ Regis Philippi quamuis pro futuris caſibus tantum diſponere videatur, vt ex finalibus verbis eiuſdem apertum eſt, tamen non poteſt non fateri, quòd cum capitula prædicta 18.& 118.& 204. Imperatoris Caroli fuerint compilata, non per viam nouæ legis condendæ, ſed eligendo meliorem opinionem de iure, ad ſedandas controuerſias, & litigia, ſaltem interpetratiuè extendantur per extenſionem comprahenſiuam ad præterita.

Et exiſtentibus dominis dicti Tribunalis conſiſtorij inter ſe in contrario voto Altero pro gradus proximitate tantum attendenda ſentiente, penitus neg ando lineæ prærogatiuam admittendam, Alteris vero duobus Dominis cõſtanter pro lineæ, & primogenituræ prærogatiua, excluſa gradus proximitate rectius affirmantibus. Tandem factum cauſæ prædictæ fuit vt altero ex dictis duobus dominis Regijs Conſiliarijs, qui fuit ſpectabilis Don Martinus Nauas de puobla, abſente, & ab E. S. Pro Regio Seruitio legato, Tertius in eius locum ſubrogatus, qui fuit ſpectabilis de Cirino cum opinione eius qui nudam proximitatem,& gradum eſſe ſpectandum cenſuit excluſa linea prolaberetur; Proinde audiuimus profatam cauſam ſub die 8.Iunij 1626. fuiſſe votatam ad fauorem Don Bernardini de Grandi contra Don Petrum Bellia Baronem Sed ſtantibus litteris S. C. M. via recognoſcendi vota ſunt traſmittenda cum iuſtificationibus in Supremo Italiæ Conſilio. Ex ſuperius tamen examinatis fauore lineæ in cauſa prædicta Baroniæ Caunicattini, vbi pro opinione fauore lineæ fui reſolutum, patet quam ſecundum veriores iuris tramites, ac mentem Capitulorum Regni Noſtri Doctiſſimus ac non ſatis laudatus Regius Conſiliarius Don Blaſcus Ioppulus pro primogenituræ, & lineę prerogatiua in Cauſa prędicta Camemi protulerit votum; Quod ab alijs Regij Conſiliarij,& aduocatis eiuſdem cauſę meritis Conxijs fuit approbatum.

SVMMARIVM.

1 *Dos de paragio debetur illis Perſonis excluſis a ſucceſſione pheudi ex prærogatiua ſexus, vel ætatis, & num.32.*

2 *Excluſio eſt cauſa, vt dos de Paragio debeatur excluſis a ſucceſſione pheudi vide num. 34.35.*

3 *Dos de paragio eſt debita ſicut portio Hæreditatis, & pheudi nu. 33.*

4 *Dos de paragio illis debetur pro quarum dote Baro, qui teneretur de neceſſitate dotare poſſet a vaſſallis adiutorium petere.*

5 *Vita militia illis debetur pro quibus Baro adiutorium a Vaſſallis petere poſſet.*

6 *Dos de paragio debetur à ſecundo genito ſuccedente in pheudo nepti ex filio primogenito præmortuo viuente auo vide nu. 50.*

7 *Dos de paragio an debeatur nepti ex ſecundo genito præmortuo viuente auo per tot.& nu. 57.*

8 *Adiutorium peti poteſt à vaſſallis pro maritanda nepte ex filio ſecundo genito, vel alijs filiis, & num. 36.*

9 *Adiutorium debetur Auo, qui maritat Neptem ex filio etiam Patre viuo, & diuite exiſtente.*

10 *Auus tenetur dotare Neptem, & num. 40. 51.*

11 *Filij Appellatione venit Nepos etiam in ſtatuto, & num. 12. 58.*

13 *Nepos, & Neptis appellantur fratres etiam in ſtatuto.*

14 *Conſtitutio Regni in aliquibus procedit etiam in nepte, & n 62.*

15 *Vita militia debetur Nepoti tam ex filio primogenito, quam ſecundo genito præmortuo viuente Auo vide num. 54.*

16 *Dos de paragio vitæ militiæ æquiparatur, & rectè ab vno ad alium arguitur nu. 38.*

17 *Dos de paragio an loco legitimæ ſuccedat.*

18 *Legitima ex propria perſona debetur Nepoti ex filio præmortuo in bonis Aui.*

19 *Filius ſubintrat gradum Patris in ſucceſſione aui, & dicitur effectus de eodẽ gradu, prout ſũt alij filij.*

20 *Nepos Patre præmortuo ſuccedit auo ex propria perſona.*

21 *Nepos ſuccedit auo cum Patruis quia gradũ Patris repræſentat.*

22 *Nepos primum gradum obtinet ſicut filius.*

23 *Nepos ex filio habet ius dicendi de nullitate aduerſus teſtamentum Aui.*

24 *Nepos ſubintrat gradum Patris feudalibus, & nu. 27. ſeq. num. 31.*

25 *Nepti ex filio ſecundogenito præmortuo viuẽte auo quia locum Patris ſubingreditur compedit paragium, quamuis eius Pater ſi viuus fuiſſet non potuiſſet niſi vitam militiam petere.*

26 *Filio locum Patris ſubingredienti non debetur plus quã ipſi Patris ſubingreſſo debebatur in bonis aui.*

27 *Repræſẽtatio, & ſubingreſſio in locum Patris an detur in feudalibus vbi iure frãcorũ viuitur, & n. 31*

28 *Repræſentationis ius locum non habet in rebus particulari beneficio ſtatuti debitis.*

29 *Filij an ſubintrent locum Patris in ſtatuto loquente de fratre.*

30 *Filius ſubintrat locum Patris ſi ſucceſſio ſemel Patri fuiſſet delata, & ius quæſitum.*

37 *Adiutorium peti poteſt à vaſſallis pro militia filijs ex ſecundogenito præ defuncto.*

39 *Adiutorium an debeatur a vaſſallis pro maritanda Nepte ſicut pro maritanda Baronis filia.*

41 *Adiutoriũ a debeatur Primogenito pro maritanda Nepte filia ſecundogeniti.*

42 *Onus dotandi de paragio tranſit in ſucceſſorem in feudo; Idem de vita militia, & num. 45.*

43 *Dos de paragio eſt onus, & portio feudi.*

44 *Dos de paragio, & vita militia habent cauſam obligationis neceſſaria, & de præterito.*

Legatum an compenſetur cum dote de paragio numer. 44.

46 *Primogenito ſtatim quod naſcitur acquiritur certa ſpes in habitu ſuccedendi in feudo vel maioratu.*

Regis

47 *Regis filius in vita Patris Rex vocatur, quia habet in ſe radicatam ſucceſſionem habitualem Regni.*

48 *Primogenitus ſi decedat viuo Patre ius primogeniture ad eius filium tranſmittit.*

49 *Secundogenitus non dicitur habere ius etiam in ſpe ſuccedendi in feudo in vita Patris.*

52 *Dos de paragio ex conſtitutione in aliquibus tantum debetur ſorori, & amitæ Baronis, & nu. 55.*

53 *Omiſſum pro omiſſo habetur in ſtatuto.*

56 *Patruus non tenetur maritare Neptem ex fratre, & de paragio dotare, vide nu. 57.*

59 *Filiorum appellatione veniunt nepotes in diſpoſitionibus fauorabilius, & fauorem filij continentibus etiam in correctorijs nu. 60.*

61 *Statutum excludens fœminam propter maſculum eſt fauorabile.*

63 *Adiutorium debitum pro ſorore maritanda ex conſtitutione Regni quamplurimum extenditur exui comprahenſiua ad Neptem.*

ARGVMENTVM.

Dos de Paragio, an debeatur Nepti ex filio ſecundogenito præmortuo viuente Auo ad intellectum conſtitutionis in aliquibus.

RESOLVTIO II.

EX Theorica *Petri de Gregorio in tract. de dote de parag. q. 4. & q. 1.*
vniuerſales regulas habemus,
quibus dos de paragio ſit debi-
1 ta, idque deducit Primò, quod
illis perſonis debetur dos de
paragio, quæ propter exiſtentiã
maſculi, vel Mulieris maioris natu concurrentis
in eodem gradu, & ſuccedentis in toto feudo re-
pelluntur ab eius ſucceſſione, quam regulam ex
textu *conſtit. in aliquibus* colligit *verſic. ſi autem*,
ibi *dum tamen de ſucceſſ. Fil. Comit. & Baron. lib 3.*
2 *Petr. de Greg. dicta quæſt. 4. num. 1.* & quòd ſola ex-
cluſio ſit cauſa, vt dos de paragio debeatur dixe-
runt *Lanari conſ. 70. num. 4. Ponte conſ. 65. num. 1.
Vincen. de Franc. dec. 73. præciſe num. 16. 17. vbi al-
legat Capic. Frec. & Minado. Intrigliol. de feudi cent.
2. art. 73. num. 19. Vincen. de Anna alleg. 70. num. 2.
3. & Fabius de Anna conſil. 6. Lelius Caputus in re-
pet. ad conſuetud. Neapol. ſi moriatur par. 2. §. 2. num.
9. 22. Corſ. conſil. 16.* quod alibi latius firmauimus;
ob id *Iſernia in præfata conſtit. in aliquibus in 8. col.*
3 *in principio*, dotem de paragio filiæ deberi, ſicut
portio hæreditatis firmat, ex quo à ſucceſſione
propter ſexum, vel ætatem repellitur, idem *Petr.
de Gregor. de dote de parag. quæſt. 1. num. 14. Fab. de*
4 *Anna conſil. 6. num. 3. lib. 1.* Secundò quod illis, pro
quarum dote Baro à vaſſallis adiutorium petere
poteſt, & quòd teneatur de neceſſitate dotare pa-
ragium debitum ſit ex *Iſern. in conſt. quamplurimũ,
& in conſtit. Comitibus Afflictus in præfata conſtit.
quamplurimum num. 35. in fine, Petr. de Greg. dicta*
5 *quæſt. 4. num. 2. & quæſt. 13. num. 4.* & de vita mili-
tia dixerunt *Auson. de Nigris in cap. 12. Regni Nea-
pol. num. 8. 12. Afflict. conſt. quamplurimum n. 19. &
ibidem Bartholomeus de capua verſ. item quaro an
pro militia Nepotis.*

Infert ex hoc ideo *Petr. de Gregor. dicta quæſt. 4.
illation. 4. & Intrigliol. de feud. qu. 51. nu. 223. cent. 1.*
6 quod ſecundogenitus, Nepti ex filio primogeni-
to præmortuo viuente Auo, paragium præſtare
teneatur, quia pro ea adiutorium peti poſſe dicit,
itaque expreſſe concludere *Iſern. in conſt. Comitib.
in ſecunda lectura col. penult. verſ. quid ergo ſi primo-
genitus*, vbi multa ſubtilia adducit pro, & contra,
& hoc dicit eſſe caſum nouum, & Ceſarea deci-
ſione indigere firmat, *Cannic. in extrauag. volentes,
verſ. ſed pulcra num. 3. 4. & ſeq. fol. 91.* vbi repræhen-
dit *Gregor. & Afflict. in conſt. quamplurimum n. 35.
li. 3. Petr. de Greg. de conceſſ. feud. p. 7. q. 8. verſ. quar-
tus caſus num. 14.*

7 Sed an per primogenitum nepti in filio ſecun-
dogenito præmortuo viuente Auo peragum de-
beatur; (de quo quæſitum eſt principaliter) verè
caſum iſtum omiſit *Petr. de Gregor. dicta quæſt. 4.*
ſed *Iſernia in eodem loco citato per Gregor.* nempè
in dicta conſtit. Comitibus colum. 5. ſub numer. 80.
verſic. vbi verò, hanc quæſtionem format, & licèt
eodem modo, prout in ſuperiori quæſtione, dicat
caſum eſſe nouum, tamen magis quòd paragium
debeatur inclinat, & quòd immo videatur caſus
magis facilis, & apertus, quam ſi ageretur de do-
tanda nepte ex primogenito ex alijs per *Iſerniam*
dicto loco adductis.

Præterea Petr. de Greg. de conceſſion. feud. p. 7. q.
8 *8. verſ. ſecundus caſus num. 9.* quod adiutorium pe-
ti poteſt per Dominum à vaſſallis pro maritanda
Nepte ex filio ſecundogenito, vel alijs filijs ex
profeſſo concludit. quia talis Neptis eſt de gene-
re ſuo, & deſcendentibus per directam lineam, &
ab Auo, qui ex iuris neceſſitate dotare tenetur, al-
legat *Iſern. in d. conſtit. Comitibus in ſecunda lectura
colum. 2. verſic. vbi verò l. final. C. de dotis promiſſ.
Socc. & Repeten. in l. 1. ff. ſolut. matr. Vinc. de Franc.
deciſ. 215. Minado. in conſt. in aliquibus in verbo fi-
liorum num. 35. & ſeq. Petr. de Gregor. de dote de pa-
rag quæſt. 4. num. 2. verſ. 4. infero, Intrigl. de feud. art.
93. num. 97. 98. centur. 2. Afflict. in conſt. quampluri-
mum num. 19.* qui loquitur de Nepote, dicendo
quòd eſt de genere, & ibi *Bartholom. de Capua.
Marin. Freza de ſucc. feud. lib. 2. auctorit. 2. num. 17.*
vnde ſequitur Paragium deberi, verùm non ſine
aliquo ſcrupulo videtur procedere id, qood di-
ctum eſt in caſu propoſiti articuli; Nam *Greg. d.
loco* loquitur dummodo Auus maritet Neptem in
vita ſua, ſecus ſi per primogenitum ex morte aui
in feudo ſuccedentem, de quo latius infra, & ge-
9 neraliter quòd quando Auus maritat neptem ex
filio debeatur adiutorium latè *ex Bartholomeo de
Capua. Afflict. & Frecia.* ſcribit *Vinc. de Franc. dec.*
215. cum alijs ſupra adductis per multas ratio-
nes, etiam ſi Pater ſit diues, & viuus, & inter alias
10 quia Auus etiam de iure Neptem dotare tenetur
*Bart. & Doctores omnes in l. 1. ff. ſol. matr. Surd. de
alim. fol. 11. num. 5.* vbi etiam de Nepte ex filia,
& fol. 15. 81. 82. & 179. vbi etiam de Nepte diui-
te;

Digitized by Google

te; Et etiam eſt ratio quare debeatur adiutorium
11 pro maritanda Nepte per Auum, quia filij appellatione venit Nepos etiam in ſtatuto, & in conſtitutione Regni expreſſum eſt de filia, & non de Nepte, ratione frequentioris vſus, & non ſolum caſus ſimilis eſt, ſed idem & non dicitur extenſio, ſed compræhenſio, vt ex multis hanc rationem inter alias fundat *Franc. dicta deciſ. 215. Afflict. in conſt. quamplurimum num. 19. 20. & 21.* Generale
12 quoque eſt Nepotem appellatione filij venire, ſicut appellatione Patris venit auus, cæteriq; aſcendentes, de quo per *Surd. de alimen. fol. 11. 12. 15.*
13 *109. 201. 295. 400.* immo Nepos, & Neptis appellantur fratres etiam in ſtatuto iuribus per *Alberic. de ſtatut. quæſt. 107. num. 10. tom. 2. fol. 41.*
14 Et magis in ſpecie quòd *conſtitutio in aliquibus*, procedat etiam in Nepte, ex iſta ratione latè ibi concludit *Minado in rubr. num. 35. fol. 23. colum. 1. poſt Iſern. citat. addit. ad Petr. de Gregor. dicta q. 4.*

Ad huius affirmatiuæ opinionis confirmationem ab æquiparatis arguendo accedat, quòd vita
15 militia ſicut debetur tàm Nepoti ex filio primogenito præmortuo, quàm Nepoti ex filio ſecundogenito præmortuo viuente Auo, vt concludit *Petr. de Greg. de vita militia qu. 4. in fine Vincen. de Franc. deciſ. 542. lib. 4.* vbi teſtatur in Sacro Conſilio fuiſſe deciſum anno 1594. *Giorg. alleg. 9. num. 24.* & in Regno non controuertitur pariter pa-
16 ragium cum æquiparatum ſic vitæ militiæ, & rectè ab vno ad alium arguitur *Iſern. in conſt. Comitibus in princ. Canniei. per Fab. de Anna conſil. 6. num. 11. conſil. 75. num. 4. 6. 9. Ponte conſil. 79. num. 5. 7. lib. 1. Amatus conſil. 11. 12. Petr. de Gregor. de vita militiæ quæſt. 2. numer. 2. Lelius Caputus in repetitio conſuetud. Neapolis incip. ſi moriatur p. 2**. 2. nu. 19.* quamuis in multis differant.

Idemque firmari videretur, & ſi ſubſtineatur
17 paragium loco legitimæ ſecundum aliquos ſuccedere. *Iſern. in conſt. in aliquibus Io: Andr. & Doctores in cap. licet de voto per Cannec. in cap. ſi aliquem §. at pulchra, & nodoſa num. 57. Loffred. conſil. 26. Fab. de Anna conſil. 6. num. 3. poſt Camerar. Tiraquell. Pern. Paridem de pute. Franc. & alios per eum Ponte. conſil 65. & 79. lib. 1. & conſ. 50. num. 4. volum. 2. Vinc. de Anna allegat. 70. numer. 13.* Nam
18 certum eſt legitimam Nepoti ex filio præmortuo in bonis Aui ex propria perſona competere, *Graſſ. §. legitima quæſt. 4. num. 1. Becc. conſil. 106. numer. 11. Peregr. de fideicomm. art. 36. numer. 38. 39. Menoch. conſil. 944. num. 64. conſil. 1037. num. 12. 13. 14. conſil. 1039. num. 10. Surd. conſil. 185. numer. 11. conſil. 473. num. 4. Giorg. allegat. 9. num. 5. Gratian. diſceptation. 259. numer. 27. Caſtill. deciſ. 189. libr. 2.*

Ratio verò excluſionis à feudi ſucceſſione propter prærogatiuam ſexus, vel ætatis, & ſubingreſſionis locum, & gradus Patris præmortui viuente Auo, omnino patens, & præcipua eſt pro dote de paragio huiuſmodi Nepti ex ſecundogenito præmortuo Auo viuente debenda; Filia enim gra-
19 dum Patris ſui dicitur ingreſſa eo caſu, & effecta de eodem gradu dicitur, prout ſunt alij filij Aui *l. poſthumorum ff. de iniuſto, & rupto teſtam.* & Auo
20 non ex perſona Patris cui nullum fuit delatum ius ob eius præmorientiam, ſed ex propria perſona ſuccedit *Bart. in l. 1. §. ſi ſit Nepos in pr. ff. de collat. dotis Bar. Bald. Salyc. Alex. & alij in l. 2. C. de liber. præter Alex. conſil. 4. num. 3. lib. 4. Iaſ. in rubr. num. 4. C. de ſucceſſor. edicto & conſil. 221. num. 12. lib. 2.* & ibi *Becc. in addit. litt. B, Bero conſil. 149. num. 11. lib. 2. Gabriel. conſil. 153. num. 21. lib. 1. Cephal. conſil. 334. num. 42. conſil. 431. num. 26. lib. 3. Tob. Non. conſil. 49. num. 20.* Hinc eſt quòd nepos Auo
21 cum Patruis ſuccedit, ex quo gradum ipſius Patris ſubingreditur, ac repræſentat: licet iure proprio veniat text. in *l. 2. Cod. de ſuis & legitim. Gugliel. de Benedict. in cap. Raynutius verſic. & vxorem nomine Adelaſiam ſub num. 69. de teſtam. Becc. conſ. 16. num. 5. verſic. præterea Cephal. conſil. 431. Muret. conſil. 1. num. 8. & num. 45. Surd. conſil. 328. num. 1.*
22 *lib. 3.* Pariter primum gradum obtinet Neptis, ſicut & filius *§. neque illo in Auth. de Trie. & ſemiſſ. l. 1. §. ſi filius ff. de ſuis & legitimis, Rum. conſil. 187. num. 1. lib. 2. Gabr. conſil. 11. num. 22. Capra conſil. 53. num. 4. Vaſquez de ſucceſſ. lib. 3. §. 30. par. 3. lim. 34. ſub num. 275. & num. 235. Graſſ. de ſucceſſ. §. legitima quæſt. 4. in princ. Petr. de fideicomm. art. 15. numer. 14. Honded. conſil. 90. numer. 31. & num. 32.*
23 Nepti ex filio competere nullitatis quærelam dicit aduerſus teſtamentum Aui, quia gradum Pa-
24 tris obtinet, & in feudalibus quod ſubintret gradum patris, eſt textus in *cap. licet de voto §. 1. §. his verò deficientibus de grad. ſucceſſ. in feud. vbi Bald. Aluar. Velaſc. de iure emph. q. 50. nu. 1.* Nepti igitur
25 locum patris ſui ſecundogeniti præmortui Auo viuente ſubingredienti, cum à primogenito, tùm ex prærogatiua ſexus, tùm etiam ætatis à feudi ſucceſſione excludatur paragium ex repræſentationis iure prædicto ei debitum eſſe conſtituendum videretur, cum hac tamen differentia, vt in perſonam ſecundogeniti Patris illa portio debita propter excluſionem fuiſſet vita militia, & in perſonam neptis dicatur dos de paragio: paragium enim, & vita militia æquiparari conſtat *ex Andr. de Iſern in conſt. Comitibus*, & ideo ſecundogenitus eſt ſicut fœmina, cui datur paragium & econtra. *Loffred. in cap. 1. §. quid ergo inueſt. de re aliena facta Franc. deciſ. 61. Fab. de Anna conſil. 75. nu. 13.*
26 Licet alij ſentiant non poſſe plus dari ſubingredienti, quam daretur ſubingreſſo, & ob id non deberi dos de paragio Nepti ex ſecundogenito præmortuo, ſed vita militia, quę Patri competebat, quia tantum habet, quantum eius Pater habuiſſet. *Alex. conſil. 4. num. 13. lib. 4. Pancirol. conſil. 169. num. 13. Bimi. conſil. 2. num. 56. conſil. 122. num. 12. Paul. Leo. inter conſil. vltim. vol. lib. 2. conſil. 28. num. 13. 47. 49. & 51. Bart. in l. 1. §. ſi ſit Nepos circa princip. ff. de collat. dotis Vegi. conſil. 63. num. 79. verſic. idem dicit Bartol.* nec vitam militiam Patris peret, cui ſubingreſſa eſt filia, quia verè vita finitur.
27 Nec reſiſtet dici in Regno non dari ſubingreſſionem, & proinde non poſſe dici Neptem locum, & gradum patris ſecundogeniti ingredi in feudis, vbi viuitur francorum iure *ex cap. ſi aliquem*, ibi, *proximior, vbi Cumia latè in verbo proximior, Milan deciſ. 8. lib. 1. Intrigliol. de feud. centur. 2. art. 36. poſt Petr. de Gregor. & Iſern. in cap. 1. §. ijs vero de grad. ſucceſſ.*

ſucceſs.Velaſc. de iure emphyteut.quæſt.50.Fab. de
Anna conſ.125.lib.2.Natta conſ.129.lib.1. Clar.§.
feudum quæſt.9.Rub. conſ.82.85.Alex.conſ.104.l.
4.cõſ.85.& 129.lib.5.Bald.in l. hoc iure quæſt.6. de
28 *iuſt.& iure.Frecia.de ſub feu.differ.34.*Item cũ dos
de paragio particulari beneficio ſtatuti,& conſti
tutionis debeatur in ea iura repręſẽtationis locũ
non habeant *ex Auendagn.l.Tauri 40.gloſ.1.num.*
60.Author Damnatus in addition.ad Alexan.conſ.
29 *36.lit. F.l.6.*vbi etiã de ſtatuto vocantes fratres
dicit quod eis,deficientibus licet eſſent nepotes
ex fratre,tamẽ de eis nõ intelligitur ſtatutum,&
frater,qui prędecedit non tranſmittit ius nõ quę
ſitum ad filium,cui ex ſuo capite nullum ius cõ-
petit à ſtatuto,à quo non eſt vocatus,nec etiam
competit iure tranſmiſſionis cum nihil patri fue-
rit acquiſitum *Gugliel.de perno conſ.11.verſ.non ob*
30 *ſtat quod reputantur* vbi quod filius ſubintrat in
gradum patris,quoties deceſſio fuiſſet deuoluta,
& acquiſita ſemel patri,& non aliter ſequitur *Mi*
lan.deciſ.9.n.76.lib.1.& cum ſecundogenitus non
dicatur tempore ſuę premorientię habere ius
quęſitum nec etiam in ſpe, vt voluit *Becc. conſ.*
*34.n.17.*quod nullo modo de ſubingreſſione vi-
detur poſſe tractari.

Etenim pręmiſſis multipliciter reſponderi poſ
ſet ex eis quæ ad materiam ſubingreſſionis dixi-
mus in reſol.3.ſed ea parent non procedere quan
do agitur de ſucceſſione aui,& ſic ad dote de pa-
ragio ſuper feudo relicto ab auo vltimo poſſeſſo-
31 re quo caſu ſemper datur ſubingreſſio in gradum
patris in bonis feudalibus,in quibus iure franco-
rum ſucceditur *Oldrad. conſ.124.Ancb. in c.licet*
in vltima colum. de voto vbi Cardin. ad fin. Abbas
conſ.88.colum.penul.lib.1. Caſtrenſ. cõſ.164.lib.2.
Aretin.conſ. 174.Socin. conſ.254.l.3.Gramat.dec.
1.n.16.Tiraquell.de iure primogenit.quæſt.40.nu.1.
vbi contrarijs reſpondet, *Couarr.practicar.quæſt.c.*
38.nu. 5.& lib. 3.var.reſol.cap.5.num.8. teſtatur
hanc opinionem communiter receptam eſſe
per totum orbem *Gabr.conſ.130.num. 37. lib. 2.*
Meno.conſ.269.nu.42.lib.3.Michael abguara in apo
*logia ſucceſſionis Regni Franciæ par.2.num.113.*vbi
hanc fatetur eſſe crebriorem noſtra tempeſtate.
Molin.de primogen.lib.3. cap.6.Berrett. conſ. 134.
Fab.de Anna conſ.125. num. 37.38.39.40. lib. 2.
vbi refert *Doctores ad n.42.*loquẽs in feudo ex pa
cto,& prouidentia in quo viuitur iure francorũ,
quę opinio hodie eſt indubitata *per cap. 118. Re-*
gis Caroli & cap.18.Regis Philippi ſecundi etiam
inter trãſuerſales ex *Intrigliol. de feud.art. 36.nu.*
192.centur.2.Additio ad Petr.de Gregor.de conceſ.
feud.p. 4.q.10 liter.A. verſ. licet hodie hæc opinio
Cumia in cap. ſi aliquem in verbo gradu n.46.puntua
lis eſt Mirado in conſt.in aliquibus in 3.notab.n.118
*verſ.contraria tamen & num.135.*dicit quod ſubin-
greſſionem in locum,& gradũ patris filia ius gra-
dus paterni conſequitur *Milanenſ. pariter in præ-*
*fata deciſ.8.*nec obſtat quia,& ipſe loquitur prout
alij noſtrates in ſucceſſione collateralium, prout
loquitur cap. ſi aliquem,non autem in ſucceſſio-
ne aſcendentium, quia tunc ſecundum opinionẽ
omnium,vt tradit *Cannici in cap.ſi aliquem §. ſed*
*hic tractandum nu.4.& 6. et ſeq.fol.306.*filij in gra
dum patris ſubintrant *per text.in conſtit.vt de ſuc*
ceſsionibus § filij fratrũ.& licet ipſe *Cannici n. 16.*
videatur tenere ex opinione *Andreæ de Iſernia in*
cap.1.§.bis autem defficientibus in gradibus , quod
etiam in ſucceſſione deſcendentium, quando de-
fertur iure francorũ non admittatur ſubingreſſio
dicendo *Iſerniæ* opinionem eſſe communem, ta-
men magis communis opinio eſt in contrarium,
& *Andræam in dicto cap. 1.§. bis deficientibus* eſſe
repellendum,prout alios contrarios dicit. *Anna*
*dict.conſ.125.n. 42.ver.ex iſtis.*Itẽ contra *Milanen-*
ſem & Fimiam tenet ibi Anna n.56.& quidquid ſit,
hodie datur ſubintrantia *ex capitulo Regni Caroli*
*118.& Regis Philippi.cap.18.*etiam in ſucceſſio-
ne tranſuerſalium, vt in pręcedenti reſolutione
diſceptum eſt.

Sic pariter ratione excluſionis ſtantibus prædi
ctis de ſubingreſſione loci,& gradus patris dos de
paragio huiuſmodi Nepti eſt debita, nam niſi ea
a ſuperexiſtẽte primogenito,& maſculo a ſucceſ-
ſione repelleretur, feudum haberet ſine portionẽ
eius de iure communi feudorum competentem
ergo eius loco dos de paragio debetur ex vniuer-
32 ſali regula qua diſpoſitum eſt dotem de paragio
deberi excluſæ a maſculo in eodem gradu exi-
ſtẽte a feudi ſucceſſione quod deſumi ex medulla
textus *conſtitutionis in aliquibus verſ.ſi autem,&*
ibi Andr. de Iſern.colum. 8.in princ.& colum. 12.
alibi diximus *ex Petr.de Gregor. de dote de parag.*
q.4.nu.1.& quod ſola excluſio ſit cauſa tradendi
dotem de paragio tradidit *Lauar.conſ.70.num.4.*
Ponte conſ.65.n.1.Franc.dec.73.maxime n.16. 17.
vbi allegat Capic.Freciam,& Minad. Intrigliol. de
feud.art.73.num.19.centur.2.Corſett.conſ.16.in feu
33 *dal.vbi Illuſtris Regens filius* proinde paragium
eſſe loco portionis feudi a qua quis excluditur,&
poſſet ſuccedere ſi feudum non eſſet indiuiduum,
omnes firmant.*Petr.de Gregor.de vita milit. qu.1.*
& de dote de parag.quæſt.2.Iſern.in conſt.Comitibus
colum.2.verſ. Periti Regnicoli,& verſ.eadem ratio-
ne nu.60. 70.& in conſt.in aliquibus Minad. conſ.1.
n.44.67.Maſtril.ad Petr.de Gregor.de vita milit.q.
4.lit.C. & de dote de parag. quæſt.2.liter.A.Milan.
deciſ.5.numer.76 lib.1.Anna conſ.75. lib.1.Ponte
conſ. 65.& 79.lib.1.Doc. conſ.46. nu. 20.& 30.li.
3.Surd.de alim.tit.3 q.1.n.39.& tit.7.q.15.n.16.
34 Alij dixerunt aduerſus illud fundamentũ quod
dos de paragio debeatur ratione excluſionis
illud non probari,nec eſſe verum cum nullibi in
conſtitutione Regni id reperiatur expreſſum.
Cannici in ca.ſi aliquem.§. At pulchra,& nodoſa n.
37.ſeq.& cum iſta ratio non ſit ſcripta,ſed potius
excogitata non ſit attendenda *late Cumia in cap.ſi*
aliquem verbo maritata.n.458.cũ ſeq. Fortius quia
conſtitutio non generaliter,ſed de amita,& ſorore
maritanda loquitur;Item quod ſi iſta ratio exclu
ſionis fuiſſet conſiderabilis,fruſtra *Iſernienſis* tor-
queret in decidendo quæſtionem de filia primo-
geniti præmortui, quæ multo magis dicitur ex-
cluſa,quam filia ſecundogeniti,cum habeat iura
fortiora ac magis conſiderabilia,& magis radica
ta, vt dicit *Milan.deciſ.9.n.73 lib.2.*& tamen *An-*
dræas relinquit quæſtionem ſub dubio,& dicit ad
Cæſarem recurrendum.

Verius

Digitized by Google

35 Verius tamen iſtorum auctoritati deferendum non eſt, nam verior ratio ex qua paragij debitum in feudo reſultat eſt excluſio ab eiuſdem ſucceſſione, vel portione ex cauſa eius indiuiduitatis, & ex ſuccedentis iure francorum ſexus, & ætatis prærogatiua ex *Gregorio, Iſernia, Franco, Intrig. La nario, Ponte, Capicio, Minado, Freccia, & alijs ſupra adductis*, quam vidimus in Regno magis amplexam.

Si volumus etiam arguere a legitima nempe eius locum dotem de paragio obtinere, iam, & nepti ea in bonis aui debita eſt, vt ſupra firmauimus.

Similiter arguendo a generali regula, quia poteſt peti adiutorium debetur paragium nepti ex ſecundogenito præmortuo auo viuente, quia
36 pro eius dote eius auus poterat petere adiutorium a vaſſallis *Iſernia in conſt quam plurimum, & in cõſt. comitibus Petr. de Gregor. de dote de parag. quaſt. 4. vbi late numero 2. & quæſt. 13. numero 4.* concludens, quod ille, qui de iuris neceſſitate dotare tenetur, poteſt a vaſſallis adiutorium petere *Afflict. in cõſtit. quam plurimum ſub num. 35. in fine*, quod vbi eſt onus dotandi ibi debet eſſe commodum ſubuẽtionem recipiendi quia neptis eſt de genere aui, & habet neceſſitatem dotandi *Bartholomæus de Capua in dicta Conſtitut. quam plurimum Petr. de Gregor de conceſsion. feud. par. 7. quæſtion. 8. num. 9.* qui loquitur de dote de paragio danda nepti ex ſecundogenito *Afflict. in dicta Conſtit. quam plurimum n. 19.* qui loquitur de nepte dicendo quod eſt de genere ſuo *Marin. Freccia de ſub feud. lib. 2. author. 2. num. 17.*

37 Et pariter quod pro militia filij ex ſecundogenito prædefuncto poſſit petere auus adiutorium determinat. *Petr. de Gregor. de vita, & militia queſt. 4. ſup. numero 10. & 10 finalibus verbis*, qui loquitur de vita, & militia filii ex primogenito, & ex ſecũdogenito. Hinc Comes pro vita & militia nepotis ex ſecundogenito poteſt adiutorium petere quia nepos ex legis ſententia filius appellatur. *l. liberorum ff. de verb. ſign. l. iuſta ff. ad ſenatu cõſult. Macedoniam*, nam non potuit lex dulciori nomine vocare nepotes quam filios, qua ex ratione vitam militiam deberi nepoti tradit *dictus Bartholomeus de Capua in conſt. quam plurimum verſ. item quæro an pro militia nepotis*, & ad idem *Afflict. numero 19. Anton. de Nigris in capit. 12. Regni Neapolis numero 8. & 12. vbi late.* & ſic pro iſtorum vita militia eadem ratione, & pro paragio neptis ex ſecundogenito adiutorium
38 petere poteſt quia vita militia, & paragium æquiparantur. *Iſernia in conſtitution. comitibus in prima, & ſecunda lectur. Fabi. de Anna conſil. 75. numero 6. Ponte conſil. 79. numero 5. & 7. lib. 1.*

39 Et *Freccia de ſubfeud. dicta authorit. 2. lib. 1. num. 17. dicit an auus debeat habere ſubuentionem pro maritagio neptis, ſicut pro filia textus conſtitutionis. loquitur de filia maritanda nihil dicit de nepte, omittit hunc caſu vt Bartholomeus de Capua Andreas, & alij in dicta conſtitutione quam plurimum tenent, quod ſic ex mente d. conſtitutionis & Prȩſidens tunc Regiæ Cameræ Iacobus de Gello eadem eſt ratio tam in filia, quam in nepte, & conſtitutio non exprimit filiam gratia limitandæ ſubuentionis in perſona ſua tantum, ſed eam poſuit veluti exiſtentem in primo caſu deſcendentium, & tam filia, quam neptis ſunt onera feudi* hæc *Freccia.* & idem ſequitur *Vincen. de Franc. deciſ. 215. per tot. Minado in dicta conſt. in aliquibus in verbo filiorum numero 35. & ſequen. Petr. de Gregor. de dote de parag. quæſtion. quarta numero ſecundo verſic. quarto inſero Intrigliol. articol. 93. numero 97. 98. de feud. centur. 2.* qui alios refert dicendo, quod auus poteſt petere adiutorium pro maritanda nepte ex filio ſecundogenito, vel alijs filijs ſuis, quod fit ex neceſſitate dotandi, quam ſupponunt *Doctores*, nec
40 ambigimus auum teneri ad dotandam neptem ex filio ſuo prædefuncto propter ſuam propriam obligationem quia in gradum patris ſuccedit. *Barthol. in lege prima numero decimotertio ff. ſoluto matrimon. vbi Iaſon columna ſeptima Ripa num. 74. late Soccin. Iun. conſil. 79. numero 41. & 45. lib. 3. & in dicta leg. 1. numero 190. Bero. conſi. 143. num. 8. ſequen. lib. 2. ex l. final. Cod. de dotis promiſsion. Honded. conſi. 90. num. 26. 30. 31. 34. lib. 1. Intrigliol. de feud. centur. 2. art. 36. numero 170. Fontanell. de pact. dotal. Clauſ. 5. gl. 3. vol. 2.*

Et quamuis multa huic fundamento refragere videantur nempe quod *Iſernia.* loquatur in auo, qui de iure communi tenetur maritare in ſubſidium eius deſcendentes, ſed primogenitus
41 non poteſt petere adiutorium pro maritanda nepte filia ſecundogeniti vt dixit *Iſernia in conſtitut. quam plurimum, & in conſtitut. Comitibus Petr. de Gregor. de conceſſion. feud. par. 6. quæſt. 8. num. 7.* ergo quod huiuſmodi nepti non debeatur dos de paragio, quia non præſtatur illi adiutorium.

Nec videtur verum quod in hoc ſpectetur initium, & ſic ſufficit quod auus teneatur maritare neptem ex filio ſecundogenito mortuo, vel inope, *ſecundum Frecc & Franc. deciſ. 215. per tot.* Primo quia ſemper deberetur dos a primogenito filiæ ſecundogeniti prȩmortui vel inopis, quia inſpecto initio auus tenebatur quod tamen falſum, eſt *vt Iſern. Gregor. & alij dicunt.* Secundo quia ſequeretur inconueniens, quia ratione adiutorij primogenitus teneretur ſecundogenito inopi vitam militiam dare, & eius filię dotem de paragio, & ſic patri competeret vna portio alia filiæ quod ſatis abſurdum eſſet, vnde videtur, quod non procedat argumentum præſtatur adiutorium, ergo debetur dos de paragio, quia vt dixi prȩſtatur auo pro filia ſecundogeniti maritanda, ſed tamen non debetur illi dos de paragio, & *dicta conſtitutio quam plurimum* reſpexit onus iuris communis, & illis, qui iure ſanguinis cogebantur maritare voluit a vaſſallis præſtari adiutorium, ſed non omnibus his, pro quibus præſtatur adiutorium debetur dos de paragio, quæ fuit introducta per *conſtitutionem ſubſequentem in aliquibus* pro amita, & ſorore tantum.

Item quod onus dotandi non habet auus ſuper

Digitized by Google

per feudalibus,ſed ſuper allodialibus, & ideo non
tranſit onus dotandi in ſucceſſorem in feudo .
Item onus dotandi extinctum videtur morte aui,
& non attenditur obligatio aui,ſed ſucceſſoris in
feudo.

Pro præmiſſorum tamen reſolutione dicimus,
quod licet auus, & eodem iure pater non poſ-
ſint cogi ad dotandum , de paragio , tamen
42 onus dotandi de paragio tranſit in ſucceſſorem,
ea ratione, quia vita militia vel dos de paragio ,
vel eſt loco legitimæ ſecundum aliquorum opi-
nionem vel loco portionis feudi,a qua excluditur
quis propter ius francorum , vt ſupra diximus
ex Minado, & *Anna*; ergo tranſit per neceſſe in
ſucceſſorem quia eſt debitum quod licet non
debeatur in vita aui debetur poſt mortem , &
ideo tranſit in eum , in quem tranſeunt bona ,
prout videmus, quod pater non tenetur ad legi-
timam in vita,nec minus ad dotem de paragio,
& tamen onus ſoluendi legitimã,& dotem de pa-
ragio tranſit in quem tranſeunt bona feudalia a
quorum ſucceſſione excluditur,& ad quem quo-
que tranſit feudum vadit cum onere ſoluendi vi-
tam militiam,& dotem de paragio vt tradit *Mi-*
43 *nado. d.conſ. 1. num. 64.* quia paragium eſt onus,
& portio feudi, & ei annexum.*Anna conſilio 4.n.*
50.51.52.libr. 1. Petr. de Gregor. de vita militia
quaeſt. 11.numer. 3. & de dote de paragio quaeſt. 3.
num. 1.Minado. in conſtit. in aliquibus columu. 2.
num. 13. fol. 18. Hinc licet filius , vel filia de-
44 beat habere vitam militiam, vel dotem de pa-
ragio poſt mortem patris tamen habet cauſſam
obligationis de præterito , & eſt debitum , &
onus neceſſarium , cum quo omne relictum per
patrem compenſatur prout ex hac ratione tra-
dit *Fabi. de Anna conſilio 120. ſub numero 31.32.*
libr. 2. vbi oſtendit eſſe debitum ex cauſa præce-
dentis obligationis . Hinc etiam debitum vitæ
militiæ , & eodem modo debitum dotis de pa-
ragio,quia vnica oratione terminantur , dicitur
debitum paternum,& ex ſuis bonis cum ſit por-
tio hæreditaria , vel loco legitimæ *Menoc. conſi.*
121. numero 26. lib. 2 inter conſil. Fabij de Anna ,
omnino igitur tranſire debet penes eum penes
quem bona feudalia tranſierunt.

Nec obligatio,& dotãdi onus morte aui extin-
guitur , ita vt aui obligatio non attendatur ,
ſed ſucceſſoris. Nam licet ſit onus morte extin-
ctum tranſit tamen in eum , in quem feudum
tranſiuit , à quo excluditur neptis, cum ipſa de
primo gradu deſcendentium exiſtat licet excluſa
debet habere ſuum legitimæ portionis debitum,
poſt mortem aui , quod eſt paragium quod de-
bitum , & onus feudi eſt , & in ſucceſſorem
ſuccedentem ex prærogatiua ſexus, vel ætatis
tranſit , & quamuis auus mortuus ſit, tamen
dos de paragio habet cauſam obligationis de
præterito vt latè tradit de vita militia loquens.
Fab. de Anna dict. conſ. 120. numer. 31.32. & dici-
tur debitum paternum idemquè concludit *Men.*
45 *dicto conſ. 121. num. 26.* Attenta ideo perſona ſuc
ceſſoris in feudo tenetur ad onus feudi, quod eſt
dos de paragio huiuſmodi nepti competens tan-
quam portio quæ paſſiue in ſucceſſorem feudi
tranſit *Petr. de Gregor. de dote de parag. q. 4. n. 2.*
verſ. tertio infero circa finem. Siquidē ex dotãdi
onere , & neceſſitate ad petitionem adiutorij
infertur non rectè enim dicitur , primogenitum
pro nepte ex ſecundogenito maritanda adiuto-
rium petere non poſſe,ergo nec dotem dare nam
ſufficit demonſtrare dotandam eſſe huiuſmodi
neptem , vel quia a feudi ſucceſſione excluditur
vel quia ei debetur legitima in bonis aui,de cuius
ſucceſſione agitur,nec facit oſtaculũ , quod auus
ſubuentionem pro nepte maritanda ex ſecundo-
genito non petierit, quia ſufficit quòd auus pete-
re potuiſſet. *Afflict. in conſtitu. quam plurimum*
ſub num. 21. & 22. qui dicit quod in petitione ta-
lis adiutorij ſpectatur origo , & conſideranda eſt
facultas petẽdi adiutorium quã habebat auus,&
non illa quam abijcitur non habere primogeni-
tum in feudo ſuccedentem.

Percurrendo demum in hoc auctoritates dubi-
tationis gratia videtur quod *Afflict. in conſt. quã*
plurimum num. 35. vbi tenet,quod pro filia primo
geniti premortui pater qui tenetur eã dotare pote
petere adiutorium(& dicit quod licet *Andre.* hac
dicat ſub dubio tamen debebat clarè decidere,
quia eſt caſus compræhenſus in ratione conſti-
tutionis)loquitur in filia primogeniti,cui primo-
46 mogenito ſtatim quod naſcitur acquiritur cer-
ta ſpes in habitu ſuccedendi, itã firma, & incom-
mutabilis, vt neque per principem euelli poſſit
ex qua dicitur habere viuum ius firmatum ſucce
dendi,vt voluit *Ioa. à Terra rubea in tra. contra re-*
bell. art. 1. q. 24. Tiraquell de primogen. q. 40. nu. 69.
Mierez de maioratu p. 2. n. 54. in princ. Molin. de pri.
47 *mogen. lib. 3. cap. 6. num. 15.18. & 37.* & ideo filius
Regis in vita patris vocatur Rex cum in ſe radi-
catam habeat ſucceſſionem habitualem *Afflict.*
in cap. 1. num. 17.33. de ſucceſſ. feud. Boer. de auct.
magn. conſ. n. 106. Abbas conſ. 85. n. 6. Bellamer.
Deci 227. Peregrin. conſ. 1. num. 17. lib. 2. ex quo ſit
quòd Princeps in vita Regis iuratur in dominũ
Molin. dicto cap. 6. n. 15. ad n. 22. & dicitur inueſti-
tus,& ei deſſicit tantum adminiſtratio. *Ruin. cõſ.*
19. co. 1. lib. 1. Tiraq. l. ſi vnquam n. 19. de reuocan.
donat. Milan. deciſ. 9. nu. 73. lib. 1. Hinc eſt quod
48 ſi decedat viuo patre illud ius ad filium traſmit-
tit. *Oldrad. conſ 224. Socein. conſ. 252. num. 5.6. Mie*
res de maiorat. par. 2. in princ. n. 65. Molin. de primo-
gen. lib. 3. cap. 6. num. 37. Milan. deciſ. 9. n. 73.74.75.
li. 1. & hic ſit quòd dato quod filia primogeniti ex-
cludatur a patruo ſecundum opinionem per a-
lios poſitam,tamen ei debetur dos,& patruus te-
netur eam maritare cum excludat a iure que-
ſito, & in conſequentiam præſtatur adiutorium
ratione neceſſitatis dotandi, vltra , quod pa-
truus nõ poteſt allegare culpam primogeniti præ
mortui ob cuius mortem habuit ſucceſſionem,ob
id tenetur dotare ſecundum rationem poſitam
per *Iſerniam. Petr. de Gregor. & alios* quæ ratio-
49 nes ceſſare videntur in filia ſecundogeniti cui nõ
debetur aliquod,nec habet ius etiam in ſpe in vi-
ta patris, *ex Becci. conſ. 34. nu. 17.* & primogeni-
tus non ſentit commodum de morte ipſius fra-
tris , verum incommodum meritò non tenetur
eam dotare , cum lege non caueatur nec æqui-
tate

Digitized by Google

50 tate ſugeratur nec deſunt qui contra *Afflictum*
teneant quod non debeatur etiam filiæ primoge
niti, *Canneci in cap. volentes fol. 97. Cumia in c. ſi ali-*
quem verbo maritata, & *Andr.* relinquit cogitan-
dum prout *Petr. de Gregor. de conceſs. feud. p. 6. q.*
8. num. 14.

Nec *Freccia ſub feud. dicta auctor. 2. nu. 17.* fa-
cere videtur ſupponit enim quod tã filia, quã ne-
ptis sũt onera feudi quia forte filius prędeceſſit;
vel erat pauper vnde onus dotandi transfertur
in auum nam ſi dicamus quod ſunt onera feudi re
ſpectu fructuũ, qui percipiũtur ab auo in eius vi-
ta, & tunc procedet doctrina *Frecc. & Vincen. de*
Franc. cum enim teneatur auus maritare neptes,
ex filio inope dicitur onus ipſius, & ſuper bonis
eius, & ſic ſuper fructibus, qua propter petit me
rito ipſe adiutorium, ſi autem intelligamus, quòd
ſint onera feudi etiam reſpectu ſucceſſorum, &
quod feudum poteſt pro illius dote grauari, &
tunc non ita videtur, quia etiã ſi filius ſit inops; ta
men ei tantum debetur vita militia, quę cũ morte
finitur, nec ad eius filium trãſit, nec patruus ſuper
feudo tenetur eam maritare, vt probatur *ex Af-*
flict. in conſtitut. vt de ſucceſſionibus num. 38.

Item *Freccia* loquitur de onere dotandi ſecun
dum ius commune, quia loquitur de dote danda
51 nepti ex filio inope, tũc etenim auus tenetur do-
tare deſcendentes ex filio de iure communi *l. fin.*
C. de dotis promiſs. Baeza de non Melioran. dot. Fili.
cap. 7. nu. 16. Azebed. tit. 8. lib. 3. nu. 4. cum ſequen.
Dos autem de paragio non patitur hanc conſide
rationem, quia debetur etiam diuiti ingredienti
monaſterium volenti ſtare innupta, vnde non
videtur *Frecciam* loquutum fuiſſe de iſta dote de
paragio.

Probabilius tamẽ prædictis conſiderationibus
aduerſus *Afflictum, & Frecciam* ex infra mox di-
cendis reſponſum videbitur cum incidant in diffi-
cultatem, ſi *conſtitutio Regni* neptem ex implicita
ratione compræhendat.

Supereſt poſtremo fortiter dubitare pro opinio-
nem negatiuam tuentibus contra dotem de para
gio, nempè eã non deberi nepti, ex filio ſecundo-
genito præmortuo viuente auo, idque expreſse
52 fundari videtur ex textu *in conſt. in aliquibus* ex
qua tantum grauatur Baro, & ſucceſſor in feudo
pro maritagio ſororis, & amitæ, de filia autem ex
fratre, vel de conſobrina, nullum verbum ibi legi-
tur, ergo dici poſſe videtur non eſt lex quę primo-
genitum in feudo ſuccedentem obliget ad huiuſ-
53 modi dotem, de paragio, & ſi ibi fuit omiſſum ha
beri debet pro omiſſo *l. 1. §. ſin autem C. de caduc.*
tollend. & illud quod legislator non dicit nec vel-
le pręſumitur, & ſufficit arguere defficere legem,
quæ hoc dicat, quod vtique ſi voluiſſet dixiſſet de
nepte, cum ergo, nec *in dicta coſtitutione*, nec in a-
lia repetiatur prouiſum de dote de paragio tra-
denda filiæ fratris ſecundogeniti prædefuncti fie-
ri videtur firmum argumentum quòd nullatenus
debeatur, quia iure cautũ non reperitur, quo argu
mẽto pluries vtitur *Iſernia* præciſe in terminis no-
ſtris *in conſt. Comitibus*, & *in conſt. vt de ſucceſ. n. 80.*
vbi etiã in fine conſiderando diſpoſitionem *capit.*
editi per Regẽ Carolũ, quòd incipit conſiderantes per
quòd prouidetur, quòd non obſtante, quòd inue
ſtitura ſit de aliquo feudo pro ſe, & liberis ex ſuo
corpore legitimè deſcendentibus, poſſit in eo
ſuccedere frater fratri, & ſoror ſorori, ab olito
abuſo ex quo ſtantibus dictis verbis excludeba-
tur frater, & ſoror, ſubdit *Andre*; quod dictum
capitulum de fratre, & ſorore dixit de his tan-
tum intelligitur non dixit de filio fratris, & ſoro-
ris præmortui ante primogenitum, ergo, non tra-
hetur ad eos etiam vtiliter, quia perſona non in-
telligitur niſi quando exprimitur, ex quibus ver-
bis *Andre*, patet manifeſte, quod licet aliqua Re-
gni *coſtitutio*, ſiue alia quælibet diſpoſitio, vel ca-
pitulum admittãt fratrẽ ad ſucceſſionem aliquã,
ſeu portionem, non tamen id erit admittendum
& extendendum ad nepotem, vel neptem, ex ip-
ſo fratre præmortuo, & eiſdẽ rationibus motus
Petrus Petrol. ſuper. cap. volentes in terminis no-
54 ſtrę quæſtionis, an filio fratris ſecundogeniti,
debeatur primogenito vita militia decidit pro-
parte negatiua, quia alimenta cum vita finiun-
tur, & conſtitutio Regni de fratre tantum loqui-
tur, & de eo tantum intelligitur, & ſi Imperator
voluiſſet de filio fratris dicere, vtiquè dixiſſet, ſed
quia noluit omiſit. Huc pertinet, quod per *Cu-*
55 *miam in capit. ſi aliquem verbo maritata numero*
463. firmatum eſt quòd perſonæ tantum quæ ex-
preſsè vocantur *in conſtit. in aliquibus* dotem habe
bunt, quæ duæ ſunt ſuccedentis ſoror, & Baronis
defuncti, ſoror quæ amita baroni ſuccedenti dici-
tur, neptis verò ex ſecundogenito prædefuncto
non eſt, de iſtis ergo ex conſtitutione is nõ iuua-
tur idem voluit *Afflict. in conſt. Comitibus nu. 14.*
dum ait quod filio fratris non debetur vita mili-
tia, quia eſt debita fratri tantum non filio fratris,
de quo, nec *Conſtitutio Comitibus, nec capitu-*
lum Honorij, loquitur, ex qua deciſione duo ſunt
ponderanda. Primo, quòd eſt debita fratri, & ſic
loquitur *Afflict.* per dictionem taxiatiuam, exclu
dendo in verbis ſequentibus magis expreſsè filiũ
fratris. Secundo quòd expreſsè dicit *Afflict.* quòd
conſtitutiones nullo pacto loquuntur de filio fra-
tris, & iterum idem *Afflict. in conſtit. vt de ſucceſs.*
56 *n. 37. 39. 40.* ſatis notabiliter determinauit, quod
patruus non tenetur maritare neptem, ex fratre,
& dotando eam dicitur voluntariè dotare, ſubdit
rationem per hæc formalia verba, *nam neceſſitas*
dotandi non eſt impoſita per iſtam conſtitutionem,
& præcedentem in aliquibus niſi patri, & fratri non
autẽ patruo, & alijs agnatis, quem ſequitur *Petr. de*
Gregor. de conceſs. feud. par. 4. q. 5. nu. 22. & idem
Iſern. in dicta conſtitutione, vt de ſucceſſ. verbo filij
autem fratrum n. 80. vbi inter alia dicit quod filijs
fratris nihil omnino debet, & refert ſed ea quæ di
xit *in conſtit. comitibus*, & quod filijs fratris præde-
functi nihil debeatur a patruo voluit *Peruus conſ.*
11. Canner. in capit. volentes fol. 91. verſic. ſed pul-
chra, vbi reprobat. *Petr. de Gregor.* contrarium
tenentem.

57 Pro reſponſione tamen ponderandus eſt *An-*
dr. de Iſern. in dicta conſt. Comitibus num. 80. verſ.
nam vbi verò ſecundogenitus mortuus eſſet, qui ter-
minat pũctum bene perpenſus, nam in ſuperiori-
bus verſiculis *in dicto n. 80 ibi filio autem fratris, &*
filia

Digitized by Google

filiæ ex eorum perſona non debentur, hic vt ſupra dixi loquitur quando pater filiæ, vel filij habuit vitam militiam, vel non habuit, & tunc ex perſona patris poſſunt habere, vt dicit Iſern. ibi num. 50. & 60. vnde loquitur quando pater nepris non prædeceſſit auo, in n. verò 80. verſ. nam vbi vero ſecũdogenitus determinat caſum, & dicit nam vbi vero ſecundogenitus mortuus eſt, viuo patre ſuo filio ſecundogeniti poſt patris, & aui obitum, tenebitur primogenitus ad id quod parti ſuo ſecũdogenito debetur ſi viueret iure communi vt C. de auct. de hæred. & cont. hæred. l. t. erat enim in ſpe, hoc illi ſecũdogenito præmortuo, quæ erat, ſeu eſſet in re ſi pater communis eorum nõ fuiſſet præmortuus, & ſi dicatur dictum primogenitum, nũc excludentem nepotem filiũ ſecundogeniti præmortui debere maritare filiam neptem ſuam, vel militare alium nepotem ſuũ ſubueniatur, & à vaſſallis ſicut ſi maritaret ſororẽ, & ſi militaret frater, & conſtitutio quam plurimum, & cap. Honorij non extendunt ſe ad iſtos caſus, & cum ſint odioſi exigentes a vaſſallis, id quod non promiſerunt licet videatur eſſe eadem ratio, quia vbi eſt onus dotãdi, ibi debet eſſe, commodũ ſubuentionem recipiendi arg. ff. de reg. iur. ſecundũ naturam C. de furtis l. ſi quis ſeruo in ſuis caſibus tantũ habebunt locũ non producentur ad ſimilia nec videbuntur iſti caſus habere æquitatem, vt l. ſi quis ſeruo C. de furtis, & dixi in cõſt. quã plurimũ idcirco ſuperioris declaratio videtur neceſſe, hæc Andreas qui determinat clarè quòd patruus haber onus dotandi neptem filiam fratris ſecundogeniti mortui viuo auo, eſt verũ, quod reſpectu ſubuentionis petendæ a vaſſallis dicit eſſe caſum nouam, & egere declaratione, ſed reſpectu dotationis dicit clare, ibi licet videatur eſſe eadem ratio quia vbi eſt onus dotãdi, & cetera, & ibi in verſic. & ſi dicatur dictum primogenitum. ſed reſpectu adiutorij videtur quòd conſtirutiones nõ loquantur de iſto caſu, ideo dicit eſſe neceſſariam declarationem, quæ declaratio dicit. Afflict. in conſtitutione quam plurimum n. 35. 38. non eſt neceſſaria ponendo caſum quem ponit Iſernia in dicta conſt. Comitibus in ſecunda lectura n. 80. quòd ſi Baro habet duos filios, & in baronia viuitur iure francorum, quo iure primogenitus debet ſuccedere, & primogenitus duxit vxorem, & procreauit filiam deinde moritur primogenitus ſuperſtite filia, deinde moritur baro ſuperſtite iſta nepte, & filio ſecundogenito patruo huius neptis, qui patruus ſecundũ opinionẽ aliquorũ debet ſuccedere in feudo, & nõ iſta neptis, an vaſſalli, pro dote iſtius neptis a patruo dãda poſſint cogi pro adiutorio licet Iſernia dicat, quòd eſt caſus nouus, & dicat prò, & contra tamẽ ſine dubio, poterat decidere hũc caſũ nõ expreſſe deciſũ, quia ſi frater tenetur dotare ſororẽ propter excluſionẽ, & petere adiutoriũ maiore ratione, debemus dicere patruum maritando neptem, ad quã maritandã miniſterio iuris tenetur vt eum excludat poſſe petere ſubuentionẽ à vaſſallis, hæc Afflict. in loco præallegato vbi facit regulam quod ille, qui tenetur maritare, & dotare illam quam, ſi non dotatet eum excluderet a ſucceſſione, poteſt petere adiutorium à vaſſallis, quia vbi eſt onus dotandi debet eſſe emolumentum recipiendi ſubuentionem. Vnde ſi Iſernia in caſu noſtro in dicta conſt. comitibus dicto num. 80. verſ. nam vbi vero ſecundo genitus dicit teneri ad dandam dotem, & dicit quod militat eadem ratio, quia ibi erat onus dotandi, ergo determinat quod patruus tenetur dotare neptem, ex ſecundo genito ſi tenetur dotare, ergo poteſt decidi quod poſſit petere adiutorium, & non ſine ratione pro opinione affirmante, adducitur Iſernia in dicta cõſtitutione, comitibus, quẽ allegat Petr. de Gregor. de vita militia quæſt. 4. nu. 10. & in fine qui dicit ſicut tenetur dare vitam militiã filio primogeniti prædefuncti pari ratione filio ſecundogeniti, quia vtrique excluduntur a ſucceſſione feudi, ergo debẽt ęqualiter habere vitã militiam, & ſi Petr. de Greg. de conceſſ. feud. q. 8. n. 14. p. 7. determinet, quod ſecundogenitus tenetur dare vitam militiam filio primogeniti prædefuncti, non ſolum quia ſecundogenitus ſentit ſucceſſionis commodũ, ſed quia ſuccedit in locum patris eadem ratione filius ſecundogenitus debet habere vitam militiam, quia ſuccedit in locum patris, ex quibus ſatisfactum eſſe credimus, motiuo conſtitut. prædict. in aliquibus mentionem nõ facere, de nepte ſed de ſorore, & de amita tantũ, nam iam tẽpore Iſerniæ, & afflicti locis relatis erat condita conſtitutio in aliquibus, & eã interpretati fuerunt, & nihilominus dotem deberi nepti ex fratre, & ex filio ſecundogenito prædefuncto tradiderunt, quòd vtriquè non dixiſſent ſi conſtitutio cuius comentaria præmanibus habebant obſtitiſſet.

Secundo quia vltra quod de iure communi ap-
58 pellatione †liberorum veniunt nepotes ex tex. l.
liberorum verſ. ſed, & Papirius ff. de verb. ſignif. l. fi-
lij l. iuxta eod. tit. l. filium habeo vbi Bart. Bald. &
Angel. ff. ad macedon. Iaſon qui de communi in l. de
quibus n. 1. ff. de legib. & licet lõga, & famoſa ſit in-
ter Doctores diſputatio vtrum de propria, ſigni-
ficatione, & vi ſermonis filij appellatio conti-
neat nepotem, & conſequenter an in ſtatuto, vel
lege municipali loquente de filio cõprehendatur
nepos illud tamen non habet dubium quod iuxta
interpretatione filius nepotem contineat ſicut
maſculinum fęmininum cõcipit, vt eſt textus præ-
dictus l. iuxta, iuxta autem eſt interpretatio, quan
do ſumus in ſtatuto bona conſeruante in agna-
tione prout eſt iſtud, de quo agimus Chriſtofal. de
Caſtel. conſ. 26. nu. 22. cum ſeq. ad finem; ob id quã-
59 do †diſpoſitio cõ tinet fauorem, & commodum
filij appellatione filiorum veniunt nepotes Gabr.
de verb. ſignif. concluſ. 1. n. 12. 13. Pereg. de fideic.
60 ar. 22. n. 61. etiã †quod eſſet talis diſpoſitio legis
correctoria. Gab. nu. 14. prout eſt conſtitutio prædi-
cta in aliquibus quæ eſt fauorabilis licet correcto-
ria texte Minad. in repet. dictæ cõſtitutionis verbo co-
mitum, & baronum num. 24. fauor autem ex eo
aperitur quia propter conſeruationem agnatio-
61 nis † prout in ſtatuto excludente fœminas, pro-
pter maſculos, dixit. Curc. Iun. conſ. 111. n. 10. Mi-
nad. conſ. 1. nu. 46. Intrigliol. de feud. art. 51. n. 14.
62 art. 2. Et quod neptis † in dicta cõſtitutione ap
pellatione filiorum contineatur dixit idem Mina-
do. in dict. conſtit. verb. filiorum n. 37. 38. & in verb.
Comitum, aut Baronum in nepte maritãda ab auo
prætendentem adiutorium a vaſſallis; dicit Franc.
deciſ. 215. n. 8. quod fuit expreſſum de filia ratio-

ne frequentioris vſus,& *nu.16.* dicit,quod pro nepte non eſt extendere conſtitutionem,ſed ſub cōſtitutione compræhenditur, & *num.19.*

Rurſus *conſtitutio in aliquibus* recipit interpetrationem, compræhenſiuam, vt dicit *Afflict. in dicta conſtitutione quam plurimum ſub nu.* 19. vbi, & ſi illa conſtitutio in adiutorio verba faciat
63 † de ſorore ex identitate rationis in ea dicitur compræhenſus caſus de dotanda nepte, prout dicit *Frecia de ſubfeud. author. 2. nu.* 17. & fuit expreſſum in ea coſtitutione de filia,& ſorore, quia plerumquè hæ perſonæ ex debito maritantur ex communiter accidētibus quibus potius lex adatari ſolet *l. nam ad ea ff. de legib.* non autē vt voluerit ſtare, cohartate, conſtitutio in finibus perſonarum ſpecificatarum, quas perſonas gratia exempli expreſſit innuens tacitè idem eſſe in illis, quæ habent eamdem rationem *Iſernia in dicta conſt. quam plurimum col. 2. verſ. expreſſit autem Bartholomæus de Capua in d. conſtitut. quam plurimum ver. Item quaro Io. Ant. de Nig. tit. de adiut. a vaſſal. peten. cap. 212. n. 8. & 12.*

Et licet punctus in Regno pro opinione negatiua contra neptem,& dotē de paragio fuerit reſolutus, vt in anno 1605. 31. Auguſti in cauſa cōpromiſſaria ad fauorem Illuſtris Ducis Terræ nouæ contra Don Ferdinandum Frāciſcum,& Don Margaritā de Abalos, & Aragona petentes a dicto Duce Terræ nouæ eius nepote Don Ioanne de Aragona,& Donna Ioanna de Aragona, & Pignatello Duciſſa eius matre, & curatrice ſuper ſtatibus per eos poſſeſſis vti feudalibus, dotes de paragio dictæ Donnæ Margaritæ competentes vti nepti condam Ducis Terræ nouæ ſenioris Don Caroli, & filiæ Don Petri de Aragona filij ſecundogeniti dicti ducis ſenioris prædefuncti viuente Duce ſeniore Don Carolo auo Donnæ Margaritæ. Tamen ſalua patrum reuerentia ex euidentiſſimis fundamentis prædictis ab eorum ſententia ſubſiſto pro opinione affirmante, nempe dotem de paragio huiuſmodi nepti competere ſentiens.

S V M M A R I V M.

1 *Prior in tempore potior eſt in iure.*

2 *Mutuans ad rem acquirendam vel conſeruandam cum ſpeciali hypotheca eiuſdem rei omnibus anterioribus præfertur.*

3 *Mutuare quando quis dicatur ad rem acquirendam vel conſeruandam, & ſequen.*

4 *Inter plures mutuantes ad rem acquirendam, vel cōſeruandam ille prȩfertur, qui eſt magis originaliter in cauſa quod res pones debitorem perueniat, vel perſiſtat.*

5 *Locator inuectis, & in latis pro penſione prȩfertur omnibus anterioribus creditoribus Declara nu. 6.*

7 *Funeris impenſes, an præferantur locatori pro penſione in inuectis, & in latis.*

Funeris impenſa præferūtur etiam expreſſam anteriorem hypothecam habentibus ſecundū veriorē n. 7.

8 *Locator in inuectis, & in latis pro penſione an præferatur doti.*

9 *Merces pro mercede nauli vel veiculi ſunt obligata cum priuilegio prȩlationis omnibus anterioribus creditoribus.*

10 *Aduocati, & Procuratores pro eius ſalarijs, & mercede in re defenſa, vel recuperata eorum patrocinio præferuntur omnibus anterioribus creditoribus.*

11 *Neceſſariæ iudicantur litis expenſæ, & ſalaria Aduocatorum, & Procuratorū, vnde rem defenſam, vel recuperatam afficiunt etiam contra ſubſtitutum maioratus ſucceſſorem, vel ſimili, & quando.*

12 *Cenſus impoſitus ſuper feudo ex cauſa Aduocatorum, vel Procuratorum patrocino, & ſalario pro eius recuperatione, vel defenſione feudum ipſum afficit.*

13 *Animalia quæ paſcua ſumpſerunt pro paſcuis ſunt domino fundi obligata, cum prȩlatione omnibus alijs anterioribus creditoribus, & quando.*

Declara num. 14.

15 *Mutuans, vel expendens in animalium Cuſtodiam alijs præfertur.*

16 *Mutuans patri familiæ, vel marito ad alimenta à filijs vel vxore in ſubſidium recuperat, & repetit.*

17 *Mutuans gratia colligendorum fructuum in eis omnibus alijs præfertur.*

18 *Semens Colono mutuans ad ſeminandum ſuper fructibus ex eo peruentis omnibus alijs præfertur anterioribus Creditoribus.*

19 *L. interdum ff. qui potior. in pignor. habeāt, procedit in quocumque expendente pro quauis cauſa in rei conſeruationem, nulla admiſſa differentia.*

20 *Creditor ex priuilegio l. licet C. qui potiori, & l. interdum ff. eod. præfertur anteriori creditori habēti etiā ſpecialē, & expreſſam hypothecam. Reſtringe niſi creditor ſit etiam priuilegiatus inter perſonales actiones num. 21.*

22 *Cenſus venditoris an in hypothecæ appoſitione ſit neceſſarius.*

23 *Hypotheca priuilegiata creditoris mutuantis, ad rem conſeruandam reficiendam, vel recuperandā, & acquirendam an præferatur hypothecæ dotali anteriori tacite, vel expreſse ſequen. & num. 27.*

24 *Creditori mutuanti ad rem emendam conceditur prælatio non ſolum aduerſus anteriores creditores, ſed etiam priuilegiatos, ex Ritu 192.*

25 *Mutuans ad rem emendam parificatur vendenti rē ſuam, cum reſeruatione ſpecialis hypothecæ pro conſequutione prætij.*

26 *Venditor, qui ſibi reſeruauit ſpecialem hypothecam rei venditæ pro prætio præfertur doti in eadem re.*

28 *Priuilegium prælationis mulieri pro dotibus competens, an tranſeat in eius ſingularem ſucceſſorem, vel hæredem.*

29 *Dotis hypotheca in fructibus rei locatæ, an præferatur locatori.*

30 *Fructus rei locatæ tacite de iure ſunt hypothecati locatori pro penſione, cum priuilegio prælationis anterioribus creditoribus, & n. 31.*

32 *Creditor mutuant expreſſe ad conſeruandam, vel acquirendam rem, non præfertur anteriori creditori hypothecario, ſed tantum in perſonali, niſi ſpecialis eiuſdem rei accederet hypotheca.*

33 *Mutuans Prælato Beneficiali grauato, vel poſſeſſori maioratus in rei vtilitatem, ne dum ab ipſis ſed etiam, a ſucceſſoribus repetit.*

34 *Fideicommiſſarius an teneatur ſoluere hæredi grauato*

Digitized by Google

uato petunias ſolutas, ex cauſa tranſactionis inita ſuper re reſtitutioni ſubiecta, vel maioratu.

35 *Rex vendita venit in generali obligatione pro pretij ſolutione.*

36 *Specialis requiritur hypotheca rei ne dum generalis in terminis l. licet C. qui potior in pignor.*

37 *Specialis dicitur hypotheca ex clauſula, omnia, & ſingula.*

Idem ſi præſentia, & futura mobilia, & immobilia ſint hypothecata. num. 38.

39 *Specialis an dicatur hypotheca accidēte iuramento.*

40 *Res vendita pratij habita fide, non eſt de iure hypothecata venditori, niſi id actum ſit.*

41 *Creditor anterior emptoris in re vendita præfertur venditori qui vēdidit habita fide de pretio abſque rei venditę ſpeciali hypotheca limita ſtante Ritus diſpoſitionem num. 46. limita ſtante ſpeciali hypotheca num. 36.*

42 *Vēditor pro prętij cōſequutione in re vendita omnibus anterioribus creditoribus emptoris præfertur tamquam in re propria, accedente pacto quod dominium rei in emptorem non tranſeat prætio non ſoluto Declara. nu. 44.*

Pactum quod dominium rei venditæ, habita fide de prætio, non tranſeat in emptorem niſi, prætio ſoluto de iure ſubſtinetur. nu. 42.

43 *Dominium rei venditæ habita fide de prætio tranſit in emptorem.*

45 *Dominium rei venditæ habita fide de pretio non tranſit in emptorem doloſum, vel fraudolentum aut fugitiuum, & venditor in re cæteris creditoribus emptoris præfertur pro eius prætio.*

47 *Minor emens rem habita fide de pretio pro eius ſolutione non poteſt ſine decreto eandem rem obligare.*

Limita niſi emerit a fiſco. n. 48.

49 *Pactum ſpecialis hypothecæ an debeat accedere in initio contractus, vel antequam res tradatur ad hoc, vt procedat priuilegium l. licet C. qui potior. & num 50.*

51 *Mutuum debet fieri expreſſe in cauſam refectionis vel acquiſitionis rei ad hoc vt creditor cęteris anterioribus præferatur.*

52 *Creditor non vtitur priuilegio prælationis ex l. licet C. qui potior. & l. interdum ff. eod. niſi pecunia verſa probaretur in eam cauſam.*

53 *Mutuans an debeat eſſe ſollicitus de verſionē pecuniæ in cauſam mutui.*

54 *Emptor, an debeat eſſe ſolicitus, quod prætium cōuertatur in vtilitatem venditoris, & n. 55.*

56 *Melioramenta, & expenſæ facta in rei refectionem, vel conſtructione an ſint neceſſariæ.*

57 *Verſum in vtilitatem alicuius eſſe probatur coniecturis, & præſumptionibus.*

58 *Verſio an probetur ſi id cum iuramento à contrahentibus in inſtrumento aſſeratur.*

59 *Verſio probatur ex temporis breuitate inter mutuū receptum, & negotium expletum.*

60 *Verſio probatur ſi eadem pecuniarum ſpecies quæ fuit mutuata fuit expenſa.*

61 *Verſio probatur ſi tempore mutui ſuper extabat neceſſitas, quæ poſt mutuum ſuſceptum ceſſauerit.*

62 *Creditor pro mutuo ad rei refectionem priuilegium prælationis acquirit reſpectu pecuniæ mutuatæ nō autem reſpectu pœnæ conuentionalis adiectæ in contractu mutui.*

63 *Creditor pro mutuo ad rei refectionē acquirit prælationis priuilegium quatenus neceſſitatis cauſa expoſtulat, & non vltra.*

64 *Bona fideicommiſſo ſubiecta, vel feudum non poteſt alienari, vel obligari etiam pro cauſa dotis, vel alia de iure permiſſa, niſi quatenus neceſſitatis cauſa expoſtulat.*

65 *Mutuans Heretico pro rei refectione priuilegium hypothecæ, & prælationis non acquirit.*

66 *Pupillus acquirit tacitam hypothecam cum priuilegio prælationis in re empta ex eius pecunia ad id mutuata.*

67 *Pupillus maior factus eligit an rem emptam per Tutorem cum pecunia pupillari vendicare vellit: vel eā pro prætij cōſequutione habere hypothecatā.*

68 *Hypotheca tacita cum priuilegio prælationis alijs creditoribus, acquiritur militi in re empta cum eius pecunia, pro pecunia mutuata.*

69 *Hypotheca tacita cum priuilegio prælationis acquiritur mutuanti ad emendum militiam, ſiue officiū ſuper officio empto, pro mutuo facto, & an præferatur doti.*

70 *Creditor mutuans ad rem conſeruandam, acquirit tantum priuilegium prælationis in ea re, non autē in alijs mutuatarij bonis.*

71 *L. licet C. qui potior & l. interdum, ff. eod. an procedat in feudalibus.*

72 *Creditor habens hypothecam cum prælatione, & priuilegio l. licet C. qui potior & l. interdum ff. eod. nō præfertur fiſco.*

73 *Mutuans ſub vſuris, vel ſi pro mutuo conſtitutus ſit cēſus ſuper re refecta, vel empta, ex mutuo, an acquirat priuilegium prelationis omnibus alijs creditoribus anterioribus.*

74 *Creditor ex priuilegio l. licet C. qui potior. an præferatur domino directo pro credito proprietatis, & ſoli ſuper re emphyteotica, & quid in ſuperficie ſeu benefactis in re emphyteotica factis ex pecunia illius creditoris ſerio mutuanti. n. 76.*

Dominus ſoli pro cenſu, & proprietate præfertur alijs creditoribus nedum ſuper ſolo, ſed etiam in ſuperficie. nu. 74.

75 *Dominus ſoli pro terragio an ſuper fructibus prefera tur creditori qui mutuauit ſemen terragerio ad ſeminandum.*

77 *Dominus feudi ex cauſa deuolutionis tenetur ſoluere debita contracta pro acquiſitione feudi, & melioramenta facta in feudo.*

78 *Dominus directus fundum vendicās tenetur expenſas reſtituere poſſeſſori, quatenus fundus præcioſior effectus eſt.*

79 *Ædificatum quatenus ſolo alieno cedere dicatur.*

80 *Cenſus ſuper feudo ex cauſa non afficiēti ſubſtinetur in præiudicium ſucceſſoris, ſuper melioramentis à ſubiugante in feudo factis.*

81 *Emens fundum eo pacto vt prætium fundi in refectionē domus venditoris impenderetur fundo euicto emptor in domo refecta cæteris anterioribus creditoribus venditoris præfertur.*

ARGVMENTVM.

Dominus directus pro Canone, & proprietate dos, vel alius priuilegiatus creditor, an præferantur priuilegiatam hipothecam habenti ex l. licet C. qui potior in pignor. habean. & l. interdum. ff. eod.

Ad Intellectum capituli Ritus 192.

RESOLVTIO III.

NOtiſſimum eſt † regulam fundatam *in cap. qui prior. de regul. iur.*
in 6. & in l. quoties vtriuſq. ff. eod.
& in l. qui balneum in princip. &
in l. potior. in princ ff. qui potior.
in pign. habean. vt puta qui prior
in hypotheca ſit potior in iure reputetur: inter a-
lia vulnerari diſpoſitione *l. licet C. qui potior in pi-*
2 *gnor. habean. & l. interdũ ff. eod.* quibus † mutuantẽ
ad rem acquirendam conſeruandam, vel conſtruẽ
dam eiuſdem rei acceden te ſpeciali hypotheca
omnibus anterioribus creditoribus in eadem re
anteponendum eſſe ſanictum eſt, Nam huius pe-
cunia ſalua totius pignoris cauſa facta eſt *l. inter-*
3 *dum, & l. ſequent. ff. qui potior. in pign. habean.* quod†
exemplificamus in mutuãte expreſſe ad emendũ
rem; Item in mutuante ad nauem armandam,
vel reficiendam: Item in mutuante pro alimentis
nautarum, ſine quibus nauis ad locum deſtinatũ
peruenire non poterat; Item in mutuante pro
rei cuſtodia, vel pro naulo ſoluendo, vel pro pen-
ſione vecture rei, vel pro penſione orrei, vel do-
mus in qua res fuit conſeruata; item in mutuante
ad rem reparandam, conſtruendamquè quę fortè
ruinaretur, vel aliter peritura foret; item in mu-
tuante ad rem redimendam ex pacto de retrouẽ-
dendo, aut iure luendi, vel termino ad redimen-
dum, & ſic de ſimilibus, *vt* omnes inferius citandi
profitentur authores, ſub *nu. ſeq.* Nam ipſe mu-
tuans tunc eſt in cauſa, quòd res perueniat in poſ
4 ſe debitoris; Vnde † eadem ratione dicimus in-
ter plures ad idem mutuantes; quod ille qui eſt
magis originaliter in cauſa quòd res penes debi-
torem perueniat, debet in ea re præferri, etiam
contra creditorem, qui etiam mutuauerit ad rẽ
acquirendam, ſed minus originaliter, & neceſſa-
riè ſeu magis remote, & ſecundario: vt fuit diſcuſ-
ſum inter D. Franciſcum, & D. Antonio de tim-
panaro, & vintimiglia, cũ Paulo Cannizzario in
prælatioue petita per dictos de vintimiglia ſuper
Baronia, & Terra Caſtillucij, ſtante quod prætiũ
dictæ Baroniæ ſoluerunt eam redimendo ex iure
luendi à poſſe Illorum de Couello, & prętium fue
rat ſolutum Illuſtriſſimo Marchioni Geracis, *ex*
Ripa bene perpenſo *in l. priuilegia col. 1. verſ. in ſe-*
cunda parte ff. de priuileg. creditor. Ponte. dec. 34. n.
11. ſecus ſi omnes æqualiter in eadem cauſam ſi-
mul mutuauerint, quia tunc æqualiter omnes
concurrere, dicunt, *Ripa*, *& Ponte*, locis prædi-
ctis. Dum enim res emenda ſpecialiter per debi-
to rem ad id mutuanti hypothecatur nulla ex hoc
infertur iniuria creditoribus quomodolibet ante-
rioribus, cũ res prædicta non eſſet in bonis eorũ
debitoris niſi pecunijs iſtius ſecundi creditoris
mutuantis debitori fuiſſet acquiſita ſufficere igi-
tur debet creditoribus anterioribus, quòd in bo-
nis, quæ tunc temporis habebat debitor; ante-
quam rem prædictam acquireret ipſi, cæteris po-
ſterioribus præferantur non ita tamen in re inde
quæſita ſpecialiter hypothecata, & de pecunia
iſtius ſecundi ſerio mutuantis creditoris. *Neguſãt.*
de pignor. in 2. membr. 5. part. a nu. 15. & ſequ. Vin-
cent. de Franch. deciſ. 97. & 506 Couarr. variar. reſ.
lib. 1. cap. 7. num. 2. 3. vbi dicit concordare *l. Regiã*
30. tit. 13. part. 5. Afflict deciſ. 306. vbi Vrſill. Gail.
lib 2. obſeruat. 12. Velanſol. conſ. 56. num. 29. Burſat.
conſ. 56. nu. 13. lib. 1. Roman. conſ. 40. in fine Caſtrenſ.
cõſ. 286. Lanar. conſ. 42. n. 6. 7. ſequent. Ponte conſ.
54. nu. 40. 41. lib. 2. & deciſ. 34. Peregr. conſ. 80. nu.
4. lib. 3. Ricc. collect. 473. Gaſpar. Theſ lib. 2. qu. fo-
renſ 29. ſub nu. 2. 3. ſeq. Peruſin. dec. 45. n. 19. Surd.
de alimentis tit. 1. q. 70. n. 10. & dec. 311 Alex. conſ.
fin. n. 2. lib. 7. Ioſeph de ſeſſe deciſ. 42. nu. 6. 7. 12. ſeq.
lib. 1. Ceuall. comun. contra comun. q. 744. Mantic. de
tacit. & ambig. conuention lib. 11. tit. 23. vol. 1. Har-
taman. de Hartaman. lib. 2. cap 16. tit. de creditoribus
Aſin. de exequutione §. 7 cap. 13. nu. 1. & ſeq. Rodo-
riq. de ann reddit. lib 2. q. 20. n. 3. Rebuff tom. 2. de cõ-
ſtit. reddit. art. 1. Gl. 8. n 28. Grat. diſcept. 616 .n. 17.
Guttier. Allegat. 5. Caſtil. ſottomaior. controu. Iur. l.
3. c. 8. Dec. conſ. 109. n. 23. 24. l. 2. conſ. 119. n. 23. l.
3. Camill. de laraiba conſ. 81. nu. 1. 2. Card. Tuſch. lit.
H. vol. 4. concluſ. 131. n. 16. 25. 26. ſeq. Barboſa in l.
1. p. 6. n. 11. ff. ſol. matr. & in l. ſi cum dotem. §. fin. ſub
n. 34. ff. eod. Ariſmin. Tepat. l. 2. tit. qui potiores Mu-
ta deciſ. 66. n. 5. Mol. de contract. diſput. 438. nn. 7. &
diſput. 536. n. 13. & ſeq. Mozius de contract. tit. de
pignor. tit. de natur. pign. n. 45. eſt quoque noſtri *Ri-*
tus diſpoſitio *c. 192.* vbi *noſtrates* tribuens prælatione
tione omnibus alijs, etiam priuilegiatis creditori-
bus, & manus iniectionem in re.

5 Deducitur ex dictis; † locatorem in inuectis, &
in latis, omnibus alijs, etiam anterioribus credi-
toribus præferri pro ſua penſione, quia domus lo
cata conſeruat inuecta, & eſt in cauſa, vt pignus
ſaluum ſit, *ex dict. l. interdum cum legibus ſequenti-*
bus vbi Bart. n. 2. ff qui potior in pignor. habeantur.
Iaſon in §. Itẽ ſeruiana n. 60. Inſtit. de action. Carrot.
de locat. tit. de inuect. & in lat. q. 21. Philipp. Paſq.
de viribus patr. poteſtat. p. 4. c. 6. nu. 68. Muta ſuper
conſuet. Panhor. c. 34. nu. 6 Trentacinq. variar. reſol.
lib. 3. tit. de locatione reſolut. 5. n. 3. Mantica de tac.
& ambig. conuent. li. 11. tit. 23. n. 2. 3. vol. 1. Grat di
ſcept. 733. n. 1. lib. 4. Quod intelligunt cum diſtin-
6 ctione; † vt præferatur quando locat ad merces
conſeruandas vt eſt in oreo locato ſecus ſi locat
ad habitandum, veluti in domo, & non pro rerum
vel merciũ conſeruatione *Peruſin. dec. 81. Ricc. col-*
lectan 17. & 473. Caroc. de locat. tit. de inuectis & in
latis q. 21. n 4. Muta dicta conſuetud. 34. nu. 6. Paſq.
d. loco Trentac. d. reſol. 5. n. 3. Grat. diſcept. 733. n.
2. 3. 4. 5. Carp. ad ſtatu Mediol. ca. 332. n. 34. p. 1 &
390.

Digitized by Google

390.*num.6.par.2.*ſed alij contrarium ſentiunt,ſed
7 an prçferatur ; † Dominus domus pro penſio-
ne ſuper inuectis,& in latis creditori pro expenſis
funeralibus,Medici,& medicamentorum & quòd
non præferatur ,cum creditor pro funeris impen-
ſa præferatur cuilibet tacitam anteriorem hypo-
thecam habenti,quicquid ſit in expreſſa anterio-
ri quamuis in Regno idem eſſe in expreſſa pluries
fuit deciſum cum opinione *Surd.* infra citandi, &
quidem verior exiſtimatur , & magis recepta tra-
dit *Carroc.de locat.tit,de Inuectis q.21.n.7.& q.24.
Surd.dec.112.& 125.Muta in conſuet. Panhorm.c.
38.n. 30.ſeq.Maſtrill.deciſ. 10.Viui.deciſ.307.n.6.
Caſtill. deciſ. 103.l 1.Vincent.de Franch.deciſ.51.
Canal.in Repertorio deciſionum verſ.creditor funeris
Neguſant.de pignor. 2.memb.5 .part.nu.28 Garſia de
expenſ.cap.8.n.23.Cabel.in milleloquio. 877. Duen-
na regul. 397.Priuil.7. Roland.conſ.14.n.23.24.lib.
1.Mandell. conſ. 333.n. 8. Bero. q.63.nu. 4.Papon.
lib. 18 arreſto.44.n.5.6.& arreſto 45 .Conan. lib. 4.
commentarior.tit. qui potior in pignor.habeantur Fa
chin. lib.12.controuer. Iur.cap.49 .Ripa in l. priuile
gia nu.48.ff.de priuileg creditor Ricc. Collectan.473.
Sebaſtian. de Medic. in Tractat. de ſepultur. in 5.
q.2.part.nu. 72. Cancer.var.reſol.lib.3. cap. 2.de in
uentario n.168. late Trentacinq. variar .reſol.lib. 2.
8 tit.de action. reſol.3.n.18.19.*Et an† præferatur do
ci dominus domus in inuectis,& in latis pro pẽſio
ne *vide Caroc.de locat. p.5.tit.de ceſſione q. 2. nu.7.
8.fol.243.& latius per Grat.diſcep.733.lib.4.& di-
ſcep.107. n.9.& diſcept. 257.Mant.de tacit.& am-
big. lib.11.tit.23. num. 2.3.7.Coſta de rata. quaeſt.
25. Fontanel. de pactis dotal.clauſ. 4. gl. 9. par. 5.
num. 176. cum prçcedentibus Vrſil. deciſ. 184. leg.
contractus vbi Bald. C. locati Surd. conſ.367. num.
28.& conſ.420.nu.9.Gama deciſ.366 & 186. The
ſaur. deciſ. 223. nu.15.Baez. de debitor. inop.cap. 1.
nu.53.54.*

9 Similiter,& res † in vehiculum vel nauem pro
mercede Domino nauis obligatur cum prælatio-
ne omnibus alijs anterioribus creditoribus,*Man
tica de tacit. & ambig. conuention. lib. 11. tit. 23.
n.4.5.ex dicta l.interdum,& l.ſeq ff.qui potior.in pi-
gnor.habeantur , & alij ſupra citati.*

10 Idque magis dicimus procedere † in Aduoca-
torum, & Procuratorum mercedibus, qui rem à
litibus,liberaſſent, recuperaſſent vel defendiſſent
prçferri debere in eadem re pro mercedibus pro-
prijs cæteris anterioribus creditoribus veluti ij,
qui fuerunt in cauſa,vt res penes debitorem per-
ſiſteret,vel ei acquireretur,& ſalua eſſe totius pi-
gnoris cauſa,non minus quam exemplo eorũ,qui
ad rem acquirendam,vel conſeruandã mutuarunt
Patrocinia enim labores,& ſeruitia pro rei prædi-
ctæ recuperatione, & defenſione , ſunt eidem rei
adeò, annexa,& cohærentia,vt tanto minus in il-
la eſſe videatur,quantùm pro dicto ſalario,& mer
cede ſoluendum ſit. *Bartol. in l. interdum.n.4.cum
l.ſeq.ff qui portior.in pign. habeant..Alex.conſ. 217.
n.2. lib.6.Ripa in l. priuilegia num.32. & 35. ff. de
priuileg.creditor Gratian. diſcep. 257.a n.26.ſeq. l.2.*
qui teſtatur ita reſolutum in Rota Romana corã
R.P.D. Oradino in vna Romana ſalarij primo Iu-
lij 1569.*Giurb. deciſ. 108.n.10.in fine.*

11 Proinde prædictas litium expenſas : † aduoca-
torum patrocinia pro rei tutela ; & conſeruatio-
ne neceſſarias exiſtimarũt Doctores in omni ma-
teria,tã ſi à grauato factæ ſint in cõſeruationem,
& recuperationẽ rei fideicõmiſſo ſubiectę, vel in
maioratus poſſeſſore,Patre legitimo adminiſtra-
tore vſufructuario marito,vaſſallo, ſocio,& ſimi-
libus remq.ipſam defenſam afficiunt,& alienabi-
lem reddunt,& ſucceſſorem obligant,a quo etiam
repeti poſſunt, quod omnes admittunt , etiam
ſi eorum aliquis in cauſa ſuccumbuerit, ſi tamen
temere nõ litigauerit,& ſi fructus rei non ſuffice
rent pro expenſis ſubminiſtrandis.*Palaez.de ma-
ior.par.4.q.26.n.2. Surd.conſ.333.nu.26.conſ.514.
nu.13.Bimi.conſ.303.n.99.101.Menoch.cõſ.1239.
n.44. Peira de fideicom.q.15.n.154.& ſub.n.240.
216.238.Velaſq.deciſ. 116.a nu. 9.Molin.de primo-
gen. lib.1.cap.27.n.11.Pinell.in l. .par.2.n. 70. C.
de bon.mater.Mandell.conſ. 210.n.5.Garzia de ex-
penſ.cap.6.n. 19.Phanue.de inuentar.p.5.n.47.Per-
nus conſ.14 Aemilian.conſ.15.n.2.Petr.de Greg.de
conceſſione feud.p.2.q. 10.nu.19.Schrader.de feud.p.
2.par .9.ſeſſion.2. nu. 54.Peregr. de fideicom.ar. 50.
n.8.11.Intrigl.de ſubſt.centur.3 q.74. num.92. &
102.Gratian. Diſceptat.257.n.30.lib.2.Barboſ.in l.
diuortio §.fin.n.45.ff.ſol. matr. n.28.Simon.de Pret.
de interpretat. vltim.volunt.lib.3. ſolution.4.nu.15.
Marzar.de fideicomiſ p.3.q.67.Barz.deciſ.13.num.
10.Craſ.§.inuentarium.q.19.Cornazan.deciſ. 34. n.
7.Becc.conſ.182.Georg.allegat.1.nu.13. alios affert.
Giurb. deciſ. 108. & ſuper conſuetud. Meſſan. cap.
9. Gloſ. 2. p.1.nu. 46. Cardin.Seraphin deciſ.925.
n.3.4.5.in vna Romana Viridiarij 28. Maij.1590.
Franciſc.Caldas de Pereira de emption.& vend. ca.
27.num. 41.*

12 Ideò cenſum annuum † impoſitum ſuper feu-
do ex cauſa patrocinij, Aduocatorum , pro eius
recuperatione,vel defenſione feudum ipſum affi-
cere omnes admittũt ,vt fuit late diſcuſſum in Ma
gna Regia Curia ,& in Tribunali conſiſtorij inter
Illuſtrem olim Duciſſa Biſbonę,cum Don Baldaſ-
ſare de Termini,dum ad inſtantiã Dominę Duciſ
ſæ petebatur quandam ſubiugationem declara-
ri non afficere dictum ſtatũ,Biſbonæ & comitatũ
Sclafani,quamuis in dicto contractu fuiſſet enun
tiata cauſa ſeruitiorum,& patrocinij,& quamuis
vniformiter,tam in Magna Regia Curia, quam in
dicto Tribunali Conſiſtorij fuerit declaratum nõ
afficere in fauorem dictæ Dominæ Ducillæ hoc
tamen fuit ex particularibus quibuſdã rationibus
in dicta cauſa concurrentibus, primo quia de di-
ctis ſeruitij nullatenus cõſtabat niſi tantum per
meram contrahentium aſſertionem,cui ſtandum
non erat in re prohibita alienari: ſecundò quia te-
nebatur ſubiugans ex feudi fructibus litigare nõ
autem feudum pro dicta cauſa ſubiugare ,quam-
uis pro eiuſdẽ feudi defenſione hoc fiat qui fru-
ctus oſtendebãtur ſufficientes, vt latius examinat
Giurb.dicta deciſ.108.

13 Animalia quoque ; † quæ paſcua ſumpſerunt
ſunt domino fundi obligata pro paſcuis,cum præ
latione omnibus anterioribus creditoribus etiam
habentibus,expreſſam, eorumque fortius conce-
ditur domino fundi retẽptio, dùmmodo paſcua

Digitized by Google

nominatim locata ſint in alimenta prædictorum
animalium, ſecundum aliquos Surd. de alimen.
tit.8.priuil.62.n.12.13.& 19. Canal.deciſ.39.n.28.
p.3.dec.23.n.31.dec.44.n.47.p.1.dec.1.n.28.p.5.
Garſia de expenſ.cap.4.n.31.Coſta de retrotract.c.9.
caſu 1.ſub n.12.Plot.in l.ſi quando n.874 C.vnde vi
Carroc.de locat.p.5.tit.de difform.circa prælat.q.5.
nu.5.& tit. de ceſſione q.2.nu 4.Decian.cōſ 109.n.3.
vol.2.Natta conſ.536.n.8.9 10.Cardinal. Seraphin.
dec.14.15.n.4.qui dicit deciſum per Rotā Roma-
nam Anno 1600.corā R.P.D. Mellino, & prius in
eadē cauſa coram domino Gipſio Grat. diſcept.
25.n. 22.ſeq.lib.1.Philipp. Paſq.de viribus Patriæ
Poteſtat.par.4.cap.6.ſub nu. 67. Quam hypothe-
14 cam, † retemptionem, vel exequutionem in ani-
malibus pro cauſa prædicta procedere admiſit
Regni praxis dū eo in loco animalia reperian-
tur, vbi paſcua ſumpſerunt quod ſecus ſi dixeſſe-
rint de loco vt late teſtatur Giurb.deciſ.40.

15 Idem in Cuſtodiam † animalium expendente,
vel mutuante Caroc.de locat.tit.de ſequeſtr.q.2. n.
3. fol.125.Rebuff.ad Regias conſt.tom.1.art.4.Gloſ.
2.num.31.

16 Mutuans itaq.† patriſamilias, vel marito ad ali
menta veſtes, vel cibaria obligantur in ſubſidium
Regulariter filij, vel vxor ad eorum reſtitutionem
Cordub.in l.ſi quis a liberis §.ſi quis ex his a nu. 83.
ad n.115.ff.de liber.agnoſcend. Coller.de alimen. lib.
3.c.9 n.6. Surd.de alimen.tit.8.priu.48.conſ.420.li.
3.conſ.367.n.28.lib.3.Sāchez de Matrim.tom. 3. l.
9.diſput.4 n.28.& ſeq.Caroc. dec.128.Gratian.di-
ſceptation.106.& diſceptat.733.n.7.Fontanell.de
pactis dota clauſ.4.gloſ.9.p.5.a n. 171.ad nu. 180.
Intrigliol.ſingul 96.n.53.lib.3. Scotus conſ.6.tom.2.
lib. 4.Gama deciſ.186.& 366.Molfeſ.in conſuet.Nea
pol.tom. 1. p. 6. q. 6. num. 11.12.15.& 20. Cabal.
conſ. 2.nu.9.

17 Gratia etiam † fructuum colligendorum, &
pro expenſis neceſſarijs mutuans ſine quibus fru-
ctus conſequi non poſſent in eis omnibus alijs
præfertur l. Interdum ff.qui potior in pignor.habeant
l. diuortio §. impendia ff.ſolut.mat. Garſia de expenſ.
& melioram. cap.1 .nu.11.16.Capiec. deciſ.93.nu.
13.Card.Seraph. deciſ.1415.n.5. Mart. deciſ.623 p.
2.Rip. in l.vbi pure.§.qui in diſtrahendis ff.ad Treb.
Carroc.de locat.tit.de expenſ num.31.fol.212.Idem
18 in mutuante † ſemen colono ad ſeminandum,
qui ſuper fructibus ex eo peruentis omnibus an-
terioribus creditoribus præfertur, Gaſp. Theſaur.
lib. 2.qu. Forenſ.29.n. 6.7.Ric.Collect.1066.Pract.
Papienſ.in forma libelli in actione hypothecaria in
verbo (ſub eadem obligatione)nu. 12.Card.Mantic.de
tacit.& ambig.conuentio.lib.11.tit.23 nu. 11. Phi-
lipp Paſq. de viribus Patriæ poteſtat.p.4.cap 6. nu.
65.quicquid ſit ſi præferatur domino ſoli vt infra
dicam.

19 Demùm indiſtinte † procedit diſpoſitio l.inter
dum in quocumque expendente prò quauis cauſa
in rei conſeruationem, nulla admiſſa differentia
Decian.conſ.109.nu.23.28.lib.2. Roger. conſil. 54.
num.22.

20 Amplia Primo, vt huiuſmodi † prælationis pri
uilegium non ſolum reſpectu alterius creditoris
anterioris habentis tacitam generalem hypothe
cam procedat, ſed etiā militet reſpectu ante rio-
ris creditoris ſpecialem, & expreſſam hypothe-
cam habentis ita tenet Gloſa, & fuit opinio Aza
nis in dict.l.Interdum in Gloſ.1.& ibi ſequūtur.Bar.
& Sal.Neguſ. de pig.in 2.memb.5.p.n.15.Aſin.de
exequution.§ 7.c.13.n.1.Decian.conſ.109. ſub nu.
23.lib.2.Card. Tuſch.concluſ.131.liter.H. nu. 30.
lib.4.Ceual commun.contra commu. q.744.num.2.
Mantic.de tacit.& ambig.conuēt.lib.11.tit.23.n.19.
verſ.hoc amplius vol.1.

Reſtringunt tamen ampliationem prędictam
Gloſa, & Salicetus in dicta l. Interdum non proce-
21 dere † ſi quis habens ſpecialem hypothecam an
teriorem, etiam priuilegiatus eſſet inter perſona-
les actiones Iuxta tit.ff.& C.de priuil. credit. quia
tunc ille, qui ad acquirendam, vel conſeruandam
rem mutuauit, non præferotur quos ſequuntur
Neguſ.de pign.dicto loco Rodoriq.de ann.reddit.lib.
2.q.20.ſub n.13.Aſin.de exequu.§.7.c.13.ſub n.1.cir
ca principium & verſ.2.ſublimitatur Ripa in l. pri-
uileg.nu.35.ff.de priuileg.cred. Quæ reſtrictio tolli-
tur per ritum noſtrum c.192. per quem huiuſmo
di priuilegiato creditori prælatio conceditur, ne
dum contra anteriores creditores, ſed etiam de
iure priuilegiaros.

22 Amplia 2.vt priuilegium † prædictum proce-
dat, quamuis mutuans pecuniam ad rem emen-
dā de eiuſdem rei hypotheca ſibi cautum fuerit
cum debitore, & emptore ſine conſenſu vendito-
ris cuius cōſenſus non eſt neceſſarius, ſed ſuffice-
ret ſpecialis hypotheca de conſenſu debitoris vt
refert deciſum Franchus deciſ.97.per totam.

23 Amplia 3. huiuſmodi † creditorem ita priuile
giatum, & mutuantem ad rem ipſam acquiren-
dam, recuperandam, vel conſeruandam, in ea-
dem re ſpecialiter hypothecata pro ſuo credito
præferri etiā hypothecæ dotis anteriori tacitæ,
vel expreſſæ ſecūdum veriorem opinionem, quam
vidimus quandoque ſeruatam præciſe inter Ar-
changelū de Leonti, & Ioſeph ſcribani, cum Clara
Sinatra vidua, & in magna Curia Anno.1625.25.
Februarij fuit deciſum pro D.Aleonora de Affli-
cto, contra D. Annam Montenigro Neguſant.de pi
gn.2.memb.5.p.n.16.17.Cepol cautell.124.Bal. No
uell.de dote par.10.num.3.Guttier.practic. q. lib. 4.
cap.99. lib.3.q.100.nu.23.Greg. Lopes. p.5.tit.13.
l.30.Gloſa el poſtremero.& l.33.Gloſa entonces Reb.
ad l.Galli t.2.tit. de conſt.redit.art.1.gloſ.8.n.27.Ro
doriq.de ann.redit.lib.2.q.20.qui n.12.teſtatur ita
deciſum per Senarū Mattien.lib.7.tit.16.lib. 5.gl.
5.n.8.Grat. diſc.616.n.5.6.quam dicit veriorem
Aſin. de exequu.§.7.c.14.qui cum iſta opinione
Neguſanti videtur reſidere Muta dec.67.n.4.5.6.
licet ſub inuoluero.Giurb.ſuper conſuetud. Meſſan.
ca.9.gl.2.p.1.n.47.in fine.qui allegat Peruſin. infra
citandum quamuis dicat Ceſal. & alios diſſentire
Ponte deciſ.34.n.8 Cauale.deciſ.15.p.4.Peruſin.de-
ciſ.45.n.19.qui ſequitur Cepol.& Neguſant. dictis
locis, quando accedit ſpecialis eiuſdem rei hypo
theca, licet ſimpliciter referat Socin.Iuniorem di-
centem, communem eſſe contra Neguſantium, &
Cepoll.Maſtrill.ad Pet.de Greg. de cenſib. q. 5.n.56.
verſ. præd.concl. Card.Tuſch. concl. 131. n.18.lit.
H.vol.4.Felician. de cenſib.p.1.li.3.c 5.nu.22, om-
nino

Digitized by Google

xino Fontanella de Pactis dotal.clauſul.7 glo.1.p.9. a n.18.ſeq. per tot. vol. 2. f. 620. & nu. 24.& ſeq. contrarijs reſpondet *& n.33.* refert contra mulie rem pluries deciſum in ſenatu illo Barchinonæ.

Corroborantur prædicta in Regno ex clara
24 † diſpoſitione *capituli Ritus* 192. per quem mutuanti ad rem emendam, (& ſic iuxta text um *in l. licet*)conceditur prælatio non ſolum aduerſus omnes creditores anteriores habentes expreſsã,
25 ſed etiam habentes priuilegiatam,& † ex illo Ritu mutuans ad rem emendam parificatur vendẽti rem ſuam cum reſeruatione ſpecialis hypothecæ pro conſequutione prætij,quo caſu non ſolum ex generalitate Ritus,ſed de iure communi ven-
26 ditor † etiam doti præfertur,ſi pro prætio ſibi reſeruauit expreſſam,& ſpecialem hypothecam,ita limitat *Guttier dicta q.99. Aponte deciſ.34.n.8. Canalcan.deciſ.15.p.4.* adeo quod omnis ceſſat difficultas,quæ a Doctoribus infra citandi ſit fundata tantum in Priuilegio doris.

27 Quamuis cõtrariam opinionem † profiteantur authores non modicæ authoritatis de iure communi,circumſcripta,prædicta Ritus diſpoſitione, *Specul. in tit.de obligat.& ſolut.§.1.verſ. quid ſi vẽdidi fundum Titio vbi Ioan. Andr. in additıon. qui allegat textum in Authen.de aqual. doti. §.bis conſequens Bart.nu.5. Alber.nu.1. Fulg.n.2.& Salicet, n. 3.in l.interdum ff.qui potior.in pign.habeantur. Paul. de Caſtro,& Iaſon.in l. creditor la 1.ff. ſi cer.pet.nu. 3. Iaſon. nu. 4. Ripa in l.priuilegia nu. 32.ff.de priu. cred.Campeg.de dote p.4.q. 8. Couar.var. reſolut.l. 1.cap.7.num.2.3* .qui dicit magis communem,& apud Regia Tribunalia receptam *Socc.Iun.conſ. 10.lib 3.Cephal.conſ. 131. num. 3. 4. lib. 1. Burſat. conſ. 56. num.* 13. vbi etiam ſi mulier poſterior foret. *Afflict. deciſ.306.*vbi quod ita ſenſierunt domini de Sacro Conſilio *Gaſpar. Anton.Theſaur. quaſt.forenſ.lib.1.q.71.n.6. Viu.deciſ 155.n.6.Guttier.pract.quaſt.c.99.lib.4. Aponte deciſ. 34.n.5.& 6.*licet ſub dubio *Moroc. conſ.54. Barboſ in l.1.p.6. n.12.ff.ſol.matr.Canalc.dec. 27.n.37.p.2.Dec.conſ. 50.n.4.li.3.Gail.li.2. obſeru.12 n.4.in fine Mattenſ. l.7.tit.16 lib.5.recompilatio.Gloſ. 5 n. 8.Gomes l. Tauri 50. numer. 39. Velanſol. conſ.56.numer. 50. Flores Diaz de Mena variar.lib. 1. quaſt.6.artic.3. num. 12.13. Aſiu. de exequut.§.7 cap.13. verſ. 2. ſublimit atur & verſ.6. limitatur Mantica de tacit. & ambig.conuention. lib. 11. tit. 23.num.7.8.vol. 1.Molin.de contract. diſput.438.num.8.Gratian.diſceptat. 257.n.33.lib.2.& diſceptat.670.lib.4.Mozius de contract.tit.de pignorib.col.4.de natur.n.45. Caſtill.controuerſ. iur.lib.3.cap.8.n.27.Cancer.variar reſol.reſol 9.n.4.tom.1.tit.de dote,& donation. propter nuptias.*

Ego autem in hac ita controuerſa opinione retemptis terminis iuris communis contra mutuãtem ad rei refectionem pro dotis anteriore hypotheca libenter ſentirem ex celebri textu *in d. §. bis conſequens Authen.de aqual.dot.* ſicut e contra aduerſus dotes eiuſque hypothecam mihi verior videtur opinio fauore eius, qui vendidit rem,vel pecuniam ad rem emendã mutuauit eo pacto vt ſit ei ſpecialiter res hypothecara vt firmauimus ſupra *n.23.& ſeq.* præcipuè ex *Neguſant. Bal.Nouel. Felician.Cepoll.& Rodoriq.de ann. reddit.lib. 2. q. 20.a nu. 1. ad nu.13.*vbi teſtatur ita deciſum in Senatu Pinciano,quem refert, & ſequitur *Amador. Rodoriq.de priuileg.Cred.p.1.ar.7.nu.15.* Etenim hoc in caſu,quo præcitati Doctores loquũtur nẽpe in vendente cum illo pacto, vel mutuante ad emendum cum ſimili pacto, ex eo talis creditor præfertur etiam doti anteriori, quia ex illo onere nullũ doti pręcedẽti,vel alijs anterioribus creditoribus ſit præiuditium in illa re ſic inde vendita, vel a debitore empta ex aliena pecunia cum pacto prædicto ſpecialis eiuſdem rei hypothecæ cũ in eadem re inde debitori quæſita nullum antea, nec mulier, nec alij creditores ius habebant, vnde conqueri non poſſunt ſi in ea non pręferantur; eamdem ponderauit rationem *Gratian. diſceptat. 616.n.4.5.& 6.diſcept.670.n.7.*

Secus tamen erit in eo,qui mutuauit ad refectionem nam hypotheca hæc poſterior Doti non præiudicat, quia non fuit ad iſtantiam domini eiuſdem rei conſtituta, ſed mutuantis nullum ius habentis,qui vult priuilegiari in re quæ ante mutuum erat debitoris & doti hypothecata, & ideo dos anterior præfertur,quam differentiam de caſu ad caſum ponderarunt. *Fontanel. de pactis dotal.clauſul.7.gloſ.2.par.9.n.19.& expreſſius Rodoriq.de ann.reddit.lib.2.q.20. n.13. verſ. nec etiam obſtant qua diximus,*illamque etiam perpẽdit *Amador Rodoriq.dicto art.7.num.17.in fine* qui ait. Quam iuſtam, & elegantem differentiæ rationẽ cum aliqui non percipiant in graues paſſim incidunt errores,omnia hac confuſione inuoluentes.

Vnde tenentes illam opinionem fauore dotis
28 quærunt † an priuilegium iſtud prælationis mulieri pro dotibus competens tranſeat in eius ceſſionarium,& quid ſi ex cauſa volũtaria,vel neceſſaria,& an in eius hæredem tranſeat,& quid in filio,vel deſcẽdente eiuſdem matrimonij,& in eos tranſeat vt filios ratione ſanguinis,non vti hæredes matris,*ex §.fuerat inſt. de action.in fine vbi Iaſon nu. 94.Gomes.nu.36.l. vnica C.de priuileg.cred. Ripa in l.2.§.fin.n.18.ff.de priuil.cred. Neguſ.de pignor. 4 memb.2.part.num. 94.& 95.Bal. Nouel.de dote par. 10.nu.26.Soccin. conſ. 84.n.3.lib.1. Rvin. conſ.163.nu.2 lib.4.Menoch.conſ. 40.nu. 35.lib.1. Alexan.conſ.58.num.4.lib.7. Afflict.dec.306.nu.6. vbi Vrſill.nu.6.Magon.deciſ 53.n Lucenſ.nu. 3.4. Barboſa late in l.1.par.6.nu 13.14.15.ff ſolut. matr. volum.1.Gomes in l.50.Tauri num.35.45.& 445. Molin.de contract.diſp.438.ſub num. 1. littera B.& n.4.Griuellus in deciſ.Senatus Dolani 133.n.19.20. 21.Theſaur.quaſt.Forenſ.lib.1.q.4. Amador Rodoriq.de controuerſ.creditor.par. 1.art.1.nu.10.*

Cæterum Doctiſſimus *Felicianus in epit.2.tom.*
29 *de cenſibus lib.3.cap 5.nu.* 14. quærit, † an etiam dos præferatur Domino fundi in fructibus rei locatæ,& pro dote concludit, ad quod videndus eſt *Gaſpar Theſaur.lib.2.quaſt.forenſ.29.ſub n. 4. 5.& ſeq.& Philipp.Paſcal.de viribus patr. poteſtat. p. 4.*
30 *cap 6.n.64.* Cum fructus † rei locatæ de iure tacitè ſint hypothecati locatori pro penſione *l.in pradijs ff in quib.cauſ.pign.Carroc.de locat.tit.de iuncti. q.3. n.18.ſeq.fol.219.Mandell.conſ.500.Gaſp. Theſ. lib 2.q.Forenſ.29.n.1. Neguſant.4.membr.2.par.nu.* 147.

147.148.149.Cauale.dec.8.n.35.lib.3.Grat.diſcep.
25. Molin.de contract.diſputat.497.ſub nu.2. Intri-
gl.ſingul.349.lib.1.vbi additio Rice.collectan.473.
& 1066.Surd.deciſ.97.num.5.7. Mantic.de tacit.
& ambig.conuention.lib.11.tit.15.num.25.26. vol.
1. Menoch. de adipiſcend.poſſeſſ.remed.3.num.113.
& 114.ad num. 126. Decian. conſ.50 nu.1.lib.3.
31 Quæ hypotheca † in fructibus prædictis locato-
ri pro penſione datur, cum prælatione omnibus
crediroribus antetiotibus, Peregr. conſ. 80. lib. 3.
Felician.de cenſib.dicto cap.5. num.13.Decian. conſ.
50. lib.3.Gratian.diſcept.25.n.9.& ſeq.& num.16.
Caſtill. deciſ.10.num. 6.7. Pract. Papienſ.in forma
libelli in action.hypothecaria, ſuper verb. ſub eadem
n.12. Carroc.de locat.p. 5. tit.de ceſſione q.2.n.2.3.
fol.243.Gaſpar. Theſaur. quæſt.forenſ.29.lib.2.qui
admittit diſtinctionem illã inter fructus natura-
rales,& induſtriales,Seſſe deciſ.87.li.1.ex dicta de-
ciſione Surd. 97.Rice. collectan.1066.Philipp. Pa-
ſchal. de viribus patr.poteſtat. par. 4. capit. 6.ſub
num.64.

Declara pluribus modis,& Primo quod etiam
32 † ſi pecunia fuiſſet mutuata expreſſe, & ſpecia-
liter per poſteriorẽ creditorem debitori ad emẽ-
dum rem, tamen in re illa empta prior creditor
habens generalem hypothecam ſi de ſpeciali non
ſibi cauit, poſterior mutuans ad emendum adhuc
præfertur, prior creditor, quia ſecundus creditor,
qui ad rem emendã mutuauit ex hoc ſolo abſque
eiuſdem rei ſpeciali ſuppoſitione, non habet hy-
pothecam in dicta re, ſed tantum ei aquiritur Pri
uilegium in perſonali, quo mediante præfertur
alij creditoribus ſolam perſonalem habentibus
non autem hypothecariam ita Gloſ.in l. Quod quis
ff. de priuileg.creditor. Bart. in l. Quamuis ex ea
C.de pignor.& in l. licet Cod.qui potior in pignor.ha-
beantur, & in d.l.interdum ff. eodẽ Salic.in authent.
quo iure. C. qui potior. in pign. habeant. in 2. quæſt.
vbi dicit ita communi inter teneri, & in dicta l.
interdum Neguſant.de pignorib. in 2. memb.5.p. ſub
n.3.& 4.qui dicit ita tenendum eſſe quamuis.Glo.
in dicta Authentica quo iure contrarium teneat,
ſcilicet quod res empta ex pecunia mutuata ad il
la emendam ſit tacite hypothecata mutuanti, &
dictam Gloſam ſimpliciter referat Alex.in l.ſi cum
dotem §.fin.col.fin ff. ſolut. matrim.Gail. lib. 2. ob-
ſeruat. 12.nu.3.pluries refert. Ceuall. commun. con-
tra commun.quæſt.744.num.4.& ſeq. & Neguſant.
dicto loco dicit opinionem Gloſæ prædictæ non eſ
ſe veram,& quod contra eam ſtat communis opi
nio,idem.Neguſant.in 4. membr. 2. part. principal.
num.163.bene Barboſa in l.ſi cum dotem §.fin.n.35.
ff. ſolut. matrim. volum.2.qui dicit magis commu-
nẽ eſſe receptam contra dictam Gloſam, ex Bald.
Nouell.Ripa Soccin.iun.& alijs Couarr. variar.reſo-
lut. lib.1.cap.7. poſt num. 3. verſ. ſed contrarium
Moroc.conſil.54.num.1.2.Surd.de aliment.tit.8. pri
uileg.48.n.7. Aſin. de exequution.§.7.cap.13.ſub n.
1.Muta deciſ.66.nu.5.Gutier.lib.3.practicar.q. qu.
98.Ponte deciſ.4.Gratian.diſcept.25.num. 8. Cam-
peg.de dote par.4. quæſt.8. nu.3.Ant.de Ballis tract.
var. lib.5.de Pragmat.vnicam tit. 21. num.7. fol.
255. Mattienſ.leg.7.tit.16.lib.5.recompilat. n.6.
Molina de contract.diſpu. 438.ſub num. 7. Morla. in
emptor.iuris tit.9.de contrahen.empt. ante quæſt. 1.
n.101.Molin.de primog.lib.1.cap.10.num. 19.licet
ipſe dicat aliter ſeruari in Hiſpania, ex diſpoſi-
tione iuris Regij, ex l. 26.tit.13.p.5. qua diſponi-
tur huiuſmodi mutuantem, nè dum perſonalem,
ſed etiam hypothecariam in re acquirere, idem
Ceuall.commun. contra commun. quæſt. 744. Greg.
Lopes dicta l. 26. verbo Paraſacer late Caſtil. cõ-
trouerſ.iur.lib. 3.cap.8.nu. 1.2.3.ſequent. Quamuis
Blaſcus Lancea in Ritu 192. dixerit in perſonali-
bus non præferri mutuantẽ ex cuius pecunia res
empta foret, ſecundum Gloſa in l. licet C.qui potior.
in pignor.habeant Bald. in l. ſi cum dotem.§.fin.ff.ſo-
lut.matrim.quos refert Cumia in dicto Ritu 192.vel
97.num.23.
33 Etenim mutans † pecuniam Prælato, Benefi-
tiali, fideicommiſſario, grauato, vel Poſſeſſori ma
ioratus, aut Vaſſallo in vtilitatem conſeruationẽ,
vel recuperationem rei ex dicta perſonali actio-
ne, nè dum ab ipſis, ſed a ſucceſſoribus repetit la-
te Giurb. in conſuetud.Meſſan. capit. 9. Gloſ. 2. part.
1.num. 46.
34 Pecuniam hinc ſolutam † à Grauato, vel poſſeſ
ſore, maioratus ex cauſa tranſactionis initæ ſuper
maioratu, vel re reſtitutionis ſubiecta, ſi ex iuſta
cauſa vero ſimiliter ſoluta appareat, & trãſactio-
nis color quęſitus fortè nõ ſit vel ingens pecunia-
rum quantitas data non fuerit a ſucceſſoribus in
maioratu, ſeu fideicommiſſo, eſſe ſoluendam pro
fitentur. Molin.de primogen.lib 4. cap.9. num. 25.
Gregor. Lopes lib. 10.tit. 26.quæſt.46.p.4. Peregr.
de fideicommiſſ. artic.40.nu.126.in fine Cancer. va-
riar.reſolut.lib.3 cap.15.de renuntiat. nu. 210.Gar-
ſia de expenſ.cap.22.num.8.in princ. Pedroch. conſ.
39.nu.35.

Declara ſecundo, vt mutuans ad rem emendam
hypothecam rei emptę acquitat, vt alijs anterio
ribus in ea re præferatur, ſi ab eo cui mutuum fa-
ctũ eſt, vel res vendita fuerint omnia eius bona ge
35 neraliter hypothecata, quia † tũc & res empta ex
pecunia mutuata compræhenſa quoque cenſetur
in dicta generali obligatione, cum res vendita in
generali obligatione pro pretij ſatisfactione ve-
niat, Vbertus de Bobio, quem ſequitur Alb eric. in l.
obligatione generali in fin.ff.de pignor.l.fin.C.quæ res
pignor.oblig.poſſ.Salic.in l. interdum ff. qui potior.
in pignor.habeant.Neguſant.de pign.in 2. membr. 5.
part.nu.3.in fine verſ. reſtringe tamen, & in 2.mem-
br. 2.part.num.33.Corn. conſil.321.colum.1. volu-
mine 4.Mangrel. ad Bart. in leg.licet C. qui potior.
Soccin.iun.conſil. 129.colum.2. volumine 2. Lanar.
conſ.42.ſub num.7.8 & 9.ſequent.Gabr.conſil. 155.
num.8.vol.1.Gail. obſeruat.15.lib.2.Pariſ conſ.50.
n.22.23.& 24.li.1.Maccr.variar.reſol.lib.2.reſol.
10.Surd.conſil.513.n.22.volum.4.Bero. conſ.42.n.
34.lib.3.Bertr. conſ.67.n.5.Canal.deciſ.27.nu. 36.
p.2.Bece.conſ.80.n. 9. Ceual.commun. contra com-
mun.quæſt.744.nu.14.
36 Contrarium quòd immò † requiratur ſpecia-
lis hypotheca rei, ne dum generalis iuxta l. licet.
C.qui potior.in pign. habeant Neguſant. de pignor.in
2. membr.5. part.num 18.verſ. tamen de hac vlti-
ma quod fuit etiam de intentione Alexandr. in l. ſi
cum dotem §.ſi.circa finẽ verſ.nec etiam prædictus ff.
ſolut.

ſolut.matrim. per eundem textum, quo omnes nituntur in dicta l. licet qui non loquitur de generali, ſed de ſpeciali obligatione, vt Neguſant. perpendit dicto loco Cephal.conſ.131 nu. 1.2.ſequent. lib. 1. Afflict. deciſ.308.num.4.5.9.vbi Vrſil. nu.3.in fine Franch. deciſ.506.num.9.Gail.lib.2.obſeruat.12.nu.4.verſ. 2.limitatur,& obſeru.15.num.7.Valenzol. conſ.56. nu.44 45.& ſeq. Marc. deciſ.919.nu.3.p.2 Frigon. ſingul.84.Peruſin.deciſ. 45.nu.19.Soccin.iun. conſi. 10.num. 8.& 11.lib.1.Campeg.de dote p.5. quæſt. 8.numer.3. Rebuff. quæſt. 35. numer. 20. Amendula. ad Franch. deciſ. 97. numer. 1.& 5.& deciſ. 369.num.2. Rodoriq.de ann. reddit.lib.2.q. 20. ſub nu. 6. Ripa in l.priuilegia num.32.ff.de priuileg. creditor Aſini de exequution.§. 7.cap. 14. num.3. Statil. Pacificus de Saluiano interdicto inſpection. 3.cap. 3.num.24.& 41.Rota Romana in recollectis per eundem Pacificum in fine operis 293. Fontanell. de pact. nuptial.clauſul.7.gloſ.2.par.8.num.72.volum.2.fol.615. Cumia ritu 97.vel 192.nu. 14. vbi quod tunc ex ſpeciali hypotheca cenſetur reſeruata expreſſa manus iniectio ſuper re, ex Ioanne Aloyſio de ſeptimo,& Blaſco Lanzar.in eodem ritu & n.20. Muta in eodem ritu nu.5. Muſtril.ad Petrum de Gregor.de cenſib.quæſt.5.nu.56.verſ. contrarium tamen Cepol.cautel.114. ſub num.1.Guttier. allegat. 5. Ceual.commun.contra commun.quæſt.744.ſub n. 14.cum qua videtur verè reſidere Mant. de tacit. & ambig conuention.lib.11.tit.23.nu.20.volum.1. Giurb.in conſuetud.Meſſan.cap.9. Gloſ.2.par. 1.nu. 47. Griuel. in deciſ. Senatus Dolani 56.n.4.Cardin. Seraph. deciſ.461.Papon.conſi.41.nu.18.Guttierez practicar.quæſt.98.num.7.Felician.de cenſib. lib. 3. cap.5.num.22. Flores Diaz de Mena variar. lib. 1. qu.6. art.3.nu.13.Caſtil. controuerſ. iur.lib. 3.c.8.à num.15.ad nu.27.

37 Specialiter enim † diceretur res vendita mutuanti hypothecata ſi omnia,& ſingula bona obligarentur, vt in eiſdem terminis l. licet cenſuit Lanar.conſ.42.nu.10.ex cap.vt circa verbo(omnia & ſingula) vbi Gloſa de electione in 6.Bald.conſ. 88.li. 2. Ripa lib. 3.conſil.5.in fine Oldrad.conſil.300.Soc. conſ.330.& conſil.3.n.17.lib.3.Ruin.conſil.76.n. 7. lib.3.Berett.conſil.42 num.13.Surd. conſil. 331.n. 7.Gomes l.40. Tauri num.19 Gabr.conſ. 144.num. 68.69.lib.2. Cephal conſ. 539.nu.29.Caſtill.deciſ. 10.num.9.Rota Romana deciſ. 246.num. 3 part.1. Rodoriq.de ann.reddit.lib.2.quæſt.7.num.14. Suarez in l. poſt rem iudicatam ad l. Regiam limita.Prima num.11.Milan. deciſ.1.num.55.ſequent.lib.2. Petr.de Gregor.de cenſib.quæſt.6.nu.40.Scipio. Rouit.ad Pragmat. de cenſib.ante num.16.Intrigliol.de cenſib.quæſt.35.nu.9.quæſt 38.nu.6.Mantica de tacit.& ambig.conuention.lib.4.tit. 30.num. 18. Vel
38 ſi obligata ſint † preſentia,& futura, mobilia, & immobilia iuxta ſtillum notariorum Regni noſtri quo caſu ſpecialiter quoque res dicitur hypothecata, Ruin.conſil.112.nu.9.lib.4.Natta conſ.474.nu. 12.& ſequen.Surd conſ.331.n.6.lib.3.& conſi.495. ſub nu.4.lib.4.Crauett.conſ.381.nu.3. Intrigl. loco ſupracitato Mantica de tacit.& ambig. conuen. lib.
39 4.tit.30.n.17.Vel ſi iuramentum † interceſſerit hypothecæ generali quæ vim ſpecialis virtute iuramẽti, tunc obtinere dixit Lanar.d.cõſ.42.n.11.Soc. conſil.90.colum.5.volum.4.Polidor.Ripa obſeruat. 134.n.6.Ricc.collectan.473.Seraphin.de iurament. priuileg.158.Gaſpar. Theſaur. quæſt.forenſ. lib. 2. quæſt.74.nu.3.qui teſtatur alias deciſum per Senatum Pendamontanum,ſed tamen nõ tutã hanc propoſitionem de iuramento reliquit, qui in fine dicit Senatum in illa cauſa inclinare pro communi,non obſtante iuramento cum generali hypotheca,cum iuramentum non augeat obligationem ex Surd.conſ.331.nu 33.& alijs.

40 Nimirum cum regulariter † res vendita habita fide de pretio nõ ſit vẽditori obligata,& hypothecata pro ſolutione pretij, niſi ita expreſſe, & ſpecialiter ſibi per venditorem cautum fuerit l. quamuis ff.de in rem verſ.l.1. in fi.ff. de reb. eorum & dicit Gloſ.in l. Iulianus §. offerri in verbo(retinere) ff.de actio empt.quod eſt quaſi pignus quia ante traditionem poteſt retineri, ſed non vere pignus,quia re tradita dominium trãſlatum eſt, & auocatio non conceditur.Bal.in l.fin.in fine C.commodat.& in l.cum cui C.de action.& oblig.& omnes inf.cit. Caſtill.controu.iur.lib.3.ca.8. n.8.9.12.ſequ. Dinus Bart.Bald. Ang.& alij in l.ſi cũ dotem. §.fin. ff.ſolut. matrimon.vbi inferunt quod in mercibus,
41 vel rebus,† venditis anteriores creditores præferuntur venditori, cùm tunc tantum concurrat venditor pro pretio cum alijs creditoribus habita fide de pretio,vnde incorrupta remanet regula quod qui prior eſt in tẽpore,potior eſt in iure quãdo venditor non habet ſpecialem hypothecam in re vendita,alias ſecus, vbi Alex.num.5. dicit communem Iaſon in l. creditor num.5.vbi dicit communem ff.ſi cert.pet.Neguſant.de pignor.in 4.par.principal.num.35.& in 4.membr.5.par.num.3. Surd.deciſ.139.num.4.& deciſ. 344.num.33.34.par.2.deciſ.220.num. 33.& 34.& de aliment.tit.8.priuileg. 48.num.7.Caſſan. in catal.glor.mund.par.12 conſideration.99.colum.6.Couarr.variarum reſolut. lib. 1.cap.7.num.3.verſ.cui,& illud accedit Moroti cõſ. 54.n.4.Morla in empor. iur. p.1.tit.9. ff.de contrahen.emption.in princ.num.100.& ſequent.Mattienſ. l.7.tit.16.l.5.recompilat.gloſ.5 nu.6. Gomes variar.reſolut.tom.2.de empt.& vendit.num.23. verſ. quintus modus Velaz.cõſ.56.n.34.35. Franch.dec. 506.num.3.& num. 4.de magis communi Graſs.lib. 1.commun.opin.c.12.quæſt.3.Rodoriq.de ann. reddit.lib.2.qu.20.nu.6.& ſequent.Cardin. Tuſch.concluſ.131.num.22.23 24. littera H. volum.4. Cumia in Ritu 97.vel 192.num.9.& 20. Muta eodem ritu num 5.in fine,Campeg.de dote par.4.quæſt.8.ſub numero 2. Guttier. lib. 3.practicar. quæſt. 98. Ceuall. commun. contra commun. quæſt.744. num. 3. Gail. lib 2.obſeruat.15.num.1.2.3.& ſequent.Polidor Ripa obſeruat.134. Ricc.collectan. 473. Gratian. diſceptat.25.num.5.& diſceptat.500 num 19.lib. 3. Camillus de la Rata conſil.98.n.11.12.bene Macerat. variar.reſol.lib.2.reſol.60.caſu 42.fol.407.Pinellus in 3.part. lib.1.C.de bon. mater. numero 55. Griuel.in deciſ. Senatus Dolani 56.nu.1.4.& 5. Ioſeph de ſeſſe deciſ.42.n.6.7.part.1. qui dicit deciſum Gaſpar.Theſaur.quæſt.forenſ.74.lib.2.vbi quod durum eſſet obtinere contra anteriorem creditorẽ emptoris.& quod cum iſta opinione inclinauit Senatus Papon.conſ.41.num. 18. Stracca de decoctor.

ſtor.part.vltim.num. 5.Barboſæ in l.ſi cum dotem.§.
final.ſub n.32.& 34.ff.ſolut.matr.vol.2.Caſtill.con-
trouerſ iur.lib.3.c.8.n.9.10.11.& ſeq. Mant. de ta-
cit.& ambig.conuention.lib.11.tit.12 n.7.verſ.ſi ve
rò Fontanell.de pact.dotal.clauſ.7 gloſ.2.p. 8. nu. 7.
volum.2. Stat. Pacific.de Saluiano interdicto, inſpe-
ctio.3.c.2.n.385.Parlador. rer. quotidianar.lib.1.c.
8.n.1.Cancer.variar.reſolut.part.1. cap. 9. de dote
& donation propter nuptias num. 3.

Cautius hinc aliqui pro reſecandis omnibus
42 difficultatibus ad hoc† vt in re vendita pro prætij
conſequutione,quando eius fuit per venditorem
habita fides omnibus præferantur, etiam ante-
rioribus creditoribus tamquam in re propria,pa-
ctum apponunt in venditione ipſa,vt rei venditæ
dominium nõ tranſeat in emptorẽ quouſque in-
tegre de prætio prædicto eis fuerit ſatisfactum,
quod pactum de iure etiam ſubſtineri dixerunt
Ioann.Andr.ad ſpeculator tit.de empt.& vend.§.1.
col.4. in add.incip.facile ergò erit.Alber.in l.2.C.de
pact.inter empt.& vendit. Abbas , conſ.66.lib.1.
& conſ.69.lib.2.Bal.in rubr.C.de contrahen.empt.q.
13.Socin.conſ. 179. col. 1. verſ. Item licet lib. 4.
Cepoll:cautell.124.ſub.n.2.Fabian.de empt.& vend.
in 7.q.principal. col.fin. Dec. conſ. 119.col.3. verſ.
3.ſtante,& conſ.440.in princ.Neguſant.de pignor.2.
memb.5.p.ſub n.18.verſ.etiam Brun. de ceſſion. bo-
norum.p. 4.q.11.principal.n.18.19.t.3.p.2.Stracca
de decoct.tit. qui potior.in bonis decoct.habean. n.7.
t.6.p.2.Tiraquel. de retract.lignag. §.1.gl. 2. n. 39.
Menoch.de retinend. poſſeſs remed.4.n.12.in fine Ro
ta Romana diuerſ.deciſ.233.n.2.3.p.3.lib.3. Valen
zol.Velazquez.conſ.56.n.33.Vincent. de Franch.
deciſ.506.n.1.5.& dec. 540.n. 5.lib. 4. Gomes va-
riar.reſolut.t.2.tit.de empt.& vend.n.23.verſ.5.mo
dus,Surd.deciſ.157.& deciſ.305.Caualcan.dec.27.
ſub n.37.p.2.Gaſpar.Theſaur.lib.2.q.Forenſ.74.ſub
n.1.Bertazol.clauſ.15.glo.4.n.3.Marta vol.43.Par
lador.rer.quotidianar.lib 1.ca. 8.Cenci de cenſib. p.
1.c.2.q.3.art.4.n.1.Fõtanel.de pactis nuptial.clauſ.
7.gl.2.p.9.n.14.15.Magon.in Florentin. deciſ. 92.
& in lucenſibus deciſ.31.Flauius Amendula in ad-
dit.ad Franc.dict.dec.56.n.5.Grat.deciſ.13.n.1. &
diſcept.523.n.13.14.15.& ſeq.lib.3. Ioſeph de ſeſ-
ſe deciſ.42.n.13.& ſeq.lib.1.Peruſin.deciſ.45.n.19.
circa finem,Muta in ritu 192.ſub nu. 5.Viu. deciſ.
155.Ant.Faber. in C.lib.4.tit.33. de action.empt.
definit.9.n.1.Scace.de commer.& cambijs §.1.q.7.
p.2.amplia. 8.n.165.fol.282.Ioann. Griuell. in de-
ciſ.Senatus Dolani 56.nu.7.Caſtil.controuer.iur.lib.
3.cap.8.num.13.

Habita enim per venditorem fide de prętio &
43 tradita re abſque pacto prædicto dominium †
rei venditæ iam tranſit in emptorem §.vendit. in-
ſtit.de rer.diuiſ.vbi gl.l. quod vendidi ff.de contrab.
emption.Gregor.Lopez in l.28.tit.5. par.5.& l.46.
tit.28.p.3.in gl.fin.Campeg.de dote par.4.q.8. n. 3.
Vran.conſ.44.n.9.t.2.Gratus conſ.18.nu.10.vol.1.
Paul.de Caſt. conſ.7.n.7.lib.3.Parlad l.1.rer. quo-
tidianar.cap. 8.n.1.& Franch.deciſ. 714.n.3.p.4.
Valenzuol.conſ. 56.n. 32. 33.Caſanat.conſ.9. num.
45.46.47. Natta conſ.171. Gabr.conſ.155.n. 2.lib.
1.Maſtril.dec.143.n.17.Surd.cõſ.52.Cartar.dec.42.
n.8.Aſin.de exequut.§.7.c. 14.n.2. Gail.li.2.obſeru.
15.n.3.in fin.Macerat.variar.reſol.lib. 2.reſol. 60.
caſu 42.in princ.Griuellus deciſ.Senatus Dollani 56.
nu.2.3.Anton.Faber. in C. lib.4.tit. 33. de action.
empt.definit.6.n.1.Barboſſ.in l.ſi cum dotem §.fin.n.
35.36.ff.ſol.matr.qui dicit hoc non procedere in
Regno Portugalliæ ex ordination.lib. 4. tit. 34. §.
1. ad finẽ Caſtill.controuerſ.iur.lib.3.c.8.n.9.10.11.
44 Verum quod ſtante pacto prædicto,† pro præ-
tio præferatur venditor in ipſa re vendita,non au
tem in eius acceſſionibus,vel melioramentis per
emptorem in re factis in quibus creditores ante-
riores ipſius præferuntur decíſum dicit Franch.
deciſ 506.
45 Niſi emptor ſit doloſus,† quia tunc etiam ha-
bita fide de prętio non cenſetur trãslatum domi-
nium in emptorem , nec dicitur habita fides de
prætio, nec in ea præferuntur creditores ante-
riores emptoris,ſed venditor pro prætio l.ſi quaſi
ff.de pignorat. action. Ang.& Bald.in l.ſi cum dotẽ
§.fin.ff.ſolut.matr. qui dicunt eorum tempore ven
tilatum inter mercatores Bononienſes de familia
Guardorũ qui emerunt habita fide de prætio , &
ſtatim aufugerunt vbi Paul. de Caſt.& Alex. Ne-
guſant de pignor.in 2. membr. 5.p.nu. 9.in fin.Gail.
lib.2.obſ.15.nu.8.9.10.Stracca de mercatura. p. 3.
verſ.31.late Camillus de laratba cõſ 98.bene.Io.Gri
uell.in deciſione Senatus Dolani.56.n.8.9.10.& ſeq.
vbi dicit quod ita ſentijt Senatus ille Dolanus in
cauſa cuiuſdã mercatoris Pariſiẽſis in Anno 1600
qui Pariſijs merces quaſdam vẽdiderat mercato-
ri Diuionenſi eaſque tradiderat : mox pretium
vt exiſtimabat recepturus : cum enim poſtea re-
ceſſiſſet,emptor prætio nõ ſoluto Senatus in illis
mercibus tunc Dolæ repertis,& extantibus,ven
ditorẽ pro prætio cęteris omnibus creditoribus
prętulit,quaſi fidem emptoris plenè nõ ſequutus,
& quaſi mercibus non vere readitis,ſed fraudulẽ-
ter potius ablatis Bertazol. de clauſ. Inſtrument.
clauſ.38.gl.1.nu. 8.Fontanell. de pactis dotal.clauſ.
7.glo.2.p.9.n.37.in fin.38.39.40.vol. 2.
46 Sed ceſſant prædicta† per Ritus diſpoſitionem
c.192.per quem ſancitum eſt venditori pro prętii
reſtitutione,& ſatisſatione dari in re vendita taci-
tam manus iniectionem,facta diſcuſſione princi-
palis, quando per alias manus res ambulauerit ;
ſecus ſi de manus iniectione expreſſe actum ſit ;
& in re vendita præfertur omnibus creditoribus
anterioribus,etiam priuilegiatis,quamuis de di-
cto remedio in contractu venditori cautum non
fuerit,& idem reſeruata per venditorem manus
iniectione de iure communi circumſcripto ritu ,
cenſuit Gratian.deciſ.13.num.1.& diſcept.523.a nu.
13.ad num. 16. Quod idem cenſuit Ritus pro-
cedere cum ex alterius mutuantis pecunia , res
aliqua quæſita fuerit conſtito tamen quod ſit pe-
cunia mutuata ad illam rem emendam ſpecificè
vbi Cumia,Muta,& communiter noſtrates ſcriben-
tes Ioan.Aloyſ.de ſeſtimo Blaſch.Lanc.& alij Bal.in
rubr.ff.de contrahen. empt.& vendit.n.13.Gail. lib.
2.obſeruat.15.n.4.5.

Reſtringe primo dictam ſecũdam declaratio-
47 nẽ nõ procedere† in minore emente rem,qui pro
prætij ſolutionem eandem ſine decreto obligare
non poteſt Cagnol.in l.2.q.2.nu.57.C.de pact. inter
empt.

Digitized by Google

empt.& venditor Gozadin.conſ.15.n.10.12.Fab.de emptione,& vend.in l.q.7.q. princip. Caſtrenſ.conſ. 112.in fine lib.1.Surd. deciſ.173.num.4. Afflict. in conſt.conſtitutionem diuæ memoriæ nu. 16. In fine Vinc.de Anna in eadem conſt. n.87.& 96. Valenz. conſ.56.n. 37.& ſeq.

48 Sub reſtringe,vt licet minor † rem emens non poſſit illam obligare pro ſolutione pretij, tamen non procedit quando emeret a fiſco, quia eitacitè ſunt obligata omnia bona contrahentis l.2.ff.de reb. eorum l.2.Cod. in quibus cauſ. pign. vel hypoth. tacit. contrah.Gozadin.dicto conſ.15.n. 10.Surd.deciſ.273.num.22.

Declara tertio,vt tunc in terminis l. licet mutuans pecunias ad re emendam,vel venditor,pro eiuſdem rei prætio poſſit de hypotheca ſpeciali ſibi cauere eiuſdem rei,vt in ea anterioribus cre-
49 ditoribus præferatur,† quando pactum ſpecialis hypothecæ fieret in initio contractus, vel in ipſa emptione incontinenti,& ſic ante rei traditionē, appoſitum fuerit late Neguſant. de pignor. in 4. p. princip.a nu. 33.& ſeq.& n.36.examinat latè Vrſill. deciſ.306.a n.1.& ſeq. Valenzuel.conſ.56.num.36. 37.& ſeq.Roderiq.de ann.reddit.lib.2.q. 20. ſub n. 6.Card. Tuſch.littera H.volum.4.concluſ. 131.nu. 20.Franch. deciſ.369.n.2.3.Maſtrill.ad Petr. de Greg. de cenſib. q.5.nu.56 verſ. contrarium tamen Campeg.de dote.p.4.q.8.ſub n.3.circa finem Ioann. Griuell.in deciſione Senatus Dolani 56.nu.4. Ioſeph. de Seſſe deciſ.Regni Aragon.42.num.8.& ſeq.lib.1. Grat.diſcept.670.n.2.lib.4.Ant.Faber in ſuo C.lib. 8.tit.8.qui potior. in pig.habeant defi.10. Surd. dec. 157.Statil.Pacific.de Saluiano interdicto in ſpect.3. c.3.a n.24. cum ſequ.Fontanel.de pact.nuptial. clauſul.7.Gloſ.2.p.8.nu.73.vol.2.

50 Contrarium,† quod immo priuilegium prælationis prædictū locum habeat ſiue ſpecialis hypotheca eiuſdem rei conſtituatur tempore contractus,vel mutui dati,ſiue ea poſt facto, & ex interuallo, vt clarè colligitur ex generalitate d. l. licet profitentur Ruin.conſ.214.n. 10.l.1. Curt.Iun.cōſ. 146.& aduerſus Neguſ.probat.Strac.de merc. tit. de decoct.p.vlt.n.5.per Barboſ. in l.1.p.6.n.12.ff.ſol. matr.Caſtil.controuerſ.iur.lib.3.cap.8.ſub n.5.in fine.

51 Quarto declara † quod mutuum fieri debet in eam cauſam expreſſe vt ſcilicet res conſeruetur, vel acquiratur aliquo ex dictis modis ad hoc, vt procedat diſpoſitio prędictorū iurium,& mutuās præferatur in ea re omnibus alijs anterioribus creditoribus,quòd ſi non actum fuerit non præferetur etiam ſi pecunia ſimpliciter mutuata nō expreſſa cauſa, poſtea eſſet expenſa cū effectu in rei acquiſitionem ,vel refectionem quia tunc mutuāti non acquireretur priuilegium prælationis,l. Procuratoris §.ſi duos in verſ. plenè ff.de tributor. Morot.conſ.54.ante n.1.Gail.lib. 2. obſeruat. 12. n. 4.verſ.1.& Nominatim Neguſant.de pign.in 2.mēb. 5.p.n 15.verſ.& iſta prima fallentia Frigon. ſingul. 84.Flauius Amendula ad Franchum deciſ. 97.n.5. Peruſin.deciſ.45.n.19. in fine Surd.de alim.tit.8.priuil.48 n.6.in fine Aſin.de exequu. §.7.c.13.ſub n.1. verſ. præcedens limitatio, idē ſtatuit Ritus noſter 192.in fin.vbi ſcribentes,& Cumia nu.20.Ceual. cōmun.contra commun.quæſt.744.ſub n.12. Caſſan. in catal.glor.Mundi,p.2. conſid. 99.col.6.lim.22. Mol. de primogen. Hiſpan.lib.1.c.10.n.23. Gaſpar. Theſaur.lib.2.q. forenſ.29.n.7.

52 Quintò priuilegium † prælactionis prædictum procedere declaratur,quando pecunia mutuata ad refectionem,vel rei acquiſitionem cum effectu fuiſſet expenſa,vel verſa pro tali cauſa refectionis,vel acquiſitionis alias ceſſaret ratio dictæ l. interdum & l.licet quamuis a principio pecunia expreſſe fuerit mutuata ad dictum effectum, Iaſon in l. Cred. ff. ſi cer. petat. Neguſant. de pignor. in 2.memb.5.p.n.15.verſ.2. reſtringitur,Surd. de alimentis tit.8.priuil.48.n.8.& ſeq.& priuil.34.n.8.9. 10.& tit.6.q.8.n.20. Aſin. de exequut.§.7.c. 13.ſub nu.1. verſ.2.limitatur.

53 Sollicitus ergo,& Curioſus† eſſe debet ita mutuans ad acquirendam, vel conſeruandam rem ad conſequendum hypothecam in re cum priuilegio prælationis cæteris creditoribus de conuerſione in eā causā acquiſitionis,vel refectionis rei, inquam a debitore mutuum fuerit ſuſceptum,ne ceteris creditoribus fraus,vel pręiuditium inferatur ſicut indiſerenter in quacumque materia verſionis mutui accepit, l. 3.§.ſed ſi accepit ff. de in rem verſ.Bal.conſ. 353.n.2.lib.3.Rodoriq.de ann.reditib.lib.1.quæſt.14.n.42.Marta voto 243.n.5.Hipol. Rimin. conſ.233.nu.44. Menoch. conſ. 936. n. 7.l.10.Mant.de tacit.& ambig.conuent.li.8.tit.16. n. 16.Maria de iuriſdict. p. 4.cent.2.caſu 161. n. 4. 5.6.& ſeq.Cranett.conſ.404.n.21. Rodoan. de reb. eccleſ. non alienand. q. 56. Velaſq.deciſ. 52. n. 40. Bardellon.conſ. 50.Molin. de contract.diſputat.300. Maſtrill.deciſ.204. n. 14.lib.3.Rebell.de contract. lib.8.q.1.ſeſſion.3.Farinac.deciſ.301.n.12.p.1.t. 1. Guttier.de tutel.p.2.c.5.n.35.& c.21.n.10.Ancharan.lib.1.quæſt.15.Maſcard.de probat.concl.1160. & ſeq. Grat.diſcept.45.

54 Quamuis contrarium† ſenſerint Surd.dec.156. num.1.2.ſeq ad finem Gratian. diſcep. 196. num. 8. 9.& diſcept.564.nu. 34.lib.3.ex Decio conſ. 36.& 329.Greg.Lopes l. 60.tit.18.p.3.Vicent de Anna ſingul.1. Guttier.allegat.1.à nu.2.Roman.conſ.440. Soccin. conſ.15.n.22.lib.1.Bart. in l. Alio.nu.25 ff. de alimen.& cibar.legat.& in l.doli n. 8.ff. de nouation.Cardin. Seraph. deciſ.366.Bimi conſ.10.n 59. lib.2.Gennua deciſ.14.n.14.Farin.deciſ.301.nu.11. p.1. tom 1.ſed tamen eſt aduertendum, quòd illi contrarij Doctores non loquuntur in mutuo, ſed in contractu venditionis rei eccleſiæ, vel alterius prohibiti,in quo non debet emptor eſſe ſollicitus de conuerſione prætij ſecundum Decium dicto conſil.36.& alios citatos.

55 Et tamen etiam † in vēditione rei eccleſiæ veram diſtinctionem eſſe ſecundum quam ſæpius Rotam Romanam ſentijſſe teſtatur Gratian.diſcept. 45.n.34.35.& ſequ.lib.1.tam coram R.P.D. Bubalo,quam coram de Penia,quod aut ſit venditio ex cauſa neceſſaria,& tunc debet emptor curare,& eſſe ſollicitos de verſione prętij in eam cauſam neceſſariam aut non ex cauſa neceſſaria,ſed voluntaria,veluti propter vtilitatē, & tunc procedit ſecunda opinio, vt nō teneatur curare de verſione quæ diſtinctio eſt etiam de mente. Card. Seraph.dicta deciſ.366.quem allegat Gratian. di-

dicto

cto loco n. 36. in fine, ibi Anconitanà terrarū 1578.
coram Card. Seraphin. Card. Tuſch. concluſ. 375. nu.
13 littera. V. vol. 8. ex Card. Zabarell cōſ. 71. col. fin.
n. 11. Couar. lib. 2, variar. reſol. c. 17. n. 3. Molin. de
primogen. Hiſpan. lib. 4. c. 4. n. 20. ad n. 24. Marc. An-
ton. Genuenſ. in praxi Archiep. Neapol. c. 107. n. 7.

56 Et neceſſaria iudicantur † meliotamenta, &
expenſæ; quæ in rei refectionē fiunt ruinam minā
tis, vel ſi deterior fieret. *Guid. Pap. deciſ. 169. n. 1.*
Card. Seraphin. deciſ. 898. n. 5. Peregr conſ. 42. num.
14. lib. 1. Card. Tuſch. littera M. concluſ. 179. nu. 10.
Carrot. de locat. p. 4. tit. de expenſ. q. 1. ſub n. 5. Bi-
mi conſ. 123. n. 15. Alciat. conſ. 69. n. 19. lib. 9. Ma-
reſcott. lib. 2. reſol. 109. n. 9. Mandel. conſ. 210. ſub n.
5. Hipol. Rimin. conſ. 800. n. 10. Roſental. de feud. p.
2. c. 10. concluſ. 43. n. 51. Schrader. de feud. p. 2. p. 9.
principal ſectio. 2. n. 21. Magon. deciſ. 33. n. 24. Peru-
ſin. deciſ. 24. n. 6. ſimiliter ædificationem de nouo
vtilitaris ac neceſſitatis cauſam continere, me-
liotationeſque atque expenſas neceſſarias, & vti-
les eſſe profitētur, *Menoc. de arbit. caſu 258. n. 8. 9.*
& conſ. 1254. n. 1. 5. 6. Peregr. de fideicommiſſ. art.
50. ſub n. 26. ad finem Gama deciſ. 310. n. 2.

Ideo dubitati cōtingit dictis terminis retem-
ptis an emptio, vel rei refectio quandoq. facta fue
rit de pecunijs eius qui ſpecialiter mutuauerit ad
57 effectum prædictum, quòd † coniecturis, & præ-
ſumptionibus probatur, & ſæpe ab actu poſterio-
ri detegitur cum non ſit nouum ex poſtea geſtis
dignoſci quid antea factum geſtumque fuerit,
vt per doctores omnes in l. Ciuitas ff. ſi cert. petat. vbi
Riminal. ſen. colum. fin. Dec. nu. 10. Alciat nu. 6. Ia-
ſon n. 15. Bart. in Auth. hoc ius porrectum. n 17. C.
de Sacroſan. Eccleſ. & ibi Bald. & in l. 1. ad finem C.
ſi aduerſ. credit. Paul. de Caſtr. cōſ. 338. n. 2. Cephal.
cōſ 569. n. 9. Card. Tuſch. concl. 375. n. 34. lit. V. Ro-
deriq. de ann. redit. lib. 1. q. 14. n. 56 57. Gomez. in l.
Tauri 61. Gloſ. matrim. n. 3. vbi Caſtill. Maſcard. de
probat. concl. 367. n. 13. concl. 581. nu. 5. concl. 1161.
n. 1. & 7. Mant. de tacit. & ambig. conuent. lib. 8. tit.
14. n. 2. Cala de modo articulandi, & probandi. §. 2.
Gl. 1. n. 674. Menoch. conſ. 375. n. 12. præſumpt. 29. n.
38. lib. 3. & de arbitr. caſu. 432. n. 33. & conſ. 644.
n. 18. lib. 7. Auendagn. de exequen. manda. Reg. c. 29.
Greg. Lopez l. 3. gloſ. fin. tit. 1. p. 5. Marcus Ant. Ge-
nuenſ. in practic. Archiepiſc. Neapol. cap. 107. nu. 8.
58 quando ſpecialiter † non fuerit facta mentio in
inſtrumento cum iuramento rem fuiſſe emptam,
acquiſitam refectam, vel conſeruatam de pecu-
nijs mutuantis, ſecundum *Franc. deciſ. 97. in prin-*
cip. & n. 4 Blaſcus Lancea, & Ioannes Aloyſius de
ſeptimo in Ritu 192. vbi Cumia nu. 22.

59 Primò ad propoſitum probatur verſio, † quan-
do emptio, vel refectio parum poſt pecuniam
mutuo receptā facta eſt ex breuitate enim tēpo-
tis, cum non multum eſt ſpatium inter mutuum,
& emptionem præſumi pecuniā aliunde receptā
fuiſſe in prædij emptionem, vel refectionem con-
uerſam, quam coniecturam admitti, dixerunt
Bart in l. Ariſto. col. 2. verſ. item quæro n. 5. ff. quæ
res pig. oblig. poſſeſſ. & in l. Imperator. ff. de legat. 1.
vbi etiam Bald. allegant. l. fin. C. de pign. & in l. ſi ven-
tri. §. fin. ff. de priu. cred. vbi Ripa. in 2. notabil. Bald.
conſ. 493. multiloquuntur col. 2. verſ. certe ego vol.
4. Tiraq. de retract. lignag. §. 32. Gloſ. 1. n. 24. verſ. idē
tamen cēſeo Capic. deciſ. 194. in 3. difficultas Franch.
dec. 97. n. 5. Affict. deciſ 13. n. 20. Menoch. lib. 3.
præſump. 135. n. 16. Maſul. ad Capic. dicta dec. 194.
n. 13. Surd. conſ. 444. ſub n. 10. lib. 3. & deciſ. 55. n. 9.
10. Farin. deciſ. 47. ſub n. 1. p. 2. tom. 3.

60 Secundo ſi forte † expenſum ſit ad rei acquiſi-
tionem, vel refectionem cum eodem pecuniarū
genere, quod antea fuerat mutuatum, videlicet
aurea, vel Mediolanenſi *Surd. deciſ. 105. n. 8. Ma-*
ſul. ad Capic. deciſ. 194. nu. 13.

61 Tertio, ſi cōſtet † tempore facti mutui ad fuiſ-
ſe neceſſitatem implendam, puta refectionis, vel
aliam, quæ ceſſauerit mutuo ſuſcepto ad eum ef-
fectū, *Bal. conſ. 353. n. 2 l. 3. Socc. conſ. 16. n. 10. vol.*
3. Crau. cōſ. 91. n 5. quandò aliunde verò ſimiliter
nō potuit impleri neceſſitas, *Bart. in l. ſi ad Maced.*
Sur. de alim. tit. 8. priu. 48. n. 9. 10. 11. & deciſ. 55. n.
6. 8. Carroc. dec. 118. n. 2. & 6. Alb. conſ. 210. n. 8. Me
noc. cōſ. 375. n. 14. conſ. 39. n 23. & l. 3. præſump. 29.
n. 36. præſump. 55. n. 5. præſumpt. 68. n. 6. & de arbit.
caſu 432. n. 34. 38. 39. Auna ſingul. 686. Maſcard. de
probat. concl. 728. concl. 581. n. 6. concluſ. 1161. nu.
11. 12. & ſeq. concluſ. 1162. nu. 26. 27. Mantic. de ta-
cit. & ambig. cōuent. lib. 8. tit. 15. n. 1. 8. 9. 12 18. 19.
Cala de modo articulandi, & probandi. §. 2. Glo. 1. n.
675. Caball. conſ. 2. nu. 10. Genouenſ. in prax. Ar-
chiepiſc. Neapol. cap. 107. ſub n. 8. bene Sforz. Odd.
de reſtit. in integr. q. 51. nu. 57. 58. Card Seraph. de-
ciſ. 925. n. 6. Farinac. deciſ. 47. n. 1. p. 2. tom. 3. ſecus ſi
tantū neceſſitas eius tēporis probaretur abſque
eo, quod inde ceſſauerit, *Facchin. lib 2. controuerſ.*
77. & arbitrarium exiſtimat. *Menoch. dicto caſu*
432. n. 34. 35. Maſcard. concluſ. 1161. nu. 7. 8. 10.

Sexto declara dictum priuilegium procedere
62 reſpectu † pecuniæ mutuatæ ad dictam refectio
nem non autem reſpectu pœnæ conuentionalis
adiectæ in contractu mutui, quia quo ad pænam
ceſſat hypotheca, & priuilegium prælationis.
Paul. de Caſtr. in l. ideo condemnatus per illum Tex
tum. ff. de compenſat. Iaſon. in leg. Creditor ff. ſi cert.
petat. Neguſant. de pignor. in 2. memb. 5. part. n. 15.
verſ. Tertiò reſtringe Aſin. de exequution. §. 7. c. 13.
ſub. nu. 1. verſ. 3. limitatur.

Septimo Priuilegium prædictum procedere
63 declaratur † quatenus pecunia mutuata fuerit ne
ceſſaria pro refectione, vel rei acquiſitione aut
conſeruatione ſecus pro exceſſu, & eo pluri quod
fuerit mutuatum vltra dictam neceſſitatem argu
mento *l. fi. in fine princip. ff. de exercitor. Iaſon. in l.*
creditor ff. ſi cer. petat. Neguſant. de pign. in 2. memb.
5. p. n. 15. verſ. 4. reſtringe Aſin. de exequut. §. 7. cap.
13. ſub num. 1. verſ. 4. limitatur Molin. de primogen.
Hiſpan. lib. 1. cap. 10. nu. 23. Greg. Lopes. l. 26. tit.
13. p. 5. glo. vltima Molin de contract. diſputat. 438.
ſub num. 7. & diſputat 300. num. 9 Mantic. de ta-
cit. & ambig. conuention. lib. 8. tit. 15. nu. 7. Giurb. in
conſuetud. Meſſan. c. 9. gl. 2. p. 1. nu. 27. & 47. in fine
Torus in compend. deciſ. verb. creditor n. 33. Grat. di-
ſceptat. 25. n. 23. 24. Bald. conſ. 353. n. 2. lib. 3. Ro-
ta Genueſ. deciſ. 14. n. 107. Philipp. Paſchal. de viri-
bus patr. poteſtat. p. 4. c. 6. ſub n. 67. Bimi conſ. 216.
n. 85. 83. Oſaſc. deciſ. 171. n. 14. Card. Tuſch. concl.
535. n. 24. littera A, vol. 1. Coſta de ration. ratæ q.
67.

Digitized by Google

67. n. 1. 2. ſeq. Menoch. de arbitr. caſu 432. nu. 42. & caſu 182. ſub nu. 32. Morot. conſ. 85. num. 22. Non enim dicitur vtiliter quid geſtum, quando debitum modum excedit, Salic. in alimēta n. 4. C. de neg. geſt. Grat. diſcept. 25. n. 24. Dec. conſ. 20. n. 37. vol. 5.

64 Proinde eſt, quod † bona fideicōmiſſo ſubiecta, vel feudum non poſſit alienari, vel obligari, tàm pro cauſa dotis, quā alia de iure permiſſa exceſſiue, vltra modum, & magis quam neceſſitatis cauſa, expoſtulet, veluti vltra congruam dotis conſtitutionem, vel onus, nam alia eſſet in euerſionem fideicommiſſi, & in præiuditium vocatorū vnde quatenus iuſtam cauſam excederet, de iure irritatur huiuſmodi alienatio, vel obligatio, Milanenſ. deciſ. 7. n. 72. 73. ſequent. & n. 84. 85. ſequent. lib. 1. Farmac. deciſ. 131. n. 7. in ſecundis recollectis per textum in l. Titius rogatus ff. ad Trebellian. Gabr. conſ. 118. n. 5. 6. lib. 1. Molfeſ. in conſuet. Neapol. p. 3. t. 1. de ſucceſſ. ex teſtament. q. 21. n. 12. in fine Menoch. conſ. 226. num. 110. lib. 3. & de arbitr. caſu 182. ſub n. 32. Giurb. deciſ. 24. n. 5. 27. & 28. Raudenſ. deciſ. Piſan. 29. n. 175. & deciſ. 30. n. 227. Intrigl. de feud. cent. 2. art. 7. n 75. Peregr. de fideicom. art. 40. n. 26. Turrett. conſ. 92. n. 8. 9. lib. 2.

65 Octauò † in mutuo facto hæretico, quia etiam ſi ſit factum pro refectione, & omnia concurrant, tamen mutuans non habet hoc priuilegium hypothecæ, cum prælatione in ſimili dicit text. in Authent. item priuilegium. C. de hæretic. & tenet Abbas in cap. quia gaudemus de diuortijs Iaſon in l. credit. ff. ſi cert. petat. Neguſan. de pign. in 2. membr. 5. p. n. 15. in fine Aſin. de exequu. § 7 c. 13. ſub. n. 1. verſ. 3. limitatur. Muta ritu 192. ſub n. 8. circa finem.

66 Nonò declara in pupillo, † ex cuius pecunia fuerit res empta quia licet alias res empta ex pecunia vnius non ſit ei obligata vt in l. quamuis C. de pignor. ſed ſit neceſſarium pactum expreſſum, vt in leg. licet C. qui potior. in pignor. habeant. & ſupra latius diximus, tamen ſecus eſt in pupillo, nam res empta ex eius pecunia ad id mutuata pro rata ſuæ pecuniæ eſt ei tacite hypothecata cum priuilegio prælationis alijs creditoribus habentibus anteriorem hypothecam in bonis eiuſdem debitoris l. idemq. ff. qui potior. in pig. habeant. vbi Gloſ. Bar. & alij Neguſ. de pign. in 2. memb. 5. p. n. 19. Roderiq. de ann. redit. lib. 2. q. 20. ſub n. 6. & lib. 3. q. 10. nu. 8. in fine Flauius Amendula ad Franch. deciſ. 97. n. 3. Burſat. conſ. 56. n. 13. lib. 1. Graſſ. lib. 1. commun. opin. c. 12. q. 3. Rip. in l. priuil. n. 34. ff. de priuileg. creditor. Muta ritu 192. ſub n. 5. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 14 n. 2.

Quam declarationem cum diſtinctione proce-
67 dere dicas, quòd † aut res de pecunia pupilli fuit empta ab extraneo, & remanet omnino hypothecata tacitè, & procedit proxima declaratio, aut vero is, qui emit cum pupillari pecunia eſt, tutor, & tunc ſi pupillus maior factus eligat velle dictam rem emptam eſſe ſibi hypothecatā pro ſua pecunia, ex qua res empta fuit, & procedit pariter proxima declaratio. Si verò eligat eandē rem ex ſua pecunia emptam vtili rei vēdicatoria recuperare, quod in eius electione eſt, ceſſat hypotheca per vendicationem electam, vt per Gloſam Bar. Bald. Salicet. & alios in l. ſi vt proponis C. de rei vendicatione, & per Bald. poſt Gloſ. in l. ſi tutor C. de ſer. pign. dat. manumiſſ. & per Gloſ. & Bar. in l. 2. ff. quando ex facto tutor. Neguſant. de pignor. in 2. membr. 5. p. n. 19. in fine late de materia Roderiq. de ann. reddit. lib. 3 q. 10. num. 6. 7. 8. ſequent. & n. 27. 28. 29. & ſequent. Greg. Lopez. in l. 49. tit. 5. part. 5. Gloſa verbo (en guarda) Cardin. Mātica de tacit. & ambig. cōuent. lib. 11 tit. 14. n. 1.

68 Decimò in re † empta ex pecunia militis, declaratur, quia etiam illa eſt tacite hypothecata militi pro ſua pecunia cū eodem priuilegio antelationis alijs creditoribus, vt dictum eſt ſupra de pupillo, notat Gloſ. in leg. Quamuis ex ea C. de pignor. & ibi Bart. & Salicet. qui latius, & in l. licet in 1. & 2. oppoſition. C. qui potior. in pign. habeāt Neguſ. in pig. in 2. mēbr. 5. p. n. 20. Roder. de ann. reddit. lib. 2. q 20. ſub n. 6. Mantica de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 14. n. 3.

69 Vndecimò declara in militia; † ſiue officio empto ex pecunia expreſſe mutuata ad dictam militiam, ſiue officium emendum, quia etiam quòd non fuerit appoſitum pactum, quod illa militia eſſet ſpecialiter obligata iuxta l. licet tamen ſpeciale eſt, quòd, dicta militia hypothecata ſit pro dicta pecunia cum priuilegio prælationis, & ſic quòd creditor ille alijs creditoribus præferri debeat teſt. vbi notant omnes in l. final. & Authen. ibi poſita C. de pignor. & in Authent. quo iure qui potior. in pign. habeant Neguſant. de pign. 2. membr. 5. p. n. 21. Roderiq. de ann. redit. lib. 2. q. 20. n. 8. 9. qui dicunt eam hypotheeā præferri dotali hypothecæ, ſed non anteriori, Ripa in l. priuil. n. 33. ff. de priu. cred. Aſin. de exequut. §. 7. c. 14. n. 3. verſ. iterū ſublimitat. de quo vide Barboſ. in l. 1. p. 6. nu. 2. 3. ff. ſolut. matrim. Cephal. cōnſ 704. a n. 19. 20. ſequent. lib. 7. Connan. lib. 4. commentariorum cap. 25. n. 2. Gail. lib. 2. obſeruat. 12. n. 3. in fine Mantic. de tacit. & ambig. conuention. lib. 11. tit. 14. nu. 4. & tit. 23. n. 9. 10. vol. 1. Molin. de contract. diſput. 438. ſub n. 8. & diſputat. 536. ſub n. 15. Gratian. diſceptat. 730. n. 46. Seraphin. deciſ. 1294. in fine.

70 Declara duodecimo, † vt priuilegium prælationis mutuanti ad rem conſeruandam, vel acquirendam, detur tantum in ea re, non in alijs bonis, Surd. dec. 311.

71 Limita Primò † vt diſpoſitio, l. licet, & l. interdum non procedat in feudalibus de quo vide Camer. in c. Imperialem verſ. His ita quæ hunc in modum eſplicatis fol. 93. & ſeq. Afflict. in conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ lib. 3. rubr. 5. num. 16. per text. in l. 1. in fine ff. de rebus eorum Surd deciſ. 220. n. 3. 4. 33. 34. Ponte deciſ. 4.

72 Limita Secundo, vt anterior † ſit cæteris omnibus creditoribus etiam habētibus expreſsā hypothecam ne dum tacitam, qui mutuauerit ad rei conſeruationem, vel acquiſitionē, fiſco tamē excepto, Angel. in l. priuilegia n. 4. ff de priuileg. credit. vbi, quòd male alij cōtrariū ſentientes firmarunt, & in l. quod quis in principio eodem Aſin. de exequution. § 7. c. 17. num. 1. verſ. hæc limitatio. Ripa in dicta l. priuilegia n. 45. & ſequent. Cardin. Tuſch. concluſ. 131. n. 34. littera H. vol. 4.

73 Limita Tertiò, non habere † locū in mutuante ſub vſuris ad rei refectionem, ſed tantum in eo,

Digitized by Google

qui gratis mutuauit, arguméto l. ſi ventri. §. in bonis ff. de priuileg. creditor text. in leg. ſi hominem. §. final. ff. depoſi. Bart. in l. quod quis ff. de priuilg. creditor Ripa in l. 1. num. 7. ff. in quib. cauſ. & in dicta l. ſi ventri §. in bonis num. 9. Cardinal. Tuſch. concluſ. 131. nu. 31. littera H. volumine 4. Giurb. in conſuet. Meſſan. cap. 9. gloſ. 2. p. 1. n. 48. Roderiq. de ann. redit. li. 2. q. 20. n. 13. & ſequent Inſertur ideò in terminis annui cẽſus iuxta formã Apoſtolicæ Bullę, & Regiæ Pragmaticæ Regis Alſonſi vt mutuans, cuius pecunia res empta, refecta vel acquiſita fuerit ſi pro ea cenſus reditualis conſtituatur ex pacto præambulo ab initio mutui, ſuper eadem re cæteris anterioribus creditoribus non præferatur in dicta re, cum non gratis mutuauerit, ſed ſub vſuris ex dictis, vel ſaltem, vt non præferatur anterioribus creditoribus pro credito decurſorũ cenſuum, licet ſecus putent, quò ad ſortem ex Paulo de Caſtro in l. ideo condemnatus per illum textum ff. de compenſation. vbi habetur quod priuilegia cõceſſa poſterioribus creditoribus, de quibus in tit. de priu. cred. intelligantur quò ad ſortẽ, ſecus verò quò ad pœnam ſortis non ſolutæ, vel vſuras. Rip. in d leg. 1. ff. in quibus cauſ. pignor. tacit. contrah. n. 9. verſ. vlt. declaratur in d. l. ſi ventri. §. Dinus n. 4. ff. de priuil. credit. Neguſ. de pignorib. in 2. membr. 5. p n. 15. verſ. 3. reſtringe Ponte deciſ. 34. n. 30. refert Philipp. Paſch. de viribus patr. poteſtat. p. 2. c. 7. n. 38. Carrot de locat. p. 7. concluſ. 49. num. 4. verſ. Quintum.

Contrarium tamen cenſuit Curia Prætoriana de menſe Octobris. 1614. pro Vicentio de homodeis, contra Ioannem, & Iuliam Milaniſi, & Saluatorem Franzone, quando res fuerit ſpecialiter obligata cenſui pro mutuo impoſito, & facto expreſſe ad rem emendam recuperandam, acquirendam, vel conſeruandam, vt ſuper eadem re cenſus inde maneret pro ſorte mutuata, vt tũc ſuper illa re omnibus alijs anterioribus, & hypothecarijs, creditoribus pręferatur etiam pro fructibus, & interuſurijs vt late diſſerit Roderiq. de ann. redit. lib. 2. q. 20. per tot. & nu. 12. teſtatur ita deciſum per Senatum Pincianum licet alteri in mutuãtem ad refectionẽ ſentire videatur cũ quo trãſit Maſtril. ad Petr. de Greg. de cenſib. q. 5. n. 56. verſ. contrarium Philipp. Paſchal. de viribus Patr. poteſt. p. 2. c. 7. n. 66. in fine. qui dicit contrariam opinionem non eſſe veram ex Ponte dicta dec. 34. n. 51. Barz. deciſ. 108. Rebuff. ad conſtit. Gall. lib. 2. tit. de conſtitut. redditnum, art. 1. glo. 8. n. 7. Miſinger. centur. 1. obſeruat. 59. & Roder. dicto loco n. 10. 11. reſpondet obiectui quod fit ex dicta leg. ſi ventri. §. in bonis & in l ſi hominem procedere in priuilegio perſonali, & inter perſonales actiones de quo priuilegio loquuntur dicta iura, non tamen de priuilegio reali hypothecæ, expreſſe, & ſpecialis, quale eſt illius, qui mutuant ad acquirendam, vel conſeruandam rem, vt in dicta l licet, & l. interdum. Rurſus quòd illa iura loquũtur in mutuãte ſimpliciter non autem in eo, qui expreſſe mutuauit, pro rei acquiſitione vel refectione, aut cõſeruatione, vt in l. creditor ff. ſi cert. petat.

74 Limita Quartò, & vltimò vt † credito ex pri-
uilegio leg. licet C. qui potior. in pignor. habeant;
non pręferatur Domino directo creditori ex cauſa cenſus, & proprietatis ſuper re emphyteotica, & quod dominus directus præferatur, mutuanti ad rei refectionem. Primo poteſt adduci text. in leg. etiam ff. qui potior in pign. habean. vbi quòd dominus ſoli pro cenſu præfertur etiam in ſuperficie Ripa in l. priuil. n. 36. ff. de priu. creditor.

Secundo adduci poteſt Decian. conſ. 50. lib. 3
75 Surd. deciſ. 282. n. 32. 33. vbi quod † dominus ſoli
pro terragio, & ſic etiam pro cenſu præfertur ſuper fructibus creditori, qui mutuauit ſemẽ terragerio, ſeu maſſario, Muta in conſuetud. Panorm. c. 84. n. 14. Canalc. dec. 27. ſub n. 37. p. 2. Bellacom. lib. 2. commun. opinion. nu. 19. fol. 347. Peregrin. conſ. 80. num. 1. lib. 3. qui dicit veriſſimam deciſionem Decian. conſil. 50. Caſtil deciſ. 10. n. 7. Gaſpar. Theſaur. q. Foreuſ. 29. lib. 2. ſub n. 10. in fin. verſ. limitatur, qui. n. 9. & ſeq. dicit mutuantẽ ſemen pręferri ſuper fructibus domino ſoli, quando cum ſpeciali hypotheca mutauit, ſed contra Theſaurum dixit Bal. lib. 5. Pragmat. Vnica tit. 21. nu. 8. & ſeq. fol. 255. relatus Philippi Paſq. de viribus patr poteſtat. p. 4. c. 6. n. 66. tamen aduerſus Decianum inſurgunt Cardin. Mantica de tacit. & ambig. conuention. lib. 11. tit. 23. à n. 11. ad n. 20. vol. 1. Nepita in conſuetud. Catinæ tit. 35. num. 5. Tertio adduci poſſent loca Fabr. C. de iur. emph. li. 4. tit. 43 defin. 59. & defin. 62. & lib. 8. tit. 8. defin. 10.

Contrarium verius reſoluendum videtur dire-
76 ctum † dominum non eſſe pro cenſu præferen-
dum, niſi ſuper ſolo vel re emphyteotica, & bonis debitoris ſecus verò ſuper benefactis in re emphyteotica ad ipſius rei ampliationem factis ex pecunia aliena ſerio mutuata cum ſpeciali hypothecea quia in iſtis benefactis ex aliena pecunia non videtur dominũ habere priuilegiũ, licet illud habeat in ſuperficie facta de pecunia emphyteutæ.

Addi quoque poteſt diſpoſitio ritus prædicti 192. vbi mutuans ad rem emendam patificatur vendenti rem propriam, cui ritus cõcedit manus iniectionem, & prælationem aduerſus omnes creditores anteriores, etiam priuilegiatos eadem ratione dici poteſt præferendum eſſe Domino ſoli in rebus ex eius pecunia emptis licet ſolo agregatis, ſuper quibus dominus prętenderet priuilegium pro conſequutione ſui cenſus.

Nouiſſime pro cõfirmatione opinionis prædi-
77 ctæ afferri poteſt Ponte dec. 4. vbi quod † dominus
feudi ex cauſa deuolutionis tenetur ſoluere debita contracta pro acquiſitione feudi, item, & melioramẽta facta in feudo, ne locupletetur cum iactora aliena. & late Alba Mandell. conſ. 210. in cauſa quorumdam creditorum, qui ad reparandas ingẽtes neceſſitates ſtatus Mediolani mutuarũt tunc temporis illi condam Franciſco mediolani, Duci, quo ſine prole mortuo fuit Ducatus prædictus ad Cęſariam Maieſtatem deuolutus, iure petentes a Cęſaria Maieſtate prædicta aureos cẽtũ quinquaginta milia; quod Conſiliũ a multis peritiſſimis iuris prudentię profeſſoribus ſubſcriptũ firmatũque fuiſſe cernitur. Idem in creditore mutuante ad meliorandum, vel reficiendum maioratum, quod ſucceſſor teneatur ſoluere Azeued. conſ. 38. n. 11. & ſeq.

Acce-

Digitized by Google

78 Accedat tertio,nam † tertius poſſeſſor qui in fundo alieno ædificat, ſi dominus fundum,vendicet tenetur reſtituere impenſas etiam vtiles,quatenus res ipſa prætioſior ex ei effecta extitit *leg. Paulus §.domus ff.de pignor.& ibi Gloſ. in l.in fundo ff.de rei vend.Gloſ.in l. ſi in area ff. de rei vend.Vincent.de Franch.decíſ.38.in fi.deciſ.456. & bene deciſ.*506.Et in emphyteuta meliorante rē emphytheoticam.*Mariſcott.variar.reſol. li.2.reſolut.*109. *n.3.& reſol.* 110.*n.* 9.*Peruſin.dec*,24.& in feudatario.*Roſental.de feud.c.*10.*concl.*43. *tom.*2.

79 Nec obſtaret dici,† edifitium tunc potius ſolo cedere,nam id procederet reſpectu proprietatis ipſius,quia demoliri non poteſt cum publicæ interſit ædifitia ad vrbis decus non deſtrui *l.* 2.*C.de ædific.priuat.l. Prætor.§.hoc interdictum ff. de nou. oper.nuntiation.Gratian.diſceptat.*32.*n.*19. Nō autem cedit ſolo reſpectu expenſarum quæ neceſſariæ vel vtiles admodo ſint,vt pretium amittat is, qui ius meliorādi habet, *Giurb. in conſuet. Meſſan. c.*15.*gl.*13.*nu.*4.*& plenius deciſ.*63.*nu.*19.*Theſaur. q.forenſ.*71.*lib.*1.

Demum ad fauorem creditorum adducitur 80 fortiſſimum exemplum † de ſubiugatione annui cenſus facta a feudatario ſuper feudo ex cauſa non afficiente,quo inde ad ſucceſſorem ex pacto, & prouidentia deuoluto,cenſus ſi non ſuper feudo ipſo ſuper melioramentis a feudatario ſubiuganre in feudo factis abſque ſcrupulo ſubſtineretur,vt paſſim hactenus ſeruatum vidimus *Intrigl. ſing.*27.*lib.*2.*Maſtrill.deciſ.*64.*n.*14.*lib.*1.*Roſental. de feud.t.*2.*c.*10.*concluſ.*43. *n.* 175. *ſeq. Giurb. in conſuetud.Meſſan.c.*1.*Glo.*2.*nu.* 86.*Caſtil. deciſ.*64. *n.* 31.32. *Milanenſ.deciſ.*8.*n.*385.*lib.*1.*Caualcan.deciſ.*36.*n.*71.*ſeq.par.*3.

Quibus diſcuſſis, ita per Magnam Regiā Curiam ad fauorem creditoris mutuantis aduerſus Dominum directum deciſum vidimus de menſe Iunij 1624.Pro Don Petro portoleua,contra Frāciſcum romano, reuocando ſententiam Curiæ Prætorianæ.

Hactenus quæ dicta ſunt procedere in mutuante,ad rem acquirendam, emendam, vel reficien-81 dam conſtat firmata fuiſſe. Sed † an idem ſeruandum eſſet in eo,qui emit rem, ſeu fundum ab eo,quē ſciebat multos hypothecarios creditores habere a quibus, vt ſibi caueret de futura moleſtia conuenerit cum debitore,eodemque rei vēditore vt fundi pretium in refectionē domus eiuſdem debitoris impenderetur eiuſdem domus accedente ſpeciali hypotheca,qua in re placuit *Fabro* viro æquidem doctiſſimo *C.de ijs qui in pignor. creditor locum ſuccedūt defin.*9.*lib.*8.*tit.*9.ita reſpōdere quòd ſi per creditorem anteriorem fundi empti euictio ſequuta ſit ſi pro crediti reſiduo ab eodē anteriori creditore domus debitoris refectæ ex pecunia emptoris fundi peteretur quoque diſtractio,tunc cum fundi euicti emptor ſequuta fundi euictione prætij effectus ſit creditor, in domo refecta cęteris anterioribus creditoribus prę ferendus ſit non minus ac ſi a principio in refectionem mutuaſſet,non emiſſet.

SVMMARIVM.

1 *Acquiſitor primus feudi noui poteſt erigere primogenituram,vel fideicommiſſum.*

2 *Pretium feudi redempti vigore pacti de retrouendendo,non pertinet primogenito tantum,ſed diuiditur inter omnes fratres.*

3 *Reſoluto contractu retrotrahitur ad tempus ipſius.*

4 *Res recuperata vigore pacti de retrouendendo cenſetur eiuſdem qualitatis,prout erat ante venditionem.*

5 *Dominium ſuſpenſiue trāslatum reſoluto contractu, redit ad ſua principia attractiua.*

6 *Contractus reſolutus habetur ac ſi retro factus numquam fuiſſet.*

7 *Res redempta ex iure luendi,ſiue pacto de retrouēdendo non ex noua,ſed ex antiqua cauſa haberi dicitur a reemente.*

8 *Dominium reſuſcitat ſe tanquam a ſomno,non tanquam a morte reſoluto contractu,qui non habebat perpetuam cauſam, ſed ſuſpenſiuam.*

9 *Pretium redactum ex re feudali non eſt feudale,ſed merum allodium.*

10 *Pretium in particularibus loco rei non ſuccedit, ſecus in vniuerſalibus.*

11 *Pretium non ſuccedit loco rei in feudalibus.*

12 *Feudum non eſt quid vniuerſale.*

13 *Feudum non poteſt conſiſtere in pecunia.*

14 *Cenſus ſi ſit impoſitus ſuper feudo;& alijs bonis omnes fratres debent ſubire eius onus non primogenitus tantum ſuper feudo.*

15 *Hypothecæ onera, & vincula omnia medio tempore contracta reſoluuntur redempta re ex pacto de retrouendendo.*

16 *Hypotheca non ſubſiſtit ſuper pretio feudi depoſitato, eo redempto ex pacto de retrouendendo.*

17 *Reſoluto iure datoris ex actu neceſſario reſoluitur ius acceptoris ſecus ſi ex actu voluntario.*

18 *Pretium feudi redempti ex pacto de retrouendendo ad primogenitum tantum pertinet ſi conſtet de voluntate teſtatoris.*

ARGVMENTVM.

Pretium feudi redempti ex pacto de retrouendendo an pertineat primogenito tantum, cum ſuccedat ipſe ſolus in feudo,vel ſit diuidendum inter omnes fratres.

RESOLVTIO IV.

EMpto feudo cum pacto de retrouēdendo, ac præuia diſpoſitione ipſius emptoris, & primi ac-
1 quiſitoris † conſtituentis in eo primogenituram, & clauſulam iuris francorum, eoque iure viuere iuſſerit quam recte erigere poſſe non dubitemus,cum ſimus in feudo

Digitized by Google

nouo, (*vt ex Baldo, & alij Menoch, conſ.504. vol.
6. in cauſa Comitatus di la mirandula, & prius conſ.
35.vol.1.Ceſal.conſ.3. Dec. conſ. 23. vol.1. Afflict.
deciſ.112, Oſaſ.deciſ.23.Becc.conſ. 56.nu. 21. Surd.
conſ.573.n.27.lib.4. Fachin. controuer.iur. lib. 6.
cap.62.verſ.ſecunda eſt Tiraquell.de retract.lignag.
§. 32. Glo.vnica n. 2. Boniorn. in cauſa Goliſani, &
latius in cauſa Caſtrileonis Petr.de Gregor.de cõceſſ.
feud.p 3.q.5.n.1.2.vbi additio, & latius q.7.8. Gu-
gliel. de Perno conſ.6.conſ,12.conſ,15.conſ.16. &
conſ.25.Hier.Fimia in conſ.impreſſo poſt dec.8.Mi-
lan.lib.1.in cauſa Miſiriudini nu.146. Intrigl. deciſ.
16.nu.9.& de feud.cent.1,q.10.n.77.78.79.& ſeq.
& Centur.2.art. 7.n.35. & ſeq. Cannec.in c.volen-
tes fol.83.§. ſed quid ſi fuerit, & §.at non erit n. 83.
f.133.Cumia in c.ſi aliquem verbo antiquis.n. 150.
in fin.Maſtril.deciſ.56.Milan.Dec. 8. nu. 20.21.22.
ſeq. lib. 1. Giurb. deciſ. 108.num.18.verſ. niſi pri-
mus Corſettus conſ.3.num.15.conſ.10.nu.8.9.conſ.
23.num.5. in feudalibus, late Illuſtris Don Petrus
Corſettus filius, nunc in ſupremo Italiæ conſilio apud
Potentiſſimum Hiſpaniarum Regem Philippum
Quartum Dominum noſtrum Regens digniſſimus, in
addit. ad conſil. 6. ſui genitoris num. 2.* vbi teſtatur
Ioannem Aloyſium de ſeptimo, & Blaſcum Lanza
in cauſa Pittinei, contrarium tuentes ſuccubuiſ-
ſe in ſupremo conſilio Coronæ Aragoniæ, & *n.3.*
dicit de hac quæſtione ampliùs non dubitari in
Regno noſtro, nec vidiſſe de ea dubitari, vel di-
2 ſputari noſtris temporibus: ſi ex iure† luendi præ-
dicto feudum a poſſe primogeniti redimi conti-
gat per venditorem, vel ſuos reſpondendum eſt
propoſitæ dubitationi pretium feudi redempti
nullatenus deberi primogenito tantum loco feu-
di, ſed inter omnes fratres, vna cum primogeni-
to, & filijs primi acquiſitoris diuidendum venit,
*Tiraq. de retract.conuen.in fine q. 44.nu. 174. 175.
fol.358. Vincen. de Franc. deciſ.64.nu. 13. Vincen.
de Anna ſingul.200.Minad. in conſtit.Regni in ali-
quibus in rubr in ſucceſſione. n.32.* & ita fuiſſe deci-
tum in Sacro Conſilio *refert Anna dicto loco Pa-
laez de maioratu par. 1.quæſt.11.num.3 Giurba ſu-
per conſuetud. Meſſan. capit. 1. Gloſ. 2.par.1. numer.
63. ſeq. fol. 43. Corſettus conſil. 28. numer. 5. in
feudal.* qui omnes tradunt quod empto per patrẽ
feudo cum pacto de retrouendendo, eoque mor-
tuo eſſe locum primogenituræ, feudo tamen re-
dempto poſt mortem faciẽdam diuiſionem pre-
tij inter fratres, quòd *Tiraquel.* hoc etiam confir-
mat *de iure primog.q. 82.n.2.fol.395.* dicens, pretiũ
eſſe inter eos diuidẽdum, vt alia ſucceſſionis bo-
na mobilia ac ſi pretium ſemper manſiſſet in bo-
nis emptoris *l.2. §.id quoque ff. de collat. bonor.* ibi
3 † reſoluto contractu, retrotrahitur ad tempus
ipſis quod idem confirmant *Iacob de Rauenn.
Cin. Alber, Bal. & Dec. in l.ca demum C. de collat.*
tenentes hæredes mobilium ſuccedere in huiuſ-
modi pretio, *& Tiraq. dicta q. 82. num.3.* reſpon-
det ad textũ *in §.inſula.l.codicillis.ff.de l.2.* qui vi-
detur pro cõtraria opinione poſſe afferri, ſi plures
legatarij eiuſdem rei pro inæqualibus portioni-
bus conſenſerint rem ipſam vendi, debent cõſe-
qui pretium pro ſua quiſque portione quã in re
legata habebant; Illud procedere, quia prædij le-
gati vẽditio illibi proceſſerat non ex antecedenti
neceſſitate pacti de retrouẽdendo, & quia obno-
xia forte fuiſſet res reuenditioni, ſed ex eorum
ſpontanea voluntate, nullo iure cogente, cum ab
eis inuitis auferri res non poterat; Ideoque con-
ſequitur ſuam quiſque portionẽ pretij talis vẽdi-
tionis ita inæqualiter prout teſtatur diſpoſuerat,
ſecus in propoſitis terminis in quibus feudum
emptũ cũ dicto iure luendi non erat ita in reuo-
cabiliter primogeniti, quin cogi non poſſet eum
reuendere ex pacto in venditione appoſito: Me-
rito pretium cenſendum eiuſdem naturæ, vt an-
te venditionem extiterat, ſicuti etiam res ip-
ſa eodem iure, & natura, qua prius erat, redit ad
priorem venditorem.

Secundo confert, nam non eſt iuris dubij, quòd
4 recuperata† re virtute dicti pacti præcedentis de
retrouendendo, & iuris luendi cenſeatur eſſe
eiuſdem qualitatis, prout erat ante venditionem,
cum fiat reuerſio rei ad ſuam originem, & pri-
mæuum ſtatum, *Bar. in l.ſequitur. §. idem labeo ff.
de vſucapion. Bar. & Ang. in l. iuriſgentium §. adeo
ff. de pact. Soccin.iun.conſ.20.n. 31. vol. 1. Franc.
dec. 64.num.10. Burg. de Laudim. p 2. in ſpec. 50.
num.5. Ponte eod.tractat.quæſt.12.verſ.de hoc & q.
37.verſ. eo tamen Bal. conſ. 440. vol. 5. Petra de
fideicom.q.8.num.540.Cagnol.in l. 2. nu. 174.C.de
pact. inter emptor. & vend. Giurba ſuper conſuet.
Meſſan.p.1.cap.1.Gloſ.2.n.65.Surd.de alimen.tit. 1.
q.48.n. 80. Mart.voto 137.n.14.Caualc.dec.19. n.
40.p.4. Macabrun. conſ.30.num. 335.Tiraq.de re-
tract.lign.§.19.gl.2.n.4.& §.29.Glo. 1.num.4. La-
derch.conſ,40.nu. 17.* & ad hoc etiam facis nota-
bile. *Bald.in l. qui ea lege.C. de pact.int. emptor. &
5 vendit.* quod quando† dominium transfertur ſu-
ſpenſiue, reſoluto contractus res redit ad ſuam
primæuam naturã, & ad ſuam principia attracti-
ua, *idem in l.3.C. de pact. inter emptor. & venditor.
& in l. ea l.C. de cond.ob cauſ.Franch. deciſ. 64. n.
11.Seſſa deciſ.18.num. 55. 97. Caſanate conſ.7.n.
9.Tiraq. de retract.lignag. §. 19.gl. 2.nu.4. Marta
voto 200.n.11.Ponte de poteſt. Prorg.tit.de aſſen.
Reg.§.4.nu.25.& conſ. 81.n.39.40.lib.1. Aldouin.
conſ.101.n.3.4.Fab. de Anna conſ.112.n.14.Scra-
der.conſ.4.n. 99.Mantica de tacit & ambig.conuen.
6 lib.4.tit. 33.n.4.* quo reſoluto † contractus eſt hac
ſi retro factos nunquam fuiſſet *l.Iulianus.§.1.ff. de
verb. obl l.ſi hominem in fine ff.de vſucapion. l. nec
vllã §.1.ff.de pet. hæred. Gratus cõſ.50.n. 53.lib. 1.
Eugen. conſ. 64.n. 40. & ſeq. Fabian. in tract. de
empt.& vend. q.8.n.3. Manent. in tract.de iure con-
tract. quæſt.5.num. 4. Coſta de retrotract. cap 8. ca-
ſu 1.num.1.& de re integra diſt 34.nu. 2.& de fa-
cti ſcien.& ignoran.in ſpect.1.nu.25. Meno. conſ. 26.
num 4. Crauett.conſ.202.num.25.& 28. Dec. conſ.
35.poſt num.9. Moroc.conſ.22.num. 6. Ceſal. conſ.
288.n. 12. Afflict.deciſ. 40.in fin. Becci conſ.6.nu.4.
Surd.conſ.400.n. 12. Graſſ.except.31. num.2. Tur-
rei. conſ.84.a n. 10. vol.2. Aldouin. conſ.40. n. 28.
Hippol.Rimin.cõſ. 430.n.8.* Inde eſt quod dicimus
7 † rem ex iure luendi redemptam non ex noua,
ſed ex antiqua cauſa haberi potius ex reſtitutio-
ne, quam ex tranſlatione cum res non videatur
tranſlata, ſed redita, *Bart.in l inde nu.2.ff.de aqua
pluu.*

Digitized by Google

pluu. arcen. Dec. conſ. 53. vol. 1.conſ.88.nu.3.conſ.
238.q.5.Tiraq.de retract. lignag §.19.Glo.2.n. 4.
ſeq.& §. 32.glo.1.nu.73.Crau.conſ. 202.n.4.conſ.
435.Soccin.Iun. conſ. 20.n.31. vol. 1. Franc. dec.
64.num. 9.13. Moroc.conſ. 62 nu.13.conſ.93.n. 3.
Boeri.dec. 279.Affl. in cap.1.nu. 35.36. in tit. per
quos fiat inueſt. Macabrun.conſ.34. num. 40. conſ.
86.nu.1.2.Peregr.de fideicom.art. 42.nu. 21 .in fin.
Martu voto 128.n.2. Menoc. conſ.694. nu.2.& 15.
vol. 7. Fab. Turrett.conſ.84 nu.14.Surd. dec. 321.
nu.1.& conſ.409.n.35.verſ.& hoc caſu lib. 3. Caſa-
8 *nate conſ.7.n.9.*Item reſoluto contractu, † qui nõ
haberet perpetuam cauſam,ſed ſuſpenſiuam do-
minium,primi reſuſcitat ſe tanquam a ſomno nõ
tanquam a morte *Bald.in l.vnica col.10.verſ.atte-*
de hic C.quando non peten.pars.Franc.dec.64.n.12.
Caualcan.deciſ.19.nu.40. p.4. ex quo patet, quod
pretium hoc redactum ex dicto pacto eſt eiuſ-
dem qualitatis,pro vt erat ante emptionem feu-
di,& conſequenter inter omnes diuidi debet cùm
omnes admittantur.

9 Tertiò confirmatur quia pretium † peruentũ,
vel redactum ex re feudali non eſt feudale , *Iſer*
nia in c.1.§.& plauſtorum in fine, quæ ſint regalia,c.
ſi vero vbi etiam Iſern.ſi de feud.fuer.controu. Bald.
Propoſit.& Aluarot.in c. 1.de feud.non haben.prop.
natur.feud.Afflict. in cap. 1. §.ſciendum num. 8. de
feud. cogn.& in conſt.Baiuli locorum in tertio notab.
l. Loffred. conſ.11.nu. 10. Gloſ.dannata Pariſ.§. 30.
q. 43.nu.161.verſ.ſed quid poſt noxiam.fol.280.Ti-
raq. de retract. lignag. §.32.gl. vnica n. 20.Fab. de
Anna conſ.123.n.8.& in addit.ad patrem ſing 204.
Anellus de Amato conſ.7.nu.31.Molin. de primo-
gen.lib.4.c.4.n.25. Aret.conſ.14. Franc.dec.64. n.
3.Maſul.in addition. ad Capic.deciſ.194.n. 4. Vin-
cen.de Anna ſing. 204.Surd.dec. 306.n. 3. Alciat.
in l.ſi eum ſeruum ff.ſi cer.pet.Gail.obſ.11.n. 2.lib.2.
in fin. ſub tit. de pig.fol. 275 .ex impreſſione magna
Auguſte Taurinorũ Io.And.Geor.alleg.39.n.30.Ve-
ſembec.conſ.58.n.11. conſ. 79.n.1.& de feud.c.7.n.
9.Petra de poteſtat.princip.c.33.n.99. Cardin.Tuſc.
concl.490.n.6.littera.P.vol.6.Seſſa deciſ.130. num.
7.vol.2.Scrader.de feud.p.7.c.2.n.34.vol.1.Franc.
*Molin. de pact. nuptial.lib.3 .q.76.n.9.*nec in parti-
10 cularibus † pretium loco reis ſuccedit,(prout eſt
feudum) ſed tantum in vniuerſalibus *l.ſi rem, &*
pretium vbi Doct.ff.de petit.hared.Neguſ.de pig.in 1.
Memb.5.p.n.48.ſeq.Alex.conſ.58.n.13.lib.3.Pariſ.
conſ.55 n.68.lib.3.Ceſal.conſ.20.nu. 10.lib.1.Surd.
conſ.26.n.2.conſ.92.n.24.conſ.330.n.8.conſ.427.n.
41.conſ.521.dec.306.de alim.tit.1.q.113.n.3.Me-
noc.conſ.330.n.19 cõſ.113.n.2.& per tot.cõſ.1177.
n.24.lib.1.præſump. 53.n. 28.Frãc.dec.64 n.2.13.
& 17.Soc.reg.24.ver.pretiũ,Macerat.var.reſol.l. 1.
reſol.57.n.24.Milan.dec.9.n.112.li.2.Io.And.Geor.
alleg.39.n.27.Maſtril.de cenſ.q.5.nu.119.120.127.
ſeq.Mantic.de tacit.& ambig.conuen.lib.4.tit.11.n.
11.vol.1. & lib.12.tit.3.n.24. Gab. conſ.37.lib. 1.
Lanari conſ.26 n.14.Decian.conſ.34.lib. 5. Valen-
ſuola Velazquez.conſ.39.nu.52. Molfeſ. ſuper con-
ſuet.Neap.t.1.p.2.tit.de bonis.q. 3 .& q. 5. Caſtil.
dec.133. n.6.vol.2.Moroc.conſ.20.n.2.Ant.Faber.
in ſuo C.lib.3.tit.22.defin.5.Card.Tuſc.cõcluſ.490.
littera P.v.6.Scaccia de commerc. & cambijs §.1.
q.7.p.2.amplia 19.ſub.n.82.reſtrictio 5. verſ.Pri-
mus caſus.f.402.Farin.dec.681.n.8.p.1.t. 1. Fran-
ciſ. Molinus de ritus nuptiar. lib.3.q. 57 n. 9. Rota
Rom. in nouiſ.deciſ.43.n. 48.par.2.Seſſa deciſ.130.
*n.7.& ſeq. vol.2.Suarez. alleg.28.n. 24.*ſic pretium
11 loco † rei in feudalibus non ſuccedit;*cap. 1. §. ſi*
vaſſallus de benef.ſi de feud. de fun. controu.ſit inter
dom. & agnat. Mantica de tacit.& ambig. conuent.
*lib. 23.tit.24.n.23. Vincen.de Anna ſing.204.*quia
12 feudum † non eſt quid vniuerſale vt dicit *Anna*
dicto loco.& latius *ibi Fabius filius*,nec in pecunia
13 † feudum poſt conſiſtere , *cap. 1. in fin. de feud.*
cogn.Gloſ.in cap.1.in verbo feudum ſi de feud.vaſſal.
*ab aliqui interpet. Mantica dicto.n.23.*ſi igitur pre-
tium non eſt feudale,ergo inter omnes diuidi de-
bet tamquam res peruenta ex pecunia commu-
ni,*cap. 2. de duobus fratribus de nouo benef. vbi*
Iſernia Anna dicto ſing. 204.vbi addictio.

Quarto quoque incõuincibiliter ex illa ratione
præmiſſa verificantur,quia ſicut ſi eſſet facta ſub-
14 iugatio † ſuper feudo,in quo tantũ primogenitus
ſuccedit,& in ſubſidium ſuper alijs bonis, om-
nes fratres tenentur pro rata cõtribuere de oneri-
bus,vel de pretio in caſu relutionis , quia omnes
releuantur ab onere,& in omnium beneficiũ, ce-
dit ,vt teſtatur in ſacro cõſilio deciſum *Franc. de-*
ciſ 159.n.2.8 ex Couar. var. reſol. lib.3. cap.7.n.4.
ita pretium,& valor iuris luendi feudi prædicti cũ
dicto pacto debet cedere in beneficium omnium;
Patet igitur conſequenter , quod cum iſti fratres
omnino ſubijſſent onus hæreditarium, prout te-
nentur ita,& pretium dicti feudi inter omnes di-
uidi debet,& ſic in omnium beneficium cedere.

Quintò,& vltimò Reſoluta vẽditione ex pacto
pręambulo de retrouẽdendo,& ſic ex anteceden-
ti neceſſitate, prout in quęſtione propoſita cla-
15 rum eſt quòd † omnia onera hypothecæ vincula,
vel grauamina medio tempore cõtracta reſoluẽ-
tur,& res libera redit,vnde ſequitur,quòd reſolu-
ta dicta venditione dicti feudi vinculũ medio tẽ-
pore contactum reſolutum eſt, & in pretio non
ſubſiſtit *l.ſi duobus §.ſed & Marcellus ff.de in diem*
adiect. Bar. in l. in diem ff. de aqua pluu. arcen.& in
dicto §.ſed & Marcellus Alber.& alij in l.1.C.ſi an-
tiqui. Cred. Tiraq. de retract. conuent. §.3.gl.1.n.
8.9.10.ſeq. Cagnol.in l.2.num.120.& 197.C.de re-
ſcind.vend.vbi Pinell.in 2.p.nu. 11.fol. 122. Idem
Cagnol.in l.2.q.5.C.de pact. inter emptor. & vend.
Menoc. conſ.116.n.32.Moroc. conſ.62.nu.13.Gar-
giare.patrocin.82.num.2 Ronit. pragmat. 1.nu 89.
de iure exact.fiſcal.Caualc.dec.19.num.40.p.4. Fa-
chin. cõtrouer.iur.lib 2.c.15.Tepat.variar. de pact.
inter emptor. col.7. Foller. ſuper bulla in verſ. in-
ſtrumento gratia pro conſimili pretio. nu.44. Milan.
dec.9.num.40.41.Ant. Faber. in ſuo Codic. lib. 8.
tit.23.defin.12. Mant.de tacit. conuen. lib 4.tit 32.
num.75.96. Surd.conſ.409.num.36.volum. 3. late
Caſanate conſ.7.num. 8.& conſ.9.num.56. Vincen.
de Franc deciſ. 64. num. 4. deciſ. 191. deciſ.226.
16 *deciſ. 369.* Immo redempto feudo, † nec ſuper
depoſitata pecunia ſubſiſteret hypotheca,*Camil-*
lus de curte diuerſ. feudal.§.in hoc igitur num. 10.ex
*Vincen.de Franc.dec.64.per tot.*quidquid contra-
rium dicat. *Caroc.dec. 117.* a quo cauendum in

Digitized by Google

hoc, & cum ex neceſſitate præcedentis pacti
17 res redat, & reſoluatur † ius dotatoris reſoluitur quoque ius acceptoris cum ex neceſſaria cauſa reſoluatur, & nullum factum volũtarium poſſeſſoris concurrat *l. lex vectigali fundo ff. de pign. c. 1. §. rurſus quibus modis feudum ammittatur Tiraq. de retract. lignag. §. 34. gloſ. 1. n. 10. 11. 12. Gaſpar. Theſaur. lib. 1. queſt. forenſ q. 65. num. 3. 12. Boer. dec. 181. Paul. de Caſtro conſil. 68 vol. 2. in fine Plotus conſ. 48. Surd. deciſ. 286. & de alimen. tit. 9. q. 42. a n. 9. ſequen. Neguſan. de pig. in 1. memb. 5. p. n. 43. Turrett. conſ. 84. nu. 8. 9. lib. 2. Molin. de primog. lib. 1. cap. 20. n. 2. 3. ſequen. Decian. conſ. 116. nu. 7. lib. 3. Scrader. de feud. p. 8 cap. 1. n. 33. Dec. conſ. 607. nu. 12. Oſaſc. deciſ. 156. num. 13. 14. Bero. conſ. 196. n. 12. vol. 1. Fab. de Anna conſ. 81. n. 18. Vincen. de Franc. dec. 213. n. 33. dec. 226. n. 3. Mantica de tacit. & ambig. conuen. lib. 4. tit. 32. n. 96. & l. 11. tit. 31. n. 68. Guid. Pap. dec. 575. Carr. dec. 117. Mil. dec. 17. n. 1. ſeq. li. 2. Amatus dec. 27. n. 17. Corbul. de cauſa priuat. ob non ſolut. canon. ampl. 34. Camer. in c. Imperial. fol. 17. litt. G. de prohib. feud. aliena per Feder. Maſtrill. dec. 114. n. 57. 58. & dec. 154. nu. 16. 17. Card. Tuſc. concl. 272. litter. R. Roderiq. de ann. redit. lib. 1. q. 3. n. 7. verſ. quod ſublimitandũ. Caſanate conſ. 7. n. 8. Molin. de contr. diſ. 538. Seſſa dec. 25. n. 72. 73. 74. Couarru. var. reſol. cap. 8. nu. 3. Cancer. c. 1. reſol. 3. nu. 171. Caball. conſ. 144. num. 64. Pinell. in 3. par. l. 1. n. 72. de bon. mater. Aluar. Velaſc. dec. 186. Anellus Amatus conſ. 10. n. 12. Georg. alleg. 14. n. 19. Aldou. conſ. 15. n. 5.*

Et quamuis contrarium per noſtrates alias fue-
18 tit reſponſum in cauſa feudi Gulfe, vt ſcilicet † Pretium, ex iure luendi, peruentum, ſolum ad primogenitum pertineret, id proceſſerat ſtãte expreſſa diſpoſitione, & voluntate teſtatoris, & primi acquiſitoris, quæ in vltimis voluntatibus attendi debet. *ex Mantica de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 3. n. 9.* & in terminis tradit *Fab. de Anna in addit. ad ſingul. 204. ſui genitoris* qui diſpoſuerat, quod in caſu redemptionis feudi ex pacto de retrouendendo, pretium conuerteretur in emptionem reditum, qui ſtare deberent ſub eodem vinculo, & primogenitura ab eo inita.

SVMMARIVM.

1 *Dotis reſtituendæ obligatio, & hypotheca a die ſoluti matrimonij regulariter incipit.*
2 *Hypotheca dotis reſtituendæ ad initium retrotrahitur etiam ad præiudit ium creditorum medio tempore hypothecam acquirentium in viri bonis. 4. 5.*
3 *Conditio caſualis, vel mixta non autem mere poteſtatiua ad initium obligationis in contractibus retrotrahitur. 4. 5.*
6 *Maritus non poteſt honeſtè dotem promiſſam non recipere, tàm in damnum vxoris, ne indotata remaneat, quàm propter viri incommodum, nè ſine dote onera matrimonij ſuſtineat. 9.*
7 *Maritus non recipiendo dotem promiſſam, an ab eius reſtitutione liberatur cenſeatur.*
8 *Fieri non poſſe dicimus quod minus commodum, vel honeſtum facienti eſſet.*
10 *Hypotheca dotis reſtituendæ, & eius retrotractio an ad tempus initorum, capitulorum matrimonialium, & dotis promiſſionis, vel perfecti matrimonij fiat ad præiuditium creditorum medio tempore contrahentium, & num. 11. 13. 16.*
Quid in tacita vel expreſſa dotis hypotheca num. 14. 15. 16.
Quid ſi de dotis receptione per ſolam mariti confeſſionem conſtat, num. 19.
12 *Hypotheca dotis reſtituendæ an à tempore promiſſionis dotis, vel diſpenſationis Pontificis obtentæ retrotrahatur contracto matrimonio inter coniunctos.*
17 *Hypotheca dotis reſtituendæ, an ad tempus capitulorum matrimonialium, vel contracti matrimonij fiat, quando à principio dos ne dum fuit promiſſa, ſed ſoluta viro.*
Quid ſi promiſſio dotis poſt matrimonium cõtractum, & non ante facta ſit n. 18.
19 *Confeſſio dotis per virum facta præiudicat etiam creditoribus eiuſdem ſi præceſſerit promiſſio, maxime poſt lapſa tempora ad opponendum exceptionem non numeratæ dotis.*

ARGVMENTVM.

Hipothecæ dotis reſtituendæ retrotrahitio, an ad initium promiſſionis, vel cõtracti matrimonij ad præiuditium creditorum medio tempore contrahentium fiat.

RESOLVTIO, V.

1 EXactionem dotis † oriri initiumque accipere regulariter ponimus à die ſoluti matrimonij. *l. ſi conſtante. §. 1. ff. ſolut. matrim.* vbi *communiter notant Doctores*, itaque hypothecariam eiuſdem ab eodem tempore tamquam acceſſoriã incipere *arg. l. 2. C. per quas perſon. nobis acquiri* dicunt. *Aretin. in l. ita ſtipulatus col. penult. ff. de verb. oblig. per l. cum ſoluendæ ff. de diſtraction. pign. Bald. Nouell. de dote p. 10. num. 37. Neguſan. de pignor. 3 membr. 8. p. nu. 1. Barboſ. in 3. p. l. 1. ff. ſolut. matrim. num. 32. Fontanell. de pactis dotalib. clauſ. 7. gloſ. 2. par. 1. num. 27. volum. 2. Coſta de retrotract. c. 8. caſu 31. ſub n. 1. Surd. de alimen. tit. 8. priuileg. 49. num. 14.* niſi viri inopia, vel alia de iure approbata ex cauſa cõſtante matrimonio, dotem reſtituendam eſſe contingerit, quo etiam tempore obligationem, & dotis hypothecam oriri conſtat.

Non fuit, dubitatum in facti contingentia hu-
2 iuſmodi † dotalem hypothecam in matrimoniali inſtrumento expreſſam ad ſuum initium, & tempus cõtracti matrimonij retrotrahi, etiã ad preiuditium creditorum medio tempore in viri bonis hypothecam expreſſam ex eorum inſtrumẽtis acquirentium poſt matrimonium contractum *leg. 1. ff. qui potior. in pign. habeant. Neguſant. de pignor. in 4. membr. 2. p. n. 79. 80. 81. & in 3. membr.*

8. p.

8.p.nu.1.Bald.Nouell.de dote.p.10.a num. 37.& ſe-
quen.Barboſ.in 3.p.l.1.ff.ſolut.matrim.num.32. 33.
34.Ant.Faber.C.de iure dotium li.5.tit.7.defin.15.
Couar. var.reſol.li.1.c.7.n.6.verſ.cæterum Boer.de-
ciſ.331. Afflict.dec.402.Gutier. de iuramen.confir-
mator.part. 1.c.46.Milan. dec.13.num. 21. lib. 1.
Ponte conſ 80.nu.5.6. lib.1.Polid.Ripa. obſer.263.
Socc. conſ.269. num.4. lib.2.Ceſal.conſ. 448. num.
14.& 35.lib.3.Pariſ.conſil.102. num.16.17.lib.3.
Baptiſta Villalob. commun. opin. littera. H. num.
47.Tiraq.de retract. lignag. §.1.glo.10. nu. 113.
Mol. in conſuet.Neapol. p 6.quæſt.2.num.15.16. 18.
& 25.& q. 9.n.15.16.& p.7.q 15.n.18. Cardin.
Mantic.de tacit.& ambig. conuen. lib. 11.tit. 19.n.
12.& tit.26. a num. 12.& ſequent. volum. 1. Hy-
pol. Riminal. conſ.185.num.54. in fine. Vincen. de
Franc.deciſ.677.lib.4. Gomez.l.50.tauri num. 38.
Fontanel. de pact. dotal. clauſ. 7.gloſ.2.p.1. a num.
27.& ſequent.volum.2.Papon.conſ.51.num.19.Co-
ſta de retrotractio.c.8.caſu 31.num.1.Surd. de alim.
tit.8.priuil.49.num.15.Aſini de exequution.§.7. c.
105. nu.4. Peruſin. dec. 66.num.28 Rota Roman.
apud Cardin. Mantic. deciſ. 166. Gaſpar. Anton.
Theſaur. q.forenſ.34.lib.2. Caualcan deciſ.15.num.
14.par.4.Statil. Pacific. de Saluiano interdicto in-
ſpection.3. cap.4.num.43. Becci conſ. 114. numero
66.lib. 2. Trentaciq. vari. reſol.lib.3.tit. de pignor.
& Hypothec. reſol. 9.a num. 25. & ſequen. Griuell.
deciſ. Senat.Dolan.65.num.2.14. 15. & ſequen. &
latius dec.133.Torus in compend. deciſ. verbo Hy-
potheca , & in dote promiſſa Paſchal. de viribus
patr. poteſtat.part.1.cap 4.num.71.Molin.de con-
tract. diſputat. 438. num. 10.Ceuall.commun. con-
tra comm. quæſt.790. num. 35. Gratian. diſceptat.
53.n.1.2.3.& ſequen.Berretta conſ.304.Rota Aue-
nion. deciſ. 25.nu.1. Ricc.collectan.1544.Gama de-
ciſ.355.Giurba in conſuetud.Meſſan. cap. 13. gloſ.3.
ſub nu.32.Pellici in conſuetud.Auerſ.9.n.141.Reÿ-
ger.Theſaur.iuris verb.Dos nu.160.Marta l.1.ff.ſo-
lut. matrim. q.2.3.& 4.

Licet enim in contractibus niſi a tempore eue-
nientis conditionis obligatio incipiat implemē-
3 tō † tamen conditionis cū caſualis vel mixta ſit,
cōditio , & nō mere poteſtatiua ad initium obli-
gationis retrotrahitur, perinde ac ſi a principio
principalis obligatio , & conſequenter hypothe-
ca incæpiſſet,l.potior eſt in ſi.princ.& leg. qui Bal-
neum ff. qui potior,in pign.habeant.Tiraquell.de re-
tract. lignag. in ſi.n.12. Pariſ.conſ. 11. n.70.vol.1.
Ber. conſ.46.n.15.lib.1.Surd.conſ.335.n.23.24.&
conſ.382. num. 14. Anton. Faber. C. de Sacroſan.
Eccleſ.lib.1 .tit.2. diſin.19.nu.6.in allegatis etiam
ad tertij, prejuditium lib.7.tit.7. defin. 36. Aſi-
ni.de exequutio.§. 7.c. 32.& 33.Ponte conſ.36.n.
4 38.lib.1.Sic & dotis † reſtituendæ hypotheca a
tempore ſoluti matrimonij regulariter ortū ha-
bens,(iuſta communē reſolutionem ſupra firma-
tam) idque cum per caſualis conditionis imple-
mentum accidere conſtet , morte alterius con-
iugum , implementum conditionis prædictæ ad
conuentionis , & contractus matrimonialis ini-
tium retrotrahi quo hypothecam ortum habe-
re , & hac ratione procedere diſpoſitionem dict.
leg. 1. ff. qui potior. in pign. habean. profitentur
Gutier.de iuramen. confirmator p. 1.cap. 46.nu. 10.
Gratian. diſcept. 53. a num. 1.& ſequen. Coſta de
retrotraction. cap 8. caſu 31. num.1. Fontanell. de
pactis dotal.clauſ. 7. gloſ. 2. p.1. num. 33. vol. 2.
Griuel. deciſ.133. n.3.4.& ſeq. Pancirol.conſ. 118.
num. 19.Pariſ. conſ. 69. a num. 132. lib. 3. Senares
in l. poſt limita 7.n. 4. ff. de reiudicat. Barboſ.in 3.
p.l.1.ff. ſolut. matrimon. nu. 33. Laſarte de decima
vendit. cap.5.num.10.Vincen. de Franc. dec. 677.
n. 1. par.4.

5 Fundamento prædicto nec reſiſtit dici † condi-
tionem prædictam potius poteſtatiuam cenſeri ;
ſi quidem in poteſtate hypothecantis viri eſſet ,
etiam ſequuto matrimonio dotem promiſſa non
recipere l.vir ab eo 50.ff.de iure dotium & propte-
rea conditionis impletæ , & ſoluti matrimonij
tempus,non autem conuentionis eſſe inſpicien-
6 dum ; nam dotem † promiſſam non recipere ma-
rito honeſtè prohibitum cenſetur . Primò ne mo-
lier facto viri indotata remaneat , pariter ne ipſi
marito nimis hoc ſit incommodum propter one-
ra matrimonii ,quæ ſine dote ſubſtineret Bar.poſt
Gloſ. in dict.l. 1. §. qui potior. in pign. Vincen. de
Franc. deciſ.677. nu.1 . 2. Griuell. deciſ. 133.num.
12. Neguſan.de pignor. 4.membr.2. part. num. 77.
7 Bal. Nouell. de dote p.10.num,38. Secundò † quia
ex non receptione non remaneret maritus libe-
ratus cum nolens dotem promiſſam recipere te-
manent nihilominus obligatus reſtituere , dicta
l.vir ab eo ff. de iure dotium Barboſ. in 3.p. l.1.ff.ſo-
lut. matrimon.nu. 33. verſ. non obſtat ſecunda diffi-
8 cultas. Tertio præmiſſis inſpectis † id dicitur fieri
non poſſe, quod nec honeſte,nec commodè fie-
ri poteſt l.nepos proculo ff. de verb. ſignific. Griuell.
dec.133.n.13.Vincen.de Franc.dec. 677. n.1.& 2.
9 lib.4. & † reſupinè virum facere,diceretur dotem
promiſſam non recipiendo,cum matrimonij one-
ra ſubſtineat,dicit Odoffred.in dicta l.nepos proculo.

10 A quo tamē tempore † huiuſmodi dotalis hy-
potheca incipiat nempè ſi eius retrotractio ad
tempus initorum capitulorum nuptialium per
verba de futuro.& dotis promiſſionis, vel ad tē-
pus contracti matrimonij fiat, magis dubitatum
fuit ex varietate opinionem , & ambigua fuit re-
putata quæſtio,propter creditorum prejuditium
medio tempore contrahētium quia ſi hypotheca
à die capitulorum inciperet,omnes, qui poſt ca-
pitula contraxerunt poſteriores doti eſſent ſi ve-
ro a die matrimonij ſequuti, hij qui medio tem-
pore inter capitula & ſubſequutum matrimoniū
contraxerunt, doti anteriores eſſent eique præ-
ferentur.

11 Et ad tempus † initorum capitulorum , dotiſ-
qoe promiſſionem retrotrahitionem hypothecæ
dotis fieri ad præiudicium creditorum medio tē-
pore contrahentium, matrimonio tamen inde
ſequuto. per text.in d.l. 1. ff. qui potior. in pign.ha-
beantur vbi Glo. Bar. Bal.& alij dicunt Anton. Fa-
ber C. de iure dotium lib. 5. tit.7. defin. 15. Vinc.
de Franch. deciſ. 677. part. 4. Coſta de retrotract.
cap. 8.caſu 31.n. 1.Gomez.l. 50. Tauri n. 38.Vil-
lalobos commun. opin.litter. H.nu. 47. Pariſ. conſ.
102.nu. 16. 17.lib. 3. Gratian. diſcept. 53. a n. 1.
& ſeq.Couarr.var. reſol lib. 1. cap.7.ſub n. 6. verſ.
ceterum.

Digitized by Google

*ceterum Griuell. late deciſ.*133.vbi contrarietatem eorum, quæ ipſe dixerat *deciſ.* 67.conatur euadere *Peruſin.deciſ.66.nu.*28. *Ceuall.commun. contra commun. q.* 790. *n.* 35. *Molfeſ. in conſuetud. Neap.par.6.de iure dotium q.* 2.*a n.*15.*ad n.*26.*&* *q.9.n.*15. *Milan. deciſ.*13.*n.*21.*lib.*1. *Aſin. de exequution.§.7.cap.*105.*n.*4.*Surd.de alimen. tit.8.priuil.*49.*n.*14.15.*Affl. dec.* 402. *Ricc.collect.* 1544. *Fontanell. de pactis dotal clauſ.7.gl.2.p.*1. *a n.* 27. *ad finem,& n* 35.relatis auctoritatibus pro vtraque opinione, cum iſta reſidet veluti doti magis fauorabili, ſed in facti contingentia punctum in eo ſenatu indeciſum adhuc pẽdere teſtatur; ſicq;
12 † in promiſſione dotis, facta ſub conditione ſi ſummus Pontifex in matrimonio inter prohibitos, & coniunctos contracto diſpenſauerit ſequuta diſpẽſatione hypothecã oriri a die promiſſionis nõ diſpẽſationis,& matrimonij ſubſequuti *dixit Gama deciſ.*355.licet ipſi prædicta ſententia non probetur *ex Neguſantio, & alijs infra adducẽdis Franc.dict.deciſ.677.ſub num. 7.p. 4.Theſaur. lib.2.quæſt.forenſ.34.ſub num.4.&* 5.

13 Contrariam opinionem † alij tenent fauore creditorum,inter promiſſionem dotis, & Capitula matrimonialia per verba de futura,cum expreſſa hypotheca contrahentium,& tempus cõtracti, & perfecti matrimonij inde ſubſequuti, attendendum dicunt vt dotis hypothecæ expreſſæ anteponendi ſint,& hypotheca dotis ad tẽpus contracti matrimonij, non dotis promiſſionis retrotrahatur, cum tempore matrimonij perfecte contracti,& non Capitulorum vere dos eſſe dicatur, *ad text. in l.fin. C. de don. ante nuptias. Bar. & Bald.in l. aſſiduis.C. qui potior. in pign. habean. Neguſant.de pignor.4.membr. 2.p.nu.* 79.*& 3.membr. 8.par.ſub numer.*1.*Becc. conſil.* 114. *nu.* 66. *lib.*2. *Polidor. Ripa.obſeru.* 263.*Guttier.de iuramen. confirmator par.1.cap.46 num.8. Gomez l.* 50. *Taur. n.*38. *Molin.de contract.diſput.*438.*n.* 10.*Bald. Nouel.de dote par.10.n.* 37.39.*& ſeq. Boer.deciſ.*331. *Soccin. conſ.* 369.*n.*4. *vol.* 2. *Giurb. in conſuet.Meſſ. c.* 13.*gloſ.3.n.*32. *Barb.bene in 3.p.l.1.ff.ſolut. matrimon.n.34.verſ. poſtremo notabis Ponte conſ.* 80. *n.5.6.lib.1. Griuell. deciſ.67.nu.* 2. 14 *ſeq. Mantica de tacitis,& ambig.conuention. lib.11.tit.* 19.*n.* 12.*& eod.lib.titul.* 26. *numer.*12. *&* 14. *Bertrand. conſ.304.lib.1. Paſcal. de viribus patr.poteſtat.par. 1.cap 4.nu.* 71.*Ceſal.conſ.* 448.*nu.*14. *Trentacinq. var.reſol.lib.3.tit. de pig. & hypoth.reſol.* 9.*n.* 25. *Caualcan.deciſ.15.n.13.& 14.lib. 4.Hypol.Rimin. conſ.*185.*n.*54.*in fine Rota Auenion.deciſ.25.n.1. Gaſpar.Anton.Theſaur. lib.2.q.forenſ.34 n.4.&* 5. *Tiraq.de retract. lignag. §.1.glo.10. n.* 113. *Statil. Pacific. de Saluian. interdict.inſpec.3.cap.4.nu.* 43. *Rota Rom.apud Cardin.Mantic. deciſ.166.n.9.*10. qui conatur conciliare diſſidentes iſtas opiniones,vt prior procedat,opinio, quando ſtipulatio, & hypotheca per maritũ fuerit cõtracta in omnem caſũ, & euentũ dotis reſtituendæ, iſta vero poſterior locũ habeat quando ſtipulatio,& hypotheca fuerit reſtricta ad promiſſionem reſtituendæ dotis in omnem caſum ſoluti matrimonij, ex quo, tunc antequam fuerit contractum matrimonium actio ex ſtipulatione non oriretur nec hypotheca locũ haberet: cui diſtinctioni aſſentire viſum eſt *Fontanell. de pactis dotal.clauſ.* 7. *glo. 2.p.1.nu.* 38.*& ſeq.vol.*2.

14 Alij diſtinctionem † inter hypothecam dotis expreſſam,vel tacitam ſequuti ſunt,vt in expreſſa ad tempus initorum capitulorum retrotrahitio, fiat non dotis ſolutæ, & perfecti matrimonijs ſecus in tacita *Glo.in l.aſſiduis C.qui potior. in pig.habean. ſpeculator.in tit.de ſolution. §. ante omnia ad finem verſ.ſed pone cantraxi. Vincen.de Franch. deciſ.677.p.4.Gomez l.*50.*Tauri nu.*38.*Bald.Nouell. de dote par.* 10. *nu.*39.*Guttier. de Iuramen. confirmator. par.1.cap.* 46.*num.*8.*Neguſ. de pignor. p.* 2. *membr.4.n.*80.*Molin.de contract.diſput.*438.*n.*10. *Molfeſi.in conſuetud. Neap. p.* 6.*q.*1.*&* 2. *n.* 71. *in addit.Giurb.in conſuetud.Meſſan.ca.*13.*glo.*3. *num.* 32.*Trentacin.var. reſol.lib.3.tit.de pignor.& hypothec.reſol.* 9.*num.*26.27.*Polidor.Ripa obſeru.*263. *Griuell.dec.* 133. *Gaſpar. Anton.Theſaur. lib.2. q. Forenſ.* 34.*n* 5. *verſ.beneuerum Reyger. Theſaur.iuris verb.Dos num.*160. *Pellic. in conſuetud. Auerſ.* 9.*num.*141.*Torus in compend.deciſ.verb.Hypotheca in dote promiſſa.*

15 Sed diſſentiunt † à prædictorum ſententia indiſtincte admittentes hypothecam dotis,ſiue tacitam,ſiue expreſſam ad tempus dotis promiſſionis ſcilicet contracti matrimonij retrotrahi *Iacob de Arena,Rainer.Cin. Bart.& Salicetus in dict. l.aſſiduis Neguſan. de pignor.4. membr .2. p. ſub n.* 80.81. *& membr.1. 5.par.num.*14.*Bart.in l.fin.C. qui potior. in pign.habean. & cogitandum cum Bartulo dixit Bal. Nouel.de dote p.10.ſub num.39.verſ. ſi verò non appareret Soccin. conſ.*269.*verſ.4.& vltimo num.4. volum.*2.*Griuel. deciſ.* 67. *num.*14.*& 16.dec.*133.*nu.*25.*Barboſ. in 3.p.l.1.ff. ſolut. matrimon. num.*34. *Boer.dec.*331.*Vincen.de Franc. deciſ.677.ſub nu.6.vbi deciſum teſtatur Cephal. conſ.* 448.*n.* 35.*Mantica de tacit.& ambig cõuen.lib.*11. *tit.*19.*nu.* 12.*in fine Pancirol. conſ.* 180. *nu.6.verſ. ſed poſito Ponte conſ.* 80. *num.5.lib.* 1. *Fontanel.de pactis dotal.clauſ.7.gloſ.* 2. *par.* 1. *num.* 27. *in fin. vol.* 2

Magis ex ijs contrarijs ſententijs quadrat te-
16 lata, † nempe retrotrahitione, hypothecæ dotalis ad perfecti matrimonij tempus fieri, & non promiſſionis dotis ad fauorem creditorũ medio tempore poſt capitula, & ante matrimonium ſubſequutum contrahentium, & hypothecam acquirentiũ,non admiſſa differentia inter expreſſam, vel tacitam dotis hypothecam, cum qua cenſuit M.R.C.pro Petro Trigona,contra Andreã Grillo, & Ioannem Baptiſtam Montiduto 16. Nouembris 1617.

17 Quod oſtenditur procedere,† ne dum quando dos ante matrimonium perfectum in nuptialibus tabulis per verba de futuro promiſſa viro fuiſſet, ſed etiam ſi eo tempore eidem fuiſſet ſoluta ex quo tempore prædicto, & ante matrimonium perfectum dos non erat,*Bald. Nouell. de dote part.*10. *ſub num.* 39.*Becci. conſil.*114. *numer.* 66.*lib.2.Fontanell. de pactis dotal. clauſ.* 7.*gl.* 2 .*p.* 1.*n.*31.*vol.2.Vincen.de Franch.deciſ.677.num.* 5. *part.*4.

18 Si verò† promiſſio dotis non appareret facta

ante

Digitized by Google

ante matrimoniũ contractum, ſed poſt matrimonium tunc hypotheca dotis traheretur retro, nõ ad tempus contracti matrimonij, prout in caſu promiſſæ dotis ante matrimonium ſubſequutum ſupra firmatum eſt, ſed ad tempus promiſſionis ipſius dotis *Bal. Nouel. de dote par. 10. ſub num. 39. verſ. ſi vero.*

19 Idemque dicimus, † concluſionem prædictam procedere etiam ſi poſt dotis promiſſionem, & matrimonium ſequutum de dotis numeratione per ſolam mariti confeſſionem de recepto coſtaret quia ea ad tẽpus matrimonij contracti retrotrahitur ſicut ſi de reali dotis numeratione appareret, cum etiam ad præiudicium creditorum eo caſu mariti confeſſio ſufficiat, ſtante antecedenti dotis promiſſione in capitulis nuptialibus per dotantes viro facta ante matrimonium perfectum, maxime poſt lapſa tempora ad apponendum exceptionem non numeratę dotis. *Bald. Nouell. de dote p. 10. ſub n. 39. verſ vidi tamen dubitari Fulgoſ. conſ. 216. nu. 2. Afflict. deciſ. 402. Couarr. var. reſol. lib. 1. c. 7. ſub n. 6. verſ. Cæterum Barboſ. in 3. p. l. 1. ff. ſolut. matrim. n 34. verſ. denique, & in 6. p. eiuſdem l. 1. num. 52. Grinell deciſ. 133. nu. 23. Peruſin. deciſ. 66. nu. 25. & 28. Molfeſ. in conſuetud. Neapol p. 6. q. 9. num. 13. 14. 15. Fontanell. de pactis dotal. clauſul. 4. gl. 26. nu. 32. vol. 1. & clauſ. 14. gl. vnic. p. t. n. 31. 32. & ſeq. vol. 2. Cornazan. dec. 130. Moliu. de contract. diſp. 439. Gabr. de iure dotium concluſ. 4. num. 1. Rota Auenion. deciſ. 25. Menoch. lib. 3. praeſ. 12. & 13. Aufrer. ad Cappel. Toſolan. dec. 340. num. 2. Surd. conſ. 117 num. 23. conſ 322. n. 22. conſ. 397. num. 4. 5. 6. deciſ. 55. nu. 5. deciſ. 116. n. 1. & 10. Becci. conſ. 52. nu. 10 lib. 1. Maſcard. de probation. concluſ. 566. nu. 9. & 10. Gratian. dec. 103. n. 7. & 8. deciſ. 237. n. 7. & diſcept. 362. nu. 16. 17. Fachin. lib. 8. controuer. iur. cap. 87. Caſtill. deciſ. 106. n. 36. vol. 2. Milan. dec. 7. nn. 44. & 52. lib. 1. Aluar. Velaſc. deciſ. 5. n. 9. & 11. Sanchez. de matrimon. lib. 6. diſput. 9. nu. 10. Magon. deciſ. 68. n. 10. in Florentin. Gabr. conſ. 163. n. 1. lib. 2. Mariſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 8. num. 13. Rota Roman. apud Cardin. Seraſin. deciſ. 795. & apud Statil. Pacific. poſt tractat. de Salniano interdicto deciſ. 36. n. 4. & deciſ. 98. nu. 7. & 145. apud Farin. deciſ. 124. n. 3. p. 2. tom. 3. & t. 4. diuerſor. deciſ. 263. & deciſ. 269. Centolin. in addition. ad Farin. deciſ. 45. littera A. poſt tom. 1. conſilior. impreſſ. Theſaur. dec. 112. vbi Gaſpar in addition. Anton. Faber. C. de dot. cauſ. non numer. lib. 5. tit. 10. defin. 3. Ceual. commun. contr. commun. q. 432.*

SVMMARIVM.

1 *Reuiſionis, ſiue ſupplicationis remedium non competit, niſi ſemel aduerſus ſententiam.*

2 *Appellare, ſeu Tertio prouocare non licet aduerſus tres ſententias conformes.*

3 *Reuiſio, ſeu ſupplicatio non poteſt peti aduerſus tres ſententias conformes.*

4 *Princeps non poteſt de ordinaria poteſtate per reſcriptum concedere tertiã appellationem, niſi per viam priuilegij de poteſtatis plenitudine, princeps concederet num. 5.*

6 *Princeps non poteſt per reſcriptum committere reuiſionem rei iudicatæ, niſi per viam priuilegij.*

7 *Principis reſcriptum, quod reuiſione pẽdente in ſententia exequutione ſuperſedeatur non valet niſi de plenitudine poteſtatis id fiat.*

8 *Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam tranſactam in rem iudicatam poteſt à Principe de plenitudine poteſtatis concedi.*

9 *Princeps poteſt committere, quod veritas cauſæ iam deciſæ iterum diſcutiatur auferendo ius parti per ſententiam quæſitum cum clauſula tamen non obſtante n. 10.*

11 *Appellari poteſt tertio, & pluries ab vltima ſententia, quæ nouum infert grauamen.*

12 *Appellari poteſt a mandato de exequendo nouum inferens grauamen.*

13 *Reuiſio ſecunda, ſeu ſupplicatio datur a ſententia in iuditio reuiſionis prolata, ſi ea nouum inferat grauamen. Declara n. 17. & ſeq.*

14 *Tertia Appellatio, vel ſecunda reuiſio tunc conceditur a ſententia quãdo in ea apponeretur aliqua declaratio moderatio, vel adiectio, ſi ex ea adiectione nouum inferatur grauamen, & num. 18. 19. & ſeq.*

15 *Tertia appellatio, vel ſecũda reuiſio ab vltima ſententia tantum datur quo ad nouam adiectionem inferente nouum grauamen.*

16 *Secunda reuiſio non datur niſi ex magna cauſa.*

20 *Appellatio non conceditur ei qui ex ſententia non grauatur, cum grauamen det cauſam appellationi, & nu. 21. & 23.*

21 *Appellatio eſt iuris auxilium contra grauamen a iudice illatum.*

22 *Reuiſio æquiparatur appellationi niſi in caſibus in quibus reperitur expreſſa differentia.*

23 *Appellare non poteſt vtraque; Pars a ſententia, quæ vnam tantum partem ad omnia petita condemnat niſi tantum pars condemnata.*

24 *Iudex, qui condemnare reſeruat, dicitur partem grauare.*

25 *Reſeruatio in ſententia non trahitur ad expreſſe deciſa in ea, & intelligitur circa non deciſa.*

Reſeruatio in ſententia non impedit eius exequutionem n. 25.

Reſeruatio iurium in ſententia cenſetur facta, vt alio modo, & iure quam ex deductis agatur n. 25.

ARGVMENTVM.

Nouum Grauamen quando dicatur ex sẽtentia illatum, vt tertia appellatio, vel ſecunda reuiſio concedatur.

RESOLVTIO VI.

1 REuiſionis ſiue ſupplicationis † remedium niſi ſemel vtrique parti concedi regulariter diffinitum eſt. *l. ſi quis aduerſus. Cod. de præc. imper offeren. Franch. deciſ. 135. Afflict. deciſ. 231. vbi Vrſil. Theſaur. deciſion. 122. & deciſ. 246. Guid. Papa deciſ. 341. Caual. deciſ. 15. num. 10. 11. lib. 1. Cancer. variar. reſolut. libr. 3. cap. 17. nu. 321.*

321. Rebuff. de auocation. art. 2. n. 125. fol. 453. & de ſuplication. in præfaction. n. 43. 44. 69. 98. & 102. fol. 511. ſ. 1. Caſtrenſ. in l. ſi quis n. 3. C. de præci imperator. offerend. Contard. in l. vnica C. ſi de momentan. quæſt. 8. num. 39. Caualc. de Bracchio regio p. 6. fragmen. 122. Muta deciſ. 42. nu. 1. 2. & ſeq. Scaccia de appellation. c. 2. q. 19. remed. 3. n. 28. fol. 885. Petr. de Gregor. Tholoſan. eod. tractat. lib. 1. cap. 6. num. 12. & 16. & lib. 2. cap. 25. in fin. Surd. conſil. 102. & 277. Dec. conſ. 47. lib. 1. Anna alleg. 26. nu. 7. Couar. practicar. q. c. 25. nu. 6. Aloyſ. de leo in l. 1. C. ne liceat. tertio prouocar. Menoch. conſ. 1044. n. 2. & 3. alios multos ſecundum ſuũ inſtitutum affert. *Giurb. deciſ. 66. nu. 1. 2. & ſeq. Aluar. Velaſ. deciſ. 51. n. 20. & 21. Maſtrill. deciſ. 45. n. 16. Camil. Bor. in ſũma dec. tit. 33. n. 48. & ſeq.*

2 Sicut † ſtatutum eſt poſt tres ſententias cõformes non licere tertio prouocare *l. Vnica C. ne liceat tertio prouocar. c. ſua nobis, & c. directa de appellation. Pariſ. conſ. 98. nu. 20. lib. 3. Gratus conſ. 80. n. 1. lib. 2. Cephal. conſ. 209. n. 12. Peregrin. conſ. 73. n. 1. lib. 1. Theſaur. deciſ. 122. num. 1. Couar. practicar. quæſt. cap. 4. col. 2. & cap. 15. n. 8. Decian. conſ. 45. nu. 6. lib. 1. Rebuff. de appellat. art. 7. gl. 2. nu. 29. Gratian. deciſ. 146. nu. 12. Scaccia de appell. cap. 2. q. 17. limit. 1. nu. 1. & per tot. Menoch. conſ. 345. n. 51. Carpan. ad ſtatut. Mediol. c. 136. n. 9. Marant. in ſpecul. p. 6. actu 2. n. 269. Peguera deciſ. 187. nu. 1. Trentacinq. variar. reſolut. lib. 2. de appell. reſolut. 15. n. 1. & 2. Muſchatell. in praxi totius iuditij appellationis par. 3. gloſ. prouocare a nu. 1. & ſeq. qui late exornat Caucer. variar. reſolut. lib. 3. cap. 17. n. 321. Gabr. de exequution. rei indicat. concluſ. 1. Cardin. Tuſch. concl. 403. littera A. Surd. conſil. 271. num. 65. Anton. Faber. in C. lib. 3. tit. 12. defin. 25. n. 3. in allegatis Gabr. Pereira a Caſtro deciſ. Portugal. 65. ſub nu. 1. Griuell. deciſ. Dolan. 62.*
3 *nu. 1. Amatus deciſ. 55. n. 1. & 2.* Nec aduerſus † tres conſormes poteſt peti reuiſio *Card. Tuſch. concl. 904. n. 33. lit. S. Giurb. dec. 66. n. 6. in fi. & n. 9.*
4 In tãtum quod † reſcriptũ cõcedens, vel permittens tertiam appellationem non tenet, nec poteſt Papa, vel Princeps de ordinaria poteſtate hoc permittere *c. tu à nobis de appel. & alij per Marcheſan. de commiſſion. p. 1. c. 3. num. 30. fol. 30. & p. 2. cap. 1. vel 4. nu. 1. 2. 3. fol. 355. Cauagnol. in decret.*
5 *Montis ferrat. 14. q. 9. fol. 224.* Niſi † tertiam appellationem concedat Princeps per viam priuilegij, vt de poteſtatis plenitudine *Innocen. in cap. eum ſuam nobis de appell. Dec. & Socc. in l. ſingulis ff. de exequut. rei indicat. Maſtrill. de magiſtratu lib. 3. cap. 4. num. 388. & num. 391. vol. 1. Scaccia de appellatione. q. 17. limit. 1. n. 3. & ſeq. fol. 428. Gabr. de exequ. rei iudic. concluſ. 1. num. 35. Muſcatello in praxi appellation. p. 3. gl. prouocare nu. 11. & ſeq. & n. 27. & ſequent. Rodulfin. de abſolut. princ. poteſtat. c. 3. n. 16. Muta deciſ. 42. n. 19. Trentacinq. variar. reſol. lib. 2. de appell. reſol. 15. n. 11.*

6 Idemque hoc caſu † Princeps non poteſt committere reuiſionem rei iudicatæ *dixit Deci. Guid. Pap. & Rebuff. per Theſ. deciſ. 122. n. 3.* niſi pariter de poteſtatis plenitudine hoc fiat *Bald. in cap 2. n. 5. de offitio deleg. Iaſon. in l. iuſtitia n. 9. in princ. ff. de iuſt. & iure Alex. conſ. 77. n. 3. & conſ. 94. vol. 2. Gozad. conſil. 85. num. 16. Deci. conſ. 198. nu. 2. Maſtril. de Magiſtrat. lib. 3. cap. 4. nu. 392. vol. 1.*
7 *Giurb. deciſ. 35. n. 2.* Sicut neque † valet reſcriptũ Principis quod reuiſione pendente, in ſententiæ exequutione ſuperſedeatur, ea ratione, quia reſcriptum huiuſmodi eſt contra ſtilum, & contra ius, & conſuetudinem, & cenſetur ſubreptitium ſi non fiat mentio de contrario ſtilo, & conſuetudine, & cum clauſula non obſtante, & debet pars citari niſi hoc fiat de plenitudine poteſtatis *Guid. Papa deciſ. 420. Petr. de Greg. Tholoſan. de appel.*
8 *par. 1. cap. 6. num. 15.* videmus etiam † Principem poſſe de plenitudine poteſtatis reſtituere in integrum aduerſus ſentẽtiam tranſactam in rem iudicatã, licet ei de rigore iuris id prohibeatur *Sur. conſil. 198. ſub n. 25. ex Bal. conſ. 252. incip. querelæ præces vol. 1. Ponte deciſ. 26. num. 14. & de poteſtat. Proregis tit. de diuerſis prouiſion. tit. de donis, & expenſ. n. 22. Cabedo. deciſ. 12. p. 1. Caſtald. de imperator. q. 110. verſ. 141 & 300. Boſſi. de ſupplication. aduerſ. rem iudicat. num. 1. Maſtril. de*
9 *Magiſtr. lib. 3. cap. 4. num. 389. & 391.* vbi quod † poteſt concedere, quòd veritas, cauſæ iam deciſæ iterum diſcutiatur auferendo ius parti quęſitum per ſententiam *Ang. in l. fin. C. ſent. reſcind. non poſſeſſ. vbi Bal. Curt. Iun. conſ. 1. n. 20. Gozad. conſ. 10. nu. 17. Cuma. & Socc. in l. ſingulis. nu. 3.*
10 *ff. de exequut. rei indicat.* dummodo id faciat † cũ clauſula non obſtantibus *iuxta notata in l. fin. C. ſi contra ijs, vel vtilit. public. Bal. & Innoc. in cap. cum ſuam nobis de appellat.*

11 Tamen prædicta omnia limitantur vt poſſit † tertio appellari a ſententia vltima quæ nouum infert grauamen, cum quo ad nouo grauamen ex vltima ſententia in latum non tertia, ſed prima dicatur ſententia, & appellatio *Ang. in l. 1. C. ne liceat tertio prouocar. & in l. ſi cũ exceptione §. hic autem ſub n. 4. ff. quod metus cauſ. Speculator. in tit. de appellat. §. Quoties n. 1. verſus finem ibi item non licet tertio lib. 2. Abbas in cap. ſua nobis nu. 7. verſic. vel dic. Franc. in cap. directa ſub numer. 5. de appell. Deci. in dicto cap. ſua nobis num. 20. verſ. concluſio, & conſ. 385. in princ. Marant. in ſpec. p. 6. actu. 2. princip. in verb. quandoque appellatur nu. 269. 270. 280. & 281. Barzi deciſ. 55. num. 8. Contard. in l. vnica limit. 19. num. 16. in fi. num. 17. & ſeq. C. ſi de moment. poſſeſ. Couarr. practic. quæſt. c. 25. ſub nu. 6. Theſaur. deciſ. 122. ſub n. 6. verſ. in oppoſitum. nu. 7. in fine Scaccia de appellat. cap. 2. q. 17. limit. 1. a nu. 40. & ſeq. fol. 433. & num. 45. 46. & ſeq. Soccin. conſ. 39. n. 18. lib. 1. Piguera deciſ. 187. numer. 4. Crauett. conſ. 183. num. 4. Surd. conſ. 102. numer. 3. & 14. conſ. 277. numer. 18. & 19. Amat. deciſ. 55. num. 3. Trentaciq. variar. reſol. lib. 2. de appellat. reſolut. 15. num. 3. 4. & 8. Caſtrenſ. conſ. 163. colum. 2. vol. 2. Cephal. conſ. 209. num. 12. Caualcanus deciſ. 15. lib. 1. Fontanell. de pactis nuptial. clauſul. 4. gloſ. 18. par. 4. num. 116. 117. & ſeq. vol. 1. Muſchatel. in praxi. appell. p. 3. glo. prouocare nu. 10. 16. 17. & 45. Alex. conſ. 77. num. 1. vol. 2. Cauagnol. ad decretum Montisferrati. 4. §. 1. nu. 19. 20. & decret. 14. quæſt. 1. nu. 5. Menoc. conſ. 345. n. 43. & conſ. 1048. num. 5. Carol. Tapp. lib. 2. de iure Neapol. tit. de offic. ſacri. conſ. pragmat. 5. nu. 16.*

Digitized by Google

Gratian.diſceptat.42.num.9. Rota Romana deciſ.
529.num 4.part. 2.tom. 4. in recollectis per Fari-
12 rinat. inde eſt etiam † vt a mãdato de exequẽdo
nouũ inſerente grauamẽ detur appellatio quãuis
regulare ſit ab eo appellari non poſſe. Capic.dec.
34.n. 4.late Rota Romana dec. 100.n.1. p.1.diuerſ.
13 Et hoc extenditur † vt eodem modo procedat in
reuiſione vt quamuis regulariter, vt dictum eſt
reuiſio non detur niſi ſemel;tamẽ ſi in iuditio re-
uiſionis ſententia lata inſerat nouũ grauamen,
tunc licebit iterum reuideri ita Conar.paſſim ſer-
uari teſtatur apud ſuprema Regia Tribunalia præ-
ctìcar.quæſtion.cap.25.nu.6.& refert Theſaur.dec.
122.nu.2.in fine,& latius deciſ.246. Caualcan. dec.
15.par.1. vbi ponit exemplum de cõdemnatione
expenſarum.Giurb.deciſ.66.num.10.in fin.
14 Ceterũ pro declaratione † iã præfatę limitatio-
nis, quam totius materię circa quã contingit du-
bitari quando ex ſententia nouũ dicatur in latũ
grauamen intelligas procedere quando in ſecũ-
da ſententia, vltima apponeretur aliqua decla-
ratio,moderatio,vel adiectio, cum tamen ſuper
illa noua adiectione, non fuerit in præcedenti
ſententia,ſeu ſententijs actum tacitè vel expreſ-
sè,ſed ſolum hoc in vltima ſententia fuerit diffi-
nitum.Item quando dicta noua adiectio inſeret
nouum grauamen,& non aliter, & ita procedit
dicta limitatio,quod poſſit tertiò appellari, vel
ſecundò reuideri, ſecus aliàs, ità relatis verbis
Angeli explicat Conarr.dict.cap.25.practic. quæſt.
n.6.& cũ ſequuntur præcitati licet non ita late Scac-
cia de appellat.cap. 2.q.17. limitat.1.num. 44.45.
& ſeq.fol 434. Surd. conſ.102.ſub n.14. Fontanell.
de pactis nuptial.clauſ.4.gloſ. 18. par.4.nu. 117. in
fine vol.1.Cancer.variar.reſolution.lib.3. cap. 17.
ſub n.321. Rota Romana deciſ.100.ſub num.1.p.1.
15 diuerſor. Quod quidem intelligitur † vt detur
tertia appellatio,vel ſecunda reuiſio, quò ad illã
adiectionem tantũ,per quã infertur nouum gra-
uamen Scaccia de appellat. c.2. quæſt.17.limit.1.n.
44. Alex.conſ.77. in cauſa, & lite ſub nu. 1. lib.2.
Cranett. conſ. 183.n.1. Theſaur.deciſ.122. nu. 7.in
prin.Muſcat.in prax.p.3.gl.prouocare n.17.& ſub n.
16 45.verſ.quia hoc intelligendũ. Itẽ † ſecũda reuiſio
non conceditur niſi ex magna cauſa Menoc. conſ.
1044.nu.3.conſ.1048.nu. 20.& de arbitrar. in ad-
diction. quæſt. 70.nu. 48.Cardin.Tuſc.concluſ. 904.
num.26.& 36.littera S.Caualcan.de Bracchio Regio
p.6. Fragmen.122.Rebuff. de ſupplicat. in princ. nu.
88.Giurb. deciſ. 66.n.14.Sola ad conſtitut. Sabaud.
de modo ſupplicandi gl. 2.nu.13.22.& 25.Randenſ.
deciſ.144. Et verè in Regno de raro audiui quòd
fuerit data ſecunda reuiſio niſi in vna cauſa inter
Baronem Petrę contra Donnam Dianam Barteſi,
& fuit ex eo,quò in ſecũdo iuditio reuiſionis no-
uum fuit illatum grauamen ex noua condemna-
tione facta ad vntias 1200.de quibus in primo
iuditio nec tacitè nec expreſsè fuerat tractatum.
Ex quibus vidimus per iudices in cauſa dene-
17 gatam Don Mario de Marchiſio ſecundam † re-
uiſionem ſententiæ prolatæ ad fauorem Ioannis
Andreæ Barrabino, & litis conſortium,nam per
Don Marcum eo prætextu petebatur ſecunda Re-
uiſio, quod ſecunda ſententia lata in iuditio re-
uiſionis fuerat differens à prima lata in primo
iuditio, quia in ſecunda ſententia, per quam
fuit dictum contra eum confirmando, primam,
quod non concedatur brachium aſſociatorium
fuit adiecta quædam reſeruatio iurium in fauo-
rem ipſius Don Marij,quòd poſſit vti ipſe iuribus
& remedis ſuis; Ergo,quòd propter appoſitionẽ
dictæ adiectionis, & iurium reſeruationis ſenten-
tia ſecunda eſſet difformis a prima, & compete-
ret ei ſecunda reuiſio.
18 Quod fundamentum † iuſte fuiſſe reijciendum
patet nã licet fateri opporteat, quod circa dictã
adiectionem ſecunda ſententiam ſit difformis a
prima vt patet ad ſenſum cum in prima non le-
gatur talis reſeruatio iurium in ſecunda adiecta
tamen abſolutè negandum eſt quòd propter hoc
detur ſecunda reuiſio limites eum concluſionis,
vt detur ſecunda reuiſio,quemadmodum dictum
eſt,ſunt non ſolum quòd ſecunda differat a prima
propter aliquam declarationem, moderationem
vel adiectionem,appoſitam in ſecunda, ſed, op-
portet,quod dicta adiectio nouum inferat graua-
19 men.Proinde † non ſatis eſt aliquid de nouo adij-
ci in ſententia vt tertia appellatio,vel ſecunda re-
uiſio cõcedatur niſi de nouo pars ex eo adiecto
grauetur Aretin.in l. ſtipulationum aliæ in princ.
col.1.& 2.ff de verbor.obligation.Contard.in l.Vni-
ca limit. 18.num. 2. & limita.19.n.19.in fine & n.
20. C.ſi de momentanea.poſſeſſion. Lancellot.de attẽ-
tat.p. 2.cap.12.limit.21.principal.n.27. Scaccia de
appellat.cap.2.q.17.limit.21.num. 44. fol. 709. &
ead.q.17.limit.1.num.48.fol.435. Et hoc quidem
20 generale † eſt quia appellatio non datur niſi ei,
qui per ſentẽtiam grauatur,& ceſſante grauami-
ne ceſſat appellatio, quia grauamen eſt cauſa
appellationis, aliàs appellatio eſt nulla, & fru-
ſtratoria, & non ſuſpendit neque deuoluit, cap.
vt debitus,& c.cum ceſſante de appellat.l.ſi.C.quãd.
prouoc. Franc.in c.ſi duobus n.1.de appell.Oſaſc.dec.
60.n.3.Barz.dec.52.n.10. Bald.in l. Vnica ſub n. 7.
C.ne lic. in vna eademque cauſ.Abba in cap.interpo-
ſit.70.notabil.vlt.ſub n.3.de appell.Scacc.de appell.
c.2.q.5.art.2.a n.94.& ſeq.f.67. qui late exornat.&
num. 117. fol. 71.Ruginell. eodem.tractat. §. 2.
cap.1. nu.144.& cap.3.n.408.Petr.de Greg. Tho-
loſ. quoque in eod. tractat.de appellat.lib.5.cap. 1.a.
1.& cap.4.nu.3.Surd. conſ.102.num.13.Nicell. de
concord.gloſ.concord.6.Fallent.43.ſub. n. 84. tom.
18.fol.194.Card.Tuſch.concluſ.361.littera A. Ti-
raquell.in tract.Ceſſan.cauſ.p.1.n.3.& n.41. Caual-
can.deciſ.6 num.5.p 1.Cephal. conſ.555.nu.1.Rota
Romana deciſ.659.num.5.in vltimis recollectis per
Farin. Albert.Brun.conſ.53.n.1.Marcheſan.de cõ-
21 miſſion.appellat.p.1.fol.298.c.28.n.1.Etenim † ap-
pellatio eſt iuris auxilium contra grauamen cap.
ſubiectum, & cap.cum ſpeciali de appellat. Gramat.
vot. 2. n.10. Afflict.deciſ.188.nu. 6.Petr.de Greg.
lib.4.de republica cap.6.nu.7.& Sintagmat.iuris l.
32.cap.10.num.2.per Valenſol.conſ.43 num. 149.
22 Et reuiſio † æquiparatur appellationi niſi in ca-
ſibus,in quibus reperitur expreſſa differentia Ca-
pic.deciſ.28.ſub n.11. Roland.conſ.94.n.9. verſ. ſed
præmiſſis lib.1.Scaccia de appellat.cap. 2.q. 19.re-
med.3.n.24.in fin.n.ſeq.fol.884.& 885. Afflict. in
proem.

Digitized by Google

proem.conſtit.q. 10.*Peregrin. conſ.*79.*n* 3.*lib.*1.*Menoch.de arbitrar.q.*70.*nu.*55.*Maſtril.deciſ.*39.*n.*9. *Cardin Seraph. deciſ.*495. *num.*1.*&* 8.Quas differentias recenſent *Capic. & Scaccia in locis nuper citatis Rebuff.in tractat.de ſupplication. in præfat. n* 84.*& ſeq.t.t.fol.*518 vbi ponit decem differentias *ſequitur Petr. de Greg.Tholoſan. de appellat.lib.*1.*c.*6.*n.*11.*& ſeq.Mohedan deciſ.*8.*de renuntiation. alias deciſ.*63.*vbi addi.litter.*A.verum dictam adiectionem,& iurium reſeruationem eſſe ad fauorẽ Don Marij euidens eſt,& potius potuiſſent prætendere grauamen ex hoc barrabini cõuenti, & ideò non licet Don Mario ſecundam petere reuiſionem ceſſante grauamine. Quod comprobatur
23 exemplo † de ſententia, quæ vna tantum partem condemnat ad omnia iuxta alterius partis petitionem pręppoſitam tunc nõ poteſt appellare, niſi pars condemnata quia poteſt pretendere ſe eſſe grauatam,non altera pars victrix;quia cũ nõ poſſit pretẽdere ſe eſſe grauatam appellare prohibetur.*Innocent. in cap.ſi duobus in princ. Franc. nu.*1.*verſ.ex quo nota Card Alex.n.*1. *Deci.nu.*2.*de appell.*quod ſentit ibidẽ *Abbas nu.* 1. *notabil.*1.*& nu.*20.*verſ.vlt. hic quęro ſequitur Scaccia de appel. c.*2.*q.*10.*art.*2 *ſub n.*4.*verſ.Primus caſus.f.*169.

24 Corruit pariter† illud quod ex parte Don Marij dicebatur *ex Alex.cõſ.*75.*lib.*7.*per Card.Tuſch. concluſ.*403.*nu.*4.*littera A.*vbi dicit,quod iudex, qui condemnare reſeruat, dicitur partem grauare:& idẽ propter illud nouũ grauamen oriens ex reſeruatione in ſecunda ſententia condemnatione ommiſſa competat illa appellatio,vel reuiſio, quæ alias non competijſſet nam non bene adaptarur ad propoſitum termini,in quibus *Alexander.* loquutus eſt quamuis admodum perplexe pręter morem loquatur *Alexand.* etenim caſu ſuo rectè conſuluit,quia ibi in caſu illo iudex debebat quæſtionem principalẽ controuerſam determinare liberando,vel condemnando, & non reſeruare,& in deciſam omittere quod ſecus agens iudex certum eſt quod actorem grauat, qui ideo iuditium inſtituendo agit, vt obtineat, vel vt ſua petitio quoquomodo iudicis ſentẽtia terminetur,& finiatur, ſed hoc in caſu iudex ſecũdi iuditij reuiſionis determinauerat principalem quæſtionem æquè vt determinauerat iudex primi iuditij pronuntiãs quòd nõ concedatur bracchiũ aſſociatoriũ,&hoc nõ reſeruauit quemadmodũ in caſu *Alex.*Benè verum quod huic deciſioni adiecit, quod reſeruarentur iura, & remedia ipſi D.
25 Mario ſuccumbenti. Quæ quidem † reſeruatio de alijs remedijs intelligitur, & alia via, qua potuiſſet ipſe iterũ petere, & ad bracchium aſſociatorium admitti: nam reſeruatio iurium facta in ſententia tranſacta nihil operatur vt impediat exequutionem ipſius ſententię,& non alterat ipſam in caſu expreſſo in ea deciſo, quia intelligi debet de iuribus aliunde competentibus, quam ex iuribus iã cognitis,& deductis,& in iuditio terminatis,& ita cẽſetur facta reſeruatio,vt alio modo, & iure quam ex deductis, & deciſis agatur *Iacob del Beluiſio in l.ſi pacto quo pœnam C. de pactis Bal.in l. item labeo ff. famil. erciſcund. & conſ.*100.*lib.*1. *Soccin,Iun. conſ.*67.*nu.*19.*lib.*1. *Gratus cõſ.*139.*n.*20.*lib.*1.*Gramat.deciſ.*66.*n.*5. 6. *Ponte conſ.*49.*n.*15.*lib.*1.*Ruin. cõſ.*114.*n.*11.*lib.*3. *Menoch.conſ.*422.*n.*32.*vol.*5.*& conſ.*795.*&* 828.*lib.*9. *Surd.conſ.*186.*num.*17.*Intrigl.ſing.*72.*nu.*3.*lib.*2.

S V M M A R I V M.

1 *Creditor poſterior anteriori ſoluens in omni iure,& loco eiuſdem ſuccedit citra aliquam conuentionẽ de ſubintrando nec ceſſionem nu.*2.3.*& ſeq.*

Extende etiam ſi tertius,& quartus,aut vlterior creditor hypothecarius anteriori ſoluat nu 2.

4 *Prior Creditor poſteriori ſoluens in eius locũ abſque pacto de ſuccedẽdo,vel creditori ceſſione ſubintrat.*

5 *Creditor vnus alteri ſoluens in perſonali hypothecaria,ac vniuerſo iure, & loco creditoris dimiſſi, & ſoluti ſuccedit etiam in dominio n.*6.

7 *Creditor anteriori ſoluens in eiuſdem creditoris dimiſſi hypothecam ſuccedit,non autem in nouam, & de iure fictam.*

8 *Soluens,qui ſubingreditur in locum dimiſſi creditoris duplicem acquirit hypothecam vnam ex ſui perſona,alterã ex perſona creditoris potioris ſoluti.*

9 *Secundus creditor priori ſoluens hypothecam prioris creditoris acquirit ſi ipſe quoque hypothecarius creditor ſit ſecus ſi Chirografarius niſi ſpeciali pacto talis creditor conuenerit de ſibi quærenda hypotheca creditoris ſolutis ex ceſſione. n.* 10.

*Ius offerendi non cõpetit creditori chyrografario ex defectu hypothecæ,niſi volente primo, vel poſterior chyrografarius creditor poſſideret num.*9.

11 *Pactum ad diſcurſum competens priori creditori acquiritur poſteriori ſoluenti via iuris offerendi,ſi ſecundus offerens hypothecam quoque habeat.*

12 *Extraneus ſoluẽs creditori tamquam emptor nominis abſque alio pacto de ſubintrando, in eiuſdem perſonalem hypothecariam,ac vniuerſum ius ſubrogatur,& ſuccedit.*

13 *Soluens pro debitore,cum rem vtilem pro eo geſſiſſe dicatur,contra eundem negotiorum geſtorum actionem acquirit.*

14 *Soluens pro debitore,& a creditore incontinẽti ceſſionem obtinẽs ſuccedit veluti ceſſionarius in loco & iure creditoris dimiſſi cedentis aduerſus debitorem,& n.*20.

15 *Extraneus,tam,ſi vellet cenſum ſupprimere, quàm ſi vellet eum non extinguere,ſed ſibi acquirere,& in locum reditualis creditoris ſuccedere, non admittitur creditore inuito,& cedere, nolente., & quid in creditore pro ſuo intereſſe cenſum ſupprimere volente.*

16 *Extraneus ſi ad euidentem pupilli vtilitatem eiuſdem debitum ſolueret,vel cenſum redimere vellet ad effectum ſubintrandi in locum creditoris dimiſſi, id cum minore tantum, vel pupillo agere poteſt abſque iudicis decreto.*

17 *Debitor creditori ſoluens ſua pecunia non ſubrogatur in locum creditoris dimiſſi, idque ratione extinctionis proprij debiti.*

18 *Pecuniam credens debitori vt creditori ſoluat, ad hoc vt eius locum ſubintret tria requiruntur.*

19 *Creditor præſumitur dimiſſus,& ſolutus a debitore ex pecunia extranei ad id ſerio mutuãtis animo ſubintrandi, quando incontinenti per debitorem*

Digitized by Google

rem creditori fuerit ſolutum.

20 *Extraneus cuius pecunia creditor a debitore dimiſſus eſt abſque, ulla conuentione, in creditoris locum ſubrogatur, ſi ab eodem iura ſua extraneo ceſſa ſint, nam ceſſione obtenta aliud opus non eſt. & num. 14.*

21 *Extraneus, ne dum in perſonali, & hypothecaria, ſed in omni iure, ac priuilegio integre, & vniuerſaliter ſuccedit eius creditoris, qui ſua pecunia a debitore dimiſſus eſt, præcedente pacto de ſubintrando, & alijs requiſitis.*

22 *Et dicitur ceſſionarius de iure abſque aliquo facto creditoris dimiſſi*

23 *Et ſuccedit etiam in viam exequutiuam creditori ſoluto competentem.*

24 *Soluens creditori abſque pacto de ſubintrando, ſolam perſonalem acquirit, niſi etiam de hypothecaria acquirenda actum ſit.*

25 *Pactum, & conuentio de ſubintrando loco dimiſſi creditoris ſufficit cùm debitore tantum fieri, & n. 26. & an ſaltem concurrere debeat ipſius creditoris ſcientia numero 27.*

28 *Pactũ de ſuccedendo in locum creditoris dimiſſi factum cum debitore incontinenti poſt pecuniarum numerationẽ valet, ac ſi ante ab initio factum eſſet ſecus ſi ex interuallo, niſi creditore volente, & eidem iura cedente.*

29 *Extraneus, cuius pecunia a reditusli debitore, & ſubiugante ſubiugatarius creditor de ſorte, & reliquis dimiſſus eſt an ſuccedat in locum potioritates reditu ac vniuerſo iure ſubiugatarij ſue pecunia dimiſſi, & ſoluti, & nu. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. & ſeq.*

32 *Extraneus pecuniam credens debitori redituali ad effectum reddimendi, & extinguendi cenſum, licet conueniat cum debitore de ſubintrando, vel ceſſionem acquirat in nihilum ſubrogatur in ius ſubiugatarij creditoris iam redemptione extinctum, licet proſit quo ad præteritos cenſus ſi qui ſunt, & ſortem principalem & nu. 38.*

34 *Reluitio cenſus animo faciendi fructus pro redimẽte non eſt redemptio, & extintiua ſuppreſſio, ſed translatiua venditio.*

Verba magis natura contractus deſeruiunt, quam natura verbis num. 34.

35 *Actio ad intereſſe competit ei, cui factum promiſſum adimpletum non fuit.*

36 *Hypotheca, an reſoluuntur facta cenſus redemptione animo faciendi fructus ſuos.*

39 *Secundus ſubiugatarius de cuius pecunia primus ſubiugatarius dimiſſus fuit per debitorem ſubiugãtem animo ſu eius locum, & iure ſubintrandi, an pro exactione futurorum cenſualium penſionum. vti poſſit priori contractu in cuius locum ſubingreſſus eſt, & quo caſu, & n. 40. & 41.*

41 *Secundus ſubiugatarius an vtatur contractu primi ſubiugatarij ſua pecunia a debitore dimiſſi, ſi omnia bona id ſecundo Contractu ſubiugata euicta ſint.*

41 *Mutuanti, contrahenti, vel ementi pignus a debitore, cuius pecunia per debitorem priori creditori fuerit ſoluta abſque aliquo pacto de ſubintrando, an acquirat ſaltem retentionem aduerſus poſteriores creditores, & nu. 43. 44. & 45. 46. 47. 48.*

44 *Ius offerendi competit poſteriori creditori contra emptorem rei hypothecatæ de cuius pecunia anterior creditor dimiſſus eſt.*

49 *Soluens in ius retentionis, quod dimiſſus creditor habebat ſuccedit.*

ARGVMENTVM.

Soluens quando in iuribus, & loco dimiſſi creditoris priuilegiati ſuccedat atque ſubintret.

RESOLVTIO VII.

ILlud vtique cõſtat, ſubingreſſionis ſeu ſubintrantiæ in ſoluti, dimiſſiq. creditoris locum materiã per difficilem exiſtimari idq; propter varios in ſe continentẽ iuris caſus; quos noſtrę iuris prudẽtię eximios profeſſores perpẽdiſſe, ac in iudicijs cõtrouerſi vidimus, vt nõ minorem quidẽ declarationem, quã metodum ad id requiri cenſeo; Primum itaque
1 † membrum ad materiæ declarationem conſtituitur. cùm ſecundus creditor anteriori, via iuris offerendi ratione ſuę hypothecę anterius debitũ ſoluit, qui in vniuerſum ius prioris creditoris integrè ſuccedit citra aliquam conuentionem de ſubintrãdo, & ſuccedendo nec ceſſione aliqua requiſita dummodò ex ſoluentis pecunia prior creditor dimittatur, vel ſaltẽ poſterior, ad prioris nomen pecuniam conſignet, vel congruè deponat, ſi primus recipere fortè recuſet *l. 1. C. qui potior. in pign. habean. vbi Bartol. & l. potior. §. fi. ff. eod. & l. fi. ff. de ijs qui in prior. cred. loc. ſuccedunt. Gl. in l. Ariſto. ff. quæ res pign. obligar. poſſ. & gl. in l. 1. C. de his qui in prior. creditor. locum ſucced. litter. A. verbo non accepiſſe. Neguſan. de pig. in 3. membr. 5. p. u. 10. Intrigliol. ſingul. 201. n. 14. lib. 2. Vincen. de Franc. deciſ. 134. num. 3. Barboſ. in leg. poſt dotem 41. num. 61. ff. ſolut. matrim. Crauett. conſ. 582. nu. 2. Ponte conſil. 87. num. 2. lib. 1. Curtar. deciſ. 61. num. 11. 12. 13. Roderiq. de ann. redit. lib. 1. quæſt. 14. numer. 21. & quæſt. 17. num. 11. lib. 2. Petr. de Greg. in Sintagmat. iuris lib. 23. cap. 22 numer. 2. Bart. in leg. Ariſto. num. 1. Bald. in leg. 1. C. de his qui in prior. creditor. num. 1. Angel. ibidem in princ. Corn. conſ. 245. volum. 2. Afflict. dec. 259. num. 1. in fin. Molin. de contract. diſput. 536. num. 17.* qui eadem
2 ratione † extendit, ſi tertius, aut quartus, aut vlterior creditor hypothecarius ſoluat aut offerat debitum primo, *Gregor. Lopez leg. 34. tit. 13. part. 5. verb. otro pleito. Rota Roman. dec. 293. num. 1. apud Farinac. t. 4. Anton. Faber in C. lib. 8. tit. 9. defin. 2. Mantic. de tacit. & ambig. conuen. lib. 11. tit.*
3 *28. num. 5. 8. 9.* Ratio eſt quia † cum iſta ſucceſſio creditoris in locum primi per ſolutionem, & oblationem fuerit a lege inducta ideo non requiritur aliquod pactũ cũ iuris miniſterio ita diſponẽtis ipſo facto inducatur ſucceſſio in locum pri-
4 mi, quæ procedere eadem ratione in intelligas † etiam, cum prior creditor poſteriori ſoluat ex eadem facultate iuris offerendi quæ quandoque an-

Digitized by Google

teriori aduerſus poſteriorem competit credito-
5 rem, ita vt non admodum † in perſonali, quàm
etiam in hypothecaria ac vniuerſo creditoris
iam dimiſſi iure, & priuilegio ſubrogetur *Gloſ.*
& Bartol. in leg. Ariſto, ne ratio num. 1. ff. quæ res
pignor. obligar. poſſeſſ. per text. in leg. 1. C. qui po-
tior, in pignor. habean. & leg. 1. Cod. de his qui in
prior. creditor. locum ſuccedunt, facit text. in l. 2. ff. de
ceſſion, bonor. Aſini de exequution. §. 7. cap. 55. nu. 3.
& 4. in princ. & num. 9 Neguſant. de pignor. in 3.
membr. 5. p. num. 13. Afflict. decis. 259. num. 1. &
ſequent. Mantica de tacitis, & ambig. conuen. lib. 11.
6 *tit. 28. num. 10*, vbi dicit etiam † in dominio ſecun-
dum creditorem ſuccedere, quãdo dominium in
priorem creditorem fuerit translatum.

Et quamuis *Gloſ. in l. 1. C. de his qui in prior. cre-*
dit. & in d. l. Ariſt. in eam fuerint ſententiã, vt ſuc-
7 cedatur † a creditore ſoluente priori creditori in
nouam non in primam hypothecam, quia vide-
tur ſolutione extincta, ſed in aliam hypothecã de
iure fictam; contraria tamen opinio mihi magis
probatur quod vtiq. ſuccedatur ad primam hy-
pothecam, quæ creditori competebat, ex quo ſo-
lutio non fit animo extinguendi primam hypo-
thecam, ſed animo illam acquirendi, conſequen-
di, & trasferendi. *Iacob de Arena, Cinus. Petr. de*
Bellapertic. Bald. & Salicet. in d. l. 1. adeò quod cõ-
munis detegitur contra *Gloſam, & Gloſam* repro-
bat, *Bar. in d. l. Ariſt. num. 7. Neguſan. de pignor. in*
3. membr. 5. p. n. 16. Surd conſ. 444. n. 10. in fi. & n.
8 *11.* & duplicem † acquirit ſeu habere dicitur hy-
pothecam vnam ex perſona ſua alteram, ex per-
ſona creditoris potioris ſoluti, *Mantic. de tacit. &*
ambiguis lib. 11. tit. 28. n. 16. verſ. neque eſt.

9 Si tamen creditor † ſecundus ſoluẽs hypothe-
cam, etiam in debitoris bonis haberet intelligas,
ſin autem hypotheca careat (veluti eſt chirogra-
farius creditor, qui ius offerendi non habet defe-
ctu hypothecæ niſi volente primo, vel niſi poſte-
rior chyrografarius poſſideret. *Neguſan. de pignor.*
3. memb. 5. partis n. 6. Bar. in l. nulla C. de ſolution.
Glo. & Salic. in l. cum tibi C. qui potior. in pignor.
habean. l. Paulus §. 1. ff. quibus modis pig. vel hypot.
Soluan. Intrig. ſing. 201. n. 12. 13. lib. 2. Crauet. conſ.
298. col. 3, verſ. 8. Caſtrenſ. conſ. 337. ſi prima duo
ſtatuta circa principiũ lib. 2. Caballin. de vſur. q. 47.
Roderiq. de ann. redit. lib. 2. q. 17. n. 12. Morocius de
creditore offerente à nu. 41. ad nu. 51. qui pluribus
modis ampliat. & declarat, Mantica de tacitis, &
ambiguis conuen. lib. 11. tit. 28. n. 25. & 26.) in hypo
thecam primi creditoris ſua pecunia dimiſſi non
ſuccedit. *Bal. in l. Ariſto. in lectur. antiqua ff. quæ*
res pignor, obligar. poſſ. n. 1. Ang. in l. 1. C. de his
qui in prior creditor locum ſucced. Barboſ. in l. poſt
dotem 41. ſub n. 61. ff. ſol. matr. Gratian. diſcept. 269,
n. 4. 5. Scaccia de commertijs. §. 2. gl. 5. nu. 88. verſ.
eſtende fol. 513.

10 Niſi ſecundus † chyrografarius creditor hy-
potheca carens, ac priori ſoluens ſpeciali pacto,
& ceſſione ſibi prouiderit, vt ſibi illa hypotheca
prioris creditoris acquiratur creditore volente,
nam tunc ea acquiritur vigore pacti *Bart. in l. 1.*
in princ. C. de his qui in prior. creditor. locum ſucced.
Barboſ. in d. l. poſt dotem ſub n. 61. Gratian. diſcept.
269. n. 4. 5. & 7. Cartar. dec. 61. n. 9. & 14.

Adeoque ſecũdus iſte creditor hypothecarius
11 † in ius, & locum prioris ſubrogatur, & ſubingre-
ditur vt etiam in pactum de vendendo pignus,
quod creditor dimiſſus cũ debitore habet (quod
nos ad diſcursũ appellamus) ſuccedit, veluti pa-
ctum hypothecæ acceſſorium, *Bald. in l. Ariſto. in*
lectur. antiqua num. 2. ff. quæ res pignor. obligar. poſſ.
per illum textum Manael. conſ. 215. nu. 3. 8. Anton.
Faber. in C. lib. 8. tit. 9. defin. 4. in fi. quod pactum ci-
tra hypothecã ſecundus creditor non acquireret,
niſi ſpecialiter id cũ priori creditore actũ fuerit.

Secundùm eſt diſtinctionis membrum, cum
extraneus ſua pecunia, creditorẽ dimittit, & ſol-
uit, quod equidem nõ vniformiter contingit, ete-
12 nim aut ſoluit † extraneus creditori, tanquã em-
ptor nominis potioris creditoris, & aut dubbio
tunc abſque alio medio, vel pacto de ſuccedẽdo,
tã in eius perſonalem, quam hypothecariam, ac
vniuerſum ius ſubrogatur, & ſuccedit *l. emptor. C.*
de hæreditat. vel action. vendit. cum concordanti-
bus per Bart. in l. Ariſto. num. 2. in fine Ang. in l. 1. C.
de his qui in prior. creditor. locum ſucced. vbi Bald.
n. 1. Aſini de exquut. §. 7. cap. 55. nu. 4. ad text. in
l. ſi a creditore C. de action. & oblig. Neguſ. de pign.
in 3. membr. 5. p. nu. 43. & ſeq. Surd. conſ. 183. ſub.
n. 17. Grat. diſcept. 117. n. 17. Mant. de tacitis, &
ambig. conuent. lib 11. tit. 28. nu. 14. vbi quod em-
ptori aduerſus creditorem vendentem competit
actio ex empto, vt ſibi cedat iura ſua.

13 Aut extraneus ſoluit † veluti is, qui debitoris
negotia gerebat, & tunc tantum ſoluenti nego-
tiorum geſtorum actio queritur aduerſus debito-
rem, cui rem geſſiſſe vtilem, eiuſdem debitum
ſoluendo euidens eſt *Ang. in dicta l. 1. C. de his qui*
in prior. creditori locum ſucced. vbi Bald. notanter.
Surd. conſ. 183. num. 17. & conſ. 444. n. 7. Gloſ. in l.
ſi cum pecuniam C. de priuil. fiſci Roder. de ann. redit.
lib. 2. q. 16. n. 9. Neguſan. dicto loco Gratian. diſcept.
117. num. 17.

14 Niſi extraneus ſoluens aduerſus debitorem †
a creditore ſua pecunia, dimiſſo, & volẽte, iurium
Ceſſionem obtinuerit in continenti, quoniam
tunc, & in perſonali, & hypothecaria creditoris
ſubingrediretur ex iurium translatione in eius
perſonam, media ceſſione prædicta *l. fin. C. de pri-*
uil. fiſci Aſin. de exequution. §. 7. cap. 55. n. 4. verſ. 3.
limit. Surd. cõſ. 444. n. 6. verſ. præterea & n. 7. 8. 9.
Molin. de contract. diſp. 536. nu. 18. Ponte conſ. 6. n.
3. lib. 1. Theſaur. q. Forenſ. 30. in princ. lib. 2. Rota
Rom. decis. 293. n. 2. apud Farinac. vol. 4 Barboſ.
in l. poſt dotem. 41. ſub n. 61. ff ſolut. matrim. Crauett.
conſ. 582. n. 2. Ant. Faber. in C. lib. 8. tit. 9. defin. 4.
verſ. neque verò, & defin. 8. Mantica decis. 99. n. 3. in
princ. Molin. de contract. diſput. 536. num. 18. in fi.

Hinc eſt in terminis annui cenſus ad formam
15 bullæ. quod † ſi extraneus vellet cenſum non ex-
tinguere, vel ſupprimere, ſed comparare, ſibi de-
bitorem, & ius redditus, vt in eius locum ſucce-
dat id inuito creditore, & cedent fieri nequit;
Roderiq. de ann. redit. lib. 2. quæſt. 16. Felician.
de cenſibus lib. 4. cap. vltimo ſub numer. 9. Maſtril.
de cenſibus quæſt. 5. numer. 300. 301. & ſeq. qui
hãc putat veriorem ſententiam, vt in vtroque ca-
ſu,

Digitized by Google

ſu,nempe tàm in caſu extinctionis cenſus, quam in caſu translationis, & ſubingreſſionis in locum creditoris annui,non ſit admittendus extraneus redimere volens creditore ipſo inuito, cum ex ipſo contractu nõ ſit obligatus creditor redimere,niſi debitori,& ſuis,& ſic habẽtibus ius,& cauſam ab eo,& non extraneo quam opinionem abſque difficultate firmat procedere. Secus in creditore, etiam chyrografa tio,quem pro ſuo intereſſe poſſe admitti ſorte cum reliquis oblata reditum ſupprimere, & extinguere ſenſijt Roderiq. de ann. redit.lib.2.q.16.n.45. qui etiam credit, huiuſmodi creditori, à redituali, creditore, cui ſors cum reliquis oblata eſt, actiones cedendas fore,alioquin ſibi inutiles,ſi id ſinẽ iniuria cedentis,& eius,contra quem ceditur,fieri poſſit.

16 Item tertius extraneus, † ſi offert ad manifeſtum pupilli beneficium ſoluere pupilli creditori,vt in locum eiuſdem creditoris ſua pecunia dimiſſi,& in ius illius ſubrogetur, id cũ pupillo abſque decreto agi poſſe dicit Roderiq. de ann. redit. lib.1.q.14.nu.20.nam ne dum ex eo actu nõ læditur pupillus,ſed iure cõmuni vtitur,& Rodericus exẽplificat in pupillo ex contractu paterno centũ reditus debitore, ad rationem quatuor decimæ ſub hypotheca Generali,& ſpetiali prædiorum, quod ſi extraneus volens pupillo commodare offerat ſortem ſoluere,& reditum moderari, & rationem decimæ ſeptimæ,dummodo in reditum, & hypothecam prioris creditoris, & ius illius ſubrogetur quod probari l. ſi pupillorum in fi. ff. de rebus coram ait.

17 · Tertium principale membrum eſt,†cum principalis ipſe debitor creditori ſoluit, quod ſubdiſtinguitur nempe,aut de ſua propria ſoluit pecunia, & verum eſt ipſi debitori nullam ſubintrantiam,neque ſucceſſionem dari ratione extinctionis proprij debiti,vt ex Gloſ.Bart.Bal. Ang.& alijs in d.l. Ariſt.probatur & declarat Gl in l.1.C.de his qui in prior.creditor locum ſucced. vbi Salicet. n.2. verſ.tertius caſus,& ibidem Alber. Rota Roman. apud Card.Seraſin.dec.481.n.1.& deciſ.294.p. t.t. 1.apud Farinac.nu.15.

18 Aut ſoluit debitor † ex pecunia aliena,& tunc quatuor requiri ad hoc vt dominus pecuniæ ſolute in locum dimiſſi creditoris ſubintret, & ſuccedat putauit gl.in d.l. Ariſt.vel tria ſecundum Gloſa in l.1.C.de his qui in prior.creditor.locum ſucced. quod verius eſt.Primo pactũ,& cõuentio de ſubintrando in locum, ius hypothecas, anterioritates, potioritates, & priuilegia dimiſſi creditoris. Secundo quod pecunia ad effectum creditorem ſoluẽdi mutuetur Tertio,vt ex pecunia mutuãtis eiuſdem dimiſſus ſit creditor ipſe Bart. in dicta l. Ariſto.Negnſan.de pignor.in 3.membr.5 par.nu.45. Ponte conſ.6.nu.2.3.& conſ.87.num.3.lib.1.Cinus in dicta l.1 .col.1. Salic.nu.3.poſt Bal.in fi. Surd.cõſ. 444.n.9. Intrigliol.ſing.201.n.35.lib.2. Molin. de contract.diſput.536.n.19 Greg. Lopes l.34.tit.13.p. 5.Rod.de ann.redit.lib.1.q.14.n.21.in fi.Mil.dec.13. nu.20.lib.1.Aſin.de exequution.§.7.cap.55.num.4. Theſaur.q. Forenſ.lib.2.q.30.ſub n.5. Rota Roman. dec.293. n.3.4.vol.4 apud Farinac.Gabr.conſ.81. num.3.lib.1.Anton.Faber. in C. lib.8.tit.9.defin.2. in princ.& defin.3.Boer.conſ.47.n.5.in fine, & ſeq. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib.11.tit. 29. n.10. Gratian.diſceptation.670.nu.10.

Et proxima coniectura qua dignoſci poteſt
19 † ex pecunia ab extraneo debitori mutuata creditorẽ dimiſſum fuiſſe inter alia in dubio erit ſolutio incontinenti facta per debitorem, quòd ſatis veriſimilitudini proportionabiliter cõgruit, ſolutionem ex mutuantis pecunia ad eum finem factam fuiſſe.Bart.in d.l. Ariſto.nu.5. Vincen.de Franc.dec.97.nu.5.Surd.conſ.444.n.10.Menoc.lib. 6. præſum.12.an.28.Bar.& Bal.in l. Imperator. ff. deleg 1.Bald.conſ. 493. vol.4. Caſtil. dec. 98. n.6. Tiraq.de retract.ligaag.§.32.gl.vnica.n.24. Anton. Faber.in C. lib 8.tit.9.defin. 1.

20 Quæ tria requiſita,tamen † nec neceſſaria sũt, quando in ipſius ſolutionis actu a creditore dimiſſo domino pecuniarum fuerint ceſſa iura nam ceſſione obtenta aliud opus non eſt, l.ſi cum pecuniam.C. de priuil.fiſci.Salicetus poſt Cinum in d.l. 1. C.de his qui in prior.credit.locum ſucced.& ante omnes alios melius Pet.de Pellapert.&ita legẽ illam sũmat, & declarat Bart. Ibidem, & Bald. per Pont. conſ.6.n.2.3.l.1.Aſin.de exequut.§.7.c.55.ſub n.4. Cran.conſ.582.n.2.Greg. Lopez.l.34.in fine tit.13.p. 5. Petr.de Greg.Sintag.iuris lib.23.c.12.n.2. Barb. in l.poſt dotem.41.ſub n.61.ff.ſol.matr.Mantica deciſ 42.ſub nu.3.verſ.preterea.

21 Et tũc vtique † ita ſoluens, vel pecunias debitori ſoluenti credẽs prędictis tribus de quibus in dicta Gloſa interuenientibus,nè dum in perſonali, ſed etiã in hypothecaria omnique iure ac priuilegio creditoris integre ac vniuerſaliter ſuccedit l.Ariſt.ne ratio vbi gl.& DD.ff.quæ res pign.obl. poſſ.gl.in l.1.C.de his qui in prior.creditor.locũ ſucced. vbi Bart.Fulgoſ.in l.1 .ff.quibus modis pignor. vel hypothec. Siluan. Roderiq. de ann. redit. lib. 2. q.16 nu.50.& ſeq. Anton. Faber. C. de his qui in prior.credit. lib.8. tit. 9. defin. 1. Gratian. diſcept. 269. Barboſ.in l. poſt dotem.41.ff.ſolat.matr.an.60. & 61.Surd.conſ.444.n.8.9.10. lib.3.Neguſ.de pig. 3.memb.5.p.a.45.Carroc. de oblat. p.2.q.25.an. 6. & ſeq.& an.8.fol.187.

22 Diciturque†a iure abſque aliquo facto creditoris dimiſſi ceſſionem obtinere.Anton. Faber. in cod.l.8.tit.9.defin.4.in princ.Caſtil. dec.98.n.5.lib. 1. Doctores in dicta leg. Ariſto. ff.quæres pignor. obligar.poſſ.& in leg.1.C.de his qui in prior.creditor. locum ſucced. Giurb. deciſ.87.ſub nu.5.inde eſt, vt
23 † etiam in priuilegiũ exequutionis, ſeu viæ exequutiuæ,quod creditori competebat iſte ſoluens ſubingreſſus, & ſubintratus cenſeatur, vt probat Surd conſ.444.in princ.& per tot.lib.3 .Milan. ſenſijt deciſ.13. n.20.21.22.lib. 1.

24 Sin autem citra conuentionem † de ſubintrãdo in pignore creditoris dimiſſi extraneus ſoluerit ve pecuniam debitori ſoluenti crediderit ſolã perſonalem acquiret actionẽ,nõ autem aliquod ius competentem creditori,cui fuit ſolutum, vel hypothecam,niſi de hoc expreſſe actum ſit,Surd. poſt antiquiores in cõſ.444. n.8.9.10.16. & per tot. lib.3.Negnſan. de pign. in 3. memb.5.par.num. 45. Barboſ.in l.poſt dotem 41.ſub n.60.verſ.& quo ad primam ff.ſol.matr.Gabr.conſ.82.nu.3.lib.1.Cuiac.

Digitized by Google

lib.18.obſeruat. cap. 40. Anton. Faber. C. de his qui in prior. creditor. lib.8.tit.9.defin. 1. Petr. de Greg. Sintagmat. iuris lib. 23.cap.12.n.2.Gratian.diſcept. 269.n.1.2.Intrigliol.ſingul 201.nu.36.lib.2.

25 Et pactum hoc de † ſubintrando ſuffieit cũ debitore tãtum fieri,cui credita eſt pecunia, vel pro quo ſolutio facta eſt,nam ſicuti cum ſolo debitore contrahit,ita ſatis eſt inter ipſum, & debitore id agi,vt ſuccedat in locum primi,etiam ignorãtis *Bart.in leg.Ariſto.in 3. oppoſition. Neguſant. de pignor.in 3.membr.5.par.nu 45.Roder. de ann. redit.lib.1. q.14.nu.22.Anton.Faber. C. lib.8. tit. 9. defin.4.Caſtill. dec.98.n.5.Ripa in l.ſi ventri.§.fin. col.2.in gl.1.ff.de priuil. creditor. Vincen. de Franc. dec.97.nu.2.3 Neguſ.de pign.in 3.membr.5.p.n.45. Marta voto 48.Theſaur.quæſt.Forenſ.30.n.3.6.lib. 2. Oliban. in addition.ad Mont.de action.p.2.cap.29. num.29.tom.2.Rota Roman.deciſ.293.nu. 4. apud Farin.vol 4.in vltimis recollectis. Scaccia de commer.& cambijs §.2.gl.5.n.416.Mant. de tacitis, & ambig.conuent.lib.11.tit.28.num.16.*

26 Rationem ponit † *Gl.in d.l. Ariſto.verb.pignus in fin.& Bar. ibidem,n. 7. Salic. n.3.* quod Ideo ex pacto debitoris,& ſecundi mutuantis ſucceditur primo,quia primus creditor videtur conſentire recipiendo pecuniam *ſequuntur Franc.dec.97.nu. 3.Bald.in leg.nulla C. de ſolution. Neguſan. de pign. in 3.membr. 5.par.ſub nu.45. Giurb. dec. 87.nu.5. Theſaur.dicta quæſt.30.n.3.Gratian.dec. 215. n.4. in addit. Rota Roman.dec.293.n.6.apud Farinac.in vltimis recollectis.Scaccia dicto num.416.§.2.gloſ. 5.de commer.& cambijs.*

27 Vel ſaltem concurrente † ipſius creditoris ſciẽtia ſecundum *Rotam Roman.dicta deciſ.293.num. 5.6.7.& Salicet.in leg.Ariſto. ſub num.3.ubi ſed gl. reſpondet.Scaccia de Commer.dicto.§.2.gl. 5. num. 416.in fine Gratian. diſcepta.670.ſub numer. 10.* Quæ quidem ſcientia ſatis deducitur ex receptione pecuniarum ſi eiuſdem ſolutionis actu, quoq; de pacto cũ debitore inito mẽtio facta ſit.

28 Dictaque conuentio † de ſuccedẽdo in ius anterioris creditoris facta in cõtinenti poſt numerationem(ſecus ex interuallo)tantum prodeſſe, quantum ſi ante facta eſſet,*ſtatuit Anton. Faber. in C.lib.8.tit.9.defin.5.*ſi vero ex in interuallo cõuenerit tertius de pignore ſibi quærendo, ex cuius pecunia primo creditori debitor ſoluerit,nullatenus in eius hypothecã ſuccedet, niſi creditore volente eidem iure cedat, *dixit idem Faber. defin. 6. ibidem ſequenti.*

Cæterũ in terminis membri huius diſtinctionis

29 inquirendum eſt,an † ſemper tertius,cuius pecunia reditualis,& bullaris dimiſſus eſt creditor,per eum,vel per debitorem ſorte cum reliquis per ſoluta in iuribus reddituum,& locum creditoris, ac eiuſdem hypotheca cum prælatione in omnibus abſolute ſubrogetur, ita vt in eodem iure, cenſus viui, & non extincti creditoris annui perſoluti ſuccedat; In quo, & ſi plures iuris caſus conſtituerit *Doctiſſimus Rodericus de ann.redit.lib. 2.quæſt.16.a num. 48.& ſeq. inter noſtri temporis recentiores iuris prudentiæ perſpicaciſſimus* alios quoque ponderandos cenſuimus.

30 Primus eſt caſus, † cum Tertius de voluntate cenſualis creditoris,eoque ſua iura cedentis ſortem cum reliquatu ſoluit,quo caſu media ceſſione prædicta traslatiua incontinenti, & non ex interuallo facta in iure eodem reditus viuo, & fructifero, ac locum hypothecam potioritatem, & exequutiuum ius conſequitur quemadmodum & creditor ipſe reditualis tenebat, *Roderiq. dicta q.16.lib 2.de ann. redit.num.48.& 49. & faciunt dicta ſupra in 2.membr. num.14.& 15.*

31 Secundus eſt caſus, cùm † reditualis creditor coactus ſecunda creditori, vel poſſeſſori offerẽti incontinenti cedit,& idem quod ſuperius in primo caſu firmandum eſt *ex Roderico n.48.& dictis ſupra in primo,& ſecundo membro.*

32 Tertius eſt caſus,cum † extraneus pecuniam mutuat debitori reditus ad hoc vt cenſum a poſſe creditoris redimat,ac ſupprimat, vel extinguat, & debitor eo animo pecuniam acceptet, & tunc eſto quod cum debitore ab extraneo conuentum ſit de ſuccedendo creditori redituali in vniuerſo iure cenſus,& loco creditoris eiuſdem, tamen ſi debitor de extranei mutuãtis pecunia cenſũ redimat,& extinguat,nullę extraneo acquirũtur actiones ad futuros cenſus,& penſiones cõſequendas, & cẽſus remanet extinctus,& nõ viuus pro tertio ſoluente ſeu pecunias credente, etiam quòd reditualis creditor, cui ex tertij huius pecunia de ſorte cũ reliquis ſatisfactum eſt actiones, & iura extraneo cedat,nam nihil eſt,quod illi cedere poſſit pro pẽſionibus futuris, & ante cenſus ſuppreſſione, nec poteſt is ſubrogari in ius iam redemptione extinctum, & nullum ius ex actu reſolutiuo acquirit ex quo venit pro reſolutione actus,bene tamen cenſeo ceſſionem, vel ſub ingreſſionem pro pręteritis cenſibus,ſi qui ſunt, & pro ſorte operare poſſe, quo ad hypothecæ tamen potioritatem,& anterioritatem,*Cenci de cẽſibus par. 2.cap.2. quæſt.2. art.5.numer. 14.15.* & ita iudicatum fuit in ſancto offitio de menſe Maij 1625.pro Don Vincentio, & Donna Theodora vaſſallo,contra Donnam Fulgentiam Schifaldo, & ſi ipſe patrocinando in ea cauſa defenderim contrarium,& in M.R.C.pro Antonio la Voglia, contra Ioſeph la Voglia, die 25. Ianuarij 1620. ad quod faciunt *dicta per Caſtillum dec.137.præciſe nu.5.l.2.Milan.deciſ 9.n.52.53.lib.2.*in redimẽte vigore termini ad redimendum loquentes.

33 Quartus caſus eſt,cùm Tertius † dum debitori reditus pecuniam credit,vt ſortem cum reliquis creditori ſoluat paciſcitur vt ſoluatur creditori, & ipſe in ius, & hypothecas reditus animo non extinguendi,ſed eius iura experiendi,faciendique fructus ſuos, eidem creditori ſuccedat, & tunc dicta forma ſeruata Tertius cõſequitur omne ius creditoris reditualis ac viuus remanet cenſus pro futuris decurrendis fructibus ad fauorem Tertij ſoluentis vel pecuniam credentis ad dictum effectu eodemque vtitur pro eis exequutiuo creditoris,iure, & contractu. *Roderiq. de ann redit. lib. 2.quæſt.16.num.50.Maſtril.de cenſib.q.5.à n. 142. & ſequen.Torus in compend. deciſ. verbo ceſſionarius iuris luendi faciunt dicta per Giurb. deciſ. 87.* licet contrarium ſenſerit *Caſtil. deciſ.137.*Nam ſi tunc debitor cum credentis pecunia a creditore

cenſum

Digitized by Google

cenſum redimat animo faciendi fructus, pro tertio, ita ſoluente, ſeu pecuniam credente ex pacto cum debitore inito quæritur tertio omne redituālis creditoris ius, Hypotheca, & locus, quia
34 † illa non eſt redemptio, ſed translatio venditio, ſeu ceſſio iuxta ponderata *per Ludouic. Caſanat. conſ.* 10. *concluſ.* 1. quia cum habemus effectum, qui cor correſpondet venditioni, & non cenſus ſuppreſſioni; non debemus ſtare verbis, ſed effectui, & adiudicandum, qualitatem contractus, non ſonus verborum, ſed effectus rei conſideratur, quia potius verba naturæ contractus deſeruiunt, quā natura verbis, & cum in iſto caſu effectus ſit venditionis, non reuenditionis, ideò verbum (reuendit) in conſideratione haberi non debet, *ita poſt Parſ. Tiraquell. Roland. & alios probat. Maſtril. dicta quæſt.* 5. *numer.* 145. *plura Caſa-*
35 *nat. cōſ.* 10. *per tot.* ſi verò debitor † cum pecunijs tertij huius ita paciſcentis cenſum ſimpliciter redimat, & extinguat nullum ius reditus, vel hypothecæ extraneo, ita pecuniam credenti quæritur, ſed datur actio ad intereſſe contra debitorē, qui ita ſimpliciter cenſum redimit, & extinguit ſine pacto animo faciendi fructus pro ipſo tertio, quemadmodum in pactum inter eum, & debitorem deductum fuerat tempore creditæ pecuniæ, & idem eſt, ſi credens debitori pecunias paciſcatur cum eò, vt ad eius beneficium iurium ceſſionem obtineat a creditorem, quam in-
36 de debitor non obtinuerit. Inde eſt quod † in caſu, quo facta eſt cenſus redemptio, ſeu translatio animo faciendi fructus pro cenſum ſibi comparante dubitatum ſit, ſi hypothecæ creditoris cenſus extintæ ſint, vel durent ſuper cenſu, cum cenſus idem viuus adhuc ſubſiſtat, & non ex actu reſolutiuo trāslatus ſit in quo hypothecas durare, nec id poſſe euitari videtur, cum non eſtintiuè, ſed translatiuè, non ex redemptionis, ſed potius venditionis titulo cenſus idem duret, atque viuat *Maſtrill. de cenſibus quæſt.* 5. *numer.* 14. *& ſequen. Garſia de Hypothec. poſt contract. numer.* 20. 21. 22. *impreſſ. poſt eius tractat. de expenſ. & meliorotion.* qui translationem, vel extinctionem in hoc ponderat iuxta ſtilum, & morem contrahentium, pro contraria tamen opinione ad id conſiderari poſſe videntur *dicta per Caſtill. deciſ.* 137. concludentem quod veniens ad redimendum quamuis ſubintrandi animo, vigore pacti de retrouendendo, vel termini ad redimendum reſoluat primęum titulum, *& melius Anellus de Amatis conſ.* 10. *per tot.* loquens in redemptione annui redditus facta titulo translatiuo, quod extinctionem operetur, & reſolutionem hypothecæ iuxta terminos *leg lex vectigali. ff. de pignor. præciſe ſub nu.* 15. *verſ.* 5. ad id accommodando fictionem *leg. ſingularia ff. ſi certum petatur, & refert deciſum ad cōſilium Fab. de Anna* 81. *volum.* 1. pro qua opinione concurrit ponderandum, quod ſi eo caſu, quo redemptio cenſus ſit animo faciendi fructus, & non animo extinguēdi, dicatur hypothecas prioris creditoris cenſus non extingui, *iuxta text. in dicta leg. lex vectigali*, vtique Mundus totus inuolueretur, & eſſet in litibus, inde eſt, quod nos quotidie videmus reluitiones huiuſmodi fieri ad effectum ſubintrandi, & animo faciēdi fructus ſuos, tam de reditibus debitis per vrbē Panormi, quàm ſuper ſtatibus, & feudis particularium, & tamen Regni conſuetudo approbauit, vt ex huiuſmodi reluitione hypothecæ creditorum cenſus reſolutæ, & extinctæ cēſeantur, quamuis cenſus pro reluente adhuc viuat, & quamuis quandoque fuerit attentatum contrarium dicere tamen nunquā fuit admiſſum, quæ conſuetudo in hoc valde ſpectanda eſt *vt dixit Garſia in loco ſuperius citato.*
37 Quintus eſt caſus, quando † debitor cenſus tertio vendit ius luendi ſibi reſeruatum in cōtractu redituali, & iſte Tertius creditore cōſentiente redimat ex dicta facultate à debitore ceſſione translata non extinguendi animo, ſed iura experiendi, & faciendi fructus ſuos, & interuſuria exigendi, vt eſt caſus *Rota Romana per Farinac. dec.* 293. *in princ. in vltimis recollectis. Torus in cōpendio deciſ. verb. ceſſionarius iuris luendi*, prout in facto vidimus quandoque ſeruatū, vel ſaltim animo faciendi fructus ſuos in caſu euictionis, vel moleſtiæ, in caſu quo ſit poſſeſſor rei ſubiugatæ, *vt Giurb. differit deciſ.* 87. & tunc haud dubio in vniuerſum ius creditoris ceſſionarium iuris redimendi ſucceſſiſſe dicimus.
38 Sextus caſus eſt, quando † creditori reditus fuit ſoluta ſors cum reliquis, & reditus redemptus, & extinctus ſimpliciter, ſine pactione vt tertius cuius pecunia reditus redemptus eſt, in locū & ius prioris creditoris ſubrogetur, & tunc, cum iam ſolutione actio, & ius creditoris peremptum ſit, nullatenus ille, cuius pecunia redemptio facta eſt poterit ius, & locum conſequi primi creditoris *ita Roderiq. de ann. reddit. lib.* 2. *q.* 16. *n.* 52.
39 Septimus eſt caſus, cum per † antiqui cenſus debitorem nouus ſuper ſuis bonis creatur reditus alicui, qui ſortem reditus debitori ſoluit ad opus, & effectum conuertendi in reluictionem, & extintionem antiquioris cenſus animo, & conuentione præmiſſa, vt in iure loco, hypotheca potioritate, & reditu illius antiquioris, & potioris redituālis creditoris ſuccedat, & ſubrogetur etiā ſi non animo eſtinguendi, ſed fructus ſuos faciendi paciſcatur, ac etiam ſi ab antiquiori creditore iurium ceſſionem obtineat, & tunc vere in omni iure reditus, & hypotheca nedum perſonali antiquioris creditoris ſuccedit iſte ſecundus ſubiugatarius, ſed tamen tum pro conſequutione fructuum ſui cenſus, tum etiam pro iure exequutiuo, tam aduerſus cenſus debitorem, quam tertium rei ſubiugatæ poſſeſſorem primo, & antiquiori inſtrumento illius redituālis creditoris nō vtitur (licet dicamus eum inſtrumentum viuere) ſed tantum ſuo inſtrumento ſubiugatorio, nam impoſſibile eſt dare, quod fructus, & cenſus annui eſt duobus debeantur contractibus fructiferis, & duo deberentur ſortes, ſi ambo contractus viuere diceremus, ſed tantum antiquior redituālis contractus viuit, & eo vti poteſt huiuſmodi ſecundus ſubiugatarius, quo ad anterioritatem tēporis, & iuriū potioritatem ad tuēdam poſſeſſionem rei ſubiugatæ penes eum peruentam aduerſus poſteriores creditores antiquioris ſubiugationis, & anteriores ſui cenſus, & alias deciſū fuit

Digitized by Google

inter Don Ioannem Algaria, & Conſtantinum Garlano, ac actum fuit in cauſa dictorum de vaſſallo, & ſchifaldo,

40 Infertur etiam ex his, quod ſi prædium † aliquod fuerat in debitoris dominio tempore primæ ſubiugationis, & non reperiretur in eiuſdem debitoris poſſe tempore ſecundæ cenſus ſubpoſitionis, non vtitur ſubiugatarius primo contractu aduerſus Tertium dicti fũdi poſſeſſorem pro futuris penſionibus conſequendis,

41 Quod ſanè procedere, intelligo, niſi † bona omnia cenſui ſecundo loco ſub poſita euicta a poſſe debitoris fuiſſent, tunc enim ſecundus iſte reditualis creditor (cuius pecunia cũ conuentione de ſubintrando, & alia requiſita anterior ſubiugatarius a debitore dimiſſus fuit) animo faciendi fructus, & cetera, inſtrumẽto illius potioris ſubiugationis, quo ad omnem iuris effectum, etiam pro futuris fructibus aduerſus debitorem reditualẽ; vel tertiũ poſſeſſorem rei ſubiugatæ in prima ſubiugatione vtitur exemplo eorumque ſubdit *Doctiſſimus Anton. Faber, in C. de his qui in prior. creditor. locum ſucced. lib. 8. tit. 9. defin. 9.*

42 Sed circumſcripto pacto † de ſuccedendo iuribus anterioris, & potioris creditoris, ſi extraneus contrahat, mutet vel emat pignus à debitore, & debitor pretium ex dicta venditione redactum, vel creditam pecuniam, abſque aliquo pacto priori creditori ſoluat eundemque cum dicta pecunia dimictat, quãuis emptor, vel ita cõtrahens, aut mutuans ſine pacto tunc actionem, vel hypothecam aliquam anterioris creditoris dimiſſi ſua pecunia non acquirat, acquirit tamen exceptionem, & retemptionem rei ſi poſſideat, vt ſe tueri poſſit aduerſus creditorem agentem, qui poſterior ſit il'ius prioris ex pretio, & ſua pecunia dimiſſi, qoamuis pactum non acceſſerit de ſoluendo creditori potiori, & in eius locũ ſuccedendo, pro quo adducitur teſt. *in l. cũ prior. ff. de diſtract. pignor. & in l. 1. ff. quibus modis pign. vel hypothec. Saluan. qui generaliter loquitur, vbi Gloſ. in verb. deſideraſti Gloſ. Bart. & Salic. Io. Faber in l. 1. C. de his qui in prior. creditor. in ſecundo caſu. Petr. de Bellapertica in l. ſi potiores in fine C. de his qui in prior. Caſtrenſ. cõſ. 370. viſis actis lib. 3. & Corn. conſ. 245. lib. 2. quos ſequutus eſt Neguſan. de pign. in 3. membr. 5. p. ſub nu. 3. verſ. ſed in prædictis*; quam vti humaniorẽ, & ęquiorẽ ſequutum fuiſſe *Guid. de Suzaria* dicit *Fulgoſ. in d. leg. 1. ff. quibus modis pign. vel hypoth. Saluat.* qui præceteris examinat, & cum iſta reſidet *licet in l. 2. ff. qui potior. in pign. habean.* iterum non concludendo tangat articulum *Alber. in l. eum prior. ff. de diſtraction. pignor. Vincen. de Franc. dec. 134.* & pro poſſeſſore iudicatũ in Rota Bononienſi refert *Benintend. dec. 50. Magon. deciſ. 59. col. 1. verſ. vrgebat, n. 3. in Florentin. Grat. dec. 66. n 7. 8. 9. & ſeq.* qui dicit quod in hoc male loquũtur contrarium tenentes, *& diſcep. 269. a n. 8. 9. & ſeq. Intrigliol. ſing. 15. lib. 3.* bene *Anton. Faber. in C. de his qui in prior. creditor. locum ſucced. lib. 8. tit. 9 defin. 7.* quod ampliat vt poſſidere is videatur, adhoc vt habeat ius retemptionis, ſi eius nomine conſtituerit debitor ſe poſſidere implorato ſcilicet beneſitio Conſtitutionis Iuſtinianæ *in l. fin. C. de acq. poſſeſſ.* dummodo ſecundus quoque creditor eadem conſtituti clauſula non nitatur, *Surd. conſ. 183. n. 18. Molignat. de retentio 1. Capic. dec. 43. n. 5. Coſta de iuris, & facti ignoran. centur. 2. dicti 63. nu. 8. & ſæpius in Rota Roman. reſolutum dicit Mantica dec. 69. n. 3. & de tacitis & ambig. cõuention. lib. 2. tit. 29 a num. 5. & ſeq. Gabr. conſ. 157. n. 6. 12. lib. 2. Theſaur. q. Forenſ. 30. lib. 2.*

43 Ea ratione præcipue, † quia nulla fit per eam iniuria ſecũdo creditori, ex quo ſi primus creditor non eſſet dimiſſus, de pecunia huius extranei emptoris, eſſet dictus primus creditor anterior, & excluderet hunc ſecundum ergo emptor debet eſſe ſecurus, *ita Fulgoſ. in dict. leg. 1. Franc. dec. 134. ſub n. 5. & omnes ſuperius adducti conueniunt.*

44 Et Cautus etiam eſt poſterior † creditor remedio iuris offerendi cõtra iſtum emptorem rei hypothecatæ de cuius pretio anterior creditor dimiſſus eſt, quemadmodum eodem offerendi iure vti poterat poſterior creditor aduerſus illum anteriorem ita dimiſſum ſi poſſideret. *Neguſan. de pignor. 3. membr. 5 p. n. 3. Morocius de ſecundo creditore offerente num. 36. Mantica de tacitis, & ambig. conuent. lib. 2. tit. 28. nu. 4.*

Et quamuis pro contraria opinione multa
45 † quoque ex aduerſo ponderentur, relata per *Franc. dec. 134. n. 5. verſ. ex aduerſo, & nu. 6. Ponte conſ. 87. lib. 1. Benintend. dec. 50. in fi. Grat. deciſ. 66. n. 7. Mantica de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 29. a n. 1. ad nu. 5. & iſtam late comprobat Silueſtr. Aldobrandin. conſ. 7. per tot.* ea procedere verius eſt ad finem acquirẽdi actionem, non autem defenſionem, ſeu exceptionem, itaque pro priori opinione, & poſſeſſore ne dũ videtur maior pars Doctorum concurrere, ſed pro ea pugnat quoq. equitas.

Placuit tamen *Ponte d. conſ 87. lib. 1. n. 4. 5. ſeq.*
46 non † ita abſolute concurrere in primã affirmatiuam, vel poſteriorem negatiuam ſententiam; ſed duos conſtituere caſus ex iurium ponderatione adductorum pro vtraque relata opinione: Quòd, aut quis emit, & ſimpliciter ſoluit pretiũ venditori licet, ex eo anterior creditor dimiſſus ſit, & tũc nullã quæri emptori actionem, nec exceptionem firmat reſpectu alterius poſterioris creditoris (quidquid ſi aduerſus debitorem, pro quo vtile dicitur negotium geſſiſſe, & ſemper datur retentio) cum venditor, & debitor, cui ab emptore libere pretium ſolutum fuit citra aliquam conuẽtionem de ſoluendo creditori anteriori, nec de ſubintrando in eius locum poterat pretium in Mare proijcere, & ſi ſoluerit inde creditori anteriori, id caſu euenit, quia ſic ſibi placuit, & non exemptoris induſtria, qui nihil de hoc conuenit, & actus agentium non operatur præter intentionem eorum *l. non omnis ff ſi cert. pet.* vltrà, quod, quando venditor, de pretio rei venditæ anteriorem creditorem dimittit non dicitur de pecunia emptoris creditorem dimittere, ſed de ſua propria, quia emptor debet pretium venditori ex rei traditione ex qua effectus eſt debitor pretij, quod demum ſoluit ad propriam eſtinguendam obligationem abſque aliquo pacto, & pecunia eſt effecta vẽditoris ſoluentis, meritò omnis deficit

emptori

Digitized by Google

emptori ſucceſſio, tam per viam actionis, quã exceptionis, retemptionis, & defenſionis.

47 Aut vero, quando quis emit † pretium ſoluit, cũ pacto, quo illud anteriori creditori ſoluatur, & de eius pecunia dimittatur, & tunc, quamuis pactum de ſubintrando non acceſſerit, nec illud ad actionem, & hypothecã quęrendam proficiat, quia alia deficiunt requiſita, de quibus ſupra *num.* 18. proficit tamen quo ad exceptionem, & rei retentionem aduerſus poſteriores, ex quo tunc id non poteſt dici caſu factum, & extra intẽtionem ementis, ſed ex eius induſtri & cõuentione, quamuis veriſſimum ſit eam conuentionem non ſufficere ad actionem acquirendam, & cum iſto caſu videtur inclinaſſe *Theſaur. q. Foreuſ. 30. n. 34. verſ. quid autem lib 2.*

48 Nouiſſimè tamen † Idem, *& Ponte dec. 4. n. 34. cum Fulgoſio in d. l. 1. ff. quibus mod. pignor. vel hypothec. ſolu.* abſolute tenuit.

49 Rurſus ſi ſolutum ſit † ei, qui haberet retentionis exceptionẽ etiam aduerſus anteriorem creditorem, is in eamdem priuilegiatam retentionẽ quoque ſuccedere, ac ſubrogari bis in Sabaudiæ Senatu deciſum teſtatur *Anton. Faber. C. lib. 8. tit. 9. defin. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Capitula Matrimonialia fieri ſolent in matrimonijs contrahendis ſubſcripta contrahentium manu, quæ conſeruanda notario traduntur.*

2 *Capitula Matrimonialia an habeant exequutionem paratam in Regno n. 7. 9.*

3 *Dotarium an via exequutiua peti poſſit vigore capitulorum matrimonialium.*

4 *Contractus dotalis guarẽtigiatus de iure habet exequutionem paratam.*

5 *Stipulatio præſumitur fauore dotis.*

6 *Stipulatio ficta, & fauore dotis præſumpta an paratam habeat exequutionem ſtante ſtatuto iuſtrumẽto exequutionem tribuente.*

8 *Statutum vnũ ab alio, & pars vna ab alia declarationem recepit.*

10 *Contractus a contrahentium conſenſu dependit.*

11 *Capitula matrimonialia non ſunt publicum inſtrumentum, ſed minuta, ſeu ſcriptura priuata à contrahentibus ſubſcripta.*

12 *Matrimonialis contractus teſtibus probari poteſt, quia ad ſui ſubſtantiam ſcripturam non requirit.*

13 *Scriptura priuata dicitur, & non inſtrumentum, vbi à priuatis perſonis confecta ſit.*

14 *Capitula matrimonialia, vel alia ſcriptura priuata penes Notarium in protocollo non conſeruata, non poteſt per Notarium leuari, & in authenticam formam redigi.*

15 *Contractus dicitur perfectus in capitulis matrimonialibus ſubſcriptis per contrahentes, & datis Notario ad conſeruandum.*

Contractus perfectus non dicitur, ſi à principio partes cõuenerint de eo fieri per Notarium ſcripturã, quod non fuerit factum niſi habuerint contractum pro abſoluto abſque ſcriptura n. 17.

18 *Teſtamentum inter liberos, vel ad pias cauſas non dicitur perfectum ſi teſtator iuſſerit ſcripturam, & Notarium adhiberi, quod morte præuentus non fuit impletum, & quando ſecus n. 19.*

20 *Scripturæ priuatæ non poteſt partium conuentione concedi via exequutiua.*

21 *Scripturæ priuatæ poſſunt partes robur dare, vt inter eos faciat plenam probationem, & fidem veluti publicum inſtrumentum.*

22 *Pacto de non opponendo, vel ad diſcurſum, nõ continentur in priuata ſcriptura, quamuis partes eam plene inter eos, probare vt publicum inſtrumentum conueniant.*

ARGVMENTVM.

Tacita ſtipulatio de iure fauore dotis pręſumpta in capitulis matrimonialibus, an paratam habeat exequutionem ad intellectum Ritus 101.

RESOLVTIO, VIII.

1 Regni moribus receptũ eſt † in matrimonijs cõtrahendis capitula nuptialia confici, quibus aperte de obligationibus, & pactis conuentis opportune prouidetur, & à contrahẽtibus ſubſcriptis publico Notario ad conſeruandũ traduntur ad effectum ſtipulandi, & in publicam formam redigendi ad partium requiſitionem, vt in publicam formã redactis, & ſtipulationibus, & clauſulis conſuetis, inde roboratis exequutio veluti publico inſtrumento, & in publica forma redacto eis concedatur, iuxta ritus diſpoſitionem *cap.* 101. vt in Regno Catalonię quoque ſeruari, in quo ſponſalitia cũ capitulis huiuſmodi matrimonialibus contrahuntur. *teſtatur Fontanella de pact. nuptial. clauſ.* 14. *gloſ. vnica par. 2. nu.* 47. *vol. 2. fol.* 86 r. ſed non raro accidit, capitula prędicta partiũ negligentia in publica forma nõ redigi, ſed tantum penes notarium conſeruari, & pro contentis in eis peti eorum exequutio.

2 Qua in re † *Noſtrates* in eam tranſierunt ſententiam, vt eorum vigore exequutio concedatur etiam ſtante ſtatuto, & *ritu noſtro* 101. tantum publicis inſtrumentis, & in publica forma redactis exequutionem præſtante, *Cumia in ritu 6. num.* 87. 88. *ritu 19. nu. 86. & ritu 38. n. 419. Muta ritu* 114. *n. 26. qui refert deciſum in Cõſiſtorio anno* 1597. *aſſert Bonion. in allegation. Buecherij lib 1. feudalium Giurb in conſuetud. Meſſan. cap. 13. gloſ. 3. par. 1. nu.* 24. *fol.* 697. licet oppoſitorium tunc eſſe iuditium dicat defectu pacti de non opponendo non ſtipulati, & ex Neapolitanis ſentiunt *Molfeſ. in conſuetud. Neapol par. 7. quæſt. 15. num.* 10. *in fine Vinc. de Franc. deciſ.* 366. *Torus im compendio deciſ. verbo iuſtrumento capitulorum Ricc. collectan.* 138 r. *Reiger. theſaur. iuris verbo Dos nu.* 201. pro quo etiam poſſent nonnullæ afferri noſtrorum Tribunalium deciſiones.

3 Idemque † pro dotario paratam habere exequutionem dixerunt. *Cum dicto ritu 6. nu.* 88. *Muta in*

*in conſuetud.Panhor.41.n.33.34.& ritu 114.n.27.
Intrigliol.de feud. cent. 2.art.7.n.103.* & cum iſta
tranſit *Giurb. dicto loco* eandem quaſi habeant
capitula prædicta exequutionem,veluti ſi inſtru-
mentum publicum in forma publica redactum
in Regno confectũ omni iuris ſolemnitate com-
pletum eſſet,iuſta ritus prædicti diſpoſitionem,
4 vel † ſi guarentigiatum de iure communi para-
tam exequutione haberet *ad dicta per Bald. in l.
cum vnus n.2.ff.de bon.authoritat.iure poſſidend.Ca-
ranita ritu 167.n.5. Alex.conſ.153.col fin.lib. 6.
Aſin.de exequution.§.1.n.13.29.§.2.cap. 14. n. 6.
Graſſ.exception.36.n.2.Galleſ.de Cameral.oblig.p.3.
tit. de vi inſtrument.n.2.Bim.conſ.150.n.7.Gratian.
diſcept.438.n.16.lib.3.*
5 Ea omnes moti ratione, quod † dotis fauore
priuilegium indultum ſit, vt tacita præſumatur
ſtipulatio in dotali contractu,tam in caſibus do-
tis petitionis a ſocero promictente, vel alijs,quã
eius reſtitutionis a viro, eiuſque hæredibus, quo
fit vt in cauſa dotis pactũ nudum legis admini-
culo veſtiatur, illi tribuentis tacitam ſtipulatio-
nem,ac proinde, vt ex illo non ſolum naturalis,
ſed etiã ciuilis obligatio oriatur *l. vnica in princ.
C.de rei vxor action.vbi Bal. quem communiter ſe-
quuntur Doct.l. ad exactione C.de dotis promiſ. An-
gel.& Iaſon.in §.fuerat inſtitut.de action.Cin.Bal.&
Ang. in l.fi.C.de legit.tutor.in l. ſi coſtante ff. ſolut.
matr.Gramm.deciſ.103. n.7.& n.17.Gomes.l.tauri
50.n.29.Molin.de contract.diſput. 423.n. 5. & di-
ſput.255.n.9.Cumia ritu 19.n.86.& omnes noſtra-
tes ſupracitati Bal.Nouell.de dote p.6.priu.2.Cãpeg.
de dote p.1.q.57.num.1.Intrigl.ſing.89.nu. 6.lib.2.*
reiectis aliquibus in hoc cõtrarium ſentientibus,
*Mantica de tacitis, & ambig.conuen.lib.2.tit.2. nu.
13.vol.1.Barboſ.in l. ſi coſtante in princ. n. 7.in fi.&
in leg. 1. par. 3. num. 20.21. ff. ſolut. matrim.Men.
lib.3.præſump.5.Triuiſan.dec.72.n.4.Flaui. Amẽ-
dul.ad Francum deciſ.325.num. 5.Ceſal.conſ. 156.
n.40.lib.2.Caball.conſ.133.num.36.37.38. lib. 2.
Rebell.de obligation. iuſt. & contract. p.2. lib.5.q.
1.n.17. Nepita in conſuetud.Catinæ tit. 14. conſuet.
1.n. 39. Troiſi. Cauenſ.ritu 166.n.13.Franciſ. Mo-
lin.de ritu nuptiar.lib.3.quæſt.2.num.60.Gail.lib.2.
obſeru. 98. nu.4.Rota Romana in vna ciuitatis Ca-
ſtelli lucri dotis.22.Iunij 1607. apud Ludouiſ. deciſ.
328.n.8.Grat.diſcept.769.num. 10.lib. 4. Theſaur.
quæſt.Forenſ.64.num.4.lib. 1. Trentacinq.var. re-
ſolut.lib.3.tit. de fideiuſſor.reſol.7. num.12.*Proindè
6 † fictam ſtipulationem prædictam, & de iure fa-
uore dotis præſumptam,etiam ſtante ſtatuto pa-
ratam tribuente exequutionẽ inſtrumento in hu-
iuſmodi ſtipulatione verificari, & exequi, poſſe
poſt longam diſcuſſionem cenſuit *Barboſ. in dicta
3.part.l.3.num.21.verſ.ex quibus & ſeq. ff.ſol. ma-
tr. & Menoc.lib.3.præſ.5.n.8.Carroc.de excuſſion.
bonor.q.6.par.2.nu.6.incertus autor.ſuper ritu 111.
in princ.Io.Aloyſ.de Septimo ritu 101.col. 3. litter.
D. Cumia ritu 6. numer. 86. Nepita in conſuetud.
Catin.tit. 14. conſuetud.1.Bonion.ritu 101. in verſ.
expreſſam.*

Et quamuis vniuerſaliter ita hęc opinio fue-
7 rit in Regno recepta, tamen † detegitur de dire-
cto contra diſpoſitionem *noſtri ritus* 101. qui
clariſſimè, & diſtincte loquens concedit exe-
quutionem cõtractui,de quo eſſet confectum in-
ſtrumentum publicum,& in publica forma reda-
ctum,& omni iuris ſolemnitate completum, ſub-
ſcriptum manu Notarij *vt in c.ritus 110.vbi Hye-
ron.ſimia in princip.& Simon Viuacit. & ritu* 111.
Et quia ritus ipſe nec omnibus contractibus ſti-
pulatis per Notarium dictam exequutionem cõ-
cedit,ſed tantum in quibuſdam caſibus, ideò *in
ritu* 114.numerando,& reſtringẽdo caſus,in qui-
bus inſtrumenta prædicta habeot viã exequutiuã
inter alios contractus numerat contractum do-
talem ergo contractus dotalis licet ex *ritu* 114.
habeat exequutionem paratam debet tamen
eſſe iuxta formam *Capitulorum* 101.& 110.Cum
8 † ſtatutum vnum ab alio declarationem reci-
piat,ſicuti,& vna eius pars aliam declaret *Ceſal.
conſ.697.num.25.Decian. conſ.6.nu.24.lib.1.Bero.
conſ.22.n.11.verſ.& in terminis vol.3.Surd. conſil.
437.num.22.lib.3.Oſaſc.deciſ.68.num.14.15.Mar-
cabrun. conſ.37.num.104.Caualcan.deciſ.13.num.
7.par 3.Monte Sperell.conſ.22. Turett.conſ.22. n.
10.lib.2.Simon de Pretis conſ.1.num. 26.& conſ.
80.n.57.Craſſ.exception.3.n.5.& num.8. Alderan.
Maſcar.de interpet.ſtatut.concl.2.n.112.ſeq.Caball.
conſ.128.nu.163.vol.2.Polidor. Ripa obſeru. 247.
nu.8.Honded.conſ.2.n.14.lib.1.Cumia ritu 41. nu.
18.Intrigliol deciſ.15.nu.35.Menoc.conſ.196.n. 4.
conſ.1143.n.30.Pap.cõſ.61.n.6.Hyp.Rim.cõſ.605.
n.45.conſ.606.n.14.Maril dec. 3.n.7.Sur.dec.43.n.
14.Feſt.Alleg.9.n.114.Cauale. dec.2.n.27.dec.12.
nu.33.p.1..deciſ.32.n.24.p.4.Barzi deciſ. 46.n.59.
63.Cornazan.deciſ.36.n.3.Aldouin. conſ.2.num.7.
conſ.32.n.18.Farinac.conſ.65.n.9.Carpan. ad ſta-
tut.Mediolan.in prælud.nu.229.& n.331.Macerat.
lib.1.variar. reſolut.cap.1.n.8.Cartar.deciſ.5.n.11.*
9 Meritò res clara eſt,†nec ratio ex aduerſo allega-
ta concludit,vel ſatisfacit ſollemnitati requiſitæ
petitum licet enim fingatur ſtipulatio in contra-
ctu dotali,hoc erit reſpectu contrahentium, qui
poſſunt verbo ſtipulare,vel per ſcripturam priua-
10 tam cum contractus † à conſenſu dependeant.
*Molin. de contract.diſput.*254.n.1.vbi deſponſali-
bus,& matrimonio loquitur,vt ſolo mutuo con-
ſenſu perficiatur,& dicit *Bald. in l. fin. C. de falſ.
cauſa.* quod aliud eſt contractus dotis, aliud in-
ſtrumentum *Peregrin.conſ.92.ſub n.13.lib.*4.Non
tamen erit ſtipulatio in forma publica ſufficiens
ad exequutionem veluti per ritum requiritur om-
ni ſollemnitate completa.

Sed vt magis error detegatur dico,quod ex ſu-
biecta materia negotij natura, & contrahẽtium
11 mẽte apparet † capitula matrimonialia non eſſe
publicũ inſtrumentum,ſed eſſe minutam (vt dici-
tur)ſeu ſcriptura priuatam ſubſcriptam à cõtra-
hentibus,vel contractum perfectum priuata ta-
men ſcriptura celebratum ſicut etiam tractatus
perfectus eſſe poteſt,per teſtes tamen probandus
12 cũ † teſtibus poſſit etiam matrimonialis contra-
ctus probari, qui ad ſui ſubſtantiam ſcripturam
non requirit. *Molin. de ritu nuptiar. lib.1.compar.
8.& compar.9.n.9.*Nemo tamẽ audet dicere eſſe
ſcripturam,ſiue inſtrumentum publicum,de quo
13 loquitur ritus etenim † ſcriptura omnis, quæ nõ
ſit

ſit in publica forma redacta quamuis perfectus ſit contractus, priuata dicitur ſcriptura, vbi ſit a priuatis perſonis confecta *Rebuff. de chirograf. & Scedul. in præfat. nu. 2. Cumia ritu 6. nu. 9. & ſeq. Carp. ad ſtatut. Mediol c. 96. nu. 7. & 8. vol. 1. Troiſi ritu 166. n. 12. Caſtil. dec. 109. n. 35.* & ideo in eiſdem capitulis ipſimet cõtrahentes teſtantur depoſitari debere penes Notariũ, ad effectũ in formam publicam redducendi, & Notarius in nota capitulorũ receptionis ſolet dicere, finẽ capitulorum traditionis eſſe ad effectũ capitula publicandi iuxta ſtilum publici Notarij ad partiũ re-
14 quiſitionem; ſi quidem † cum capitula prędicta per Notarium eo modo recepta in protocollo nõ ſint leuari, & in authenticam formam redigi non poſſum veluti inſtrumentum ſolemniter confectum, *teſte Menoc. conſ. 431. nu. 38. 39. lib. 5.* Quam-
15 uis verũ ſit † quod ex dictis capitulis matrimonialibus per partes ſubſcriptis inter cõtrahẽtes perfectus ſit cõtractus licet Notario tradantur, vt in publicã formam redigantur, nam id nõ fit ad contractum perficiendum & ſubſtantiandum, donec per Notarium in formam publicam redigatur, ſc ad probationem & ſolemne inſtrumentũ con-
16 ficiendum nã, & ſi † contractus abſolutus, & vndique perfectus non exiſtat, quando quoquomodo etiam per coniecturas cõſtet, contrahentes de ſcriptura conficienda per notarium conueniſſe ſi inde per Notarium inſtrumentũ non fuerit cõfectum, *Caſtrenſ. in l. qui his poſt n. 2. verſ. ſi tam. ff. de verb. oblig. per l. contractu 16. C. de fide inſtrum. & ità cum Rafaele Fulgoſio Florentiæ conſuluiſſe teſtatur pront Fulgoſius verè cõſuluit cõſ. 200. in quæſt. quæ vertitur colum. fin. verſ me quoque illud, & verſ. hoc enim idem Caſtrenſ. conſ. 41. in quæſtione quæ vertitur. nu. 2. vol. 1. & in l. cum res n. 4. C. de prob. & in l. contractus C. de fide inſtrum, Dec. conſ. 11. col. 2. verſ. comprobatur hoc conſ. 158. cuſus qui proponitur n. 5. conſ. 404. n. 10. in fine verſ. reſpondetur. Iaſon conſ. 151. in caſu præſent. vol. 2. Ripn in l. fin. n. 102. C. de reuocand. donat. Boer. deciſ. 183. n. 9. dec. 48. n. 11. & ſeq. Gomez. variar. reſol. t. 2. cap. 2. de empt. & vend. numer. 17. Ber. conſ. 80. numer. 21. lib. 3. Decian. conſ. 64. a n. 17. & ſeq. lib. 3. Gabr. de pactis conuen. cõcl. 1. & de teſtum. concl. 9. n. 4. Burſ. conſ. 100. n. 18. & ſequen. Curt. Iun. cõſ. 348. n. 12. 21. & 31. & conſ. 304 n. 42. Suarez. in Theſaur. receptur. ſemẽtiar. in verbo ſcriptura n. 19. & 20. Gratus conſ. 107. lib. 1. Soc. Iun. conſ. 102. n. 4. & ſequent. vol. 3. Ancharan. qu. 21. p. 1. Maſcard. de probation. concluſ. 435. & concluſ. 1318. nu. 6. 7. & ſequent. Gregor. Lopez. l. 6. tit. 5. p. 5. Gl. 1. Pute. dec. 43. lib. 3. Pont. in conſuet. Bleſenſ. tit. 6. art. 83. §. 8. in princ. & in ver. inſerta Rota Romana deciſ. 377. n. 6. & deciſ. 517. n. 2. p. 1. Caualc. deciſ. 27. a n. 38. & ſequen. p. 2. Pariſ. de Puteo de reaſſumptio inſtrum. rub. 27. n. 11. & ſeq. rubr. 17. n. 12. 13. rubr. 19. nu. 3. Theſaur. dec. 197. per tot. Ceſal. conſ. 66. n. 19. Vaſquez. controuer. Illuſtr. cap. 28. Peregr. dec. 34. tit. de pact. Vulpel. conſ. 111. n. 15. Natta conſ. 357. n. 1. Magon. deciſ. 95. in Lucenſ. & dec. 135. in Florent. in fi. Io. de Amic conſ. 93. n. 10. Anell. de Amatis. conſ. 73. per tot. Vrſil. ad Affl. dec. 39. Valenz. Velazqu. conſ. 14. nu. 50. Carroc. de loc. tit. locatio an ſcriptura p. 1. q. 7. per tot. fol. 38. & in addit. ad Dec. cõſ. 11. Grat. dec. 71. n. 9. 10. & ſeq. Fach. contr. iur. lib. 2. c. 98. late Mantica de tacit. & ambig. conuent. l. 1. tit. 10. a n. 6. 7. & ſeq. vol. 1. Mattienz. l. 1. tit. 7. n. 2. glo. 5. Miſinger. conſ. 91. Vaſquez. de ſucceſſ. creation. p. 1. lib. 2. §. 11. num. 13. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib 1. comput. 9. nu. 7. 8. Molin. Theologus de contract. diſput. 254. nu. 1. & 12 Pereſ. in l. ordinamen. col. 1054. Franciſc. de Caldas Pereira de empt. & vend. c. 19. per tot. Card. Tuſc. cõcl. 87. n. 19. 39. litter. S. Montaluus l. 6. tit. 3 p. 5. & l. 3. tit. 10. lib. 3. fori gl. 1. Ceual. comun. contra comun. q. 91. Menchaca de ſucceſſ. creat. §. 11. numer. 3. Azebed. in leg. 2. tit. 16. lib. 5. noue compilat. numer. 29. Florez Diaz. de Mena in addit. ad Gam. deciſ. 207. n. 7. bene Felic. de cenſib. in epit. lib. 3. c. 4. n. 3. & ſeq. Parlador. lib. 2. rerum quotidian. cap. 2. n. 47. Couar. in cap. relatum n. 9. ad finem de teſtam. Laſarte de gabell. cap. 3. a nu. 13. & ſeq. Honded. conſil. 52. lib. 1. Cabal. conſ. 120. a n. 4. & ſeq. lib. 2. Ladercb. Imola conſ. 84. n. 9. 10. Moz. de contract. tit. de empt. num. 51. Men. lib. 3. præſumpt. 148. Intrigl. de cenſibus. q. 5. n. 5. Moroci conſ. 96. Ricc. collecean. 907. Ant. Faber. C. de fide inſtrumen. lib. 4. tit. 16. defin. 14. Afflit. dec. 105. n. 4. Gam. dec. 207. n. 7. Rot. in vna Romana laudi. 13. Ianuarij 1614 apud Farinac. deciſ. 553. ſub n. 9. p. 1. t. 2. & deciſ. 520. n. 4. p. 2. t. 3. late Cardinalis Seraſin deciſ. 854. num. 3. 4. 5. & ſequen. & deciſ. 613. n. 7. Trentacin. var. reſolut. lib. 3. tit. de empt. & vendit. reſol. 14. per tot.* De coniecturis quibus conſtet contrahentes voluiſſe contractum habere pro abſoluto ſine ſcriptura & notario vel non differit *Parlador. d. cap. 4. n. 48. Felician. d. c. 4. ſub n. 4. Laſarte de Gabell. d. cap. 3. num. 14. & ſeq. Farinac. dec. 520. p. 2. tom. 3. Seraſin. dec. 854. Greg. Lopez in d. Gl. Theſ. dec. 197. n. 8. Moroc. conſ. 96.* & plures colliguntur ex citatis, ſi tamen
17 † conſtet partes pro abſoluto, & perfecto voluiſſe cõtractum habere licet inde de inſtrumento cõficiendo per notarium conuenerint, id ad probationem non ad contractus perfectionem actum eſſe cenſetur, cum animum contrahentes non ſuſpenderint, quo vſque inſtrumentum per notarium ſcriberetur, & conficeretur, vt iam dictum eſt de capitulis matrimonialibus partium ſubſcriptione iam perfectis, & dicunt *Doctores omnes* ſupracitati?

18 Comprobatur exemplo quod quamuis † parentes inter liberos: vel ad pias cauſa oretenus, vel coram teſtibus, vel priuata ſcriptura, teſtent, & diſponant, ſi conſtet ad ſubſtantiandam eorum voluntatem velle, quod per Notarium voluntas ſcriberetur, & iubſerint Notarium vocari animi ſui reſolutionem ſuſpendendo, quo vſque per Notarium ſcriberetur, quia tunc actus, & teſtamenti ſubſtantia a ſcriptura, & Notarij confectione penderet, niſi ea voluntas in ſcriptis per Notariũ in publica forma redigatur imperfecta remaneret *iuxta Oldrad. conſ. 119. Natta in §. ex imperfecto l. hac conſultiſſima C. de teſtamen. n. 146. Dec. conſ. 159. ſub n. 3. verſ. quibus tamẽ non obſtantibus cum ſeq. Iaſon. conſ. 155. ſub num. 3. verſ. ſed per aduocatos partis aduerſæ lib. 4. Paul. de Caſtro conſ. 365. conſ. 189. conſ. 75. lib. 1. & conſ.*

451.

Digitized by Google

451.lib.2.Clarus.§ teſtamentum.q.7.verſ.aliquãdo, & tertiò Couar.in c.relat.1.n.9.de teſt. Gama deciſ. 221.nu.3.Ruin.conſ.7.n.7.& ſeq.conſ.11.nu.12.& ſeq.lib.3.Surd.dec.292.n.11.& ſeq.& conſ.258.n. 21.Abbas.cõſ.98.ad finem lib.2.Guid.Pap.cõſ.55. n.3.& deciſ.538.ad fin.Card.Tuſc.cõcluſ.112.n.4. liter.T.Zũtus in reſponſo pro vxor.n.192. Creſcent. deciſ.3.tit.de teſt.Mantica de coniect vlt.volunt.lib. 2.tit.4.n.6.Magdalen.de nu. teſti in teſtamen. requiſitor.p.2.cap.5.n.8.9.10.& 11.

Vſq.adeo tamen proxime dicta non procedũt,
19 ſi † teſtator inter liberos,vel ad pias cauſas corã teſtibus, vel quomodolibet iam perfectè ratione voluntatis diſpoſuerit,ſed Notatium vocari , & ſcripturam publicam confici iuſſerit , tunc .n. id ad faciliorem probationem, non ad voluntatem iam perfectam ſubſtantiandam voluiſſe dicendũ eſſet. Hinc licet tunc facto peruẽtus teſtator non potuerit adhibere notarium nihilominus perfectã,firmamque eius diſpoſitionem remanere dixerunt *Natta in dicto §.ex imperfecto .nu.147.Curt. Iun.conſ.303.n.22.verſ.redeundo igitur ad propoſitum cum pluribus ſeq.& conſ.304.n.59.& ſeq. Cefal.conſ.99.num.5.6.& ſeq.Gabr.de teſtam. concl. 9.per tot.& n.8.Marta voto 8.nu.25.Honded. conſ. 77.n.17.19.& ſeq. vol.1.Paul.de Caſtro conſ. 456. n.3.lib.1.Card.Tuſc.concluſ.101.liter.T.n.10.bene Paſcal.de viribus patr.poteſt.p.2.c.8.n.61.62.63. Simon.de Pret.de interpetr.vltimar. volunt. lib. 2. interpret.1.dubitat.2.ſolution.1.n.27.ſeq.nu. 41.& ſeq.Facchin. controuer. iuris lib.4. cap.4.. Menoch. conſ.1189.num.11.& 12. lib.12.Rota Rom.deciſ. 173.lib. 2. repetita ſub Illuſtriſſimo Serafino deciſ. 581. Laderch.Imola conſ. 157.Hippol.Rimin.conſ. 587. Zuntus in reſponſo pro vxor. num. 290. 292. & num. 337. Moroc. conſ. 6.num.4.& per tot. Papon.conſ.36.Sfoz.Odd.conſil.64. numer.64.69.Caualcan. deciſ. 27. numer.40 part. 2. Serafin. deciſ. 623 Reyger.Theſaur. iuris verbo teſtamentum. nu. 289.Foguera dec. Granatenſ. 50.lib. 3. Magdalen. de numero teſtium. in teſtam.requiſitor.p.1.cap.5. n. 15.Giurb.in conſuetud. Meſſan.c.6. gl. 2.p. 1. num. 12.13.& 14.fol.435.Cabal.conſ.106 n.10. lib. 2. Gratian. diſcept. 764.n.6 lib.4.diſcept.550.num.3. 4.5.6. lib. 3.Rota Roman.in deciſionemque imprimitur poſt dictam diſceptat.n.42.44.& 45.*

Itaque ex dictis apertus eſt quantũ cauendũ ſit a contrariũ tenentibus pro exequutionẽ capitulorũ matrimonialiũ,ne cogat à veritate deuiare,& cum ſententia multorum tranſire, ſtantibus maximè ſtatutis,& capitulis Ritus prædictis, agendũ erit ergo eo caſu contra renitentẽ actione in factum ad publicationem contractus, vt fieri ſolet adhoc, vt pro contentis exequutio iuxta formam noſtri ritus inde præſtetur.

20 Nec reſiſtit † pactum quod in huiuſmodi capitulis matrimonialibus, vel alia priuata ſcriptura per partes adijci ſolet,quod vtique vim publici inſtrumẽti o btineat cum via exequutiua, quia ſtante ſupradicti noſtri ritus forma , qua manu publica inſtrumentis celebratis via exequutiua conceditur id prohibetur partibus in pactum deducere,ſecundum veriorem qua vtimur opinione *Blaſcus , & Antonius Lanc. in dicto ritu 101. in princip. Ioan.Aloiſ. de Septimo in eod. ritu liter. E.vbi Bonorn & Percolla,Cumia num. 16.18.Muta nu.60.Intrigliol. Singular. 195.lib. 2.* quidquid de iure cõmuni ſentiant.*Aſin.de exquution.§.1.c.15. Nicolaus Genna de ſcriptur.priuat.lib.1.q. 4.ſub n. 44.45.& 46.arguendo à pacto ad ſtatutum , Rota Rom.deciſ.98.per tot.ex vltimis recollectis per Fa-*
21 *rinac.* Quamuis † poſſint pacto facere quod priuata ſcriptura faciat plenã fidem inter ipſos , cõtrahentes,vel quidem circa id obtineat vim,& locum publici inſtrumẽti,*Blaſc.Lanc.dict.ritu. 101. liter.C. in fi.& Io.Aloyſ. de Septimo liter.B. Bald. in l.de quibus n.17.ff.de legib.Iaſon. in l. admonendi n.102.& ſeq. de iureiur.Felin.in c.2.n.13.de fid.inſtrum.Pariſ.conſ.68.n.24.lib.3. Marſil. in rubr. C. de prob.nu.299.& ſeq.& n 302 Crau. conſ.939.n. 12.Vazquez lib.2.controuer.vſu frequen. c. 29.n. 1.circa medium per tot. Genua de ſcriptur. priuat. lib.1.q.4.n.34.35.cum pluribus ſeq.& n.46.& ſeq. Decian.conſ.11.n.158.lib.1.Hippol.Rim.conſ.612. n.34. Sforz.Odd.conſ. 100.n.23. Ruginell. practic. quæſt.cap 7.Hector.Felic.de ſocietate cap.29.n. 84. cum ſeq. Mantica de tacitis,& ambiguis conuention. lib.11.tit.24.n.6.vol.1.*& ſi alios contrarium ſentiſſe dicat *Genna dict. q. 4.nu. 33. & 47.* quos ad concordiam iure communi inſpecto cogitur, ip-
22 ſe reducere. Nec ideò ,quod † partes priuatã ſcripturã inſtrumenti publici authoritatem obtinere conueniant in ea continetur, nè dum pactum de non opponendo *Giurb. in conſuetud. Meſan. cap. 13.Glaſ.3.p.1.ſub nu 24.fol.697.* Sed nec pactum ad diſcurſum,& quamuis dici poſſit pactum prædictum eſſe de ſtilo in Regno *Craſſ.except.* 10.n.50. id procedit in clauſulis inſtrumentorũ manu publica celebratorum , & de ſtilo Notarij, non autem partium in priuata ſcriptura , tanto magis, quòd pactum prædictum ad diſcurſum eſt, acceſſorium exequutioni , quam partes priuatæ ſcripturæ,concedere non poſſe , iam firmatum eſt, ſtante ritu prædicto 101.

S V M M A R I V M.

1 *Appellationis remedium vtrique parti commune eſt.*
2 *Iudex an ex offitio ad fauorem appellati poſſit reformare ſententiam.*
3 *Adhærentem ſicut appellantem appellatio protegit.*
4 *Clauſula quatenus, & in quantum in appellatione adiecta facit remedium vtique parti non eſſe commune.*
Quid in pluribus capitibus connexis, vel vnico tantum.num.5.
5 *Adhæſio permittitur in cõnexis non obſtante clauſula quatenus, & in quantum.*
6 *Adhæſio appellationi interpoſitæ quatenus , & in quantum an fieri poſſit ab altera parte poſt decem dium.& nu.8.10.& 17.*
7 *Appellatione propria deſerta , an liceat appellato benefitia adhæſionis vti aduerſus eandem ſententiam.n.9.11.14.15.& 16.*
12 *Adhærens cum ipſo appellante vnitur in totum, & ſit*

Digitized by Google

ſit vnus ſpiritus.
13 *Idem iudicandum de adhærente, quod de ipſo principali.*
15 *Deſertio appellationis non tollit effectum adhæſionis.*
Adhæſio non tollitur etiam per renuntiationem appellationis. n. 15.
16 *Appellatio deſerta pro non interpoſita habetur.*
18 *Connexitas datur in ſententia plura continens capita.*
19 *Capita ſententiæ quando Connexa, vel ſeparata dicantur, & nu. 20. & 21.*
20 *Capita quæ connexa, vel ſeparata dicantur iudicis arbitrio remittuntur.*

ARGVMENTVM.

Adhæſionis remedio an quandocunque, etiam poſt decem dium, vel deſertam propriam appellationem altera pars vti poſſit in capitibus connexis, ſi ab vno quatenus, & in quantum appellatum fuerit.

RESOLVTIO. IX.

1 POſt indicis ſententiam † ab altero litigatore ad ſententiæ emendationem appellationis auxilio petito, aduerſæ parti ſita communicatur, remedium prędictum vt liceat iudici etiam quatenus ſententia aduerſarium grauet eandem corrigere *l. ampliorum C. de appellationib. vbi magis communiter Doctores Burſat. conſ. 145. n. 1. Surd. deciſ. 143. & deciſ. 327. n. 8. p. 2. Petr. de Greg. Tholoſan. de appellat. lib. 5. cap. 5. n. 1. Oſaſc. deciſ. 131. n. 12. Alex. conſ. 183. n. 4. vol. 6. Bredero. de appellat. p. 2. tit. 20. col. 431. Decian. conſ. 45. nu. 22. vol. 1. Ruginel. de appellat. §. 6. gl. 1. cap. 1. nu. 1. Piguera, Botta, Coſta Franc. Peregrin. Muſcatell. Trentacinq. Turret. Gail. Barzi. Gabri. & Rebuff. quos cumulat Giurb. deciſ.*
2 *30. num. 5.* Id etiam † ex officio iudicem facere poſſe *cum Baldo, Saliceto, & alijs in d. leg. ampliorem. cenſuit Ponte conſ. 61. num 58. & 59. Surd. dec. 143. n. 2. ſentit Franch. deciſ. 467. n. 1. 2.* Ne dum
3 igitur appellantem, † ſed etiam adhærentem magis protegit appellatio *Pariſ. conſ. 28. nu. 25. lib. 4. Rota Romana in nouiſſ. deciſ. 5. in tit. de appellation. Rolan. conſ. 77. n. 3. lib. 2.*
4 Cumque fuerit appellatio petita † cum clauſula, quatenus, & in quantum dubitabatur de facto adhæſionem excludi ex dicta clauſula, quæ clauſula facit remedium vtrique parti non eſſe commune, & id tãtum a quo eſt appellatum deuoluit, *Abbas, & Felin. in cap cum Ioannes de fide inſtrumentor. Lancellott. de attent. p. 2. cap. 12. limitat. 44. num. 2. Oſaſc. deciſ. 142. Franc. deciſ. 467. num. 4. Burſat. conſ. 145. n. 31. Carpan. ad ſtatu Mediolan. cap. 131. n. 137. Gratian. diſceptat 1. nu. 19. Marcheſan. de cõmiſſion. t. 2. fol. 64. Scaccia de appell. cap. 2. q. 17. limitat. 21. a num. 19. & ſeq. Botta conſ. 69. nu. 9. Rebuff. de recuſation. art. 3. gloſ. 4. nu. 5. Gabr. conſ. 38. n. 3. 4. 5. lib. 1. Caualcan. deciſ. 15. nu. 12. p. 1. Surd. deciſ. 143. n. 5. Aſini in praxi. §. 31. cap. 20. n. 2. verſ. aut vero Gigas conſ. 83. Lanar. conſ. 33. num. 21. Alex. conſ. 75. vol. 7. Menoch. conſ. 1038. n. 2. Ruginell. de appellat. §. 2. cap. 4. n. 48. §. 6. Gloſ. 1. c. 1. n. 37. Maſtril. dec. 45. n. 20. Brederod. de appell. p. 1. tit. 20. Trentacinq. variar. reſolut. lib. 2. tit. de appellat. reſolut. 8. n. 10. Caſtill. deciſ. 6. nu. 3. & deciſ. 31. n. 3. Coſta de facti ignoran. centur. 1. diſtinct. 31. num. 5 & de remed. ſubſidiar. remed. 56. n. 8. Sola ad decr. Sabaud. tit. de forma procedend. in appellat. Gloſ. 4. n. 5. Card. Tuſch. concl. 363. n. 12. litter. A. Alba Mandell. conſ. 507.*

Quod nõ fuit altercatum, id recte procedere in ſententia plura continente diſtincta, & ſepara-
5 ta capitula, ſecùs † in capitibus cõnexis, vel in ſententia vnicum tantum continente condemnationis, vel abſolutionis caput, cum tunc permiſſum ſit appellato adhęrere, nõ obſtante clauſula prędicta quatenus, & in quantũ ſeu in parte, & paſſibus, & tunc totum negotium appellatio deuoluit, ita vt aduerſario in connexis appellationis remedium communicetur cum connexorum idẽ reputetur iuditium, *Abbas in cap. cum Ioannes ad finem de fide inſtrumentorum cui aſſentit Felin. ibidẽ Franch. in cap ſi duabus num. 5. de appellat. Felin. in cap. ſignificauerunt ſub nu. 5. verſ. Aduerte etiam, & verſ. cogitabam tamen & ibi late Pariſ. nu. 22. de exceptio. Pereg conſ. 18. n. 19. lib. 3. Rot. Rom. in nouiſ. tit. de appell. dec. 6. Sur. dec. 143. per tot. & n. 8. vbi ſi vnica eſt cauſa Maſtril. deciſ. 45. n. 20. in fine, & deciſ. 136. n. 12. 13. & 14. Pariſ. conſ. 66. num. 6. lib. 1. Caſtil. deciſ. 6. numer. 2. verſ. ſed in caſu, & numer. 3. deciſ. 31. num. 3. & 4 & deciſ. 64. num. 2. 3. & circa finem Gratian. deciſ. 50. numer. 8. & diſceptat. 1. Gabr. conſil. 38. num. 4. libr. 1. Boer. deciſio. 73. num. 6. Giurb. deciſio. 30. per tot. Decian. conſil. 45. nu. 22. lib. 1. Scaccia de appellat. lib. 3. cap. 2. q. 17. limit 21. a num. 19. & ſeq. Franch. deciſ. 467. Caualcan. deciſ. 15. num. 12. p. 1. Rota Romana apud Ludou. dec. 223. n. 4. 5. & 9.*

Et eadẽ ratione vnitatis, & connexitatis plurium capitulorum in ſententia contentorum, fuit reſolutum ſecundum eſitationis caput, de
6 quo magis dubitabatur. Nempe † ſi quandocũque appellato, etiam poſt terminum dierum decem licuiſſet adhærere appellationi in parte, &
7 paſſibus interiectę; Et fortius † ſi etiam in parte, & quatenus, & in quãtum appellatus propriam appellationem aduerſus eandem ſententiam propoſuerit, quæ aliqua ex cauſa deſerta ſit adhærere vtique poſſet.

In Negatiuam ſententiam ferè omnes in hoc
8 deſcendere videntur, † infra decem dies tantum adhæſionem eiuſque beneſitium alteri parti indulgeri ſentientes. *Gl. in cap. vt circa in verb. adhærentes in ſi. de elect. & elect. poteſt. in. 6. Bar. in l. de appell. recipiend. Felin. in cap. cum veniens l. 2. de teſtibus Socin. conſ. 45. num. 10. lib. 1. Manſuet. in praxi tit. de appellat. n. 20. Papon. lib 19. tit. de appellat. arreſt. 11. Grivell. in deciſ. Senatus Dolani 46. nu. 2. 3. Cornazan deciſ. 98. n. 17. Piguer. deciſ. 194. num. 4.*

Rota

Rota Roman dec.225.aliàs.dec.5.de ſentẽt. excom-
municat. in antiquis. Torus in compend. deciſ. ver-
bo adhærere Ricci.collectan. 1467. Gratian. diſce-
ptation.573.n.16 lib.3.& deciſ.23.n.5.Bero. conſ.
151.n.5.lib.1.Curt.Iun. conſ. 123. n.6 Magon. dec.
9.n.29.& 30.in Lucenſibus Lancell. de attent.c.12.
ampl.12.n.6.& limit.50.n.59.& ſeq Petr. de Greg.
Tholoſan.de appell. lib. 6. c.6.n.4.Tiraq. de retract.
lignag. §.1.glo.10. nu.86.Surd.dec. 143.n. 1.Frãch.
dec.257.n.4.Maſcard.de probat.concl.1278. nu. 8.
Rebuff. de appellat.art.1.Gloſ.1.in fin nu.12.t.3.ſol.
483.Ponte conſ.7.n.1.2.ſeq.l 1.Scaccia de appell.c.
2.q. 12.num.69.& ſeq.n.75.& ſeq.Ruginel. eodem
tractat.§. 6.glo. 1.cap.1.n.3.

Item tanto magis videretur de neganda adhę-
9 ſio,ſi † appellatus,quoque in partibus appellaſ-
ſet,& appellationẽ inde deſeruiſſet ad hoc enim,
vt adhæſio proſit requiritur, quod adhærens non
appellauerit ſeorſum,quatenus,& in quantum,
cum hoc ipſum remedium in ſubſidium detur, &
cum quis appellat, ei alterius appellatione non
ſuccurritur tum quia hominis prouiſio legis pro-
uiſionem etadieat,tum etiam, quod cum quis a-
pellat cenſetur alterius appellatione non cõten-
tari ac omni alieno auxilio renunciaſſe. Ideoque
proprie appellationi deſertione,vel aliter renun-
tiando remanet perpetuo excluſus,& ei adhęſio-
nis auxilium denegandum videtur. Ang. Aret. in
l.qui ſeparatim.§.vlt.ſub n.6.verſ.2.eſt ff. de appell.
Mandel.conſ.507.n.13.lib.3.Ruginell.de appellat.§.
6.Glo.1.cap.1.n.43.44.Rub.dec.30.Ricc. collectan.
1467.verſ.2.requiritur.

10 Verius tamen eſt † in vnico capite, vel in pluri-
bus eiuſdem ſententiæ capitibus connexis con-
litiganti, & appellato licere, etiam poſt decem-
dium appellationis remedio ab altero propoſito
adhærere, Rota Romana apud Ludouiſ.deciſ.581.n.
6.Piguera deciſ.194.per tot.& num. 19.20.& ver-
bis dictæ l.ampliorem ibi ſancimus itaque ſi appella-
tor ſemel in iudicium venerit,& cauſas appellationis
ſuæ propoſuerit, habere licentiam, & aduerſarium
eius ſi quid iudicatis opponere maluerit, ſi præſto fue-
rit hoc facere,& iudiciale mereri præſidium; Et ait.
Peguera, beneficium ipſius legis ampliorem, ſtatim
interpoſita appellatione,& introducta coram iu-
dice appellationis, commune effici appellato,
non per viam adhæſionis, ſed ipſo iure, quò ad
caput à quò appellatum fuit, vel alia cõnexa, cũ
in tota lege nil adhæſione dictum extiterit, Rugi-
nel.de appell.§.6.gl.1.cap. 1.nu.4.& ſeq.Surd.deciſ.
143.Imbrian.de repulſa p.1.conſiderat.2.n.14.Mi-
ſinger.centur.2.obſer.21. Oſaſc. deciſ. 28.num. 8.
Burſat. conſil.145.Cranett.conſ.140.nu. 8. in fine.
Milus in repertor.verſ.appellatio per alteram partẽ.
Vant.de nullitat.tit. à quo & quibus modis ſub nu.
21.verſ.ſi autem appellatus Ponte late conſ.7.a n.
10.ad num.15.lib. 1. Cephal. conſ. 422.a num. 9.
ſeq.Franch.deciſ. 467.Rebuff. ad conſtitution. Gal-
liæ tom.3.tit.de appellat.in præfation.nu.25.& 26.

Et nè dum poſt decem dies appellato adhæ-
11 ſionem proponere licet, ſed etiam † poſt deſer-
tam propriam appellationem, quam in parte, &
paſſibus contra eum facientibus aduerſus eam-
dem ſententiam propoſuiſſet, ex Bald. ad ſpecula-
torem de appel. col. 10. circa principium ſub verſ.
appellatio ſuper vacua, qui id docendo ait. Petij à
te decem, & iudex in quinque condemnauit, & in
quinque abſoluit, tu appellaſti ratione condemnatio-
nis & ego appellaui ratione abſolutionis, tandem ego
non petij apoſtolos, & ſic eſt deſerta appellatio mea,
poſſum nihilominus adhærere appellationi tuæ, &
petere ſuppleri ſententiam, cum abſque alio actu in
connexis poſſit ſupplere iudex allegat Bald. textum
in dicta l. ampliorem.C. de appell.idem dicit Abbas
in cap. ex parte il ſecundo de reſcriptis ſub n. 18.
verſ.vnde appellator. Dec.in cap. oblat.n.4.de appel.
Ruginel. de appellat. §.6.gloſ.1.cap. 1.num. 4. verſ.
iterum Baldus Burſ.conſ. 145. num. 3. Carpan. ad
ſtatu Mediolan.cap. 131. num. 548.volum. 1. Lan-
cellot.de attentat.cap.12.ampliat.12.num.17. Ma-
gon.deciſ.26.num. 25. in Lucenſ. qui allegat. Bald.
ad Speculatorem dicto loco, & Alexand. conſ. 183.
n.4.lib.6.qui pro expreſſo textum in dicta l. am-
pliorem in hoc expendunt Muſcatel. in prax. Gloſ.
probandum.n.69.

12 Per quam adhæſionem † ipſe adherens cum
appellãte vnitur in totum quo ad remedium po-
ſtulatum, ſitque eũ eodem vnus ſpiritus Oldrad.
conſ.290.n. 2.3. Ruginell. de appellat. §.6.Gloſ. 1.
cap.1.n.2.verſ.adhærere Cardin.Tuſc concluſ.176.
13 litt.A. Idemque iudicari † de adherente: quod de
principali cui adhæretur dicunt Lancellot. de at-
tentat.cap.1.ampliat.12.nu. 3.4. Rota Romana de
appell.in nouiſ.deciſ.52. Magon.deciſ.9.n.28.in Lu-
cenſ. & deciſ. 55. in Florentin. Franch. deciſ. 257.
n.3. Itaque poteſt iudex de toto negotio cogno-
ſcere Bald.dec. 300. Ricci collectan.1467. in princ.
14 Nec viſũ fuit obſtare, † quod dictũ eſt ſupra n. 9.
quando appellatus pariter in partibus, & ſeorſũ
quatenus appellaſſet, vt appellatione deſerta idẽ
adhęſio deneganda ſit, quaſi nõ cõtentus appella-
tione alterius per propriã appellationẽ tacitè ſub-
ſidiario remedio adhæſionis videatur renuntiaſſe
ex Ang.Aret.Mand.Rug.Rub.& Ricc. Nam vltra
quã cõtrarium cenſuerit, Bal.ad ſpeculatorẽ ſupra-
15 citatus, & multi eumdẽ in ſequẽtes. Per † deſertionẽ
appellationis nõ dicitur tamen tolli effectus, ad-
hæſionis, vt poſt Rotam Romanam deciſ. 52. alias
381. fuit dubitatum de appell. in nouiſ.cenſuit Lan-
cellot.de attentat.cap.12.ampliat.12.num. 14. imò
nec per renuntiationem appellationis adhæſio
cenſetur ſublata Bald.in Auth. hodie ante finem.C.
de appellat.Fel.in cap.cum ſuper n.6.de re iud. Natta
conſ.99.n.2.l.1.Lancel.de attent.d.c.12.ampl.12.n.
16 12.Cartar. deciſ. 37.nu.5. Tum etiam, † quia ap-
pellatio deſerta pro non interpoſita abſolute ha-
betur, Ant. Faber.C.de fruct. & litis expenſ. lib. 7.
t.18.defin.56.n.6.Veral.dec.177.n.1.2.p.3. Addi-
tio ad Mohedan. deciſ.293. alias deciſ. 9. de appel-
lat.liter.B.Simon de Pretis conſ.185.nu.1.& 7.Bor-
rel. in Summa deciſ. tit. 32.n.154.vol. 2. Barzi de-
ciſ.51.& deciſ.55.n.1.& 4.Mantica deciſ.276.n.1.
& 2. Meritò ex huiuſmodi appellationis reme-
dio tentato licet ab appellato deſerto adhæſio-
nis beneficium eidem non tollitur, & tamquam ſi
nulla appellatio petita eſſet, ipſa adhæſio in con-
nexis appellato deneganda non fuiſſet.
17 At id vero, quod dicebatur † adhæſionem in-
fra

Digitized by Google

ſra decem dierum terminum fatale proponendã, eſſe multipliciter reſpondent. *Surd. deciſ.* 143. *Ponte conſil.* 7. *lib.* 1. *a n.* 10. 11 *& ſeq. Gratian. deciſ.* 23. *n.* 9. 10. 11. *Ludouiſ. deciſ.* 581. *n.* 6. *& Fuſius Ruginell. de appellat.* §. 6. *Glo.* 1. *cap.* 1. *a. n.* 4. 5. 6. *& ſeq.*

Primo non procedere in capitibus connexis ex mente *Rota Romana deciſ.* 23. *alias* 365. *quam corrupte allegat. Surd. dicta deciſ.* 143. qui ita contrarijs reſpondet, licet prædicta reſponſio non placeat *Ruginel. dicto loco* prætextu; quod omnes conueniant, vt in articulis ſeparatis adhæſio fieri nequeat ideò dicta iura intelligenda viderentur etiam inconnexis ideo concluſionem prædictam, ſecundo loco reſpondendo, in interloquutorijs non in diffinitiua procedere putauit, *Ruginell. n.* 5. de quo ego, cogitandum puto Tertio, & verius quod in contrarium aducti in appellatione interpoſita a tertio nomine meo, quæ debet infra decem dies a me ratificari loquuti ſint *dixit Ruginell. dicto loco n.* 6. *Ponte conſ.* 7 *a nu.* 10. *& ſeq. lib.* 1. *Gratian. deciſ.* 23. *n.* 9. 11. Item quod contrarij loquuntur in tertio adhærente non autem in conlitigante, quarto loco *dixit Rota Romana apud Ludouiſ. deciſ.* 581. *n.* 6. Quinto, vt non procedat quando appellans proſequitur appellationem, & appellatus vult ea vti, vt ſententia corrigatur, *iuxta textum in dict. leg. ampliorem, vt ex Ioann. And. ad ſpeculatorem Abbate Prepoſit. Dec. & Bald. reſpondet Ruginell. num.* 6. *verſ. vel aliter.* poſpoſitis alijs reſponſionibus ad id per eundem conſideratis.

Eiuſdem itaque ſententię capita connexa ad propoſitum varie dici, & cognoſci præpoſuimus
18 cum † connexitas detur in ſententia continente plura capita *Card. Tuſch. concl.* 1043. *&* 1044. *lit. C. Contard. in l. vnica, limit.* 24. *n.* 20. *& ſeq. Bal. in l. incerti n.* 75. *C. de interd. Maceraten. var. reſol. lib.* 2. *reſolut.* 9. *nu.* 24.

19 Vt quando omnia † ab vnico pendent articulo, *Crau. conſ.* 232. *n.* 1. *&* 2. *Menoch. de arbitrar. caſu* 95. *n.* 15. *& ſeq. Ludouiſ. deciſ.* 223. *n.* 7. vel vbi omnia vnica, & non diuerſa peterentur actione *Zuccard. conſ.* 39. *n.* 10. *Gab. conſ.* 56. *n.* 12. *lib.* 1. *Canc. variar. reſolut. lib.* 3. *cap.* 17. *de ſentent. & earum exequution. n.* 65. 98. *& ſeq. l. ſi quis ſeparatim, §. ſi quis cum vna ff. de appellation.*

Item vnum reputatur caput, quando vnum eſt propter aliud *l. Iulianus. ff. de condit. & demonſtrat. Bellamer. conſ.* 4. *in fine Ludouiſ. deciſ.* 223. *num.* 8. *Burſat. conſ.* 176. *num.* 10. *Menoch. conſ.* 123. *num.* 20. *ſeq. lib.* 2. *Pacian. de probat. lib.* 1. *c.* 26. *n.* 97. *ſeq.* & vnum ad determinationem alterius, *Bertazolus conſ.* 116. *nu.* 38. 39. *in Ciuilibus. Caſtil. dec.* 31. *ſub n.* 4. *Menoch. de arbitr. caſu* 95. *ſub n.* 18. Idem ſi ex conſequentia factorum ſeparationem non recipiant. *Cornazan. dec.* 63. *n.* 5. *in fin. Cabalus conſ.* 54. *nu.* 14. *lib.* 2. *Menoch. de arbitrar. caſ.* 95. *n.* 6. *in fin. & n.* 7. Et quando eadem cauſa defenſionis omnium exiſtit *Rota Romana apud Farinac. deciſ.* 183. *ſub n.* 6. *circa finem. p.* 2. *t.* 3. *Carpan. ad ſtatut. Mediolan. cap.* 131. *nu.* 131. vel cum vna eademque cōdemnationis, & appellationis cauſa eſt *Anton. Faber. C. qui bonis cedere poſſ. lib.* 7. *tit.* 31. *defin.* 1. *n.* 2. *Maceratenſ. variar. reſolut. lib.* 2. *reſolut.* 9. *ſub. num* 24. Aut ſententia lata ſuper vno pateat exceptionem rei iudicatæ in alio, *poſt Lã-*
20 *cellot. Caſtil. deciſ.* 31. *nu.* 4. Quod † plerique etiã prudenti ius dicentis arbitrio id remitti profitentur, *Imol. cōſ.* 139. *in dubio. Gabr. conſ.* 38. *n.* 6. *li.* 1. *Aleiat. conſ.* 67. *n.* 11. *Menoch. de arbitr. caſu.* 95.
21 *num.* 4. 5. de quo nempe, quæ † ſeparata quæue connexa in ſententia capita dicantur videre eſt *l. etiam §. ex cauſa. ff. de minoribus l. ſi quis ſeparatim §. ſi quis cum vna ff. de appellat. Lancellott. de attentat. cap.* 12. *limitat.* 2. *Menoch. de arbitrar. caſu* 95. *Ruginell. de appell. §.* 6. *gl.* 1. *cap.* 1. *nu.* 20. *Burſat. cōſ.* 21. *n.* 10. *Mar. Anguiſſol. cōſ.* 140. *n.* 83. *Bero. conſ.* 110. *nu.* 20. *lib.* 3. *Eugen. conſ.* 71. *Grat. dec.* 60. *& diſceptat.* 162. *num.* 24. 25. *& ſeq. Scaccia de appellat. cap.* 2. *q.* 17. *limitat.* 6 *memb.* 9. *n.* 36. *Gab. conſ.* 56. *l.* 1. *Ant. Faber. C. de ſportul & ſump. lib.* 3. *t.* 2. *defin.* 7. *n.* 7. Et ſecundũ prædicta conſulti alias reſpondimus concurrentibus doctiſſimis cauſę patronis pro Don Franciſco paterno, & Caſtello contra Don Archalorum de Perna in cauſa feudorum Brucę, & Crixuna, quę inde partium tranſactione in meritis ſopita fuit.

SVMMARIVM.

1 *Proximitas teſtatoris, vel grauati an ſit attendenda in fideicommiſſaria proximis agnatis familia vel alijs per nomen, & modum collectiuum ſubſtitutis. & n.* 2.

3 *Proximitas grauati attenditur fauore deſcendentium eiuſdem grauati ſed eis deficiētibus ſi ſucceſſio, & fideicommiſſum diuerſionem faceret ad aliam perſonarum conditionem veluti ad tranſuerſales tunc teſtatoris eſt attendenda proximitas, quid in feudo, nu.* 13. *&* 89. *&* 92.

4 *Proximitas grauati attendenda eſt cum ad fideicommiſſum concurrentes omnes de eadem linea, & parentela eiuſdem teſtatoris ſint, ſecus, ſi diuerſæ ſint lineæ, & deſcendentiæ, quam teſtatoris, quia tunc teſtatoris ſpectatur proximitas. & nu.* 87. 97.

5 *Proximiores vocati in caſu contrauentionis, vel alienationis fideicommiſſi per grauatum, an proximiores teſtatoris, vel grauati cōtrauenientis ad fideicommiſſum admittendi ſint & n.* 6. *&* 7.

8 *Deſcendentibus ſeu lineis plurium ſubſtitutis, vel pluribus per ſtirpes vocatis deficta vnius linea, vel deſcendentia omnes deſcendentes, omneſque lineæ admittuntur abſque differentia.*

9 *Frater vtrinque coniunctus non præfertur conſanguineo tantũ in fideicommiſſo reciproco inter plures filios per patrem conſtituto, per mortem vnius.*

10 *Plures in pari gradu exiſtentes inter quos non cadit charitatis, & affectionis, ordo æqualiter ad fideicommiſſum admittuntur, vbi plures collectiuè vocati ſunt veluti de familia, aut proximiores. & n.* 11.

11 *Singularis numero vertitur in pluralem, & e conuerſo in ſucceſſione inter perſonas vocatas, inter quas non cadit ordo charitatis, & affectionis.*

12 *Proximitas vltimi feudatarij defuncti, an primi acquiſitoris in feudalibus ſpectanda ſit.*

Quid inter deſcendētes vltimi defuncti, vel eiuſdem

Digitized by Google

tranſuerſales.n. 13. 14.

Quid ſi primus feudi acquiſitor formam ſubſtituendo mutuauerit num. 15.

Quid in feudo hæreditario, vel non hæreditario, aut pacti, & prouidentiæ n, 16. 17. 18.

19 *Proximitas vltimi defuncti inſpicitur in emphytheoticis,*

20 *Proximitas Maioratum, vel primogenituram inſtituentis an ſit ſpectanda, vel vltimi poſſeſſoris & num, 21.*

22 *Proximitas in Regni ſucceſſione ab vltimo eiuſdem Regni poſſeſſore accipienda, ac conſideranda eſt.*

23 *Proximitas cuius ſpectanda ſit in anniuerſarijs, & cappellanijs.*

24 *In iure patronatu, proximioribus vocatis de proximitate vltimo loco defuncti, & non inſtituentis intelligitur.*

25 *Statutum, vel conſuetudo ad ſucceſſionem proximiores admittens an de proximioribus vltimi defuncti intelligatur, & n. 26.*

27 *Proximitas teſtatoris, & nō pupilli vltimo loco defuncti ſpectanda eſt in pupillari ſubſtitutione, proximioribus, vel alijs per nomen, & modum collectiuū vocatis, & n. 29. & 73. & ſeq. & n. 76.*

Subſtitutio pupillaris, & ſi ipſius pupilli dicatur teſtamentum, hoc in proprie eſt, ſed quo ad vim, & ordinem ſuccedendi dicitur teſtamentum patris, et ſequela teſtamenti paterni. n. 27. & 29.

28 *Proximitas teſtatoris ſpectanda eſt in exemplari ſubſtitutione,*

30 *Proximitas teſtatoris, & non hæredis ſpectatur in vulgari ſubſtitutione, & iure accreſcendi.*

31 *Proximitas quandoque teſtatoris, quandoque vltimi defuncti in ſubſtitutionibus ex diſpoſitis, & coniecturis teſtatoris ſpectanda eſt & num. 32. 33. & 84.*

32 *Proximitas teſtatoris ſpectanda eſt cum expreſſe poſt primo loco nominatos ipſius teſtatoris proximiores ſuccedere diſpoſuerit.*

34 *Proximiores ſui ſanguinis ſi vocauerit teſtator, teſtatoris, non grauati ſpectanda eſt proximitas.*

35 *Teſtator ſi dicat proximiores meos ſubſtituo teſtatoris eiuſdem debent admitti proximiores 36. 37.*

36 *Verbum meus ad proximum diſponentis reſtringit diſpoſitionem.*

38 *Poſteros ſuos ſi teſtator vocauerit de ipſius proximioribus non grauati intellexiſſe videtur.*

39 *De domo, aut agnatione ipſius teſtatoris ipſe vocās; de ſuis proximis intelligitur vocaſſe.*

40 *Proximiores de ſuo nomine, & armis vocans teſtator de ſuis proximis intellexiſſe conſtat.*

41 *Vel quod proximior nomen æterno, & arma teſtatoris aſſumeret.*

42 *Deſcendentes a teſtatore, ſeruata gradus prærogatiua, ſeu ordine ſucceſſiuo ſi vocentur de proximis ipſius teſtatoris & non grauati intelligendum eſt vocationem factam fuiſſe.*

43 *Proximioribus de agnatione ipſius teſtatoris vocatis, vel vbi dictum foret de familia, ſeu agnatis ſuis ipſius teſtatoris proximiores, & non grauati ad ſucceſſione inuitati ſunt.*

44 *Proximitas teſtatoris eſt attendenda ſi proximiores vocati ſint ad propriam ipſius teſtatoris hæreditatem, vel bona,*

45 *Proximitas teſtatori ſpectatur ſi ſibi proximiores teſtator ad ſucceſſionem inuitet.*

46 *Teſtator proximos ſuos vocans de ſibi proximioribus intellexit.*

47 *Ratio recti ſermonis ſi ita ſuadeat proximitas teſtatoris eſt attendenda.*

48 *Fideicommiſſum familiæ grauati teſtator relinquens proximos de familia grauati præſumitur vocaſſe.*

49 *Teſtator, vbi ad familiæ conſeruationem proſpexiſſe conſtat an proximos ipſius grauati, vel teſtatoris vocaſſe ad fideicōmiſſum præſumatur 50.*

50 *Familia facta mentione in dubio intelligitur de familiæ teſtatoris.*

51 *Proximitas vltimo loco grauati attenditur quando teſtator voluiſſet ſucceſſionem deferri iuxta ordinem inteſtatæ ſucceſſionis, & 93.*

52 *Teſtator ſi poſt inſtitutos, & grauatos eorum deſcendentes vel agnatos vocauerit, de proximioribus ipſorum grauatorum dicitur intellixiſſe, eoſque vocaſſe.*

53 *De hærede in hæredem, vel de vno in alium ſi teſtator ſucceſſionem ordinauerit, id intelligitur de proximioribus grauati, & non ipſius teſtatoris.*

54 *Remotiores ſibi in gradu ſi prætulerit teſtator ſibi propinquioribus, tunc grauati proximitas, & non teſtatoris attendenda eſt.*

55 *Excluſis ſemel à teſtatore ſibi proximioribus propter proximiores grauati, proximitas grauati ſpectatur.*

56 *Proximitas grauati attenditur, ſi proximior illi in cuius portione ſuccedendum erit vocatus ſit.*

57 *Proximitas vltimi defuncti attēditur ſi proximioribus ſuis ſucceſſionem deferendam teſtator diſponat.*

58 *Agnatis de agnatione teſtatoris vocatis an ſpectetur teſtatoris, vel vltimi defuncti grauati proximitas.*

59 *In ſtirpes ſi vocati ſint proximiores, & nō in capita grauati, & nō teſtatoris ſpectatur proximitas.*

60 *Fideicommiſſum quando in infinitum progreditur, ita, vt etiam nati poſt mortem teſtatoris ad illud admittātur grauati attenditur proximitas, & non teſtatoris.*

61 *In dubio cum teſtatoris verba ad proximitatem grauati, & teſtatoris, per trahi, poſſunt, ipſius teſtatoris, & non grauati eſt attendendas proximitas.*

62 *Proximitas teſtatoris attenditur quando teſtator diſpoſuerit, quod poſt mortem hæredis bona vadāt ad eius heredem, vel proximum.*

63 *Subſtitutis illi, qui de iure ſuccedere debent, an ad ſucceſſionem grauati admittantur proximiores grauati vltimi defuncti an vero proximiores teſtatoris 66. ſequen. 71. ſequen. 78. ſequen. ad finem.*

64 *Aſcendentes admittuntur ad ſucceſſionem ab inteſtato defectis, defectis deſcendentibus, & excluſis tranſuerſalibus.*

65 *Auus maternus excludit amitam vtrinque coniunctam defuncto.*

66 *Teſtator ex pupillari ſubſtitutione dicitur pupillo ſubſtituiſſe.*

Proximioribus vocatis veniūt illi, qui ſunt proximio-

res

Digitized by Google

res reſpectu ſucceſſionis ab inteſtato iuxta iuris communis diſpoſitionem.

68 *Verba (de iure) iuxta iuris ſucceſſionem ab inteſtato interpetranda ſunt, contra n. 91. & 94.*

69 *In dubio illa eſt capienda interpetratio, quæ ſucceſſores ab inteſtato admittit, contra n. 101.*

70 *In dubio teſtator diſpoſuiſſe præſumitur quemadmodum ab inteſtato ius commune in ſucceſſione defuncti diſpoſuit.*

72 *Proximitas perſonæ vltimi morientis inſpicienda eſt in omni ſucceſſione inteſtata.*

74 *Pupillo, & non teſtatori per ſubſtitutionem pupillarem ſucceditur.*

75 *Teſtator præſumitur per pupillarem ſubſtitutionem ita pro pupillo teſtaſſe quemadmodum pupillus ipſe teſtaſſet, ſi teſtare de iure potuiſſet.*

77 *Mater, vel auia non excluditur per fratrem, vel ſororem teſtatoris patruum, vel amitam pupilli pupillariter ſubſtitutos.*

79 *Cauſa teſtati facit ceſſare cauſam inteſtati.*

80 *Compendioſa ſubſtitutio inducitur ſtante vocatione in caſu mortis, vel in caſu quo inſtitutus ſine filijs decederet licet teſtator verbo quandocunque non fuerit vſus.*

81 *Pupillaris ſubſtitutio continetur ſub compendioſa.*

82 *Compendioſa ſubſtitutio dicitur ſubſtitutionum cõpendium, quæ de ſui natura ſecundum caſus contingentiam operatur, & vertitur.*

85 *Proximiores tamquam magis dilecti cenſentur vocati.*

88 *Mater non dicitur de eadem agnatione filij, nec de eadem parentela ſeu conſanguinitate.*

90 *Teſtator prædilexiſſe magis præſumitur quemlibet ſibi remotiſſimum de linea in qua fideicommiſſum intrauerat, quam quemlibet ſibi propinquiſſimum etiam filium primi gradus.*

96 *Ruinus conſ. 90. lib. 2. interpretatur.*

97 *Porc. Imolenſ. conſ. 121. declaratur.*
Ceſal. conſ. 416. reijcitur.

100 *Authoritatem quærere vbi naturalis viget ratio, imbecillitati intellectus aſcribitur.*

101 *Cauſa teſtati, & cauſa inteſtati vbi vtraque in dubium reditur, magis adhærendum eſt opinioni pro cauſa teſtati.*

ARGVMENTVM.

Vocatis per teſtatorem illis, qui de iure ſuccedere debent an vltimi hæredis defuncti inteſtata ſucceſſio locum habeat vel teſtatoris, aut grauati ſpectetur proximitas.

RESOLVTIO, X.

FAmoſa antiqua, & ardua eſt quæſtio quæ multorum vt video exercuit ingenia, an potius grauati, quam ipſius teſtatoris in ſubſtitutionibus ſit attendenda proximitas, in qua Turbam magnam modo in vna, modo in aliam ſententiam vidimus inclinaſſe. Proinde ex opinionum conflictu; & coniecturarum mentis teſtatoris, ad cuius refugium in materia alij recurrendum eſſe putarunt, vix in tanto in volucro veritatis decerni poteſt veſtigium. Arbitrarium hinc pro amico, vel gladio dirimendam huiuſmodi quæſtionem Doctores reputant. Et pro reſolutione generalis quæſtionis proprium ſequendo inſtitutum, partibus receptioribus magis accedendo dicimus.

1 Primo † in fideicommiſſaria ſubſtitutione, vt teſtatoris diſpoſitio de proximis propinquis agnatis, cognatis, familia, & huiuſmodi per modũ, & nomen collectiuum plurium perſonarum, & gradum loquens admiſſis primo loco nominatis, ſiue proximioribus, ſiue teſtatori remotioribus & eis extinctis, & deficiẽtibus proximiores, & ipſi teſtatori attinentes, & proximiores, & non grauato admittendi intelligatur ſecundum multorum ſententiam, *Accurſ. in l. cum ita §. in fideicomiſſo ff. de l. 2. & in l. is qui quam plures. ff. de leg. 3. Bart. in l. ſi cognati. n. 2. ff. de rebus dubijs, & in l. hæredes mei § cum ità num. 3. in fin. ff. ad Trebel. Zucard. in repet. l. fin. num. 70. C. de edict. diu. Adria. tollen. Caſtrenſ. in dicto § in fideicommiſſo, & in l. fin. C. de verbor. ſignifi. Dec. conſ. 1. & conſ. 546. col. fin. Alexan. conſ. 213. n. 2. 3. lib 6. & conſ. 30. n. 3. lib. 5. Soc. Sen. conſ. 49. col. 1. lib. 1. Crauetta conſ. 43. nu. 1. & conſ. 984. n. 195. Rip. in l. ex facto in princip. col. fin. ff. ad Trebel. & in l. filius familias §. diui nu. 13. ff. de l. 1. Iaſon. conſ. 215. vol. 2. conſ. 159. vol. 4. Bal. in l. cum ita § in fideicommiſſo. ff. de leg. 2. & in l. peto. §. fratre. eodem Ruin. conſ. 142. n. 15. lib. 3. conſ. 198. n. 8. l. 2. Mant. conſ. 123. n. 6. & conſ. 100. n. 7. Crot. in repet. § diui n. 61. & 160. Ripa nu. 31. Ferdin. Loazes nu. 107. & 545. Alciat. in dicta leg. cum ita §. in fideicommiſſo. nu. 6. ff. de leg. 2. & conſ. 102. n. 7. 8. lib. 9. Pariſ. conſ. 3. n. 33. & 38. lib. 1. cõſ. 3. nu. 15. & conſ. 93. n. 36. lib. 2. & conſ. 42. n. 24. lib. 3. Fab. a Corambon. in l. hæredes mei §. cum ita n. 32. ſeq. & nu. 41. ff. ad Trebel. Soccin. Iun. cõſ. 168. n. 70. lib. 2. Tiraquel. de retract. lign. §. 11. gl. 1. n. 20. Conar. practic. q. c. 38. in primo dubio Peralta in l. cum ita §. in fideicommiſſo. n. 24. verſ. in qua ff. de legat. 2. Tornel. in repetition. § cum ita l. hæredes mei ff. ad Trebell. num. 83. Zancus ibidem a num. 1114. ad n. 1118* qui licet multos adducat cõcordantes in hoc nihil reſoluit. *Ioan. Royas in epitom. ſucceſſion. cap. 32. n. 14. Petra de fideicom. q. 11. n. 69. 70. & ſeq. Gabr. conſ. 96. n. 39. conſ. 107. n. 2. cõſ. 121. n. 10. conſ. 76. num. 11. lib. 1. & conſ. 122 num. 32. conſ. 130. n. 30. lib. 2. Simon. de Pretis de interpetr. vltimar. volunt. lib. 3. interpretat. 3. dub. 4. ſolutio 3. num. 35. Tob. Noui. conſ. 76. num. 33. Surd. conſ. 120 conſ. 31. n. 29. & conſ. 241. n. 47. conſ. 546. n. 14. & deciſ. 66. nu. 13. Laderch. conſ. 45. nu. 1. & ſeq. Ceſal. conſ 493. n. 36. conſ. 333. conſ. 456 num. 24. conſ. 389. num. 67. Honded. conſ. 70. num. 20. conſ. 65. n. 52. conſ. 72. n. 2. conſ. 85. n. 19. conſ. 73. n. 20. lib. 1. Mantica de coniecturis vltimar. voluntat. libr. 8. tit. 12. numer. 30. & 31. Theſaur. plenè deciſ. 64. Giurb. in conſuetud. Meſs. cap. 11. Gloſ. 6. n. 16. Pãcirol. conſ. 170. n. 6. & 8. Rubeus. conſ. 126. & in l. gallus. § quidam recte num. 88. ff. de liber. & poſthum. Dilect. de arte teſtaud. tit. 5. cap. 21. nu. 3.*

Paeb.contr. iuris lib.4.c.85. Hippol.Rim.conſ.246. num.56.lib,3. Barz. dec. 2. num.1. licet vtranque dicat magis communem *Natta conſ.675. nu. 24. Caualc.dec. 18 num.105.p.3.licet nihil firmet.Craſ. §.fideicommiſſum.q.11.& q.18,verſ.quid dicendum Roland.conſ.70.n,73.lib. 3. Azeued.conſ. 2.n.5.& ſeq.Ceual,comm.contra comm. qu. 398. Put. deciſ. 333.lib.3. Burſat. conſ. 61.num,18.Bero.conſ.83.n. 13.lib.2.Peregr.deciſ.Paduc.5.& deciſ. 132. Porc. Imolenſ.conſ 55.n.85. collegium Papienſe inter conſilia Pauli Pici, conſ.96.n. 120.Dec.conſ. 9.nu. 19. lib.2.& late conſ. 11.lib.3.Milan.deciſ 8.n. 202.lib. 1.* vbi cũ iſta videtur ſentire opinione,*Ruſtic.conſ. 2.n.102.poſt tract. de filijs in conditione poſitis, & in l, cum auus lib. 3, cap. 10. num. 30. de condit. & demonſtr. Menoc.conſ.124.in primo in dubio cõſ. 327.n.93.conſ.357.n.4.& 17.cõſ.904.n.31.& 32. conſ. 815.nu. 61.conſ.822.n. 7. & conſ. 830.& de præſumpt. lib.4.præſumpt.75.nu. 16. Gratian. diſcep.493.a n.13.& ſeq* quam vetiorem, & hodie magis receptam firmat idque rationibus *per Peregrinum* Relatis *de fideicom.art.20.num. 1.& 2.*& alijs ſparſim per iſtam in ſequentes opinionem præcitati moti ſunt,

2 Contrarijs tamen † & forte vetioribus intuẽtibus rationibus alijs contraria placuit ſententia pro grauati proximiotibus,& nõ teſtatoris ſi tamen de vocatis ſint quæ apud omnes receptiſſima videtur in quam crebrius per Rotas, & Tribunales itum eſt *Soccin.in l, ſi cognatis num. 30.ff. de rebus dubijs conſ. 249. libr. 2.conſil.86. libr. 3. conſ. 51.& 73. lib. 4. Socein. Iun.conſ. 126. lib. 1.* vbi generaliter in fideicommiſſis, feudis, & emphyteoticis *conſ. 34. num.16. conſ. 140. num. 11.lib. 3.conſ. 22. num.28. lib. 4. Corn. conſ. 22. num. 12. volum. 2. conſ.190,volum.3.Gozad. conſ. 4.nu.31,vbi de comm. Crau.conſ.67.n.5.Ruin.conſ. 13.n.12.lib.1.conſ.117.159.& 162.n.8,conſ, 191, n.2.conſ.47.col.ſi.lib.3.Porc.Imol.cõſ.12 1.& 122. & conſ.52.num.9.Rub. Alex.conſ.36.Mantic.conſ. 100.l.2.Ber.c. præſentia.num.413. de probat.Monte Sperel,conſ.125.nu.8. & ſeq. Clarus §. teſtamentum quæſt. 76. ad finem* vbi ab hac opinione in conſulendo, & iudicando non eſſe recedendum firmat *Alcia.ſibi parum conſtans conſ.84. lib,1.& conſ.32.nu.6,lib,9.Marzar.de fideicom. q. 25. p. 2.* vbi de magis communi,& veriore reſtatur *& conſ. 1.Dec. conſ.445.n.19.& conſ.516.col.4.Ceſal.conſ. 313.n.56. & conſ.600.n.15.Burſa.conſ,157.n.13. conſ.300.num.38.& conſ.170.n.23.*qui hanc dicit hodie receptiorem eſſe *Bertrand. conſ.300. vol.3, Pariſ.conſ.47.lib.1.& conſ. 40. n.12.& 17. lib. 2. Ruſtic.de filijs in conditione poſitis lib. 1.cap.1.u.17. Curt.Iun.conſ.125.& 128.col.3.& in l.2.n.12. C. de ſucceſſor. edicto Crotus. conſ.134.n. 35.lib. 2. Paſſet,conſ.41.n.5.conſ. 92.n.18. Viui,opinio 848. & deciſ.295.Roland.ſibi contrarius conſ.100.n.10. & 18.lib.1. Anguiſſol.conſ.79 n.1. conſ. 86. n. 2. Bertran.ſupra per Tiraq de retract. lignag. §.11.gl. 1.n.20.Caſſan.in conſuet. Burgund. rub. 7.§.7,n.55. Autor damnatus conſ.1.Hyeron,de Laurent. deciſ. Rotæ Auenion.37.nu.3.& 4. Marta de ſucceſſ.legal. par.1.q.1.art.2.num. 25.& p.1.q.5.art.1.num. 19.* vbi quod contraria opinio ſemper in Rotis ſiut Reiecta,& plenius *p. 1.q.12.art. 1. per tot. Zanett in l. hæredes mei §. cum ita nu. 117. ſeup. 9.nu. 3. & 4.ff. ad Trebel.Trentacinq.de ſubſt.p.4.cap. 12. in fine & p. 5.cap.9.verſ. ſecundus caſus* vbi ita ſe iudicaſſe,ait *Pancirol.conſ.100,conſ.91.n.16.conſ. 129.n.5. Molina Teologus de maioratu diſput. 628. Caneer.var. reſolut.lib.3.c.21.n. 331. 333.& 334. Tob.Non.conſ.1.num,46. conſ. 41.num.18.Molin. de primogenit.Hiſpan.lib. 1.cap.6. num. 46.47.& plenius lib.3.cap.9.per tot. Gail. obſeruat. 149. lib. 2.Leon.conſ.77.num.3. Ioſef. Ludouiſ.dec.Peruſin. 29. num, 34.Cacheran. conſ. 71. num. 16. Simon. de Pretis de interpretrat.vlt.volunt.lib.3. interpret. 3.dub.4. ſolut.3. n.38.39. 40.& 41.& conſ. 161. num.32.Cumia in cap.ſi aliquem verbo defuncto n.5. Menoc.ſibi contrarius pro triuulcijs cõſ.106.n.311. lib.2.& conſ. 1107. num.9.10.lib. 12. Intrigl.de ſubſtitut. centur.3.cap.78.n.10.Caſtill.Sottomaior. lib.3.controuer.iuris cap.19.num. 140.141.& ſeq. Palacios Rubeos in rubr.de donat.inter virũ,et vxorem §.69.n.3. C. fuente in l.73. Tauri n. 22.Celſus Vgon.conſ.5.n.9.et conſ 120.n. 22.* vbi iudicatum tefert in Rota Florentina *Maluaſ conſ.31.d.nu.1. Cioff.cõſ.7.n.23.* vbi magis communem, & veram dicit *Dec.cõſ.25.& cõſ.100.n 11.lib,3.*vbi hanc cõ munẽ,& in iudicando ſequendã dicit *cõſ.26,n.74. lib.2.Sforz.Odd.conſ.39.ſub num.29.et de prohibit. alienat.fideicommiſſ.q.13 .n.72.Macabrun.conſ.87. nu.2.et 20. Natta conſ.679.n.12.lib. 4. Picus conſ. 95 n. 22.120.et 121.Bertazol. conſ. 98.n.2.et 27. in eiuſd. Matteaz de fideicommiſſ.lib.2.cap.15.n. 9. et de via, et ratione iuris c. 22. Mencac.de ſucceſſ. creation. lib.3.§.26.num. 11.et §.27.ex nu. 3.Raudenſ.de Analogis in append p.2.num.18.et ſeq.par. 1.n.19 cum ſeq. Rota Romana in nouiſſ.deciſ. 72. lib.1.*quæ pluries deciſum tefert *Magon.deciſ. 38. n.2.in Florent.et deciſ. 83.n.16. in Lucenſ.Rouitus conſ.50.n.7.Peregrin.de fideicom. ar.20.n.1. 2. 3. ſeq.*qui fundamenta huius opinionis memorando tefert pluries deciſum *et conſ.42.n. 11.l.5.Ber. cõſ.33.n.7.Caualc.dec. 17.n.73.verſ. Tamen cõtrarium et n.5.p.3.Corſet. Regens Meritiſſimus in addic. ad conſ.25.ſui genitoris n.26. Auend.in l. 40.Tauri gloſſ.20.n.23.Aluarot. Velaſc.de iure emphyt.q.50. num 34.et dec. 121.n.7.et ſeq. Turret. conſ. 71. nu. 5.et ſeq.volum. 2. Ioa.Botta conſ.7. Graſſ.§.fideicomiſſum q.18.a n.1.et n.4.Palaez de Maiorat. p.2.q. 8.num.1. Ant. Gomez.deciſ. 206. nu.27.Mattienſ. l.8.gloſſ.3.tit.11,num.2.lib.5.ordinat. Maſul. in addit. ad Capic. dec.108.n. 3. Caball.conſ. 60.num.6. lib.1,et conſ.114. num.3,et ſeq.lib. 2.Caſanate cõſ. 23.Barzi dec.11 n.7.8,Gama.dec.7.dec.206.a nu. 23.ſeq.et dec 354.n.10.Gab.Pereir.de Caſt.dec.Regni Portugal.5.num.3.et 4.Rota Romana apud Farin.dec.426.n.6.in vltimis recollectis, et deciſ. 681. n 2.p.2.t.4.*quam opinionem dicit paſſim ſequete Rotam Romanam *Fuſar. de fideicommiſs.ſubſt. q.484.a n.1.ad nu.16.*

Latè pro vtraque opinione telatis rationibus & auctoritatibus *Emanuel à Coſta in qu. Patrui,et nepotis fol.131.Scrader.de feud.p.7,cap.7.num.19. Roſental.de feud.cap.7.concluſ.57.n.10.Blaſius Flores de Mena in add.ad Gammam 2.a n.23.et latius ad dec.7.vbi aliquos caſus diſtinguit Suares in Theſaur.*

*ſaur.receptar.ſententiar.in verbo proximitas Burgos de Paz.conſ.29.num.51.Spin.de teſtament.Gloſ. 15. num.128.& 129.Guttier practicar.q.lib.3.q.66.n. 7.8.Franciſc.de Caldas Pereira de nomina emphyt. q.24.nu.90.Franciſ.Molinus de ritu nuptiar.lib.3.q. 24.a nu.332.333.& ſeq.*referens,ità in cauſa magni momenti concorditer deciſum.

Inter iſtas pugnantes opiniones de proximitate teſtatoris,vel grauati magis attendenda,vna
3 afferri poteſt cõcordia vt opinio † quæ pro teſtatoris proximitate firmatur accipienda ſit,cũ poſt mortem grauati ipſius grauati deſcendẽtes deficeant,vel non ſuccederent, ſed conſtet teſtatorẽ voluiſſe,quod fideicommiſſum fieret tranſitum, & diuerſionem ad aliam perſonarum conditionem,& ad nouam,& diuerſam lineam, veluti à maſculis ad feminas vel a deſcendentibus ad trãſuerſales, & huiuſmodi, ſecus ſi poſt grauatum eiuſdem deſcendentes exiſtant vel ſuccedere debeant; Vt verius ſit,tunc opinionem pro grauati proximitate ſeruari,idque ratione paris affectionis teſtatoris erga eiuſdem grauati deſcendentes,quemadmodum erga ipſum grauatũ ad ſucceſſionem admiſſum,& ne ad aliam lineam fiat diuerſio,& tranſitus ſemel atque grauati lineam intrauerit ſucceſſio,*ad textum in l. cum ita §. in fideicommiſſo in 2.reſponſo. ff.de legat.2.Gloſa ibidẽ communiter recepta Bald.Raphael. Fulgoſ. Caſtrenſ. & Aleiat.nu.7.& text.in l. is qui eum plures. ff. de legat 3.ſentit Bald conſ. 145. factum tale eſt lib.3. Dec.conſ.9.n.16.19.lib.2.& conſ.21.l.3. Mattiaz. de via,& ratione iuris lib.2.c.21.nu.8.Menoc.conſ. 124.n 54. Ceſal.conſ.493.num.43.ſeq.Sforz. Odd. conſ.39.nu.30 & 31.& de prohibit.aliena fideicõmiſſ.q.13.n.73.Petra de fideicommiſ.q.11.nu.5.& 73.Vaſquez.de ſucceſſion.§.26.limit.31.in verbo iuxta ſuperiora nu.15.Rota Romana in recollectis per Farinac.deciſ.693.n.3.p.2.tom.4.& deciſ.681.n. 3.& dec.627.n.5.& ſeq.eod.volum.Aluar.Velaſc. dec.121.n.9.& 10.Mantica de tacitis, & ambiguis lib. 23.tit.29.n. 10.& de coniect. vlt. volunt. lib.8.tit.12.ſub num. 39. Fuſar.de fideicom.q.484. n.16.21.& ſeq.Port.conſ.55.n.83.84.85.Hippol. Rimin. conſ.167.n. 8.Pancirol.conſ.170.n. 16. Laderch.conſ.45.n.12.Gratian.diſcept.456. n.39.& diſcept.493.n.25.Gabr. conſ. 112.nu.12.13.lib.2. Coſta de portion.rat.q.206.n. 5.Socein.ſen.conſ.49. col.1.lib.1.Intrigliol de ſubſtitut.cent.3.q. 78.n.16. Caſanate conſ.23.n. 7.Ioſeph.de Ruſtic.conſ.2.num. 113.poſt Tract.an filij poſiti in conditione,* & quamuis iſtorum diſtinctionem,& concordiam tutam nõ eſſe videatur;*Pereg. de fideicom. art. 20.n. 5.in fine ex vtroque Socein. Ruin.Aleiat.Roland.Pancirol.Simon de Pretis,& Molin. de Primogen.Hiſpan. lib.3.c.9.nu.3.11.& ſeq. contrarium ſentientibus.*

Tamen in hoc magis contrariæ opinioni adhærendum credo, cum præcitatis magis communiter optima ratione fundatæ ſentiendo aduerſus *Peregrinum.*

Concordatur ſecundo diſſidentes iſtæ ſenten-
4 tiæ vt† prima opinio tenentiũ inſpici debere grauantis,& teſtatoris proximitatem procedat,cum de proximitate contendentes ad fideicommiſſum conſequendum,diuerſæ ſint lineæ deſcendẽtiæ, ſeu parentelæ,quam eiuſdem teſtatoris ſecunda vero opinio pro proximioribus grauati procedat,cùm proximiores grauati,qui cùm proximioribus teſtatoris concurrerent eiuſdem eſſent lineæ,& deſcendẽtiæ eiuſdem teſtatoris,quia tunc pręferri proximiores grauati ex eo eſt, ex quò omnes ab ipſo teſtatore deſcẽdunt,& conſequenter in omnibus ſuis deſcendentibus & de linea par eſt teſtatoris affectio, & donec adeſt aliquis de linea ſemel admiſſa ille ſemper pręfertur, *Molfeſ. in conſuetud. Neapol.tom.2.p. 4. de ſucceſ. q.56. in addition.nu.7.Gratian.diſceptat.493.n.26. lib.3.Menoc.cõſ.823.n.24 & ſeq. Vaẽzol.conſ.63. n.112.Surd. conſil.370.nu.15.lib.3.Ortenſ.Cauale. in conſ.impreſſo poſt eius tractatum de braechio Regio Rouit.in q.poſt cõmentar. Pragmat. Regni Neapol.n.53.55.Ceſal.conſ.457.num 5.& ſeq.& conſ. 489.num. 62. & conſ.493.num.42.& ſeq. & conſ. 301.n.110. et ſeq. Paul.Emil.Gallus de except.tit. 4.except.26.ſeu 4 p.2.num.106.fol.470.Port.conſ. 122.Dec.conſ.26.nu.76.lib.2.Socein.conſ.252. nu. 17. verſ.ad primam reſpondeo volum. 2. Craſſ.in §. fideicommiſſum.q.18.n. 2. Petra de fideicommiſſum q.11.n.5.et 73.et 132.Gabr.conſ.112.n. 13. lib. 2. Natta conſ.22.Molin.de primogen.lib.3.cap.4.n.14. et c.9.n.2.Caſtil.Sotomaior.lib. 3. controuer. iuris c. 19.ſub num.141. verſ 2.Ponte per Surd. dicto loco Giurb. in conſuetud.Meſſan.cap.11.Gloſ.6. num. 18. Raudenſ. de Analogis in appendice.p.1.nu.55.Sim. de pretis de interpetr.vltim. volunt.per Theſaur.deciſ.64.n.5.*

5 Cæterum in caſu quo teſtator † poſt fideicommiſſum perfectum,& alienationis prohibitionem proximiorẽ in caſu contrauentionis vocauerit de proximiore ipſius teſtatoris prohibentis, & non grauati intelligendũ eſt ſi quidem teſtator, qui odio habuit contrauentorem, & contra eius diſpoſitionem,& voluntatem facientem,ita eiuſdem filios ſucceſſores, & proximos *ita Rotam Romanam dec.72.n.2.p 1. in nouiſſ. iudicaſſe teſtatur Marta de ſucceſſ.legal.p.2.q.3.art.6.n.4. Fuſar. de fideicom.q.484.n.70.*Quę,& ſi offuſcari videãtur ex ponderatis pro vtraque opinione *per Mãticam de coniectur. vltimar. voluntat.lib. 8. tit. 12.*
6 *n.40.*Tamen † in caſu alienationis attendendam proximitatem teſtatoris,ſi reſultet merum fideicommiſſum in caſu alienationis, *profitetur Sforz. Odd. de prohib.aliena fideicom.q.13. n. 74.75. 76.*
7 ſi verò† reſultet ex prohibitione alienationis abſolutum fideicommiſſum,etiã in caſu mortis, licet dubitabilior videatur quæſtio procliuior tamen eſt. *Sforza dicta q.13.num.77.78.79.& ſeq.* pro proximitate grauati, cùm hac tamen decla ratione,quod ſequuta alienatione, vel contrauentione, admittantur proximiores teſtatoris,iuxta *Rotæ Romanæ* determinationem. Poſt mortem,verò hæredis grauati proximiores ipſius grauati, niſi proximiores ipſius grauati quoque alienaſſent,vel alienationi conſenſiſſent,*ex Guid. Pap.ſingul. 999.*

8 Rurſus proximitatem† grauati, vel teſtatoris inſpiciendam non eſſe cenſuit *Peregr.de fideicom. dicto art. 20. num. 7.8.*ſi pluribus inſtitutis filijs reciproce eiſdem ſubſtitutis fideicommiſſum

cõſtitutum ſit,& deſcendentes ab alijs filijs vocarentur deſcendentia , ſeu linea vnius ex eis defecta,& expreſſius ſi per ſtirpes deſcendentes à pluribus vocarentur,quo quidem caſu omnes ſtirpes & lineæ concurrerent ex ſubingreſſione, & vi repreſentatiua,nec qui ex vna ſtirpe proximior eſt grauato defuncto alias excluderet ſtirpes; prælatis tamen prioribus eiuſdem deſcendentię,& ſeruata proximitate inter eos de illa ſtirpe , *ex Soec, Iun.conſ. 117.n.16,lib.1.conſ,116,n.1.& conſ.20. lib.3, Alex.conſ,26,lib.1, et conſ.129.lib.5. Pariſ, conſ.38 n.8,9.10.lib.2.Menoc.conſ.357,n.14, Fuſar. de fideicom.q.485,n,68.et69,Alciat.cõſ.134. lib,9.Ruin.conſ, 101,n,12.lib.2.Crauett. conſ, 67. nu,5.Bald.conſ,185.l.3.Petra de fideicom.q.11,n,6. Surd,conſ, 370.n.13, Soccin,Sen, conſ,69.col.3.& conſ.104.n.4.lib.3.Decian,conſ, 29.n.27,lib,1. Intrigliol. de ſubſtit.cent,3.q.78.n,17.Port.conſ.55 n, 94 et 95.conſ.51,col,1,Ceſal.conſ,489,n 53. et 54. conſ. 493 .n. 21.et conſ,600.n,29.Burſa.conſ.67.n,*

9 *22.*Sic etiam eo caſu aperto † fideicommiſſo reciproco inter plures filios per patrem conſtituto per mortem vnius vtrinque coniũctus non prefertur conſanguineo tantum,ſed cõſanguineus in fideicommiſſo paterno cum vtrinque coniuncto ſimul concurrit,non obſtante,quod vtrinque cõjunctus proximior grauato videatur reſpectu ordinis ſuccedendi , *vt in Authent. de conſang.* & vterq; frater admittitur ſecundum veriorem cum qua reſidet *Peregrin.de fideicom.art.20.n. 12. 13. et ſeq.*quod ex pluribus declarat , & comprobat *num.ſeq.*

10 Item quando†plures vocati sũt poſt mortẽ alicuius collectiuè veluti de familia, aut proximiores,tunc ſi omnes ęqualiter proximi ſunt , & impari gradu vt plures filij, ita quod inter vocatos non cadat charitatis, & affectionis ordo , pariter admittuntur *Soccin. conſ. 249. num. 11. verſ, prima difficultas,et nu.25. verſ,tertius , et vltimus caſus l.2.*& iſto caſu dicit *Soc.*non eſſe diſputandũ de ordine prælationis *allegat. Bar. in l, ſi cognatis in fi.ff.de rebus dubijs Gargiareus patroc,35. verſ.4. conſtat Gl. in l. is qui cum plures ff. de leg. 3.Gama deciſ.206.ſub n.23. et probat teſt, in l, peto §. fratre vbi Bal,in princ, verſ. ſecunda quæſtio ff,de l. 2.Crot, in l.filiusfamilias §,diui n.173,ff. de leg.2,Surd,conſ, 247.n.8.lib.2.Rota Romana apud Farin.deciſ.344. n.22.p.2.t.3.& deciſ. 320.n.26.p.1.t.1.Grat.diſceptat.493.n.12.lib.3.& diſcep. 774.n. 44.& 50. lib. 4.Magon. dec,83.n.23.24.& 25.in Lucenſ.Menoch, conſ. 158. num,27.Gabr,conſ.123.n, 2.in fin.lib. 2. Crauett.conſ. 180. n,3.Mantica de coniectur.vlt.volunt,lib.8. tit. 12.n. 33.Mariſcott,var. reſol. lib.1, reſol.3,nu. 7.Giurb.in conſuetudin. Meſſan. cap. 11, Gl,6.n.4.*

11 Et nè dum id procedit ſi † proximioribus ſucceſſio deferenda eſſet,ſed etiam ſi teſtator proximiorem vocaſſet, ad omnes tamen æqualiter in eodem gradu exiſtentes ſpectat ſucceſſio , & ſingularis numerus in pluralem vertitur §. *ſed ſi plures ff. de legit, agnat , ſucceſſ. Ancharan.conſ.180, n, 3, Roland.conſ.38.num,46. lib.4. Surd, conſ. 247. num, 8.10.Farin.dict.deciſ,344. num, 22.Gratian. diſcept.774.num.45.& ſeq lib.4.Giurb.dict.cap,11. gl.6.ſub n,4.Menoc.conſ.158.n,27.& ſeq. Tiraq, de primogen.quæſt.17.Petra de fideicom.quæſt, 11.nu, 523.*qui ex Tiraquello dicto loco indiuiduis dicit procedere ſecus in indiuiduis ad quem remittit ex opinionum conflictu *Mantica de coniect. vltim,volun,lib,8.tit,12.num 42.*vbi firmat *ex Soc. Iun,conſ.139,in fine vol.1.*ſic è contrario ſi plures nomine collectiuo eſſent ſubſtituti,& vnus tantũ ſuperſit is ſolus admittitur,& pluralitas in ſingularitatem reſoluitur,ex precitatis,

Secundo in feudalibus principaliter quæritur,

12 † & in eorumdem ſucceſſione inſpecta proximitate vltimi grauati,& feudatarij defuncti, & non primi receptoris,& acquirentis ſuccedit ur,*cap.1. de natur. ſucceſs.feud vbi plene notatur per Iſerniã colum,fin.in fin. Soccin,conſ.86.col,fin.lib.3,conſ.73. col. 4.lib.4.Dec, conſ.44.n.19.Gabr.conſ.86.n.14. Ceſal.conſ,313.num,25.Pereg. de fideicom.art,51. num,59.Blaſc,Lanza in cap, ſi aliquem quæſt.21. vbi Cumia verbo defuncto num. 1. & ſeq. & verbo proximior.num.36.Petr. de Greg. de conceſſ. feud. p.4.q.9.in princ.& p.8.q.6.n.6.& eſt text, apertus in dicto capitulo ſi aliquem Sereniſſimi Regis Iacobi, ibi(ille qui tempore mortis ſupererit defuncto proximior in feudo ſuccedat) Molin.de primogen. Hiſpan. lib.3.cap.9.n. 14. Molin.Theolog. de maiorat. diſp. 628.ſub n.1.lit.F.Caſtil.Sottomaior. controuerſ.iuris l.3.c.19.ſub n. 140,verſ.deinde in ſucceſſione.Pernus conſ.19.Intrigl.deciſ.43.num,94.& de feud,centur. 1, q. 45.nu.27.& centur.2.art, 73.n, 15, Dec.conſ. 100, nu, 6. verſ. 2.l.3, Mantica de tacitis , & ambiguis lib.23,tit. 29. per tot. Milan. deciſ. 8. numer. 201.& ſequent.lib.1.Ioann.Angel.Piſanell.in conſ, impreſſ. poſt Cannec. de feudi in cauſa feudi Sancti Marci n.12.Regens Villanus in conſ. in eadem cauſa ibidem in mediate impreſſo Roſental .de feud.cap. 7. concl.57.n.10.Scrader.de feud p.7,cap.7.n.19. Petra poſt multos relatos de fideicom.q.11.n,149.150. & 151.Alciat, conſ.184. Pancirol.conſ.100. n. 6. Natta conſ.679.num.7.& ſeq.Alber, Brun.conſ.70. Tiraq. de retract.lignag.§.11, gl,1. num, 19. Surd. conſ.120.n.16.& 20.conſ.317.n. 39 & conſ.544. num.6.Corſet. conſ.feudal.24.ſub num.5,Burſ. conſ. 1.n.24,lib.1.Bero.conſ.93.n,37.lib.1.*Reiectis alijs contrarium ſentientibus *relatis per Gail. lib, 2.obſeruat. 149.num. 2. Bald. conſ, 137. num.1.lib. 2. Corſett. Regens ad conſil,25.num.28.ſui genitoris in feudal.*

13 Conſequutiuè tamen † ad ea quæ iam ſupra *n.3.*firmauimus pro concordia data in fideicommiſſaria. Eandem iſti contrarij concordiam recipiunt,vt in feudi ſucceſſione proximitas vltimi defuncti attendatur,quamdiu aliquis ſuperſit ex ea linea ad quem feudum peruenit, ſed ſi eiuſdem linea penitus deficiat,ita,vt ad collaterales ſucceſſio deferatur , tũc proximiores primi inueſtiti de iure communi proferuntur *ſecundum Iſern. in cap.1.in fine de natur, ſucceſſion. feud,& in cap,1. de eo qui ſibi,& ſuis hæredibus quem refert, et ſequitur Soccin. Sen, conſ.249.num.21,verſ.6.confirmatur,et verſ.8 hoc idem apertiſſime lib,2,Crau. conſ. 950.n,1.2.3. Iaſon.conſ.182.col,3. verſ.iſta concl, eſt veriſſima lib,2.Decian. conſ.21.nu. 7. et conſ.98. n,13.et 14. lib,3. Mantica de tacit, et ambig. conuention,*

Digitized by Google

uention.l.23.tit.29.n.10.præpoſ.n.10.verſ. 15.hoc probatur.de feudo Marchiæ Gratian. diſcept.456. n.39.lib.3.

14 Id vero non procedit in Regno † *ex diſpoſitione capituli ſi aliquem ſub Sereniſſimo Rege Iacobo*, per quē inter tranſuerſales ſucceſſores in feudo illum, qui tempore mortis defuncto proximior exiſtit, ad feudi ſucceſſionē admittit, ſicque indiſtinctè vltimi feudatari defuncti eſt ſpectanda proximitas, tam inter eiuſdem deſcendentes, quam tranſuerſales.

Præfata concluſio in feudalibus reſtrictionem,
15 ſeu declarationem recipit procedere. † Niſi ſua diſpoſitione primus feudi acquiſitor formam cōceſſionis quoquomodo mutauerit, cum expeditiſſimum ſit in Regno acquiſitorem primum feudi formam non ligari, quin imò illam ad libitum mutare poſſe, quo caſu iuxta ſubſtitutionum ſpecies, & primi acquiſitoris diſpoſitionem earumq; naturam deferēda eſſet feudi ſucceſſio proximioribus agnatis vocatis, vel familiæ per modū collectinum, inſpecta proximitate grauantis primi acquiſitoris dantis formam feudi ſucceſſione, vel vltimi feudatarij defuncti quemadmodum in cōcluſionibus præſentis reſolutionis firmatum eſt quod aperte ſentit *Petr.de Greg.de conceſſion.feudi p.4.q.9 num. 6.& 7.*

Secundo declara vt indiſtinctè locum habeat
16 † ne dum in feudis, & emphyteoticis hæreditarijs, ſed etiam in non hæreditarijs, vel pacti, & prouidētię cū in iſtis magis conſideranda ſit affectio Domini concedentis, quam primi acquiſitoris, quia a Domino procedit beneficium; & ab eo eiuſquè prouidentia per mortem vltimi defuncti capit ſucceſſor proximior feudū. Proinde in perſona concedentis erga proximiores primi acquiſitoris non poteſt conſiderari maior affectio, quā erga proximiores vltimi defuncti, ideo proximiorem vltimo defuncto tunc admitti debere, dixit *Gabr.cōſ.86.nu.12.lib.1.Mantica de tacitis, & ambiguis conuention.lib.23.tit.29.nu.8.& lib.22.tit. 18.num.39. 40.& ſeq.Intrigliol.de feud.centur. 2. q.73.n.16.Surd.conſ. 573.n.9.l.4.plures alios referens iſtius ſententia.*

17 Contrarium verò † in feudo ex pacto, & prouidentia, vel quod hæreditarium non eſt, quod primus eius author, & acquiſitor, eiuſque proximitas attendenda ſit, quia ſicut Dominus primū dilexit acquiſitorem, feudum concedendo, ita quoque eiuſdem proximiores prædilexiſſe cēſeatur. *Couar. pract.q.cap.30.nu.4. verſ. ſed ille textus procedit.& num. 1.verſ.Huic opinioni,& num. 13. Roland.conſ.100.n.12.lib.1.Tiraq.de retract. §.9. gl.1.n.19.poſt Bald.Angel,Calder.Iaſon. Decian.& Anton.de Butr.Peregr.de fideicom.art.51.ſub num. 59.Bald.conſ.137.n.1.lib.2.Gail.obſer.149.nu.3. lib.2.Ruin.cōſ.142.n.17.l.2.Rub.Alex.cōſ.85.circa fi.Men.conſ.124.n.40.42.l.2.cōſ.507.n.11.cōſ.816. n.59. Torniell. in repetit.§.cum ita ſub n. 83.l.hæredes mei ff. ad Trebell.Bero. conſ.68.n.38.lib.1.Hipol.Rimin.conſ. 108.nu.32. Cranett. conſ.496.num. 11.Surd.conſ.31.num.30.conſ.120.num. 18.*

18 In Regno tamen † ex diſpoſitis per dictum capitulum ſi aliquem Regis Iacobi, prima ſeruatur opinio, nulla facta diſtinctione an ſit hæreditarium feudū, vel non aut ex pacto & prouidentia, cū clauſula iuris francorū, cum ex eius diſpoſitione, ille qui tēpore mortis ſupererit defuncto proximior in feudo ſuccedat, *Iac.Circ.in allegat.in cauſa fluminis, Dioniſij Canic.& alij per Cummiā in commentarijs dicti capituli verbo defuncto, n.12.& 3.Maſtr.in add.ad Petr.de Greg. de conceſſ.feudi p.4.q.9.lit.A.Milan.dec.8.n.201.l.1.Hipol.Rim. conſ.108.n 31.& ſeq.Fab. de Anna in apoſtill. ad ſingular. 422. Vincentij ſui genitoris. Intrigliol. de feud.centur. 2.q.73.nu.15.& 16.plenè Corſett. Regens ad conſ.25 .nu.30.31.ſui Genitoris qui omnes refert.*

19 Sic etiam † in emphytheoticis ſucceditur inſpecta perſona vltimi defuncti eiuſque proximitate *Alex. in l.hæredes mei §.cum ita n.9.ff.ad Trebel. Corn.conſ.72.n.21.vol.1.conſ.22.n.18.vol.2. & conſ.190.per tot.lib.3.Iaſon.conſ.74.col.2.vol.1. & conſ.131.col.2.lib.2, Soccin.Iun.conſ.126.num. 27.& 39.lib.1. Roland. conſ.100.n. 14.& 16.lib. 1.Gabr.conſ 86.lib.1.Port.Imolenſ conſ.121. num. 16.17. Peregr. de fideicom. art. 51.num. 59 Ruin. conſ. 47.nu. 6. vol. 3 Gabr.lib.3. de iure emphyteut. concluſ.1.nu.27.* vbi quod, ille debet intelligi proximior, qui eſt magis propinquis ei cuius perſona eſt finita generatio, non autem reſpectu primi inueſtiti, *Roman, conſ.22.col.fin, verſ.2. eſt videndum. Gama deciſ.7.nu.2.Mantica de tacitis, & ambiguis conuent.lib. 22.tit.18.n. 38.& ſeq.Marta.de ſucceſſ.leg.p.1.q.12.art.1,ſub.nu.9.Bero.conſ.93.n. 37.vol.1.Burſ. conſ.1.n.24.*

20 Tertio principaliter † in relicto proximioribus inſtituto maioratu, vel primogenitura in quo maioratum inſtituenti ſucceditur eiuſque ſola ſanguinis, & proximitatis ratione habita *Pinell. in l. 1 p.3.n.100.de bon, mater Royas in epitom. ſucceſſ. cap.32.nu.14.Papienſe collegium in conſ.Paul.Pic. conſ. 96.n.20.Cumia in c.ſi aliquem verbo defuncto n.6.& ſeq.Surd,conſ,241.n. 47.plenè Gabr.Pereir.de Caſtro in deciſ.Senatus Portugal.5.à n.5.ad finem.* vbi deciſum refert, & ponderat aliqua abſūda aduerſus ruentes contrariam ſententiam *Fuſ. de fideicomm.q.484.num.53.54.& ſeq.* vbi diſtinguit inter deſcendentes vltimi primogeniti, & tranſuerſales *ex Molin, Couar.et Celſ.vgon.*

21 Contrarium magis communiter † in maioratu, & primogenijs authoritate multorum, ſtatutū eſt cum eorum ſucceſſio in infinitum. & in perpetuum ordine legitimarum ſucceſſionum protrahenda ſit proinde neceſſario vltimi poſſeſſoris, non autem primi inſtitutoris conſiderāda eſt proximitas *Mencach.de ſucceſſ.progreſſ.lib.3.§.26. num. 11.& §.27.num. 206.Molin.de primogen.Hiſpan.lib.1. cap.3.num.15.cap.6.n.47.& lib.3. cap. 9.Alua. Velaſcb.de iure emph.q.50.n. 34. Mieres de maior.p.2.q.18.Ceual.commun.contra commun. q.398.Flores Diaz de Mena in addit.ad Gamam deciſ.7.ad dec 93.& ad dec.200.Matteaz.de fideic.l.2. c.15.Caſtill.Sottomaior.controuer. iuris.lib.3. cap. 15.n.51.& cap.19.n 137.138.et ſub n.141.verſ. 2. Raudens.poſt tract.de analogis in appendice p.1. nu. 15.et ſeq Molin. Theolog. de maioratu diſput. 628. Greg.Lop.l.9.tit.1.p.2.verbo de ſuſiniamento, et l.*

2.tit.

& l.2.tit 15.par.2.verb. el mas propinquos pariẽte, Couar.pract.q.cap.38.ex n. 1, & ſeq.Peralta, in l. cum ità §.in fideicommiſſo ff.de l.2.num. 15. & 23. ibidem Franciſc Sarmient.ex nu. 9. & ſeq. Ferdin. Loazes in l.filiusfamil.§.Diui n.107.ff.de l.1.Tellius Fernandes.in l.27.Taur.nu. 6.Rozas in epitom.ſucceſſ.c.32.n.14.Durand.de arte teſtand.tit.5.c.21.in fi. Caldas Pereira de nomin. emphytheuſ. q. 24. nu. 90.Auendagn.in l. 40. Tauri glo.20.n.17.Humada in l.2.tit.15.p.2.Gloſ.el mas propinquo pariente, Cãcer.variar.reſol.lib.1.cap.1.numer.59.& lib.3.cap. 21.n.332.333.& 334.Guttier practicar.q.lib.3. q. 66. numer. 7. 8.9.Franciſ.Molinus de ritu nuptiar. lib.3.q.17.num.5.Ponte conſ. 4.n.67.lib. 1. Gama deciſ.7.deciſ.206.num.25.& ſeq.ad finem, & deciſ. 354.nu. 10.Simon.de Pretis de interpret. vltimar. volunt.lib.3. dubit.4.ſolution.3.num.42. & nu. 17. 18.19.& 20.Milan.deciſ.8.nu.203.lib. 1. Mantica de coniect.vltim. volunt.lib.8.tit.12. Marta de ſucceſſ.legal.p.1.q.12.art.1.n.10.Velanz.cõſ.97.n.17. & 214.Mainard.deciſ.52.n.1.

22 Similiter † in Regni ſucceſſione proximitas, non a primo Rege, vel Regni inſtitutore, ſed ab vltimo eiuſdem Regni poſſeſſore accipienda, ac conſideranda eſt *l.9.tit.1.p.2.Hiſpan.vbi Greg.Lopes verbo de ſu finiamento.Molin.de primogen.lib.1. cap.3.n. 15.Caſtil.Sotomaior. lib.3.controuer.iuris.c.19.n.136.& ſub n.140.verſ. præterea, & nu. 142.Molin. Theolog. de Maiorat. diſput. 618. ſub num.11.*

23 Eodem modo in vinculis particularibus † in anniuerſatijs, & capellãnij, atq. alij ſimilibus diſpoſitionibus iure maioratus relictis proximitas vltimi defuncti inſpici debet *Caſtill. Sotomaior. lib.3.controuerſ. iuris cap. 19.num. 279.pro quo videndi ſunt Aluarot. Velaſq.deciſ. 121. per tot. & Ceual. commun. contra commun. quæſt. 398. diuerſe ſentientes.*

24 Vlterius† idem in iure patronatu cõſtituto, in quo proximiores vocati ſunt, proximitas vltimi deſuncti attendenda eſt, cum in teſtatoris diſpoſitione dictio proximiores ciuiliter intelligatur iuxta ſucceſſione inteſtatam de iure cõmuni. *Roccus de Curte de iure patronat. in verb.ipſe vel is, quo num.25.Caſtrenſ.in leg. fin.argumento illius textus C. de verb ſignific. Griuell. deciſ.Dolan.40.n.11.*

25 Patiter † in ſtatuto, ſeu cõſuetudine ad ſucceſſionem proximiorem admittens, vt ciuiliter interpretari debeat pro proximiore vltimi defuncti iuxta inteſtatã ſucceſſionẽ, *ita Alex.cõſ.88.l.1.*
26 *Dec.conſ.444. in fi.& conſ.484.n.89.* Niſi† ſtatutũ vel conſuetudo iuris cõmunis diſpoſitioni deroget, vel aduerſetur circa ſucceſſionem ordinandam, vocando proximiores, quia tale ſtatutum ſimpliciter, & prout iacet intelligi debere, *docet Bald.in l.maximum vitium.C.de liber. præter, & in l.properandum C.de iudic.& in cap.cum nõ liceat de præſcr.& conſ.30. verſ.2.quæritur Griuel. in deciſ. Dolan.40 n.11.& 23.*

27 Quarto quid† in pupillari ſubſtitutione in qua verior eſt opinio vt in pupillari ſucceſſione proximioribus, vel de familia, vel aliter collectiuè vocatis teſtatoris, & non pupilli vltimi defuncti attendatur proximitas, & in ea teſtatoris affectio non pupilli ſpectanda ſit, quamuis ipſi pupillo ſit facta ſubſtitutio. Nam, & ſi pupillaris ſubſtitutio ipſius pupilli dicatur teſtamentũ hoc impropriè eſt, & quo ad vim, & ordinem ſuccedendi ipſi pupillo, affectio, & proximitas reſpectu teſtatoris attendi debet, & dicitur teſtamentum patris, & ſequela teſtamẽti paterni, qui ad ſuos proximos, & cõiunctos affectionem habere potuit, & non pupilli grauati, qui ad ſuos ſucceſſores, & proximos affectionem habere non poterat nullũ habens iudiciũ affectionem, nec ſtabilem mentẽ *l.patris & filijs, & l ſed, & ſi plures.§.ad ſubſtit.ff.de vulg.& pup.Bart. in l. moribus num.3.ff.eodem Ripa.n.43.Iaſon.nu.29.Crot. in l. re coniuncti colum. 49.ff. de legat.3.Rub. Alexandrin.conſ.126. Marta voto 8.nu. 54.57.Aret.& Iaſon. in l. Lucius n. 31.& 32.ff.de vulg.& pupill. Bar.in l. 2.num. 16. 17.ff. de vulg.& pup. Ripa quem omnes adducunt in l. Lucius nu.48. ff.de vulg.& pup. Crauett. conſ. 43.n.1.Bald. conſ.424.lib.5.Paſcal.de viribus patr. poteſt.p.1.c.9.n.13.& 14.Alex.conſ.30.n.4.lib.2. late Couar. practicar.quæſt.cap.38.verſ.poſteriorem vero, & verſ.ſed pro Soc. vbi de cõmuni, & veriore, Ceſal. conſil.212.n.24.conſ.489.n.67.& conſ.493. num.13.14.15.16.17.Gabr.conſ.121.a n.1.ad n.9. lib.1. Pariſ.conſ.83.n.5.6.& ſeq.lib.2.Theſau.dec. 64.n.4.Gomes var.reſ.t.1.cap.10.n.31.in fine plenè Surd.conſ.31.n.22.43.44.48.ad fi.* qui late examinat, & contrarijs reſpondet *conſ.120.n.9.conſ.240. n.12.Fach.l.4.controuer.iuris.c.86.per tot.Menoc. conſ.187.n.41.in fin. lib.2.& conſ.347 n.14.Gratu conſ. 18 num.10.lib.2. Cannec.inter conſ.feudal. Corſett.25.n.21.circa finem.Mantica de coniect.vltim.volunt.lib. 5.tit. 11.per tot.* vbi examinat, & teſtatur de veriore, & magis cõmuni reſpondendo contrarijs, & præciſe *Barth.in l. re coniuncti n. 62.* qui videtur defendere opinionem *Dini* ſed nõ ita *Cancer.var. reſolut.lib. 1. cap. 1. de ſubſtit. nu. 60. Landerc. cõſ. 45.n.10.Giurb.in conſuetud.Meſſan. cap.12.Gloſ.3.p.1.num.25.fol. 677.& dec. 11. n.4.& 19.Port. conſ.10.n. 21.* qui dicit ab iſta in iudicando non eſſe recedendum. *Borell. conſ. 99. num. 2. Oſaſc. deciſ. 100.n.27.Intrigliol. de ſubſt. centur.1.q.74. nu.2. quæſt. 75. nu. 34.Magon. dec. 144. num. 19.in Florentin. Polidor. Ripa. obſeru. 366.n.5. Cioff.conſ.45.n.26.lib.2.Fab.Torret.conſ. 22.n.2.l.1.Caualc. dec.28.n.61.part.3. Petra de fideicomm.q.11.num.16.17.& 97.Gratian. diſcept. 661.n.6.vol.4.*

28 In exemplari † ſubſtitutione idem quoque reſpondendum puto, cum pupillari in hoc diſſimilis non ſit, niſi in his in quibus expreſſe de iure compertum eſt eam a pupillari differre.

29 Quidquid alij† proximitatem ipſius pupilli, in pupillari attendendam eſſe putauerint, quia ſit teſtamentum pupilli, & de ſucceſſione pupilli vltimo morientis agatur *Bart. in leg. re coniuncti nu. 62 .ff. de leg.3.et in leg. Lucius num. 21.ff. de vulg. Soccin. in leg.ſi cognatis col.penult.verſ.ſexta, & vltima concluſio ff. de rebus dubijs numer. 38. conſ. 49.n 20.lib.2.conſ.86. num. 10. 11. lib.3. Zanchus in repetit.l.hæredes mei §.cũ ita n.1119.ff.ad Treb. ſeu par.8.num.121.et ſeq.Ludouic. Villalong.in repetit.dicte l. re coniuncti num. 1. Petr. de Gregor.*

de

Digitized by Google

de conceſſ.feud.p.4.quæſt.9.num. 3.Marzar. cōſ.21. col.210.Card. Tuſc.concluſ. 955.n.4.liter. P.Aretin.in l.cohæredes §.qui diſcretas num. 1.ff. de vulg. Rubc. Alexandr.in repetitio l. Gallus §. quidem recte nu.45.ff.de lib.& poſthum.Ceſal.conſ.416.n 17. & ſequen.Curt.Iun.conſ.125.n.3.alios refert Couar. practicar. quæſt.cap. 38 n.2. verſ. poſteriorem verò Durand. l. de arte teſtand.tit.5.cautel.21.nu.2.plures quoque refert Surd. conſ.31 nu.13. & 14.Ruin. cōſ.107.num.5.conſ.162.num.8.conſ.165.num. 6. conſ.160.n.12.conſ.191.n.11.& 12.lib.2.cōſ.416. num. 18.lib.3.Blaſius Flores de Mena in addit. ad Gamam deciſ.7.verſ.ſecundus eſt Soccin. Iun. conſ. 66.n.5.lib.3.Coras.in l.1.n.47.C. de impub. & alijs ſubſtitution. Decian.conſ.26.n.74.75.& ſequen.in 3.caſu lib.2.

30 Quinto principaliter † in vulgari ſubſtitutione, vel iure accreſcendi, quæ ante aditam hæreditatem locum obtinent, & neceſſario teſtatori immediatè, & non hæredi grauato ſuccedi dicitur. & de manu ipſius teſtatoris hæreditas capitur, cum numquā, intraſſe ſucceſſionem inſtitutum ſupponatur. Attenditur tunc abſolutè teſtatoris proximitas Bar.in leg.re coniunctis in 3.col. 5. q. principal. ff. de leg.3.& in l. Lucius q. penult.ff.de vulg. & pupill.Soccin.conſ 249.n.22.& in l.ſi cognatis n.33.ff. de rebus dubijs Couarr.pacticar.q. cap. 38.ſub nu. 1. verſ.ſed pro Soccino Gama dec.206.n. 27. Theſaur. deciſ.64.n.4.Peregr.de fideicommiſſ.art. 20. n. 3. & 9.in fine Marta de ſucceſſ.legal.p.1.q.12.art.1.n. 18. in fine.& ſub n.19.& 20.Marzar.conſ.1.col.8.quid ipſe ſenſerit conſ.21.col.210.Corſett.conſ.25.ſub nu. 21.in feudal.Ruin.conſ.191.nu.1.& 11. lib. 3. conſ. 167.n.2.& 13.vol. 2.Ceſal.conſil.46.num.21.conſ. 313. n.67.Magon.deciſ.83.num. 20.in Lucen.Fuſar. de fideicommiſſ.q.484.num.71. Roland. conſ.fin. nu. 12.18.& 21.lib.1.Menoch.conſ.106.num.310.lib. 2.Petra de fideicommiſſ. quæſt.11.n.3.62. & 68. Curt.Iun.conſ.125.n.3.Surd.conſ.31.n.14.in princ. & latius num.20.

Hactenus dicta regulariter in his ſpeciebus
31 ſubſtitutionum procedere ſtatuimus,† ſed quando q; inſpecta natura rerū qualitate, & modo diſponēdi, vel præſumpta teſtatoris mēte, ex verbis coniecturis contrarijs, & circumſtantijs occurrētibus pro proximitate ipſius teſtatoris, reſpondēdum eſſet, vel vltimi defuncti ſecundum expreſsā, vel coniecturatam teſtatoris diſpoſitionem, quod animi aduerſione dignum pro materiæ enucleatione exiſtimo.

Placuit imò tres caſus diſtinguere Peregrino de fideicommiſſ. art.20.n.9. qui verè omnem in propoſito coniecturalē materiam cōplectuntur, quibus accedimus prout, & Paulus Emilius Gallus de except.tit.4.except.26. ſeu 4.p. 2.n. 91.92. & ſeq. fol. 469. cum Peregrino. concurrendo diſtinguit, & veriſſimam diſtinctionem hanc, dicit Caſanat.conſ.23.ſub nu.7.verſ.3.

32 Primus caſus eſt,† cum dignoſci poteſt ex verbis teſtatoris ſui ipſius ſanguinis coniunctionem, & proximitatem in fideicommiſſo inſpexiſſe, vt tunc ipſius teſtatoris proximitas ſpectāda ſit, vt puta quando fideicommiſſum relinquitur familiæ, cum ea limitatione, aut expreſſa voluntatis declaratione, vt illo potiantur expreſſim nominati, & poſt hos expreſſim nominatos, non ſuccedere ipſi proximos in gradu, ſed proximiores teſtatori defuncto nā ſemper in quos teſtator verba direxerit inſpiciendum eſt l. cum ita §. in fideicommiſſo ff. de legat.2. quod etiam expreſſim cenſuit. Molina Theologus de maioratu diſput.628. col. 5.t.3. Gama deciſ.7.n.3. Paul.Emil.Gall.de except. tit.4.except.26 ſeu.4.p.2. n. 91.92.& ſeq.

33 Idemque cenſendum eſt † ſi id non expreſsè teſtator verbis explicitis diſpoſuerit, ſi tamen ex verbis coniecturis, vel mente ad alium ſenſum diſpoſitio protrahi non poſſet, quā ad teſtatoris, vel grauati proximitatem Soccin.conſ.249.nu.12. 13.& 22.lib.2.Ruin.conſ.167 n.12 lib.2.Gargiare. patrocin. 35. ſub n.1.Petra de fideicomiſs.q 11.n.7. Bero.conſ.83.n.15.conſ.112.n.27.lib.2.Surd conſ. 31.n.33.conſ.120.n.5.& cōſ.370.n.14. Gabr. conſ. 107.n.8.lib.1.Rota Rom.in recollectis per Farinac. deciſ.693.ſub n.3.p.2 t.4.& dec.681.n.4.eod. vol. & deciſ.510.n.2.p. 1.t.2.Meno.conſ. 815.num. 62. ſeq.vol.9. Corſet. Regens in addit. ad conſ.25.n.24. ſui genitoris in feuda.Couar. pract. q.c. 38.n.3. verſ. ſecunda concluſio, ibi niſi ex voluntate Ceuall. cōmun. contra commun.q 398. ſub n.5. Milan.deciſ 8.ſub n. 203. lib.1. Grat.diſcept.493.n. 20. lib. 3. Marta de ſucceſſ. legal. p.1.q.5.art.1.n 21.Bertazol. conſ.98. num. 21. in ciuil.Quidquid ſenſerint.Gama dec.7. ſub n.3.& ſeq.& Aluar.Velaſc.deciſ.171.n.12.13. quod verbis claris, & expreſſis. id inſtituēs teſtator declarare, & exprimere debeat, qui vere ſaluantur, vt loquuti ſint ſtante particulari lege luſitana, ita in hoc diſponente.

34 Cuius primi caſus exempla ſunt, † veluti ſi
proximiores ſui ſanguinis ſubſtituiſſet teſtator,
vt tunc eiuſdem proximitas non grauati ſpecte-
tur.Ripa in l. ex facto §.1.n.6.7.ff ad Trebel.Hypol.
Rimin.conſ.246.n.29.Peregrin. de fideicom.art 20.
35 ſub.n.9.Caſanate. conſ.23.n.8.† Item ſi dicat pro-
ximos meos ſubſtituo Bald.conſ.488. lib. 3.Card.
Tuſc.concl.995.n.3.litter P. Ruin.conſ 96. nu. 16.
lib.2.Port.conſ.122.n.10.Meno.conſ. 106. n. 181.
& 221.Ceuall.commun.contra commun.q.398.n.6.
Marta de ſucceſ.legal.p.2.q.3. art. 6. num. 5. Petra
de fidcicom.q. 11.n.4. late Intrigliol. de ſubſt. cen-
36 tur.3.q.78.n.15.Caſan.conſ.23.n. 8. Cum † verbū
meus ad proximum diſponentis reſtringat di-
ſpoſitionem. Theſaur.deciſ.64.in fine Ceuall. dicta
37 quæſt.398.num.6 cum alijs præcitatis quamuis †
contrarium ſenſerit in hoc Gama deciſ.7. n. 3.4.5.
Cum verbum meus intelligi poſſit ad excluſionē
conſanguineorum, & proximiorum cuiuslibet vl-
timi poſſeſſoris non habentium cum teſtatore
coniunctionem, & conſanguinitatem ſicque vi-
detur teſtatore voluiſſe, vt ſemper ſuccederet, is
qui de genere hac conſanguinitate ipſius teſtato-
ris eſſet, ſic etiam verbum proximos intelligi de-
bere de proximiore vltimi poſſeſſoris grauati, ſe-
cūdum receptiorem opinione in fideicommiſſa-
ria, & maioratu ſupra firmatam cuius pondera-
tionibus omnes præcitati pro teſtatoris proximi-
tate ſtantibus verbis prædictis aduerſantur. Vel
38 † quia poſteros ſuos vocaſſet Paul.Emill. Gall. de
except.tit.4 excep.26. ſeu.4.p.2.num. 96. Ber. con-

ſil.

39 ſil.176.n.67.lib.2.Vel † de domo,aut agnatione
ipſius teſtatoris Mantua conſ.258.lib.1.pro cuius
opinione aduerſus Soccin.Iun. conſ. 126. deciſum
meminit Marzar. de fideicomm.q.35. Peregr. dicto
art.20.num.9.Roland.conſ.70.n.75.lib 3.Theſaur.
dec.64.in fi. Paul.Emil.Gall de except. tit.4. except.
26. ſeu 4 p.2.num.95.& 97. Caſanat. conſ.23.n.8.
40 Item † ſi dictũ eſſet proximiores de ſuo nomine,
& armis Roland conſ.70.n.73.lib.3.Peregrin. dicto
art.20.ſub n.9.Gallus dicto loco n.98.Caſan conſ.23.
41 num.8. Vel † quod proximior nomen,& arma te-
ſtatoris aſſumeret.Meno.conſ.124.ſub n.27. in 8.
argumen.Surd.conſ.119.& conſ.241.nu.47.Pere-
grin.ſub dicto n.9. Fuſar. de fideicom.q.484.n.56.
Rota Rom.deciſ.627.nu.7.in fi.recollectis per Farin.
p.2.t.4.Theſaur. dec. 64.Gallus d. excep.26. n.99.
42 Item † ſi deſcendentes a teſtatore ſeruata gra-
dus prærogatiua ſeu ordine ſucceſſiuo vocati
ſint Dec. conſ.26.n.75.l.2.Mil. dec.8.n.209 lib.1.
Petra de fideicommiſſ.q.11.n.18.121.& 125.Fuſ.
d.q.484.n.45.& 46.Gabr.conſ.121.n.9.lib.1.Mā-
tic. de coniect.lib.8.tit.12.ſub n.39.Quidquid ſen-
43 ſerit Ber.conſ.97.n.15.lib.2.Item in † proximiori-
bus de agnatione ipſius teſtatoris vocati, vel vbi
dictum foret de familia,ſeu de agnatis ſuis Theſ.
dec.64.colum.fin. Mantica de coniect. lib. 8.tit.12.
ante n.32.Grat.diſcep.493.n.23.Rota Rom.dec.72.
p.1.& dec.22.p.3.Pereg.dicto art. 20.n. 9. Gallus
dicta except.26.n.100.Corſet.Regens in add.ad con-
44 ſil.25.n.23. ſui genitoris.Item † proximitas teſta-
toris eſt attendenda, ſi proximiores vocati ſint
ad propriã ipſius teſtatoris hereditatẽ Rota Rom.
in recollect. per Farinac. dec.693.n.3.in fin.p.2.t.4.
Mantica de coniect. vlt.volunt.lib.8.tit.12.ſub n.39.
45 Item † ſi ſibi proximiores teſtator ad ſucceſſio-
nem inuitet Decian. conſ.21.n.2.lib.2. Alex. conſ.
56.n.2.vbi addit.lib.1.Fuſar.de fideicom. q.484.n.
19.alios affert.Gratian. diſcept.493.nu. 21.22.23.
46 lib.3.Idẽque † ſi proximos ſuos teſtator vocaſſet
Craſſ. §.fideicommiſſum.q.18.n.3.Demum proxi-
47 mitas † teſtatoris eſt attendenda ſi quoquomodo
ratio recti ſermonis ipſius teſtatoris ità ſuadeat
Bart.Curt.& Bellon.per Clar. in §. teſtamentum q.
76.in fine Corſett. d.conſ.n.23.

Secundus caſus priori contrarius eſt cum te-
ſtator ad grauati vltimo loco defuncti deſcendẽ-
tiam coniunctionem ac proximitatẽ in ſucceſ-
ſione cõſiderauerit,cuius grauati proximitas eo
48 caſu attendenda eſt, vt ſi fideicommiſſum † fa-
milliæ grauati,relinquat Gabr.conſ.107.n.8.lib.1.
49 Pereg.dicto art. 20.ſub.n.9.Item † vbi teſtator ad
familiæ conſeruationem proſpexerit proximitas
ipſius grauati inſpicitur Rota Roman. dec.72.p.1.
in nouiſſ.nu. 2.in fine,& nu.5.Simon de Pretis conſ.
161.n.32.Couar.practic.q.c.38.ſub num. 3.verſ.nã
ex ea,& nu.5.verſ.10.Franciſc.Molinus de ritu nu-
ptiar. lib.3.q.24.n.333.in fine Soccin. conſ.249.nu.
21.verſ. 14.confirmatur lib.2.& conſ. 86.num.11.
in fine verſ.comprobatur lib.3.Raudenſ.conſ.14.nu.
22.lib.1.dicens huiuſmodi coniecturam commu-
niter receptam Rota Roman.dec.681.n.4.in recol-
50 lectis per Farinac.p.2.t.4.Contra videtur † quod
de familia,& proximitate ipſius teſtatoris in du-
bio intelligatur facta mentione familiæ conſer-
uandæ Gargiarc.patrocin. 35.ex l. peto §.fratre vbi
Bart. ff.de legat.2. l.fin. Cod.de verbor. ſignific. Soc-
cin.conſ.249.nu.11. verſ.prima difficultas, & 25.
verſ.tertius,& vltimus caſus lib.2.Barzi.dec.11.n.
7.in fin. Fuſar.de fideicommiſſ. q. 484.n. 57. Gama
deciſ.206.ſub n.24.ſub verſ. & licet iſta Bero. conſ.
176.nu.72.lib.2. Mantica de coniect.vltimar. volũ-
51 tat. lib.8.tit.12.n.1.Item † ſi voluiſſet ſucceſſio-
nem deferri iuxta ordinem inteſtatę ſucceſſionis:
Socc.conſ. 49.col.1.l.1.Paul.Emil.Gall.de except. p.
2.t.4.excep.26.ſeu 4. n.93.fol.469.Fuſar.d.q.484.
nu 47.Peregr.d. art.20.ſub n.9.Meno.conſ.124.ſub
52 n.50.lib.2.vel † ſi poſt inſtitutos.& grauatos eo-
rum deſcendentes agnatos,vel proximiores ſub-
ſtituerit.Decian.conſ.26.n.73.77.lib.2.Alciat.conſ.
134.lib.9.& in l. cum ita §.in fideicommiſſo ff.de
leg.2.n.12.Ceſal. conſ.313.n.62.Paul.Emil.Gall.de
except.p.2.t.4.except.26.ſeu 4.n.92.fol.469.Bertr.
conſ.26.n.77.lib.2.Craſſ.§. fideicommiſſum. q.18.n.
5.Intrigliol.de ſubſtit.cent. 3.q.78.n. 18. Surd. con-
53 ſil.370.n.11.Item ſi † de vno ad aliũ,aut de hære-
de in hæredem, poſt primo loco admiſſos ordina-
u erit teſtator ſucceſſionem defferri Soccin. Iun.
conſ.126.ante num. 29.lib. 1. Peregr. dicto art. 20.
ſub n. 9. Paul.Emil.Gall. dicto loco n. 94.Intrigliol.
de ſubſtit.centur.3. q. 78.num.19. Craſſ.§.fideicom-
miſſum q.18.in fine Fuſar. de fideicommiſſ. q 484.n.
49. Decian.conſ.100.n.15.vol.3. Corſet. Regens in
54 addit.ad conſ.25.num. 24. ſui Genitoris . Pariter †
proximitatem grauati inſpiciendam eſſe,cum te-
ſtator ſibi in gradu proximioribus prætulerit in
gradu remotiores exiſtentes, dixerunt Port. conſ.
121.num. 21. in fine Rota Rom.deciſ. 72. n.4. p. 1.
Corſett.Regens ad dictum conſ.25.num.24.Fuſar.d.
q.484.nu.30.63.& 64. Nam ſi rationem proxi-
mitatis perſonæ ſuæ habuiſſet teſtator remotio-
res ſibi in gradu proximioribus vtique non præ-
55 tuliſſet. Idem † ſi proximiores ipſius teſtatoris
ab eodem fuerint ſemel excluſi , vt à remotiori-
bus,& grauati proximioribus remaneant ſemper
excluſi,& proximitas grauati attendatur ex plu-
ribus concludit Rota dicta dec 72. ſub num.4.verſ.
56 ſecunda coniectura par.1. Item ſi proximior, † illi
in cuius portione ſuccedendum erit , vocatus,ſit
Rota Romana deciſ.426.n.6. circa finem in vltimis
57 recollectis per Farinac.vlterius † ſi alicui , & pro-
ximioribus ſui ſucceſſionem deferenda , teſtator
diſponat, intelligitur de proximioribus vltimi
defuncti Sim.de Pretis de interpetrat.vltim.volunt.
lib.3.dubit.4.ſolutio.3.n.44.Petra de fideicommiſſ.
q.11.n.7.Milan.dec. 8. nu.203.lib. 1.ſentit Mantica
de coniectur. vltimar. volunt. libr.8. titol. 12.num.
31.verſic. & ſi quidem , & lib. 8. tit.9.num.4.verſ.
58 & ſi ſcriptum eſt.Item † ſi teſtator vocauerit pro-
ximiores agnatos de agnatione teſtatoris cum
dictio de ſignificet proximam originẽ , & imme-
diatam, ideo venire,eum,qui eſt agnato grauato,
proximior dixit Surd.conſ.120.n.9.ex Bal.cõſ.321.
vol.1.vbi refert, ſic quoque Angelum fratrem ſuum
conſuluiſſe Anchar.conſ.27.in fine ver.expreſſe autẽ.
59 Item ſi teſtator † in ſtirpes ſuccedi proximos,mã-
dauerit Ceſal.conſ.493.nu.22.43.conſ 600.nu. 24.
Petra de fideic.q.11 n.6.Surd.cõſ.370.n.13. Intrig.
60 de ſubſtit.cent.3.q.78.n.17. tandem † grauati pro-
ximitas

ximitas attenditur quando fideicommiſſum in in-
finitum progreditur, ita vt etiam nati poſt mortẽ
teſtatoris ad illud veniant. *Purpurat. conſ. 422. nu.
8. Rota Roman. in nouiſſ. deciſ. 72. num. 5. verſ. tertia
coniectura lib. 1. Surd. conſ. 370. num. 12. lib. 3. Gab.
conſ. 112. n. 14. lib. 2.*
61 Tertius eſt caſus, † cũ ità ex diſpoſitis per te-
ſtatorem, eiuſque verbis dubia redderetur eius vo-
luntas, vt verba faciliter ad vnum, vel alium ſen-
ſum pertrahi poſſint, nec magis ad teſtatoris cõ-
iunctionem, & proximitatem, quam grauati vlti-
mi defuncti declinent & verius eſt, tunc teſtatoris
proximitatem, & non grauati attendendam eſſe
*Glo. in leg. ex facto verbo ſua ff. ad Trebellian. vbi
Bart. in princip. idem Bart. in l. ſi cognatis ff. de rebus
dubijs, & in l. 2. in vltima columna verſ. ſed quid de
matre, & col. ante penult. verſ. vlterius quæro ff. de
vulg. & pup. Soc. conſ. 249. nu. 23. lib. 2. Aret. in l.
Gallus §. & quid ſi tantũ in 3. notab. ff. de lib. & poſt-
humis Ripa in §. Diui nu. 31. Alex. conſ. 56. nu. 2. li.
1. Curt. iun. conſil. 5. n. 34. Dec. conſ. 470. nu. 12. conſ.
546. ſub n. 5. Ruin. conſ. 103. n. 14. lib. 2. Pariſ. conſ.
51. nu. 34. & 38. & ſeq. & in fine*, vbi fortius quan-
do cõcurrit veriſimilitudo mẽti, & affectionis te-
ſtatoris, & æquitas, *& conſ. 88. n. 36. lib. 2 Gargia-
re. patroc. n. 35. ſub n. 1. verſ. ſed quãdo ſumus in ca-
ſu. Port. conſ. 55. n. 88. Surd. conſ. 120. ſub nu. 8. verſ.
hæc autem ſententia Ceuall. commun. contra cõmun.
q. 398. n. 7. 8 & ſeq. Petra de fideicommiſſ. q. 11. nu.
76. Mol. de primog. lib. 3. c. 9. nu. 10. Magon. deciſ. 83.
n. 12. 13. in Lucenſ. Fuſar. de fideicommiſſ. quæſt. 484.
n. 56. Corſett. Regens. in addit. ad conſ. 25. ſui genito-
ris num. 24. in fine Meno. conſ. 359. nu. 4. Berò. conſ.
80. n. 12. lib. 2. Craſſ. §. fideicom. q. 18 num. 1. in fino
Dec. conſ. 9. ſub n. 19. vol. 2. Hipol. de Marſil. ſingul.
21. Ceſal. conſ. 333. n. 7. 8. 9. 10. conſ. 493. n. 29. Cra-
uett. conſ. 989. nu. 197. lib. 6. Rolan. conſ. 70. num. 76.
lib. 3. Rota Rom. in nouiſſ. deciſ. 72. n. 2. verſ. ſecun-
dus eſt par. 1. Intrigliol de ſubſtitut. centur. 1. quæſt.
86. n. 52.* licet in hoc *Peregrin. dicto artic. 20. nu. 9.*
dicat hoc caſu conſiſtere dubium, & quod forſan
verius ſit proximiorem grauati admitti debere,
& vt alia opinio magis in vulgari procedere poſ-
ſet, cum quo ſimpliciter tranſit *Paulus Emilius
Gallus de except. p. 2. tit. 4. except. 26. ſeu 4 n. 101. &
ſeq. fol. 469.* de quo plenius infra dicemus *nu. 98.*
Peregrino loco prædicto reſpondendo.
Hinc eſt inter alia exempla dubiorum verbo-
rum, quę ad vtranquè poſſunt pertrahi coniũctio-
62 nem, & proximitatem vnum eſſe † ſi teſtator di-
xerit poſt mortẽ hæredis bona vadant ad eius hę-
redes, vel proximos, cum ea dictio eius poſſit re-
ferri ad vtrumque ad hæredem, nempè grauatum,
& ad teſtatorẽ intelligitur de hæredibus, & pro-
ximioribus teſtatoris nõ hæredis grauati, ſecun-
dum ordinem inteſtatæ ſucceſſionis licet verè de-
feratur ſucceſſio, ex cauſa teſtati ex diſpoſitis per
teſtatorem. *Alex. conſ. 56. n. 2. lib. 1. conſ. 32. lib. 2.
Marſil. dicto ſingul. 21. Decian. conſ. 478. n. 12. Ruin.
conſ. 103. n. 14. lib. 2. Pariſ. conſ. 51. n 34. 35. 36. &
ſeq. & conſ. 88. nu. 36. lib. 2. Ceſal. conſ. 333. n. 7. 8, 9.
ſeq. conſ. 493. n. 32. Bero conſ. 83. n. 15. lib. 2. Mantic.
de coniect. vltim. vol. lib. 8. tit. 14. n. 20. Theſaur. dec.
64. in fine.*

63 In terminis iſtius tertij caſus † ex diſpoſitis
per Bartholomęum de Maio teſtatorẽ, qui in de-
fectu filiorũ inſtitutorũ, & reciproce ſubſtituto-
rũ, eorumq. deſcẽdentiũ vocauit illos, qui de iure
ſuccedere debẽt, quos omnes ſubſtituit, omni me-
liori modo, iuxta formam iuris, Actũ fuit in Ma-
gna Regia Curia, an ad ſucceſſionem D. Ioannis
filij Bartholomæi teſtatoris in pupillari ætate vl-
timo loco defuncti, præferẽda eſſet D. Heliſabet-
ta de Maio, & Gambacurta auia, materna dicti
D. Ioannis, eidem proximior, iuxta ordinem
iuris, & inteſtatæ ſucceſſionis ex dubijs verbis
prædictis ſcilicet, qui de iure ſuccedere debent,
quæ verba non magis ad teſtatoris quam graua-
ti coniunctionem declinare videntur, vel potius
Donna Vincentia de Maio Monteleone, & Ca-
therina, de Maio, & Blaſio ſorores Bartholomæi
teſtatoris eidem proximiores, ſecundum teſta-
toris pręſumptam affectionem præferendę eſſent.
Et dicebatur pro auia proximiore pupillo vlti-
mo loco defuncto, (cauſa viriliter defenſa) eam
64 † eſſe hæredem pupilli, veluti aſcendentem, defe-
ctis pupilli deſcendentibus *Auth. de hæred. ab in-
teſt. venien. §. ſi igitur defunctus Authen. defuncto.
C. ad Tertull. Pariſ. conſ. 60. n. 34. l. 3.* vbi quod auia
locum matris ſumit *Soccin. conſ. 25. lib. 3. Gratian.
65 diſcep. 61. n. 2. Signorol conſ. 256.* † quod auus ma-
ternus excludat amitam vtrinquè coniunctam de-
functo.
66 Etiam per dicta verba, † nempè ſuccedant (il-
li, qui de iure ſuccedere debent) quæ verba de iu-
re de proximioribus pupillo interpretanda ſunt,
cum præſumatur teſtatorem pupillo ſubſtituiſſe,
& proximiorẽ eiuſdem vocaſſe, prout ius ad ſuc-
ceſſionem ipſius pupilli proximiorem ab inteſta-
to ſucceſſurũ vocat, & nõ proximiorem teſtato-
ris, *ex notatis per Bart. in l. re coniũcti ff. de legat. 3.
in vltim. col. verſ. tertio quæro*, cum non de teſtato-
ris ſucceſſione, ſed pupilli agatur, itaque in dubio
videtur teſtatorem illum prætuliſſe, qui dicto pu-
pillo proximior erat ab inteſtato ſucceſſurus, *Soc.
in l ſi cognatis ff. de rebus dubij in vltim. col. verſ. 3.
& vltimo. Iaſon. ibidem n. 218. Porti conſ. 121. n. 3.
Ceſal. conſ. 416. num. 30. & ſeq. & n. 40. poſt Ruin.
67 conſ. 90. n. 5. in fine lib. 2.* Hinc † teſtatur *Viu. dec.
295. l. 2.* quod vocatis proximioribus veniãt, illi,
qui ſunt proximiores reſpectu ſucceſſionis, ab in-
teſtato, & iuxta iuris cõmunis diſpoſitionẽ. Item
68 † verba de iure ideſt iuxta iuris ſucceſſionem ab
inteſtato, & eo ordine ſeruato pręciſæ intelligen-
da, & interpretãda ſunt *Iaſ. Port. Ceſal. & Ruin.
præcitati Soccin. Sen. conſ. 49. col. 1. vol. 1. Paul.
Emil. Gallus de excep. p. 2. tit. 4. except. 26. ſeu 4. nu.
93. fol. 469. faciunt dicta per Meno. conſ. 124. n. 57.*
69 Item † illa eſt capienda interpretatio, vt ea præ-
ualeat quæ ſucceſſores ab inteſtato vocat *l. cum
ita §. in fideicommiſſo. & ibi Gloſa l pater §. frater ff.
de legat. 2. l. fi. C. de verb. Signific. Soccin. Sen. conſ.
23 n. 18. lib. 1. Aret. conſ. 145. Decian. conſ. 278. a-
lias 277. n. 8. verſ. 10. quia Rouit. conſ. 40. in fi. verſ.
70 Ergo dum.* Et † in dubio teſtator præſumitur di-
ſpoſuiſſe, eo modo quo ab inteſtato ius commu-
ne in ſucceſſione defuncti diſpoſuit *Bart. & a-
lij in l. hæredes mei §. cũ ita ff. ad Treb. Surd. cõſ. 31. n.
18.*

Digitized by Google

18. Clar. §. teſtamentum q. 76. n. 13. verſ. 2. infertur Ioſeph. de Ruſt. conſ. 2. n. 90. ver. prædictaq. opinio poſt tractat. an filij in cōdit. poſit. Menoc. lib. 4. præſump. 95. num. 15. Caball. conſ. 114. num. 1. lib. 2. Rota Auenion. deciſ. 37. num. 9. verſ. bis accedat Peregr. de fideicommiſſ. art. 21. ſub numer. 5. & 8. Lanar. conſ. 53. num. 7.

71 Porrò cum teſtator † illos, ſubſtituerit, (qui de
iure ſuccedere debent) Dōnam Heliſabettam pu-
pilli auiam vocatam eſſe aſſerebatur, ſi quidem
dicendo, (qui de iure ſuccedere debent) intelli-
gātur vocati proximi ſucceſſores nō ambigimus
proximitatem reſpectu perſonæ grauati inſpi-
ciendam eſſe, & ſic auię, quæ amitis defuncti pro-
ximior eſt, ſecundum magis receptam opinio-
72 nem ſupra firmatam *n. 2.* Et † in omni ſucceſſio-
ne inteſtata regulare eſt, vt vltimi morientis per-
ſonæ, & nō eius à quo primo bona profecta ſunt,
proximitas inſpici debeat in ſucceſſione ſuorum,
probat text. in §. cum autem inſtitut. de hæreditat. quæ ab inteſt. deferunt. l. 1. §. proximum ff. de ſuis, & legit. hæred. in ſucceſſione agnatorum *l. ex duobus, & l. pen. ff. vnde legit.* in ſucceſſione cognatorum
expreſſum eſt in l. 1. §. proximiores, & proximum ff. vnde cognati, & cum a lege pluribus aliquid de-
fertur ea cōditione, vt aliquis eorum alijs præfe-
ratur, vt qui proximiores ſunt defuncto poſterio-
res non admittant *l. filius, qui patri §. cum filius ibi ſine dubio ff. de bon. liber. l. 1. §. ſi intra centeſimū ff. de ſucceſſ. edict.* in ſucceſſione quoque ab inte-
ſtato idem ſemper ſeruatur. *Moliu. de primogen. Hyſpan. lib. 3. c. 3. n. 11. Theſaur. deciſ. 64. n. 3. verſ. addo ego textum.*

Rem itaque magis perſtringendo in caſu præ-
73 dicto de quo agebatur † quod etiam in ſucceſſio-
ne pupillari, pupilli vltimi, morientis proximitas
conſideretur dictum fuit, & in dubio præferen-
dus, qui pupillo ſucceſſurus erat ab inteſtato *ex Barthol. in l. re coniuncti ſub n. 62. ff. de leg. 3. cum a-*
74 *lijs adductis ſupra n. 29.* ſub prætextu tum † quod
ex ea pupillo, & non teſtatori ſuccedatur. Idcir-
co quod præſumitur in dubio teſtatorem voluiſ-
ſe ſubſtituere proximiorem pupilli, cui ſuccedit
Ceſal. conſ. 416. nu. 18. 56. Blaſius Flores de Mena in addit. ad Gamam deciſ. 7. verſ. 2. eſt Ruin. conſ. 107. ſub n. 8. verſ. nec obſtat. & conſ. 171. n. 7. verſ. quia l. 2. Zancus in leg. hæredes mei § cum ita n. 123. ver. attamen ff. ad Trebel. Marta de ſucceſſ. legal. p. 2.
75 *q. 3. art. 6. n. 7.* Tum † quod teſtator in dubio pro
filio ſuo pupillo præſumatur eo modo teſtamen-
tum feciſſe, quemadmodum pupillus ipſe ſi teſta-
re potuiſſet vtique feciſſet *Bald. in l. precibus col. 4. verſ. de fratre. C. de impuber. Ripa in l. 2. nu. 46. in fine ff. de vul. Zancus in dicto §. cum ita n. 1016. Ceſal. conſ. 416 n. 20.* Nec minus cenſendum eſt ex
dicta pupillari ſubſtitutione quā ſi teſtatus deceſ-
ſerit infans *l. Papinianus, §. ſed neque impuberi ff. de inoffícioſ. teſta. Surd. conſ. 240. num. 1. Polidor. Ripa obſer. 51. n. 6. Ceſal. conſ. 210. nu. 33. conſ. 339. nu. 40. Honded. conſ. 75. n. 24. lib. 1. Turet. conſ. 22. n. 1. vol. 1. Galganet. de condit. & demonſtrat. p. 1. c. 54. num 2. Ruſtic. de fideicomiſſ. lib. 1. cap. 13. nu. 11.*
76 *Card. Tuſc. concluſ. 818. nu. 3. litter. S.* Tum † etiam
quia in interpretanda pupillari ſubſtitutione, an
magis coniunctus, & proximior ad pupilli ſucceſ-
ſionem admittatur, nec, nè non attendatur teſta-
toris affectio, ſed quomodò, & qualiter ſit,
quis ſucceſſurus pupillo ab inteſtato *Bar. in l. 2. n. 45. ff. de vulg. Gratus cōſ. 134. n. 40. l. 1. Bero. conſ. 126. n. 3. l. 2. Sforz. de cōpend p. 3. n. 138. à tergo But. conſ. 53. col. 12. Men. conſ. 144. ſub n. 23. & præſump. 56. ſub n. 23. & n. 14. in fi. verſ Hoc exemplum. l. 4.*

77 Tanto magis † quando pręteńderet ſuccedere
pupillo patruus, vel amita, tūc enim per illos nū-
quā cenſetur excluſa mater, & conſequénter nec
auia pupilli, & haberet tunc locū cōtrariorū opi-
nio pro proximitate teſtatoris, ſecundum eiuſdē
affectionem concludentium, ſi deſcendentes te-
ſtatoris ſuccedere pupillo prætenderent non au-
tem tranſuerſales. *Bart. in leg. 2. nu. 44. in fine ff. de vulgar. & pupillar. vbi Ripa num. 61. teſtatur hanc eſſe communem Dec. conſ. 315. num. 6. Menoch. præſ. 85. num. 87. lib. 4. Mantic. de coniectur. vltimar. volunt. lib. 5. tit. 15. n. 32. Sforz. in prælud. compendioſ. p. 3. q. 7. verſ. 4. Craſſ. §. ſubſtitutio q. 31. nu. 6. Anton. Fab. C. lib. 6. t. 8. defin. 4. gloſ. 10. Paul. Emil. Gall. de exception. tit. 4. except. 19. ſeu 1. par. 2. nu. 37. & ita deciſum in Parlamento Toloſano dicit. Mainard. deciſ. 25. lib. 5.*

Hæc omnia locum habēt, quādo teſtator pro-
78 ximiores ſubſtituiſſet; ſed † pro auia, & proxi-
miore pupilli, quod in pupillari pręfeżatur in ſuc-
ceſſione pupilli ad excluſione patruū, & amitarū
teſtatori proximiorum quando vocati ſunt (illi
qui de iure ſuccedere debent) in puncto anno-
tarunt. *Ruin. conſ. 90. num. 6. ſequen. lib. 2. ſequitur eum Marta de ſucceſſ. legal. par. 2. quæſt. 3. art. 6. n. 8. & 9. Port. conſ. 121. colum. 1. n. 2. & ſequen.* quem
abſolutè ſequitur. *Petra de fideicommiſſ. quæſt. 11. num. 27. & 153. poſt Pariſ. conſ. 8. colum. 11. lib. 2. Fuſar. de fideicommiſſ. quæſt. 484. num. 48. Ceſal. in magiſtral. conſ. 416.* qui caſum determinat, & *Rubeum.* Carpit *ſequitur Marta dicto art. 6. num. 6. 7. 8. Peregrin de fideicommiſſ. ar. 20. ſub nu. 9. in fine verſ. tertius caſus, & conſ. 58. ſub num. 3. verſ. ego autem lib. 4. Flamin. de Rubeis conſ. 42. Cioffus. conſ. 7. ſub num. 26.*

Contrarium diximus verius eſſe in caſu prædi-
cto, de quo agebatur ad fauorem amitarum pu-
pilli, & ſororum Bartholomæi teſtatoris, & ei pro-
ximiorū, ad excluſionem auiæ pupilli proximio-
ris, iuxta ordinem inteſtatę ſucceſſionis. Cum vi-
gore teſtamenti Bartholomæi patris Don Ioan-
nis grauati vltimo loco defuncti in pupillari, qui
veluti pater potuit pupillariter ſubſtituere, *ad text. in l. moribus vbi Doct. ff. de vulgar. & pupillar.*
dictę amitę pupilli, & ſorores teſtatoris ſint pu-
pillariter ſubſtitutæ dicto D. Ioanni vltimo mo-
rienti eiuſque ſucceſſionem ad cauſam inteſtatā
nō reduci, (vt ex aduerſo prętēdebatur) ſed ad
cauſam teſtatam, & pupillari ſubſtitutionis, ſtan-
tibus dictis verbis in teſtamento Bartholomæi, &
in eorū defectu ſuccedant illi qui de iure ſuccede-
re debēt, ſequendo ibi quos omnes ſubſtituit om-
79 ni meliori modo, iuxta formam iuris. Quandiu †
enim locus eſt teſtamento ceſſat inteſtati cauſa
l. Quandiu ff. de acquir. hæredit. Oſaſc. conſ. 22. n. 20. Ruin. in conſ. 36. n. 10. lib. 3. Ruſtic. de fideicommiſſ. l. 3. c. 3.

Digitized by Google

3.cap.3.num.17.Decian.conſ.7.n.1.lib.4.conſ.74.n.6.lib.5.Honded.conſ.51.num.50.lib.2.Barzi.deciſ.89.n.21.Cornazan.deciſ.56.n.5.Guttier.lib.2.quæſt.1.nu.65.Fachin.lib.13.controuer.iur. cap.76.verſ.7. Alba. Mandel.conſ 600.n.2. Bim.conſ.213.n.46. Montan.de tutel.c.13.n.2.Polidor.Ripa obſeruation.51.num.7.

Deduximus ideo aſſumptum prædictum probandum pro coſtanti, ſupponendo quod ex diſ-
80 poſitis per Bartholomæum teſtatorem † inducta fuerit compendioſa ſubſtitutio duplicitet. Primo ex quo ſubſtituti dicto Don Ioãni ſunt vocati in caſu mortis; ſecundo, & fortius, quia ſunt vocati in caſu quo dictus D. Ioannes, ſine filijs decedẽret, ex quibus, ſeu verius ex vnoquoque ipſorum, cõpendioſa reſultat, licet teſtator illa dictione quandocumque vſus non fuerit. Quia etiam verba illa in caſu mortis, vel ſine filijs comprehẽdunt omnia tempora ſub ſe, non minus, quam illa dictio quãdocũque. *Sfor. Oddo de compẽd.p.4. q.1. art.1. vbi de commun. & conſ.95. n.41. & 43. Dec. conſ.227.n.3. conſ. 572. n. 1.* vbi in caſus mortis ſine filijs *conſ.642.n.1. & conſ.643.nu.10. Menoch. lib.4.præſum.34.n.28. & præſ.51.n. 7. & conſ. 106. nu. 366. conſ.213.n.1. Turett.conſ.65.conſil. 37. n. 10.conſ.99.n. 21.lib.2.Pariſ.conſ.18.nu.12.* vbi ſi dicatur in defectu, prout in dicto teſtamento Bartholomæi, & *conſ. 19.n.170. & cõſ. 87.n.1.lib. 2.Peregrin.de fideicom. art. 34.n. 9.Curt.Iun. conſ. 172.n.2. & in l.precibus nu.47. & 61.C.de impub. & alijs ſubſtitution. Bece.conſ. 24. num. 4. Alciat. lib.3.Paregron iuris. cap.2. Couarr.in cap. Raynutius §.9.num.2. & 12.verſ.11.teſtam.de teſtam.in 6. Decian. conſ.82.n.8.lib.3. conſ.1.n.65.lib.1. Caſanat.conſ.46.num.54. & conſ.49 num. 4. Bart. in l. centurio.9.ff.de vulga.Bal.conſ.55.lib.3.Soccin.Iun. conſ. 27.num.11.lib.3.conſil.97.n.26.libr.1. Neuizan.conſ.53.n.3. Emanuel à Coſta in cap. ſi pater in 1.part. in verſ.ſi decederet nu.14.de teſtament.in 6. Gabr.conſ.104.in princip.Giurb.deciſ.11.num.3.* vbi ſi ſine filijs. *Maceraten.lib.2.variar.reſolut.cap. 52.num.13.Coſta.conſ.14.num.37.conſ.31.num.4. Laderch. conſ. 3. num.9.Honded.conſ.75.n. 33.l.1. Hypol.Riminald.conſ.775.num. 5. Viu.deciſ. 497. num.3.Burſa. conſ.261.num.3.Cardin.Tuſc.concluſ. 818.litter.S.n.31.Surd.conſ.31.num.1. & deciſ.37. num. 8.Caball.conſ.89.n.3. Sim. de Pretis de interpret. vltimar.volunt. libr.3.ſolution. 10. nu. 3. Ruſtic.de filijs in condit. poſit.lib.6.cap.5. nu. 12. Pedroch.conſ.40.num. 228. Macabrun.conſ.109.num. 19.Ceſal conſ.538.num.6.Berett. conſ.93. Gratian. diſcept.407.num.1.Caſtill.deciſ. 152. num. 33. & ſequent. lib.2.*

81 Sic etiam ſub compendioſa † contineri pupillarem expreſſam verbis generalibus non ambigimus inſtituto in pupillari decedente. *Rolãd.conſ. 69.n.21. lib. 1. Hipol. Rimin. conſ. 270.num. 60. ad nu. 64. Hond.conſ.73.n. 2.lib. 1. Menoc. præſ. 34.num. 5. lib.4. & conſ.551.nu.11. & conſ. 751. n.7.Gratian.diſcep.528.nu.33.* ſicut, & vulgarem, & fideicõmiſſariam, & prout caſus euenerit operatur, vnde pupillaris verè eſt infra paupertatem,
82 vt ferè omnes præcitati admittũt. Imò † nec propriè compendioſam dici ſubſtitutionem, ſed potius ſubſtitutionum compendium, quæ de ſui natura ad caſus contingentiam vertitur. *Sforz.Odd. de compendioſ.p.5.q.1.n.1.fol.42. & art.2. fol.43. Peregrin.de fideicommiſſ.art.13. nu.2. & art.34. n. 15.in fine Surd.conſ.229.num.1.conſ.347.num. 12. 13. & 14. Menoch.lib.4 præſum.54.nu. 6. Fachin. controuer.iuris cap 23.lib.10. Mantica de coniect. vltimar. volunt. lib. 5. tit.7.nu.14.Giurb. dec. 11. ſub n.1. & 2.*

Ex qua pupillari in compendioſa contenta in teſtamento Bartholomæi diximus, quod ex pupillari ſuccedere debeant Catherina, & Donna Vincentia ſorores teſtatoris, & amitæ D.Ioannis pupilli vltimo loco defuncti, & ita illa verba (ſuccedant, qui de iure ſuccedere debẽt,) operantur, & non Dõna Heliſabetta auia materna D.Ioannis ex cauſa inteſtatæ ſucceſſionis. Nam in caſu quo eſt facta compendioſa ſubſtitutio, & inde euenit caſus pupillaris ſubſtitutionis ſi vocati ſũt hij, ad quos de iure pertinet, ſucceſſio, ad ſucceſſione pupilli morientis admittendi ſunt coniuncti teſtatori, & non pupillo cum in pupillari ſubſtitutione, etiam in compendioſa verbis communibus comprehenſa, & non per temporum denumerationem attẽdenda ſit affectio teſtatoris, & non pupilli cui facta eſt ſubſtitutio licet in propriè dicatur pupilli teſtamentum, cum quo ad vim, & ordinem ſuccedendi dicatur propriè teſtamentum patris, & ſequela teſtamenti paterni, & affectio teſtatoris inſpici debeat, ſecundum veriorem magis receptam, & melioribus rationibus fulcitam opinionem de qua ſupra *n.27.* re-
83 iectis alijs contrarium ſentientibus. Ita † in puncto *Rubeus Alexandrin. conſ. 126. per tot.* qui loquitur in pupillari, & in compendioſa verbis cõmunibus ſub qua pupillaris continetur, & hærede in pupillari ætate decedente, cui eſſent ſubſtituti illi, qui de iure ſuccedere debent, *Pariſ. conſ. 83.num.5.6.ad num. 11.libr.2.Paſcal. de viribus patr. poteſtat.par.1.cap.9.num.13. & 14.* qui ſequendo. *Rubeum dicto conſ.126.* dicit hanc eſſe veriorem.

Quam ſolidiſſima fundamenta *Rubei, & Pariſii* de iure ſint, euidentius demonſtratur, nam *Rubei* præcipitum eſt fundamentum quod in pupillari ſubſtitutione attendatur affectio, & proximitas teſtatoris, & non pupilli, ex iam firmatis ſupra *num.27.* & DD. ibi citati ſere omnes *Rubeũ* allegant, & ſequuntur ex ratione prædicta, vnde cannonizata tot Doctorum authoritatibus, & deciſſionibus *Rubei* ſententia detegitur.

Fundamentum *Pariſij dicto conſ.83.* loquentis cum verbis (qui de iure ſuccedere debent) eſt, quod quando verba teſtatoris talia ſunt, quę poſſent in dubio ad vtramque proximitatem, teſtatoris ſcilicet, & grauati referri, vt ſunt verba prędicta (qui de iure ſuccedere debent) omninò de proximioribus ipſius teſtatoris intelligũtur, quod abſque contradictione de iure procedit, ex dictis ſupra *num.61.*

84 Attendendam fortius diximus † teſtatoris proximitatem eiuſque affectionem, & nõ vltimi morientis grauati, cum quo quomodo conſtare poſſet de veriſimili, & coniecturata mente, & in-

Digitized by Google

tentione ipſius teſtatoris,& de eius præſumpta
affectione erga proprios actinentes,& proximio-
res *ex Soccin.conſ.247.n.12.13, lib. 2, Gabr. conſ.
107.n.8.l.1.Gargiare.patrocin.35,in principio* . Et
nè dum lenis dicto caſu concurrebat Bartholo-
męi teſtatoris propriæ affectionis coniectura er-
ga ſororesquinimo fortiſſima,& violenta ſatis ra-
tioni,& æquitati conſona,quæ eſt inuocando per
dicta verba(ſuccedant qui de iure ſuccedere de-
bent)potius eius ſorores vtrinque coniunctas ad
ſucceſſionem Don Ioannis pupilli eius filij maxi-
me quia de ingenti agebatur pupilli hæreditate ,
quam ſentiſſet vocaſſe Socrum Donnam Heliſa-
bettam ipſi teſtatori penitus extraneam quãuis
auiam proximiorẽ pupillo vltimo loco defuncto,
ad excluſionem ſororum vtrinque coniunctarũ ,
85 quas † veluti ſuas proximiores prædilexiſſe Bar-
tholomæum teſtatorem præſumendum eſt *Azc-
bed,conſ.37.nu.9.Canalc,dec.5.n.25.26.& dec.26.
n.31.& 32.lib. 3.Surd. conſ.120.n.27.Franc.dec.
24.n.8.Mcnoch.conſ. 1036.num.12.& conſ.1152.
n.29.41.& 42,Valebznol.conſ.23.n.73.*

Puto idem reſpondendum in vulgari , per quã
teſtatori ſucceditur,eiuſque attenditur proximi-
tas,ex dictis, *num.* 30. prout, & in pupillari fir-
matum eſſe conſtat quidquid ſentiam in fidei-
commiſſaria in qua grauati proximitatem inſpi-
ciendam eſſe dictum eſt.

86 Quibus ita conſtitutis † non obſtat *Peregr. de
fideicomiſſ.art.20. num.9.*Primo quia in iſta mate-
ria brócardica,& a Doctoribus valdè controuer-
ſa non ſunt attendendę generales authoritates ,
prout *Peregrinus* (qui de ſubſtitutione pupillari
non loquitur,ſed tantum de fideicommiſſaria , &
illam dicit differre a vulgari in terminis de qui-
bus loquitur , & nullatenus de pupillari agit)ſed
in indiuiduo de quo agitur.

87 Secundo quia† *Peregrinus* ipſe loquitur in the-
mate particulari,de quo diſceptatum fuit Paduæ
ex fideicommiſſo fiſici Don Ioannis ab Aquila ,
vt ipſe *n.9.*dixit,in quo agebatur quis ſucceſſurus
erat deficientibus filijs maſculis Bartholomęi fi-
lij Don Ioannis an Flaminius Butironus natus ex
filia Bartholomęi ab Aquila iunioris vltimo loco
defuncti tãquam proximior ipſi grauato,an Bot-
tonij nati ex Iulia ſorore ipſius Bartholomæi iu-
nioris grauati vltimi defuncti,qua in re poſt mul-
tas altercationes, licet dubia ſatis videretur quę-
ſtio pro proximiores grauato,& ſic filio filiæ de-
ciſũ cõcludit,non autẽ pro proximiore teſtatoris
filio ſororis vltimo loco defuncti,& ſic caſus eius
erat de cõtentione orta inter deſcendentes eiuſ-
dem teſtatoris , in qua procedit quæſtio , quod
grauati proximitas attendatur vt ſupra firmatũ
eſt *n.4* & in caſu de quo agebatur quæſtio erat
inter perſonas diuerſę parentelæ, ne dum diuerſę
88 lineæ;Mater † enim,& Auia materna ne dum nõ
dicitur de eadem agnatione filij , nec de eadem
parentela , ſeu conſanguinitate,imò vere nec eſt
propinqua, *ſecundum Ruſticum poſt alios in l. cum
89 auus lib.3.c.10.nu.82.C.de fideicommiſſ* Item † ad
ſucceſſionem Bartholomæi vltimi defuncti con-
currebant eiuſdem deſcendentes,nempè Butiro-
nus,ex filia cum traſuerſalibus eiuſdem , nempè
cum Bottonijs natis,ex Iulia ſorore dicti Bartho-
lomęi,quo caſu proximitas grauati attendenda
eſt, *vt ſupra n.2.* firmauimus ſecundum receptio-
90 rem concordiam eſt dubium,† quod vna ſemel ,
quod portio bonorum intrauit vnam lineam,non
debet ab illa linea auferri,donec ſupereſt aliquis
de linea illa,quia teſtator cenſetur prædilexiſſe ,
magis remotiorẽ quemlibet in infinitum , dum-
modo ſit de linea , & deſcendentia illius primi
inſtituti quo ad portionem ipſi primo inſtituto
obuentam, quàm quemlibet ſibi propinquiſſimũ
etiam filium primi gradus,prout idem *Peregr.n.6.
& 7,* ante firmauerat , quod etiam diſtinguendo
tradiderunt citati *per Decian. conſ.21.n.6.7.& 8.
lib. 3. Rota Romana deciſ.627.num.* 5. vbi pluries
deciſum in eadem Rota recenſet *par.2.tom. 4. in
recollectis per Farinac.cum alijs adductis ſupra n.3.*

91 Tertio † *Peregrin,*dicto loco *n* 9.licet exempli-
ficauerit primũ caſum,cũ ex diſpoſitis poſſit vi-
deri quo ad perſonas ſubſtitutas teſtatorem con-
templaſſe deſcendentiam , & coniunctionem re-
ſpectu grauati,quo caſu proximitatem grauati
attendi voluit,& exemplificauerit , quando vo-
luit ſucceſſionem deferri iuxta ordinem inteſtatę
ſucceſſionis hoc nullo modo nocere poteſt in ter-
minis,de quibus agimus,quia licet in caſu noſtro
qui de iure ſuccedere debent iuxta formam iuris
ſubſtituti fuerint,hoc non haber ſenſum eundem,
ac ſi dictum fuiſſet,iuxta formam inteſtatæ ſuc-
ceſſionis cum in caſu noſtro illud(iuxta formam
iuris)interpretari debeat, ſcilicet prout ius man-
dat , quod ſuccedere debeant in fideicommiſſo
proximiores grauantis,vel grauati , & ſic cum
per pupillare ſucceſſio in caſu propoſito per nos
contingerit,grauãtis, & teſtatoris proximitas at-
tendẽda eſt,vt ſæpius ſupra repetitũ fuit,ſic etiã,
quia eueniebat caſus,quod eſſent aliqui eiuſdem
parentelæ , & alij ex diuerſa ſuccedere volentes ,
vt intelligatur , qui ſuccedere debeant, iuxta for-
mam iuris,hoc eſt eiuſdem parentelæ. Nam licet
92 † teſtator contemplando deſcendentes , vel atti-
nentes ſuos de iure præſumatur dilexiſſe eos de
gradu in gradum, ſecundum ordinem ſucceſſio-
nis ab inteſtato tamẽ deficientibus illis omnibus
quos primo dilexit,& eorũ lineis,ſi debet fieri trã-
ſitus ad alias lineas, & ad alium ſtatum perſona-
tum,tunc non poteſt conſiderari proximitas illa-
rum perſonarum grauatarum prædilectarum,ſed
potius proximitas reſpectu perſonæ teſtatoris,&
quod prędilexerit eos quos in ſubſtitutione voca-
uit, vel magis ſibi propinquos non autem quos
præſumeretur prædilexiſſe vltimum defunctũ il-
lius ſtatus perſonarũ , ſiue lineę, quæ prorſus ex-
tincta fuit, *argum .c.1.de natur. ſucceſſ. feud. Rota
Rom.& alij ſupra num.3.*

93 Vlterius † *Pereg.dicto loco* loquitur,quando te-
ſtator contemplauit coniũctionem reſpectu gra-
uatorum,& dum dixit pro exemplo, quando vo-
luit ſucceſſionem deferri iuxta ordinem inteſta-
te ſucceſſionis, vt ſe declararet,allegauit *Maria-
num Soccinum conſ.49.col.1.lib.1.*qui *verſ. nec vi-
detur obſtare,*loquitur quãdo teſtator voluit,quod
obſeruaretur ordo ſucceſſionis ab inteſtato inter
aliquos,quos inſtituit,& dicit quod durãtibus il-
lis,

Digitized by Google

lis, quos vocauit, talis ordo ſucceſſionis ſeruari debeat, quaſi ille ordo ſucceſſionis inteſtatę deberet ſeruari inter illos prędilectos teſtatori expreſſos, prout in caſu *Soc.* erãt filij maſculi; ſubdẽs, deficiẽtibus autẽ maſculis vocauit fęminas, nec aliquid diſpoſuit de tali ordine in ſubſtitutione, igitur in diſpoſitione iuris cõmunis, de qua ſupra remanemus, ſupra autẽ dixerat, quod quando plures perſonę inuitãtur, inter quas cadit ordo charitatis, & affectionis teſtatoris, vidẽtur inuitati ordine ſucceſſiuo ſecundum ordinatã affectionem, & ſic *Soc. ipſe* facit differentiam, vt etiam ſi fuerit dictum, iuxta formam inteſtatæ ſucceſſionis, hoc nõ intelligatur in omnibus iuxta formã iuris, quia deficiente ſtatu perſonarum, quas voluit inter ſe ſuccedere, prout ab inteſtato ſucceditur, dicit, remanere nos in diſpoſitione iuris cõmunis, & attendi affectionem teſtatoris, & ceſſare ſucceſſionem ab inteſtato, quam ibi teſtator inter maſculos, ſeruari expreſſerat, & non inter alios; Et licet *idẽ Soc.* in ſuo caſu determinauerit; filiam grauati vltimo loco defuncti vti proximiorem grauato præferri debuiſſe Baptiſtæ propinquiori teſtatoris, ſed remotiori reſpectu grauati, vt hoc totis viribus probaret conatur demõſtrare eamdẽ clauſulam ſeruato ordine ſucceſſionis inteſtate appoſitam inter maſculos, inter fœminas quoque cenſeri repetitam ex idemptitate rationis, & alijs pluribus, cum eſſent omnes eiuſdem deſcendentię, & parentelę ſentiens clarè cõtrarium in caſu, quo clauſula prædicta repetita nõ cenſeretur, ſed ſucceſſio fieret iuxta formam iuris, *vt patet in 2. colum. verſ. pro cuius concluſionis demonſtratione pręmitto, quod quaſi tota difficultas huius exitationis in eo conſiſtere videtur, &c.* Sic etiam procedunt dicta *per Men. conſ. 124. n. 50.* qui relatiue *ad Soc. d. conſ. 49.* aduertendũ dicit pręſuppoſita clauſula quod ſeruetur ordo ſucceſſionis inteſtatæ inter ſubſtitutos, qui dicit, caſu prædicto etiam ipſum, ſi de caſu *Soccin.* interrogatum, cum eo reſpondiſſe, & ſic etiam intelligas *Soccin. Iun. conſ. 126. n. 29. & 30. lib. 1.* qui in totum ſe refert ad dictũ conſilium *Soccini 49.*

94 Fortius † quod ex præmiſſis verbis ipſiuſmet teſtatoris Bartholomæi in caſu noſtro clariſſimè compertum eſt ipſius mentem, & intentionem fuiſſe penitus excludere ſucceſſores ab inteſtato ipſius Don Ioannis vltimi defuncti; Nam cum in defectu omnium vltimo defuncto vocauerit eos, qui de iure ſuccedere debẽt inde ſubdit, quos omnes ſubſtituit omni meliori modo iuxta formam iuris, ex quibus verbis conſtat quod in omnem euentum voluerit Bartholomęus teſtator ſucceſſionem bonorum Don Ioannis pupilli vltimo loco defuncti ſpectare debere ſubſtitutis, & vocatis per dictum Bartholomæum teſtatorem, eius proximitate, & affectione, inſpecta penitus excluſis ſucceſſoribus ab inteſtato Don Ioannis pupilli, cum ſubſtituerit illos, qui de iure ſuccedere debent, & ſic non abſolutè reliquerit teſtator ſucceſſionem Don Ioannis in mera, & libera iuris diſpoſitione, & inteſtata ſucceſſione.

95 Et † licet *idem Peregrin. dicto art. 20. nu. 9. verſ. tertio caſus* dicat, quod quando verba teſtatoris non oſtendunt, an intellexerit quod ſuccederent proximiores grauati, vel proximiores teſtatoris, verius eſſe quod inſpiciatur proximitas grauati per ea, quæ ſupradixerat *n. 6. & 7.* vbi firmauit regulariter attendi proximitatem grauati niſi defecta eſſet deſcendentia illius, quo caſu non vocaretur proximior grauato, ſed proximior ipſi teſtatori. Quatenus autem ſubdit dando exemplũ, vt puta ſi dixiſſet vadant bona ad eos, quibus de iure ſpectant, & dicit tunc attendi proximitatem grauati, hoc firmat, ex duobus ſcilicet *ex Ruino conſ. 90. lib. 2. & ex Portio Imolenſ. conſ. 121. col. 1.* quos tamen infra mox ſubmouebimus, quibus ſublatis ſatis etiam *Peregrino* in eis fundante reſponſum extiterit.

96 Non obſtat † *Ruin. dicto conſ. 90. lib. 2.* quem etiam refert & ſequitur *Marta de ſucceſſion. legal. p. 2. q. 3. art. 6. nu. 8. 9.* loquitur enim in caſu, quod Ioannes Baptiſta inſtituerat Frãciſcum filium, & eo decedente in pupillari, vel poſtea ſine filijs reliquit ſororibus ſuis vterinis certam quantitatẽ, cum prohibitione, nè plus petere poſſent ſub pena caducitatis in certis autem bonis ſuis caſu prædicto eueniente mortuis filijs, ſine filijs ſubſtituit illos cui de iure bona deuenerint, detractis prius legatis, & licet clarè loquutus fuerit teſtator, vt moriente filio in pupillari, ſorores vterinæ teſtatoris nõ haberent vltra ſummã legatã, & in cęteris bonis detractis dictis legatis ſubſtituerit illos, quibus de iure bona deuenerint, diſtinctè aperiẽdo in quibus debeãt ſuccedere ſorores, & in quibus alij nihilominus *Ruin. ante n. 6.* dixit caſũ eſſe ſatis dubiũ, & pro ſororibus plura poſſe allegari, quæ ob mutebat, & voluit quod ſucceſſiſſent illi, qui debebant ſuccedere ab inteſtato pupillo ſcilicet proximiores ipſius pupilli cum ex aliquibus friuolis primo conatus fuiſſet hoc defendere, quod admicti debebãt proximiores grauati, quia in caſu mortis pupilli diſtinctè, & expreſſe teſtator relinquit aliqua bona ſororibus cũ prohibitione ne plus petere poſſent, quæ prohibitio comprehendebat, vt etiam prohibitum eſſet ius accreſcẽdi, quod poterat prohiberi aliud dicturus, ſi ſororibus nihil relictum fuiſſet cum dicta prohibitione plus non petendi, & ita in calce, conſilij concludit,

97 *Portius* † autem *Imolenſ. conſ. 121. col. 1.* per *Peregrinum* allegatus, & ſequutus *per Petram de fideic. q. 11. n. 27. & 135. & Fuſar. de fideic. q. 484. n. 48.* nihil reſiſtit, quia ſe ipſum declarat *conſ. ſeq. 122. n. 12. verſ. neque etiam obſtat.* vt tunc veniant in ſucceſſione fideicõmiſſi per clauſulam, qui de iure ſuccedere debent proximiores grauato, quãdo illi ſunt de eadem parentęla teſtatoris vinculantis, & nõ aliter quod ceſſat in caſu de quò agimus, cum Donna Heliſabetra auia materna non ſit de parentela Bartholomęi vinculantis, cũ nec mater ipſa dicatur proxima, nec conſanguinea non modo Socrus vt ſupra diximus *ex Ruſtico, & Peregrinus* intelligi debet ſecundum *Portium*, quem allegat vt attendatur proximitas grauari, quando ſunt de eadem parentela, & non aliter.

Digitized by Google

Nec placuit dominis admittere diſtinctionem *Portij dicto conſ.* 121. qui facit differentiam inter vocationem eorum qui de iure ſuccedere debēt, & vocationem qui de iure ſuccedere deberent ſequutam *per Petram de fideicommiſſ. q. 11. num. 153. Marta de ſucceſſion. legal. p. 2. q. 3. art. 6. num. 6,* Nam eam tanquam verbalem potius quam de iure ſuſtentabilem refutarunt.

98 Quibus terminis retentis † licet ſubdat *Peregrin. dicto art. 20. n. 9 in fine* in hac concluſione contrarium determinaſſe *Pariſiũ conſ. 83. & Rubeum Alexandriu. conſ.* 126. de quibus ſupra latius, & ex eius opinione dicat *Pariſium, & Rubeum* poſſe accipi in vulgari, ſed in fideicommiſſaria veriorem eſſe opinione *Ruini, & Portij* id tamen, nihil in contrarium reſiſti ſuperius firmatis, tum quia intelligitur in terminis in quibus *Ruinus, & Portius* loquũtur, ſcilicet quando proximioribus teſtatoris fuit factum particulare legatum cum prohibitione nihil aliud petendi, & cætera, & bona relicta fuerint quibus de iure obuenire debebant, quo caſu prohibito iure accreſcẽdi ex dicta clauſula nõ poterãt bona peruenire ad proximiores teſtatoris, ſed grauati, vt in caſu *Ruini*, vel quãdo proximiores grauati eſſent de eadem parentela teſtatoris vinculantis, vt in caſu *Portij*. Attamẽ etiam ipſe *Peregrinus* nõ loquitur in pupillari, ſed tãtum in fideicommiſſaria, & quidquid ſit dicit in fideicommiſſaria veriorem eſſe opinionem quòd ſuccedat proximior grauato mouetur *ex Meno. conſ. 106. num. 219. & 220. & Alciat. conſ. 202. lib. 9. Menochius* autem dicto loco non loquitur de pupillari, & hoc ſufficit. Et quatenus loquitur de fideicommiſſaria de qua nos non diſceptamus ibi loquitur, quando proximior vocatur agnatus nos autem non habemus vocationem proximioris ſed eius, qui de iure ſuccedere debet, & dat, quod haberemus talem vocationem proximioris *Menochius* nõ aperit an loquatur in his, qui ſunt de eadem parentela teſtatoris, vel de extraneis, vnde debet intelligi ſecundum regulas generales de quibus ſupra, & infra.

Alciatus autem *dicto conſ. 202. lib. 9.* ſeu ſecundum antiquam impreſſionem *conſ. 480 n. 12.* idẽ dicit ſed clarius quærẽdo, enim ipſe an proximiores grauati ſint vocati dicit attendi in fideicommiſſaria proximitatem grauati, & nè poſſet intelligi eum forte loquutum fuiſſe de pupillari, proteſtatur dicens proximiorem grauati præferendum eſſe quidquid enim ſit in alij ſubſtitutionibus in hac fideicommiſſaria dicit Doctores tenere, quod attendatur proximitas grauati, & vltra quod ex themate loquitur in his, qui ſunt de eius parentela ſubdit rationes, quæ non conueniunt ad caſum noſtrum, quia reſtitutio facienda eſt a grauato in fideicommiſſaria, & quia fideicommiſſum ab eius manu eſt accipiendum, & quia interpretatio fieri debet, vt minus cenſeatur grauatus hæres. Minus autẽ grauatus eſt reſtituere ſuis proximioribus quam remotioribus licet ſint proximiores teſtatoris vlterius, nec iſtæ rationes videbãtur ei ſufficientes, guſtauit enim contraditiones Doctorum ſuper hoc puncto, & ideo *nu.* 14. dicit nullam pati difficultatem in caſu ſuo, quidquid ſit in alijs caſibus propter mentem teſtatoris.

99 Demum nec obſtat † *Ceſal, conſ.* 416. qui in proprijs terminis quando per teſtatorẽ vocantur (illi qui de iure ſuccedere debent) mortuo grauato in pupillari pro proximiore pupilli grauati vltimo loco defuncti eiuſdemque matre contra ſorores teſtatoris eiſdẽ proximiores cõſuluit, quẽ refert, & ſequitur nouiſſime *Marta de ſucceſſ. leg. p. 2. q. 3. art. 6, num. 6. 7, 8. Ceſalus* enim quamuis multa ex viribus pro proximiore pupilli, & matre dicto caſu ponderauerit, Tamen eis non obſtantibus in primo iudicio ſuccubuit vt conſtat ex eodem *Ceſalo n. 68, in fine* & ſententiam in cõtrarium reportauit, conſulendo in ſecundo iudicio appellationis pro matre pupilli proximiore, & tamen in Caſu conſultationis Ceſali mater pro qua conſulebat erat pupillo proximior, quam eſt auia, & ſocrus teſtatoris in caſu de quo agimus, & nihilominus ſorores teſtatoris obtinuerunt contra matrem.

Magis circumſcriptis ſupra firmatis, diximus quod, & ſi velimus inhęrere generali regulæ indiſtinctè etiã loquẽdo, videlicet an proximitas grauati, vel teſtatoris attendenda ſit etiam ſecundũ generalem regulam, & indiſtinctam, tutiſſimum eſt noſtrum aſſumptum, tùm ex præſumpta teſtatoris affectione, & prædilectione magis erga proprias ſorores, quam ſocrum, quę facit præſumere proprios attinentes ad pupilli ſucceſſionem, potius inuitaſſe, vt dictum eſt, quod non minus na-
100 turali ratione fulcitur. Et † quęrere authoritatẽ vbi naturalis viget ratio intellectus imbecillitati a ſcribẽdum eſſe *ex Ariſtotilis authoritate dixit Soccin. conſ. 61. nu. 44. lib. 2.* Tum quia eos qui de iure ſuccedere debẽt teſtator ſubſtituit omni meliori modo, & ſic per propriam prouiſionẽ inteſtatam pupilli ſucceſſionem excludendo. Tùm etiam quia Donna Heliſabetta auia materna D. Ioannis concurrens cum Catherina, & Vincentia ſorores Bartholomæi Teſtatoris, non eſt eiuſdem parentelæ teſtatoris, proinde ſemper attendenda eſt proximitas, & affectio teſtatoris in caſu prædicto, vt firmatum eſt ſupra *num. 4. 87. & 97.*

Et pro vt clariſſimum eſſe ſupra demonſtrauimus exioma prędictum, dato quod eſſet in aliquo
101 controuerſum, ſuccederet regula † quòd vbi cauſa teſtati, & cauſa inteſtati ad inuicem in dubium redetentur eam partem accipimus, quę fouet cauſam teſtati in qua magis reputatur adeſſe pupilli fauorem, & commodum, vt habeat hęredem, & ſine teſtamento nõ decedat *Soc. Iun. conſ. 90. ante n. 28. l. 1. Sim. de Prætis de interpret. vltim. volunt. libr. 3. interpret, 2, dub. 1, ſolution, 6. n. 12. & 54.* pro cauſa teſtati pronuntiandum aſſenerat etiam ſi vnius tantum Doctoris authoritas pro ea vigeret, & communis eſſet in cõtrarium.

Magna Regia Curia in caſu de quo agebatur ſecundum prædicta pronuntiauit altero ex Dominis reluctante xiiij. Februarij 1622. pro Catherina de Maio, & Blaſio, & Donna Vincentia de Maio, & Monteleone proximioribus teſtato-

ris

ris contra Donna Heliſabettam de Maio, & Gambacurta auiam maternam pupillo proximiorem.

SVMMARIVM.

1 *Creditores in pignoris diſtractione citati infra præfixum terminum non comparentes excluduntur a ſuo iure ſuper pignore.*

2 *Creditor cui primum decretum notificatum eſt infra quindenam in eadem tela ius ſuum deducere debet, & ſe opponere aduerſus pignoris diſtractionem ſicut debitor principalis.*

3 *Ius offerendi nõ competit creditori citato in pignoris diſtractione, qui nihil oppoſuit.*

4 *Creditor etiam anterior cenſetur excluſus ſi a poſteriore creditore eo citato debitoris pignus fuerit diſtractum.*

5 *Incertæ perſonę per proclama citari poſſunt, niſi de facili poſſint certificari.*

6 *Citatio per proclama an Clericum afficiat.*

7 *Creditor citatus in primo decreto ſeu miſſione, & non in pignoris diſtractione ſuo iure non cenſetur excluſus ſuper pignore, & num. ſequent.*

8 *Citatio vnica non ſufficit in terminis l. ſi eo tempore C. de remiſſion. pignor.*

9 *Tertius in vnoquoque actu, quò læditur citandus eſt ad hoc, vt ei indicium cum principale obſtet.*

12 *Reſtitutio in integrum, non tantum principaliter, ſed etiam incidenter, excipiendo, & replicando cõpetit dummodo infra quadriennium proponatur.*

Reſtitutio in integrum competit etiam poſt quadriẽnium, ſtante enormiſſima leſione ſub nu. 12.

13 *Vidua tanquam miſerabilis in integrum reſtituitur, & num. 14.*

14 *Vidua dicitur miſerabilis etiam Regina.*

15 *Vidua etiam Diues vtitur priuilegio leg. vnice C. quando Imperator inter pupillum, et viduam.*

16 *Creditor ad tempus ſub conditione, vel annuæ penſionis ſubſtitutus ſub conditione, vel non natus tẽpore proclamatis, an cenſeantur excluſi remedio l. ſi eo tempore C. de remiſſion. pignor.*

17 *Principis prouiſione ſtatuto, vel conſuetudine publico proclamate excluduntur, quandoque creditores ad petitionem emptoris alicuius rei debitoris remedio l. ſi eo tempore C. de remiſſion. pign. ſi infra certum tempus ius ſuum ſuper re vendita non proponant.*

ARGVMENTVM.

Creditor non citatus tempore quo aduerſus debitorem, ab alio creditore pignus diſtrahi petitum eſt, à iure ſuo ſuper diſtracto pignore, non excluditur eſto quòd antea in primo decreto citatione fuiſſet admonitus.

RESOLVTIO, XI.

ILlud in adiudicationibus bonorũ debitoris in Regno per diſtrahentes creditores
1 plerique ſeruatum eſt nempè † vt ne dùm
principalis ipſe debitor contra quem iuditium
ipſum exequutiuum fundatum eſt citetur, ſed
etiam tertij creditores quatenus eorum putauerint intereſſe, citatione ad pignoris diſtractionem admoneantur, idque ad effectum eos excludendi à iuribus, vel hypothecis, quæ fortè in bonis adiudicandis, & diſtrahendis haberent, ſi ius ſuũ ſuper pignore proſequuti non ſint, cum tunc videantur obligationem pignoris amiſiſſe, & creditor diſtrahens tutus reditur a futura moleſtatione talium creditorum ſuper diſtracto pignore. *ad text. in l. ſi eo tempore. C. de remiſſion. pignor. vbi Faber. Bald. & Angel. Intrigliol. de cenſibus q. 51. n. 6. motus regula l. de vnoquoque ff. de re indicata Caualc. deciſ. 17. num. 36. & ſequen. part. 1. Muta deciſ. 26. numer. 1. Crauet. conſ. 216. numer. 21. Marant. de ordin. Iudicior. part. 6. membr. 1. de citatione num. 89. Milanenſ. deciſ. 1. num. 174. & 179. lib. 2. Roderiq. de annui redit. lib. 2. q. 17. ſub num. 19. Peregrin. de iure fiſci lib. 5. tit. 1. num. 199. Anton. Fab. in C. lib. 8. tit. 15. defin. 2. Aſin. de exequutio §. 6. cap. 51. Seraphin. deciſ. 994. nu. 2. & ſequ.* qui ex *Butrigar. Odofred. Azon. Salicet. & Ang.* Textum *in dicta leg. ſi eo tempore* interpretatur, vt procedat vbi præfixus eſt terminus ad agendũ,
2 quod iam † ex citatione in primo decretur cenſetur tali creditori citato præfixus terminis eiuſdem quindenę, ſicut, & principali debitori, ac ideo aſtringitur infra quindenam, & in eadem tela, exequutiua ius ſuum deducere, & opponere, *Anton. de Ballis lib. 5. ad Pragmatic. de cenſibus q. 2. num. 1. Mutarim 110. nu. 29. in fine.* Quod tum, vt litium finis aliquis ſit, tum etiam, nè dominia rerum in incerto ſemper permaneãt introductum fuiſſe videtur, prout etiam eiſdem rationibus in ſimili potiſſimum iuris conſulti moti ſunt, *in leg. 1. ff. de vſus capion. & in l. fin. ff. pro ſocio. & Impe-*
3 *rator Inſtitut. de vſucapion. in princip.* Adeoquè † Creditores huiuſmodi citati omnimodam obligationem pignoris amiſiſſe dicuntur, vt etiam à iure offerendi (quod regulariter eſt effectum hypothecę) excludantur *Fachin. controuerſ. iur. lib. 11. cap. 9. ſub verſ. poſterioris Sententiæ fundamen-*
4 *tum*, & etiam † creditor, anterior cenſetur hypothecam ſuam anteriorem renũtiaſſe ſi monitus a poſteriore Creditore, & diſtrahente, non agit etenim diſpoſitio *dict. l. ſi eo tempore* aduerſus creditores anteriores monitos etiã procedit vt ibidem probat *Gloſa in verbo diſtrahebantur Angel. in princ. & vide Bald. ibidem licet corrupte.* Et quo
5 ad incertas † perſonas niſi de facili certificari poſſent etiã programmate, ſeu per proclama eas admonitas fuiſſe ſufficit, *ad text. in dicta leg. ſi eo tempore vbi Gloſ. & communiter DD. Marant. dict. p. 6. membr. 1. de citation. n. 89. Surd. conſ. 181. n. 22. Milaneſ. deciſ. 1. n. 179. lib. 2. Beeci. conſ. 12. Muta deciſ. 26. ſub nu. 1.* à quò programmate cum excepti intelligantur impediti, vel iuſtam cauſam abſentiæ habentes ideo abiiſſe in deſſuetudinem, & id hodie non ſeruari *dixit Gregor. Lopes leg. 42. tit. 13. p. 5. Gloſ. o treynta Parlador. lib. 2. rer. quotidianar. c. fin. 5. part. §. 16. per Rodoriq. de ann. redit.*
6 *lib. 2. q. 17. ſub n. 19.* Quæ citatio † per edictum, an Clericum afficiat *ponit Surd. deciſ. 26.*
7 Euenit multoties † ad inſtantiam diſtrahentis

creditoris iſtis tertijs, idemque creditoribus tantum notificari primum decretum, ſiue miſſionẽ, in qua terminus quindenæ continetur in quo de eorum iuribus diſcuti poteſt eis opponentibus, quo elapſo, vel tertij huiuſmodi oppoſitionibus per iudicem reiectis vlterius ad creditoris inſtantiam ad interpoſitionem ſecundi decreti, & pignoris diſtractionem proceſſum eſt tantum debitore ipſo citato ad diſtractionem, & ſecundum decretum aduerſus quem exequutio proceſſerat, Proinde habui de facto partes illius tertij creditoris tueri tantum in primo decreto, ſeu miſſione citati, cum lapſu quindenæ, vt non ideo ex hac ſola citatione excluſus cenſeatur a ſuo iure ſuper pignore idque ex pluribus deduxi diſtinguendo prius terminos *dicta l. ſi eo tempore C. de rem. ſſion. pignor. a text. in l. ſepè ff. de re iudicat.* & dicebam ceſſare *textum in dicta l. ſi eo tempore* ex duobus precipuè, primo quia textus ille ſupponit admonitos fuiſſe creditores tempore diſtractionis, & ſic tempore ſecundi decreti, quo pignus verè diſtrahitur non autem tempore primi in quo effectiua diſtractio non fit probatur, hoc ex verbis *ritus* 112. dum elapſa quindena ad diſtractionẽ
8 procedendum dicit ſecundo melius † comprobatur in terminis *l. ſi eo tempore* vnicam citationem, vel admonitionem non ſufficere ſed ſaltem duplicem admonitionem citationem ſiue terminum requiri *notat Contard. in leg. diffamari nu.* 30. *& 45. in limitat. fol.* 54. *C. de ingen. & manumiſ. poſt Ripam in leg. rem quæ nobis. n.* 42. *ff. de acquirend. poſſeſſ. idem Contard. in l. diffamari in gloſ. num.* 19. *&* 38.
9 Nec minus prodeſſe poterat † *Textus in leg. ſepè ff. de re iudicata* ſi quidẽ vt iudicium cum vno factum alteri noceat neceſſe eſt, quod tertius ille in quocumque actu quo læditur citatus ſit, ſicque in ſecundo decreto debet creditor citari in quo verè læditur, quod ex regula *leg. de vnoquoque ff. de re iudicata* probatur, vbi quamuis reſpectu validitatis actorum principalem, cum quo iuditium agitur in vnoquoque actu ſufficiat citare reſpectu tamen nocumenti & preiuditij, quod aduerſus tertium prætenditur, ſeu vt iuditium tertio noceat debeat etiã tertius in vnoquoque actu citari *Gabr. concl. 1, de citation. num.* 330. *& ſequent. Tiraq. in tractat. res inter alios acta n.* 5. *Surd. deciſ.* 256. *idque ſentire videtur Milan. deciſ.* 1. *num.* 174. *lib.* 2. *& magis expreſſe Intrigliol. de cenſibus q.* 51. *nu.* 6 Et iſte citandi modus non videtur iuxta diſpoſitionem *text. d. leg. ſi eo tempore* nam ibi per proclama proceditur, & vti modũ diuerſum excludendi creditorem *notat Milanenſ. deciſ.* 1. *num.* 179. *a num.* 174. 175. *lib.* 2. & vti diuerſum tractat *Intrigliol. de cenſibus q.* 47. *Anton. Faber. in C. lib.* 8. *t.* 15. *defin.* 2. Dùm ergo non ſeruantur monitiones *leg. ſi eo tempore* nec minus in vnoquoque actu fuerit tertius citatus *iuxt. text. in d. l. de vno quoque* dicebã tertium creditorem in diſtractione, & ſecundo decreto non citatam non eſſe excluſum a ſuo iure, & hypotheca ſuper pignore ab alio creditore diſtracto,
10 Quibus nec obſtant † *Cephal. conſ.* 550. *nu.* 4. *& Ballus lib.* 5. *in pragmatica Regis Alfonſi q.* 2. *nu.* 1. Nam *Cephalum* contra expreſſam diſpoſitionem *dicta l. ſi eo tempore* loquutum fuiſſe conſtat ſed eum ſaluando dici poteſt ſenſiſſe de immiſſione iuxta terminos iuris communis, quæ eſt realis, immiſſo, & diſtratio, ſecus in terminis noſtri ritus cuius diſpoſitione, non per nudam miſſionem diſtrahitur pignus, ſed per ſecundum decretum, vt iam in ſuperioribus, dictum eſt, Nec *Ballus* dicit, quòd ſufficiat creditorem in primo decreto, & miſſione admonere, ſed tantummodo ponit caſum, quando forte creditor citaretur in miſſione, quòd debeat venire ad impugnandum in eadem tela,
11 Ex quibus † ita cenſuit Curia Pretoriana cauſa ibidem introducta ob receſſum Magnæ Regiæ Curiæ ab Vrbe die 7. Octobris 1614 Pro Vincẽtio de Homodeis contra Ioannem, & Iuliam Mianiſi, & Saluatorem Franzone, & iterum fuit reſolutum pro Clara Sinatra vidua contra Archangelum de Leonti, & Ioſeph Scribani; Qua in cauſa dicebatur etiam in facto iuſtitiã dictæ Claræ circumſcripta excluſione fuiſſe euidentem, erat etenim creditrix ex contractu ſubiugatorio, cuius capitale erat conuerſum in conſtructionem domus per conuentum poſſeſſę *iuxta text. in l. licet C. qui potior. in pignor. habe int.* Et ſaltem vti viduam ſubueniendam eſſe via reſtitutionis in integrum aduerſus negligentiam in non opponendo infra
12 quindenam iura ſua † quod remedium reſtitutionis in integrum non tantum principaliter, ſed etiam incidenter excipiendo, & replicando competit dummodò infra quadriẽnium proponatur. *Sforz. Odd. de reſtitution. in integrum q.* 34. *art.* 4 *per tot. a num.* 16. *ad num.* 29. *& prius quæſt.* 15. *nu.* 36. *q.* 19. *num.* 49. *q* 33. *num.* 22. 23. *q.* 35. *art.* 7. *nu.* 41. *Simon de Prætis conſ.* 168. *ad fin. verſ. quæ reſtitutio Gargiare. patrocin.* 63. *n.* 1 *Petr. Anton. Anguſciol. conſ.* 48. *num.* 1. *lib.* 3. *& conſ.* 3. *nu.* 20 *lib.* 4 *Caſtill. deciſ.* 11 *n.* 33. *& deciſ.* 31. *n.* 5. *Alexand conſ.* 89. *n.* 9. *lib.* 2. *Giurb. deciſ.* 106. *num.* 2. *& num.* 12. (vbi limitat niſi auxilium prædictum petens ſe enormiſſime fuiſſe læſum demõſtret qua tũc etiam poſt quadriennium competit, *Rodoan. de reb. Eccleſ. non alienand. tit. de reſtitut. in integrum. §. Primo q.* 26. *n.* 14. *Maſtril. deciſ.* 102. *num.* 4. *Cardin.* 7 *uſ cb. concl.* 298. *num.* 88. *littera. R. Anton. Faber. in C. lib.* 2. *tit.* 31. *vbi, & apud quem defin.* 3. *num.* 2. *in allegatis*, & ſi diuerſe ſenſerint *Burſ conſ.* 61. *n.* 2. *& Molfeſ. conſ.* 4. *num.* 18. *impreſſ. poſt Commentar. ad conſuetud. Neapol. vol.* 1.
Quod reſtitutionis remedium incidenter per
13 dictam Claram petitum fuit quia vt dictum eſt † erat mulier vidua, cui tamquam miſerabili competit in integrum reſtitutio *Rebuff. ſuper conſtitut. Galliæ tit. de ſentent. art.* 3. *gloſ ſi. nun er.* 29. *Maurit. de in integrum reſtitut. cap.* 375, *Sforz. Odd. quæſt.* 10. *num.* 34. *deciſ.* 73. *num.* 54. *& ſequent.*
14 quamuis † non actu ſed tantum habitu miſerabilis ſit, quia vidua eo ipſo, quod vidua eſt etiam diues miſerabilis reputatur ſecundum veriorẽ (quãuis alij ſenſerint viduam debere eſſe actu egenã quos refert *Barzi dicta dec.* 73. *num.* 55. *Rolan. conſ.* 20. *vol.* 2. *Iacob. Gall. conſ.* 35. *in fin. Maurit. de reſt. in integrum. c.* 375 *n.* 5. *Tiraq. in l. ſi vnquam in verbo*

Digitized by Google

*bo facultatum.col.2.in princip.C.de reuocand.donat. Bero.conſ.64.num.20.vol.3.Purpur.conſ.18.vol.1. A.llict.in conſtitut.lege præſenti n.4.quam dicit veriorem Caball. Milleloquio 697.Hippol. Rimin.conſ. 593.num.65.lib.5.)*ita *Gul.lib.1.obſeru.1.num.40.* & etiã quod ſit Regina vidua miſerabilis dicitur. *Carroc.de loc.p.1.tit.de ſportulis iudicum q.7.n.62. 63.65.fol.21.22.ex Tiraquel.in l.ſi vnquam verbo facultatem.C.de renocand.donat. Menoch. de arbitr. caſu 66.nu.3.11.& in addition.a nu.17.ad num.19.* vbi ex multis comprobat *Caballin.milleloq.676.p.2. verſ 4.Gratian.diſcept. 182. num.3.*quam dicit veriorem plenè *Barzi dec.73.n.58.& ſeq.Rol.conſ. 76.n 44.& ſeq.'vol. 1.Gugliel.de Benedict. in cap. Raynutius in verbo quod cum alia mater.&c.n.128.* plenè *Natta conſ.590.*vbi fundamentis, & auctoritatibus,aduerſæ patris reſpondet. *Cumia Ritu 82.nu.11.12.Franch.dec.100.num.19. Conar.practicar.quæſt.cap.6.7.Theſaur.dec. 177.n. 3. Muta in conſuetud. Panor.cap.3.n.41.Milan.dec. 5. n. 2. lib.2.Maria de iuriſd.p.2.c.21.n.6.Viu.deciſ. 521. ſub n.8. Nonar. de elect. & variation. fort. ſection. 1.q.7.n.2. Foutanel.de pactis dotal.clauſul. 4. gl.11.*
15 *num.84.vol.1.*Ideoque ex rationis identitate† omnes præcitati firmant viduam diuitem priuilegio *l.vnic.C.quando Imperator inter Pupillum,& viduam* potiri.

16 Cæterum,an procedat † diſpoſitio textus prędicti *l.ſi eo tempore* in creditore ad tempus cõditionale, vel annuo pro cenſibus maturandis, vel ſorte,& in fideicommiſſario,vel ſubſtituto in diẽ, vel ſub conditione,& quid de non nato tempore proclamatis. *Faber.in dicta l.ſi eo tempore Ioann. de Prato veteri in l.1.n.8.ff.ſi cert.pet.Socc.in l.ſi in diem n.77.ff.de cond.& demonſtr.Curt. Iun.in d.l. 1.n.76.77.78.ff.ſi cer.pet.Cumanus in l.ſi ſtipulatus fuerim.§.cum ſtipulamur ff.de verb. oblig. quem ibi ſequitur Iaſ.col.2.Intrigliol. de cenſibus.q.47.ſub.n. 4.& 5.& q.5.n.6.Cephal.conſ.228.n.27.38.39.Caualc.dec.17.n.43.lib.1. plene Aſin. de exequut.§.6. cap. 59.à n.2.& ſeq.& n.15.ad finem Mandel.conſ. 105.n.1.conſ.585.n.36.Boſſi.in tit. de proclamate n. 11.Peregr.de iure fiſci lib.5.tit.1.nu.200. in fine & 201.202.203.204.205.Alcia. conſ.35.lib.2.conſ. 138.n.19.lib.5. Petra de fideicom.q.11, à nu.601, ad nu.624.*

17 Ex particularibus tamen † Proregum prouiſionibus in Regno quandoque ſeruatum eſt emptoribus alicuius prædij ita petentibus,vt tutius emant abſque periculo futuræ moleſtationis per proclama omnes incertos creditores citari, & quomodolibet ius in re pretendentes,vt ſub certo termino debeant comparere ius ſuum,vel creditum deducturi;ita vt per lapſum præfixi termini penitus inde excludantur iuxta formam Fiſcalium proclamatum,& theoricam *dict.l.ſi eo tẽpore*. Qua cautela plerique vtũtur in Regno emptores magnorum prædiorum,& feudorum,quod ita etiam dictante ſtatuto,vel conſuetudine pluribus in locis prouiſum eſt. *Romanus conſ. 53.viſis thematc.n.2.Aſini de exequut §.6.c.37.& 51.Crau. conſ. 216.n.21.Peregr.de fiſco lib.5.tit.1. nu. 199. Mandell.conſ.585.nu.36.Auton.Faber.C.lib.7.tit. 32.defin.14. in fine.*

S V M M A R I V M.

1 *Subſtitutio fieri poteſt in contractu, & praeiſe in donatione inter viuos, etiam fideicommiſſaria licet improprie nu.2.3.& quid in pupillari nu.4.remiſſiue.*

5 *Dominij translationẽ non impedit fideicommiſſum, vel alienandi prohibitio in contractu facta.*

6 *Reuendicatoria actio denegatur ſubſtituto in contractu,ſed tantum datur actio perſonalis contra primum alienãtem, & eius hæredem ad intereſſe.*

7 *Fideicommiſſum, ac teſtatoris præceptum de non alienando translationem Dominij rei fideicõmiſſo ſubiectæ in tertium impedit.*

8 *Reuendicatio datur ſubſtituto pro fideicommiſſo, & alienationis prohibitione in teſtamento contra quemcumque tertium rei poſſeſſorem.*

9 *Reuendicatoria actio contra tertium rei poſſeſſorẽ conceditur ſecundo donatario, vel in donatione ſubſtituto fauore exercentis liberalitatem.*

10 *Actio perſonalis in re ſcripta,& rei perſequutoria,an detur ſecundo donatario cõtra tertium poſſeſſorem.*

1 *Reuendicatoria datur ſecundo donatario, vel ſubſtituto in donatione,quando donatio facta eſt in modum maioratus,vel vt ordine quodam ſeruato res donata perueniat in perpetuum aliquibus de familia.*

12 *Actio datur in ſubſiduum contra tertium pro alienãtis, cum contra alienantes non ſoluendo exiſtentes regreſſus haberi non poteſt, vel cum tertius cauſam,& titulum habet lucratinum nu. 13. vel ſi alienatio fieret data ſcientia fideicommiſſi num. 14.*

15 *Reuendicatoria actio competit vocato in feudo ex priuilegio concedentis.*

Dominium ſine traditione transfertur ex Principis priuilegio,vel gratia.n.15.

16 *Feudi conceſsio eſt beneficium a Rege proueniens, & donationis ſpecies.*

17 *Feudi conceſſio non dicitur vnica diſpoſitio,ſed plures conceſſiones,quarum ſingulæ à ſingulis perſonis ſuccedentibus principaliter incipiunt.*

118 *Hypotheca ſpetialis impedit dominij translationem,vel generalis cum iuramento n.19.*

A R G V M E N T V M.

Reuendicatoria actio, an ſecundo donatario, vel in contractu ſubſtituto contra tertium rei donatæ poſſeſſorem competat.

R E S O L V T I O XII.

1 SVbſtitutionem † in contractu,& preciſe in donatione inter viuos fieri poſſe (reiectis alijs contrarium tenentibus,)probatur, *in l.quoties,C.de donat.quæ ſub modo l.heredibus ff.de l. 3.Iaſon in l.ſtipulatio hac modo concepta n.11.ff. de verb.*

Digitized by Google

verb.oblig.Bald. conſ.249 col.2.lib.2.Caſtrenſ.conſ.
348.lib.1.& conſ.385.ead.vol.Socc. Sen. conſ.125.
col.1.lib.3.Dec. conſ.239.col.pen.Iaſon.inter.conſ.
Bruni.conſ.8 n.33.Gabr.conſ.16.n.14.& ſeq.lib.1.
Mantica conſ.47. n. 1. Dec. conſ. 31. nu. 61.lib. 1.
conſ.55.lib.3.conſ.1.n.24.& ſeq.lib.4.Ceſal.cōſ.17.
n.4.Roland.cōſ.34.n. 67.lib.4.Men.conſ.85.n.29.
& ſeq.conſ 325.conſ.1152.n.5.& conſ.1154.n.12.
Crauett.conſ. 19.n.8.Gargiar.patrocin.10. Fab. de
Anna.cōſ.36.n.59.& ſeq.l.1.late Maſtril.dec.190.
n. 9.10.& ſeq.l.2. Sforz.Odd.cōſ.39. n.15.16.Viu.
dec.516.Fontanell.de pactis dotal.clauſ. 4.gl.25.n.
1.2.3.& ſeq. vol.1.Mol.de ritu nupt.l.3.q.22.n.12.
& ſeq. Grat.diſcept. 247.n.1.Surd.conſ. 90. nu. 1.
cōſ.147.n.3.conſ. 375.nu.21.deciſ.144.n. 6. Caſtil.
Sotomaior lib. 3.controuer.iuris.c.19.n. 252. Mar-
zar.de fideicommiſ.p.2.q.2. Conar.var.reſol.cap.14.
n.3.lib.1. Tiraq. de conſtit. amplia. 30. Peregrin.
de fideicommiſſ.art.1,n.16.& art.51.n. 2.Simon.de
Pratis de interpret.vlt.volunt.fol.275.n.5.Carpan.
ad ſtatut. Mediolan. cap.324.num. 106. Bellamer.
deciſ.39.Oſaſc.deciſ.85. n. 2. ſeq Seraſin. dec.417.
2 *num.10.* Quam ſubſtitutionem † fideicommiſſi
etiam cum obtinere profitentur *Dec.conſ.63.n.4.*
cōſ.613.col.2 conſ. 245.n.7.8.Honded. conſ.42. n.
1. & conſ. 44. lib.2.Crauett.conſ.19.num. 9.conſ.
130.circa finem Gabr. conſ.16. nu. 16.lib.1.Sforz.
Odd. conſ. 39. n.13.conſ.44.n.38.Rolan.conſ.34.n.
67.lib.4. Burſ. conſ.229.n. 37.lib.3. Dec. conſ. 31.
n.61.& conſ.41 n.17.lib.1.conſ.55.n.1.lib.3. Sim.
de Pratis conſ.54.n.72.Ceſal.conſ. 511.nu.11.Grat.
diſceptat. 247.n.9.Rota Rom. diuerſor.deciſ.488.n.
8.par.1.Honded.conſ. 42.nu.1.& 44.lib.2. Seraſin.
dec.874.num.1.Socc.Iun.conſ.185.n. 6.conſ. 118.
num.8.conſ.108.num.40. conſ.14.n.30.lib.1.conſ.
142.n.11.lib. 3.Menoc.conſ.325.u.3.conſ. 1126. n.
16.& conſ.1154.n.12. lib.12.Surd.conſ. 147. n 3.
& deciſ.44. nu.6. Fuſar. de fideicommiſſ.q.14.Rol.
conſ.57. n.1.lib.3. Natta conſ.532.nu.26.Peregr.de
3 *fideicomm. art. 51. n. 2. art.1. n.16.*licet † hoc im-
propriè eſſe dicat *Petr.de fideicomm.q.4.n.1.Surd.*
conſ.375. nu.34.Marzar.eod.tractat. de fideicomm.
in epitome q 2.Fontanel. de pactis Nuptial. clauſ.4.
4 *gl.9.p.3.nu. 34.& gl.25.num. 2. vol. 1.* vbi † late
differit etiam de pupillari in contractu facta de
qua *Petr.de Greg.p.3.Sintagmat.iuris lib 42.c.28.n.*
4.Intrigliol.de ſubſtitut.cent.3.q.89.Carpan. ad ſta-
tut Mediolan.c.324.n.106.Magon.deciſ.71.n. 6. in
Florent. vbi dicit magis communem Oſcaſc. deciſ.
85.n.6.Milan.dec.8.n.395.lib.1.Rota Roman.dec.
464.in fine par.4. in nouiſſimis vltimis recollectis
per Farinac.& dec.21.n.2. in fin.p.1. t. 1.& in no-
uis diuerſ dec.488.n.8.p.1.Seraſ.dec.828.n.2.Mar-
ci.deciſ. 597.n.3.p.2. Tellius Fernandes in l. Tauri.
27.n.1.Fab de Anna conſ.39.nu.63 lib.1.Maſtr.d.
dec. 190.Honded.conſ.42.nu.1.& 44.lib.2. Giurb.
dec.108.num.16.Gratian.diſcept.247.n.8.Molin.de
primog.lib.1.cap.1.nu 9.& cap.12.num. 1. Mol. de
ritu nuptiar. lib.3.c.22.

5 Quamuis explorati iuris ſit † prohibitionem
alienandi,& fideicommiſſum in contractu con-
ſtitutum,vel ad fideicommiſſorum ſimilitudinem
in contractibus de vno in alium ſubordinata ſuc-
ceſſio, poſt primi adhitionem non impedire do-
minij trāslationem *Bar.in l.ea leg.in ſummario,&*
ibi Imola Aret.& Iaſ.n.20 Ang.in princ.Salic.n.2.
Imola, in principio Cuma. & alij C. de condit. ob
cauſ. Bart.in §. Dini num.14.Iaſon.in 2.lectur. num.
114.Crot numer. 86. Rum. numer. 97.& ſeq.Ripa
num.84.Opizo numer. 57. Ferdinand.Loazes. num.
160. Alciat.num. 35.Soccin. Iun.nu. 176. Roman.
n.186.& ſeq.Corn.conſ. 181.num.48.lib.2.Anant.
conſ.47 num.8.Ruin.conſ.13. n. 17. lib.1. conſ. 12.
num.2.lib.4.conſ.109.nu.5.eod.volum. Crotus cōſ.
13 n.12.lib.1.Pariſ. conſ.100.num.1.& ſeq.lib.4.
Rimin.Sen.conſ.509 n.7.lib. 3.Mandell.conſ. 423.
num.3. Menoc.conſ.63.num. 1.lib.4 .præſump. 189.
num.109.Sforz.Odd. conſ.48.num. 8. Roſental. de
feud.c.7.concl. 25.n. 28.vol. 1.Curci in Authen.res
quæ num. 2.C.commun. de legat. Molin. de primo-
gen.lib.1.c.12.n.30.Honded.conſ.42.lib.2.Pedroch.
conſ.19.n.50.Intrigliol. de ſubſtitut.centur.3.q. 73.
num.259.Grivel.deciſ.Dolan. 52.ſub nu. 21.Surd.
conſ. 394.& conſ.399.n.2. Pancirol.conſ.10. nu.5.
conſ.146.n.21.Gabr.de pignor.& hypothec.concl.1.
Burſ.conſ.160. nu.30.Ludouic.concl.74. Gabr.conſ.
140.num.50.lib.1.Petra de fideicomm.q.4.Peregr.
*de fideicomm.ar. 51. nu.69.& ſeq.*qui dicit hanc
magis cōmunem *& art.42.n.60.Euerard.conſ.50.*
nu 1.Ludon.dec.Peruſin.68.in fine Cioff.conſ.4.n.2.
Magon.dec.112.nu.3.& 19.in Florentin. Fontanel.
de pactis nuptial. clauſ. 4. gloſ.25 num. 56. vol. 1.
Caſſan.conſ.55. num.23.Becc. conſ.80.nu.2.Seraſin.
6 *dec.477.n.3.* ac ideo † ex defectu extremi dominij
penes agentem deneganda venit reuendicatoria
actio ſecundo vocato in contractu contra tertiū
poſſeſſorem , ſed tantum actio perſonalis contra
primū alienantem, & eius hæredem ad intereſſe
conceditur , & ita intelligenda eſt *l. quoties C. de*
donat.quæ ſub modo quæ loquens de perſequutio-
ne condictitiæ actionis intelligitur de actione
perſonali vt exponit *text. in l. 1. Cod. eod. tit. ibi*
nam non ſolum condictio quidem tibi in hoc caſu ideſt
in perſonā, actio, vbi etiā gl.& alia Gl.in l.ea lege C.
de condiction.ob cauſam,& pro hac opinione ſunt
Guid.Pap dec. 512 in fine quem videtur ſequi *Ti-*
raq. de conſtitut.amplia.3.Magon.in Florentin. dec.
71.n.7.& in Lucenſ.dec.38. num.4.& 29. Gome-
ſius in l. Taur.40.n.26. & ſeq. Cannec.de feud. fol.
143.n.15.& ſeq.Frāc.dec.74. Aloiſ.de leo in l.quo-
ties.nu.3.4.Fach.contron.iuris l.9.c. 89.Fontan.de
pactis nuptial. clauſ.4.glo.25 .n.54 55.& 56. Burſ.
conſ.160.n.30.Gabri.conſ.66.lib.1. Giurb. dec.79.
ſub. n.31.Conarr.var.reſol.lib.1.cap.14.num.3.Al-
ciat.in l. traditionibus Cod. de pactis Vegi conſ.51.
numer. 25.& 36. Menoch.conſil.85. num.32. Mar-
ta voto 49.in princip Rota Romana diuerſor. deciſ.
537.in fin. part. 1. Molin. de contract. diſputat.265.
num.4.5.Greg. Lopes p. 5.tit.4.lib.6.glo.3. & l. 43.
tit.5.p.5.verbo non vala,bene Surd.dec. 144. n.22.
Franciſc. de Caldas Pereira variar.qu.q. 1.Molin.de
primog.lib.1.c.12.n.30. Peregr.de fideicommiſſ art.
42.n.60.& art. 51.nu. 72.Petra de fideic.q 4.Hon-
ded.conſ.42.lib.2.

Et cum hac differentia procedit alienatio ad-
uerſus pactū,vel prohibitionē , aut ſubſtitutionē
in contractu & aduerſus ſubſtitutionem præce-
ptum teſtatoris,vel fideicōmiſſum,in teſtaméto
factum,

Digitized by Google

factum, illa enim dominij translationem, nõ im-
7 pedir ex dictis. iſta † verò nulla eſt ac dominij
translarionem impedit *Glo. in l. cum pater. §. liber-
tis. ff. de legat. 2. Angel. in §. dını nu. 3. Cum. col. 2.
Caſtrenſ. col. fi. Ripa n. 47. Crot. n. 9. Roman. nu. 185.
Socc. Iun. n. 329. & ſeq. Bart. in l. ea lege nu. 7. & ibi
Ang. col. 1. Salic. num. 3 & 6. C. de cond. ob cauſ. Cu-
man. in l. peto §. fratre, n. 4. ff. de legat. 2. Salicet. in l.
quoties in la. 5. C. de fideic. Imol. in l. ſi quis ita §.
ea lege n. 8. verſ. 2. caſu. ff. de verbor. oblig. Aret.
in l. qui Roma §. cohæredes nu. 14. & ibi Alex. col.
3. in fi. Alciat. nu. 9. ff. eodem. Aaan. conſ. 47. num. 8.
Corn. conſ. 243. nu. 3. conſ. 29. n. 5. lib. 3. Bertrand.
conſ. 6. n. 1. lib. 4. Capra. conſ. 126. n. 7. Grains conſ.
21. n. 8. lib. 2. Iaſ. conſ. 157. n. 22. lib. 2. & cõſ. 164.
n. 4. lib. 4. Bero. conſ. 31. num. 6. lib 2. Croſſus. conſ.
105. in fine Soccin. Iun. conſ. 58. num. 7. conſ. 185.
num. 13. lib. 2. Caeberan. cõſ. 15. num 21. & ſeq. Col-
leg. Vrbin. inter conſ. vltim. volunt. conſ. 4. num. 5.
Decian. conſ. 23. n. 19. lib. 4. Surd. conſ. 116. num. 18.
lib. 1. Rum. conſ. 112. n. 2 lib. 2. Cefal. conſ. 715. num.
2. Marzar. de fideicom. par. 2. q. 45. Peira. de fidei-
com. quæſt. 3. num. 1. & ſequen. & q. 4. Peregrin. de
fideicom. art. 51. nu. 72. in fine Rota Rom. apud Fa-
rinae. dec. 295. par. 2 tom. 3. & deciſ. 297. num. 16.
in vltimis recollectis, & apud Seraſin. deciſ. 477. In-
trig. de ſubſtitut. cent. 3. quæſt. 73. num. 258. Grinell.
dec. Dolan. 52. n. 21. Aemil. Gallus de exception. tit.
84. except. 22. n. 11.* Proinde † reuendicatoria da-
tur ſubſtituto pro fideicommiſſo, & alienationis
prohibitione in teſtamento. *Gloſ. in l. quoties ab
omnibus & ibi Salicet. C. de fideicom. l. fin. §. fin au-
tem in fine C. comm. de leg.* cum in eum ex condi-
tionis euentu ſit translatum rei dominium. *Grat.
conſ. 17 nu. 16 lib. 1. Pancirol conſ. 112. nu. 5. Ma-
ſtri. dec. 266. nu. 13. 14. 15. lib. 3. & dec. 47. nu. 1. lib.
1. Surd. cõſ. 238. n. 9. conſ. 73. num. 75. 78. conſ. 125.
n. 53. Caualcan. dec. 15. num. 18. lib. 3. Craſſ. §. fidei-
commiſſum. q. 56. num. 3. Vaſq. de ſucceſſ. progreſſ. §.
28. n 9. Becci. conſ. 97. Viu. dec. 18. Raudenſ. dec. 28.
n. 138. 141. & ſequen. Molfeſi. conſ. 7. nu. 18. poſt cõ-
mentar. ad conſuet. Neap. vol. 1. Intrig. de ſubſt. cen-
tur. 3. quæſt. 73. num. 5. Gabri. conſ. 46. num. 33. vol.
1. Honded. conſ. 6. num. 23. 24. lib 1. Fachin. con-
trouer. iuris lib. 5. cap. 29. Menoch. conſ. 1051. num.
17. lib. 11.*

Cæterum quidquid ſit in fideicommiſſo facto
9 in ceteris contractibus. Tamen † ex fideicommiſ-
ſo facto in donarione datur abſenti, ac ſecundo
donatario, vel ſubſtituto vtilis actio, non ſolum
perſonalis ſed reuendicatoria contra tertiũ idque
fauore exercentis liberalitatem. *Ita Odoffred. in l.
1. in fine C. de donation. quæ ſub modo ſpeculator de
legato §. nunc aliqua verſ. ſeptnageſimo quæritur Io.
Andr. ibi Alexan. conſ. 24. in princ. lib. 5. Dec. conſ.
239. n. 7 8. & in l. traditionibus. nu. 14. C. de pactis.
Ripa conſ 1. tit. de donat. & in l. fin. nu. 136. C. reuo-
cand. donat. Crauett. conſ. 9 Caſſan. conſ. 53. n. 53.
Natta conſ. 531. n. 24. lib. 3. de communi. Clar. in §.
donatio. quæſt. 13 in princ. de magis communi Gar-
giar. patrocin. 10. n. 7. qui reprobat Couarru. Menoc.
& Alciat qui pariter teſtatur communem, & ſequi-
tur Senatus Pedamontan. deciſ. 85. nu. 6. 7. & 16.
Dec. conſ. 31. n. 61. 63. lib. 1. conſ. 55. lib. 3. in princ.
conſ. 1. n. 25. 26. lib. 4. Sforz. conſ. 48. Seſſa dec. 18.
num. 11. in fine late Menoch. conſ. 1153 n. 68. 69. &
n. 75. ad num. 79. lib. 12. Peregr. benè de. fideicom.
art. 51. n. 16. 17. 68. & 69. Fuſar. de fideicom. q. 674.
nu. 31. benè Franc. Molin. de ritu Nuptiar. lib. 3. q.
22. a num. 28. ad finem, Grat. diſcept. 247. nu. 3. 4. &
diſceptat. 381. nu. 22. 23.* Quamuis in ſecundo do-
natario contrarium ſenſerint. *Ponte conſ. 136. n.
154. vol. 2. Franch. dec. 74. Capiblan. de Barone prag-
mat. 4. nu. 95. Bellamera cõſ. 39. Couar. vari. reſol.
lib. 1 cap. 14. n. 3. verſ. hanc vero Menoch. conſ. 325.
ſub n. 3 lib. 4. Mantica de tacitis, & ambiguis con-
uention. lib. 13. tit. 48. nu. 6. vol. 2. Tiraquell. de con-
ſtituto ampliat. 30 n. 3. 4. Magon. dec. 71. nu. 8. &
deciſ. 202. num. 16. in Florentin. & dec. 38. nu. 28.
29. in lucenſibus Molin. de primogen. Hyſpan. lib. 3.
cap. 12. n. 2.* vbi quod de priori opinione, meritò
dubitare poſſe dicit *Soarez. alleg. 19. nu. 12. in fine
Ripa in l. fin. nu. 129. C. de reuocand. donat. Soccin.
conſ. 115. ad finem lib. 4. Guid. Pap. dec. 512.* & hãc
veriorem, & magis communem ex præcitatis
ſibi contrarius dixit *Gratian. diſceptation. 332.
num. 7. 8. 9.*

10 Alij ad tollendam difficultatem † tenent dari
actionẽ perſonalem in rem ſcriptam, & rei per-
ſequutoriam. *Marta voto 49 num. 5. qui teſtatur
deciſum in Rota Romana, nu. 5. in fi. & in Rota Pi-
ſana. num. 9. in fine Peregrin. de fideicommiſſ. art.
36 colum. final.*

11 Conueniunt tamen omnes dari † reuendicato-
riam, quando donatio eſt facta alicui in modum
maioratus, vt ordine quodã ſeruato res donata
perueniat in perpetuũ aliquibus de familia, quia
tunc ſufficit, quod a primo donatario res nomi-
ne omnium, acceptetur. Ideoque abſque aliqua
reſtitutione quilibet in donatione vocatus con-
ſequitur dominium eodem inſtanti, ac momento
quo purificatur conditio, vel venit dies vocatio-
nis, ex propria perſona ſublato de medio præce-
denti ſucceſſore. *Molin. de contract. diſp. 265. n. 8.
& alius Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 4. cap. 2. n.
75. & latius lib. 1. cap. 1. nu. 17. Menoc. conſ. 1153.
num. 68. 69. Gargiar. patrocin. 10. Paul. de Caſtr.
Iſernia Prapoſ. Suar. Decian. Pariſ. Siluan. Alciat.
& Tiraquel. per Molin. dicto nu. 17. Molinus de ritu
nuptiar. libr. 3. quæſt. 22 num. 22. ad nu 28. Palarz.
de maiorat. par. 2. q. 10. n. 4. ſentit Ponte conſ. 136.
n. 155. vol 2. Fontan. de pactis dotal. clauſ. 4. gloſ. 9.
p. 1. n. 4. 5* & ſecundum prædicta in Curia Præto-
riana fuit terminatum pro Nicolao Morſo con-
tra Don Ioſeph de Vigintimileis vltimo Octo-
bris 1615.

12 Et contra tertium poſſeſſorem † ſaltem in ſub-
ſiduum dari actionem, pro alienatis, cum contra
alienantes non poteſt haberi regreſſus, non ſoluẽ-
do exiſtentes. *firmat Gargiar. patrocin. 10. num. 10.
& ſequent. Caſtrenſ. conſ 94. in princ. lib. 2 affert
Gargiare dicto loco Meno. conſ. 63. nu. 21. 22. 23. lib.
1. Boer. dec. 204. n. 47. Crauet. conſ. 7. n. 15. Couarr.
variar. reſol. lib. 2. c. 3. nu. 10. Alex. conſ. 92. num. 8.
verſ. ſubdunt. lib. 1. Ioſeph Ludouic. concl. 74. fallen.
4.* & eſt originalis doctrina *Gloſe*, quam ſequitur
Bar. Caſtrenſ. & Iaſon. in l. his ſolis ff. de cond. inde-
13 *bit.* vbi † quod actio perſonalis datur in ſubſiduũ
contra

contra tertium, ex cauſa lucratiua poſſidentem quidquid ſit ſi ex cauſa, & titulo oneroſo, *& ita Magon, dec. 102. num. 16. & ſequen. ex Bald. Caſtr. Salicet. Alex. ibi per eum Coſta de remed. ſubſidiar.*

14 *cap. 47. n. 2.* item quando † alienatio fieret data ſcientia fideicommiſſi, tunc enim tamquam doloſa omnino infringitur aduerſus tertium, *ita Bal. Caſtrenſ. & Alex. in l. ſi. ff. de eo per quem factū erit Neguſ. de pign. in 1. memb. 6. p. n. 27. Magon. dicta deciſ. 102. n. 20.*

15 Magis eſſat difficultas † vt reiuendicatio cōpetat vocato in feudo in quo tāquam à Principe conceſſo ex gratia, & priuilegio dominum ipſo iure ſine traditione trāsfertur, & eſt limitatio ad *tex. in l. traditionibus C. de pactis vt notat Bald. in cap. 1. §. inueſtitura de nou. for. fi. & c. 1. in princip. quæ ſit inueſtitur. Dec. in d. l. traditionibus n. 4 Ber. conſ. 176. in cauſa nu. 38. lib. 1. Ponte conſ. 34. nu. 10. conſ. 67. n. 4. lib. 2. Rimin. conſil. 32. viſo themate nu. 4. & ſequen. lib. 1. per Magon. dec. 38. nu. 9. in Lucenſ.* Hinc poſſim ſeruatum videmus in Regno, quod ſucceſſores in feudo cū clauſula iuris francorum licet, veniant vti vocati ex forma primæ conceſſionis, & ſic vti ſubſtituti in donatione feudi facta à Rege tamen agūt reuēdicatoria actione contra quēcumque tertiū feudi poſſeſſo-

16 rē & euidens eſt † quod feudū ſit beneuola conceſſio, ſeu beneficium à Rege proueniens, & ſic

17 donationis ſpecies *Clar. §. feudum q. 4.* nec † dicitur vnica diſpoſitio, ſed plures conceſſiones, quarum ſingule à ſingulis perſonis ſuccedētibus incipiunt, quæ nihil à ſuo anteceſſore recognoſcunt, ſed ab ipſo ſolo concedente, & donante, *Bald. in capit. 1. colum. 2. in fin. ante num. 4. ſi Vaſſal. feud. priuet. Roland. conſ. 15. num. 13. lib. 4. Decian. conſ. 389. in princ. conſ. 606. n. 15. Menoc. conſ. 99. num. 113.*

18 Rurſus ſtante † ſpetiali hypotheca eiuſdem rei pro pacti obſeruatione in contractu impeditur in tertium dominij translatio ex prohibitionem, & res vendicari poterit *l. ſi credit. §. ſi. ff. de diſtrat. pignor. Ann. Rober. rerum iudicatar. lib. 3. cap. 14. Neguſan. de pignor. in 1. membr. 2. p. n. 5. Roſental. de Feud. cap. 7 concluſ. 25. nu. 28. vol. 1. Rota Auenion. dec. 108. n. 6. 7. Natta. conſ. 474. Peregr. de fideicom. art. 51. n. 76. 77. & conſ. 102. n. 10. 11. lib. 3. Gabr. de pignor. hypothec. concluſ. 1. Fontanella de pactis nuptial. clauſ. 4. gl. 25. nu. 60. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 15. n. 2. verſic. vltimo. & nu. 13. Mantica de tacit. & ambig. conuention. lib. 4. tit. 30. num. 12. & lib. 12. tit. 2. n. 14 vol. 1. Rebuff. ad conſtitut. Galliæ par. 2. de cōſtitut. redit. gloſ. 14. num. 10. Franc. dec. 302. n. 3. Surd. conſ. 331. n. 27. & cōſ. 399. nu. 4. 9. Men. conſ. 815. n. 54. lib. 9. Sforz. Odd. conſ. 100. nu. 51. de magis communi teſtatur Ferdin. Loazes. in §. Diui l. filiusfamilias ff. de leg. 2. n. 44 1. Guttier. de iuramen. confir. c. 44. Seraf. de iuram. priuil. 158. circa fi.* & ita Senatū Mediolanenſem, & Pedamontanum ſenſiſſe refert *Crauet. conſ. 371. n. 1.* (quid quid ipſe ſentiat) *de magis communi Moroci. conſ. 59. n. 10. Gomes l. Tauri 40. nu. 19. Rodoric. de annu. redit. lib. 2. quæſt. 9. ſub. n. 59. verſ contrarium Cenc. de cenſibus p. 2. c. 2. q. 1. ar. 1. n. 1. 2.* (& ſi in contrariam ſententiam, vt tantum generalis ſufficiat hypotheca deſcenderint alij relati *per Men. conſ. 815. n. 55. Grat. conſ. 95. n. 11. 12. & ſeq. l. 1. Ceſ. cōſ. 397. n. 84. 85. & ſeq. Crau. conſ. 381. n. 2. conſ. 485. nu. 1. conſ 765. Fachin. controuer. iuris. lib. 12. cap. 28. Becc. conſ. 30. Roderiq. Suarez. in leg. poſt rem iudicatam limit. 1. num. 11. Greg. Lopes leg. 19. tit. 8. par. 5. gl. in verbo dos caſos Parlador. lib. 2. rerum quotidianar. cap. fin. 4. par. 5. 5. num. 17. Maſull. in addict. ad Capic. deciſ. 182. n. 4. Soc. Iun. conſ. 78. num. 9. lib. 1. conſ. 113. & 118. lib. 2. Pariſ. conſil. 100. lib. 4. Boer deciſ. 182.*) vel ſtante

19 † generali hypotheca cum iuramento ſufficit, *Roland. conſ. 6. nu. 54. vol. 1. & conſ. 62. a num. 38. volum. 2. Guttier. de iuramen. confirmator. p. 1. cap. 39 n 7 & iu repetit. l. nemo poteſt. nu. 45. ff. de l. 1. Seraſ. de iuram. priuileg. 158. Fontanell. de pactis Nuptial. clauſ. 4. gl. 25. nu. 61. 62. 63. vol. 1. Rota Auen. dicta deciſ. 108. n. 8. 9. Gabr. dicta concl. 1. nu. 7. Socc. Iun. conſ. 129. col. 2. lib. 2. Io. de Amic. conſ. 115. col. 2. Burſ. conſ. 101. poſt num. 3. Gozadin. cōſ. 24. col. 3. & cōſ. 100. col. penul. Ioſeph. Ludou. concl. 74. verſ. contrarium. Fuſar. de fideicom. q. 674. num. 12. 13. & ſeq. & nu. 17. Moroei. conſ. 59. ſub n. 10. & conſ. 93. n. 6. Boer. dec. 182. num. 53. Peregr. conſ. 102. n. 12. 13. lib. 3.* De quibus plenè quoque tractatum fuit in cauſa prædicta inter Nicolaum Morſo, & Don Ioſef de Vigintimileis.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum habet paratam exequutionem nō dum contra debitoris primum, ſed ſecundum, & tertium, & vlteriorem hæredem ex Ritus diſpoſitionem.*

2 *Exequutio inſtrumenti, an fiat contra fideicommiſſarium vniuerſalem. n. 6. 7. & ſeq. & n. 10. 11.*

3 *Fideicommiſſarius fictus, & improprius dicitur hæres, nec appellatione hæredis venit.*

4 *Fideicōmiſſarius verbis directis vocatus venit appellatione veri hæredis etiā in ſtatuto correctorio.*

5 *Fideicommiſſarius vocatus verbis directis propria auctoritate poſſeſſionem bonorum capit.*

7 *Exequutio inſtrumenti hæredis grauati ex cauſa bonorum fideicommiſſi, an fiat contra fideicommiſſarium vniuerſalem. nu. 12. 13. ſeq.*

8 *Exequutio inſtrumenti feudatarij pro cauſa feudum efficiente, an aduerſus feudi ſucceſſorem exequatur, & n. 9. 19. 20.*

11 *Iura omnia actiua, & paſſiua teſtatoris poſt reſtitutionem in fideicommiſſarium tranſeunt.*

13 *Obligatio hæredis grauati occaſione fideicōmiſſi non tranſit contra fideicommiſſarium, ſed contra hæredem grauati niſi cedatur idem in iuribus actiuis grauati nu. 15.*

14 *Fideicommiſſarius hæres, hæredis grauati non eſt, ſed teſtatoris grauantis.*

16 *Fideicommiſſarius reſpectu hæredis grauati, & è conuerſo dicitur tertius, & ſingularis ſucceſſor.*

17 *Actio perſonalis aduerſus ſingularem rei ſucceſſorem non competit.*

18 *Condictio omnis perſonalis eſt actio.*

20 *Actio ex locato ex cauſa feudi non tranſit in ſucceſſorem feudi abſque ceſſione.*

21 *Exequutio inſtrumenti teſtatoris, vel hæredis grauati.*

nati, an poſſit ad inſtantiam fideicommiſſarij vniuerſalis fieri, & n.22.

23 *Fiſcus, an inſtrumentum eius exequatur, cui per cōfiſcationem, vel vacationem ſucceſſit.*

24 *Fiſcus delicti, vel vacationis titulo ſuccedens, non dicitur hæres, ſed per annihilationem perſonæ ſuccedit.*

25 *Fiſcus tenetur ad debita illius, cuius bona confiſcantur.*

26 *Fiſcus, an teneatur exequutiuè ad debita eius, cuius bona confiſcantur, veluti hæres.*

27 *Prælatus, an inſtrumentum eius prædeceſſoris exequatur.*

28 *Vxor, an Inſtrumentum viri, cum quo latinorum more viuit pro ſua tertia portione exequatur non ceſſis iuribus a viri hæredibus 29. 30. 31. 32. 33. 34. 36.*

29 *Bona inter ſocios, & coniuges more latinorum viuentes ipſo iure communicātur etiam quo ad dominium, & poſſeſſionem pro eorum portionibus.*

30 *Iura actiones, & nomina debitorū an ipſa iure inter ſocios, vel coniuges more latinorum viuentes communicentur, vel ceſſio requiratur 35.*

33 *Tertius in inſtrumento non nominatus eius exequutionem non petit.*

34 *Cameralis obligatio, quæ ad omnes intereſſe habentes extendi ſolet reſtringitur ad perſona in inſtrumento nominatam.*

37 *Hæredes plures ex perſonali quiſq. pro hæreditarijs cōuenitur portionibus, & eodē modo agere poteſt, & nu.38. vbi declaratur niſi id quod petitur diuiduum non ſit, & num.40.*

Declara etiam n.39. ad n.45.

41 *Exceptio parem habes in gradu non dicitur de iure tertij, & an obſtat hæredi, vel fideicommiſſario in totum agentibus.*

Declara niſi cohæres, vel fideicommiſſarius eſſet excluſus renunciatione vel præſcriptione. n. 42.

43 *Hæres, vel fideicommiſſarius in totum agentes, ſi aduerſus eos excipiatur, tu habes parem in gradu, & ij ait fideicommiſſariu, vel cohærede etiam pendente iudicio ceſſionem obtinuerint, auditum conualidatur.*

44 *Hæres vnus, vel fideicommiſſarius ad totum rectè agit altero nō petente, & portio non petentis ei accrexit, quando inter eos adeſſet ius accreſcendi, vel non decreſcendi.*

45 *Hęres vnus an poſſit in totum agere, vel in totum conueniri, veluti in redimendo actiue, & paſſiuè ex iure lābendi,*

46 *Filia mortuo patre contra dotis promiſſorem ex patris ſtipulatione agit quia actio dotis mortuo patre ipſo iure conſolidatur in filiam.*

47 *Vxor an, exequutiuè agat ſine ceſſione contra dotis promiſſorem marito, dote non exacta, & quid conſtante, vel ſoluto matrimonio. 48. 50. 52. 53.*

Quid ſi marito, & vxori, vel vxori tantum dos promiſſa ſit n.49.

Quid ſtante iuramento n.51.

Quid in actione ordinaria, vel hypothecaria n.54.

Quid ſtante legato dotis viro facto, n.58.

53 *In contractibus plus attenditur factum, quæ contemplatio eius pro quo fuit factum.*

55 *Maritus an poſt mortem vxoris dotem non exactā à promiſſore exequutiuè petere poſſit cum ſeſtitutarus eam ſit ob vxoris obitum quid relictis filys ratione vſuſructus marito, & patri competenti num. 57.*

56 *Dolo petitum cenſetur ab eo qui ſtatim reſtituturus ſit etſi alteri quam excipienti reſtituere teneretur.*

ARGVMENTVM.

Exequutio contractus hæredis grauati, an contra, vel ad inſtantiam fideicommiſſarij vniuerſalis fiat, vel eius, qui in inſtrumento ex vi compræhenſiua, & incluſiua continetur, quamuis in eo non nominatis ad interpoſitione Capitulorum Ritus 103. 122. 123. 124.

RESOLVTIO. XIII.

1 Ritus *cap. 103. 122. & 123.* dat † exequutionem non ſolum contra hæredem primum, ſed contra ſecundum, & ſic contra ſecundum, & tertium hæredem, cum hæres, hæredis teſtatoris, ſit heres. *Cumia, & omnes dicto Ritu 103. ſeu c.4. ſecundum eius ordinem n.4.*

2 Data eſt hinc occaſio dubitādi, † an detur, exequutio contra ſubſtitutum fideicommiſſarium, vniuerſalem, & fideicommiſſaria ſubſtitutione
3 vocatum, † qui improprius, & fictus dicitur hæres cuius appellatione, nec fideicommiſſarium vniuerſalem contineri confirmatum eſt. *ex Grat. conſ. 19. n. 6. vol. 2. Cora. cōſ. 3. n. 11. vol. 1. Men. cōſ. 115. n. 7. & de adipiſcend. poſſeſſ. remed. 4. n. 871. Craſſ. §. Hæreditas q. 9. Cephal. conſ. 377. n. 35. & conſ. 393. n. 153. Bello. conſ. 42. n. 17. & 15. Contard. in l. vnica C. de momentan. poſſeſſ. limitat. 2. §. 2. n. 11. Rolan. conſ. 100. n. 44. vol. 1. Cumia ritu 137. num. 97. leg. ſi filius. §. 1. ff. quod cam eo §. in ordinatam Auth. de hæred. & Falc. vbi Bart. §. reſtituta. ff. de fideicommiſſ. hæred Bald. in l. 1. colum. 3. in 8. oppoſition. C. qui admitti, & in rubric. de cauſa poſſeſſ. & proprietat. in fine, & conſ. 141. volum. 3. & conſ. 130. num. 4. volum. 1. Alex. & Soccin. in l. 1. §. de illo ff. ad Trebell. Alex. conſ. 82. n. 6. vol. 2.*

4 Quidquid ſit † in vocato per verba directa, quem appellatione veri hæredis venire etiam in ſtatuto correctorio prout noſter eſt Ritus dicunt *Bellonus lib. 4. ſubpotac. iur. cap. 19. num. 13. Hondend. conſ. 26. lib. 1. Morot. conſ. 50. nu. 11. Put. dec. 146. ſub n. 5. lib. 1. Grat. conſ. 140. nu. 50. ſeq. lib 1. Paſſet. conſ. 140. num. 10. Curt Ian. in l. fin. colum. 8. C. de edict. diu. Adrian. tollend. Bero. conſ. 16. Suarez. in l. poſt rem iudicatam limit. 2. Card. Tuſc. concluſ. 268. littera F. lib. 3. Hipol. Rimin. Inſtitut. de donation. in princ. num. 1583. & ſequent. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 47. num. 54. per Maſtril. deciſ. 72. num. 4.*

5 Ob id † propria auctoritate ſine verbali reſtitutione bonorum poſſeſſionem accipere poſſe omnes prędicti profitentur.

6 Et in hoc † *Maſtrill. deciſ. 122. & Caſtill. deciſ.*

24.

24.late agendo pro affirmatiua concludunt deci-
ſum & *Parlador. rerum quotidian, lib.2. cap. fin. p,
4. ſ. 12. ſub n. 1. Curia Philippi p.2. ſ. 10. ſub nu. 5.
Amator. Rodor, de exeeut. cap. 4. ante num. 23.* qui-
bus ſuperuenit Pragmatica Illuſtriſſimi Comiti
Caſtri Anno 1618. tunc Proregis *ſ.* 21. hoc de-
terminans ibi *ſi poſſi eſſeguire ad inſtanza, & contra
il fideicommiſſario vniuerſale.*

7 Sed non ſolum † quando agitur de exequendo
contractum defuncti; ſeu Teſtatoris aduerſus fi-
deicommiſſarium vniuerſale id præfati noſtrates
procedere firmant, ſed etiam quando agitur de
exequendo inſtrumẽtum hæredis grauati contra
fideicommiſſarium quia ſi contrahit efficaciter.
Grauatus & pro cauſa afficiẽte fideicommiſſum
ſuper bonis grauatis fideicommiſſo, dicunt dari
exequutionem contra fideicommiſſarium, Idẽ-
8 que † ſupponunt in feudatario, vt pro debito, &
obligatione dotis, vel alia cauſa afficiente feudũ
detur exequutio huiuſmodi inſtrumenti contra
ſucceſſorem in feudo *ex Perno conſ. 12. & Lanar.*
9 *conſ. 80. n. 44.* quia tunc feudatarij † obligatio pro
ſe, & hæredibus ex cauſa de iure feudũ afficien-
te ſit intelligẽda de hærede ſeu ſucceſſore in feu-
do *ex l. in conuentionibus ff. de verbor. ſignific. Bald,
& omnes in c. 1, an agnat, Gloſ in l. ex facto ſ. fi. ff. ad
Trebellian. Petr. de Gregor. de dote de Parag. q.
38, n. 5. 6. 7. Cannic. in cauſa Caſtri ad mare.*

Ego pro præmiſſorum intellectu ſectando
veritatem, duos ſubdiſtinguo caſus. Primum
quando de exequẽdo Teſtatoris cõtractu agitur.
Secundo quando agitur de exequendo contra-
ctum hæredis Grauati contra fideicommmiſſa-
rium vniuerſale, licet pro cauſa afficiente fidei-
commiſſum.

10 Primus caſus † adhuc dubius de iure eſſet, quia
Ritus de hęredibus loquens, procedit in hæte-
dibus directis primis, & ſecundis non autem de
obliquis, nec reperitur Doctor ex tot, qui ſuper
hoc ritu ſcripſerũt, quod hoc auſus fuerit firma-
re verũ ſaluantur caſu prædicto deciſiones *Caſtil.
& Maſtril.* relat, vt ſcilicet contra fideicommiſſa-
rium vniuerſalem facta reſtitutione poſſit teſta-
11 toris inſtrumentum exequi, quia † in eum poſt
reſtitutionem dicuntur traslata omnia iura acti-
uè, & paſſiuè *ex Peregrin. de fideicommiſſ. art. 53. n.
11. 12. 13. l. 1. in priu. & l. facta ſ. 1. & l. ex aſſe ff. ad
Trebellian. §. reſtituta inſtitut. eod. Surd, conſ. 92.
nu. 1 t. & conſ. 359. nu. 46. ſeq. & conſ. 116. num. 36.
Rodoriq. de anu, reddit. lib. 2. q. 19. n. 30,* Et hodie ca-
ſus iſte ſopitus eſt pro affirmãte opinione ex Pra-
gmatica prædicta §. 21. quæ vere de iſto caſu lo-
quitur eundemque terminat non autem caſum
immediate ſubſequentem.

12 Secundus caſus † apud me abſque ſcrupulo
procedit, vt hæredis grauati inſtrumentum con-
tra fideicommiſſarium vniuerſalem non exequa-
tur contra determinationem *Maſtrill. & Caſtil, di-
ctis locis* quos in hoc præter iuris, & ritus regulas
loquutos fuiſſe depræhendimus meritò in illis ca-
ſibus vario modo deciſũ fuit, vt ex ipſiſmet vide-
13 ri poteſt. Ratio euidens eſt † quia obligatio fa-
cta ab hærede grauato ſuper bonis ſubiectis fidei-
commiſſo, licet occaſione fideicommiſſi, & ex
cauſa fideicommiſſum afficiente, tamen non trã-
ſit obligatio contra fideicommiſſarium ſubſtitu-
tum, ſed contra hęredem grauati vt infra *n.* 15.
14 probatur. Item † quia fideicommiſſarius hæres,
hæredis grauati non eſt, ſed teſtatoris grauantis,
*l. cohæredi ſ. cum filiæ ff. de vulgar. & pupillar. l.
vnum ex familia ſ. Primo ff. de legat. 2. l. ſi hæres ex
teſtamento ff. de action. empt. Paul. de Caſtro conſ.
442. verſ. Item probatur. lib. 1. Menoch conſ. 124. n.
22. Soccin. conſ, 114. colum. fin. lib. 3. Franch. deciſ.
153. nu. 18. Cephal. conſ. 245, num. 53. ſequen. Cra-
uet. conſ. 144. num. 1. lib. 1.* probatur etiam Primum
15 quod ſupradictum eſt *num.* 13. † apertis legibus,
non ſolũ in actionibus paſſiuis contra grauatum,
vt non tranſeant contra fideicommiſſarium, ſed
contra hæredem ipſius grauati, ſed nec in iuribus
actiuis nam non tranſeunt reſtituta hæreditate
fideicommiſſario niſi cedantur *l. ſi hæres pecu-
niã, & l. cum hæreditas ff. ad Trebel.* & alios refert
*Pereg. de fideic, art. 6. n. 42, art. 10. n. 13. art. 53. nu.
11. 12. 13.* Et in paſſiuis eſt idẽ textus *in l. cum hæ-
reditas ff. ad Trebel,* vbi ex hoc prouidetur de cau-
tione fauore hęredis grauati, qui contraxit, quæ
traddit. *Crauet. conſ. 19. nu. 17. Corn. conſ. 146. in
fine, & conſ. 196. n. 15. lib. 2.* Quæ iure cum non
fuerint põderata, nec viſa, à prædictis autoribus,
merito eis viſum fuit in contrariam perſiſtere
ſententiam etenim ſi vidiſſent contrarium, vtique
dixiſſent. Nam aliter ſecundum eorum dicta eſ-
ſet dare actionem perſonalem contra tertium,
16 quia † fideicommiſſarius reſpectu hęredis graua-
ti dicitur tertius, & ſingularis ſucceſſor *l. 1. ſ. ſi hę-
res ff. ad Trebell. Hinc Peregr. de fideicommiſſ. dicto
artic. 53. n. 13.* in fortiori caſu dicit, quod facta re-
ſtitutione per hæredem grauatum ſi aliquid ſibi
retinet teſtatoris iuſſione reputatur iſte hęres ter-
tius ſucceſſor ſingularis in illa re, & proinde in-
fert, quod contra eũ non poteſt dirigi actio per-
17 ſonalis. Cum † in perſonalibus ius agendi aduer-
ſus ſingularem in re ſucceſſorem non competat
*l. fin. ff. de contrah. empt. l. nõ aduerſus. C. ſi cert. petat.
l. hæres alieni C. de donat. l. cũ eui C. de action. & obli-
gat. Bart. Angel. Imol. Alexand. Soc. Iaſ. Claud. de
Seiſello. & Ripa in dicto ſ. ſi hæres in 1. notabil. Bart.
in l. ſi tertius §. quis prius verſ. ſecundo quæro ff. de
aqua pluui. arcend. vbi eſt locus materiæ Alexand.
conſ. 92. col. 2, lib. 1.* vbi quod, nec conditio contra
18 ſingularem ſucceſſorem datur cum omnis † con-
ditio perſonalis ſit actio. *ſ. appellamus inſtitut. de
action.* Sed contra fideicommiſſarium vniuerſa-
lem in quem omnia iura actiuè, & paſſiuè ſunt
tranſlata.

19 Nec exemplum † de obligatione feudatarij,
quod exequatur cõtra ſucceſſorem in feudo (quo
auctores prædicti ad prædicta, firmandum du-
cti ſunt) eſt tutum de iure ex prædictis, (Quidquid
praxis in hoc quandoque approbauerit in Re-
gno quo ad feudi ſucceſſorem.) Quod poſſe locũ
habere credo tantum quando ſucceſſor in feudo
eſſet etiam hæres vniuerſalis Baronis defuncti,
alias via ſua puta hypothecaria eſſet moleſtan-
dus, eo caſu ſucceſſor non autem exequutiua,
quia eſſet contra omnem iuris, & ritus regulam
20 ſicut videmus, † nec actiones ex cauſa feudi per

feu-

feudatarium quæſitæ puta ex locato in ſucceſſorem tranſire ſine ceſſione *Velaſc. de partition. & diuiſion. c. 12.n. 11.Giurba in conſuetud.Meſſan.c.1. gloſ 11.ſub num.13.*

21 Huc videre etiam pertinet † ſi fideicommiſſarius vniuerſalis e cõtra poſſet exequutionem petere inſtrumenti facti a teſtatore quod affirmatiue concludendum eſt ex traditis in primo caſu, ex Pragmatica prædicta §.21. & in puncto *Bandin. de exequut. inſtrumen. part.2.n.10.& ſeq.inter tra-*

22 *ctat. Fr. de inſtrument.* Secus ſi † ageretur de exequendo contractum grauati quia tunc requirirur ceſſio ex prædictis cum etiam iura actiua ex contractu hæredis grauati non tranſeant in fideicommiſſarium,ſed in hæredem ipſius grauati vt ſupra *n.15.* firmauimus.

Pariter quæſtionis eſt *ex Ritu 124.*ad propoſitum, obtinente exequutionem inſtrumento fauore creditoris nominati in inſtrumento. Item fauore hæredis,& ceſſionarij,vnde alij videntur via exequutiua vti nõ poſſe.Quid de fiſco Prelato,vel vxore more latinorum viuente, an inſtrumentum condemnari,prædeceſſoris,vel mariti exequatur.

23 Et de fiſco † pro negatiua concludit *Burg. de laudim p.1.inſpection.4.nu.61.quia cap.Ritus 124.* loquitur de creditore,& hærede non de fiſco ;& de creditoris ceſſionario,quæ in perſonam fiſci delicti vel vacationis titulo ſuccedentis,nõ veri-

24 ficari ait,cum † non veluti hæres tunc fiſcus veniat,nec eius appellatione contineatur,ſed veluti ſucceſſor vindictæ non per repreſentationem, ſed per annihilationem perſonæ *l. ſi coſtante §. fi. vbi Bald.& alij ff. ſoluto matrim. Bart. in rubric. de acquirend.hæredit.n.4.Alciat.n.17.Corn.conſ.324. n.8.verſ.hoc probatur lib.4.Abbas conſ.29.n.4.lib. 2.per Mantic.de tacit.& ambig.conuent.lib. 12. tit. 18.num.18.Ancharan.conſ.294.& 322.Boſſi.in tit.de bonis vacantibus n.10. Affl.dec.385.Anna in repetition.conſtitut.diuæ memoriæ n.237.Trentacinq.variar.reſol.lib.1.de iure fiſci reſolut.2.per tot. Afflictus in titul. quæ ſint regalia verbo vacantia. Maſtril.dec.277.n 5.& 7.lib.3.Fontanel.de pactis dotal clauſ.5.gl.4.num.63.64.volum.2. Caſtil. dec. 142.ſub num.5.lib 2.Barboſ.cum omnibus adductis*

25 *infra Guazin. de confiſcution.conclus.20 n.3.* licet † debita illius cuius bona publicata ſunt fiſcus ſoluere teneatur,proinde quaſi hæredem , quandoquè fiſcum vocant *l. non poſſunt , & l. in ſumma ff. de iure fiſci Rota Auenion.deciſ.121.n.6.Ant.Fab. C. de edict.lib 8.tit.31.defi.19.Farin.q.24.n.30. & q.25.n.169.Sur. de aliment.t.1.q.31.& tit.2.q. 15.n.196.& ſeq.tit.8. priuil.59.num.1.ſequent. & conſ. 412.nu.37.Lanar.conſ.9. Rota Romana deciſ. 127. apud Farinat.poſt tom.1. Conſiliorum,Barboſ. in repet.l.ſi coſtante dicto.§.fin.per tot.Seſſa dec.54. n.13.Afflict.deciſ. 385.præcitat vbi Vrſill, Mol. de primogen.lib.1 cap.24. num.22.Peregrin. de iure fiſci lib.5.tit.1.u nu.60.Claper.in deciſ.cauſ.2.quæſt. 1.n.5.cum ſeq. Baiard.ad Clarum q. 78. n. 154. ſeq. Ann. Rober.rer.iudicatar.lib.4.c. 16.fol. 857. Cabedo deciſ.Portugal.81.n.5. in 2. p. per Fontanellã*

26 *ſupra.nu.65.66.*Propterea † nec contra fiſcum, vti hæredem,eo caſu exequitur inſtrumentum , *vt ex Boniorno,& alijs dixit Muta Ritu 103.nu. 18. Ritu 123.nu.17.& conſuetud.Panbor.38.ſub n.52.*

27 Idemquè † de Prælato, vt inſtrumentum eius Prædeceſſoris non exequatur,eadem ratione *dicit Burg.dicto num.61.*

28 De † vxore verò more latinorum viuente , an exequatur viri contractum eiuſque nomine conceptum pro ſua portione veluti ſocia,& ſi in contractu non nominata , hoc eidem permitti vide-

29 tetur,cum tunc ipſo iure † bona quæſita inter coniuges communicentur *Barboſ. in l. ſi conſtante in principio nu. 136.ff. ſol. matrim.*& acquiratur dominium,& poſſeſſio *Aluar.Velaſc.deciſ.103.n. 27.ſequent Couarr.lib.3.reſolut.19.nu.2.Milauenſ. dec.18.nu.20.22.lib.1.Ioſeph Ludouic.concluſ.53 verſ.primu differentiu Roderic.Suar.in l.1.tit.de las ganançias num.58.Angull. de melioration. l. 3. glo. 4.n.5.Garſia de expenſ.cap.13.nu.15.& ſeq. Auendag.cõſ.20.n.1.Burgoſ.de Paz.Iunior q.ciuil.6.n.3. 13.& q. 8.nu.6.22. & q.9.n. 25.Gomes l.77.Tauri n.1.Velaſq. l. 14. gloſ. 1.u.1.Segura de bonis Lucratis conſtan.matrim.n.44. Velanzuol. conſ. 13. n. 6.7.& conſ.31.n.34.Matienſ. l.2.titul.9. lib. 5. recompilation.gl.3.nu.11.& ſequent.l.7.gl.1.num.2. Guttierez practicarum qq.lib. 2.q. 118.nu.1.& ſeq. Greg.Lopes l. 55.tit.5. p. 5. gl. 2. q.4.Baeza,de non meliorand.filiabus ration.dotis.cap. 11. num. 106. & 120.Garſia de Coniugal.ac quæſt.num.3.64.72. 156.188.alios affert. Giurba in conſuetud. Meſſan. cap.1.gloſ.5.n.20.21.22.ſeq.Caſtill.l.Tauri 16.verbo hã d'hauer', & n.9.Caldas in l.ſi curatorem glo. ſua facilitate C.de reſtit.in integr. nu.8. verſ. quod ſi quis Parlador.lib.2.rer. quotidianar.c.5.n.14.Seſſa dec.37.nu.4.5.Leon.deciſ. 11.nu.1.Sucez. de diuiſ. bonor. lib.2.cap. 14.n.1.Muta conſuet.44.n.31. Felic. de Societat.c.9.n.45.46.Mantic.de tacit.& ambig.conuent.lib.6.titul. 9.nu. 4*

30 Iura † etiam,& actiones ac debitorum nomina ipſo iure inter coniuges quæſita ſine ceſſione cõmunicati,ac diuidi actione pro ſocio, ſicuti inter plures ſocios,& cohæredes, ita vt earũ exercitium pro cuiuſlibet portione libere competat *ex l.ea quæ C.famil.ercifcund.l. de pupillo §. ſi plurium.ff. de noui oper. nuntiation. Bald. in cap. 1. an agnat. vel fil.n.24.Parlador.rer.quotidian.lib.2.cap. fin.par. 3.§.1. num. 5.Sancez de diuiſion.Bonor.lib.2. cap.14.n.8.*

31 Proinde pro † iſta affirmante opinione ſenſierunt ex prædictis *Parlador.rerum quotidianar. lib. 2.cap.fin.p. 3. §. 1. num. 4.Sancez de diuiſion. bonor.lib.2.cap.14.num.3.Azeued.l.2.nu.19 titu. 9. lib.5.recompilation.Amador. Rodoriques de exeqution.ſentent.cap.3.a nu.6.Auctor.Curiæ Philippi p 2.§.9.n. 3.Velaſq.de partion.& collation. bonor. c.5.num.13.*

32 Contraria † tamen opinio verior in Regno procedit,magis ex Ritus diſpoſitione,ſuffulta nõ nominatis in inſtrumento exequutionem denegante in caſu quo vnius tantum coniugis nomine inſtrumentum conceptum ſit,eũ pro ſua portione alter non exequatur niſi ceſſis actionibus *Suarez. in l. poſt rem iudicatam limit. 2, Rebuff. de litter.obligator.gloſ.9.nu.28.& ſeq. Muta in conſuet. Panbor.43.n.61. Podius in Rit.110.111.verſ.quæro quid ſi maritus Cumia in cap.Ritus 6.nu. 2. Bald. in l.*

H

Digitized by Google

in l. ſi pro te C. de dotis promiſſion. & in l. vbi adhuc
col. 3. C. de iure dotium Intrigl. ſingul. 117. lib. 2.
Boniorn. Ritu 111. in fine Roderic. de ann. reddit. lib.
2. q. 9. n. 66, 67. Gomes l. Tauri 50. n. 79. Paz in pra-
xi p. 4. c. 1. n. 34. t. 1. Diduc. Perez l. 4. col. 1085. tit.
8. lib. 3. ordin. Auendagn. conſ. 20. num. 3. Garzia de
coniugal. acq. nu. 116. Guttierez. lib. 2. practicar. q.
118. nu. 15. Giurb. in conſuetudin. Meſſan. c. 1. gl. 5.
n. 43. 44. & Gloſa 11, nu. 13. Grat. diſcept. 20. nn. 3.
ſeq. Lupus in Rubr. de don. inter virum. & vxor §.
62. n. 4. Segur. de bon. lucr. conſtant. matrimon. Sua-
rez in tit. de lus ganançias per Flan. Ameadul, in ad-
dition. ad Franc. dec. 19. nu. 18. 19. 20. Manſuert.
in ſua prax. tit. de exequut. & ſubaſt. nu 3. Ioan. Gri-
uel. deciſ. Dolan. 90. n. 6.
33 Nam regulariter † Tertius non nominatus in
inſtrumento, nec illius exequutionem petit, cum
extrinſeca perſona in contractu compræhenſa
non dicatur. ex Ritu 101. & 110. Bald. in l. ſi pro-
teſtatur. C. de iure dotium, & in l. ſi pater C. de dotis
promiſſion, nn. 4. Magon. deciſ. 57. nn. 16. in Florent.
l. ſi ita ſtipulatus. §. Criſogonus ff. de verb. obl. Iuſ. in l.
ſi vnus §. ante omnia ff. de pactis, & in leg. ſi quis nec
cauſam 4. n. 10. verſ. 8. adde ff. ſi cert. petat. Suarez
in dicta l. poſt rem limitat. 2. Rebuff. de litter. obliga-
tor. gloſ. 9. num. 28. & ſeq. Milaneaſ. deciſ. 1. nn. 38.
lib. 2. Aſtai. de exequut. §. 1. cap. 44. Aloiſ. de Se-
ptimo in Ritu 102. Galleſ. de oblig. Cammeral. tit. de
praeamb. ipſius proceſſ. rubr. de perſon. peten. exequut.
in princ. n. 1 fol. 116. Benedict. de Burzi. de Gua-
rentig. p. 1. q. 9. verſ. & ſi velles ſe fundare Boer. dec.
221. n. 4. ante finem Gratian. diſcept. 723. n. 1. 2. ſeq.
vol. 4 Coller. de proceſſ. exequut. p. 2. c. 2. num. 81. &
96. Cabal. cõſ. 82. n. 7. vol. 2. Menoch. lib. 3. praeſumpt.
46. n. 5. Felic. de Societat. c. 3. nu. 44. Etiam ſtante
34 † camerali obligatione, quæ omnibus intereſſe
habẽtibus prodeſſe ſolet. Car. Seraph. dec. 1477. n.
1. nã ea reſtringitur ad perſona in inſtrumẽto no-
minatam. Bart. in l. is quis acceſſionis ff. de fideiuſſ.
Rota Romana coram iuſto deciſ. 83. num. 10. impreſ.
poſt Galles de obligat. Cameral. Surmient. ſelect. in-
terpetr. l. 1. c. 11. n. 2. Burſat. conſ. 361. num. 33. lib. 4.
Grat. diſceptat. 723. n. 4. 5. lib. 4. Raman. conſ. 121.
col. 1. verſ. minus autẽ in hac ſecundu Galles ad form.
obligat. cameral. p. 1. quæſt. 3. num. 2. alias q. 28. n.
2. Gabr. conſ. 173. n. 2. lib. 2.
35 Nec eſt verum in ſocium † pro ſua rata, ipſo
iure actiones iura, & nomina debitorum; ex con-
tractu, vel facto alterius ſocij ſuo tantum nomi-
ne tranſire, imò inter ſocios ceſſionem requiri,
nec aliter ea communicari verior, & magis com-
munis eſt ſententia ex l. 3. ff. pro ſocio Dec. conſ. 99.
Rodoriq. de ann. reddit. lib. 2. q. 9. num. 67. Carrot.
de locat. tit. de re communi. n. 46. Vbald. de duobus
fratribus p. 2. n. 2. Telli Fernand. ad l. Tauri 17. nn.
56. Neguſant. de pignor. 2. membr. 5. p. num. 32. &
ſeq. Mautic. de tacit. & ambig. lib. 6. tit. 15. nu. 3. Fe-
lic. de Societat. cap. 9. num 42. c. 14. n. 13. cap. 39. n.
99. Franch. deciſ. 635. par. 4. Milanenſ. dec. 11. num.
19. lib. 1. Molin. de primogen. l. 4. cap. 2. num. 33. 36.
Menoch. cauſ. 46. & conſ. 122. num. 17. Caſta conſ.
52. & de retrotr. c. 2. monit. 3. n. 3. Scrader. conſ. 28.
num. 28. Amador. Rodoriq. de exequut. ſentent. cap.
3. num. 11. Giurb. in conſuetud. Meſſan. cap. 1. Gloſ. 5.
num. 39. Euerard. Iun. conſ. 31. num. 22. vol. 1. Anna
allegat. 4. Muta in conſuetud. Panhor. cap. 43. num.
61. Intrigl. ſingul. 117. lib. 2. Baniorn. Ritu 111. in fi.
Rebuff. de litter. obligator. artic. 1. gl. 9. nn. 29. Suarez
in l. poſt rem limit. 2.
36 Sed ſi † ſocietatis nomine inſtrumentum con-
fectum ſit & vtriuſque ſocij, vel coniugis perſo-
nam, & fauorem reſpiciat tunc ſociorum quili-
bet abſque particulari tradditione, vel ceſſione
tale inſtrumentum pro ſua parte exequitur, ſic
etiam vxor pro ſua tertia. ex Molin. de contract. di-
ſput. 411. n. 7. concludit Giurb. d. Gloſ. 5. n. 45. Auen-
dag. conſ. 20. n. 3. & ſeq. Parlador. rerum quotidian.
lib. 2. c. fi. part. 3. §. 1. n. 4. Rodoriq. de ann. reddit l. 2.
q. 9. n. 66. 67. Amador. Rodoric. de exequut. ſentent.
c. 3. à n. 6. Perez l. 4. col. 1085. tit. 8. lib. 3. Ordin.
37 Sic etiam in pluribus † hæredibus conſtitutum
eſt, vt quemadmodum ex perſonali pro hæredita-
rijs quiſque conuenitur portionibus, l. pro hæredi-
tariis C. de hæredit. actionib. l. 1. C. commun. de leg.
leg. 2. C. ſi vnus ex pluribus Doctor. in leg. 1. C. ſi cert.
petat. Surd. conſ. 104. n. 12. cõſ. 191. cõſ. 209. dec. 90.
nu. 2. 7. 9. Grat. deciſ. 146. & diſcept. 16. Coſta de ra-
tha portione q. 189. Milanenſ. dec. 13. num. 13. lib. 2.
Franch. deciſ. 203. & 581. Mundell. conſ. 236. Graſſ.
§. hæreditas q. 12. num. 13. Neguſant. de pign. part. 2.
membr. 4. num. 160. Roderiq. de ann. reddit. lib. 2.
quæſt. 9. num. 61. 62. Menoch. conſ. 1052. lib. 11.
38 Ita † eodem modo niſi pro eius rata hæres agit,
quando id quod petitur diuidi poteſt, ſin au-
tem, quod petitur diuiduum, non ſit Iudi-
cis mandato hæredi agenti in ſolidum ſoluitur,
vel traditur præſtita per eundem cautione de re-
denda cohæredibus portione l. ſi ſtipulat. §. ſi l on-
ge ff. de ſolution. l. 1. §. ſi pecuniam ff. depoſiti l. hære-
des §. an eorumdem §. an ea ſtipulatio ff. famil. erci-
ſcũde Anton. Faber. C. de in officioſo teſtamento lib.
3. tit. 19. definit. 6. nu 6. in allegatis Curd. Tuſch. con-
39 el. 71. litter. H. Niſi † maior pars agat l. ſi plures ff.
40 depoſiti. Et agendo † in totum obtinebit in quota
qua eſt hæres de qualiber re hæreditaria l. licet mi-
nimum vbi Gl. ff. de petit. hæreditat. l. 1. & 2. ff. ſi pars
hæreditatis petatur cum pro parte qua non eſt hæ-
41 res dicatur actione carere, inde eſt † quod non
dicitur tunc conuentus cõtra hæredem. vel fidei-
commiſſarium totum fideicommiſſum ita peten-
tem de iure tertij excipere, ſed de actionis caren-
tia, quia parem habet in gradu; & ad hæredita-
tem niſi pro parte eſt vocatus. Theſaur. deciſ. 4.
Caſtr. cõſ. 455. l. 1. Surd. cõſ. 151. n. 54. cõſ. 415. cõſ.
48. nn. 18. conſ. 517. n. 23. conſ. 359. deciſ. 144. n. 18.
Petra de fideicom. q. 14. col. fi. Peregrin. de fideicom.
art. 9. n. 12. Crauett. conſ. 72. in fine conſ. 144 nu. 21.
Macerat. reſolut. 51. lib. 2. Muta deciſ. 20. n. 20. Me-
noch. conſ. 1002. n. 42. 43. & ſeq. & an reo excipiẽ-
ti de alijs hæredibus, vel vocatis incumbat pro-
bandi onus eos eſtare, & viuere, vel potius agenti
Menoch. conſ. 585. num. 36. (Sed contrarium quod
imò vnus ex pluribus, qui eumdem gradum ob-
tinent poſſit totum fideicommiſſum petere præ-
ſtita cautione de præſtanda portione alteri, ſi à
parte petatur, non ſolum in caſu in quo alius ſpe-
ratur pura partus ſed etiã vbi aliquis iam ſuper-
eſt, & quod poſſit talis cautio præſtari etiam in
exequu-

Digitized by Google

exequutione ſententiæ dicunt *Bald. in l. peto 71.*
§.fratre hærede in fine verſ. oppono vltimo. vbi Imola
in fi. verſ. vel ſaltem debet Caſtrenſ. in fi. verſ. para-
tus ſit cauere nu.2.& Gloſ. ibi in verſ. ſuper ſit in fine
ff. de legat.2.Sura.conſ.339.n.15.& 16.lib.3.Grat.
diſcept.694.n.23.24.)

42 Niſi † cohęres ſit renũtiatione, vel præſcriptio-
nis curſu legitimo excluſus, *vt Surd. locis prædi-*
43 *ctis firmat*, vel ſi agens † a cohærede, vel confidei-
commiſſario fideicõmiſſi ceſſionem obtinuiſſet,
quia, tunc totum petit, eſto quod poſt ceptum
iudicium facta eſſet ceſſio, & agẽs in replicatio-
ne de ceſſione doceat quia iudicium connalida-
tur. *Rum.cõſ.105.ad finem lib.2.Crau.conſ.72.nu.6.*
conſ.144.in fi.conſ.166.n.14.Simon.de Prætis, &
Peregrin.per Fuſar.de fideicommiſ.q.609.n.8.9.ſeq.
qui alijs modis declarat.

44 Fallit etiam quando † inter heredes, vel voca-
tos non eſſet locus iuri non decreſcendi, puta
quia quilibet hæredum ad totum vocatus ſit ex
coniunctione re, vel re, & verbis ſimul, nam licet
omnibus concurrentibus, quilibet ratam conſe-
qui habeat, ſi tamen vnus agit ad totum, altero
petere negligente actione non caret, quia ad to-
tum ex coniunctione & nõ decreſcẽdi iure voca-
tus eſt licet teneatur facere partem inde in con-
curſu refectis expenſis, vt plenè tetigit. *Peregrin.*
de fideicommiſ.art.9.nu.12. Gallus de exceptio.tit.
4.except.23.nu.88.& ſeq.p.2.Menoch.conſ.599. n.
13 Fuſar.dicta q.609.n.7.12. & ita cenſuit alias
conſiſtorium pro Ioanne Vincentio Pittacciolo,
contra D.Frãciſcũ, & D.Leonardum Mõteleone,
45 Anno 1620. Item vnus ex hæredibus, † quibus
caſibus, poſſit, in totum agere, vel in totum con-
ueniri, veluti in redimendo actiuè, & paſſiuę ex
iure luendi, & ſimilibus *vide Tiraquel.de retract.*
conuen.§.1.glo.6.num.41.& ſeq l hæredes §.idem
obſeruatur ff.famil.erciſcund. Ronchegal.in l eandem
num.63.& ſeq.ff.de duobus Reis Magon.deciſ.26.in
Florent.Caſtil.dec.101.Maſtr.dec.21.& 199.& de
cenſibus q.5.n.299. Burſ. conſ. 370.Surd.cõſ. 415.
Peruſin. deciſ.112.Rodoriq.de ann.reddit.q.18 nu.
36.l.1.Fontanel.de pactis dotal.clauſ. 4.Gloſ.9. p. 2.
n.68.& 69.& gl.21.p.1.n.87 Cagnol in l.2.n.103.
C.de pactis inter emptor.& venditor.Iaſon. in l. ſti-
pulationes non diuiduntur nu.21.Rum.nu. 32. Bolo-
gnet.n.119.Alciat.nu 65.& 60.ff.de verb obligat.
Raudenſ.dec.Piſan.12.n.78.ſeq.Cornazan. dec. 41.
n.53.Coſta de ratione rate q.135.Felician. de cen-
ſibus p.2.lib.4.c.1.nu.11.opinion.3.Soccin.conſ.16.
lib.4 & conſ.251.dub.4.lib.1.Canalean.dec.16.n.
30.p.2.Boer.dec.251.Ricci.collect.n.5.circa finem
Pedroch.in reſponſo.de reſolutione cõtractus n.529.
845.& 351.Polidor.Ripa de indiuiduis p.3.ſect.
22.nu.28. Facchin controuer.iur.lib.2.c.2.Cephal.
conſ.511.nu.32.Scaccia de commercijs, & cambijs.
§.1.q.1.n.239.verſ.extende ſecundo, & ſequentibus
fol.64.& 65.Anton.Faber.C.lib 4.tit.11.de hæ-
red.action.defin.2.Sacc.conſ. 89.nu.25.& ſequent.
& num.28. plene Mantica de tacit. & ambig. con-
uent.lib.4.tit.32.à num.24.& ſeq. per tot. Petr. de
Gregor. Tholoſan.Syntagma iuris part.3.lib. 26.cap.
2.n.15. Muta conſuetud.26.nu. 130.& ſeq. conſue-
tud.40.num.7.& ſequen.Menoc.conſ. 123.n.10.45.
46.Giurb. deciſ.52.n 4.ſeq.& in conſuetud. Meſan.
cap.10.gloſ.9.p. 1.n. 18.19.Caſanat.conſ. 8. nu. 15.
& conſ.10 num.178.Burg.de laudi par.1. quæſt. 4.
num.43.& ſequent.Cardin.Tuſch.concl. 28. littera
P. Aſin.de exequu.§.4.cap. 62.fol.104. Natta.cõſ.
476.num.24.Vincent. de Anna ſingular. 162. Sil-
uan.conſ. 22.

46 Pręmiſſa tamen † in filia non procedunt, quę
ob mortem patris contra dotis reſtituendę pro-
miſſorem ex patris ſtipulatione agit ad dotem, ip-
ſam reſtituendã, & ab eodẽ patre viro conſtitutã,
quãuis pater ſibi redi ſtipulaſset quia actio dotis
conſolidatur ipſo iure cum filia patre ſtipulato-
re vita functo. *l.1.§.videamus vbi Bald.nu.6.& §.*
ex hoc C.de rei vxor actio.l.vxorem.& filio §.teſtat.
iuxta Gloſ.in verbo recuperauerat vbi Bart. nu. 1.
ff. de legat.3.Paul. de Caſtro in l. eum qui ita §. qui
ſibi aut filio in fine ff.de verbor.obligation. Salicet. in
l.Auia num. 11.C. de iure dotium.Iaſon.in l.eum fi-
lioſam. C. de verb. obligation. Crotus in l. ſi conſtan-
te num.103.ff.ſolut.matrim. Aſin.in praxi §.31.am-
pliat.16.limit.6.Bald.conſ.281.lib. 3 & conſ. 223.
lib.5.Angel.conſ 347.Giurba in conſuetud. Meſſan.
cap.13.gloſ.1.ſub nu.5. Pancirol. conſ. 37.Molinus
de ritu nuptiar.lib.3.q.n. 60.num.7.Bald. Nouel de
dote par.6.priuil.17.ſub nu.5. verſ.Sed quando ipſa.
Capic.dec.176.num.4. Pancirol.conſ. 37.nu.2.Bar-
boſ. in l.ſi enim dotem 23. num. 43. ff. ſolut.matrim.
Ladercb. conſ.131.verſ.nec dicatur Philippus Pa-
ſcal.de viribus patr. poteſtat.part.1.cap. 4.num.83.
fol.52.Milan.dec.10 num.12.lib 1.Cardinal.Tuſch.
concl.777.num.68.littera D.Gratian.diſceptat.556.
num.34.

47 Sed quid † ſi filia agit contra patre vel dotan-
tem ex promiſſione dotium, & ſtipulatione facta
eius marito, nõ exactis per maritum a promiſſo-
re dotibus, an poſſit non ceſſis iuribus a marito,
vel eius hæredibus ad dotes ex ſtipulatione viri
exequutiue agere.

48 Et coſtante † matrimonio obuergentiam vi-
ri ad inopiam aduerſus promittentem marito,
dotem adhuc non exactam eſt ſtipulatu actionẽ
exequutiuam vxori non cõpetere citra viri ceſ-
ſionem concludit *Cartar. deciſ.43.Fontanel. de pa-*
ctis dotal. clauſul.6.gl.1.part. 1.num.11. volum. 2.
Ricci collectan.2246.verſ.ob inopiam Anton. Fa-
ber.C.ſolut. matrimon. defin. 6. licet diſſentiat.
Gargar.patroc.53.per tot.ad Text. in l. ſi pro te pa-
ter C.de dotis promiſſion.

Etiam ſi ne dum ſoli marito dos promiſsa ſit,
49 † ſed ſi marito, & vxori ſimul imò etiã, quod ſo-
li vxori promiſsa dos fuerit, vt omni caſu ſoli ma-
rito competat ex actio coſtante matrimonio,
quia ibi dos eſse debet, vbi ſunt onera matrimo-
nij *Anton.Faber.C.ſolut.matrimon.lib 5. tit. 13.*
defin. 6.Fontanell. plenè dicta gloſ.1.p.1.num.8.9.
10. Quo circa contrarium ex *Alex. cõſ.107.208.*
vol.7.Guid. Papa conſ.6.n. 7. firmat. *Gabr. conſ.*
129.ſub n.8.9.lib.1.

50 Morte tamen viri † matrimonio ſoluto ex ęqui-
tate actionem ex ſtipulatu exequutiuam ex dotis
promiſſione viro facta dote non ſoluta contra
promittentem vxori competere abſque ceſſione
hæredum viri deciſum teſtatur *Guid. Papa deciſ.*

Digitized by Google

375 Cephal.cōſ.713.Gargiare.patrocin. 53. num 4. qui loquitur de via exequutiua ex Bald. in l. unica §.videamus C.de rei vxor.action..Alex.conſ. 63. colum.final. num.23.cum ſeq.volum. 4. Negnſant. de pignor. 4.membr. 2. p. principalis nu. 167.Boer. deciſ.328.nu.2.Ladereh.conſ.131.Cartar.deciſ.43. Gabr.de iure dotium concluſ. 3. Vincent. de Anna Allegat.129.lib.2.& ſingular.601.Gratian.diſcept. 769.num.63.volum.4.vbi de via exequutiua, & diſcept.49. nu. 24.25.& diſcep.362.ex num.4.Rota Romana apud Ludouiſ.dec. 97. n. 2.& corā Vbaldo in Rom.dotis 18.Aprilis 1619.relata per Oliuerium Beltramin.in addit. ad dictam deciſionem Ludouiſ. nu.6.littera A.Torns in compend.deciſ.verbo vxor Alberic.in l.manifeſtiſſim. nu. 10.C. de Furt. Bald. Nouell.de dote priuileg.9.& 10.p.9 plenè Fontanell. de pactis dotal.clauſ.6 gloſ.1.p. 3. a nu.20.cum plur. ſequent.ad num.34.vol.2.Papon.lib.15.tit.4.arreſt. 3.Rota Romana in dec.relat. per Gratian. locis prædictis,& apud Farinac.dec. 769. Anton. Faber. C. ſolut. matrimon.lib.5.tit.13.defin.6.

51 Quod maxime † ſtante iuramento procedere dixit Fontanel.ſupra n.33. Gabr.dicta concluſ.3.lim. 3. Alex. conſ.207.208. lib. 7. Crauet. conſ. 304. Cartar.dec. 43.num.7.8.Gabr.conſ.129. num.9.& conſ.165.num.9.lib. 1. Milanenſ. deciſ. 10.num. 15. lib.1. Paſcal. de viribus patr.poteſt.p.1 c.4.nu.116. 118.Molſeſ.in conſuetud. Neapol.p. 6. quæſt. 2.num. 22.23.24.

52 Alij ab iſta diſſentientes † poſt viri obitum denegari vxori perſonalem, & ex ſtipulatu actionē contra promiſſorem dotis niſi ab hæredibus mariti ceſſis actionibus ad dotem promiſſam nondum exactam recuperandum apertis iuribus, fundant ex l.ſi pro te pater.5.C.de dotis promiſſiori ibi ſi pro te pater marito tuo ſtipulanti promiſerit dotem non tibi, ſed marito contra ſucceſſores ſoceri competit actio,& ex l.ſi ſocer.45.§.Lucius ff.ſol.matrimon.ibi reſpondi,& cætera neceſſe habebit ei præſtare, & cætera,aut exactam dotem aut actiones, ei præſtare,& cætera.Corn. conſ.1.nu.11 conſ.26.n. 3. conſ.149.in princip.vol.2.conſ.212.nu.2.conſ.318. n. 3.vol.3.conſ.93.num.8. conſ.153. num. 1. conſ. 250.n.4.conſ. 285.num.1.lib.4.Siluan.conſ. 13.n. 10.11.Riminald.conſ.236.Ruin.conſ. 185.num. 5. in princip.lib.1.Bald. Nouel. de dote p. 8. priuileg. 24.Pariſ.conſ.121.num.1.lib.1. Laderch.conſ.131. verſ.ſecundo adfertur Facchin. controuer.iur. lib. 8. cap.73.Bald.& Bart.in dicto. §. Lucius nu.3. Bald. in dicta l.ſi pro te pater verſ.ſed pone.C.de dotis promiſſion.Milanenſ. deciſ.10. nu.6.ſeq.lib.1. & dec. 1. num. 38 lib.2. Gabr.de dotis promiſſion.concl.3.n. 6. late Vincent. de Franch. deciſ. 33.Cartar. deciſ. 43.Triuiſan.deciſ.22. Monter.deciſ. 36.num. 32.& 39.Barzi.deciſ.82.nu.17.Gabri. conſ.129. num.7. lib.1.Gratian.diſcept.49.n.13.& diſceptat. 627.n. 8.lib.4.Caball.conſ.82.num.6.8.lib.2. Gargiar. patrocin.53.num.1.Paſcal.de viribus patr. poteſtat. p.1. cap.4. nu. 76.Surd. deciſ. 229.num. 16. Rota Romana apud Ludouiſ.dec.97.num.1.Pancirol.conſ. 37.n 8.Auendag.conſ.20.n.3.Giur in conſuet. Meſſ. c.13.gl.1.n. 8. Azened.l.2.n.18.t.9.l.5. recopilat. Suarez in l. poſt rem iudicatam lim.2.ff.de re iudic. Carauit.ritu 167.num.6.ritu 286. num. 5. Dueñas regula 275. limitat.6.Guttierez. lib.2. practicar. q. cap.118.nu.15. Rebuff de littera obligator.ar. 1.gl. 9.num. 19.& art.2.gloſ.1.n.64. Marzar. de fideicommiſſ.q. 38.nu.60.Card.Tuſch.concl.729.n. 10. litter.D.Farinac. deciſ.769. Moti omnes quod in contractibus ſoli ſtipulatori actio quæratur, nec perſona extrinſeca ſubintelligitur, quamuis marito contemplatione ipſius mulieris dos promiſſa dicatur; quã veriorem puto, quando quidem
53 † in contractibus plus attenditur factum, quam contemplatio, Bald. in l. pactum dotal. in 9. q. de collation. Crauett.conſ.288.nu.5.verſ.quarto principaliter Gail.obſeruat.133.n.7.lib.1.Triuiſ.dec.22. n.7.lib.1.Rota Auenion.deciſ.25.n.9.Fontan.de pactis dotal.clauſ.6.glo.1.p.1.n.3.4.5.ſequent. vol.2. Menoc.de arbitrar. caſu 39.n.19.Franc.dec.33.n.1. addit.ad Capic.dec.183.littera A.

54 Actione tamen † ordinaria abſque ceſſione ad dictam dotem eo caſu mulierem agere poſſe omnes præfati Patres concorditer firmant, vel hypothecaria contra promittentem eiuſque hæredes veluti nomen debitoris viri recta uia abſquè diſcuſſione bonorum viri Vincent.de Franch. dec.33.n.5.vbi Flauius Amendula nu.4. Maranta conſ.51.in fin. vol.1.Pancirol.conſ.37.n.8.Fōtanel. de pact.dotal.clauſ.6.gl.1.p.1.n.18.19.vol.2.Lader. conſ.131.Giurb. in conſuetud.Meſſan.c.13.gl.1.nu. 10. Cabal.conſ.82.n.9.vol.2.

55 Si vero morte † vxoris matrimoniū diſſolutum ſit cum maritus ad dotis reſtitutionem teneatur, pro dote adhuc eidē nō ſoluta contra promittētem agere amplius non poſſe videretur, ex Alex. conſ.67.n.1.cum ſequent.lib.7.ſed veritas eſt maritum non repelli,& excludi,vt proprio nomine ad dotem non ſolutam non agat cum ipſi viro eiuſdem dotis ſtipulatio, & promiſſio facta ſit, cui etiam ſoluto matrimonio competit actio, licet iuxta dotalem conuentionem alteri dotem ſoluto matrimonio morte viri reddere teneretur, nec exceptione, quod alteri dos ſit reſtituenda ſubmouetur maritus,niſi eidem promittenti, & debitori deberet dos reſtitui l. ſi Socer. 45. §. Lucius Titius ff. ſolut. matr.Corn.conſ.153.nu.1.lib. 4. Pariſ.conſ.121.lib.1.Franch.deciſ.33. nu.4. Milanenſ. deciſ.10.n.8.9.10.11.lib.1.Gratian. diſceptat.627. n. 1.2.ſeq.lib. 4.qui reſpondent exceptioni quod
56 dolo † Maritus videatur petere,id quod reſtituturus eſſet,illud procedere, quàndo reſtitutio ipſimet debitori excipienti facienda eſſet, ſecus ſi alteri ex Glo.in d.§.Lucius Titius in verbo, ſed alij, vbi omnes.Bal.n.7.Imola,& Cuman. n.3..Alb.n. 2. Caſtr.in princ.& n.6.l.dolo ff.de dol.except.l.in condēnatione §.fi.vbi Dec. n.1.de regul.iur.l.4. §. cauſa de Carb.eddit.Ruin.conſ.133. col. fin.verſ.alia etiā ratione l.4.Phan. de lucro dotis rubr. vir reſtituens. nu.55.Milanenſ.deciſ.10.nu.11.lib.1.Rota Romana apud Pamphilum,quæ eſt deciſ. 10.fol.272.poſt Galles inform.Cameral.obligat.impreſſa.Gratia.diſcept. 627.n. 3.4.5.lib.4. Idēque magis ſine difficultate
57 procederet ſi ſoluto † matrimonio obitu vxoris, filij ſupereſſent matris hæredes, quia maritus haberet in huiuſmodi dote materna vſumfructum; ex l.1.C.de bon.mater. cuius ratione patri ad non exactā dotē actionem competere cōtra promit-

ten-

Digitized by Google

tentem cum interim nõ teneatur dotem præſatã incontinenti reſtituere ex vſufructu eidem competenti *late dicunt Gratian.diſceptat.627.a n.1. ad num.28.volum.4.Rota Romana in præcitata deciſ. 10.& alia coram Buratto apud Farinac. dec.723. n.14.in fi.p.2.t.4.relate per Gratian. n.11.27.*

Hactenus firmata nempe vxorem perſonali ex ſtipulatu mariti eiuſquè nomine actione, non vti ad dotem promittente adhuc non ſolutã procedunt quando ex cõtractu,& mariti ſtipulatione agere,vellet aduerſus promictẽtem ex ſepius repetita ratione in contractibus extraneam perſonam non nominatam non comprehendi, ſe-
58 cus tamen eſt† ſi ex legato de dote facto viro,& ex teſtamento per vxorem agatur contra hæredes legantis,teſtatoris,cũ tunc nè dũ viro legatario, ſed vxori actio competit licet ad eam verba legati diſpoſitiua non ſint directa, quia eius magis intereſt,nè indotata remaneat,quã viro propter fructus ad eum ſpectantes, & vxoris contemplatione id actũ ſit & in vltimis voluntatibus perſona extrinſeca ſubintelligatur *Bald. in leg. ſi cui legetur §.fin.ff. de leg.1.& in dicta l. ſi Pater la prima in 1.lectur.n. 3.& in 2.lectur. un.t.C.de dotis promiſſion. Franch.deciſ. 33.in princip.& num. 10.Iaſon. in l. ſi ex legat. §.penultimo nu. 12.ff. de legat.1.Rebuff. de liter.obligator.gloſ.9.a n. 28. cũ plur.ſeq.l ſeruo legato §. ſi teſtator verſ.nec ſolũ,& ibi Gloſ.Bart.& Flori n.vterque in principio,& Iaſon.num.11.ff. de legat.1.Cabal.conſ.82.per tot.& num.5.vol.2.Gab.conſ.129.ſub n.8.l.1.per textum vbi Doctores omnes in l.Titio centum.§.Titio genero ff. de condict.& demonſtrat.Crauett. conſ.288. num.5.verſ.Quarto principaliter Gratian.diſceptat. 49.num.28.lib 1.Monter.deciſ.36.n.39.* Niſi legatum non vxoris, ſed tertij contemplatione relictum ſit *vt in caſu leg.fideicommiſſ. §.interdum ff. de legat.3.*

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſi finita abſque culpa emphyteuta melioramenta a directo domino repetit.*
2 *Melioramenta repetit emphyteuta emphyteuſi ſine culpa, finita etiam ſi pacto conuentum ſit, quod res emphyteotica meliorata Domino reuertatur tempore,vel generatione finita.*
3 *Emphyteuta finita emphyteuſi per generationem, vel tempus repetit quoſcunque ſumptus neceſſarios ad quos de iure non teneretur.*
4 *Expenſæ ad quas emphyteuta tenetur,vel non,quæ ſint remiſſiuè.*
5 *Melioramenta repetit emphyteuta inhibitione, & prohibitione domini non obſtante finita emphyteuſi per generationem,vel tempus.*
6 *Inhibitio quando operetur,quod poſſeſſor meliorationes non repetat.*
7 *Emphyteuta meliorationes non repetit, ſi a domino fuerit inhibitus nè faceret poſt litem conteſtatam, vel tempore quò ſperatur emphyteuſim finiri.*
8 *Emphyteuta melioramenta,an recuperet ſi conſulto ſciens dominum pauperem,& non ſoluendo eceſſiua fecerit.*
9 *Melioramenta ab emphyteuta facta iuxta natura contractus emphyteotici, emphyteuſi quoquomodo finita à domino non repetit.*
10 *Melioramenta non repetit emphyteuta a domino, ſi pacto cum eo cautum ſit,quod qualitercunq; emphyteuſi finita ad dominum directum melioramenta pertineant.*
11 *Emphyteuta non repetit melioramenta a domino emphyteuſi per generationem,& abſque culpa finita ſi pacto conuentum ſit,quod emphyteuſis certo modo,& ad certam ſummam melioretur.*
12 *Emphyteuta, qui per pactum domino promiſit emphyteuſim ad certam ſummam, vel modum meliorare poteſt cogi per dominum ad conuentas meliorationes implendum, vel ad intereſſe condemnari.*
13 *Emphyteuſis quando penſio fructibus cum reſpondet in dubio, potius locationis contractus iudicatur.*
14 *Melioramenta non perdit emphyteuta, quoquomodo emphyteuſi finita,etiam per culpam, quando emphyteuſis potius locatio,quam emphyteuſis ſit.*
15 *Melioramenta ab emphyteuta facta poſt litis cõteſtationem ſuper caducitate quia in mala fide eſt non repetit ſecus ſi ante litem conteſtatam.*
Poſſeſſor male fidei,& poſt litem conteſtatam melioramenta non repetit.
Mala fides reſultat ex litis conteſtatione.
16 *Poſſeſſor male fidei repetit melioramenta neceſſaria.*
Emphyteuta repetit melioramenta neceſſaria facta poſt litis conteſtationem ſuper caducitate,& poſt malam fidem.
17 *Poſſeſſor male fidei, an recuperet melioramenta vtilia.& n.18.*
Emphyteuta,an repetat melioramenta vtilia facta poſt malam fidem, & litis conteſtationem ſuper caducitate num.17.& 18.
19 *Emphyteuta poſt litis conteſtationem ſuper caducitate,vel male fidei poſſeſſor,an recuperet meliorationes voluptarias poſt malam fidem in re factas,& num. 20.*
21 *Emphyteuta ammictit omnia melioramenta facta, poſt ſententiam ſuper caducitate prolatam.*
22 *Augmentum alluuionis ad emphyteutam pertinet, quo ad vtile dominium.*
23 *Alluctionis augmentum domino directo, competit. quoquomodo finiatur emphyteuſis, etiam per culpam.*
24 *Augmẽtum ſiue prædium;aut res vnita emphyteuſi vel feudo induſtria, & ſumptu emphyteutæ, vel feudatarij ſi talis ſit, quæ per ſe ſtare poſſit non dicitur vnita,nec domino directo deuoluitur quoquomodo ad eum deuoluatur emphyteuſis, vel feudum.*
25 *Iuriſdictio emphyteutæ induſtria, quæſita, quoquomodo emphyteuſi domino deuoluta domino nõ acquiritur, ſed pro ipſo emphyteuta remanet.*
26 *Augmentum ſeparabile, & quod de per ſe ſtare poteſt non auget rem cui accedit.*
27 *Augmentum ſeparabile, & quod de per ſe ſtare poteſt auget rem cui accedit, & ei vnitur ſi conſtet fuiſſe deſtinatum ad perpetuum vſum rei cui accedit,*
28 *Seruitus per emphyteutam quæſita in re emphyteutica,*

Digitized by Google

teutica, an domino acquiratur re ad dominum deuoluta.

29 *Emphyteuta repetit expenſas factas cauſa fructuũ colligendorum illius anni quo cogitur emphyteuſim domino dimittere.*

30 *Emphyteuta cadens ab emphyteuſi propter culpam melioramenta perdit.*

31 *Emphyteuta cadens ab emphyteuſi propter culpam non ammittit, melioramenta, quæ emphyteuta emit à conductore, tempore quo emphyteuſis recepit.*

32 *Emphyteuta propter eius culpam, & caducitatem emphyteuſim amittens, an perdat melioramenta, & ædificia magni valoris, & n.33.34.*

34 *Verbum emponegmata, quid importet.*

35 *Emphyteuta caducitatem incurrens omnia melioramenta amittit etiam ſi magna ſint, ſi a principio conceſſionis conuentum ſit emphyteutam vltra certam ſummam expendere non poſſe.*

36 *Electio eſt domini directi in caſu quo emphyteuta meliorationes repetit, an velit earum extimationem ſoluere, vel permittere, quod emphyteuta abradat.*

Amplia etiam ſi pacto à principio contrario conuentum ſit num.37.

38 *Melioramentorum extimatio, an fieri debeat ſecundum opus dirutum, & rudera ab edifitio ſeparata, an vero ſecundum edifitium completum.*

39 *Melioramentorum extimatio in vrbe exiſtentium, nunquam fit ſecundum valorem ruderum, ſed ſecundum opus perfectum.*

40 *Ciuitas non eſt deformanda ex edificiorum dirutione.*

41 *Retentio competit emphyteutæ rei emphyteuticæ, quouſque de melioramentorum extimatione ſibi ſatisfiat.*

Retentio competit pro melioramentis, n.41.

42 *Retentionis exceptio ex cauſa melioramentorum, opponitur etiam in exequutione ſententiæ.*

43 *Fideiuſſio de non liquidis, an tollat retentionem rei, ex cauſa melioramentorum, & quando & num. 53.*

44 *Termino ad liquidandũ dato parti, & elapſo tollit retentionem, & quando, & nu 51.*

45 *Termini plures dantur in cauſa liquidationis.*

46 *Reſtitutiones conceduntur in cauſa liquidationis.*

47 *Liquidationis iuditium ſuos terminos, & inſtantiam habet.*

48 *Liquidationis iuditium diuerſum eſt a principali.*

49 *Reſtitutiones in cauſa liquidationis an concedantur ſi fuerint conceſſe in cauſa principali.*

50 *Capitula conſimilia præſentata in cauſa principali ad probandum melioramenta, an admittantur in cauſa liquidationis, & quid ſtante proteſtatione.*

52 *Fideiuſſio de non liquidis an tollat retentionẽ bonorum ex cauſa dotium mulieri, vel eius ſucceſſori competentem.*

54 *Melioramenta à bone fidei poſſeſſore non recuperantur niſi per retentionem.*

55 *Emphyteuta nè dum per retentionem ire melioramenta recuperat, ſed etiam iure actionis poſt rem reſtitutam. nu.56.*

Idem in conductore Marito Hærede grauato vſufructuario Vaſſallo negotiorum geſtore Prælato, & ſocio. nu.55. & ſeq.

56 *Meliorationes, qui fecit vti dominus, licet aliquo caſu reuocabilis, quia habuit animum obligandi alium, eas repetit, ne dum per nudam rei retentionem, ſed per actionem, & repetitionem poſt rem traditam.*

57 *Melioramenta a bone fidei poſſeſſore repetũtur poſt rei reſtitutionem actione in factum ex æquitate l. ſi me, & Titium ff ſi cert. pet.*

58 *L. ſi me. & Titium ff. ſi certum petat. ſubuenit in ſubſidium, quando quis omni alio iuris remedio caret alias ſecus.*

59 *Melioramenta neceſſaria, an iure actionis poſt rem reſtitutam recuperet bone fidei poſſeſſor.*

60 *Melioramenta, & expenſæ factæ per poſſeſſorem bone fidei iudicis auctoritate, vel iuſſu repetuntur poſt rem reſtitutam.*

61 *Emphyteuta, qui ſponte rem melioratam domino reſtituit, vt ab annua cannonis præſtatione ſe liberaret melioramenta amittit, & nullo caſu repetit.*

62 *Melioramenta debentur iuxta id quod minus eſt, & ità extimanda.*

63 *Melioramenta emphyteutæ, & vaſſallo debentur inſpecto tempore reſtitutionis rei, & non id quod minus eſt 64.65. ſeq.*

Idem in poſſeſſore maioratus. Grauato reſtituendo, marito, & ſimilibus nu.63. 64.65. ſeq.

64 *L. in fundo ff. de rei vendic. an procedat tantum in bone fidei poſſeſſore, & non in domino meliorante, & num. 65. & ſeq.*

Melioramenta facta à domino rei licet quandoque reuocabili, an debeantur habito reſpectu, ad id quod minus eſt, vel non. & nu.65. & ſeq.

66 *Melioramenta cum fructibus ante litem conteſtatã compenſat bone fidei poſſeſſor.*

67 *Melioramenta cum fructibus non compenſat emphyteuta vel vaſſallus, & nu.68. & ſeq.*

68 *Melioramenta cum fructibus non compenſat, qui ea iure dominij in refecit, licet reuocabilis dominus quandoque reddi poſſet vt eſt hæres grauatus poſſeſſor maioratus, Maritus Prælatus. lim. n.63. & ſeq.*

Vel ſi haberet dominium vtile, vt emphyteuta, vaſſalus, liuellarius, ſuperficiarius, vſufructuarius, Conductor, legatarius, cui iniuncta eſt reſtitutio legati, vel aliter iure proprio fructus percipiat n.68.

69 *Emptor rei dotalis à marito eamque melioranſ, ſi ab vxore ſoluto matrimonio res vendicetur non compenſat melioramenta cum fructibus ex re perceptis viuente marito alienante, quid matrimonio contracto more latinorum. n.70.*

L. ſumptus ff. de rei vendicatione non procedit, quando fructus tempore quo à poſſeſſore percepti ſunt de iure ad eum non pertinebant, qui nunc fundum petit n.69. & 71.

71 *Emptor aduentitiorum filij a patre ſi rem meliorauit non compenſat melioramenta cum fructibus perceptis patre alienante viuente, ſi res a filio poſt mortem patris ab emptore reuendicetur.*

72 *Melioramenta cum fructibus compenſat dominus rei, quando titulus eius ad non titulum reduceretur, vel aliter irritum redderetur.*

Titu-

73 *Titulus quando reducitur ad non titulum vna cùm fructibus ſit rei reſtitutio.*

74 *Melioramenta non compenſantur cum fructibus melioramentorum etiam à bone fidei poſſeſſore.*

Fructus melioramentorum ſemper ſpectat ei qui melioramenta fecit nu. 74.

75 *Malæ fidei poſſeſſo, an compenſet melioramenta cũ fructibus a melioramentis perceptis, nu. 76.*

ARGVMENTVM.

Melioramenta, & magni ſumptus, qui nõ concernunt conſuetam meliorationem emphyteuſis, an emphyteutæ, vel domini ſint re ad dominum ex caducitate deuoluta, & de materia meliorationum emphyteuſis.

RESOLVTIO XIV.

VT plenius (concluſiue tamen) de melioramentorum ratione excuſſum ſit, quatenus ex propoſitæ dubitationis materia differendum ſe offert plures caſus diſtinctè duximus conſtituendos.

1 Primus caſus eſt quando † emphyteuſis meliorata, tàm Eccleſiaſtica, quam ſecularis abſque emphyteutæ culpa finitur, & in manus directi domini reuertitur, veluti ſi ex lapſu temporis, conceſſionis ex forma, & tenore inſtrumenti, & cõuentionis, vel per generationẽ finitam, tunc ad ipſum emphyteutam, ſeu eius hæredes melioramenta, ſeu earum exiſtimationem pertinere, & domino directo non acquiri dixerunt *Bald. & Aug. in fine per illum textum in l. Senatus §. Marcellus ff. de l. 1. Bald. in l. in rem §. ſignum. ff. de re iudicat. & in l. ſi. §. ſi. verſ. pone, quod iſte empt. n. 7. C. commun. de leg. & in l. 2. C. de reiuend.* vtrobiquè dicens ita de conſuetudine ſeruari, & in *Authen. excipitur col. 1. C. de bon. quæ liber.* vbi addit, quod iſta opinio naturalem habet æquitatẽ. *Bart. Bald. Caſtrenſ. & alij in l. penult. ff. loc. Caſtr. Iaſ. & Dec. n. 14. in Auth. qui rem C. de ſacroſant. Eccleſ. Iaſon. in l. 2. n. 27. & nu. 32. C. de iure emphyteot. latè Cuma. conſ. 57. incip. Monaſterium nu. 6. Alciat. conſ. 176. n. 8. Gozad. conſ. 20. in fin. Dec. conſ. 518. col. 2.* qui dicit hãc communem, & ab ea in iudicando, & conſulendo non eſſe recedendum *Paul. de Caſtr. conſ. 237. primo videndum col. fin. n. 4. vol. 1. & conſ. 270. viſo puncto col. 3. verſ. ſed circa prædicta. vol. 2. Alber. Brun. in tract. de augmento concluſ. 20. Roland. conſ. 29. n. 16. lib. 1. Borell. in ſumma deciſ. tit. 33. nu. 221. volum. 1. Cagnol. in l. ſi quis maior num. 52. C. de tranſact. Pinell. in l. 2. C. de reſcind. vend. p. 2. cap. 3. n. 7. Burſ. cõſ. 76. n. 36. conſ. 80. n. 35. Gama. dec. 22. Card. Seraſin. dec. 1496. n. 1. Bero. quæſt. familiar. 19. Caualcan. deciſ. 36. num. 77. & dec. 39. n. 25. lib. 3. Clar §. emphyteuſis q. 45. & §. feudum q. 88. Amic. de iure emphyteot. q. 73. Vinc. de Franc. deciſ. 191. nu. 1.* vbi dicit tunc emphyteutæ, vel hæredibus ſoluendum prætium ipſarum meliorationum. *Alexand. conſ. 126. col. 2. lib. 3. Surd. conſ. 155. nu. 15. & deciſ. 78. nu. 3. & n. 19. Menoc. de recuper. poſſ. remed. 15. n. 502. Facbin. controuer. iuris lib. 1. cap 92. Franciſc. Caldas de Pereir a de nominat. emphyteuſ. lib. 2. q. 18. n. 30. & lib. 4. cap. 10. nu. 48. & de emption. & vendition. c. 27. num. 28. Ioſeph. Ludouiſ. concl. 12. verſ. ſi igitur de melioramentis, & dec. Peruſin. 34. & 117. Rota Romana in nouiſſ. dec. 186. n. 1. p. 2. & deciſ. 312. n. 2. lib. 2. Ricci collect. 2128. 150. & 667. Ant. Faber. in ſuo C. lib. 4. tit. 43. defin. 24. Garſia de expenſ. cap. 12. n. 84. Marta de iuriſdict. p. 1. cap. 33. n. 126. Treutacinq. var reſol. lib. 3. de iure emphyt reſol. 9. Molin. de contract. diſput. 463. num. 2. Mantica de tacit. & ambig. conuention. lib. 22. tit. 2. num. 53. Gargiar. patrocin. 30. n. 3. Scrader de feud. p. 2. p. 9. principal. ſect. 2. n. 20. & ſeq. Roſental. de feud. c. 10. concl. 43. n. 35. 36. 37. & ſeq. Claud. Bertazol ad Patrem conſ. 514. & Bertazol. in ciuilibus conſ. 85 num. 30. Panciroł. conſ. 1 nu. 92. Petr. de Greg. de conceſſ. feud. p 1. q. 11. n. 6. Gail. lib. 2. obſeru. 121 n. 15 Carpan. ad ſtatut. Mediolan. cap. 400. lib. 2. num. 34. 72. Card. Tuſc. concl. 225. littera. E. Rebuff. in l. impenſe ff. de verb. ſignif. verſ. 9. emphyteuta Bardellon. conſ. 23. n. 13. 14. l. 1. & conſ. 64. n. 4. lib. 1. Aluar. Velaſc. de iure emphyt. q. 25. n. 6. & ſeq.* qui retenta illa communi reijcit *Cumanum dicto conſ 57 col 1. in fine*, qui pungit dicendo rationem prædictam melioramentorum non militare in emphyteuſi, cuius natura eſt fructus penſioni non correſpondere, ſed pro ea minimam penſionem ſolui, & ex natura contractus recepit rem emphyteuta ad meliorãdum. *Menoc. conſ. 817. n. 8.* vnde videretur emphyteutam nullo caſu melioramenta poſſe repetere ex *Bal. in l. 1. C. de iure emphyt. n. 5.* qui dicit, *quod Bald. dicto loco* non benè loquitur.

Prædictam concluſionem ampliando. Primo

2 procedere dicunt, etiam † ſi in contractu emphyteotico expreſſa lege contrahentium cautum ſit, quod emphyteuta rem meliorem faciat, ſeu quod res emphyteotica meliorata domino reuertatur, etiam, quòd res illa detur in emphyteuſi pro minima penſione ad meliorandum, nam huiuſmodi clauſulis non obſtantibus poterit eo caſu emphyteuta melioramenta repetere quia verba illa nõ mutant iuris diſpoſitionem cum ſit expreſſio eius, quod tacitè ipſi contractui emphyteotico, inerat *arg. l. non rectè. C. de fideiuſſ. l. qui mutuam ff. mandati*, ita *Pinell. in l. 2. C. de reſcindend. vendit. p. 2. cap. 3. num. 10. Paul. de Caſtr. cõſ. 270. col. 3. ad finem vol. 2. Velaſc. de iure emphyt. q. 25. num. 7. Garſ. de expenſ. c. 6. nu. 12. Surd. deciſ. 300. nu. 21. 22. Burſ. conſ. 76. ſub nu. 36. Caualcan. dec. 32. nu. 48. part. 2. Franciſc. Caldas de Pereira de empt. & vendit. cap. 27. num. 23.* licet contrarium videantur ſentire *Afflict. in cap. 1. §. 51. Vaſſallus num. 6. luc. ſiuitur lex Mantua conſ. 334. n. 4. Greg. Lopes l. 24. tit. 8. p. 5. Gloſ. fin. citando Bal. in l. Colonus lect. 2. ad finem. ff. locati*, qui dicunt, quòd ſi res datur ad meliorandum reuertitur res ad dominum liberè cum melioramentis *poſt Velaſc. & Pinell. Molin. de contract. diſput. 463. ſub num. 1.* qui *ſecundum Garſ. d. n. 12.* in conductore loquuntur, qui ad nullas meliorationes tenetur de natura contractus.

3 Am-

3 Amplia ſecundo quod † emphyteuſi finita nō
per culpam,ſed per generationem, vel tempus
inſertum poteſt emphyteuta, petere, nè dum
melioramenta, aut earū extimationem, ſed etiā
repetere poteſt quoſcunque ſumptus neceſſarios
factos in re emphyteotica, dùm tamen tales ſint
ſumptus, qui de iure ad ipſum emphyteutam nō
pertineant *Iaſon. in l. 1. ſuper Gloſ. 3. ad finem C.
de iure emphyt. & melius in l. 2. eod. tit. n. 32. Alua.*
4 *Velaſc. de iure emphyteut. q. 25. nu. 8.* Et quæ † ſint
impenſæ ad quas emphyteuta tenetur, vel non
*dixit Aluar. Velaſc. de iure emphyteut. q. 26. per to-
tam Caldas Pereira de iure emphy. libr. 2. q. 18. à n.
41. vſque ad num. 52. Molin. de contract. diſput. 456.
Gama deciſ. 301. idem Molin. diſput. 463. n. 5. Roſen-
tal. de feud. cap. 10. concl. 43. num. 62. vbi addictio
litter. B B B.*

5 Amplia tertio procedere † quàmuis per domi-
num fuerit inhibitū emphyteutæ, nè meliorationes
nes faciat, & proteſtetur ſe non ſoluturū melio-
rationes in poſterum per ipſum emphyteutam
fiendas, quia cum tunc iure contractus, emphy-
teuta meliorationes faciat, in nihilum obſtat in-
hibitio, & proteſtatio domini quin emphyteuta
in caſibus prædictis meliorationes, ſeu earum
extimationem repetat *§. ſcire Authen. de non alie-
nand. Aluar. Velaſcb. de iure emphyteut. q. 25. nu. 9.*
6 qui dicit † *textum in l. fin. C. de neg. geſtis*, vbi notat
Salicetus quòd non repetat, quis meliorationes,
quas domino contradicente, & inhibente fecerit
procedere, quando actus ſola voluntate prohibē-
tis, & proteſtantis efficeretur illicitus. *ex Bal. in l.
non ſolum §. morte num. 42. vbi Anton. Rube. num.
402. ff. de noui oper. nuntiation. Tiraquel. de retract.
conuentional. §. 7. Gl. 1. n. 5. in fin. Boer. dec. 47. Gar-
ſia de expenſis cap 6. ſub n. 9. Molin. de contract. di-
ſput. 463. n. 3. Canter. var. reſol. lib. 3. cap. 6. nu. 30.
31. Sforz. de reſtitut. q. 47. art. 6. nu. 29. ſequent.* ſe-
cus ſi iure cōtractus, & conuentionis geſtum eſt,
tunc enim non ita, ſed eſt locus repetitioni pro-
teſtatione non obſtante. *Gratian. diſcept. 193. Ro-
ſental. de feud. c. 10. concluſ. 43. n. 83. & ſeq. Marzar.
de fideicomm. p. 3. q. 66. Carocc. de locato. tit. de ex-
penſ. n. 37. Amic. de iure emphyt. q. 74.* (quidquid in
alia materia operetur prædicta inhibitio *Flor. de
Sancto Petro conſ. 1. n. 11. & ſeq. Card. Tuſc. concl.
180. littera M. Muta deciſ. 51. num. 20. Gratian. di-
ſcept. 193. Boer. dec. 44. Magon. in Florentin. dec. 51.
n. 8. & in Lucen. dec. 81. Capic. dec. 17. Vinc. de Frāc.
dec. 112. Gail. obſer. 12 lib. 2. Coſta de ration rata q.
81. num. 3 Carpan. ad ſtatut. Mediolan. c. 400. num.
113. vol. 2. Caneer. variar. reſolut. lib. 3. cap. 6. num.
12. & ſeq.*)

Quam proximam ampliationem duobus mo-
dis limitat. *Velaſc. dicta p. 25. n. 10. & Molin. de cō-
tract. diſp. 463. n. 3. Amic. de iure emphyt. q. 74. n. 9.*
7 *& ſeq.* Primo † niſi emphyteutæ iudicialiter,
vel extraiudicialiter facta ſit nuntiatio, nè melio-
rationes faciat poſt litem motam & ceptam, vel
etiam ſi facta ſit nuntiatio tempore quo ſperatur
emphyteuſim finiri, quia forte emphyteuta, qui
tertia perſona ſit in cōceſſione comprahenſa ſe-
nex vel valetudinarius, ſit, quia tunc non repe-
tuntur melioramenta ſtante domini inhibitione,
legitime namque, & iure facta denuntiatione re-
petitionem impenſarum impedit etiam in ca-
ſibus in quibus alias ea non obſtante repetitio
concedebatur *per text. in l. aut ſi ante denuntiatum
31. ff. de rei vendicat. quem expēdit. Boer dec. 44. nu.
8. cum Gl. prima ibidem* quod intellige niſi neceſſa-
ria ſint *Gratian. diſceptat. 193. n. 14. & ſeq.* Secun-
8 do † niſi emphyteuta ex dolo conſulto ſciens di-
rectum dominum non eſſe ſoluendo, puta quia
pauperem ecceſſiua fecerit melioramenta, tūc ſi
emphyteuta abſq. leſione prioris ſtatus rei poteſt
meliorationes tollere, & ei id permictitur, aut ſi-
ne rei detrimento fieri nequit, & ea amictere pu-
tat *Velaſcus* cū iniquū ſit ex ſuo dolo emphyteu-
tam commodum ſentire debere. *ex l. in fundo ff. de
rei vend. vbi Barthol. nu. 8. Tiraq de retract. conuen-
tional. §. 7. Gloſ. 1. n. 5. 6. Garſia de expenſ. cap. 6. nu.*
11. & videndus circa hoc *Frācb. dec. 110. Menoch.
de recup. poſſeſſ. remed. 15. n. 523. poſt Alberic. in l.
intra vtile. §. 1. de minor. Rebuff. in l. vnica. n. 4. C. de
ſent. quæ pro eo quod intereſt. Ricc. dec. Curiæ Archie
piſc. Neapol. 229. num. 5. lib. 3. Magon. in Lucenſ. de-
ciſ. 33. num. 27. 28. 29. Velaſquez dicta qu. 25 num.
10. Gama deciſ. 310. nu. 1. Pinell. in l. 2. C. de reſcin-
dend. vendit. par. 2. numer. 5. Molin. Theolog. de con-
tract. diſput. 463. num. 3. Barboſ. in l. diuortio §. ſi. p.
1. n. 75. ff. ſolut. matrim. Scrader. de feudis par. 2. 9. p.
principal. ſectio. 2. à n. 86. & ſequen. Roſental. de feud.
cap. 10. concluſ. 43. Carroc. de locat. tit. de expenſis
nu. 42. Mangil. de imputat. q. 136. num. 34. Carpan.
ad ſtatut. Mediolan. c. 400. n. 142. & ſequent. vol. 2.
Franc. Caldas de Pereira de empt. & vendit. c. 27. n.
65. Meno. conſ. 689. n. 3. lib. 7. Amic. de iure emphyt.
q. 74. nu. 10.*

Reſtringitur tamen Primo, quòd in primo ca-
9 ſu ſupra dictum eſt non procedere † in modicis
meliorамentis, & impenſis in re emphyteotica
factis iuxta naturam contractus emphyteutici,
cum cōſtitutus ſit contractus huiuſmodi, vt res
melioretur, & conſeruetur, nam etiam quod res
abſquè culpa ad dominum deuoluatur, nullate-
nus dominus aſtringitur ad earum pretij reſtitu-
tionem emphyteutæ, ſed acquiruntur domino,
quam declarationem, & reſtrictionem *admittunt.
Pinell. in l. 2. C. de reſcindenda vendit. par. 2. cap. 3.
num. 9. Paulus de Caſtro conſ. 270. col. 3. verſ. ſi vero
parua. vol. 2 refert & ſequitur Aluar. Velaſc. de iure
emphyt. q. 25. ſub n. 12.* vbi ampliat idem procede-
re in feudalibus *Garſi. de expenſis. cap. 14. num. 12.
Caldas Pereira de iure emph. lib. 2. q. 18. n. 40. Mo-
lin. de contract. diſput. 456. n. 1. & ſeq & diſput. 463.
n. 4. Gama. deciſ. 22. Scrader. de feud. p. 2. p. 9. princ.
ſect. 2. n. 69. Roſental. de feudis c. 10. concl. 43. n. 85.
Caroc. de locat. tit. de expenſ. nu 45. Amicus de iu-
re emph. q. 73. n. 11.*
10 Reſtringitur ſecundo niſi † pacto a principio
inter dominū, & emphyteutā conuentū ſit, quod
qualitercunque emphyteuſim finita ſit ad domi-
num directum melioramenta pertineat *Iaſon. in
l. 2. n. 18. C. de iure emphyt.* hinc valere pactū quod
caſale in emphyteuſim datum reuertatur ad Ec-
cleſiam cum domibus quæ ibi edificabuntur. *di-
xit Bart. in l. iubemus §. ſane num. 1. 2. C. de ſacro-
ſanct. Eccleſ.* cuius Doctrinam à nomine quē vide-
tit

Digitized by Google

rit improbatam teſtatur *Velaſc. dicta q.25. n. 18.* iuxta quod dicit accedere diſpoſitionem *l. Regiæ 24. tit. 8. par. 5. ibi, qua luz eſſe delo ſuyo, & ita cenſuit Rota in vna Romana Saluiani interdicti 20. Ianuarij 1611. ſub reuer. D. P. Vbaldu relata per Farinac. deciſ. 294. num. 7. par. 1. tit. 1. Gama deciſ. 41. num. 7. dec. 333. Ioſeph. Ludouic. Scap. Riminal. Iun. Peregr & Meno. per Teſt. ai. alleg. 1. num. 184. Scrad. de feud. p 2. p. 9 princ. ſect. 2 n. 61. Pariſ. Curt. Rnin. per Carroc. de locat. tit. de expenſ. nu. 44. Carpan. ad ſtatut. Mediol. cap. 400 nu. 78. vol. 2.* & quãuis *Velaſc.* dicto loco *n. 19.* quodammodo ſenſerit reſtrictionem prædictam procedere, quoniam verbis expreſſis conuentum fuerit inter dominum. & emphyteutam, quod finita emphyteuſi melioramenta ad dominum directum pertineant ſine vlla ſatisfactione, & quod tunc emphyteuta redet melioramenta, nec per dominum deberetur illi extimatio, ſecus ſi ſimpliciter conuentum fuerit, vt finita emphyteuſi res cum omnibus melioramẽtis reuertatur ad dominum, etiam, quod adijciatur dictio libere, nempè liberè reuertatur ad dominum vtique nihilominus eſſet ſoluenda emphyteutæ earum extimatio per dominum prætextu quod verba generalia non debeant, ità intelligi, vt emphyteuta ſua melioramẽta omnino perdat vnà cum earum extimatione. Item ad excludendum coniecturam donationis, ſecundum quæ aliquando vidiſſe iudicatum in Senatu Luſitano teſtatur *Idem Molin. de contract. diſpu. 463. ſub nu. 1. Franc. Caldas de Pereira de emp. & vend. cap. 27. n. 21.* tamen apud me id abſolutum non eſt, quamuis ſentiam, ita expreſſe practicare ſatis cauteloſum, & vtile eſſe licet nõ neceſſariũ imò idem *Velaſc. d. num. 19.* in fine pro mea opinione teſtatur, nuper iudicatum contrarium in vtroque Senatu magis ſequendo verborum latitudinem, quam iuris, vel æquitatis rationem, & ſequitur *Mulin. dicta diſp. 463. nu. 1.* & latè cum iſta reſidet *Amic. de iure emphyt. q. 75. per totum.*

11 Secundus eſt caſus principalis quando † emphyteuſis meliorata eſt ex ſpeciali pacto, & neceſſitate conuentionis initæ à principio cum domino, nempe quia cõuentum ſit, vt domus, vel fundus emphyteoticus certo modo, & eũ certis ſumptibus ab emphyteuta edificetur, vel plantetur vinea ad certam quantitatem, & certum modũ, vel ſi conuentã ſit non vltra certã ſummã impendi finita, eo caſu quomodolibet emphyteuſi, ſiue per tempus, ſiue per culpam, quia meliorationes huiuſmodi ex neceſſitate conuentionis tunc fiunt, non repetit emphyteuta, ſed ad dominum pertinent, cum prædicta conuentio, & pactũ loco partis pretij habeatur, *ad tex. in l. fundi partem ff. de contrahend. empt. cum concordantibus.* & ita cenſere modernos gallos, *dixit Iaſon. in l. 1. num. 26. & in l. 2. num. 32. C. de iure emphyt. Pinel. in l. 2. C. de reſcinden. vend. p. 2. c. 3. n. 10. Velaſc. de iure emph. q. 25. n. 1. quibus dicit accedere diſpoſitio-*
12 *nem leg. Regiæ. l. 4. tit. 77. §. 32. in fine.* Ea † ratione potiſſima, quia ex vi conuentionis poterat emphyteuta cogi per dominum ad conuentas meliorationis impiendum, vel ad intereſſe condemnari. *Io. Garſia de expenſis cap. 6. n. 13. Vincen. de Franc. deciſ. 191. nu. 13. in fi. Caldas Pereira de iure emph. lib. 2. q. 18. n. 51. & lib 4. c. 10. n. 50. in fi. & de empt. & vend c. 27. n. 22. Gama dec. 41. 333. n. 34. & dec. 339. Ricci collect. 2128. Rota Rom. in nouiſ. deciſ. 208. p. 2. lib. 2. & dec. 312. num. 3. ead. p. 2. Camill. Borel. in ſumma dec. tit. 33. n. 226. vol. 1. Caual. dec. 32. n. 48. p. 2. Mol. de cõtract. diſp. 456. n. 2. in fi. & diſp. 463. nu. 1. Scrader. de feud. p. 2. p. 9. princ. ſect. 2. n. 63. 64. 65. Roſent. de feudis c. 10. cõcl. 43. n. 79. 80. & ſeq. vbi addict. Card. Seraph. deciſ. 1496. Carroc. de locat. tit. de expenſ. n. 54. & tit. de melioramen q. 2. nu. 47. Caualcan. dec. 16. nu 33. p. 2. Cagnol. in l. 2. C de pactis inter emptorem & venditor. nu. 175. in fin. Carpan. ad ſtatutum Mediolan. cap. 400. num. 77. 79. volum. 2. Cancer. var. reſol. lib. 3. c. 6. num. 75. 76. & ſeq. Auctor. damnatus in conſuctud. Pariſienſ §. 1. Gloſ. 5. num. 96. Honded. conſ. 51. nu. 40. lib. 1 Amicus de iure emphyteot. qu. 75. in princip.*

Tertius caſus eſt habita conſideratione ad penſionis conſtitutionem in emphyteuſi factam,
13 quæ † ſi legitimũ modũ ceſſerit præter notiſſimos terminos, & naturam emphyteuſis, vt quia fructibus penſio correſpondeat, & eſſemus in dubio, an potius emphyteuſis, vel alius contractus ſit ſecundum veriorem opinionem, quia tunc emphyteuſis potius locationis naturã aſſumit. *Doct. communiter, & Iaſ. n. 35. 36. in l. 1. ff. de iure emphyteot. Bal. in c. litteris nu. 5. de dilation. Ant. de Burgos in c. cum cauſa. num. 14. de empt. & vend. Alex. conſ. 12. lib. 1. Barbat. conſil. 13. ex nu. 23. lib. 2. Lauren. Siluan. conſ. 47. num. 3. 4. 5. Aluar. Velaſc. de iure emphyt. quæſt. 1. num. 8. 9. & ſeq. Natta conſ. 49. n. 16. conſ. 114. n. 4. Garſi. de expenſ. cap. 6. ſub num. 23. Neuizan. conſ. 92. nu. 12. 45. Cagnol. in l. 2. n. 202. C. de reſcindend. vend. Rota Rom. dec. 564. p. 1. in n uiſ. & dec. 539. n. 7. p. 3. Clarus §. emphyteuſis q. 1. Rodoric. de annuis reddit. lib. 2. q. 22. nu. 60. Cephal. conſ. 9. num. 12. Roland. conſ. 96 num. 25. l. 1. Surd. conſ. 537. n. 3. 4. & dec. 198. nu. 1. Bero. q. familiar. 14. Ioſeph. Ludouic. concluſ. 12. verſ. tamen contrarium. Oſcaſc. dec. 52. n. 8. Gabr Pereira de Caſtro in dec. ſupremi Senatus Portugalliæ 37. numer. 10. Menoch. lib. 3. præſump. 105. n. 5. 6. & conſ. 929. n. 12. 13. lib. 10. Grat. diſcept. 351. n. 13. & diſcept. 460. nu. 50. 51. 52. Viu. dec. 500. num. 3. 4. Cartar. dec. 15. num. 15. Seſſa deciſ. Arag. 33. num. 14. 15. 18. 19. lib. 1. Vincen. de Franc. dec. 235. nu. 2. Magon. in Lucenſ. dec. 12. nu. 5. Teſaur. dec. 20. nu. 5. Fontan. de pactis dotal. clauſ. 4 Gl. 18. p. 1. n. 29. Card. Seraph. deciſ. 272. num. 2. 3. dec. 794. nu. 3. 4. 5. deciſ. 546. num. 3. Mantica de tacit. conuent. lib. 5. tit. 2. nu. 30. vol. 1. & lib. 22. tit. 2. nu. 9. & ſequ. vol. 2. Maſcard. de probat. concl. 251. n. 9. Card. Tuſch. concl. 152. n. 12. 13.*
14 *litter. E.* quacunque † ex cauſa amiſſa, tunc tali emphyteuſi ad dominum cum meliorationibus non deuoluitur, ſed pro emphyteuta remanent *Alciat. in l. 2. in princ. num. 22. ff. ſi certum petatur Velaſc. de iure emphyt. q. 25. nu. 30. Coſta in memoral. verb. emphyteuta Burſ. conſ 23. nu. 30. ex Bero. conſ 93. in princip. Roland. conſ. 28. lib. 1. Riminal. conſ. 212. nu. 30. lib. 2. Caſtrenſ. conſ. 270. vol. 2. Ioſeph. Ludouic. concluſ. 12. verſ. ſi autem penſio Ant. de Burgos in cap. cum cauſa num. 14. de empt. n. & vend.*

vend. latè Barboſ. in leg diuortio §. final.par.1.num. 70.ff. ſolut.matrim.fol.567.Carpan. ad ſtatut. Mediolan.cap.400.nu.84.volu.2.

Quartus caſus eſt habita conſideratione ad bonam,vel malam emphyteutę fidem,& temporis habilitatem, in quo emphyteuta melioramēta,& ſumptus in re fecerit eum diſtinctione tēpo-
15 rum,& melioramētorum ſpecie. Etenim† ſi poſt incurſam caducitatem ante litem conteſtatam fecerit emphyteuta non amictet, ſed ſi poſt litem conteſtatā emphyteuta ſumptus in re emphyteotica fecęrit,ſecundum vna opinione videtur dicēdum emphyteutam non amictere , prætextu quod ex litis conteſtatione non reſultat,uiſi mala fides præſumpta *ex Felin.in cap.illud n.10. de præſcrip. Bald.de pręſcript.in 3.p.6.p.n.34.Garſ. de expenſ.c.6.n.2.3.& c.23.nu.13.Magon.in Lucenſ.dec. 81.n.25.verſ.comprobatur.*

Sed ſecundū veriorem,quia poſt litem conteſtatam quilibet conſideratur malefidei poſſeſſor. *l.ſin autem §. in repetita ff.de rei vendit.vbi notabilis Gloſa in verbo conteſtatam* , inquit quod poſt litem conteſtatam poſſeſſor in tantum conſtituitur in mala fidem ,vt prædo reſultet,& æqualiter cum prædone reputatur,cum qua Gloſa tranſeūt *ibi Bartbol.Alberic.& alij in l.ſed ſi lege §. ſi ante litem ff.de pet. hæred.l. 2.vbi Baldus C. de fruct.& litium expenſis Bartbol.n.5.Salic.nu.6. Garſ.de expenſis cap.23.n.* 14.qui dicit hoc intelligi quando reus ex actis, nè dum ex nuda litis conteſtatione potuit cognoſcere rem ad ſe non pertinere,& vidiſſe iudicatum aſſerit.*Caldus. Pereira de iure emphyt.lib.1.q.10.num. 17.Benintend.deciſ.20. Ricc. Collect.404.Anton.Faber.in ſuo C.lib.8.tit. 6. defi. 15.nu.4.in allegatis Scaccia de Commert.& cambijs §.1.q.7.p.2.ampl.19.n.135.verſ. non obſtat ſecundū.fol.422.Menoc.conſ.595.n.5.14.15.l.6.*dicendum eſt emphyteutam amictere *Aluar. Velaſc. d.q.25.ſub n.4. verſ.ſed verius Garſia de expenſis,c. 6.n.8.qui ad Velaſc.d. loco ſe refert,late Mol.Teologus de contract.diſp. 455.n.3.Amic.de iure emphyt. quæſt.72.*

Quo caſu nō ita indiſtinctè reputes emphyteu-
16 tam melioramenta amictere,† ſed inſpectis melioramentorum qualitatibus, nempè ſi meliorationes neceſſariæ ſint,ſiue conſiſtant in faciendo, ſiue in reficiendo, quamuis poſt malam fidem,& conteſtationem litis ab emphyteuta, vel malefidei poſſeſſore fiāt, is nè dum per retentionem iudicis officio deducet,ſed per repetitionem *per regulam l. domum in fi.C.de rei ven. vbi Cin. & Salic. Bart.in l plenè ff.de pet.hæred.Iguens in l.dudum.n. 69.C.de contrah.empt.leg.& ex diuerſo ff.de rei vendit.§.certe illud vbi Ioan.Faber.Io.de Platea Ang. Aret.Oinotom.& alij inſtitut.de rer.diuiſ. Boer.dec. 44.n.7.Garſia de expenſ.& meliorat c.2.nu.1.Velaſc.dicta q.25.nu.4.verſ.intelige ſecundo Caualcan. deciſ.36.n.434.lib.3.Peruſ.dec. 24.nu.13.& deciſ. 34.n.18.Surd.de alimen.tit.6.q.6.num.14.Fachine. controuer. iuris lib. 1.c.54.in princ.Peregrin. de fideicommiſſ.art. 50.n.26.Muta deciſ.51.nu.18. 19. Redoan.de rebus Eccleſ.non alienand.q.17.num.50. Ricc. reſol.52.nu.7.fol. 37.lib.1.Aluar.Velaſc.dec. 161.n.7.Caualc.dec. 28.n.5.part.1.& deciſ. 44.n. 60.p.1.Claud.Caciuncul.cōſ.22.n.3.4.Magon.in Lucenſ.dec.33.nu.24.Gratian diſcept.693.n.14 Rota Rom.in vna Sutrina melioramentorum die Sabbati 9.Decēb.1589.apud Card.Seraph.dec.898 n.3.Molin.de cōtract.diſp.455.ſub n.3.& diſp.463.ſub n.8. Crau. conſ.919.n.7.Pinel.in l.2 C.de reſcin.vend.p. 2.c.3.ad fin. Burgoſ.de Paz.conſ.7.n.41.Barboſ.in l. diuortio §.fi.n.59.p.1. ff.ſolut. matrim. Roſental. de feud.cap.10.concl.43.num.12.vbi additio litter. G. Carroc.de locat.tit.de expenſ.n.31.Muta in conſuet. Panhor.26.nu.82.Cancer.var.reſol.lib.3.cap.6.nu. 36.& ſeq.Franciſ.Molin. de ritu nuptiar.lib.3.q.73. nu.21.Franciſc.Caldas de Pereira de emp.& vend. cap.27.ſub nu.4.15.& nu.58.Menoc.conſ.2.n.371.* nam ſi quid neceſſarium facere omiſerit emphyteuta Domino reſarcire teneretur, *argumen. l. ei qui §.fi.ff.de pet.hæredit Bar.in l .in fundo.col. 4.n. 11.ff de rei vendic. Aluar.Velaſc.de iure emphyt.q. 25.ſub n.4.verſ. intellige ſecundo Garſia de expenſis cap.2.nu.7.& plenius ſub num. 16.Peralta in l.3.§. qui fideicomm.n.43.44. ff. de hæred.inſtitut.Gregor. Lopes l.7.tit.9.part. 6. Molin. de primogen. lib. 1. cap.27.num. 1.Pinel.in l.2.C.de reſcindend.vend.p. 2.cap.3.num.34. Tiraquel. de retract.Lignager. in fin.nu.68.70.Cagnol.in l.2. C. de pact. inter emptor. & venditor.onm.239.Peregr.art.50. de fideicomm. nu.26.Gomes l.tauri 46.col.2.ad finem Men.conſ 4. n.371.lib.1.& de recuper.poſſeſſ.remed.15.n. 514. 537.Barboſ.in l.diuortio §.fi.p.1.n. 59.ff. ſol. matr. fol.564.Cancer.var.reſol.lib.3.c.6.n.37.*

17 Si verò ſumptus † vtiles ſint tam ſi in reficiendo quam in factum ampliando verſentur , & tūc ſi ſine leſione prioris ſtatus rei abradi poſſint eos tollere emphyteutæ permictitur, niſi eligat dominus illos ſoluere quantum res extracta de tali re illi eſſet valitura ſi vero ſine rei detrimēto tolli nō poſſent ſibi imputet emphyteuta ,& amictit *ad text.in d. l.Domum in fine C.de rei vend. vbi Paulus de Caſtro num.3.dicta l in fundo verſic. conſtituimus l.1.C.de infant.expoſit.l.pro voluntarijs ff. de impenſis Salic.in d.l.domum col.fi. Aug.in §.certe illud inſt.de rer.diuiſ.ad finem Aluar.Velaſc.d.q.25. ſub n.4.verſ quòd ſi fuerint impenſæ Garſ.de expenſ. cap.2.n.2.& latius c. 5.per totum Gregor. Lopes. l. 4.tit.28.p.3. Peruſ. dec.24.bene Facchin. controu. iuris lib.1.c.55.per totum*, qui omnium in hoc refert opiniones,*latè Molin. de contract. diſput.455. ſub n.3. circa finem Carpan.ad ſtatut.Mediolan.cap. 400.n.147.& ſeq.vol.2.Cancer.var.reſol. lib. 3.c. 6.n.34.35.*

18 At ſi prædicti ſumptus vtiles † conſiſtat in ædificando,& nouum opus incohando, & conſtruēdo in re emphyteutica , tunc etiam ſi ſine leſione,vel detrimento prioris ſtatus rei poſſent abradi non permictuntur tolli ab emphyteuta dicto caſu,cum de nouo edificando,& non reficiendo, vel ampliando rē emphyteuticam vtiliorē reddiderit emphyteuta poſt conteſtatam litem ſuper caducitate,& mala fide donaſſe potius videatur. *§.ſi certe illud inſtit.de rerū diuiſ.Bar.in l.in fundo n. 2 & 11.ff.de rei vend.P.Coſtalli ibidem pagin.127. Ang.in dicto §.certe illud col.1.in fine inſtit.de rer. diuiſ.l. adeo. §. ex diuerſo ff. de acq. rer.domin. l.ſi is contra.C.de edific.priuat. Aluar.Velaſc. dicta q.*

65.

25.num.4.verſ.ſi vero Garſia de expenſis cap. 2. n. 18.& cap.5.ſub nu.11.12.Facchin. controuerſ. iuris lib.1.cap.55.in fine Cancer.var.reſolut.lib.3.cap.6. n.33.& ſeq.

19 Tandem ſi voluptarias † fecerit expenſas, nè dùm non recuperabit emphyteuta eo caſu ſed neque corradet, *ex Gloſ in dicto §.ex diuerſo. & d. l.in fundo vbi Bart.num.11.& Coſta l. textus in l. domum C.de rei vend.vbi Salic.col.fin Angel.in dicto §.certe illud inſtit.de rerũ diuiſ. Gomes l. Tauri 46.col.2.Boer.dec.44.Aluar. Velaſc.dict. q.25.n. 4.verſ.ſiu autem ſolio mihi 138. Moliu. de contract. diſput.455.num.3.in fine.*

20 Contrarium † tamen ſentijt *Garſia de expenſis cap.2.n. 210.* quod vtique etiam male fidei poſſeſſori in voluptarij abraſio ſine rei deformitate concedatur, idem latus dixit *cap.3.nu. 9. pro quo allegat.Glo.in l.ex duobus ff.de neg.geſt in verbo non habere,& in l.ſi pupilli verbo locupletior. ff. eod.& teſt.in l.idemque §.idẽ labeo verſ.idemq.ait ff mãdati l.vtiles ff. de petit. hæredit. l. vnica §.taceat verſ. quod ſi voluptarie C.de rei vxorie actione late Barboſ.in l.diuortio §.fin.par.1.nu 89.ff. ſolut. matrim. Carpan.ad ſtatutum Mediolan.c. 400.n.153. & ſeq. vol. 2. Cancer.var.reſolut. lib.3.capit. 6. num. 35. Molin.de ritu nuptiar.lib.3.q.73.nu. 21. Caldas Pereira de empt.& vend.c.27.n.60.in fine* quam puto veriorem opinionem.

21 Tamen ſine aliqua difficultate emphyteuta † omnibus meliorationibus priuatur factis poſt incurſam caducitatem notoriam, & per ſententiã declaratã, quia iam tunc in meta malafide conſtitutus diceretur, atque iniuſtè poſſideret, *Iacob. in Auth.qui rẽ nu.114.C.de ſacroſ.Eccleſ.Socc.conſ. 167.n.12.l.2.Ripa in l.ſi vnquam.C.de reuoc.donat. n.100.§.certe illud inſtitut. de rer. diuiſ. l.adeo §.ex diuerſ.ff. de acq.rer.dom.l.1.C.de infan.expoſ.Greg. Lopes l.42.tit.28.par.3.Aluar.Velaſc.de iure emphyt. q.25.num.4.Muta.dec.51.num.14.15.Barboſ. in leg.diuortio. §.fin.par.2.num.45.& ſeq. ff. ſolut. matrimon.*

Quintus eſt caſus de melioramẽtis, & augmẽto
21 † naturali ad rem emphyteoticã, ab emphyteutę induſtria non facto ſed natura ipſa tantum de per ſe caſu operante, veluti huiuſmodi generis ſunt incrementa aluuionum, & ſimilia, quia, quæ actenus dicta ſunt, & infra dicentur in meliorationibus cauſatis ex induſtria aliqua, & ſumptu emphyteutæ procedunt, & licet prædicta naturalia incrementa emphyteuſi contingentia, ſiue pateant, ſiue lateant dicantur emphyteutæ commodo cedere, quo ad vtile dominium emphyteuſi ipſa durante, quemadmodum omne damnum, ſiue latens, ſiue patens niſi funditus rem ipſam aſſumat ad eum quoque pertinent, *Iacobin. Aretin. Alberic.col.vltima Barth Salicet.col.pen.Bal. Ang. in l.1. C.de iure emph.vbi de communi teſtatur Iaſon.n.79. poſt Gloſ. vltimam ibi ad finem Gloſ.1.in l.de quibus ff. de legibus vbi Gugliel. de Cuneo Rainer. Bart. num. 2. Alberic. num.27.28.Ang. num. 14.Franciſ.Oroſc. num.21.late Velaſc.de iure emph. q.16. Greg.Lopes l. 30.tit.28.par.3. Garſia de expenſ. cap. 22.numer. 41. Corn.conſ.15.numer.5.lib. 4.Peregr.de fideicommiſſ.art. 10. num. 23. Tiraq. de retract.conuentional.in fi.n.93.94. Decian. conſ. 123.num.54.55.60.67.lib. 3.Caualcan. deciſ. 37. n. 83.l.3.Bapt. Aim. Parmenſ. de alluuion. lib. 2. cap.14.Hyppol.Rimin.conſ.504.n.25. & ſeq. Mol. de contr.diſp.54.& 462.Teſtat.alleg.1.n.80.Carp. ad ſtatut.Mediolan.cap.400.nu.54.55.vol.2. Card. Tuſc.concluſ.206 num.1.2.litter.E. Caldas Pereira. de empt.& vend.cap. 27.num.46. Corbul. de iure emp. tit.de cauſa priuat. ob non ſolut. Canon. ampl. 11.n.6.Bardellon. conſ.184.num.34.lib.2.Menoch. conſ.854.n.24.*

23 Tamen † emphyteuſi quoquomodo finita, ſiue tempore, ſiue generatione, ſiue quacunque culpa emphyteutæ incrementa naturalia prædicta pleno iure ad dominum directum pertinere, reſolutum eſt prout in feudo reſoluunt, *Boer.dec. 69. n. 2. Clar.§.feudum quæſt. 88. verſ. item quæro dixit Velaſc.dicta quæſt.25.num.20.Garſia de expenſ. d. cap.22.num.41.in fine Tiraquell.ſup.n.93.Dec.dicto conſ.123.num.54.55.60.67.libr.3.& conſ.52.n 57. lib.1.* argumento vſufructuarij ad emphyteutam, *Trẽtac.var.reſol.l.1.de conſuet.reſol.1.n. 9. Mol.de contract.diſput.462.n.1.Intrigl. de feudis centur.1. q.59.num.2. & ſeq.& Centur. 2.art.5.a num. 572. & ſeq.Scrader.de feud.part.2.part.9.principal.ſect. 2.num.2.3.4.Roſſental. de feud.cap.10.concluſ.44. Franciſc. Caldas de Pereira de empt.& vend.c. 27. ſub n 21.& 46. Corbul.de iure emphyt.tit. de cauſa priuata ob non ſolut. canon. ampl.35. Amic. de iure emphyt.q.70.n.2.*

24 Licet ſecus ſit in augmẽto † ſiue vnione corporis vel rei factę induſtria emphyteutæ, & emphyteuſi additæ (dummodo id generis ſit res vnita, vt per ſe poſſit ſubſiſtere) quia tunc ſeparata dicitur cum per ſe ſubſiſtere poſſit, licet ſimpliciter augmentum, & acceſſio facta, ſit quia amiſſa, & aperta emphyteuſi culpa, aut delicto nõ amictitur augmentum illud, *vt poſt Clar. Ludouic.Molin. de primogen Hiſpan.lib.1.cap. 26.Greg. Lopes in l. 2.tit.15.par.2.verb.ſino el hijo maior.Tiraquel. de retract. liguager §.32.Gl.1.nu.77.Garſ. de expenſ. cap 15.nu.19.& c.22.ſub nu.5.6.Aluar.Velaſc.de iure emph.q 25.n.17. Dionyſius Pont. in conſuetud. Bleſenſ.art.101.in fin.Burſat. conſ 76.nu.37.in fine Pariſ.de Puteo de reintegrat.feud.fol.93.nu.10.Caual. deciſ.37. ſub num.8 ;.lib.3.Ponte conſ. 52.num. 31.lib.1.Torus in compend.deciſ. verbo augmentum feudi Molin.de contract.diſput.463.nu.7. Teſtat.allegat.1.n.10.11.12.Palac.Rub.in repet.rub.de donat. inter vir.& vxor.§.62.num.16.Gama deciſ. 218. nu.1 Barboſ.in l. diuortio §.fin p.1. ſub n.125.ff. ſol. matrimon.Intrigliol. de feudis cent.1.q.59.n.2.Serader.de feud.par.2.p.9.principal. Sect.2.nu.8.& ſeq. Roſſental.de feudis cap.10.concl.43.nu.6. 7. vbi additio litter. C.Franciſ. Caldas de Pereira de empt. & vend.c.27.ſub num.46. Bardellon.conſ.184.nu. 30 Bertazol.conſ. Ciuil.72.num.2.in additio n. 14. 15.* quod idẽ eſt ſi allodiallium feudo vniatur, vel incorporetur per Vaſſallum, quod ſi de per ſe poteſt ſubſiſtere non ideo mutabit allodij naturam, nec feudale fiet *Coller. dec.Germ. 2.9.Ricci Collectan.2434.verſ.nota etiam Aluar.Velaſc.de iure emphyt.q.25.num.17.in fin.Tiraquell.de retract. liguager. §.32.Gloſ.1.ſub nu.77.ex Doctrina Bald. in l.1.*

l.1.in 6.q.ff.de rerum diuiſione Pereg. de fideicomm. art.10.n.19.Franciſc.de Caldas Pereira de empt. & vendit cap.27.n.46.in fine,vbi quod vnitum fũdo feudali per vaſſallum,licet fiat idem fundus, non ideo fit idem feudum,nec qualitatem ſuſcipit feudalem Ponte conſ.11.num.8.lib.1. cum ea dicatur acceſſio diſcreta, & non concreta, Surd. conſ.151.nu.101.Pariſ.de Put. de reintegrat. feud. c.99.num.7.Bolognet.conſ.23.n.5.6.Burſ. conſ.41. nu.5.6.& conſ.46.num.13.Ruin. conſ.14.num.4. lib.1.Peruſin.deciſ.24.n.17.Bero.q.96.Iſernia Iacob.de Belviſio,Aluaro,& Propoſ.& Afflict.in cap. 1.§.ex contraria per illum textum de inueſtitur. de re alien.fact.Gugliel.de Benedict.in c.Rainutius verbo hortum nu.6.de teſtam.Scrader. de feud.in 2.p.9. partis principal.ſect.2.num 8.& ſeq.Auct. damnatus in Gloſ.Pariſienſ.part.1 §.1.Gloſ.5. num.20. & num.108.

25 Idem dicendum eſt † in iuriſdictione emphyteutæ induſtria quæſita, quæ licet cohæreat emphyteuſi per ſe poteſt ſubſiſtere, nec quicquã cõmune habet cum emphyteuſi ipſa, nec ex cauſa, & titulo emphyteotico prouenit. Bald. in cap.1. §.è contrario n.4. de inueſtit.de re alien.fact. de communi Ruin.conſ.14.poſt princip.lib.1.Clar.§. feudum q.88.verſ.ſed pone Garſ.de expenſ.cap.22.n.7.Greg. Lopes l.2.tit.15.p.2.Molin diſput.463.nu.7.Ponte. conſ.11.n.8.cõſ.52.n.31.& ſeq.Teſtai.alleg.1.n.42. Molin.de primogen.cap.26.nu.6.lib.1.Mattienſ.lib. 6.tit.7.lib.5.ordinn.Gloſ.2.nu.5. Barboſ.in l.diuortio §.fi. p.1.n.126.verſ.neque iis ff.ſolut.matrim.Intrigliol.de feud.cent.1.q.59.num.3.Scrader.de feud. p.2.p.9.principal.ſection.2.n.11.& ſeq.Roſſental. de feudis cap.10.concluſ.43.nu.7.18. Facchin. controuerſ.iuris lib.7.cap.89 Card.Tuſc.concl.206.n.4.
26 litter.E.Lunar.conſ.41.n.13.Augmentum † enim ſeparabile,& quod de per ſe ſtare poteſt,non auget rem,cui accedit l.in agris ff.de acq.rerũ domin. Bald. in leg.1.quæſt.6.ff.de rer.diuiſ.Tiraquell. de retract.lignagier.§.32.Gloſ.1.num.77.Peregrin.de fideicommiſſ.art.10.num.19.Fab.de Anna conſ.61. num.36.lib.1.

27 Quòd ſanè videtur intelligendum † niſi augmentum induſtria emphyteucæ, & eius ſumptu comparatum,licet tale ſit,quod per ſe ſubſiſtere poſſet, ſit ab eo ad perpetuæ rei emphyteuticæ vſum deſtinatum,& de illo animo conſtet veluti dicimus de bombardis,& ſimilibus inſtrumentis, & machinis ad perpetuum Caſtri vſum augmentatis,& ſic de ſingulis ſimilibus, alias ſecus prout ad exemplum poſſeſſoris maioratus, & feudi dixerunt, Alex.conſ.68.num.6.lib.3.Palaez. de maiorat.p.4.q.33.n.9.Auendag.in l.Tauri 46.Gloſ.6. nu.10.& Gloſ.7.à nu.1.& Glo.1.nu 3.Molin.de primogen.lib.1.c.26.nu.5.Auctor Damnatus in Gloſ. Pariſiẽſ.§.1.Gloſ.5.n.20.Aluar.Velaſc. de iure emphyt.q.25.n.17.Azebed.l.6.tit.7.l 5.ordinam.n.3. Garſ.de expenſ.c.13.num.47.Guttier. lib.3.ad leges Regni q.70.à n.21.& eſt Doctr. Baldi in d. cap.1.§. ſi quis de manſo nu.4.de controuer.inueſt.Greg.Lopes l.1.tit.18.p.2 Gl.en los Caſtillos. Petra de fideicõm. q.15.n 227.late Barboſ.in leg.diuortio §.fin. part.1. n.124.125.126.ff.ſolut.matrim.Roſſental. de feudis cap.10.concluſ.43.nu.29.30.53.

28 Sextus de incorporalibus incremẽtis,† ſeu fructibus ciuilibus rei emphyteuticæ acquiſitis per emphyteutã,eſt caſus quæ ſola hominis induſtria quęruntur ex cauſa emphyteuſis, veluti ſunt ſeruitutes reales,& aliæ huiuſmodi, quæ ſui natura emphyteuticam rem ſequuntur, & hinc eſt quod vna cum re emphyteutica ad dominum deuoluãtur emphyteuſi finita ſoluto tamen pretio cum diſtinctione,de qua poſt Boeriũ, & alios dixit Aluar.Velaſc.dict.q.25.n.21 Garſ.de expenſ.cap.22. ſub num.8.17 & ſeq.Clar.§.feudum q.88.verſ. ſed quid de ſeruit.Molin.de contract.diſput.462.n.2.& diſp.462.verſ.item nomine melioramentorum, qui bene diſtinguit de diuerſa ſeruitutum acquiſitione,nempè,ſi ex cauſa oneroſa, vel pręſcriptione, vel aliter Teſtai allegat.1.à nu.18.cum pluribus ſequent.Intrigliol.de feudis cent.2.art.5.à num.573. & ſequent.Roſſental.de feud.cap.10.concl.44.Card. Tuſch.concluſ.206.num.3.litter.E.Amic.de iure emphytheut. quæſt.73.num.10.qui cum Molina.diſtinguit.

29 Septimus caſus eſt de repetendis ſaltem † expenſis per emphyteutam factis in quærendis, vel cõſeruãdis fructibus illius anni quo emphyteuta coactu eſt, rẽ emphyteuticã domino cedere etiã ſi ſua culpa cogatur,& in conſequentiam cũ omnibus benefactis,prędictas autem impenſas,cum dominus fructuũ commodum ſentiat,& eſſet ipſe facturus quilibet etiã prædo repetit,Boer. dec. 44.num.11. Aluar.Velaſc.dicta quæſt.25.num.5. Molin. de contract. diſput.455 ſub num.4.& latius diſput.462.num.2.

Octauus,& vltimus caſus eſt licet Clarus em-
30 phyteutam † propter eius culpam quomodolibet ab emphyteuſi cecidentem ammictere omnia benefacta,& melioramenta cũ re ipſa, & ad dominum tranſire leg.2.vbi Bald.in 2.notab.Iaſon. numer.27.& communiter Doctores.C.de iure emphyt. Iaſ.in l.1.numer.30.eod.tit.& in §.actionum num. 184.de action.inſtit.§.ſi quis vero authen. de alien. & emphyt.col.9. authen.qui rem in fine vbi Iaſon.n. 18.Dec.n.14.Iacobin.n.47.C.de ſacroſanct. Eccleſ. Dec.conſ.518.col.1.Caſtrenſ.conſ.237.n.4.lib.1.Gozadin.cõſ.46.num.9.Cepol.conſ.ciuil.25.nu.19.ita in praxi. receptum ſcribit.Guid.Papa deciſ.169.& deciſ.438.Pinel.in l.2.C.de reſcind.vend.p.2.c.3.n. 7.Clar.§.emphyteuſi quæſt.45.Bald.in l.Senatus §. Marcellus de leg.1.Bero.in cap.potuit nu.148.locati Aluar.Velaſc.de iure emphyt.q.25.n.2.Mantica de tacit.& ambig. coment.lib.22.tit.29.nu.9.l.2. & lib.22.tit.2.nu.53.Natta.conſ.482.Menoc.conſ. 322.n.32.& conſ.674.nu.4.Caldas de Pereira de nomina emphyteuſ. lib.2.q.18.nu.39.& de emption. & vendit.cap.27.n.19.Amic. de iure emphy.q.70. Vinc.de Franch.deciſ.191.num.1.Burſat. conſ.76. num.36.Peruſ.dec.117.Ricci collect.2128.in princ. Anton.Faber.in C. lib.4.tit.42.defin.24.Borell. in ſumma dec.tit.33 nu.220.ſeq.tom.1.Card.Seraph. dec.546.Romana melioramẽtorum die lunæ 22.Nouembris 1581.Cornazan.dec.65.nu.2.Trentacinq. var.reſol.lib.3.de iure emphyteot.reſol.9.Mol.Teolog. de contract. diſp.455.Teſtai alleg.1.num.166. Corbul.de cauſ.priuat.ab alienation. ampl.50.nu.1. Intrigl.ſingul.94.num.36.lib.3.Coſtã de ratione ra-

ta

*ta q.134.nu.8.Scrader.de feud.p.2.p.9.princ.ſect.2.
Roſſental.de feud.c.10.concluſ.43.n.3.vbi loic ad-
dictio.litter.A. Carrocc.de locat.tit.de expenſ.n.10.
& ſeq.Claud. ad Bertazol.conſ.514.Gail. lib. 2. ob-
ſeru.121.n.15 Carp.ad ſtatut. Mediolan. c.400. n.
74.vol. 2. c.409.n.271.eod.vol.2.Cabal. conſ.1.n.*
31 *1. vol.2.*qui limitat † in meliorationibus ab em-
phyteuta emptis à conductore tempore quo em-
phyteuſim recepit *idem dicit Aleiat.conſ 20.n.8.
Corbul.de iure emph.tit.de cauſa priuat. ob non ſol.
Canon.amplia.36.n.2.Cardin. Tuſc. concluſ.225.
num.24.litter.E.Rebuff.in l. impenſ verſ.9.ff. de
verb.ſignif. Bardellon. conſ. 64.n.4.lib. 1.* exploſa
opinione *Florian.de Sancto Petro relati ab Imola in
c.potuit.col.12.Bero.n.49.99.de loc.*& aliorum qui
attentare putarunt meliorationes,nõ amicti etiã
emphyteuſi per culpam deuoluta cũ perueniant
ex diuerſis,nam ius emphyteoticum prouenit ex
inueſtitura,& cõtractu,meliorationes verò facto
& induſtria,& ſumptu ipſius emphyteutæ,& ſic à
directo domino non pendere, & conſequenter,
vt non deberent ſequi ius emphyteoticum,licet
culpa ammictantur,prout expulit; *Aluar. Velaſc.
dicto loco Amic.de iure emphyteut.quæſt.70.n.7.8.
& ſequen.*

Hinc terminis prædictis retentis incidit de fa-
32 cto dubitari,an † melioramenta, & edifitia ma-
gna,& magni valoris in re emphyteutica per em-
phyteutam facta emphyteuſi culpa, vel delicto
emphyteutæ ad dominum deuoluta, in dominũ
quoque tranſeant,& ei acquirantur,vel pro ipſo
emphyteuta remaneant melioramenta, ſiue
earum extimatio,& prima fronte videbatur ne-
gotium pro domino directo indubitatum ex iu-
ribus apertis, & indiſtinctè loquentibus,& deter-
minantibus,eo caſu deuolutionis ob culpam rẽ
domino cum omnibus meliorationibus acquiſi-
tam cenſeri,ex nouiſſime adductis *per Amicum
de iure emphyt.q.*70.cum omnibus ſupra allegatis
in octauo caſu.

33 Sed maturius cauſa perpenſa † contrarium
fuit reſolutum,& ita exequutum in cõſiſtorio die
20.Maij 1617.pro Bettina de Gennaro,cõtra Eu-
miliam de Gẽnaro,& Pettum dell'Habita in cau-
ſa reſtitutionis in integrum, nempè quod magni
ſumptus, & ingentes, meliorationes magni va-
loris pręter conditionem rei emphyteoticę,& in-
tẽtionem contrahentium factæ,vt ſi magna fece-
rit ædificia in manſione ruſtica ſtabulo, & ſimili-
bus ad emphyteuſim conceſſis, re ad dominum
ex caducitate, & culpa emphyteutę deuoluta,
quod ad dominum nõ tranſeant,ſed pro emphy-
teuta remaneant; de quo contingit in dicta cau-
ſa diſceptari, quia tunc non eſt de mente iuris,
quod ammittantur,ſed tantũ ammittũtur, & in-
telligitur de ſũptibus,& melioramentis, quæ ſo-
litam, & conſuetam meliorationem rei emphy-
teuticę concernũt,& ea quæ emphyteuta ex na-
tura conceſſionis tacitè,vel expreſſe eſſet obliga-
34 tus impẽdere,nã hoc † probat, & importat ver-
bũ illud(emponegmata) quo iura vtũtur, & præ-
ciſe Iuſtinianus Imperator *In l. 2. C. de iure em-
phyet.* ſi quidẽ rei ſterilis,& incultæ ad cultutã re-
ductionẽ id ipsũ colligitur ex Etimologia em-
phyteuſis quod idẽ importat,quod(inſero,& plã-
to) *Aleiat.lib.1.paregron iuris cap. 36.* Vnde *Ne-
bricenſ* latine vocat inſitionem, & plantationem
*P. Pratcius in lexicon.iuris nouo ſuper verbo emphy-
teuticus contractus Coraſius in l. ei qui nu.20.ff. de
ſeruitut.& l.1.Miſcelan.c.21.n.1.Caldas Pereira de
nomin.emphyt.l.2.n.39.in fine Octomanus de verbo
iuris verbo emponegmata,*& iſtatũ meliorationũ ad
rei conditionẽ,& qualitatem proportionatarũ in-
telligi recte habẽt iura,& Doctores dicentes in-
diſtinctè emphyteutã ob culpam omnia amicte-
re melioramenta,*ex Baldum in §. adeo inſtit. loca-
ti; Pinell.in l 2.par.2.cap.3.num.9.C.de reſcindend.
vend.* & ita in Senatu Luſitano iudicatũ vidiſſe
teſtatur *Aluar. Velaſc, de iure emphyt. quæſt.25.
num.3.*qui dicit, quod eſt hæc opinio tum vera,
tũ æquitati cõſona, ne dominus præter intẽtio-
nẽ tãta emphyteutę iactura locupletetur,*Io.Garſ.
de expenſis c.6.n.20 21.22.c 14.n 12.addit.ad De-
cium conſ 518.littera.A.Molin.de contract.diſput.
455 n 2.Amic.de iure emphyt. q.71.a n.5.& ſeq.
Greg.Lopes l.28.tit.8.p.5.Gl.penul.Clar.in §.emphy-
teuſis q.45.n.3.*qui dicit ita de conſuetudine ſerua-
ri,*Celſ. Vgon. in tract. de clauſul. contract. in verb.
promiſit meliorare fol.77. Vinc.de Franc.dec. 191.
n.13.14.Iaſon.in l.2.C.de iure emphyt.nu.47. verſ.
ſed pulchrũ,& ex Cuman conſ.57.circa finem, dixit
Surd.dec. 300.n.23.Auctor damnat.in conſuet.Pa-
riſiens §.1.gl.5.n.73.Franc.Cald. de Pereira de iure
emph.tit.de emphyteuſis extinctione l. 4. c.10 n. 49.
50.& plene de emption.& vendit.cap.27. num. 20.
Menoc.de recup.poſſeſſ remed.15.num. 503. Fachin.
lib.7.controuerſ. iuris cap.90.Sonsbec.de feud.p.15.
n.72.Carp. ad ſtatut.Mediol.c.400.nu 87.lib.2.*ad-
uertit ideo *Garſia dict.c.6.n. 12.*cauendum à *Frã-
ciſco Sarmiento libr.3.Selectar.quæſt. cap.4.num.4.*
qui nimis generaliter conſtituit omnes meliora-
tiones finita emphyteuſi pertinere ad dominum,
idque indiſtinctæ, quomodolibet ad dominum
emphyteuſi reuerſa, & ſine diſtinctione generis
harum meliorationum,quæ ab emphyteuta fiũt
ex natura cõtractus vt eſt inſitio,plantatio,cultu-
ra apta,ſolitaque, & proportionata ad rem me-
lioratio,& earum quæ non fiunt, nec veniunt ex
natura, & pręter contrahentiũ intentionem, &
præter mentem iuris quod ammittantur vt eſſet
erectio domus, parietũ, edifitiũ de nouo, & tota
ratio *Sarmienti* eſt,quia emphyteuſi datur ad me-
liorandũ,quod licet veriſſimũ ſit, non tamen in-
telligitur de pretioſis,& magnificis ſũptibus, &
expenſis,ſed de ſũptibus,qui conueniant contra-
ctui emphyteuſis,ipſiuſque rationi,& ſecundum
mẽtem iuris quidquid contra *Velaſ.& Pinel.ſen-
ſerint Scrader.de feud.p.2.p.9 princip.ſect.2. n. 16.
verſ.6.concludo fol 407.t.1. Hyeron.Papon.cõſ.65.
n.24.*quibus aſſentijt,& male *Teſtai alleg.1.n.172.
& ſeq.175.& ſeq.Roſental.de feudis c.10.concl.43.
n.8.9.ſeq.*

Id vero vno modo reſtringitur vt non proce-
35 dat † ſi lege contractus inter Dominũ,& emphy-
teutam conuentũ expreſſe ſit, vt non expendat
emphyteuta in meliorationibus vltra certã sũ-
mam, & quod totum illud, quod vltra illam ſum-
mã conuentam per emphyteutã expenderetur,

I etiam

Digitized by Google

etiam ſi ad quamcunq. ſummam aſcenderet,
cõmodo ipſius,domini,aut rei emphyteuticæ ce-
deret,tunc enim licet meliotamenta maximi va-
loris,ſint domini commmodo cedunt re ad eũ ex
emphyteuræ culpa deuoluta, & ità fuit deciſum
apud Rotã in vna Romana Domus Sanctę Marię
in via lata,die veneris 2. Aprilis 1604. *apud Card.
Seraph.dec.1496* qui *n.5*,dicit,proximam noſtrã
propoſitionem,quando melioramenta ſunt ma-
gni valoris,nõ procedere, & excludi verbis pacti
quamcumque ſummamq,important donationem
*ex Bald,in l.2.in 7.q.n,25.C.de reſcind.vend & ibi
Cagnol.n.130.* quibus addo *Scrader,de feudis p. 2.
p.9.princip.ſect.2.nu.63,64.65.Roſſental. de feud.
cap.10.concluſ.43.n.79 & 80.ſeq. Carroc. de loc.
tit.de meliorat.q.2.n.42. affert. Caualcan.deciſ. 16.
n.33.p.2.Cagnol.in l.2.de pactis inter empt.& vẽd.
n.175.in fi.Cancer.var.reſol,lib.3.cap.6. & a n. 75.
76.& ſequent.*

Præterea nè a materia diſceſſus fiat in tactis
non nullis etiam pro præmiſſorum intellectu ne-
36 ceſſarij, Quæro Primo in caſibus quibus † em-
phyteuta melioramenta recuperet cui iura ele-
ctionem præſtiterint ea tollere,vel abredere, aut
extimationẽ earũ petere,vel ſoluere,& in electio-
ne domini directi eſſe, vel ſoluere extimationem
melioramentorũ vel ea tolli permittere ab em-
phyteuta,etiam in Eccleſia domina directa *dixit
Bald.in c.1.§.ſi Vaſſallus hic finitur lex nu.2.& in c.
1.§.ſi quis de manſo de controu.inueſt. & in Auth.
accipitur.C.de bonis.quæ liber per text.in d.§.ſi vaſ-
ſallus*,qui ita in feudo diſponit,*late Boer. dec. 66.*
vbi teſtatur magis communis, & ita conſuetudi-
ne ſeruari *ſequitur Guido Papa dec.169.*& textum
illũ habere etiã locũ in emphyteuſi *inquit ibi Af-
flict.n.6.Paul.de Caſtr.cõſ.237.n.4.lib.1.conſ.270.
col.fi.lib.2.Iaſon. in l.2.num. 30. C. de iure emphyt.
Aluar.Velaſc.de iure emph.q.25.n 16.Roland.conſ.
28.num.30.lib.1. Clarus §.feudum.q. 88.in princ.
Berous q.96.ſub n.4.verſ.ſi vero feudum Garſia de
expenſis c.22, nu.8.9. Lupus in rubr. de donat.inter
vir.& uxor.§.62.n.16.& ſeq.Gabr.conſ. 80.circa
fin.l.2.Surd.deciſ.78.n.18.21.Mol.de primog.lib.1.
c.26.n.11.Caualc.in Repert.verſ.melioramenta, &
dec.36,n.427.& ſeq Mol.Teologus de contract.diſp.
463.n.2,6.Bardel.conſ.22.n.26.lib.1.Achil.perſon.
de adipiſcend.poſſeſſ.n.677.Matienſ.l.6.tit. 7.lib. 5.
ordin.gl.1.n.10.Scrader de feud.p.2.p.9.princ.ſect.
2.n.92.& ſeq Roſſent.de feud.c.10.cõcl.43.a n.143.
144.& ſeq.Pariſ.de Puteo de reinteg. feudi fol.9.§.
& circa iſtas culturas n. 9.f.86.§. an ſi aliquis dedit
n.2.Claud.ad Bert.conſ.514.*vbi etiam quid reſpe-
ctu eorum melioramentorũ, quæ ſine leſione rei
aufferti non poſſunt in quibus non cadit abraſio,
vt in plãtis licet ab iſta diſſenſerit *Barb. in l.diuor-
tio.§.fi.p.1.n.108.109.ff.ſol.matr.*

Id etiam *per Baldum in l.in fundo per illum textũ
in tertio notab.ff.de rei vendicat.*extenditur adeo vt
37 † ſi emphyteuta vellet ædificium ſe melioramẽta
tollere,quia in contractu emphyteutico expreſſe
conuentum eſſet poſſe illa tollere nihilominus
poterit dominus eligere, & emphyteutam pro-
hibere extimationem offerendo,& tãtum quan-
tum ille laturus eſſet ex tali leuatione ſoluere,&
eſſe notandum,& frequentius accidere, *inquit
Iaſon.in l.2.num,31.C. de iure emphyt. Aluar.Ve-
laſc.de iure emphy.q.25.ſub n. 6. verſ. adeo autem
Surd.dec.78.n.19.20.21. Mol.de contract.diſp.463.
nu,6,Carp.ad ſtatut. Mediolan.c.400.n. 16.vol.2.*

Et data electione prędicta domino directo ſol-
uendi extimationem melioramentorum prædi-
ctorum arbitratus eſt,idem *Bald.in dicto §.ſi vaſ-
ſallus,& d.§.ſi quis de manſo,quo refert Iaſon. in di-
cta l.2.n.29.Bal.in Authen.excipitur col.1.verſ.ego
38 conſulur C.de bonis,quæ liber.*eo caſu † extimãda
eſſe melioramenta non pro vt ſunt in concreto,
videlicet in edifitio collocata, & pro vt valeret
edifitium integrum, ſed pro vt in abſtractu, hoc
eſt prout valerent rudera,& materia ab edifitio
diruta,& ſeparata,& fuerit expenſum, & quãuis
opinionem prędictã ſequutam viderim *per Tiraq.
de retract.conuent.§.7 Glo.8. ſub num. 6. Roland.
conſ.28.ſub nu 30.libr.1.Ruin.conſ 24.num.10.lib.
1.Bero. q.96. ſub num.4.verſ.ſi vero feudum vbi de
magis communi Bero,conſ.102. in fine vol. 1. Bald.
conſ.134.in fine lib.5. Peruſin.dec 24.n.15.*qui di-
cit eſſe hanc magis communem *Vim commun.
opinion.lib.2.opin.177.Redoan. de rebus Eccleſ.fol.
507.a n.6 Marzar conſ.10.*

Quadrat nihilominus magis rationabiliter ab
eorũ opinione recedere,veluti nimis dura,& ape-
riẽs viam dominis ad excludẽdum emphyteutas,
& Vaſſallos à ſuis meliormentis pro nihilo quia
materia edificij diruti multo minus dimidia valet,
vt palam, eſt vnde verius videtur, quod extimari
debeat valor melioramentorum, prout valeret
edificium integrum, quam opinionem ſequũtur
Clarus in §. feudum quæſt. 88. verſ.ſed quæro(licet
ipſe male alleget *Baldum in alio loco*) Et dicit
quod hęc eſt equior,& ipſe ſequeretur in iudican-
do ſi caſus de facto contingiſſet,*Aluar.Velaſc.de
iure emphyt.quæſt.25.ſub nu.16.verſ. quin, & ipſe-
met. Ruin.conſ.14.n.4.5.lib.1. Petra de fideicomm.
q.15.nu.276.277.ſequen.*qui pluribus modis di-
ſtinguit *Garſ de expenſ.c.vltimo n.5.*qui poſt iſta
opinione latè concludit *Hyppol.Rimin.conſ.411.
n.2.& ſeq.lib.4 Vincent.de Franch.dec. 110. num.
1.verſ. pro parte emphyteutarum Gabr.conſ. 168.
ſub n.111.lib.1.Maſcard. de probat.concl. 1040. n.
21. lib.3. Boſſ.tit.de Principe ſub nu.31.verſ.& ta-
lis hæres Peregr. de fideicom. art. 50. nu 78. Tuſc.
liter.M.concl.176 n.35.late Molin. Theolog.de con-
tract.diſp.463.nu.6.Achil.perſonal de adipiſcend.
poſſeſſ.n.677.Barboſ.in l. diuortio §. fin.p.1.n. 109.
110.ff. ſolut. matrim.Intrigl.de feudis centur. 1. q.
59.nu.13.late Scrader. de feud.p.2.p.9.principal.ſe-
ction.2. a n.93.cum pluribus ſequent. Roſſent.de feu-
dis c.10.concluſ.45.num.146.& ſeq.& num.149.
& ſeq.Pancirol.conſ.1.n.92 Claud.ad Bertazol. cõſ.
514.Carroc.de locat.tit.de melioram.quæſt.2.n.26.
Carpan.ad ſtatutum Mediolan.c.400.nu.93. vol. 2.
Mareſcot. lib.2.reſol.114.n.1.2.Bardel.conſ.23.nu.
34.lib.1. Card.Tuſc.concl. 225 num.9.litter.E.late
Franc.Molin. de Ritu nuptiar.lib.3.q.73.num. 12,
& ſequen.*

Tanto magis procedit prædicta opinio,vt nõ
39 † ſecundum rudera melioramentorum extima-
tio fiat caſu prædicto,in caſu quo eſſemus in edi-
fitio,

Digitized by Google

fitio, non in rure, ſed in Ciuitate ſito, nè vrbs ex dirutione deformetur ità Dyn. Bart. Bald. Angel. in l. Senatus §. Marcellus ff. de l. 1. Ruin. conſ. 24. col. 4. num. 10. verſ. quæritur vol. 1. Vincen. de Franch. dec. 110. num. 2. 3. & ſequent. Barz. dec. 23. n. 12. Garſia de expenſ. & meliorat. cap. 5. ſub n. 11. & c. 12. ſub n. 84. Peregr. art. 50. de fideicomm. ſub num. 47. Card. Tuſch. cõcl. 176. n. 37. litter. M. Ricc. dec. Curiæ Archiepiſcop. Neap. 229. nu 1. Barboſ. in l. diuortio §. fin. p. 1. n. 117. ff. ſolut. matrim. Scrader. de feudis p. 2. p. 9. princip. ſect. 2. n. 96. 97. Bardel. conſ. 23. n. 32.
40 lib. 1. & de Ciuitate † non deformanda ex edificiorum dirutione pluta dixit Surd. dec. 168.

41 Secundo eſt iuris notiſſimum † emphyteutam retentione, vti rei emphyteuticæ melioratæ, quo vſque ſibi melioramentorũ prætio, & extimatione ſatisfiat in caſu quo melioramenta repetere poteſt, prout cuilibet bonę fidei poſſeſſori pro recuperatione melioramentorum per retentionem conſulitur ex regula text. in l. ſi in area in fine ff. de cond. indeb. l. Paulus ff. de doli exception. l. qua ratione §. 1. ff. de acq. rer. domin. Bero. q. familiar. 96. n. 7. in fi. Gozad. conſ. 86. n. 25. Bellon. conſ. 10. num. 2. Vincent. de Franch. dec. 112. & 191. Roland. cõſ. 28. lib. 1. Albert. Brun. conſ. 105. Anchar. q. famil. 46. Dec. conſ. 77. n. 5. Burſ. conſ. 76. nu. 28. Peruſ. dec. 24 num. 7. & deciſ. 34. num. 17. Fab. de Anna conſ. 43. lib. 1. Milan. dec. 7 num. 78. 81. & ſequent. lib. 1. Raudenſ. deciſ. 16. num. 200. deciſ. 30. num. 208. Dec. conſ. 29. num. 5. 19. libr. 2. Petra de fideicomm. quæſt. 15. numer. 38. 308. & ſequent. Aluar. Velaſc. de iure emphyteot. quæſt. 25. nu. 22. deciſ. 157. n. 31. Peregr. de fideicomm. art. 50. nu. 26. 55. & deciſ. 16. lib. 2. Caualcan. deciſ. 36. num. 80. 87. 435. 436. lib. 3. Maſtril. deciſ. 98. num 1. 2. 6. 12. Surd conſ. 180. nu. 15. conſ. 183. n. 1. & ſeq. de alimentis tit. 1. q. 70. nu. 9. & tit. 8. priuileg. 62. n. 4. 7. 8. 9. 10. Grat. dec. 90. n. 19. 20. dec. 7. n. 12. 13 dec. 225. n. 3. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 16. Ruginel. q. forenſ. 22. n. 13. Bimi cõſ. 187. n. 21. 22. lib. 2. Ponte dec. 4. nu. 33. Tuſc. concl. 608. litter. C. num. 25. concluſ. 36. nu. 7. litter. R. Molin. diſput. 496. nu. 5 Sola ad decret. Sabaud. tit. de exeuſ. gl. 9. n. 1. Carroc. de locat. tit. de mercede negot. n. 31. & tit. de aſſenſ. n. 3. 4. & ſeq. Amat. dec. 23. n. 2. Muta dec. 12. nu. 23. Pute. deciſ. 471. 474. lib. 2. Ricci collect. n. 150 in princip. & reſol. 52. n. 3. lib. 1. Magon. dec. Lucenſ. 81. Grat. diſcept. 494. num. 12. Viu. dec. 317. Seſſ dec. 71. n. 8. lib. 1. Farinac. dec. 151. n. 2. 3. p. 2. t. 3. Anton. Faber. in ſuo C. lib. 4. tit. 43. deffin. 24. Marta de iuriſdit. cap. 33. n. 127. Molin. de contract. diſp. 463. nu. 12. Roſſental. de feud. cap. 10. concl. 43. n. 118. & ſeq. Dec. conſ. 29. lib. 2. Carroc. excep. 33. n. 3. Carpan. ad Statut. Mediolan. c. 400. n. 68. vol. 2. Franciſ. de Caldas de Pereira de empt. & vend. cap. 27. num. 1. Amic. de iure emphyt. q. 76. quia exce-
42 ptione † retentionis ex cauſa melioramentorum oppoſita etiam in exequutione ſententiæ, & eã impedire communiter admictunt, Gozadin. d. cõſ. 86. num. 25. l. non ſolum vbi Bart. ff. de rei vendicat. num. 16. Alberic. in l. in fundo col. fin. vbi idem tenet eleganter P. Coſtal. in princip ff. de rei vendicat. Angel. in §. certè illud col. 2. Inſtitut. de rer. diuiſ. ſpecul. in tit. de exeq ſent. § fi. verſ. quid ſi bona fide iuſt. Cor. conſ. 222. in princ. vol. 2. cõſ. 243. eod. l. conſ. 86. vol. 4. Neguſ. de pign. 4. memb. 5. p. num. 9. 10. Tiraquel. de retract. conuentional. §. 7. Gl. 1. n. 14. Rolan. conſ. 28. lib. 1. Vincent. de Franc. dec. 112. Lancellot. de attent. p. 3. c. 24. q 29. n. 6. 8. 10. Surd. conſ. 248. nu. 15. dec. 277. n. 14. Menoch. cõſ. 110. n. 73. conſ. 454. n. 3. Caualc. dec. 36. nu. 80. 87. 435. 436. Cephal cõſ. 399. n. 36. conſ. 573. num. 22. 24. Barzi deciſ. 108. nu. 43. Capic. dec. 119. Magon. dec. Lucenſ. 81. n. 7. Pacific. de Saluian. interdict. in ſpe. 2. c. 2. n. 186. Alu. Velaſch. de iure emph. q. 25. nu. 22. Crauet. conſ. 148. nu. 2. & pro genero a n. 405. cum ſeq. Rit. in reſol. 52. nu. 4. lib. 1. fol. 37. Viu. dec. 317. Anton. Faber. C. de exequut. rei iudic. l. 7. tit. 20. deffin. 12. Molin. de contract. diſput. 463. nu. 12. Scaccia de appell. q. 17. limit. 6. membr. 4. n. 64. 65. Caroc. de loc. in rubr. de expenſ. n. 14. Intrigl. ſingul. 73. n. 17 lib. 3. Barboſ. in l. diuortio §. fin. p. 2. nu. 53. & ſeq. ff. ſolut. matrim. Scrader. de feudis p. 2. p. 9. princip. ſect. 2. nu. 33. Roſſental. de feudis c. 10. concluſ. 43. n. 141. Carroc. de except. aduerſ. ſentent. excep. 26. 33. Padil. in l. 1. n. 137. C. de iuris & fact. ignoran. Grat. dec. 225. n. 16. Carpan. ad ſtatut. Mediolan. c. 400. n. 254. & ſeq. vol. 2. Frãciſ. Caldas de Pereira de empt. & vend c. 27. ſub nu. 1. & n. 6. Amic. de iure emph. q. 76. nu. 13.

Conſequutiue ad præmiſſa Tertio quæro data retentione prędicta emphyteutæ ex cauſa melio-
43 ramentorum non liquidorum † an præſtita cautione de non liquidis, & de ſoluendo poſtquam fuerint liquidata per Dominum, ceſſet retentio dicta & cõpellatur emphyteuta rẽ reſtituere, circa quod ſequendo quod regulare eſt ſecundum quod Magna Curia, & conſiſtorium ſemper inclinauit ſi in ſententia de melioramentis fiat mentio, & ad ſit clauſula ſolutis, vel ſolutis prius meliorationibus fideiuſſionem de non liquidis non ſufficere dixerunt Neguſant. de pignoribus 4. mẽbr. 5. par. num. 10. ex Paolo de Caſtro conſ. 270. num. 3. lib. 2. argumen. l. ſtatu liber rationum §. fin. ff. de ſtatu liber l. promiſſor §. conſtituto ff. de conſtit. pecun. ex quo non eſt recedendum à forma conditionis poſitę in ſententia, & vi verborum ipſius ſententiæ l. cum poſt ſententiam quæ finibus certis clauditur C. de ſent. & interloquutor. Capicc. deciſ. 17. numer. 5. 6. Beuntend. deciſ. 77. Decian. conſ. 29. ſub num. 19. volume 2. Burſat. conſ. 60. num. 31. & conſ. 184. num. 57. libr. 2. Bertazol. conſ. 16. num. 26. in ciuili Caualc. deciſ. 44. ſub num. 66. Viu. deciſ. 317. nu. 11. Put. deciſ. 471. lib. 2. Ruin. conſil. 84. num. 17. lib. 2. Crauett conſ. 147. 148. lib. 2. Hippol. Rimin. conſ. 91. num. 31. & conſil. 620. num. 34. Petra de fideicom. q. 15. num. 311. Garſia de expenſ. cap. 6. num. 19. Galleſ. in forma Camer. oblig. p. 4. q. 2. num. 12. referens ita per Rotam iudicatum in cauſa magni momenti Men. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. nu. 569. Intrigl. deciſ. 1. nu. 9. Pereg. de fideicommiſſ. art. 50. num. 82. Cartar. dec. 15. Marzar. de fideicomm. quæſt. 66. per totum Maſtril. dec. 98. lib. 1. qui omnes caſus diſtinguit & deciſ. 223. nu. 8. 9. Rota Rom. apud Ludou. dec. 492. nu 9. Marta de clauſ. p. 1. clauſ. 134. Marcheſan. de commiſſ. tom. 1. fol. 433. Vrſil. deciſ. 205. nu. 5. & ſeq. Carroc. de locat. tit. de expenſ. nu. 24. fol. 212. Raudenſ. dec. 16. nu. 201. & ſeq. deciſ. 30. n. 208. dec. 31. n. 305. cõſ. 10. n. 171. lib. 1. Tiraq. de retract. conuent. §. 7. Gloſ. 1. num. 13. Caſtill. dec. 199. num. 14. Muta

dec. 12.*nu.*25.26.27. *Fuſar. de fideicommiſſ. q.*672. *n.*22.23. *& ſeq. Ricci collect.* 150. *Gratian. diſcept.* 786.*n.*16. *referens duas Rotæ deciſiones coram Robuſterio, & Pamphilio Seſſa dec.*71. *lib.*1. *Rota Rom. in vna Lucana bonorum coram Pamphilio*. 27. *Februarij* 1606. *apud Farinac. dec.*111.*n.*4.*p.*1.*t.*1. *& Terracinen. domus* 28. *Nouembris* 1605. *corã Manzanedo apud eundem Farinac.* 151.*p.*2.*t.* 3. *Molin. de contract. diſpnt.* 463.*n.*12 *late Barboſ. in l. diuortio* §. *fin. p.*2.*nu.*30,31.32. *ſeq. ff. ſolut. matrim. Coſta de ration. rate q.*81.*n.*13. *Roſſental. de feudis cap.* 10. *conclu.*43.*nu.* 125. *cum plur. ſequen. Decian. cõſ.* 29.*num.*19.*lib.*2. *Carpan. ad ſtatut. Mediolan. c.*400. *num.*267. *& ſeq. vol.*2. *Card. Tuſc. conclu.*182.*d nu.* 28. *& ſeq. lit. M. Franciſ. Caldas de Pereira de empt. & vend. c.*27. *num.*7. *Aluar. Velaſc. de iure empb. q.* 25.*n.*23. licet inſpecta qualitate negociorũ, & litigantiũ dicat in ſenatu Luſitano nõ ſemel cõtrariũ fuiſſe deciſũ nulla facta diſtinctione an in ſententia reperiatur clauſula illa ſolutis prius melioramentis, nec nè, niſi in ſententia dictũ fuerit ſolutis prius cũ effectu melioramentis, quo caſu dicit procedere Doctrinã *Pauli de Caſtro d. cõſ.* 270. & in dicto Senatu ſeruari. *Faceb. l.* 7. *contrCu. iuris c.*91. *Carroc. de locat. tit. de expẽſis. n.*27. *Marzar. de fideicom. q.* 66. *Peregr. de fideic. art.* 50.*n.* 82. *verſ. Ego in hac re, & in fine* qui voluit hoc Iudicis arbitrio remitti conſideratis perſonis, & qualitatibus litigãtiũ item natura, qualitate, & quantitate meliorãmentorũ an ſtatim modico, vel magno tẽporis interuallo liquidari poſſint, vel non niſi de eis poſt ſententiã fuerit oppoſitum *Rota Auen. deciſ.* 104. *Intrigl. de ſubſtit. cent.*3. *q.*74.*n.*105.106. *& ſeq. Caualc. dec.*44.*n.*67.*p.*1. *Boer. dec.*43. *Frãc. dec.* 112.*n.*17. *Capicc. dec.* 17. *quos diſtincte comprobat Fuſar. de fideicomm. q.*672.*a n.*26. *ad finem*.

44 Niſi caſu prædicto parti† terminus ad liquidãdum datus fuiſſet quo elapſo, & liquidatione non facta fideiuſſio de non liquidis ſufficeret ad retentionem tollendam non obſtantibus præciſis verbis ſolutis prius in ſententia adiectis prout ſæpius ſeruatum vidimus *ex Cartar. dec.*15.*n.*20. *&* 32. *Put. dec.*471.*lib.*2. *Rota Rom. dec.*659.*n.*2. *p.*1. *& deciſ.*112.*in fine, & dec.*120.*p.*2. *Contard. in l. vnica q.* 24.*nu.*20.23. *C. ſi de momentan. poſſ. fuer. appellat. Troiſ. ad Rit. Neapol.*173.*nu.* 5. *verſ. ſed ſi eſſet Raudẽſ. dec. Piſan.*16.*n.*201.202. *dec.*31. *nu.*305. *& conſ.* 10.*n.*171. *vol.*1. *Caualcan. dec.* 44. *nu.*66.67.*par.*1. *dec.*32.*nu* 1. *& ſeq. par.*2. *Pacificus de Salniano interdict. inſpection.* 2.*cap.*2 *num.*200. *Facchin. conſ.*51.*n.*10. *lib.*3. *Marzar. de fideicomm. q.*66.*p.*3. *Carroc. de loc. tit. de expenſ. n.*28. *folio mihi* 212. omnes *Socc. Iun. ante ſignanum conſ.*62. *lib.* 1. afferentes *Maſtrill. dec.*98.*n.*12. *& dec.*223.*nu.*3. *Giurba dec.* 60.*n.*18. *& dec.*81.*nu.*11. *&* 12.

Ego vero id intelligendum puto rectè procedere quando plures dati eſſent termini ad liquidandum, vel ſi vnus datus eſſet ſufficiens terminus, prout magnitudo cauſæ, & loci diſtantia ex-

45 poneret, alias ſecus. Nã nõ vnus† ſolus terminus dari conſueuit in cauſa liquidationis, ſed plures

46 proinde† etiã reſtitutiones in calculatorio proceſſu cõpetere omnes admitũt, fortius ſi vnicus nõ ſufficiẽs datus ſit terminus *ad dict. per Afflict. dec.*35.114. *&* 157. *vbi Vrſil. Bonioru. Ritu* 171. *& ſeq. Muta Ritu* 134.*nu.* 20. *Contard. loco præcitato Put. dec.*471. *in fine lib.*2. *Raudenſ. deciſ.*16.*n.*201. 202. *& ſeq. ex Rota deciſ.*659 *præcitata p.*1. qui ſi fuiſſent præfixi termini loquuntur *nouiſſime Maſtril. dec.*223.*nu.*4.5. *& ſeq. lib.*3. & ita reſolutum extitit in cauſa Mõfortis vbi nouiſſimus fuit datus terminus, & in cauſa Ioannis Valdes Capitanei Sãcti officij cum illis de Giliberto *Caroc.* ideo aduertit *de locat. tit. de expenſ. fol.* 212.*n.*28. quod ad liquidãdũ melioramenta iuxta terminos *l. diffamari* præfigatur terminus prædictus ad liquidãdũ in terminis cuius legis plures dãdos eſſe terminos clarũ eſt vt ſuo loco diximus *Muta dec.*22.

47 *n.*11. Cũ liquidationis † iudiciũ ſuã inſtãtiam & terminos habere dixerit *Laderch. conſ.*15.*num.* 2.

48 tãquam † diuerſũ a principali *ſecundum Bal. in l.* 2. *C. de exequut. rei iudicat. Galleſ. de obligat. Cameral. tit. de liquidation. n.*3. *Menoc. de adipiſcend. poſſeſſ. remed.*5.*n.*70. *Grat. dec.*212. *Muta dec. prædict.*

49 22. Reſtitutiones † tamen prædictas in cauſa liquidationis non concedi ſi fuerint datę in cauſa principali *ex Afflict. dec.*35.*n.*3. *&* 4. *Intrigl. ſing.* 50.*n.*8. *lib.*2. *Franch. dec.*683.*n.*3. *lib.*4. *Muta Ritu* 134.*n.*20 *poſt Marant. & Boniorn.* licet idem *Mu-*

50 *ta dec.*22. ſibi contrarius† capitula cõſimilia primis in cauſa principali præſẽtatis, in cauſa liquidationis admitti dicat, niſi ſaluetur cõtrarietas illud proceſſiſſe ex partis proteſtatoria ſupplicatione, quæ reſeruauerat facere probationes ſuper melioramentis in cauſa liquidationis per quam proteſtationem ius ſibi pars conſeruaſſe dicit *n.* 11.12. *& ſeq.*

51 Vlterius rem perſtringendo† alij putarunt pro præmiſſorum declaratione cõcluſionem prædictã quod ſcilicet dato termino ad liquidãdũ vno ſufficienti, vel pluribus, eis elapſis quod dicta retentio nõ cõpetat nõ procedere in terminis ſententię cum verbis ſolutis prius. Prætextu quod *Socc. Iun.* quem omnes ſequũtur, nõ loquitur quãdo in ſententia dicitur ſolutis prius ob id *Cart.* magis accuratè reſpõdere, & decidere debuiſſe videretur retentis terminis prædictis ſententiæ cũ verbis ſolutis prius. Imò *Scrader. de fend. t.*1. *f.*482.*n.*32. relaris opinionibus poſtquã ponit cõcluſionem prædictã de præfixione termini, ſtatim *col.*2. *verſ. cæterũ* limitationem generalem ponit, vt antea dictã nõ procedat quãdo in ſentẽtia dicitur ſolutis prius, Pariter *Marzar. de fideicomm. q.* 66 poſt quem refert *Socc. Iun. d. conſ.*62. reſidet cũ opinione cõtraria quod imò cõpetat retentio, & nõ debeat fieri exequutio ſententiæ *ex Tiraq. Men. & alijs idẽ Maſtrill. d. dec.* 98.*nu.*11. vbi ponit limitationem generalem quãdo in ſententia dicitur ſolutis prius, & clarius *ex Scrad. loco citato* ſentijt *dec.*223.*n.*9. *in fi. l.*3. quæ licet põderationem mereantur a receptiori non recedo opinione quam Regni praxis ſæpius approbauit.

52 Reſtringitur ſecundo in caſu quo † datur vxori retentio bonorum viri pro dotibus, vel eiuſdem ſucceſſoribus, vt tunc realis requiratur ſolutio, nec ſufficiat quomodolibet oblatio, & fideiuſſio *eſt Benint. dec.*77. *Burſ. conſ.*9 *n.*10.11. *lib.*1. vbi de ſucceſſore vxoris retinẽte pro dote, *benè Caroc. deciſ.*

Digitized by Google

*ciſ.*21.*n.*42.& in Tenuta *late Surd.dec.*46.*n.*9.10.
*Grammat.deciſ.*58.*num.*12.*Peruſin. dec.* 109.ma
xime ſi de eredito dotium conſtaret quamuis in
liquide, vel ſi offeratur exactis, & ſcriptutis in
promptu liquidari *Cartar.dec.*11.& fuit practica-
tũ in cauſa Baroni Cerami intet Illuſtrem Comi-
tem Ragalmuti, & D.Hieronymum Camuli.

53 Si vero in ſententia nulla † melioramentorum
fuerit facta mentio; licet ex proceſſu cõſtet, aut
ſimpliciter ſententia iubeat melioramenta ſol-
ui, ſi tamen nõ ſint ex proceſſu liquida, vel in prõ-
ptu nõ poſset liquidari tunc ſufficere ſatiſdatio-
nẽ de non liquidis probarunt *Alex. Ang. Rip.in l.*
4.*§. ait præt.ff.de re iudic.Alex & Iaſ.in l.*1. *col.* 1.
*ff.qui ſatiſdare cogant Barbac.conſ.*36. *nu.*18. *lib.* 2.
*Neguſ. dict. loco Surd.conſ.*186. *n.*1 *& de aliment.*
*tit.*8.*prin.*62.*n.*9. *Piguera dec.*181.*n.*4.*Rota Ane-*
*nion. dec.*104.*Theſaur.q.*96.*n.*8.*in fi.lib.* 2. *Amat.*
*dec.*23.*n.*1.6.7.*Franc.dec.*112.*n.*17. *Burſat. conſ.*
76.*num.*38.*Peregr.deciſ.*38.*Tiraq. de retract. lign.*
§. 1.*gl.*19.*n.*2.*Benint.dec.*77.*Honded.conſ.*95.*l.* 2.
*Caualc.dec.*16.*num.*33.*p.*2.*& deciſ.*36.*n.*435. *lib.*
3.*Seſſo dec.*71.*lib.*1.*Fornoc.dec.*650.*num.* 7.*p* 2.*t.*
4.*& dec.*137.*nu.*3.*p.*2.*tom.*3. *Anton. Faber.in ſuo*
*C.lib.*7.*tit.*20.*defin.*12.*Greg.Lopes l.* 8.*tit.*14. *p.*5.
*gl.*3.*Rota Genua dec.*177.*n.*5.*Celſ.Hugon.conſ.*1.*n.*
28.*in fine Fontanel. de pactis dotalibus clauſ.*7.*gl.* 3.
*p.*6.*n.*3.*volum.*2.*fol.*686. *Cancer. varior. reſolut.*
*par.*3.*c.*8.*à nu.*9.*Molin. de contract.diſput.*463.*ſub*
*num.*12. *Scaccia de appellat.q.*17.*limit.*6. *Membr.*
4.*num.*65.*verſ.contra tamen Rebuff. ad leges Gal.*
*t.*1.*tit.de litteris obligatorijs art.*1.*gl.*9.*n.*10.*& in l.*
*impenſ.col.*3.*in princ.de verbor. ſignificat. Portules*
*de conſort.c.*26. *à n.*17.*Barb in l.diuort §.ſi.p.*2.*n.*
30.31.32.*& ſeq.ff.ſol. matrimon.Scrader.de feud.*
*p.*2. *p.*9.*principal.ſect* 2.*num.*30.31.32.*&* 120.*&*
*n.*131.*Roſſental.de feud.c.*10.*concl.*43.*n.*121.123.
129.*& ſequ.Facchin. libr.* 7. *controuerſ. iuris cap.*
91.*Carroc.de locat.tit. de expenſ nu.*18.*& ſequent.*
*Intrigl.de ſubſtit.cent.*3.*q.*74.*a n.*105.*& ſeq. Car-*
*pan.ad Statut.Mediol.cap.*10.*n.*108.*& cap.* 158.*n.*
113.114.*vol.*1.*Card.Tuſc.concluſ.*182.*a n.*28.*&*
ſeq.liter. M. Franciſc.Caldas de Pereira de empt. &
*vendit.cap.*27.*n.*7. *Amic.de iure emphyt.q.*77. *nu.*
4.5.*& ſeq.Contard. in l.vnica.q.*24 *n.*18.26.*C.ſi de*
*momen.poſſeſſ Giurb.dec.*60.*num.*17.27.30.*& ſeq.*
*Ricci collect.*150.*&* 1348. *Aluar. Velaſc. de iure*
*emphyt.c.*25.*n.*23.*Alciat.cõſ.*63.*lib.*9.*Fab.de An-*
*na conſ.*43.*n.*10.*Torns in compend. dec.verb.melio-*
rationes Redoan.de rebus Eccleſ.non alienãd. §.vn-
de n. 7.*Rauenſ.dec.*16.*n.*203.*Garſio de expenſ.c.*6.
*n.*19. *Cartar.dec.*15.*Maſtrill.dicto loco Card. Tuſc.*
*concl.*20.*n.*23.*littera.O.vol.*5.*Rota Rom. in nouiſſi.*
*dec.*659.*p.*1.*& ſub Card.Paleotto dec.*216.*Intrigl.*
*dec.*1.*nu.*8.*Put.dec.*471.*lib.*2.*& omnes ſupracitati*
cum per huiuſmodi fideiuſſionem tollatur retẽ-
tio meliotamẽtorum, & hãc vidimus paſſim in
praxi ſeruatam opinionem in noſtris ſupremis
Tribunalibus (quidquid ſenſerit *Gapic. dec.* 17.
*n.*7.*Rota Rom.Galles Peregr.Ruin.& alij relati per*
*Caroc.de loc.tit.de expenſ.n.*21.*Burſ. conſ.*60.*n.*31.)

At emphyteuſi meliorata ſi ab emphyteuta
nulla oppoſita melioramentorũ exceptione vel
retentione domino reſtituta ſit, quo remedio ei
ſit conſultum pro repetitione melioramentorũ
(quæſtio quarta eſt in ordine) & quod attinet ad
54 pręſentem quæſtionem † videretur emphyteutã
illo caſu omni penitus auxilio eſse de iure deſti-
tutũ pro repetitione prædicta cum tantum reten-
tio concedatur de iure emphyteutæ prout etiam
cuilibet bonæ fidei poſſeſsori pro melioramẽto-
rũ repetitione, & lex nullo alio remedio ſubue-
niat, quam per retentionem, & exceptionem
iuxta textum in l. ſi in area in fine ff. de condi indeb.
vbi communiter Doctores.

Cauendum ideo eſt a *pract. Papienſ. in forma*
reſponſ. rei conuent. quæ non parum errando dixit
pręſtandã certi conditionem ad poſseſſionem
reſtitutam auocandam pro melioramentis *in ca-*
*ſu l.ſi in area per text.in l. quod ſi nulla ff. de l.*1. qui
caſus valde diuerſus eſt vt aduertit *Velaſc. de iure*
*emph.q.*25. *ſub num.*25. *ſumpto intellectus ex l.do-*
mos ibi ſuperiore, & latius Garſia de expenſ. & me-
*liorat.c.*7 *n.*2.3.4.6.11.*& ſeq.* qui ne dum dat in-
tellectum *dictæ l. quod ſi nullo.* ſed alijs pluribus
legibus quæ videbantur de directo pugnare con-
tra diſpoſitionem textus *dicta l.ſi in area*, & cõce-
dere ne dũ nudã retentione, ſed etiã actionem, &
in certi cõditionem poſt rem melioratã reſtitutã
pro melioramentorũ extimatione cõſequenda *lo-*
*te Barb. in l.diuortio.§.ſi.p.*2. *n.*13.14.15.*cũ ſeq.ff.*
*ſolut. matrim.Cancer.var.reſol.lib.*3.*cap.* 6.*a n.* 62.
cum ſeq.Franciſc.Caldas de Pereira de emp. & vẽd.
*c.*27.*n.*72. plures enim auctores non bene perpẽ-
dentes fuerunt allucinati ex diſpoſitione *dicta l.*
quod ſi nulla vltra Papienſem vt ſentit Theſ. lib. 1.
*q. forenſ.*79.*num.*2. licet in fine non poſſit negare
quod videtur eſſe Antinomia indiſſolubilis inter
dicta iura *Gration. diſcep.*193.*n.* 25.26.27.*Scacc.*
*de appellat.lib.*3.*c.*2.*q.*17.*limitat.* 6. *membr.*8.*n.* 9.

Sequendo tamen magis commune opinione,
& intellectũ *ad text.in d.l.ſi in area* (recẽtis termi-
55 nis noſtris)† cõtrariũ reſoluimus quod vtiq.em-
phyteute, qui meliorauit rẽ emphyteoticã in caſu
quo recuperat melioramenta quamuis rem reſti-
tuat alia via, quã per retentionẽ, cõſultũ eſt, &
via actionis repetere poteſt etenim, qui bona fi-
de expendit in re quã ſcit eſse alienã, vti ſcit em-
phyteuta reſpectu directi domini, habet animũ
obligãdi dominũ & ſibi nedũ tribuitur nuda retẽ
tio ſed dabitur actio ex cõtractu hoc eſt ex em-
phyteuſi ſeu *ex l. Zenonis* ſicut cõductori qui fe-
cit meliorationes datur aduerſus dominũ actio
ex conducto *l. dominus horreorum §.*1. *ff.locati l.ſi*
ſeruus ff.de pig actiõ. idem per *Doctores* exẽplifi-
catur in marito, quod ſi bona dotalia meliorauer-
rit tempore reſtitutionis melioramẽta via actio-
nis repetit. *l.Senat.§.Marcellus ff.de l.*1. Itẽ in hę-
rede grauato expẽdẽte in fũdo pendẽte tempore
fideicõmiſſi, & ſit eo tẽpore, quo erat dominus, &
habebat ius in re cũ bona fide qui in dubio pręſu-
mitur ædificaſse animo repetẽdi expenſas adue-
niente caſu reſtitutionis fideicõmiſſi *gl.& Doctor.*
*in l. domos ff.de l.*1. Itẽ in vſufructuario vaſallo, ne-
56 gociorũ geſtore, Prælato, ſocio, & ſimilibus† tex-
tus enim *in l. ſi in area in fi.ff.de cond. indeb.* conſu-
lens tantũ per nudã retentionem loquitur in eo
poſseſſore bonę fidei qui meliorationes fecit in

Digitized by Google

re aliena, quã exiſtimabat ſuam eſſe propterea talis poſſeſſor meliorationes faciens velut in re propria, quia non habuit animum obligandi aliquem nullo alio modo ſubuenitur, quam per retentionem ſeu exceptionem, ideo ſi talis poſſeſſor rem reſtituerit non facta retentione pro melioramentis ſuo periculo reſtituit, quia deſtitutus manebit omni remedio, ſecus eſt in meliorante domino licet reuocabiliter aliquo caſu, & euẽtu, vel alio poſſeſſore vt ſupra Cynus (longa antiquorum præmiſſa diſputatione) in l. ſi quis ſciens C. de rei vendicatione Iaſon. in l. ſi in area. nu. 1. Paul. de Caſtro conſ. 270. col. 3. lib. 2. Afflict. in dicto §. ſi vaſſallus nu. 5. Ruin. conſ. 165. vol. 4. conſ. 24. nu. 16. vol. 1. Cuman. conſ. 57. Roland. conſ. 28. n. 14. lib. 1. Corn. conſ. 86. lib. 4 Vincen. de Anna alleg. 6. num. 13. 14. 15. & ſequent. Tiraq. de retract. conuent. Gl. 1. §. 7. n. 7. Gomes l. Tauri. 46. nu. 2. Peregrin. de fideicom. art. 50. num. 58. 59. 60. 61. & ſequent. Franc. deciſ. 191. num. 9. Carpan ad ſtatut. Mediolan. capit. 400. num. 98. volum. 2. Peruſin. deciſ. 24. ſub nu. 26. Garſia de expenſis, & meliorat. cap. 7. num. 3. 5. & c. 13. n. 58. Hippol. Riminal. conſ. 411. nu. 4. Gama deciſ. 310. num. 4. Molin. de contract. diſp. 463. n. 8. 12. in fin. Scac. de appel. q. 17. lim. 6. memb. 8. n. 10. Alu. Velaſc. de iure emph. q. 25. n. 25. & dec. 111. nu. 17. Barboſ. in l. diuortio. §. ſi. p. 2. nu. 1. 2. ff. ſolut. matrim. Cancer. var. reſol. lib. 3. cap. 6. de acq. domin. n. 59. 79. 80. 81. & ſeq. Scrader. de feud. p. 2. p. 9. princ. ſect. 2. n. 34. Roſental. de feudis cap. 10. concl. 43. n. 107. & 150. & nu. 110. & ſeq. Greg. Lopez. l. 44. tit. 28. p. 3. Grat. diſcept. 193. n. 22. 23. 24. Farinac. dec. 45. n. 3. p. 2. t. 3. Cardin. Tuſc. concl. 182. n. 9. litter. M. & per tot. Franciſc. Caldas de Pereira de empt. & vendit. c. 27. ſub n. 1. 2. & 3.

Optimam tamẽ exiſtimaui circa hoc Doctrinam Paul. de Caſt. in d. l. ſi in area in fine, qui dicit ſe vltra montes in hac ſpecie conſuluiſſe in termi-
57 nis dict. l. quod impenſæ † etiam poſt reſtitutionẽ rei poterunt per poſſeſſorem bone fidei reperi actione in factum ex æquitate l. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet. ſcilicet, quia res mea peruenit ad te, & licet à dicta Pauli Doctrina recedat Ant. Go-
58 mes in l. Tauri 40. col. 2. Ea ratione † quia l. ſi me & Titium nõ niſi omnimodo deſtitutis remedio ſubuenit ex equitate quadam, quia remedium d. l. ſi me, & Titium eſt ſubſidiarium Alex. conſil. 92. poſt n. 6. lib. 1. Ruin. conſ. 19. nu. 2. lib. 4. & conſ. 32. n. 8. circa medium lib. 1. Socc. in l. ſi me, & Titiũ ſub n. 3. Menoch. de recup. poſſeſſ. remed. 4. ſub num. 4. verſ. declaratur quarto Surd. conſ. 528. n. 19. Rota Rom. dec. 216. n. 1. ſub Santiſſimo Ludouiſio, & Coſta de remed. ſubſidiar. remed. 12. non autem ijs, qui aliquo modo, & remedio potuerunt ſibi proſpicere, & culpa ſua omiſerũt vt eſt ille qui per retẽtionem conſulere ſibi poterat, & ſua culpa rem reſtituendo omiſerit, & Federic. Scott. conſ. 8. n. 4. lib 1. Tom. 2. refert. Peregrin. de fideicomm. art. 50. n. 56. ad fi. verſ. verum illa Barboſ. videtur ſequutus in l. diuortio §. ſi. p. 2. n. 11. 12. ff. ſolut. matrimon. tamen veritatem inſequendo, & non iuris ſubtilitatem, & apicem veram iudicio Pauli Doctrinã, ne magna inſurgat iniquitas, vt ex melioramentis dominus tam locupletior fiat ex quaſi in remiſſibili errore, vel ignòrantia bone fidei poſſeſſoris rem melioratam reſtituentis retentione non oppoſita quam ſequuntur Modern. Pariſ. Balduin. in §. certe inſtitution. de rer. diuiſ. ad boni & æquinormam legem illam reducendo, & opinionem Pauli apud Tribunalia recipiendam reiecto Gomeſio dixit Aluar. Velaſc. de iure emphyt. quæſt. 25. ſub num. 25. Garſia de expenſ. & melior. cap. 7. num. 2. & num. 4. 5. Gaſpar. Theſaur. quæſt. Forenſ 79. nu. 2 3. lib. 1. Ruin. conſ. 24. ſuper his de quibus quæritur. n. 12. verſ. & dicit l. 1. Grat. diſcept. 193. num. 18. 19. 20. late Molin. de contract. diſput. 463. nu. 8. Giurb. in conſuet. Meſſane c. 15. gl. 10. p. 1. nu 28. fol. 774. Cardin. Tuſc. concl. 182. num. 8. litter. M. Cancer. var. reſolut. lib. 3. cap. 6. n. 61. in fine nu. 70. & ſequent. num. 74. ſecundum Doctrinam Pauli de Caſtro paſſim in Senatu iudicari teſtatur Franciſc. Caldas de Pereira de emp. & vend. cap. 27. nu. 72. circa finem.

Abſoluendo itaque materiã iſtius quartæ quæſtionis, & textum in l. ſi in area, alij vtuntur diſtin-
59 ctione † in iſto articulo diſtinguendo neceſſarias impenſas ab vtilibus, & voluptarijs vt ſi expenſæ fuerit neceſſariæ puta in reficiendo factę à poſſeſſore bone fidei qui exiſtimabat rem ſuam eſſe iuſta text. in l. ſi in area vt detur actio poſt rem reſtitutam l. domum C. de rei vendit. Paul. de Caſtro in d. l. ſi in area eſt textus in l. qui exceptionem § 1. de cond. indeb. Gloſ. in dicta l. ſi in area Aluar. Velaſc. de iure emph. q. 25. ſub n. 25. Garſia de expenſ. cap. 2. nu. 7. & cap. 7. num. 21. & cap. 1. n. 24. Roſſental. de feudis cap. 10. concl. 43. num. 110. & ſeq. Peregr. de fideicomm. art. 50. ſub nu. 16. Gaſpar. Theſaur. q. forenſ. 79. ſub n. 2. & n. 3. lib. 1. Molin. de contract. diſput. 463. n 8. Ricc. collect. 150. Gratian. diſcep. 193. num. 40.

Sed hanc opinionem diſtinguentem falſam eſſe dixit Barboſ. in leg. diuortio §. ſi. p. 2. num. 8. ff. ſolut. matrimon. cum tàm pro vtilibus, quã pro neceſſarijs expenſis ſola competat retentio leg. plane 41. ff. de petit. hæred. Gl. in §. certe verbo edificauerit Inſtit. de rer. diuiſ. Barth. in l. in fundo n. 6. ff. de rei vẽdic. Loriotus in l. fruct. col. 6. ff. de reg. iuris Boer. deciſ. 44. num. 7. Menoch. de recuper. poſſeſ. remed. 15. a num. 500. Didacus de Paz. quæſt. ciuil. 7. nu. 41. plures refert. Hieronymo Portules in tract. de conſortibus cap. 26. num. 8. Barboſ. dicto loco reſpondet ad dictam leg. domum, & alys numeris ſequentibus.

60 Expenſas autem † factas Iudicis authoritate, vel iuſſu quomodolibet per poſſeſſorem bonæ fidei iuxta text. in l. ſi in area non eſt dubium quod repetat licet rẽ ſimpliciter reſtituerit ſine expẽſarum deductione argumento l quod dicitur §. ſi dos ff. de impenſ. in rebus dotal. factis alios concordantes affert Tiraquel. de retract conuentional. §. 7. gl. 1. num. 7. Aluar. Velaſc. de iure emphyt. q. 25. ſub nu. 25. in fine Scaccia de appell. quæſt. 17. limit. 6. memb. 8. num. 10.

61 Verum ſi emphyteuta † rem emphyteoticam quam meliorauerat domino cedat, non ex cauſa emphyteuſis finitę vel generationis, ſed tantum vt ſe liberatet a prẹſtandis canonis annui neceſſitate, nulla ſumptum, & melioramentorũ à ſe factorum

Digitized by Google

ctorum habere poterit repetitionem , ſibique
imputet quod meliorem facta rem velit vltro de-
relinquere, videtur enim donare vel ſaltem tan-
ti habuiſſe re carere ita in Senatu Sabaudiæ de-
ciſum teſtatur doctiſſimus Faber. C. de iure emph.
lib. 4. tit. 43. defi. 13, vol. 1. & defi. 37. n. 8.

De ſolutione melioramentorum, earumque
extimatione, & quantitate, & quo tempore in-
ſpecto in caſu quo melioraméta emphyteutæ de-
berentur, & daretur earum recuperatio quinto
loco quærendum eſt quod inſpecta diſpoſitione
l. in ſundo vbi Gloſ. Bart. nu. 1. 2. & communiter Do-
ctores ff. de rei vendicat. dicendum videretur id fa-
62 cilis eſſe reſolutionis, etenim † melioramentorum
debitor, ad id teneretur, quod minus eſt nempè
ſoluere tantum, quod impenſum eſt quando res
vltra impenſam meliorata eſſet ſi vero impenſa
excedit meliorationem, & plus fuerit impenſum
quam res meliorata tũc ſoluere tenetur id quod,
& in quantum res meliorata eſſet. Abbas in c. 1.
de in integrum reſtitut. n. 4. Paul. de Caſtro. conſ. 270.
col. 3. verſ. ſi vero lib. 2. Neguſant. de pignor. 4. mem-
br. 5. p. num. 11. Cagnol. in l. 2. num. 175. C. de pact.
inter emptor. & vendit. V in. opinion. 177. lib. 2. Fel.
in c. cum cauſa col. penul. de re indicat. Curt. Iun. cõſ.
144. col. fi. n. 7. lib. 2. Natta conſ. 13. nu. 6. conſ. 256.
num. 4. Cephal. conſil. 311. num. 92. Peruſin. deciſ.
58. num. 15. Albert. Brun. conſ. 106. in fine Redoan.
de rebus Eccleſ. non alienand. quæſt. 56. cap. 1. n. 12.
13. & n. 31. Tiraq. de retract. conuentional. §. 7. Gl.
1. nu. 8. & 9. Franc. dec. 109. n. 5. dec. 35. n. 4. in fine
Capic. dec. 93. n. 9. 10. Garſia de expẽſ. c. vltimo Ga-
ma dec. 137. Alciat. cõſ. 186. n. 7. Burſ. cõſ. 71. n. 23.
Hipol. Rim. conſ. 411. præcipue nu. 71. Roland. conſ.
28. num. 11. lib. 1. Theſaur. deciſ. 251. ſub n. 1. Petra
de fideicom. q. 15. n. 271. Peregrin. de fideicom. art.
50. n. 70. 74 Barz. dec. 23. ſub n. 14. Surd. de alimẽtis
tit. 6. nu. 18. conſ. 324. u. 17. l. 3. Maceratenſ. variar.
reſolut. lib. 1. reſol 23. num. 1. Barboſ. l. diuortio. §.
fin. par. 1. u. 91. & ſeq. ff. ſolut. matrim. Card. Seraphin.
deciſ. 898. n. 1. & deciſ. 1051. Rota Rom. apud Fari-
nac. deciſ. 650. num. 2. p. 2. t. 4. Gabr. conſ. 168. num.
111. vol. 1. Aſin. de exequut. §. 4. c. 42. n. 12. 13. 14.
Carro. de locat. tit. de meliorat. q. 2. n. 20. Mol. de Ri-
tu nuptiar. lib. 3. q. 73. n. 3. 4. 5 & ſeq. Franciſ. Cald.
Pereira de emption. & vend. c. 27. nu. 10. 11. & in
feudo deciſum refert Ponte dec. 12. nu. 6. in fine verſ.
fuit deciſum.

Alij verius dixerunt id procedere in meliora-
mentis factis a bonæ fidei poſſeſſor tantũ cæterũ
63 † in melioramẽtis factis ab emphyteuta vel vaſ-
ſallo non debet inſpici valor rei tẽpore quo factę
fuerũt impenſæ, & id quod minus eſt ſed ſtatus, &
valor pręſens tempore reſtitutionis, vnde ſi eo
tempore minus valeat res, quam ſit impenſum
ille dumtaxat valor debebitur, & idem è conuer-
ſo ſi plus valeat, quam ſit impẽſum illud plus ſol-
ui debeat, quia melioramenta tunc facta ſunt ab
habente dominium, (non autem a mero bonæ fi-
dei poſſeſſore) licet ad directum dominum vel
alium aliquando res, ſit reuerſura, prout idem eſt,
in poſſeſſore maioratus, vel rei fideicõmiſſo ſu-
biecte marito, & ſimilibus ita Neguſant. de piguor.
membr. 4. 5. par. nu. 16. Aretin. Barthol. Bald. Imolà
Alex. Iaſon. in l. domos in princ. ff. de legatis 1. Alex.
in l. vbi pure. § fin. ff. ad Trebellian. Alberic. in l. in
fundo ff. de rei vendicat. Corn. conſ. 158. col. fin. vol. 3.
Ruin. conſ. 1438. col. fin. lib. 1. conſ. 117. vol. 3. col. 2.
cõſ. 134. col. penul. verſ. præterea vol. 1. Boer. dec. 44.
col. 10. verſ. nota u. 12. Roland. conſ. 28. n. 14. l. 1. Tã-
tal. in repet. l. 2. C. de reſcindend. vendit. num. 225.
Gomes l. tauri 46. numer. 3. Menoch. de recuperand.
poſſeſſ. remed. 15. num. 557. & ſequent. conſ. 1032.
num. 21. lib. 11. & lib. 3 præſumpt. 32. n. 5. Cephal.
conſ. 311. num. 93. libr. 3. Gail. libr. 2. obſeruat. 121.
num. 12. Peruſin. deciſ. 24. num 25. Theſaur. deciſ.
251. per tot. Aluar. Velaſc. de iure emphyt. q. 25. nu.
28. deciſ. 161. num. 10. Garſ. de expenſ. cap. fin. nu. 3.
Natta conſ. 256. num. 4. Capiec. dec. 93. in fin. Bar-
zi deciſ. 23. n. 15 & ſeq. Sim. de Pret. interpre. vltim.
volunt. lib. 3. dub. 5. ſol. 5. ſol. 358. qui num. 20.
hãc opinionem veriorem communem, & tenen-
dam affirmat. Aemilian. conſ. 160. n. 8. Pariſ. conſ.
55. n. 12. lib. 3. Port. conſ. 9. nu. 12. conſ. 38. nu. 9. &
ſeq. conſ. 22. num. 105. Magon. dec. 51. num. 3. in Flo-
rent. Rota Romana bene dec. 186. p. 2. in nouiſſ. Ma-
ceratenſ. variar. reſol. lib. 1. reſol. 23. n. 9 & ſeq. Pon-
te conſ. 52. nu. 33. lib 1. Moroc. conſ. 31. num. 13. 14.
Amat. deciſ. 23. n. 5. Cancer. variar. reſol. lib. 3. c. 6.
ſub n. 123. Card. Seraph. dec. 898. n. 2. Rota Romana
corã Vbaldo in vna Lucana terrarum 16. Februarij
1615. apud Farinac. deciſ. 650. nu. 3. in fine p. 2. t. 4.
Molin. de contract. diſput. 463. n. 11. Mieres de Ma-
ioratu p. 4. q. 32. late Barboſ. in l. diuortio § fin. p. 1. u.
92. & plur. ſequen. ff. ſolut. matrim. Scrader. de feudis
p. 2. p. 9. princip. ſection. 2. nu. 100. 101. ſeq. Roſſental.
de feudis cap. 10. concl. 43. a nu. 89. & ſequent. num.
90. 91. 92. 144. 168. & ſequent. & 175. Carroc. de
locat. tit. de melioram. q. 2. num 22. 23. & ſequent.
late Mangil. de imputation. q. 136. n. 24. & n. 40. vbi
dicit quod Pereg. contrariũ tenẽs parum aduer-
tit ad rationem Ruin. Giurb. in conſuetudine Meſ-
ſan. c. 15. Gloſ. 12. p. 1. num. 7. Molin. de ritu nuptiar.
lib. 3. q. 73. nu. 9. 10. cum ſeq. Bardellon. conſ. 23. nu.
33. lib. 1. Caualc. in repertor. verbo melioramenta
Anna ſingul. 182. Torus. in compend. deciſ. verſ. Me-
liorationes factæ Muta dec. 51. n. 10. Card. Tuſc. cõ-
cl. 176. liter. M. Franciſc. de Caldas Pereira de empt.
& vendit. c. 17. num. 45. Auctor. damnatus in Gl.
Pariſienſ. tit. 1. §. 1. Gloſ. 5. num. 97. 98. Molin. de pri-
mog. Hiſpan. lib. 1. cap. 26. n. 13.

Ex his deducitur declaratio ad textum in d. l.
in fundo cum Glo. pro melioramentis & Bartol. ibi
64 n. 1. 2. iubentem ſolui quod minus eſt, vt † vere
procedat, quando is, qui impenſas fecerit non
erat dominus rei, ſed poſſeſſor tantum bonę fidei
qui ratione æquitatis melioramenta Iudicis offi-
cio deducit, & ideo quod minus eſt ei debetur,
ſecus, quando, qui expendit dominus eſt licet
tẽporaliter, vel ſi res aliquãdo ad alium ſit reuer-
ſura, veluti eſt emphyteuta, vel vaſſallus reſpectu
domini hęres grauatus, vel maioratus poſſeſſor,
maritus & ſimile, quia tunc repetit ſecundũ præ-
ſentem ſtatum reſtitutionis rei. Roland. conſ. 28.
num. 18. lib. 1. & de ſtillo ſeruari dixit Velaſc. d. nu.
28. Men. dict. remed. 15. & dicto loco & lib. 3. præ-
ſump. 32. num. 5. & latè conſ. 1032. num. 21. lib. 11.
Ruin. conſ. 14. col. 3. in fin. & col. ſeq. lib. 4. Teſaur.
dict.

dict.deciſ.251. ſub nu 3. verſ. quidam tn hoc articulo Natta conſ.256.n.1.4.Barz.d. dec. 23. nn.15. & ſeq. Caualcan.dec.39.n.27.lib.3. Rota Romana deciſ.186.n.2.l.2.Mol.de primogen.d.cap.26.nn.13. Gomes in l.Tauri 46.n.3.Franc.deciſ.109.n 2.Ber. conſ. 79. nu.60.& ſeq.lib.2.conſ.176.num.88.lib. 1.Cephal.conſ.188 nu.37. Bertaz. conſ.79.nu. 15. in ciuili Maceratenſ.variar. reſolut. reſolut.23.n.9. 10.lib.1.Gail. practic.obſeruat.121.num. 12. lib.2. Moroci.conſ.31.nu.13.14. & ſeq. qui relatis contrarijs non putat ab opinione iſta recedēdum & dicit quod *Marzarius* contrarium tenens fuit allucinatus,& *Riminal.* in errorem lapſus, & alijs reſpondet.

65 Cōtrariam tamen opinionē † etiam in impendēte qui tempore impēſarum fuerit dominus licet reuocabilis in euentum alicuius conditionis quod attēdi debeat, id quod minus eſt,& non tēpus reſtitutionis in melioramentorū extimatione ſequuti ſunt. *Corn. Bertrand.Marzar.Hipol.Rimin. & alij plures relati per Petram de fideicom. q. 15.num.271.272.& ſeq.Gabr.conſ.168.n.111.l.1.* vbi reijcit. *Ruin.d.conſ.14.ſicut,& Marz & Hypol. Rim.conſ.411.quoque reijciunt late Burſ.conſ.71. n. 22 23.l.1.Cagnol.in l.2.n. 125.C. de pact inter emptor.& vend.Cepol.cōſ.46.n.41.42. Pereg.de fideicom.art.50.num. 71.* qui dicit quod contraria opinio ei non placet nec vſquam receptam vidit in practica,& quod deciſio *d.l. in fundo* optima ratione cōueniat etiam poſſidentibus iure dominij titulo reſolubili *& n.73.* refert contra *Ruinum* iudicatum per Rotā Florentinam *idem Magon. dec. 82.n.21.in Florentin.Sfor.de reſtitut.in integrum q. 47.art.7.Garſia de expenſis cap.vltimo circa principium late Fachin.lib. 11. contron. iur. c. 23. Gratian.dec.125.n.18.19.& ſeq.Ponte dec.12.* qui deciſum refert *Ricc.collect.2060.Card.Tuſc.conclu. 176.liter.M.n.17.Roſſental.de feudis cap. 10.concl. 43. num.8. 9. vbi addict. late Laderch. Imola conſ. 144. per tot.* reſpondens fundamentis *Ruin. dict. conſ.14.*

Ideo alij cenſerunt in hac controuerſia diſtinguendum inter expēſas vtiles voluptarias,& neceſſarias, qua diſtinctione dicunt poſſe conciliari opiniones contrarias, quia neceſſariæ etiā hodie eſſent faciendæ, & ideo tāti ęſtimari debere habito reſpectu ad pręſentis temporis valorem, & non quando melioramenta facta fuerunt, *Barz. late dec.23. n.16.& ſeq. addictio ad Teſaur.d. dec. 125.* vbi dicit quod cum iſta diſtinctio ne alias cenſuit Senatus Pedamontanus in cauſa de facto contingente *Sforz. Oddo conſ. 41.nu.88. cum ſeq. Simon.de Pratis de interpr. vltim.volunt.lib.3.dub. 5.ſolut.5.n.5.Peregr.de fideic.art.50.nu.74.75.76. Mol. de contract. diſput.463.n.8.*

Cæterum nec alijs placuit hæc diſtinctio ſed quod hæc difficultas ſit repoſita in arbitrio iudicis, qui conſideratis temporibus, & qualitatibus id reſoluat *Menoch.de recuper.poſt remed.15.num. 565.& de arbitrar.caſu 258.Theſaur.deciſ.251.n. 3 verſ. hoc eſt boni viri & n.4.* quæ videtur magis vera,& æquior *Macer.variar.reſol.l.1.reſ.23.n.15.* ex ponderatione *d. l. in fundo in illis verbis bonus Iudex ex perſonis cauſiſque conſtituet & d.l.domos ibi (boni viri arbitratu & cætera) Cornazan. deciſ. 101.n.5. alios refert Giurb.in conſuet. Meſſanæ c. 15. gloſ.12.p.1.n.3.in fine.*

Sexto,& vltimo ſequitur videre de materia *leg.*
66 *ſumptus ff.de rei vend.* qua ſancitum eſt † quemlibet bonę fidei poſſeſſorem compenſare teneri melioramenta cum fructibus præceptis ex re ante litem conteſtatam pro concurrente quantitate fructuum, propterea pro eo quo ad materiam noſtram attinet, dicendum videretur eadem ratione id procedere in emphyteuta meliorante emphyteuſim quod vtique in caſibus quibus meliorationes repetit, cum fructibus rei emphyteuticæ perceptis cōpenſare teneretur quemadmodū quilibet bonę fidei poſſeſſor aſtringitur, iuxta regulam *d. l. ſumptus* & dixerunt *Alex. cōſ.162. viſis narratis nu.2.lib 7.& conſ.154.libr.6. Iguens in l.dudum num.68.cum ſeq. C. de contrahend. empt.Barthol.in l.in fundo ff.de rei vend.col.3.Bal.conſ. 309.in fine lib.2.Curt.Iun.conſ.165.nn.15.Soccin. Iunior.conſ.250.nn.32.vol.1.conſ.182.col.fi.vol.2. Carpan. ad ſtatut.Mediolan. cap.400.n.283. ſequ. vol. 2.Gail.lib.2.obſern.121.num.14. Neguſant. de pignor.4.membr.5.p.num.12.13 Ruin.conſ.97. col. fi.vol.2.Pinell.in l.2.C. de reſcindend.vendit.p.2.c. 4 n.62. Gama dec.310.nu.4.Afflict. dec.87 ad fin. Boer.dec.44. Put.dec.276.lib.3. Peregrin.de fideicommiſſ.art.50.nn.64.ſeq & latius n 66.Capic.dec. 93.nn.12.Gabr.de aequirend.rerum domin.concluſ. 1.n.1.Garſ.de expenſ.& meliorat.c. 23.n.52.Randenſ.dec.30.n.213.deciſ.31.n. 303. 304.312.313. Petra de fideicomm.q.15.nu. 341. Palac. Rubios in rubr. de donat.inter virum,& vxorem.§.62.nu.16. Ber.conſ.79.num. 62.lib.2.Rota Romana in nouiſſim dec. 247.n.1.p.2.& deciſ.378.nu.3. p. 4. Barboſ.in l.diuortio §.fin.p.1.ff. ſolut. matrim. nn. 40. fol.557.Greg.Lopes l.41.tit.28.p.3. Grat.dec.225. n.23.Ant.Fab.C.de fruct.& lit.expenſ.lib.7.tit.18. deſin. 70. Card.Tuſc.concl. 178.lit.M. tom.5. Aluar. Velaſc.de iure emphyt.q.25. ſub n.4. & n. 29. Mata deciſ.51.nu.1. Molin.de contract. diſp.463.n. 9.Munnoz. de Eſcobar. de ratiocin.comput.13.Cancer.varian.reſol.lib.3. cap.6.num.112. & ſequent. Franciſc.Caldas de Pereira de empt.& vendit. cap. 27.ſub n. 25.*

67 Contrariū dicendum eſt † in emphyteuta, vel vaſſallo meliorante, vt non teneantur melioramenta ſua cum fructibus perceptis ex fundo emphyteotico vel feudo compenſare ſequendo intellectum *l. ſumptus* magis comuniter receptum *Bald.expreſſe in l. emptor.ff.de rei vend. Paul.de Caſtro conſ.270.col.fi.lib.2.n.3.in fi. Iaſon.in l.2.n.32. C.de iur.emph.& in l.1.n.26.eod.tit.Boer.dec.44.n. 19.cū ſeq.Propoſ.in c.1.§ ſi vaſſallus in tit.hic finitur lex Palac. rubios. in rubrica de donat. inter virum, & vxor.§. 62. num. 16. Felin. in capit. cum cauſa colum.fin de re iud. Neguſan. de pignor.4.membr.5 par.num.14.Pinel. in leg. 2. C. de reſcindend. vend.par. 2.cap.4.num.62.verſ.ea receptiſſima ſententia late Aluar.Velaſc. de iure emphyt. quaſt. 25. n.29. Peruſin.deciſ.34.num. 20.Garſia de expenſis, & melior.cap.23.ſub n.52.& n.57. Auctor.damnatis in conſuet.Pariſienſ.§.1.Glo.5.nu.78.Peregrin. de fideic.art.50.nu.64.verſ.aut vero, & verſ.& in* Co-

*Colonis Brun.conſ.105.Rota Rom.deciſ. 186.in no-
uiſſim.nu.5.p.2.ſub Aldobrandin.& deciſ.312.end.
p.2.& dec.398.par.1.Guid.Papa dec.169.& 438.
Surd.deciſ.78.n.3.& deciſ.300.num.20.Ricci.Col-
lectan.1332.verſ.amplia quarto Barboſ.in l.diuortio
§ fin. n.45 .ff.ſol.matr. Gab.Pereira de Caſtr.in dec.
ſupremi Senatus Portugal.47.ſub nu.6.verſ. contra-
rium alij Caualcan.in repert. verbo melioramenta n.
5.6.7.Gratian.diſcep.193.num.5.Scrader.de feud.p.
2.p. 9.princip.ſect.2.nu.29.Pariſ.conſ.55.num.23.
libr.3.Roſſental. de feudis c.10.concluſ.43.n.76.vbi
addict.litter.LLL.Laderch.Imola conſ.144.ſub nu.
2.in fine Carroc. de locato tit.de melioram.q.2.num.
18. Franciſ.Caldas de Pereira de empt. & vendit.c.
27.nu.25.& plenius nu.68.Menoch. conſ.689.num.
20.21 & ſeq.lib.7.Cancer. var. reſol.lib.3.cap.6.
num.113.114.& ſeq.*

Ea ratione potiſſima cũ illud quod diſponitur
in d.l.ſumptus magis cõmuniter intelligatur pro-
68 cedere tantum, quando fructus † percipiuntur
à bonę fidei poſſeſſore reſpectu ſolius poſſeſſionis
& bonæ fidei, at ſecus eſt ſi percipiantur ab eo,
qui dominium habet, licet reſolubile, qualis eſt
grauatus reſtituere poſt mortem, vel ſub alia cõ-
ditione, vt ſunt poſſeſſores maioratuum (quia in-
terim domini dicuntur *l.non ideo minus ff. de rei
vendic.l. generaliter §.fi.verbo pleno iure ff.quod &
à quibus late Pinell.in l. 2.C.de bonis mat.p. 2.n.5.)*
vel ſi habet vtile dominiũ prout eſt emphyteuta
liuellarius ſuperficiarius *l.1.§.1.ff.ſi ager.vectigal.*
aut ſi ius aliud in re habeat, quemadmodum vſu-
fructuarius *l.4.ff.de vſufruct.*vel maritus aut con-
ductor, vel legatarius, cui iniunta eſt reſtitutio le-
gati vel Prẹlatus, vel ſi ex quauis alia cauſa iuſta,
aut titulo alias quã ex ſimplici, & nuda bona fide,
fructus iure proprio percipiat, hi non tenentur
melioramenta cũ fructibus compenſare *eſt Gloſa
cõmuniter recepta & cannonizata in l.emptor verbo
ſuperfluum ff de rei vendicat.Gl Barthol.& commu-
niter ſcribẽtes in dict. l.ſumptus,& l.in fundo ff.eod.
Bald.Imola,Raphael Fulgos,Paulus de Caſtro,Ale-
xand. Inſon. in l. domos ff. de l.1.& in l. fin.§.1.in fi-
ne.C. comm.de legati Alex.in l.in inſulam §.fructus
in fine vbi Glo. verbo compenſatis idem ſentit ff. ſo-
luto matr.Cremenſ.ſingul.ſeu notab.105.Alex. conſ.
154.num.5.lib.6.dicit Gloſam communiter appro-
batam,& cõſ.123.in fin.lib.1.conſ. 162.num.3.lib.
7.Curt.Iunior. conſ.165.num.15.& conſ.6. incipit
circa has quatuor dubitationes nu.27.Soccin. regul.
167.poſſeſſor.Trig.ſing.12.Palac.Rubeus in rubri-
ca de donation.inter virum, & vxor. fol.61 colum.
2.Caſtrenſ.conſ.270.num.3.in fine lib. 2.Tiraq. de
retract.conuention.§.7.Gloſ.1.num.14.& in l. ſi vn-
quam verb.reuertatur n.235.C. de reuocand. donat.
vbi late de materia Afflict dec.87.n.6. vbi Vrſillus
Ruin.conſ.14.vol.4.conſ.38.col. fin. eod. vol. conſ.
84.col.fi.conſ.131.col.5.conſ.132.col. 2.lib.1.conſ.
117.col.1 conſ.135.col.penult.lib.3.conſ.165.col.fi.
lib.4.conſ.97.col fin. lib.5.Neguſ.de pignor 4.mẽbr.
5.p.n.12.14.Bero.q.familiar.22.n.2.4.& conſ. 79.
num.64.in fine lib.2. Boer.dec.44.n.15.& ſeq.& n.
20 Roland.conſ.28.nu. 17.lib.1. Couar. var. reſol.
c.1.lib.1.n.4.in fine Aluar. Velaſc. de iure emphyt.
q. 25.nu.29.Molin. de primog.Hiſpan.lib.1.c.26.n.
13.verſ.neq. in hoc caſu, & nu.14.Pinel. in l. 2. C.
de reſcind.vend.p.2.c.4.nu.63 & in l.1.C.de bonis
maternis p.2 n.5. late Gabr.de acquir.rer.dom.cõcl.
1.n.56.& ſeq.vbi late de materia Gomes.l.46.Tau-
ri n.3.& variar.reſol.1.1.c.12.num. 40. verſ. ex
quibus Gregor.Lopes l.41.tit.28.p.3.vbi inducit ad
maioratus Peruſin.deciſ.34.num.21.deciſ.58.n.12.
Auctor Damuatus in conſuetudinibus Pariſienſibus
tit.1 p.1.gl.5.nu.78.Clar §.feudum.q 88. Garſia de
expenſis,& melioration. cap.23.nu. 53.* vbi quod
hactenus nemo de opinione dictę *Gloſæ* dubita-
uit & latius *nu.57.58.Giurba in conſuet. Meſſane c.
11.Gl.3.p.1.n.9.fol.657 & c.15.gl.8. nu.5. & gl.
11.num.3. Carpan.ad ſtatut.Mediol. cap.400.num.
284.& ſeq.lib.2.Barboſ.in l.diuortio §. fin. part. 1.
n 40.41.ff.ſol.matr.fol.557.& n.44.verbo infertur
Gail.lib.2.obſeruat.121.nu.14 Petra de fideicom.
quæſt.15.num.342.verſ.ſecundo limitatur in fine
Menoch.de recuperand.poſſ.remed.15.num.573.&
ſequent.conſ.689.num 21.22.23.lib. 7.Peregr. la-
te de fideicommiſſ. art. 50. num.64. Bertazol. conſ.
79.num.19. & conſ.107.nu.73.in ciuil. Pariſ.conſ.
55.num.2.in 3. Natta conſ. 321.num. 1 . & conſil.
256.num.3.Vincent de Franch. deciſ.109.num.4.
Surd.conſ.155.num.16.lib.2.Fucch. controuer.iuris
lib.11.c.23.in fine Ricci collectan.1332.in princip.
Crauet.conſ.408.num.13. Gugliel.Guido bon. aduo-
cat. 64.n.21. Fontanel.de pactis dotalibus clauſ. 6.
gloſ.5.p.1.nu.9.fol.374. vol.2. Caualc.dec.19.n.7.
& deciſ.44.nu.61.p.1.& in repertorium verbo me-
lioramenta n.1.5.6.7.Gratian. diſcept. 193.n.3.4.
5.& ſeq. Ioſeph.de ſeſſe deciſ.Regni Aragon.71.n.
5.vol. 1.Coru.conſ.86.lib.4.Gabr.conſ.151.ſub n.
9.lib.1. Card.Tuſc.concluſ.178.n.16.litter.M. Cal-
das Pereira de empt.& vendit.c.2 .num.24.25.&
ſeq.& n. 68.Rota Rom.in vna Bononienſi 29 Nouẽ-
bris 1604. coram Ludouiſio nunc Sanctiſſimo Greg.
xv.dec.197.nu.4.Mattienſ.l. 9.tit.7.lib.5.ordin. gl.
3.num.12.ad finem Gama dec. 310.nu. 4.5. Carroc.
de locato tit. de melioram. q 2.n.17.18.& ſeq. Ant.
Faber.C.de fruct.& litium expenſis lib. 7 tit.18.de-
fin. 70.in fine Molin. de contract.diſput.463. nu. 13.
Azebed.leg.6 .tit.7 lib.5.ordinat. num. 9.Rota Ro-
man.deciſ.112.num.1.p.2.Peregr.deciſ.64. num. 3.
Gutier.lib.5.pract.quæſt.68.num.5. Eſcobar. de
ratiocin.comput.13.num. 5.Raudenſ.var.reſol. 20.
num.3.*

69 Idem eſſet in emente ignoranter,† rem dota-
lem a marito eamque meliorante, qui non tene-
tur fructus rei percepti viuo marito, & venditore
cum meliorationibus compenſare, vxore rem
inde vendicante, ſed ab ea meliorationes repe-
tet exceptione ſaltem retentionis. & non habet
locum diſpoſitio *l.ſumptus prædicta*, quod tamen
eſt diuerſa ratione, quam dominij, vt ſupra, ſed
quia fructus prædicti percepti ex re durante
vita mariti non ſpectabant eo tempore, quo
percepti fuerunt ad vxorem petentem ſed ad
maritum alienantem, qui ſubſtinuerat onera,
ac ſi dictum fundum non vendidiſſet *l. pro one-
ribus C. de iure dotium* ideo quando tales fructus
tempore, quo percepti fuerunt non ſpectabant
de iure ad eum, qui nunc petit fundum ſibi re-
ſtitui non fit eorum compenſatio, cum melio-
ratio-

rationibus,ſecus,quando fructus tempore,quo à
poſſeſſore percepti fuerunt ſpectabant de iure ad
eum,qui nunc fundum petit ſibi reſtitui etenim
tunc habet locum diſpoſitio *d.l ſumptus*, & ſit eo-
rum compenſatio cum melioramentis in re per
poſſeſſorem factis *Io.de Imola in cap.cum contin-
gat ſuper Glo.fin. in verſ.ſed iuxta prædicta inſurgit
dubium de iure iurando Salicet.in l.dotem. C. de rei
vendicat. Alex.conſ.154.per totum libr. 6. incipit
conſideratis his,& conſ.162.viſis narratis nu. 3.lib.
7. Neguſant.de pignoribus in quarto membr. 5.part.
num.13.14.Garſia de expenſis qui hos non vidit c.
23.ſub nu.57.Gabr.de acq. rer.domin.concluſ.1.nu.
13. Peruſin.dec. 34.n.21. Pereg. de fideicomm. art.
50.ſub num.64.Cornel.conſ.147.lib.2.& conſil.86.
n.8.lib.4. Ruin.conſ.54.lib.1.Ioſeph de ſeſſe dec.Re-
gni Aragon.71.n.14.vol.1 Barboſ.in l.diuortio §.fi.
p.1.n.43.ff.ſolut.matr.f.558.*

Intelliguntur tamen *Alexandr.dicto conſ. 154.
70 & alij ſupra citati* procederet† quando eſſet con-
tractũ matrimoniũ græcorum more , quo bona
inter coniuges non confunduntur , ſecus ſi latino
modo per quem omnia bona lapſo anno vel na-
tis filijs communicãtur inter coniuges ex Regni
conſuetudine, nam tunc cũ pars fructum ad vxo-
rem pertineat, clarum eſt quo ad eã partem ceſ-
ſare rationem *Alexandri*,quæ etiam ceſſat quo
ad partem mariti quia prædicta alienatio a prin-
cipio alienationis dominium inſolidum transfert
in vxorem,ſine cuius conſenſu res fuit alienata
vnde bene aduertit adhoc *Barboſ.in l. diuortio §.
fin.ff. ſolut.matr.n.43.p.1.ad expoſitionem l. Regie
ordinat.lib.4.tit.6.§.7.*quæ hoc eodem caſu cõſti-
tuit fructus eſſe compenſandos, cum melioratio-
nibus , & ſubdit quod hoc non ſatis percepit *Ve-
laſc.conſult.85.n.21.*

Eadem ratione dicit *Paul. de Caſtro conſ. 247.
nu.7.in cauſa quæ vertitur Saone.lib.1.*quem corru-
71 pte allegat *Neguſ.d.4.membr.5.p.nu.15.*quod † ſi
pater alienauit rem filij in qua ratione patriæ po-
teſtatis fructus ſibi quærebat, vt *in l.1. C. de bonis
matern.* ſi talis emptorẽ meliorauit, & ex ea fru-
ctus percepit,& demum res poſt mortẽ patris a
filio vendicetur non tenebitur emptor computa-
re fructus rei perceptos tempore vitæ patris,idẽ-
que alienantis cum ſumptibus melioramentorũ
quia fructus illos omnino pater lucraturus fuiſſet
eius vita durante,ſi rem non alienaſſet , & idem
emptor,qui patris locum obtinui,licet ſecus ſit
in fructibus poſt mortem patris ab emptore per-
ceptis idem *Corn.conſ.86.vol.4.Garſia de expen-
ſis c.23.ſub n.57.Velaſc.conſult.83 Barboſ.in l.di-
uortio.§.fi.p.1.n.44.ff.ſol.matr.fol.* 558.*Paſcal. de
viribus patr.poteſt.p.1.cap.2.n.80.*

Hactenus quæ diximus de emphyteuta,vaſſal-
lo,fructuario,liuellario,ſuperficiario,cõductore,
marito,prælato,legatario,poſſeſſore,maioratus ,
grauato , de reſtituendo , & alijs vt fructus cum
meliorationibus non compenſent ex quo iure do-
minij,licet reuocabiliter percipiunt, & nõ proce-
dit *diſpoſitio l. ſumptus prædicta* aduertendum eſt
72 vt † procedat,& intelligendum ſit niſi iſtorum ti-
tulus reſcindatur infringatur , ſeu nullus declare-
tur,quaſi a principio nunquã fuiſſet, & reducere-
tur ad non titulũ ex aliqua cauſa, quia a princi-
pio legitime,vel ſolẽniter non proceſſerit ,vel ali-
ter,quia tunc ſit compenſatio fructuum cum me-
lioramentis,& procedit *diſpoſitio l. ſumptus* , ex
quo tunc ob non titulũ interim is magis percipit
fructus iure ſolius,& nude poſſeſſionis,ſicuti qui-
bet alius bonæ fidei poſſeſſor quam iure dominij,
cum titulum ſufficientem ad dominium defice-
re cognoſcatur,*ita Fulgoſ.in l. emptor ff.de rei vẽd.
Pincl.in l. 2.C.de reſcind. vend. p.2.cap.4.n.63. ad
fine Aluar. Velaſc.de iure emphyt.q.14.ſub n.7. in
materia l. quoties C de rei vend.late Garſia de expẽſ.
d.c.23.num.58.Curt.Iun. conſ.165.n.15.Peregr.de
fideicommiſſ. art. 50. num.66.*qui hoc declarat,ni-
ſi contractus fuerit cum cautelis iudicialibus val-
latus,& taliter proceſſerit,vt emptor fuerit in bo-
na fide tũc enim cum a domino titulum habeat,
quamuis titulus eſſet inualidus,fructus ſuos face-
ret non compenſabiles cum perpetuis meliora-
mentis *ex Caſtr Affl.& Corneo.Idem Ricci collect.
1780.Barb.in l.diuortio §.fin.ſub n.45.46.47.ff.ſol.
matr.Gabr.Pereira de Caſtro in dec.ſupremi Sena-
tus Portugalie.47.ſub n.6.verſ.cõtrarium alij Rota
Roman. apud Farinac. dec.650.nu.6.p.2.t.4. An-
ton.Faber C.de frut.& lit.expenſ.lib.7. tit. 18. defi.
70.n.4.in alleg.*vnde,quæ ſupra diximus ſane pro-
cedunt ſi titulus,& dominiũ emphyteutę vel alio-
rum recte proceſſerit a principio, licet in aliquẽ
euentũ rem reſtituant,vt ſi emphyteuſis ceſſet ex
commiſſo,(in caſu quo recuperat magnos ſum-
ptus vt diximus),vel generatione finita, vel lapſu
temporis , vel ſi aliter quilibet ex ſupra narratis
teneretur in euentũ alicuius temporis , vel caſus
rẽ alteri reſtituere, & tradere rato,& valido ma-
nente eorum titulo a principio quia fructus tũc,
cũ percepti ſint iure dominij non cõpenſantur cũ
73 melioramentis; dum enim † titulus irritatur, &
ad non titulum à principio reducitur , venit rei
reſtitutio cum fructibus argumento *l. filio §. con-
tra tabulas ff.de inofficioſo teſtamento Roman.conſ.
454.n.76.Natta conſ.535.num. 12. Surd.conſ.14.
num.16.deciſ.25.n.21.deciſ.45.n. 11. deciſ.163.n.
16.cõſ. 115.conſ.268.nu.29.30.31.& de alimentis
tit.1.quæſt.124.nu.8. Menoch. de recuper. remed.
15. num 638.& conſ. 1173.num.6.& ſequent.lib.
12.Maſtril. dec.29. Rota Romana apud Farinac.
dec.693.num.1.in fine p.1.tom.2.Oſcaſc. deciſ. 160.
n.12. Fab. Torret.conſ. 13.& 23.lib.3. Giurb. dec.
89.num.2 20.21.& ſeq.Eximius Aduocatus,& di-
gniſſimus Regius Conſiliarius D.Blaſeus Ioppulus in
conſ.impreſſo poſt tractatum de magiſtratu Maſtril.
t.1.in fi.n.20.*

74 Sed omnis ceſsaret cõtrouerſia reſpectu † fru-
ctuum perceptorũ ab emphyteuta, vel alio quo-
uis bonæ fidei poſſeſsore (ne dum dominio reuo-
cabili,vel cum onere rẽ alteri reſtituendi in euẽ-
tum alicuius conditionis) ex meliorationibus ,
quas ipſemet bonæ fidei poſseſsor fecerit , qui
fructus nõ veniũt in computationem & compen-
ſationem,extimationis melioramentorum ſoluẽ-
dæ ipſi bonæ fidei poſseſsori,iniquũ enim reputa-
tur,vt fructus ex proprijs melioramentis,& indu-
ſtria cõputatet in extimatione ſibi ſoluenda me-
lioramentorum *Neguſant.de pignoribus 4. membr.*

5.partis

5.par.num.20.Paulus de Caſtro conſ.386.viſis col. 1.Caualcan.dec.32.num.26.p.2.& nu. 27. Afflict. dec.87.Vincent.de Franch.dec.191.nu.11.705.lib. 4.Garſ.de expenſis c.23.ſub n.54.& ſub n. 56.verſ. ex quo primum.vbi refert deciſũ in Senatu Luſitano, & plane hodiè ſeruari Auctor Damnatus in conſuet.Pariſienſ.tit.1.p.1.Gloſ.5.nu.86. Rota Roman.deciſ.11.lib.2.in nouiſſ.Aluar. Velaſc.de iure emphyt.quæſt.25.num.26. vbi refert ita quotidie Senatum Luſitanum iudicare Gama deciſ. 364.& deciſ.96.num.3.Palaez. de maioratu part. 4. quæſt. 32.num.5.verſ.ſciendum eſt,& num.513.Peregrin. art.50.de fideicommiſſis.nu. 67.Ioſeph.de Seſſa deciſ. Regni Aragon. 71.num.6.lib.1. Randenſ.deciſ. 31. num.301.Gabr.conſ.151.num. 9. lib. 1. Put. deciſ. 276.in fine lib.3.Burſat.conſ.85.num. 37. libr. 1. Scrader.de feudis p 2.p.9.principal.ſect.3.n.10. Milan.deciſ.7.num.82.lib.1.Muta deciſ. 51.num.3.Tiraq de retract.conſanguin.§.5.Gl.1.num. 29. Mareſcotæ. lib. 2.reſol. 112. n. 53. Ricci Collectan. 159. & 160.Cardin.Tuſc.liter. M. concluſ. 178. num. 10.Molfeſ.in addit.ad p.2.q. 20.in conſuetud.Neap. Torus in compend.dec.Neapol. verbo fructus, Rota in vna Romana Sancti Euſtachij.17.Februar.1571. coram Illuſtriſſimo Lancelloto, Farinac.dec. 435.n. 15.p.1.tom. 1. Mol.de contract. diſput.463. num. 9. Mantica de tacit.& ambig.conuent. lib.5.tit. 7. nu. 26 Guttier.p.3.ad l.Regn. q.68.num.17. Mieres de maioratu. p.4.q.32.a n.5.& ſeq. Simancas de hæreticis cap. 9.nu. 156.Franciſc. Caldas de Pereira de empt.& vend.c.27.num.75.quidquid ſenſerit Couar.var.reſol.l.1.c.8.n.4.verſ.quid igitur,ex diuerſa praxi Regni Caſtellæ,quam,& aliam ſubtilitatem Auctoris damnati non approbat Velaſc. dict. loco licet Couaruuiam.ſequuti ſint. Menoch. de recup.poſſeſſ.remed. 15.num.610.Gama dec.364. nu. 11.Auctor.damnatus in conſuetud. Pariſienſ. §. 1. Gl. 5.a n. 85.Gab.conſ.151.nu.9.Greg. Lopes l.41. tit. 28.p. 3.verbo quæ ſe eſcuent. in fine Barboſ. in l.diuortio.§.fin.p.1.nu.49.in fine ff.ſolut.matrim. & n.50.& ſeq.

75 Quid in malæ fidei poſſeſſore† veluti ſi poſt litem cõteſtatã an is fructus perceptos ex proprijs melioramẽtis teneatur cum eatum extimatione cõpenſare in caſu, quo melioramentorũ extimatio tali malæ fidei poſſeſſori ſoluenda eſſet, Aliqui non modicæ auctoritatis diſtinguunt, quod aut loquimur de fructibus ex meliorationibus, proprijs per malæ fidei poſſeſſorẽ iam perceptis, & tenetur compenſare cũ melioramentorum extimatione aut de percipiendis,ſeu qui percipi ex eis poterant ,& non deducuntur , & compenſantur,id nõ obſcure voluit Accurſ.in l cæterum verbo poterunt ff.de rei vendic. quem ſequuntur ibidem Angel.& Fulgoſ. Roman.ſingul.333. Gloſ.in l. quid ſi artificem verbo compenſari ff. de rei vend.Bart. in l.ratio §. quod ff. de action.empt. Neguſant. de pignoribus 4.memb. .p.n.20.Ang.in l.cæterũ per illũ textum ibi, ex artificio eius percipi potuerunt)ff. de rei vendicat.Couarr.variar. reſol.lib.1, cap. 8.num. 4.verſ. proxime quæſtioni Lancellot.Dec. in l. apud Iulianum §. fructus in fi. ff. de legatis. 1. Loriotus de fructibus axiomat.52. quos refert. Velaſc. dicto nu.26.verſ.ſed quid Peregrin.de fideicomm.art.50. num.67.in libro meo licet Franc.infra pro contraria afferat opinione Menoch.de recuperan. poſſ. remed.15.n.610.611.Gabr.Pereira de Caſtro in dec. ſupremi Senatu Portugal.47.nu. 6.7. & ſeq. Barboſ. in l. diuorti §.fi.num.48.49.50. 51.52.& plur. ſeq. ff.ſol.matr.qui in fructibus perceptis ex meliorationibus diſtinguit ſi malę fidei poſſeſſor , ex eis ſit effectus locupletior, vt eo caſu teneatur compenſare cum melioramentorum extimatione, quam doctrinam Barboſ. in hoc ſuſpectam habet Gabr.Pereira dicto loco num.9.in fine,& id abſolutè cẽſet Ant.Faber.C.de fructibus & lit. expenſis l. 7. tit.18. defin. 19.per tot.Gabr.conſ.51.Greg.Lopes l. 41.t. 28.p.3. verbo que ſe deſcuente in fine idem ſentit. Franciſc.Caldas de Pereira de empt. & vendit. c.27.n.69.

76 Sed abſolutè† nulla admiſſa diſtinctione fructuum perceptorũ,vel percipiendorũ ex meliorationibus factis a malæ,vel bonæ fidei poſſeſſore contrarium ex Afflict.dec. 87.num.7. Capic. dec. 93.n. 10.tenet Velaſc. dicto n.26.in fine vbi dicit ita pluries iudicatum vidiſſe ſimpliciter ſequendo deciſionem Afflict. & Capicij,& dec.83.n. 20. ſimiliter pluries deciſum dicit Gama dec. 364. & addit quod contraria opinio quam ſequuti fuerunt quidam eius collegæ,nec ſtilo illius Senatus conuenit,nec iuri conſentanea eſt, ſed generaliter & indiſtincte ſequendus eſt Afflict. Palaez.de maior.p.4.q.32.n.5.verſ.ſciendum eſt,& n.513.vbi dicit hanc magis æquam communem ,& magis iuri conſonam Garſia de expenſ. c. 23. nu. 54.verſ. permiſſis ijs regulis,qui dicit ſe ſemel vidiſſe iudicatũ ſecundum opinionem Afflict. & n.56.dicit hanc opinionem in dicto Senatu eſſe receptam Vincent.de Franchis dec.705.qui refert Velaſc. & alios lib.4. Surd.dec.282.nu.30.qui adhoc expendit textum in l.cæterum §. improbe ff. de rei vend. Roman.ſingul.336. Idem Surd. dec. 294 num. 11. Cardin.Tuſcul.concluſ.490.litter.F.num.86.89.Caualcan.deciſ.44.45.nu.67.deciſ.28.n.8.p.1.Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. §. de emptione numer. 4. Guttier.par.3.quæſt.68.nu.17. Cornaz.dec.122. n. 55.56.Molin.de contract.diſput.455.in fine , & diſput.463.in fine Porc.conſil. 92.num.105.late Munnos de Eſcobar.de ratiocin.comput. 13. num.1.2.3. & ſequent.

SVMMARIVM.

1 Subſtitutio pupillaris in ſubſtitutum transfert bona omnia pupilli vndecumque habito,etiam quod bona poſt mortem , vel teſtamentum patris pupillo quæſita ſint n.2.

3 Subſtitutus pupillaris in re certa an vniuerſa pupilli bona acquirat,& n.4.

Quid in pupillari expreſſa, vel tacita n.5.

6 Subſtitutus pupillaris non ſuccedit in bonis pupilli, de quibus lege,vel ſtatuto prohibẽte teſtator diſponere non poſſit.

7 Quis pro parte teſtatus,& pro parte inteſtatus decedere quandoque poteſt inſpecta bonorum differentia perſonarum qualitate.

8 Subſtitutio pupillaris reſtricta ad bona teſtatoris an omni tempore ſit fideicommiſſaria ad nõ excluſionem

uem matris, vel auiæ an vero infra tempora pubertatis pupillaris iudicari debeat, & per totum.

9 *Quid in pupillari expreſſa.*

10 *Quid in compendioſa cum denumeratione temporum, & ætatis concepta.*

11 *Quid in compendioſa verbis directis.*

12 *Quid ſi dictum ſit mihi ſuccedat, vel in bonis meis, ſeu in bonis ipſius teſtatoris.*

13 *Quid ſi teſtator ſcierit filium impuberem propria habere bona præter paterna, & n. 16.*

14 *Subſtitutio pupillaris contenta in compendioſa verbis communibus, & ad bona teſtatoris reſtricta, an infra tempora pubertatis pupillaris ſit, vel omni tẽpore fideicõmiſſaria poſt aditam hæreditatẽ.*

15 *Quid ſi filij eiuſdem teſtatori ſubſtituti ſint per pupillarem.*

17 *Verbum (ſuccedat) commune eſt.*

Verbum commune, cum ad bona refertur oblique, & non directe intelligitur.

19 *Geminatio reſtrictioni ad bona teſtatoris facta an excludat pupillarem ſubſtitutionẽ, & n. 27. 29.*

20 *Subſtitutio pupillaris in compendioſa verbis communibus reſtricta ad bona teſtatoris cum taxatiua tantum poſt aditam eſt omni tempore fideicommiſſaria.*

21 *Subſtitutio pupillaris reſtricta ad bona teſtatoris poſt additam non eſt omni tempore fideicõmiſſaria ſi præceſſerit inſtitutio impuberis vniuerſaliter in omnibus bonis.*

22 *Et an verba (in omnibus bonis) ſufficiant, vel ſint addenda alia verba nempe ſine diminutione, vel integra, vel libera.*

23 *Subſtitutio pupillaris reſtricta ad bona teſtatoris non eſt omni tempore fideicommiſſaria, vbi coniectura affectionis, & prædilationis ſubſtituti concurrit.*

24 *Clauſula omni meliori modo in ſubſtitutionis contextu adiecta facit directam, & pupillarem ſubſtitutionem induci.*

25 *Quid ſi clauſula prædicta verbis, & perſonis in ſubſtitutione adiectis pupillari non conueniat.*

26 *Clauſula omni meliori modo circa expreſſa in teſtamento operantur.*

28 *Dictio (dictis) eſt repetitiua omnium ſuperius narratorum cum omnibus ſuis qualitatibus, & circumſtantijs.*

ARGVMENTVM.

Pupillaris ſubſtitutio ad hæreditatem, vel bona ipſius teſtatoris reſtricta, an omni tempore fideicommiſſaria ad matris excluſionem, vel non iudicari debeat.

RESOLVTIO. XV.

1 NAtura pupillaris eſt † ad ſubſtitutos pupillares bona omnia pupilli, nedũ patris Teſtatoris, ſed propria, & vndecumque obuenerint pertinere, cum non ſuis bonis teſtator per pupillare ſubſtituit, ſed in impuberis eiuſdẽque dicitur teſtamẽtum, & directè per eam pupillo ſuccedutur, proinde vniuerſam defert pupilli hæreditatem, ne pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere pupillus cenſeatur nõ ſecus ac ſi ipſe pupillus teſtamentum feciſſet, *l. ſed ſi plures §. ad ſubſtitutos ff. de vulg. & pupill. vbi Bart. Caſtr. Aret. & alij l. cohæredi §. fin. ff. eod. Iaſ. in fi. Bart. in l. morib. n. 30 ff. eod. Iaſ. n. 29. Alex. in l. 2. n. 27. ff. eod. Iaſ. n. 29. Bart. n. 30. Rip. n. 43. Bald. conſ. 39. n. 4. vol. 1. Ber. conſ. 79. n. 24. vol 2. Suar. in l. quoniã in prioribus limit. 1. num. 13. Soccin. conſ. 144. nu. 6. vol. 1. Honded. conſ. 73. num. 10. libr. 1. Menoc. lib. 4. præſ. 48. numer. 2. 6. 10. conſ. 303. num. 57. & conſ. 1163. numer. 13 Pariſ. conſ. 59. n. 4. & 9. volum. 2. Mantica de coniectur. vltimar. voluntat. lib. 7. tit. 3. numer. 14. Lancellot. Polit. de ſubſtit. tit. de pupillar. numer. 12. Durand. de arte teſtand. tit. 5. cautel. 10. num. 2. Crauet. conſil. 701. numer. 54 Botta conſil. 45. numer. 17. Craſſ. §. ſubſtitutio quæſt. 29. numer. 3. Surd. conſ. 48. numer. 7. conſ. 265. numer. 19. conſ. 363. numero 4. dec. 273. numer. 6. Borrel. conſ. 99. numer. 7. 8. Purpura. conſ. 210. numer. 4. conſil. 558. numer. 8. Alexand. conſil. 247. lib. 6. Boer. deciſ. 188. Vaſquez. de ſucceſſion. progreſſ. libr. 2. §. 15. numer. 18. Trentacinq. de ſubſtitut. p. 2. cap. 15. num. 2. Rota Bononienſ. in nouiſſimis dec. 28. nu. 17. Paul. Emil. Gal. de exception. tit. 4. exception. 19. par. 2. numer. 19. Cardin. Tuſcu. concluſ. 818. numer. 4. 5. 37. 56. & 57. litter. S. Zanc. in repetition. leg. hæredes mei §. cum ita par. 6. num. 68. ff ad Trebel. Rota Romana apud Farinac. deciſ. 504. num. 1. deciſ. 509. nu. 3. Hipol. Riminal. cõſ. 736. num. 57. conſ. 541. nu. 4. & 6. conſ. 617. nu. 18. conſ. 638. num. 12. Paul. Leon. de ſubſtitut. tit. de pupillar. nu. 210. & 231. Turrett. conſ. 65. n. 10. Grat. diſcep. 528. n. 19. libr. 3. Caballin. milleloqui. 361. Intrighol. de ſubſtitution. centur. 1. quæſt. 89. num 6. Sforz. Odd. de ſubſtitut. in præl-ud. quæſt. 7. effect. 2. & part. 3. quæſt. 7. numer. 3. Paſcal. de viribus patr. poteſtat. par. 1. cap. 9. numer. 4. Peregr. conſ. 68. num. 6. & 10. lib. 2. & de fideicom.*
2 *art. 11. nu. 51.* Quamuis bona † poſt mortem patris, vel teſtamentum eiuſdem quæſita pupillo ſint *d. l. ſed & ſi plures §. ad ſubſtitutos ff. de vulgar. & pupillar. Honded. conſ. 73. n. 10. & conſ. 75. nu. 34. vol. 1. Polidor. Ripa obſeruation. 366. nu. 5. 6. 7. Grat. diſcept. 528. n. 19. lib. 3.*

3 Quod procedere, licet † quis ſolum pupillo in re certa eſſet ſubſtitutus, quia nihilominus bonorum omnium pupilli hæreditatem obtinet, ait teſt. *in l. cohæredi §. fin. ff. de vulg. vbi Diuus, Bald. Imola, & alij per Iaſon. nu. 2. Ripa in l. centurio nu. 73 ff. eod. Iaſon. in l. moribus num. 29. ff. de vulgar. & pupillar. Galiaul. qui communem dicit in l. centurio. nu. 318 ff. eod. cap. ſi pater §. eidem filio de teſtam. in 6. vbi notat Geminian. num. 15. Aretin. in l. iam hoc iure in fine ff. de vulgar. Durand. de arte teſtand. tit. 5. cautel. 10. Soccin. conſ. 117. nu. 4. volum. 1. Coſta in d. c. ſi pater. p. 1. verſ. eidem filio numer. 3. Pariſ. conſ. 59. num. 9. Surd. conſ. 48 n. 8. conſ. 265. num. 19. conſ. 363. num. 3. Soccin. Iun. conſ. 121. n. 15. & 18. volum. 1. Meno. lib. 4. præſum. 48. n. 4. & præſum. 34. n. 40. & ſeq.* qui relatis pro vtraque opinione
4 † cum iſta reſidere non videtur in caſu quo teſtatur ita ſubſtituit, ſi filius meus in pupillari ætate

te

Digitized by Google

te deceſſerit, Titius ſit mihi hæres in ſundo Sem-
proniano. Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 5.
tit. 7. n. 29. Rota Roman. deciſ. 509. numer. 1. in vlti-
mis recollectis per Farinac. pleuè Honded. omnes re-
5 cenſens. conſil. 73. num. 24. & ſequen. lib. 1. qui †
contrarium concludit in non expreſſa pupillari,
& reſpondet dicto §. final. eum dicens procedere
in pupillari expreſſa idemque firmat Rota Rom.
dicta deciſ. 509. ſub num. 2. in vltimis recollectis per
Farinac.
6 Niſi id generis ſint bona, † in quibus lege, vel
ſtatuto prohibente ſubſtitni non poſſet, nec eſ-
ſent in libera diſpoſitione defuncti quæ non ac-
quirit pupillariter ſubſtitutus licet omnia alia
pupilli bona conſequatur, l. ſi is cui ex bonis ff. de
vulg. Neapodan. in conſuet. ſi aliquis moriens. verbo
Medietate n. 22. verſ. quaro ergo numquid tit. 2. de
ſucceſſionem ex teſtamento, & in conſuetudine filius
familias verbo poſſunt, & in conſuetudine ſi qua
moriens verbo tantum, Gutier. practicar. quæſtion.
libr. 5. quæſt. 55. Menoc. conſ. 1165. Spino de teſta-
men. gloſ. 16. num. 36. cum ſequent. & Giurb. deciſ.
11. à num. 11. 12. & ſeq. referens deciſum iuxta
terminos Meſſanẽſis ſtatuti per eum relati, ſuper
quo dubitabatur: Qua in re licet in pupillari
dubitauerit Ant. de Alex. in d. conſuetudine ſi qua
moriens in apoſtilla, quæ incipit imo videtur. Tamen
dicit Afflict. deciſ. 310. quem Vrſillus ibidem pro-
ſequitur, quod in Sacro Conſilio vnanimiter om-
nes aduerſus dubitationem per Antoniũ de Ale-
xandro propoſitã ſentierunt, in quam ſententiam
etiam ipſum Antonium de Alexandro concurriſ-
ſe dixerunt Vrſil. loco prædicto, & Franc. deciſ.
295. dicens ita iudicaſſe, Capic. in apoſtil. ad Neapo-
dan. quæ incipit hic loquitur, & deciſ. 208. Surd. conſ.
140. per tot. Cancer. variar. reſolut. libr. 1. cap. 1. nu-
mer. 16. & 17. Nouiſſimè eamdẽ ſententiam iun-
ctis aulis per Sacrum Conſilium approbatam
fuiſſe refert Molſeſ. in addition. ad conſuetud. Neap.
in 2. p. in tit. de bonis q. 23. nu. 4. Paſcal. de viribus
7 patr. poteſtat. p. 1. c. 9. num. 8. Nec Nouum † dicit
Giurb. dicta dec. 11. n. 21. bonorum, vel perſonarũ
qualitate id requirente, vt quis, pro parte teſta-
tus, & pro parte inteſtatus decedat. Peregr. conſ.
72. num. 7. vol. 5. Alba Mandel. conſ. 206. numer. 3.
conſ. 218. num. 2. addo Cancer. vari. reſol. lib. 1. cap.
1. num. 10. 11.
Excitatur ex ijs quæſtio, de qua aliàs in facti
contingentia diſceptatum fuit in Magna Regia
8 Curia cum † pupillaris ad bona ipſius teſtatoris
reſtricta eſt, vt poſt aditam ſit omni tempore fi-
deicommiſſaria, ad non excludendam matrem,
vel auiam de medio a luttuoſa pupilli hęreditate,
quia dum teſtator de ſuis bonis, & hæreditate re-
ſtricte diſpoſuerit, apparet noluiſſe de bonis pro-
prijs pupilli, vel aliunde habitis diſponere, quod
liquido naturę pupillaris aduerſatur quę eſt apta
bona omnia pupilli comprehendere, vt dictum
eſt, itaque bonorum teſtatoris ſola ſucceſſio
non niſi per fideicommiſſariam accipi poſſe
per huiuſmodi ſubſtitutum conſtat, per quam
matrem, vel auiam de medio non excludi ad legi-
timæ, & Trebellianicæ deductionem manife-
ſtum eſt.

9 Et quidem hac in re, † ſi de pupillari expreſ-
ſa, & verbis ſingularibus reſtricta, tamen ad bo-
na, & hæreditatem ipſius teſtatoris quæſitum
ſit puta ſi ex diſpoſitis per teſtatorem, dictum ſit,
quod filius eius impubes, quem hęredem ordina-
uerat in pupillari ætate deceſſerit, in bonis ipſius
teſtatoris Titius ſuccedat. Non fuit dubitatum
reſtrictionem prędictam eo caſu pupillaris ſubſti-
tutionis naturam non detrahere quò minus om-
nia pupilli bona ad ſubſtitutum perueniant, ad
textum in l. ſi ita ſcriptum §. qui filio ff. de bonor.
poſſeſſ. ſecund. tabul. ibi Qui filio impuberi ſubſtituit
ita ſi filius meus moriretur, prius quam in ſuam tute-
lam veniat, tunc Titius mihi hæres eſto, ſicut hære-
ditatem vendicat perinde, ac ſi verbum hoc (Mihi)
adiectum non eſſet, ita bonorum eius quoque poſſeſ-
ſionem accipere poteſt Gloſ. in leg. 1. ff. de vulgar. &
pupillar. liter. C. verbo Caius ibi Caius Seius hæres
mihi eſto hac dictio (mihi) nihil nocet quo minus etiã
alia bona quam patris veniant in pupillari, quam
magis communiter ſequuntur Doctores ibidem
Paul. Leon. de ſubſtitut. tit. de pupillar. nu. 210. 212.
& ſeq. Bald. in l. precibus C. de impub. n. 44. Bartol.
in d. §. qui filio, & conſ. 241. Bologuet. in l. centurio,
n. 184. verſ. nec obſtat ff. de vulgar. & pupillar. Cor-
nel. conſ. 152. nu. 31. lib. 2. conſ. 138. num 8. libr. 3.
Boer. deciſ. 38. nu. 16. Decian. conſ. 371. & conſ 642.
num. 3. Roman. ſingul. 109. Soccin. Iun. conſ. 95. nu.
24. & 26. conſ. 102. num. 10. & 19. lib. 1. Aret. conſ.
155. Pariſ. conſ. 59. n. 9. lib. 2. Iaſon. in leg. ſi quis à
filio in princip. numer. 3. ff. de legat. 3. Soccin. Sen. in
l. 1. num. 11. in 2. caſu. ff. de vulgar. & pupillar. num.
13. Caccialupus in l. precibus num. 23. & 24. C. de
impub. & alij ſubſtitution. Couarru. in cap. Rainu-
tius. §. 5. num. 5. verſic. ex quibus infero de teſtamen.
Emanuel a Coſta in cap. ſi pater in 3. p. in verſ. pupil-
laris. n. 2. de teſtamen. in 6. Menoch. l. 4. præſum. 34.
num. 12. ſequen. ad n. 18. & præſumpt. 48. num. 12.
Peregrin. de fideicommiſſ. art. 34. num. 45. Intrigl. de
ſubſtitut. centur. 1. quæſt. 86. num. 68. ſequen. ad n. 84.
Ceſal. conſ. 423. numer. 119. & 120. & ſeq. Gra-
tian. diſceptat. 528. num 35 & ſequent. & diſcept.
542. num. 27. volum. 3. Gabr. conſ. 113. nu. 40. 41.
42. & ſequent. libr. 2. Sforz. Odd. conſ. 95. num. 48.
& de compendioſ. par. 5. tit. de compendioſa facta à
pagano. artic. 3. ſub numer. 14. fol. 97. Mantica de
coniectur. vltimar. voluntat. lib. 5. tit. 7. à numer.
5. & ſequent. & numer. 12. & ſequent. libr. 7. tit. 3.
num. 14. Roger. conſ. 44. num. 18. volum. 1. Anton.
Faber. C. de impub. & alijs ſubſtit. lib. 6. tit. 8. defin. 5.
ſub n. 4. Fuſari de fideicomm. q. 241. num. 64. Paul.
Emil. Gallus de exception. tit 4. except. 19. p. 2. à
num. 8. cum pluribus & ſequentibus Honded. conſ.
10 73. num. 35. lib. 1. num. 28. dicit † idem eſſe in ſub-
ſtitutione compendioſa concepta cum denume-
ratione, & diſtinctione temporum, & ætatis, vt
quia fuerit dictum ſi filius deceſſerit in pupilla-
ri ætate, ſeu poſtea quacumque in bonis ipſius
teſtatoris Titius ſuccedat, quod reſtrictione non
obſtãte pupillaris in ea compręhenſa ſuum ope-
retur effectum, deferens omnia pupilli bona
& patrimonium, non ſecus ac ipſa expreſſa
pupillaris verbis ſingularibus, ſeu particula-
ribus ſubſtituto pupillari totam pupilli de-

K ſert

deſert hæreditatem idem dixerunt *Mantica ſupracitatus Fuſar. de fideicommiſſ. quæſt. 241. num. 65. & 82. & Rota Romana apud Farinac. deciſ. 431. n. 4. part. 2. tom. 3. Infirmaua hæreditatis coram Burrat. 23. Februarij. 1615.* vbi *num. 6.* etiam idem di-
11 cit† quãdo compendioſa verbis directis concepta ſit, vt per verbũ (vadat) vel ſimile, & caſus pupillaris eueniat, licet ſit reſtricta ad bona teſtatoris, vt non ſit omni tempore fideicommiſſaria, ſed pupillaris infra pubertatis tẽpora, & iuxta naturã directæ, & pupillaris ſubſtitutionis vniuerſum pupilli patrimonium in ſubſtitutum, reſtrictione in aliquo nõ repugnante transferat, *poſt Socc. & Aleiat. Card. Maut. de coniect. vlt. volunt. l. 5. tit. 7. num. 22. & ſeq. Fuſar. de fideicomm. q. 241. num. 65. & 82. Bero. conſ. 125. n. 31. lib. 2. Gabr. conſ. 113. n. 42. lib. 2.*
12 Et nihil intereſt† ſi dictum ſit mihi ſuccedat, vel in bonis meis, ſeu in bonis ipſius teſtatoris ſuccedat quia vtrumque verbum nõ excludit pupillarem modis prędictis conceptam *Corn. conſ. 158. n. 8. lib. 3. Sforz. Odd. de compendioſ. p. 5. d. art. 3. nu. 14. Intrigliol. de ſubſtitut. centur. 3. q. 21. num. 50. & 51.*

Quod extendi manifeſtum eſt (quicquid alij
13 ſentiant) etiam † ſi teſtator ſcierit filium impuberem propria habere bona præter a teſtatore relicta (prout in caſu de quo quærebatur, in quo dotes maternas pupillum habere teſtatori coſtabat) Nam adhuc eſt pupillaris, quamuis per teſtatore fuiſſet ad bona propria ipſius reſtricta, vt ſi mihi, vel bonis aut hæreditati meæ ſuccedat dixerit, quia etiam tunc detracta ea dictione (mihi) ſucceditur per pupillarẽ ipſi impuberi in vniuerſo eiuſdem patrimonio, *Aret. in leg. 1. num. 3. ff. de vulgar. Alexand. num. 7. Socein. Iun conſ. 116. colum. 2. lib. 1. Menoch lib. 4. præſump. 34. num. 16. verſiculus extenditur 3. Pariſ. conſil. 73. in fine lib. 2. Mantica de coniectur. vltimar. voluntat.* in impubere dotes maternas habente loquens *libr. 1. tit. 7. num. 11. Intrigliol. de ſubſtit. cent. 3. q. 21. nu. 77. & 78.*
14 Si vero de † Pupillari ſubſtitutione quærimus contenta in compendioſa verbis communibus concepta, & ad ipſius teſtatoris bona reſtricta (de quo caſu vere dubitabatur per Magnam Regiã Curiam) cum maiorem potiſſimum videatur continere difficultatem.

Et pro excluſione pupillaris ſubſtitutionis ad matris, ſeu auiæ fauorem ſtãte reſtrictione in caſu prædicto, ex teſtamento Bartholomæi de Maio teſtatoris qui in caſu mortis Don Ioannis filij impuberis, & hæredis vniuerſalis in omnibus, & quibuſcũque bonis inſtituti, eo mortuo ſine filijs, tali caſu in dictis bonis hęreditarijs Ipſius teſtatoris D. Franciſcã Infantem eiuſdem Bartholomei Filiã ſuccedere diſpoſuerat, dicebatur, quod cum ſubſtitutio reſtricta fuerit ad bona hæreditaria ipſius teſtatoris, compendioſa facta Don Ioanni impuberi per verba communia ſine temporum, & ætatis, de numeratione infra pubertatem pupillarẽ non contineat, ſed omni tempore poſt aditam hæreditatem ſit fideicommiſſaria. Nam cum teſtator in ſuis bonis, & hæreditate impuberi ſubſtituerit de bonis proprijs pupilli diſpoſuiſſe non cenſetur ob id diſpoſitionem pupillari non conuenire, ſed tantum fideicommiſſariæ videbatur, *Bart. in l. præcibus nu. 44. C. de impub. & alij ſubſtitut. Salicet. num. 27. & 35 Corn. n. 75. & 140. Soccin. in l. 1. ſub nu. 13. ff. de vulg. & in l. centurio n. 289. ff. eod. vbi Ripa n. 120. & 135. Idem Soccin. conſ. 116. colum. 2. verſ. licet limittent. vol. 1. Ancharan. conſ. 8. in princ. Galtaul. in l. centurio n. 342. ff. de vulg. Emanuel. a Coſta in c. ſi pater p. 3. in verb. de filio ad filium n. 9. de teſtam. in 6. qui de communi teſtatur. Aretin. plene conſ. 154. col. 6. & 9. verſ. non obſtat n. 13. Crau. conſ. 98. nu. 10. & 20. conſ 398. n. 10. conſ. 141. in fin. conſ. 210. col. 1. Alexandr. conſ. 45. n. 9. lib. 1. cõſ. 162. col. penul. lib. 5. Aquilin. in l. centurio p. 4. nu. 174. & 249. ff. de vulg.* dicens ſubſtitutionẽ reſtrictam ad bona teſtatoris potius cenſeri legatum certę partis hęreditatis quã directam ſubſtitutionem *Dec. cõſ 371. col. fin. n. 3. verſ. ſed tamen prædictis conſ. 642 nu. 1. in l. cum quidam. num. 2. C. de impuber. & alijs ſubſtit. Ruin. conſ. 104. n. 15. 19. & 26. l. 2. & conſ. 73. ad fine eod. volum. Corn. conſ. 262. col. 1. lib. 1.* dicens ita Peruſiæ fuiſſe iudicatum *conſ. 95. n. 13. conſ. 152. n. 26 & 28. lib. 2. & conſ. 93. n. 6 & conſ. 132. n. 9. lib. 3. & conſ. 205. n. 5. lib. 4. Natta conſ. 68. n. 4. Pariſ. conſ. 73. n. 19. & 22. lib. 2. Simon. de Pretis de interpretation. vltim. voluntat. fol. 254. libr. 3. interpretat. 2. dubit. 1. ſolution. 6. nu. 70. verſic. & quando Honded. plene conſ. 73. per tot. & n. 18. lib. 1. Sforz. Odd. de compendioſ. p. 5. tit. de compendioſa facta a pagano art. 3. n. 13. & 14. in 3. coniectur. fol. 97. Pereg. de fideicom. art. 34. n. 43. Manſeott. plene vari. reſ. lib. 2. c. 138 Decian. conſ. 53. n. 18. & 19. lib. 4. Intrigl. de ſubſtitut. centur. 3. q. 21. n. 48. Paul. Emil. Gallus de excep. tit. 4. except. 22. p. 2. n. 54. fol. 427. Gabr. conſ. 113. a nu. 40. & ſeq. lib. 2. Mantica de coniectur. vltimar. volunt. lib. 5. tit. 7. n. 12. & lib. 7. tit. 3. n. 13. Bero. conſ. 125. n. 16. l. 2. Ant. Faber. C. de impub. lib. 6. tit. 8. defin. 5. Fuſar. de fideicomm. q. 241. n. 61. & 65. Treutacinq. de ſubſtit. p. 4. cap. 11. n. 16. Gratian. diſcept. 528 num. 13. & 22. lib. 3.* qui in Rota Romana pluries deciſũ teſtatur corã Cardinale Pamphilo Bubalo, & de Licta *Rota Rom. dec. 509. in vltimis recollectis per Farinac. eadem Rot. apud Cardinalem Mantieam dec. 367. Menoch. l. 4. præſum. 54. n. 22. & 25. & conſ. 144. n. 14. in fine* vbi concludit, quod quando pręfata ſubſtitutio ad bona teſtatoris eſt reſtricta, aut dicimus hanc ſubſtitutionẽ eſſe fideicommiſſũ vniuerſale, quo pater teſtator bona ſua mandat reſtitui, quo caſu res eſt clara ſubſtitutionẽ eſſe fideicõmiſſariã, atque ita matrẽ nõ excludi aũt dicimus, quod pater ſubſtituendo filio pupillariter ſolũ ſubſtituit pupillo in bonis, & hæreditate ipſius teſtatoris, & hoc caſu ſequitur quod cum teſtator diſpoſuerit de ſua hæreditate, pro vt eſt pars hæreditatis alterius, nempe pupilli, & perinde, eſt ac ſi ipſe pupillus, & per conſequens iſtud eſt relictum particulare, & rei certe, ex quo relinquitur certũ, genus patrimonij *l. ex facto §. 1. ff. de hæred. inſtituend.* cum ergo ſit relictum particulare ſequitur dicendũ quod verbum cõmune non intelligatur directe, ſed oblique, *idem conſ. 243. n. 39.*

Quin

Digitized by Google

15 Quin immo † quando ſub ſtitutio eſt reſtricta
ad bona teſtatoris,& ſacta abſque denumeratio-
ne temporum per verbum commune pupillarē
non continet,etiam quod ſubſtituti eſſent filij te-
ſtatoris ,vt erat in dicto caſu Donna Franciſca fi-
lia Bartholomęi teſtatoris, *ita Mariſcot. dicta reſ.*
138.n.17.18.19.& 20.eum ſeq. qui teſtatut per
Rotam Romanam deciſum.

Ex alijs prædicta etiam corroborari dictum
16 fuit,tum quia † pupillus alia habebat bona pro-
pria,vltra paterna, nempe dotes maternas, quo
caſu magis, pupillarem non eſſe ſed fideicom-
miſſariam ſubſtitutionem oſtenditur ſi compen-
dioſa verbis communibus ad bona ipſius teſtato-
ris reſtricta ſit,*Sforz. Odd.dict.art.3.n.14. verſ. li-*
mitatur p.5.de compendioſ.ex Caſtrenſ.in l. 1. n. 4.
ff. de vulg.& pup.Menoch. præſump. 54. ſub. n. 24.
lib.4.Alex.Trenta.in. de ſubſtitut.c.11.n.16.verſ.
hæc declaratio.p.4.Intrigl. de ſubſtit.centur.3.q.21.
n.54. Tum quia ſubſtitutio in caſu propoſito fa-
17 cta fuerit per† verbum (ſuccedat)quod commu-
ne eſt *Bart. in l.centurio n. 2.ff de vulg. Sforz. de*
Comp. p.4. Men.conſ.7. 7.n.43. Barſ.conſ.381.n.6.
Cioſ. cōſ. 42.n.2.Panc.conſ.56.n.5.Ceſal.conſ.547.
n.21. Int rigl. de ſubſtit.cent.3.q.35.n. 60 & ſeq. &
18 † illud cum referatur ad bona oblique intelligē-
dum ſit,& non directe per pupillarem,*Rota Rom.*
apud Card. Mantic. dec. 167.nu.8. Gratian.diſcept.
407.n.36.lib.3.ad textum in cap.ſi pater de teſtam.
19 *in 6.* Tum etiam † quia pōderabatur geminatio
& replicatio reſtrictionis prædictę ad bona ipſius
per teſtatorem facta, ex qua dicebatur vere con-
ſtare de enixa,& præciſa voluntate reſtringendi
pupillarem ipſam ſubſtitutionem ad bona pro-
pria ipſius teſtatoris proinde pupillarem omni-
no eſcludere *ex Mariſcot. lib.2.vari.reſol. c. 138.*
n.4.5.6.7.& ſeq.& ſub.n. 20.Decian.conſ.53. num.
19.lib.4.Rota Rom.deciſ.509.ante nu.1.in vltimis
recollectis per Farin.Dec.conſ.371.n.4.in fi.Menoch.
conſ.144.n.14.lib.2.

Hijs non obſtantibus placuerunt Dominis
de Magna curia fundamēta Contraria,quæ ſub-
ſtinuimus ad excluſionem matris, vel auiæ infra
tempora pubertatis dictam compendioſam ver-
bis communibus conceptam diſpoſitionem pu-
pillarem eſſe Sentiētes, & non fideicommiſſariā,
non obſtante reſtrictione prædicta,& ita Iudica-
uit 14.Februarij 1622. pro Donna Vincentia de
Maio,& Monteleone , & Catherina de Maio, &
Blaſio, contra Donna Heliſabettam de Maio,
& Gambacorta.

Primò,quod Autores omnes ex aduerſo addu-
20 cti ſupra *n.14.* poſſint forte † locum habere quā-
do pupillaris eſſet in compendioſa comprahen-
ſa verbis communibus concepta, & reſtricta ad
bona ipſius teſtatoris, cum dictione taxiatiua
(tantum) vel alia ſimili, quia tunc eſſet omni tē-
pore fideicommiſſaria propter virtutem exclu-
ſiuam taxiatiuæ, quæ bona omnia pupillaria, &
einſdem patrimonium vniuerſum excluderet cō-
tra naturam pupillaris,quem receptiſſimum eſſe
intellectum dixit *Corn.conſ.158.n.8.lib.3.Peregr.*
de fideicommiſſ.art.34.nu.45.verſ.Huic obiecto vbi
contrariam ſine taxiatiua tutam eſſe non videri
ait *Sforz.Odd.de Compend.p.5.art. 3. n.14. fol.97.*
vbi quod contraria opinio ei nunquam placuit,
& ſolum in ea cōcurreret,quando dictio taxiati-
ua (tantum)adeſſet *Intrigliol.de ſubſtitut. centur.3.*
q. 21.n 52. Fuſar.de fideicommiſſ.q.241.n.63.Ro-
ta Rom.dec.373.ſub nu.11.p.2.t.3.in recollectis per
Farinae.

Secundo principaliter contrariam opinionem
21 non procedere diximus † quando teſtator,prout
in caſu iſto fecerit inſtitutionem impuberi vni-
uerſalem in omnibus,& ſingulis ſuis bonis præ-
ſentibus & futuris quibuſcumque,& vbique exi-
ſtentibus,& inde per verba relatiua (videlicet) in
dictis bonis hęreditarijs cōpendioſam inter filios
pupillos eorūque deſcendentes ſubordinauerit ,
tunc enim ex copulata vniuerſali inſtitutione, &
ſubſtitutione relatiua in dictis bonis omnino ſub-
ſtitutio impubere decedente in pupillari ętate,
erit pupillaris omnia bona pupilli cōprehendens
indiſtinctè etiam quo ad omnem iuris effectum
cum ſit copulata inſtitutioni factæ verbis ita vni-
uerſalibus,de quibus in pręcedenti inſtitutione,
ex quo ſubſtitutio a pręcedēti inſtitutione inter-
pretationem recipit dictaque, dictio (in dictis ,
vel prædictis)ſtat relatiue,& repetitionē omniū
bonorum ſupra expreſſatorū operatur, operatur
etiam,vt compendioſa facta eo modo per verba
cōmunia ad omnia bona teſtatoris referatur,&
importet pupillarem ſubſtitutionem , etiam ad
matris excluſionem. Quia niſi locus eſſet pupil-
lari pupillariter ſubſtitutus,omnia bona non cō-
ſequeretur ,quia hæres pupilli, & mater ab inte-
ſtato eidem ſuccedendo quartas , nempe legiti-
mam,& Trebellianicam de bonis patris detrahe-
ret,& quidem facta inſtitutione vniuerſali in om-
nibus,& inde ſubſtitutione relatiua per teſtatorē
in omnibus bonis ſuis per dictionē vniuerſalem ,
tūc ſubſtitutio ex mēte ſit directa.Quia non poſ-
ſent omnia ad ſubſtitutū peruenire , niſi per di-
rectam ſubſtitutionem pupillarem,quę quamuis
ex natura verborum,& reſtrictione non cō tineat
ipſius pupilli bona,quæ teſtatoris nō ſunt,tamen
ex vniuerſalitate in neceſſariam conſequentiam
illa , & vniuerſum pupilli,patrimonium cōtinet,
ne contingant pupillum pro parte teſtatum , &
pro parte inteſtatum decedere *Bart.conſ. 56. col.*
2.& in l.centurio.num.27 & 76.Imola nu. 32. Ga-
liaul. n. 402.Bald. n. 22.Iaſon n. 48. Alciat.num.
91.& 95.ff.de vulg.Bart. in l. precibus n.14.Dec. n.
19.C.de impub. Aretin.ibidem.nu.35.& in l.1.ff.de
vulg cōſ.154.n.8.verſ.2.& n.14.& conſ.155.col.9.
verſ.nō obſtat,& conſ.187.col.2.Caſtrenſ.cōſ.172.
n.2.3.ſeq. lib. 1.Zabarella conſ. 60.n.9. Franc. in
c.ſi pater n.83. de teſtam. Peregr. de fideicommiſſ.
art. 34. n. 46.& 47.Sforz.Odd.de compendioſ.p.5.
art. 3.nu. 24.& prius n.14.verſ.contento Alex.cōſ.
12.lib.3.& conſ.51.lib.7.Gabr. conſ. 113.n.51.&
52.lib.2.late Gratian. diſcept.528.n.14.23.36.37.
& 38.& ſeq.vol 3.Corn.conſ.152.nu.30.lib. 2.cōſ.
322.n 15.lib.3.Honded .conſ.73.n.9.12.13.ſeq. &
38.lib.1.Mantica de coniectur. vltim.volunt.lib. 5.
tit.7.ſub n.16. verſ.vnde periculoſum.& dec 367.
n. 5. qui dicit ita in Rota Rom.dec.corā Illuſtriſſimo
de Plato in Caſanaten. bonorum de Aldinis 1590.

*idem Rota Roman. coram Coccino de cauo.dec.373.
ſub n. 11.p.2.t.3 in recollectis per Farinac. Menoch.
præſum. 56.nu. 13. lib.4.& præſum.54.ſub nu. 24.
Iutrigl. de ſubſtitut. centur.3.q. 21.num. 53.* Quid
quid ſenſerit in contrarium *Menoch.conſ. 144. nu.
14.Honded.conſ.73.n.30.lib.1.late Fuſari. de fidei-
com.q.241.n.66.& ſeq.& latius n. 70.& ſeq.*

22 Nec Domini admiſerunt † deducta ex aduerſo
contra ſecũdum iſtud fundamentum,nẽpe quòd
ad effectũ,vt vox omnibus in bonis pupilli ope-
retur non ſufficiat vt dicatur ſimpliciter in omni-
bus bonis,ſed ſint alia addenda verba, ideſt ſine
diminutione,vel integra,vel libera ex *Ripa in l.
centurio n.125. Hoſtienſ.& alijs per Decian. conſ.
53.n.40.l.4.& ſentire videtur Rota Rom. dec.431.
ſub.n.5. p.2.t.3.in recollectis per Farinac.* Nec ap-
probarunt alios contrarium ſentientes *vt Tren-
tac.de ſubſtit.p.4.c.11.ſub n.14.verſ.ſecunda eſt opi-
nio Mariſcot.var.reſol.lib.2.c.138.n.32.*

Tertiò opinio prædicta de reſtrictione bono-
rum ipſius teſtatoris, vt detrahat naturam pupil-
23 laris ſubſtitutionis † procedit, niſi ratio ſubiectę
materiæ contrarium ſuadeat *Imola in l.ex facto in
princip.n.1.& in gl.in verbo ſuaſ. ad Trebel.* pro vt
iſto caſu prædilectio ſubſtitutarum ſororum Bar-
tholomæi teſtatoris contrarium ſuadebat,& affe-
ctionis eiuſdem teſtatoris ratio,quæ tantæ potẽ-
tiæ eſt,vt pręualere debeat,etiam proprietati ſer-
monis,& naturæ reſtrictionis prædictæ,vt in pro-
poſito concludit *Rota Roman.dec.181.ad fin.n.10.
p.2.in nouiſſ.Grat. diſcept.407. nu. 21. & diſcept.
528.n.18.lib.3.*

Quarto principaliter,cum in huiuſmodi ſub-
24 ſtitutionis contextu †adſit clauſula(omni melio-
ri modo) Elicitur enim ex ea coniectura ſecun-
dum crebriorem ſentẽtiam,quod teſtator volue-
rit facere pupillarem, & directam ſubſtitutionẽ
*Io.de Amic.conſ.15.n.10.Ceſal.conſ.423.nn.105.
cum ſeq.& n.122.Gratus conſ.140.nn. 50. 51. &
ſeq. lib.1. Mantica de coniect. vltima volunt. lib. 5.
tit.7.n.33.Barboſ. de Clauſ.clauſ.52.nn. 21.& 24.
Gratian.diſcept. 407.n.16.& ſeq. diſcept.528.n.6.
7.ad.n. 11.& ſeq.& a n.26.ſeq.ad n.30.lib.3.* alios
affert *Marta de ſucceſſ.legal.p.2.q.3. art.9.n. 7.&
8.& de clauſ.p.3.clauſ.56. n. 12. Hipol. Rimin.In-
ſtit.de donat.in princ.n.1583.& ſeq.Paſſer.cõſ. 140.
n.10.Honded.conſ.28. n. 27.lib.1.Ceſar. Argell.de
legitim.contradict.q.10.n. 27.Peregr. de fideicõm.
art.47.n. 58.art. 34.a n.36.& 38.Surd.conſ.434.
n. 13. Maſtrill. deciſ.72.n. 7. in fine Rota Rom.di-
uerſ.dec.181.n. 10 p.2.in nouiſſ. Rota Bononien.di-
uerſor.dec.14.n.52.* Quidquid aduerſus prædicta
25 tunc dicere attẽtauerint, cauſę patroni. † Quod
talis clauſula operetur directã pupillarẽ quãdo
perſonis,& verbis conuenit ſecus, quãdo verba
& perſonæ interuenientes pupillari repugnent,
vt late poſt alios *Mariſcot. var.reſol.lib.2. c. 138.
n.48.*& ſtante reſtrictione prædicta clauſulã om-
ni meliori modo quoque reſtringere videtur, imo
26 quod† dicta clauſula intelligatur operare circa
modum expreſſum in teſtamento, non autem
circa non expreſſum *Veral.dec.260.n.4.p.3.*

Nec præmiſſa inficiari poſſe videntur ex in cõ-
27 trarium, † ponderata geminatione, & replica-
tione reſtrictionis per Bartolomæũ teſtatorẽ fa-
ctę,quia huiuſmodi reſtrictionis geminatio eſt fa-
cta ſimpliciter, ſed ſtante inſtitutione vniuerſa-
li impuberis per Bartholomæum teſtatorem fa-
cta,vt diximus,& facta geminatione reſtrictionis
cum illa clauſula in dictis bonis cenſetur per eam
inſtitutio vniuerſalis repetita de omnibus bonis,
28 quomodocumque pupillo ſpectantibus, cum †
talis dictio (dictis) repetitiuè omnium ſuperius
narratorum ſter, non ſecus ac ſi in ſpecie omnes
qualitates, & circumſtantias, ac ſubſtantiam ip-
ſam repetijſſet,adeò vt alia qualitatum, vel de-
moſtrationum repetitione opus non ſit, *Alex.cõſ.
140.n.4.lib.6.Crauet. conſ. 98.n.8.Dec.conſ.63.n.
9.conſ.73.n.24.l.2.conſ. 47.n.19.& 35.lib.3. Ca-
ualcan. deciſ.3.nu.23.& deciſ.18. num.65. libr. 3.
Surd.cõſ.414.n.63.conſ.313.n.40.41. conſ.123.n.
13.conſ. 163.n.14.conſ.230.n.23.24.conſ. 468.n.
12.Dec.conſ.465.nu. 8.Maſtril. dec.36.n.12. Gar-
ci. de nobilit. indiuiſion. n. 49.Caputaquen. dec. 42.
n.2.p.2.Roland.conſ. 56.n.27.lib.3.Gabr.conſ.68.
n. 15.conſ.176.n.26.lib.2.Maſcar.de probat.cõcluſ.
126.n.34.& concl.1265.n.34.Bero.conſ.132.n.7.
l. 3. Card. Seraph.dec.584 n.8.Angel.tr.de diction.
dict.42.Barboſ.eodem tract.dict. 71. Honded. conſ.
60 num.55.& 56.conſ.72.n.24.vol.1.conſ. 49. nn.
14.vol.2.Natta conſ.476.num.10.Rota Rom. apud
Farinac. deciſ.187. n.7. vol.1.Rota Bononienſ. di-
uerſor.dec.34.n.43.& dec. 116.num. 31.Seſſa deciſ.
Aragon.185.n. 109.Men. conſ.4.n.27.conſ.117.n.
5.conſ.390. n. 15. conſ. 303.num.23. conſ. 326.nu.
45.præſum.178.nu. 20.lib.4.Card.Tuſc.concl. 266.
litter. D.Tiraquel. de retract. lignag. § 8. gloſ.7.n.
24 Galganet.de cond.& demonſtr.p.2.c.1. q.12. n.*
29 20. Et ita †ad geminatam reſtrictionem reſpon-
det *Grat.diſcept.528.n.25.lib.3.*

SVMMARIVM.

*1 Prælationis & retractus ius competit Regi,& Do-
mino feudi in feudo alienato infra annum, & in-
fra menſem de iure Regni.n.2.*

*3 Prælationis ius an poſſit cedere Regia Curia ad feu-
dum alienatum 4.6.*

*5 Dominus poteſt Ius prælationis cedere,quando eſt
inops.*

*6 Prælationis iure vtitur dominus directus pro ſe,
non ad alterius vtilitatem.*

ARGVMENTVM.

Ius prælationis ad feudum alienatum
Regiæ Curiæ competens an alteri cedi
poſſit.

RESOLVTIO. XVI.

IVre communi feudorum directi do-
1 minij ratione Regi, †& domino feu-
dis ius retractus, & prælationis ad
feudum alienatũ infra annum a die
ſcientiæ cõpetit,*ad text.in c.1.§.porro qualiter olim
feud.*

feud. poter. alien. Iacob de ſanto Georgio in ſua inueſtitura in ver quæ quidem inueſtitura nu.60. Amod. à ponte in q.laudim. 30. Vincen. de Franch. dec. 17. n.7. Oſaſc. dec.156. in principio. Maurus Alleg.9 n.5. Grinel. in deciſ. Senatus Dolani. 106. num.1. Cannec. in cap. volentes §. proſpexit n.1. fol. 197. Autor damnatus in gloſa Pariſienſ. §. 13. fol. 129. & ſeq. Maſtril. ad Petr. de Gregorio de conceſſ. feud. p. 8. q.16. tit. de iure directi dominij penes Regens rctentı. fol.291. & conſ. vnico impreſſo poſt. tom. 1. deciſ. n.70. Idemque ſpetiali lege Regni prouiſum eſt
2 ex cap. volentes 28. ſub Rege Federico quamuis † in eo terminus anni de iure feudorum Regi præfixus ad menſem coartatus ſit, Cannec. d. fol. 197. n.1. Doctiſs. Regius Cōſiliarius D. Blaſc. Ioppollus in alleg. impreſ. apud Maſtril. de Magiſt. l.3. c.10. vol.1.

Subortam ex ijs quandoque vidimus contro-
3 uerſiam numquid poſſit † Rex Siciliæ, ſeu Regia Curia, cedere ius præferendi, ſeu retractus, quod habet ad feudum alienatum ex forma iuris, vel ex diſpoſitione capituli volentes prædicti.

4 Pro parte affirmāre, † quod immo cedere poſſit, cum Principis, & domini fauore huiuſmodi retractus, & prælationis ius introductū, ſit merito ampliandum non habita cōſideratione ſi pro ſe vel alio velet, qua motus ratione reſoluit Collectar. in c. potuit n.40. de locat. Paul. de Caſtr. conſ. 335. incip. laudatio, & inueſtitura vol. 1. Tiraquell. de retract. lignag. §.26. gl. 1. num.41. prædictos allegans refert aliquas particulares cōſtitutiones, & demum ſecundum hanc refert deciſū in Senatu Pariſienſi anno 1520. Ita tenere vnum ex noſtratibus teſtatur Cannic. in c. volentes fol. 202. ſub nu.2.3. §. ſed an ius iſtud. quam opinionem ſeruari de conſuetudine teſtatur & ipſe Cannec. ſubdit vidiſſe in Regno ſeruatum, quia Regia Curia ceſſit ius reddimendi Baroniam Petræ Don Nicolao Barreſi, & hodie extat, Roſſental. de feud. c.9. cōcl.92. t.1. n.4. cū plur. ſeq. Vinc. de Franc. dec. 226. qui teſtatur in ſuo caſu Sacrum cōſilium iudicaſſe in fauorem poſſeſſoris ceſſionarij a directo domino, & proprietario emphyteoſis Ludouicus Piguera in repetitione cuiuſdā capituli Cataloniæ quod incipit item ucc ſuper laudemio verſ.6. fol.68. n.32. qui vbertimè hanc quæſtionem tractat, tum de iure, tum etiam ex conſtitutionibus Cataloniæ facta mētione Guid. Pap. dec.411. tenet iſtam, ſaltem pro Dominn ſupremo, & dicit ſic ſepties ſententiatū in Catalonia ex autoritate Ioānis de Soccarr. & ex Gl. in quodā vſatico, & dicit, quod oportet hoc iure vti, quia tot ſētentiæ arctant iudicē, magnique iudicatarum rerū auctoritas exiſtimāda eſt, & etiā in dubio debemus opinioni adhærere aliorum, & non ex ſolo iure municipali ipſe ſe fundat, & in Rege habente poteſtatem legis condendæ quoque diſputat, & multa affert Cannic. dicto fol. 203. numer. 13.14.15. ſequent. Cæterum Cannicius licet pro contraria opinione concludat, potius iſtam videtur confirmare opinionem, dum allegat Regniculam teſtante de conſuetudine, & dum exemplum Baroniæ Petræ affert, ob id inepte reſpondet de iſta conſuetudine non conſtare, primò quia ſat eſt quod Regnicula ille per eum relatus, licet nihil boni alleget, ſi licet in iure teſtetur de conſuetudine patriæ, ſecundo quia ipſemet Cannicius facit ſe teſtē de Viſu de facto dictæ Baroniæ Petræ, & quatenus ipſe teſtatur de contraria conſuetudine in Curia Regis Alfonſi rectius carpitur, de hac nō cōſtare, quia ipſe teſtatur de facto ante eius natiuitatem, nec oſtendit Patrem a quo audierit, quamobrem ſtādum eſſet inter varias opiniones illi quæ fuit ſeruata, præſertim quia illa Baronia Petræ fuit reempta contra illum celebrem iuris conſultum Petrum de Gregnrio, qui fuiſſet accerimus defenſor proprij æris niſi vidiſſent eū ius non fouere, ſaltim ex conſuetudine, & ſaltim dicendum videtur Rex, & Regia Curia in hac quaſi poſſeſſione cedendi ſter; Rurſus mirandum quod Cannicius tacuerit, & diſſimulauerit Tiraquellum, de quo dici poteſt, quod ſit magiſter in hac materia retractus, qui voluit cum hac opinione reſidere, recte quidem annuens, & deferēs autoritati ſententiæ prędictæ ergo ſi ferę vbique locorum mundi in tot grauiſſimis conſilijs, nempe Pariſ. Catal. & Neapol. ita ſolitum eſt iudicari, cur ab iſta in Rēgno noſtro rationabiliter diſcrepabitur, fortius dū in Regno Doctores habeamus teſtante ita ſeruari, & præ oculis caſum dictæ Baroniæ petræ habemus.

Non eſſet os in cęlum ponere ſi pro præmiſ-
5 ſorum confirmatione adduceretur. quod † Dominus poſſit tale ius cedere, quando eſt inops, Freza de ſubfeud. auctoritat.38. fol. 229. Vincen. de Franc. dec.226. ſub. n.5. ſcimus enim quantum hodie Regia Curia creditorum mole grauata ſit.

6 Verum pro parte negante, † & contra directū dominum feudi vel emphyteoſis, quod ius prælationis, & retractus ab initio cedere non poſſit, vel dictū ius ad alterius commodum petere dixit Guid. Pap. deciſ.411. qui teſtatur ita ſemper vidiſſe iudicari in illa curia Parlamenti Delfinalis. Petr. Iacob. tit. de actionibus in rem pro re emphyt. colum.10. verſ. quid ſi directus Dominus Boeri in conſuetud. Biturigen. tit. de la retenue ſ. des conſes. vēdues §.1. columna 1. verſic. & intelligo & in tit. de retract. §.3. column.5. verſ. idem eſt in domino Caſſan. in conſuetud. Burgund. tit. des cenſes §.1. in ver. retenue in princ. & §.11. gloſ.3. Bartol. in l.4 §. cum igitur quaſt.1. C. de in diem adiection. Cin. Petr. Alber. Caſtrenſ. Salicet. & alij in l. ad effitium in fine. C. communi diuidundo Marcus deciſ. 2. num.5. & ſeq. pars.2. Franciſc. Salſo de Laudim. quaſt.4. tom.10. tractat. par.2. fol.242. Oſaſc. dec. 156. in principio Franc. dec 226. num.2. Macabrun. conſ. 111. num. 116. Cioff. conſ.104. Amendula ad Francum deciſ. 17. n.8. Alber. in prima par. ſtatutor q.88. Cabellin. Millcloqui. 88. Cardin. Tuſc. concl.219. n.4. liter. E. & concl.212. nu.28. liter. C. Ponte de laudim. q.13. Freza de ſubfeud. lib.2. autorit. 30. Aponte dec. 3. n.28. qui dicit deciſum per Regentem Villanum & dec.28. n.12. & de poteſtat. proregis tit.6 de aſſenſu Regio §.2. n.29. vbi Toins in addit. Cam. de Curt. in diuerſ. iur. feud. §. licet autē veriſſima n.48.49.50. Maurus alleg.9. n.5. Ricci collect. 1359. Viſit. dec. 238. n.6. Gail. l.2 obſer.19. ſub nu.10. Cancer. var. reſol. lib.1. c.11. de emphyt. n.48. Caſt dec.89. nu.16. Giurb. dec.51. n.8. Capiblanc. de baronc pragm. 12. n.

27.& 34. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. gl. 1. n. 40. Surd. conſ. 205. n. 22. 23. Gratian. diſcept. 149. n. 12. Mutarius 194. n. 18. & in conſuetud. Panorm. 28. in noua declaratione nu. 48. Coſta de rat. q. 100. nu. 3. Rendell. de retract. fol. 320. num. 12. conuerſan. ad Intrigl. ſing. 340. in fine lib. 2. Idemque Intrigliol. de feud. art. 5. centur. 2. num. 997. & 998. fol. 168. late Cannic. in c. Volentes fol. 202. vbi ad partes & teſtatur hanc communem, à qua in iudicando non eſt recedendum, licet ipſe in Rege diſputet contrarium, ex quo habet poteſtatem legis condendæ, tamen in fine concludit, quod à vera iſta, & communi opinione non recedit, quidquid dixerint Collect. & Caſtrenſ. per Tiraquellum dicto loco num. 41. & licet Cannic. dicat, quod ius redimēdi feudum di la petra fuerit Ceſsum, tamen n. 5. teſtatur pro iſta opinione in ſupremo conſilio Aragoniæ inuictiſſimi Regis Alfonſi fuiſſe deciſū.

Ex quibus Dominis pro iſta opinione ſentiētibus ad inſtantiam Illuſtris comitis Regalmuti nō fuit amplius in ſtatum ſuper re emptione Baroniæ & feudi Gibellinarum, quam prætendebat ex ceſſione prælationis Regiæ Curiæ, & puntus remanſit indeciſus, nam vere in Regno a patribus hanc vti veram opinionem exiſtimatam accepimoti omnes, quod id Regi indultum, eſt vel feudi directo domino, tam de iure communi feudorū quam præfati capituli volentes contemplatione dignitatis, quam rationem caſum decidere exiſtimat Cannec. d. loco n. 6. Ideòque cōpetens prælatio reſpectu perſonæ non poteſt in quemlibet pertrahi, in quem eadem nō in ſit dignitatis qualitas, & ne fraus fiat legi de perſona in perſona indulgendo,

SVMMARIVM.

1 *Compenſatio non opponitur de debito, quod diuerſo nomine debetur.*

Declara. n. 2. 3. 5.

4 *Compenſatio debiti alieni non poteſt opponi.*

Niſi opponens habeat iura ceſſa a creditore contra ſuum creditorem agentem n. 6.

7 *Caualcanus, eiuſque autoritas ita leuis exiſtimatur. vt refutatione non egeat.*

8 *Compenſatio an poſſit opponi de debito quod non ſit pariter exquutiuum ſicut, & creditum petitum num. 11.*

9 *Compenſationis exceptio admittitur etiam aduerſus exequutionem inſtrumenti exequutiui.*

10 *Compenſatio non admittitur de debito liquido ad in liquidum niſi in promptu liquidari poſſet.*

12 *Compenſatio nō admittitur ſtante pacto de non opponendo, & quid ſtante iuramento.*

ARGVMENTVM.

Debitum nomine proprio petenti an recte obijciatur de compenſatione eius, quod veluti hæres defuncti, & ſic diuerſo nomine debet, & an pariter exequutiui.

RESOLVTIO XVII.

1 Opposita per conuentum exceptionem compenſationis fuit replicatum nō admitti debere, ex quo † debitū nomine proprio dicebatur non poſſe cōpēſari cum credito quod alieno nomine nempe hæreditario debebatur, ſic etiā de debito ſociali cum debito nomine proprio, vel diuerſarum rationum compenſari non poſſe ex Caualc. de tutor n. 219. 220. Cinus in l. in ea in fine C. de compenſat. ex Bald. in l. eius n. 5. Bartol. Salicet. & alij C. de compenſation. Vbald. de Societ. p. 5. q. 32. num. 36. Rota Genuæ dec. 26. num. 30. Marcianenſ. conſ. 49. numer. 21. Ancharan. conſ. 400. Ronchegall. in l. ſi duo num. 6. 11. de duobus rei Lauren. de Pinu. conſ. 156. n. 4. Papienſ. in forma libelli reſponſ. rei in Gloſ. ſaluis alijs n. 15. 16. Graſſ. excep. 16. nu. 54 Sebaſtian. de Medic. de compenſat. q. 14. n. 1. 2. p. 2. p. 1. tom. 3. Pedroch. conſ. 28. num. 14. 15. Burſat. conſ. 106. n. 2. Magon. dec. 1. in Lucenſ. n. 21. 32. & per tot. Soccin. Senior. conſ. 65. in fine lib. 4. Riminal. conſ. 69. poſt num. 10. Munoz. de Eſcobar. de ratiocin. cap. 36. num. 6. Turret. conſ. 10. n. 15. 16. lib. 2. Bardellon. conſ. 166. n. 11. vol. 1. Caball. conſ. 121. n. 16. lib. 2. Fontanel. de pactis dotal. clauſ. 4. gl. 9. p. 2. n. 63. vol. 1. Scacc. de Commerc. & cambijs §. 1. q. 1. nu. 450. fol. 115. §. 6. glo. 1. num. 95. fol. 654. Ponte conſ. 70. nu. 29. 30. lib. 1. Felic. de ſociet. c. 30. num. 67. Schenard. conſ. 62. num. 153. Menoc. conſ. 746. nu. 45. Card. Tuſc. concl. 490 num. 73. liter. C. Rota Romana apud Card. Seraſin. deciſ. 1214. Ricci Collectan. 2445. verſ. ſed nota Ant. Faber. C. de compenſ lib. 4. tit. 23. defin. 8. & 17. Greg. Lopes l. 24. tit. 14. part. 5. gl. 2. Ludouiſ. dec. 366. nu. 1. 2. 7.

2 Contrariū tunc † dicebatur pro Barone Moij, contra D. Ceſarem Lanza eius Fratrem, reiecto Caualcano ex Feliciano de cenſibus lib. 4. c. vnico t. 2. n. 13. reijciens expreſſe Caualcanum in ijs terminis quando petitur compenſatio debiti alieni nominis ad proprium commodum, & ex Fab. C. de compenſat. lib. 4. tit. 23. defin. 9 vbi ita teſtatur deciſum Cartar. etiam idem dicit dec. 62. præciſa n. 6. 7. & Fab. ponit caſum de hærede agente proprio nomine, vt teneatur compenſare quod debet hæreditario nomine, pro vt in caſu dicti Baronis.

3 Qui enim indiſtincte † ſequuti sūt Caualc. allucinantur ex erronea intelligentia. Baldi in l. eius num. 5. C. de compenſation. Petr. de Vbald. de duobus fratribus par. 5. num. 35. vbi non dicitur quod cōpenſatio eſſe debeat de debito ſub eodem nomine, ſed quod agens nomine proprio non tenetur compenſare id, quod debet alieno nomine, puto tutorio vel adminiſtratorio nomine ſecus ſi proprio ad proprium commodū licet alio nomine, vel ex alia cauſa deberet, ibi enim ſocius tanquā adminiſtrator ſocietatis petebat ab vno ex ſocijs conſequutionem partis capitalis, ſocius conuentus intendebat compenſare cum eo, quod actor debebat proprio nomine, dicitur non poſſe

quia

Digitized by Google

quia adminiſtrator non agebat vt ſingularis per-
ſona gerens proprium negocium ad eius vtilita-
tem abſolute propriam,ſed agebat adminiſtrato-
rio nomine,& pecunia erat conuertenda ad vſus
ſociales,& non proprios : vera eſt ergo cōcluſio,
quod non poteſt fieri cōpenſatio de debito vnius
negotiationis ſocialis,vel alterius ſpeciei cū de-
bito nomine proprio, vel alterius diuerſe nego-
ciationis,quia fieret compenſatio de debito alie-
no ad alienū,& nō ad proprium cōmodū,& quod
4 † alijs debetur non permittitur compenſari *l.eius
vbi Bald.C.de compenſ.Magon.dec.44.n.9.in Flo-
rentin.Natta conſ.* 101.*n.16.Bero.conſ.46.n.7.lib.
2.Medic. de compenſ.p.1.q.1.nu.1.& q.31.num.5.
Men.conſ.195.n.15.conſ.781.n.3.Rota Genuæ dec.
10.num.3.Caſtil.dec.109.nu.48.79.lib.2.Polidor.
Ripa obſer.199.n.8.Lanar.conſ.26.n.16.Ponte cōſ.
95.n.12.lib.2.Surd.conſ.327.n.39.conſ.69.n.12.
Schenard.conſ.62.n.152.* & ita intelligendi ſunt.
*Magon.deciſ.1.n.21.32.in lucenſibus Rota Genuæ
dec.26.nu.30. Marcianenſ.conſ.49.Laurent.de Pi-
nu.conſ.156.n.4.*&alij ſupracitati.

5 Idemque fundari † per teſtum.*in l.ſi ex vendi-
tione 7.C.de compenſ.*dixit *Felician. ſub dicto n.13.*
vbi in eo teſtu vnum debitum procedebat ex em-
ptione,& vēditione,& aliud ex legato, & nihilo-
minus quia vtrumque propriū dicitur, & ad pro-
priū commodum cuiuslibet exigitur,licet agens
ſit debitor,& creditor ſub diuerſa qualitate,cau-
ſa & nomine, locum eſſe deberi compenſationi
ibi conſtituitur.

Recte Hinc *Cartarius dec.62.num.6.*dicit quod
creditori agente tanquam primicerio , recte
opponitur compenſatio de eo , quod debet vti
priuatus,quoniam licet ſint debita diuerſæ qua-
litatis ex quo ad proprium commodum exigun-
tur, compenſatio deneganda non eſt.

Pariter Hinc *Doctores* dicunt debitorem con-
6 uentum poſſe † creditori agenti opponere com-
penſationem debiti alieni, ſi tamen habet iura
ceſſa cōtra debitorem agentem *l.eius C.de cōpen-
ſat.vbi communiter Doctor. Caſtrenſ.n.2.de com-
muni teſtatur Medices de compenſat.par.1.q.11.n.
2.& q.43.num.1.& ſeq.Socin.Iun.conſ.147.nu 4.
vol.3.Natta conſ.101.n.16.Rota Genuæ. deciſ.28.
n.5.Tindar.de compenſa.n.53.& ſeq.Botia conſ.85.
n.20.*& idē eſt,ſi quoquomodo compenſationem
petens repreſentaret perſonā creditoris ſui cre-
ditoris *l.ſi quis in rem ff.de procur. Din.& alij per
Afflict. dec.163.Cappel. Toloſan. dec.93. Vincen.
de Anna allegat. 80.num.1.2.Tiraquell.de retract.
lignagier.§.3.gl.3.n.13.*quod ea ratione procedit,
quia ſequuto titulo ceſſionis debitum non dici-
tur amplius alienum, ſed proprium ,& ad pro-
priū commodum compēſatur,licet non proprio,
ſed diuerſo nomine nempe ceſſionario debitori
compenſationem opponenti pertineat.

Neque dictæ reſolutioni præiudicat *Canaleanus*
licet dixerit hoc pro abſoluto habere , tanquam
7 Euangelium, quē fere omnes ſequuti ſunt, eius †
enim autoritas ita leuis à Doctoribus reputatur,
vt refutatione non egeat,vt dicunt *Ladercb.conſ.
111.n.3.Caſtill.Sottomaior.controuerſ.iuris lib.1.de
Vſufructu cap.74 Felician.de cenſibus tom.2.lib.4.
cap.vnico n.13.*qui in terminis prępoſitæ reſolu-
tionis ſoluat *Burſatum conſ.106.n.2.*dicens,quod
immo in caſu quo *Burſatus* conſuluit debita pro-
cedebant ex diuerſis cauſis,vnum ex cauſa ga-
bellæ,& alterum ex cauſa prædij cuiuſdam alie-
nati pariter reſpondit *Pedrocho,Vbaldo,Papienſi*
& alijs.

Ex alio capite in eadē cauſa obijcebatur per
8 actorem compenſationem eſſe denegandam,†ex
quo creditum actoris Don Cæſaris erat exequuti-
uum,nempe vigore ſententiæ,vel legati, debitum
vero quod Baro compenſare opponebat erat
ordinariam *ex Roman.conſ.76.Angel. conſil.132.
Paul. de Caſtro in l.2.n.1.C. de compenſat.Bald.in l.
1.C.de annonis & tributis lib.10. verſ.ad ſecundum
dico Peruſin.dec.15.ſub n. 6. Coſta de ratione ratæ
q.61.n.14.ex Ceſal. conſ.47.col.pen.& fi.Pedroch.
conſ.28.n.12.*

Contrarium fuit dictum,compenſationem ad-
mittēdam eſſe ex infraſcriptis; Regula enim eſt
9 Veriſſima , compenſationis † exceptionem tan-
quam exceptionē ſolutionis admitti, etiam ad-
uerſus exequutionem inſtrumēti cameralis, etiam
quod ſtatutum omnes exceptiones reijceat *Guid.
Pap.dec.171.Surd.dec.191.Turett.conſ.75.lib.1.
Cornazan.dec.94.n.10.Carpan.ad ſtatut.Mediolan.
c.42.nu.172.lib.1.late Graſſ.exception.16.n.1.2.
Rebuff.de liter.obligat art.1.gloſ.9.num.39.tom.1.
Muta rit.110.ſub n.24.*debitum vero,quod com-
penſari prætenditur, debet eſſe purum , non ſub
10 conditione ,item † liquidum, nō autem inliqui-
dum,niſi in prōptu poſſit liquidari,*Doctores in leg.
fin.& in l.ſi conſtat C.de compenſat.Medices de com-
penſat.p.1.q.13.nu.1.Anna alleg.80.n.4.lib.2.Cu-
mia ritu.9.n.13.Muta.ritu 110 ſub n.24.Menoc.de
arbitrar.caſu 14.Purpur.conſil.218.284.& 348.
Soccin.regul.86.Intrigliol.conſ.8.Trentacin.var.
reſolut.lib.3.tit.de compenſ.reſol.1.nu.21.ſeq.Card.
Serafin.dec.1455 nu.4.Surd.dec.184 num.6.Seſſa
dec.88.n.5.vol 1.Maſcar.de probation.concl 334.
n.5.6 Graſſ.excep.16.n.56.57.Mantica de tacitis
& ambig.conuentio.lib.22.tit.27.n.68.vol.2.Burg.
de laudem.p.3 Inſpectio.8.n.9.Marant.diſtin.6.n.3.
Carocei excep.27.n.8.9 Gratian.diſceptat.486.n.
32.Peruſin.dec.15.n.13.Caual dec.35.n.14.Ceſal.
conſ.47.n.47.lib.1.*qui dicunt debitū debere eſſe
liquidum , vel inliquidum(& ſic non exequutiuū)
quod in promptu ſeu in eadem inſtantia poteſt
liquidari nil ergo refert,ſi creditor veniat via exe
quutiua vel ordinaria, ſufficit enim,quod debitor
in eadem inſtantia exequutiua liquidet debitum
quod prætendit compenſari ,& in terminis , quod
11 † aduerſus debitum exequutiuum poſſit oppo-
ni de compenſatione debiti non exequutiui , ſed
per teſtes in promptu probandi , tradit *Aretin.
in §. in bonæ fidei n. 6.verſ.aduertas tamen.Inſtit. de
actio Felin.in c.ſub orta n.2.verſ.& dici de re iudi-
cata Gratian.diſcept.515.n.48.vol.3 Carroc.except.
27.n.14.*

Cauſa ob receſſum M.R.C. ab hac vrbe fuit ap-
portata Meſſanæ , & ſecundum prædicta reſolu-
tum fuit.

Prædicta intelligenda ſunt debitis exequutiuis
12 † abſque pacto de non opponendo , vel iuramē-
to

Digitized by Google

to, nam ſtante pacto, de non opponendo denegatur compenſatio, ex late cumulatis per *Giurb. deciſ.60. ſub u.9.* & ſtante iuramento recurrendũ eſt ad *Afflict. dec.381. Surd conſ.246. Gabr. de iure iurando concluſ.7. Oſaſc. deciſ. 92. Honded. conſ. 18. libr.1. Peruſin. deciſ.15. Seraſin. de iuramento priuileg.74. Carroc. de locat. tit. de compenſa. except. 4. a numer.4. & ſequent. fol.260. Guttier. de iuram. confirmator. p.3. c.6. Trentaciuq. uar. reſol. lib.3. tit. de compenſat. reſ. 1. a uu.7. & ſeq. Gratian. diſcept. 486. n.33. Burg. de laud. p.3. inſpection.8. n.13. Anna alleg. 80. n.3. Card. Tuſc. concl.490. n. 38. ſeq. liter. C. Mainard. deciſ.23. lib.2. Ricci Collectau. 800. Scrader. de feud. p.10. ſect.3. q.3. n.65. vol.2. Pedroch. conſ.28. n.41. Bardel. conſ.70. n.8 Rota Auenion. dec.111. n.3. Borellus in collectan. deciſ. tit. 60. de iuramento num. 87.88. & ſeq. Ceuall. commun. contra commun. q.231. Cumia ritu 9. n.11. Laderch. cõſ. 109. Menoch. conſ.1111. n.46. lib.12. Facchin. controuer. iur. lib. 1. cap. 7. Burſat. conſ. 106. num. 1.2.* niſi Principis propiſione ſolita impetrari à partibus aliter fuerit mandatum compenſationem de liquido ad liquidum admitti, vt ſepius in facti contingentia vidi ſeruatum, & in pluribus cauſis deciſum.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio mercedis conductori fit vti frui re conducta impedito.*

2 *Remiſſio mercedis conductori facienda eſt ex caſu valde inſolito impedito vti frui re conducta nõ obſtante renuntiatione conductoris caſus fortuiti, & inopinati ſoliti, & inſoliti, & nu.6. & ſequent. & maxime ſtãte leſione vltra dimidium in fructuum perceptione n.7.*

Amplia non obſtante iuramento n. 3.

4 *Renuntiatio iurata per conductorẽ caſus etiam pro quacumque cauſa, quæ dici, & excogitari poſſet, non impedit mercedis remiſſionem ex cauſa valde inſolita.*

5 *Renuntiatio conductoris caſus aliquos fortuitos enumerando, addita clauſula generali non extenditur ad maiores expreſſis, & valde inſolitos.*

9 *Fortuitus, inſolitus, & inopinatus caſus quando dicatur.*

10 *Caſus valde inſolitus dicitur quando nulla adeſt memoria quod alias ab antiquo, vel antiquiſſimo tempore euenerit.*

11 *Caſus inſolitus datur quandoque in ſuperlatiuo gradu ita, vt nec a diligentiſſimo viro præuideri poſſit.*

12 *Prohibitio Principis ne merces, & victualia ad hoſtes transferantur non eſt in ſolita, ſed iuris diſpoſitioni conformis.*

Limita iu prohibitione facta ſubditis uum.13.

14 *Fideiuſſores de facili non reperiuntur maxime in loco foreuſi.*

15 *Renuntiationes hodie in Regno fieri ſolent a conductoribus ampliſſimis verbis ita, vt caſum etiam valde inſolitum comprehendant.*

16 *Damnum an vltra dimidium eſſe debeat ad hoc vt conductori remiſſio mercedis fiat. n.17.18.19 20. 21.22.23.*

21 *Remiſſio mercedis quando ſit conductori ex vitio naturali fructuum vel facto Principis, aut tertij an damnum vltra dimidium eſſe debeat.*

22 *Remiſſio mercedis fit pro rata damni contingentis in ſubſtantia rei etiam quod in dimidia non ſit, ſecus quando fructus deficiunt.*

23 *Facto locatoris, quando euenit damnum conductori remiſſio mercedis fit pro rata nec requiritur quod damnum ſit iu dimidio.*

24 *Damnum intolerabile an requiratur, quando facto locatoris iuſto, & notorio conductor fuerit impeditus ad remiſſionem mercedis obtinendam.*

ARGVMENTVM.

Renuntiatio caſus fortuiti, & inopinati ſoliti, vel inſoliti, an impediat mercedis remiſſionem conductori fieri ex caſu valde inſolito, & omnino incogitato, & an damnum à conductore paſſum vltra dimidium eſſe debeat.

RESOLVTIO XVIII.

1 EXceptio † Remiſſionis mercedis à conductoribus aduerſus locatores penſiones rei locatæ petentes paſſim opponitur, idque ob nouam aliquam, & inopinatam cauſam, qua conductor ex bonis locatis minus ex fructibus, quam ſperari potuit perceperit iuxta Doctrinam *Bart. in l. licet C. locati & l. 4. §. item cum quidam ff. eodem Anton. Faber. C. de locat. lib. 4. tit.42. deſiu.54. n.1. plene Gratiau. diſceptat. 557 n.63. lib.3. Caſtil. Sottomaior controuerſ. vir. lib. 3. c. 3. Torus in Compend. deciſ. verbo remiſſio mercedis Rota Romana apud Ludouiſ. deciſ.235. n.2. Carroc. de locato in verbo auictio Menoch. conſ.681. Ancharan. cõſ. 414. Monteſperel. conſ.111.* pro vt pluries alias cõtingit, & in facto vidimus remiſſionem mercedis petitam fuiſſe per octauium lo Monaco cõductorem gabellæ tareni, vnius impoſitis ſuper Portu ſeu mercibus quæ ex vrbe Panhormi ingrediũtur, & egrediuntur, quam remiſſionem dictis de lo Monaco per duas vices licet certo modo limitatam obtinuit non obſtante quod caſus fortuitos quoſcumque, & inopinatos ſolitos, & inſolitos, in ampla forma renuntiauerit, ſibique eorumdem periculum ſuſceperit, de quo late dixit *Maſtrill. dec.299. lib.3. per tot.* qui plenè pro vtraquè parte
2 in cauſa deducta affert. Quia † dictarum renũtiationum pretextu non dicitur, conductor caſum valde inſolitum, & omnino incogitatum renuntiare, quemadmodum euenerat in caſu dicti de lo Monaco, quia ſuperuenerat Regia prohibitio, nè merces diſtrahantur, niſi præſtita fideiuſſione de ſoluendo triginta pro centenario in caſu, quo merces ad loca deſtinata non deferentur, idque ob ſuſpitionem delationis fiendæ in loca rebellium Olandæ, Zelandæ, & aliorum, viſa enim fuit talis prohibitio valde inſolita, & per conſequẽs

in

Digitized by Google

in renuntiatione prædicta minimè compræhenſa ex Bart. in l. ſed & ſi quis, §. Quæſitum n. 3. & ſeq. ff. ſi quis cantion. Alex. ibid. n. 15. conſ. 107. num. 15. 16. lib. 3. conſ. 28. n. 8. 9. 10. lib. 1. Alba Mandel. conſ. 1. n. 5. quod dicit eſſe certiſſimum, & n. 10. teſtatur eſſe communem, & æquam opinionem, Menoch. conſ. 27. num. 18. 19. lib. 1. qui plures allegat conſ. 671. lib. 7. & de arbitr. caſu 80. num. 2. & ſeq. Natta conſ. 21. n. 2. Gama. dec. 349. n. 11. vbi Flores diaz de Mena, Becc. conſ. 82. Roland. conſ. 43. 45. n. 16. lib. 3. Surd. deciſ. 326. n. 4. 5. 52. 53. ſeq. vbi pleniſſimè conſ. 61 n. 5. 6. 61. 62. conſ. 339. n. 35. lib. 3. de communi teſtatur Maccratenſ. reſol 26. lib. 2. Farinac. q. 24. ſub n. 84. Gutierez de iuram. confirmator. p. 1. cap. 24. Cranett. conſ. 95. & 718. Anchar. conſ. 402. Bald. conſ. 247. lib. 2. Coſta conſ. 30. Celſus Vgon. cõſ. 17. n. 2. 5. Corn. conſ. 23. lib. 2. Ponte conſ. 138. n. 12. 13. lib. 2. Lancellot. Gallia conſ. 118. n. 47. conſ. 22. n. 11. conſ. 23. n. 18. & ſequentibus, Ripa de peſte de priuilegijs contractus n. 108. Chircou. commun. opin. 27. Burſat. conſ. 81. n. 6. Anchar. Regiens q. 36. n. 4. & ſeq. lib. 3. Aleiat. conſ. 49. n. 4. 5. lib. 8. Ioſeph Ludou. concl. 12. de iur. emphyt. verſ. ampliatur primo, Vrſil. deciſ. 90. & 150. etiam ſi de caſibus inſolitiſſimis, qui à ſeculo non ſint auditi in renuntiatione diceretur, Ludouic dict. concluſ. in fine col. 7. Becc. dicto conſ. 82. ſub n. 12. Barbart. conſ. 21. n. 11. 15. & ſeq. lib. 2 Magon. dec. 67. in Florent. n. 14. 15. ſeq. Purpurat. conſ. 466. n. 4. 30. & 31. lib. 2. Ceuall. commun. contra commun. q. 702. ſecundum hanc magis receptam in Pinciano Pretorio iudicatum poſt infinitos teſtatur Seraph. de iuram. priuil. 106. n. 19. 20. dicens, iniquum contineri pacto id, de quo per contrahentes cogitari non poterat, vt eſt caſus rariſſimè, contingens plenè Azeued. lib. 9. recompilat. l. 2. n. 9. & ſeq. & n. 25. & ſeq. fol. 10. col. 3. & 4. Caſtill. Sotomaior. lib. 3. controuerſ. iur. cap. 3. n. 80. 81. & pluribus ſequentibus, Pinell. in 1. par. l. 2. C. de reſcinden. vendit. cap. 3. n. 29. in princ. Mencaca quæſt. lib. 3. cap. 54. n. 6. Port. conſ. 143. n. 3. cum ſeq. conſil. 144. n. 9. Medices de compenſat. par. 1. q. 45. in fine, & de caſibus fortuitis p. 1. q. 15. quàm magis communem cum Bart. omninò tenendam in iudicando poſt alios plures dicit Carrot. de locat. p. 4. tit. de caſibus q. 8. n. 6. 7. ſeq. Hypolit. Rimin. conſ. 637. nu. 40. Caballin. de euict. §. 5. nu 11. Renat. Coppin. lib. 3. de dom. Franc. tit. 13. nu. 9. in princip. Gratian. diſcept. 195. à num. 7. ad n. 13.

3 Quam concluſionem † non obſtante iuramē-
4 to præcitati admittunt; item nõ obſtante † quod
fuerit dictum in renuntiatione pro quacumque
cauſa incogitata, vel quæ dici, & excogitari po-
5 teſt, nec etiam † quod ſint enumerati aliqui ca-
ſus, & deinde addita alia clauſula generalis, quia
illam generalem clauſulam ad alios caſus minores, vel ſimiles, non autem ad maiores, vel valdè inſolitas referri dicunt Felin. in cap. ſedes declar. 6. verſ. intellige ſecundo de reſcript. Mandell. Becc. & Menoch. vbi ſupra, Bart. in l. ſi quis, §. quæſitum, ff. ſi quis caution. Iaſon ibi num. 15. qui de communi teſtatur Alex. dicto conſ. 28. nu 9. & 15 ſeq. lib. 1. & conſ. 107. eod. lib. Gugliel. de Cuneo in dicto §. Quæſitum, ff. ſi quis caution. Crauet. conſ. 95. n. 10. Anchar. Iun. quæſt. 36. n. 7. 8. lib. 3. Marcus deciſ. 62. ſub n. 2. par. 1. Surd. dict. dec. 326. num. 52. Carpan. ad ſtatut. Mediolan. 394. n. 137. vol. 2. Barbat. conſil. 21. lib. 2. Alciat conſ. 49. lib. 8. alias 157. Mandel. dict. conſ. 1. n. 4. & ſeq. Burſat. conſil. 81. Rota Roman. dec. 178. apud Paleottum, Sacca conſ. 14. Mohedan. dec. 8. tit. de locat. Rota Auenion. dec. 212. Paſſet. conſil. 111. ſub nu. 40. Roueſcal. ad Baldum conſ. 247. colum. 4. verſic. Venio ad ſecundum ad finem lib. 3. Boſſi. de remiſſion. merced. conduct. n. 62. Ripa de peſte de priuil. contract. ſub n. 77. & ſeq. Modern. German. de locato q. 6. n. 79. Macerat. reſolut. 26. num. 7. 8. 17. lib. 2. Monteſperell. conſ 111. ſub n. 6. 11. 14. Card. Tuſch. concl. 430. n. 8. 9. & concl. 431. n. 96. littera F. Canc. variar. reſol. lib 3. cap. 15. ſub n. 151 Azeued. lib. 2. titul. 9. lib. 9. recompilat. à num. 5. & ſeq. Caſtil. Sotomaior. lib. 3. controuerſ. iur. cap 3. num. 22. Carrot. de locat p. 4. tit. de caſibus q. 2. & 3.

6 Et licet † Bald. tenuerit contrarium in dicto §. quæſitum, valde inſolitum caſum in generali renuntiatione verbis vniuerſalibus compræhendi, quem ſequuntur ibi Alex. num. 15. Iaſ conſil. 107. verſ. nec huic fundamento lib. 1. qui dicit Bald. opinionem magis communem, Facchin. lib. 1. controuerſ. iuris cap. 86. Menchac. q. lib. 3. cap. 54. qui hanc veriorem putat Gregor. Lopes l. 23. tit. 8. par. 5 gloſ. 1. Gutier. de iurament confirmat. par. 1. cap. 24. n. 6. alios poſt Deciū, Tiraquellum, Bellorum, & Rubeū refert, & ſequitur Caſtil. Sotomaior lib. 3. controuerſ. iuris cap. 3. à num. 86. ad finem, magis receptam tamen contra Iaſon eſſe dixit Becc. conſ. 82 ſub n. 12. in fine, Menoch. de arbitr. caſu 80. ſub num. 2. Ceuall. commun. contra commun. quæſt. 702, nu. 4. Gratian. diſcept. 195. num. 8. Moder. German. in ſuo tract. de locat. quæſt. 7. num. 34. dicens quod Iaſon falſo, & per peccatam dixit opinionem illam Baldi cõtra Bartolum eſſe magis communem, quia non eſt, & deceptum Iaſonem eſſe dicit Stracca de aſſecurat. gloſ. 15. num. 9. & ſub num. 11. ad finem, & pro Bartoli contraria & veriore opinione omnes num. 2. ſupracitati profitentur.

7 Nec Bartoli opinio † fortius dubitationem cõtineret, ſi adeſſet læſio vltra dimidium in fructuū perceptione, quia tunc renuntiatio quomodolibet vniuerſaliter formata, dolum annexum habere diceretur, ſi valdè inſolutum caſum cõductorem ſuſcepiſſe firmaretur Ioſeph Ludou. concl. 12. de iure emphyteot. colum. 7. in fine, & colum. ſeq. Crauett. conſ. 142. num. 22. & ſeqq. conſil. 192. nu. 3. & ſeq. & num. 10. & ſeq. Cephal. conſ. 210. num. 81. conſil. 407. Corn. conſ. 3. num. 5. lib. 3. conſ. 253. lib. 4. Soccin. Iun. conſil. 48. num. 11 lib. 1. Hipolit. Rimin. conſil. 184. n 18. bene Tuſch. concl. 431. n. 26. & 97. littera L. cum in caſu iſto lex conſenſum adeſſe non præſumat, ſed potius abeſſe, aut errorem interueniſſe, Rouſcal ad Bal. conſ. 247. colum. 4. in fine lib. 3. & conſ. 357. col. 5. lib. 5.

8 Item Bartoli ſententia † ſine ſcrupulo procederet in ijs inſolitis, & inopinatis ſiniſtris euentibus, qui raro, vel numquam contingunt, & qui prudentem quemcumque fallerent virum, qui numquam in renunciatione iurata veniunt, etiā ſi de inſolitis vel incogitatis dictum ſit in renuntiatione, vel à ſæculo auditis ex magis communiter recepta per adductos ſupra n. 2.

9 Qua-

9 Qualis enim fortuitus † in ſolitus vel valde
inopinatus caſus in propoſito dicatur firmant
Guttierez de iurament.confirm.par.1.cap.24.n.8.9.
& ſeq. Surd.conſ.61.num.67.68.conſ.445.n.41.&
deciſ.326.num.4.5.52.53.Hippolit.Riminald.conſ.
40.num.26 & ſeq.lib.1: Menoch. de arbitr. caſu 80.
conſ.27.n.14.conſ.156.n.6.Corn.conſ.12.lib.4. Ce-
ual.commun.contra commun.q.702.in fine, Scaccia
de commer. & cambijs §.1.q.1.num.134.135. cum
ſeq. Caſtil. Sotomaior. lib.3.controuerſ.iur. cap. 3.à
num.102.ad num.106. Azeued.l.2.tit.9.lib.9.re-
compilat.num.23.24. Carroc. de locato p.4. de caſi-
bus q.9.per tot. Mandel.conſ.1.num.8.Pinell.in l.2.
C.de reſcind. vend.p.1.cap.3.num 32. Caputaquenſ.
dec.96.p.1. Vrſil.dec.150.nu.27. Seraph.de iuram.
priuil.106.num.5.Burſ.conſ.16.num.73. Rimin.iun.
conſil.40. num 26.
10 Valde inſolitus † etiam dicitur caſus quando
nulla adeſt memoria, quod aliàs ab antiquo vel
antiquiſſimo tempore euenerit, Mandoſ.d.conſ.1.
Gama deciſ.349.Ripa de priuil.contract.cauſa peſtis
num.101.Corn.conſ.12.num.5. lib.4. vbi dicit dari
11 † caſum inſolitum in ſuperlatiuo gradu, qui nec
à diligentiſſimo viro potuit præuideri, idem di-
cunt Menoch. & alij ſupra, & latius de arbitrar.
caſu 80.lib.1.
Et licet ex parte Deputatorum Moli locatorũ
12 diceretur dicto caſu † dictam prohibitionem
valde inſolitam non videri, immò cõformem iu-
ris communis diſpoſitioni, eſſe ne merces & vi-
ctualia ad hoſtes transſerantur ad text.in leg.1.C.
quæ res eſportar.prob. Marcus deciſ.62. lib. 1. Boer.
Stracc.per Maſtrill. dicta deciſ.299. num.3. quibus
adde Conrad.de contract.quæſt.51.concluſ.1. Sotus
de iuſt.& iur.lib.6.quæſt.2. art.2.colum.4. fol.565.
in fine, Scaccia de commerc.& cambijs §.1.q.7.par.
3.limitat.17.num.24. fol.457. tamen replicabat
13 cõductor † prohibitionem de iure communi per
dictam l.1.verſ.quiſquam, & per conſequens Re-
giam prohibitionem factam tàm ſubditis, quàm
Gallis, ceteriſque non ſubditis eſſe omninò ino-
pinatam, & inſolitam, immò contra notoriã con-
ſuetudinem per quam tàm Gallijs, quàm alijs
cuiuſcumque dominij libere extrahere permitti-
tur à Regnis Hiſpaniarum, & vtriuſque Siciliæ
merces pro quacumque parte mundi, prout de
nouo ſeruari videmus, quia Rex huiuſmodi pro-
hibitionem reuocauit, & commercium in eius
priſtinum ſtatum hodie repoſitum eſt.
Corroboratur præmiſſa ad fauorem condu-
ctoris, quod reſpectu non ſubditorum, erat caſus
valde inſolitus, & inſolutiſſimos continens ma-
gnum grauamen præſtandi nempe fideiuſſionem
14 de 30.pro centenario, quia † de facili fideiuſſo-
res non reperiuntur, maximè à mercatoribus
eſteris in loco forenſi, ſeu alterius domicilij l.2.§.
penult.ff.de indic.Surd.deciſ.279.num.13.Nec ade-
rat memoria quod huiuſmodi onus fideiuſſionẽ
prædictam præſtandi vnquam fuerit impoſitum,
quæ ſanè opinio verior, & receptior eſt ſi rectè
intueamur.
Placuit proinde hodie practicis cauſarum pa-
15 tronis † ac regijs miniſtris indemnitati locatorũ
conſulentibus, & præciſe Vrbis Panormi, & Regię
Curiæ ad prædicta euitanda in conductione ga-
bellarum cõſulere quod in inſtrumentis locatio-
num aperta conuentione apponatur cõductoris
expreſſa renunciatio caſus ſoliti, inſoliti, & valde
inſoliti, ſeu omnium, & penitus incogitati, & ino-
pinati ex mille annis, & vltra ex Fabro Cod. de lo-
cat.lib.4.tit.42.defin.2.& 53.Caſtil.Sotomaior.li.3.
controuerſ.iuris c.3.num.96.97.Quo fit, vt amplius
audiendus conductor non ſit, ſi poſtea remiſſio-
nem mercedis petat ob caſum fortuitum, qui ſu-
peruenerit, quantumcumque inſolitus propona-
tur; Et ſi enim non ſolent conuentionum clauſu-
læ quamuis generales ad incogitata extendi, non
rectè tamen diceretur de caſibus inſolitis non co-
gitaſſe illos, qui incogitatum quemlibet caſum,
conuentione comprehendi voluerunt.
16 Suborta eſt etiam difficultas † ſi ſupra dimi-
diam conuentæ mercedis partem iacturam ſen-
tire debeat conductor adhoc, vt remiſſionem pe-
tat, in quo diuerſas verè cõſtat adfuiſſe ſentẽtias.
17 Prima quod † damnum debeat eſſe vulgi opi-
nione reputatum notabile, vt poſſit peti merce-
dis remiſſio, Neuizan. conſ.90. num.9. Velaſc. qui
plures refert de iure emphyt. qu. 27. ſub n.24. col.2.
verſ.& prima, & col.8. verſ.& hactenus.
18 Secunda quod † prudenti ius dicentis commit-
tatur arbitrio, quantum ex iactura damnum con-
ductoris menſurandum ſit, ad remiſſionem mer-
cedis conſequendam, Couar.practic.quæſt.cap.30.
Menoch.de arbitr.caſu 76.in fi. & caſu 80. Boſsi. de
remiſs.merced.n.12.Lancellot.Gallia cõſ.118.n.63.
19 Tertia quod † ſufficiat probare conductorem
ipſum non percepiſſe dimidium eius, quod erat
ſolitum percipi ex iuribus arrendatis ante caſuũ
ſiniſtrorum euentum, Pariſ.conſ.38.num.22.lib.1.
Gozadin.conſ.74.Gigas de penſion. dicẽs magis com-
munem quæſt.62.bene Paſſett.conſ.111.n.34.
20 Quarta † quod tot fructus conductor conſe-
quutus non ſit, qui ad perſoluendum dimidium
penſionis aſcendant, ex Couar. practic.quæſt. cap.
30. Viui.deciſ.72. Menoch. de arbitrar.caſu 78. &
conſ.121.num.12.lib.12.Peruſin deciſ.50.num.8.
Fab.de Anna conſ.64.lib.1.Neuizan.cõſ.90. Rolan.
conſ.86.lib.3.Burſat.conſ.11.nu.28.& ſeq. Ludou.
concluſ.12.verſic.quæ autem ſterilitas, Anton. Fab.
C.de locat.lib.4.tit.42.defin.3. Amatus conſ.21.n.31
Tornſ.in compend. deciſ. verbo Remiſsio mercedis,
Barz.dec.59.num.15.Corn.conſil.128.col.4.lib. 2.
Pariſ.conſ.38.num.14.lib.1. Natta conſ.449.nu.1.
Cened.collectan.116.Connan.commentar.lib.7.cap.
11.nu.13.in princ. Ceual.commun.contr.commun.
quæſt.57.Caſtil.Sotomaior.lib.3.controuer.iuris c.3.
num.36.Cardin.Tuſc.concluſ.431.n.2.litt.L.Mant.
de tacit.& ambig.conuent.lib.5.tit.8. num.30. ſeq.
33.37.ſeq.vol.1.Cancer.variar.reſolut.lib.3.c.15.
de renunciation. nu.140. Rota Romana apud Farin.
deciſ.188. Gratian.diſcept.534.n.39. Maſtril.deciſ.
299.num.110.ſeq.lib.3. Cornazan. dec.53.num.5.
Ricc.collectan.1033. Et in hoc Bart. in d.l.licet, C.
locati, videtur ſibi aduerſari dictis per eum in d.
§. item cum quidam l.4.ff eodem. Et ſolet concilia-
21 ri † quando damnum venit ex vitio naturali fru-
ctuum, ſecus quando venit facto Principis, vel
tertij, pro quo eſt conſiliũ ſolemne Surdi 34.lib.1.
quem

Digitized by Google

quem in parte improbat modernus Germanus *Hyeronimi Pantaſm tract. de locat. quæſt. 9. nu. 14.* vide *Boſſ. de remiſſ. merced. n.* 104. *Cotta immemoriali in verbo conductor*, qui teſtatur deciſum non eſſe neceſſariam læſionem vltra dimidium.

Item aduertendum ad id quod dicitur neceſ-
22 ſariam læſionem vltra dimidium † procedere quando fructus deficiunt, & non ita ſi res ipſa, eiuſque ſubſtantia, deficiat, etiam quod in dimidia non ſit, quia pro rata damni illati in ſubſtãtia rei, ſit remiſſio, *Surd. conſ. 34. num. 20. & deciſ. 326. num. 55. 65. & plenius conſ. 400. num. 5. 26. & ſeq. & conſ. 507. num. 7. Menoch. conſ. 671. lib. 7. Vbald. de duobus fratribus p. 11. num. 113. Boſs. in titul. de remiſs. merced. num. 185. & 103. cum ſequ. Cardin. Tuſch. concl. 431. num. 8. littera L. Maſtrill. dicta deciſ. 399. num. 111. 112. ſeq.* & omnes alij ſupracitati concurrunt.

23 Nec requiri quod † damnum ſit in dimidio, vel intolerabile, quando quoquomodo peruenit ex facto locatoris, quia tunc etiam pro rata ſit remiſſio, abſq; diſtinctione an ſit magnum, vel paruũ *ex Bart. in dicto §. item cum quidam Cotta in dicto verbo conductor, Menoch. cõſ. 55. n. 13. & conſ. 671. lib. 7. Hippolit Riminald. conſ. 282. num. 16. lib. 3. Eugen. conſ. 50. num. 58. 59. Moder. German. in dicto tract. quæſt. 13. Card. Mant. de tacit. & ambig. loco præcitato*, & omnes alij ſupra *Caſtill. Sotomaior, lib. 3. controuerſ. iuris c. 23. num. 26. ſeq. & melius n. 39. ſeq. Bertacchin. de gabel. p. 2. q. 22. n. 41. 42.*

Ex quibus fuit in alia cauſa in primo, & ſecundo iudicio conceſſa mercedis remiſſio pro certa parte Antonino Calandrino Gabelloto Gabellæ impoſitæ ſuper farinis huius vrbis.

Pariter in Tribunali Regij Patrimonij deciſum fuit pro Benedicto Benſanti Arrendatario Regiæ Curiæ Secretarium Vrbis Panhormi Ciuitatum, Terrarum, & Cephaludi, & pro Bartholomeo Benenati eodem modo Arrendatario Regiæ Curiæ Secretarium Ciuitatis Meſſanæ, quibus ad certam ſummam, & ratham aduerſus Regium Fiſcum remiſſum fuit mercedis debitum, idque ex ſiniſtris iam euentis tempore arrendamenti deductis, primum propter peſtem in Comitatu Barchinoniæ, ex quo non acceſſerunt in Regno naues ſolitæ pannis, ferro, alijſque mercimonijs in maxima quantitate onuſtæ, vt hactenus erat ſolitum, ſecundum ob indictum bellum à ſua Catholica Maieſtate de Anno 1588. in Gallia Prouincia, & Anglia, & propterea nec acceſſerũt naues ſolitæ ab Anglia, Olanda, Zelanda, & Alemania; Tertium ob probatam nauium expulſionem poſt ceſſatum peſtis flagellum à Barchinonia mercium onuſtarum venientium, Quarto ob famem, & penuriam in Regno reſultantem ſecũdum probata, ob ingentem conceſſionem tractarum frumentorum, tunc per Proregem Illuſtriſſimum, ex quo etiam reſultauit prohibitio extrahendi merces in farina, liguminibus, & alijs comeſtibilibus à Regno; Quinto ob nouum vectigal. impoſitum granorum quinque plus tareno ſolito ſuper ſerici extractione pro qualibet libra de Anno 1592. Qui caſus cum tempore dictorum arrendamentorum in ſimul euenerint, valde inſolitum iudicatum id fuit, in quibus verè nimium verſabatur, etiam factum Principis, locatoris, ex quo fortius petitio arrendatariorum roborata fuit ac conceſſa mercedis remiſſio certo modo, renuntiationibus caſuum ſiniſtrorum quomodolibet non conſideratis.

Quamuis ex aduerſo in dicto caſu diceretur
24 conſiderandum eſſe † ſi factum locatoris non ſolum non ſit iniuſtum, ſed etiam iuſtum, & notorium, quia in facto notario videtur requiri damnum intolerabile, vt in terminis gabelloti farinæ dixit *Bald. conſ. 465. n. 4. verſ. ſed hic eſt aduertendũ lib. 2. Bero. conſ. 141. num. 3. ſeq. lib. 1. ſubſcribentes ad Soccinũ conſil. 88. in fine lib. 1. Card. Tuſch. concl. 431. num. 55. 62. littera L. qui remiſſiuè refert Surd. dicto conſ. 34. num. 9. Hippolit. Riminald. conſil. 92. num. 17. 18.* nec contrarium dicit *conſ. 282. lib. 3.* nam licet *num. 16.* arguat in contrarium tamen *ſub num. 132.* ſe remittit ad ea, quæ dixerat *d. conſ. 92. n. 18.* At etiam ſi factum locatoris eſſet iuſtum *ex l. cum proponas, C. de naut. fenor.* diſſentijt *Menoch. conſ. 55. num. 14. lib. 1.* etiam ſtantibus ampliſſimis renuntiationis verbis poſt *Crauet. Pariſ. Anchar. Aleiat. & alios, & conſ. 27. n. 12. & conſil. 146. in fine*, quod fiat mercedis remiſſio, cum locator ſemper in culpa eſſe videatur quo ad conductorem, *Gloſ. in l. ſi merces, §. culpè per illum textum, ff. locati, vbi Bart. & in l. ſi vno, §. idem cum quidam n. 3. ff. eo. & in ſua quæſtione publicamus nu. 14. Anan. conſ. 76. n. 3. Boſſ. de remiſſ. merced. conduct. ſub n. 92. Alciat. conſ. 689. n. 4. 5. vel conſ. 93. lib. 8. bene Roger. conſ. 7. à n. 51. ad n. 57. & à num. 68. ad num. 76. & nu. 124. in principio, Corn. conſ. 12. lib. 4. Ripa de priuileg. contract. peſt. n. 85. Gozadin. conſil. 27. num. 20. 21. & 28. alios refert Ludouic. concluſ. 12. colum. 3. verſ. & quod dictũ eſt, Burſat. conſ. 309. num. 5. 6. Lancellot. Gallia conſ. 22. n. 15. & ſequent. & num. 18. Cardin. Tuſch. concluſ. 431. num. 59. & 61. litt. L. & concl. 430. n. 48. & 49. littera F. Crau. conſ. 95. num. 7. Bero. conſ. 146. num. 44. lib. 3. Roland. conſ. 69. n. 15. & ſequent. lib. 2. Gabr. conſil. 37. n. 11. lib. 2. Caſtill Sotomaior. lib 3. controuerſ. iur. cap. 3. num. 43. 44. 57. 58. & ſeq. Pariſ. conſ. 40. n. 6. lib. 1. Paul. de Montepico conſ. 76. n. 18. Natta conſ. 360. n. 1. Azeued. l. 2. tit. 9. lib. 9. recompil. ex n. 11.*

SVMMARIVM.

1 *Via exequutiua per viam iniunctionis, & præcepti, quæ ex capitulis Regni agitur pro reemptione ex pacto de retrouendendo, ſucceſsit in locum actionis realis de iure.*

2 *Pactum de retrouendendo eſt rei perſequutorium, & competit realis actio, vel in rem ſcripta contra tertium poſſeſſorem.*

3 *Pactum de retrouendendo, ſiue ius luendi in bonis noſtris eſſe dicitur.*

4 *Pactum de retrouendendo eſt ceſsibile, & ad hæredes tranſmiſsibile.*

5 *Pactum de retrouendendo ius luendi, an pro re ex eo recuperata exequi poſsit, n. 13. ſeq. & n. 23.*

6 *Pactũ de retrouẽdẽdo in Regno eſt impreſcriptibile.*

7 *Reluitio, & reemptio ſtante pacto de retrouendendo, de facili ſperatur.*

8 *Hypo-*

8 *Hypotheca iuris luendi, ſeu alterius iuris ad rem, extenditur ad rem ipſam ex eodem iure recuperatam, vel reemptam.*
9 *Actionem, vel ius habens ad rem, rem ipſam habere videtur, 10. Quid in ſtatuto num. 16. 17. 18. 19. Quid in contractibus num. 20.*
10 *Diſpoſitio cap. Titius ſi de feudo fuerit controuer. inter domin. & agnat. an procedat in iure luendi ad feudum alienato.*
11 *Pactum de retrouendendo, vel ius luendi cedens, rem ipſam cedere dicitur.*
12 *Ius ad rem, iudicatur ſicut res ipſa.*
14 *Cauſa quemlibet, de iure eſt ordinaria.*
15 *Dictio videtur Importat fictionem.*
16 *Statuta non habent locum in caſu ficto, ſed vero.*
17 *Collectã pro re qui tenetur ſoluere ex forma ſtatuti, non tenetur pro actione quam haberet ad rem.*
18 *Prohibitus vendere rem ex forma ſtatuti, non erit prohibitus ius ad rem, quod habet vendere.*
19 *Actio vel ius ad rẽ minus æſtimatur, quã res ipſa.*
21 *Via exequutiua non datur, niſi pro eis, quæ oculis corporis in contractu leguntur.*
22 *Iudex in dubijs tutiorem partem eligit, admittendo oppoſitiones rei in exequutiuis, ex quo vtriq; parti cõſulit, & ſaluũ remanet ius actoris via ordinaria.*

ARGVMENTVM.

Pactum de retrouendendo ius luendi, an pro re ex eo recuperata exequi poſſit.

RESOLVTIO XIX.

1 VIa exequutiua † per viam præcepti, & iniunctionis, qua hodie in Regno vtimur etiam contrà quemlibet tertium poſſeſſorem pro recuperatione rei ex pacto de retrouendendo, ita capitulis Imperatoris Caroli 214. & 256. ad Regni petitionẽ diſponentibus in locum actionis realis de iure pro pacto de retrouendendo competentis ſub-
2 rogata eſt, quæ contra † tertium quemcumq; rei poſſeſſorem abſolutè ad retrouẽdendum petitur ſecundum veriorem opinionem *Pauli de Caſtro in l. ſi cum venderet ff. de pignorat. action.* Magis cõmunem dicit *Roger. in l. traditionibus num. 54. C. de pactis, Cagnol. in l. 2. C. de pact. & in praxi ſeruandã dicunt Guid. Pap. conſ. 49 Conar. lib. 3. var. reſol. c. 8. nu. 2. 3. Socin. iun. conſ. 129. lib. 2. Addit. ad Alex. conſ. 10. lib. 1.* quã vti veriorem & magis communem ſequitur *Magon. deciſ. Lucenſ. 80. n. 2.* & veriorem teſtatur *Blaſeus Lanza in cauſſa Montis rubei,* & quod eam amplectitur Magna Curia, *Io Aloyſ. de Septimo in cauſſa Siculianæ.* Magis communem tradit *Cannec. in c. volentes, §. ſed quid ſi fuerit n. 18. fol. 113. Caſſan. cõſ. 33. Boer. dec. 182. Moroc. cõſ. 62. n. 8. Io: de Anania in c. conqueſtus de vſur. Dec. conſ. 614. n. 4. & conſ. 187. n. 4. Anton. de Burgos in c. ad noſtram, de empt. et vend. Io: Crotus conſ. 200. lib. 2. Tiraq. de retract. conuen. §. 1. glo. 7. n. 7. 15. Menoch. conſ. 63. n. 14. Cranet. conſ. 201. col. 1. Nenizan. conſ. 88. n. 8. Alciat. conſil. 125. in fine, Anton. Faber C. de pactis inter empt. & vend. lib. 4. tit. 36. defin. 3. & 8. Caſanate conſ. 7. n. 10. 11. ſeq.* Autor dãnatus *in Glo. Pariſ. §. 23. n. 11. Pinel. in l. 1. p. 2. c. 3. n. 20. de bonis maternis, Menchaca contron. Illuſtr. c. 69. n. 8. Frãciſ. de Caldas pereyra in l. ſicuratorem habens verbo ſua facultate n. 62. Guttier. conſ. 27 n. 2. Greg. Lopes l. 42. tit. 5. par. 5. glo. fin. Caualc. dec. 16. n. 6. p. 2. Felician. de cenſib. lib. 1. c. 6 n. 10. Carpan. ad ſtatut. Mediol. 417. verb. iure, & c. 434. n. 16. lib. 1. Additio ad Roſent. de feud. c. 10. concl. 7. ſub n. 7. litt. D. Hartaman. lib. 1. tit. de pact. & tranſact. c. 5. Amendula ad Francum dec. 64. n. 12. Gabr. Pereira de Caſtro in dec. Supremi Senatus Portugall. deciſ. 15. n. 6. Ricc. collectan. 5. in fine, V in. cõmun. opin. 579. Trentacin. var. reſol. lib. 3. de empt. & vend. reſol. 10. à n. 17. & ſeq. ſecundum eius declarationes. plene Mantic. de tacit. & ambig. conuen. lib. 4. tit. 32. à nu. 44. cum plur. ſeq. vol. 1.* & de hoc nunquam vidiſſe dubitare teſtantur *Noſtrates* recẽtiores in cauſa Dominæ Lauriæ Spinula & del Porto contra œconomum Monaſterij Sancti Martini de Scalis exploſa opinione *Alexandri conſ. 10. lib. 1. & aliorum ex Bart. in l. 1. n. 10. ff. de donat. in l. ſi prædium, C. de edilic. edicto in l. ſi hominem, ff. de vſucap. Bal. conſ. 482. lib. 1. Aret. in l. qui abſenti, §. 1. ff. de acq. poſſeſſ. Curt. Sen. cõſ. 12. Dec. in l. traditionibus, C. de pact. Tiraq. alios refere de retrac. conuen. §. 1. gloſ. 8. n. 16. Couar. d. n. 3. Gail. lib. 2. obſeru. 16. Miſing. centur. 6. obſeru. 69. Alciat. in l. tradition. C. de pact. Marc. dec. 601. par. 1. Ruin. conſ. 32. n. 15. 16. lib. 1. Anchar. iun. par. 1. q. 13. Bero. conſ. 155. n. 33. 34. 38 conſ. 164. num. 23. lib. 1. Gramat. conſ. 282. n. 3. Gabr. conſ. 66. num. 4. 5. lib. 1. Roland. conſ. 62. n. 33. lib. 2. Fachin. cõtron. iur. lib. 2. c. 15. Decian. conſ. 106. n. 10. lib. 3. Pancirol. cõſ. 144. Magon. dec. 105. n. 2. in Florent. Grinel. deciſ. Dolan. 52. n. 33. Roſent. de feud. c. 10. concl. 7. n. 7. Afflict. in conſtit. pacis cultum col. 6. verſ. item ſicut pactum, & in conſtit. diuæ memoriæ col. 9. verſ. pondera bene, Anton. de Rubeis conſ. 159. Trentacin var. reſol. lib. 3. de empt. & vend. reſol. 10. ſub n. 17.* perſonalem tantum pro pacto de retrouendendo competere profitentium.

Vendito proinde iure luendi ad rem cum pacto idem ius retrouendendi quandocumque pro certo pretio nulla rei recuperandæ ex eo iure luendi vendito, eiuſque reuenditionis mentione
3 facta (quod † cum in bonis noſtris, ius illud eſſe dicatur, *Fab. de Anna conſ. 4. nu. 75. Roder. de ann. redit. lib. 2. q. 16. n. 21. Surd. conſ. 409. n. 13.* cuilibet
4 † cedi poteſt, ſicut & tranſmittitur ad hæredes, *Caualcan. deciſ. 32. lib. 3. Cranet. conſ. 113. Roland. conſ. 28. lib. 2. Fachin. contron. iur. lib. 2. c. 11. Caſan. cõſ. 7. n. 17. 18. 27. Trentac. var. reſol. lib. 3. de empt. & vend. reſol. 10. n. 5. Cornaz. dec. 19 n. 2. ſeq. Ioſeph Ludou. dec. Peruſ. 23. & cõcl. 16. in lation. 44. Tiraq. de retract. conuen. §. 1. gloſ. 6. n. 1. Farin. dec. 502. n. 2. par. 2. tom. 3. Card. Seraph. dec. 1063. n. 9. Mantic. de tacit. & ambig. conuen. lib. 4. tit. 32. nũ 13. 14. 17. vol 1.*
5 *Cabal. conſ. 88. n. 10. li. 2.*) ex dicto † iure luendi re interim per emptorem, dicti iuris recuperata, dubitatur an pacto vti poſſit venditor facto pretij conuenti integro depoſito cõtra rei poſſeſſorem ad retrouendendũ rem habitam, & recuperatam ex iure luendi vendito, cum nouo pacto de retrouendendo.

Articu-

Articulus affirmatiuè videtur reſoluēdus licet
de re ex illo iure luendi vendito reempta, vel re-
emenda pactum non prouideat, cū innegabile vi-
deatur de re reemenda,& recuperanda ex dicto
iure luendi cogitaſſe contrahentes,maxime ſtāte
pacto affirmatiuo cū verbis denotantibus perpe-
tuitatem,videlicet ſemper,& quandocumq; quod
6 † pactum de iure extenditur vſque ad 40. annos,
vel ſaltem ad 30.& ex forma dicti capituli nouiſ-
ſimi 214. eſt in præſcriptibile, & ſic voluerunt
partes intelligere etiam de retrouendendo rem
reemendam ex dicto iure luendi & abſurdū eſſet
cogitare,quod partes putaſſent emptorem non
debuiſſe eo in re luendi vti, maxime ſi ex titulo
oneroſo emptionis,vel dotis,aut aliter illud con-
7 ſequutum fuiſſet,cum ſtante † pacto de retrouen-
dendo prædicto,& iure luendi, reluitio, & reem-
ptio de facili ſperetur, *Vincen.de Franc.dec.283.
n.5.Maſcard.concl.1250.n.58.59.de probat. Mon-
ter.dec.1.n.45. Macabr.conſ.29.n.228.* Nec præ-
ſumitur niſi præmeditate quem ius luendi acqui-
rere voluiſſe, & ad rem ex eo conſequendam ex
communiter accidentibus, ſciebant itaq; partes
quod non poterat amplius dictum ius luendi vē-
ditum exercitio conſumptum, & extinctum reui-
uiſcere,vt illud retrouendi potuiſset,ob id neceſ-
ſario intelligere voluerunt de retrouenditione rei
ex eo iure, luendi recuperate.

Aſſumptum prædictum de iure quoque ſubſti-
8 neri poſſe videtur, nam iure ad rem † aliquā hy-
pothecato, ſi ex illo iure res acquiritur, pignus
quoq; ſuper re contrahitur, & ad rem extenditur
obligatio, ſi ex alia cauſa res nō fuerit recupera-
ta, *Bart.in l.1.§ 1.ff.de pign. Neguſ.3.membr.2.par-
tis n.57.Crau.conſ.973.n.2.in fi.Card.Tuſc.concluſ.
757.n.4.5.litt.S to.7. Bal. conſ.112. n.5.par.1. Ca-
ſtil.dec.10.n.2.Menoch.cōſ.77.n.1. Maſtr.dec.150.
9 n.20.ſeq.& de cenſib q.5.n.155.156.* Tum quia †
ius luendi ad rem acquirens ſicut & vendens,rem
ipſam habere videntur,conſequenter de re, nō de
iure luendi retrouendendo, actū eſſe inter partes
dicendū eſt *l.qui actionē,ff de reg.iur. l.fundi partē,
ff.de contrah.empt. Tiraq. de retract.cōuent.in præ-
fat.n.70 Fab.de Anna conſ.4.n.75. Ponte conſ. 79.
li.1.Maſtril.dec.118.n.2. Alex.conſ.27.lib.3. Dec.
conſ.9.n.76.lib.2.Surd.de alim.tit.6.q.3.n.71.Ca-
10 ſan.conſ.10.n.15.* Adeo quod † *Cannic. in cap. vo-
lentes fol.* 111 ex hoc tenuit quod remedium *ex
c.Titius* competens non ſolum procedit quando
alienatur feudum, ſed etiam quādo alienatur ius
luendi ad feudum *ex Iſernia in conſtit.honorem,&
alijs*,quamuis cōtrarium voluerit *Io.Aloyſ. de Se-
ptimo in cauſa Tani, & Afflict.* quarum argumēta
confutat *Cannic.*& ſi cū opinione *Io.Aloyſij* con-
cordent *Franciſ.de Neapol. & Boniornus in cauſa
11 verbum cauli,* Tum etiā † quia ius luendi cedens,
rem ipſam cedere dicitur, & videtur tacitè bona
luere,eaque ſic ceſſionario tradere, *Ceſal.cōſ.460.
n.24 25.Caſanate conſ.10.n.193.Auctor damnatus
in Gloſ.Pariſienſ.§.55.gl.1.n 131. Celſus Vgon. cōſ.
40.n.20.Cannec.in cap.volentes fol.111.n.14.*
12 Item quia † idem iudicamus de re, quod de
iure ad rem ipſam cōpetens, *l.ad diſſoluendā, C.de
præd.minor.Barb.cōſ.51.col.12.vol.1.Alex.cōſ.27.
lib.3.Dec.conſ.9.n.76.lib.2. Vinc.de Fran.dec.242.
Rodoan.de reb.eccleſ.fol.85.n.18. & ſeq. Ponte cōſ.
5.n.10.lib.1.Cannic.fol.30.n.4. & 111.n.15.* pro-
miſſo,ob id ipſum ius luendi retrouendi debere,
rem quoque reemptam, cum qua extinctum eſt,
intelligimus,cum nil tam naturale ſit,quam eodē
genere,quodque diſſolui, quo colligatum eſt.

Verum hæc omnia de planu procedere mihi
13 probantur † quotieſcūq; via ordinaria per alie-
nantem ius luendi,ad rem reemptam,& ex eo iu-
re recuperatam vigore pacti de retrouendendo
ius prædictū contra rei poſſeſſorem actum eſſet,
ſecus ſi prætendat vti beneficio ſtatutorū ex di-
cto capitulo nouiſſimo 214. & via exequutiua,
per viam præcepti ſe dirigendo iuxta *tit. C. com-
14 min.vel epiſt.* quæ ſunt valde exorbitantia cum †
de iure, quælibet cauſſa,ordinaria ſit *gloſ.in l.3.ad
exhib.*& inſtrumenta de iure regulariter non ha-
beant exequutionem paratam *ad teſt. ad l. minor
25.annis,ff.de minor. cum ſimilibus*, maximè quia
capitula nouiſſima inducūt multa ſpecialia exor-
bitantia,quia derogant pactis conuentis, tollunt
præſcriptionem,& demum dant exequutionē con-
tra tertium, quod de iure erat dubitabile ſi pactū
de retrouendendo poterat exerceri contra ter-
tium,vt dictum eſt,ſequitur ergo,quod in ſtatutis
ceſſat illud axioma, quod qui habet actionem ad
15 rem ipſam rem habere videatur, nam † verbum
videtur importat fictionem, aliud enim eſt habe-
re rem,aliud videri habere,& ideo dicitur habere
fictè,& impropriè, *ita Bar.in l.ſi is, qui pro empto-
re col.5.ff.de vſucap.Glo.Bar. & Bal.in l.nemo,ff. de
in integr.reſtit.Dec.in d.l.qui actionem,ff.de reg.iur.
16 & l.quod euincitur,ff eod.* Ex quibus † *Bart.* negat
regulam procedere in ſtatutis maximè exorbitā-
tibus, & executionem tribuentibus, quæ non in
caſu ficto, ſed vero locum habent, *Gloſ.& Dec. in
d.regula qui actionem,Bart.conſ.133.Alex.in l.Gal-
lus,§.videndum col.2.ff.de liber. & poſthum.& cōſ.
75 li.6.Socc.conſ.100.li.1.Maſtr.de cenſ.q.5.n.157
17 Caſtil. deciſ.144.n.3.lib.2.* Ob id qui † ex ſtatuto
tenetur collectam ſoluere pro re, non tenebitur
pro actione, quam habet ad rem, *Bart. in l.ne-
mo,ff.de in integr.reſtit.& in l.fin.§.penul.ff.de cen-
18 ſibus.* Nec † qui prohibetur ex ſtatuto vendere
rem, prohibitus cenſetur vendere actionem ad
rem, *Bart. & alij in dicto §. videndum l. Gallus, ff.
de liber. & poſthum.* quæ refert *Tiraqu. de retract.
connen.glo.1.num.49.* qui pariter *n.48.50.& 51.*
19 oſtēdit † ex multis quod minus eſt habere actio-
nem ad rem, quam rem ipſam, quia minus æſti-
matur actio, quam res, item quia multa poſſunt
interuenire,quod quis non reemat,puta pecunia-
tum neceſſitas, & alia quæ apud eum legi poſ-
ſunt, vbi etiam reſpondet *ad Barbaciam* dicen-
tem quod ſi venditor poteſt redimere perinde eſt
ac ſi iam redemerit, & *Io:Aloyſ.de Septimo in di-
cta cauſſa Tani*, pariter allegat *Bartol. in dicto §.
videndum*, pro vt refert *Cannic.in dicto capitulo
volentes, fol.111.num.9. 16. & 21. ſeq.* vbi nititur
reſpondere, & non potuit negare in ſtatuto pro-
cedere dictum *Bartoli in dicto §. videndum*, &
Cannic. non allegat *Tiraquell. dicto loco*, quem vt
credo, diſſimulauit vidiſſe, licet prius *fol.30.in*

conſimili quæſtione allegat *Tiraquellum in alijs locis*,tamen quia *Cannee.dict.f.*111. non loqnitur in ſtatuto,ſed circa remedium ex *cap.Titius*,ideo tenet præfatam opinionem quod dictum remedium competens de iure ſeudorum,& non ex ſtatuto, detur ad ius luendi alienatum, ſicut datur ad feudum ipſum alienatum. nos verò verſamur in ſtatuto valde exorbitanti,& ideo ceſſat omnia
20 præmiſſa, Imò † fortius dixit *Alexan. d.conſ.75. lib 6. & Soecin.d.conſ.*100. quos refert *Tiraquell. dicto num.49.* quod dicta regula qui actionem, non habeat locum etiam iu contractibus, in quibus debent verba ſtrictè,& propriè intelligi, iuſuper retentis terminis viæ exequutiuæ, & modi procedẽdi per viam iniunctionis ex dictis nouiſ-
21 ſimis Regni capitulis, oportet † quod ea ſit expreſſa, & præſens, & legatur oculis corporeis ſecundum veriorem opinionem, quam paſſim ſeruamus,& ita intelligitur ſtatutum tribuens exequutionem inſtruměto, ſecus ſi promiſſio eſſet interpretatiua, legalis, vel ficta, in qua laboraret intellectus, vt dicimus de ſtipulatione inducta à lege in cauſa dotis, item de locatione renouata, & quotidie ſic deciditur per ea, quæ *Noſtrates* dicunt *in c.6.ritus DD.maximè Dec.in c.translato de conſtituto,Imola in l.1.ff.ſolut.matrim. Cauenſ. ritu 166.n.13.*& plenius alias diximus; Hinc in ſimili
22 ſolent † prudẽtes Iudices in Regno potius tutiorem partem amplectere, admittendo oppoſitiones rei,quia ſic conſulitur vtriq; parti,& remanet ſaluum ius actoris, in via ordinaria, in qua pleniori marte omnia diſcutiuntur, maximè ſi inueteratum ſit pactum,& poſſeſſio rei, & demum facienda eſt interpretatio contra eum, qui legem apertius potnit dicere, & contra eum qui ſe fundat in pacto,& verbis, *ad textum in l.veteribus, C. de pactis*, maximè via exequutiua.

23 Ex quibus inter alia † de facto viriliter fuit deſenſum præceptũ,& iniunctionem ad inſtantiã Illuſtris Duciſſæ Bisbonæ contra Illuſtrem Marchionem Iulianę ſuper retrouenditione dicti Status,& Marchiouarus non ſubſtinendam, & retractandam eſſe, ex quo ſundabatur ex contractu venditionis iuris luendi facti per Dou Io.Vincentiũ de Luna in Anno 1532. & ea iniunctio oſtendebatur de directo contraria ipſi contractui;contractus enim continebat,quod in Anno 1529. dictus Don Vincẽtius & Don Sigiſmũdus de Luna iunior pater, & filius dotauerant Don Antonio de Cardona Marito Donne Beatricis eorũ filiæ, & ſororis, & pro eo Don Alſonſo de Cardona eius patri Comiti Regij,& cuilibet eorum inſolidum ius luendi ad terram, & Baroniam Iulianæ ipſis dotantibus competentem vigore tranſactionis factæ in Anno 1509. cum poteſtate agendi,& reluendi in larga forma cum pacto, de quo agebatur, quod ſemper, & quandocumq; dictus Don Io.Vincentius, & ſui ſolnerent dicto ſponſo, vel dicto Comiti Regij patri florenos 27. mille vna cum omnibus alijs pecunijs tunc temporis ſolutis,dictus Comes Regij, dictuſque ſponſus, & ſui tenerentur reuendere, & reſtituere dicto D. Vincentio dotãti,& ſuis dictum ius luendi dotatum, Quod ius dictus Comes Regij conſtituit ex nunc pro tunc tenere, & poſſidere nomine dicti Don Vincentij & ſuorum & cętera, & ſic pactum conſtabat cõtinere quod tenerentur retrouendere,& reſtituere dictum ius luendi dotatũ, nihil vero de Statu ex dicto iure reemendo, & recuperando actum, vel promiſſum fuerat, iniunctio verò, ſeu pręceptũ ad inſtantiam Dominæ Duciſſæ continebat quod dictus Marchio teneretur retrouendere,& reſtituere, non quidem dictũ ius luendi, de quo pactum tãtum loquebatur, ſed teneretur reuendere eundem Statum, ſeu Marchionatum Terræ Iulianæ ex dicto iure luendi reemptum,de quo pactum nõ loquebatur, ob id via executiua, & per viam iniunctionis pro dictu Statu inepre per Duciſſam agebatur, Quidquid ſit de via ordinaria, opus enim erat, & ita paſſim ſolent ſimiles contractus concipi quando alienatur ius luendi ad rem aliquã ſub aliquo nouo iure luendi, quod partes clarè loquendo per pactum expreſſum in omnem caſum prouidiſſent,nẽpe quod ſi emptor iuris luendi adhuc ipſo iure vſus non ſuiſſet, nec ex eo iure rem reemiſſet, & recuperaſſet teneretur retrouendere,& reſtituere ipsũmet ius luendi alienatum adhuc ineſſe exiſtens,ſi vero emptor iã ipſo iure luendi vſus ſuiſſet, & vtendo conſumpſiſſet, & rem ex illo recuperaſſet,tunc teneretur retrouẽdere, & rem recuperatam ipſam reſtituere, pto vt ſimiles contractus, & pacta recentius vidimus ita concepta.

SVMMARIVM.

1 *Bancherij, vel tabula nummularia ſunt depoſitarij irregulares.*
2 *Depoſitum irregulare pecuniarum,vel generis obtinet vim mutui.*
Dominiũ pecuniarum depoſitarũ tranſit in depoſitariũ, vel bancheriũ,& cẽſetur data licentia vtẽdi, quando non eſt depoſita pecunia abſignata, n.2.
3 *Depoſitũ in regulare habet priuilegia veri depoſiti.*
4 *Periculum regulariter eſt domini.*
5 *Mutui periculum eſt mutuatarij.*
6 *Depoſitarius depoſiti irregularis,vel bancherius tenetur de quocumque caſu fortuito, & periculo pecuniæ depoſitæ.*
7 *Caſſerius tabulæ,vel bãci dicitur inſtitor,& illi negotiationi præpoſitus à bãcherio,vel illuſtri Senatu*
8 *Inſtitor obligat dñm, ac ſi eum eo negotium geſtũ ſit cõtrahendum ſm̃ negatiatianẽ, cui fuit præpoſitus.*
9 *Pecuniæ expenſæ cum falſis apodixis à Tabula, repetuntur à dominis pecuniarum contra tabulam ipſam, vel bancherium.*
10 *Bãcherij debent eſſe cauti in recognoſcendis ſubſcriptionibus cedularũ,alias tenẽtur de propria reficere.*
11 *Bancherij,ſiue nummularij ſolent eſſe peritiſſimi in recagnaſcendis ſcripturis, & ad eaudam oculi detegunt falſitates ſubſcriptionum cedularum.*
12 *Falſitas ſubſcriptionum cedularum in banco facta qualiter detegatur per oſtenſionem caracteris ſubſcriptionis per feneſtrellã ſm̃ conſuetudinẽ Regni.*
13 *Libellus, vel exceptio non admittitur in cauſa depoſiti,ſed ſummarijſſimum eſt eius iudicium.*
14 *Debitor ſoluẽs famula creditoris liberatur,ſi habuit iuſtam cauſam credendi,quia fuiſſet ſolitus micti à domino creditore.*

15 De-

15 *Debitor ſoluens famulo creditoris, qui venit cum falſa apodixa, vel ſcriptura nõ liberatur, quamuis habuerit quamcumq; iuſtam cauſſam credendi, ſi ſit debitor generis, & pecuniarum, quod numquam perit.*

16 *Mandell. conſ.462. declaratur.*

17 *Bancherius, vel nummularius ſoluẽs cum falſa apodixa, licet habuerit iuſtam cauſam credendi, tenetur pecunias domino reficere, licet habeat regreſſum contra eum, qui falſe exegerit.*

ARGVMENTVM.

Tabula nummularia, vel Bancherius an teneatur reſtituere vero Domino pecunias ab alio expenſas à Tabula vel Banco cum falſis apodixis, & ſubſcriptionibus.

RESOLVTIO XX.

BAncherij noſtri temporis prout eſt tabula nummularia, quæ authoritate Illuſtris Senatus huius Vrbis Panormi loco publici Banci ad vniuerſum commodum & publicum vſum detinetur, cuius regitur negotiatio per Miniſtros fideliſſimos, & oculatiſſimos ab eodem Illuſtri Senatu
1 præpoſitos † dicuntur depoſitarij in regulares,
Ponte conſ.56.lib.1.& conſ.70.n.5.lib.2.Piguer.deciſ.38.Roder.de ann.redit.lib.3.q.11.ſub n.37. Statil.Pacific.de Saluian.interdict. inſpec.3.c.2.n.105. Giurba dec.98.n.3. Scacc. de commer.& camb.§.1. q.7.par.3.ampliat.3.n.5.& ſeq. Intrigl.dec.1.n.14. 15.& 16.Caſtil.Sotomaior.controu.iur. lib.3.c.16. ſub n.25.& ſeq.& n.37.38.& 42. Fontanel.de pactis nuptial.clauſ.5 gloſ.8.par.7.n.9. vol.2. Cardin.
2 *Tuſch.concl.199.n.7.& ſeq.litt. D. vol.2.* quod †
irregulare depoſitum pecuniarium, & ſic generis, mutui vim obtinet, & earum dominium tranſit in ipſum Depoſitarium per commixtionem, quãdo non fuit factum depoſitum pecuniarũ in ſacculo obſignato, & cenſetur depoſitario data licẽtia vtendi *ad text. in l. dies ſponſaliorum, ff. depoſiti, l. Lucius Titius 24. eod. l. in naue, Saupheli ff. locat. ibi nam ſi quis pecuniam numeratam ita depoſuiſſet & cetera, Bal. in l. fin. C. depoſiti, & in l. in contractibus, §. ſed quoniam n.3. C. de non numer. pecun. & conſil. 317. lib.3. Bar. Iaſ. & alij in l. eius qui in prouincia, §. quod ſi ſtipulatus, ff. ſi cert. pet. l. ſi eum, §. qui iniuriarũ, ff. ſi quis caution. Caroc. de depoſ. p.1. q.3. n.34. & ſeq. Burſ. conſ.103. n.6. conſ.112. & conſ.325. Cephal. conſ.603. n.31.34.35.41. Molin. de contract. diſp.523. n.1.4. & diſp.408. n.8.* vbi in Bancherio ſicut & in Bancherio loquuntur *Pont. conſ.70. n.5. vol.2. & Piguer. q. crim. c.38. nu.4.5.6. & deciſ.38. Rota Rom. dec.860. in antiquis ſub tit. depoſiti, & in nouis diuerſ. dec.463. p.3. & dec.148. alias 3. de donat. n.17. Menoc. conſ.37. n.26.27. & cõſ.1111. n.4. 25.37. & lib.3. præſum.69. Caſtil. Sotomaior cõtrou. iuris lib.3. cap.16. num.25. & ſeq. Surd. conſ.4. n.10. conſ.246. num.10. & conſ.391. n.5. Natt. conſ.438. num.7 Scaccia de commer. & camb. §.1. q.7. par.3. ampliat.3. num.20.23. fol.242. Macerat. lib.2. reſol. 13. num.3.6.7. & 8. Velanzola conſ.64. nu.6. & 7. & ſeq. Gregor. Lopes gloſ.3. tit.3. par.5. l.72. Crauet. conſ.366. num.6. conſ.705. n.22. Capel. Toloſan. dec. 168. Caſtrenſ. conſ.141. n.4. par.1. Farinac. dec.102. n.7. par.2. tom.3. & conſ.96. n.42. quæſt.169. nu.4. Cumia ritu 99. num.26. Honded. conſ.43. à num.12. vol.2. Alciat. conſ.100. num.5. & 6. Ceſar. de Graſſ. deciſ. Rota Roman.148. alias 3. de donat. num.17. Eugen. conſ.89. num.29. lib.1. Laderch. Imola conſil. 113. n.11. & conſ.165. n.9. Grat. diſcept.174. n.7. & diſcept.273. n.27. Card. Tuſc. cõcl.442. n.7.15. litt. M. vol.5. & cõcl.198. n.6.8. litt. D, vol.2. Rota Rom. ſub R.P.D. Ludouiſio, inde Sanctiſſ. Greg. XV. deciſ. 146. nu.16. Mant. de tacit. & ambig. conuent. lib.10. tit.9. num.21. & ſeq. Rota Rom. deciſ.132. num.6. inter impreſſ. penes, Pacif. de Saluiano interd. Fontanel. de pact. nupt. clauſ.5. gl.8 par.7. n.7. et 8.9.10.*
3 *& ſeq. vol.2. & n 17.18. & ſeq.* licet depoſitum †
hoc in regulare priuilegia veri depoſiti retineat, *Natta conſ.438. n.7. Menoch. conſ.1111. nu.37.45. lib.12. Surd. conſ.246. n.14. Bertazol. conſ.48. n.10. & conſ.49. n.39. lib.1. Fontanel. de pactis nuptialib. clauſ.5. gl.8. par.7. n.16. vol.2. Barboſ. in l. mora 10. par.2. num.83. & 84. ff. ſol. matrim. Macerat. lib.2. reſol.13. n.10. Mantica de tacit. & ambig. conuent. tom.1. lib.10. tit.10. n.12. Ponte conſ.56. lib.1. Caſtil. Sotomaior d. cap.16. n.25.38.41.*

Vnde periculum regulariter dictarum pecuniarũ in dicta Tabula depoſitatum per particula-
4 res ſemper † domino, ideſt ipſi Banco, vel Tabulæ
ſpectat, *Peruſin. dec.60. n.6. Surd. conſ.155. num.8. Viu. deciſ.84. n.1. & ſeq. Mantica de tacit. & ambig. conuent. vol.1. lib.10. tit.3. n.23. & tit.9. n.27. Roderic. de ann. reddit. lib.2. q.7. n.3.* Item, cum dictũ depoſitum in regulare pecuniarum mutui natu-
5 ram aſſumat, periculum † eſt debitoris, & mutua-
tarij, *l. incendium, ff. ſi cert. pet. Paul. de Caſtr. in l. quid n.13. Alex. n.13. Soccin. n.11. ff. ſi cert. pet. per l. in ratione la ſeconda, §. in certe, ff. ad legem Falcid. Dec. conſ.473. n.3. Farin. deciſ.102. n.7. par.2. to.3. Scaccia de commer. & camb. §.1. q.4. n.12. fol.159. & q.7. par.1. ſub n.21. fol.202. & §3. gloſ.3. ſub nu.*
6 *33. fol.622.* Inſuper, & dicto caſu † depoſitarius,
ſine bancherius de quocumque caſu fortuito, & inopinato pecuniarum tenetur, quarum dominium in eum tranſiuit, *Bald. conſ.236. viſo inſtrumento n.5. lib.5. verſ. quinto verum, Curt. Inn. conſil. 239. n.34.35. Bero. conſ.194. n.39. lib.1. Card. Tuſc. concl.105. n.8. & concl.198. n.6. litt. D. vol.2. Aſin. de execut. §.7. c.49. n.3. fol.178. per text. in l. lucris, ff. depoſiti, cum cõcordan. Gomez. var. reſol. to.2. cap.7. de commodat. & depoſit. c.3. in princ. Mandel. conſ.3. n.3. Fontan. de pact. nupt. clauſ.5. gloſ.8. par.7. n.13. Greg. Lopes in l.2. tit.3. de los Condeyos verſ. Recibe fueras par.5. Roderic. de ann. redit. lib.1. q.13. nu.20. circa medium, Farinac. dec.102. n.7. in fin. p.2. to.3. Piguera q. crim. c.38. num.6. Molin. de contract. diſp. 408. n.8. Crauet. conſ.428. a.21. Mantica de tacit. & ambig. cõuen. lib.10. tit.3. n.23. & tit.4. n.2. & tit.9. n.19.27. vol.1. Honded. conſ.43. vol.2. Caſtill. Sotomaior. controuer. iuris lib.3. c.16. n.35.*
7 Nec eſt iuris dubij, quod Caxetius † Tabulæ,

ſeu banci, cui per particulares numerantur pe-
cuniæ depoſitandæ in dicta Tabula, & alij Mini-
ſtri dicantur inſtitores Illuſtris Senatus Vrbis Pa-
normi, qui Inſtitoria ex eorũ facto tenetur actio-
ne, *ad text. in l. liberto, ff. de neg. geſt. l. in eum, & l.
cuicumq; §. 1. ff. de inſtitor. Giurb. dec. 88. n. 1. pulchre
Seraph. dec 155.* qui teſtatur reſolutũ in Caxerio
in Rota in vna Romana cambiorum 28. Ianuar.
8 1572. Quare vrbs tanquã Domina ex facto † in-
ſtitoris. & Caxerij obligatur perinde ac fuiſſet ge-
ſtum cum ipſo domino, quando inſtitor ſecũdum
negotiationem, cui fuit propoſitus contrahit, &
datur actio contra proponentem dominum, etiã
ignorante, *l. 1. ff. de inſtit §. inſtitoria inſtit. quod cũ
eo: Rota Genuæ vulgata dec. 14. & dec. 12, num, 12,
Surd. cõſ. 326. Caſtrenſ. conſ. 20. vol. 2. Pariſ. conſ. 93.
n. 54. lib. 1. Grat. dec. 36. n. 18. 19. Milan. dec. 11. nu.
17. & à n. 42. ad n. 63. lib. 1. Hippol. Rim. conſ, 52.
n. 124. Boer. dec. 114. Menoc. conſ. 1185. n. 23. Coſta
de portion. ratæ q. 43. n. 1. ſeq. per tot, Valenzu. conſ.
78. n. 56. 57. Mandel. conſ. 104. n. 5. 6. Theſaur. q. for.
27. n. 6. lib. 1. Card. Tuſc. concl. 224, litt, I, tom. 4. &
concl. 584. litt. E. tom. 3. Roncbegal. in l. eadem, ff. de
duobus reis, Ioſeph Ludou. concl. 29. ampl. 17. Capic.
dec, 180. n. 3. Felic. de Societ. c. 30. Bim, conſ. 10. n. 21.
22. & ſeq. Stracca de Mercatur. tit. quomod. in cauſ.
merc. proced. ſit, nu. 21. latiſſimè Giurba deciſ. 88. De-
cian, conſ. 29. n. 11. vol. 1. Carroc. deciſ. 77.*
9 Euenit pluries, quod à dicta Tabula pecunię †
cũ ſcedulis, ſeu apodixis falſis, ſeu cum falſis ſub-
ſcriptionibus expenduntur, quare à Dominis pe-
cuniarum repetuntur ab ipſo Illuſtri Senatu. Nam
10 † bancherij, ſeu nummularij debent eſſe cauti in
ſcripturis, & ſubſcriptionibus ſcedularũ, & apodi-
xarũ, quia ſi permittant cũ ſcedulis falſis expendi
pecunias tenentur de proprio reficere, & ſoluere
dominis pecuniarũ, ità dixit *Scaccia de commer.
& cãb. §. 2. gloſ. 5. n. 397. q. 15. f. 581. ex Franco dec.*
11 *304.* Iſti enim † nũmularij, & librerij, Tabulæ qui
exercent eorum officium, non aliter, quàm cum
apodixis, ſolent eſſe peritiſſimi in recognitione
ſcripturarum, & ad caudam oculi cognoſcunt,
deteguntq; falſitates.
12 Hinc eſt, quod in detegendis † huiuſmodi fal-
ſitatibus apodixarũ, & ſubſcriptionũ dicit *Scacc.
in d. tr. de cõmer. & camb. §. 2. gl. 5. q. 15. à n. 393. f.
581.* quod ſi falſitas ſit clara, & patens indubitan-
ter ſine aliqua recognitione nũmularius tenetur
ſoluere domino pecunias, quia dicitur eſſe in ma-
xima negligentia, ſi vero falſitas ſubſcriptionum
eſſet latens, & adeò latens, quod nec etiã per ve-
rũ dominum forte poſſet cognoſci, & tunc adhi-
betur cautela tradita per *Vinc. de Frãc, dec. 304.*
quę eſt, quod in ſimilibus fiat recognitio per oſtẽ-
ſionem apodixarũ, quæ oſtẽſio in Regno Neapo-
lis, prout de iure diſponitur, ſit integrè, ideſt oſtẽ-
ſis omnibus, & totis apodixis domino, cuius ma-
nus, & ſubſcriptio fuerit adulterata & falſificata,
quã practicã refert *Franc.* d. loco, *& Flau. Amen-
dula ibid. ad eum,* & probat idẽ *Franc. dec. 502.* ſed
tamẽ in Regno hęc praxis nõ ita recepta eſt, quia
nõ fit recognitio apodixarũ ex integro dicto caſu
ſed tantũ per feneſtrellam, vt dicitur, oſtendẽdo
tantum nudũ characterem ſubſcriptionis; Et iſto
caſu facta recognitione per feneſtrellam modo
prædicto à Domino pecuniarum, ſi recognoſcens
decipitur, dicens ſuã eſſe ſubſcriptionẽ, ſuo peri-
culo decipitur, nã ſi ipſe decipitur in falſa ſubſcri-
ptione, quã ſuam iudicat, æquitas ſuadet, quod
multo magis debet excuſari nũmularius quoq;
deceptus ex admodũ latenti falſitate, & exẽplato
charactere; ſi vero recognoſcens dicat falſam eſſe
ſubſcriptionẽ, ſumus in caſu, quo debet nũmula-
rius reddere ſuo periculo pecuniam, ita cũ falſis
apodixis expenſam; Ad cuius confirmationẽ vi-
dimus actũ perpetuo valiturum ab Illuſtri Sena-
tu confectum in anno 1591. factũ occaſione cu-
iuſdam falſæ expenſionis pecuniarũ cuiuſdam de
Xirocta, qui dedit cauſam edicto, per quẽ librerij,
& miniſtri tabulæ præd. tenẽtur ſoluere pecunias
expẽſas cũ apodixis falſis, quẽ confirmauit noua
cũ diſpoſitione Illuſtris Senatus die 9. Feb. 1618.
Proinde, de facto cõtra Syndacũ vrbis, & Gu-
bernatores Tabulæ eiuſdẽ ſe direxit Donna Hi-
13 mara Tagliauia & Agliata actione † ſummariſſ-
ſima, & priuilegiata depoſiti, in qua nulla admit-
titur exceptio, nec libellus, *ad text. in l. ante penult.
vbi Doctores C. depoſiti ibi (illico modis omnibus, &
cęt) Cumia ritu 19. n. 12. cũ ſeq. ad n. 29.* quatenus
cõdemnari deberent ad ſoluendũ, & reſtituendũ
vncias 288. expenſas à d. Tabula per F. P. cũ falſis
apodixis, & ſubſcriptionibus, de pecunijs ipſius
de Tagliauia, quas detinebat in d. Tabula, cum
vera Illuſtris Don Rugerij de Septimo, & Patutã
Marchionis Giarratanæ eius fratris.
Vnũ replicabatur per Gubernatores Tabulę,
& Syndacum, vrbis prædictos in d. cauſa non te-
neri ad reſtitutionẽ dictarũ pecuniarũ, prætextu
quod dictus F. cui pecunię fuerant per Caxeriũ, &
librerium ſolutę, erat famulus, & creatus d. Dñę
Himaræ, quem antea pluries d. Donna Himara
miſerat cum apodixis veris ad capiendũ nonnul-
14 las pecuniarũ ſummas in d. Tabula: Propterea †
cũ habuerint miniſtri Tabulæ iuſtam causã cre-
dendi dictas apodixas fore veras & non falſas li-
beratur Tabula ſoluendo famulo creditoris, qui
ſolitus erat mitti à creditore ad exigendum, licet
famulus inde aufugerit, *Bart. & alij in l. eum qui §.
ſi ff. commodati, Abbas in c. 1 cõmodati & in c. ſigni-
ficaſti de pign. Mandel. conſ. 462. n. 1. Anchar. Reg.
lib. 1. q. 61. n. 6. Carroc. de locat. et cõduc. tit. de locat.
per procuratorem q. 2. n. 10. 11. f. 68. Graſſ. de except.
excep. 25. n. 81. 82. & ſeq. Gom. var. reſ. to. 2. c. 7. n. 3.
Farin. in to. 1. fragm. var. debit. n. 16. 17. et ſeq. f. 92.*
Et licet in debitore, qui nõ ſit Bãcherius, & Ta-
bularius, ſoluẽte famulo liberetur, & nõ teneatur
15 iterũ ſoluere Dño, tamen † ſi cum littera, vel apo-
dixa falſa ſoluerit famulo. & ſit debitor non ſpe-
ciei, ſed quãtitatis, ſeu generis, & pecuniarũ, quæ
nunquã perit, tũc nõ liberatur debitor, licet quã-
cumq; iuſtiſſimã causã habuerit, & famulus quo-
modolibet eſſet ſolitus, &c. *Paul. de Caſtr. in l. eum
qui, §. ſed ſi dũ n. 3. ff. cõmodati, et in l. argum. eod. Al-
ciat. poſt alios in l. ſi cũ fũdus, §. ſeruũ tuũ in penul. col.
vbi Iaſ n. 8. et Soc. n. 9. Purp. cõſ. 462. n. 3. 23. 53. So-
cin. iu. cõſ. 81. n. 4. vol. 2. Bal. cõſ. 332. l. 5. Alba Mãd.
cõſ. 462. n. 2. Boer. dec. 282. n. 1. Caroc. de dep. p. 1. for-
ma 6. n. 2.* Et licet aliqua ſit cõtrouerſia, quãdo fa-

mulus

Digitized by Google

famulus eſſet perſona à Domino approbata, bonæ vitæ,& ſolitus mitti, *vt docet Anchar. Regien. dicta quæſt.61. num.6. lib. 1.* Tamen quando exigit famulus cum apodixa falſa, ex quo tunc ceſſat cõfidentia perſonæ, ſed cõfiditur in apodixa, & ſcriptura, tunc indiſtinctè nummularius tenetur, & debitor non liberatur, *Gomes. d. cap.7. n.3.* & eſt communis opinio, de qua per *Suar. in ſuo Theſauro receptar. ſententiar. litt. F. n.401 Carroc. de locat. par. 2. quæſt.2. à n. 10. cum ſeq. fol.68. n.18.*

16 Propterea † *Mandel. d. conſ.462.* in caſu ſuæ cõſultationis non valens euitare iſtam veram iuris cõcluſionem, ſcilicet quod nummularius teneatur, non obſtante quod perſona aliàs ſit legalis,& approbata, quando ſoluit cum falſa apodixa cõfugit, ad factum dicendo, quod in caſu ſuo apodixa erat vera, licet ageretur de alio. Inſuper dicit *Mandellus*, quod in ſuo facto concurrebat vnum, quod nummularius nunquam noluit ſoluere. diffidens de perſona petentis, ex quo aſſerebat non cognoſcere, & tamen agentes, ſeu inſtitores Domini pecuniarum voluerunt, & contenti fuerunt, vt ſoluerentur cuicumque venienti, in tantum quod *Mandellus* nullatenus poteſt aſtipulari pro contraria opinione.

Et in nummulatio (quidquid ſit in debitore)
17 quod † teneatur Bancherius ſoluens cum falſis apodixis, *dixit Scaccia de commer. & cambijs* §.2. *Gloſ.5. q 5. fol. 571* & ſi iuſtam dicat cauſam credendi habuiſſe, licet habeat regreſſum contra eum, qui falſo exigit, *ex Rota Romana deciſ. 76.* quam allegat. Et ità contra Syndacum vrbis, & Gubernatores rabulæ fuit deciſum die 15. Septẽbris vj. Inditionis 1622. per Illuſtrem Præſidem de Sicomo,& Don Ioannem de Pimintel Iudices in cauſa; Quæ ſententia fuit per M.R.C. confirmata ſub die 4. Aprilis 1623. cui per Sereniſſimũ Principem Philibertum Proregem fuit commiſſa cauſa auditis partibus,& ità fuit exequutum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor, qui intuitu poſſeſſionis rei ſe obligat poſſeſſione ceſſante, & ablata ceſſat obligatio, & num. 12. 13. niſi per colluſionem, vel negligentiam poſſeſſio deſeratur, n.2.*
2 *Colluſio, vel negligentia propria nemini prodeſt.*
3 *Pro poſſeſſore habetur, qui dolo deſijt poſſidere.*
4 *Obligans, vel ſe accollans ſoluere, eatenus intelligitur obligatus quatenus de iure ſuper re teneretur.*
5 *Poſſeſſor obligatus intuitu rei, rem vendendo, vel ex cauſa voluntaria dimittendo, an liberetur.*
Quid ſi ad vendendum, vel dimittendum rem cogi de iure poterat, num. 6.
7 *Coactè fieri dicitur id, ad quod de iure quis cogi poterat.*
8 *Poſſeſſor, licet rem dimiſerit ex cauſa neceſſaria, vel euictionis, non liberatur à cenſibus decurſis quatenus res obligata penes eum permanſerit.*
9 *Poſſeſſor, qui ex cauſa rei poſſeſſæ ſe obligauerit, non liberatur ceſſante rei poſſeſſione penes eum, quando principaliter teneri voluit.*
10 *Obligatio numquam cenſetur facta animo nouandi legalem obligationem, niſi id expreſsè agatur.*
11 *Obligare quis ſe non præſumitur in pluſquam de iure teneretur.*

ARGVMENTVM.

Obligatio intuitu, & ratione poſſeſſionis rei, an tamdiu duret, quam & poſſeſſio ipſa, & quamdiu poſſeſſore re non careat ex cauſa voluntaria.

RESOLVTIO XXI.

1 NE dum ſi ex iuris cõmunis, vel ſpecialis diſpoſitione quis † intuitu poſſeſſionis rei ad aliquid ſoluendum adſtringeretur, ſed etiã ſi ex conuẽtione ſtipulata, tum tranſactionis, quam accollationis, vel alia quauis occaſione eiuſdem rei poſſeſſionis cauſa aliquid ſoluturum ſpoponderit, rei poſſeſſione ablata,& ceſſante, obligatio quoque ceſſat,& à priſtina obligatione liberatus ope exceptionis ſaltem, intelligitur ex ceſſante cauſa obligationis, tum etiã quia diſpoſitio omnis reſtringitur per cauſam finalem *l cum Pater. §. dulciſſimis, ff. de legat. 2.* Hinc id deducitur ad poſſeſſorem rei oneri cenſus Bullaris ſubiectæ,& ſimilis, imponitur namque obligatio prædicta ex neceſſitate poſſeſſionis,& oneris adhęrentis rei poſſeſſæ,& ideo intelligenda eſt ſolum in quantũ neceſſitas ipſa,& cauſa expoſtulat, cum id non fiat animo inducendi nouam diſpoſitionem, ſed ad effectum, vt poſſit cõpetere executionis ius contra ipſum poſſeſſorem onus recognoſcentem,& forte ſe obligantem, *Roman. conſ.417. Aretin. in l. debitor 39. §. veriſimile, ff. de contrahen. empt. Couar. variar. reſol. lib.3. c.7. ſub n.6.* hanc æquiorem dicit *Gutier. pract. q. lib.2. q.177. num.5 Felic. de cenſib. lib.3. cap. 6. n.7. Vincent. de Anna allegat.16. Ballus in pragmat. de cenſibus lib.5. quæſt.1. Auctor damnatus in Gloſ. Pariſienſ. §.11. n.19. Guid. Pap. deciſ.42. Campeg. de dote par.12. quæſt.92. Maſtrill. ad Petr. de Greg. de cenſib. q.5. n.233. Nauarr. de vſur. qu.22.* faciunt notata *per Milan. deciſ.11. lib.2. Tiraqu. de retract. lignag §.1. gloſ.18. n.39. Intrigl. de cenſib. qu. 66. vbi Additionator litter. B. Anton. Faber. C. de tranſact. lib.2. tit.4. diffinit. 9. Redoan. de reb. Eccleſ. non alienan. rubr. de conſtitut. annui cenſus in rebus Eccleſiaſticis num.68. Velanzuela conſ.19. num.52. Azeued. ad l.1. tit.15. lib.5. recompil. n.8. Mut. dec. 6. n.3.4. Roder. de ann. reditib. lib.2. q.7. n.11.12. & q.9. n.56. Surd. conſ.445. lib.3.*

2 Dum ne per † colluſionem, aut negligentiã vel contumaciam poſſeſſio deſeratur, nemini enim ſua colluſio, vel neglıgẽtia prodeſſe debet, *l. ſi fundo tradito 13. §.1. & l. ſi ideo 55. ff. de euict. Anton. Fab. C. de tranſaction. lib.2. tit.4. definit.9. n.2. in allegatis Couarr. d. n.6. Campeg. de dote par.2. qu.92.*
3 qui enim ſuo † dolo deſierit poſſidere, pro poſſeſſore habendus eſt, quo ad omne iuris effectum, *l. qui dolo de regul. iur. Couarru. variar. reſolut. lib.3. cap 7. num.6. Foller. de cenſib. verbo vt vides num.8. Glo. in l. qui petitorio, ff. de rei vẽdic. Fontan. de pact. dotali clauſ.4. gl.9. par.5. num.133. Peregr. de fidei-*

comm.art.46.n.26.& prius artic.45.n.15. Caſtill.
dec.27 n.6.& dec.72.n.14.Menoch.de adipiſc.rem.
1.q.15.n.63,Cagn.in l.qui dolo n.1.de reg.iur,Pariſ.
conſ.5.n,26,lib.2,Mohed.dec,25.de renũc.alias 183,
4 Conſentaneum prædictis eſt, vt † ſe obligans
aliquod ſoluere,intelligatur ſe obligare quatenus
de iure teneretur,& nõ aliter *Seraph,de iuram,pri-*
uil,18.n.114.& priuil.13.n.20. allegat Afflict,dec.
399.n.13.Grammat.dec.103,n.168 Crauet.conſ.9.
n.2.conſ.217.Bald.in l.fin.C.ad l.Falcidiam, & in l.
Neratius,ff.de relig. l.hactenus,§.1. vbi Bart. ff.de
conſtit pecun.& in l 3.§.1.& in l.fin. ff.eodem Lan-
cellot.de attent.c,26.n.79,& ſeq, Roderic. de Ann.
reditib,lib.2.q 9.n.56,verſ. non tamen plus, Aluar,
Velaſch.de iur.emphyt.q.8.n.18, Maſtril.ad Gregor.
de cenſib.q.5.n.235.Menoc,conſ.1.n.89.& ſeq.Mã-
tic.de tacit.& ambig.conuent, lib.3.tit.7.n.19 ſequ.
quod procedit etiam ſtante iuramento,vt reſolu-
tum fuit in cauſa inter Don Grandoninm de A-
rizzo contra V.I, D. Hieronymo Beneuentano,
in Tribunali Conſiſtorij.
5 Ex ijs voluerunt aliqui, quod ſi obligatus †
poſſeſſionem dimittat, rem alteri vendendo, vel
aliter voluntariè diſtrahendo, amplius nõ tenea-
tur,hanc tenet *Intrigl,de cenſib.q,66, nu. 5, & ſeq.*
*fretus auctoritate Couarru.dicto loco,*prædictæ opi-
nioni numquam ego aſſentij,& concluſionẽ præ-
dictam aliter fore intelligendam, dico nempte, ſi
poſſeſſor, ceſſet poſſidere ex cauſa euictionis, vel
aliter neceſſaria,abſque eius facto voluntario,ſe-
cus ſi ex mero facto poſſeſſoris volũtario, ex quo
non ceſſare obligationem, licet factã ratione poſ-
ſeſſionis, dixerunt *Bal.Caſtrenſ.Alex.& Imol.in l,*
cum mulier la ſeconda,ff.ſolut.matrim. quos ſequu-
tus eſt *Anton.Ball.ad pragmat.Regis Alfonſi de cẽ-*
ſibus lib.5.q.1.n.11. quibus addo *Surd.de alim. tit,*
7.q.33.Campeg.de dote p.2.q.92. & licet *Ballus* ſe-
quutus,ſit declarationem *Paul.de Caſtro in d.l. cũ*
*mulier,*diſtinguẽtis inter poſſeſſorem, qui ad obli-
gationem aſtringeretur ex iuris diſpoſitione, &
poſſeſſorem, qui ex promiſſione propria tenere-
tur, quamuis occaſione poſſeſſionis rei, vt priori
in caſu,ſi ab eo auferatur, vel euincatur res, am-
plius nõ teneatur, poſteriori vero in caſu, quãuis
res ab eo auferatur, non liberetur; ſed adhuc in
obligatione permanet,& conueniri poſſit; Vtroq;
tamẽ caſu, intellige poſſeſſorem liberatũ re abſq;
facto voluntario à poſſeſſore ablata ſecus ſi ex fa-
cto ſuo, & propria alienatione, quia nõ liberatur
niſi ab auferente,vel emptore poſſeſſor indemnis
ſeruaretur, & cautio præſtita eſſet, quia tunc ce-
dendo iura,contra illum liberatur.nec ceſſionem
fore neceſſariam, quando in vẽditione facta eſſet
ſtipulatio Notarij pro creditore cenſus abſente,
cenſuit Ball.in dicto num.11.
Diximus poſſeſſorem à ſua obligatione nõ li-
berari,ſi ex mero actu voluntario rem dimiſerit,
6 quia † ſi alias ad dimiſſionem, vel vẽditionem de
iure cogi poterat, tam ſi iure retractus, vel aliter
adſtringeretur, eius obligatio ceſſaret, ac ſi ex
mera neceſſitatis cauſa rem deſierit poſſidere,
Tiraq.de retract.lignag.§.1.gloſ.18.n.39. Anton.de
7 *Ball.d.q.1.n.7.& 16.*Coacte enim † facere dicitur
is,qui id facit, ad quod cogi poterat, & ad quod
de iure teneretur, *Io:Andr. in cap. præterea verſ.*
extorquentes de offic. patr. Bal.in l. nouiſſimè per illũ
textum,ff.quod falſo tutor. auctor. Dec. & Cagnol. in
l.velle,ff.de reg.iur.Surd.de aliment.tit.1.q.26. n. 5.
ſol,22.& tit.fin.q.42.conſ.262.419. dec.305.n.28.
Vincen.de Franc.dec.49.n.5,dec,55.n 6.deciſ.200.
n.20.Decian.conſ.47.n.69.lib.5. Ioſeph Ludou.dec.
Peruſ.2,n.7.& concl.7.in 7.Fallent.cũ ſeq.Pont.cõſ.
44.n.15.16 lib.1,Menoc.lib.4.præſ.109.n.43.Mag.
dec,37.n.10.Suar.alleg.12,ſub n.3.Aldou.cõſ.15.n.8.
8 A præteritis † vero cenſibus decurſis tẽpore,
quo,& quamdiu poſſeſſionem rei detinuit,non li-
beratur poſſeſſor quomodolibet ex cauſa neceſſa-
ria euicta,vel ablata ab eius poſſeſſores ſit,quãuis
ad id non adſtringatur via exequtiua ex vi Bullæ,
& Regiæ pragmaticæ,ex quo nõ poſſidet,& Bulla
detentionem rei ſubiugatæ ſupponat tẽpore cau-
ſatæ exequutionis, tamquam qualitas iuncta ver-
bo,quæ ſecundũ tempus verbi regulãda eſt,ſed ex
ſua ſtipulatione,& promiſſione,ſi ita actũ ſit,alias
deſinente poſſidere, exequutiue non teneretur,
Ball.in d.pragmatica cenſus, q.1.n.21.ſequitur Ad-
ditionat.ad Intrigl.de cenſib.d.q.66.litt.B, in fin.
9 Rurſus nec ceſſaret obligatio poſſeſſoris † pro
futuris cẽſibus poſtquã coacte re euicta, & abla-
ta deſierit poſſidere, ſi ex tenore ſuæ obligationis
voluerit principaliter ſe ipſum ad cẽſum obliga-
re, quamuis poſſidere deſierit,& nõ ſteterit infra
limites promiſſionis, & ſtipulationis intuitu poſ-
ſeſſionis rei factæ, vt poſt *Couarr.* profitetur *Felic.*
de cenſib,lib,3,c.6.n.7. in fine; Sanè id puto proce-
dere, ſi expreſſe conſtet de poſſeſſoris voluntate,
& ex verbis ſtipulationis id apertum ſit, ſecus in
dubio,cũ potius cenſeatur intuitu poſſeſſionis rei
tunc voluiſſe teneri, vt eius promiſſio conformis
10 reddatur iuris diſpoſitioni, tum quia † promiſſio
numquam cenſetur emanata animo nouandi le-
galem prouiſionem, *l.4.§.ſi ex conuentione, ff.de re*
iudic.l.penult. C.de exequut.rei iudic. Bald.cõſ.329.
11 *n.1,verſ,ex aduerſo vol.1.*nec eſt † veriſimile,quod
in dubio voluerit quis ſe obligare in plus, quã de
iure teneretur, *Afflict.dec,399.n.3.Natta cõſ.416.*
Rolan.de lucro dotis q 37.Surd.conſ.34.n.34.deciſ.
132.n.1.ſeq. Rot.in vna Romana nullitatis obligat.
27.Februarij 1612. cor.Pirouano apud Farin.deciſ.
392,n.3.& per tot.par.1.tom.1. Card.Mant.de tac.
& ambig.conuent.lib,3.tit.7.n 19.& ſeq.
12 Et in caſu neceſſariæ dimiſſionis, † puta eui-
ctionis non obſtante obligatione iurata renũcia-
tionibus ampliſſimis, & ſtipulatione Notarij pro
creditoribus abſentibus, vel preſentibus pluries
in noſtris ſupremis Tribunalibus deciſũ extitit,
ceſſare obligationem factam contemplatione rei
ex *Couarruuiæ* Doctrina,& alijs ſupra. Ita M.R.C.
cenſuit de Anno 1624. pro V.I.D, Ioſeph Triolo
contra Syluiam Bonauolto, ſtante euictione ſe-
quuta feudi Geracis per Illuſtriſſimum Cardina-
lem Doriam Panormitanum Archiepiſcopum, &
pro heredibus Vincentij Cannizares conducto-
ris ſtatus Buteræ contra Carolum Cuares, cui
Vincentium tamquam conductor ſe obligauerat
de ſumma Gabellæ ſoluere vncias 400. quolibet
anno pro ſalario agentiæ Principis Buteræ, preci-
ſe ex *Surdo dicto conſ.445.lib.3. Paul. de Caſtr.in*
dicta

Digitized by Google

dicta l. cum mulier. la ſeconda n.2.ff.ſolut.matr. licet obligatio Vincẽtij tunc prætenderetur per modũ delegationis,& ad eſſet pactum particulare ſoluendi,quo ad dictam ſummam quacumque exceptione non obſtante,& de ſimili obligatio loquitur *Maſtril.dicta q.5.de cenſibus nu.233.* Item obli-
13 gatio † ſoluendi ſine aliqua exceptione non excludit iſtam exceptionem iuſtam, & de iure approbatam ex ceſſante cauſa poſſeſſionis,vt poſt *Roman.conſ.211.n.2.Iaſ.Felin.Marſil. Gambar.& Tiraq.cenſuit Rot.Rom.In vna Miranden. penſionis 7 May 1612.coram Domino Coccino Decano apud Farinac.dec.392.in fi.p.2.t.3.*

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio bonorum non admittitur niſi per debitorem probentur infortunia.*

2 *Ceſſione bonorum non gaudent debitores ex dolo Decoctores,& falliti.*

3 *Dilatione quinquennali an gaudeat debitor infortunijs non probatis, & nu.4.5.*

6 *Simulationis præſumptio ceſſat quando probatur veritas cauſæ & debiti.*

In dilatione quinquennali concedenda illa creditorum pars preualet vbi ſunt creditores conſanguinei debitori, licet ſumma ſit æqualis.

ARGVMENTVM.

Debitor an ad quinquennalem dilationẽ admittatur non probatis infortunijs ad intellectum Capituli ritus.190.& Capituli 24.Regis Ioannis.

RESOLVTIO XXII.

1 NIſi aduerſa fortuna† in paupertatem ſit merſus debitor idque probationibus apertũ ſit, a miſerabili ceſſionibus bonorum præſidio excluditur,ne introductum in miſerorum ſubſidium doloſis patrocinium præſtet debitoribus, contra mentem iuris,quod ne dum iuris cõmunis diſpoſitione fundari poſt omnes dixerunt ex noſtratibus *Giurb.dec.41.n.2.& ſeq. Caſtill. dec.135. n.1.2.3.& ſeq.lib.2..Anton.de Ball. lib.5.de ceſſione bonorum.n.9.fol.222.* ſed Regni noſtri conſtitutionibus ſub Rege Ferdinando *cap.11.* Alfonſo 190.
2 Carolo 65.& Ioanne 24.Itaque† conſtitutũ eſt doloſum debitorem de iure excludi ab huiuſmodi refugio ſic etiam de decoctoribus.fallitis,& ſimilibus *Caſtillus,& Giurba* locis prędictis poſuerunt *Scaccia de Commer.& cambijs §.2. gloſ.5.ſub num.66.& num.446.& §.7.gl.5.n.147.& §.1.q.7.p.2. amplia.8.n.123.in fine & §.7.gl.5.num.148.& ſeq.*

3 Ob id ſiniſtra,†& infortunia probanda eſſe per debitorem, cui à creditoribus maioris ſummæ conceſſa eſt quinquennalis dilatio,alij putarunt, vt iure cogi poſſint creditores minoris ſummæ ad concurrendum in dilatione prædicta, quod fundari prætenditur ex diſpoſitione dicti capituli 24. ſub Rege Ioanne ad exemplum bonorum ceſſionis.

4 Contrarium † cenſuit M.R.C.17.Maij 1607. pro Vincentio Sarzana creditore maioris ſũmæ cõtra Hieronymum Scilla V.I.D.creditorem minoris ſummæ Cæſaris Sarzana, tunc ſedentibus viris conſiliarijs doctiſſimis,& omnibus numeris abſolutis & ſub die 13.Nouembris 1619.pro Io. Petro Magliolo,nam de iure communi dilatio, quæ datur non per viã gratiæ à Principe,ſed per viã iuſtitiæ à maiori parte creditorũ ſeu a creditoribus vno,vel pluribus maioris ſũmæ afficit,& cogit creditores minoris ſummę ad concurrendũ in eãdem dilationẽ quamuis nulla probatio fuerit facta de aduerſa fortuna,ſeu vitio fortunæ debitoris,ſed competit etiam quod debitor, cui dilatio conceditur decoxerit,etiam culpa propria, vel dolo aut delicto, & etiam in actione iniuriarũ non enim conſideratur aliud ad concedendã hanc dilationem,niſi voluntas, & conſenſus maioris partis creditorũ *Pariſ.conſ.100.lib.3. Strac, de decoctor. qui plene diſtinguit p.6. n.20, t.6.p.1. fol.322.Vrſil.ad afflictum dec.288.n.4.* qui loquitur etiam quando fit remiſſio debiti quod eſt fortius,& ideo dictum capitulum Regni debet intelligi, vt iuri communi ſit conforme,non autem vt corrigat,vel exorbitet; quod probatur etiam ex verbis eiuſdem, & capituli, dũ loquitur de dilationibus,ſeu moratorijs,& quinquẽnalibus concedendis a quouis magiſtratu,& ſic nõ loquitur de concedẽdis a creditoribus maioris ſummę per viam iuſtitiæ, ſed de concedendis per viam gratiæ a maieſtate Regis, vel a quolibet iudice, vt dicit *textus* & exponit *Gloſa in l. fin. C. qui bonis cedere poſſunt Vrſil.dec.38.num.7.*& hac ſentit *Boniornus ſuper dicto capitulo in verſ.ſiniſtrum.* vbi diſtinguit.Inter dolum,& non dolum, & ideo *Bonior.* intelligit dictum capitulum procedere quãdo conceditur à Magiſtratu dilatio non ſi à creditoribus quia quãdo conceditur à creditoribus, vt dictum eſt, nõ fit diſtinctio inter vitium fortunæ ſeu culpam,& dolum proprium creditoris,& verba dicti capituli, quamuis etiam loquantur de ceſſione bonorum tamẽ intelligenda ſunt ſecundum præfatam diſtinctionem iuris communis, quia doloſus excluditur a benefitio ceſſionis,& ideo Sancitum fuit quod probetur vitium fortunæ,& fuit hoc idem ſancitum per præfata capitula Regis Ferdinandi. 10.& Regis Alfonſi 190.& Imperatoris Caroli 65.& per pragmatic. *tom.1.fol.62.* quę ſtatuta loquuntur de ceſſione tantum,& pariter beneficium ceſſionis conceditur a magiſtratu, quia magiſtratus admittit debitorem ad tale beneficio, & ideo verificantur omnia verba dicti capituli 24.Regis Ioannis,& ſi opus eſſet deberẽt impropriari,vel rectius ſingula ſingulis referendo adaptari iura ad illam partem capituli prædicti,ad quam adaptari,& verificari poſſunt.

Comprobatur quod hæc ſit veriſſima interpe-
5 tratio, quia ſtilus,† & communis practica hanc ap-

approbauit, quæ eſt interpres, & Regina interpetrationis legum, & ſtatutorum, & ſufficit bis fuiſſe deciſum, pro inde in dicta cauſa de ſtilla fuerunt M.R.C. oſtenſę originaliter plures numero deciſiones cum omnibus integris originalibus per Regiam Curiam prætorianam vrbis Panormi in qua curia etiã iudicãt aduocati veterani, & iuris practici, & docti, & vbi reſidet M.R.C. & iura floreſcunt, item fuit exhibita fides huius ſtilli ſubſcripta per aduocatos, qui fuerunt iudices M.R.C. & in ciuitate Meſſanę, & in Tribunali Conſiſtorijs ſeniores, & peritiſſimi, item fuerunt exhibitę deciſiones cũ omnibus deciſis originalibus per Magna Regia Curia etiam via appellationis a Ciuitate Meſſanę cum motiuis tangentibus eamdem pręſentem difficultatem item fuerunt exhibitę plures litterę conſimiles, de quibus ſunt plena regiſtra in quibus Prorex, & M.R.C. nunquam mãdauit, quod in quinquẽnali dilatione fiat aliqua probatio infortuniorum quod ſi opus eſſet vtique fuiſſet expreſſum, & ideo iudices etiam dictæ Vrbis Panormi, & Meſſanę adhærẽtes formæ ſuę delegationis M.R.C. & Principis, nullam exigunt, nec partes adhibent infortuniorum probationem.

Ex hijs poteſt dici, quod dictum Capitulum Regis Ioannis 34. quatenus contrarium diſponeret, pro vt non eſt non fuit vſu receptum, vel eſt per contrarium vſum ſublatum, & facilius fit reuerſio ad ius commune, ſed verius eſt, vt diximus quod eſt cõforme iuri communi, & ita fuit interpretatum, receptum, & practicatum, nec nouitatibus aperienda eſt via *leg. minime C. de legibus*, Ne traſgrediantur finis patrum noſtrorum *Menoch. libr. 5. præſumption.* 34 eligendo opiniones per quas ſuſcitarentur lites in prouincia contra *leg. æquiſſimum de iudic. Raudenſ. conſ.* 40. *numer.* 2. *libr.* 2.

Vnde detegitur erronea praxis cauſidicorum in ſimilibus dilationibus quandoque infortunia pro debitore articulantibus, & probantibus.

In eadem cauſa de ſtilla dubitatum fuit, quod, quia agebatur inter patrem creditorem maioris ſummæ, & Cæſarem filium debitorem præſumeretur crediti ſimulatio. *ex Aſiui de exequut.* §. 7. *c.* 48. *n.* 4. 5.

Sed quia de debito ſatis ante dilationem pu-
6 blicis inſtrumentis conſtabat ex† veriſſimis cau-
ſis omnis ceſſabat ſimulationis præſumptio ex
ſanguinis coniunctione oriente, *Marci dec.* 156. *l.*
1. *Houded. conſ.* 41. *lib.* 2. *Gratian. dec.* 150. *Laucel-*
lot. de attent. cap. 4. *limitat.* 20 *Rodoric. de Ann. re-*
dit. lib. 1. *q.* 18. *col. final. Peregrin. de fideicom. art.*
45. *n.* 29. 96. *Pariſ. conſ.* 120. *n.* 63. *Ruin. conſ.* 213. *n.*
10. *lib.* 1. *Crauet. cõſ.* 700. *n.* 5. 19. *Muta dec.* 26. *n.* 36.
& creditor dum cõcedit dilatione vtitur iure ſuo,
& facultate a iure conceſſa cuicũque creditori, &
ex hoc non cadit aliqua ſuſpitio, vel pręſumptio
ſimulationis, & aliunde oporteret clarę probari
quam ex ſola ſanguinis coniunctione.

Secundo in tantũ creditoribus ſanguine quo-
quomodo coniunctis cum debitoribus permitti-
tur eiſdem dilationes concedere abſque ſimula-
7 tionis ſuſpitione, quod ſi † inter creditores, &
creditores, diſpares votorum, eſset omnimoda paritas, ſeu æqualitas ſummarum, tunc præferuntur creditores conſanguinei debitoris volentes dilationem concedere; vel debitum dimittere, quia in eis concurrit duplex qualitas, videlicet creditum, & conſanguinitas *ita Bald. in l. imperator ff. de pact. per teſt. cum Gloſa, & ibi Aug. in l.* 1. *ff. de priuil. creditor. Aretin. l. pro hærede* §. *ſtipulari col.* 3. *ff. de aquir. hæred.* 10. *Vincen. de Anna. Alleg.* 57. *n.* 28. *lib.* 1. *Stracca loco præcitato n.* 9. 21. *Brun. de ceſſione bonorum q.* 24. qui etiam affert. *Tiraquellum de retractu* fortius in patre, qui ſi ab iſta facultate dilatione dandi priuaretur ne dum Cæteris extraneis creditoribus deterior eſſet effectus, ſed impie excluderetur a ſubſidio paternæ pietatis, & ita fuit deciſum, & exequutum.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiationes iurate per filiam dotatam facta reſcinduntur læſionis prætextus obtenta iuramenti relaxatione, & n.* 8. *& ſeq.*

2 *Reſciſſa renuntiatione iurata propter læſionem, filia tantum legitimæ ſupplementum in bonis paternis petere poteſt, & quid patre ab inteſtato decedẽte.*

3 *Læſio in renuntiatione per filiam facta conſideranda eſt habita reſpectu ad dotationis, & renuntianis tempus ideo filia congruenter dotata renuntians., aduerſus eius renuntiationem iuratam venire prohibetur.*

4 *Legitima debetur Nepotibus ex filia ſuper bonis aui ex perſona propria non obſtante filiæ renuntiatione, & habito reſpectu ad bona aui tempore mortis imputata tamen dote materna.*

5 *Dos congrue data inſpectis patris facultatibus tempore dotationis, non augetur auctis patris facultatibus tempore mortis.*

6 *Legitima filio aſſignata non augetur auctis patris facultatibus tempore mortis.*

7 *Dos de paragio legitime conſtituta non augetur auctis inde facultatibus, vel feudi redditibus tempore mortis patris.*

9 *Filia dicitur enormiſſimæ læſa ſi materna ſucceſſionis renuntiauerit, nihil de maternis bonis recepto.*

10 *Dos tantum a patre, & eius bonis profecta præſumitur (licet dixerit de maternis, & paternis bonis) filiam dotare, vel ita inſimul cum matre, vel ea præſente communem filiam dotem, ſi patris facultates ſufficiant.*

11 *Dotandi filiam paternum eſt onus & officium.*

12 *Vxor ſimul cum viro communem filiam dotans dicitur intercedere veluti fideiuſſor, & repetit à viro eiuſque hæredibus quid ex dicta cauſa ſolutum fuerit, & quando n.* 21.

13 *Pater diſtincte, & certitudinaliter dotem filiæ conſtituens, tam de paternis, quam de maternis bonis dotatio cẽſetur etiã de maternis bonis facta.*

14 *Renuntiatio plurium hæreditatũ pro vnica tantum dote, non ſubſtinetur.*

15 *Renuntiatio bonorum maternorum, ex quibus filia dotem non habuit tanquam ſine cauſa facta inualidatur.*

16 *Renuntiatio iurata a minore facta non valet, maxime ſtante Capitulo Regni.*

17 *Sta-*

17 *Statutũ indirectè poteſt iuramenti vires tollere, & cũ dolo extortum ob non ſeruatas ſtatuti ſolemnitates præſumitur.*

18 *Statutum præſumens, vel fingens dolum valet.*

19 *Iuramentum nihil operatur, vbi adeſt dolus verus, vel a lege præſumptus.*

20 *Renuntiatio iurata per filiam hæreditatis paternæ, & maternæ, non poteſt prætextu læſionis reſcindi, quando pater de paternis, & maternis bonis filiã dotauit ad ſummam con reſpondentem ad legitimam vtriuſque ex quo tunc filia, quo ad ſucceſſionem maternorum bonorum læſa dici non poteſt, & num. ſequent. per totum.*

25 *Iudices non debent eſſe faciles ad infringendas iuratas renuntiationes.*

26 *In dubio pronuntiandum eſt quod renuntiatio valida ſit & ſubſtineatur.*

ARGVMENTVM.

Iurata renuntiatio an prętextu immodicę lęſionis, reſpectu bonorum matris reſcindatur ſi a patre: & matre communis filia renuntians de paternis, & maternis congrue dotaretur ad ſummam vtriuſque legitimę debitam.

RESOLVTIO. XXIII.

1 ADuerſus † renuntiationem iuris iurandi religione roboratam *iuxta cap. quamuis de pactis in 6.* quaſi quotidie filias, etiam maiores impetrata iuramenti abſolutione in foro conquerentes videmus, idque prætextu immodicę lęſionis (quam enormiſſimam appellamus) in qua cum dolus re ipſa præſumptus contineatur ſatiſque ad reſciſſionem ſufficiens cenſetur caſus excluſus à dicto capitulo, qui, & ſi doloſam renuntiationẽ excludat, quoque renuntiationẽ lęſiuam excludere cenſetur, quia veri ſimilitudini, nec congruit renuntiantem filiam cum Iuramento ita immodicæ lęſioni renuntiare voluiſſe, & ad id facilitate in contractu matrimonij ducitur puella vt matrimonio tradatur, tum etiã quia ea propter verecundiam, vel metum, parentum votis annuit, *ita Couarr. in dicto cap. quamuis pactum §. 4. num. 3. verſ. ſed ſi dolus in fine, & ibidem Anchar. & conſ. 39. Dec. conſ. 180. numer. 2. cum ſequent. conſ. 379. num. 3. plene Eugeni. conſ. 29. per totum Ceſal. conſ. 137. numer. 71. & conſ. 642. numer. 81. Guttier. in repetition. dicti capituli quamuis pactum, & de iurament. confirmator part. 3. cap. 3. numer. 7. Porci Imol. libr. 4. concluſ. 32. Peruſin. deciſ. 18. num. 64. Facbin. controuer. iur. lib 8. cap. 69. Decian. conſ. 6. numer. 7. 8. libr. 1. Ceuall. commun. contra commun. q. 115. num. 4. Gregor. Lopes in l. 34. tit. 14. par. 5. verbo quanto quier in fine & in l. final. tit. 19. par. 6. verbo mas de la mitad. Molfeſ. in conſuet. Neapol. p. 4. de renuntiation. q. 1. num. 23. 24. Meno. conſ. 335. num. 49. verſ. rurſus Gabr. de iure dotium concluſ. 1. nu. 8. Honded. conſ. 29. lib. 1. Maſtril. dec. 186. num. 17. Fontanel. de pactis dotal. clauſ. 9. glo. 1. p. 1. num 4. & ſeq. & n. 16. & ſequ. ad finem. & clauſ. 5. gloſ. 1. p. 3. ſub num. 27. vol. 2. Anton. Sola in conſt. Sabaud. tit. de alienation. bonor. minor. mulier. & cæt. gloſ. 2. num. 4. Carol. Anton. Pute. in conſ. vnico poſt conſ. Sforzie impreſſ. Gail. lib. 2. obſeru. 147. præciſe n. 11. Molin. de ritu nuptiar. lib. 3. q. 96. num. 3. 6. & ſeq. Anton. Faber. C. de dotis promiſſ. lib. 5. tit. 6. defin. 7. ſub n. 17. & per tot. Anel. de Amat. conſ. 54. Franc. dec. 247. in princ. & n. 4. & ſeq. & dec. 119. n. 6. & ſeq. Gramat. dec. 101. num. 54. Caſtil. Sottomaior. lib. 3. controuerſ. iuris. c. 2. n. 39. 40. & ſeq. per tot. Maluaſi. conſ. 126. à n. 27. & ſeq.*

2 Ita vt † reſciſſa quandoque ex caput prædicto renuntiatione patre cum teſtamento decedente filiæ tantummodo legitimæ ſupplementum debeatur, & nihil aliud filia conſequitur, ſi vero inteſtatus deceſſerit pater ab inteſtato ſuccedet cũ fratribus in viriles, nec ſola legitima, vel legitimæ ſupplemento contenta eſſe cogitur collata tamen dote recepta *Ant. Faber C. de pactis lib. 2. tit. 3. defin. 8. Mainard. dec. 20. lib. 4. Carol. Pute cõſ. vnico num. 67. poſt conſ. Sforzie impreſſ.* & ita deciſum *dixit Fontanel. de pactis dotal. clauſ. 9. gl. vnic. cap. 1. num. 41. 42.*

3 Dictaq. læſio † conſideranda eſt habitu reſpectu ad dotationis, ac renuntiationis tempus, ſi pater non congrue filiam dotauit ſecundum bona quæ nuptiarum tempore, & conſtituendę dotis pater habuit, & iuxta regionis morẽ, ſecus ſi congruẽter dos iuxta paternum offitium conſtituta ſit, inſpectis facultatibus patris, quæ tunc fuerunt cũ tunc nulla ſuperſit ſpes filiæ renuntiationis reſcindendæ quamtumuis pars, & facultates auctæ ſint, ſi quidem dotis datio non eſt hoc loco ad rationem legitimæ conſideranda (tunc enim foret conſtituenda iuxta qualitatem bonorum quæ pater tempore mortis habet) ſed iuxta officium paternum, & congrue iuxta paterna bona dotationis, & renuntiationis tempore *ita probat Couar. in repetition. dicti cap. quamuis pactum p. 3. §. 4. n. 7. concluſ. 12. & §. 3. poſt n. 3. Ant. Faber. in Cod. lib. 2. tit. 3. de pactis defin 21.* vbi quod Sabaudię Senatus ea diſtinctione illam à noſtris interpretibus tandiu vexatam quęſtionem conciliat. *Guttier. in d. c quamuis pactum in verbo a filia num. 11. Aldobrandin. conſ. 26. num. 114. cum pluribus ſequen. libr. 1. Fontanella de pactis dotal. clauſ. 9. glo. vnica p. 1. a n. 18. cum ſeq. vol. 2. & clauſ. 5. gloſ. 8. p. 1. nu. 18. 19. eod. vol. 2. Menoch. conſ. 6. n. 21. conſ. 918. n. 18. 19. Molin. de ritu nuptiar. lib. 3. q. 88. n. 8. & 9. Rota Roman dec. 160. n. 7. poſt Pacificum de Saluiano interdicto, & dec. 202. num. 20. 21. 22. p. 2. diuerſor. Surd. plene conſ. 488. a n. 28. ad finem lib. 4. Signorol. conſ. 29. col. 2. verſic. præterea hoc enim Caualcan. dec. 32. p. 3. Tellius Fernandes in l. 23. Tauri n. 12. 13. Gramat. dec. 101. nu. 72. Molin. de Primog. Hiſp. lib. 2. cap 3. n. 27. 28. 29. Gabr. conſ. 156. n. 22. 23. lib. 1. Alex. conſ. 29. nu. 6. lib. 3. Petra de fideicom. q. 15. n. 129. & ſeq. Graſſ. §. legitima q. 13. verſ. aut filius, aut filia Serafin. de iurament. priuileg. 70. n. 10. & n. 16. verſ. ego tamẽ & priuileg. 163. Plene Caſtillus Sottomaior. controuerſ.*

9 Qualis enim fortuitus † in ſolitus vel valde
inopinatus caſus in propoſito dicatur firmant
Gutierez de iurament.confirm.par.1.cap.24.n.8.9.
& ſeq. Surd.conſ.61.num.67.68.conſ.445.n.41.&
deciſ.326.num.4.5.52.53.Hippolit.Riminald.conſ.
40.num.26 & ſeq.lib.1. Menoch. de arbitr. caſu 80.
conſ.27.n.14.conſ.156.n.6.Corn.conſ.12.lib.4. Ce-
ual.commun.contra commun.q.702. in fine , Scaccia
de commer. & cambijs §.1.q.1.num.134.135. cum
ſeq. Caſtil. Sotomaior. lib.3.controuerſ.iur. cap. 3. à
num.102.ad num.106. Azeued. l.2. tit.9.lib.9. re-
compilat.num.23.24. Carroc. de locato p.4. de caſi-
bus q.9.per tot. Mandel.conſ.1.num.8.Pinell.in l.2.
C.de reſcind. vend.p.1.cap.3. num 32. Caputaquenſ.
dec.96.p.1. Vrſil.dec.150.nu.27. Seraph.de iuram.
priuil.106.num.5.Burſ.conſ.16.num.73. Rimin.iun.
conſil.40. num 26.
10 Valde inſolitus † etiam dicitur caſus quando
nulla adeſt memoria , quod aliàs ab antiquo vel
antiquiſſimo tempore euenerit, Mandoſ.d.conſ.1.
Gama deciſ.349.Ripa de priuil.contract.cauſa peſtis
num.101.Corn.conſ.12.num.5.lib.4. vbi dicit dari
11 † caſum inſolitum in ſuperlatiuo gradu , qui nec
à diligentiſſimo viro potuit præuideri , idem di-
cunt Menoch.& alij ſupra , & latius de arbitrar.
caſu 80.lib.1.
Et licet ex parte Deputatorum Moli locatorũ
12 diceretur dicto caſu † dictam prohibitionem
valde inſolitam non videri , immò cõformem iu-
ris communis diſpoſitioni , eſſe ne merces & vi-
ctualia ad hoſtes transferantur ad text.in leg.1.C.
quæ res eſportar.prob. Marcus deciſ.62. lib. 1. Boer.
Stracc.per Maſtrill. dicta deciſ.299. num.3. quibus
adde Conrad.de contract.quæſt.51.concluſ.1. Sotus
de iuſt.& iur.lib.6.quæſt.2. art.2.colum.4. fol.565.
in fine, Scaccia de commerc.& cambijs §.1.q.7. par.
3 limitat.17.num.24. fol.457. tamen replicabat
13 cõductor † prohibitionem de iure communi per
dictam l.1.verſ.quiſquam , & per conſequens Re-
giam prohibitionem factam tàm ſubditis , quàm
Gallis, ceteriſque non ſubditis eſſe omninò ino-
pinatam,& inſolitam, immò contra notoriã con-
ſuetudinem per quam tàm Gallijs , quàm alijs
cuiuſcumque dominij libere extrahere permitti-
tur à Regnis Hiſpaniarum , & vtriuſque Siciliæ
merces pro quacumque parte mundi , prout de
nouo ſeruari videmus, quia Rex huiuſmodi pro-
hibitionem reuocauit , & commercium in eius
priſtinum ſtatum hodie repoſitum eſt.
Corroborantur præmiſſa ad fauorem condu-
ctoris, quod reſpectu non ſubditorum, erat caſus
valde inſolitus , & inſolutiſſimos continens ma-
gnum grauamen præſtandi nempe fideiuſſionem
14 de 30.pro centenario , quia † de facili fideiuſſo-
res non reperiuntur , maximè à mercatoribus
eſteris in loco forenſi,ſeu alterius domicilij l.2.§.
penult.ff.de iudic.Surd.deciſ.279.num.13.Nec ade-
rat memoria quod huiuſmodi onus fideiuſſionẽ
prædictam præſtandi vnquam fuerit impoſitum ,
quæ ſaoè opinio verior , & receptior eſt ſi rectè
intueamur .
Placuit proinde hodie practicis cauſarum pa-
15 tronis † ac regijs miniſtris indemnitati locatorũ
conſulentibus,& præciſe Vrbis Panormi,& Regiæ
Curiæ ad prædicta euitanda in conductione ga-
bellarum cõſulere quod in inſtrumentis locatio-
num aperta conuentione apponatur cõductoris
expreſſa renuntiatio caſus ſoliti,inſoliti, & valde
inſoliti,ſeu omnium,& penitus incogitati, & ino-
pinati ex mille annis, & vltra ex Fabro Cod. de lo-
cat.lib.4.tit.42.defin.2.& 53.Caſtil.Sotomaior.l.3.
controuerſ.iuris c.3.num.96.97. Quo fit, vt amplius
audiendus conductor non ſit , ſi poſtea remiſſio-
nem mercedis petat ob caſum fortuitum, qui ſu-
peruenerit, quantumcumque inſolitus propona-
tur; Et ſi enim non ſolent conuentionum clauſu-
læ quamuis generales ad incogitata extendi, non
rectè tamen diceretur de caſibus inſolitis non co-
gitaſſe illos , qui incogitatum quemlibet caſum ,
conuentione comprehendi voluerunt.
16 Suborta eſt etiam difficultas † ſi ſopra dimi-
diam conuentæ mercedis partem iacturam ſen-
tire debeat conductor adhoc, vt remiſſionem pe-
tat, in quo diuerſas verè cõſtat adfuiſſe ſentẽtias.
17 Prima quod † damnum debeat eſſe vulgi opi-
nione reputatum notabile , vt poſſit peti merce-
dis remiſſio, Neuizan. conſ.90. num.9. Velaſc. qui
plures refert de iure emphyt. qu. 27.ſub n.24. col.2.
verſ.& prima, & col.8. verſ.& hactenus.
18 Secunda quod † prudenti ius dicentis commit-
tatur arbitrio, quantum ex iactura damnum con-
ductoris menſurandum ſit, ad remiſſionem mer-
cedis conſequendam, Couar.practic.quæſt.cap.30.
Menoch.de arbitr.caſu 76.in fi. & caſu 80. Boſsi. de
remiſs.merced.n. 12. Lancellot.Galliã cõſ.118.n.63.
19 Tertia quod † ſufficiat probare conductorem
ipſum non percepiſſe dimidium eius , quod erat
ſolitum percipi ex iuribus arrendatis ante caſuũ
ſiniſtrorum euentum, Pariſ.conſ.38.num.22.lib.1.
Gozadin.conſ.74.Gigas de penſion. dicẽs magis com-
munem quæſt.62.bene Paſſett.conſ.111.n.34.
20 Quarta † quod tot fructus conductor conſe-
quutus non ſit , qui ad perſoluendum dimidium
penſionis aſcendant, ex Couar. practic.quæſt. cap.
30. Vini.deciſ.72. Menoch. de arbitrar.caſu 78. &
conſ.1121.num.12.lib.12.Peruſin deciſ.50.num.8.
Fab.de Anna conſ.64.lib.1.Neuizan.cõſ.90. Rolan.
conſ.86.lib.3.Burſat.conſ.11.nu.28. & ſeq. Ludou.
concluſ.12.verſic.quæ autem ſterilitas , Anton. Fab.
C.de locat.lib.4.tit.42.defin.3. Amatus conſ.21.n.3.
Torni.in compend. deciſ. verbo Remiſsio mercedis ,
Barz.dec.59.num.15.Corn.conſil.128.col.4. lib. 2.
Pariſ.conſ.38.num.14.lib.1. Natta conſ.449.nu.1.
Cened.collectan.116.Conuan.commentar.lib.7.cap.
11.nu.13.in princ. Ceual.commun. contr. commun.
quæſt.57.Caſtil.Sotomaior.lib.3.controuer.iuris c.3.
num.36.Cardin.Tuſc.concluſ.431.n.2.litt.L.Mant.
de tacit.& ambig.conuent.lib.5. tit.8. num.30. ſeq.
33.37.ſeq.vol.1.Cancer.variar. reſolut.lib.3. c.15.
de renuntiation. nu.140. Rota Romana apud Farin.
deciſ.188. Gratian.diſcept.534.n.39. Maſtril.deciſ.
299.num.110.ſeq.lib.3. Cornazan. dec.53.num.5.
Ricc.collectan.1033. Et in hoc Bart. in d.l.licet, C.
locati, videtur ſibi aduerſare dictis per eum in d.
§. item cum quidam l.4.ff eodem. Et ſolet concilia-
21 ri † quando damnum venit ex vitio naturali fru-
ctuum , ſecus quando venit facto Principis , vel
tertij, pro quo eſt conſiliũ ſolemne Surdi 34.lib.1.
quem

Digitized by Google

quem in parte improbat modernus Germanus *Hyeronimi Pantaſin tract.de locat. quæſt.9.nu.14.* vide *Boſſ.de remiſſ. merced. n.* 104. *Cotta immemoriali in verbo conductor*, qui teſtatur decisum non eſſe neceſſariam læſionem vltra dimidium.

Item aduertendum ad id quod dicitur neceſ-
22 ſariam læſionem vltra dimidium † procedere quando fructus deficiunt, & non ita ſi res ipſa, eiuſque ſubſtantia, deficiat, etiam quod in dimidia non ſit, quia pro rata damni illati in ſubſtātia rei, ſit remiſſio, *Surd.conſ.34.num.20.& deciſ. 326.num.55.65.& plenius conſ.400.num.5.26.& ſeq. & conſ.507.num.7. Menoch. conſ. 671. lib. 7. Vbald.de duobus fratribus p.11. num. 113. Boſs. in titul.de remiſs. merced.num.185.& 103. cum ſequ. Cardin.Tuſch.concl.431. num.8. littera L. Maſtrill. dicta deciſ.399. num.111.112. ſeq.* & omnes alij ſupracitati concurrunt.

23 Nec requiri quod † damnum ſit in dimidio, vel intolerabile, quando quoquomodo peruenit ex facto locatoris, quia tunc etiam pro rata ſit remiſſio, abſq; diſtinctione an ſit magnum, vel paruū ex *Bart. in dicto §. item cum quidam Cotta in dicto verbo conductor, Menoch.cōſ.55.n.13.& conſ.671. lib.7. Hippolit Riminald. conſ.282.num.16.lib.3. Eugen.conſ.50.num.58.59. Moder.German.in dicto tract.quæſt.13. Card.Mant. de tacit. & ambig. loco præcitato,* & omnes alij ſupra *Caſtill. Sotomaior, lib.3. controuerſ.iuris c.23. num. 26.ſeq. & melius n.39.ſeq.Bertacchin.de gabel.p.2.q.22. n.41.42.*

Ex quibus fuit in alia cauſa in primo, & ſecundo iuditio conceſſa mercedis remiſſio pro certa parte Antonino Calandrino Gabelloto Gabellæ impoſitæ ſuper farinis huius vrbis.

Pariter in Tribunali Regij Patrimonij deciſum fuit pro Benedicto Benſanti Arrendatario Regiæ Curiæ Secretarium Vrbis Panhormi Ciuitatum, Terrarum, & Cephaludi, & pro Bartholomeo Benenati eodem modo Arrendatario Regiæ Curiæ Secretarium Ciuitatis Meſſanæ, quibus ad certam ſummam, & ratham aduerſus Regium Fiſcum remiſſum fuit mercedis debitum, idque ex ſiniſtris iam euentis tempore arrendamenti deductis, primum propter peſtem in Comitatu Barchinoniæ, ex quo non acceſſerunt in Regno naues ſolitæ pannis, ferro, alijſque mercimonijs in maxima quantitate onuſtæ, vt hactenus erat ſolitum, ſecundum ob indictum bellum à ſua Catholica Maieſtate de Anno 1588. in Gallia Prouincia, & Anglia, & propterea nec acceſſerūt naues ſolitæ ab Anglia, Olanda, Zelanda, & Alemania; Tertium ob probatam nauium expulſionem poſt ceſſatum peſtis flagellum à Barchinonia mercium onuſtarum venientium, Quarto ob famem, & penuriam in Regno reſultantem ſecūdum probata, ob ingentem conceſſionem tractarum frumentorum, tunc per Proregem Illuſtriſſimum, ex quo etiam reſultauit prohibitio extrahendi merces in farina, liguminibus, & alijs comeſtibilibus à Regno; Quinto ob nouum vectigal. impoſitum granorum quinque plus tareno ſolito ſuper ſerici extractione pro qualibet libra de Anno 1592. Qui caſus cum tempore dictorum arrendamentorum in ſimul euenerint, valde inſolitum iudicatum id fuit, in quibus verè nimium verſabatur. etiam factum Principis, locatoris, ex quo fortius petitio arrendatariorum roborata fuit ac conceſſa mercedis remiſſio certo modo, renuntiationibus caſuum ſiniſtrorum quomodolibet non conſideratis.

Quamuis ex aduerſo in dicto caſu diceretur
24 conſiderandum eſſe † ſi factum locatoris non ſolum non ſit iniuſtum, ſed etiam iuſtum, & notorium, quia in facto notario videtur requiri damnum intolerabile, vt in terminis gabelloti farinæ dixit *Bald.conſ.465.n 4. verſ.ſed hic eſt aduertendū lib.2. Bero.conſ.141. num.3.ſeq. lib.1. ſubſcribentes ad Soccinū conſil.88.in fine lib.1. Card.Tuſch.concl. 431.num.55.62. littera L qui remiſſiuè refert Surd. dicto conſ.34.num.9. Hippolit.Riminald. conſil. 92. num.17.18.* nec contrarium dicit *conſ.282.lib.3.* nam licet *num.16.* arguat in contrarium tamen *ſub num.132.* ſe remittit ad ea, quæ dixerat *d.conſ. 92.n.18.* At etiam ſi factum locatoris eſſet iuſtum *ex l. cum proponas, C. de naut.fenor.* diſſentijt *Menoch.conſ.55.num.14. lib. 1.* etiam ſtantibus ampliſſimis renuntiationis verbis poſt *Crauet.Pariſ. Anchar.Alciat.& alios,& conſ.27.n.12.& conſil. 146.in fine,* quod fiat mercedis remiſſio, cum locator ſemper in culpa eſſe videatur quo ad conductorem, *Gloſ.in l.ſi merces, §.culpè per illum textum, ff.locati, vbi Bart.& in l.ſi vno, §.idem cum quidam n.3.ff.eo.& in ſua quæſtione publicamus nu.14. Anan.conſ.76.n.3. Boſſ. de remiſſ. merced. conduct. ſub n.92. Alciat.conſ.689. n.4.5.vel conſ.93. lib.8. bene Roger.conſ.7.à n.51.ad n.57.& à num.68. ad num.76.& nu.124.in principio, Coru.conſ.12.lib.4. Ripa de priuileg.contract.peſt.n.85. Gozadin.conſil. 27.num.20.21.& 28. alios refert Ludouic.concluſ. 12.colum.3.verſ.& quod dictū eſt, Burſat. conſ.309. num.5.6. Lancellot.Gallia conſ.22. n.15.& ſequent. & num.18. Cardin.Tuſch.concluſ.431. num.59.& 61. litt. L. & concl.430.n.48.& 49. littera F.Crau. conſ.95.num.7. Bero.conſ.146.num.44.lib.3. Roland.conſ.69.n.15.& ſequent.lib.2. Gabr.conſil.37. n.11.lib.2. Caſtill Sotomaior. lib 3. controuerſ.iur. cap.3.num.43.44.57.58.& ſeq. Pariſ.conſ.40.n.6. lib.1. Paul.de Montepico conſ.76. n.18. Natta conſ. 360.n.1. Azeued.l.2.tit.9.lib.9. recompil.ex n.11.*

SVMMARIVM.

1 *Via exequutiua per viam iniunctionis, & præcepti, quæ ex capitulis Regni agitur pro reemptione ex pacto de retrouendendo, ſucceſſit in locum actionis realis de iure.*

2 *Pactum de retrouendendo eſt rei perſequutorium, & competit realis actio, vel in rem ſcripta contra tertium poſſeſſorem.*

3 *Pactum de retrouendendo, ſiue ius luendi in bonis noſtris eſſe dicitur.*

4 *Pactum de retrouendendo eſt ceſſibile, & ad hæredes tranſmiſſibile.*

5 *Pactum de retrouendendo ius luendi, an pro re ex eo recuperata exequi poſſit, n.13.ſeq.& n.23.*

6 *Pactū de retrouēdēdo in Regno eſt inpræſcriptibile.*

7 *Reluitio, & reemptio ſtante pacto de retrouendendo, de facili ſperatur.*

8 *Hypo-*

8 *Hypotheca iuris luendi, ſeu alterius iuris ad rem, extenditur ad rem ipſam ex eodem iure recuperatam, vel reemptam.*
9 *Actionem, vel ius habens ad rem, rem ipſam habere videtur, 10. Quid in ſtatuto num. 16. 17. 18. 19. Quid in contractibus num. 20.*
10 *Diſpoſitio cap. Titius ſi de feudo fuerit controuer. inter domin. & agnat. an procedat in iure luendi ad feudum alienatõ.*
11 *Pactum de retrouendendo, vel ius luendi cedens, rem ipſam cedere dicitur.*
12 *Ius ad rem, iudicatur ſicut res ipſa.*
14 *Cauſa quemlibet, de iure eſt ordinaria.*
15 *Dictio videtur Importat fictionem.*
16 *Statuta non habent locum in caſu ficto, ſed vero.*
17 *Collectã pro re qui tenetur ſoluere ex forma ſtatuti, non tenetur pro actione quam haberet ad rem.*
18 *Prohibitus vendere rem ex forma ſtatuti, non erit prohibitus ius ad rem, quod habet vendere.*
19 *Actio vel ius ad rẽ minus æſtimatur, quã res ipſa.*
21 *Via exequutiua non datur, niſi pro eis, quæ oculis corporis in contractu loquntur.*
22 *Iudex in dubijs tutiorem partem eligit, admittendo oppoſitiones rei in exequutiuis, ex quo vtriq; parti cõſulit, & ſaluũ remanet ius actoris via ordinaria.*

ARGVMENTVM.

Pactum de retrouendendo ius luendi, an pro re ex eo recuperata exequi poſſit.

RESOLVTIO XIX.

1 VIa exequutiua † per viam præcepti, & iniunctionis, qua hodie in Regno vtimur etiam contrà quemlibet tertium poſſeſſorem pro recuperatione rei ex pacto de retrouendendo, ita capitulis Imperatoris Caroli 214. & 256. ad Regni petitionẽ diſponentibus in locum actionis realis de iure pro pacto de retrouendendo competentis ſub-
2 rogata eſt, quæ contra † tertium quemcumq; rei poſſeſſorem abſolutè ad retrouẽdendum petitur ſecundum veriorem opinionem *Pauli de Caſtro in l. ſi cum venderet ff. de pignorat. action.* Magis cõmunem dicit *Roger. in l. traditionibus num. 54. C. de pactis, Cagnol. in l. 2. C. de pact. & in praxi ſeruandã dicunt Guid. Pap. conſ. 49 Couar. lib. 3. var. reſol. c. 8. nu. 2. 3. Socein. iun. conſ. 129. lib. 2. Addit. ad Alex. conſ. 10. lib. 1.* quã vti veriorem & magis communem ſequitur *Magon. deciſ. Lucenſ. 80. n. 2.* & veriorem teſtatur *Blaſeus Lanza in cauſſa Montis rubei*, & quod eam amplectitur Magna Curia, *Io Aloyſ. de Septimo in cauſſa Sicilianæ.* Magis communem tradit *Cannec. in c. volentes, §. ſed quid ſi fuerit n. 18. fol. 113. Caſſan. cõſ. 33. Boer. dec. 182. Moroc. cõſ. 62. n. 8. Io: de Anania in c. conqueſtus de vſur. Dec. conſ. 614. n. 4. & conſ. 187. n. 4. Anton. de Burgos in c. ad noſtram de empt. et vend. Io: Crotus conſ. 20c. lib. 2. Tiraq. de retract. conuen. §. 1. glo. 7. n. 7. 15. Menoch. conſ. 63. n. 14. Crauet. conſ. 201. col. 1. Nenizan. conſ. 88. n. 8. Alciat. conſil. 125. in fine, Anton. Faber C. de pactis inter empt. & vend. lib. 4. tit. 36. defin. 3. & 8. Caſanate conſ. 7. n. 10. 11. ſeq. Autor d. Luat. in Glo. Pariſ. §. 23. n. 11. Pinel. in l. 1. p. 2. c. 3. n. 20. de bonis maternis, Menchaca controu. Illuſtr. c. 69. n. 8. Frãciſ. de Caldas pereyra in l. ſicuratorem habens verbo ſua facultate n. 62. Guttier. conſ. 27 n. 2. Greg. Lopes l. 42. tit. 5. par. 5. glo. fin. Caualc. dec. 16. n. 6. p. 2. Felician. de cenſib. lib. 1. c. 6 n. 10. Carpan. ad ſtatut. Mediol. 417. verb. luere, & c. 434. n. 16. lib. 1. Additio ad Roſent. de feud. c. 10. concl. 7. ſub n. 7. litt. D. Hartaman. lib. 1. tit. de pact. & tranſact. c. 5. Amendula ad Francum dec. 64. n. 12. Gabr. Pereira de Caſtro in dec. Supremi Senatus Portugall. deciſ. 15. n. 6. Ricc. collectan. 5. in fine, Viu. cõmun. opin. 579. Trentacin. var. reſol. lib. 3. de empt. & vend. reſol. 10. à n. 17. & ſeq. ſecundum eius declarationes. plene Mantic. de tacit. & ambig. conuen. lib. 4. tit. 32. à nu. 44. cum plur. ſeq. vol. 1.* & de hoc nunquam vidiſſe dubitare teſtantur *Noſtrates* recẽtiores in cauſa Donnæ Lauriæ Spinula & del Porto contra œconomum Monaſterij Sancti Martini de Scalis exploſa opinione *Alexandri conſ. 10. lib. 1. & aliorum ex Bart. in l. 1. n. 10. ff. de donat. in l. ſi prædium, C. de edilic. edicto in l. ſi hominem, ff. de vſucap. Bal. conſ. 482. lib. 1. Aret. in l. qui abſenti, §. 1. ff. de acq. poſſeſſ. Curt. Sen. cõſ. 12. Dec. in l. traditionibus, C. de pact. Tiraq. alios refert de retrac. conuen. §. 1. gloſ. 8. n. 16. Conar. d. n. 3. Gail. lib. 2. obſeru. 16. Miſing. centur. 6. obſeru. 69. Alciat. in l. tradition. C. de pact. Marc. dec. 601. par. 1. Ruin. conſ. 32. n. 15. 16. lib. 1. Ancbar. inn. par. 1 q. 13. Bero. conſ. 155. n. 33. 34 38 conſ. 164. num. 23. lib. 1. Gramat. conſ. 282. n. 3. Gabr. conſ. 66. num. 4. 5. lib. 1. Roland. conſ. 62. n. 33. lib. 2. Fachin. cõtrou. iur. lib. 2. c. 15. Decian. conſ. 106. n. 10. lib. 3. Pancirol. cõſ. 144. Magon. dec. 105. n. 2. in Florent. Grinel. deciſ. Dolan. 52. n. 33. Roſent. de feud. c. 10. concl. 7. n. 7. Afflict. in conſtit. pacis cultum col. 6. verſ. item ſicut pactum, & in conſtit. dine memoriæ col. 9. verſ. pondera bene, Anton. de Rubeis conſ. 159. Trentacin var. reſol. lib. 3. de empt. & vend. reſol. 10. ſub n. 17.* perſonalem tantum pro pacto de retrouendendo competere profitentium.

Vendito proinde iure luendi ad rem cum pacto idem ius retrouendendi quandocumque pro certo pretio nulla rei recuperandæ ex eo iure luendi vendito, eiuſque reuenditionis mentione
3 facta (quod † cum in bonis noſtris, ius illud eſſe dicatur, *Fab. de Anna conſ. 4. nu. 75. Roder. de ann. redit. lib. 2. q. 16. n. 21. Surd. conſ. 409. n. 13.* cuilibet
4 † cedi poteſt, ſicut & tranſmittitur ad hæredes, *Caualcan. deciſ. 32. lib. 3. Crauet. conſ. 113. Roland. conſ. 28. lib. 2. Fachin. controu. iur. lib. 2. c. 11. Caſan. cõſ. 7. n. 17. 18. 27. Trentac. var. reſol. lib. 3. de empt. & vend. reſol. 10. n. 5. Cornaz. dec. 19 n. 2. ſeq. Ioſeph Ludon. dec. Peruſ. 23. & cõcl. 16. in lation. 44. Tiraq. de retract. conuen. §. 1. gloſ. 6. n. 1. Farin. dec. 502. n. 2. par. 2. tom. 3. Card. Seraph. dec. 1063. n. 9. Mantic. de tacit. & ambig. conuen. lib. 4. tit. 32. nũ 13. 14. 17. vol 1.*
5 *Cabal. conſ. 88. n. 10. li. 2.*) ex dicto † iure luendi re interim per emptorem, dicti iuris recuperata, dubitatur an pacto vti poſſit venditor facto pretij conuenti integro depoſito cõtra rei poſſeſſorem ad retrouendendũ rem habitam, & recuperatam ex iure luendi vendito, cum nouo pacto de retrouendendo.

Articu-

Digitized by Google

Articulus affirmàtiuè videtur reſoluēdus licet
de re ex illo iure luendi vendito reempta, vel re-
emenda pactum non prouideat, cũ innegabile vi-
deatur de re reemenda,& recuperanda ex dicto
iure luendi cogitaſſe contrahentes, maxime ſtãte
pacto affirmatiuo cũ verbis de notantibus perpe-
tuitatem, videlicet ſemper,& quandocumq; quod
6 † pactum de iure extenditur vſque ad 40. annos,
vel ſaltem ad 30.& ex forma dicti capituli nouiſ-
ſimi a 14. eſt in præſcriptibile, & ſic voluerunt
partes intelligere etiam de retrouendendo rem
reemendam ex dicto iure luendi & abſurdũ eſſet
cogitare, quod partes putaſſent emptorem non
debuiſſe eo in re luendi vti, maxime ſi ex titulo
oneroſo emptionis, vel dotis, aut aliter illud con-
7 ſequutum fuiſſet, cum ſtante † pacto de retrouen-
dendo prædicto,& iure luendi, reluitio, & reem-
ptio de facili ſperetur, Vincen. de Franc. dec. 283.
n. 5. Maſcard. concl. 1250. n. 58. 59. de probat. Mon-
ter. dec. 1. n. 45. Macabr. conſ. 29. n. 228. Nec præ-
ſumitur niſi præmeditate quem ius luendi acqui-
rere voluiſſe, & ad rem ex eo conſequendam ex
communiter accidentibus, ſciebant itaq; partes
quod non poterat amplius dictum ius luendi vē-
ditum exercitio conſumptum, & extinctum reui-
uiſcere, vt illud retrouendi potuiſset, ob id neceſ-
ſario intelligere voluerunt de retrouenditione rei
ex eo iure, luendi recuperatæ.

Aſſumptum prædictum de iure quoque ſubſti-
8 neri poſſe videtur, nam iure ad rem † aliquã hy-
pothecato, ſi ex illo iure res acquiritur, pignus
quoq; ſuper re contrahitur. & ad rem extenditur
obligatio, ſi ex alia cauſa res nõ fuerit recupera-
ta, Bart. in l. 1. § 1. ff. de pign. Neguſ. 3. membr. 2. par-
tis n. 57. Crau. conſ. 973. n. 2. in fi. Card. Tuſc. concluſ.
757. n. 4. 5. litt. S to. 7. Bal. conſ. 112. n. 5. par. 1. Ca-
ſtil. dec. 10. n. 2. Menoch. cõſ. 77. n. 1. Maſtr. dec. 150.
9 n. 20. ſeq. & de cenſib q. 5. n. 155. 156. Tum quia †
ius luendi ad rem acquirens ſicut & vendens, rem
ipſam habere videntur, conſequenter de re, nõ de
iure luendi retrouendendo, actũ eſſe inter partes
dicendũ eſt l. qui actionẽ, ff de reg. iur. l. fundi partẽ,
ff. de contrah. empt. Tiraq. de retract. cõuent. in præ-
fat. n. 70 Fab. de Anna conſ. 4. n. 75. Ponte conſ. 79.
li. 1. Maſtril. dec. 118. n. 2. Alex. conſ. 27. lib. 3. Dec.
conſ. 9. n. 76. lib. 2. Surd. de alim. tit. 6. q. 3. n. 71. Ca
10 ſan. conſ. 10. n. 15. Adeo quod † Cannic. in cap. vo-
lentes fol. 111 ex hoc tenuit quod remedium ex
c. Titius competens non ſolum procedit quando
alienatur feudum, ſed etiam quãdo alienatur ius
luendi ad feudum ex Iſernia in conſtit. honorem, &
alijs, quamuis cõtrarium voluerit Io. Aloyſ. de Se-
ptimo in cauſa Tani, & Afflict. quarum argumētã
confutat Cannic.& ſi cũ opinione Io. Aloyſij con-
cordent Franciſ. de Neapol. & Boniornus in cauſa
11 verbum cauli, Tum etiã † quia ius luendi cedens,
rem ipſam cedere dicitur, & videtur tacitè bona
luere, eaque ſic ceſſionario tradere, Ceſal. cõſ. 460.
n. 24 25. Caſanate conſ. 10. n. 193. Auctor damnatus
in Gloſ. Pariſienſ. §. 55. gl 1. n 131. Celſus Vgon. cõſ.
40. n. 20. Cannec. in cap. volentes fol. 111. n. 14.
12 Item quia † idem iudicamus de re, quod de
iure ad rem ipſam cõpetens; l. ad diſſoluendã, C. de
præd. minor. Barb. cõſ. 51. col. 12. vol. 1. Alex. cõſ. 27.
lib. 3. Dec. conſ. 9. n. 76. lib. 2. Vinc. de Fran. dec. 242.
Rodoan. de reb. eccleſ. fol. 85. n. 18. & ſeq. Ponte cõſ.
5. n. 10. lib. 1. Cannic. fol. 30. n. 4. & 111. n. 15. pro-
miſſo, ob id ipſum ius luendi retrouendi debere,
rem quoque reemptam, cum qua extinctum eſt,
intelligimus, cum nil tam naturale ſit, quam eodẽ
genere, quodque diſſolui, quo colligatum eſt.

Verum hæc omnia de planu procedere mihi
13 probantur † quotieſcũq; via ordinaria per alie-
nantem ius luendi, ad rem reemptam,& ex eo iu-
re recuperatam vigore pacti de retrouendendo
ius prædictũ contra rei poſſeſſorem actum eſſet,
ſecus ſi prætendat vti beneficio ſtatutorũ ex di-
cto capitulo nouiſſimo a 14. & via exequutiua,
per viam præcepti ſe dirigendo iuxta tit. C. com-
14 min. vel epiſt. quæ ſunt valde exorbitantia cum †
de iure, quælibet cauſſa, ordinaria ſit gloſ. in l. 3. ad
exhib.& inſtrumenta de iure regulariter non ha-
beant exequutionem paratam ad teſt. ad l. minor
25. annis, ff. de minor. cum ſimilibus, maximè quia
capitula nouiſſima inducũt multa ſpecialia exor-
bitantia, quia derogant pactis conuentis, tollunt
pręſcriptionem,& demum dant exequutionẽ con-
tra tertium, quod de iure erat dubitabile ſi pactũ
de retrouendendo poterat exerceri contra ter-
tium, vt dictum eſt, ſequitur ergo, quod in ſtatutis
ceſſat illud axioma, quod qui habet actionem ad
15 rem ipſam rem habere videatur, nam † verbum
videtur importat fictionem, aliud enim eſt habe-
re rem, aliud videri habere,& ideo dicitur habere
fictè,& impropriè, ita Bar. in l. ſi is, qui pro empto-
re col. 5. ff. de vſucap. Glo. Bar. & Bal. in l. nemo, ff. de
in integr. reſtit. Dec. in d. l. qui actionem, ff. de reg. iur.
16 & l. quod euincitur, ff eod. Ex quibus † Bart. negat
regulam procedere in ſtatutis maximè exorbitã-
tibus, & executionem tribuentibus, quæ non in
caſu ficto, ſed vero locum habent, Gloſ. & Dec. in
d. regula qui actionem, Bart. conſ. 133. Alex. in l. Gal-
lus, §. videndum col. 2. ff. de liber. & poſthum. & cõſ.
75 li. 6. Socc. conſ. 100. li. 1. Maſtr. de cenſ. q. 5. n. 157
17 Caſtil. deciſ. 144. n. 3. lib. 2. Ob id qui † ex ſtatuto
tenetur collectam ſoluere pro re, non tenebitur
pro actione, quam habet ad rem, Bart. in l. ne-
mo, ff. de in integr. reſtit. & in l. fin. §. penul. ff. de cen-
18 ſibus. Nec † qui prohibetur ex ſtatuto vendere
rem, prohibitus cenſetur vendere actionem ad
rem, Bart. & alij in dicto §. videndum l. Gallus, ff.
de liber. & poſthum. quæ refert Tiraqu. de retract.
conuen. glo. 1. num. 49. qui pariter n. 48. 50. & 51.
19 oſtēdit † ex multis quod minus eſt habere actio-
nem ad rem, quam rem ipſam, quia minus æſti-
matur actio, quam res, item quia multa poſſunt
interuenire, quod quis non reemat, puta pecunia-
tum neceſſitas, & alia quæ apud eum legi poſ-
ſunt, vbi etiam reſpondet ad Barbaciam dicen-
tem quod ſi venditor poteſt redimere perinde eſt
ac ſi iam redemerit, & Io: Aloyſ. de Septimo in di-
cta cauſſa Tani, pariter allegat Bartol. in dicto §.
videndum, pro vt refert Cannic. in dicto capitulo
volentes, fol. 111. num. 9. 16. & 21. ſeq. vbi nititur
reſpondere. & non potuit negare in ſtatuto pro-
cedere dictum Bartoli in dicto §. videndum, &
Cannic. non allegat Tiraquell. dicto loco, quem vt
credo, diſſimulauit vidiſſe, licet prius fol. 30. in

Digitized by Google

conſimili quæſtione allegat *Tiraquellum in alijs*
locis, tamen quia *Cannec. dict. f.* 111. non loquitur
in ſtatuto, ſed circa remedium ex *cap. Titius*, ideo
tenet præfatam opinionem quod dictum reme-
dium competens de iure feudorum, & non ex ſta-
tuto, detur ad ius luendi alienatum, ſicut datur
ad feudum ipſum alienatum. nos verò verſamur
in ſtatuto valde exorbitanti, & ideo ceſſat omnia
20 præmiſſa, Imò † fortius dixit *Alexan. d. conſ. 75.*
lib 6. & Soccin. d. conſ. 100. quos refert *Tiraquell.*
dicto num. 49. quod dicta regula qui actionem,
non habeat locum etiam in contractibus, in qui-
bus debent verba ſtrictè, & propriè intelligi, inſu-
per terentis terminis viæ exequutiuæ, & modi
procedēdi per viam iniunctionis ex dictis nouiſ-
21 ſimis Regni capitulis, oportet † quod ea ſit ex-
preſſa, & præſens, & legatur oculis corporeis ſe-
cundum veriorem opinionem, quam paſſim ſer-
uamus, & ita intelligitur ſtatutum tribuens exe-
quutionem inſtrumēto, ſecus ſi promiſſio eſſet in-
terpretatiua, legalis, vel ficta, in qua laboraret
intellectus, vt dicimus de ſtipulatione inducta à
lege in cauſa dotis, item de locatione renouata,
& quotidie ſic deciditur per ea, quæ *Noſtrates* di-
cunt *in c. 6. ritus DD. maximè Dec. in c. translato de*
conſtituto, Imola in l. 1. ff. ſolut. matrim. Cauenſ. ritu
166. *n.* 13. & plenius alias diximus; Hinc in ſimili
22 ſolent † prudētes Iudices in Regno potius tutio-
rem partem amplectere, admittendo oppoſitio-
nes rei, quia ſic conſulitur vtriq; parti, & remanet
ſaluum ius actoris, in via ordinaria, in qua ple-
niori marte omnia diſcutiuntur, maximè ſi inue-
teratum ſit pactum, & poſſeſſio rei, & demum fa-
cienda eſt interpretatio contra eum, qui legem
apertius potuit dicere, & contra eum qui ſe fun-
dat in pacto, & verbis, *ad textum in l. veteribus, C.*
de pactis, maximè via exequutiua.
23 Ex quibus inter alia † de facto viriliter fuit
defenſum præceptū, & iniunctionem ad inſtantiā
Illuſtris Duciſſæ Biſbonæ contra Illuſtrem Mar-
chionem Iulianę ſuper retrouenditione dicti Sta-
tus, & Marchionatus non ſubſtinendam, & retra-
ctandam eſſe, ex quo fundabatur ex contractu
venditionis iuris luendi facti per Don Io. Vincen-
tiū de Luna in Anno 1532. & ea iniunctio oſten-
debatur de directo contraria ipſi contractui; con-
tractus enim continebat, quod in Anno 1529. di-
ctus Don Vincētius & Don Sigiſmūdus de Luna
iunior pater, & filius dotauerant Don Antonio
de Cardona Marito Donne Beatricis eorū filiæ,
& ſororis, & pro eo Don Alfonſo de Cardona
eius patri Comiti Regij, & cuilibet eorum inſoli-
dum ius luendi ad terram, & Baroniam Iulianæ
ipſis dotantibus competentem vigore tranſactio-
nis factæ in Anno 1509. cum poteſtate agendi, &
reluendi in larga forma cum pacto, de quo age-
batur, quod ſemper, & quandocumq; dictus Don
Io. Vincentius, & ſui ſoluerent dicto ſponſo, vel
dicto Comiti Regij patri florenos 27. mille vna
cum omnibus alijs pecunijs tunc temporis ſolu-
tis, dictus Comes Regij, dictuſque ſponſus, & ſui
tenerentur reuendere, & reſtituere dicto D. Vin-
centio dotāti, & ſuis dictum ius luendi dotatum,
Quod ius dictus Comes Regij conſtituit ex nunc

pro tunc tenere, & poſſidere nomine dicti Don Vincentij & ſuorum & cętera, & ſic pactum conſtabat cōtinere quod tenerentur retrouendere, & reſtituere dictum ius luendi dotatū, nihil vero de Statu ex dicto iure reemendo, & recuperando actum, vel promiſſum fuerat, iniunctio verò, ſeu pręceptū ad inſtantiam Dominæ Duciſſæ continebat quod dictus Marchio teneretur retrouendere, & reſtituere, non quidem dictū ius luendi, de quo pactum tātum loquebatur, ſed teneretur reuendere eundem Statum, ſeu Marchionatum Terræ Iulianæ ex dicto iure luendi reemptum, de quo pactum nō loquebatur, ob id via executiua, & per viam iniunctionis pro dictu Statu inepte per Duciſſam agebatur, Quidquid ſit de via ordinaria, opus enim erat, & ita paſſim ſolent ſimiles contractus concipi quando alienatur ius luendi ad rem aliquā ſub aliquo nouo iure luendi, quod partes clarè loquendo per pactum expreſſum in omnem caſum pronidiſſent, nēpe quod ſi emptor iuris luendi adhuc ipſo iure vſus non fuiſſet, nec ex eo iure rem reemiſſet, & recuperaſſet teneretur retrouendere, & reſtituere ipſūmet ius luendi alienatum adhuc ineſſe exiſtens, ſi vero emptor iā ipſo iure luendi vſus fuiſſet, & vtendo conſumpſiſſet, & rem ex illo recuperaſſet, tunc teneretur retrouēdere, & rem recuperatam ipſam reſtituere, pro vt ſimiles contractus, & pacta recentius vidimus ita concepta.

SVMMARIVM.

1 *Bancherij, vel tabula nummularia ſunt depoſitarij irregulares.*

2 *Depoſitum irregulare pecuniarum, vel generis obtinet vim mutus.*

Dominiū pecuniarum depoſitarū tranſit in depoſitariū, vel bancheriū, & cēſetur data licentia vtēdi, quando non eſt depoſita pecunia obſignata, n. 2.

3 *Depoſitū in regulare habet priuilegia veri depoſiti.*

4 *Periculum regulariter eſt domini.*

5 *Mutui periculum eſt mutuatarij.*

6 *Depoſitarius depoſiti irregularis, vel bancherius tenetur de quocumque caſu fortuito, & periculo pecuniæ depoſitæ.*

7 *Caſſerius tabulæ, vel bācı dicitur inſtitor, & illi negotiationi præpoſitus à bācherio, vel illuſtri Senatu*

8 *Inſtitor obligat dn̄m, ac ſi cum eo negotium geſtū ſit cōtrahendum ſm̄ negotiationē, cui fuit præpoſitus.*

9 *Pecuniæ expenſæ cum falſis apodixis à Tabula, repetuntur à dominis pecuniarum contra tabulam ipſam, vel bancherium.*

10 *Bācherij debent eſſe cauti in recognoſcendis ſubſcriptionibus cedularū, alias tenētur de proprio reficere.*

11 *Bancherij, ſiue nummularij ſolent eſſe peritiſſimi in recognoſcendis ſcripturis, & ad caudam oculi detegunt falſitates ſubſcriptionum cedularum.*

12 *Falſitas ſubſcriptionum cedularum in banco facta qualiter detegatur per oſtenſionem caracteris ſubſcriptionis per fcueſtrellā ſm̄ conſuetudinē Regni.*

13 *Libellus, vel exceptio non admittitur in cauſa depoſiti, ſed ſummariſſimum eſt eius iudicium.*

14 *Debitor ſoluēs famulo creditoris liberatur, ſi habuit iuſtam cauſam credendi, quia fuiſſet ſolitus mitti à domino creditore.*

15 *De-*

Digitized by Google

15 *Debitor ſoluens famulo creditoris, qui venit cum falſa apodixa, vel ſcriptura nõ liberatur, quamuis habuerit quamcumq; iuſtam cauſſam credendi, ſi ſit debitor generis, & pecuniarum, quod numquam perit.*

16 *Mandell. conſ.462. declaratur.*

17 *Bancherius, vel nummularius ſolués cum falſa apodixa, licet habuerit iuſtam cauſam credendi, tenetur pecunias domino reficere, licet habeat regreſſum contra eum, qui falſe exegerit.*

ARGVMENTVM.

Tabula nummularia, vel Bancherius an teneatur reſtituere vero Domino pecunias ab alio expenſas à Tabula vel Banco cum falſis apodixis, & ſubſcriptionibus.

RESOLVTIO XX.

BAncherij noſtri temporis prout eſt
tabula nummularia, quæ authoritate Illuſtris Senatus huius Vrbis Panormi loco publici Banci ad vniuerſum commodum & publicum vſum detinetur, cuius regitur negotiatio per Miniſtros fideliſſimos, & oculatiſſimos ab eodem Illuſtri Senatu
1 præpoſitos † dicuntur depoſitarij in regulares,
Ponte conſ.56.lib.1.& conſ.70.n.5.lib.2.Piguer.deciſ.38.Roder.de ann.redit.lib.3.q.11.ſub n.37.Statil.Pacific.de Saluian.interdict. inſpec.3.c.2.n.105. Giurba dec.98.n.3. Scacc. de commer.& camb.§.1. q.7.par.3.ampliat.3.n.5.& ſeq. Iutrigl.dec.1.n.14. 15.& 16.Caſtil.Sotomaior.controu.iur. lib.3.c.16. ſub n.25.& ſeq.& n.37.38.& 42. Fontanel.de pactis nuptial.clauſ.5 gloſ.8.par.7.n.9. vol.2. Cardin.
2 *Tuſch.concl.199.n.7.& ſeq.litt. D. vol.2.* quod †
irregulare depoſitum pecuniarium, & ſic generis, mutui vim obtinet, & earum dominium tranſit in ipſum Depoſitarium per commixtionem, quãdo non fuit factum depoſitum pecuniarũ in ſacculo obſignato, & cenſetur depoſitario data licẽtia vtendi *ad text.in l.dies ſponſaliorum, ff.depoſiti, l. Lucius Titius 24.eod.l.in naue, Sauphei ff.locat.ibi nam ſi quis pecuniam numeratam ita depoſuiſſet & cetera, Bal.in l.fin.C.depoſiti, & in l.in contractibus, §.ſed quoniam n.3. C.de non numer.pecun. & conſil. 317.lib.3. Bar.Iaſ.& alij in l.eius qui in prouincia, §.quod ſi ſtipulatus, ff.ſi cert.pet.l.ſi eum, §.qui iniuriarũ, ff.ſi quis caution.Caroc.de depoſ.p.1.q.3.n.34. & ſeq.Burſ.conſ.103.n.6.conſ.112.& conſ.325.Cephal.conſ.603.n.31.34.35.41. Molin. de contract. diſp.523.n.1.4.& diſp.408.n.8.* vbi in Bancherio ſicut & in Bancherio loquuntur *Pont.conſ.70.n.5. vol.2.& Piguer.q.crim.c.38.nu.4.5.6. & deciſ.38. Rota Rom.dec.860.in antiquis ſub tit.depoſiti, & in nouis diuerſ.dec.463.p.3.& dec.148. alias 3. de donat.n.17.Menoc.conſ.37.n.26.27. & cõſ.1111.n.4. 25.37.& lib.3.præſum.69.Caſtil.Sotomaior cõtrou. iuris lib.3.cap.16.num.25.& ſeq.Surd.conſ.4.n.10. conſ.246.num.10.& conſ.391.n.5. Natt.conſ.438. num.7 Scaccia de commer. & camb.§.1.q.7.par.3. ampliat.3.num.20.23.fol.242.Macerat.lib.2.reſol. 13.num.3.6.7.& 8. Velanzola conſ.64.nu.6.& 7. & ſeq.Gregor.Lopes gloſ.3.tit.3.par.5.l.72.Crauet. conſ.366.num.6.conſ.705.n.22.Capel.Toloſan.dec. 168.Caſtrenſ.conſ.141.n.4.par.1.Farinac.dec.102. n.7.par.2.tom.3.& conſ.96.n.42. quæſt. 169.nu.4. Cumia ritu 99.num.26.Honded.conſ.43.à num.12. vol.2..Alciat.conſ.100.num.5.& 6. Ceſar.de Graſſ. deciſ. Rota Roman.148. alias 3. de donat. num.17. Engen.conſ.89.num.29.lib.1.Ladereb.Imola conſil. 113.n.11.& conſ.165.n.9.Grat.diſcept.174.n.7.& diſcept.273.n.27. Card.Tuſc.cõcl.442.n.7.15.litt. M.vol.5.& cõcl.198.n.6.8.litt.D, vol.2.Rota Rom. ſub R.P.D.Ludouiſio, inde Sanctiſs.Greg.XV.deciſ. 146.nu.16.Mant.de tacit.& ambig.conuent.lib.10. tit.9.num.21.& ſeq. Rota Rom.deciſ.132.num.6. inter impreſs. penes, Pacif. de Saluiano interd. Fontanel.de pact.nupt.clauſ.5.gl.8 par.7.n.7.et 8.9.10.*
3 *& ſeq.vol.2.& n 17.18.& ſeq.* licet depoſitum †
hoc in regulare priuilegia veri depoſiti retineat,
Natta conſ.438.n.7. Menoch.conſ.1111.nu.37.45. lib.12.Surd.conſ.246.n.14. Bertazol. conſ.48.n.10. & conſ.49.n.39.lib.1. Fontanel.de pactis nuptialib. clauſ.5.gl.8.par.7.n.16.vol.2.Barboſ.in l.mora 10. par.2.num.83.& 84.ff.ſol. matrim. Macerat.lib.2. reſol.13.n.10. Mantica de tacit. & ambig.conuent. tom.1.lib.10.tit.10.n.12. Ponte conſ.56.lib.1.Caſtil.Sotomaior d.cap.16.n.25.38.41.

Vnde periculum regulariter dictarum pecuniarũ in dicta Tabula depoſitarum per particula-
4 res ſemper † domino, ideſt ipſi Banco, vel Tabulæ
ſpectat, *Peruſin.dec.60.n.6. Surd.conſ.155.num.8. Vin.deciſ.84.n.1.& ſeq.Mantica de tacit.& ambig. conuent.vol.1.lib.10.tit.3.n.23.& tit.9.n.27. Roderic.de ann.reddit.lib.2.q.7.n.3.* Item, cum dictũ depoſitum in regulare pecuniarum mutui natu-
5 ram aſſumat, periculum † eſt debitoris, & mutuatarij, *l.incendium, ff.ſi cert. pet. Paul.de Caſtr.in l. quid n.13..Alex.n.13.Soccin.n.11.ff.ſi cert.pet.per l.in ratione la ſeconda, §.iu certe, ff.ad legem Falcid. Dec.conſ.473.n.3.Farin.deciſ.102.n.7.par.2.to.3. Scaccia de commer.& camb.§.1.q.4.n.12.fol.159. & q.7.par.1.ſub n.21.fol.202.& § 3.gloſ.3.ſub nu.*
6 *33.fol.622.* Inſuper, & dicto caſu † depoſitarius,
ſiue bancherius de quocumque caſu fortuito, & inopinato pecuniarum tenetur, quarum dominium in eum tranſiuit, *Bald.conſ.236. viſo inſtrumento n.5.lib.5.verſ.quinto verum, Curt.Iun.conſil. 239.n.34.35.Bero.conſ.194.n.39.lib.1. Card.Tuſc. concl.205.n.8.& concl.198.n.6.litt.D.vol.2.Aſin. de execut.§.7.c.49.n.3.fol.178.per text.in l.lucris, ff. depoſiti, cum cõcordan. Gomez.var.reſol.to.2.cap.7. de commodat.& depoſit.c.3.in princ.Mandel.conſ.3. n.3.Fontan.de pact.nupt.clauſ.5.gloſ.8.par.7.n.13. Greg.Lopes in l.2.tit.3. de los Condeyos verſ. Recibe fueras par.5.Roderic.de ann.redit.lib.1.q.13.nu.20: circa medium, Farinac.dec.102.n.7.in fin.p.2.to.3. Piguera q.crim.c.38.num.6.Molin.de contract.diſp. 408.n.8.Crauet.conſ.428.n.21. Mantica de tacit.& ambig.cõuen.lib.10.tit.3.n.23.& tit.4.n.2.& tit.9. n.19.27.vol.1.Honded.conſ.43. vol.2. Caſtill.Sotomaior. controuer.iuris lib.3.c.16.n.35.*
7 Nec eſt iuris dubij, quod Caxerius † Tabulæ,

ſeu banci, cui per particulares numerantur pe-
cuniæ depoſitandæ in dicta Tabula, & alij Mini-
ſtri dicantur inſtitores Illuſtris Senatus Vrbis Pa-
normi, qui Inſtitoria ex eorũ facto tenetur actio-
ne, ad text. in l. liberto, ff. de neg. geſt. l. in eum, & l.
cuicumq; §. 1. ff. de inſtitor. Giurb. dec. 88. n. 1. pulchre
Seraph. dec 155. qui teſtatur reſolutũ in Caxerio
in Rota in vna Romana cambiorum 28. Ianuar.
8 1572. Quare vrbs tanquã Domina ex facto † in-
ſtitoris. & Caxerij obligatur perinde ac fuiſſet ge-
ſtum cum ipſo domino, quando inſtitor ſecũdum
negotiationem, cui fuit propoſitus contrahit, &
datur actio contra proponentem dominum, etiã
ignorante, l. 1. ff. de inſtit §. inſtitoria inſtit. quod cũ
eoi Rota Genuæ vulgata dec. 14. & dec. 12, num. 12,
Surd. cõſ. 326. Caſtrenſ. conſ. 20. vol. 2. Pariſ. conſ. 93.
n. 54. lib. 1. Grat. dec. 36. n. 18. 19. Milan. dec. 11. nu.
17, & à n. 42. ad n. 63. lib. 1. Hippol. Rim. conſ. 52.
n. 124. Boer. dec. 114. Menoc. conſ. 1185. n. 23. Coſta
de portion. ratæ q. 43. n. 1. ſeq. per tot. Valenzu. conſ.
78. n. 56. 57. Mandel. conſ. 104. n. 5. 6. Theſaur. q. for.
27. n. 6. lib. 1. Card. Tuſc. concl. 224. litt. I, tom. 4. &
concl. 584. litt. E. tom. 3. Roncbegal. in l. eadem, ff. de
duobus reis, Ioſeph Ludou. concl. 29. ampl. 17 Capic.
dec. 180. n. 3. Felic. de Societ. c. 30. Bim. conſ. 10. n. 21.
22. & ſeq. Stracca de Mercatur. tit. quomod. in cauſ.
merc. proced. ſit, nu. 21. latiſſimè Giurba deciſ. 88. De-
cian. conſ. 29. n. 11. vol. 1. Carroc. deciſ. 77.

9 Euenit pluries, quod à dicta Tabula pecuniæ †
cũ ſcedulis, ſeu apodixis falſis, ſeu cum falſis ſub-
ſcriptionibus expenduntur, quare à Dominis pe-
cuniarum repetuntur ab ipſo Illuſtri Senatu. Nam
10 † bancherij, ſeu nummularij debent eſſe cauti in
ſcripturis, & ſubſcriptionibus ſcedularũ, & apodi-
xarũ, quia ſi permittant cũ ſcedulis falſis expendi
pecunias tenentur de proprio reficere, & ſoluere
dominis pecuniarũ, ità dixit Scaccia de commer.
& cãb. §. 2. gloſ. 5. n. 397. q. 15. f. 581. ex Franco dec.
11 304. Iſti enim † nũmularij, & librerij, Tabulæ qui
exercent eorum officium, non aliter, quàm cum
apodixis, ſolent eſſe peritiſſimi in recognitione
ſcripturarum, & ad caudam oculi cognoſcunt,
deteguntq; falſitates,

12 Hinc eſt, quod in detegendis † huiuſmodi fal-
ſitatibus apodixarũ, & ſubſcriptionũ dicit Scacc.
in d. tr. de cõmer. & camb. §. 2. gl. 5. q. 15. à n. 393. f.
581. quod ſi falſitas ſit clara, & patens indubitan-
ter ſine aliqua recognitione nũmularius tenetur
ſoluere domino pecunias, quia dicitur eſſe in ma-
xima negligentia, ſi vero falſitas ſubſcriptionum
eſſet latens, & adeò latens, quod nec etiã per ve-
rũ dominum ſorte poſſet cognoſci, & tunc adhi-
betur cautela tradita per Vinc. de Frãc. dec. 304.
quę eſt, quod in ſimilibus fiat recognitio per oſtẽ-
ſionem apodixarũ, quæ oſtẽſio in Regno Neapo-
lis, provt de iure diſponitur, fit integrè, ideſt oſtẽ-
ſis omnibus, & totis apodixis domino, cuius ma-
nus, & ſubſcriptio fuerit adulterata & falſificata,
quã practicã refert Franc. d. loco, & Flau. Amen-
dula ibid. ad eum, & probat idẽ Franc. dec. 502. ſed
tamẽ in Regno hęc praxis nõ ita recepta eſt, quia
nõ fit recognitio apodixarũ ex integro dicto caſu
ſed tantũ per feneſtrellam, vt dicitur, oſtendẽdo
tantum nudũ characterem ſubſcriptionis; Et illo
caſu facta recognitione per feneſtrellam modo
prædicto à Domino pecuniarum, ſi recognoſcens
decipitur, dicens ſuã eſſe ſubſcriptionẽ, ſuo peri-
culo decipitur, nã ſi ipſe decipitur in falſa ſubſcri-
ptione, quã ſuam iudicat, æquitas ſuadet, quod
multo magis debet excuſari nũmularius quoq;
deceptus ex admodũ latenti falſitate, & exẽplato
charactere; ſi vero recognoſcens dicat falſam eſſe
ſubſcriptionẽ, ſumus in caſu, quo debet nũmula-
rius reddere ſuo periculo pecuniam, ita cũ falſis
apodixis expenſam; Ad cuius confirmationẽ vi-
dimus actũ perpetuo valiturum ab Illuſtri Sena-
tu confectum in anno 1591. factũ occaſione cu-
iuſdam falſæ expenſionis pecuniarũ cuiuſdam de
Xirocta, qui dedit cauſam edicto, per quẽ librerij,
& miniſtri tabulæ præd. tenẽtur ſoluere pecunias
expẽſas cũ apodixis falſis, quẽ confirmauit noua
cũ diſpoſitione Illuſtris Senatus die 9. Feb. 1618.

Proinde, de facto cõtra Syndacũ vrbis, & Gu-
bernatores Tabulæ eiuſdẽ ſe direxit Donna Hi-
13 mara Tagliauia & Agliata actione † ſummarijſ-
ſima, & priuilegiata depoſiti, in qua nulla admit-
titur exceptio, nec libellus, ad text. in l. ante penult.
vbi Doctores C. depoſiti ibi (illico modis omnibus, &
cęt) Cumia ritu 19. n. 12. cũ ſeq. ad n. 29. quatenus
cõdemnari deberent ad ſoluendũ, & reſtituendũ
vncias 288. expenſas à d. Tabula per F.P. cũ falſis
apodixis, & ſubſcriptionibus, de pecunijs ipſius
de Tagliauia, quas detinebat in d. Tabula, cum
vera Illuſtris Don Rogerij de Septimo, & Paruta
Marchionis Giarratanæ eius fratris.

Vnũ replicabatur per Gubernatores Tabulę,
& Syndacum, vrbis prædictos in d. cauſa non te-
neri ad reſtitutionẽ dictarũ pecuniarũ, prætextu
quod dictus F. cui pecunię fuerant per Caxeriũ, &
librerium ſolutę, erat famulus, & creatus d. Dõnę
Himaræ, quem antea pluries d. Donna Himara
miſerat cum apodixis veris ad capiendũ nonnul-
14 las pecuniarũ ſummas in d. Tabula: Propterea †
cũ habuerint miniſtri Tabulæ iuſtam cauſã cre-
dendi dictas apodixas fore veras & non falſas li-
beratur Tabula ſoluendo famulo creditoris, qui
ſolitus erat mitti à creditore ad exigendum, licet
famulus inde aufugerit, Bart. & alij in l. eum qui §.
ſi ff. commodati, Abbas in c. 1 cõmodati & in c. ſigni-
ficaſti de pign. Mandel. conſ. 462. n. 1. Auchar. Reg.
lib. 1. q. 61. n. 6. Carroc. de locat. et cõduc. tit. de locat.
per procuratorem q. 2. n. 10. 11. f. 66. Graſſ. de except.
excep. 25. n. 81. 82. & ſeq. Gom. var. reſ. to. 2. c. 7. n. 3.
Farin. in to. 1. fragm. var. debit. n. 16. 17. et ſeq. f. 92.

Et licet in debitore, qui nõ ſit Bãcherius, & Ta-
bularius, ſoluẽte famulo liberetur, & nõ teneatur
15 iterũ ſoluere Dño, tamen † ſi cum littera, vel apo-
dixa falſa ſoluerit famulo, & ſit debitor non ſpe-
ciei, ſed quãtitatis, ſeu generis, & pecuniarũ, quæ
nunquã perit, tũc nõ liberatur debitor, licet quã-
cumq; iuſtiſſimã cauſã habuerit, & famulus quo-
modolibet eſſet ſolitus, &c. Paul. de Caſtr. in l. eum
qui, §. ſed ſi dũ n. 3. ff. cõmodati, et in l. argum. cod. Al-
ciat. poſt alios in l. ſi eũ fũdus, §. ſeruũ tuũ in penul. col.
vbi Iaſ n. 8. et Soc. n. 9. Purp. cõſ. 462. n. 3. 23. 53. So-
cin. iu. cõſ. 81. n. 4. vol. 2. Bal. cõſ. 132. l. 5. Alba Mãd.
cõſ. 462. n. 2. Boer. dec. 282. n. 1. Caroc. de dep. p. 1. for-
ma 6. n. 2. Et licet aliqua ſit cõtrouerſia, quãdo fa-
mulus

mulus eſſet perſona à Domino approbata, bonæ vitæ,& ſolitus mitti, *vt docet Anchar. Regien. dicta quæſt. 61. num. 6. lib.* 1. Tamen quando exigit famulus cum apodixa ſalſa, ex quo tunc ceſſat cōfidentia perſonæ, ſed cōfiditur in apodixa, & ſcriptura, tunc indiſtinctè nummularius tenetur, & debitor non liberatur, *Gomes. d. cap. 7. n. 3.* & eſt communis opinio, de qua per *Suar. in ſuo Theſauro receptar. ſententiar. lits. F. n. 401 Carroc. de locat. par. 2. quæſt. 2. à n. 10. cum ſeq. fol. 68. n. 18.*

16 Propterea † *Mandel. d. conſ. 462.* in caſu ſuæ cōſultationis non valens euitare iſtam verám iuris cōcluſionem, ſcilicet quod nummularius teneatur, non obſtante quod perſona aliás ſit legalis, & approbata, quando ſoluit cum falſa apodixa cōfugit, ad factum dicendo, quod in caſu ſuo apodixa erat vera, licet ageretur de alio. Inſuper dicit *Mandellus*, quod in ſuo facto concurrebat vnum, quod nummularius nunquam noluit ſoluere. diffidens de perſona petentis, ex quo aſſerebat non cognoſcere, & tamen agentes, ſeu inſtitores Domini pecuniarum voluerunt, & contenti fuerunt, vt ſoluerentur cuicumque venienti, in tantum quod *Mandellus* nullatenus poteſt aſtipulati pro contraria opinione.

Et in nummulario (quidquid ſit in debitore)
17 quod † teneatur Bancherius ſoluens cum falſis apodixis, *dixit Seaccia de commer. & cambijs* §. 2. *Gloſ. 5. q 5. fol.* 571 & ſi iuſtam dicat cauſam credendi habuiſſe, licet habeat regreſſum contra eum, qui falſo exigit, *ex Rota Romana deciſ. 76.* quam allegat. Et itá contra Syndacum vrbis, & Gubernatores tabulæ fuit deciſum die 15. Septēbris vj. Inditionis 1622. per Illuſtrem Præſidem de Sicomo, & Don Ioannem de Pimintel Iudices in cauſa; Quæ ſententia fuit per M.R.C. confirmata ſub die 4. Aprilis 1623. cui per Sereniſſimū Principem Philibertum Proregem fuit commiſſa cauſa auditis partibus, & itá fuit exequutum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor, qui intuitu poſſeſſionis rei ſe obligat poſſeſſione ceſſante, & ablata ceſſat obligatio, & num. 12. 13. niſi per colluſionem, vel negligentiam poſſeſſio deſeratur, n. 2.*

2 *Colluſio, vel negligentia propria nemini prodeſt.*

3 *Pro poſſeſſore habetur, qui dolo deſijt poſſidere.*

4 *Obligans, vel ſe accollans ſoluere, eatenus intelligitur obligatus quatenus de iure ſuper re teneretur.*

5 *Poſſeſſor obligatus intuitu rei, rem vendendo, vel ex cauſa voluntaria dimittendo, an liberetur.*

Quid ſi ad vendendum, vel dimittendum rem cogi de iure poterat, num. 6.

7 *Coactè fieri dicitur id, ad quod de iure quis cogi poterat.*

8 *Poſſeſſor, licet rem dimiſerit ex cauſa neceſſaria, vel euictionis, non liberatur à cenſibus decurſis quatenus res obligata penes eum permanſerit.*

9 *Poſſeſſor, qui ex cauſa rei poſſeſſæ ſe obligauerit, non liberatur ceſſante rei poſſeſſione penes eum, quando principaliter teneri voluit.*

10 *Obligatio numquam cenſetur facta animo nouandi legalem obligationem, niſi id expreſsè agatur.*

11 *Obligare quis ſe non præſumitur in pluſquam de iure teneretur.*

ARGVMENTVM.

Obligatio intuitu, & ratione poſſeſſionis rei, an tamdiu duret, quam & poſſeſſio ipſa, & quamdiu poſſeſſore re non careat ex cauſa voluntaria.

RESOLVTIO XXI.

1 NE dum ſi ex iuris cōmunis, vel ſpecialis diſpoſitione quis † intuitu poſſeſſionis rei ad aliquid ſoluendum adſtringeretur, ſed etiā ſi ex conuētione ſtipulata, tum tranſactionis, quam accollationis, vel alia quauis occaſione eiuſdem rei poſſeſſionis cauſa aliquid ſoluturum ſpoponderit, rei poſſeſſione ablata, & ceſſante, obligatio quoque ceſſat, & à priſtina obligatione liberatus ope exceptionis ſaltem, intelligitur ex ceſſante cauſa obligationis, tum etiā quia diſpoſitio omnis reſtringitur per cauſam finalem *l. cum Pater. §. dulciſſimis, ff. de legat.* 2. Hinc id deducitur ad poſſeſſorem rei oneri cenſus Bullaris ſubiectæ, & ſimilis, imponitur namque obligatio prædicta ex neceſſitate poſſeſſionis, & oneris adhęrentis rei poſſeſſæ, & ideo intelligenda eſt ſolum in quantū neceſſitas ipſa, & cauſa expoſtulat, cum id non fiat animo inducendi nouam diſpoſitionem, ſed ad effectum, vt poſſit cōperere executionis ius contra ipſum poſſeſſorem onus recognoſcentem, & forte ſe obligantem, *Roman. conſ. 417. Aretin. in l. debitor 39. §. veriſimile, ff. de contrahen. empt. Conar. variar. reſol. lib. 3. c. 7. ſub n. 6.* hanc æquiorem dicit *Gutier. pract. q. lib. 2. q. 177. num. 5 Felic. de cenſib. lib. 3. cap. 6. n. 7. Vincent. de Anna allegat. 16. Ballus in pragmat. de cenſibus lib. 5. quæſt. 1. Auctor damnatus in Gloſ. Pariſienſ. §. 11. n. 19. Guid. Pap. deciſ. 42. Campeg. de dote par. 12. quæſt. 92. Maſtrill. ad Petr. de Greg. de cenſib. q. 5. n. 233. Nauarr. de vſur. qu. 22.* faciunt notata per *Milan. deciſ. 11. lib. 2. Tiraqn. de retract. lignag §. 1. gloſ. 18. n. 39. Intrigl. de cenſib. qu. 66. vbi Additionator litter. B. Anton. Faber. C. de tranſact. lib. 2. tit. 4. diffinit. 9. Redoan. de reb. Eccleſ. non alienan. rubr. de conſtitut. annui cenſus in rebus Eccleſiaſticis num. 68. Velanzuela conſ. 19. num. 52. Azened. ad l. 1. tit. 15. lib. 5. recompil. n. 8. Mnt. dec. 6. n. 3. 4. Roder. de ann. reditib. lib. 2. q. 7. n. 11. 12. & q. 9. n. 56. Surd. conſ. 445. lib. 3.*

2 Dum ne per † colluſionem, aut negligentiā vel contumaciam poſſeſſio deſeratur, nemini enim ſua colluſio, vel neglıgētia prodeſse debet, *l. ſi fundo tradito 13. §. 1. & l. ſi ideo 55. ff. de euict. Anton. Fab. C. de tranſaction. lib. 2. tit. 4. definit. 9. n. 2. in allegatis Conarr. d. n. 6. Campeg. de dote par. 2. qu. 92.*
3 qui enim ſuo † dolo deſierit poſſidere, pro poſseſſore habendus eſt, quo ad omne iuris effectum, *l. qui dolo de regul. iur. Couarru. variar. reſolut. lib. 3. cap 7. num. 6. Foller. de cenſib. verbo vt vides num. 8. Glo. in l. qui petitorio, ff. de rei vēdic. Fontan. de pact. dotali clauſ. 4. gl. 9. par. 5. num. 133. Peregr. de fidei-*

comm.

comm.art.46.n.26.& prius artic.45, n.15. Caſtill. dec.27.n.6.& dec.72.n.14.Menoch.de adipiſc.rem. 1.q.15.n.63, Cagn.in l.qui dolo n.1.de reg.iur, Pariſ. conſ.5.n.26.lib.2, Mohed.dec.25.de renũc.alias 183.

4 Conſentaneum prædictis eſt, vt † ſe obligans
aliquod ſoluere, intelligatur ſe obligare quatenus
de iure teneretur, & nõ aliter *Seraph, de iuram.pri-
uil, 18.n.114.& priuil.13.n.20. allegat Afflict, dec.
399.n.13. Grammat, dec.103, n.168 Crauet.conſ.9.
n.2.conſ.217.Bald.in l.fin.C.ad l.Falcidiam, & in l.
Neratius, ff.de relig. l.hactenus, §. 1. vbi Bart. ff.de
conſtit pecun.& in l 3.§.1.& in l.fin. ff.eodem Lan-
cellot.de attent.c, 26.n.79, & ſeq, Roderic. de Ann.
reditib, lib.2.q 9.n.56, verſ. non tamen plus, Aluar,
Velaſch.de iur.emphyt.q.8.n.18, Maſtril.ad Gregor.
de cenſib.q.5.n.235.Menoc, conſ.1.n.89.& ſeq. Mã-
tic.de tacit.& ambig.conuent, lib.3.tit.7.n.19 ſequ.*
quod procedit etiam ſtante iuramento, vt reſolu-
tum fuit in cauſa inter Don Grandonium de A-
rizzo contra V. I. D. Hieronymo Beneuentano,
in Tribunali Conſiſtorij.

5 Ex ijs voluerunt aliqui, quod ſi obligatus †
poſſeſſionem dimittat, rem alteri vendendo, vel
aliter voluntariè diſtrahendo, amplius nõ tenea-
tur, hanc tenet *Intrigl, de cenſib.q.66. nu. 5, & ſeq.
fretus auctoritate Couarru.dicto loco*, prædictæ opi-
nioni numquam ego aſſentij, & concluſionẽ præ-
dictam aliter fore intelligendam, dico nempte, ſi
poſſeſſor, ceſſet poſſidere ex cauſa euictionis, vel
aliter neceſſaria, abſque eius facto voluntario, ſe-
cus ſi ex mero facto poſſeſſoris volũtario, ex quo
non ceſſare obligationem, licet factã ratione poſ-
ſeſſionis, dixerunt *Bal. Caſtrenſ. Alex.& Imol.in l,
cum mulier la ſeconda, ff.ſolut.matrim.* quos ſequu-
tus eſt *Anton.Ball.ad pragmat.Regis Alfonſi de cẽ-
ſibus lib.5.q.1.n.11.* quibus addo *Surd.de alim.tit,
7.q.33. Campeg.de dote p.2.q.92.* & licet *Ballus* ſe-
quutus, ſit declarationem *Paul.de Caſtro in d.l. cũ
mulier*, diſtinguẽtis inter poſſeſſorem, qui ad obli-
gationem aſtringeretur ex iuris diſpoſitione, &
poſſeſſorem, qui ex promiſſione propria tenere-
tur, quamuis occaſione poſſeſſionis rei, vt priori
in caſu, ſi ab eo auferatur, vel euincatur res, am-
plius nõ teneatur, poſteriori vero in caſu, quãuis
res ab eo auferatur, non liberetur; ſed adhuc in
obligatione permanet, & conueniri poſſit; Vtroq;
tamẽ caſu, intellige poſſeſſorem liberatũ re abſq;
facto voluntario à poſſeſſore ablata ſecus ſi ex fa-
cto ſuo, & propria alienatione, quia nõ liberatur
niſi ab auferente, vel emptore poſſeſſor indemnis
ſeruaretur, & cautio præſtita eſſet, quia tunc ce-
dendo iura, contra illum liberatur, nec ceſſionem
fore neceſſariam, quando in vẽditione facta eſset
ſtipulatio Notarij pro creditore cenſus abſente,
cenſuit Ball, in dicto num.11.

Diximus poſſeſſorem à ſua obligatione nõ li-
berari, ſi ex mero actu voluntario rem dimiſerit,
6 quia † ſi alias ad dimiſſionem, vel vẽditionem de
iure cogi poterat, tam ſi iure retractus, vel aliter
adſtingeretur, eius obligatio ceſſaret, ac ſi ex
mera neceſſitatis cauſa rem deſierit poſſidere,
*Tiraq.de retract.lignag.§.1.gloſ. 18.n.39. Anton.de
7 Ball.d.q.1.n.7.& 16.* Coacte enim † facere dicitur
is, qui id facit, ad quod cogi poterat, & ad quod
de iure teneretur, *Io: Andr. in cap. præterea verſ.
extorquentes de offic. patr. Bal.in l. nouiſſimè per illũ
textum, ff.quod falſo tutor. auctor. Dec. & Cagnol. in
l.velle, ff.de reg.iur. Surd, de aliment.tit.1.q.26. n.5.
fol, 22.& tit.fin.q.42.conſ.262.419. dec.305.n.28.
Vincen.de Franc.dec.49.n.5, dec.55.n 6.deciſ.200.
n.20, Decian.conſ.47.n.69.lib.5. Ioſeph Ludou.dec.
Peruſ.2.n.7.& concl.7.in 7.Fallent.cũ ſeq.Pont.cõſ.
44.n.15.16 lib.1, Menoc.lib.4.præſ.109.n.43.Mag.
dec.37.n.10.Suar.alleg.12, ſub n.3, Aldou.cõſ.15.n.8.*

8 A præteritis † vero cenſibus decurſis tẽpore,
quo, & quamdiu poſſeſſionem rei detinuit, non li-
beratur poſſeſſor quomodolibet ex cauſa neceſſa-
ria euicta, vel ablata ab eius poſſeſſores ſit, quãuis
ad id non adſtringatur via exequtiua ex vi Bullæ,
& Regiæ pragmaticæ, ex quo nõ poſſidet, & Bulla
detentionem rei ſubiugatæ ſupponat tẽpore cau-
ſatæ exequutionis, tamquam qualitas iuncta ver-
bo, quæ ſecundũ tempus verbi regulãda eſt, ſed ex
ſua ſtipulatione, & promiſſione, ſi ita actũ ſit, alias
deſinente poſſidere, exequutiue non teneretur,
*Ball, in d, pragmatica cenſus, q.1.n.21.ſequitur Ad-
ditionat.ad Intrigl, de cenſib.d.q.66.litt.B. in fin.*

9 Rurſus nec ceſſaret obligatio poſſeſſoris † pro
futuris cẽſibus poſtquã coacte re euicta, & abla-
ta deſierit poſſidere, ſi ex tenore ſuæ obligationis
voluerit principaliter ſe ipſum ad cẽſum obliga-
re, quamuis poſſidere deſierit, & nõ ſteterit infra
limites promiſſionis, & ſtipulationis intuitu poſ-
ſeſſionis rei factæ, vt poſt *Couarr.* profitetur *Felic.
de cenſib, lib.3.c.6.n.7.in fine*; Sanè id puto proce-
dere, ſi expreſſe conſtet de poſſeſſoris voluntate,
& ex verbis ſtipulationis id apertum ſit, ſecus in
dubio, cũ potius cenſeatur intuitu poſſeſſionis rei
tunc voluiſſe teneri, vt eius promiſſio conformis
10 reddatur iuris diſpoſitioni, tum quia † promiſſio
numquam cenſetur emanara animo nouandi le-
galem prouiſionem, *l.4.§.ſi ex conuentione, ff.de re
iudic.l.penult. C.de exequut.rei iudic. Bald.cõſ.329.
11 n.1.verſ, ex aduerſo vol.1.* nec eſt † veriſimile, quod
in dubio voluerit quis ſe obligare in plus, quã de
iure teneretur, *Afflict.dec.399.n.3.Natta cõſ.416.
Rolan.de lucro dotis q 37.Surd.conſ.34.n.34.deciſ.
132.n.1.ſeq. Rot.in vna Romana nullitatis obligat.
27.Februarij 1612. cor.Pirouano apud Farin.deciſ.
392.n.3.& per tot.par.1.tom.1. Card.Mant.de tac.
& ambig.conuent.lib.3.tit.7.n 19.& ſeq.*

12 Et in caſu neceſſariæ dimiſſionis, † puta eui-
ctionis non obſtante obligatione iurata renũcia-
tionibus ampliſſimis, & ſtipulatione Notarij pro
creditoribus abſentibus, vel præſentibus pluries
in noſtris ſupremis Tribunalibus deciſũ extitit,
ceſſare obligationem factam contemplatione rei
ex *Couarruuiæ* Doctrina, & alijs ſupra. Ita M.R.C.
cenſuit de Anno 1624. pro V.I.D, Ioſeph Triolo
contra Syluiam Bonauolto, ſtante euictione ſe-
quuta feudi Geracis per Illuſtriſſimum Cardina-
lem Doriam Panormitanum Archiepiſcopum, &
pro heredibus Vincentij Cannizares conducto-
ris ſtatus Buteræ contra Carolum Cuares, cui
Vincentium tamquam conductor ſe obligauerat
de ſumma Gabellæ ſoluere vncias 400. quolibet
anno pro ſalario agentiæ Principis Buteræ, præci-
ſe ex *Surdo dicto conſ.445. lib.3. Paul. de Caſtr.in*

dicta

Digitized by Google

dicta l. cum mulier. la ſeconda n.2.ff.ſolut.matr. licet
obligatio Vincētij tunc prætenderetut per modū
delegationis,& ad eſſet pactum particulare ſol-
uendi,quo ad dictam ſummam quacumque exce-
ptione non obſtante,& de ſimili obligatio loqui-
tur *Maſtril.dicta q.5.de cenſibus nu.233.* Item obli-
13 gatio † ſoluendi ſine aliqua exceptione non ex-
cludit iſtam exceptionem iuſtam, & de iure
approbatam ex ceſſante cauſa poſſeſſionis,vt poſt
Roman.conſ.211.n.2.Iaſ.Felin.Marſil. Gambar.& Tiraq.cenſuit Rot.Rom.In vna Miranden. penſionis 7.Maij 1612.coram Domino Coccino Decano apud Farinac.dec.392.in fi.p.2.t.3.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio bonorum non admittitur niſi per debitorem probentur infortunia.*
2 *Ceſſione bonorum non gaudent debitores ex dolo Decoctores,& falliti.*
3 *Dilatione quinquennali an gaudeat debitor infortunijs non probatis, & nu.4.5.*
6 *Simulationis præſumptio ceſſat quando probatur veritas cauſæ & debiti.*
In dilatione quinquennali concedenda illa creditorum pars preualet vbi ſunt creditores conſanguinei debitori, licet ſumma ſit æqualis.

ARGVMENTVM.

Debitor an ad quinquennalem dilationē admittatur non probatis infortunijs ad intellectum Capituli ritus.190.& Capituli 24.Regis Ioannis.

RESOLVTIO XXII.

1 NIſi aduerſa fortuna† in pauperta-
tem ſit merſus debitor idque
probationibus apertū ſit, a mi-
ſerabili ceſſionibus bonorum
præſidio excluditur,ne introdu-
ctum in miſerorum ſubſidium
doloſis patrocinium præſtet debitoribus, contra
mentem iuris,quod ne dum iuris cōmunis diſpo-
ſitione fundati poſt omnes dixerunt ex noſtrati-
bus *Giurb.dec.41.n.2.& ſeq. Caſtill. dec.135. n.1. 2.3.& ſeq.lib.2.Anton.de Ball. lib.5.de ceſſione bonorum.n.9.fol.*222.ſed Regni noſtri conſtitutio-
nibus ſub Rege Ferdinando *cap.*11.Alfonſo 190.
2 Carolo 65.& Ioanne 24.Itaque† conſtitutū eſt
doloſum debitorem de iure excludi ab huiuſmo-
di refugio ſic etiam de decoctoribus,fallitis,& ſi-
milibus *Caſtillus,& Giurba* locis prędictis poſue-
runt *Scaccia de Commer.& cambijs §.2.gloſ.5.ſub num.66.& num.446.& §.7.gl.5.n.147.& §.1.q.7. p.2.amplia.8.n.123.in fine & §.7.gl.5.num.148. & ſeq.*
3 Ob id ſiniſtra,†& infortunia probanda eſſe per
debitorem, cui à creditoribus maioris ſummæ
conceſſa eſt quinquennalis dilatio,alij putarunt,
vt iure cogi poſſint creditores minoris ſummæ
ad concurrendum in dilatione prædicta, quod
fundati prætenditur ex diſpoſitione dicti capitu-
li 24. ſub Rege Ioanne ad exemplum bonorum
ceſſionis.
4 Contrarium † cenſuit M.R.C.17.Maij 1607.
pro Vincentio Sarzana creditore maioris ſūmæ
cōtra Hieronymum Stilla V.I.D.creditorem mi-
noris ſummæ Cæſaris Sarzana, tunc ſedentibus
viris conſiliarijs doctiſſimis,& omnibus numeris
abſolutis & ſub die 13.Nouembris 1619.pro Io.
Petro Magliolo,nam de iure communi dilatio,
quæ datur non per viā gratiæ à Principe,ſed per
viā iuſtitiæ à maiori parte creditorū ſeu a credi-
toribus vno,vel pluribus maioris ſūmæ afficit,&
cogit creditores minoris ſummę ad concurrendū
in eādem dilationē quamuis nulla probatio fue-
rit facta de aduerſa fortuna,ſeu vitio fortunæ de-
bitoris,ſed competit etiam quod debitor, cui di-
latio conceditur decoxerit,etiam culpa propria,
vel dolo aut delicto, & etiam in actione iniuria-
rū non enim conſideratur aliud ad concedendā
hanc dilationem,niſi voluntas,& conſenſus ma-
ioris partis creditorū *Pariſ.conſ.100.lib.3. Strac. de decoctor. qui plene diſtinguit p.6. n.20, t.6.p.1. fol.322.Vrſil.ad afflictum dec.288.n.4.* qui loqui-
tur etiam quando ſit remiſſio debiti quod eſt for-
tius,& ideo dictum capitulum Regni debet intel-
ligi, vt iuri communi ſit conforme,non autem vt
corrigat,vel exorbitet; quod probatur etiam ex
verbis eiuſdem ,& capituli, dū loquitur de dila-
tionibus,ſeu moratorijs,& quinquēnalibus con-
cedendis a quouis magiſtratu,& ſic nō loquitur
de concedēdis a creditoribus maioris ſummę per
viam iuſtitiæ,ſed de concedendis per viam gra-
tiæ a maieſtate Regis, vel a quolibet iudice, vt
dicit *textus* & exponit *Gloſa in l. fin. C. qui bonis cedere poſſunt Viui.dec.38.num.7.*& hac ſentit *Boniornus ſuper dicto capitulo in verſ.ſiniſtrum.* vbi di-
ſtinguit.Inter dolum,& non dolum ,& ideo *Bonior.* intelligit dictum capitulum procedere quā-
do conceditur à Magiſtratu dilatio non ſi à cre-
ditoribus quia quādo conceditur à creditoribus,
vt dictum eſt, nō ſit diſtinctio inter vitium fortu-
næ ſeu culpam,& dolum proprium creditoris,&
verba dicti capituli, quamuis etiam loquantur
de ceſſione bonorum tamē intelligenda ſunt ſe-
cundum præfatam diſtinctionem iuris commu-
nis, quia doloſus excluditur a beneficio ceſſio-
nis,& ideo Sancitum fuit quod probetur vitium
fortunæ,& fuit hoc idem ſancitum per præfata
capitula Regis Ferdinandi. 10.& Regis Alfonſi
190.& Imperatoris Caroli 65. & per pragmatic.
tom.1 fol.62. quę ſtatura loquuntur de ceſſione
tantum,& pariter beneficium ceſſionis concedi-
tur a magiſtratu, quia magiſtratus admittit de-
bitorem ad tale beneficio, & ideo verificantur
omnia verba dicti capituli 24.Regis Ioannis,& ſi
opus eſſet deberēt impropriari,vel rectius ſingu-
la ſingulis referendo adaptari iura ad illam par-
tem capituli prædicti,ad quam adaptari,& verifi-
cari poſſunt.
Comprobatur quod hæc ſit veriſſima interpe-
5 tratio, quia ſtilus,† & communis practica hanc
ap-

17 *Statutũ indirectè poteſt iuramenti vires tollere, & cũ dolo extortum ob non ſeruatas ſtatuti ſolemnitater præſumitur.*
18 *Statutum præſumens, vel fingens dolum valet.*
19 *Iuramentum nihil operatur, vbi adeſt dolus verus, vel a lege præſumptus.*
20 *Renuntiatio iurata per filiam hæreditatis paternæ, & maternæ, non poteſt prætextu læſionis reſcindi, quando pater de paternis, & maternis bonis filiã dotauit ad ſummam con reſpondentem ad legitimam vtriuſque ex quo tunc filia, quo ad ſucceſſionem maternorum bonorum læſa diei non poteſt, & num. ſequent. per totum.*
25 *Iudices non debent eſſe faciles ad infringendas iuratas renuntiationes.*
26 *In dubio pronuntiandum eſt quod renuntiatio valida ſit & ſubſtineatur.*

ARGVMENTVM.

Iurata renuntiatio an pręteſtu immodice lęſionis, reſpectu bonorum matris reſcindatur ſi a patre: & matre communis filia renuntians de paternis, & maternis congrue dotaretur ad ſummam vtriuſque legitime debitam.

RESOLVTIO. XXIII.

1 ADuerſus † renuntiationem iuris iurandi religione roboratam *iuxta cap. quamuis de pactis in 6.* quaſi quotidie filias, etiam maiores impetrata iuramenti abſolutione in foro conquerentes videmus, idque prætextu immodicę lęſionis (quam enormiſſimam appellamus) in qua cum dolus re ipſa præſumptus contineatur ſatiſque ad reſciſſionem ſufficiens cenſetur caſus excluſus à dicto capitulo, qui, & ſi doloſam renuntiationẽ excludat, quoque renuntiationẽ lęſiuam excludere cenſetur, quia veri ſimilitudini, nec congruit renuntiantem filiam cum Iuramento ita immodicæ lęſioni renuntiare voluiſſe, & ad id facilitate in contractu matrimonij ducitur puella vt matrimonio tradatur, tum etiã quia ea propter verecundiam, vel metum, parentum votis annuit, *ita Couarr. in dicto cap. quamuis pactum §. 4. num. 3. verſ. ſed ſi dolus in fine, & ibidem Anchar. & conſ. 39. Dec. conſ. 180. numer. 2. cum ſequent. conſ. 379. num. 3. plene Eugeni. conſ. 29. per totum Ceſal. conſ. 137. numer. 71. & conſ. 642. numer. 81. Guttier. in repetition. dicti capituli quamuis pactum, & de iurament. confirmator part. 3. cap. 3. numer. 7. Porci Imol. libr. 4. concluſ. 32. Peruſin. deciſ. 18. num. 64. Fachin. controuer. iur. lib 8. cap. 69. Decian. conſ. 6. numer. 7. 8. libr. 1. Ceuall. commun. contra commun. q. 115. num. 4. Gregor. Lopes in l. 34. tit. 14. par. 5. verbo quanto quier in fine & in l. final. tit. 19. par. 6. verbo mas de la mitad. Molfeſ. in conſuet. Neapol. p. 4. de renuntiation. q. 1. num. 23. 24. Meno. conſ. 335. num. 49. verſ. rurſus Gabr. de iure dotium concluſ. 1. nu. 8. Honded. conſ. 29. lib. 1. Maſtril. dec. 186. num. 17. Fontanel. de pactis dotal. clauſ. 9. glo. 1. p. 1. num 4. & ſeq. & n. 16. & ſequ. ad finem. & clauſ. 5. gloſ. 1. p. 3. ſub num. 27. vol. 2. Anton. Sola in conſt. Sabaud. tit. de alienation. bonor. minor. mulier. & cat. gloſ. 2. num. 4. Carol. Anton. Pute. in conſ. vnico poſt conſ. Sforzie impreſſ. Gail. lib. 2. obſeru. 147. præciſæ n. 11. Molin. de ritu nuptiar. lib. 3. q. 96. num. 3. 6. & ſeq. Anton. Faber. C. de dotis promiſſ. lib. 5. tit. 6. defin. 7. ſub n. 17. & per tot. Anel. de Amat. conſ. 54. Franc. dec. 247. in princ. & n. 4. & ſeq. & dec. 119. n. 6. & ſeq. Gramat. dec. 101. num. 54. Caſtil. Sottomaior. lib. 3. controuerſ. iuris. c. 2. n. 39. 40. & ſeq. per tot. Maluaſi. conſ. 126. à n. 27. & ſeq.*

2 Ita vt † reſciſſa quandoque ex caput prædicto renuntiatione patre cum teſtamento decedente filiæ tantummodo legitimæ ſupplementum debeatur, & nihil aliud filia conſequitur, ſi vero inteſtatus deceſſerit pater ab inteſtato ſuccedet cũ fratribus in viriles, nec ſola legitima, vel legitimæ ſupplemento contenta eſſe cogitur collata tamen dote recepta *Ant. Faber C. de pactis lib. 2. tit. 3. defin. 8. Mainard. dec. 20. lib. 4. Carol. Pute cõſ. vnico num. 67. poſt conſ. Sforzie impreſſ.* & ita deciſum *dixit Fontanel. de pactis dotal. clauſ. 9. gl. vnic. cap. 1. num. 41. 42.*

3 Dictaq. læſio † conſideranda eſt habitu reſpectu ad dotationis, ac renuntiationis tempus, ſi pater non congrue filiam dotauit ſecundum bona quæ nuptiarum tempore, & conſtituendę dotis pater habuit, & iuxta regionis morẽ, ſecus ſi congruẽter dos iuxta paternum offitium conſtituta ſit, inſpectis facultatibus patris, quæ tunc fuerunt cũ tunc nulla ſuperſit ſpes filiæ renuntiationis reſcindendæ quamtumuis pars, & facultates auctæ ſint, ſi quidem dotis datio non eſt hoc loco ad rationem legitimæ conſideranda (tunc enim foret conſtituenda iuxta qualitatem bonorum quæ pater tempore mortis habet) ſed iuxta officium paternum, & congrue iuxta paterna bona dotationis, & renuntiationis tempore *ita probat Couar. in repetition. dicti cap. quamuis pactum p. 3. §. 4. n. 7. concluſ. 12. & §. 3. poſt n. 3. Ant. Faber. in Cod. lib. 2. tit. 3. de pactis defin 21.* vbi quod Sabaudię Senatus ea diſtinctione illam à noſtris interpretibus tandiu vexatam quęſtionem conciliat. *Guttier. in d. c quamuis pactum in verbo a filia num. 11. Aldobrandin. conſ. 26. num. 114. cum pluribus ſequen. libr. 1. Fontanella de pactis dotal. clauſ. 9. glo. vnica p. 1. a n. 18. cum ſeq. vol. 2. & clauſ. 5. gloſ. 8. p. 1. nu. 18. 19. eod. vol. 2. Menoch. conſ. 6. n. 21. conſ. 918. n. 18. 19. Molin. de ritu nuptiar. lib. 3. q. 88. n. 8. & 9. Rota Roman dec. 160. n. 7. poſt Pacificum de Saluiano interdicto, & dec. 202. num. 20. 21. 22. p. 2. diuerſor. Surd. plene conſ. 488. a n. 28. ad finem lib. 4. Signorol. conſ. 29. col. 2. verſic. præterea hoc enim Caualcan. dec. 32. p. 3. Tellius Fernander in l. 23. Tauri n. 12. 13. Gramat. dec. 101. nu. 72. Molin. de Primog. Hiſp. lib. 2. cap 3. n. 27. 28. 29. Gabr. conſ. 156. n. 22. 23. lib. 1. Alex. conſ. 29. nu. 6. lib. 3. Petra de fideicom. q. 15. n. 129. & ſeq. Graſſ. §. legitima q. 13. verſ. aut filius, aut filia Seraſin. de iurament. priuileg. 70. n. 10. & n. 16. verſ. ego tamẽ & priuileg. 163. Plene Caſtillus Sottomaior. controuerſ.*

Digitized by Google

uerſ.iur.lib. 3.cap.2.n.43. 44. 45. cum pluribus ſe-
queu.& nu.48.& n.65.& ſeq. Crau. conſ.11. 114.
647.in fine,& conſ.682.Giurb.ia conſuetud.Meſſan.
cap.3.gloſ.14.n.16.cum anteeedẽtibus. Nec diſſen-
tit.Pariſ.couſ.69.n.63.& couſ.26.a u.77.in 3. caſu
lib.3.Vaſqueſ.de ſucceſſ.creation § 18.n.80.Facbin.
controuer.iur.lib.3.cap. 25. Boeri.dec.62.Franeiſc.
de Caldas Pereira de reſtit.iu integr.verb.leſis nu.1.
verſic.præſumitur enim dolus circa medium Dec.cõſ.
6.lib.1.Barzi dec.128.nu.66.67.68.& ſeq. Bellou.
conſ.15.n.8.Honded. conſ.10. per totum. & n. 33.
& ſeq.& n.36.lib.1.Sim. de Pretis conſ. 138.Grat.
dec.27.per tot.& uu.12.13.Peruſin.dee.21. Roger.
couſ. 16.n.66.67.68 lib.1.Pancirol.conſ.62.in fine
conſ.88.n.26.27.Vueſembec.conſ.23.n.49. Carol.
Auto.Pute.conſ.vuico poſt conſ.Sforzie a uu.53. ad
nu.63.Burgos de Paz.conſ.5.u.7.Burſa.conſ. 249.
n.2.Mainard.dee.19.num 4.verſ.conciliatio autem
lib.4.vbi ſic dicit in Francia aduerſa arreſta cõ-
ciliari.Mantiea de tacitis & ambiguis eonuent.libr.
12.tit.24.ſub uum.14. verſ.ſimiliter etiam vol. 1.
Cancer.late variar.reſol.l.1.capit.3. uum.17.& lib.
3.capit.15. a num 65.ad n. 78. Molfeſ.in conſuet.
Neapol.p.3.de ſucceſſion. ex teſtam.q.7 per tot.Val-
diuieſo iu add.ad Roder.Suares iu l.quoniam in prio-
ribus in limitat. 4.l.Regni verſ.Secundus caſus eſt
Illuſtriſ.Regens de Corſotto ad couſ. 16.ſui Genito-
ris in feudalibus iu fin.

4 Sed ſi filia † quæ renuntiauerat ante patrem
deceſſerit ſuperſtitibus Nepotibus, qui legitimã
ex propria perſona in bonis aui hæreditarijs pe-
tunt dubitationem res non habet quin eorum le-
gitima æſtimanda ſit ex facultatibus, quæ mor-
tis tempore reperiũtur quia illi ex proprio capi-
te veniunt quãuis dotem a matre acceptam co-
gantur nepotes in ſuam legitimam imputare, eo
minus quo dos importat ex bonis aui pro eorum
legitimo debiro percipiendo Anton. Faber. C.
de pactis libr.2.tit.3. deſin.21. & deſin. 18. & 19.
Cancer.var.reſolut. lib.3.c.15.de renuntiation.n.68.
& ſeq.

Inde eſt vt ſecundum magis probatam ſen-
5 tentiam † cõgrue dotata filia inſpectis patris fa-
cultatibus aſſignationis rempore, non augeatur
dos, ſi tẽpore mortis patris facultates creuerint
ita reiectis contrarijs probant Corſetus Regens in
addit. ad conſilium 16. ſui genitoris in feudal. num.
18.19.relatis pro iſta opinione 52. auctoribus, &
alios.59.autores Affert.Giurb.iu conſuet. Meſſan. c.
3.gl.14.n.14.15.Ceſar. de Graſſ. deciſ.2.nu 21.La-
derch. conſ.35. Mantica de taeit. & ambig. conuen-
tion.lib.12.tit.24.Maſtr.dec.1.nu.15.Caſtil. Sottõ-
maior. controuer. iur. lib.3.cap.2.n.43.late Fouta-
nel de pactis dotal.clauſ.5.gl.8.p.1.vol.2.a n. 8.9.
& ſeq. Ponte conſ.75.n.67.lib.2. Et etiam ſi dica-
tur dotẽ loco legitimæ ſubrogata vt multis pla-
6 cuit,tamen ſi † filio à patre legitimæ portionis
debitum aſſignatum,ſit auctis ex inde bonis, nec
filij legitima augenda ſicut nec diminuenda eſt
bonis paternis forte diminutis,& ſi alij contrariũ
ſenſerint 19. relatis auctorit. firmar Corſet.Regens
d l.n. 16.& 17. hanc cõmune,& magis cõmunẽ
appellat Trentaciuq.var.reſol.tit.de legitima reſ.2.
qui auctoritatibus addit rationes, & contrarijs
ponderatis aduertit aliquos in hoc minus conſtã-
tes fuiſſe Giurb.in dicta gl.14.nu.8.qui refert pluſ-
quam 40. Doctores & n.9. hanc veriorem dicit
cum pluribus præcedentibus,& ſequẽtibus Surd.
conſ.488.Milan.dec.10.uum.64.lib.1.Meno. conſ.
1149.nu. 3.Peregr.couſ.36.a nu.19.& ſeq. Anell.
de Amat.conſ.46.nu.5. Torus in compendio deciſ.
7 ver.legitima competens filiæ.Sic etiam in † dote de
paragio legirime ab initio conſtituta vt auctis
inde facultatibus nec augeatur.Sed conſtitutio-
nis non mortis tempus inſpiciendum ſit exemplo
ſtatuti excludẽtis mulieres ſucceſſione,quas do-
tari iubeat, niſi prorſus Immodica interuenerit
læſio in conſtituta dote tempore eius cõſtitutio-
nis Laderch. conſ. 35. num.15. & ſeq. & Decium
contrarium tenentem reprobat Ruiu.cõſ 56. vol.
3.& Decium. varium, & inconſtantem dicit Al-
ciat.de præſ.regul.1.Gramat. dec. 101. uu. 70. dicit
Decium loqui cõtra communem Anchar.iun. q.
51.libr.1.Surd.couſ.488. n.36.qui contra Simonẽ
de Pretis fuiſſe iudicatum dicit,& Burſat.cõſ 248.
nu.20.quos ſequutus eſt Corſetus Regens ſupra di-
cto num. 19.verſ. ſed contra ſequendo ſuũ genito-
rẽ ibi u.3.Giurb. iu conſuetud.Meſſau.c.3.gl.14. nu.
17.Maſtr.dec.1.n.15.Molfeſi iu conſuetud.Neapol.p.
3.de ſucceſſ.ex teſtam. q.7.per tot. Gaſpar. Baeza iu
tractat.de non melioraudis dotis ratione filiabus c.6.
ex uum.12.& prius cap. 1.nu. 14.verſ. illud tamen
Anton.Faber.in C. de inofficioſ.teſt. lib.3.tit. 19.de-
fiu. 18.& 20.Peregr. couſ.86.per tot.lib.1. qui in
fine ita indicatum refert Fontauell.de pactis dotal.
clauſ.5.gl. 8.p.1.nu.14.15.16.17.vol.1. Ponte cõſ.
75.nu.67.qui refert deciſũ in cauſis Duciſſę No-
ceriæ,& Duciſſæ Andriæ.Et ſi ab iſta diſſenſerint
Caſtrenſ.conſ.73.& conſ.210.lib.1.arbitrando iſto
caſu in inſpiciendum eſſe tempus mortis cũ tũc
perfici dicatur excluſio dotatę,quę à ſtatuto pro-
pter dotem a ſucceſſione excluderetur quem ſe-
quuti ſunt Dec. cõſ.276.Simou.de Pretis conſ.138.
Dec.conſ.54.n. 22.& ſeq.lib.1.Mazol. conſ.39. de
quo alias in Magna Regia Curia tractatũ fuit in-
ter Principem Caſtrileonis, & Sigiſmundum de
Platamone.

Dubitatum tamen fuit ex facto, & quod pro-
8 ponebatur† communem filiã a viuentibus vtrin-
que parentibus congruenter dotatam fuiſſe, qua
propter dote contenta cuicumque ſucceſſioni,tã
paternæ,maternæ,quam auiæ iuramento dotãti-
bus renũtiauerat;parẽtibus inde vita functis ad-
uerſus matris hæredes ab inteſtato, ac commu-
nes fratres,& ſorores inteſtatam portionem, ac
ſucceſſionis concurſum in maternis bonis; pete-
bat ac ideo relaxationem iuramenti,& renuntia-
tionis reſciſſionem enormiſſimæ læſionis præ-
textum.

Idque ex parte filiæ fundari prętenſum eſt,
quoniam ex capite enormiſſimæ læſionis reſcin-
denda veniebat talis renuntiatio, quamuis iura-
ta,quemadmodum in ſuperioribus num.1. firma-
tum eſt.

Læſio autem ita deducebatur quod licet con-
gruẽter potuiſſet dici filia tunc dotata cum cõſe-
quuta fuerit dotes ſcutorum quatuor mille, ta-
9 men quo ad bona materna dicebatur filia † enor-
miſſi-

miſſimę læſâ, & renuntiationem eſſe reſcindendam
cum nihil de maternis bonis habuerit *Carol.*
*Anton. Put. dicto conſ. vnico n.13.*nihil enim no-
cere filiæ debet renuntiatio maternæ ſucceſſio-
nis niſi cum ad dotandam eam aliquid ex mater-
nis bonis erogatum eſt *Anton. Faber. in C. libr. 5.*
tit. 6. defin. 7. ſub n. 19. Dec. conſ. 379. ſub nu. 14. &
10 quamuis † etiam a matre fuerit dos ei conſtitu-
ta, vel ea preſẽte de maternis, & paternis dotari
filiã dictum ſit, tamen a patre tantum profecta
præſumitur dos ſi vires patrimonij patris ſuffi-
ciunt *Afflict. dec. 178. num. 13. Anton. Faber. bene*
in C. de dotis promiſſion. libr. 5. tit. 6. defin. 7. Maſtr.
deciſ. 186. Magon. in Florentin. dec. 18. per tot. Mai-
nard. dec. 21. l. 4. Sola ad conſtit. Saband. tit. de alien.
bonor. minor. mulier. & cæt. gl. 2. nu. 14. 15. Anell. de
Amat. conſ. 54. Peruſ. dec. 21. n. 16. & ſeq. Font. de pa-
ctis dotal. clauſ. 9. gl. 1. a n. 5. & ſeq. qui pluries de-
ciſum refert *Caualc. dec. 8. n. 30. l. 3. Neuizan. conſ.*
16. num. 8. Ancharan. Iun. q. 33. p. 1. Polidor. Ripa
obſeru. 17. n. 9. Giurb. dec. 45 ſub nu. 27. verſ. Imò ſi
de maternis, & in conſuetud. Meſſan. cap. 3. gl. 6. nu.
9. 12. & ſeq. per tot. Burſa. conſ. 215. nu. 3. 4. Turret.
conſ. 2. n. 8. lib. 2. Miſing. obſeru. 85. centur. 6. Menoc.
lib. 3. præſ. 15. Surd. de alimen. tit. 6. q. 15. n. 10. Coſta
11 *de ratione Rate q. 62.* cum † dotandi onus patri
præciſe de iure iniunctum, ſit eiuſque ſit officium
l. fin. C. de dotis promiſſion. l. qui liberos ff de ritu nu-
ptiar. Curt. Iun. cõſ. 133. DD. in l. 1. ff. ſolut. matrim.
Alex. n. 30. Iaſon. n. 25. Ripa. nu. 54. Socein. Iun. nu.
157. Oſaſc. dec. 43. nu. 7. Rolan. conſ. 64. nu. 6. vol. 1.
Triuiſ. dec. 22. n. 3. lib. 1. Men. conſ. 33. 238. & 370.
Peruſin. dec. 21. Faebine. lib. 13. controuer. iur. cap.
78. Petr. de Gregor. de dote de paragio. q. 20. num. 5.
Anton. Faber. C. lib. 5. tit. 6. defin. 7. & 10. & lib. 3.
tit. 19. defin. 31. n. 2. in allegatis Sola ad conſtit. Sa-
baud. tit. de alienat. bonor. minor. mulier. & c. gl. 2. n.
14. Fontanel. de pactis dotal. clauſ. 9. gl. 1. n. 10. vol. 2.
Menoc. lib. 3. præſ. 15. n. 6. 7. pleue Giurb. in cõſuetud.
Meſſan. c. 3. gl. 3. p. 1. n. 47. Franc. dec. 215. n. 3. Surd.
12 *conſ. 290. nu. 19.* in tantum † quod vxor interue-
niens in dotis communis filię conſtitutione dici-
tur intercedere veluti fideiuſsor, ac quidquid ex
dicta cauſa ſolnerit a viro eiuſque hæredibus re-
petit *Anton. Faber. in C. lib. 5. tit. 6. defin. 7. ſub n. 2.*
Maſtr. dec. 186. n. 8. Giurb. in conſuet. Meſſan. c. 3. gl.
1. n. 10. gl. 2. n. 6. gl. 3. nu. 47. & gl. 6. n. 1 Barboſ. in l.
1. p. 4. a n. 102. ff. ſol. matr. Surd. conſ. 488 n. 21. (niſi
13 † diſtincte, & certitudinaliter fuerit dotata filia
tam de maternis, quã de paternis, nempe centum
de paternis, & centum de maternis, cum tunc do-
tatio facta cenſeretur etiam de bonis maternis,
Maſtr. dicta dec. 186. numer. 7. Fontanella de pactis
dotal. clauſ. 9. gloſ. 1. numer. 12. volum. 2. Caualcan.
dec. 8. num. 30. p. 3. Peruſin. dec. 21. ſub num. 27.
Neuizan. conſ. 16. ſub n. 8. Burſ. conſ. 215. n. 4. lib. 2.
Miſinger. obſeru. 85. n. 7 Centur. 6. late Giurb. in
conſuetud. Meſſan. c 3. gloſ 6. num. 14. Azeued. l. 8.
num. 7. tit. 9. lib. 5. recompilation.) Ac ideo tunc fi-
14 lia † diceretur vnica dote, nempe a patre tantum
profecta plurium hæreditatum ius ſcilicet pater-
næ maternæ, & cæt. renuntiaſſe, quod fieri nequit
cum tam immodica renuntiantis læſione *Anch.*
conſ. 39. colum. 2. verſ. pondero etiam Soce. conſ. 263.
nu. 4. verſ. præterea facit. vol. 2 Ceci. conſ. 379. n. 14.
in fi. Ruin. conſ. 60. n. 23. vol. 3. Alciat. conſ. 97. nu.
7. Neuizan. conſ. 27. n. 54. verſ. item, & ſi omnia Ce-
fal. conſ. 142. n. 25. Carol. Ant. Pute. in dicto conſ.
vnico. n. 14. qui plures Decij cõſilia ad id adducit La-
nar. conſ. 49. n. 7. Anell. de Amat. conſ. 54. n. 3. Surd.
15 *conſ. 393. num. 42 libr. 3.* Item ex eo † quod filia
de bonis tantum paternis dotata eo caſu cenſe-
tur, ideo non tenet renuntiatio reſpectu bonorũ,
de quibus non fuit dotata nempe maternorum,
eorum enim reſpectu dicitur facta ſine cauſa
renuntiatio, & reſtringitur ob id ad bona paterna
tantum vt late ſcripſit *Dec. conſ. 379. requiſitus nu.*
14. Caſſan. conſ. 69. n. 13. 14. Vrſil. dec. 161. n. 6. &
dec. 179. n. 4. per Molfeſ. in conſuetud. Neap. p. 4.
tit. de renuntiat. quæſt. 17. num. 18. Fontanel. de pa-
ctis dotal. clauſ. 9. gl. 1. a n. 5. & ſeq. Ant. Faber. in
16 *C. lib. 5. tit. 6. defin. 7. ſub nu. 13.* maxime † quia fi-
lia tempore renuntiationis erat minor, quo ca-
ſu etiã iuramento roborata non tenet renuntia-
tio. *Abbas. conſ. 107. vol. 2. Ruin. conſ. 170. num. 23.*
vol. 1. Grammat. conſ. 127. col. 1. & ſeq. in ciuil. Ga-
br. de iure dotium concl. 1. n. 11. Roland. conſ. 7. n. 43.
& ſeq. vol 3. Becci. conſ. 59. num. 6. Molfeſ. in conſuet.
Neapol. p. 4. de renuntiat. q. 1. n. 62. Carol. Pute. d.
conſ. vnico. Fontanel. de pactis dotal. clauſ. 9. gl. vni-
ca p. 2. vol. 2. Caſtill. Sottomaior. controuer. iuris. lib.
3. cap. 2. numer. 28. & ſeq. Eugen. conſ. 29. nu. 42. &
quamuis ſtante iuramento contrarium ſequuti
ſint ſententiam *Bald. conſ. 148. num. 2. lib. 1. Dec.*
conſ. 31. nu. 2. Bero. conſ. 49. num. 5. lib. 1. Crauet.
conſ. 11. nu. 10. Meno. conſ. 196. n. 38. 40. & conſ.
ſequent. num. 48. Mandell. conſ. 11. num. 3. per Puteũ
dicto conſ. vnico num. 48. 49. 50. Fontanell. dicta gl.
vnica par. 2. Tamen in Regno de plano procedit
ſtante diſpoſitione Capituli Regis Caroli 78. cer-
tas in minorum contractibus requirens ſolemni-
tates *Maſtril. dec. 186. num. 19. 20. & ſeq.* Nec iu-
17 ramentũ † obſtat in terminis *c. 78.* Regis Caroli
iuxta textum in Auth. ſacramenta puberum quod
non obſtante iuramento procedit, & iuramenti
viriles tollere poſſe indirete ſtatutũ, dolo extor-
tium eum præſumendo ob non ſeruatas ſolemni-
tates, vt in dicto capitulo *probãt Bart. in l. omnes*
populi nu. 25. in 2. quæſt. 3. quæſt. principal. ff. de iuſt.
& iure Thomas Ferrat. cautel. 16 Barb. conſ. 6. &
conſ. 41. Simon à Monte Santo inter conſ. criminal.
diuerſor. conſ. 154. t. 1. Gabr. conſ. 13. ſub n. 6. & ſeq.
lib. 1. Simoncel. de decreto lib. 3. tit. 8. in ſpec. 18. nu.
165. & ſeq. Crotus in l. nemo poteſt nu 45. & 112.
ff. de legat. 1. & omnes fere noſtrates in dicto c. 78.
firmat. Curt. Iun. conſ. 118. n. 6. lib. 2. Soc. Iun. conſ.
3. vol. 4. Alex. conſ. 151. viſo temate col. penult. n. 3.
volum. 7. vti communem, & veriſſimam ſequitur
Iaſon. in dicta Authen. Sacramenta puberum C.
ſi aduerſ. vend. col. fi. Corn. conſ. 135. colu. 3. & conſ.
121 volum. 1. Maſcar. de probat. concluſ. 1062. nu.
66. vol. 2. Honded. conſ. 45. num. 37. lib. 1. Serafin.
de priuil. iuram. priuil. 74. n. 28. & priuil. 83. n. 79.
80. Muta in conſuetud. Panor. c. 31. n. 38. Carauit. ritu
287. n. 10. vbi dicit, quod ideo in Regno ſæpe
Princeps ſęcularis mittit falcem in meſſem alie-
nam, nempe iuramenti, quia moribus recepta
eſt illa opinio, quod Princeps ſęcularis in iura-

men-

Digitized by Google

mentis habet vim Apoſtolici licet iſta opinio non
ſit vera, de quo etiam *per Gramat. dec. 12. n. 15.*
Pinel. in lrg. 2. C. de reſcindend. vend. p. 3. c. 1. n. 11. Et
quia dictum capitulum ſtatuit ſuper iuramento
ex cauſa rationabili, & præſumendo dolum, &
fraudem, & non directe, ſed indirecte, & prohibē-
do notarios recipere huiuſmodi inſtrumenta, &
ex multis ſcribunt *DD. præciſe Bolognett. in l. omnes*
populi ff. de iuſt. & iure & notat Boniorn. ſuper d. c.
in duobus locis, & ibidē Io. Philippus de Paternione
& Philippus de Michaele ex aliis Seraſin. dictis locis,
& pulchre idem Carauit. in Pragmat. Neap. 1. §. 17.
nu. 6. Rota Lucenſ. apud Magon. deciſ. 13. n. 19. 20.
vbi conſiderat, maxime quando Princeps Secu-
laris diſponit ſuper actu temporali, non ſpiritua-
li *Anton. Padill. in l. 2. C. de reſcinden. vend. nu. 35.*
18 Et † ſtatutum præſumens, & fingens dolum vali-
dum eſſe *firmat Ancharan. conſ. 226. Socc. Sen. cōſ.*
65. vol. 1. Ruin. conſ. 94. n. 9. libr. 1. Socc. Iun. conſ. 3.
lib. 2. Laberten. de contract. gl. 8. nu. 9. & 97. Bal. cōſ.
213. lib. 2. Barbaz. conſ. 70. lib. 3. Abbas conſ. 71. lib.
19 *1.* Item † vbi dolus, ne dum verus, ſed etiam à
lege præſumptus adeſt nihil operatur iuramētū
Anchar. conſ. 338. Cuman. conſ. 180. Gabr. conſ. 13.
num. 7. lib. 1.

Quibus non refragentibus contrarium in oc-
20 currenti caſu diximus † in quo verius omnis ceſ-
ſabat difficultas, quia filia non poterat dici læſa
reſpectu maternæ ſucceſſionis, ſeu eiuſdem legi-
timę ergo penitus ceſſabat renuntiationis reſciſ-
ſio, & Iuramenti relaxatio. Etenim dos à paren-
tibus conſtituta ſatis vltra paternam, ac mater-
nam legitimam, & etiā ſucceſſionem matris in-
teſtatam eſſe conſtabat inſpectis facultatibus,
& filiorum numero, proinde non poterat filia
aliquam fundare læſionem, nec reſpectu paternę,
nec reſpectu maternæ legitimæ.

Reſpectu ſucceſſionis maternę res euidens vi-
21 detur, quia † aut dicimus quod quando pater, &
mater ſimul, & inſolidum conſtituunt dotes filiæ
de bonis paternis, & maternis, quod tunc intelli-
gantur obligati æque principaliter, & quilibet te-
netur pro dimidia quam opinionem *probant Ca-*
ſtrenſ. conſ. 372. in princip. lib. 1. Socc. cōſ. 291. libr.
2. & conſ. 5. a. n. 15. l. 4. Ruin. in l. 1 n. 158. cōſ. 101.
n. 15. l. 1. Gom. l. Tauri 50. n. 25. Baeza de nō melio-
rand. filiabus cap. 10. nu. 37. & n. 44. Palaci. Ruuios.
in repetition. rubricæ de donat. inter vir. & vxor. §.
49. n. 5. Mattienſ. l. 3. tit. 9. lib. 5. ordinamen. glo. 7. n.
7. Azeued. l. 8. tit. 9. lib. 5. ordinam. n. 16. per Barboſ.
in l. 1. p. 4. n. 103. verſ. ſed his non obſtantibus ff. ſol.
matr. (quod vere dubiū redditur ex dictis ſupra *n.*
12.) & tunc clare nulla cadit læſio, cum dos pro
paterna, & materna legitima ſatis ſuperque ſuf-
22 ficiens fuerit, aut † ſi volumus dicere, quod tota
dos à patre profecta ſit, & tunc, quia non ſimpli-
citer dedit dotem, ſed ſimul, & ſemel in eodem
actu congrue dotando filiā etiam, habita ratio-
ne ad bona materna, voluit quod filia mater-
nam ſucceſſionem renuntiaret, reſpectu, & fauo-
re aliorum fratruum, & ſororum conſentiente
matre, cui fit renuntiatio, & tunc dicta renun-
tiatio, valet, & filia non poteſt regreſſum habere
ſuper dictis bonis maternis renuntiatis *dixit Ca-*
priol. in l. fin. num. 96. C. de pactis vbi cautelam dat
quod cum filia parentum hæreditati renuntiat,
quod parentes ſint præſentes Beneuerū eſt quod
ſi filia habita dote à patre renuntiaret bonis pa-
ternis, maternis, fraternis, & ſororijs, & alijs, &
dos non eſſet ſufficiens, neque congruo habito
reſpectu ad tot hęreditates, tunc ratione ænor-
mis læſionis poſſet pro renuntiationis reſciſſione
relaxationem à iuramento petere, vt in ſuperio-
23 ribus latius firmatū eſt. Sed ſi dos † eſſet cōgrua,
etiā reſpectu bonorū maternorū cum tunc nulla
læſio poteſt cōſiderari per conſequens fruſtrato-
ria redderetur iuramēti relaxatio *ita habetur per*
Dec. conſ. 180. n. 1. 2. & ſeq. conſ. 379. nu. 14. verſic.
Sed ex æquitate, vbi dicit, quod quia dos non aſcē-
debat ad legitimam pro bonis paternis, & fuerūt
renūtiata bona materna, fraterna, & auita vtriuſ-
que ſexus non poteſt negari quin fuerit enormi-
ter læſa filia, *& ita conſuluit Petr. de Anchar.*
conſ. 39. vbi quando pro vna dote vix ſufficienti
legitimæ vnius hæreditatis renuntiantur plures
ſucceſſiones, & hoc eſt etiam quod ſentit *Vrſill.*
ad Afflit. dec. 179. n. 3. 4. vbi dicit quod quādo pa-
ter dotat de bonis paternis, & maternis, ſi filia
conſenſit, & renuntiat, tunc ſibi in maternis præ-
iudicat, & ceſſat diſpoſitio *l. fin. C. de dotis promiſ-*
ſion. etiam quod fuiſſet pater ſoluendo, ad quod
allegat *Crauet. conſ. 84. n. 4. & 9. & Dec. conſ. 379.*
24 *& 181. quod vere eſt* 180. cum ergo in † caſu iſto
attentis ne dum paternis bonis, & habito reſpe-
ctu ad legitimam paternam, & maternam, (quod
ſatis eſſet) verum etiam, & ad totam ſucceſſio-
nem, filia dotes ſatis vltra conſequuta fuerit fru-
ſtra dictum fuit aduerſus renūtiationem per eam
peti relaxationem à iuramento, nec reſciſſione
venit infringenda renuntiatio, quæ renuntiatio-
25 nes communiter hodie fiunt. Et † iudices non eſ-
ſe debent faciles ad renuntiationum huiuſmodi
reſciſſionem, ſi quidem renuntiationis remedium
Salubre multum iudicatum eſt ad ſedandas con-
trouerſias inter filias, & parentes, ac etiam inter
fratres, & ſorores *Capic. dec. 159. num. 46. circa fi-*
nem Carol. Anton. Pute. in conſil. vnico à num. 28.
poſt conſil. Sforz. Odd. impreſ. Fontanel. de pact. dotal.
clauſ. 9. gloſ. vnica par. 1. num. 35. proinde *num. 37.*
26 in dubio † quod renuntiatio ſit valida, & ſubſti-
neatur iudicandum eſſe dicit *ex Put. num. 57.* Ex
quibus abſoluti fuerunt per M. R. C. hæredes V. I.
D. Tubioli Benſati ab Impetitione Don Anna
Paterno de Anno 1611.

SVMMARIVM.

1 *Mater in filiorum tutela cæteris tutoribus præter-*
quam teſtamentarijs præfertur.
Item præfertur auo, & auiæ n. 2.
Item præfertur auo paterno n. 3.
4 *Matre ignorante an valeat datio alterius tutoris, &*
quid matre in mora exiſtente num. 5. 6. 7. 8. &
ſequent.
7 *Mater dicitur in mora eſſe, ſi ſtat per quatuor men-*
ſes, & non petat ad filiorum tutelam admitti, niſi
ex aliqua iuſta cauſa detineatur, & n. 8.
9 *Mater ſi dixerit velle nubere, vel ſi contraxerit ſpō-*
ſalia

Digitized by Google

ſalia de futuro ſi tamen ad domum viri non fuerit traducta, vel cognita, ou tutelam filiorum amittat, ne dum delatam, ſed etiam deferendam & nu. 10.

10 *Mater ſi dixerit velle nubere, vel contraxerit ſponſalia de futuro ſi a matrimonio ſe abſtineat, tutelam filiorum delatam recuperat, vel admittitur ad non delatam, niſi interim pupillo alius fuiſſet decretus tutor n. 11.*

12 *Mater per tranſitum ad ſecundas nuptias ipſo iure amittit tutelam etiam teſtamentariam.*

13 *Mater per tranſitum ad ſecundas nuptias non amittit tutelam filiorum ſi Principis diſpenſatione, vel teſtatoris diſpoſitione contrarium promiſſum ſit, & n. 14.*

15 *Mater, quæ ad ſecunda tranſit vota an mortuo ſecundo viro tutelam filiorum recuperet iam delatā vel admittatur ad nondum delatam, & quid re integra, & n. 16. 17. 18. 19. 20.*

21 *Mater ſi ſit in mora ab lapſum quatuor menſium in petenda filiorum tutela an re integra poſſit moram purgare.*

22 *Mater an debeat citari poſt lapſum quatrimeſtris temporis vt dicatur in mora conſtituta, & alius poſſit pupillo decerni tutor. & n. 23.*

24 *Mater quando re integra dicatur petere tutelam filiorum.*

25 *Mater ſi expreſſe tutelam filiorum renunciauerit, non poteſt amplius ad illam redire, nec ei competit reſtitutio aduerſus expreſſam huiuſmodi renunciationem.*

26 *De renūciatione expreſſa tutela per matrem facta, debet plene conſtare iudici, vt ad dationem alterius tutoris pupillo deueniatur.*

27 *Renuntiatio tutelæ filiorum facta per matrem, vt preiudicet, ei oportet quod acceptetur, & in actis reducatur, & fiat coram iudicem pro tribunali. num. 28.*

29 *Tutor legitimus, non datiuus dandus eſt matre negligente, vel renuntiante filiorum tutelam.*

ARGVMENTVM.

Matre ignorante, vel non citata, an poſſit filijs dari tutor, vel ea in mora exiſtente moram pugnare poſſit.

RESOLVTIO XXIV.

1 IVſtiniani cōſtitutione cautum eſt †
matrē filiorū tutelam ſubeuntem
cæteris quibuſcunique tutoribus
anteferri, legitimis etiā, & datiuis
poſt poſitis; præter quā teſtamē-
tarijs. *Auth. matri, & auiæ C. quādo*
mulier. tutel. offici fungi poſſ. Honded. conſ. 88. n. 38.
2 *lib. 1. & omnes infra citandi.* Itē præfertur † auo,
& auię, ex eo quod mater prior in ordine conſti-
tuta eſt in *dict. Authen.* vbi *gl.* notat *verb. ſecundū*
ordinem Abbas & Dec. in cap. ex parte de appella-
tion. Corn. conſ. 136. nu. 3. volumine. 3. Afflict. deciſ.
231. num. 2. 3. Surd. deciſ. 106. num. 14 & conſ. 428.
num. 2. Ceſal. conſ. 248. num. 25. Rota Romana deciſ.
668. num. 2. in fine p. 1. t. 2. apud Farinac. Maſtrill.
dec. 6. num. 5. Caſtil. deciſ. 80. n. 3. 7. & ſequ. Paſcal.
de viribus patr. poteſt. par 3. cap. 10. Ponte dec. 20.
vbi in baliatu matrem præferri dicit etiā exiſtēte
auo paterno *Frāc. dec. 10. Gab. cōſ. 29. & conſ. 27.*
n. 14. l. 2. vbi quod etiam præfertur patris ipſius
3 auiæ, & mater præfertur † auo paterno, vel ma-
terno *Gl. ibidem. & Bart. n. 6.* ſicut præfertur in hæ-
reditate *Pariſ. ibi in addit. liter. A. & liter. C.* vbi
citat *Barbaci. conſ. 11. lib. 4. Bar. conſ. 11. libr. 3. Bald.*
conſ. 224. lib. 1. Corn. conſ. 101. n. 6. lib. 3. Afflict.
dec. 231. Surd. d. dec. 206. nu. 14. & conſ. 428. n. 2.
ex Gabr. conſ. 29. num. 4. 5. 12. & 28. lib. 2. Honded.
conſ. 88. n. 13. lib. 1. Montan. de tutel. cap. 15. nu. 46.
Peregr. dec Padue 28. nu. 6. Torus in compend. dec.
ver. Mater. in tutela Galter. in praxi tutel. par. 1. in
princ. n. 18. & de auo materno nō eſſe dubium *di-*
xit. Gabr. dict. conſ. 27. n. 13. & generaliter de auis
Montan. d. cap. 15. nu. 24. & 39. Muta in conſuetud.
Panor. 50. n. 10. vbi inter alios citat. noſtrates Caual.
de tutor n. 183.
4 Opiniones fuerunt inter antiquos † an matre
ignorante valeat datio alterius tutoris, & *Gl. in*
d. Authen. matr. & auiæ. tenet quod ſic ex *l. ſi vt*
proponis C. de confirm and. tutor. Cōtraria fuit opi-
nio quod non valeat *Gloſ. in l. tutor ſi petitus ff. de*
tutor. & curator. datis Dinus in d. Auth. reſpōdens
ad d. l. ſi vt proponis, quod loquitur in teſtamenta-
rio confirmato.
5 *Odoffred.* vero diſtinguit † aut mater fuit in mo-
ra, & preſertur datiuus, non ſecus *Petr. Iacob. de*
Rauen. & Dyn. in dict. Authen. vbi Bart. numer. 17.
ex mille iuribus Dec. conſ. 16. vbi loquitur de auo
Baldus in d. Authen. Bart. d. l. tutor. & omnes infra
citandi Moroc. conſ. 74. n. 8. Grat. diſcep. 28. n. 16. Et
6 dicit *Salic. in d. Auth.* quod † mater debet eſſe in
notabili mora, & non poni in præcipiti feſtina-
tione.
7 Mora autem dicitur † ſi mater ſtat per quatuor
menſes, & non petat ad tutelam filiorum decer-
ni, & admitti *Bart. dict. num. 17. ex Authen. presby-*
teros C. de epiſc. & Cl. vbi etiam Bart. & Salicet. ni-
ſi ex aliqua iuſta cauſa detineatur *Ang. in d. Au-*
then. matri, & auiæ Dec. conſ. 16. Anan. conſ. 100.
Surd. dec. 106. num. 16. & 24. ex Alexandr. conſ.
109. lib. 3. Idem Surd. conſ. 159. n. 21. vbi quod hęc
mora operatur plus quam expreſſa renunciatio
Bero. conſ. 124. lib. 3. Socc. iun. conſ. 85. lib. 3. Vaſques
de ſucceſſion. lib. 1. §. 1 n. 77. Grat. diſcepta. 28. n.
16. Gutier. de tutel. p. 1. c. 8. nu. 62. & 63. verſ. ſed in
matre Paſcal. de viribus patr. poteſt. p. 3. c. 10. num.
11. Honded. conſ. 23. nu. 19. lib. 2. Montan. de tutel.
capit. 15 num. 40. 48. 49. & ſequent. Caualcan. de tu-
tor. num. 197. & 200. Iacob. de Guid. conſ. 159. num.
15. l. 1. vltim. volum. Muta in conſuetud. Panorm.
50. n. 2. vbi citat Carol. de Siraeui. & Petr. Agliat.
pro Barone Sambuce Moroci conſ. 74. num. 9. 10. &
alij infra.
Et quamuis *Bal. in d. Auth. praſbiteros C. de epi-*
8 *ſcop. & Cler.* dicat † quod Matri non præcluda-
tur vmquam via, vt ad filiorum tutelam admit-
tatur, & dicta *Auth.* procedat in clericis, & quod
ita practicatur *refert. Dec. dict. conſ. 16. in fine* vbi

Carroci. in addition.nu. 6. dicit contrarium non
eſſe admodum tutum, & quod nullum tẽpus cur-
rat matri, probant Surd.dec. 48. nu. 8. ex Bald.in
l.precibus C.de impuber.& alijs ſubſtitut. in l. 2. C.
ad Tertullian. Gutier. de tutel.p.1.c.8.ſub n. 63. Ca-
ualc de tutore n.200.refert. Paſcal.de viribus patr.
poteſta.p.3.c.10.ſub n.11. Tamen Baldum reijciũt
Caualc. Guttier, & Morocius dictis locis.

Dubiũ fuit an matrem poſſit pœnitere, & va-
leat ipſa morã purgare; de quo multipliciter poſ-
9 ſet dubitari, primo in ſpecie quando † mater di-
xit velle nubere, vel ſi contraxit ſponſalia de futu-
ro, ſi tamen ad domũ viri non fuerit traducta,
vel cognita, aliqui renuerunt quod tunc amittit
tutelam, etiam delatam, & multo magis deferen-
dam Bart. Aretin. & Dec.per Carroc.dec.129.n. 7.
8.& alios refert Sances de matrim.lib.7.diſput.88.
n.5.6.Gutier. de tutel.c.9.ſub n.4.verſ.contraria ta-
men.p.1.refert Munnos de Eſcobar de ratiocin. c. 6.
ſub n.3.Bero.q.66.Miſinger.cent.3.obſer.83.n.3.Io.
Paul.Galter.in prax. tutelar.p.2.rubr.5.ſub n. 15.
Affl.dec.357. Boer.dec. 266.n.5.& ita ſemper te-
nuiſſe legendo, & conſulendo Iacob. de Guid.conſ.
159.n.7.32.& 34.lib. 1. vltimar. voluntat.
10 Contrarium quod † requiratur nupſiſſe cum ef-
fectu, & quod ideo cõtractis ſponſalibus, ſi a ma-
trimonio abſtineat eam poſſit penitere, & tutelã
recuperare, vel ad eam admitti non delatam re
integra, æquiorem, veriorem, & magis commu-
nem, & in conſulendo, & iudicando dixit Salicet.
in d. Authen. Sacramentum col.2. ſub n.3.verſ. iſtud
mihi. C.quãdo mulier.tut.offic. Afflict. & Boer.dictis
locis, & in conſtitut. honorem, & ex Silua nupt.lib.
2.nu.50 & alijs dicit deciſum Vin.opin.535.nu.19.
Mona de tutel.c.15.n.77.& 78.Greg.Lopes l.5.tit.
16.p.6.gl. 1.verbo caſado Sances de matrim.lib.7.
diſput. 88.n.5.& 6. Conuerſan. de tutel. ad tit. qui
teſtam.tut. dar.n.41.& in tit. de curat. n. 9 .Ceſal.
conſ.549.n.119.Burſ conſ.210.n. 17. Menoch. de
arbitr. caſu 151.n.7.& conſ. 380 n. 25. Muta in
conſuetud.Panor.50.n.9.vbi reijcit Sebaſt. in con-
ſuetud. Aluern.c.45.& dicit ſequi Corſet. ibi Mun-
nos de eſcobar. de ratiocin. c.6.n. 3. Surd. conſ.175.
n.29.qui remittit, ad Aſcan. Clemen. de patr. pote-
ſtat.c.4.n. 33. Caualcan.de tutor.n.184.& 307.&
n.321.322.Scott. conſ.t.2.fol. 326. Maraut.in l. is
poteſt.n. 203.ff. de acquirend.hæred.Coſta de re in-
tegra diſt.10.n.6.7.& ſeq. Gutier. de tutel. p.1.c.8.
n.92.& lacicis c.9.nu.2.& ſeq.n.26.verſ.cõtrariam
in fine Piguer.dec.166.n.2.Paſcal. de viribus patr.
poteſt. p. 3. cap.10.nu.32.vbi remiſſiue, niſi mater
11 † ſpõſalibus contractis, vel teſtans velle ſe nube-
re, alius tutor cum effectum pupillo datus fuiſſet,
nam tunc per mulierem mutato conſilio, ſi non
nubat, tutelam non recuperat ſecundum Bald. &
alios quos refert, & ſequitur Baeza de decima tu-
tor præſt.c.4.nu. 52. Gutier. de tutel. p.1.c.9.n. 3.
Tiraq.ceſſan.cauſa limit.12.n.10.Io. Paul.Galter. in
praxi tutelar.p.2.rub.5.ſub n.15.
12 Secundo in ſpecie quando † mater ad ſecundas
nuptia conuolauit, per quas ipſo iure amittit tu-
telam etiam teſtamentariam §. propterea in Au-
then.vt ſine prohibit. Authentica Sacramentum C.
quãdo mul.tut.offic.fung.poſſ.Cor.cõſ.113.col.3.verſ.
nam licet ſit communis vol.4.& conſ. 132.num. 7.
vol.2.Montan. de tutel.cap.36.n.39.Vin. dec.364.
num.7.Bero. quæſt.66.num.5.Sances de matrimon.
lib.7. diſput.88.n. 4.8.& 10.Surd.conſ. 175.n. 29.
lib.2. dec.106.Fariuac.dec. 201.n.5.Paſcal. de viri-
bus patri.poteſt.par.3.c.10. Maſtril.dec.6.num. 35.
Greg. Lopes l. 5.verbo Saccar. tit.16.part.6.Giurb.
dec. 109.n. 2. Burſat. conſ. 189.n.72.conſ. 210.n.
16. Gutier. de tutel. p.1.cap.9.num. 10. Molfeſ. in
conſuetud.Neap.p 3.de ſucceſſion.ex teſtamen.q.26.
num.1.Gomes l.14.Tauri num.11.verſ.item adde
Tellius Fernandes l.6.Taur.num. 30.& 31. Baeza
de decim. tutor.c.4. num. 51. Olanus in concordia
litter. M.nu. 25. Molin.lib.1.de primogen.c. 9.n.49.
Padil.in l.fideicommiſſum.nu.8. de fideicommiſſum
Matthieuſ.lib.5. recompilation. tit. 1.l.3. gloſ.2.nu.
9.Spino. de teſtamen.gloſ.29. principal. num. 9. &
10. Gratian. diſceptat. 219 num. 10. Ioann. Paulus
Galterius in praxi tutelari p.2.rubr.5.n.15.in princ.
Fontanel.de pactis nuptial. clauſ.5.gloſ.8.p.2.num.
8. & ſeq.vol.2. Ant.Faber.in C. lib.5.tit.21.quan-
do mulier. tut.offici fungi poſſ.defi.2. Munnos de ra-
13 tiocin. c.6.nu.2.Niſi ex † Principis particulari di-
ſpenſatione contrarium prouiſum ſit, vt mater
ad ſecundas tranſiens nuptias tutelam retineat
Ruin. conſ.125.lib.5. Crauet.conſ.18. num. 1.conſ.
193.n.14.Neniz. in Silua.Nuptial. lib.2.n. 52. Gu-
tier. de tutel. p.1.c. 9.n. 18.Io.Paul. Galter.in pra-
xi tutelar.p.2.rubr.5.ſub n.15. Munnos de eſcobar.
de ratioc.c. 6. ſub n.3.Menoc.de arbitrar. caſu 151.
14 n.9. vel † teſtator ſua particulari, & expreſſa (non
autem tacita) prouiſione ſtatuerit, quod non ob-
ſtãte conuolatione, vtique mater tutelam filiorũ
nõ amitteret, quia ea fiducia quam maritus de il-
la habuit quamuis ea tranſeunte ad ſecundas nu-
ptias ſuſpitionem purgat Bald.in cap.ex parte M.
num.2.de appellation.& ibidem Franc.in 3. notab.
Gozadin.conſ. 18. Neurzan.dict.lib.2.n. 50. Ioan.
de Garron. in Auth.iiſdem ad finem C.de ſecund.nu-
ptij Mattienſ.lib.5.recompilacion. tit.1. l.3. gl.2.nu.
9. Sances.de matrim. lib. 7.diſput. 88.n.9.Io.Paul.
Galter.in praxi tutelar.p.2.rubr. 5.ſub n.15. quam-
uis contrariũ dicere attentauerint Ruin. conſ. 87.
n.4.& 10.vol.5.Gomes in l.14.Taur. n. 11.
15 Quid dicendum an † ea effecta vidua, & mor-
tuo ſecundo viro recuperet tutelam, & vna fuit
opinio quod mater effecta vidua recuperet tute-
lam Cynus, Salicet.in d. Auth.matri, & auiæ Alex.
ibi in addit. ad Bar.n.15.liter. E.& in l. ſciant.C. de
legitim.hæred. Speculat.de tutor.§.nunc dicendum
verſ.quid ſi mater.Gramat.dec.34.n.10.Ang. in d.
Authen.Matri & auiæ vbi Aloiſ.de leo Faber.in d.
Authen.Sacramentum C. quando mulier tut. offici.
fung. poſſ. Aſcan.clemen.de patr. poteſt.d.c.4.n. 39.
Surd.d.dec.106.n.2.vbi aduertit quod Speculator
loquitur re integra vt infra Gl.in l.adeo de acquir.
rer.domin.Iacob.de Guid.d.conſ.159.nu. 17.& 25.
16 vol.1.vlt.volunt.Contraria † aliorum fuit opinio
quod matrimonio reiterato, etiam ſi viduetur
mater non recuperet filiorum tutelam, ne dum
ſuſceptam, ſed etiam ſuſcipiendam, & numquam
delatam, quia in ea ratio ſuſpitionis durat do-
nec viuit Surd.dec.106.n.11.14.15. 20.& ſeq. ex
plurib.Tiraq.ceſſ.cauſa lim.12.n.8.9.Ruin.& Bero.
per

Digitized by Google

per Menoc.conſ.278.nu.15.Boer.d.dec.266.Peregr.
conſ.78.nu.15.lib.1. Fab.de Anna conſ. 50. n. 16.
17.lib. 1. vbi loquitur de baliatu Bertrand.Marſil.
& alij per Viui.dec.462.n.5.6.vbi refert Abbatem
dicentem quod Gl.in d.l.adeo non reperitur Mon-
tan.de tutel.c. 15.nu. 77.ex Mſinger.d. obſeru. 83.
centur 3.Marant.in repet.l.bis poteſt n.233. Piguer.
dec.166. Marta de ſucceſſ.legal.p.2.quæſt.4. art. 3.
n. 25. Coſta de re integra. diſt.10.a nu.1.ad num.4.
Muta in conſuetud.Panor.50.n.25.Grat. diſcep.5.n.
36. 37 vol.1.Conuerſan.de tutel. in tit.qui teſt.tut.
17 §.1.n. 43.ſed in ſumma † opinio vera eſt quod
re integra mater vidua tutelam recuperet, ſcili-
cet ſi non adhuc fuiſſet,filijs de tutore per iudicẽ
prouiſum Speculator in tit.de tutor.§.nunc dicẽdum
verſ.quid ſi mater num.8. Ang.in Authen.matri, &
auiæ C. quando mulier tutel.offici Gramat. dec.34.n.
10.10. Faber.in Authen.Sacramentum C.eod.tit.alij
per Surd.d.dec.106.n.2.& ſeq.& conſ 175. nu. 29.
Coſta de re integra diſt.10.d n.4 & ſeq.Io.Paul.Gal-
ter.in praxi tutela.p.2.rubr.5. ſub nu.15.16.Gutier.
de tutel.p.1.c.16 ſub n.68.verſ. vbi n.& c. 9. num.
26.Fontanel.de pactis nuptial.clauſ 5.gl.8.p. 11.n.
10 dum allegat. Gutier. dict.loco Alex. in additio.
ad Bart.in l.ſciant. C.ad Tertullian. Marant. in re-
pet.l.is poteſt un.253.ff.de acquirend.hæred.Paſcal.
de viribus patr.poteſtas.p.3.c.10.n.31.qui remittit
ad Surd.d.dec.106.Fab. de Anna d.cõſ.50.n.16.17.
l.1.Ceſal.conſ.423.n.13.qui allegat ſpeculatore d.lo-
co, & fere omnes ſuperius citati pro contraria
18 opinione in hoc conueniunt ſecus ſi mortuo †
ſecundo viro pupillis iam datus eſſet alius tutor,
& ſic res non adhuc eſſet integra, vel alium ha-
buiſſent ab initio pupilli contutorem, quia tunc
non recuperat tutelam filiorum primi matrimo-
nij,vt omnes ſupra proxime citati dicunt,& Boer.
dec.266 n.4 Marant.in repetit.l is poteſt.n. 203.ff
de acquir. hæredit. Molfeſ.in conſuetud.Neap.p.3.de
ſucceſſion. ex teſtamento q. 26.n.3.& ſeq. quamuis
19 alij † contrarium firment(pro vt ſemper euenit)
quod etiam re integra,nec ad filiorum tutelam
admittatur vidua Cinus in Authen.matr.& auiæ n.
8. q.fin Hip. de Marſil.in repet.l.etiã ſi reditus verſ.
patet etiam hoc n.6 ff.de q.Manſuer.in praxi tit. de
tutor.verſ.Item ſi mater habẽs tutelam Mſinger.cen-
tur.3.obſeruat.83.un. 2. Piguer.dec.166.Viui. dec.
462.n.5.qui dicit contrariam ſententiam eſſe ali-
quo modo veram.
20 Alijs demum placuit † tunc matrem viduam ad
filiorum primi matrimonij tutelam admittendã
(re integra ſcilicet) quando nõ inueniretur alius
tutor,vel haberi non poſſit,& in ſubſidium tantũ
Salicet.in Authen.Sacramentum ſub n. 5. verſ.ter-
tio inducit.C.quando mulier.tutel. offici fungi poſſeſſ.
Boer.dec.266.Surd.d.dec.106.num.11.& ſeq.Mol-
feſ.in conſuetud. Neapol p.3.de ſucceſſion.ex teſtam.
q.26 ſub n.7.Gutier. de tutel.p.1.cap.9.ſub num.26.
verſ.quid ergo tenendum Greg. Lopez in l.5.tit. 16.
p.6.in gl.ſacar los mocos in verſ.quid autem ſi mater
Baeza de decima tutor præſtar.c.4 ſub nu. 52.ibi &
an recuperare poſſit etiam Conuerſan.de tutel.in tit.
qui teſtam. tutor.dar.poſſ.§.1.nu.44.Ricci collectan.
1065.verſ. ſublimita hoc Alber. in Auth.matri,&
auiæ.n.11.Mſinger.cent.3.obſeruat.83.Morot.conſ.
74.n.7.Peregr.conſ.78.n.15.lib.1.Montan.de tutel.
c.15.ſub n. 77. Fab. de Anna conſ. 50.n.16.& 17.
lib.1. Coſta de re integra diſt.10. n.4. Io.Paul.Gal-
ter.in praxi tutel.p.2.rubr.5.ſub n.15.
21 Tertio principaliter † quid quando mater vi-
dua eſt in mora poſt lapſum temporis quattuor
menſium & Alexandr. in conſ. 161. libr.5 vbi ad-
ditio dixit,quod poſſit purgare morã, quod maxi-
me re integra ſcilicet alio tutore nõ dato admit-
tit Iaſon. conſ.53 l.3.Caſtill.dec.80. n. 58.qui dicit
ita intelligi Bolognin.in addit. ad Ioann.de Anania
conſ.100.& omnia iura præfigentia tempus qua-
tuor menſium de quibus per Montan. de tutor. c.
15.n.49.Viui.dec.462.n.1.Contrarium tamen
quod non poſſit purgare moram niſi ex legitima
cauſa firmant.Viui.opiu.535. & dec.462.vbi dicit
deciſum,& allegat Berrett.conſ.218.teſtantem de
magis communi & Gabr.conſ.27.n.39.lib.2.& ita
dicit procedere Alex. & Iaſon. ex Gabr. de tutel.
concluſ. 1.quando adeſt legitima cauſa. Honded.
conſ.23.nu.27.& ſeq.lib.2.Bero.conſ.124. ſub n. 3.
lib.3.Paſcal.de viribus patr.poteſt.p.3.c.10.nu. 11.
12.& ſeq.vbi ſi maxime fuerit per iudicem pro-
uiſum pupillo de alio tutore.
22 Declarat tamen † Bar.in d.Auth.matri. & auiæ
n.17. C.quando mulier tutel. offici, quod oportet
iudicem bene cognoſcere de mora ipſius matris,
ideo mater debet citari, & ſi apparebit eam eſſe
negligentẽ, iudex dabit alium alias non valeret
datus a iudice, & credit hoc eſſe æquum, & dicit
quod hoc non bene practicant refert Surd.d.deciſ.
106.n.5.16.vbi citat ſemetipſum. conſ.159.n.16.&
21.Dec.d.conſ.16.in fin. Muta in conſuetud. Panor.
50.n.3.quod mater debeat citari allegati. Alex.
d.conſ.161.ſub nu. 4.& Porc. concluſ. 43. ver,.93.
Alex. conſ.109.nu.2.libr.3.Gratian.diſceptat. 28.
n.16.Moroct. conſ.74.n.10.Paſcal. de viribus patr.
poteſt.p 3.cap.10.n.12.
23 Pro tuenda tamen veritate ego dico † aduertẽ-
dũ eſſe ad præfatam Bartoli declarationem,nam
Alexander conſ 161. num 4.& 5.lib.5.dicit quod
quãtumuis Bartolus dum in dicta Authentica re-
quirit citationem matris reprehendatur a non-
nullis,vt per Bal.ibi & etiam ipſemet Bart.in d.l.tu-
tor ſi petitus ff. de tut.& curat.dat. ab ijs, & in l. le-
gitimos de legitimi tutel.& in l.qui haberc §. quodli-
bet ff.de tut.perfectus diſtinxerit quod datur alius
ex inquiſitione, & tunc quia requiritur cauſæ co-
gnitio debet citari legitimus aut ſine inquiſitione,
& tunc ſecus d.§. quodlibet. Tamẽ veritas videtur
quod debet narrari in iudicio quod ad dationem
alterius tutoris deuenitur ſtante mora matris,
eiuſque negligentia, eo modo quo dicit Bart. in
d.l.tutor & non requiritur alia cognitio, vel pro-
batio per dictam l. tutor.& ita videtur velle Odof-
fred.& Cin.in d. Auth.matr.& auiæ q. 6. vbi dicũt
quod valebit datio,matre exiſtente ſi iudex ſciuit
matrem exiſtere, & quod mater fuit negligens in
petenda tutela, ita etiam videtur tenere Salic. ibi
fortius dixit Guid.de ſuparia,quem ſequitur Ioan.
And.ad ſpeculatorẽ de tutor.§ nũc dicendũ quod ad
hoc vt valeat datio tutoris datiui in præiudcium
alterius legitimi tutoris puta matris requiritur
quod ille tutor legitimus ſciuerit aliũ petere tute-

lam quia patientia, & ſcientia ſibi nocēt ſecus ſi
ignorauit,& plus etiam requiritur ſecūdum *An-*
gelum in dicta Authent. Scilicet quod debeat li-
quere iudici quādo dat tutorem, quod mater ſeu
legitimus tutor fuerit negligens in aſſumenda tu-
tela,vel faciendo prouideri de tutore, Hactenus,
hæc dicit *Alex. Bero. qui Alexandrum nec affert*
conſ.124.nu.14.lib.3.& Alexandrum videntur ſe-
quuti Montan. de tutel.c.16.n.5.Moroci conſ.74. n.
10.& ita voluit.Muta in conſuetud. Panhorm. cap.
50.num.2.

24 Re integra matrem † ad tutelæ admiſſio-
nem,& petitionem venire in propoſito dicimus,
dum tamen tutelaris cędula alterius tutoris dā-
di in actis recepta,& regiſtrata non ſit,quia tunc
actus iudiciatius dicitur perfectus *vt notatur in c.*
quoniā cōtra de probationibus, quāuis cædula tute-
laris fuiſſet ſignata, ſeu decretata per iudicem
vt fuit reſolutū in M.R.C.inter Eliſabettā Boetti
Matrem,& Annam auiam paternam pupilli.

25 Quarto principaliter quæritur quid † quando
mater expreſſe renuntiauit: Tutelæ renuntiatio
operatur quod non poſſit amplius ad illam redi-
re *Sur.dec.106.an.16.ad fi.* vbi idem dicit de renū-
tiatione tacita *Muta in conſuetud.Panor.50 n.25.*
latiſſime Iacob.de Guid.conſ.159.vol. 1. vltim. vol.
vbi quod neque competit reſtitutio,quia non po-
teſt dici læſa,& citat *Speculatorem d. §.nunc dicē-*
dum verſ.quid ſi mater Bald. & Salicet. in authen.
*Sacramētū C.quando mulier.tutel. offic.*vbi dicit idē
quod non reſtituitur *Cin.in d.authen.matri,& auia*
n.9.Bal. in §.nos autem inſtit.de attilian.tutor. Soce.
Iun.conſ.85.n.16.lib.3. Honded.conſ. 23. n. 20.l.2.
ex l.quæritur §.penultim. Moroc.conſ.74.n.6.Coſta
de re integra diſt.10.n.3.& Silueſtr.in §.interdum n.
16. Inſtit.de curator. dicit quod ſi mater accedit
ad iudicem, receptior eſt opinio,quod nō poteſt
pœnitere,& *Iacob.de Guid.*dicit tāto fortius hoc
procedere,ſi mater tutelam non acceperat, quia
tanto facilius admittitur *ex Bartol. in l. ſi quis ſub*
conditione ff.de teſt.tut. Quidquid ſentire videan-
tur *Morroc.dict.conſ. 74. num. 7. & Fab. de Anna*
conſ.50.n.16.lib. 1.

26 De tali tamen † matris expreſſa renuntiatio-
ne tutelę plene probandum eſt, nec ſufficit quo-
quomodo liquere iudici etenim *Alex. in d. conſ.*
*161.l.5.*nō loquitur de renūtiatione expreſſa tu-
telę,ſed de tacita per lapsū quatrimeſtris tēporis.

27 Item quod talis † renunciatio, vt præiudicet
oporteat quod accepretur,& quod etiam ſcriba-
tur in actis *ita Menoc. conſ.380. n. 26.27.preciſe in*
tertia rei penſione l.4.per text.qui loquitur in excuſa-
tion.in l.ſcire oport.§.multa,& §.oport. ff.de excuſa-
28 *tion.tutor.*ac etiam † quod talis renuntiatio fiat
coram iudice pro tribunali *Menoc.d. loco per dicta*
iura,& dicit *tex.in d.§.multa* quod debet ad iudicē
accedere,*& gl.ibi lit. R.* ſupplet, quod non debet
iudex accedere ad eam *per l.2.§.ſi præſes ff. quis*
*ord.in bon.poſſeſſ.ſeru.*quod de cōſuetudine nō ſer-
uari videmus; cū propter decus muliebre, quaſi
quocumque actu quo iudicis auctoritas exigitur
ad Domum mulieris accedit iudex.

Demum abſoluendo materiam notandum eſt
29 †quod matre negligente deueniendū eſt ad legi-
timum non datiuū tutorem *Bar.in d. Auth. matri,*
*& auiæ,nu.17.*Item quando renuntiat *Gabr. conſ.*
27.l.1 Ruin. Bero.conſ.124.nu. 12.19.& ſeq.lib.1.
& q.familiar.66.n.5.Surd.dec.106.n.6 conſ.159.n.
8.conſ.175.n.29.Bar.& Salic. in d. Auth. Sacra-
mentum. C.quando mulier tut.offici.fung.poſſ. Grat.
diſcept.28 n.18.& 19.vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio pupillaris expreſſa in totum etiam à legitima matrem de medio exiſtentem excluſit.*

2 *Pupillaris tacita in vulgari comprehenſa ab integra ſucceſſione pupilli matrem de medio exiſtentē non excludit,niſi ex coniecturis contrarium colligatur.*

3 *Subſtitutus ex tacita pupillari an ad ſucceſſionem impuberis admittatur ſi mater pupilli in medio exiſtens ab huiuſmodi ſucceſſione abſtineat.*

4 *Auiæ materna, vel paternæ eadem ratio eſt quæ matris in medio exiſtentis,matre prædefuncta, tā in pupillari mere tacita, quam in compendioſa verbis communibus comprehenſa.*

5 *Subſtituto compendioſa,facta à pagano filio impuberi verbis communibus,an omni tēpore ſit fideicōmiſſaria,vel pupillaris infra pubertatis tempora ad excludendum matrem de medio & n.6.7.& 8.quid ſtantibus coniecturis n. 11.12.cū plus ſeq.*

9 *An excludat etiam à legitima matrem de medio exiſtentem.& n.10.*

12 *Compendioſa verbis communibus infra tempora pubertatis matrem de medio exiſtentem prorſus excludit, quando pupillo alius eiuſdem frater, vel ſoror ſubſtituta eſt & n.13.14.*

13 *Quid in alijs deſcendentibus teſtatoris ſubſtitutis.*

15 *Subſtitutio pupillaris tacita,& in vulgari cōtenta, matrem de medio excludit, cum alij teſtatoris filij ſubſtituti ſint.*

16 *Mater de medio an à filij impuberis luctuoſa hæreditate excludatur per extraneū ſecundo loco ſubſtitutum, quando per compendioſam verbis communibus primo loco alius teſtatoris filius, & frater impuberis eidem fuerit ſubſtitutus, & ſucceſſionis tempore præmortuus, vel incapax reperiretur & n.17.*

18 *Compendioſa verbis communibus infra tempora pubertatis matrem de medio exiſtentem omnino excludit,cum frater,vel ſoror ipſius teſtatoris impuberi ſubſtituta eſt,& n.19.20.*

21 *Compēdioſa verbis communibus matrem excludit de medio quando ad Inuicem plures filij impuberes ſubſtituti ſunt.*

22 *Clauſula omni meliori modo,in compendioſa verbis communibus excludit matrem de medio.*

23 *Clauſula omni meliori modo idem operatur in compendioſa quod expreſſa verba vulgariter,pupillariter,& per fideicommiſſum.*

24 *Compendioſa verbis communibus, & cum verbis vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum matrem omnino excluditur.*

25 *Compendioſa cum expreſſa temporum & ætatū denumeratione, vt puta ſi filius meus in pupillari ætate deceſſerit, vel poſtea quandocūque infra tēpora pubertatis matrē de medio prorſus excludit.*

AR-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Compendioſa ſubſtitutio verbis communibus facta à pagano filio tunc impuberi in pupillari decedente, an ſit omni tempore fideicommiſſaria fauore matris, vel eam de medio exiſtentem omnino, etiam à legitimę portionis debito excludat.

RESOLVTIO XXV.

1 Expreſſæ pupillaris † ſubſtitutionis fauor ille eſt, vt etiam à petitione legitimæ pupilli matrē excludat integre, & pupillariter ſubſtituū directe admittat, nec teſtamenti inofficioſi querelam pertimeſcat, nā & ſi pupilli teſtamentum ſit, a patre tamen factum eſſe de plano procedit, cum nullum ius nullaque ratio ſuppetat matrem pupilli, & teſtatoris coniugem hæredem à viro inſtituēdam eſſe *l. Papinianus §. ſed nec impuberi ff. de inofficioſ. teſtamen. l. Lucius ff. de vulgar. & pupillar. & l. precibus C. de impuber. & alijs ſubſtitut. c. 1. & c. ſi pater de teſtamen. in 6. Doctores in l. 2. & in l. centurio ff. de vulg. Ripa ibi nu. 44. qui Bald. Corn. & alios allegat. Dec. in d. l. precibus in 5. notabil. Barthol. conſ. 54. libr. 2. in princip. Anan. conſ. 66. col. 3. verſ. ſed ijs non obſtantibus Gomes var. reſol. t. 1. c. 4. num. 7. verſ. ſed ijs non obſtātibus Guid. Pap. dec. 533. Socc. in l. 2. ff. de vulgar. Capra de regul. iur. rubr. de ſubſtitut. pupillar. n. 103. 104. & ſeq. Zaſius de ſubſtitut. pupil. cap. 2. verſ. 6. effectus Ladercb. Imol. conſ. 31. nu. 16. Couar. in c. Raynutius §. 5. nu. 3. & 6. de teſtam. Vim. dec. 397. n. 14. Bertrand. conſ. 65. n. 4. lib. 2. conſ. 13. vol. 3. conſ. 22. vol. 6. Bald. conſ. 28. n. 2. verſ. ſuper ſecundo lib. 2. conſ. 494. in fin. lib. 4. conſ. 418. libr. 5. Pariſ. conſ. 108. n. 4 lib. 3. conſ. 41. n. 22. lib. 2. Griuell. dec. Dolan. 41. n. 37. & ſeq. Emanuel à Coſta in d. c. ſi pater p. 2. verb. ſuperſtite matre n. 9. Rum. conſ. 109. n. 4. lib. 2. Surd. conſ. 212. n. 1. & dec. 273. n. 3. Afflict. deciſ. 310. Crotus conſ. 379. in fi. vol. 3. Crau. conſ. 525. n. 3. conſ. 836. n. 4. Ponte conſ. 61. n. 68. lib. 1. Rota Rom. dec. 373. n. 2. in recollectis per Farinac. p. 2. t. 3. Mandel. conſ. 277. n. 2. Decian. conſ. 53. num. 17. lib. 4. Menoch. conſ. 362. n. 42. lib. 4. praeſ. 39. nu. 11. Fab. Turret. conſ. 5. n. 25. vol. 1. Facch. lib. 4. controuer. iuris c. 42. in princip. Eugen. conſ. 12. n. 47. Rog. conſ. 44. num. 16. Vaſq. de ſucceſſion. progreſſ. §. 15. n. 57. Paul. Emil. Gallus de except. tit. 4. except. 19. a n. 20. 21. & ſeq. p. 2. Molfeſ. in conſuetud. Neapol. t. 1 p. 1. cap. 3. n. 15. Rota Romana dec. 495. n. 1. apud Ludouiſium Mazol. conſ. 55. nu. 15. Caſtr. conſ. 375. num. 2. 3. lib. 1. conſ. 18. n. 2. in fin. lib. 2. Alciat. conſ. 170. l. 9. ſeu 53. n. 15. l. 9. Alex. conſ. 45. col. 4. lib. 1. Dec. conſ. 212. in fine Ceſal. conſ. 529. n. 5. & 50. conſ. 524. num. 58. 63. in fi. & per tot. Socc. conſ. 23. verſ. 8. lib. 1. Peregr. conſ. 31. num. 14. vol. 2. & de fideicomm. ar. 34. ſub nu. 39 Roland. conſ. 69. nu. 19. lib. 1. Celſ. Vgon. conſ. 42. n. 11. Mol. de iuſtit. & iure diſp. 184. t. 1. n. 18. Maut. de coniect. vlt. vol. l. 2. t. 14. n. 21. & l. 5. t. 8. Ceual. comm. contra comm. q. 70. n. 1. Card. Tuſc. concl. 820. n. 56 litter. S. Sforz. Odd. de compendioſ. in prelud. q penul. p. 3. effect. 3. Greg. Lopes l. 7. tit. 5. p. 5. Gl. verbo del mozo. Burſat. conſ. 373. ante num. 1. Intrigl. de ſubſtit. centur. 1. quaeſt. 90. num. 1. Anton. Faber. C. de impub. & alijs ſubſtit. lib 6. tit. 8. defin. 1. & defin. 18.* vbi idem putat facta ſubſtitutione cum verbis vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, de quo infra *n. 24.*

2 At ſi ex pupillari † mere tacita ſuccedatur (vt vocant) ideſt ex ea quæ in vulgari ſubſtitutione ex mente comprehendi expeditum eſt, & quæ tantum ex mera coniectura mentis teſtatoris reſultat, mater de medio exiſtens ad integram impuberis filij luctuoſam hæreditatem, ſucceſſionēque admittitur. & eidem ſalua eſt pupilli inteſtata ſucceſſio, niſi contraria patris voluntas ex cōiecturis non oſcuris, nec improbabilius colligatur *l. fi. C. de inſtit. & ſubſtitut. l. præcibus C. de impuber. Barthol. in l. 2 n. 32. ff. de vulg. Federic de Senis conſ. 42. in fine Cald. conſ. 356. alias 27. de teſtam. Anan. conſ. 69. col. 3. verſ. ſecundo eſt aduertendum Dec. conſ. 332. Paul. de Caſtro conſ. 172. n. 2. verſ. non ſic lib. 1. Roland. conſ. 69. n. 22. & 36 lib. 1. Alex. cōſ. 51. nu. 18. verſ. ad tertium lib. 7. Gomes var. reſolut. tom. 1. cap. 4. nu. 8. Surd. conſ. 212. num. 7. lib. 2. Emanuel a Coſta in cap. ſi pater p. 2. verb. ſuperſtite n. 13. Afflict. dec. 38. n. 3. 5. & dec. 310. n. 23. Tiraquel de priuil. pie cauſe priuil. 69. in princ. Teſaur. dec. 200. n. 6. 10. Craſſ. §. ſubſtit. q. 30. n. 4. & q. 31. Couarr. in c. Raynut. §. 4. n. 6. Ceſal. conſ. 529. n. 53. Cuiacc. lib. 12. obſeru. 27. ad fin. Burſat. conſ. 373. num. 11. Ceual. commun. contra commun. quaeſt. 70. num. 1. Decian. conſ. 53. num. 8. lib. 4. Card. Tuſch. concl. 820. nu. 7. 11. & ſeq. litter. S. Vaſques de ſucceſſ. progreſſ. §. 11. num. 18. §. 15. n. 104. & 16. in princip. Menoch. lib. 4. praeſ. 39. conſ 427. nu. 19. lib. 5. Sforz. Odd. in prælud. compendioſ. p. 3. q. 7. effect. 3. n. 5. Mol. de iuſt. & iure t. 1. diſput. 184. n. 19. 21. Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 5. tit. 15. in princip. Paſcal. de viribus patr. poteſtat. p. 1. c. 9. n. 18. Trentacin. de ſubſtit. p. 1. cap. 12. nu. 1. & 5. Facch. in controuer. iuris lib. 4. cap. 40 Hondcd. conſ. 75. nu. 37. Intrigliol. de ſubſtit. centur. 1. q. 92. per tot. Petr. de Gregor. in Sintagmat. iuris p. 3. lib. 42. c. 19. num. 3. Roger. conſ. 12. num. 11. Ant. Fab. C. de impub. & alijs ſubſtit. lib. 6. t. 8. defin. 1 & defin. 4. Paul. Emil. Gallus de except. tit. 4. except. 19. p. 2. a n. 32. 33. & ſeq. Mangil. de imputation. q 200. n. 5.*

3 Qui † *ex Baldo* notabiliter firmat procul dubio ſubſtitutum excludi licet mater abſtineat, nec hæreditatē huiuſmodi impuberis filij agnoſcat, quoniam ceſſat ſubſtantia, hoc eſt teſtatoris voluntas.

Concluſū tamen extitit in infraſcripta facti cō-
4 tingentia, in qua † auia materna (defuncta iam matre) cum ſubſtituris ad impuberis nepotis ſucceſſionem cōcurrebat, idem in auia, quod in matre ad excluſionē pupillariter ſubſtituti ſtatuēdum eſſe quoniam de auiæ ſiue maternæ, ſiue paternę eadem ratio habenda eſt quæ de matre tā tam in pupillari mere tacita, quam in compen-

dioſa verbis communibus contenta, ſi mater ante filium impuberẽ deceſſerit, quia prædefuncta matre inteſtati nepotis ſucceſſio, ex qua legitimæ portioni debitũ proficiſcitur, ad auiam deuolueretur cui non minus conſuli æquum eſt, nè præter iacturam amiſſi nepotis totius quoque patrimonij quod in luctuoſa hæreditate eſt damnum ſentiat Bart. in l. 2. & in l. centurio n. 29. ff. de vulg. & pupill. Crauet. conſ. 141. nu. 6. Paul. Emil. Gallus de except. tit. 4. except. 19. p. 2. ſub n. 34. & 50. Graſſ. §. ſubſtit. q. 33. Mant. de cõiect. vlt. volun. l. 1. tit. 14. n. 21. Menoc. præſump. 36. in fin. præſump. 39. ſub n. 90. in fin. l. 4. Pereg. de fideicomm. art. 34. ſub n. 40. Trentacin. de ſubſt. p. 1. cap. 12. num. 8. Ceuall. commun. contra commun. quæſt. 70. nu. 3. Mainard. dec. 25. nu. 5. Anton. Faber. C. de in Puber. lib. 6. tit. 8. defi. 3. Soce. Sen. in l. ſi cognatis n. 38. ff. de rebus dubijs. Sforz. Odd. de cõpend. p. 3. q. 7. n. 8. Bal. de ſubſtit. in materiæ compendioſe ſub n. 23. Intrigliol. de ſubſtitut. cent. 1. q. 95. Grat. diſcep. 407. n. 5. Gabr. conſ. 113. n. 6. libr. 2. cum qua domini de Magna Regia Curia ſine difficultate tranſierunt.

Controuerſũ vero, & ſatis dubiũ conſiſtere viſũ fuit in eo, de quo in Magna Regia Curia orta fuit quæſtio inter D. Heliſabettam de Maio, & Gambacurta auiam maternam Don Ioannis de Maio impuberis nepotis defuncti, & Donnam Vincentiam de Maio, & Monteleone, & Catherinam de Maio, & Blaſio in compẽdioſa verbis communibus pupillo a patre ſubſtitutas.

5 An compendioſa † verbis communibus facta à pagano filio tũc impuberi, & in pupillari ætate decedente matrem omnino excludat de medio exiſtentem, (& pari ratione auiam, vt iam firmatum eſt) Et fauore matris frequentius, & procliuius complurimi auctores concludere videntur adeo, vt hãc vt magis probatã ſententiam amplectendã exiſtimarint, quod vtique huiuſmodi cõpendioſa verbis communibus pupillarem infra tempora pubertatis non contineat, ſed quod ſit omni tempore fideicommiſſaria deductionẽ legitime, & Trebelianice, & hanc probarunt Gloſ. in l. centurio ff. de vulg. Bart. ibi n. 28. Rom. n. 58. Galiaul. n. 81. 377. & 771. Loazes in addit. num. 379. Gl. in l. precibus C. de impuber. ibi Bar. Bal. n. 41. in fi. Cinus col. pen. Gugliel. de Cuneo n. 73. Rainer. de Forliuio in addit. n. 72. Odoffred. Petr. de Bellap. Ang. n. 5. Alber. n. 119. Fulgoſ. n. 33. Iacob. nu. 15. Dec. n. 19. vbi de communi teſtatur Mantua n. 84. Bart. in l. ſi arogator col. pen. ff. de adotion. Bal. in l. iam hoc iure n. 13. ff. de vulg. & ibi Barbac. in addit. Port. in §. fi. inſt. de pupil. vbi Vigl. Stefan. Bal. Miſinger. & Aret. vbi citat Dnũ Iacobum de Rauenna, Iacobũ de Arena, & Florianum, Io. de Platea in §. qua ratione n. 30. inſt. de pupil. Zãcus in l. hæredes mei §. cũ ita n. 966 ff. ad Trebel. vbi hanc magis cõmmunẽ eſſe dicit. gl. in c. 1. de teſt. in 6. & in c. Raynutius in verbo ſubſtitutionis de teſt. vbi Innoc. Hoſt. Archid. & Anch. n. 32. Oldrad. conſ. 90. Bart. conſ. 22. n. 1. conſ. 33. n. 1. conſ. 54. num. 5. lib. 1. Bald. conſ. 12. n. 1. lib. 2. conſ. 392. n. 1. lib. 4. conſ. 175. n. 5. 7. libr. 5. & de compendioſa n. 23. Ang. conſ. 13. n. 13. conſ. 107. conſ. 125. conſ. 151. n. 2. Fulgoſ. cõſ. 33. col. 1. Anan. conſ. 79. n. 1. Aret. conſ. 154. & conſ. 158. & de teſtam. Gl. 10. n. 25. & ſeq. Butr. conſ. 53. n. 1. Caſtrenſ. conſ. 147. viſo teſtamento num. 2. lib. 1. vbi dicit hanc eſſe magis receptam ſententiam. Zabarell. conſ. 39. in princ. Signorol. conſ. 107. nu. 24. & 28. Corn. conſ. 180. num. 1. lib. 1. conſ. 95. nu. 7. conſ. 117. n. 7. lib. 2. vbi dicit Doctores maioris auctoritatis hanc ſequi opinionem conſ. 93. n. 4. conſ. 322. n. 11. lib. 3. Bero. conſ. 45. num. 8. conſ. 123. n. 5. conſ. 125. n. 8. lib. 2. vbi plures teſtantes de communi opinione refert Rub. Alex. conſ. 105. Euer. conſ. 133. Pancir. cõſ. 88. n. 12. conſ. 183. n. 5. Auct. Damnatus in addit. ad cõſ. Alexand. 12. lib. 3. Celſus Vgon. conſ. 41. numer. 12. Berretta conſil. 98. Crauett. conſil. 141. numer. 6. Dec. conſ. 82. lib. 3. & conſ. 53. copioſe lib. 4. Ceſal. conſ. 429. n. 116 & ſeq. lib. 3. Burſ. conſ. 8. n. 39. vbi refert hanc veriorem opinionem communiorem, & æquiorem eſſe plures teſtantes ad n. 65. & conſ. 327. lib. 3. cuius Hieronymus vala eſt auctor & conſ. 373. num. 1. Menoc. cõſ. 144. qui dicit hanc magis communem eſſe, & n. 16. plures tollit, qui pro contraria adducuntur opinione (ſed contra dictum conſilium Menoc. deciſum refert Fuſar. de fideicommiſſ. q. 242. ſub n. 1.) Idem Menoch conſ. 362. n. 1. dicit hanc eſſe magis communem opinionem conſ. 551. vbi late de veritate iſtius opinionis diſputat, & ad contraria fundamenta reſpondendo vltra 70. auctores refert hanc tenuiſſe, & magis cõmunẽ affirmat & l. 4. præſ. 56. Sforz Odd. conſ. 58. n. 20. Gabr. conſ. 113. lib. 2. Maluaſ. conſ. 15. n. 26. 27. & 33. Franciſ. Capiliſt. conſ. 58. n. 21. & ſeq. Pract. Papienſ. inform. libel. qua agitur ex ſubſtitutione in verbo cõpendioſa. n. 1. Capra comm. opin. verbo ſubſtit. col. pen. Roland. de compend. n. 23. Villalong. comm. opin. verbo ſubſtitutio n. 136. vbi dicit communem. Viui. comm. opin. verb. legitima concl. 461. & 852. vbi teſtatur hanc veriorẽ, & æquiorẽ dec. 405. nu. 2. lib. 3. licet cum ea non reſideat n. 3. Gomes var. reſol. de teſt. c. 7. in fi. Alſi. Alu. in ſpeculo Romanorum Pontificũ. c. 69. n. 40. & ſeq. Craſſ. § ſubſtitut. q. 74. Intrig. de ſubſt. cent. 3. q. 21. n. 62. Gallus de excep. tit. 4. except. 22. n. 98. p. 2. Afflict. dec. 367. vbi dicit ita in ſupremo cõſilio cõmuni omnium voto iudicatũ fuiſſe. Teſaur. dec. 200. n. 4. qui dicit ſepius ſeruatũ, & pro hac opinione iudicaſſe Caualc. dec. 300. n. 2. p. 4. qui dicit crebriorem. & dec. 4. lib. 3. Torus in cõpend. dec. verbo ſubſt. cõpendioſa, & in verſ. Mater non aliter Carroc. dec. 29. n. 22. 23. Spinol. de teſtam. Gl. 23. n. 18. & 19. Mainardus dec. Toloſ. 25. & 26. lib. 5 Marta de ſucceſ. legal. p. 2. q. 3. art. 7. per tot. qui n. 17. dicit hanc ſententiam fauore matris in omni foro receptã licet n. 16. cẽſeat in puncto iuris veriorem opinionẽ cõtra matrẽ eſſe Io. Papon. in arreſt. lib. 20. tit. 3. arreſt. 6. plures refert Peregr. de fideicom. ar. 34. n. 39. Ruſtic. de liber. an cõd. poſit. lib. 1. c. 2. n. 9. Trentac. de ſubſt. p. 4. c. 11. n. 8.

6 Qui enim hãc firmat, † ad id potiſſimum leuioribus quibuſdã nituntur fundamẽtis, quorũ nè videar relator late perpẽſa videndaq. remitto ad Fuſarium de fideicommiſſ. dicta q. 242. a n. 3. ad n. 16. qui octo ſubdit Philip. Maſſin. in repet. l. precibus a nu. 555 & ſeq. Marta de ſucceſſion. legal. p. 2. q. 3. art. 7. Griuel. dec. Dolan. 41. n. 8. 9. 10. & 11. Sforz. Odd. de compendioſ. p. 5. art. 3 num. 15. & ſequent.

Burſ.

Digitized by Google

Burſ.plenè conſ.327. lib.3. Decian.conſ.53.lib.4.

7 Alia contraria eſt opinio,† quod in compendioſa communibus verbis conſtituta, matre, vel auia etiam in medio exiſtente directa pupillaris infra tempora pubertatis contineatur ad matris excluſionem, etiam à legitima,& poſtea ſit fideicommiſſaria, quæ ſane opinio verior,& receptior eſt, ſi eam rectè tum auctoritatibus, tum etiam eiuſdem robuſtiſſimis fundamentis intueamur, cum qua etiam cenſuit Magna Curia, ex l. precibus, vbi Gloſ.C.de impub.& alijs ſubſtit. Glo.magna in fin.inſt.de pupil. Iacob. de Arena in rubr. C.de inſtit.& ſubſtit. Ang. in l.centurio, nu.5.ff.de vulgar. Aretin.num.13.Paul de Caſtro n.7. Imol num.23. Alexandr.num.77.85.& 90.Iaſon.n.49. Lanfranc. de Orian.n.36.Zaſi.n.30. Claud. de Seiſello num.30. Ripa num.120.Galiaul.n.193.Claud.Aquenſ.n.30. Soccin.Iun.num.266.Alciat.n.81.Bolognett.n.230. ad num.243.qui ad partes examinat, & dicit hãc eſſe veriorem,magis communem,& in omni loco amplectendam, & quod male tenuit Afflict.& Conſiliarij Neapolitani in dicta deciſ. 367. imò firmat quod ſi dicta quęſtio nouiter occurreret in Regno Neapolis, illa deciſio Afflicti non ſeruaretur, tamquam fundata in falſa cauſa, & quod opinio contra Afflictum eſt magis cõmunis, naturalis, & hominum voluntati conſona, & licet antiquitus contraria opinio fuiſſet æſtimata cõmunis, hodie tamen iſta eſt omnino communis, imò quod pro ea ſi caſus occurreret,ipſe intrepidè iudicaret, & conſuleret. Salic.in l.precib. n 42. C.de impub.& alijs ſubſtit. Faber. ib. Fulgoſ.nu.17. Iacob. de ſancto Seuer.nu.16. Franciſc. de Rampon. n.15.Caſtrenſ.n.14.Curt.nu.26.Alex.nu.11.& 19. Iaſon.n.15.verſ.tu tene contra Corn.n.73.Sebaſtian. Sapta num.36.Coras.n.61. Cagnol. n.212.216. vbi referendo Caſtellio. dicit pro iſta opinione traxiſſe totum Collegium,& Senatũ Mediolani, & ipſe dicit ab iſta in iudicando,& conſulendo non eſſe recedendum ſecundũ quam vidiſſe in ardua cauſa iudicatum teſtatur per Excellẽtiſſimum Senatum Sereniſſimi Principis & Ducis Sabaudiæ exiſtentibus in conſilio viris doctiſſimis,& omnibus numeris abſolutis, Caccialup.n.69.Rimin.n.469. Mantua.num.84.& 92. Anton.de Butrio in c.Raynutius n.42.de teſt. Florian. ibidem Anania nu. 62. Abbas n.18.& 20 Zabarella q.36. Imola nu.303. Guglicl. de Benedict. ibidem in materia compendioſa n.45. Bero.n.549.in fine,Couarru.§.9.nu.17. Franc. in c.ſi pater col.48.de teſtam.in 6. Anchar.nu.5.Geminian. Emanuel à Coſta in verbo è contra num.10. & 113.Oldrad.conſ.125.in fine, Bald.conſ.35. n.2. lib.2.conſ.295.num.1.lib.4. Roman.conſ.130.nu.1. Caſtrenſ.conſ.172.num.5.conſ.275. conſ.301.nu 1. lib.1.conſ.249 in fin. lib.2. qui in l. precibus ſic dicit ſæpius conſuluiſſe Comenſ.cõſ.2.col.fi. Zabarel. conſ.60.col.3. Alex.conſ.38.col.1.lib.1.conſ.71.colum.2.lib.2.conſ.12.num.20 conſ.17.num.11.lib.3. conſ.13.& conſ.51.num.4.& 6.lib.7. Bertrand.cõſ. 328.num.1.lib.1.conſ.126.colum 2.eodem vol.conſ. 145.num.2. conſ.277.lib.2.conſ.252. num.6. lib.3. Soccin.ſen.conſ.144.num.1.lib.1. Corn.cõſ.187.col. 2.lib.1.conſ.114.colum.1.conſ.316.col.2.conſ.322. col.2.lib.3.conſ.28.lib.4.Capra.conſ.7.colum.2.cõſ. 16.conſ.141.num.3.conſ.144. Soccin.iun.conſil.94. num.28.vbi de commun.conſ.134.n.37.lib.1.conſ. 27.num.7.lib.3.Curt.iun.conſ.76 num.5.& 8.Ruin. conſ.76.in principio,conſ.193.nu.25.conſ.105. col. penul.lib.2. Rube.Alexan.conſ.52. Pariſ.conſil.73. num.6.lib.3. vbi dicit eſſe communem, Neuzan. conſ.53.num.6. vbi plene Roland. conſ.69. num.6. lib.1.vbi poſt multos aſſerit hanc communem eſſe ſententiam Surd. deciſ.273. vbi dicit hanc magis communem eſſe, & quod in Senatu Mantuano ſemper ſit ſeruata opinio, quæ matrem excludit, & quod in dicta cauſa, de qua in dicta deciſione controuertebatur,atque inde ſemper dicta opinio fuit ſeruata, & approbata, tamquam verior, & magis communis de qua hodie magis nõ dubitatur, & conſ.212.n.2.Rimin.conſ.106.n.18. lib.1. vbi de magis commun. conſ.267.n.2.conſil. 270. num.65.conſ.338.n.8.conſ.543. Io. de Amic. conſ.78.nu.4. Pont.conſ.18.n.8.Pancirol.conſ.155. col.1.& 2.conſ.65.& 183. Rota Ruman.deciſ.373. par.2.tom.3 in recollectis per Farinac.Bertozol.cõſ. 29.col.2.cõſ.20.n.46.in ciuil. Caualcan.dec.1.n.64. dec.4.n.5.6.& 23.dec.8.dec.28.n.60. & 62.par.3. & deciſ.30.n.10. par.4. Tobia Noni.conſ.30.nu.3. conſ.35.num.2. vbi quod ab iſta communi non ſit in conſulendo,& iudicando recedendum,Bardel. conſ.3.num.14.& ſeq.lib.1. Gabr.conſ.130.num.4. conſ.169.num.45. lib.1. vbi dicit hanc eſſe communem, & conſ.120.num.16.lib.2. vbi dicit quod eſt opinio verior,& communiſſima, & nullus dubitare debet, Polidor.Ripa obſeru.51.n.1.Mantua conſ.313.num.4.& ſingular.205.& 210.Anguiſſol. conſ.51.num.1.Borrel.conſ.59.& conſ.99.num.11. Roger.conſ.44.nu 16.vol.1. Cephal.conſ.524. n.27. & ſeq. vbi poſt alios relatos,dicit hanc eſſe communem & veriorem conſ.529.num.51.& cõſ.672. num.14. Menoch conſ.427. num.18. vbi aſſerit eſſe magis receptam ſententiam Hondcd.conſ.75. nu. 36.lib.1. vbi teſtatur hanc veriorem,magis communem,& in practica ſeruari, Peregr.conſ.70.n.1. lib.1.conſ.32.n.27.& ſeq.lib.2. vbi dicit ità interpretes communiter tenere, qui Afflictum reprobat & ſequitur Cagnolum, & Bolognettum præcitato: & conſ.68.num.11.eod. lib.2. & de fideicom. art.34.num. 39. vbi dicit bis contra matrem obtinuiſſe poſt longas allegationes, & concertationes in voce,& in ſcriptis, Aretin.de compendioſ.in fine, Lancellot. Polit.de compend. num.30. vbi dicit hanc veriorem, & communiorem eſſe Paul.Leon. eod.tract.num.404.& 430. & in materia pupillaris num.234. Zaſ. eod.tract. par.5.col.9.num.21.Conſtant.Roger.eod.tract.par.4.num.67. Emanuel Suares in addit.ad Gomes variar.reſol.tom.1, cap.7. in fine, Tiraqu.de legibus connubial.gloſ.5. nu.60. Alciat.lib.10.paregron.iuris cap.9. Capra in ſuis regulis de compend.n.112.& 117. Duran.de arte teſtãd. tit.5.cautel.6.num.2.vbi dicit hanc eſſe veriorem, & magis communem opinionem Vanos. à Vacuna lib.4. declaration.iuris declarat.64. de compend. num.9.& 16.vbi de communi teſtatur Sforz.Odd. de compendioſ.par.5.q.3.tit.de compendioſa à pagano facta art.3. num. 15. vbi plures de communi teſtantes refert, ac etiam magis communi,quam dicit veriorem, & in practica ſeruari, qui tamen

in

in conſ.58. num.20. dicit in tractatu de compendioſa tenuiſſe opinionem pro matre, Guid.Pap. deciſ.521. Mantica bene perpenſus de coniectur. vltimar.volunt.lib.7.tit.3. num. 16. videtur in hanc ſententiam inclinare, & num.17.vbi quod hæc eſt opinio ſine ſcrupulo, & lib.5.tit.8. num.12.& tit. 11.num 14. & deciſ. 367. & in eiuſdem deciſione impreſſa poſt Gratianum diſceptat 407. qui teſtatur in Rota Romana pluries deciſum, Madal. de num.teſt.in teſtamen.requiſ.par.3.cap.3. à nu. 192. ad num.196.Trentacin. de ſubſtit.par.4.cap.11.n.8. vbi dicit eſſe magis communem opinionem, & par.2.cap.16.num.1.& 2.Marc.deciſ. 170. Simon de Pretis de interpetrat. vltimar. volunt. lib. 3.interpetr.1. dub.4 ſolut.10.num. 18.& ſeq. fol. 270. vbi dicit abſque dubio hanc eſſe veriorem,& magis communem opinionem, & dubit.5.ſolution.6. num 69.& conſ.61.num.35.& conſ.10. num.18. Bero.conſ.102.num.3.conſ.125. num.8. lib.2. Fachin. lib.4.controuer.iur.cap.45. & lib.13. cap. 76. Spin. in ſpecul. teſtamentor.tit.de compendioſ.num.21.& Gloſ.23.n.17. Ruſticus de fideicomm. in l.cum auus lib.1.cap.11.num.11.ff.de cond.& demonſtr. Gom. variar.reſol.lib.1.cap 4.num.7.Fuſar.de fideicomm. q.242.num.16. in fine & ſeq. qui ſecundum hanc opinionem fuiſſe Brexiæ iudicatum per binas cõformes aſſerit,& pro hac opinione ſæpius conſuluiſſe dicit Lancellot. Gallia conſ.106. num.40. 60. & 81. Craſſ.§.ſubſtitutio,q.30. num. 3.& melius q. 74.num.3.Card.Tuſc.concluſ.820. num. 22.litt. S. & concl.797. num.20. Intrigl.de ſubſtit. centur.1.q. 90.num.4. Ladercb.Imol.conſ.2.in princ.et per tot. qui dicit quod ſincere ſemper contra matrem iudicaret, & conſ.31.num.15. Cancer.variar.reſol. cap.1.lib.1 de ſubſtit.num.9.Magon.deciſ.144.n.21. Hypol.Riminal.in l.precibus n.472.conſ.270. n.60. vbi quod opinio Bartoli paſſim reijcitur conſ. 746. num.1.2.3.conſ.831.Cran.conſ.701. n.54. & conſil. 521.num.3.conſ.836.& conſ.429. num. 11. Paſcal. de viribus patr.poteſtat. par. 1.cap.9.à nu.17.et ſeq. & num.21.Cenall.commun. contra commun. qu.70. & q.211.Azeued.conſ.15.num.53. Cabal.conſ.90. nu.8.lib.2. Vim.opinio.812.deciſ.397.n.15. et 16. qui dicit hanc opinionem ad excluſionem matris de medio exiſtentis, etiam quo ad legitimam ex compendioſa verbis communibus, eſſe firmiorẽ, & receptiorem,cum non minus expreſſam pupillarem contineat,licet verbis generalibus, & iterũ eſſe tutiorem,atque puriorem,& communiorem dicit, & cõtrariam opinionem fauere matris impiam, & periculoſam ſemper conſulendo, iudicando,atque ſcribendo arbitratus eſt, reprobando deciſionem Sacri Conſilij, de qua per Afflictũ dicta deciſ.367. Maceraten.variar.reſolution. lib. 2. cap.52.num.14. Molfeſ.in conſuetud. Neap. tom. 1. par.4.quæſt.41.num.6.ſeq. & conſ.6 num.37.et 38. in fine eiuſdem voluminis impreſſo, Decian. conſil. 1. num.77.lib.1.conſ.82.lib.3. conſ.53.num. 4. lib. 4. Gonzal.var.quæſt.cap.13. num.9. Gratian. diſcept. 528 num.6.7.26.27.& ſeq. & diſcept.407. num.6. 7.& ſeq.lib.3. qui vtrobique firmat, quod hodie iſta eſt vera, & magis recepta opinio, ſecundum quam paſſim iudicatur, quidquid aliqui in cõtrarium ſenſerint, & quod ita vbique praxis approbat, tàm ſecundum Iuriſtas, quàm Canoniſtas,& tàm in foro exteriore,quàm conſcientiæ, & vbiq; locorum, & in toto orbe terrarum ſeruatur, ac in toto Regno Neapolitano, & Ducatu Sabaudiæ, Oliuer.Beltramin.in addit ad Ludouiſ.dec.Rot.Rom. 495.litt.A.Sebaſtian.de Medicis dec. Rotæ March. 39. qui teſtatur deciſum in Rota pluries, & de magis communi dicit hanc opinionem iuribus auctoritatibus, & rationibus fundari, Vaſqu. de ſucceſſ.progreſſ.lib.2.§ 18.num.59.fol. 224. vbi de magis communi, qui firmat quod alias, licet cõtrauerſa ſit hæc opinio, tamen non rectè,& apud eos non eſt contentione digna,cum iſta opinio ſit ſatis ſolida,fundata,& defenſa, Giurb.dec.11.n.12. Paul.Emil.Gallus de except.tit 4. except.19.par. 2. num.16.& ſeq.& nu.44. Molin.de iuſt. & iure diſp. 184. vbi etiam in foro conſcientiæ hanc eſſe veriorem dicit Grinel deciſ.Senatus Dolan.41.qui teſtatur deciſum in illo Senatu exploſo Afflicto refert Cagnolum,& Bologuettum,quos ſequutus eſt in locis præallegatis, & quoque deciſum aſſerit in Grationopolitano Senatu teſtibus Guid. Pap. & Marc. ſupra allegatis, Pronenzal.in l.precibus C.de impuber.Anton.Fab.C.de impuber.lib.6. tit.8. defin.2.num.7. quam vti veriorem pluribus probaſſe teſtatur in libris coniecturarum ad l. precib. 8. C.de impuber.lib.15.cap.9.n. 10. Ferrer. de ſucceſs.impuber.glo.1.num.87.& ſeq.fol. 14. qui ait, quod poſtquam vidit acutiſſimum,& perſpicaciſſimum Antonium Fabrum apud eum(ſicut apud omnes) non modo paruæ ſed excellentioris extimationis, ne dum inter recentiores, ſed ex primis magiſtris in iuribus interpretãdis authorem, à ſecunda opinione non potuit recedere, ibique alios allegat.

8 Nec in fundamentis † recenſendis huiuſmodi verioris, ſatiſq; probatæ opinionis (quæ etiam expreſſis iuribus nempe l.precibus, C.de impuber. & cap.ſi pater, de teſtam.in 6. conſtituta eſt) nunc verſabor, quoniam ea funditus, ac accuratius perpenſa vidimus poſt alios à Fuſar. dict. qu.242. de fideicommiſſ.à num.17.ad num.26. Lader. Imol. conſ.2.Marta de ſucceſſion. legal.p.2.q.3. art.7. Peregr.conſ.32.à num.28.& ſeq.lib.2.Grinel.deciſ.41. Fachin.lib.4.controuerſ.iur.c.45. Sforz.de compend. par.5.art.3.à num.15.& ſeq. Roland.conſ.69.lib.1. vt nec maiorem lucem, vel ordinem à me requirant.

Adeoque vrget noſtrum principale pronũciatum aduerſus matrem, vt nec † etiam apud nos
9 illa opinio media admittatur, quæ præmiſſa coarctat, ſaltem matri legitimam eo caſu aſſignandam eſſe, reliqua vero in ſubſtitutum tranſire, quam profitentur, Io:de Monteſperello,& Petr.relati per Dec.in l.precibus, num.19. verſ. tenendo, C. de impuber.et alijs ſubſtit.Curt. Inn.n.63. Caccialup. num.79.Maſſin.à num.155.et ſeq. Soccin.ſenior conſ. 250.num.42.lib.1 Rub.Alexand.conſ.5. in fin. Dec. conſ.228.col fi.conſ 643.num.5.in fine, Berrett.conſ. 98.nu.4.qui dicit Mediolanenſem Senatum hanc opinionem ſequutum fuiſſe, Riminal.cõſ.106.n.18. lib.1.Burſ.conſ.317. Cephal.conſ.429. num. 157. et ſeq. Decian.conſ.82.n.41.lib.3.Sforz.Odd.conſ.18. (ſed alique in caſu ſuo concurrebant coniecturæ

conſ.

Digitized by Google

conſ.58.num.21. Menoch. conſ.144. n.15.præſump.
56.num.3.verſ.tertia,lib.4. Durand. de arte teſtand.
tit.5. Caualcan.dec 1.à num.71.ad fin.par.3. qui aſ-
ſerit ſæpius ita iudicatum, & deciſ.4.nu.19.& 32.
& ſeq. qui dicit omnes ita concordare,& late cõ-
probat, atque in fine deciſionis dicit in illa cau-
ſa iudicatum,& deciſ.30. num.1.in fine par. 4. vbi
refert deciſionem Rotæ pro legitima matris, &
nu.18.& ſeq. Intrigl.de ſubſtit.centur.3.q.21 n.38.
qui putat hanc æquiſſimam opinionem, Theſaur.
10 deciſ.200. ſub num. 4. Cum † tutius ſit contrariæ
parti, vti veriori adhærere,firmanti matrem etiã
à legitima excludi, & abſolutè pupillarem conti-
neri in dicta compendioſa, quando quidem cum
vnicum ſit ſucceſſionis ius, non rationabiliter cõ-
cludi viſum eſt,vt pro parte pupillaris,& pro par-
te fideicommiſſaria iudicari debeat,pro qua ſtant
text.in l.precibus, & in cap.ſi pater, & opinionem
ex aduerſo nullo iure fulcitam eſſe cõſtat, ſed ſo-
lum ex capite quadam æquitate à lege nõ infor-
mata fundari, pro qua opinione veriore ſtant,
Hippol.Rimiuald.in l.precibus, num.282.C.de im-
puber. vbi bene Cagnol.num.216.& ſeq. Soccin.iun.
in l.centurio, num.266.ff.de vulg.& pupill. Aquilin.
ibid.in 4.par.num.162. Sforz. Odd.de compend.par.
5.quæſt. 3.tit.de compendioſa à pagano facta art. 3.
num.15. Menoch.conſ.364. num.4. Roland.conſ.69.
num.23.& ſeq.lib.1. Gabr.conſ.169.num.45. lib. 1.
vbi dicit hanc magis communiter receptam, Pe-
regr.conſ.70.num.1.lib.1.conſ.32.n 34.lib. 2 Man
tua conſ.113 num.4. Pancirol.conſ.155. col.1. Ber-
tazol.conſ.29.col.2. Cephal.conſ.524. num.4. Curt.
iun.conſ.86.num.7. Soccin.iun.conſ.94.dub.4.conſ.
132.col.penul.lib.1. Surd.deciſ.273.Mãtica de con-
iect.vltimar.volun.lib.7.tit.3. num.17. Fachin. con-
trouer.iuris lib.4. cap. 42. Simon de Pretis de inter-
pret.vltim.volunt.fol.270. & ſeq.nu.18. Caualcan.
deciſ.4.nu.5.par.3.Trentacin.de ſubſtit.par.4. c.11.
num.8.in fine, Rota Roman. dec.373.par.2. tom.3.
in recollectis per Farin. Molfeſ.conſ.6.num. 37. 38.
poſt tom.1. ſuper conſuetud. Neapol. Anton. Faber.
C.de impub.& alijs ſubſtit.lib.6.tit.8.defin.2. nu.12.
13.ad finem,qui dicit quod æquiſſimum ſanè vide-
tur contrarium temperamentum, ſed à vera, re-
ctaque iuris ratione alienum, & ita deciſum in
illo Senatu teſtatur, Marta de ſucceſſ.legal.par.6.
quæſt.3.art.8.per tot.& num.13. Griuell.dec.Dolan.
41.num.36.& ſeq. Paſcal. de viribus patriæ poteſt.
par.2.cap.9.num.21. ſecundum quam conſuluiſſe
dicit Fuſar.de fideicommiſſ.quæſt.242.nu.28.& ſeq.
Paul.Emil.Gallus de excep.tit.4.excep.19.p.2. n.21.
11 Corroborari præmiſſa magis videbantur † at-
tentis coniecturis ex mente teſtatoris concurrẽ-
tibus (& ſi alioquin, etiam ex nuda iuris propoſi-
tione iam firmata,matrem de medio exiſteotem
excluſam omnino eſſe magis communiter rece-
12 ptum ſit) Primo † ex quo Don Ioanni impuberi
vltimo loco defuncto eiuſdem ſororem D Frãci-
ſcam vtrinque coniunctã ſubſtitutã fuiſſe ex facto
proponebatur, quãdiu igitur in compẽdioſa ver-
bis cõmunibus ſubſtitutus eſt frater, vel ſoror pu-
pilli,& ex liberis teſtatoris, ſiue ex vno tantũ pa-
tris latere,ſiue ex vtroque cõiunctus fratri impu-
beri mater omnino excluditur ex præſũpta teſta-
toris affectione magis erga filios ſubſtitutos,quã
eorũ matrẽ; nemo enim rectè iudicaret magis ſa
uere teſtatorem vxori, quã filio voluiſſe,quia pro-
pter nulla validior,& vehementior coniectura ad
matris excluſionem adhiberi poteſt, quam erga
proprios deſcendentes teſtatoris naturalis affe-
ctio, Bart.in l.precibus num. 14. C.de impuber.&
alijs ſubſtit & Gloſ. magna ibidem communiter re-
cepta, Alexan.in fine, Iaſon.n.20.Dec.col.num.fin.Sa-
pia num.83.Cagnol.n.224.Alex.in l.centurio n.90.
ff.de vulg. Ripa ibi num.137.Galiaula n.386. Bart.
conſ.30.n.1.lib.1.Aug.conſ.151.n.2. Butr.conſ.53.
nu.1.Fulgoſ.conſ.33.in fine, Caſtren.conſ.375. n.3.
lib.1. Capra.conſ.50.num.18. Corn.conſ.316.nu.6.
lib.3.conſ.28.num.3.lib.4.Bero.conſ.45. n.9.conſil.
123.n.6.lib.2. Gratus,conſ.134. nu.39. lib.1. Rub.
conſ.52.nu.2 Soccin.iun.conſ.94.n.29.lib.1. Rumin.
ſen.conſ.144.n.37.lib.3.Crauett.conſ.141.nu.7. vbi
de communi opinione teſtatur Roland.conſ.69.n.28.
lib.1.Tob.Non.conſ.30.n.7.Cephal conſ.524 n.79.
conſ.739.lib.5.Lader b.Imol.conſ.2.n 4. Simon de
Pretis conſ.61.num.38.& de interpret.vltim.volun.
n.21.verſ.alia poteſt, fol.271. Peregr.conſ.32.n.37.
lib.2.& de fideicommiſſ.art.34.nu.39. Menoc.lib.4.
præſump.56.n.14.conſ.144.n.3.& 4 conſ 362. nu.
11. Bardell.conſ.2.num.16.Craſſ.§.ſubſt tutio,q.74.
num.9. qui aſſerit eſſe communem Anton. Faber.
C.de impuber.lib.6.tit.8.defin.4.num.9.& defin.17.
Sforz.Odd.de compend.p.5. quæſt.3. tit. de compen-
dioſa à pagano facta art. 3.num. 26. de communi
quoque teſtans, Marta de ſucceſs. legal.par.2. q.3.
art.7.n.15.& ar.9.n.15.Trentac.de ſubſt.p.4.c.11.
num.10. Griuel.dec.Dolan.41. num.29. Card.Tuſc.
concluſ.820.nu.25. lit. S, Intrigl. de ſubſtit.cent.3.
quæſt.21.num.112.& centur.1. quæſt.92.num.115.
& ſeq.Burſat.conſ.373.nu.2.3.& ſeq. Decian. conſ.
53.num.23.lib.4.Paul. Emil.Gallus de except.tit.4.
except.22.n.106.107. & ſeq.par.2. Gomes.variar.
reſol.tom.1.cap.4.ſub n.10. Theſaur.deciſ.200.n.11.
13 Surd.dec.273 nu.4. vbi † in alijs deſcendentibus
teſtatoris ſubſtitutis prædicta locum habere ad
matris excluſionem firmat Molfeſ. in conſuetud.
Neapol.tom.1.par.4.cap.41. num.8. Molin.de inſt.
& iure diſput.184.ſub num. 21. Multum enim di-
ſtat quod extraneus, vel quod de filijs teſtatoris
ſubſtitutus ſit,prædilectionis namque coniectura
propriè Sobolis ſatis præualet, Scipio Rouit. conſ.
14 76. num.18. Quidquid † in contrarium ſenſerint
Cephal.conſ.429.nu.161.& ſeq. Menoch.conſ.144.
num.23.dicens Bartoli traditionem,& ſequatium
valde dubiam eſſe,quin imò nec ipſemet Bartolus
ſibi conſtet,cum aliter dicat ſentiſſe in l.centurio,
& Oldrad.conſ.99. de iure interrogatus eſſe fidei-
commiſſariam reſpondit, non obſtante, quod te-
ſtator ventrem vxoris ſuæ filio iam inſtituto ſub-
ſtituiſſet, Aquilin.in l.centurio par 4. num. 197.in
fin.ff de vulg. Paul.Leon.de ſubſtit.tit.de vulg.n.114.
Quoniam contra eorum conſilia per conformes
Brexiæ fuiſſe iudicatum dicit Fuſar.de fideicomm.
quæſt.242.num.65.
15 Quod à fortiori † comprobando ita ſtatuen-
dum exiſtimo auctoritate eorum, qui pro cõſtan-
ti poſuerunt etiam per tacitam pupillarem, hoc
eſt mere coniecturatam,& in vulgari contentam,
matrem

Digitized by Google

matrem excludi, cum alijs teſtatoris filij ſubſtituti ſunt, *Bart. in l. 2. num. 44. ff. de vulgar. & pupil. Alex. num. 35. Iaſon. n. 42. Ripa num. 60.* qui de cōmuni teſtatur *Paul. Emil. Gallus de except. tit. 4. except. 19. par. 2. num. 34. Intrigl. de ſubſtit. centur. 1. quæſt. 92. num. 114. Burſ. conſ. 373. num. 4. Ceual. commun. contra commun. quæſt. 70. num. 4. verſ. ſecundo limit. Peregr. conſ. 32. num. 17. lib. 2. Molin. de iuſt. & iure diſput. 184. tom. 1. ſub num. 21. verſ. præterea, Anton. Faber. C. de impuber. lib. 6. tit. 8. defin. 17. Menoch. lib. 4. præſump. 39. n. 77. Craſſ. §. ſubſtitut. quæſt. 31. num. 5. vbi de communi. Surd. deciſ. 273. num. 4. Cephal. conſ. 739. Fuſar. de fideicommiſſ. q. 242. n. 63. Mant. de coniectur. vltimar. volunt. lib. 5. tit. 15. num. 30. & ſeq. Molfeſ. in cōſuetud. Neapol. tom. 1. par. 1. cap. 3. num. 15.* & ſi diuerſe, ſed ſuo marte ſenſerit *Fachin. lib. 4. controuerſ. iuris cap. 41.*

16 Ad ea vero Auiæ patroni reſpondebant, † vt admodum præfata coniectura prædiletionis perſonæ ſubſtitutæ, veluti fratris, vel ſororis pupilli, cui facta fuit ſubſtitutio admittenda eſſet ad excludendam matrem, vxoremque teſtatoris vel auiam de medio exiſtentem, ſi modo ſucceſſionis tempore filij ſubſtituti, & teſtatori prædilecti extent, atque ita ſucceſſibiles ſint (quod non ita eſſe in caſu, de quo quæritur, in quo Donnam Franciſcam teſtatoris filiam, ſororemque Don Ioānis pupilli, & eidem ſubſtitutam præmortuam ſucceſſionis tempore fuiſſe, concorditer firmabatur) Cum nō releuet alios filios, & pupilli fratres, vel ſorores eſſe ſubſtitutas, niſi tempore euenientis ſucceſſionis caſus hi quoque in rerum natura, & ſucceſſibiles exiſtant, quorum intuitu mater ex teſtatoris mente excluderetur, prout ita ex Doctorum mente ponderat, *Menoch. conſ. 551. ſub n. 39. lib. 6.* pro qua etiam opinione æquitas pugnare videtur, nè ceſſante excluſionis cauſa, tempore ſucceſſionis nempe exiſtētia filij teſtatoris ſubſtituti. Mater à luctuoſa filij hæreditate excludatur ab alio extraneo poſt filium ſecūndo gradu ſubſtituto, vt Donna Vincentia, & Catherina actrices erant.

17 Verius tamen eſſe † replicatum fuit per nos, qui ſubſtitutarum partes aduerſus auiam tuebamur, quod cum teſtator ſemel in primo ſubſtitutionis gradu matrem excluſam eſſe voluerit ex ſubſtitutione facta filio impuberi de alia filia, & impuberis ſorore, credibile nō ſit vt de nouo eam vocatam eſſe cēſuerit in præiudicium vltimi ſubſtituti, quantumuis extranei, quamuis ob eam filiam primo gradu ſubſtitutam præmortuam, vel non natam, hæreditas ad ſequentem extraneum ſubſtitutum deuolueretur; Media namque filiæ perſona primo gradu ſubſtitutæ, ad ſubſtitutum huiuſmodi coniecturam voluntatis tranſmittit, vt perpetuo mater de medio exiſtens à quocumq. ſecundo loco poſt filium ſubſtituto penitus repellatur, quod ita Senatum Sabaudiæ iudicaſſe teſtatur Doctiſſimus *Faber, C. de impuber. & alijs ſubſtitution. lib. 6. tit. 8. defin. 17.* cum quo concordat *Ludereb. Imol. conſ. 2. num. 7.* quam ſententiam nō minus veriorem, quam perſpicaciſſimam Domini de Magna Curia exiſtimarunt,

18 Secundo principaliter † elicitur coniectura ad excluſionem matris, ſeu auiæ, quia Catherina, & Donna Vincentia, pupillo Don Ioanni ſecundo loco ſubſtitutæ, Bartholomei teſtatoris erant ſorores, qua propter eadem ratione præſumptæ affectionis teſtatoris ſicut in ſorore, vel fratre pupilli ſubſtitutis ſupra firmatum eſt, mater de medio excluditur per huiuſmodi pupillarem in cōpendioſa verbis ita communibus comprehenſa, *Bart. in l. precibus. num. 13. C. de impuber. Cagnol. num. 244. Alexan. in l. centurio num. 99. ff. de vulg. Ripa num. 137. Bolognett. num. 231. Butr. conſ. 53. in fin. Corn. conſ. 316. conſ. 322. nu. 17. ad med. lib. 3. conſ. 318. col. 3. lib. 4. Bero. conſ. 126. num. 3. lib. 2. Tob. Non. conſ. 30. nu. 8. Decian. conſ. 53. n. 23. lib. 4. Crauet. conſ. 141. num. 7. Hyppol. Rim. conſil. 267. num. 79.* vbi de ſorore ſubſtituta, *Gratian. diſcept. 407. num. 14. 15. & ſeq. Bardellon. conſil. 3. num. 17. Gabr. conſ. 120. num. 15. lib. 2.* quam ſatis probabilem coniecturam in propoſito dicit *Sforz. Odd. conſ. 58. nu. 22.* vbi dicit communem, & neminem diſcrepantem vidiſſe, *& de compendioſ. par. 5. q. 3. tit. de compendioſa facta à pagano art. 3. num. 26. Griuel. deciſ. Dolan. 41. num. 29. Molin. de iuſt. & iure diſput. 184. ſub num. 21. Mantica de coniect. vltim. vol. lib. 7. tit. 15. num. 32. verſ. ſed ſi frater, Menoch. lib. 4. præſump. 39. num. 87. & præſum. 56. n. 17. Pereg. de fideicommiſſ. art. 34. nu. 40. & ſeq. & conſ. 32. n. 33. lib. 2. Intrigl. de ſubſtit. centur. 3. q. 21. n. 113. Paul. Emil. Gallus de exception. tit. 4. except. 22. num. 106. & ſeq. Fuſar. de fideicomm. quæſt. 242. n. 75. & ſeq.* licet videatur cum contraria reſidere, quam vlti-

19 mo loco refert. Nec deſunt † qui etiam in hoc pro matre inſurgentes contrariā defendant ſententiam, cum minus fauorabilem cauſam fratris, vel ſororis teſtatoris ſubſtitutæ quam teſtatoris liberorum ad excluſionem matris credant, iudicantes magis vehementem eſſe coniecturam pro matre ne tam luctuoſa impuberis filij hæreditate priuetur, *ex Bart. in l. 2. num. 44. ff. de vulg. Bald. in l. precibus num. 14. C. de impuber. & alijs ſubſtitut. & conſ. 175. in fine lib. 5. Decius conſ. 315. col. 2. & cōſ. 322. in fine, Crauet. conſ. 141. num. 7. Trentacin. de ſubſtit. par. 4 cap. 11 num. 10. verſ. 3. Anton. Faber. C. de impuber. & alijs ſubſtit. lib. 6. tit. 8. defin. 4. n. 10. Paul. Emil. Gallus de except. tit. 4. except. 19. par. 2. num. 37.*

20 Attamen † alia accedente coniectura (vt in propoſito caſu concurrit) Ac conuenientibus tātorum Patruum auctoritatibus hanc firmiorem contra matrem reddi, dicit *Peregr. de fideicomm. dicto art. 34. num. 41. in fi.*

21 Tertio ex quo plures teſtatoris † filij impuberes (vt Don Ioannis & Donna Franciſca) fuerunt per teſtatorem Bartholomeum ad inuicem, & reciproce ſubſtituti, quo etiam fit, vt mater de medio omnino excludatur ex pupillari in compendioſa verbis communibus. *l. Lucius, ff. de vulg. & pup. Dec. in l. in teſtamento col. 2 C. de teſtam. militis. Curt. Iun. in l. 2. n. 11. C. de impuber. Corn. conſ. 16. in fin. & conſ. 142. col. 2. lib. 4. Pariſ. conſ. 36. n. 35. li. 2. Simon de Pretis conſ. 61. num. 30. Menoch. conſil. 362. num. 10. & lib. 4. præſum. 56. num. 24. Burſat. conſ. 373. num. 15.*

Cumque

Cumque hactenus præmiſſis iam ſatisfactum
22 eſſe videretur, ad corroborationem † demú ac-
ceſſit (non minus tamen vtiliter ad fauorem ſub-
ſtitutarum) ponderatio clauſulæ omni meliori
modo in huiuſmodi ſubſtitutionis cõtextu adie-
cta. Proinde matrem de medio omnino excludi
dicebamus. Nam compertum ſatis eſt teſtatorẽ
ex ea clauſula voluiſſe ſubſtitutionem valere iu-
re directo infra tempora pubertatis, quod dire-
ctum ſucceſſionis ius, nullatenus matri de me-
dio exiſtenti conuenit nec expedit, cum mater
deinceps pupilli ſubſtitutis detracto legitimæ, &
Trebellianicæ portionis debito, pupilli hæredi-
tatem reſtituere grauetur, *Peregrin. de fideicomm. art. 34. num. 38. conſ. 32. n. 38. lib. 2. Caualcan. deciſ. 30. num. 12. par. 4. Fuſar. de fideicom. q. 242. n. 134. & 135. Io: de Amic. conſ. 15. Cephal. conſ. 524. nu. 81. & conſ. 423. Menoch. lib. 4. præſum. 56. num. 28. Marta de ſucceſſ. legal. p. 2. q. 3. art. 9. num. 7. & de clauſulis p. 3. clauſ. 36. n. 12. & in compend. Deciſ. to. 5. tit. de ſubſtitut. compend. c. ex coniecturis, verſ. & per clauſulam omni meliori modo, qui refert Rotam Romanam deciſ. 181. num. 6. par. 2. Gratian. diſcept. 407. num. 16. & diſcept. 528. num. 10. Neuiz. conſil. 53. ſub num. 11.*

23 Idemque comprobatur † cum clauſula præ-
dicta omni meliori modo, idem in ſubſtitutione
compendioſa operetur, quod operantur expreſſa
verba vulgariter, pupillatiter, & per fideicõmiſ-
ſum, *ex Simon de Prætis de interpr. vltim. volunt. fol. 127. ſolut. 4. præciſè num. 29. & 30. & fol. 278.*
24 *ſolut. 3. num. 4.* Quamobrem ex † ijs non minus
diſtinctis, quam expreſſis verbis, ne dum genera-
libus, ſed particularibus, pupillatis expreſſa ad
excluſionem matris, in totum etiam à legitima
dicitur in cõmpendioſa contineri, *ex Cagnol. plures referens in l. precibus num. 235. & ſeq. C. de impub. & alijs ſubſtitut. Dec. num. 20. Ladercb. Imol. conſ. 31. n. 15. in fi. Peregr. de fideicom. art. 34. ante num. 23.* in quibus terminis idem conſuluit *conſ. 32. lib. 2. Theſaur. deciſ. 100. num. 7. & 8. Surd. conſil. 212. num. 3. lib. 2. Fuſar. de fideicomm. quæſt. 242. num. 121. Bero. conſ. 127. num. 5 lib. 1. Anton. Fab.*
25 *C. lib. 6. tit. 8. defin. 18.* Idem eſt † vt pari ratione
ſatis ſubſtitutis expedire ad matris excluſionem
conſtitutum eſt, ſi ſubſtitutio cum expreſſa tem-
porum, & ætatum denumeratione teſtamento
ſcripta ſit, vt puta ſi filius meus in pupillari æta-
te deceſſerit, vel poſtea quandocũque, ſi quidem
teſtatorem ex ea infra tempora pubertatis pu-
pillariter ſubſtituere, & poſtea per fideicommiſ-
ſum voluiſſe creditur. *Gloſs. in l. precibus, in verb. fideicommiſſi in fine, C. de impuber. Bald. num. 48. Corn. num. 82. Caccialup. n. 70. Cagnol. n. 243. Azor. in rubr. C. eod. nu 18. in fin. Bart. in l. centurio. n. 26. & 30. ff. de vulg. Bald. col. 1. Alex. n. 77. Imol. n. 23. Ripa num. 121. Galiaul num. 361. Alciat. num. 90. Aquilin. par. 4. num. 163. Bald. in l. ex tribus num. 3. C. de inofficioſ. teſtamen. Alberic. in rubr. de vulg. n. 9. Aret. in §. fin. nu. 9. inſtit. de pupillar. Imola in cap. Reynutius, num. 190. de teſtam. Franc. in cap. ſi pater, col. 46. ibidem Imola de teſtam. in 6. Bartol conſ. 8. num. 1. conſ. 33. n. 1. lib. 1. Angel. cõſ. 148. Cuman. conſ. 16. nu. 41. Craſſ. §. ſubſtitutio, quæſt. 74. ſub n. 3. Paſcal. de viribus patr. poteſtat. par. 1. cap. 9. nu. 26. Burſat. conſ. 373. per tot. & nu. 5. 6. lib. 4. Card. Tuſc. concluſ. 797. litt. S, Sforz. Odd. de compendioſ. par. 5. quæſt. 3. art. 3. num. 18. Vaſqu. de compend. num. 73. Mantica de coniect. vltim. volun. lib. 7. tit. 3. num. 17. Trentacin. de ſubſtit. par. 4. cap. 11. n. 11. Intrigl. de ſubſtit. centur. 3. quæſt. 21. nu. 84. Fuſar. de fideicom. q. 242. num. 88. & ſeq. Gallus de exception. tit. 4. except. 22. n. 99. par. 2. Bero. conſ. 125. num. 21. & 31. & conſ. 127 num. 4. lib. 2. Crauet conſ. 141. num. 7. Anton. Anguiſſol. conſ. 32. num. 1. lib. 6. Cephal. conſ. 524. num. 51. Menoch. conſ. 362. n. 5. & ſeq. & n. 9. & lib. 4. præſum. 56. num. 6. Peregr. conſ. 32. nu. 36. lib. 1. & de fideicom. art. 34. nu. 23. Decian. conſ. 82. num. 9. lib. 3 & conſ. 53. n. 57. lib. 4. Marc. dec. 298. nu. 3. Guid. Pap. deciſ. 533. Viui. opin. 852. num. 2. verſ Vnde, & in præſenti Caſtrenſ. conſ. 375. num. 3. lib. 1. conſ. 43. num. 2. lib. 2. Corn. conſ. 187. colum. 2. conſ. 262. col. 2. lib. 1. conſ. 40. num. 2. lib 3. conſ. 138. n. 8. lib. 4. Bal. de compendioſ. nu. 17. Bart. eod. tract. num. 13. Zaſ. cap 5. colum. 9. eod. tract. Roland. eod. tract. num. 2.*

Ex quibus ità cenſuit Magna Curia 14. Febr. 1622. ad fauorem Catherinæ & Donnæ Vincentiæ ſubſtitutarum, auia penitus excluſa.

SVMMARIVM.

1 *Donans non poteſt poſt perfectam donationem rem donatam obligare, declara num. 12. 13.*

2 *Donans, qui in poſſeſſione rei donatæ permanſit, poteſt poſt donationem rem donata alteri hypothecare, num. 4.*

3 *Vſufructus retentio operatur translationem dominij, & poſſeſſionis.*

4 *Conſtitutum conditionale in aliquo caſu, vel euentu interim dominium, neque poſſeſſionem transfert.*

5 *Clauſula nunc pro tũc retrotractionis effectum operatur ad tempus actus.*

6 *Retrotractio non fit ad præiudicium tertij, cui medio tempore ius eſſet quæſitum.*

7 *Dominium an dicatur ab initio translatum ex donatione cum clauſula nunc pro tunc, & num. 8. 9. 10. 11.*

9 *Conſtitutum purum adiectum in contractu conditionali operatur dominij translationem, & poſſeſſionis ex nunc, non expectato conditionis euentu.*

10 *Conſtitutum, tamquam acceſſorium ad actum conditionalem, conditionale efficitur, inſequens actus naturam, cui adijcitur.*

14 *Creditor ſecundus habens hypothecam ex cauſa onerosa, an præferatur creditori anteriori ex cauſa lucratiua, num. 15. 16. 17.*

16 *Inter creditores, habentes perſonalem tantum, non conſideratur prærogatiua temporis, ſed cauſæ, ideo omnes pariter concurrunt.*

ARGVMENTVM.

Poſt perfectam donationem, an donans poſſit bona donata in præiudicium donatarij alteri obligare, ita vt creditor

poſterior ex cauſa oneroſa donatario,
& creditori anteriori, & ex cauſa lucra-
tiua præferatur.

RESOLVTIO XXVI.

ATtenta regula fundata in l. perfecta,
C. de donation. quæ ſub modo, quam
latiſſimè exornat Caſtill. Sotomaior.
controuerſ. iur. lib 3. cap. 10. Seſſa dec.
Aragon. 185. nu. 1. 2. & per tot. lib. 2.
Gomes. l. 40. Tauri. nu. 83. Fontanel. de pactis dotal.
1 clauſul. 11. Glo. vnica num. 17. volum. 2. rectè † ad-
uerſus creditorem donantis agentem contra do-
natarium excipitur quod conuentus bona debi-
toris poſſideat ex donatione facta ante contra-
ctum debitum per donantem. qui poſt perfectam
donationem donata obligare non poteſt.
2 Donante tamen † in poſſeſſione rei donatæ
remanente, & conſequenter in dominio, (quia
non translata poſſeſſione, & non interueniente
traditione ficta per conſtitutum, vel vera, & rea-
li, nec dominium transfertur,) concluſio affirma-
tiua videtur, creditorem firmam pignoris obli-
gationem in donatis habere iuxta textum in l. fi.
§. Lucius, ff. de donatio. Bart. in l. 1. num. 6. C. de iure
fiſci lib. 10. Ioan. de Platea ibidem Alex. in addit. ad
Bartolum in l. ſi quis argentum, §. 1. C. de donat. Cel-
ſus Vgo. conſ. 53. 58. 100. & 104. qui dicit ità ſæ-
pius conſuluiſſe Dec. conſ. 251. num. 3. verſic. tertio
principaliter, Bero. conſ. 60. num. 1. lib. 1. Tiraquel. de
conſtitut. limitat. 1. num. 6. & ſeq. Milanenſ. deciſ. 5.
num. 44. & 49. lib. 2. Gutierez de iurament. confir-
mator. par. 3. cap. 15. num. 23. Peregr. de iure fiſci lib.
6. titul. 6. num. 3. plenè Maſtril. deciſ. 211. à num. 24.
ad finem, qui ſecũdum prædicta teſtatur deciſum
in Conſiſtorio 1613. pro Cæſare Platamone con-
tra Donnam Iſabellam Sigona, qui affert ad pro-
poſitum, Decium conſ. 239. Velaſc. in leg. 21. Tauri
Gloſ. 1. num. 14. Palaez de maiorat. par. 1. quæſt. 24.
num. 35. Card. Tuſch. concluſ. 603. nu. 40. 41. litt. D,
Honded. conſ. 18. num. 40. lib. 2. Menoch. conſ. 1153.
num. 62. 63. Aponte conſ. 59. Vincent. de Franchis
deciſ. 213. Petrus de Greg. in Syntagmat. iuris par. 3.
de actio. lib. 25. cap. 18. num. 5. Fontanella de pactis
dotal. clauſ. 4. gl. 27. n. 11. vol. 1. Caroc. dec. 125. n. 7.
Itaque retempto vſufructu per donantẽ, repel-
litur creditor poſt donationem, hypothecam ac-
3 quirens, quia † tranſlationem poſſeſſionis, & do-
minij operatur vſufructus retentio, l. quiſquis, C. de
donat. Tiraquell. de conſtitut. par. 1. num. 25. 26. am-
pliat. 31. num. 6. ampliat. 26. num. 2. limitac. 1. nu. 4.
limitat. 7. num. 16. limitat. 9. num. 10. 11. ſeq. limitat.
26. num. 2. Bolognett. conſ. 7. num. 45. Petr. de Greg.
de conceſſ. feud. par. 4. quæſt. 5. num. 20. Angel. conſ.
44. in princip. Dec. conſ. 229. col. 2. verſ. prætcrea,
Pariſ. conſ. 172. in principio lib. 4. conſ. 90. num. 17.
lib. 3. Corn. conſ. 199. num. 5. lib. 2. conſil. 89. lib. 3.
Barz deciſ. 66. num. 42. 43. Rota Romana dec. 520.
num. 2. par. 2. tom. 3. apud Farinac. Soccin. iun. conſ.
67. num. 10. lib. 3. Roland. conſ. 61. nu. 42. volum 2.
Molin. de primogen. cap 2. nu 9 Gregor. Lopes l. 30.
par. 3. tit. 9. Burgos de Paz conſ. 39. num. 9. Gomes
l. Tauri 45. à num. 63. ſeq. Crauet. conſ. 272. num. 17.
Caualcan. de vſufruct. num. 154. Menoch. conſ. 1095.
num. 9. 10. lib. 11. Rebuff. de cauſa poſſeſſ. & propriet.
verſ. Tertius modus, Aemilia. conſ. 141. nu. 11. Ve-
lanzol. conſ. 23. num. 7. Peregr. conſ. 3. n. 146. lib. 1.
Maſcard. concl. 1189. de probat. Natta conſil. 453.
Tob. Non. conſ. 1. num. 11. Coſta de ration. rata q. 52.
num. 6. Fontanel. de pactis dotalib. clauſul. 4. gloſ. 3.
num. 17. vol. 1. Molin. de iuſt. & iure diſput. 13. n. 12.
Card. Tuſch. concl. 603. num. 42. littera D. de quo
latè in facti contingentia actum fuit inter Marcũ
Antonium, & Laurentium Valdaura cum illis de
Buxello, & Vanni ſuper prætenſa obligatione
Territorij della Trauerſa.
Concluſio amplianda videtur etiam ſi in do-
4 natione adeſſet † conditionale cõſtitutum in ali-
quo caſu, vel euentu, nam interim poteſt donans
hypothecare, ex quo interim non dicitur tranſ-
latum dominium, neque poſſeſſio, Bolognett. conſ.
7. num. 22. 23. Guid. Pap. dec. 268. Siluan. conſil. 97.
n. 24. verſ. ex quibus omnibus, Gabr. conſ. 109. nu. 8.
11. lib. 2. Hippol. Rimimald. conſ. 109. nu. 5. lib. 1. Ti-
raqu. de conſtit. ampliat. 15. n. 1. 2. 3. ampliat. 17. n. 1.
Goffred. conſ. 9. num. 13. 14. 15. Tiraquel. de retract.
conuent. §. 2. gloſ. 5. num. 87. Cornazan. deciſ. 77. n. 5.
Macabrun. conſ. 31. num. 43. cum ſeq. Honded. conſil.
18. num. 64. lib. 2. qui de donatione collata in tem-
pus mortis donantis loquitur.
5 Pariter ampliari poſſe videtur † quando con-
ſtitutum eſſet cum clauſula nunc pro tunc, & è
conuerſo, quia licet euento caſu donatio retro-
trahatur ad tempus donationis, Oldrad. conſ. 139.
Decius conſ. 274. Theſaur. dec. 38. Surd. conſ. 171. n.
22. Macabrun. conſ. 31. num. 44. ſeq. Honded. conſ. 18.
lib. 2. Barz. deciſ. 49. n. 29. Port. conſ. 36. n. 40. Gabr.
conſ. 141. nu. 4. lib. 1. Coſta de retrotraction. cap. 10.
6 Tamen † non videtur fieri retrotractio quando
res medio tempore non remanet in eodem ſtatu,
ſed interim ſuper ea alteri eſt ius quæſitum, quia
tunc ceſſat regula retrotractionis, quo ad præiu-
dicium tertij, Coſta de retrotract. cap. 7. n. 1. & c. 8.
caſu 2. n. 11. Gabr. de empt. & vendit. concl. 2. n. 21.
Tiraquel. de conſtitut. ampliat. 17. num. 4. 5. ſeq. &
de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. nu. 70. 71. ſeq. Monter.
deciſ. 50. num. 20. Milanenſ. deciſ. 1. num. 32. lib. 1.
Surd. conſ. 8. nu. 17. conſ. 456. n. 29. lib. 4. Bardellon.
conſ. 69. n. 29 Gabr. conſ. 109. n. 11. lib. 2.
7 Et in donatione facta † cum clauſula nunc pro
tunc à die mortis, quod dominium, & poſſeſſio
non transferatur, niſi ſequuta morte, non obſtan-
te conſtituto cum clauſula nunc pro tunc, Guid.
Pap. dec. 268. Bolognett. conſ. 7. n. 22. 23. Siluan. cõſ.
97. per tot. præcicè num. 24. verſ. ex quibus omnibus,
Honded. conſ. 18. n. 64. lib. 2. Macabr. conſ. 31. nu. 43.
ſeq. Cornazan. deciſ. 77. n. 5. Hippol. Rimin. conſ. 109.
num. 5. lib. 1. Gabriel. conſ. 109. nu. 8. 11. lib. 2. Goſ-
fred conſ. 6. n. 13. 14. 15. Sicut excommunicatio cũ
clauſula nunc pro tunc non ligat niſi aduento te-
pore, Tiraq. de retract. conuent. §. 2. glo. 1. n. 87. Graſ-
ſis conſ. 5. num 25. lib. 5. fol 479. Item datio inſo-
lutum facta per debitorem creditori in caſu quo
debitor non ſoluerit in termino præfixo cum
clauſula conſtituti nunc pro tunc, & è contra,
non transfert in creditorem dominium ante-
quam

Digitized by Google

quam ſolutionis tempus aduenerit, Morot. cõſ. 88. n. 18. ſed an hoc ſit, quia huiuſmodi contractus eſſet illicitus.

8 Contrariam opinionem magis communiter, † quod ſtatim ab initio translatum ſit dominium in donatarium, licet ſuſpenſiuè, cum clauſula nunc pro tunc firmarunt, Franch. decij. 213. Fab. de Anna conſ. 1. n. 1. & conſ. 39. Maluaſ. conſ. 99. n. 12. ſeq. Surd. conſ. 221. num. 53. 55. Coſta de retrotrahit. cap. 10. Molfeſ. in conſuetud. Neapolit. par. 3. de ſuceeſſ. ex teſtament. quæſt. 5. num. 2. ſeq. Hippolit. Riminald. conſ. 254. num. 66. lib. 3. Morot. conſ. 88. n. 18. Seiſellus in l. quamuis, §. conductor. ff. de acquir. poſſeſſ. Caualcan. dec. 42. n. 29. 30. lib. 1. Alexand. conſ. 83. n. 6. lib. 2. Natta conſ. 453. nu. 6. Gabr. conſ. 109. n. 9. lib. 2. Fontanella de pactis dotal. clauſ. 4. gloſ. 3. num. 27. & gloſ. 4. n. 1. Anton. Faber, C. de acquiren. vel amittend. poſſeſſ. lib. 7. tit. 7. defin. 35. in princip. Burſat. conſ. 136. n. 53. vol. 2. Macabr. cõſ. 105. n. 22. 23. Felicius allegat. 38. n. 21. par. 3. Guid. Pap. dec. 268. Theſaur. lib. 2. quæſt. forenſ. 82. ſub num. 3. Bordellon. conſ. 69. num. 28. Card. Tuſc. concl. 279. n. 5. 6. 7. ſeq. littera D, volum. 2. Ponte conſ. 6. num. 27. 28. Menoc. conſ. 106. n. 326. conſ. 1111. n. 27. 40. lib. 12. Alba Mandel. conſ. 103. Intrigl. ſingul. 16. n. 2. lib. 2. Eugen. conſ. 7. n. 20. 21. Fab. Torret. conſ. 49. nu. 12. vol. 1. & conſ. 84. n. 21. vol. 2. Macerat. variar. reſol. lib. 1. reſolut. 76. num. 3. Roderic. de ann. reddit. lib. 2. quæſt. 14. num. 19. 20. 21.

Inter has pugnantes opiniones, ſtante eo modo conſtituto, conſiderari poteſt quod quandoq;
9 † contractui conditionali apponitur conſtitutum purum, & per verba præſentis temporis, & dominium, & poſſeſſio ex nunc translata dicitur, non expectato conditionis euentu, nam & ſi contractus conditionalis ſit, cum poſſeſſio ſit quid facti, traditio pura eſſe poteſt, & licet titulus non eſſet habilis de præſenti, ſufficit quod ſit habilis in ſpe, Abbas in c. olim n. 8. de reſtit. ſpol. Carroc. latè dec. 3. n. 11. 12. ſeq. poſt Baldum, Tiraq. Decian. Capic. Vrſil. Caualcan. de tutor. n. 260. & Carroc. dicto loco teſtatur de magis communi, Gomes. l. Tauri 45. n. 93. Guttier. q. 65. lib. 4. mille adducit Rota Peruſina in dec. impreſſa poſt vol. 2. Cõſiliorum Torretti per tot. & n. 12. 13. vbi pro expreſſo affert textum in l. ſed niſi, ff. de iure dotium, & n. 16. reprobat Oldrad. conſ. 139. & Dec. conſ. 247. qui contrariũ dicunt & n. 36. cumulat auctoritates pluriũ præciſe, Bolognet. & Maluaſ. conſ. 99. & n. 25. & ſeq. reſpõdet Rip. conſ. 8. de donat. inter virum & vxor. Bolog. conſ. 6. n. 64. & conſ. 7. n. 77. Hippol. Riminald. conſ. 529. n. 55. Honded. conſ. 86. n. 46. lib. 2. late Milan. dec. 4. n. 92. 93. 94. 95. lib. 2. Et quamuis pro conſtanti detur ex actu conditionali abſolutè non transferri illico poſſeſſionem, & dominium tamẽ ſecus erit, ſi fuerit per partes pure ad traditionem etiam fictam deuentum, vel ſi ex retentione vſusfructus, aut per purum conſtitutum, late Carroc. dec. 3. nu. 7. 8. poſt Angelum & Caſtrenſ. in l. 2. C. de pactis inter emptorem & vẽditorem, & alij per Carroc. dicto loco, Dec. in l. traditionibus n. 6. C. de pactis Simon de Pretis, Pancirol. & alij per Rotam Peruſinam dicto loco num. 15. in cuius themate conſuluit Torrettus conſ. 49. lib. 1. & iterum num. 29. 30. Vincent. de Anna ſingul. 573. Tiraq. de conſtit. par. 1. num. 77. & de retract. lignag. §. 1. gloſ. 2. n. 28. 29. 30. ſeq. Nec eſt prohibitum partibus ex actu conditionali ab initio tradere, & dominium transferre, Rota Peruſina d. loco n. 17. ex Rimin. ſen. conſ. 464. n. 22. Maluaſ. conſ. 99. n. 12. 15. 25. Barz. dec. 66. nu. 41. Surd. conſ. 221. n. 55. Bolognet. in l. 1. §. ſi vir vxor. n. 76. ff. de acq. poſſeſſ. vbi teſtatur de magis communi, latè Torrettus conſ. 49. lib. 1. Honded. in ſequens, Rotam Peruſinam conſ. 86. num. 48. lib. 2. licet ab illa diſſenſerint, Ripa cõſ. 8. de donat. inter vir. & vxor. Tellius Fernandes in l. Tauri 27. Tiraqu. d. ampl. 15. in fine, dum dicit nihil operari clauſulam conſtituti puram ſuper actu conditionali.

10 Quandoque clauſula conſtituti † non pura, & verbis præſentibus adijcitur, quæ vti acceſſoria ad actum conditionalem, cõditionalis iudicatur, inſequens eius naturam, merito ante euentum conditionis nihil operatur, Gigas conſ. 158. n. 20. Torniol. conſ. 106. n. 60. verſ. 2. Caſſaneus in conſuet. Burgund. rubr. 7. n. 9. ſ. 852. Macabrun. conſ. 31. n. 1. 54. ſeq. Gabr. de empt. & vend. concl. 2. n. 20.

11 Ponderanda proinde eſt diſtinctio prædicta † nam quandoque contingit tueri partes contra Francum dicta decij. 213. & Fabium de Anna cõſ. 1. num. 1. prout in Tribunali Sancti Officij Sanctiſs. Inquiſitionis euenit pro Don Antonio Ruſſelli contra Don Amilcharem Caſtronouo, vbi ita pluries fuit obtentum contra Francum, licet non ex hoc ſolo capire.

12 Præterea generaliter quando † donans poſſit ſuper re donata apponere hypothecam, vel fideicommiſſum, vltra Milanenſ. decij. 5. in fi. lib. 2. Guttier. de iuram. confirm. par. 3. cap. 15. num. 24. et practicar. quæſtion. 65. lib. 4. Vide Melchior Palaez cũ alijs per eum de maioratu q. 25. n. 35. et ſeq. Aufrer. ad Capellam Tholoſanam decij. 453. Peregr. de fideicommiſſ. art. 6. Botta conſ. 106. in eadem cauſa Pancirol. conſ. 59. in fine, Decian. cõſ. 3. et 39. lib. 1. Pariſ. conſ. 16. lib. 2. Port. conſ. 36. et 40. Torniol. conſ. 68. vbi quando donans poſſit in præiuditium donatarij hypothecare, vinculare, vel aliud facere; Et
13 quid ſi donans, † pro obſeruantia donationis, hypothecauerit omnia bona, & ſic etiam rem donatam, an poſſit ante traditionem, in præiudicium donatarij, alteri hypothecare, vel donare, vel poſſit primus donatarius à ſecundo vendicare, Olr. conſ. 114. Gabr. conſ. 141. lib. 1. Veg. conſ. 34. num. 37. Caualcan. decij. 42. num. 28. lib. 1. Felicianus de cenſibus lib. 3. cap. 6. num. 24. ſeq. Menoch. conſ. 1153. num. 65. 66. 67. lib. 12.

14 Abſolutè alij dixerunt in propoſito creditorẽ † ſecundum, habentem hypothecam ex cauſa oneroſa, præferendum priori creditori ex cauſa lucratiua, (& fortius donatario, perfecta vndique ab initio donatione, & per traditionem translato dominio) vt fuit per cauſæ Patronos in Conſiſtorio deductum pro Franciſco Citaſa contra Ioſeph Filardo Anno 1607. ex Cuman. in l. Priuilegia, ff. de priuileg. creditor. Alciat. in l. pupillus num. 14. ff quæ in fraud. credit. Guttier. de iuram. confirm. par. 3. cap. 15. n. 19. ſeq. Capic. decij. 78. num. 7. Aſin de execut. §. 7. cap. 47. cum quibus quo ad hoc tranſit Caſtil. decij. 72. num. 1. addo Carroc. decij. 1. et 125.

Digitized by Google

Decian.conſ.22.n.1.& ſeq.lib.3. Maſcar.de probat. concl.372.n.2.Rota March.deciſ.20.Grat.dec.125. n.5. Anton.Faber, C.de ſacroſan. Eccleſ. lib.1. tit.2. defin.37.ſub n.5.& de petit.hered.lib.3.tit.20.defin. 6.n.5.in allegatis, Carroc.de except. perſona except.123.nu. 145.per l.Titius,ff.quæ res pign obligar.poſſeſſ. Cotta in memorial.verbo creditor. Menoch.lib.3.præſump. 129 n.20.& conſ.720. n.1.2.ſeq.lib.8. Caualc.dec. 27.num.16.par.2.Burſ.conſ.119.n.25.lib.1. Gabr. Pereira de Caſtro in deciſione ſupremi Senatus Portugalliæ 107.n.2.Cephal.conſ.555.n.11.

15 Periculoſam tamen † ſemper propoſitionem proximam iudicaui fauore lucratiuo titulo acquirentis aduerſus creditorem inde contrahentē, & contrariam opinionem, rectius tenentes ſunt, *Felician.de cenſibus lib.3.cap.6.n.24 Gabr.conſ.82. num.1.& per tot.lib.1. Mantica de tacit. & ambig. conuent.lib.11.tit.22.n.23.24.25.volum.1.f.633. Ioſeph de Seſſe deciſ.78.n.1. Paſcal.de viribus patr. poteſtat.par.2.cap.9.n.45.* qui aliquibus ex cōtrarijs relatis dixit maturius cogitandum, & cum *Gabriele* reſidet ſuum non audens ſuper his proferre iudicium, *Statilius Pacificus de Saluiano interd. inſpect.3.cap.2.n.469. Fontanel.de pact.dotal. clauſul.7.gloſ.1.p.2.n.22.23. volum.2.fol.529.* qui ſicut *Paſcalis, & Pacificus de Caſtillo dicta dec.72.* meminerunt.

16 Igitur aduertendum quod hæc † diſtinctione ad concordiam reducuntur,quod aut proceditur inter creditores actionem perſonalem habentes, inter quos non datur prærogatiua temporis, ſed cauſæ,vt eſt textus *in l.priuilegia, ff.de priuil. cred. vbi Ripa nu.51.& ſeq. Aſin.de execut.§.7.cap.18. n.2.& cap.45.46. Gail.lib.2. obſeru.25. Mutarutu 113.n.3.Coſta de ration. ratæ quæſt.56. numer.10. & ſeq. Surd.conſ.444.n.17.& deciſ.56.n.7. Molfeſ. conſ.13.impreſſo poſt tom.1.ſuper conſuetud.Neapol. Mattienſ.l.7.tit.16.gloſ.5.nu.15. lib.5. noua collect. Flores Diaz de Mena variar. quæſt. lib.1. quæſt.5. art.1.n.1.2.ſeq. Caſtil. Sotomaior lib.3. controuerſ. iur.cap.16.n.77.* & tunc poſſet prima opinio fauore creditoris procedere, ideo *Cuman.conſ.*16 t. *n.*10. qui fuit huius doctrinæ Anteſignanus loquitur de prærogatiua cauſæ onerofæ ad cauſam lucratiuam, nec dicit de prærogatiua temporis, vel hypothecæ, nec aliter loquitur *Aſinius dicto cap.*47. poſterior vero opinio,vere procedit inter creditores habentes hypothecam quod aduertūt *Statil Pacific.de Saluiano interdicto dict.c.2. inſpection.3.n.469.Fontanella dicta clauſ.7.glo.1. par.2. num.23.vol.2. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib.11.tit.22.nu.23.24.ſeq.& Gabr.d.conſ.*82. *ſub n.*2. *lib.*1. At ſi eſt opponenda hæc exceptio eo modo quo *Alciat.poſt Cumanum* tradit, quem refert *Aſin.de execut.dict.§.7.cap.47.*videlicet quod creditor poſterior ex cauſa onerofa aduerſus creditorem ex cauſa lucratiua ex perſona debitoris excipiat quod donatus (& ſic communis debitor) nō tenetur vltra quam facere poteſt, & iſto modo remaneret potior, ſed adhuc remaneret videndū ſi ob tale beneficium computabit æs alienum poſt eius contractum,item ſi tali beneficio ſit renuntiatum,quia competit ratione contractus,nō ratione reuerentiæ, Alias neceſſe erit dicere dictam doctrinam eſſe falſam, ſi modo prædicto ſuſtineri non poſſet.

17 Verum in caſu,quo † loquitur *Caroc. deciſ.* 1. & 125. eumdem ſequor,cogendum eſſe donatarium omnium bonorum pro debitis per donantem initis ex cauſa onerofa, licet poſt donationē, quia vix dari poſſet caſus in quo iſthæc donationes vniuerſi patrimonij non habeant aliquas ex præſumptionibus fraudis traditę per *Carroc. dictis locis,*quia multæ ſolent fieri ſimulationes,& fraudes prætextu donationis omnium bonorum „ & ita in facto diſcuſſum fuit pro Ioſeph Budè contra Vincentium Carneſi.

SVMMARIVM.

1 *Cambiorum vſus eſt etiam auctoritate Summi Pōtificis permiſſus.*
2 *Eccleſia,quæ damnat vſuras, tū ſuſtinet cāpſores.*
3 *Cambium ita vniuerſaliter, & publicè exercetur, quod omnibus Principibus Chriſtianis innoteſcit, & etiam Pontifici,& Epiſcopis locorum,à quibus tanquam legitimum toleratur.*
4 *Titulati in Regno præciſè ſolēt à mercatoribus capere pecunias ad cambia, & recambia pro ſuis ſubueniendis occurrentijs.*
5 *Cambiorū vſus Reipublicæ eſt vtilis,& neceſſarius.*
6 *Debitor poteſt ex pacto dare facultatem creditori capiendi ſummam per eum debitam ad cambia,& recambia ad debitoris onus in caſu moræ.*
7 *Facultas capiendi pecuniam debitam ad cambia,& recambia cenſetur data per debitorem creditori nedum quando expreſſit, ſed etiam quando in contractu promiſerit refectionem damnorum ex clauſula de ſtilo Notarij in Regno.*
8 *Creditor abſque aliquo pacto debitoris poteſt capere pecunias debitas ad vſuras ſeu cambia, ſi ei non ſoluitur in tempore à debitore.*
9 *Intereſſe cambij paſſi per creditorem debent reſici, ſiue ſit ſolitus negotiari, ſiue non.*
10 *Creditor quando à debitore non habet facultatem capiendi pecunias debitas ad cābium in caſu moræ debitoris non poteſt capere, niſi præmiſſa proteſtatione, & intimatione debitoris.*
11 *Debitoris notificatio an debeat fieri per creditorem poſt capturam pecuniarum ad cambium.*
12 *Intereſſe cambij non debetur à debitore creditori, niſi creditor probet pecunias ad cambium cepiſſe in eam cauſam ex mora ſcilicet debitoris.*
13 *Intereſſe cambij, vt debeatur à debitore creditori, an pecunia ad cambium recepta per creditorem debeat eſſe eiuſdem quantitatis quantum creditori debetur, & non vltra.*
14 *Neceſſitas creditoris capientis pecuniam ad cambium ſubeſſe debet ad hoc, vt debitor reficere teneatur intereſſe cambij.*
15 *Aſſertioni, & dicto creditoris an ſtandum ſit, quod ſuberat neceſſitas capiendi pecunias ad cambium, & num.* 17.
16 *Pecuniæ non reperiuntur gratis, ſed ſub vſuris.*
18 *Litteræ cambij debent cum effectu mitti ad loca nundinarum, alias dicitur cambium ſiccum, & quando.*
19 *Litteræ cambij an poſſint per teſtes probari, qui teſtentur*

ſtentur litteras vidiſſe, & curſum cambiorum, & num. ſequen.

20 *Super damnis, & intereſſe poteſt fieri probatio, etiā per teſtes, quamuis ſtatutum probationem reſtringeret ad ſcripturam.*

21 *Scriptura eſt de ſubſtantia ſaltem quoad probationem in contractu cambij.*

22 *Tenor litterarum cambij deperditarum poteſt teſtibus probari.*

23 *Tenor ſcripturæ, vel actus, qui ad ſui ſubſtantiam requireret ſcripturam poteſt teſtibus probari probata eius amiſſione.*

24 *Amiſſio quibus medijs probetur.*

25 *Cambium an poſſit capi à ſemetipſo, ſtante facultate à debitore conceſſa creditori.*

26 *Pactum quod ſuper ſubſtantia, & captura cambij, ſeu del cambiato ſtetur dicto cum iuramento creditoris, an valeat & n. 27. 29. 30. 31. 32.*

28 *Pactum valet quod de qualibet re, & ſuper qualibet articulo, vel facto probando ſtetur dicto cum iuramento aduerſarij.*

31 *Littera cambij non debent aliquando oſtendi per mercatores ad euitanda inconuenientia, & fallimenta mercatorum.*

ARGVMENTVM.

Pactum quod nedum de quantitate, ſed etiam de captura cambij à ſemetipſo ſtetur dicto cum iuramento creditoris an valeat.

RESOLVTIO XXVII.

Ominibus pro ſuis ſubuenendis neceſſitatibus à mercatoribus vel campſoribus pecunias ad cambia, & recambia; legitima capere non prohi-
1 bentur † cuius negotiationis vſum etiam auctoritate Pontificia permiſſum eſſe non dubitamus, maximè ex Bulla Pij V. quæ eſt *148. f.* 1154. cuius tenorem poſuit *Scaccia de commerc.*
2 *& cambijs §. 9. n. 52. 53.* Eccleſia † enim quæ damnat vſuras, campſores ſuſtinet, *Io: Capeſtrano in tract. de vſuris in 2. par. 2. partis ſub n. 146. tom. 7.*
3 *fol. 111.* Imò ita publicè exercetur † vt veriſimile ſit huius cambij vſitati notitiam ad Summū Pontificem, locorumque antiſtites perueniſſe, qui niſi exſtimarent licitum iureque permiſſum, non ſuſtinerent, *Michael. Sal. ad Diuum Thom. 2 2. poſt quæſt. 78 in diſput. de cambijs q. 4. art. 2. controuerſ. 12. ſub n. 6. verſ. me in hanc to. 2. fol. 591.* quæ cambiorum conſuetudo quoque omnibus fere Chri-
4 ſtianis Principibus innoteſcit, & præcisè † in Regno à Titulatis, & Magnatibus capere videmus, ſicut de Titulatis Cataloniæ teſtatur *Piguera qu. crim. cap. 33. in principio*, & quotidie practicamus tum in arrendamentis ſtatuum, & feudorum, quæ mercatoribus fiunt, tum etiam in quibuſcumque alijs contractibus, & negotijs, quæ fere in dies occurrunt, ideò hanc campſoriam artem ſuis
5 conditionibus legitimis qualificatam † cambiorumque vſum vtilem, neceſſariumque Reipublicæ eſſe omnes fatentur, *Nauarrus in cap. nauigant. num. 19. verſ. decimo quarto de vſuris, & in manuali cap. 17. num. 284. & ſeq. & n. 289. Ioan. Bapt. Lupus §. 2. num. 10. verſ. finem de vſuris, Couarr. in tract. de veter. colla. Numiſmat. cap. 7. ſub n. 4. tom. 1. fol. 704. Io. Azor. in inſtit. moral. par. 3. lib. 10. tit. de cambijs c. 3. quæſt. 1. inter. G. Romoal. Coli. tract. de cambijs cap. 4. Ambroſ. de Vign. in cap. ſalubriter nu. 271. & ſeq. de vſur. Boninſ. de cambijs cap. 1. & 7. Michael Sal ad Diuum Thomam 2. 2. poſt quæſt. 78. in diſput. de cambijs quæſt. 1. art. 2. ſub num. 2. verſic. probatur, & verſ. alij vero, to. 2. fol. 527. & quæſt. 4. art. 2. controuer. 6. ſub num. 1. Conrad. de contractib. quæſt. 99. concluſ. 3. Sotus de iuſt. & iure lib. 6. quæſt. 11. 12. ab art. 2. Leſſius de iuſt. & iure lib. 2. cap. 23. Scaccia de commer. & cambijs §. 2. quæſt. 7. par. 1. num. 96.* & mouit etiam Bulla prædicta Pij V. in illis verbis *Cambiorum vſus, quem neceſſitas, publicaque vtilitas induxit, & cætera*, & admittunt omnes Doctores, qui de cambiis ſcripſerunt, quos enumerat ſigillatim *Scaccia de commer. & cambijs §. 1. q. 2. à num. 3. ad num. 11.*

Cum ſæpe in hac reſolutione nomino cambia & recambia non eſt meæ intentionis iuſtificare, vel approbare cambia & recambia omnia, quæ hodie Panormi fiunt, de hac enim quæſtione alius erit locus opportunior.

6 Solent hic debitores † creditoribus & mercatoribus non facta debiti ſolutione infra certum tempus, & debitore exiſtēte moroſo, facultatem creditoribus dare, eaſdem pecuniarum ſummas debitas ad cambia, & recābia capiendi à quibuſcumq; perſonis, vel mercatoris pro quibuſcumq; nundinibus, vel mundi partibus ad onus ipſorum debitorum, quæ conuentio de iure ſubſtinetur, & ſi creditor verè capit (non autem ficté) debitor ad refectionem intereſſe cambiorum, & recambiorum creditori aſtringitur, *Alexan. conſ. 191. lib. Roman. conſ. 94. & 101. Bertazol. conſ. crimin. 164. Bim. conſ. 138. n. 13. lib. 2. Bolta latè conſ. 56. Hōdea. conſ. 50 lib. 1. Rota Genua decıſ. 78. maximè n. 11. Gabr. conſ. 147. lib. 2. Peregr. conſ. 85. nu. 5. 8. lib. 3. vbi n. 26.* dicit quod cum tunc agatur de damno vitando propter cambium ſemel captum per creditorem, & non agatur, de lucro ex lucro, ideo venit, & debetur intereſſe de intereſſe, & recambium, *Afflict. dec. 24. & 91.* vbi de facultate data per debitorē creditori capiendi ad vſuras, *Intrigi.*
7 *deciſ. 7. n. 1.* Quæ facultas capiendi † pecunias ad cābia, & recambia cenſetur à debitore creditori conceſſa nedum quando expreſſa, & particularis data fuerit poteſtas, ſed etiam ſi refectio damnorum, ex clauſula de ſtylo opponi ſolita à Notariis in Regno, promiſſa ſit videlicet cum refectione damnorum, intereſſe, & expenſarum, & cœtera, cuius vigore poteſt creditor ad cambium in damnum debitoris capere pecunias debitas debitore moroſo exiſtente, *Mobedan. infra*, & quod maius
8 eſt † etiam abſque aliqua promiſſione debitoris poteſt de iure creditor, cui non ſoluitur in tēpore capere pecunias ad vſuras, ſeu cambia, *Innocen. et Canoniſtæ in cap. 1. de vſur.* ita reſolutum in Rota Romana teſtatur *Mobedan. deciſ. 1. de vſur. aliàs*

102. ſtante mora debitoris, etiam non interpel-
lati, fortius, quia erat promiſſa per illum Marti-
num Perez debitorem refectio damnorum, Botta
conſ.8.& conſ.56. Alexand.conſ.221.num.3.lib.2.
Roman.conſ.101. vbi creditor debitoris moroſi
aliunde non habens fuit coactus pecunias ad
cambium capere, Bertazol. conſ. 264. vbi additio
in crimin.Viu.opin.1148.verbo vſura lib.3.fol.159.
Rota Genuæ dec.37.n. 10. Peregr.conſ.85.n.5.lib.3.
Caualcan.dec.2.n.29.lib.2. Cardin.Tuſc.concl.360.
n.2.litt.V.vol.8. Molina de contract.diſp.315. Ber-
retta conſ.25. Gabr.conſ.9.& 147. lib.2. Medic.de
acq.rer. domin.n.439.Maſcar.de probat.concl.933.
Caſtil.dec.112.n.15. vol.2. Intrigl.deciſ.7. num.1.
9 Et reficiendum † eſt intereſſe prædictũ credito-
ri, ſiue is ſolitus ſit negotiari, ſiue non, Caualcan.
deciſ.2.n.29.lib.2.Bertazol.conſ.264. nu.4.in crim.
cum quibus ego conuenio intelligendo eos loqui
de damno emergente non de lucro ceſſante.
10 Aduertendum tamen quod quando † creditor
a debitore facultatem capiendi pecunias ad cã-
bium in caſu moræ non haberet id facere non
poſſet, niſi præmiſſa proteſtatione, & intimatio-
ne debitoris, Rota Rom. diuerſ. deciſ.775.num.1.
par.4.Caſtil.dec.112.num. 14.15. vol. 2. qui refert
concluſum in illa cauſa, quæ olim vertebat inter
Principem Buteræ cum illis mercatoribus de Pal-
lauicino, Maſtril.dec.303.lib.4.Michael.Sal.ad D.
Thom.2.2.q.78.art.2. controu.8. ſub num.17.verſ.
fauet, tom.2.fol.252. latè poſt multos Scaccia de cõ-
mer.& cambijs §.1.q.7.p.2.ampl.8.n.249 fol.302.
Rota Rom.ſub Alexandro Ludouiſio, poſtea Sanctiſs.
Domino N.Gregorio XV.deciſ.217.n.8.Farin.deciſ.
52.n.2.p.1.tom.1. in Mediolanenſi pecuniaria Mer-
11 curij 27.Martij 1602. Imò requiritur † quod fa-
cta tali notificatione cũ proteſtatione, & ſequuta
reali pecuniarum acceptione ſub intereſſe, rur-
ſus debitori poſt capturam notificetur, vt ſi cer-
tus debitum ſuum iam eſſe ſub vſuris, ſicque poſ-
ſit ſi vellet ab illis ſe liberare, debitum ſoluendo,
Rota Rom.dicta deciſ.775.ſub num.1.par.4. vbi di-
citur ita fuiſſe reſolutum in vna Romana pecu-
niaria de Sambeccarijs 7. Aprilis 1581. coram
Cantuccio, & in Romana Vineæ de Brunis 2. De-
cembr.1591.coram Orano, & in Romana cam-
biorum de Gradis 11.Maij 1592. coram R.P. de
Mellino, Farin.dec.52.n.3.par.1.to.1. Maſtr. dict.
dec.303. quam vltimam proteſtationem, & noti-
ficationem, vti cautelosſam, non vti neceſſariam
admittendam dixit Scaccia de commer. & cambijs
§.1.quæſt.7.par.2.ampliat.8.num.266 verſ. contra
quartum, fol.307.

Verum quod conſtare tunc debet ne dum de
reali captura pecuniarum ad cambium, vt infra
12 dicam, ſed etiam † per creditorem ex medijs cõ-
cludentibus per neceſſe, non autem per poſſibile,
quod non pro ſuis negotijs capiat pecunias ad
cambia & recambia probandum eſt, quia nõ ſuf-
ficeret adhoc vt debitor teneretur ad cambiorũ
intereſſe, ſed debet cepiſſe declarare, & probare
in indiuiduo nempe in eam cauſam, quia fuerit
adſtrictus ad capiendum pecunias ad intereſſe
ſtante mora debitoris, qui tempore conuento nõ
ſoluerit, ad omne damnum debitoris, alias non
bene, & ſufficienter diceretur creditor damna
probaſſe, licet pecunias ad cambium poſtquam
ceſſerat dies, in qua debuiſſet debitor ſoluere, &
non ſoluit, accepetit. Honded.conſ 50.n.30.in fine
volum.1. Maſcard.de probat.concl.472. num. 8.10.
Rota Roman.diuerſ.deciſ.775.ſub num.1. tom.4. in
Mediolanenſi pecuniaria Mercurij 27. Martij 1602.
Marcheſan.de commiſs.par.1.§.2.num.52. fol.875.
Scaccia de commerc.& cambijs §.1.q.7.par.2.ampl.
8.num.247.248.ſeq.fol.302.& nu.251 252.Card.
Seraph.deciſ.946.num.4.Farinac.dec.52.n.4.par.1.
tom.1. ita quoque reſolutum fuiſſe in Rota Ro-
mana teſtatur Mohedan.deciſ.2.de vſuris, alias de-
13 ciſ.103.qui n.3. dixit quod † vltra probare neceſ-
ſe eſt, quod tantum ſub vſuris cambiorum credi-
tor receperit, quãtum creditoribus ſuis per eum
deberetur, vt debitor ad damnum teneatur, ſe-
cus ſi cambia eſſent recepta in maiori quantita-
te, quia ad alium finem potuiſſent eſſe recepta,
& non concludit per neceſſe per Doctores in l.1.
de vſuris.
14 Et ſub eſſe debet neceſſitas † creditoris capiẽ-
di pecunias ad cambium, nec alia damna tene-
tetur reſarcire debitor, etiam ſi per eum credi-
tori data eſſet facultas capiendi ad damnum ip-
ſius debitoris, niſi probetur, quod ſua interera
ita accipere propter neceſſitatẽ, vel imminens
aliquod periculum, quia alias accipiendo cre-
ditor ſub vſuris pecunias, nulla impellente ne-
ceſſitate, non diceretur poti damnum, ſed po-
tius diceretur damnum affectatum, quod credi-
tori non prodeſſet, nec obeſſet debitori, Bald. in
l.etiam, num.5. C.de execut.rei iudic. Lupus in cap.
per veſtras in 6.notabil.§.ſexto infertur, col. penult.
verſ. prædicta tamen intellige, fol. 174. de vſuris,
Surd. de aliment.tit.1. quæſt.45. num. 34. Honded.
conſ.50.num.30.lib.1. Gratian.diſcept.67.num.17.
18.19. ſeq. lib.1.
15 Aſſertioni tamen, † & dicto creditoris ſtandũ
eſſe eo caſu, quod pecunijs egebat, & quod ſi hã-
buiſſet, ſe liberaſſet ab vſuris, & intereſſe cãbio-
tum dicunt Alexan.conſ.220. lib.2. Bertazol.dicto
conſ.crimin.264.n.10. Afflict.dec.24. & 91. Caſtil.
16 dec.112.n.24. Quia pecuniæ non reperiuntur †
gratis, ſed ſub vſuris, Afflict. dicto loco, Lancellot.
Gallia conſ.123.n.40.Honded.conſ.50.nu.30.lib.1.
Caualcan.dec.2.n.28.29.lib.2. Rota Genuæ deciſ.1.
n.43 dec.14.n.88.ſeq. Maſtril.dec.204.n.5.lib.3.

Sed contrariam opinionem multi ſequuti ſũt
17 Authores, nempe † quod creditor aliunde, quã
per eius aſſertionem probare aſtringitur neceſſi-
tatem capiendi pecunias ad cambium ex cauſa
ſibi expediente propter non ſolutam pecuniam
in termino à debitore, aliter non teneretur debi-
tor damna creditori reficere, Alexand.conſ.141.
n.2.3. & ſeq.lib.5. Ioan Bapt Lupus de vſuris ad l.
curabit, §.6.n.16. Maſcar.de probat. concl.472.n.8.
10.& concl.933.n.8. Vrſil.dec.20.n.5. Conrad. de
contract.q.30.concl.1. Villagut de vſuris q.19. Pa-
lat.Rubios in cap. per veſtras notab.6.§.6.nu.1.Mo-
hed.de vſur.dec.2.alias 103.Piguer.q.crim.32.n.22
q.24.ſub n.1.Honded.conſ.50.n.30. vol.1. Gratian.
diſcept.67.n 21. lib.1. qui prædictos non allegat,
ſed affert Menoch.de arbitr.caſu 119.in addit.n.28.

poſt

poſt Decium conſ.12 t.n.5. Hippol.Rimin.conſ.815.
n.18.lib.7. & vltra prædictos bene Roderic. de ann.
redditibus lib.3.q.5.n.21.Rota Rom.diuerſ.dec.775.
ſub n.1.p.4.in Mediolanenſi pecuniaria Mercurij 27.
Martij 1602. Marcheſan.de commiſſ.p.1.§.2.nu.52.
fol.875. Scaccia de commerc. & cambijs §.1.qu.7.
par.2.ampl.8.n 247.248.fol.302.
In omnem vero caſum de reali captura cãbij,
18 ſeu † de litteris conſtare debet, quæ debent rea-
liter & cum effectu mitti ad locum nundinarum,
Biſenſonis, Leonis, Mediolani, Placentię, vel alte-
rius loci, alias diceretur cambium ſiccum, & non
reale, etiam data facultate per debitorem credi-
tori capiendi dictas pecunias ad cambia, & recã-
bia, licet curſus cambiorum, & recambiorum re-
periatur ſcriptis in libris creditoris, & mercato-
ris, Anton.Roſcell.in tract.de vſuris n.73. Nauarr.
in cap.Nauiganti n.25.de vſur. Lupus de vſuris §.2.
n.62.64.ſeq. Caualcan.deciſ.2.n.23.ſeq.& num.31.
ſeq.lib.2. qui teſtatur de Bulla Pij Quinti Pontifi-
cis Maximi de Aono 1571. de qua etiam memi-
nerunt omnes inferius adducti, Mohedan.de vſur.
deciſ.1.aliàs 102.num.1.in fine, Rota Genuæ dec.37.
num.11. Maſtril.deciſ.303.num.12.& ſequ.lib.4.
Pereg.conſ.85.num.8.lib.3. Rota Romana dec.775.
num.1.par.4. in vna Mediolanenſi pecuniaria 27.
Martij 1602. Thomas de Vico de cambijs c.1.n.4.
Burſat.conſ.299.ſub n.27. verſ.Secũdo non apparet,
& num.29.in fine vol.4. Scaccia de commerc.& cã-
bijs §.1.q.7.par.3.limit.5.num.1.fol.438.Caſtil.dec.
112.num.12.& ſeq.Macerat.lib.1.reſol.27.num.1.
Boninſ.de cambijs cap.7.n.2.3.4.ſeq. Sapia de vſur.
concluſ.3.§.2.num.23. Mercado de contract. lib.4.
cap.7.par.2.fol.178.verſ.Algunas vezes, Sũma To-
let.lib.5.cap.52.n.2. Gabr.conſ.158.vol.2. Intrigl.
dec.7.n.9. Molfeſ.conſ.9.n.34. in vol.1. ſuper cõſuet.
Neapol.Card.Caet.in.de cambijs c.1.Sotus de iuſt.&
iure quæſt.13.art.1.lib.6. Ludou.Lopes in inſtructor.
negotian.lib.2.c.12.Nauarr.de vſur.vbi ſupra, Card.
Seraph.dec.946.ſub n.1.Cardin.Tuſc.cõcl.11.n.11.
12.ſeq. litt.C, vol.1.Roderic.de ann.redit.lib.3.q.5.
num.17.ſeq. Azor.de inſtit.moral.p.3.lib.10.tit.de
cambijs cap.10.verſ.primo quando, Farinac.deciſ.
52.n.4.in fine par.1. tom.1. & vidimus ſeruatum
in cauſa Principis Buteræ cum mercatoribus de
Pallauicino, & inter Don Ioannem de Ballis Ba-
ronem Calattuui & Ioannem Baptiſtã Dini mer-
catorem, Quod Scaccia dicta limitatio 5. num. 6.
declarat neceſſe non eſſe litteras oſtẽdere, ſi cer-
tum ſit litteris etiam nõ confectis aliunde appa-
rere cambiũ vere, & realiter factum fuiſſe pro alio
diſtanti loco & cum ſincera cambiantium inten-
tione, vt ſequatur ſolutio in proximis nundinis,
tũc enim nihil referre firmat, an cum litteris, vel
ſine litteris cambium factum ſit, quod cenſeo pro-
cedere in foro interiori, prout idem & Scaccia di-
cto loco ſentire videtur, & in quæſt.5.n.10.& 13.
quia litteræ non ſunt de iuſtitia cambij, ſed ſunt
ad oſtendendum cambium, eiuſque iuſtitiam,
quæ ſi aliter, quam per litteras appareat ſuper-
flue iudicantur litteræ, ſecus in foro exteriori, in
quo ſuperius firmatam veriorem concluſionem
ſeruamus.
19 Cæterum an dictæ litteræ cambij † per credi-
torem poſſint ſaltem per teſtes probari, qui dicãt
litteras vidiſſe, & curſum cambiorum pro partita
debitoris, qui dederat facultatem creditori ca-
piendi pecunias ad cambia, & recambia per mo-
20 dum vt ſupra, & videretur dicendum quod ſic †
nam ſuper damnis, & intereſſe poteſt fieri pro-
batio per teſtes, quamuis ſtatutum adeſſet, quod
probatio non poſſet fieri niſi per ſcripturam, Ia-
cob.Butr. quem refert, & ſequitur Bartol.in leg.certi
conditio, §.quoniam, num.4. ff.ſi cert.petat. Cartar.
deciſ.9. Aſin.in praxi §.19.cap.quinto, limitat.8.
per tot. & de litteris cambij dixit Burſ.conſ.103.
num.9.lib.1. Maſcard.de probat.concluſ.989.nu 4.
vol.2. Rota Genuæ dec.78.num.16. verſ.nam cum
dictus, Magon.deciſ.103.n.18.in Florent. Contrariũ
dici poteſt, imò non poſſe probari litteras cambij
per teſtes, ſed debent litteræ demonſtrari, quia
21 † in contractu cambij ſcriptura eſt de ſubſtãtia,
quando cambium cum litteris negotiatur, vt di-
xit Salon.de contract tit.de cambijs art.2.cõtrou.10.
& ſaltem eſt de ſubſtantia, quo ad probationem,
niſi fides adhiberetur mercatori, quod etiam ſi-
ne litteris exerceret cambium, vel per nuncium,
Scaccia de commerc. & cambijs §.1. quæſt. quinta,
num.10.11.
22 Quod verum intelligas niſi litteræ † fuerint fa-
ctæ, & inde caſu deperditæ, quia probata amiſſio-
ne earum, tenor poſſet per teſtes probari, Seraph.
deciſ.946.nu.7.circa medium in vna Romana cam-
biorum Veneris 17.Maij 1591.
23 Nam etiam † quod ſcriptura requiratur de
ſubſtantia actus, vt in ſententia, cõtractu emphy-
teotico, teſtamento, actu iudiciario, vel ſimili, ſi
tamen probata ſit amiſſio, eorum tenor proba-
tur teſtibus, vt ex pluribus dixit Surdus conſ.109.
nu.7.8.9.ſeq.lib.1. Aſin.in pract.§.19.cap.5.limit.
24 15.per tot. quæ amiſſio † qualiter, & ex quibus
probetur dixit latè Houded. conſ.19.lib.1. Decian.
conſ.7.num.42.lib.3. Surd.conſ.109.num.9.10.ſeq.
per tot.conſ 245.num.30.ſeq. Bocr.deciſ.15.num.5.
Maſcard.de prob.concl.1230.n.27.lib.3.concl.32.
n.15.cõcl.87.88.vol.1. Io:de Amic.conſ.93.n.4.5.
Baiard.ad Clarum quæſt.93. Giurb.deciſ.15.nu.12.
Et euenit in facto in Anno 1614. in prædicta cau-
ſa inter Mutium Pallauicino Generalem The-
ſaurarium Mediolani cum Principe Buteræ pro
intereſſe cambiorum cuiuſdam mutui olim facti
per dictũ de Pallauicino dicto Principi Madrid;
de qua cauſa meminis, Caſtil. deciſ.112.num.14.
15.vol.2. & Maſtril.deciſ.303.lib.4.
Cuius cambij litteræ probari, & exhiberi poſ-
ſunt, etiam quod captum fuerit à ſemetipſo,
quando per debitorem datur poteſtas creditori
capiendi pecunias ad cambia, & recambia
etiam à ſemetipſo, vnde pluries hæſitatum
25 fuit in facti contingentia † an facultas capien-
di cambia à ſemetipſo valeat, & ſi dicatur cam-
bium ſiccum, & damnatum, vel reale, circa
quod dico fuiſſe reſolutum eſſe cambium ve-
rum, & reale, licet computetur ſuper ſemet-
ipſo, quia non prohibetur creditor gerere vi-
cem plurium perſonarum, & fere per totum
Mundum in omnibus ferijs, & plateis, vbi
cambia exercentur, & maximè Romæ, etiam per

Prælatos non cambiantur pecuniæ, niſi à ſemetipſo, & per cunctarionem, & ſic cum parua ſumnia negotiantur, & cambiantur Theſauri innumerabilis, *Ita doctiſſimus Nauarrus tit. de vſuris, conſ. 31. lib. 2. fol. 364.* qui punctum ex profeſſo differit, Cuius auctoritas quanta ſit, nemo eſt, qui ignoret, & ſcimus Romanam Pœnitētiariam decidere cauſas conſcientiæ cum traditionibus tāti viri, & aliàs in facti contingentia ſunt ſuper hoc habita vota ſapientiſſimorum Patris Societatis Ieſus, & poſt *Bal. conſ. 190. lib. 2* dixit *Rota Genu. deciſ. 32. n. 4. 5. Salon. de iuſt. & contract. to. 2. qu. 4. art. 2. controuer. 12. fol. 585.* qui, poſt puncti diſcuſſionem, teſtatur de quadam Bulla Pontificis, & declaratione Congregationis Illuſtriſſimorum Cardinalium ad petitionē Archiepiſcopi Panormitani, per quam permittitur in mercatoribus Regni Siciliæ poſſe cambiare à ſemetipſis, *Scacc. de commer. & cambijs §. 1. q. 5. n. 83 verſ. primus & verſ. ſeq. fol. 185. & 186. Muta dec. 52. n. 17 poſt Tapiam tit. de cambijs n. 33. ſeq. & n. 36. 46.* qui teſtatur ita fuiſſe deciſum Neapoli, *& n. 43. 44. 45.* & eſſe communem cōcluſionem omnium Doctorū in vtroque iure, & incidit non ſemel de veritate iſtius puncti diſcuti, & præciſe fuit reſolutum cū iſta opinione pro hæredibus Io: Iacobi Gaſtadegno, & in Anno 1607. inter Ciuitatem Catinæ cū Coſmo Naſi mercatore Florentino, quo tempore vidimus dictam declarationem.

26 Difficultas maior conſiſteret in videndo ſi de † ſubſtantia, & captura cambiorum ſtetur dicto cū iuramento creditoris, ſtāte pacto debitoris, quod de captura cambiorum, ſeu del cambiato ſtetur dicto creditoris cū iuramento, & videretur quod pactum hoc deſtando dicto creditoris, cum ſit ſuper ſubſtantia cambij, & non ſuper quantitate, nihil proſit creditori, cum verſemur in prohibitis, & in materia ſuſpecta cambiorum, ſeu intereſſe, licet in alia materia pactum hac deſtando dicto cum iuramento creditoris permitteretur, *Farinac. deciſ. 52. n. 5. par. 1. tom. 1.* ex pluribus dixit *Caſtil. dec. 112. à n. 16. ad n. 21.* qui teſtatur deciſū per Magnam Regiam Curiam pro Barone Montis Maioris nunc Marchione contra Benedictum Pontecoruna arrendatarium Territorij Baucinæ, & fuiſſe per eum reſolutum in cauſa inter dictos Don Ioannem de Ballis Baronem Calatuui cum Ioanne Baptiſta Dini hęrede Vincentij Iuſtiniano Mercatoris Ianuenſis, idemque dixit *Maſtrill. deciſ. 303. à num. 16. & ſeq. lib. 4.*

27 Contrarium in alia facti † contingentia deſenſum fuit, nam ſi per debitorem data eſt facultas creditori iurandi etiam ſuper captura cambiorū, & vt dicitur ſuper *il cambiato*, pactū valet, & debitor tenetur ad refectionem intereſſe cambiorū, & recambiorum non oſtenſis litteris cambij, ſed tantum facto actu iuramenti ſuper captura præ-
28 dicta. Non enim dubium eſt † quod ſubſtineatur pactum, quod de qualibet re, & ſuper quolibet articulo, vel facto probando ſtetur iuramēto aduerſarij ea potiſſima ratione, quia probationes ſunt in facultate partium, & ab eis poſſunt remitti, vel permitti, quod minus concludentes probationes valeāt, & quotidie videmus, quod vna pars defert iuramentū alteri in iudicijs, & de tali pacto quod ſtetur alterius dicto cum iuramento, *ex textus, vbi Doctores in l. ius iurandum, & l. fi. ff. de prætor. ſtipul. Cagnol. in l. quatenus n. 24. de reg. iur. Soccin. conſ. 54. lib. 2. conſ. 80 lib. 4. Signorol. cōſ. 157. col. 2. Natta conſ. 450. Plotus de in litē iurando §. 48. Phanuc. eod. tract. par. 2. c. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 934 n. 35. Roland. conſ. 62. lib. 4. Becc. conſ. 106. Seraph. de priuil. iuramen. priuil. 31. n. 6. cum ſeq. bene Afflict. dec. 24. & dec. 91. Caualc. dec. 2. n. 31. lib. 2. Rota Genua deciſ. 78. & dec. 210. Botta conſ. 57. per tot. & n. 10. Carpan. ad ſtatut. Mediolan. c. 43. n. 51. Intrigl. dec. 7. n. 2. ſingular. 324. lib. 1. & ſingul. 102. lib. 2. Stracca de mercatura Rubr. de contract. merc. n. 6. Caſtil. dec. 112. n. 16. Felic. de Societ. c. 24. n. 72. ſeq. Surd. dec. 259. n. 7. & dec. 149. n. 17. Hippol. Riminal. conſ. 815. Card. Tuſch. litt. P. concl. 4. tom. 6. Rota Lucenſ. diuerſ. dec. 84. Caroc. de iurament. deciſi quæſt. 5. & quæſt. 9. nn. 5. Maſtril. deciſ. 60. & 111.*

29 In puncto † pactum valere ſuper captura dixit *Rota Genua dicta dec. 78. n. 7. 8. & ſeq. & dec. 134. n. 3. 4. Carol. Tapia to. 4. ſuper Conſtit. Neapol. rub. 4. n. 33. ſeq. Afflict. dec. 91. Botta dicto conſ. 57.*

30 Non obſtat dicere quod facultas † iurandi creditori cenſeatur data ſuper quantitate intereſſe tantum, non autem ſuper ſubſtantia, vt dixit *Plotus de in litem iurando, §. 49. n. 4.* & ideo quod opus ſit probari aliunde, quam per iuramentū ſubſtantia ipſa, ſcilicet quod cambia fuerint realiter capta, etiam à ſemetipſo, & litteras oſtendi miſſas plateis in nundinis locorum Biſenſonis, Placētiæ, Mediolani, & cętera. Nam reſpondetur, quod licet concluſio ſit veriſſima, tamen non procedit, nec *Plotus* loquitur, quando per pactum expreſſum data eſt etiam facultas iurandi, ſuper ſubſtātia ipſa, quia tunc etiam ſubſtantia ex pacto poteſt etiā iurari, & iuramento probari, & ratio eſt, quia *per l. iuſiurandum* cum ſupra allegatis indifferenter, & regulariter ex pacto poteſt dari facultas iurandi, & probādi per iuramentū ſuper quacumque re, articulo, vel facto, vt dictum eſt, ſiue conſiſtat in ſubſtantia, ſiue in qualitate, aut quātitate, & quomodocumq; ex eodem *Ploto dicto §. 48.* & de cambio dixerunt *Maſcar. Rota Genua, Caualcan. & alij ſupra*, quam practicam ſeruat ferè totus Mundus.

Practica quoq; eſt inter mercatores, & negotiatores, (vt informor,) quod ſi creditor habet facultatē capiendi ad cambia, ſtetur iuramento, nō oſtenſis litteris, neq; nominatis perſonis à quibus capiunt, licet enim cambia debeant capi adhibi-
31 tis litteris, tamen † ſępe non eſt cōueniens, quod litteræ oſtendantur, quia Mercatores ſolent vnica littera accipere ſeu cunctare multas partitas cābiorum pro pluribus, & diuerſis perſonis, quia eſt difficillimum, & fere impoſſibile, quod mercatores, qui generaliter cambium exercēt, & ſunt parati ad cambiandum pro qualibet perſona, vt ſingulas litteras cambij forment, & tranſmittant, ſed ſolēt vnica littera plures miſcere perſonas, & parcellas diſtinctas, ob id cōueniens eſt, quod tales litteræ nō demōſtretur, quia occaſione vnius, ratione commiſtionis, detegerentur occulta aliorum arcana argumento, *l. ſi alieni, ff. de ſolut. l. idem*

Pom-

Pomponiot ſcribit de reuendicat §.quod ſi frumentũ inſtit.de rerum diuiſ. Dec. 9. 61.n.3.lib.3.vbi quod libri rationum habentes rationes alterius inſeparabiliter eomixta, præter rationes partis, non ſunt edendi; Idem ſi argentarius in libro communi habeat etiam rationes ſuas particulares, non tenetur edere Bar.& DD.in l.1.& vltima C.de edendo & in l.argentarius & l.ſi quis ex argentarijs ff.eodem, & ex hoc poſſent faeile oriri multa inconuenientia, & fallimenta ob detectionem rei familiaris mercatoris, qui vt plurimum ſolo credito,& reputatiõne manutenẽtur.& ideo inoleuit vſus paciſcendi quod ſtetur iuramento etiã ſuper captura,& ſubſtantia cambij ideſt, del cãbiato, & hoc ponit Affl. dicta dec. 91.Vrſil.dec. 24.Natta ad Alex.conſ.189.& ſentiunt. Plotus, & Maſcard.dictis locis dum citant.Afflictum Botta conſ. 57.n.7. Beretta conſ.25.

32 Nec refert dicere † ex Lupo in l.curabit.& Bertazol. dicto conſ.264.Caualc.d.dec.2.quod non ſit ſtandum iuramento, quia hoc pactum eſt ſuſpectum, cum reperitur appoſitum in contractu ſuſpecto, quia Lupus nec Bertazol.hac dicunt, & Caualc.non loquitur quando ex pacto fuit data facultas iurandi etiam ſuper ſubſtantia ſcilicet ſopra il Cambiato, vel ſuper captura.

Demum nec reſiſtit deciſio Magnę Regiæ Curiæ in cauſa illius de Pontecoruna relata per Caſtil.d.dec. 112.in qua cauſa talis fuit caſus,& idẽ pactum interuenerat, nam veritas eſt in negabilis quod M.C. ad ita dicendum non fuit ea ratione mota quia pactum de iurãdo ſuper ſubſtãtia cambij nõ valeret, ſed ex eo pôtiſſimum quod iuramentum præſtitum per illum de Pontecoruna detegebatur falſum in partem, vel erroneum, quare ratione eius indiuiduitatis corruebat in totum, & idem elare dixit ex hoc Motam Magnã Regiam Curiam Intrigl. dec. 7 nu.10.qui fuit iudex in cauſa prædicta,de Pontecoruna, imo dum eadem cauſa in tribunali Conſiſtorij per dominos aduocatos altercaretur amicis communibus interuenientibus partes ſe concordarunt, & in Cõſiſtorio cauſa remãſit in deciſa, quę fuit inde compromiſſa in arbitros legum peritos, & tandẽ Baro fuit condemnatus ad intereſſe cambij moderatum nempe ad rationẽ de nouem pro centenario potius ex quadã ęquitate,& ſic in exitu fuit iudicatum,& exequutum ſecundum iſtam opinionem, licet fuerit per arbitros moderatũ intereſſe prędictum.

Quibus diſcuſſis pro iſta opinione,& validitate pacti prędicti iurandi ſuper ſubſtãtia cambij fuit deciſum in Curia prætotiana de anno 1608. pro Bartholomeo Sticcuti mercatore Flotẽtino contra quendam de Siroceo.

SVMMARIVM.

1 *Stipulatio Pactum, vel fideicommiſſum dotis reſtitutioni a dotante adiectum fauore ipſiũ dotantis, vel eius heredum ſeu alterius inutiles redditur ſoluto matrimonio per mortem viri, & dos mulieri reſtituenda eſt.*

2 *Dos ſi a dotante fideicommiſſi onere grauata detur mulieri ſoluto matrimonio per mortem viri libera penes mulierem ſuperſtitem remanet.*

Amplia n.3.6.limit.4.7.

5 *Dos de bonis proprijs mulieris vel ei quomodolibet debitis ab alio data non poteſt fideicommiſſi, & reſtitutionis onere grauari.*

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſi onus dotis reſtitutioni adiectum an reijciatur,& dos libera pro muliere remaneat ſoluto matrimonio per mortem viri.

RESOLVTIO XXVIII.

1 PActum, quo in tabulis nuptialibus prouiſum eſt,† dotem ſoluto matrimonio dotanti, vel alijs fore reſtituendam, vel filijs, quibus quandocumque defunctis alius fuerit ſubſtitutus, cũ inutile reddatur ſi mulieris eondictio ad ſecundo nubendũ deterior fiat,& ſolutum ſit mattimoniũ per mortem viri cum tune ſemper ipſi mulieri dos reſtituenda ſit, Surd. conſ.78. Martin.Monter.in reſpõſo pro vxoris amita p.1.poſt n.91.Cancer.Variar.reſol. lib.3.c.7.n. 203. & c.15. num. 101. Fontanella de pactis dotal.clauſ. 4.Gl. 9.p.5.n.187. Maſtrill. dec. 74.Bald.Nouel. de dote.part.7. priui leg. 11.num.6. Franciſc.Molin.de ritu nuptiar lib.3.q. 59.n.1.2.3. & ſeq.Giurb.ſuper conſuetud.Meſſan.c.8.Glo.1 p.t. n.20.21. Cephal. conſ.713.nu.35.36.Grat.diſcept. 769.nu.17.lib.4.Dubitabatur de facto, an fideicommiſſum prædictum, vel pactum pro prima vice, ſeu matrimonio tantum ſubſiſteret, caſu quo morte ſpôſi in primis nuptijs matrimonium ſol-
2 ueretur ita vt† ſoluto matrimonio obitu viri Dos
mulieri libera, & oneris ſoluta reuertatur, vt ad ſecundas conuolans nuptias, de ea ad libitum diſponat ſubſtituti, vel eiuſdem matrimonij filiorũ præiuditio non obſtante, idque abſolutum eſt ſoluto matrimonio pet mortẽ viri mulieri liberè de dote diſponere permitti,& ad ſecũda poſſe tranſire vota reiecto, vinculo, quod in primis nuptijs tantũ durat, text.in l.cum pater.§.Pater certam vbi Gloſ.& Paul.de Caſtro communiter Doctores notant ff de leg.2. cui adiuuat diſpoſitio leg.ſi cum dotem in princip.vbi Doctores l.filia mea Gl.in l.ſi dotal.ff.ſolut.matrim.Afflict.in conſtit.fratribus nu.5.Bal.Nouel.de dote p 1.n.21.& p.7.priuileg.11.nu.2.& 15. Petr.de Gregor.de dote de Parag.q.35.nu.2.Maſtril. dec.74.Barboſa in l.2.p.1.à num.141.& ſeq.& nu. 146.verſ. his itaq. explicatis ff. ſoluto matrim. Fontanella de pactis dotal.clauſ.4.p.5.Gloſ.9.a nu.180. ad nu.188.vol.1. & clauſul.5.gloſ.10.p.1.nu.4.vol. 2.Cancer.variar.reſolut.lib.1.c.8.n.88.& lib.3.cap. 7.n.203.& c.15.n.101.Anton.Faber.in C.lib.5.t. 9.defin.1.& 2.Polidor.Ripa obſeru.20.n.6.Ancharan.conſ.105.& conſ.381.Molfeſ.ad conſuetud.Neapol.p.6.q.8.num.32.Torus in compend.deciſ.Verbo mulier.

Digitized by Google

mulier. Card. Tuſch concl. 743. littera D. nu. 15.
Caualc. dec. 1. nu. 39. p. 4. per Giurbam. ſuper conſuet.
Meſſanen. ca. 8. Gl. 1. p. 1 n. 15. quamuis ipſe admiſ-
ſa diſtinctione, & differentia dotantium, id pro-
cedere intendat, quaſi ratio differenriæ ſit in hoc
inter patrem, ſrattem, matrem, vel extraneum
3 dotautem. Et tamen † ratio tum nè mulier indota-
ta remanerer, tum etiam ne dotis conditio de-
terior fieret, & ne ſecundum matrimonium impe-
diretur cõtra fauorem publicum, in omnibus do-
tãtibus ptocedere, non dubitatur, etiam in extra-
neo *Maſtril. dec. 74. Gratian. dicta diſcept. 769. nu.*
17. vol. 4. quamuis in patre dotante alia concur-
rat ratio ſcilicet, vt teneatur iterũ redotate, ſi fi-
4 lia ad ſecũda, vellet conuollare vota, vel niſi † ex-
traneus ſibi dotem teddi ſoluto matrimonio per
mortem viri ſtipulatus ſit, quia non habet onus
redotandi, *iuxta Gl. in l. Caius verb. fauore ff. ſoluto*
matrim. & ſecũdum prędicta ſuit deciſum pet M.
R.C. pro Dõna Beatrice del Boſco, & Platamone
Batoniſſa Manſaronis contra Ducem Miſilmelis
die 5. April. 1623. & ita fuit exequutũ, & pro Dõ-
na Anna Buſacca, & Reytano contra Don Anto-
niam Buſacca, & Velaſco cenſuit M.R.C. & inde
conſiſtorium in Anno 1613. in qua cauſa Viucu-
lum fuerat in ſecundo matrimonio reitetatum, &
repetitum pet mulietem ſe ipſam dotantẽ, & ſe-
cundi viri obitu, ſuit teſolutum dotem liberam
penes ſuperſtitẽ mulierẽ temanſiſſe, ex idẽtitate
rationis, quæ in prioti matrimonio ob ſpõſi mot-
tem diſſoluto militat, & ſic idẽ de tertijs, quartis,
& ſequentibus nuptijs reiteratis dicimus *vt toto*
tit. C. de ſecundis nuptijs, quas ſempet ſecundas
nuptias appellamus.

Sine ſcrupulo tamen teiceretur fortius onus,
& fideicommiſſum prædictũ à dotante doti adie-
5 ctũ † ſi de bonis proprijs ipſius mulieris ipſa mu-
lier dotaretur, vel ſi de bonis eidẽ mulieri debitis
veluti ſi dotaretur de paragio, vel aliter iure pro-
prio, vel aduentitio, ad mulierem pertinentibus,
vel ſi ex forma ſtatuti, frater, vel Patet dotare te-
neretur, quibus caſibus prohibetur dos pacto re-
ſtitutionis, vel fideicõmiſſo grauari, & onus adie-
ctum reijcitur, & tenẽtut hæredes remittere tale
pactum vel ius ſtipulationis *Vincẽt. de Franch. de-*
ciſ. 196. & deciſ. 491. Lucas de penna in l. 1. column.
ante penult. verſ. hæc faciũt ad quæſtionem C. de im-
pon. lucr. deſcrit. lib. 10. Bal. in l. ſi auia num. 10. C. de
iure dotium & conſil. 479. num. 3. verſ. & hæc perti-
nent lib. 4. & conſ. 2. nu. 2. lib. 3. Ripa in l. 1. num. 54.
ff. ſolut. matrim. Loffred. conſ. 26. nu. 34. 35. Anchar.
conſ. 434. Decius in l. pactum. n. 8. C. de collat. & cõſ.
229. columu. 3. verſ. tertiò nou videtur obſtare renun-
tiatio poſt Paul. de Caſtr. conſil. 174. col. 2. in priucip.
vol. 1. Afflict. in conſtit. fratribus notab. 2. q. 2. Vinc.
de Auna allegat. 116. num. 2. par. 2. Boer. conſ. 50. n.
10. Menoc. lib. 3. præſump. 10. n. 24. Milanenſ. dec. 50.
n. 24. lib. 1 Suarez in l. quoniam in prioribus ampliat.
12. n. 1. C. de inoffitioſ. teſtamen. Petr. de Greg. de dote
de Paragio q. 35. n. 1. 2. 3. Vin. dec. 9. Surd. conſ. 113.
Gaſpar. Anton. Theſaur. lib. 1. q. Forenſ 63. num. 13.
Grat. diſcept. 556. n. 1. 5. 26. Peregr. de fideicommiſſ.
art. 42. n. 51. & conſ. 79. n. 21. & 28. vol. 1. Muta in
conſuetud. Panorm. cap. 47. n. 18. Card. Tuſch. concl.
782. litt. D. n. 18. vol. 2. Franciſc. Molin. de ritu nupt.
lib. 3. q. 31. Greg. Lopez l. 30. Gloſ. fi. tit. 11. p. 4. Bar-
boſ. in l. 1. par. 4. nu. 135. ff. ſolut. matrim. Anellus de
Amatis conſ. 54. nu. 4. Mangil. de imput q. 17. n. 28.
Paſchal. de viribus patr. poteſtat. p. 2. cap. 4. nu. 191.
fuiſſe reſolutum in Rota Romana in vna Aſcula-
na dotis 18. Aprilis 1616. teſtatur *Farin. dec. 710.*
n. 1. p. 1. tom. 2. Morot. conſ. 19. n. 4. 6. 7. 8. Caſtil. dec.
25. num. 10. alios adduxi in reſolut. 64. num. 8. 9. 10.
11. lib. 2.

Et quia ratio publicæ vtilitatis, qua in dote, ita
diſpoſitum eſt, in eius quoque augmẽto militat,
6 † idem putant in dotis augmento dicendũ, *Ant.*
Faber. in C. lib. 5. tit. 9. defin. 1. 2. & Fontanel. d. Gloſ.
9. n. 182.

7 Præmiſſa tamen intelligas procedere, † eate-
nus dictum fideicommiſſi onus teiectum cenſeri
ſoluto matrimonio per mortem viri, & dotẽ vxo-
ri libere eſſe reſtituendã, quatenus muliet ad ſe-
cunda vota tranſieri, quod niſi ad ſecunda vota
ttanſierit, vel ſi tranſierit non facta contraria diſ-
poſitione fideicõmiſſi, & dotes libere non dotan-
do ſecundo viro, fideicommiſſum non irritatur, &
mulier cenſetur perſeueraſſe in priori voluntate,
non obſtante tranſitu ad ſecunda vota ex ceſſan-
te fundamentali ratione, qua id ſancitum eſt, nẽ-
pe ſauor mulieris, vt poſſit maritum inuenire, qua
muliere ſine filijs inde decedente adhuc locus
eſt fideicommiſſo, & pacto teſtitutionis fauore
dotantium, & ſuorum, ſecundũ veriorem opinio-
nem *Cancer. variar. reſol. lib. 3. c. 7. de pactis n. 204.*
vbi teſtatut deciſum, quem ſecutus eſt *Fontanella*
de pactis dotal. clauſ. 4. gl. 9. p. 5. n. 183. 185. ſeq. (Qui
a n. 189. & ſeq. examinat num tacita vel expreſſa
diſpoſitio contraria mulieris tranſeuntis ad ſecũ-
da vota requitatur, adhoc vt dicantur dotes libere
dotaſſe ſecundo viro, & abſque prioris reſtitutio-
nis, & fideicommiſſi onere) licet cõſidetari poſſe
videretur an potius fauot ſecundarum nuptiarũ
cauſa ſit impulſiua, quàm finalis ad fideicõmiſſũ
reijciendum, ita vt quamuis mulier ad ſecũda vo-
ta non tranſierit adhuc de dote libere diſponere
poſſet, cum pactum conſideretur a principio nul-
lum ipſo iure, taliter quod non poſſit ex aliquo
futuro euentu conualidari tamen ab opinione
Cancerij, & Fontanelle non puto tecedendum ſe-
cundum quam vidimus quandoque deciſum.

SVMMARIVM.

1 *Solutio anticipata, & pro futuris annis facta præ-*
lato per conductorem non nocet ſucceſſori.
Locatio bonorum Eccleſiæ cum ſolutionibus anticipa-
tis annullatur quo ad præiudicium ſucceſſoris præ-
lati n. 1.
Debitor ſoluendo prælato moribundo an liberetur
num. 1.
2 *Solutio anticipata an noceat prælato ſucceſſori per*
renuntiationem.
3 *Prælatus ſucceſſor tenebatur ſtare colono, quo ad*
anticipatas ſolutiones factas prædeceſſori ante de-
terminationem Concilij Tridentini.
4 *Solutionis anticipatæ, & pro futuris annis factæ*
prælato ab emphyteuta proſunt ei cum ſucceſſore
ad

ad euitandam caducitatem propter non ſolutum Canonem.

5 *Solutione antecipatæ non nocent ſucceſſori, qui non tenetur ſtare colono, & ſuccedit per extintionem iuris locatoris.*

6 *Anticipata ſolutio tertio non parit præiuditium.*

7 *Solutio anticipata nocet ſucceſſori habẽti ius, & cauſam a locatore, vt hæres, ceſſionarius, vel fiſcus.*

8 *Solutio anticipata an noceat creditori ad iudicatario, cui res locata ante locationem per locatorem fuerit hypothecata.*

9 *Creditor, qui ſibi adiudicauerit fundũ alteri antea per debitorem locatum, non poteſt contra conductorem via exequutiua pro penſionem agere ex contractu debitoris nomine proprio, ſed tãtum, vti ceſſionarius, ideo obſunt, ei anticipatæ ſolutiones per conductorem locatori factæ.*

10 *Fructus futuri vendi poſſunt.*

Intellige ſi naſcantur in domino venditoris nu. 11.

12 *Solutio antecipata facta procuratori ad exigendum habens mandatum a debitorem liberet quid in adminiſtratorem habente mandatum cum libera.*

13 *Solutio anticipata facta vſufructuario non nocet proprietario niſi pro rata.*

14 *Solutio anticipata facta feudatario an noceat domino, vel ſucceſſori.*

15 *Solutio anticipata facta a conductore marito non nocet vxori ſoluto matrimonio.*

16 *Solutiones anticipatæ factæ a cõductore prædij dotanti ante matrimonium pro futuris annis vxori, vel dotanti non nocent viro a die ſubſtentationis onerum matrimonij, ſed datur regreſſus contra dotantes pro rata, niſi ſcierit, vel a dotãtibus maritus certioratus fuerit de ſolutionibus anticipatis.*

17 *Fideicommiſſario ſubſtituto, vel ſucceſſori maioratus non obſtant antecipatæ ſolutiones factæ hæredi grauato, vel poſſeſſori maioratus.*

18 *Fructus pendentes diuiduntur pro rata inter hæres grauati, & ſubſtitutum, ſi ſint fructus ciuiles.*

19 *Fructus pendentes ciuiles diuidũtur inter hæredem vſufructuarij, & proprietarium.*

20 *Solutiones anticipatæ factæ a cõductore emphyteuſis an noceant Domino.*

21 *Succeſſori datur regreſſus contra recipientem anticipatas ſolutiones eius, quæ hæredes & in ſubſidiũ contra conductorem anticipatæ ſoluentem.*

22 *Conductor impeditus vti fruire locata repetit a locatore penſiones anticipatæ ſolutas, & rem retinere poteſt.*

ARGVMENTVM.

Solutiones antecipatę an debitorem liberent in pręiudicium ſucceſſorum, eiſque noceant.

RESOLVTIO. XXIX.

PLerique ſolutiones anticipatæ, & pro futuris annis, quarum adhuc non ceſſerat dies per debitores conductores, alioſque opponuntur, aduerſus ſingulares rei ſucceſſores pẽſiones, vel annua petentes credita, à die ſuę ſucceſſionis, vel captæ poſſeſſionis quibus quandoque ſolutiones præfatas non obſtare, nec debitorem anticipate ſoluẽtem libertatum fuiſſe replicatũ per ſucceſſores vidimus proinde ad reſolutionem articuli plures conſtituimus iuris caſus.

1 Primus eſt † in ſucceſſore rei eccleſiaſticæ, & prælato, & huic ſolutiones anticipatę per debitores oppoſitæ non obſtant, *ex determinatione ſacri Concilij Tridentini ſeƈt.25.cap.11.de reformat.* vbi (quod plus eſt) annullantur, locationes cũ anticiparis ſolutionibus factæ, quo ad præiudiciũ ſucceſſorũ quocumque priuilegio non obſtante, *Caroc. de locat. p.3. concluſ. 20. fol.* 134. qui loquitur in terminis conſilij, & tangit reſpectu hæredis prælati locatoris, vt ſcilicet teneatur reſtituere ſolutiones anticipatas, ad quod faciunt infra dicenda, & etiam in ſecũdo caſu. Idem *Carroc.* tãgit reſpectu anni inchoati vt late dixerat *concl.* 13. *Rota Auennion. dec.* 117. vbi de ſolutione ſacta prælato moribũdo, vel qui inceperat infirmari, etiam pro fructibus maturatis, *de quo per Caualc. dec.44.n.8. & 23. ſeq. l.1. & cõfuſe dec.25.n.4.l.2. & dec.37.n.54.l.3.* vbi de rata fructuũ *Ferret. cõſ.225. Sur. dec.326.n.78.79. Craſſ. excep.25.n.103. & ſeq.*

2 Siue † in ſucceſſore per mortẽ ſiue per renuntiationem id procedere cenſuit *Ferret. d. conſ. 225.* & alij *per Graſſ. except.25. a n.103. & ſeq. Carroc. dicta concl.20.* ſuper quo cogitandum eſſe credo proinde remitto ad Doctores ſupra allegatos, & *Surd. de alimen. tit. fi. q.42. Ponte dec.28.*

Licet ante Sacroſancti Concilij determinatio-
3 nem ſacta† locatione per prælatũ nomine Eccle-
ſiæ ſucceſſore nõ modo quo ad penſiones annuas
ſoluenda, ſed quo ad anticipate ſolutas colono
ſtare teneri *cenſuit Abb.q.3. n.16. verſ. ad quintum
arguitur primo, & verſ. in contrarium Dec. conſ.14.
n.6. in fi. vol.2.*

4 Prodeſſet † tamen ſolutio pro ſututis annis facta prælato aduerſus ſucceſſorem ad euitandam caducitatem ſoluentis emphyteute *Surd. dec. 78. n.7.8. Gigas de penſio q.88.n.9. Corbol. de cauſa priuatio ab non ſolut. Cannon. lim.17. in princ. Gratian. diſcept.8. num.11.*

Secundus caſus, quando ſumus in bonis non
5 eccleſiaſticis, † ſed in illis caſibus, & perſonis, in
quibus ſucceſſor nõ tenetur ſtare colono, ſed po-
reſt eũ expellere, quia ſuccedit proprio iure per
extinctione iuris locatoris puta quando locauit
vſufructuarius, vel emphyeuta, & res deuoluitur
ad proprietariũ, vel quãdo locauit poſſeſſor ma-
ioratus, quo mortuo res deuoluitur ad ſucceſſorẽ
& in alijs ſimilibus caſibus. & iſte caſus aſſimila-
tur primo caſui, nec nocẽt anticipate ſolutiones,
*Surd. dec.326.n.78.79. Caualcan. confuſe dicta dec.
25.nu.4.p.2.* qui fortius videntur tenere, videlicet
etiam caſu, quo huiuſmodi ſucceſſores teneãtur
locationi ſtare, vt ſcilicet intelligatur ſoluta pen-
ſione a die ſucceſſionis *Bald. in l. emptorem nu.11.
C. locati.* Primum dictum etiam tangit *Craſſ. dicta
except.25.nu.107.* vbi de vſufructuario, pro vt etiã
de conductore vſufructuarij feudatarij præbenda-
rij tradit *Boſſi tit. debitor. delinquen. num.6.7.8.* ſed
quod datur repetitio aduerſus eum, cui fuit ſacta
ſolutio,

Digitized by Google

ſolutio, vel illius hæredem, alias ſoluenti imputatur *Carroc. de locat. p. 3. concluſ. 20. nu. 75.* & diſtincte infra tetigimus.

6 Anticipata † namque ſolutio: quotieſcumque pareret præiudicium tertio, ei non præiudicat, nec ante diem debitam fieri poteſt *l. cum pater §. a filia ff. de legat. 2. Bart. in l. 1. nu. 11. ff. de legat. 1. Graſſ. excep. 25. n. 104. Rota Auennion. dec. 117. n. 4. Dec. conſ. 81. n. 42. lib. 4.*

7 Tertius, caſus, eſt quando ſumus† in ſucceſſore, qui ſuccedit habens, ius, & cauſam a locatore poſt locationem factam, vt eſſet hęres, vel ceſſionarius, vel fiſcus iure confiſcationis ſuccedens *de quo Boſſi. vbi ſup. n. 7. 8.* & iſte caſus eſt ſine dubio, quod anticipate ſolutiones afficiant ſucceſſorem, qui venit ex perſona locatoris, cuius factum tenetur approbare licet in præiudicium fiſci remaneat videndum ſi ille ſolutiones anticipatæ fuerint ex coniecturis in fraudem, vel ne, *vt per Boſſ. loco prædicto.*

8 Quartus caſus eſt quādo † ſucceſſor habet ius & causā à locatore, qui anticipatas receperit ſolutiones. ſed eſt anterior iuris quæſiti conductori quia locator ante locationem hypothecauit rem locatam ſuo creditori deinde facta locatione ſuperuenit creditor (vt frequentiſſime fieri ſolet) & ſeruatis ſeruandis ſibi adiudicat rem conductā, quo caſu ex communi ſententia. veluti ex iudicis decreto neceſſario ſuccedens, tenetur ſtare locationi, & capta poſſeſſione reperit conductorem ſoluiſſe locatori pēſionem anticipatam pro pluribus annis, & iſto caſu alias in Curia Prætoriana in facti contingentia anno 1613. deciſum vidimus pro quodam Ambroſio Fragali conductore domus adiudicatæ, qui anticipate ſoluerat penſiones locatori (eſt quo actor credita ſibi adiudicaue rat etiā nomine debitorū, & ſic debitū gabellæ, & egerat via exequutiua cōtra cōductorē vigore cōtractus locationi, & ſic tanquā ceſſionarius locatoris) declarādo oppoſitiones de ſolutionibus anticipatis locatoris factis ſore legitimas reſeruādo iura actori, & creditori veniendi via ſua, ſi qui-
9 dē † debebat creditor, cui domus erat adiudicata, non potere exequutionem cōtractus ſtipulati per locatorē, quia illius executionē petere non poterat, niſi vti ceſſionarius locatoris, ex quo nō erat in contractu nominatus vt in punto *Bal. in l. fruct. n. 7. verſ. aut ſunt quaſi pendentes C. de actio empt.* & ſic exceptio, quæ obſtabat cedēti obſtat ceſſionario, ſe debebat tanquā dominus petere quod conductor vel diſcedat, vel ſoluat pro futuro a die poſſeſſionis per creditorē conſequutæ, & ſic a die, quo, in eum fuit translatum Dominiū, & tunc ſentio creditorē ius fouere, & ei non obſtare ſolutiones anticipata, idque ex noua excogitata ratione quæ deſumitur ex traditis *per Surd. dec. 97.* licet ad alium finem, nempe quia fructus debenrur domino ergo penſio debetur ſucceſſori, qui eſt Dominus, quoniam penſio eſt loco fructuum, & in eius locum ſubrogatur, & iudicatur *ita Bald. & Salicet in leg. fructus C. de act. & empt.*

10 Nec obſtat † quod fructus futuri poſſint vendi, & ſic ex anticipata ſolutione videantur, venditi conductori *l. nec emptio. ff. de contrahen. emption. leg. quod in rerum ff. de legat. 1. §. ea quoque inſtitut. de legat. l. interdum. ff. de verb. oblig. Caualcan. dec. 60. p. 2 Fabian. de empt. & vend. q. 4. princip. q. 16. num. 46. t. 6. p. 1. fol. 47. Bertazol. de Clauſ. in progmio n. 18. verſ. 3. optime Rodoric. de ann. redit. l. 1. qu. 12 n. 38. 39. ſequen. cap. de fruct. tit. 3. c. 1. n. 3. 4. & c. 5. n. 4. t. 17. fol. 238.* vbi dicit ideo per Regem Ludouicus xi. fuiſſe per conſtitutionem prohibitum vendi frumenta in herba cuius conſtitutionis etiam mentionem facit *Renat. Copp. de priuil Ruſtic. c. 5. tom. 18. fol. 96.* & in Regno noſtro eſt con ſimilis pragmatica *ſub tit. 60 tom. 1.* & idem quod de re, quæ non eſt ſed eſſe ſperatur poſſit in contractu inter viuos diſponi *dixit Brunus de interitu, & peremp. concl. 10. n. 45. 46. t. 17. per dictū §. ea quoque*, quin immò, & ſpes ipſa vendi poteſt, vt iactus retis captus auium, & ſimilia *l. ſi iactum ff. de actio empt. d. l. nec empt. Bar. Gabian. & Azor. per Bertazol. d. loco, & Brunus ibid. vbi etiam citat notata in leg. quotem ferro §. qui maximos ff. de publicand.*

11 Quoniam concluſio procedit† quando fructus futuri naſcuntur in dominio venditoris ipſaque re in eius Dominio exiſtente, quia alias nec vēdi, nec obligari poſſunt, niſi ſub conditione, ſi efficiantur debitoris hypothecantis ſeu vendentis *l. 1. in fi. vbi Bart. & alij ff. de cond. & demoſtr. Crot. conſ. 93. n. 17. Bero. conſ. 17. n. 6. lib. 1. conſ. 60. n. 29. lib. 3. Fab. de empt. & vend. in 4. q. princip. verſ. 16. quaro Natta conſ. 86. nu. 2. Gomes de contract. c. 2. n. 7. Ceſ. conſ. 217. n. 6. late Sur. coſ. 110. n. 3. cōſ. 162. n. 15. conſ. 236. num. 3. 4. dec. 72. num. 21. & deciſ. 326. n. 32. & de alimen. tit. 4. q. 17. n. 24. Gigas de penſion. q. 62. l. 15. f. 351. poſt. Caſtrenſ. conſ. 338. lib. 1. Felin. in cap ad audientiam de reſcrip. Bellenſ. de caritatiuo ſubſidio q. 34. Rom. conſ. 369. Gozad. cōſ. 83. & per notata in l. quotem ferro §. qui maximos ff. de publican. & in l. inter ſtipulantem §. ſacram. ff. de verb. oblig. & in l. ſticum qui meus erit ff. de legat. 1. Gambar. de authorit. leg. tom. 13. p. 2. fol. 195. n. 289. & f. 200. n. 688. ſeq. gl. in l. damni infecti. §. ſi is qui vicinos verſ. augeri ff. de dam. infect. Copp. de fruct. c. 2. n. 4. tit. 3. t. 17. f. 238. Bert. de clauſ. in princ. n. 18. verſ. 3. Caualc. dec. 27. n. 7. l. 3. Maſtril. de magiſtr. lib. 5. c. 9. n. 56. ad n. 83. vol. 2. Vinc. dec. 85. nu. 5. Molfeſi in conſuetud. Neapol. t. 1. p. 4. tit. de renūtiat. q. 3. n. 14.* Imputet ſibi ideo conductor pro vt quilibet alius, qui fructus futuros, emit ſi non conſiderat caſum euenire poſſe in quo fructus naſcātur trāslato rei Dominio in nouum Dominium, & non naſcantur in poſſe, & Dominio vēdentis, ſi quidem eo caſu fauore emptoris pro non natis habentur.

Nec quis dicat conductorem pro obſeruantia conductionis habere rē conductam hypothecatā vt communiter contingit ſeruari in omnibus cōtractibus locationū, nam in iſto quarto caſu ſuppoſitum eſt rem fuiſſe prius hypothecatam creditori, & per conſequens eius hypothecam poſteriorem nullum impedimētū præſtare creditori anteriori, immo eius poſteriorē hypothecam ſequuta ad iudicatione anteriori creditori conſiderari reſolutam, *vt notat Moroci de iure offerendi in princ.*

Sed

Digitized by Google

Sed quoties iſte creditor vel alius ſucceſſor ex titulo ſingulari tenetur ſtare locationi,& ſolutionibus anticipate factis an detur regreſſus contra locatorem,qui ſolutiones recepit vt pro rata diuidantur quando locator non tenetur ſucceſſori ad intereſſe *Bald & Salicet. in l. fruct. C. de action. emption.*

12 Quintus eſt caſus† quod procuratori cũ mandato ad exigendum,ſi ſit a debitore ſolutum antecipate,ante ceſſam ſolutionis diem,procuratore inde reuocato,vel non ſoluendo effectu, non liberatur debitor,nec creditor conſtituens tenetur huiuſmodi ſolutionem debitori admittere,ita poſt multos *Munos de eſcob. de ratioc. c 23. 4 n. 50. ad fin.* quamuis contrariũ ſentiat in procuratore, ſeu quolibet adminiſtratore indefinite ad exigẽdum cum libera,& generali adminiſtratione cõſtituto,ex quo habens ſimile mandatũ ea omnia facere poteſt, quæ Dominus ipſe feciſſet, quod ex multis comprobat,ſed tutius in fine cogitandum relinquit *Gratian. diſceptat. 127. ſub n. 33. lib. 2.* diuerſe ſentit *diſcept. 505. num. 30. 3 t. 32. lib. 3. Paſcal. de viribus patr. poteſtat. p. t. c. 2. n. 22.*

Sextus eſt caſus de ſolutione anticipata facta
13 †vſufructuario,quæ proprietario non nocet finito vſufructu,niſi in debito annuo,vel pẽſione pro rata temporis,quæ vſufructuario competit *l. defunta ff. de vſufruct. Federic. de Sennis conſ. t 20. col. 2. Cuman. 170. vol. 2. in fi. Boſſi de debit. an delinq. ſolution. num. 7. Bocri. conſil. 23. Graſſ. exception. 25. num. t 07.*

14 Idemque in† ſolutionibus facti feudarario reſpectu ſucceſſoris, vel Domini firmãdum eſt cum differentia tamen rate fructuum, & penſionum anticipatè ſolutarum ſeruata communi diſtinctione de fructibus ante,vel poſt calendas Martij *Graſſ. dicta exception. 25. num. 108. Boſſi ſupra num. 6. 7. 8.*

15 Septimus caſus eſt, quod† vxori non nocent ſolutiones anticipatæ factæ a conductore marito inde ſoluto matrimonio,niſi pro rata temporis ſubſtentationis onerum matrimonij *Lauren. de Pinu. conſ. t 01. Caualcan. dec. 37. ſub n. 54. lib. 3.*

16 Octauus eſt caſus † mariro nõ obſtare ſolutiones anticipatas pro futuris annis factas a conductore,vel annno debitore vxori,vel dotanti ante matrimonium contractum, dotatis inde viro bonis prædijs,vel reditibus;ſed teneretur vxor, vel dotans,qui antecipatas receperit ſolutiones pro tempore,& futuris annis, quibus maritus onera matrimonij ſubſtinet ipſi mariro reſtituere, quamuis non poſſit contra cõductorem,vel debitorem antecipate ſoluẽtem agere, quia à principio irreuocabili domino ſecure ſoluit licet pro futuris ſoluerit annis,quod ei prohibitum non erat de iure niſi vir a dotantibus de anticipatis ſolutionibus receptis certioratus fuerit, vel aliter ſcierit pro futuris annis ſolutiones fuiſſe per dotantes receptas, *Bart. in l. diuortio in fin. princip. poſt glo. ibi. ff. ſol. matr. quem ſequuti ſunt Bald. ibidẽ Caſtrenſ. n. 4. in fin. Roman. n. 34. Alexandr. num. 40. Iaſon. n. 46. Ruin. n. 51. Claud. de Seiſelo in fine Herculan. col. pen. Comenſ. in princ. dict. l. n. 17. Imola n. 25. Cãpeg. de dote p. 2. q. 21.* vbi in fine dicit quod *Bartoli* opinio in practica ſeruatur *Barboſ. in l. diuortio in princ. 23. plene Menoch. conſ. t 134. lib. t 2. per tot.*

17 Nonus caſus eſt quando † Hæredi grauato,vel poſſeſſori maioratus anticipare.& pro futuris annis penſionis, vel annui reditus per debitorẽ eſt facta ſolutio quæ fideicommiſſario, & ſucceſſori maioratus minime nocet iuxta iam dicta de vſu-
18 fructuario facta† fructuũ diuiſione pro rata vitæ grauati hæredis;vel cõditionis euenientis,cũ fructus ciuiles ſint veluti penſiones, & reditus, qui de die in diem percipiuntur,& non dicuntur pendentes, quidquid ſit de naturalibus pendentibus tempore obuentæ conditionis ſecundum veriorẽ opinionem *Franc. dec. 254. Peregr. de fideicom. art. 49. n. t 0. in fin. Caſtil. dec. 4. n. 12. ſeq. ad finem Caſanate conſ. 28. a n. 22. 23. & ſeq. & n. 27. 28. & ſeq.*

19 Idem† de vſufructuario hærede cum proprietario de huiuſmodi fructibus ciuilibus diuidendis pro rata diſtinguit *Franc. dec. 168. nu. 7. 1 t. ſeq. Bimi conſ. 133. n. 9. lib. 2. & cõſ. 214. lib. 3. poſt plures Honded. conſ. 85. n. 1. 8. & 28. l. 2. Cabellin. Milleloqui. 7.*

20 Decimus caſus † de conductore emphyteuſis antecipare ſoluente re inde ad Dominum ex caducitate deuoluta, dic pro vt de vſufructuario & alijs pro vt tetigi ſupra in ſecundo caſu.

21 Porro ſucceſſori† contra hæredem recipientis antecipatas ſolutiones,datur regreſſus,& tenetur hęres ſucceſſori reſtituere, quod male ſuus autor antecipate acceperit, & ſi hæredem non habet, vel in ſubſidium tenetur conductor, qui ante tempus ſoluit ſecundum *Roman. in leg. diuortio ſub nu. 34. ff. ſolut. matr. Meno. conſ. 1 t 34. nu. 6. lib. t 2. Caroc. de locat. p 3. concl. 10. n. 75. fol. t 34. ſuper quo cogita.*

22 Pariter† conductori impedito vti frui relocata datur actio ad repetendum penſiones antecipate per eum ſolutas,& regreſſus contra locatorem *l. ſi fundum §. Imperator ff. locati Bal. cõſ. 175. n. 3. vol. 2. Burſ. conſ. t 01. n. 6 lib. 1. Cartar. dec. 11. Ludouic. dec. 38. n. 18. Grauan. diſceptat. 376. n. 2 t. & ſequent. Surd. conſ. 400. n. 8. Ginrb. dec. 63 nu. 10. Petr. de Gregor. de cenſibus q. 6. nu. 18.* Itaque fortius rei retentionem conductori eo caſu concedi dixit *Cartar. dicta deciſ. t 1. Bero. conſ. t 40. n. 43. libr. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Notarius, & Pater poſſunt ſtipulare pro filijs, ne dũ natis, vel infantibus, ſed etiam naſcituris.*
2 *Aſcendens quilibet ex paterna linea poteſt pro deſcendentibus ſtipulare, tàm natis, quàm naſcituris.*
3 *Stipulatio notarij an dicatur interuenire ex clauſula (vnde & cætera) in inſtrumento appoſita.*
4 *Stipulatio an acquirat ius in reuocabiliter pro abſente donatario ante eius ratificationem, & nu. 5. & ſeq. per tot.*
6 *Ex ſtipulatione Notarij, etiam accedente conſtituto non acquiritur dominium, nec poſſeſſio donatario abſenti ante ratificationem, & acceptationem, limita in infante donatario nu. 18.*
7 *Pater an cenſeatur ex ſua ſtipulatione acquiſiiſſe do*

natio-

nationem filijs. vti hæredibus, vel vti filiis, ita vt in donatis filijs non poſſit præiuditium aliquod inferre.

8 *Donatio facta Patri, & filijs, vel pro ſe, & filijs, duæ dicuntur donationes de per ſe æque principales, nempe vna reſpectu Patris, & alia filij, ita vt facto Patris in donatis non poſſit filijs præiudicari.*

9 *Iuramentum facit acquiri in reuocabiliter ius abſenti.*

Iuramentum ſupplet præſentiam partis nu. 9.

10 *Donatio facta abſenti non poteſt reuocari quando donationis inſtrumentum eſſet guarentigiatum.*

11 *Pactum factum ad fauorem tertij an reuocari poſſit, & n. 13. 14.*

12 *Donatio propter nuptias non poteſt de conſenſu donatarij reuocari in præiuditium filiorum ex matrimonio natorum, vel naſcendorum.*

Filij in donatione propter nuptias cenſentur vocati vt filij, & non vti hæredes n. 12.

Donatio propter nuptias dicitur etiam facta filijs ex matrimonio naſcituris.

13 *Donatio quando ad fauorem ſecundi donatarij principaliter facta eſt non poteſt reuocari.*

14 *Deſcēdentibus ex facto aſcendentium acquiritur ius irreuocabiliter ante acceptationem.*

Pater an poſſit præiudicare filijs in pheudo recepto pro ſe & filijs, vel in emphyteuſi n. 14.

15 *Infanti donatario quæritur ius in reuocabiliter ante acceptationem.*

16 *Filij, ſeu liberis naſcituris acquiritur ius ex ſtipulatione irreuocabiliter ante acceptationem, & numer. 17.*

17 *Primi donatarij acceptatio ſufficit in donationibus, quæ pluribus fiunt ordine ſucceſſiuo, vel familia, & deſcendentibus perpetuo vt reſpectu ceterorum ſequentium donatio ſit irreuocabiliter quæſita.*

ARGVMENTVM.

Primus donatarius num filijs, vel ſecundis donatarijs, & in donatione vocatis abſentibus, quibus ex ſtipulatione ius eſſet quęſitum in donatis pręiudicare poſſit.

RESOLVTIO XXX.

IN propoſito dubio magis placent fundamenta opinionis fauore ſecundi donatarij, vel vocati in donatione, vt minime, ei per primū donatarium poſſit in donatis præiuditium aliquod inferri, ſi pro eo
1 † patris, vel notarij intereeſſerit ſtipulatio, quibus permiſſum eſt pro alio, & pro filijs, ne dum natis, vel Infantibus, ſed naſcituri ſtipulati *l. ſi quis oper. cum gl. in verbo ſic poſtumus ff. de oper. libertorū Bar. in l. quod dicitur ad finem verſ. ſed quæro an pater vbi Imola Alexand. & Iaſon col. pen. & fin. ff de verbor. oblig & idem Bart. in l. Item Prętor ff. de ſuis, & legitimis Bald. in l. ſi in perſonam col. fin. C. de fideicommiſſ. in l. qui ſe patris col. fi. in vltima q. C. vnde liberi, & in l. 2. in 17. quæſt. C. de iure emphyt. Gabr. de verb. obl. concl. 1. n. 27. 28. & ſeq. Bec. conſ. 56. n. 6. Theſaur. dec. 70. n. 2. Iacobus Gallus conſ. 108. n. 21. Pariſ. conſ. 25. n. 50. & conſ. 69. n. 135. lib 3. Sancez de Matrim. lib. 1. diſput. 7. n. 6. Peregr. de fideicomm. art. 51. n. 6. Camillus laratba conſ. 9 n. 1. Mandell. conſ. 36. num. 4. Surd. dec. 322. n. 1. 2. 3. 4. Paſcal. de viribus patr. poteſt. p. 4. c. 10. n. 45. Maſtrill. dec. 211. n. 6. lib. 3. Dec. conſ. 1. n. 3. lib. 4. & conſ. 1. n. 24. lib. 3. Menoch. conſ. 1153. nu. 76. 77. 78. lib. 12. Gutier. de iurament. confirmator. p. 1. c. 36. nu. 1. Natta conſ. 531. num. 31. Tiraq. de conſtitut. limit. 30. n. 15. Turret. conſ. 61. n. 43. & 91. libr. 1. Gabri. conſ. 16. n. 15. 16. l. 1. Fontan. de pactis dotal. clauſ. 4. n. 17. &*
2 *gl. 9. p. 1. num. 5.* prout in † quolibet aſcendente ex paterna linea, qui pro deſcendentibus ſtipulare poſſe tam natis, quam naſcituris probant *Bart. in dict. l. quod dicitur ad finem per Textum in leg. Paulus ff. de bonis liber. Dec. conſ. 245. nu. 3 conſ. 445. nu. 20. Bocr. dec. 172. Peregrin. conſ. 14. n. 4. & conſ. 53. nu. 1. lib. 1. de fideicommiſſ. dicto ar. 51. nu. 6.*

3 Quam ſtipulationem † intereeſſione ex clauſula (vnde, & cetera) per quam notarius dicitur pro omnibus, quorū intereſt, & intereſſe poterat, ſtipulaſſe cenſuit *Ioan. de Amic. conſ. 126. n. 3. cum Bart. in l. 2. ff. rem pupilli ſaluā fore Guid. Papa conſ. 6. Pariſ. conſ. 82. n. 2. vol. 1. Grat. diſcept. 455. n. 23. Gabr. tit. de iure dotium concluſ. 3. n. 6. Bertazol. de clauſul. inſtrument. clauſ. 18. gl. 5. nu. 8. per Giurbam in conſuetud. Meſſanenſ. cap. 13. gl. 3. nu. 25.* ſed opinionem *Ioannis de Amicis* nunquam in praxi receptam vidiſſe, & ſæpius contra eam terminaſſe M. R. C. & cōſiſtorium S. R. C. teſtatur idem *Giurba dec. 62. n. 30.*

4 Ex qua ſtipulatione pro abſente † Antiquitus variæ fuerūt opiniones, ſi ex ea ius ante acceptationem reuocabiliter, vel irreuocabiliter acquireretur, & vere Noſtratum traditionem habemus Magna Regia Curia modo in vnam, & modo in aliam inclinaſſe opinionem vſque ad tempora *Tiraquell. qui in trattat. de conſtituto limit. 30. præciſe n. 49.* clare demoſtrauit, quod in reuocabiliter ius acquiratur: Quam ſententiam pro firma de cetero habuiſſe Magna Regia Curia dicebant, & quidem deciſiones magis communiter per iſta ſtant opinione *Bal. in leg. cum a Socero. col. 2. verſ. Caue. tibi C. de iure dotium Aretin. conſ. 74. Ruin. conſ. 172. num. 19. lib. 1. Decius conſ. 58. n. 3. verſ. prætcrea in quæſt. conſ. 239. num. 5. verſ. Tertio dictum, & conſ. 607. ſub nu. 12. verſ. Et quod Iulius Gozadin. conſ. 87. n. 14. Soccin. Iunior. conſ. 118. col. 2. verſic. & hac contrario, & ſequent. libr. 2. Bene Anton. Rubeum, Alexandr. conſil 91. num. 1. & cōſ. 117. num. 8. per Tiraquell. dicta limitation. 30. num. 49. Crauet. conſil. 252. ſub num. 2. verſic. Aduertendum, & conſ. 915. Bene Cephal. conſ. 33. a nu. 5. & ſequent. per tot. conſ. 440. nu. 42. conſ. 133. verſ. 4. loco Oſaſc. dec. 32. Roland. conſ. 19. libr. 1. Silnan. conſ. 57. n. 29. lib. 1. Burſat. qui de magis communi teſtatur conſ. 33. n. 2. & conſ. 118. Honded. conſ. 37. a nu. 25. 27. & ſequent. lib. 1. & conſ. 25. n. 69. libr. 2. & Theſaur. deciſ. 70. & dec. 124. in fine Gabr. de donat. concluſ 5. num. 4. & ſeq. late Fab. Turret. conſ. 60. lib. 2.* vbi ad partes examinat, & hanc magis communem,

Digitized by Google

munem,& vſu approbatam dicit,ac in iudicãdo, & cõcludendo ab ea nefas eſſet recedere *Fabi.de Auna conſ.32.n.3 lib.1.Hippol.Rimin.conſ.9.112. n.229.& conſ.234.n.307.Bertrand.conſ.156.lib.1. Ruyn.conſ 41.col.2.libr.5.Couar.variar.reſolut.lib. 1.c.14.n.12.Menoch.conſ.92.n.76. & plenius conſ. 1153.n.10.54.& 56.lib.12.Roder Suarez in l.quoniam in prioribus C.de inoff.teſt.in declarat.l Regni. q.8.Gugliel.de Benedict. in c.Raynutius in verbo ſi abſque in tit.de ſubſtit. fideicommiſſaria n.23.de teſtam.*qui de magis communi teſtatur *Alciat.conſ. 594 num.12.Burgos de paz.conſ.26.n.13.Dec.conſ. 91.n.39.lib.5.& conſ.1.n.21 lib.3.Boer.dec.353.n. 15.& circa finem Fontanella de pactis dotal.clauſ.4. num.16.17.& eadem clauſul.Gl.9.p.1.n.4.5. Surd. conſ.573.ſub n.28.& de alimentis tit.2.q.7. num. 13.fol.102.& conſ 305.n.14.& 15.& dec.111.n. 6.& ſeq.& 206.a nu.4 & ſeq.*qui in ſenatu Mantuano deciſum dicit *Morot. conſ.45.n.20.circa fin. Peregrin.de fideicommiſ.artic.51.num.50. Guttier. practicar. q.lib.2.qu.52.Franch.dec.339. Emanuel Suarez in Theſaur.receptarum ſententiarũ verbo donatio abſentis n.155.156.& ſeq. Portius conſ.176. n.25.& ſeq. Afflict. in conſt. Batulos nu.50.Socein. Sen.conſ.262.nu.13.l.2.Tobia Noni. conſ.57.Rota cõſ.106.n.31.32.*vbi dicit quod contraria ſententia ſẽper viſa fuit vti ſomnium, *Caſſan.in conſuet. Burgund.n.11.§.1.l.7.fol.227.& conſ.53 num.51. & ſequent.& num.57.qui eſt ſibi contrarius conſ.7. Bertazol.clauſ.18.gl.5.n.3.4.& 9.Macabrun.conſ. 30.nu.201. verſ.prædictis tamen & n.204. vbi ſequitur Socc.Rubeum,Rolandum,& alios Caualc.deciſ.42.n.15.p.1.Peruſin.dec.29.n.16.Seſſa dec.189. n.19.22.l.2.Mariſcot.variar.reſolut.cap.20.à num. 6.ad finem lib.2.Franciſc.de Caldas Pereira de nominat.emphyteuſ.q.15.ſub nu.4. lib.2.volum.1.fol. 175.Amendula in addictio ad Vincent. de Franch. dec.74.n.1.Ricc.collect.43.Carpan.ad ſtatut.Mediolan.cap.337.n.56.vol.1.Gratian.diſceptat.729. n.19.*vbi pluries in Rota Romana deciſum teſtatur *diſceptat.575.a nu.8.& ſeq.& num.14.15.& dec.39.n.9.10.Gama dec.8.num.2,Didacus Perez. in l.Tertia titul.8.lib 6.ordinat. Paſcal. de viribus patr.poteſt.p.1.c.8.ſub nu.158.* vbi de magis communi teſtatur,*& p.4.cap.10.n.47.Rota Rom. dec. 262.nu.5.p.1.t.1.apud Farin. Card. Serafin. deciſ. 427.nu.2.& ſeq.dec.472.num.12.dec.801.& dec. 1184.nu.10 Maſtril.dec.301.num.21.& 22.lib.4. Ceual.commun.contra commun.q.249. Gratian. Hyſpan. reg.410.Parlador. rer.quotidianar.p.2.cap.3. n.37. Gomes l.40. Tauri num.39.Vaſquez lib.3.q. vſu frequent.cap.62.num.2.Mierez de maiorat.p.1. q.24.Facebin. controuerſ.iuris lib.8.cap.89.ad medium Mantica de tacitis,& ambiguis conuention lib. 13.tit.48.n.13.bene Ponte conſ.120.a nu.2.3.4.& ſeq.per totum lib.2.Mattienz lib.5.recompil.tit.10. l.7.gl.2.n.10.Caball.conſ.2.n.27.28.conſ.85.nu.9. lib.2.Rota Roman.dec.489.n.1.p.1.diuerſar. Milanenſ.dec.1.nu.153.lib.1.*vbi de magis communi. *Marta de ſucceſſ.legal.p.1.q.16.artic.2.a nu.21.22. & ſeq.& q.11.artic.4.ſub n.9.Paul. Emil. Gallus de except.tit.4.except.2.p.2.num.14.*

5 Quamuis †ante acceptationem reuocabiliter ius donatario quæſitum eſſe profiteantur *Decian. conſ.226.n.17.Caſtrenſ.conſ.195.vol.2.Curt.Iun. conſ.120.Pariſ.conſ.77.vol.1.Pute dec.22.nu.6.7. libr.2.Mandel.conſ.36.conſ.266.nu.26.conſ.748. n.2.conſ.800.n.1.2.Viu. in commun. opinio. verbo donationem ſtipulatus Clar.§. donatio q.13. Rolan. conſ.4.nu.27 lib.2. Natta conſ.189.n.3.conſ.253. & conſ.311.& 315.*alios affert *Theſaur.deciſ.70. ſub nu.3.Mol.de primog.l.4.c.2.n.69.latè Carpan. ad ſtatut.Mediolan.c.337.n.53.Mantica de tacitis, & ambiguis conuention.lib.13.tit.48.* alios refert *Grat. diſcept.575.n.7.Cephal. conſ.440.n.30.Peregrin.conſ.100.n 6.& ſeq. lib.5.* plures refert. *Rota Roman.dec.12.p.1.t.1 apud Farin.Sanchez de matrim.lib.1. diſputat. 7.ſub n.11.Molfeſ.in conſuetud. Neapolit.p.4.de renuntiat. q.1.nu.70.& q.4.n.14. Torus in compendio deciſ.verbo donatio facta abſenti Surd.conſ.305.n.40.conſ.351.nu.35. Bero conſ. 108.n.8.conſ.199.n.3.conſ.201.n.27.conſ.204.nu. 19.libr.3.*inſequentes *Bartoli doctrinam in l.qui Romæ §.Flauius ff.de verb.oblig.*

6 Conueniunt tamẽ omnes† pro veritate, & cõcordia prædictatum opinionum,priorem veriorẽ, & magis communiter receptam eſſe, firmantes valere quidem donationem ex ſtipulatione ante acceptationem ad effectum,vt reuocari non poſſit neceſſariam tamẽ eſſe acceptationem,& procedere ſecũdam opinionẽ ad effectum acquiſitionis dominij,vel poſſeſſionis,etiam conſtituto adhibito notario ſtipulante pro abſente *Couarr. in rubr.de teſtam.in 3.p.n.13.Tiraquell.de conſtitut.limitat.30.num.53.Dec.conſ.1.num.23.lib.3. Purpurat.conſ.396.n.56.per Seraph.deciſ.472.n.4.quæ eſt repetita in dec.Rota Romana diuerſorum par.1. deciſ.683.n.4.Ponte conſ.120.nu 7:lib.2.Rota Romana deciſ.12.part.1.tomo 1.apud Farinac.* relatis prius pro vtraque parte opinionibus, *& deciſ. 369.num.3.p.2.tom.3.quæ eſt eadem cum deciſione 567.n.3.apud Ludouiſium inde Santiſſimum Gregorium xv.Oliuer.Beltramin.in addit.ad eumdem Ludouiſium dec.97.litter.B.n.8.*quem repetit noſter *Vergilius in ſuo nouo tractat.de legitimat.perſon.in iuditio comparentis c.13.nu.16. Iterum Rota Romana apud eumdem Farinaceium dec. 488 n.6.eadẽ p.2.t.3.Ladereh.Imol.conſ.76. num.1. Natta conſ. 645.n.10.lib.4.Molin de cõtractib. diſput.264.n:6. Sanchez de matrim.l.1.diſput.7.n.3.in princ.Oſaſc. dec.32.n.12.Iacob Gallus conſ.108. ſub num.3.Millanenſ.deciſ.5.nu.44.45 lib.2.Maſtrill. in addit. ad Petrum de Gregorio de cenſibus quæſt. 5. num.164. Intrigliol ſingular.89. num.2.lib.1. Bero.conſ.4.n. 34.35 lib.1. Burſat.conſ.118.num.9.Theſaur.deciſ. 70.ſub num.5. verſ. aut vero Cephal. conſ.440.nu. 43. Velaſc. dec.55. ſub num.3.Anto. Faber. in C. de donat. l.8: tit.36: definit.3.* & infinitos affert Authores *Menoch.conſ.733. a num.20.& ſequent. libr.8.* licet aliquos contrarium ſentientes recẽſeat:Quamuis in infante acceptatio nõ requiratur ad dominij acquiſitionem *vt infra n.18:*

7 Et licet accedente† Patri tantum ſtipulatione pro filijs ſecundis donatarijs ſubſtitutis dubitari poſſe videretur filijs acquiſijſſe, vti heredibus, & non vti filijs, cum ageretur de donatis ad quoſcumque hæredes tranſitoriis, & conſequenter in eis poſſe patrem filios præiudicare,

per ea, quæ *Surdus* conſiderat *deciſ.322.& 324.*
Tamen reſpondetur, quod, & ſi quæſtio hæc bro-
cardica ſit, & ex multis congeſtis DD. in ea per
tractanda ſub in volucro remaneant, tamē dicen-
dum ex ſtipulatione acquiſitum eſſe ius in reuo-
cabiliter filijs; inſiſtendo iam dictis, & vti fi-
lijs; quando non ſimpliciter patri fuiſſet facta
donatio pro ſe, & ſuis ſed filii fuerint expreſ-
ſe vocati, maxime, ſi cum patris acceptatione,
vel ſtipulatione, ſtipulatio notarii concurrat. Et
fortius ſi donatio fuiſſet facta patri ſtipulanti,
ita vt poſt eius mortem cenſeretur donatio facta
filiis, quia filii non acquirunt eo caſu a patre
ſtipulante, nec ab eo dicuntur donata profici-
ſci, ſed ab ipſo donante vt ſenrit expreſſe idem
*Surd. dicta deciſ.322.& deciſ. 324.a num. 6. & ſe-
quent. Seraphin. deciſion.427.numer.3.* nec ſumus in
mere profectitiis, maximè, quia conſiderato
tempore, in quo confertur effectus donationis,
nempe poſt obitum Patris nulla ratio patrie po-
teſtatis attenditur, ſic ceſſat ratio acquiſitionis,
vel alterius cauſæ ad fauorem Patris *Gratian. di-
ſceptation.575.numero 16.17.* Inde eſt, vt huiuſ-
8 modi † donatio facta Patris, & filiis, vel pro ſe, &
filiis due dicātur donationes de per ſe æquè prin-
cipaliter ſubſiſtentes, vna ab alia non depen-
dens, nec acceſſoria, & filii non à Patre, ſed
à donatore cauſam habentes recognoſcunt, vn-
de vna erit donatio reſpectu Patris primi donata-
rii, alia filii ſecundi donatarii poſt Patris obitum,
ita vt reuocatione, vel facto Patris non poſſit fi-
liis, & donatariis præiudicari *Caſtrenſ. in l. ſi pe-
cuniam quæſt.4.numer.11.ff. de condiction. cauſa da-
ta*, qui in terminis donationis factæ vni, & poſt
eius mortem alteri, & ſequnti ſunt *Roderiq. Sua-
rez in l. Quoniam in prioribus C. de inoffitioſ. teſta-
ment. in declaratione leg. Regni quæſt. 8. numer. 6.
verſ. præterea Menoch. benc conſ.1153.num.1.2.53.
54.& 75.l.12. Molin. de primogen. c.1.nu.17. Bur-
gos de paz. quæſtion. ciuil. libr.10. numer. 40. & ſe-
quent. Soccin. conſ. 118. numero 8. libr. 2. Pariſ. cōſ.
23. numer. 130. lib.1. Gratian. diſceptation.247. nu-
mer. 5.6.& numer. 10. & diſceptat. 332. numero
14.* quem repetit *Giurba deciſ.108.nu. 19. Decian.
conſ.31.numer.62.& conſ.41.numer.39.lib. 1. Ex
Caſtrenſ. conſ. 384. vol.1. Cranet. conſ.19. nu. 8. in
fine.*
9 Secundo abſenti facta donatio † ſtante iuramē-
to in ea adiecto in reuocabiliter ius abſenti ac-
quiritur, (loquor de iuramento promiſſorio, quod
Deo præſtatur, qui vbique eſt) *Gloſ. in capit. quoties
cordis oculos prima quæſt.7.* vbi quod iuramentum
præſentiam partis ſupplet *Soccin. Iunior. Pariſ.
Roland. conſ.19.num. 26.lib. 1. Alexand. Neuizan.
Guid. Papa. Caualc. & alij per Theſaur dec.70. ſub n.
8.* quem ſequitur *Anton. Faber. in C. libr. 8. tit. 36.
de donat. defin.3.n.4. in allegatis. Burſ. conſ.118.n.6.
Gabr de donat. concluſ.5. num. 7. Seraphin. de iura-
ment. priuil. 24. Botta conſ. 58 n.27.& alij per Hon-
dend. conſ.37. lib. 1.& conſ.25.& 69. lib.2. Cioff. cōſ.
124.n.6. Burſat. Macabrun. Tobia Noni. Bonbin. &
alij per Turret. conſ.60.n.6.15.& ſeq. lib.2.* vbi dicit
tationem eſſe manifeſtam quod ſecundus actus
non valet quia incideret imperiuriū *Fab. de An-
na conſ. 32.n. 2.lib.1. Ex Couar. Guid. Papa, & Be-
nedict.* qui dicit fuiſſe iudicatum *Dec. conſ.1.n.22.
libr.3. Peregr. de fideicom. art. 51.n.52. Menoc. conſ.
1153.n.50. Magon. dec.39.n.11. in Florentin. Fon
tanella de pactis dotal. clauſula. 4.num.14.16.17.&
clauſ.6 gl.1.p.1.n. 29. vol.2. Guttierez. de iuramēt.
confirmator. p.1.c.8. in princ. & c. 36.n. 4. 5. Barzi.
dec.26.n.11.12. Celſ. Vgon. conſ.72. in fin. Hypolit.
Riminald. conſ.112.n. 144. Cabal. conſ.2.nu. 27.&
ſeq. lib.2. Ponte conſ.120. lib.2. Vaſquez de ſucceſſio-
ne creation. libr.3.§.30. num.10. Gregor. Lopes l. 4.
tit.4. verbo no lo puede p.5. Iacobus Gallus conſ.108.
nu.17.18. Rota Romana dec.489.n.5. in fine p.1. di-
uer. Intrigl. ſingular. 86.num.5. lib.1. Cancer. variar.
reſolut. lib.1. cap.8. num. 23.& lib.2.c.1. a nu. 132.
ad n. 136.& c.8. num.64.& lib.3.c.7.n.266. Car-
tar. deciſ.43. Cardin. Seraphin. dec.427. num 6. in
fine & n.7. dec.472. num. 3. Gratian. diſceptation.
575. num.13.& ſeq. Paſcal. de viribus patria poteſt.
p.1. cap.8. ſub num. 158.& p.4. cap.10. num.48.* (li-
cet non deſint plures tuentes contrariam opi-
nionem aduerſus iuramentum relati *per Theſaur.
d. deciſ.70. num. 8.*) & hanc veriorem dicit noſter
Giurba. dec.62. ſub nu.30. fretus authoritate *Bero.
conſ 199. num.4. lib.1.* & cum iſta poſt multos cē-
ſuit *Sanchez de matrimon. l.1. diſput.7. nu.24.* rela-
tis authoribus pro vtraque opinione.
10 Tertio donatio facta abſenti † non poteſt re-
uocari, nec procedit opinio *Bart. in l. qui Romæ §.
Flauius ff. de verb. oblig.* vt reuocari poſſit pactū
ad fauorem Tertij cum aliis adductis *in reſol. 70.
n.26.* quando donationis inſtrumētum eſſet gua-
rentigiatum, quia tunc dicitur adeſſe confeſſionē
coram Iudice, ita ex *Bart. Bald. & alijs poſt Gabr.*
ſcribit *Turret. d. conſ.60.n.19.l.2.*
Et licet *Bar. in dicto §. Flauius* in eam fuerit ſē-
11 tentiam, † vt pactum factum ad tertii fauorem
reuocari poſſit tamen, multi etiam communiter
tenuerunt contrarium, quod videre eſt *ex Anna
dicto conſil.32. numer.1. libr. 1. Facchineus contro-
uerſ. iuris libr.8. capit.89.* & plene *Marta de ſucceſ-
ſione legal. par.1. quæſt.11. artic. 4. numer. 9. folio
195.*
Quarto nec de conſenſu vtriuſque partis, nem-
12 pè donantis, & donatarii † reuocabilis erit do-
natio ob cauſam, & propter nuptias, quia vergit
in intereſſe filiorum naſcendorum ex illo matri-
monio, etenim donatio propter nuptia dicitur
etiam facta filiis ex matrimonio naſcituris, non
vti hæredibus, ſed vti filiis, nec in huiuſmodi do-
natis filiis poteſt aliquod inferri præiuditium
*Ponte conſ. 25. lib.1. Vin. deciſ.257. num.2. Caſtil.
deciſ. 106. a n. 6.7.& ſeq. lib. 2. poſt Bertrand. Dec.
Caſſan. Bombin. Aufrer. Soccin. Menoch. Natta, &
alios quos affert Maſtr. dec.211.n.13.16. lib.3.& de-
ciſ.301.l.4. Giurb. in conſuet. Meſſan. c.6. gl.9.n.35.
in fine*, qui cū iſta veriore reſidet poſt relatas hinc
inde opiniones multorum *Molfeſ. conſ.2. num. 6.
poſt tom. in commentar. ad conſuet. Neapol. Camil.
de Laratha conſ.9. num.6.& per totum* & vxor in ſi-
mul cum filiis in donatione propter nuptias di-
cuntur habere cauſam oneroſam *Pont. de poteſt.
pro regis de aſſenſu Regio ſuper dotibus tit. 6.§. 1. n.
22.f.181.* ex quo inter alia ità defēdimus pro qui-
buſdam

Google

buſdam de Barlotta Drepanenſibus fauore filiorum ex matrimonio natorum ſtante donatione ob cauſam,& propter nuptias facta per Valeriũ Morana donantem,& Sigiſmundam Morana, & Barlotta donatariam Iacobo filio primogenito Sigiſmundæ.

13 Inſurgit ex his alia concluſio,† quod quoniam diſpoſitio in fauore ſecũdi donatarij,& tertij principaliter facta,eſt tunc pactum in fauorem Tertij factum non poteſt reuocari, *Imola,Aret.& Alexand.in dicto §.Flauius Anna dicto conſ. 32.num.6. Gratian.diſceptat.575.num.10.Mantica de tacitis, & ambiguis conuention. libr.13.tit. 43. ſub numer. 9.* Item non poteſt reuocari pactum, quando ex eo contractus reſultaret nominatus. *Anna dicto loco num.8.*

14 Quinto principaliter;† Quæſtio an abſenti ius acquiratur in reuocabiliter ſine acceptatione, & an pactum in fauorem tertij poſſit reuocari expreſſe, vel tacite transferendo in alium, procedit inter extraneos, ſecus autem quando deſcendentibus acquiritur, quia tunc reuocari non poſſe videtur,vti videmus de pheudo,vel emphyteuſi accepta per patrem pro ſe filijs, & cetera, quibus,ita patrem acquiſiſſe dicimus, vt nullatenus liceat patri in eis filios præiudicare vt ex pluribus diximus *in reſolution.84.numer.62.* Et licet *Surd.* ſibi parum coſtans *conſil.351.* dicere attentauerit, quod liceret Patri in feudo, & emphyteuſi pro filijs quæſita filio præiudicare, tũ quia cenſeatur, quid profectitium, etiam quod non poſſit Pater filijs ſtipulare,tamen eum male loquutum fuiſſe detegitur, nam poteſt Pater pro filio ſtipulare,vt notatur *in dicta leg. quod dicitur ff.de verbor.obligat.*& ſupra firmatum eſt *numer.1.* Nec abſolute verum eſt, quod ſit quid profectitium, ſed eſto,quod eſſet, non poteſt filio prę iudicare, nec reuocare,& in alium transferre, vt late probat *Turrett.conſil. 61.libro primo quaſi per totum*, vbi de magis communi docet in qua iniudicando, & conſulendo non eſſe recedendum dicit, & affluenter reſpondet, nec *Roland.conſil.19.* id probat ad quod per *Surd.* adducitur, nec *Molin.* per eundem allegatur vt ſubdam.

15 Sexto in reuocabiliter ex ſtipulatione†ius quęſitum eſſe tertio, in cuius fauorem donatio poſt mortem primi facta fuit concludendum eſt, ſi eo tempore infans eſſet, eius namque fauore iuris miniſterio abſque aliqua acceptatione in reuocabiliter ei acquiritur tamquam iam acceptata *Mandell.conſ.36.numer.2.Bald.Afflict.& Couarr. per Theſaur.deciſ.70.numer.15.Molin.de primogen. Hiſpan.libr.4.capit.2.numer.75.Rubeum. Alexandr.Ruyn.Pariſ.& Decian.per Milan.deciſ.4.numer. 56.lib. 2.Bolognet.conſil.6.numer. 16. in fine Gargiare patrocin.10.per tex.in l. iubemus C.de emancipatione liber.Decian.conſ.245 num. 3.Guttier.conſ. 20.numer.7.8.Emanuel à Coſta in leg. Gallus §. & quid ſi tantum numer.113.ff. de liber. & poſthumis Padill.in l. eam qua num.10.& ſequent. C. de fideicommiſſ Valenzuela conſ.63.num 25. Maſtril.deciſ. 211.num.7.8.& ſequent.lib.3. Raudenſ. variar.reſol.cap.37.num. 3.& conſ.53.num.18.& 31.libr.1. Abexed. de pactis num.129.& num.200.Paſcal.de viribus patr. poteſt.p.4. cap.10. num. 53. Rota Roma deciſ.12.num.16.p.1.t.1.apud Farin.Iacob.Gallus conſ.108.num.1.& 33.*

16 Cæterum fortius id procedit† in filijs ſeu liberis naſcituris,quo caſu ex ſtipulatione in reuocabiliter iuris miniſterio dicitur eis acquiſitum ius, vt ſcribit *Maud. in præcitatis conſilijs Bolognet.conſil.6.numer.16.Fontanella de pactis dotal. clauſula 4.Gloſa 9.part.1.num.4.volumine 1.Cardinal.Seraphin.dec.427.n.2.in fine & Molin.de primogn.lib.4. cap. 2.num. 73. & ſeq.fol.464.* ponit quæſtionem
17 †in maioratu,& alijs donationibus,quæ pluribus fiunt ordine ſucceſſiuo, & concludit ſufficere acceptationem primi donatarij, vt reſpectu cęterorum ſequentium donatario ſit inreuocabilis ſecundum veriorem,& magis communem authoritatem multorum ſequitur poſt multos *Fontanella de pactis dotalibus dicta Gloſa 9. part.1.num. 4.& 5.* & licet *Molin.* ſubdat diſtinguendo plures caſus in ſecundo tamen caſu, quando agitur de donatione iure maioratus, vel aliter facta familiæ,& deſcendentibus perpetuo, concludit quod primi acceptatio ſufficiat, quia dicit eſſe abſurdiſſimum requiri acceptationem infantiũ naſciturorum, & lex eam admittit acceptationem, quæ ſecũdum rei naturam,& actitudine fieri poſſe permittitur, *latè Marta in ſumma totius ſucceſſionis legalis part.1.quæſt.11.articul. 4.num.8. &*
18 *10.fol.196.& 197.* ſed ſi notarij† pro infante,vel naſcituro accederet ſtipulatio,& acceptatio,eanedum potẽs eſt eorum fauore ad acquirendum ius in reuocabile, ſed acquiritur quoque dominium, & poſſeſſio, cum adeſt conſtitutum, vel precarium ex *Bald.Doctrina in leg.ſi quis in emancipatum num 2.C. de donat. Gabriel.conſil. 177.numer.42.libr. 2. Tiraquel. de conſtitut.limitat.30.n. 13.Alciat.conſ.112.num.14.Cornel.conſ.2.num.3. lib.4.Rota Romana deciſ.683.num.6.p.1 in nouiſſimis diuerſorium*, vbi ita deciſum in Rota teſtatur *Theſaur. dec.70.n.15.Ruin.conſ.118.nu.7.8.lib.1. Menoch.conſil.733.num. 24.lib. 8. & conſil.1153. numer.11.& numer.12.lib.12. Intrigliol. Singular. 86.numer. 5.lib. 1. Cardinal. Seraphin.deciſ.472. num.8.*

SVMMARIVM.

1 *Exceptio anterioritatis non admittitur in exequutione contractus Bullaris.*

2 *Hypothecam priorem habens ſicut poteſt auocare poſſeſſionem ab eo qui haberet poſteriorem hypothecam multo magis poſteriorem agentem excluderet excipiendo.*

3 *Exceptio anterioritatis æque priuilegiata admittitur aduerſus exequutionem contractus bullaris.*

4 *Priuilegij paritas adhoc vt obſtet exceptio poſſeſſionis ex cauſa anteriori,& pariter priuilegiata debet eſſe ex ſimili contractu bullari non ex alio contractu licet de iure priuilegiato. Item ex datione inſolutum, & adiudicatione iuditiali, & non extraiuditiali.*

5 *Exceptio anterioritatis licet non pariter priuilegiatæ*

Digitized by Google

giatæ admittitur in cauſa appoſitoria exequutionis contractus bullaris.

6 *Exceptio poſſeſſionis ex æquali cauſa pariter priuilegiata admittitur aduerſus exequutionem cõtractus bullaris.*

Limita niſi omnes ab vnico deſcenderent contractu num. 10. ſeq. per tot.

7 *Poſſidentis potior eſt conditio in pari cauſa ſiue ſit per cauſa turpitudinis ſiue bonę fidei n. 8.*

9 *Prohibentis melior eſt conditio in re communi, vel ſociali.*

11 *Via exequutiua contra tertium vigore cõtractus bullaris fuit ſubrogata in locum hypothecariæ de iure communi.*

12 *Poſſidentis melior non eſt conditio inter plures ſocios, vel cohæredes agentes hypothecaria inter eos.*

13 *Socius, vel cohæres quicquid acquiſiuerit tenetur communicare cum ſocio, vel cohærede.*

ARGVMENTVM.

Exceptio quod in pari cauſa æque priuilegiata melior ſit conditio poſſidentis, an obſtet aduerſus exequutionem contractus bullaris, ſi omnes ex eodem contractu cauſam habeant.

RESOLVTIO XXXI.

NOſtri iudices nũquam exceptionem anterioritatis, vel poſſeſſio-
1 nis † ex cauſa anteriori, per tertios conuentos oppoſitã, in prima iudicij exequutiui inſtãtia, & ante factã ſolutionem admittũt, aduerſus exequutionem procedentem vigore cõtractus cenſualis iuxta formã Bullæ, ſed ea reſeruatur in cauſa oppoſitoria, ex vi priuilegij Regiæ Pragmaticę *Milaneuſ. dec. 1. n. 173. libr. 2. Anton. de Ballis l. 5. ad Pragmat. de cenſi. q. 2. n. 9. Giurb. dec.*
2 *21. n. 1.* licet de iure † priorem habentes hypothecam, ſicuti auocare poſſent poſſeſſionem ab eo qui haberet poſteriorem hypothecam, & multo magis eundem excipiendo excludere, quando poſterior ageret. ex pacto exequutiuo poſteriori, *ex Angel. Aretin. conſil 53. nulli dubium in princip. num. 3. verſic. ex quo ſequitur Cardinal. Tuſchul. concluſ. 374. numer. 40 littera E, tomo 3. Afflict decij. 16. ſub numer. 2. Neguſant. de Pignor. part. 5. membro 2. numer. 12. Giurb. deciſ. 22. num. 1. Caſtill. dec. 78. num. 6. Felictan. de cenſibus l. 3. cap. 5. n. 7. tom 1.*

Magis communiter tamen receptum eſt, & paſſim iſto iure vtimur, exceptionem poſſeſſio-
3 nis † ex cauſa anteriori, æque tamen priuilegiatam admitti, aduerſus contractum cenſualem etiam in prima iuditij exequutiui inſtantia, ſcilicet ante factam ſolutionem, non obſtante Pragmatica Regis Alfonſi, & ita firmant ex antiquioribus, *Antonius Lancea, Iacobus Circbo, Ioan. Aloy. de ſeptimo, & Blaſcus Lancea verſ. quid ſi vni ſuper Bulla*, & ex recenſioribus ſepius iudicatum quoque refert *Milan. dec. 1. num. 173. lib. 2. & latius Maſtril. in addition. ad Petr. de Gregor. ſuper Bulla quæſt. 6. num. 93. & dec. 37. Anton. de Ballis libr. 5. ad Pragmatic. de cenſibus quæſt. 2. num. 10. ſequ. Conuerſan. in addit. ad Intrigl. ſuper Bulla. q. 51. littera A. Caſtill. dec. 55. nu. 4. dec. 78. num. 4. Muta dec. 26. n. 7.*

Paritas tamen priuilegij poſſeſſionis, eſſet de-
4 bet † ex eadem cauſa, & contractu Bullari priuilegiato ex Regia Pragmatica, & non ex alio contractu, vel cauſa anteriori, quantuncumque de iure priuilegiata, adhoc vt poſſit in prima inſtantia iuditij exequutiui procedentis ex contractu bullari admitti, ex dictis, *per Milanenſ. dicta deciſ 1. num. 173. 174. ſequent. libr. 2.* Pragmatica namque cenſus, exequutionem tantum cenſualis contractus priuilegiatus, & non cauſam, & priuilegij paritas in terminis quibus nos agimus, tantum reſpectu exequutionis conſideranda eſt, vt ſcilicet contra tertium agi quoque potuiſſet exequutiue per excipientem, pro credito cuius vigore reſultaueri poſſeſſio de qua exciperetur. Quod non permittitur, niſi creditori ex cauſa cenſus bullaris poſſidenti, ex ſpeciali Priuilegio Regię Pragmaticę, ideo vt exceptio prędicta locum habeat in prima iuditij exequutiui inſtantia, aduerſus bullarem contractum. Poſſeſſor conuentus debet opponere de poſſeſſione ex cauſa anteriori, & pariter priuilegiata, ſcilicet ex eadem cauſa cenſus Bullaris, & non ex alio contractu: Quo circa deceptos aliquos quãdoque vidimus ex opinione *Antonij de Ballis libr. 5. in Pragmatica cenſus quæſt. 2. num. 11. 16. & ſequent.* qui cenſuit exceptionem prędictam obſtare, & admitti debere in prima inſtantia aduerſus exequutionem bullaris contractus, etiã ſi poſſeſſor de poſſeſſione ex cauſa anteriori, & priuilegiata de iure opponeret, licet Priuilegium non ex cauſa alterius contractus cenſualis ęque oriretur, ſed ex alia puta proprietatis, vel ſimilis. Nam eius opinionem numquam vſu receptam in noſtris tribunalibus vidimus, ſed paſſim deciditur cum *Milaneuſe dicto loco* reiecto *Ballo* prout etiam aduertit *Caſtillus deciſion. 51. numer. 4. 6.*

Item nec datio inſolutum extraiudicialiter per debitorem facta pro cenſibus Bullaribus etiã anterioribus opitulatur poſſeſſori, & excipienti de poſſeſſione ex cauſa anteriori, & pariter priuilegiata in prima inſtantia exequutiua, quamuis in ea exceptio poſſeſſionis ex cauſa anteriori pariter priuilegiata admittatur. Nam id procedere intelligitur quando vigore exequutionis cauſatæ, & ſecundi decreti, ac dationis inſolutum iuditialis, apponens poſſideret, cum Regia Pragmatica exequutionem ipſam inſtrumenti iudicialem priuilegiet, merito alius creditor exequutionem exercẽs vigore eiuſdem pragmaticę, non habet priuilegium contra alium, qui pręuenit in eodem priuilegio exequutiuo, ſecus ergo quando quis poſſidet ex datione inſolutum extraiuditiali, vel iudicis authoritate non poſſideat, quia, & ſi habebat anterioritatem cauſę.

Digitized by Google

cauſæ,nõ habet priuilegium exequutionis,cõceſ-
ſum a Pragmatica, ſentit hoc Maſtril. deciſ.37. &
ex lectura Milanenſ.dec.1.lib.2.colligitur,ſed ſuffi-
cit ratio prędicta,quæ maniſeſta eſt quod expreſ-
ſe dixit.Maſtrill.de cenſibus q.6.ſub num.93.verſ.ſe-
cundo reſpondetur,in fine.
5 At in ſecunda † iuditij exquutiui inſtanria,quã
oppoſitoriam appellamus, cum tunc facta ſolu-
tione ceſſet rigor priuilegij Regiæ Pragmaticæ
omnes exceptiones præter realis ſolutionis reij-
ciẽris admittirur hęc exceptio anterioritatis,licet
cauſa poſſeſſionis æque , pariterque priuilegiata
non ſit,ſed ex quolibet alio contractum deſcen-
dar,dum tamen cauſam cõtinear anteriorẽ Petr.
de Gregor.ſuper Bulla q.6.num.93.94.95.vbi Maſtr.
in addit.n.92.ſeq.Anton. de Ballis lib.5.ſuper Pra-
gmatica Regis Alfonſi de cenſibus q.2.nu.15.& q.
9.Milan.dec.1.u.173.verſ.in hoc puncto lib.2. Caſtil.
dec.78.n.5.6.
Cęterum nè dũ exceptionem anterioritatis, &
paritatis Priuilegij admittendam noſtrates puta-
runt in prima inſtantia aduerſus exequutionem
6 bullaris contractus,ſed etiam † ſi ex æquali , cau-
ſa pariterque priuilegiata poſſeſſio rei ſubiugaræ
penes tertium cõuentum reperiretur,Maſtr.ad Pe-
tr.de Greg.de cenſibus quæſt.6.num.93.verſ.quæro ſi
tertius,& ſeq. per text.in l.ſi debitor. verſic. inter
ipſos ff.de pign.Aſin.de exequut. §.7.cap.22. Vin-
cent.de Franch.dec.260.n.4. Neguſant. de Pignor.
in 2.membr.5.p.n.31.in fine, & Maſtril.dicto loco
qui per Curiam Prætorianam deciſum teſtatur.
7 Cum in pari cauſa† potior ſit regulariter poſſidẽ-
tis conditio,dicta l.ſi debitor.ff.de pignor. c.in pari
de reg.iur.in 6.l.verũ.§.penul.ff.de minori l.ſi decre-
to. C. qui potior. in pignor.habeant regula in pari de
regul.iur.vbi Cagnol.num.1.2.multos allegat con-
cordantes cap. nulli dubium 12.q.5.Bart.in l.ſi in-
ter. ff. de reb.dub.Bald.in cap.capitulum de reſcriptis
col.1.& conſ.489.n.4.lib.1.Iaſ. in l.fin. C. de edict.
Diui.Adrian.Gozad.conſ.50.num.13. Ang. conſ.
287.n.9.Paul.de Caſtr.conſ.139.lib.1.& conſ.81.
lib.2.Corn.conſ.35.n.14.in fin.lib.1.cõſ.110.n.21.
lib.2.Alex.conſ.161.n.6.verſ.ſequitur l.6.cõſ.140.
n.2.3.l.5.Socc.Iun.cõſ.75.n.13.vol.1.Triuiſ.dec.4.
n.13.& dec.18.n.7.libr.1. Oſaſc.dec.108 nu. 18.
Roland.conſ.75 n.18.lib.2. Fach.controuerſ.iur.li.
8.c.9.verſic. hanc poſteriorem Cephal.conſ.468. n.
78.conſ.573.num.2.Surd.conſ.151.nu.120.lib.2.
Tiraq.de iure primog.q.17.opio.12.n.4.Vincent.de
Franch.dec.167.n.13.dec.505.n.13.22.dec.550.n.
13.14.ſeq.lib.4.Pereg.de iure fiſci lib.6.tit.6.nu.25.
Iſernia in conſtitut.circa violentiarum prima col.2.
Becci conſ.145.n.2.lib.2.Bero.conſ.43.nu.52.lib.3.
Fab.de Auna conſ.47.nu.36.lib.1.Menoch.conſ.51.
n.42.vol.1.& lib.6.præſump.69.n.7.Coſta de facti
ſcient.& ignorant.centur.1.diſtinct. 8.num.3.Borell.
conſ.72.n.11.Moroti conſ.33.n.16. Honded. conſ.
49.n.75.lib.2.Coraſi in l.naturaliter. §. nihil com-
mune n.17.verſ.& nempe ff.de acquir.poſſeſſ.Amat.
dec.77.n.9.Dec.conſ.1.n.28. vol.5.Maudel.conſ.
457.n.13.Cumia ritu 133.n.136.Sforza Oddo de
reſt.q.60.nu.28. Felic. de cenſibus lib.3.tom.2.cap.
5.n.1.Mantica de tacit.& ambig.conuent. lib. 11.
tit.22.n.15.Hippolit.de Marſil.de Bannitis,verbo lis
pendet.n.219.fol.432.Ponte dec.34.n.25.Hartman
q.39.n.38.tom.1.Muta dec.24.nu.10. Gratian. di-
ſceptat.402.n.22.libr.3.Greg.Lopes in l.7.tit.14.
p.6.gl.1.in verbo haſta diez anos. Cardinal. Tuſc.
concl.427.lit.P.n.54.58.59.vol.6.Neutz.conſ.79.
n.27.Giurb.dec.22.n.3.Emanuel Roderiq 1.2.q.re-
gular.q.6.art.5.Cabal.conſ.72.n.65.& conſ.86.n.
33.vol.2. Aldouin.conſ.35.n.93.Scipio.Ronitus ſu-
per Pragmatica 5.n.6.tit.de Baron. Franciſc. Cal-
das de Pereira conſ.53.n.9.pro Illuſtriſſimo Duce de
8 Paſtrana,ſiue † par cauſa turpitudinis,ſit ſiue bo-
næ fidei l. cum per delictum 197.ff. de regul. iur.l.
3.& ibi Gl.1.ff. de condit.ob turpit.cauſ. Pariſ. de
Puteo de Sindicatu in verbo officialis cap.10. nu. 5.
verſ.tamen dans turpiter Federic.de Senis conſ.240.
verſ.item in pari cauſa Card. Tuſch.concluſ.427.lit.
P.n.59 vol.6. Farin.q.111.art.7.n.107.ſeq. Boeri.
dec.153.nu.24. Rota Romana de re iudicata dec.
4.ſub nu.1.Surd.conſ.469.n.29.lib.4. Sebaſtian. de
Medicis in ſuis tractat.tom.2.tit.de re ſubſtitut.qu.
20.col.4.verſ.ſi vero turpitudo & ſeq.fol.154.&
ſeq.Rondinel.de ſindic.official.n.14.Sotus de iuſtit.&
iur. lib.4.q.7.artic.1.in reſponſo ad ſecundum argu-
mentum col.7.ibi qua propter mulier.fol.369.Mi-
chael.Sal. ad diuum Thomam 2.2.q.62.art.5.cõ-
trouerſ.4.in princ.& concl.1.per tot.Clar.§.fin.q.73.
n.2.poſt medium in verſic. Pars autem iudicem cor-
rumpens Nauar.in Manual.confeſſ.c.17.n.34.verſ.
dico quarto.qui dicit hanc eſſe communem opi-
nionẽ iuris conſultorum,Canoniſtarum,& Theo-
logorum,ſed non ſequitur Sicut Azor.in inſtit.mo-
ral.p.3.lib.4.tit.de reſtit.c.21.q.1.verſic. difficultas
& ſeq.col.290.latiſſime Fontanell.de pactis dotal.
clauſ.5.gl.7.n.10.11.cum plur.ſeq.vol.2. Menoch.
de arbitr.caſu 343.nu.5.verſ.præterea.poſt omnes
Scaccia de commerc.& cambijs §.1.q.7.p.2.ampl.
19.n.98.99.100.101.102.ſeq.f.407.ſeq.Mantic.de
tacit.& ambig.conuent.lib.13.tit.26.nu.24. vol.2.
Scrader. de pheud. p.2.cap.2.n.18. Crauet.conſ.
762.n.6. verſ.atque vbi lucrum,& verſic.turpitudo
9 impari . Sicut in re communi † & ſociali dicimus
meliorem eſſe conditionem prohibentis leg.Sabi-
nus ff.comm.diuid.c.in re comm.de reg.iur.in 6.l.ſi.§.
ſi.C.de ſeruit. Bart. in l.inter quos in verſ.oppono de
l.Sabinus ff.de damnis infect.Oldrad.conſ.34. Cepol.
de ſeru. Vrban. præd. cap.40.n.33.Socc.conſ.172.
n.5 verſ.tertio principaliter lib.2.Dec.conſ.249.n.
1.& ſeq.Alex.conſ.103.nu.6.lib.1.Bero.conſ.131.
nu.7.11.lib.3.Surd.conſ.447.nu.17.18.lib.3.Aſ-
flict.dec.67.Boeri.dec.125.num.5.Seſſa dec.156.n.
5.vol.2.Maſtril.dec.229.n.22.lib.3.Anton.Faber.
C.commun.diuidundo lib.3.tit.26.defin.1.
10 Contrarium tamen cenſuit † M.R.C. de Anno
1620.pro D.Carulo Morana,cõtra Iaonnẽ Gior-
fino Baronẽ Marchari Blãchi,de poſſeſſione Ba-
ronię prędictę ex pari cauſa equè priuilegiata op-
ponẽrem nẽpe ex cauſa interuſuriorũ annui cum
ſdã bullaris cenſuit ſubiugati anno 1522. per D.
Simeone Valguarnera aduerſus exequutionẽ cẽ-
ſualis cõtractus dicti de Morana,qui cenſus pari-
ter ex cauſa interuſuriorũ prædicti cenſus dicti de
Valguarnera formatus fuerat (cũ non minus po-
tior iudicãdus ſit creditor ex ſorte,quam ex eiuſ-
dem vſuris l. Lucius ff.qui potior.in pign.habeantur)

non admittendo exceptionem paritatis cauſæ
poſſeſſionis æque priuilegiatę,ex eo potiſſimum,
quod tum actor,tum etiam Baro conuentus pa-
riter eiuſdem annui bullaris contractus nempè
illius de Valguarnera cauſa priuilegioque vte-
bantur,idque cum hypothecarium contra tertiũ
rei ſubiugatæ poſſeſſorem actum ſit, quemadmo-
11 dum in exequutione cõtractus Bullaris,† quę lo-
co hypothecariæ de iure communi contra tertiũ
poſſeſſorem competentis ſubrogata eſt *Petr. de*
Gregor. de cenſibus quæſt. 6. nu. 23. tunc enim cum
omnes hypothecarij creditores ab vnico contra-
12 ctu ſortiantur originem inter ſe vti plures† cohæ-
redes, vel plures ſocij habentur, & iudicantur,in-
ter quos non obſtat hæc exceptio paritatis cau-
ſæ, & melioris conditionis poſſidentis reſpectu
actionis hypothecariæ,quæ ſemper remanet cõ-
munis,inter ſocios,& apud vnumquemque inſo-
13 lidum. Quare res,† quæ fuerit a ſocio, vel cohæ-
rede acquiſita, veniret hypothecaria cõmunicã-
da, cum alijs ſocijs cohęredibus, vel habentibus,
quaſi vnicum ius in re ex vnico origine, & cauſa
onçroſa non habita conſideratione ad priuile-
gium poſſeſſionis *l. ſi vnus §. 1. ff pro ſocio inſtitut.*
eod. tit. §. 1. gloſ & Doctores in l. verum §. ſi cum
tres ff. pro ſocio l. item labeo ff. famil. erciſcund. Al-
beric. in l. Pupillus col. 2. ff. de his quæ in fraud. cre-
ditor. Trentac. l. 3. variar. reſol. tit. de ſolut. reſol. 23.
Ceuall. comm. cõtra cõm. concl ſeu quæſt. 148. Molin.
de contract. diſputat. 411. ſub nu. 7. Menoch. conſ.
46. Anna Allegat. 4. Franch. dec. 635. nu. 9. lib. 4.
Carot. de locat. in tit. de re commun. nu. 46. fol. 140.
& dicit *Gl. in dicto §. ſi cum tres*, quod ſocij qui sũt
creditores ex vno contractu,habent quamdã fra-
ternitatẽ inter ſe,& eſt magiſtralis cõcluſio poſita
per *Neguſant. de pignor. 2. membr. 5. p. à num. 31. in*
fine ad n. 39. qui late examinat contratijs reſpon-
dendo,& dicit quod hęc concluſio eſt clara indu-
bitata,& notabilis,quæ non reperietur alibi exa-
minata,& caſus eſt contingibilis *ſequitur Carrot.*
dec. 109 n. 33 & 34. 35. ſentit. Pereira a Caſtro de-
ciſ. Portugal. 16. ſub n. 3.

Quæ non minus comprobantur ex authoritate *Gloſæ in l. ſi & iure 10. ff. qui potior. in pignor. ha-beant verbo priuilegijs verſ. ſi autem*,quam communiter probari dicit *Salicet. ibi. & in l. fin. C. de bonis authoritat. iud. poſſiden.* reprobando *Bartholum*, cui diſplicuit *Gloſa* diſtinctio quod, vtique eodem titulo,vel contractu venientes ſi vnus peruenerit rem etiam iudicis authoritate acquirendo, cum poſtea veniente tenetur communicare.

Nec reſiſtit *Maſtril. in addictio ad Petrum de Gregorio de cenſibus q. 6. n. 93. verſi. quæro ſi tertius.* vbi quod ſi tertius nõ poſſidet ex cauſa anteriori, ſed ex æquali cauſa pariter priuilegiata,puta pro interuſurijs eiuſdem cõtractus Bullę,ſeu pro parte crediti oriẽtis ex eadem origine titulo,vel cõtractu quod exceptio admittatur in prima exequutiui iuditij inſtantia aduerſus contractum bullarem , quia in pari cauſa melior eſt conditio poſſidentis nã ex doctoribus,per eum adductis,nec id conſtat immò ſemper ſupponunt paritatem cauſæ circa tempus eiuſdem diei,dũmodo de hora non cõſtet ,ſed ex diuerſi,& diſtinctis titulis,& contractibus,non autem ex eodem, vt ipſe ſupponit,vel loquuntur in actione perſonali, nam *textus in §. inter ipſos l. ſi debitor. ff. de pignor.* tantũ ineſt regulæ, quod inter plures creditores pignus inſolidũ habentes melior eſt cõditio poſſidentis,ſi inter ipſos de pignore quæſtio moueatur,ſed nõ aperit ſi ex eodem veniant contractu, & conceptione verborum *Aſini. enim de exequut. quem allegat. §. 7. c. 22.* expreſſe loquitur in actione perſonali , non in hypothecaria, pro qua concludit *Neguſant. dicto loco* ; quę eſt actio,in cuius locum per noſtram pragmaticam fuit ſubrogata via exequutiua contra tertium , vt diximus *Vincent. de Franch. deciſ. 260. n. 4.* ſolum aperit , quod ſi aliqui ſunt creditores,vno eodẽque die ſi aliquis ex eis poſſidet ipſe præfertur,pæter quã ſi probaretur anterioritas ore ergo ſentit expreſſe, quod non ex eodem contractu,ſed ex diuerſo licet eodem die quia clatum eſt quod in vno eodemque contractu non poteſt cadere anterioritas oræ,cũ celebretur vnico contextu verborum,& vno eodemque tempore,nec *Neguſant. in 2. membr. 5. p. n. 31. in fine* dicit id,ad quod per *Maſtril.* allegatur immò totum oppoſitum concludit.

SVMMARIVM.

1 *Sententia,& actus facti contra principalem nocent citato quatenus eius putauerit intereſſe.*

2 *Citari tantum debet,is cuius ius principaliter læditur,non autem cui in conſequẽtiam ſpectat intereſſe ad iuditij validitatem ſecus quo ad præiuditium inferendum.*

3 *Sententia lata contra principalem adhoc, vt noceat ſucceſſori maioratus,vel feudi,aut ſubſtituto,tales citari ſolent quatenus eorum intereſſe putauerint.*

Citatus quatenus ei putauerit intereſſe,ſi poſſidet,debet citari principaliter,& in eius foro ſi clericus, vel aliene iuriſdictionis ſit.

Limita niſi poſſeſſio poſt iuditium incaptum tranſierit in tertium quatenus citatum n. 5.

6 *Citatio tã principaliter,quam quatenus ei putauerit intereſſe,quando reſoluatur in citationem principaliter,vel quatenus.*

7 *Clericus,vel alius alterius iuriſdictionis citatus quatenus ei putauerit intereſſe coram ſeculari iudice, vel M. R. C. ſi non poſſidet ,ſed habet aliud intereſſe ratione hypothecæ,vel alterius iuris,an declinatoriam poſſit opponere,& n. 8.*

ARGVMENTVM.

Tertius citatus quatenus ſua putauerit intereſſe an iure proprij fori declinatoriã opponat:& petat principaliter citari quamuis clericus,vel alieni fori eſſet.

RESOLVTIO XXXII.

FVit dubitatum, prout ſæpe euenit in Magna Curia, in qua non ſolum tertij ſubditi citantur quatenus eorum putauerint intereſſe,ſed etiam hi,qui alienæ iuriſdictionis ſunt,puta

ta

Digitized by Google

ta clerici, familiares Sancti Officij, vel ſimiles alterius iuriſdictionis in re, & cauſa per actorem
contra conuentum principaliter petita, quod fit,
1 † vt ſententia, & actus cum principali geſti noceant quoque tertio, cum dicta clauſula citato,
Paul. de Caſtro in l. cum filius in fine principij, ff. de verb. oblig. Iaſon in l. nec quidquam, §. vbi decretum num. 34. & 36 ff. de officio Proconſul. Dec. conſ. 187. Crauett. conſ. 11. n. 8. Farin. q. 8. n. 87. & ſeq. Ludou. deciſ. Lucenſ 56. Caſſador. dec. 1. de except. Caualcan. deciſ. 6. n. 6. & deciſ. 5. num. 57. par. 4. Neuizan. conſ. 20. Decian. conſ. 54. num. 4. 5. lib. 3. Surd. conſ. 334. num. 12. Giurb deciſ. 1 num. 19. Card. Tuſch. concl. 239. n. 8 litt. C. vol. 1. & concl. 253. num. 1. & ſeq. Caſtil. deciſ. 2. num. 14. Ambroſ. de immunit. Eccleſ. cap. 20. num. 73. & ſeq. & num. 75. Muta ritu 97.
2 *ſub num. 47.* licet enim † regulariter in quocunq; iudicio legitimè fundando non ſit habenda ratio eius, cuius ius in conſequentiam læditur, ſed tantum eius cui principaliter ius, & cauſæ, defenſio ſpectat, qui legitimus reputatur contradictor, iſque tantum citandus ſit, quãuis ſecus ſit quò ad præiudicium inferendum ei, cuius ius in conſequentiam læderetur, qui citandus eſſet, vt eſt *Gloſa in l. de vnoquoque verbo quos cauſa, ff. de re iudic. communiter recepta per Doctores ibid. Ang. Imola, Iaſon. Marta de iuriſdict. par. 4. centur. 2. caſu 178. nu. 7. Aſin. in praxi §. 7. cap. 5. limit. 62. Alex. conſ. 284. col. fin. vol. 2. Couarr. pract. quæſt. cap. 13. ſub num. 6. Gabr. conſ. 43. num. 34. 35. lib. 1. Gama. deciſ. 207. num. 2. Vant. de nullit. ex defect. citation. num. 19. Franc. deciſ. 462. nu. 3. & deciſ. 523. n. 16. Decian. conſ. 54. lib. 3. Tiraqu. in tract. res inter alios acta, verſ. ſed hæc, fol. 1. Gabr. de citation. concluſ. 1. Cephal. conſ. 228. num. 22. lib. 2. Bero. conſ. 30. n. 19. lib. 2. Intrigl. deciſ. 15. num 97. Azebed. conſil. 23. num. 19. Farinac. deciſ. 118. num. 6. par. 1. tom. 1. ſub R. P. D. Penia Decano in vna Montis Regalis iuriſdictionis 5. Iunij 1606. & deciſ. 584. num. 3. par. 2. tom. 4. Lanar. conſ. 44. num. 36. Menoch. conſ. 1142. num. 12. & conſ. 1192. num. 29. lib. 12. & de adipiſc. poſſeſſ. remed 4. nu. 457. Ponte conſ. 75. lib. 1. Hond. conſ. 28. num. 22. & 29. lib. 1. Burſat. conſ. 203. nu. 1. 2. 19. & ſeq. Velanzol. conſ. 60. num. 54. Ioſeph de Seſſe deciſ. Regni Aragon. 5. num. 48. & ſeq. lib. 1.*
3 Ad euitandas tamen eſitationes controuerſas, † ſi ſententia contra legitimum contradictorem lata, ceteris noceat, vel ne, veluti ſubſtituto, ſucceſſori maioratus, vel ſeudi, tales ſi adſunt ſolent citari quatenus eorum intereſſe putauerint, quod quotidie praxis approbat, & fuit ſeruatũ in cauſa Illuſtriſſimi Comitis Caſtri, poſtea Regni noſtri digniſſimi Proregis, contra Illuſtriſſimum Ducem, & Duciſſam Sancti Ioannis, in quo iudicio reuendicatorio feudorum Sanctæ Agathæ fuit quoq; citata quatenus Domina Comitiſſa Cammaratæ, veluti tutrix, & balia filij ex primogenito dicti Domini Ducis, cuius erat indubitatus ſucceſſor, vt recenſet *Giurba deciſ. 1. num. 19.* ſi iſti tertij quatenus citati, & alienæ iuriſdictionis, etiam Clerici opponant fori declinatoriam, & principaliter citari, an iure petant.
4 Punctus iſte in caſu, quo † citatus quatenus ei putauerit intereſſe, poſſidet, de iure eſt expeditiſſimus in fauorem excipientis, & opponentis declinatoriam, quia indiſtinctè ratione poſſeſſionis eſt conuentus, & non actor voluntarius, vt eſſe ſolet quatenus citatus, ergo coram ſuo Iudice, & principaliter citari debet, *Capic. deciſ. 8. Dec. conſ. 187. Crauett. conſ. 13. ad finem, Gramat. deciſ. 61 n. 2. 3. Ancharan. in regul. ea quæ de reg. iur. in 6. quæſt. 28. vel 17. Roland. conſ. 29. num. 18 lib. 2. Maſull. ad Capic. d. deciſ. 8. num. 8. Alex. in l. de pupillo in fine, ff. de non. oper. nuntia. & conſ. 86. num. 3. lib. 2. Farin. quæſt. 8. num. 88 & deciſ. 56. ſub num. 4. par. 2. to. 3. & deciſ. 185. num. 2. eod. tom. 1. Caſtil. dec. 2. num. 8. 9. 10. & 11. Card. Tuſc. concl. 239. num. 11. litter. C. lib. 1. Muta ritu 97. ſub num. 47. Vinc. de Franc. dec. 523. num. 15. 16. deciſ. 524. num. 3. Amat. deciſ. 48. nu. 8. & 25 Marta de iuriſd. par. 4. centur. 1. caſu 37. num. 16. Giurb. dec. 1. num. 51. in fine,* & ſecundum prædicta fuit deciſum in Tribunali Sancti Officij inter Mariam Scarfillitto cum Bernardina Viuiacito, & in Magna Regia Curia inter Hieronymum Bauera cum Donna Laurea Ballo Baroniſſa Calattiui.
5 Niſi poſſeſſio † poſt iudicium incæptum cum principali victio litigioſi affecta tranſierit in tertium, quatenus ei intereſſe putauerit citatum, qui & ſi alienæ iuriſdictionis ſit declinatoriam opponere prohibetur, nec iudicij proceſſum impedit, ſed vno eodemque iudicio ius huiuſmodi tertij poſſeſſoris cognoſci, & terminari debet, *Dec. conſ. 187. ſub num. 4. Couar. pract. q. cap. 15. ſub num. 6. & 7. Botta conſ. 89. num. 18. & ſeq. Crauett. conſ. 14. num. 6. Benintend. deciſ. 75. ſub nu. 5. & 6. Port. conſ. 172. num. 15. & ſeq. Achil. de Graſſ. deciſ. 185. Rota Rom. dec. 4. in antiquis, & dec. 24. & 25. de re iud. Ioſeph Ludou. deciſ. Peruſin. 26. num. 26. & 27. & in Lucen. dec. 34. nu. 56. per Maſtril. dec. 239. num. 2. 3. 4. lib. 3.* qui dicit poſſeſſionem prædictã attentatam, & tertium intruſum eſſe, quare ipſo iure veniret reuocanda, ex *Ferret. conſ. 352. n. 10. Lancellot. de attent. par. 1. cap. 3. num. 16. & ſeq. & num. 24. 25. & ſeq. & num. 70. Caualcan. dec. 5. ſub n. 38. verſ. Tertius eſt caſus, n. 36. 40. 46. 59. par. 4.*
6 Et licet concipi communiter ſoleat † citatio prædicta tertij per actores, tàm principaliter, quàm quatenus eius putauerit intereſſe, & omni alio meliori modo & nomine, quia tunc ſubſtinẽda eſt eo modo, quo valere poteſt, & extendenda arbitrio loquentis, cum æquipolleat clauſulæ (ſi non valet vt ago, valeat vt valere poteſt) ſi tertius ita citatus non poſſideat circumſcripto illo verbo (principaliter) cenſetur, & remanet citatus tamquam tertius, & cum dicta clauſula, quatenus ſuo intereſſe putauerit; ſi verò cauſa ad tertium citatum non ſecundario ex intereſſe, vel aliquali iure pertineret, itavt per conſequentiam lædi poſſet, ſed principaliter, puta quia poſſideret, & eo caſu circumſcripta clauſula quatenus ſuo intereſſe putauerit principaliter remanet citatus, vt doctiſſimè ſuo more reſidet, *Giurba deciſ. 1. à num. 48. & ſeq. n. 51. & ſeq. Card. Seraph. deciſ. 957 num. 6. & 7.*
7 Si verò citatus † quatenus non poſſidet, ſed habet aliud intereſſe ratione hypothecæ, vel alterius iuris, tunc de iure res non videtur ſine ſcru-

pulo

pulo procedere, & valde videntur vrgere authoritates proximè citandæ pro remiſſione Clerici, vel alterius tertij alienæ iuriſdictionis abdicatiuæ ad Magnam Regiam Curiam, quatenus citati, & declinatoriam opponentis, qui Doctores ex profeſſo loquentes pro remiſſione, & declinatoria quæſtionem concludunt poſt alios per eos adductos, *Phanue, de inuentar. par. 3. nu. 23. verſ. & propterea aduerte, Marta de iuriſdict. Eccleſiaſt. & ſecular lib. 4. caſu 37. à n. 16. vſque ad finem, & caſu 122. num. 4. & ſeq. latè Ambroſ. de immunit. Eccleſ. cap. 20. nu. 73. ad finem, ex Roland. vulgat. conſ. 29. lib. 2. Gramat. dec. 61. num. 3. & ſeq. Surd. deciſ. 26. num. 11. 12. Maſtril. deciſ. 79. num. 2.* qui teſtatur deciſum in Conſiſtorio in cauſa Don Ioſeph Marinali Canonici Agrigontini de Anno 1604. *Farinac. quæſt. 8. num. 90. & ſeq. Carroc. deciſ. 19. n. 71. & ſeq. Afflict. in conſtit. Regni de Burgenſat. col. 3. verſ. 7. quæro, & deciſ. 380. num. 7. Capic. dec. 8. n. 3. Menoch. de recup. poſſeſſ. remed. 15. num. 232. Ioſeph Ludouic. concl. 5. ver. & in caſu, Intrigl. ſingul. 191. lib. 2. Cæſar. Barz. deciſ. 106. ſub num. 12. 13. Vin. deciſ. 30. num. 2. & ſeq.*

8 Rectius tamen intuendo Regni Praxis † opinionem prædictam non admittit, & contrarium vidimus ſeruatum, nàm ſæpè citantur prædicti alienæ iuriſdictionis, quatenus eorum putauerint intereſſe, etiam Clerici, & iſto caſu, quo non poſſident dicuntur actores, & proceditur in Magna Regia Curia, vel coram ordinario Iudice loci, & ita fuit deciſum per Curiam Prætorianam pro Octauio de Forte contra Hyconimum conuentus Sancti Franciſci de Paula de Anno 1613. ex *Gramat. deciſ. 61. Cardin. Tuſc. concl. 239. n. 11. litter. C, vol. 1.* vbi quod quoties laicus poſſidet, & eſt cōtra eum iudicium principaliter fundatum, poteſt Clericus citari quatenus ſua putauerit intereſſe, nec turbatur iuriſdictio Eccleſiaſtica, ex quo Clericus non poſſidens pro intereſſe, quod habet, ſēper debet eſſe actor contra laicum, & per conſequens forum rei, & ſic ſæcularis ſequi tenetur, ſi vult iura ſua experiri contra laicum poſſeſſorem, & declinatoriam non opponit, *Caſtil. deciſ. 2. & ſub num. 15.* qui teſtatur deciſum in Conſiſtorio confirmando ſententiam Magnæ Regiæ Curiæ, per quam fuit dictum, procedatur in Magna Regia Curia de Anno 1607. *Rota Genuæ deciſ. 143. num. 7. & 8. Natta conſ. 99. nu. 8.* alios affert *Giurb. deciſ. 1. ſub num. 34. 35. Mota ritu 97. ſub num. 45. in fi. Muſcat. in praxi lib. 1. p. 2. Gloſ. intimato n. 34.*

Ad quod confert quod alias diximus in terminis. *l. ſi contendat, ff. de fideiuſſor. & l. difformari, C. de ingen. & manumiſſ.* in quibus Clericus, vel alienæ iuriſdictionis per viam competentiæ legitimæ exceptionis prouocatus, cum actor dicatur, coram laico, vel Magna R. C. comparere aſtringitur.

SVMMARIVM.

1 *Curator datur abſenti etiam inuito ad petitionem creditorum, vel alterius, qui ius aliquod in iudicio deducendum contra abſentem habet.*

2 *Curator, vt abſenti dari poſſit, debet de abſentia iudici conſtare, & quod abſens viuat, vel ſaltem dubitetur, quòd magis viuus, quā mortuus ſit, n. 3.*

4 *Curator an poſſit dari abſenti non ſubdito iuriſdictioni iudicis dantis ſaltem ratione cauſæ mouendæ, & num. 5. & ſeq.*

6 *Forum quis ſortitur ratione deſtinatæ ſolutionis, & iudicis illius loci ſubijcitur, cum deſtinatæ ſolutionis locus & non contractus attendendus ſit, quo ad fori acquiſitionem, nam ibi dicitur quis contraxiſſe, vbi ſolutionem facere promiſit, n. 6.*

7 *Forum quis non ſortitur in loco celebrati cōtractus, quando executio eiuſdem contractus in alio loco confertur.*

8 *Forum quis ſortitur ratione contractus, ſi ibi contrahens reperiatur, vel in loco contractus bona reperiatur habere.*

Tantò magis, ſi in contractu fuerit fori priuilegio renunciatum, et ſic additum forum foro, n. 9.

10 *Fori priuilegio quiſque renunciare poteſt, et pacto ſubijci Iudici non ſuo, et quando, n. 11.*

12 *Renuntians proprio foro cum iuramento non poteſt reſilere à renuntiatione iam facta.*

13 *Fori remiſſioni regulariter non eſt locus in contractibus, niſi contrahens proprij fori beneficio cum iuramento renuntiauerit, vel ad certum Tribunal ſe reſponſorum fore promiſerit, n. 14.*

15 *Promittens vbique conueniri poſſe, cenſetur iuriſdictionem vbique prorogaſſe.*

16 *Prorogari non poteſt iuriſdictio Iudicis habentis iuriſdictionem ad certam cauſarum ſpeciem, ſecùs ſi ad omnes cauſas, licet in certo Territorio.*

17 *Ratione rei ſitæ ſortitur quis forum, vbi ageretur reali, vel mixta, aut hypothecaria actione.*

Et quid ratione rei ſitæ mobilis in loco exiſtentis, num. 18.

Quid ſi in loco rei ſitæ non reperiatur cōuentus, n. 19

20 *Curator an poſſit dari abſenti à Iudice loci rei ſitæ in actione reali, & per totum.*

21 *Curator liti datur per Iudicem ſæcularem clerico coram eo litigante.*

22 *Iudex Eccleſiaſticus poteſt dare curatorem laico coram eo litigante.*

23 *Curator principaliter datur rebus, & liti, non perſonæ, ideo dari poteſt per eum Iudicem, cui bona ſubſunt licet non perſona.*

24 *Non eſt tenenda opinio, per quam multæ ſuſcitarentur lites.*

25 *Iudex ſemper poteſt dare curatorem, ſi ſit competens quomodolibet ratione cauſæ mouendæ.*

26 *Curator abſenti, ne dum vagabundo dari poteſt ratione rei ſitæ, deſtinatæ ſolutionis, vel contractus, ſed etiam quando certum eſt eum extra Regnum in certo loco commorari, & n. 31.*

27 *Curator an dandus ſit abſenti in certo loco, vel potius per litteras ſubſidiales abſens citandus ſit, & quid ſi à Regno nō ſit abſens, n. 32. & quid ſi ignoretur vbi ſit, licet à Regno non abeſſet, n. 33.*

28 *Fideiuſſio, inuentarium, & iuramentū curatoris abſentis de abſente defenſuro, & aliæ ſolemnitates de iure requiſitæ de ſtylo Regni non ſeruantur, & quando ſecùs, num. 30.*

29 *Stylus curiarum ſeruandus eſt circa curatores decernendos.*

34 *Curator an poſſit dari latitanti, & contumaci, licet præſenti.*

ARGVMENTVM.

Abſenti non ſubdito an à Iudice loci, rei ſitæ contractus, vel ſolutionis deſtinatæ, poſſit dari curator.

RESOLVTIO XXXIII.

1 ABſentibus inuitis † Iudex prouidet de curatore ad litem, ad inſtantiam creditorum, vel eorum, qui ius aliquod deducendum in iudicio contra abſentes habere proponunt, Dec.conſ.575.num.1.& ſeq. Ang.conſ.103.& 193. col.1.verſ dixi ſecundo, & ſeq. Neuizan.conſil.17. ſub num.24.& conſ.70.n.30.& 36. Bal.conſ.327. num.1.in princ.lib.5. Fulgoſ. conſil.113. Alexand. conſ.4.n.4.lib.2. Rolan.conſ.48. lib.1. Piagia de tutor.quæſt.5.num.46. Bero.conſ.102.vol.3. Montan. de tutel.cap.28.num.72. Caualcan.de tutor.nu.331. Sforz.Odd.de reſtit.in integr.quæſt.12.n.45. Menoc. de arbitrar.caſu 150.num.15.& ſeq. & conſil.345. Gabr.conſ.28.lib.2. Greg.Lopes l.12.tit.2.par.3.to.1.par.1. & l.4.tit.29.par.2.gloſ.1. Curtar.deciſ.25. num.6. Muſull.ad Capitium deciſ.87.nu.7. Laderch. conſ.47.num.4. Simon de Pretis conſ.54. num.23. Cardin.Tuſc.concluſ.1104.n.9.& 33.36.37.& 41. litt.C. Olibun.de action.par.2.lib.1.cap.14.num.57. Guttier.de iurament.confir.par.1.cap.23.ſub num.6. Garzia de expenſis & meliorat.cap.20.n.3. Purpur. conſ.37. Moroc.conſ.85. Carpan.ad Stat.Mediolan. cap.34.num.55.& 56. Hippol. Rimin. conſ.182. & 270. Mutarii.101.num 71.& dec.32.n.22 Pereg. de iure fiſci lib.6.tit.7.nu.29. Velanzol.conſ.17.n.1. quod ita praxim ſeruaſſe vidimus, conſtito tamẽ
2 † Iudici de abſentia illius, de cuius bonis agitur, ac curator ad creditoris petitionem decernẽdus eſt, l.hoc autem, §.non defendi, ff.in quib.cauſ.in poſſeſſ. eatur, l.tutoris à patruo, ff. de confirmat. tutor. Angel.conſ.103.col.1.verſ.r. ex defectu, Montan. de tutel.cap.28.n.72. Roland.conſ.48.nu.14. lib.1. Bald.conſ.172.lib.2. Menoch. de arbitrar. caſu 150. num.18. Gabr.conſ.28.lib.2. Muturit.101.num.71. Simon de Pretis conſil.54 n.9.10. Card. Tuſc.concl. 1104.nu.10.& 34. litt.C. Maſtril.deciſ.287.n.20.
3 Et quod abſens † viuat, vel ſaltẽ dubitetur, quod magis viuus, quàm mortuus credatur, Gozadin. conſ.68.num.5. Menoch.de arbitr.caſu 150.nu.19. Boer.deciſ.88. Card.Tuſc.concl.1104.litt.C, nu.35. Montan.de tutel.c.28.nu.85. Roland.conſ.48.n.15. lib.1. Schrader.de feud.p.10.ſect.19.n.143.vol.2.
4 Vrget hinc dubitari, quid † in eo abſente, qui ſubditus non ſit iuriſdictioni iudicis curatorem dantis, veluti in abſente a Regno, adeò quod pro negatiua ſententia videretur reſpondendum, ex his quæ ſubdit Bald.conſ.173.in princ.lib.2. quod curatoris datio facta abſenti, qui non ſit ſubditus iuriſdictioni dantis, non ſubſtineatur, ſed oporteat, quòd ille, contra quem petitur curatorem decerni, ſit de loco, & foro Iudicis dantis, vel ſaltem de foro ratione cauſæ mouendæ, & quòd, ſi talis pręſens eſſet, cogeretur ibidem iudicium ſubire, Roland.conſ.48.num.17.& 18. lib.1.& de lucro dotis, quæſt.15.num.5. Surd. conſ.168.nu.18. Menoch.de arbitr.caſu 150.nu.16. Montan.de tutel. cap.28.n.72. Iacob.Gallus conſ.35. n.1.2.3.
5 Attamen, ſi abſens, † cui curator dandus eſt, iuriſdictioni, & foro iudicis dantis aliquo modo ſubſit, contrarium reſpondendum cenſeo, nempè
6 ſi ratione † deſtinatæ ſolutionis abſens iudici loci ſolutionis deſtinatæ ſubijceretur, coram quo peteretur curatorem dari, cum certum ſit forum ſortiri in loco deſtinatæ ſolutionis, etiam ſi ibidẽ promittens non reperiatur, ſi bona, vel domicilium habeat in loco deſtinatæ ſolutionis, vel ſi precisè certo loco ſoluere promiſerit, quamuis alibi contraxerit, cum deſtinatę ſolutionis locus, & forus, non autem contractus attendatur, Contraxiſſe enim quiſque intelligitur in eo loco, in quo vt ſolueret ſe obligauit, pro foro conſequutione, l.contraxiſſe, ff.de action.& obligat. Anchar. conſil.192.n.3. vbi, quòd ibi dicitur quis contraxiſſe, vbi ſolutionem facere promiſit, Bart.& Angel.in l.quæro, ff.de ſolut.per illum textum Cinus, & Salyc.in l.1.C.vbi conuen.qui cert.loc. Cardin.Tuſc. concl.437 num.1.& 2.& concl.48.ſub nu.17.& 18.& concl.442.n.1.2.& ſeq. litter. F. Bertazol.de clauſul inſtrumentor. clauſ.41.gloſ.4. Iacob.Gallus conſ.35.num.7.8.9. Soccin. conſ.35.ſub n.5. vol.1. & in cap. dilecti de foro competenti num.9.& 47. Iaſon in l.ſi conuenerit à n.39.& ſeq.& num.48.ff.de iuriſdict.omn.iud. Triuiſan.dec.48.n.8.p.1. Couarr. practic.quæſtion.cap.10.num.6. Rota Genuæ deciſ. 105.& dec.161.n.7. Trentacinq.variar.reſol.lib.3. tit.de ſolut.reſol.26.n.5 6.& ſeq. Pereg.de fideicom. art.53.nu.4. Gabr.conſil.167.n.11.12.& 64. lib.2. Gargiar.patrocin.65.n.7. Anton.Fab.in C.lib.3.tit.
7 15.defin.4. Porrò † non ſortitur quis forum ratione contractus in loco celebrati contractus, quando executio contractus prædicti in alio loco confertur. Bald.conſil.180.primo dicendum n.2. verſ ſed quod magiſter, lib.5. Cardin.Tuſc. cõcl.438. n.28.litt.F, quamuis id intelligi, ſi reperiatur: ceaſuerit Abbas, Ripa, Decius, & Bald. relati per Trentacinq.dictu reſol.26. n.5.in fin. & num.12. Quem-
8 admodum, & ratione † contractus forum ibidem quis ſortitur, & iudici loci contractus ſubijcitur, ſi ibi reperiatur, vel ibidem habeat bona, cap.Romana, §.contrahentes de foro competenti in 6. DD.in l.hæres abſens in princ.ff.de iudicijs. Soccin.iun conſil. 82.nu.24.lib.2. Lapus allegat.10.in princ. Bero.conſ. 165.num.4.lib.3. Surd. conſil.106. num.16.& ſeq. Ruin.conſil 15.n.6.lib.4. Roland.conſ.26.num.31.et 35.& ſeq.lib. Borell.in ſumma deciſ.tit.43.num.47. 48.& ſeq.vol.1. Card.Tuſc.concl.438.nu.1.& ſeq. litter.F. Rot.Rom.dec.847.tom.3. Caualcan.dec.1. num.3.par 1. Mantic.de tacit.& ambig.conuent.lib. 14.tit.39.n.28. Trentacinq.variar.reſol.lib.3.tit.de ſolut.reſol.26. Gail.lib.2.obſeruat.36.n.14.& obſeru. 1.n.4. Card.Seraph.dec.1018.n.2. Capiblanc.de Baron.pragmat.8.par.2.n.150. Peregr. conſil.75.nu.2. lib.3. Menoch.conſ.322.n.9.& conſ.230.num.40. Carauit.rit 66.n.10. Gargiar patroc.65.n.7.
9 Tanto magis, ſi in contractu † fuerit priuilegio fori renuntiatum, & ſic additum forum foro, iuxta ea,

Digitized by Google

ta ea, quæ ſcribunt Abbas, & alij in cap. 1. de iud.
Albamſudell. conſil. 785. n. 7. & fortiùs, ſi cum iu-
ramento expreſsè renuntiatum ſit cuiuſuis fori
priuilegio, etiam l. ſi conuenerit, ff. de iuriſdict. omn.
iudic. Iacob. Gallus conſil. 35. n. 4. & 5. nam cuique
10 † licet fori ſui priuilegio renuntiare, & pacto Iu-
dici non ſuo ſubijcere, & ſe ſubmittere alterius
Iudici, cuius iuriſdictio prorogatur, leg. ſi quis in
conſcribendo, C. de pactis, l. penult. C. de pact. & in l. 1.
& 2. ff. de iudicijs cum dicta l. ſi cõuenerit, & per Do-
ctores in l. 1. §. & poſt operis, ff. de noui oper. nuntiat.
Caualcan. deciſ. 45. num. 70. Seraph de priuil. iuram.
priuil. 74. n. 165. & ſeq. Cancer. var. reſol. lib. 2. c. 2.
de iuriſdict. omn. iud. n. 198. Michael Ferrer. 3. par.
obſeruat. cap. 160. verſ. Item illa conditio, poſt princ.
Gratian. dec. 180. Cartar. dec. 6. n 2. Guttier. de iura-
11 ment. confirmat. par. 1. cap. 28. Si in Iudicem † pe-
nitus in competentem non conſenſerit, Viu. opin.
182. Capiblanc. de Barone pragmat. 8. par. 2. n. 160.
12 & ſtante iuramento, † nec poteſt talis paciſcens
reſilere, & pœnitere, & prorogatio prædicta in
reuocabilis efficitur, Angel. & omnes in dicta leg.
ſi conuenerit, DD. in dicto cap. 1. de iudicijs, Seraph.
d. priuil. 74. n. 175. cum ſeq.
13 Et licet † in contractibus regulariter non ſit
locus remiſſioni, quando reus ibi non reperitur,
Gloſ. in leg. hæres abſens, §. 1. ff. de iudicijs, verb. ibi
ſe debebit, Soccin. iun. conſil. 85. lib. 2. Pereg. de fidei-
commiſſ. art. 53. ſub num. 7. Guttier. de iuramen. con-
firmat. par. 1 cap. 16. Couarr. pract. quæſt. cap. 10. n. 6.
verſ. 11. Craſſ. except. 18. num. 11. Secùs tamen eſt,
14 † quando contrahens proprij fori beneficio re-
nuntiauerit, maximè cum iuramento, vel ad cer-
tum Tribunal ſe reſponſurum promiſerit, Gloſſ.
communiter recepta in l. 1. ff. ſi qui in ius vocat. non
ierit, Romanus ſingul. 283. Alex. qui de communi
teſtatur conſil. 89. nu. 4. verſ. per hoc etiam lib. 7. vbi
apoſtil., Couarr. practic. quæſt. cap. 10. n. 6. verſ. 11.
Guttier. de iurament. confirmat. par. 3. cap. 16. Card.
Tuſc. concluſ. 442. num. 9. 10. & 11. litter. F, Cepolla
cautel. 70. Trentacinq. variar. reſolut. lib. 3. reſol 26.
num. 18. in tit. de ſolut. Carauit. rit. 166. num. 75.
Mandel. cõſil. 785. n. 7. Capiblanc. de Barone Pragm.
8. par. 2. num. 152. & 153. Tennin. cautel. 93. Iacob.
Gallus conſil. 35. num. 10. Calà de Mod. articuland. et
proband. gloſ. 1. §. 1. num. 61. Inde eſt, quòd etiam
15 † promittens vbique conueniri poſſe, cenſeatur
vbique iuriſdictionem prorogaſſe, Caſtrenſ. conſil.
203. num. 5. verſ. nunc cõtra tertium lib. 1. Galles ad
formam Cameralis obligationis par. 2. quæſt. 3. Card.
Tuſc. concluſ. 437. litt. F. nu. 4. & ſeq. & n. 9. Borrell.
in ſumma deciſ. de for. competen. tit 43. num. 41. to. 1.
Trentacinq. variar, reſolut. lib. 3. tit. de ſolution. reſol.
26. num. 14. & ſeq.
16 Et quàmuis aliqui cenſuerint † in propoſito
iuriſdictionem Magnæ Regiæ Curiæ prorogari
non poſſe per contrahentes extra Regnum, pacto
ſe ſubijcientes iuriſdictioni Magnæ Regiæ Curiæ,
ac proprii fori priuilegio renuntiando, quia Iudi-
ces Magnæ Regiæ Curiæ dixerint habere iuriſdi-
ctionem limitatam in certo loco, videlicet in Re-
gno Siciliæ, per ea, quæ ſcribit Bald. in Auth. habita,
C. ne filius pro patre, & in l. teſtamenta, C. de teſtam.
Capic. deciſ. 9. num. 10. Natta conſil. 82. nu. 6. 8. Surd.
conſ. 56. num. 16. & conſ. 280. dec. 88. n. 3. Molfeſ. in
conſuetud. Neapol. tom. 1. par. 4. tit. de renuntiat. q. 4.
num. 38. Gratian. deciſ. 78. Velanzol. conſ. 43. n. 101.
Vant. de nullit. tit. ex defect. iuriſdict. ordin. num. 51.
eorum dictum erroneum detegitur, etenim præ-
dicta procedunt, & ſuperiùs citati loquuntur,
quando ille eſſet Iudex ad certam cauſarum ſpe-
ciem, puta Mercantilium vſurarum, viduarũ cri-
minalium, & ſimilium, tunc enim impoſſibilis eſt
prorogatio, etiam expreſſa, ſecùs autem, quando
iudex eſſet ſimpliciter deputatus ad omnes cau-
ſas, licet in aliquo Territorio, alias rarò, aut nun-
quam poſſet iuriſdictio prorogari, quia Territo-
ria ſunt diſtincta, & etiam Regna, & Monarchiæ,
& prorogatio fit, & cadit inter diſtinctas iuriſdi-
ctiones.
17 Sicut etiam, † & ratione rei ſitæ ſortitur quis
forum, vbi ageretur in loco rei ſitę contra abſen-
tem reali, vel mixta, aut hypothecaria actione,
l. 3. quæ eſt finalis, C. vbi in rem actio. cap. fin. de for.
competent. Roman. conſ. 36. in princ. conſil. 376. n. 2.
verſ. primo quia, & conſil. 197. Decian. conſ. 694. nu.
13. Soccin. in cap. Sane in ſeptima declaratione de
foro competenti, Becius conſ. 62. num. 19. Tuſc. con-
cluſ. 439. litt. F. Gargiar. patrocin. 65. num, 6. Marcus
deciſ. 402. par. 1. Surd. conſ. 168. num. 53. & 54. Pa-
pon. lib 7. tit. 7. arreſt. 43. & 56. Natta cõſ. 389. n. 2.
Auell. de Amatis conſil. 31. num. 1. Card. Seraph. de-
ciſ. 1018. num. 3. Franc dec. 177. num. 1. & dec. 389.
Bero. conſ. 138. num. 12. 13. lib. 1. Macabrun. cõſ. 69.
& 70. Cancer. variar. reſol. lib. 3. cap. 1. de action. &
oblig. quæſt. 6. nu. 69. & ſeq. Cephal. conſ. 309. n. 67.
Caualcan. deciſ. 3. num. 16. & deciſ. 1. num. 2. par. 1.
Hippol. Rimin. conſ. 353. num. 162. lib. 4. Mandell.
conſil. 208. num. 7. vbi, quod ab eodem Iudice rei
ſitæ debet dari curator, Decian. conſ. 118. num. 4.
& 20. lib. 3. Burſat. conſil. 397. nu. 7. Seſſa deciſ. A-
ragon. 129. num. 20. vol. 2. Milan dec. 11. n. 25. lib. 1.
18 & quid ratione rei ſitę † in mobilibus, vide Caual-
can. deciſ. 2. num. 1. 2. & dec. 20. lib. 1. Bart. & D. D.
in l. fin. C. vbi in rem actio. Abbas in cap. fin. n. 43. de
for. competent. Boer. dec. 218. nu. 4. Ancbar. Barbat.
& Imol. in cap. 1. de empt. & vendit. Proinde, &
tunc à Iudice loci rei ſitę curatorem abſenti dan-
dum eſſe cẽſeo, quemadmodum in ſuperioribus,
quando ratione contractus, vel deſtinatę ſolutio-
nis, (quod idem eſt) forum quis ſortitur, & quã-
19 uis eo caſu requiri, † quod in loco rei ſitę reperia-
tur conuentus, cenſuerit Caſtrenſis in dicta leg. fin.
num. 2. Cephal. conſil. 263. nu. 9. Surd. conſ. 168. n. 54.
Contraria opinio verior eſt vt procedat etiam, ſi
ibi non reperiatur, Caualcan. ſupra, & in repertorio
verb. forum, ex pluribus firmat Boſſius tit. de citat.
num. 33. ex cap. Romana, §. cõtrahentes, de foro com-
petenti in 6. & ſentiunt omnes ſuperiùs adducti,
nam ſi repetiretur in loco rei ſitę, non eſſet opus
dare curatorem, vt alias in Magna Regia Curia
ſecundum prędicta reſolutum fuit inter Don Ioã-
nem Henriquez de Herrera, cum Donna Victoria
Columna Comitiſſa Mohac, in Curia Potẽtiſſimi
noſtri Philippi Hyſpaniarum Regis degente, &
ibidem contrahente, & foro Magnę Regię Curię
Regni Sicilię pacto, & iuramento ſe ſubiiciente,
& proprio foro renuntiante, & in ſpecie l. ſi conue-
nerit,

Digitized by Google

nerit, ff. de iuriſdict. omn. Iudic. quę etiam ratione
rei ſitæ forum Magnæ Regiæ Curiæ ſortiebatur,
ſtante hypotheca pro ſuis dotibus ſuper ſtatibus
Mohac in Regno exiſtentibus, in qua cauſa etiã
Gallum conſuluiſſe vidimus nouiſſimè dicto conſ.
35. Hac etiam cenſuit Magna R. C. pro Barone
Roccellæ.

Et quamuis Surdus ſolus, quem viderim, conſ.
20 168. num. 11. 18. 53. & ſeq. firmet abſenti † non
ſubdito non poſſe dari curatorem à Iudice loci
rei ſitæ in judicio, ſeu actione reali, mixta, vel
hypothecaria, cum licet quis ratione rei ſitæ fo-
rum ſortiatur, tamen quod ex hoc non efficiatur
ſubditus, & tamen curator bonis nõ poteſt dari,
niſi ei, qui ſit de iuriſdictione dantis, & oporteat,
quod Iudex ſit competens contra eum, qui abeſt,
tamen Surdum loquentem ſine authoritate, non
rectè ſenſiſſe credo, nec ratio per eum adducta
ſubſiſtit, & aliàs contra Surdum fuit obtentum
in Magna Regia Curia ſub Sede Illuſtriſſimi de
Blaſchis, tunc Iudicis Magnæ Regiæ Curiæ nunc
meritiſſimi eiuſdem Tribunalis Præſidis, pro Ba-
rone Roccellæ, contra illos de Maſtiani, nàm de
iure ſufficit, quod Iudex, qui dat curatorem liti,
ſit Iudex competens in lite, quàmuis litigantis
21 perſona non ſit ſubdita, proinde videmus † quod
curator liti datur etiam per Iudicem ſæcularem
Clerico coram eo litiganti, Bald. in l. fin. C. de ad-
miniſtrat. tutor. per tex. in cap. ſi. de iudicijs, Marant.
par. 4. diſtinct. 11. num. 13. & 64. & Foller. ad eum
num. 65. Bal. in l. ſolemus, §. Latrunculator, ff. de iu-
dicijs à poſtilla ad Cauenſem rit. 65. Neuizan. cõſ. 17.
num. 58. Bero. conſil. 102. n. 17. lib. 3. additio ad Ro-
tam Roman. dec. 7. n. 6. in tit. de iudicijs in antiquis,
Carpan. ſuper ſtatut. Mediolan. cap. 34. nu. 39. lib. 1.
Piagia de tutor. q. 24. n. 3. Myſinger. obſeruat. 87. cen-
tur. 1. Viu. dec. 387. n. 4. Franciſc. Caldas de Pereyra
in repetitione l. ſi curatorem habens in princ. num. 1.
Rota Roman. dec. 204. Sebaſtian. de Medic. in tract.
de legib. & ſtatut. p. 4. quæſt. 6. n. 5. verſ. 6. lex ligat
multos, Aufrer. in tract. de poteſtat. Iudic. Layci ſu-
per perſona Eccleſiaſtica reg. 2. limit. 29. tom. 16. tra-
ctatuum, Intrigl. de feud. centur. 2. art. 94. num. 8. &
22 conſ. 30. num. 69. & pari modo † Iudex Eccleſia-
ſticus poteſt dare curatorem layco coram eo li-
tiganti, cum ratio vniformis ſit, vt ab illo Iudice
curator detur, coram quo lis vertit, c. ſi. de iudicijs
in 6. Bal. in l. ſi poſt principium de iudicijs, Marant.
dicta par. 4. diſtinct. 11. num. 13. Item videmuſ,
23 quod † curator poteſt dari bonis per eum, cui
bona ſubſunt, licet non perſona, quia principali-
ter curator datur rebus, & liti, non perſonę, Alex.
conſ. 44. lib. 5. Vincent. de Anna ſingul. 266. Aretin.
in §. præterea, inſtit. de except. Neuiz. conſ. 17. n. 57.
Intrigl. bene conſ. 30. n. 70. Quæ auctoritates pu-
gnant contra Surdi opinionem, & ita quotidie
practicamus, & minimè mutanda ſunt, quæ cer-
24 tam habuerunt interpretationem, nec eſt † te-
nenda opinio, per quam ſuſcitantur multæ lites,
Raudenſis conſ. 40. n. 2. lib. 2.

25 Et generaliter ad hoc, † vt Iudex det curato-
rem, ſufficit, quod ſit competens ratione cauſæ
mouendæ, vnde ſi ille ſit talis, quod repertus in
loco ibidem poſſit cõueniri, poterit dari curator,
Bald. conſ. 173. in princ. lib. 2. Roland. d. conſ. 48. nu.
17. & 18. Menoch. & alij ſupra adducti n. 4. Et ho-
rum fuit memor Surd. dicto conſ. 168. n. 18.

26 Idemque procedere certum eſt, † curatorem
abſenti dari per Iudicem rei ſitæ deſtinatę ſolu-
tionis, vel contractus, nè dum vagabundo, ſed
etiam, quando certum eſt in determinato loco
abſentem à Regno conueniendo reperiri, Fulgoſ.
conſ. 113. & 114. Neuizan. conſ. 70. num. 29. Iacob.
Gallus conſ. 35. num. 23. quemadmodum Regni
praxis ita approbat, quia in ſolemnibus ſit pro-
batio abſentiæ, quæ ſic certiùs probatur, probã-
do, quod talis ſit extra Regnum, & in tali loco,
nàm aliter difficillimum, & impoſſibile eſſet pro-
bare abſentiam, etenim teſtis ad probandam ne-
gatiuam, quod talis ſit abſens extra Regnum, re-
ctè deponit, ſi affirmet, quod ſciat eum eſſe in tali
loco certo extra Regnum.

Cęterum, nec dicatur huiuſmodi abſentem, ſi
in loco certo, in alieno territorio, vel Regno di-
27 uerſo eſſet, † citãdum ad litteras ſubſidiales, ſeu
requiſitorias Iudicis loci deſtinatę ſolutionis, cõ-
tractus, vel rei ſitæ, & non ſit ei dandus curator,
ex Paul. de Caſtro in l. ſi. C. vbi in rem actio, & in l. 1.
C. vbi de poſſeſſ. agi oport. Iaſ. in l. ſi num. 24. ff. de iu-
riſdict. omn. Iudic. Franc. dec. 177. n. 3. Barzius deciſ.
51. n. 1. Gama dec. 15. Clarus quæſt. 31. nu. 20. Aze-
ued. l. 3. tit. 30. lib. 4. ordinat. n. 32. Capiblanc. de Ba-
ron. pragmat. 8. p. 2. n. 154. Afflict. in conſtit. edictor.
n. 13. & in conſtit. in ciuilibus num. 11. 13. Farinac.
quæſt. 11. num. 43. Scaccia de iudicijs cap. 40. n. 5. &
ſeq. Nam communis praxis iam eam recepit opi-
nionem & ſtylum, vt ad curatorem abſenti dan-
dum, & ſi in certo loco abſens repertus ſit, ſuffi-
ciat abſentiam à Regno probari, & alia ſolemnia
adimpleri, de qua teſtatur Iacob. Gallus conſil. 35.
28 num. 21. Inde eſt, † vt horum exemplo, licet Do-
ctores de iure requirant, in curatore fideiuſſio-
nem, inuentarium, iuramentum curatoris abſen-
tem defenſurum, & alia, tamen ea nunquã fuiſſe
in Regno ſeruata veriſſimum eſt, vt dixit Maſtril.
dec. 287. num. 65. lib. 3. Iacob. Gallus conſ. 35. n. 22.
& aliàs deciſum fuit in Magna Curia pro Gerar-
do Agliata, contra Don Fabritium Aiutami Chri-
ſto, & iterum pro hæredibus cuiuſdam de Torri-
29 ſio, etenim in † his ſtylum Curiarum ſeruari dixit
30 Neuizan. conſ. 17. num. 64. & ſeq. quamuis † hoc
nouiſſimè declaret Virgilius de legitimat. perſon.
cap. 10. n. 8. in fi. fideiuſſionem requiri in curatore
abſentis cum bona abſentis ad manus curatoris
peruenerint, ex Gratiano, quem allegat diſcep. 225.
31 n. 34. & 35. Nec certitudo † loci, in quo abſens
reperiretur, impedimentum prębet, quin poſſit
ad curatoris dationem deueniri, quemadmodum
omnes Magiſtri materiæ ſentiſſe videntur, pro vt
ex Menoch. dicto caſ. 150. Fulgoſ. conſ. 113. & 114.
qui abſentia conſiderata, nè dum in vagabundo,
ſed etiam in abſente, qui certo loco in alieno ter-
ritorio repertus eſt, curatorem dari debere fir-
mant, quod idem cenſuit Neuizan. conſ. 70. nu. 29.
vbi in ſuo caſu Comes erat abſens, ſed in loco
certo, nẽpè in Imperatoris Curia, & nihilominus
curatorem validè datum fuiſſe probat Iacob. Gal-
lus conſ. 35. num. 23.

Sanè

Sanè tamen præmiſſa intelligenda ſunt, quod
32 † ſi abſens à loco iudicij in Regno reperiatur, &
in certo loco, cùm tunc non ſit difficilis abſentis
citario, nec dicatur in loco valdè remoto eſſe, cũ
plerique Doctores dicant, non abeſſe eum qui in
Prouincia eſt, debet per ſubſidiales litteras cita-
ri, nec dari curator, ex dictis *per Ladereb. conſ.* 15.
num. 4. & ita paſſim in dies ſeruare videmus, ſecus
ſi extra Regnum, quamuis incerto loco ſit abſẽs,
etiam ſi locus Regiæ dictionis ſit, quo caſu dari
poſſe curatorem ex ſuperiùs firmatis non dubi-
to, & nouiſſimè *Virgilius de legitim. perſon. cap.* 10.
33 *num.* 5. Secùs ſi incerto loco non ſit, † & vbi ſit
ignoretur, etiam ſi ſit in Regno, cum tunc dari
curatorem huiuſmodi abſenti vagabundo Regni
praxis approbauerit, de qua teſtatur *Prouenzalis
in l. ab hoſtibus. ff. ex quibus cauſ. maior.*
34 Quidquid ſit in † latitante, licet in loco præ-
ſenti, cui curatorem non dandum cenſuit, *Fulgoſ.
conſ.* 113. *&* 114. *Cardin. Tuſc. concluſ.* 1104. *litt. C,
num.* 3. 33. 43. *&* 44. *Angel. conſ.* 103. *Montan. de
tutel. cap.* 28. *num.* 84. Quod caſu conſtito de lati-
tantia, & quod non permiſerit ſe citari, procedi-
tur ad citationem in domo, & per affixionem ex
quo & cętera, & ſi domum ſolitè habitationis nõ
habet, per proclama, & Iudices impoſſibilitati-
bus & ſubterfugijs occurrere debent.

SVMMARIVM.

1 *Venditionis contractus ex Ritus diſpoſitione paratam habet executionem.*

2 *Frumentorum venditiones ad metam frequentiſſimæ ſunt in Regno, & validus reputatur cõtractus.*

3 *Venditor, qui facultatem rei tradendæ habet, tenetur præciſè rem tradere, nec ſolutione pretij, ſeu intereſſe quanti plurimi liberatur,* 7. 8. 9. 10.

4 *Bonæ fidei nil magis congruit, quàm id præſtari, quod venditum eſt.*

5 *Creditore inuito pecunia pro re ſolui non poteſt.*

6 *Emptor non eſt cogendus iterum ab alio rem emere, ex oblatione pretij primi venditoris, qui rem non conſignauit.*

7 *Venditor tenetur præciſè ad rem tradendum ſtante iuramento:*

Item ſtante præcario, & conſtituto, n. 8.

Item ſtante guarentigia, n. 9.

Item cogi poteſt manu militari, & per pœnas, & multas, num. 10.

11 *Iuratur in litem contra venditorem, qui rem non tradit, etiam pro intereſſe ſingulari, & affectionis.*

12 *Venditor genus, quod numquam perit, tenetur præciſè tradere.*

13 *Intereſſe quanti plurimi an teneatur præſtare venditor, qui venditam rem non conſignauit emptori ſtatuta die, & ſic in mora,* 14. 15.

14 *Stipulationes duæ vbi interuenerint vna pura, & alia conditionalis, exiſtente conditione fit nouatio primæ obligationis ipſo iure, & ad ſecundam tantum agitur; Et quid ſi pęnalis ſtipulatio adiecta ſit fauore debitoris, vel creditoris, aut vtriuſq; n.* 15.

16 *Stipulatio ad intereſſe quanti plurimi videtur appoſita fauore venditoris, ne præciſè ad rem tradendam teneatur.*

17 *Clauſula nunc pro tunc eſt tranſlatiua de vno tempore in aliud, & poteſt actus ab vtroque tempore initium ſumere.*

18 *Prouiſio hominis non facit ceſſare prouiſionem legis, quando ad idem ambo concurrunt.*

19 *Venditor, quamuis teneatur præciſè rem tradere, non ideo poſt moram ab intereſſe quanti plurimi liberatur.*

20 *Contrahentes ſecundum iura præſumuntur contraxiſſe.*

21 *Verbum (teneatur) neceſſitatem, & odium debitoris importat.*

22 *Electio in alternatiuis eſt creditoris, quando verba ad fauorem creditoris diriguntur.*

23 *Electio eſt creditoris in alternatiuis, quando vnum eſt in ſolutione, & aliud ad creditoris cautelam eſt promiſſum.*

24 *Electio eſt creditoris in alternatiuis exigendi.*

25 *Eligendi facultas in creditorem tranſit debitore exiſtente moroſo.*

26 *Difficultas, & impedimentum excuſat à mora.*

27 *Difficultas excuſat à mora, ſi de difficultate per teſtes conſtat.*

28 *Proteſtatio non probat impedimentum.*

29 *Impedimentum non prodeſt niſi probetur, quod niſi impedimentum extitiſſet, impeditus actum adimplere paratus fuiſſet.*

30 *Difficultas, & impedimentum non excuſat à mora, & pœna conuentionali debitorem quantitatis.*

31 *Impedimentum, & difficultas non excuſat à mora, ſtante forma contractus guarentigiati.*

32 *Impedimentum, & difficultas non excuſat à mora, ſi de difficultate potuit cogitari, & præuideri, etiam tacitè.*

33 *Difficultas non liberat debitorem ab intereſſe.*

34 *Impeditus debet facere omnem conatum ad tollendam difficultatem, & impedimentum.*

35 *Impedimentum, & difficultas poſt moram iam incurſam ſuperueniens debitori non prodeſt.*

Emptor petens frumenta vendita, tenetur offerre ſupplementum pretij ſoluendum tempore conſignationis frumentorum, n. 35.

36 *Emptor frumenti, vel alterius rei, re non tradita, an poſſit pro pretio venditori exburſato executionem contra eum cauſare,* 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43.

37 *Intereſſis ſub promiſſione an veniat pretium etiam ab initio conuentum.*

39 *Pretium, quod percepiſſet emptor, ſi res ei fuiſſet per venditorem tradita, continetur ſub promiſſione intereſſis quanti plurimi, &* 40.

42 *De mente emptoris, & contrahentium non eſt ab initio contractus venditionis repetere pretium in caſu rei venditæ, non traditæ.*

43 *Venditor non conſtituitur in mora rei tradendæ ante ſolutionem pretij.*

45 *Pretium taxatum per Principem, vel Magiſtratum dicitur iuſtum, vide n.* 46. 47. 48.

47 *Princeps, in taxando pretia frumentorum venditorum ad metam, ſolet habere reſpectum ad emptores, qui anticipato tempore pretia ſoluunt.*

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Emptor frumenti certa die ſtatuta non conſignati, an contra venditorem ad frumenta, & ſpetiem ipſam venditam, vel ad pretium conuentum, aut intereſſe quanti plurimi via exequutiua agere poſſit, ad intellectum Capitulorum Ritus 101. & 114.

RESOLVTIO XXXIV.

1 VEnditionis †contractus *ex Ritu* 114.
habet exequutionem paratã, quod
intelligendum eſt circa ea, in qui-
bus adeſt obligatio præſens, & ex-
preſſa, iuxta alium capitulum *Ri-
tus* 101. Itaque in propoſito ad caſum, quod plu-
ries de facto contingit, ſed diuerſimodè intelle-
2 ctum aduertendum eſt; Fiunt † frequentiſſime in
Regno venditiones frumentorum, & aliarum re-
rum & ſpetierum iuxta metam ponendam per
Offitiales ad quos ſpectat, promittitur ad certũ
tempus frumentotum conſignatio emptori, puta
per menſem Auguſti, cum obligatione in defectu
damnorum, intereſſe, & expenſarum, nec nõ ma-
ioris pretij, valutæ, ſeu intereſſe quanti plurimi
frumentorum, recipit venditor in eodem inſtru-
mento partem pretij, cum pacto. quod poſita
meta, & facto computo, quis eorum refecturus
erit reficiat, qui contractus venditionis frumen-
torum licitus de iure eſt, ſiquidem licet emere
frumentum, & alias merces, cum anticipata pre-
tij ſolutione, tradendas eodem loco, iuſta futurã
ſori extimationem, vt profiterur poſt multos,
Scaccia de commerc. & camb. §. 1. q. 7. p. 1. num. 56.
poſita inde meta ſæpius venditor frumenta ven-
dita non tradit, & per conſequens ſolét emptores
verificato frumentorum valore exequutionem
cauſare in pecunia, quæ intrat in dicto valore, fa-
cto calculo iuxta metam poſitam per Offitiales,
de quo inferius diſcutiam, vel in frumentis ven-
ditis, & conſignari promiſſis intrantibus ad ſum-
mam pretij per emptorem ſoluti, facto calculo
iuxta metam poſitam, quo in caſu non adeſt dif-
3 ficultas. Cum enim † venditor rem venditam ha-
bet, vel quando haberet facultatem tradẽdi rem
venditam, vt quia poſſét emere ab alio, & tradere
emptori, tunc venditor tenetur pręcisè ad tradẽ-
dum, & conſignandum rem venditam, & emptor
ad id pręcisè agere poteſt, & exequutionem cau-
ſare in frumentis, oleis, vel ſimili merce, vel ſpetie
empta, nec venditor poteſt ſe liberare ſolutione
pretij cum intereſſe, quod vtroque iure procede-
re ciuili, & Canonico probat *text. ad litteram, vbi
omnes in leg. exempto, ff. de action. empt. Gloſ. Magi-
ſtral. in §. Pretium in verbo tradatur, inſtitut. de em-
ption. & vendit. vbi omnes DD.* & dicit *Silueſter ibi
in addition.* quod eſt communiter recepta, *Bart. in
l. 1. ff. de action. empt. & in l. Stipulationes non diui-
dũtur, ff. de verbor. obligat. Doctor. in §. actionum in-
ſtit. de action. & Bart. in dicta l. 1.* dicit, quod iſta eſt
verior, *Cynus, Bald. & alij in l. contractus, C. de fide
inſtrum. & in l. traditio, C. de action. empt. Bald. &
alij in l. 1. C. de ſentent. quæ pro eo*: latiſſimè *Fabian.
de empt. & vend. quæſt. 6. num. 38 & ſeq. & melius
num. 41. Doctor. in cap. cum Ioannes, de fide inſtru-
mentor. Anton. de Burgos in rubr. de empt. & vendit.
colum. 1. Couarr.* fatetur communem, licet non
examinet, *variar. reſolut. lib. 2. reſol. 19. num. 1. Ti-
raquel. de retract. conuent. in fine §. 7. n. 55. & de con-
ſtitut. par. 1. num. 35. 36. Caſtrenſ. in l. ſi traditio 4.
C. de action. empt. Gãmar. de permutat. n. 29.* æquio-
rem, veram, & communem poſt multos, *latè Viu.
opinion.* 1024. *Cephal. conſ.* 407. *num.* 39. & multis
iuribus reſpondendo ad contraria *probat Pinell.
in 3. par. l. 1. num. 25. C. de bon mater.* vbi dicit, *Glo-
ſam* eſſe magis communiter approbatam, contra
aliquos contradicentes, & dicit, quòd ita vſu ſer-
uatur, & exactiſſimè ad partes diſputando reſol-
uit *Hippol. Riminald.* poſt mille Authores ex iuri-
bus apertis reſpondendo aduerſis *in §. 1. Inſtit. de
donation. à num. 68. vſque ad n. 134. Boer. deciſ. 48.
num. 1.* & latiſſimè hanc opinionem exornat *Plo-
tus de in litem iurand. §. 4. num. 54. 58. Seraphin. de
priuileg. iuramen. priuil. 74. n 6. Eugen. conſ. 50. n. 19.
Paſſet. conſ. vltimo n. 14. Burſat. cõſ. 363. lib. 4. Surd.
conſ. 52. num. 17. conſ. 457. n. 41. Facchin. controuer.
iur. lib. 2. cap. 30.* quamuis ipſe diſſentiat *Gratian.
deciſ. 190. num. 12. plenè Franciſcus de Caldas Pe-
reira, de empt. & vend. cap. 25. n. 5. Ceual. commun.
contra commun. quæſt. 459. Mattienſ. & Azeuedo l.
2. tit. 16. lib. 5. recompilat. Mantic. de tacit. & ambig.
conuention. lib. 14. tit. 32. num. 24.* Et de venditione
frumenti *ponit Soccin. iun. cõſ. 85. lib. 2 Rota Genuæ
deciſ. 144. & deciſ. 214. quæ eſt penultima*, vbi de
venditione Coralliorum *deciſ. 224. n. 1. Beċc. conſ.*
45. & de venditione Olei, *Rota Genuæ deciſ. 211.
Burſ. conſ. 363. lib. 4. bene Bolognett. l. vinum, nu. 83.
84. poſt alios, ff. ſi cer. petat.* Ratione, quia cùm ſit
4 † contractus bonæ fidei emptio & venditio, nil
magis bonæ fidei congruit, quam id pręſtari, quod
inter contrahentes actum ſit, *ita Iuriſconſultus in
dicta l. ex empto in princip.* vbi *Gloſ.* aduertit, quod
eſt hyperborica locutio, & *Gloſ. in d. §. Pretium*,
dicit, quod mirum eſſet ſic improbè pacta rum-
pere, cum Prætor dicat pacta ſeruabo, & iterum
Gloſ. dicit mirum eſſe valdè, quod compellatur
emptor æſtimationem pro re recipere, & genera-
5 le eſt, † quòd pecunia pro re inuito creditore ſol-
ui non poteſt, 1 *quæſt. 3. cap. cuſtodet, & allegat
Fabian. dicto num. 39 Soccin. iun. dicto conſ. 85. &
Bolognett. dicto loco in 1. & 8. ratione* conſiderat,
quod alias eſſet mutuum, ſi pecunia reſtituere-
tur, & quia contrahentibus nunquam eſſet ſubuẽ-
rum ſuis neceſſitatibus, quia cum crederet habe-
re merces, vinum, vel alias res ſibi neceſſarias, re-
periretur habere ſolum pecuniam, quod eſt incõ-
6 ueniens, & † inde *Bolognett.* reſpondet ad rationes
Alciati in contrarium, præſertim ad illam, quod
habẽdo pecuniam poteſt emptor iterum emere;
nam vt dicit *Bolognett.* nõ eſt iuſtum, quòd habeat
iterum ſollicitudinem, & laborem emendi, & for-
te non eſt emptor peritus, vel non habet quan-

doque ſeruos diligentes, vel ex multis ſimilibus rationibus non ita faciliter poteſt emere res ipſas, & lex conſiderat iuſtam, & cõgruentem commoditatem, per quam editus fuit titul. de mand. & de procur. & verè barbatum ſatis eſt, quod qui ſemel emit, debeat iterum, atque iterum emere, maximè, quia aliquando verſantur intereſſe medianiæ, menſurationis, & delaturæ.

7 Et procedunt præmiſſa † tanto magis ſtante iuramento, *ità Bald. in dicta l. 1. ff. de action. empt. & in l. Emilius, ff. de minoribus, refert Fabian. dicta quæſt. 6. n. 39. in fine, & n. 40. Seraph. de priuileg. iuram. priuil. 74. num. 6.* vbi etiam ſine iuramento, *Gomez variar. reſol. lib. 2. cap. 10. num. 22. Facchin. controuerſ. iur. lib. 3. cap. 17. Alex. conſ. 37. lib. 2. Neguſant. 5. memb. 5. par. n. 6. Menoch. conſ. 27. num. 9. Gutier. de iuramen. confirmat. par. 1. cap. 39. Surd. conſ. 457. nu. 39. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 14. tit. 32. num. 4. & n. 11.*

8 Item † tenetur præciſè ſtante piæcatio, & cõſtituto, quia venditor ſe conſtituit tradere, & videtur, quod ſit in poſſeſſione, & quod poſſit tradere, & ſi non tradit eſt in dolo, *Bal. & Facchin. dictis locis, Tiraquel. dicto num. 35. Plotus refert dicto n. 58. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 14. tit. 32. ſub n. 25. verſ. & ſi venditor,*

9 Item † teneretur præciſè tradere ſtante guarẽtigia, & inſtrumento, tamquam ſi eſſet lata ſententia, *l. qui reſtituere. ff. de re vendicat. Bal. in d. l. 1. C. de ſentent. quæ pro eo, Fabian. dicto loco num. 40. limitat. 6.*

10 Et quod cogi † poſſit venditor præciſè tradere manu militari, & etiam per pœnas, & multas, *dicta l. qui reſtituere. poſt multos, Viu. dicta opinion. 1024. Plotus dicto §. 4. num. 54. Caſtrenſ. in l. ſi traditio, C. de act. empt.*

11 Et ſi non tradit, † iuratur in litem contra venditorem pro damnis, intereſſe, & expenſis, & pro pretio rei, etiam pro intereſſe ſingulari, & affectionis, etiam ſi eccedat pretium rei, *latiſſimè Plotus dicto §. 4. n. 58. & Fabian. dicto num. 38. ex dicta l. qui reſtituere.*

12 Immo generale eſt, quod † in obligationibus dandi aliquid in genere, cum genus nũquam pereat, tenetur debitor præciſè tradere, ita eſt communis opinio, quam melius quàm cęteri defendit *Bolognett. dicto loco* rationibus prædictis, & alijs *Affiict. deciſ. 347.*

13 Nec obſtat, † quod cum ſoleant partes in venditionum contractibus pacitare, quod in caſu, quo non fieret per venditorem conſignatio frumentorum, vinorum, vel alterius rei venditæ deſtinata die, quod teneatur ad intereſſe quãti plurimi, ex quo inductum eſſe prætenditur, quod per illam pœnalem ſtipulationem adueniente caſu non conſignationis, & moræ venditoris, ipſo iure nouetur, & ſubmoueatur prima ſtipulatio facta ad frumenta, vina vel ſimilia, & ſolũ remaneat illa pœnalis obligatio ad pretium, ſeu intereſſe quanti plurimi, *ex l. obligationum fere, §. fin. ff.*

14 *de action. & obligat.* † vbi habetur, quod ſi nauem fieri ſtipulatus ſim, & ſi non fecerim, centum, ſoluere, duæ ſint ſtipulationes, vna ſcilicet pura, vt nauem fieri, altera conditionalis, ſcilicet centum ſoluere, & exiſtens ſequens conditio trahit ad ſe priorem, & ſit quaſi nouatio primæ, quod nouatio ipſo iure fit, eo ipſo, quod conditio ſecundæ ſtipulationis pœnalis euenit, in tantum quod ſecunda ſola remanet ad pretium quanti plurimi, *ita declarat Alber. in l. ita ſtipulatus, ff. de verb. oblig. n. 44. Ang. de Peruſ in l. ſi inſulam, ff. eodem n. 20. in*

15 *fine, Imola in dicta l. ita ſtipulatus nu. 4.* Et † ibidem *Ripa* poſt longas diſputationes *nu. 64.* concludit diſtinguendo, quod ſi pœnalis ſtipulatio eſt adiecta fauore creditoris, vel debitoris, aut vtriuſque, quod in ſecundo, & vltimo caſu ſemper fiat nouatio, in primo autem non, demum volente credito-

16 re, in caſu ſuppoſito † pœnalis ſtipulatio fauore debitoris poſita videtur, ne creditor eum opprimat indicendo, quod præciſè vult rem venditam, vt continuo creſcat intereſſe, vel ſaltem fauore vtriuſque, ergo videtur, quod ſęper fiat nouatio.

Et dato, quod diceretur poſita fauore creditoris, idem videtur dicẽdum, fuiſſe ſcilicet nouatam primam, & remanere ſecũdam obligationem, & ſtipulationem ad pretium quanti plurimi, ſi fuerit conuentum inter partes, quod ex nunc pro tunc intelligantur requiſita, & cętera, prout eſt in Regno de notariorum ſtylo in ſimilibus contractibus venditionum victualium videlicet aliàs teneatur ad omnia, & ſingula damna, intereſſe, & expenſas, & ad maius pretium & valorem dictorum frumentorum, vel victualiam, quãti plurimi, valebunt à tempore more in antea; quæ omnia, & ſingula ex nunc pro tunc temporis, & è cõuerſo intelligantur, & ſint contra venditorem præſentem & audientem proteſtata, & requiſita, cuiuſcumque aliæ proteſtationis, requiſitionis, & notificationis neceſſitate excluſa, prout *in Regni noſtri ceterario fol. 4.* diſpoſitum eſt illa enim verba (ex nunc pro tunc) operantur quod adueniente tempore, & non facta conſignatione dicatur ipſum creditorem intereſſe quanti plurimi requi-

17 ſiſſe, efficacia † enim illius clauſulæ (nunc pro tunc) eſt tranſlatiua de vno tempore ad aliud, & poteſt actus ſumere principium ab vtroque tempore, vt cenſeatur facta requiſitio die, quo celebratur actus, & die ceſſatæ cõſignationis, *Fab. de Anna conſ. 39. num. 2. lib. 1. Caualcan. deciſ. 45. n. 6. lib. 1. Menoch. conſ. 106. num. 326. & conſil. 1111. num. 27. & 40. lib. 12. Alciat. conſ. 528. num. 4. Roger. conſ. 5. num. 16. Gabr. conſ. 109. nu. 8. 9. lib. 2. Surd. conſ. 171. num. 22. & conſ. 179. num. 12. Tiraquel. de retract. conuent. §. 2. gloſ. 1. num. 86. & de cõſtit. limit. 2. num. 16. Eugen. conſ. 7. num. 20. Coſta de retrotract. cap. 10. Natta conſ. 453. Honded. conſil. 18. lib. 2. Monter. deciſ. 50. Roderic. de ann. reddit. lib. 2. quæſt. 14. num. 19. 20. ſeq.* in tantum, quod dicitur tunc haberi voluntas creditoris, ex dicta clauſula nunc pro tunc, vtroque tempore, quo vtique elegerit pretium quanti plurimi, ergo videtur, quod poſſit ſoluere venditor pretium quanti plurimi, & à præciſa conſignatione ſe liberare, eodem modo præmiſſa procedere videntur, ſi tantum eſſet promiſſum intereſſe in caſu non conſignationis, cum etiam appellatione intereſſe veniat pretium conuentum, & quanti plurimi, vt infra dicam.

18 Nam

18 Nam reſpondetur quod † prouiſio hominis nõ
facit ceſſare prouiſionem legis, quando ad idem
ambo concurrunt, *Gloſ. & Bart. in l. fin. C. de pactis
conuentis, Gloſ. & Doctores in l. 2. C. de iure emphyt.*
19 *Tob. Non. conſ. 25. n. 9.* Si quidem † ex forma iuris
venditor quamuis teneatur præciſè rem tradere,
non per hoc tamen ab intereſſe liberatur, ſed lex
venit ampliando in fauorem creditoris, vt ſcilicet
teneatur ad intereſſe, & non per hoc ceſſat, quod
non teneatur rem tradere, neque venditori per-
mittitur aliud pro alio ſoluere, & rem nõ tradere,
ita Pinel. in 3. par. l. 1. n. 25. C. de bonis mater. vbi di-
cit, ita vſu ſeruari, & explicat *Caball. de eo quod in-
tereſt n. 83.* vbi, quod non veniunt leges contrariæ
ad limitandum *l. exempto*, ſed potius ampliant
actionem ipſam fauore creditoris, & emptoris.

Hinc fluit ſecunda reſponſio, quod iſtud pactũ
(aliàs teneatur & cætera) debeat intelligi fauore
20 creditoris ſecundum iuris diſpoſitionem, † cum
contrahentes ſecundum leges cenſeantur cõtra-
xiſſe, *Bero. conſ. 2. n. 11. lib. 1. Lucca dec. fi. n. 24.*

21 Et patet clarè, † quod illa verba (teneatur &
cætera) ſint in odium venditoris fauore emptoris,
& ad augẽdam obligationem, cum neceſſitatem
debitoris importẽt, nam aliàs dictum eſſet (poſ-
ſit & cætera) quæ ſunt verba facultatiua, *Caſtrenſ.
in l. ſed addis, §. ſi dominus, ff. locat.*

22 Inde ſequitur, † quod in alternatiuis electio
eſt creditoris, quando verba in fauorem credito-
ris diriguntur, prout de cõmuni teſtatur, *Theſaur.
deciſ. 147. in fine*, vbi dicit, in hoc caſu ſaluari opi-
nionem *Decij conſ. 12.* quæ aliàs fuit reprobata, &
contra eam deciſum in Curia Romana, hoc etiã
puntualiter tradit *Rota Genuæ deciſ. 211. num. 5. 6.*
vbi citat *Decium in dicto loco*, in conſimili pacto
hoc idem *dicunt Dec. & Ripa n. 70. in c. inter cæte-
ros de reſcript. Lucca dec. 16. n. 3. 4. 9. Afflict. deciſ.
397. Paul. de Caſtro conſ. 223. lib. 2. Loffred. cõſ. 19.
Gomez var. reſol. de contract. cap. 11. latè Surd. conſ.
98. per tot. Caball. Milleloqu. 80. Cotta in memorial.
verbo alternatiua, Hippolit. Riminald. conſ. 663. n. 7.
Bardellon. conſ. 133. n. 12. vol. 2. Purpur. conſ. 287.
Monter. deciſ. 48. n. 10. Caldas Pereira de nomin. em-
phyt. q. 10. n. 57. Dec. conſ. 77. n. 2. lib. 2.*

23 Præterea † quandò vnum eſt in ſolutione, &
aliud ad cautelam, ſeu fauorem creditoris, tunc
creditor eligit, *Bart. & Bald. in l. quamuis, ff. de pi-
gnor. action. Felin Dec. & Ripa in d. c. inter cæteros,
de communi, Euerard. loco 49. Fallen. 3. Neguſant. de
pignor. par. 5. membr. 1. n. 5. 6. 7. 8. Tiraq. de retract.
lignag. §. 3. gloſ. 3. n. 16. Loffred. conſ. 19. Vincent. de
Anna ſingul. 238. Monter. dec. 48. n. 14. Marc. Man-
tua in obſeru. legal. lib. 2. cap. de alternat. in princip.
Fõtanella de pactis dotal. clauſ. 5. glo. 8. par. 13. n. 70.
volum. 2. Macerat. variar. reſol. lib. 2. reſol. 60. caſu
26. Aſin. de execut. §. 7. cap. 267. nu. 5. Purpur. conſ.
287. n. 1. Caldas Pereira de nomin. emphyteuſ. quæſt.
10. n. 53. & Bald. in l. fin. in 3. notabil. C. de petit. hæ-*
24 *red.* dicit, † quod in alternatiuis exigendi electio
eſt creditoris, *ſequuntur Lucca, Afflict. Euerard. Ri-
pa, & Neguſant. ſupracitati.*

25 Tertiò, † quod data mora electio transfertur
in creditorem, & debitor moroſus facultatem
eligendi amittit, *Gloſ. in dicto cap. inter cæteros, vbi
Ripa num. 72. Gloſ. in regul. in alternatiuis, Bart. in l.
ſi quis ſtipulatus, de ſolut. & in l. ſticum eod. & in l.
item veniunt, §. idem, ff. de petition. hæredit. Burſat.
conſ. 84. Magon. deciſ. Lucenſ. 16. num. 7. benè Rota
Genuæ dec. 144. nu. 10. & ſeq.* vbi fundat ſe etiam
ex iuramento, & loquitur in fortiori caſu, quan-
do fuerat data electio venditori frumentorũ ex-
preſſe, ſed quando eſſet ſimpliciter, alias de ſol-
uendo intereſſe, ſenſit Rota, quod electio ſit cre-
ditoris, *Ponte conſ. 49. n. 25. 28. lib. 1. Pariſ. cõſ. 23.
num. 4. 5. lib. 3. Rota Romana apud Ludou. deciſ. 316.
n. 1. vbi additio n. 3. Grattan. diſceptat. 239. num. 10.
Caſtil. deciſ. 38. nu. 4. 5. Aſin. de execut. §. 4. cap. 44.
n. 18. Monter. deciſ. 48. num. 8. 12. Caldas de Pereira
de nomin. emphyt. quæſt. 10. n. 52. Mſinger. centur. 4.
obſeruat. 11. num. 1.*

Minus refert quandoque caſu prædicto per vẽ-
26 ditorem replicari, † quod impedimentum, & dif-
ficultas habendi præ manibus merces venditas,
& frumenta, vel alia excuſet eum à mora, *Sfort.
conſ. 50. n. 21. Burſat. conſ. 194. Soccin. conſ. 288. nu.
31. lib. 2. Parpalia in repetit. l. ſi quis maior. n. 36. &
99. in fine, vbi Bolognet. num. 16. verſ. vnde pro re
ſolutione, C. de tranſact. Fab. de Anna conſ. 95. n. 13.
14. ſeq. lib. 2. Bellon. lib. 3. ſub putation. iur. cap. 13.
Gabr. de rebus creditis concluſ. 1. Sebaſtian. de Medic.
de fortuit. caſ. in prima parte 1. part. principal. qu. 4.
to. 2. Milanenſ. dec. 10. n. 119. ſequen. lib. 1. Becc. conſ.
104. num. 4. 16. 17. Afflict. deciſ. 347. Magon. in Lu-
cenſ. deciſ. 49. num. 13. Valenzuel. conſ. 14. num. 19.
Paſchal. de viribus Patr. poteſt. par. 1. cap. 8. nu. 238.
Surd. deciſ. 262. Facchin. controuerſ. iur. lib. 2. c. 92.
Franch. deciſ. 624. n. 3. 4. lib. 4.* Quia, vltra quod de
27 † impedimento, & difficultate debet conſtare
per teſtes, ex *Magon. dicta deciſ. 49. n. 13.* & ſic in
alia inſtantia, & non exequutiua ſtante pacto re-
28 iectitio. Nec † proteſtatio tunc forte facta pro-
baret impedimentum, ſed ſolum fit ad tollendas
opiniones, an impeditus debeat proteſtari, vel
non, de quo pro vtraq; opinione, *Becc. conſ. 104.
num. 2. 13. 14. Seraph. de priuileg. iuramen. priuil. 35.*
29 Secundò, † quod impeditus vt excuſetur debet
probare, quod ſi impedimẽtum non fuiſſet, actus
fuiſſet ſequutus, & quod erat paratus adimplere
cum re, ex dictis per *Becc. dicto conſ. 104. nu. 3. 15.*
30 Tertiò † debitor quantitatis, vt frumenti, vini, &
cæterorum victualium nõ excuſatur propter im-
pedimentum, & difficultatem à pena conuentio-
nali, & mora, *ex multis per Becc. d. conſ. 104. num. 4.
16. 17.* vbi hoc reſtringit, quando hoc impedimẽ-
tum eſſet culpa debitoris, prout eſſet; quia vendi-
tor debet præuenire tempus & emere frumentũ
venditum *latiſſimè hoc defendit Bolognet. conſil. 16.
n. 5. 6. 7. & allegat ſemetipſum in l. quod te, n. 79. ff. ſi
certum pet. Seraph. de priuil. iuram. priuil. 47. nu. 17.*
31 Quarto, quod † ſtante forma contractus guaren-
tigiati dicitur ſe obligaſſe, non obſtante quocũq;
impedimẽto, & difficultate, quo caſu difficultas
nõ excuſat à mora, *Bolognet. d. conſ. 16. n. 13. & ſeq.
& n. 17. Plaut. in l. quod te lib. 4. n. 103. Seraph. d. pri-*
32 *uil. 74.* Quintò † ex quo difficultas, & impedimẽ-
tũ nõ excuſat à mora, quæ potuit cogitari, & præ-
uideri, etiã tacitè, *l. penul. ff. de iure dot. l. 2. §. ſi quis
tàm, ff. ſi quis caut. Bolognet. in d. l. quod te, & d. conſ.*

16.*n.*16. *Plaut.in dicta l.quod te, & lib.*1.*n.*18. *&*
*lib.*4.*n.*105.*Plot.de in lit.iurand.§.*4. *num.*73. Sex-
33 tò. † quòd difficultas non facit, quin debitor ad
intereſſe non teneatur, latè *Plaut.d. lib.*4 .*n.*108.
34 Septimò, † quòd impeditus debet facere omne
conatum, vt tollat impedimentum, & difficulta-
tem per æquipollens, vel aliter, aliàs non excuſa-
tur, *Plaut.d.lib.*4.*n.*107. *Bolognet. d.conſ.*16.*n.*12.
vbi ſi potuerunt haberi aliæ merces, vel res ven-
ditæ, & *n.*22. 23. 24. quod debent procurari vn-
dique, & *n.*11.53. quod debet difficultas denun-
35 tiari creditori, & emptori; Demum † quod poſt
moram iam incurſam, impedimentum, & diffi-
cultas ſuperueniens non auditur, *Plaut.d.lib.*4.
*num.*109. *Bolognet.d.conſ.*16.*n.*11. vbi dicit, quod
etiam diligentia non operatur, ſi culpa præceſſit,
*Maranta diſput.*7. *nu.*24. & ſecundum prædicta
Anno 1595. ad præciſam conſignationem Can-
tariorum 340. Olcorum venditorum, fuerunt cō-
demnati Illuſtris Don Thomas de Ioenio Mar-
chio Iulianæ, Ioſeph de Iaci, & Conſortes, & hæc
eſt verior opinio de iure.

Sic etiam poteſt emptor frumentorũ exequu-
tiuè aduerſus venditorem procedere, nè dùm in
frumentis intrãtibus ad ſummam pretii per em-
ptorem in compotum ſoluti, facto calculo iuxta
metam, & valorem frumentorum ab officialibus
publicis conſtitutum, vt dictum eſt, ſed etiã in to-
ta illa quantitate certa frumentorum vendita in
cõtractu emptionis, benè verum eſt, quod ſi pre-
tium ab initio venditori in compotum ſolutum,
facto computo, non ſit ſuffecturum ad ſummam,
& pretium frumentorum vẽditorum, tenetur of-
ferre emptor refectionẽ totius integri pretij ſol-
uendam tempore conſignationis frumentorũ per
venditorem fiendam, iuxta conſuetum pactũ ap-
poni ſolitum in huiuſmodi venditionibus, in qui-
bus poſt quàm certa quantitas frumentorũ ven-
dita eſt iuxta metam frumentis imponendã ſuo
tempore per officiales, ad quos ſpectat, & vendi-
tor in compotum pretij aliquid recepit, fit pactũ
quod conſignatis frumentis, & eis poſita meta,
facto computo, qui ipſorum refecturus erit refi-
ciat alteri ſtatim, & incontinenti; Quod pactum
reciprocum eſt, vt quemadmodũ procedit in re-
fectione pretij per emptorem fienda caſu prædi-
cto, ita etiam procedat in refectione frumentorũ
fienda per venditorem, quando frumenta vendita
facto calculo non intrarent ad ſummam pretij
ab initio in compotum ei ſoluti.

36 Sed aliqui † nulla præmiſſa verificatione pretij
frumentorum venditorũ immediate poſita meta
exequutionem faciunt in sũma pretij exburſati,
prætextu quod venditor non tradendo rem de-
beat pretium reſtituere, ſed hæc ratio non cõclu-
dit, ſaltem reſpectu viæ exequutiuæ, quia in caſu
non impleti contractus, vel rei non traditæ non
legitur obligatio expreſſa ad reſtitutionẽ pretij,
merito ceſſat exequutio per Ritum conceſſa in
obligatione expreſſa, & præſẽti, nec releuat, quod
in inſtrumento in defectu rei venditæ, & non tra-
ditæ legatur obligatio ad maius pretium, & inte-
reſſe quanti plurimi, vt iã diximus, quia hæc obli-
gatio nõ loquitur de pretio exburſato, ſed de pre-
tio, quod valebit res vendita pòſt moram, ideſt
poſt conſignationem non factam, quod pretium
poteſt ex varietate temporum eſſe plus, vel minus
pretio exburſato, & conuento ab initio contra-
ctus, vt patet ad ſenſum: Secundo prætextu obli-
gationis expreſſe damnorum, & intereſſe in caſu
37 nõ impleti contractus, † & quod ſub damnorũ,
& intereſſe appellatione, & ſtipulatione compre-
hendatur pretium ab initio exburſatum, *ex Mi-
ſinger.obſeruat.*53.*n.*4. *centur.*1. *Marius Anguiſſol.
conſ.*155.*n.*14. *Alexand.conſ.*67. *n.*2.*lib.*2. *Bald.in
l.ſi traditio n.*7.*C.de action.empt.et conſ.*291 .*n.*5.6.
*lib.*1. *& l.*1.*C.de ſentent. quæ pro eo, quod inter.n.*5.
*Seraph.de priuileg.iuram.priuil.*31.*n.*28. *Ruin.conſ.*
141 .*n.*9. *in fin.lib.*1 *late Grat.diſcept.*301.*n.*1.2.3.
*ſeq.vol.*2. *Paulus de Caſtro in l.*1.*n.*1.*verſ.ſolue em-
ptor.C de action.empt. Gargiar.patroc.*65.*n.*2.*Gloſ.
in l.*1 .*in verbo quanti, C.de his, qui à non domin. Ri-
minal.ſen.conſ.*297 *n.*10.*ſeq Rota Rom.apud Ludo-
uiſ.dec* 119.*n.*4.*&* 741.*ſub n.*1.*par.*1. *diuerſ.*

38 Contrarium † alij dicunt nempe exequutionẽ
non poſſe ab emptore exerceri in pretio exbur-
ſato, quia iſte non eſt contractus mutui, ſed ven-
ditionis, & per conſequens ad cõſignationem rei
venditæ agendum eſt, vt ſupra latè diximus, vel
ſaltem defectu cõſignationis non factæ ad valorẽ
rei non traditæ, habito reſpectu ad valorem in fo-
ro currentem tempore moræ, & rei deſtinata die
nõ traditæ, & poſita meta, non tempore contra-
ctus, quia non poteſt emptor petere niſi intereſſe
quanti plurimi, quod petitur ob conſignationem
non factã, quod non poteſt niſi à die moræ preſẽ-
39 di, ſub quo † intereſſe cõpræhenditur, & eſt pre-
tium, quod percepiſſet emptor, ſi res fuiſſet ei tra-
dita, quia verò ſimiliter poterat alteri vendere;
Hinc eſt, quod ſeruatur in praxi probatio, & veri-
ficatio per teſtes de pretio cõmuni rei non tradi-
tæ, vt poſſit repeti à venditore non conſignante
40 rem, vel frumenta vendita; Et quod † non poſſit
fieri exequutio in pretio exburſato à principio
contractus venditionis, *tradit Ciafaglion.in ſuo re-
pertor. verbo exequutio, & bene Ballus ad Pragmat.
ſub titulo de prohibita venditione frumentorum ante
menſem Iulij n.* 40.41.*fol.* 262. ad quod videndus
*Bolognet.in Rubr.C.de ſentent.quæ pro eo, quod inter
eſt n.*71.72.*& in l.*1.*n.*38.*in fine eod.tit.* vbi exten-
dit, quod pretium rei non eſt intereſſe, licet in cõ-
putatione intereſſe veniat, *Bal.in l.*1. *C. de his quæ
à non domin.vb. Gloſ.in figuratione caſus, & Gloſ.*2.
quamuis diſſenſerit *Muta decis.*33.*num.*21.22. *&
Ballus d n.*40. dat cautelã paciſcendi emptori, ad
hoc vt pro pretio exburſato, poſſit in caſu moræ,
& nõ factæ conſignationis, executionẽ exercere.

Ego autem diuerſimodè reſpondendum eſſe
41 credo, nam, † aut agitur de venditione, in qua rei
pretium ab initio eſt certum, vt regulariter de iu-
re communi eſt, & tunc, ſi datur venditori dilatio
ad rem tradendam, & ex inde non tradit, non vi-
detur poſſe agi via exequutiua ad pretium ex-
burſatum, non enim vti pretium exburſatum,
quia re non tradita non eſt promiſſum reſtitui,
ergo ceſſat via exequutiua, vbi non adeſt expreſ-
ſa promiſſio, nec vti intereſſe paſſum ob con-
ſignationem rei venditæ deſtinata die non fa-
ctam,

ctam, quia non eſt certum, quod tempore conſi-
gnationis ſaciendæ res ſit eiuſdem valoris, quo
fuit tempore contractus, quia poteſt ex varietate
temporis plus vel minus pretio exburſato valere,
42 vt de ſe patet, item nec † eſt de mente cõtrahen-
tium ab initio contractus eo caſu repetere pretiũ
in caſu rei non traditæ, quia ex reſtitutione pretij
ſequeretur venditionis diſtractio, & emptor non
poſſet petere maiores valutas, rei non traditæ, à
43 die moræ, † quia pretium penes venditorem eſſe
debet, vt emptor poſſit venditorem in moram cõ-
ſtituere, & agere ad intereſſe, *ex conſilio Soccin.
vltimo lib.4.iuxta materiam l.Iulianus,§.offerri, ff.
de act.empt.* vnde patet quatenus dicta per *Giurb.
deciſ.*114. procedant in hoc caſu.
44 Si verò † ſimus in caſu, in quo pretium rei ven-
ditæ in venditione ab initio non eſt taxatum, pu-
ta, quia prohibentur emi victualia pretio certo, &
(à prezo ſatto) provt dicitur, dum non ſunt in eſſe
producta, provt habemus Regni Pragmaticas ſu-
per frumentis, & ſimilibus, & ſic venditio fit ſub
pretio taxando per Principem, vel alios Officia-
les tempore ſolito, & interim ſoluitur aliqua ſum-
ma in computum pretij taxandi, & tunc ſuperue-
niente mora venditoris, & taxatione pretij per
Principem videtur dicendum, quod de pretio ex-
burſato poſſit fieri exequutio ſub nomine, & ſti-
pulatione expreſſa damnorum, & intereſſe; ratio
eſt, quia ex taxatione facta per Principem vide-
tur in conſequentiam pretium probatum, quot
valet res non tradita tempore moræ, ergo ſi eſt li-
quidatum pro non rei traditione, poteſt de eo
fieri exequutio, tum ex pacto quod in defectu
venditor promiſit pretium, quod res valebit à die
moræ, tùm quia venit in computatione intereſſis,
vt tradit *Bolognettus d.n.*71.72.*&* 38. *vbi ſupra.*
Aduerſus hunc ſecundum caſum poſſet conſi-
derari, ſi ex taxatione pretij facta per Principem
probetur iuſtus, ſeu communis valor frumento-
45 rum; Et in hoc † videtur dicẽdum. quod ſic, quia
de iure pretium taxatum per Principem, vel Ma-
giſtratus dicitur iuſtum, & dicitur probatus valor
rei, *Couarr.variar.reſolut.lib.2.cap.3.num.5. Rota
Marchia dec.28.Sola in decret.Sabaud.tit.de cenſib.
gloſ.1.n.6.par.3. Marius deciſ.542. Virgin.Boccac.
de interdict.cap.17.n.203.Franciſc.Auiles in c.17.
Prætorum in verbo rationalibus pretios num. 1. per
Maſtril.deciſ.17.n.9.& ſeq. Roderic.de ann.reddit.
lib.2.quæſt.3.num.42.*
46 Alij tamen contrarium dicunt, † quod immo
hæc pretij taxatio non probet iuſtum, vel cõmu-
nem valorem rei in foro currentem; quia non eſt
taxatio vniuerſalis, ſed eſt facta reſpectu iſtarum
emptionum, & venditionum, quæ contrahuntur
47 iuxta metam imponendam per Principem, † in
qua ſolet Princeps habere reſpectum ad empto-
res, qui anticipato tempore pretiũ ſoluunt, adeò
quod viliori pretio ſolet res vendita taxari.
48 Sed poſſet replicari, † quod licet hæc taxatio
facta à Principe ſit pro venditionibus de pretio
factis ſub ſpe meræ impotentiæ, & non ſit taxatio
pretij in foro currentis ad omnes venditiones fa-
ctas, & faciendas, tamen caſus noſter verſatur
inter vendentes, & ementes ad metam, inter quos
taxatio prędicta ſufficere videtur, pro pretij iuſti-
tia ex quo de eis loquitur meta; Itaquè ex prędi-
ctis pro affirmatiua inclinari poſſe videtur, licet
caſus ex intellectum diuerſitate conſideratione
dignus videatur, & tutius eſt exequutionem in
pretio exburſato fieri, præmiſſa tamen verifica-
tione communis valoris rei venditæ, vt ſupra.

S V M M A R I V M.

1 *Cauſa quandoque diriguntur per viam commiſſio-
nis Principis, & in cartamenti.*
2 *Terminus, ſiue dilatio ad dicendum, & allegãdum,
& faciendum incumbentias continet probationes
fiendas etiam per teſtes.*
3 *Modus procedendi per viam commiſſionis, & in-
cartamenti eſt de modis parte non diſſentiente.*
4 *Terminus, vel dilatio an currat articulo diſſenſus,
vel alio præiudiciali pendente.*
*Quid ſi adſit probabilis cauſa litigandi, vt quia fue-
rit ab expenſis abſolutus ſuccumbens, vel non,
num.7. 8.9.10.*
5 *Sententia an ſit nulla in cauſa meritorum, ſi fuerit
lata ſimul & ſemel cum interloquutoria articuli
diſſenſus, vel alterius articuli præiudicialis, &
num. 7.8.*
6 *Sententia lata dilatione pendente eſt nulla.*
9 *Iuſtam cauſam litigandi dicitur habuiſſe, qui à Iu-
dice fuit ab expenſis liberatus, ſecùs ſi cõdemnatus.*

A R G V M E N T V M.

Terminus, ſiue dilatio an currat articulo diſſenſus, vel alio præiuditiali pendente, ſi opponens ſuccumbat, & quid ſi habeat iuſtam cauſam litigandi, & fuerit ad expenſis abſolutus.

RESOLVTIO XXXV.

CAuſæ quandoque in Regno dirigũtur
1 per viam commiſſionum † Illuſtriſſi-
morum Proregum, quibus porrectis
per actores ſupplicationibus per eos
committuntur, ſtatim decidendæ per Iudices or-
dinarios, vel Magnam Regiam Curiam quibus
commiſſionibus ſtantibus ſolet vnicus dari bre-
uiſſimus terminus partis, ſiue fieri iniunctio ad-
uerſus incartamentum coram Iudice præſentatũ
2 ad dicendum, & allegandum, † ac faciendum in-
cumbentias, quod importat probationes fiendas,
etiam per teſtes, *Afflict.in conſtit. in pecuniarijs in
princ. Cancer.var.reſolut.lib.3.cap.12.num.50.51.
& ſeq. Burg.de laudim par.3. quæſt 40. num. 261.
poſt Maringum Practicum, quem allegat.*
Verum quia modus iſte procedendi per viam
3 cõmiſſionis † & incartamenti, ſicut modus proce-
dendi viſione ſcripturarũ, vel dato termino extra-
ordinario, nõ ſunt de quinque modis enumeratis
in cap.Ritus 99. nec de contentis *in cap.139.* me-
rito noſtrates dixerũt eſſe modos procedẽdi par-
te nõ diſſentiente, *Cum a ritu 99.n.2.& in prælud.
n.40.42.Pet.de Greg.de iud.cauſ.feud.q.21.Corſett.*

lib.2.q.1.n.1.2. Hinc eſt quod durãte termino in-
iunctionis prædictæ, quando pars intendit habe-
re aliqua in facto probanda, præſentat ſuppli-
catiouem faciendo articulum, & diſſentiendo in
modo procedendi, petendo quod non ptoceda-
tut iuxra commiſſionem, ſed iuxta naturam
cauſæ pluribus datis terminis iuxta formã Ritus.
Quo articulo diſſenſus pendente fuit quando-
4 que dubitatum, ſi teſiduum termini † iniunctio-
nis, quod ex pendentia arriculi præiudicialis fuit
ſuſpenſum, concurrerit parti, vel ne, itavt ſi per
5 Iudicem ſimul, † & ſemel fuetit articulus deciſus
cum cauſa principali meritotum, & in articulo
ſuccubuerit reus, qui articulũ propoſuerat, quia
fuerit dictum, quod procederetur iuxra commiſ-
ſionem, & deinde ſtante interloqnutoria paulo
ante lata, fuerit ſimul, & ſemel cauſa deciſa iux-
ta iuſtitiam meritorum, ſententia fuetit nulla?
6 † tam quam lata adhuc dilatione pendente, per
quam Iudicis officium conquieſcit, *iuxta textum
in l.ſiue pars, & ibi Bald, & alij, C. de dilat. Lapus
alleg.2. Vant.de nullit.defect.iuriſdict.ordin.n.157.
ſeq.Caſſador.deciſ.9.n.1.de appell. Maſtril,deciſ.35.
num. 1. Caſtill.deciſ. 1. num.2, Muta ſuper conſuet,
Panor.c.1.n.10. Lãcel.de atten. c.7.n.3.& 4.Frãc.
in c.ſignific.n.15.de appel.Rot.Rom.in antiq.dec.37.
n.2.de appel.Pariſ.cõſ.106.n.14.li.4.Grat.dec.144.
n.37.38.39.& diſcep.266.n.12.Mar.Angniſſol.conſ.
238.num. 2. Gabr.conſil.43.num.39.lib.1. Gratus
conſ.77.num.8.lib.2. Farin.dec.173. num.5.par.1.
Anton.Faber. C lib.3.tit.6. defin.3.n.4.*

Qua in re in Regno ea ſemper fuit recepta
opinio, quæ hodie præualet, & paſſim ſeruatur,
7 quod ſi pars † in articulo ſuccubuerit, non habẽs
iuſtam, vel ſaltem probabilem cauſam litigandi,
ſed temere in articulo propoſito inſiſtat, termi-
nus, & dilario contra eum irreparabiliter ſuo
marte currat, quia ſua temeritas non debet ſibi
prodeſſe, & validè ſententia in cauſa meritorum
deciditur ſimul, & ſemel cum articulo diſſenſus,
vel alio præiudiciali à parte infra terminum op-
poſito vnde vigilantes cauſidici, quando nõ con-
fidunt in iuſtitia articuli propoſiti, ſolent ad eui-
tandum hoc periculum curſus termini dati, uè
cauſa inde ſine termino, & probationibus iude-
fenſa remaneret, reo ſuccumbente in articulo
propoſito, ſtatim præſentato articulo diſſenſus,
vel alio præiudiciali, inſtare apud Iudicem, vt ſtã-
te effectu, & articulo de medio apponeretur im-
pedimenrum termino notificata parte, vel duran-
te articuli determinatione ſibi terminum, & in-
iunctionem primam protogari perunt, à Iudice,
ſemel, bis, & pluries, provt Iudex arbittabitur
arriculum propoſitum non fuiſſe cauillosum, vel
tandem præſentanr ſuas exceptiones infra termi-
num, vel prorogationem eiuſdem, quando Iudex
ex ſuo arbitrio noluit amplius prorogare, vel no-
luit impedimentum, termino apponere; quamuis
articulus pendeat coram eo.

Si verò reus in articulo diſſenſus, vel alio præ-
8 iudiciali ſuccubuerit, ſed conſtet † quod articulus
non fuerir friuolus, vel cauillosè propoſitus, ſed
proponens habuerit iuſtam, vel probabilem cau-
ſam litigandi, & proponendi, tunc terminus non
currit, ſeu verius reſiduum termini quod ceſſauit
currere à die propoſiti articuli, & conſequenter
non poteſt ſimul, & ſemel cum cauſa principali
meritorum decidi, ſed ſeparate ex interuallo tẽ-
poris adhoc, vt pars infra dictum reſiduum ter-
mini poſſit exceptiones præſentare probare, & ſe
defendere, vel ſaltem ne dicatur ſententia lata in
cauſa meritorum nulla, tamquam lata dilatione
9 pendente; Et dicimus † tunc reum ſuccumben-
tem circa articulum habuiſſe iuſtam, vel probabi-
lem cauſam litigandi, quando in articulo fuerit à
Iudice ab expenſis abſolutus, ſecus ſi ſit cõdem-
natus ad expenſas, quia tunc non diceretur iu-
ſtam, nec probabilem habuiſſe cauſam litigandi,
& articulum proponendi, *Cynus & Bald, in l.con-
tra maiores, num,4. C.de ioff.teſtam. vbi Caſtrenſ.
Felin. communiter in hoc receptus in cap, ex ratione
8.num.5.de appell. vbi Dec.nu,42.43. Cuman.conſ.
162. Ang.in l,Paulus, §.hæres rogatus in fine col.1.
ff.de vſur. Hippol,de Marſil.ſingul.152.Tiraquel.de
retract,lignag.§.1.gloſ.10.num.43. Sforz. Odd. de
reſtit.in integr.q.71.art,1.ſub num.8.Rota Romana
apud Creſcen.deciſ.10.nu.3, & circa finem de cauſſa
poſſeſſ.& propriet, aliàs deciſ.102.Maſtril.dec.275.
nu.9.10.vol.3. bene Scaccia de appellat.lib.3.cap.2.
q.15.n.78.verſ.ſecus, & n.80.81.fol,326.*

Quæ procedunt nè dum in terminis prædictis
10 articuli diſſenſus circa modum procedendi, † ve-
rum etiam in quocumque alio atticulo quomo-
libet ad cauſam meritorum præiuditiali propo-
ſito, vt nullitatis, attentatorum, appellationis, &
ſimilis in quocumque termino; vel dilatione etiã
ex legis, vel ſtatuti diſpoſitione competenti, vt
loquuntur præcitati Doctores, & ita practicaui-
mus in cauſa quorumdam de Mirabella, & fuit
deciſum in curia primarum appellationum vrbis
de menſe Septembris 1622. pro Sindico fœlicis-
ſimæ Vrbis Panormi, & Gubernatoribus Tabu-
læ eiuſdem contra Donnam Himaram Taglia-
uia, & Agliata in Magna Regia Curia inter Don
Franciſcum釘Paternò cum illo de Marcheſana, ac
in pluribus alijs cauſis ſeruatum vidimus.

SVMMARIVM.

*1 Preuentio ſuper nullitate, ſimulatione, reſciſſione,
vſura, vel metu an impediat exeentionem ſenten-
tiæ, vel inſtrumenti, & n.2.6.7.8.9.10 11.14.15.*

*3 Pactum de non opponendo eſt de ſtylo apponi ſolitũ
in inſtrumentis in Regno celebratis.*

*4 Executio laudi impeditur, ſi ſit præuentum in peti-
tione reductionis, & impeditur executio ſententiæ,
ſi eſt præuentum in petitione reſtitutionis in inte-
grum.*

*5 Exceptio litis pendentiæ ſuper in legitimitate, vel
abſolutione à iuramento, vel ſuper vſuraria præ-
uitate, & ſimilibus coram Eccleſiaſtico an impe-
diat proceſſum coram Iudice laico?*

*7 Exceptiones peremptoriæ ante ſententiam debent
apponi.*

*8 Præuentio coram diuerſo Iudice, an impediat exe-
cutionem.*

*9 Exceptio nullitatis, falſitatis, ſimulationis, vſuræ,
vel metus per debitorẽ præuenta, ſi iã per teſtes eſt
detecta,*

Digitized by Google

detecta, impedit exequutionem, etiam inſtrumenti cum pacto de non opponendo 10.11.14.15.

12 *Exceptio vſurariæ prauitatis an impediat exequutionem inſtrumenti.*

13 *Præuentioni pacto renuntiari poteſt per debitorem.*

14 *Pactum de non opponendo non tollit exceptionem liquidam notoriam, & iam detectam, & probatam etiam per teſtes* 15.

15 *Exceptio præuenta dicitur iam liquida per teſtes, etiam ante eorum publicationem.*

16 *Præuentionis iudicium, & inſtantia ſuper exceptione à debitore propoſita aduerſus inſtrumētum, vel ſententiam reſoluitur, ſi creditor, ſeu victor compareat illico actionem proponendo, & exequutionem cauſando eorum vigore* 17.

18 *Creditor ſi a debitore præuentus ſuper exceptione propoſita patiatur teſtes recipi, & exceptione præueniam det egi, & probari ſibi præiudicat.*

19 *Taciturnitas in iudicijs præiudicat, & idem operatur quod expreſſus conſenſus.*

*Amplia in modo procedendi n.*20.

*Amplia in actore non contradicente reo præueniente n.*22.

21 *In iudicijs quaſi contrahitur.*

23 *Pactum de nō opponendo deficit deficiente via exequutiua, veluti acceſſorium, & qualitas exequutionis.*

24 *Nullitatem, vel reſciſſionem contractus petens an audiatur non reſtituto accepto.*

25 *Nullitatem, vel reſciſſionem contractus petens an poſſit ex eodem actu impugnato cenſum, & penſionem a debitore exigere;*

26 *Filius impugnans teſtamentum patris ex vitio præteritionis non poteſt petere legata ex eodem teſtamento.*

ARGVMENTVM.

Præuentio ſuper exceptione metus nullitatis, & ſimilium an impediat exquutionem inſtrumenti, ſi ante exequutionem fuerit aliquo modo exceptio probationibus detecta.

RESOLVTIO XXXVI.

1 Contra habentem viam exequutiuam † ex ſententia, vel inſtrumento quandoquè à debitore via ordinaria ante exequutionem præueniēte, ſuper nullitate ſimulatione reſciſſione, vſura, metu, vel ſimili, retardari, prætenditur exequutio, circumſcripta tamen renuntiatione per pactum de non opponendo continentem pactum de non præueniendo.

Qua in re vna fuit opinio *Innocentij in cap. eū in iure de officio delegat.* nullatenus exequutionē impediri, nullaque lege caueri dicens *per text. in l. fin. C. de ordin. cognition. Aug. in l. 4. §. condemnatum ff. de re iudicata*, loquens quando coram Eccleſiaſtico ſuper vſura ſit præuentio ad reſcindendum contractum *Innocentium* ſequuntur *Canar. de exequution. inſtrument. q.* 51. *&* 52. *Lancellot. de attent p.* 2. *cap.* 20. *limit.* 5. *n.* 3. *& cap.* 17. *nu.* 150. *& cap.* 18. *n.* 131. *Marant. Moliu.* & alii quos refert *Monter. dec.* 22. *n.* 4. 5. *Vanc. de nullit. tit. quot & quibus modis nullitas nu.* 29. *Maſſa ad form. camer. oblig. p.* 4. *q.* 1. *nu.* 17. *Imbrian. dec.* 373 *Caualc. dec.* 19. *p.* 3. *Maſtr. dec.* 14. *& dec.* 140. *n.* 5. *&* 22. *Fōtanel. de pact. dotal. clauſ.* 7. *Gl.* 2. *p.* 5. *n.* 4. *&* 5. *Vinc. de Franc. dec.* 670. *l.* 4. *Mil. dec.* 7. *lib.* 2. *Cancer. var. reſolut. lib.* 3. *cap.* 1. *nu.* 54. *in fine ex Bald. conſ.* 261. *n.* 1. *lib.* 1. *Card. Tuſch. concl.* 374. *n.* 16. *litt. E. Maſcard. de probat. concl.* 686. *n.* 11. *&* 14. *Burſ. conſ.* 74. *n.* 25. *Surd. conſ.* 377. *n.* 42. *Bero. conſ.* 85. *num.* 3. 8. *cōſ.* 119. *vol.* 3. *Cart. dec.* 2. *n.* 8. *&* 9. *Couar. de ſponſal. c.* 8. *q.* 12. *& lib.* 3. *var. reſol. cap.* 3. *Honded. conſ.* 17. *nu.* 45. *vol.* 2. *Parlador. rerum quotidianar lib.* 2. *cap. fin. p.* 5. *§.* 11. *n.* 22. *Guttier. de iuram. confirmator p.* 1. *cap.* 2. *n.* 23. *plene Ruginel. practica quæſtion.* 19. *per totam Suares in l. poſt rem q.* 4. *nu.* 15. *ff. de re iudic. Rodulf. de vſur. q.* 129. *Gratian. diſcept.* 118. *num.* 43. *& diſcep.* 679. *n.* 3. 4. *l.* 4. *Roderic. de ann. redit. libr.* 1. *q.* 16. *num.* 3. *Afflict. & Vrſil. dec.* 30. *Franciſc. de Caldas Pereira de emption. & vendition. cap.* 32. *ſub num.* 12. *Pute deciſ.* 67. *in fi. libr.* 3.

2 Ab iſta opinione † receſſit *Bald. in Auth. quæ ſupplic. C. de precibus Imperator offerend.* dicens quod facta nullitatis præuentione iudex non debeat eſſe velox ad exequendum, cum dubium ſit indici, licet ſi exequatur non dicatur attentaſſe, nec reuocabitur exequutio, & quod ideo finis litis præuentionis expectandus ſit, ita dicens intelligi deberi dictum *Innocentij* alias videretur falſum dicere, & hæc opinio *Baldi* etiam plures habet ſequaces, *Lancellot. de attentat. nullit. penden. n.* 83. *& ſeq. Monter. dec.* 22. *n.* 6. *&* 7. *Natta conſ.* 217. *ante finem Canar. de exequut. inſtrument. q.* 51. *n.* 90. *in fine. Cartar. dec.* 20. *per tot. & n.* 16. *Carrauita ritu* 190. *nu.* 2. *Afflict. dec.* 387. *Contard. in l.* 1. *limit.* 7. *n.* 24. *C. ſi de momentan. Rebuff. ad Regias conſtit. tit. de litteris obligator. artic.* 1. *Gl.* 9. *num.* 45. *Coſta ſubſidiar. remed.* 50. *n.* 3. *Marc. dec.* 44. *n.* 1. 2. 3. *& ſeq. par.* 1. *Et Caſtrenſ. in dicta Authentica*, pro cautela docuit quod debitor præueniat. Imo *Innocētius*, fuit ſibi parum coſtans, *in cap. eum olim de dolo, & cōtumacia* vt aduertit *Caſtrenſ. in dicto §. condemnatum. & refert apoſtilla ad Suares in l. poſt rem in declaratione legis Regni verſ. circa litter. E. f.* 697. *& tetigit Intrigliol. de cenſibus quæſt.* 65. *& quæſt.* 89. & iterum *q.* 46. admittit præuentionem circa contractum bullarē, ex diuerſis capitibus, per eū relatis, & eum refert *Graſſ. de exception. in prælud. num.* 246. *& exception.* 12. *n.* 2. *vna cum Milan. deciſ.* 7. *nu.* 2. 3. *libr.* 2. qui poſtea per totam deciſionem præſertim *n.* 33. reprehendit *Petrum de Greg. & Intrigliolum* propter vim pacti de non opponendo, & de non præueniendo, ſed aduertere debuit, quod *Intrigliolus* circumſcripto tali pacto

3 loquitur licet † ipſe *Intrigliolus* debuiſſet pariter aduertere quod tale pactum paſſim apponitur in contractibus, & eſt de ſtilo, vt ipſemet dixit, *in ſingular* 173. *n.* 6. *lib.* 2. *Milan. dec.* 13. *n.* 33. *lib.* 2. Et per allegatam Doctrinam *Baldi in dicta Authentica quæ ſupplicatio* qui de præuentione ſuper nulli-

nullitate ſententiæ loquitur, quod iudex non de-
beat eſſe velox ad exequendum, & ſequitur *ibi
Caſtrenſ.* vt dictum eſt, qui dicit ſic ſeruari vidiſſe
Florentiæ, quod impediatur exequutio, ſequitur
late *Soc.Sen.cõſ.78.n.6.l.3.& per tot.* qui loquitur
de exequutione contractus de cuius nullitate eſt
prę̨uentum, & *Soccinum* ſequitur *Marcian.cõſ.47.
n.24.* qui vere ſequitur, quando prætenditur nulli-
tas pacti exequutiui, & *Caſtrenſem, & Soccinum*
refert, & ſequitur, *Lancellot.de attent.nullitat.pen-
den.n.83.& ſeq. vbi addit. Imol.conſ.130.num.7.*
4 & cõfirmat, ex cõcluſione, † quod exequutio lau-
di impeditur, ſi eſt præuentum in petitione redu-
ctionis, & eodẽ modo impeditur exequutio ſen-
tentiæ, ſi eſt prę̨uentum in petitione reſtitutio-
nis in integrum, & *n.85.* dicit concluſionem pro-
cedere, eſto quod non fuiſſet inhibitum, reiecto,
Ripa in d.§.condemnatum n.28. & allegat *Lãcellot.
Dec.* teſtantem de dicta conſuetudine Florentina
conſ.103. vbi ſequitur *Caſtrenſem.* prout ſequitur
etiam *Natta conſ.217.ante finem,* qui loquitur de
iure communi circumſcripta dicta conſuetu-
dine, vt aduertit *Lancellot. & Caſtrenſ. & De-
cium refert, & ſequitur Contard.in l.vnica limit.7.n.
23.C.ſi de momentan.* & pro hac opinione adduci-
tur *Intrigl.d.q.46.65.&* 89. vbi de prę̨uentione,
non ſolum ex nullitatis capite, ſed etiam falſita-
tis, ſimulationis, ſolutionis, prælationis, reſolutio-
nis, & ſimilium.

Pro cuius confirmatione adduci poſſunt nota-
5 ta *in cap.tuam de ordin. cognition.* quod † exceptio
litis pendẽtię, ſuper in legitimitate, vel ſuper ab-
ſolutione, a iuramento, coram Eccleſiaſtico, vel
ſuper vſuraria prauitate, & ſimilibus prę̨iudicia-
libus, proceſſum coram iudice laico, & etiã exe-
quutionem inſtrumenti impedit, *Federic.de Senis
conſ.126.& conſ.300.Anchar.conſ.22. Doctores in
c.debitores de iure iurand.quos affert Afflict.dec.30.
in prin.* quamuis in illo caſu teneat cõtrarium ta-
men *Gramat.ibi in addit.* citat *Laurentium de Ro-
dulf. in cap.conſuluit,* qui dicit ſæpe contrarium
practicatum fuiſſe loquẽdo de vſura: & dicit *Gra-
mat.* hoc æquius videri, & *Rodulf.* ſequi videtur
*Galles. ad form. camerar. obligat. rubr.de vi inſtru-
men.n.1.fol. 359 tom.6 p.2. tractat. & Federicũ
de Senis in propoſito adducit Suares infra allegan-
dus Bero.conſ.85.lib.3.Maſcard.de probat. concluſ.
686.n.13.*

Verum cum *Baldi* opinioni reſiſtat, & aduerſe-
tur opinio *Innocentij in dicto c.cũ in iure, & eius ſe-
6 quacium* vt iam dictum eſt ideo † vna inter iſtas
inter ſe pugnãtes opiniones videtur poſſe eſſe cõ-
cordiã quod opinio *Innoc.* procedat, prout loqui-
tur, quãdo agitur de exequutione ſententię, quod
vtique per præuentionem non impediatur, ſecus
vero quando agitur de exequutione inſtrumenti,
vigore ſtatuti ei exequutionem paratam præſtã-
7 tis, quia tunc prę̨uentio impedit. Ratio eſt, † quia
in proceſſu ante ſententiam fuerũt oppoſite, ſeu
debuerũt opponi, omnes exceptiones perempto-
rie, quæ poſt ſententiam opponi prohibentur, ſe-
cus, aduerſus inſtrumentum *vt dicit Bald. in l. pe-
remptorias C. ſenten.reſcind.non poſſe* & ita reſoluit
*Raphael Cuma.& Alex. in d. §. condemnatum in 4.
addit.* vbi reijcit *dictum Angeli* refert, & ſequitur
Socc.d conſ.78.num.5.verſ.3.probatur. & eo tacito
hoc idem ſcribit *Suar. in dicta l.poſt rem declara-
tionis Regni §. circa fol.706.n.17. et ad Alexandrũ*
remittit *Maſcard.de probat.concluſ.686.nu.13.in
fine.*

8 Concordantur ſecundo loco opiniones quod †
aut coram diuerſo iudice prę̨uentum fuit, & tũc
præuẽtio exequutionem nõ impedit, ſecus ſi co-
ram eodem *ita Ant. de Canarto de exequut. inſtru-
men.n.90.91.q.51.52. in fin.* & latiſſime ſoluit no-
dum *Maſcar.de prob.concl.687.n.17.lim.5.et prius
n.13.et 14.*

Concordantur tertio vt opinio *Baldi* aduerſus
Innocentium ſine ſcrupulo procedat, & locum ha-
9 beat, quando † non ſolum ſuper exceptione, rexi-
ſionis, vel nullitatis, ſententię, ſiue inſtrumenti eſt
ante exquutionem præuentum, ſed etiam lis eſt
cõteſtata, & proceſſum eſt ad teſtium examina-
tionem, vnde ex eis, iam iudici liquido conſtet, ſi
ſententia, vel contractus ſit nullus, vel ne, & non
reſtat niſi vt publicetur proceſſus. Nam tũc cum
ſit liquidum, iudicis, nullitas, vel exceptio prę̨uen-
ta non videtur requirere altiorem indaginem, &
cum iudici conſtet poteſt etiam incontinenti cõ-
ſtare parti per publicationem proceſſus, quaſi
tunc ceſſet prę̨ſumpta calumnia, ad exequutio-
nem retardandam propter exceptionem præue-
niendo oppoſitam; Tanto magis quando non ſo-
lum eſſet facta publicatio, ſed etiam eſsent dati
termini, & præſentate exceptiones, & ſuper eis
producti teſtes, & nullitas impedit exequutionẽ
ſententiæ, vel inſtrumẽti, ſi ſit prõptuaria, non ſo-
lum per viam exceptionis, ſed etiam per viam
principalis petitionis, ita hæc affert *Soccin. dicto
conſ.78.n.5.* vbi ita reſpondet *ad Innocentium, &
Angelum in dicto §.condemnatu ex Alexandro ibi-
dem, & ex Bartolo, & Caſtrenſe in l.ſi expreſſim ff.
de appel.* & ita quotidie practicamus in nullitate
ſententiæ per viam præuentionis, & *Socc.* admit-
tit iſto caſu *Milan.dec.7.& prius dec.2.* non ratio-
ne, quia eſt præuentum, vel quia ſi opponeretur
per viam exceptionis, vtique impediret exequu-
tionem inſtrumenti etiam Bullatis, hãc eamdem
concordiam in ſubſtantia ponit *dicta Apoſtilla ad
Suares dicto loco litter.E* quod exequutio non im-
peditur, quando lis nullitatis fuit mota fraudu-
lenter, & ita ſequuntur iura allegata *per Innocen-
tio in dicto capitulo cum in iure,* & ſaluatur opinio
Angeli in dicto §.condemnatum, ſecus alias, quia
tunc procedit opinio eiuſdem *Innocentij in coſtan-
tis in dicto capitulo cum olim de dolo, & contuma-
ci, & d. per Federic. de Senis d. conſ.126. & conſ.
98.cum notatis in d.c. tuam de ordin. cogni.* hanc
eamdem concordiã firmat *Canar.dict.q.51.52.* di-
ſtinguendo an offitium iudicis imploratum per
debitorem requirat altiorem indaginem, vel nè,
vt quia haberet contrarium inſtrumentum tunc
enim videtur quædam mutua petitio, & ſimiliter
terminari debet.

Hoc idem videtur velle *Benedict. de Banzijs de
guarentig.q.2.q 9.* vbi loquitur, quando conſtaret
iudici de manifeſta falſitate (ſed loquitur per
viam exceptionis) & *q.20.* vbi dicit *ex Bartholo, et*

Angelo,

Angelo,quod licet remoueatur omnis exceptio,
tamen poteſt implorari officium iudicis(ſed pro-
pter pactum de non opponendo ſublatum eſt iu-
dicis offitium)et q.21.reſoluit,quod competit ſal-
tem reſtitutio in integrum, quando liquet mani-
feſtè iudici,quò reſtitutio danda eſt iuxta l.penult.
ff.de auctor.tut.et q.22.quæ eſt vlt. concludit quod
poteſt recuri ad iudicem Eccleſiaſticũ,qui poteſt
10 inhibere. Et quamuis† aliqui Doctores in præ-
uentione ſupet nullitate loquantur, tamen idem
eſt de quacunquè alia exceptione præuenta, &
per teſtes detecta,vt de nullitate probata per te-
ſtes loquitur Socc. et Intrigl. vt dixi loquitur de
quibuſcũque exceptionibus,& Mil. licèt loquatur
de nullitate præuẽta,tamen admittit opinionem
Intrigliol.quando iam exceptio præuenta eſt ef-
fecta notoria,& admiſſibilis etiam per viam ex-
ceptionis.
11 Et latiſſimè quando†præuentio eſt ſuper vſu-
raria prauitate, vel quód contractus ſit geſtus
per vim,& metũ, quòd impediatur exequutio in-
ſtrumenti, ſi ex probationibus factis reſultet ef-
fectus,etiam reſcindẽdi,legitimè completis pro-
bationibus coram iudicè præuentionis, conſulit
Gram.cõſ.95.prius cõſ.88.Capic.dec.175.& refert,
& ſequitur loquẽdo de omnibus ſimilibus exce-
ptionibus. Petra in addit. ad Capitium dicto lo-
co littera B.omnino. Vrſill.deciſ.31.vbi ita dicit in-
telligenda allegata per Soccin. dicto conſ.78. lib.
3.& hanc eandem opinionem, & concordiam
clariſſimè faſſus eſt Freza(loquens de nullitate)
de præſentation.inſtrumen.p.9.quæſt.5.fol.122. vbi
poſtquam dixit,quod opinio Innocencij in d. c. cũ
in iure eſt magis cõmunis nu.5.tamen,et n.7.con-
cordat dicto modo allegat Canarium,& Barzium
locis prædictis Roman.et Alexand.in pluribus con-
ſilijs qui videri poſſunt, et nu. 26.allegat. Affl. di-
cta deciſ.31.et Capic.dicta dec.175.refert.Boniorn.
ſuper Ritu capit. 102 Licet in hoc plura regula-
12 riter dicantur† ſi exceptio vſurariæ prauitatis
exequutionem inſtrumẽti impediat,an vero ſol-
uat,& repetat iuxta Textum in ca. debitores de iu-
reiurando Bero.q. familiar.77 num. 5. Iaſon. conſ.
9.lib.1.et conſ.41.colum.2.verſic.præterea vol. 3.
Alex.conſ.37.colum.6.volu.2.Gabr.de iure iurand.
concluſ.8.Menoch.conſ.24.num. 11. Ioſeph. Ludo-
uic.concluſ.23.in fine Carrocc. de loc. tit. de vſur.
quæſt. 12. Caualcan.deciſ.13.num. 49.50.p.2.Gut-
tier. de iuram. confirmator.part.2.num. 34 Seraſ.
de iuram.priuileg.116.nu.4.et ſeq.Honded.conſ.17.
num.38.libr.2.Neuizan.conſ.59.Dec. conſ.84.num.
55.volum.2.Craſſ.exception. 28.per tot. Surd. conſ.
327. Aſin.in prax.§.31.capit. 49. Bero.conſ.85.n.
8.lib. 3. Gratian. dec.228.nu. 14.et 15. Farin. de
falſitat.quæſt.160. num.145.et ſequ. n. 348. Rota
coram Vbaldo in vna Romana exequutionis 2.Maij
1614.apud Farinac. dec. 540.nu. 10. p. 2. tom.4.
et dec. 490. p. 2. tom.3.Roderic.de ann.redit.lib.1.
quæſt.16.num.3.et libr.3. quæſt 4.num 123. 124.
et ſequent.et num.132.et ſequent.Gama deciſ. 194.
Piguera deciſ. 30.num.23.Barboſa in leg.Titia.35.
numer.48.verſ. vnde ſi petatur. ff. ſolut. matrimon.
volum. 2. Cephal. conſ.402. Hyppolit. Riminal.
conſ.399.

Et quãuis renuntiatum ſit præuentioni per pa-
ctum de non opponendo, pactum de non præ-
13 ueniendo implicantem, † cui renuntiari puſ-
ſe latiſſime reſoluit Freza dicto loco qu. 1.fol. 105.
Carauita Ritu 168. Craſſ.de except.in prælud. num.
247.Vincent. de Franch.dec. 670.n. 3.lib.4.Tamé
14 id† non intelligitur de præuentione ſuper exce-
ptione notoria liquida etiam detecta,& probata,
quia tunc exequutionem impedit non obſtante
pacto item Freza dicto loco q.2.n.4. fol.112. Craſ.
de exception.in præclud.n. 258. Menoch.conſ.109. n.
40.vbi ita diſtinguit opinionem Angel. in dicto §.
cõdemnatũ,quidquid ſenſerit Surd.conſ.327.quem
citat. Petra in addit.ad Capic.deciſ. 175. poſt Roui-
tum ſuper Pragmat. Neapol.& ita Menoch.declarat
dict.conſil. Bero.85.lib.3.qui loquitur; quando fuit
præuentum ſuper vſura omnino Fontanella de pa-
ctis dotalibus clauſ.7.gloſ. 2.par.5.nu. 27.& ſeq.qui
refert deciſum in Senatu Cataloniæ anno 1612.
Maſtril.dec. 157. num. 40.Gratian.diſceptat. 118.
numer. 48. qui eodem modo dicit ità accipien-
dum dicta per Alexandrum in dicto paragr. con-
demnatum per Ancharan.conſ. 98. Bero.conſ. 211.
in fine,& dicto conſ.85.nu.6.vol. 3.Carroc. de loc. et
conduct.tit.de vſur.q.12.nu.7. poſt Pariſ.conſ.45.n.
9.lib.1. ſed melius addo Pariſ. conſ.53.n.37. eod.
vol.1. ſentit poſt plures Caualcan.dec. 13.n. 49.p.
2.Milan.deciſ.13.num.112.lib. 2. Rebuff. ad leges
Gall. tom.1.tit. de litter.obligator.artic.2.Gloſ.1. n.
22. ſentit quoque Franciſcus de Caldas Pereira de
empt.et vend.cap.32.ſub num. 12. Et quando ſunt
15 † recepti teſtes etiam ante publicatione iàm di-
citur exceptio præuẽta liquida,& non requirens
altiorem indaginẽ,& iudici dicitur liquere, imò
liquet, parti quando ſunt publicati teſtes ita Soc.
dicto conſ.78.n.5. lib. 3. Vrſil. dec.31. & ampliſſi-
me ijs tactis ſcribit Freza d.q 7.n. 26.& plenius n.
32.vbi loquitur poſt publicationem,non dum fa-
cta concluſione,& ità cenſuit Magna Regia Cu-
ria pro Baronæ Sicilianæ,cõtra illas del Carreto
Sorores Illuſtris Comitis Ragalmuti,& pro iſta
opinione in exceptione metus præuẽta,&per te-
ſtes iam detecta contra inſtrumentũ,cũ pacto de
nõ opponẽdo obtinui in Magna Regia Curia pro
Vincentio Sarzana Condam Alexandri contra
Ioannem Salerno 14.Nouembris 1619.per quã
fuit deciſus articulus audientiæ quod audiatur in
reſciſſione.

Proinde Cauthela eſt ad tollendam difficul-
tate præuentionis,& eludendam cauthelam Pau-
li de Caſtro in d. Authentica,quæ ſupplicatio C. de
16 præcibus Imperator offerend.quod creditor † ſeu
victor compareat actionem ex ſententia, vel in-
ſtrumento proponendo ſeu exequutionem cau-
ſando,nec permittat ſuper exceptione præuen-
ta probari,quia tunc iuditium præuentionis re-
ſoluitur, & habet vim ſimplicis exceptionis, &
inſtantia incipit à ſecunda petitione, quia pri-
ma euaneſcit, ita clare Aretin. in cap. in præſentia
de probat. vbi Dec.nu.5. Soccin. conſ.94.num.6.vol.
3.Vincen.de Franc.dec.385.quos affert Milan.d.de-
ciſ.7.num.35.30. Aimo Publicus ſuper conſuetud.
Aluern.tit.18.art. 6. in fine Coutur.in l.vnica limit.
7.nu.24.fol.157.bene Roncbegal.in rubr.de duobus
reis

Digitized by Google

reis.n.22.in fine.& ſeq.vbi citat Pariſ. in dicto cap.
in præſentia col.19.& conſ.81.in fine lib 4.Aretin.in
rubr.de exception n.23.Maſtril.dec.14.n.18.& à ſe-
nioribus aduocatis accepi ſecundum prædicta
fuiſſe in Regno prima vice practicatum in quadã
cauſa Petri Antonij del Campo, vbi fuit miſſum,
quod non audiatur in præuentione, ſed veniat, &
ſe opponat,& paſſim,vidimus inde quandoque
ſeruatum.

17 Cæterum hoc eſt intelligendum vbicumque †
creditor citatus,vel prçuentus illico exequutionẽ
proponat,vel articulum audientiæ faciat, & vni-
co verbo *dixit Intrigliol. de cenſibus q.65 in fine,*
vbi ſe ad ſemetipſum refert, & hoc videtur eſſe
de communi mente omnium præcitatorum Do-
ctorum dum dicunt,quod citatus compareat, &
18 cætera.Quia † ſi ipſe præuentus taceat,& cõſen-
tiat ac paſſus, ſit exceptionem præuentam dete-
gi per probationes,& teſtes,ſibi prçiudicat *Fon-
tanella de pact. dotal.clauſ.7.Gl,2 p.5.num,27.&*
19 *ſeq.vol.* 2.Cum † in iudicijs tacens in quantum-
cunque prçiudicialibus pro conſentiente habea-
tur.*Cumia ritu 40,n.161.165.& ſeq. Bero.in cap.1.
de reſtitut.ſpoliat.reiecto Innocent* & in iuditijs idẽ
tacitus operatur conſenſus, quòd expreſſus *Ia-
ſon.in l.quæ dotis n.77.ff. ſolut. matrim,Barthol.&
Ripa num. 72.in §.nihil commune Menoch. de recu-
per.poſſeſſ. remed,1.q.15.n.161.174.* Itẽ in iuditijs
ſufficit conſenſus præſumptus ex taciturnitate
*Tiraquel.de legibus connubial.Gloſ.7.nu.23.30.37.
Monter.dec.30.num.30.Giurb.dec.14.num.9. cir-
ca finem Maſtril.deciſ.157.num.24.25.Surd.conſ.
288.num,25.conſ,445.n.24.deciſ.47. Lancellot.
de attentat.p.2.cap.4.limit.16.nu.3.& per tot. Al-
ba Mandell.conſ.485.num.10. Grat, dec.54.nu.6.*
20 Et † circa modum procedendi taciturnitas,quod
eodem modo prçiudicet *Imola.in l.2.n.4.in princ,
ff. à quibus appellar.non licet Bald.in l.ſi non ſortem*
21 *§.1.ff.de cond.indeb.*Tùm quia † in iuditijs quaſi
contrahitur *l.3.§.Item ſcribit ff. de peculio Giurb,
dec. 99.n.4.*Et licet *Roman.conſ.133. Imola, &
præallegati* loquantur, quando actor eligit viam
22 ordinariam † tamen idem dicendum eſt ſi reo
prouocante,ipſe actor,vel creditor non contra-
dixerit,ſed conſenſeri proceſſu ordinario,*ita An-
ton.Maſſa ad form.camer. obligat.p.3.q.2.n.4.tom.
6.p.2.fol.353.*vbi citat notata *in dict. Gloſa in cle-
mentina,ſæpè quam etiam citat Roman,*qui licet di-
cat,quod procedẽte iudice via ordinaria requiri-
tur conſenſus expreſsus partium tamen quando
pars ipſa, & non iudex taliter procedit ſufficere
debet conſenſus tacitus,qui ſemper tunc erit ex-
preſſus. & in propoſito *Maſſa num,6.*dicit admo-
dum difficile videri,quod vigore inſtrumenti ten-
tetur iuditium ordinarium, & quod id non ſit fa-
ctum de conſenſu partis,& quod debeat expreſſe
in ſcriptis diſſẽtire,alias dicatur conſentire *poteſt
allegari Gloſ.& Barthol.in leg.1.C.de relation. per
quam notat. Io. Aloyſ.de ſeptimo in cap Ritus 44.
vel 139.& Anto.Lanza quos citat Cumia in proc-
mio Ritus num.36.fol.6.& dicto Ritu 44.num. 16.*
quod quando proceditur aliquo modo inoõpe-
tẽti, puta ex abrupto reus, ſeu aduerſarius debet
ſtatim reclamare,contradicere, & diſſentire in
ſcriptis alias dicitur conſentire,& ſi nõ ſe oppo-
nit adhoc debet ei patere,viam quam elegit *l.ſi
mulier ff.quod metus cauſa.*

Præterea cõſenſus tacitus creditoris inſerendo,
quod ordinariè per viam præuẽtionis,& ad teſtiũ
receptionem procedatur non opponendo illico,
& exequutionem cauſãdo,prçiudicat, vt videatur
23 renuntiaſſe viæ exequutiuç; vnde † quoque dici-
mus meritò deficere pactum de non opponendo,
veluti acceſſorium ad inſtrumẽtum, & viam exe-
quutiuam,cũ tale pactũ ſtet tamquã qualitas exe-
quutionis,& ceſsante via exequutiua ceſſat quoq;
pactũ prçdictum de nõ opponendo *Io.Aloyſ.de ſe-
ptimo per Cumiã ritu 37.n.85.& 87. Burg. de laud.
inſpect. 40.nu.68.& ſeq. Maſtril.dec.157.num.11.
12. Milan.dec.12.n.108.109.& 110.lib.2. Muta
in conſuetud. Panhor.c.14.n.20.*

Praxis hinc approbauit illico creditore citato
ſuper prçuentio ne aduerſus iſtrumentũ cum pa-
24 cto de non opponẽdo † ad eius inſtantiam mictis;
quòd prçuenieñti denegetur audientia in prçuen-
tione tẽtata, donec ſoluerit in cõtractu promiſſa
& accepta,quo circa ſi remedium ſuper quo per
debitorem prçuentum eſt ad reſciſionẽ cõtractus
tendat,denegatur audiẽtia donec ſoluerit, vel ac-
ceptum reſtituerit niſi de nullitate actum ſit,quia
auditur prçueniẽs & paſſim deciditur, quod au-
diatur in nullitate *ad late d. per Giurb.dec 103.per
tot.Maſtril.dec.13. Andr. Georg.allegat.34. Meno,
conſ.644.& conſ.1111.n.63.& 64.Muta deciſ.94.
Fontanella de pact.dotal.clauſ.4.Gloſ.9.p.5.n.214.
cum ſeq.Maceraten.var.reſolut.lib.1.reſolut.38.nu.
19.Burſat.conſ.291.cum alijs,*& ità cenſuit M.R.
C. inter Io.Baptiſtã Gaetano, & Donnam Ioan-
nam Samaniati Baroniſſam Tripi anno 1618. &
quotidie ſeruatur.

25 Sed quid † ſi inſtrumenti nullitas ex parte cre-
ditoris prçueniendo petatur,an interim ex eodẽ
contractu impugnato poſſit cenſus exigere, eſt
caſus valdè vſitatus in Regno,& ſolet a credito-
re impetrari prouiſio Proregis,quod poſſit exige-
re abſq; prçiuditio,ſed aduertas quod hçc proui-
ſio cõtẽdit, vt exigendo non cenſeatur ſibi prçiu-
dicare in nullitate tentata, vel tentanda, non au-
tem conceditur actio ſi de iure impugnando con-
tractum non poſſet illo vti,quod hoc Princeps nõ
intendit,& videtur fieri poſſe ratione, quòd in
omnẽ euentum cẽſus deberetur *de quo per Vinc.de
Franc.deciſ.373.& prius dec.296.& dec.303.nu.
1.2.Intrigl.de Singul.155.lib.2. Maſtril.dec.160.à
n.13.& ſeq.per tot.lib.2.Giurb.dec.2.n.1.& 2.dec.
55.n.11.& dec.100.per totum Caſtill.dec.63.dec.
195.n.1.2.libr.2.Caualc.dec.31.nu.360.et 361.
p.2.et dec.37.n.47.et per tot.p.3.et dec.25.n.17.
p.5.Gratian.diſcept.141.n.35.Surd.dec.108.n.14.
et conſ.183.n.94.Guttier.de iuramen. confirmator.
p.1.cap.2.nu.23. Macer. variar. reſolut.lib.1.reſol.
61.nu.4.verſ.quod verum eſt Carpan. ad ſtatut. Me-
diol c.444.lib.1.Carroc. dec.97.nu.13.in fin.Rebuff.
ad conſtit.Galliæ tom.2.tit.de reſciſion. contract. gl.
4.art.vnico n.7.verſ.notandum Palaez de Maiorat.
p.1.q.44.nu.4.Pute.dec.35.lib.1.Rota Romana de-
ciſ.301.num.3.part.1.Honded.conſ.17.num.45.lib.
2. Maſcard.de probation.concluſ.686.num.14.15.*

Borellus

Borellus in ſumma dec.19.n.114.vol.2.

Puntus iſte fuit viriliter diſcuſus ad inſtantiam Illuſtris Comitis Caſtri, contra Illuſtrem Ducem Sancti Ioannis contra æquitatem conſideratam *per Francum dicta dec.* 373.& fuit allegata regula *text. in c.ex eo de reg.iur.in* 7. vt non conſequatur, quis fructus ex eo, quod nixius eſt impugnare cũ concordantibus, quam regulam *Francus* non tã-
26 git. Item † fuit ponderata Doctrina *Bartoli in Auth.ex cauſa n.19.C.de liber. pręter.* vbi, quod filius impugnans teſtamentum patris ex vitio præteritionis non poteſt petere legatum, licet quo ad legata teſtamentum ſit validum, & hoc quia teſtamentum impugnat; & licet omni caſu videatur deberi legatum, nam ſi teſtamentum erit validum, legatum debetur, ſi nullum quoque debetur, quia validum, quo ad legata. Item quia imputabit filius in portionem competentem ab inteſtato pariter adducebatur. *Surd.deciſ.6.* qui ex alijs contra *Francum* tenet, *& Gargiare. patrocin. 26.libr.1.* Ideo fuit eo caſu certo modo deciſum non ſequendo totaliter *Francum*, ſed quod pecunię depoſitentur, & expectetur litis euentus ex cauſis particularibus concurrentibus in dicta cauſa Ducis Sancti Ioannis.

SVMMARIVM.

1 *Soluere quis pro alio poteſt, eumquè inuitum liberare.*
2 *Soluere an quis pro alio poſſit creditore inuito.*
3 *Dominus an cogatur canonem emphyteoticum ab extraneo ſoluente recipere, & quid a creditore emphyteutæ.*
4 *Ceſſio iurium, nullo tempore peti poteſt a ſoluente nomine debitoris, eumque liberando.*
5 *Solutione debiti tollitur obligatio.*
6 *Ceſſio obtineri poteſt a ſoluente, non animo eradicandi obligationem debitoris.*
7 *Ceſſio poteſt quandocumque fieri ſoluenti debitum alienum proprio ſoluentis nomine.*
8 *Soluens debitum alienum proprio ſoluentis nomine, dicitur emptor nominis ipſius debitoris.*
9 *Creditor non tenetur præciſe cedere, iura extraneo ſoluenti, niſi creditore volente.*
10 *Soluenti extraneo ſuccurritur, ſaltem officio iudicis, ad conſequendam ceſſionem a creditore ex æquitate, quod tibi non noces, & alteri prodeſt.*
11 *Ceſſio non debetur ſoluenti niſi incontinenti, vel ſi fuerit factum pactum de ceſſione fienda.*
12 *Ceſſio an dicatur facta incontinenti, quando creditor cedit, & fatetur pecuniam habuiſſe, & recepiſſe à ceſſionario ſoluente, n.13.& 14.*
13 *Verba habuiſſe, & recepiſſe, an importent præteritum tempus, vel præſentem, numerationem 14.*
15 *Ceſſio debetur creditori poſteriori, ſoluenti anteriori.*
16 *Creditor anterior cedens poſteri ſoluenti, non tenetur promittere ſe potiorem, vel anteriorem eſſe, ſed ſufficit iura cedere talia qualia.*
17 *Ceſſio iurium, debetur poſſeſſori ſoluenti, quid in poſſeſſore iniuſto n.18.*
19 *Ceſſio iurium non debetur poſſeſſori ſoluenti, cui onus ſoluendi ſpectaret.*
20 *Cedendarum exceptione, non repellitur creditor, à poſſeſſore, conuento, quamuis aliquod ex prædijs obligatis liberaſſet, quia poſſeſſori non tenetur cedere iura, niſi talia qualia, nec tenetur creditor cedere contra ſeipſum cum ex equitate ceſſio poſſeſſori fiat, & n.30.*
21 *Morotius de poſſeſſore offerente n.4.reijcitur.*
22 *Detemptor ratione detentionis ſe obligat, ad omnia in contractu ſubiugatorio contenta.*
23 *Exceptio cedendarum, opponi poteſt poſſeſſore, cauſam habente a fideiuſſorem, ex perſona fideiuſſoris.*
24 *Poſſeſſor totum ſoluẽs, ex iurium ceſſione a creditore obtempta, contra cæteros poſſeſſores rei ſubinga obtinebit pro rata corporum.*
Declara n.25.26.
27 *Cedens iura talia qualia, an teneatur manu tenere ea eſſe vera, & n.28.29.*
28 *Cedens tenetur oſtendere nomen ceſſum verum, ſi non bonum, vel exigibile.*
31 *Ceſſio iurium, fit correo ſoluenti incontinenti, vel ex internallo præcedente pacto de ceſſione fienda, & quando num.32.33.35.37.*
32 *Ceſſio iurium, non debetur ſoluenti debitum proprium.*
33 *Correi plures, licet quo ad creditorem omnes tales ſint inter eos tamen ſunt fideiuſſores, quando negotium alteri ex eis principaliter ſpectat.*
34 *Fideiuſſor dicitur, intercedens vnius poſt alium diuerſo tempora, & contractu quamuis inſolidum cum principali ſe adſtrinxerit.*
35 *Correus, præſumitur pro tota obligatione ſoluiſſes.*
36 *Soluens pro alio vtiliter, negotiorum geſtorum actione repetit.*
38 *Ceſſio iurium ſemper debetur ſoluenti. ex equitate, quando cedenti non nocet, & ceſſionario prodeſſe poteſt.*
39 *Ceſſio iurium, fideiuſſoris quandocumque facienda eſt.*
40 *Fideiuſſor repetit à principali, quod ſoluit, ex indemnitate ei de iure debita, vel actione mandati.*
41 *Fideiuſſor reſolutum non repetit a confideiuſſoribus niſi obtenta iurium ceſſione a creditore.*
42 *Ceſſio licet confideiuſſori, & correo debeatur inſolidum, tamen an ab alijs repetat deducta rata 43.*
44 *Ceſſio an debeatur inſolidum, vel pro rata fideiuſſori, qui pro rata fideiuſſit, vel inter eos fuerit inducta diuiſio.*
45 *Nurus an teneatur cedere iura Socero ſoluenti dotem pro filio contra filium 46.*
Pater an teneatur ad dotis reſtitutionem pro filio tamquam fideiuſſor, vel tamquam correus principalis num. 45.
46 *Exceptio cedendarum obſtat nurui, qui ex facto ſuo non poteſt cedere iura ſocero dotem ſoluenti pro filio.*
47 *Exceptio cedendarum non obſtat quando pater ſoluit dotem pro filio.*
Mater, & pater communem filiam in ſimul dotantes, mater uti fideiuſſor interceſſiſſe dicitur, ideo debetur ceſſio, & ſi aliquid ſoluit à marito eiuſque hæredibus repetit, & idem in fratre vel extraneo ſimul dotantibus cum patre numero 47.

Ceſſionis

48 *Ceſſionis iurium beneſitium peti poteſt ante ſententiam, vt non condemnetur fideiuſſor niſi ceſſis iuribus.*

49 *Ceſſio debetur ſoluenti ex aliqua cauſa declara num.* 50.

51 *Exceptio cedendarum obſtat creditori ſi aliquem ex fideiuſſoribus, vel correis liberet.*

52 *Exceptio cedẽdarum obſtat agenti contra tutorem, ſi alium liberauerit, quia tutori a pupillo debetur ceſſio contra alios con tutores.*

53 *Exceptioni cedendarum renuntiari poteſt, & quibus clauſulis renuntiatum dicatur.*

54 *Exceptio cedendarum non obſtat creditori, qui liberauit fideiuſſorem de voluntate confideiuſſoris, vel correi conueni.*

55 *Exceptio cedendarum non obſtat quando creditor liberauit aliquem ex fideiuſſoribus cũ reſeruatione vt libere contra alios agere poſſet, vel nè poſſit ad cedendarum abſtringi* 56.

57 *Exceptio cedendarum non obſtat, quando fideiuſſor non contraxit intuitu fideiuſſoris liberati* 58.

58 *Exceptio cedendarum obſtat, quando vno eodemque contextu omnes fideiuſſores, vel correi intercesſerunt vnus contemplatione alterius, & ratione mutui periculi ſi vnus ex eis facto creditoris fuerit liberatus.*

Inter fideiuſſores vno, eodemque tempore intercedentes conſideratur quædam ſocietas ratione mutui periculi nu. 58.

59 *Exceptio cedendarum obſtat, quando ab initio pactum fuit de dando ſecundo fideiuſſore, ſi creditor eum inde liberauerit.*

60 *Exceptio cedendarum an obſtet mulieri agenti ad dotes aliquo ex prædijs, vel fideiuſſoribus liberato.*

61 *Exceptio cedendarum an obſtet ſi ex cauſa lucratiua ſit facienda ceſſio* 62.

63 *Ceſſio iurium an per creditorem contra ſeipſum debeatur extraneo ſoluenti.*

64 *Exceptio cedendarum an obſtet ſubiugatorio, qui pro cenſibus decurſis aliquod ex prædijs ſubiugatis ſibi adiudicauerit ſi inde agat contra tertiũ poſſeſſorem alterius prædij.*

65 *Ceſſio facienda an ſit, & obſtet cedendarũ exceptio, quando ea etiam facta ſoluenti non releuaret inopia debitoris vel aliter.*

ARGVMENTVM.

Creditor quibus, & quo tempore ſoluentibus cogatur cedere iura etiam contra ſeipſum, vt cedendarum exceptione repelli poſſit.

RESOLVTIO XXXVII.

ARticulus iſte plures comprehẽdit caſus ſuper quo ſparſim, & variè per Doctores diſceptatum eſt, & controuerſum in foro ſæpius vidimus.

Primus itaque eſt quando creditori ſoluit pe-
1 nitus extraneus † quem ſoluendo debitorem etiam inuitum liberare poſſe non ambigimus *l. ſolutionem, & l. ſoluere ff. de ſolution. l. ſoluendo ff de neg. geſt. Cartar. deciſ. 61. n. 3. 4. Honded. cõſ. 19. nu. 8. lib. 1. Paſſer. conſ. 93. num. 1. Carauita in Ritu 169. num. 14. Pancirol. conſ. 108. n. 2. Graſſ. except. 25. n. 87. & ſeq. Monter. dec. 2. n. 12. Rota Genueſ. deciſ. 6. n. 7. & 8. deciſ. 19. & 27. num. 5. Surd. conſ. 183. & conſ. 444. & dec. 174. nu. 27. Gratian. diſceptat. 8. num. 7. volum. 1. Pacificus de Saluiano interdicto inſpetion. 5. cap. 1. num. 13. Menoch. conſ. 296. nu. 23. & 25. Ponte conſ. 6. num. 21. Bero. conſ. 46. n. 5. vol. 2. Neuizan. conſ. 49. n. 6. Roland. conſ. 14. n. 10. vol. 1. Pariſ. conſ. 107. n. 128. vol. 3. Roderic. de annuis redditibus lib. 2. quæſt. 16. num. 3. Scaccia de commercijs §. 2. Gloſ. 5. num. 72. 73. 74.*
2 *ſeq. Cabal. conſ. 121. n. 11. vol. 2.* Etiam creditor † inuito *Surd. d. dec. 174. n. 27. Cart. dec. 61. Scac. de commer. §. 2. Gl. 5. n. 77. 78. & ſeq ex Caſt. in l. tale pactum. 41. §. poſt diuiſionem num. 2. Iaſon. n. 3. ff. de pactis Neguſan. de pignor. 3. membr. 5. p. num. 39.*
3 Quidquid ſit † in domino, an ſolutionem canonum ad caducitatem euitandam recipere cogatur pro re emphyteotica ab alio, tertio, quam emphyteuta, de quo per *Surd. d. deciſ. 174. n. 32. deciſ. 180. nu. 10. Iaſ. in l. 2. n. 70. C. de iure emphyt. Carroc. de oblation. p. 2. quæſt. 24. num. 6. Peruſin. deciſ. 35. nu. 5. Cagnol. in l. inuito nu. 10. ff. de reg. iur. Tiraqnell. de retract. lignag. §. 1. Gloſ. 9. n. 258. & 262. Bald. in l. accepiam quæſt. 25. C. de vſur. Marſil. ſingul 368. Natta conſ. 144. nu. 8. Caballin. Milloqui. 228. Redoan. de rebus Eccleſ. q. 19. cap. 3. num. 7. Corbol. de cauſis priuation. ob non ſolutum Canon. limitat. 7. n. 2. Canalcan. dec. 29. num. 40. p. 2. Cenedo collectan. 144. num. 19. par. 2. Roſental. de feud. cap. 8. concluſ. 7. Coſta ſubſidiario remed. 121. ſub n. 10.* ſecus ſi ſolutio fieret a creditore emphyteutæ ad euitandam caducitatem fundi ſibi obligati, qui pro ſuo intereſſe poteſt ſoluere inuito domino directo, & eo recuſante ſufficit, quod canon deponatur, & conſignetur nomine domini *Marſ. d ſing. 368. Redoan. d. c. 3. n. 3 Canal. dec. 29. d. nu. 40. p. 2. Corbol. d. limit. 7. n. 4. Vinc. de Anna ſingul. 168. Iaſ. in d. l. 2. n. 71. Tiraq. de retract. lignagier. §. 36. Glo. 2 n. 19.*
4 Quo caſu an poſſit † creditor cogi cedere extraneo ſoluenti, iura diſtinguẽdum quod aut extraneus nomine debitoris ſoluit eũque liberãdo, & obligationem eradicando, & nullo tempore peti poteſt iurium ceſſio *Bart. in l. modeſtinus n. 4. ff. de ſolution. Alberic. n. 2. Imol. num. 4. Comenſ. num. 6. Guttier. allegat. 4. num. 10. Paſſer. conſ. 125. & 126. Caſſanate conſ. 11. num. 3. 17. 18. 19. & ſeq. Carocc. de excuſſion. par. 2. q. 22. num. 9. Graſſ. exception. 25. n. 89. 90. Menoch. libr. 3. præſum. 143. n. 1. Fontanella de pactis dotal. clauſ. 4. Gloſ. 18. par. 2. n. 83. Cenc. de cenſibus p. 2. c. 2. q. 2. art. 5. nu. 16. Surd. dec. 308. nu. 8. 9. & 10. Roderic. de Anu. redit. lib 2. q. 16. n. 52. Pirrus Maurus de fideiuſſor. ſection. 6. c. 5. nu. 8. Hering. de fideiuſſor. cap. 28. n. 34. & ſeq. Cabal. conſ. 35. num. 5. Ponte conſ. 119. n. 2. in fine lib 2. Alba Mandel. conſ. 739. nu. 34. lib. 4. Scaccia de commer. §. 2. Gl. 5. nu. 89. verſ. infero declarando Molin. de contract. diſput. 544. n. 1. Barboſ. in l. quia*

tale

Digitized by Google

tale 14.n.66 ff.ſolut. matrim.Gratian. diſcep. 286.
5 *n.6.7.*ex eo quod debiti † ſolutione omnis tollitur
obligatio *l. Papinianus ff.mãdati Iuſtit.quibus mo-
dis tollitur oblig.in priu.*cum debitoris nomine ſo-
lutione facta ipſe liberatus,& debitũ eradicatum
ſit,ita vt nulla poteſt ſupereſſe obligatio,quæ ſol-
uenti efficaciter cedi poſſet per creditorem.
6 Niſi per tertium ſolutio † non eradicandam
ſubſtantiam obligationis fiat,ſed ad liberandum
debitorem a primo creditore,& vnico tempore
ad acquirendum actionem; & obligationem ve-
luti ceſſionem obtinendo,quia tunc ceſſio effi-
cax pro tertio ſoluente extat,cum non ſe compa-
tiatur animus eradicandi obligationem cum ceſ-
ſione,& tunc dicitur debitorẽ non liberaſſe era-
dicando ſed eximẽdo, *Ponte conſ.6.n.6.7.& ſeq.l.
1.Pirrus Maurus de fideiuſſor.ſect.6.c.5.nu.11.Caſa-
nate conſ.11.n.3.17.18.19.& ſeq.*qui diſſerit quã-
do ſolutio dicatur facta pro eradicando obliga-
tionem,vel non.
7 Aut ſit ſolutio † alieni debiti proprio ipſius
ſoluẽtis nomine,& poteſt quãdocumque per cre-
ditorem fieri iurium ceſſio,eo volente etiam,poſt
ſolutionem nullo etiam præcedẽte pacto de ceſ-
ſione fienda *ita Bart.in dicta l. modeſtinus num. 4.
Alberic.num. 2. Imola num.4. Roderic. de annuis
redit.lib.2.q.9.n.9.Cabal.conſ.35.n.4.Pirrus Mau-
rus de fideiuſſoribus ſect. 6. cap.5. num.11.Caſanate
conſ.11.nu.3.Menoch.libr.3.præſump.143. num.3.
Anton. Faber.C.de hæred.vel action. vendit. lib. 4.
tit.29. defin.17.& coniecturarum lib.12. Gratian.
diſcept. 286.n.4. Gabr.conſ.63.lib.2.*per huiuſmo-
di namque ſolutionẽ non adhuc dicitur extincta
debitoris obligatio, cũ nõ debitoris nomine facta
ſit ſolutio.*l. ſticum §. ſi mãdato ff. de ſolut.* Irẽ quia
8 talis † ſoluens diceretur emptor nominis ipſius
debitoris cuius debitum ſoluit *l.pluſquam, & lege
nominis ff. de hæreditat. vel action. vendit. Roder.
de Ann.reddit. lib.2. q.9. nu.5. Franc.dec. 55. nu.
12.Soce.Iun. conſ.27.n.8.libr.2. Magon.dec.94. n.
15.in Florent.Coſta de ratione rata q.22.nu 8.Mo-
lin.de contract.diſp.544.ſub n.6.7.Gratian. diſcept.
286.n.4.*
9 Præciſe,tamen † non cogitur creditor cedere
extraneo pro debitore ſoluente niſi ipſo credito-
re volente, nè creditor inuitus contrahere coga-
tur *Bald. conſ.190. libr.5. Neguſant. de pignor.p.6.
membr. 3.n. 42.Milan.dec. 9.n. 56.lib.2.Fontanel.
de pactis dotalibus clauſ.4.Gl.18.p.5.nu.12. vol. 1.
Gratian.diſcept.49. num. 36.37.lib.1.& deciſione
215.n.12.ex Baldo ſupra,& ex l. nulla C. de ſolutio.
Alba Mandel.conſ.315.n.7.vol.2.Rouit.ſuper Pra-
gmat. de cẽſibus nu.1.Maſtril.de cenſibus q.5.n. 301.
in fi.Felic. de cenſib. l.4. c. vnico nu.9. verſ.verum
Aſin.de exequut.§. 6. cap.31.n.29. Roderic. de ann.
redit.lib.2.q.12.n.19.Iutrigl.ſing.201.num. 3.lib.2.
Morot.de poſſeſſore offerente ſub n.3 Rota Genuæ de-
ciſ.61.num.8. Amendula ad Francum dec. 427.in
fine Surd. conſ.536.n.2.3.Cartar.dec.61.n.8.& 14.
Scaccia de commerc.& cambijs §.2. gloſ.5.nu. 88.
Georg.alleg.39.n.22.Teſtai alleg.12.numer.94.95.
& ſequent.Ponte conſ.6.nu.21.22.lib.1.* qui cẽſuit
10 † extraneo ſoluenti ſuccurri ſaltem officio iudi-
cis ad ceſſionem iurium conſequendam inconti-
nenti,ex æquitate regulæ,quod tibi non nocet,&
alteri prodeſt *l.1.§.Idẽ aiunt & l.2.§.item verus ff.
de acqua pluuia arcenda Iaſon,& Doctores notant.
in lege 2.ff.ſoluto matrimonio, & diximus infra nu-
mer.38.*
Si demũ in dubio res eſt an proprio, vel prin-
cipalis debitoris nomine ſit ſolutum, & dicendũ
11 † quod ſi in ſolutionis actu, vel incontinenti fue-
rit facta ceſſio,& valet,vel pactũ adiectũ de ceſ-
ſione per creditorem fiẽda ſoluẽs legitimè petet
ceſſionem quandocunque a creditore,poſt ſolu-
tionem ex pacto præambulo, nam talè pactum
operatur, vt ceſſio eo tempore facta cenſeatur
quo initum fuit pactum cedendi cum paria ſint
ab initio fieri, vel ex poſt facto ſi ab initio pactũ
de ſaciendo præceſſerit.Item quia mediante pa-
cto creditor dicitur retinuiſſe actionem contra
debitorem,ſi verò pactum de ceſſione fienda non
præceſſerit iure cogi non poteſt creditor ſoluẽdi
ex interuallo cedere,nec ceſſione facta ita ſoluẽ-
ti ſuffragatur,*ita Bart.in l.modeſtinus nu.1. & 4.&
magis communiter Doctores Aponte conſ.6.num.6.
7. Menoch.lib.3.præſumption. 143.num. 4. Soccin.
cõſ.18.nu.9.volum.1. Card. Tuſch.concluſ. 207.n.
13.littera C. Surd. conſ. 183.Caſanate conſ.14.num.
4.12. Giurba deciſ.57. ſub num.2. Cephal.conſ.138.
numer.5.6.Milan.dec.9.num.59.lib.2.Guttier.alleg.
4.Moroc. de poſſeſſor. offerent. ſub n. 3. Coſta de ra-
tione ratæ q. 22. n.8. in fine Scaccia de commercijs §.
2.gloſ.5.nu.89.verſ.infero declarando in fine.Molina
de contract. diſput. 544. Beniutend. dec. 81.nu.16.
Seraſin.dec.558. Felician.de cenſibus tom.1.lib. 3.c.
3.nu.7.Cenci. de cenſibus par.2.cap.2.quæſt.2.artic.
5.nu.19.*
12 In propoſito ceſſionẽ † incontinenti factam non
cenſeri, ſed ex interuallo, & nulliter quando cre-
ditor cedens fatetur habuiſſe,& recepiſſe, quæ
verba circa ſolutionem in tempus prgteritum ſo-
nant, & non ceſſionis tempore *dixerunt vterque
Socc. nempè Senior. conſ.18.col.3.lib.1.& Iunior.
conſ.27.lib.2.*
Aduerſus *Soccinum* ponderandum eſt quod
13 quamuis † vera habuiſſe, & recepiſſe præteriti
temporis videantur,tamen capienda ſunt vt præ-
teritum in modica præteritione ſit intelligendũ,
& numeratio incontinenti non ex interuallo præ-
teriti temporis facta credatur,*ex Bartoli Doctrina
cõmuniter recepta in l.poſt dotem n.20.ff.ſolut.matr.
Iaſon n.84.85.Alex.n.18.Bart. in l.ſi ita ſtipulatus
§.Griſogonus ff.de verb. oblig.Barzi dec.126.nu.30.
Campeg. de dote par.3.q.146.Alciat.de præſumpt.
regul.3. pręſ.35.nu.10. Angel.conſ. 156. Menoch.
conſ.1151.numer. 3.lib. 12. Surd.dec.246.numer.
13. dec.284.num.6. 10.Gramat. conſ.163.in ciui-
libus.*
14 Controuerſum id nihilominus † reputat *Ema-
nuel.Coſta in l.ſi ex cautione limit.19.n.8 C.de nõ nu-
merata pecunia,*quando non ſunt appoſita verba
in præſentia mei Notarii. & cætera iuxta Regni
noſtri ſtilum *ſequitur Surdus dicta deciſione 284.
num.11.*
Secundus eſt caſus quando remedio iuris of
15 ferendi ſoluit † anteriori poſterior creditor hypo-
thecarius,cui præciſæ cedenda ſunt iura quando-

Digitized by Google

cumque l.1.& 2. C. ſi antiqnior.credit. Bal.in l.nul-
la n.3. C.de ſolution.Bari.in l. Ariſto. q.2.ſ.quæres
pignor.oblig.poſſ.Neguſant.de pignor.3. memb. 5. p.
n.10. Cartar.dec.8.num 4.& dec 61.n. 12. & ſeq.
Gratian.dec. 215.n.9.& diſcep. 686.num.8. 9.Ca-
ualc.dec.3. nu. 37. 38. lib.1. Bald.conſ. 190. lib.5.
Scaccia de commercijs, & cambijs ſ.2.gloſ. 5.num.
84.Viu. deciſ.475.num. 1. Teſtai allegat. 12.num.
100.101.

16 Quo in caſu † ſe potiorem, vel anteriorem eſ-
ſe promittere non tenetur creditor cedens, ſed
talia qualia habet, cedet iura poſteriori, ſoluenti
Bald. conſ.190.lib.5. Moroc.deciſ.719.lib. 2. Mag.
dec.39. in Florentin. Vincent. de Franch.deciſ.427.
bene Vincent.de Anna allegat.78. Anton.de Ballis
in pragmat. de cenſibus q. 21. nu. 17. Faber. C. lib.
8.tit.32.defin.1.2.Vin.dec.475.Maſull.ad capitnum
dec. 41.n. 8.Toruis in compendio deciſion.verb. cre-
ditor primus.

17 Tertius eſt caſus† quando ſoluit rei poſſeſſor,
qui fuerit hypothecaria, ſoluere coactus, vel ſi re-
medio iuris offerendi ſpõte ſoluat, qui petit iuſtè
a creditore iura ſibi cedi l. mulier.ff. qui pot. in pig.
habean. vbi communiter Doctores l. in creditore. ff.
de euiction .l. 2. C.de fideiuſſor.Bal. in l. conſentaneũ
C. quomodo,& quando index nu. 28.in fine Vincen.
de Franc.dec. 427.n. 1.2.& ſeq.Gratian.dec. 215.
nu.1.2.Neguſant. de pignor, in 3.membro 5.p.n. 26.
Bal. conſ. 190.lib. 5. Autor. damnatus in Gloſa Pa-
riſienſ.t.2. deceſſiue,& Droict. ſ. 54.num. 28. & ſ.
ſed quid ſi emptor.in 2.p.ſol.67. Dec.conſ.104.Surd.
conſ.536.lib.4. Ponte conſ.64.n.1.2. conſ. 82. n.
24.25.ſeq.libr. 1. Aſin.de exequut. ſ.6.c.31.num.
29.Coſta ſubſidiar. remed.36. ante n.1.& de ratione
ratæ q.115.n.6. Andr. de Georgio alleg.39.nu.14.
15. Anton. Faber. C. de iure emphyteot.lib. 4. tit.
43.defin.12.n.16.in allegatis Trentacinq. var. re-
ſolut. lib. 3.tit. de ſolutionibus reſol. 30.nu.10.11.
12.& ſeq.Scaccia de commerc.& cambijs.ſ.2.Gl.5.
n.82. Vin.dec.475.n. 4.5. Barboſa in l.qui tale 14.
n. 65. ff. ſolut.matr. Morotius de poſſeſſor. offerente
in princ.& n.3.Menoch de adipiſcend.remed.3.num.
181.q.31.& de recuperand.remed.14.q.17.n.6.Te-
ſtai.allegat. 12.n 98.Crauet.conſ 298. Lanar. cõſ.
75.n.4.verſ.idem Roderic.de ann.redit.lib.2.q. 16.
n.38.& ſeq.Cenci de cenſibus p.2.c.2.q. 3.art.8. nu.
15.Carroc. de oblation. p.2.q. 20. Card. Tuſc.con-
18 cluſ 211.n.19.litera C.qui etiam † diſputant an id
procedat in poſſeſſore in iuſto ad quod alios affert
Giurb.deciſ.87. n. 20.

19 Niſi ipſi poſſeſſori† ſoluendi onus ſpectaret cui
veluti proprium debitum ſoluenti non debere-
tur ceſſio Bald. in l. ſi res obligata. in 5.notabili vbi
Alex.in fine ff.de leg.1.Neguſ. de pign.memb. 3.p.5.
n. 43.45.Grat.dec.215.n. 10. Surd.conſ.536.nu.3.
in fine lib.4.Campixian.de cenſibus n. 17. Giurb.dec.
87.n.4. Felician.de cenſibus lib.3.cap.2.n. 16. verſ.
tertio fallit. Milan. dec.1.n. 53.& ſeq.l.2.Teſtai al-
leg.12.n.104.

Verum quod dictum eſt poſſeſsori eſse cedẽda
20 iura intelligas,† vt teneatur cedere creditor, ta-
lia qualia penes ſe habet, dummodo vnquam
contra ſe retorqueant, & non tenetur cedere
contra ſe ipſum nam licet iura creditoris ceden-
tis non eſsẽt integra, quia aliquod ex prędiis obli-
gatis liberaſset, vel ipſe poſſideret, vel hypothe-
caſset tamen exceptione cedendarum non eſset
per poſseſsorẽ repellendus ſicuti ea exceptione
repelleretur creditor ſi ceſſio fideiuſsori eſset fa-
cienda ea euidentiſſima ratione, quia ceſſio poſ-
ſeſsori non fit ex cõtractu præambulo, ſicut fide-
iuſsori, qui ab initio interceſſit contemplatione
ceſſionis fiẽdę, ſed tantum ex quadam æquitate,
quæ cũ rigore debet diuerſo iure cenſeri, ſic etiã
tertius detemptor inſolidum priuilegio Bullæ, &
Regiæ pragmaticæ moleſtatus creditorem exce-
ptione cedẽdarum non repellit ſi aliquod ex prę-
dijs ſubiugatis liberatum per creditorẽ ſit; Nã
tertius poſseſsor non eſt ingreſsus poſseſſionem,
eo animo, & mente, vt iura ſibi cedantur Bald. in
l. iubemus Cod. ad Velleian. num. 2. Iacob de
Arena relatus ibidem per Baldum. Guido de Suza-
ria in Auth. quod locum C.de renunt.col.6.verſ. ſed
pone emi Cinus in d.l.iubemus verſ. iuxta hoc quæri-
tur Accurſi.Regius & Homobonus relati per Albe-
ric.in l. Suchũ ſ. ſi creditor ff. de ſolution.& in l. in-
telligere num. 10.C.de luition.pignor. Salicet. in d.l.
iubemus vbi Angel. & Bart.Thomas Diplouatius
in addit. ad Bart. ibidem Socc. conſ. 200. vol.2.re-
petito in conſ.125.volum.4. Neguſant. de pign. in 3.
membro 5.p.n.29.Roman.conſ. 132. Afflict. deciſ.
343.nu.4. Paulus de Caſtro in l. iubemus Bald.conſ.
109. & conſ. 189. vol.3. Io. Faber.in d.l. iubemus
per Lanarium conſ.75.nu.4.& ſeq. Card. Tuſchn.
concl.211.n. 20.21. liter. C.& concl. 386.nu.8 lit-
ter E.& n. 10.Gratian.deciſ.215.nu. 2.3 & ſeq. &
nu.13.22.23.24.Milan.dec.13.num.48. lib. 2. dec.
1.numer. 8. & 9. Roder. de annuis reditibus lib.2.
q.9.num.11.13.22.23.30.& ſeq. Ponte conſ. 64. n.
1.2.& lariſſimè reſtatur deciſum (reiecto Decio cõſ.
104.) conſ.119.lib 2. & de poteſtat. Proregis tit.7.
ſ.9.n.19.fol. 238. Vincen. de Franc.dec. 427. per
tot.& deciſ.477.n. 18.19. Autor damnatus in Gloſ.
Pariſienſi per eum relatus Morotius de poſſeſſore offe-
rent.nu.4. Intrig.de cenſibus q. 41. nu.14. Carroc.de
oblation.part.2.quæſt. 18.fol. 172. Anton. de Bal-
lis in pragmatica de cenſibus quęſt. 21. numer.17.
Giurb. dec. 57. nu. 4. & dec. 87. num. 25. Viu.de-
ciſ.100.n. 2. Felician.de cenſibus libr.3.cap.2.n.16.
tom.2. Anton. Faber.C.de iure emphyt.l.4.tit. 43.
defi.12.n. 16.in allegatis & lib.8.tit.32.defin.2.n.7.
Scaccia.de commer.& cambijs.ſ.2.Gloſ.5.num. 89.
verſ. ſecus ſi ex vna ex multis f.515.Teſtai allegat.
12.n. 105. 106.& ſeq. Cenc.de cenſibus p.2.c.2. q.
3.art 8.n. 16.17.

Quidquid aduerſus prędicta ſenſerit ex Dec. cõſ.
104. Ponte ſibi cõtrarius cõſ. 82.n. 24. 25. & ſeq.l.
1. Coſta de ratione ratæ q.115.n.6. Trentac.var.re-
ſolut. lib.3.tit. de ſolution.reſol.30.n.13.& Morotius,
21 † ſe corrigendo cum ſpeculatore in tract. de poſſeſ-
ſore offerẽte.n.4.in fi. qui voluit creditorẽ aduerſus
tertiũ poſſeſſorẽ rei ſubiugatę agentem obligatũ
eſſe pro rata fũdi, quẽ liberauerit cõtribuere, aut
pro quo poſterior, eſt ipſi poſſeſſori, vel agendo
deſiſtere, cũ hoc idem fit cũ ceſſione cõtra ſe ipſũ
fienda deregitur eũ cũ errorem ſequuto, loqui-
tũ fuiſſe, contra magis receptã Doctorum opi-
nionem, quam veriorem cenſeo de iure eſſe.

Cum

22 Cum detemptor † ratione detētionis videatur ſe obligaſſe ad ſoluendum,& ad omnia conrenta in contractu ſubiugatorio,*vt ex Blaſco,Lanza,Paternione,& Petro de Gregorio dixit Milan.dec. 7. n. 34.dec. 9.num.57.dec.11.num.5.libr.2.ex Bald. in l.1.col.7.C.de ſenten.quæ pro eo,quod intereſt Marcabrun.conſ.40. num. 169. Surd.deciſ. 32. Crauetta conſ.217.*

23 Tertius vero fundi poſſeſſot,† ſi cauſam a fideiuſſore annui reditus habet tunc apponit exceptionem cedēdarum contra creditorem,quemadmodum fideiuſſori auctori ſuo competebat *Roderic. de ann. reddit. lib.2. q. 9.n 35.*

24 Sed ſi poſſeſſot † rotum ſolues a redituali creditore ceſſionē obtinuerit contra cæteros poſſeſſores bonorum ſubiugatorum deducta rata aget, & obtinebit pro rata corporum ſubiugatorum *Milan.dec. 1.n.29.dec.13.nu.12.libr.2. Intrigl.de ſingul.12.libr.2.Giurb.deciſ. 57.n.5.Capie.dec. 51. n.8.Coſta de ratione ratæ quæſt.110.num.1. Parlador.rerum quotidianarum libr.2.c.fi.p.4 §.1.in fine Roder. de ann. redit.libr.2.q.9.n.62.Maſtril.de cenſibus q.6.n.104.Ant.de Ballis in pragmatica de cenſibus q 21.n.11.Montan.in add. ad Oliban. in praxi p.2.l.1.c.29.n.62.Fontan.de pactis dotal. clauſ.4. gl.18.p.2.nu.53.ſeq.vol.1. Velaſc.de iure emphyt.q. 32.n.15.Peres in l.1.t.2.l.8.ordinat.gl.1.Leoni dec. 17.Molin.de contract. diſput. 383.n.9.ſeq.Felician. de cenſibus tom.1.lib.3.& c.2.num.16.tom. 2. eod. libr.3.& c.2.n.9.& 17.Cenci.de cenſibus.p.2.c.2.q. 3. art.8.n.19.*

25 Idque duobus modis declaratur, Primo† non procedere,quando poſſeſſot,contra quem agitur alteri poſſeſſori totum ſoluenti .& ceſſione obtinenti,indemnitatem promiſerit , vel declarando ſibi onnus annui reditus ſpectare,in ſolidum aduerſus cum poſſeſſorē aget,& ratam non deducit, nec obſtat cedendarum exceptio,& contra compoſſeſſorem ſimpliciter. Reijciantur præſtito ,& C.pronuntiandum eſt *Bart.& Doctor.in l.modeſtinus.ff.de ſolutio.Neguſan. de pignor.5.membr. 5. p. principalis n.7.Mil.dec.1.n 54.verſ. & in hoc pūcto lib.2.Giurb.dec.57.n.8.Intrig. ſing.12.l.2.Felician. de cenſibus lib.3.cap.2. num.19.Coſta de ratione ratæ q. 110.n.5.*

26 Secundo declaratur†non obſtare poſſeſſori totum ſoluenti,& ceſſionem obtinenti cedēdarum exceptione pro rara corporum , ſi contra compoſſeſſorem alterius corporis ſubiugati agit, qui rē ſubiugatam à debitore redituale emerit, poſtquam poſſeſſor agens ab eodem debitore annuo rē parirer acquiſierit , francam, & liberam cum euictionis,& hypothecæ promiſſione in forma, non enim tunc poſſeſſor conuenrus legirime petet ceſſionem ſibi fieri ſuper fundo prius quæſito actori, quia tempore acquiſirionis rei ſtctæ per iſtum poſſeſſorem conuētum , nullæ competebāt actiones,ſuper eo fūdo antea alienato in actorē, nec erant aliquæ ceſſibiles & ſic eo reſpectu nullum ius cedendarum actionum acquiſitum, aut radicatum fuit reo,ſecus eſt quādo reus prior,acquiſiuit,deinde actot,quia tunc tenetur actot cōtribuere, vel ab agendo deſiſtere pro rata fundi, quem poſtea emit,quia hoc ius fuit acquiſitum reo ab inſtanti ſuæ acquiſitionis, cum tunc vterquè ſundus eidem hypothecæ pariter ſubeſſet *Rodericus de annuis redit.libr.2.quæſt.9.nu 36. Felician de cenſibus lib.3.c.2.num.19. verſ. quod tamen Giurb. dec.57.num.10. Alex. in l.ſi res obligata n.4.ff.de leg.1.Neguſant.de pignor.3.membr.5.p. n.27.Fontanella de pactis dotal. clauſ.4.gloſ.18.p.2. n.54.vol.1.*

27 Proinde quando † iura cedūtur,prout competunt,vel talia qualia,vt in poſseſsore dictum eſt, cedens non tenetur ea manutenere eſse vera *Alex.conſ.27.nu.23.libr. 2. Card. Tuſcus concluſ.*
28 *181.n.7.litter.C.*Quamuis regularitet , † quilibet cedens teneretur debitorē ceſsum verè eſse debitorem,oſtēdere,licèt illum non teneatur exigibile,vel bonum de facto ſubſtinere niſi in ſpecie ſit promiſsum *Doctores in lege nomen cum l. ſeq.ff. de hæreditat.vel action.vendita Alexan.conſil.242.in fin.libr. 6. Paul.de Caſtro conſ. 170. viſo puncto n. 2.l.2. Roman.conſ.163. num. 6.Becc. conſ. 105. n. 13. Bertrand. conſ.367.libro 3.Pariſ. conſil. 88.nu. 13.Bald. conſil. 72.lib.3.Eugen.conſ.73.num.3. Rota Genuæ deciſ.156. numer.1.Cardinal.Tuſchul.cōcluſ.181.n.1.litter.C.Intrigl.ſingul.86.n. 34. lib. 3. Milan. deciſ. 9.num.97.libr.2.Surd.conſil.162.nu. 38.& ſequen.conſ.441.num.7.8.& ſequen. conſil. 452.num. 14.16.deciſ.288.num.29.deciſion. 326. num.41. Vinc. de Franch. deciſion. 427.num. 5. 6. Gratian.deciſ.13.num.10.& dec.215.num.7.in addition.Roderic.de ann.redit.lib.2.q.21.nu.9.10.13. 21.Maſtril.deciſ.240.lib.3.Cabal. conſil.100 Gargiare potrocin.39.Anguiſol.conſ.77 Menoch.conſil. 778.Hippol.Rimin.conſil. 507. numer. 57. Flamin. de Rubeis conſ.86.num.27.volum.2.Viu.deciſ.24. numer. 2. Barzi. dec.110.Gozadin. conſ.38.numer. 11.Mantica de tacitis,& ambiguis lib.4.tit.13. nu. 5.10.Amat.deciſ.6.num. 9.Coſta de facti ſcientia centur.1.diſtin.44. Bertazol. clauſ.27. Gloſ.13.numer.2. Caballin.de euict.§.5.num.36 Rota Roman. dec.123.num.7.p.2.Vincent.de Anna allegat. 78. Natta conſ.398.nu. 20.Marilian.deciſ.2. Magon. in Florentin.dec.39.n.1.2.3.Caualcan.dec.3.n.28.p.1. Anton.Faber.lib. 4.tit.29. de hæreditat.vel action. vendita defin.15.*

29 Contrariū alij dicunt,† vt etiam ceſſis iuribus, prout competunt,vel talia qualia cedēs teneatur oſtendere ea vera *Bal. & Fulgoſ. in l. ſi plus §. qui nomen ff. de euict. Vinc.de Franc.dec.427. Gargiar. patrocin.39.verſ.4.eſt caſus Surd.dec.288.num.29. Mantica de tacitis,& ambig.conuention.l.4.tit. 13. n.9.Card.Tuſc.cōcl.203.n 13.littera C .*Sed aduertendum eſt prædictos loquutos fuiſse in nomine vēdito, & accepto pretio, vel alio titulo,& cauſa onetoſa, & ſic ex neceſſitate eſt oſtendendum nomen verum, in iuribus, verò ceſſis poſseſsori, non ita, cum remedium ceſſionis prædictæ in æquitate fundatum ſit,non in neceſſitate,vel contractu præambulo vt in venditione nominis debitoris.

30 Vnde † ſi ex ceſſione poſset creditori cedenti oriri aliquod damnū videtur quod nec poſseſsori etiam cedere teneretur *Bal.conſ.208. volum.1. Franc. dec.427.n.4.5.Ballus ad Pragmaticam de cenſibus q.21.n.5.*

Digitized by Google

31 Quartus caſus eſt, quando ſoluit† vnus ex correis inſolidum obligatus, quo caſu erit ſeruanda diſtinctio *l. Modeſtinus* de ceſſione fienda incontinenti, vel pactum adijcere de iuribus, quandocunque cedendis. *Surd. dec.* 308. *& conſ.* 536. *num.* 4. *Guttier. alleg.* 4. *Fontanell. de pactis dotal. clauſ.* 4. *gloſ.* 18. *p.* 2. *num.* 58. *volum.* 1. *l. modeſtinus vbi Bart. in principio ff. de ſolution. Bertaz. clauſ.* 40. *gl.* 4. *ſub n.* 8. *Scaccia de commer.* §. 2. *gl.* 5. *num.* 89. *verſ. ſub infero ex eadem illatione Molin. de contract. diſput.* 544. *ſub n.* 4.

Sed huiuſmodi ceſſionem dicẽdum eſt Correo, non iuuare niſi in vim liberationis propriæ obli-
32 gationis, quia † ſoluenti debitum proprium non aliter fit ceſſio niſi ad liberandum *l. nulla. C. de ſolution. Neguzan. de pignor. in* 3. *membr.* 5. *p. nu.* 40. 41. 43. 44. *Gloſ. in l. Ariſto. quæ res pign. oblig. poſſ. Salicet. in l.* 1. *n.* 27. *C. de Actio. Caballin. de vſur. q.* 46. *Ponte conſ.* 64. *&* 82. *Vinc de Franc. dec.* 55. *num.* 7. *Lanar. conſ.* 75. *Ferdin. Bonorinus ſuper Bulla n.* 9. 10. *Intrigl. Singul.* 74. *n.* 2. *lib.* 2. *Coſta de ratione ratæ q.* 22. *n.* 4. *Scaccia de comm. & cambijs* §. 2. *Glo.* 5. *n.* 89. *verſ. Prima inſpectio.*

33 Quod tamen eſt intelligendum ſanè, † niſi negotium principaliter ad aliũ eorreum ſpectaret, non autem ipſi ſoluenti, idque ex actu declaratorio inter correos appareret, vel aliundè quomodolibet cõſtaret pecuniam, vel rem in totum, vel in partem in manibus alterius ex correis peruenisse, quia tunc is diceretur principalis, & ceſſio nè dum ad liberandum, verum etiam ad reperendum contra eorreum principalem facta cenſeretur, & quandocumque deberetur, cũ non dicatur proprium debitum ſoluere, eo caſu, ſed alienum ad iſtar cuiuſlibet ſimplicis fideiuſſoris, quamuis, quo ad creditorem omnes ſint correi *Vicent. de Franc. deciſ.* 55. *nu.* 8. *Surdus dec.* 308. *numer.* 4. 5. *conſil.* 150. *numer.* 57. *conſil.* 20. *numer.* 27. 28. *Barthol. in lege reos in princip. numer.* 1. *in fine ff. de duobus reis vbi communiter Doctores omnes Fulgoſ. & Paul. de Caſtro in l. vir. vxoris* §. *final. ff. ad Vellian. Bal. in hoc amplius num.* 21. *C. de fideicom. Alexan. conſ.* 66. *n.* 5. *lib.* 4. *Corn. conſ.* 124. *vol.* 1. *Crauet. conſ.* 77. *n.* 8. *conſ.* 91. *n.* 2. *Nat. conſ.* 51. *n.* 8. *Rolan. conſ.* 64. *num.* 5. *vol.* 1. *Cephal. conſ.* 220. *nu.* 17. *Oſaſc. dec.* 44. *n.* 7. *Gabr. conſ.* 63. *nu.* 5. 10. *lib.* 2. *Roderic. de annuis redit. lib.* 2. *quæſt.* 5. *num.* 8. *Hyppol. de Marſil. ſingul.* 2. *& in Rubr. de fideiuſſ. nu.* 65. *& ſeq. Paſcal. de viribus patr. poteſtat. part.* 1. *cap.* 9. *numer.* 137. *Scaccia de commerty* §. 2. *Gloſ.* 5. *numer.* 89. *verſ. difficultas conſiſtit Marta de iuriſd. par.* 4. *ccnt.* 2. *caſu* 118. *numer.* 22. *Gratian. diſceptat.* 701. *num.* 5. *lib.* 4. *Mantica de tacitis, & ambig. conuention. libr.* 16. *tit.* 1. *numer.* 3. *Scraph. deciſ.* 558. *Ludouiſ. dec.* 445. *numer.* 2. 8. *Anton. Faber. C. de dotis promiſſion. l.* 5. *tit.* 6. *defi.* 7. *num.* 3.

34 Quod idem puto dicendum, † quando plures inſolidum obligati, & Correi vnus poſt alium diuerſo tempore, & in diuerſo contractu ſe obligauerit, quia tunc, qui vltimo loco interceſſit non obſtante: quod inſolidũ, & vt principalis ſe aſtrinſerit dicitur fideiuſſor reſpectu alterius correi, & omnibus vtitur priuilegiis, & prærogatiuis fideiuſſoris. *Gl. in Auth. de fideiuſſor. in princ. verb. fideiuſſore in fine. Abbas in cap. peruenit. nu.* 6. *de fideiuſſor. Bald. conſ.* 198. *nu.* 11. *in fin. lib.* 1. *Alex. conſ.* 32. *num.* 1. *& lib.* 4. *conſ.* 29. *n.* 36. *lib.* 7. *Decian. conſ.* 72. *num.* 6. *lib.* 2. *Odoſforzi conſil.* 41. *num.* 54. *Gabr. de fideiuſſor. concl.* 1. *num.* 35. 100. *Guttier. de iuramento confirmat. par.* 1. *cap.* 23. *numer.* 8. 9. *Gregorius Lopes leg.* 9. *tit.* 12. *par.* 5. *in Gloſa Primeramente, Rodoric. de ann reddit. libr.* 2. *quæſt.* 5. *num.* 7. 8. 9.

35 Si vero nullum † a Correo ſoluente, ab initio fuerit adiectum pactum, cum creditore de ceſſione fienda, & negotium omnibus pertinebat, ſeu verius non cõſtaret alicui ex Correis principaliter pertinere, non debetur ceſſio, ob id quia præſumitur correum ſoluiſſe pro rata obligatione, & debuit a principio ceſſionem a creditore exigere *l. Modeſtinus in princ. & ibi Bart. n.* 4. *Alberic. n.* 2. *Surd. dec.* 308. *n.* 15. *Gabr. conſ.* 63. *n.* 1. 2. *libr.* 2. *Muta ritu* 111. *n.* 26. *Gruel. deciſ. Dolana* 80. *num.* 2. *Anton. Faber. conectur. lib.* 11. *cap.* 6. *& ſeq. Vin. dec.* 379. *in fi. Theſaur. dec.* 191. *in fi.* qui pro cautela aduertit Correo integraliter ſoluente, vt curet a creditore cedi ſibi ius agendi aduerſus cor-
36 reũ *iuxta notata in l. Modeſtinus ff. de ſolut.* licet † de iure concludat circumſcripta ceſſionem per creditorẽ poſſe correum integraliter ſoluentẽ actione negotiorum geſtorum ab alijs repetere *ex l.* 2. *C. de duobus reis Molin. de cõtract. diſput.* 544. *ſub n.* 4. *Ronchegal. de duobus reis in l. reos n.* 40 *& in l. eadem* §. *ſi quis n.* 25. *Rota Genuæ deciſ.* 6. *n.* 6. 7. *& dec.* 143. *n.* 2. *Simon. de Pratis cõſ.* 78. *nu.* 16. *Maſtril. dec.* 224. *lib.* 3. *Cephal. conſ.* 374 *n.* 46. *libr.* 3. *Dec. conſ.* 25. *n.* 109. *lib.* 1. *Cabal. conſ.* 121. *num.* 12. *libr.* 2. *Cruell. deciſ.* 80. *num.* 3. *Fontanella de pactis dotal. clauſul.* 5. *Glo.* 1. *par.* 3. *ſub num.* 1. *lib.* 2. At ſi
37 † alicui principaliter ex correis inſolidum negotium ſpectare oſtenderetur crederem quãdocũque ceſſionem fiendam per creditorem eſſe quia tunc per correum fit ſolutio ad inſtar fideiuſſoris intercedentis reſpectu, & intuitu aliorũ correorũ *ex Surd. dec.* 308. *n.* 4. *Gabr. conſ.* 63. *n.* 5. 10. *libr.* 2. & ideo ceſſat *diſpoſitio lege Modeſtinus*, quæ loquitur in ceſſione faciẽda principali debitori,
38 vltra quod † in hoc caſu ſugerit æquitas quod tibi non nocet, & alteri prodeſt *conſiderata per Frãcum dec.* 55. *num.* 5. *& dec.* 476. *per textum in lege in creditore* 38 *ff. de euiction. Guttier. allegat.* 2. *Dec. conſ.* 104. *Ponte conſ.* 6. *Viui deciſ.* 218. *num.* 2. *Surd. cõſ.* 536. *num.* 5. *Antonio Faber. C. de fideiuſſor. libro* 8. *tit.* 28. *defin.* 17. *numer.* 7. *Trentacinq. var. reſolut. libro* 3. *tit. de ſolut. reſol.* 30. *ſub num.* 12. *Gratian. diſcep.* 686. *num.* 10.

Quintus eſt caſus quando agitur de pluribus
39 obligatis, † quorum aliquis principaliter tenetur, alii vero acceſſoriè, vt ſunt fideiuſſores, nã tunc quãdo fideiuſſor ſoluit tamquam fideiuſſor, non eſt ſeruanda diſtinctio *l. Modeſtinus*, ſed ſimpliciter quandocumque debetur ceſſio nullo etiã præcedẽte pacto ceſſionis fiẽdæ, tam contra principalẽ, quam contra fideiuſſores, *Bart. in lege Modeſtinus num.* 4. *verſic. ſecundo caſu Alberic. num.* 2. *Imol. n.* 4. *ff. ſolut. Salic. l.* 2. *C. de fideiuſſor. Neguſan. de pignor.* 3. *membr.* 5. *partis num.* 35. *Vinc. de Frãc. deciſ.*

dec.477.n.19.Heringius de fideiuſſor.lib. 2.q.12.n. 19. Grat. diſcept 49.num.27.diſcept. 286.num.4. Surd.conſ.536.nu.10.Roderic. de annuis redit. lib. 2.quaeſt.12.num.19. Parlador. rerum quotidian lib. 1.c.3.n.30.late Valanzuol.conſ.15.nu.26.Ludouiſ. deciſ.190. Griuel.dec.Dolan.80. Paſcal.de viribus patr.poteſt.p.1.c.8.n.170.Scacc.de commerc.& cābijs §.2.gloſ.5.num.89.verſ.tertius caſus, & verſ. amplia ſecundo.Mantica de tacitis,& ambig.conuen. l.16.tit.22.n.47.vol.2. Gabr.conſ.63.n.3.10.libr. 2.Molin.de contract.diſp.544.Viui.dec.475.Georg. allegat.39.n.8. Boccacci de Societat. officij nu.116. verſ.ceſſio, Molin.de contract.diſp.544.n.4.6.Greg. Lopes l.11.tit.12.p.5.Lanar.conſ.75.Moroc.de poſſeſſore offerente.n.6.7.Teſtat alleg.12.n.99.

40 Et quamuis ſine ceſſione† fideiuſſor a principali ſolutum repetat ratione indēnitatis per debitorem promiſſæ, vel ſi non promiſſæ de iure fideiuſſori ſaltem debitæ, vel actione mandati. *Viu. dec.210.Alba Mandel. conſ.60. Simon de Preiis conſ.153.n.23.Pirrus Maurus de fideiuſſor. ſect.6. cap.5.nu.13.Ant. Faber.C.de fideiuſſor. libr. 8. tit. 28. defin.17.n.6.Trentac.variar.reſol.lib.3. de fideiuſſ.reſol.6.Mol. de contract.diſp.544.n.3.in fine Gratian.diſcept.549.n.3. Bertazol.clauſ.43. Gloſ. 1.n.1. Mantica dec.47.nu.1.& de tacitis,& ambiguis l.16.tit.22.n.33.47.Franciſ.de Caldas Pereira de empt.& vend.c.33.n.125.& ſeq.* Non ideò fideiuſſori quandocumque ceſſionem à creditore exigente deneganda eſt, quia eo animo ab initio contraxit, & ex neceſſitate debetur, nè dum, vt eiſdem iuribus etiam exequutiuis vtatur, quibus,
41 & creditor, ſed etiā † vt a confideiuſſoribus quoque repetat, a quibus niſi ceſſis per creditorem actionibus nihil repetere poteſt *l.eum aliter.C.de fideiuſſor.Vinc.de Franc.dec.55.n.1.Hering.de fideiuſſ.c.27.p.3.n. 10.11.reiecto. Cino, Magon.in Florentin. dec.94.n.11.Coſta de ratione ratæ q 22.n. 3.Anton.Faber.C.de fideiuſſor.lib.8.tit.28.defin.17. n.8.9.10.Cornaz. dec.209.n.4.Mol. de contract. diſput.544.ſub num.3.Grat. diſcept.701.n.6.vol. 4.Griuell.dec.Dolan.80.n.4. Euerard conſ.1.Rota dec.732.ſub n.1 p.2.Oliuerius Beltramin.in addict. ad Ludouiſ.dec.190.n.4.* Quidquid in contrariū ſenſerit *Mainard. dec.49.n.1.l.2.*relatus *per Fontanel. de pactis dotal.clauſ.4.Gl.18.p.2.n.57.vol.1.*

42 Quæ ceſſio † confideiuſſori, & correo ſoluenti in totum,& inſolidum facienda per creditorem eſt dempta tamen inde rata ſoluentis, in repetitione fienda a confideiuſſore, vel correo *Bertaz. clauſ.40.Gl.4.n 10.Pirrus Maurus de fideiuſſor.ſect. 6.cap.5.num.25.Hering de fideiuſſor.c.27.p 3.nu. 28.& 33.Roderic.de ann.redit.lib.2.q.17.nu.14. Alex conſ.38.circa finem libr.5 Milan.dec.1.n.33. lib 2 Vincen.de Franc.deciſ.55.260.& 427. Cancer.var.reſol.libr.2.c.5.de fideiuſſoribus n.17. Fontanella de pactis dotal.clauſ.4.gl.18.par.2.num.55. vol.1.Magon.deciſ.94. in Florent. Gabr. conſ.44. & 63.vol.1. Carroc.dec.87. Coſta de ratione ratæ q.22.Io.de Amic.conſ.34.Paſc.de virib.patr.poteſt. p.1.c.8.n.173.Greg.Lopes l.11.tit.12.p.5. verbo deue tomar.Molin. de contract diſp.544.n.5.Gratian.diſcep.281.nu.2.3.4.Ludouiſ.dec.190.& 502.* teſtans ita bis deciſum in Rota Romana coram Cardinale Blanchettò *Farin.dec.362 n.5.p.1.t.1.* qui licet teſtetur in Rota deciſum coram Rubeo poſſe fideiuſſorem inſolidum repetere, quando egiſſet nō tamquam fideiuſſor, ſed tamquam ceſſionarius, tamen dicit hoc apud nō nullos ex dominis de Rota habuiſſe difficultatem prout vere contrariam opinionem late defendit *Eringi de fideiuſsor.p.3.cap.27.n.28.in fi.& n.29.* Idem cenſuit *Rota Roman.dec.821.859.l.4.ſeu in vltimis recollectis per Farin Seraſin.dec.558.n.6.in fi.*

Sed ad concordiam iſtæ Rotæ deciſiones, & contrariæ opiniones reducuntur, nàm, aut fideiuſſor, ſoluit vti tertius quaſi emendo nomen debitoris *iuxta textum in l.eum bis ff.de ſolution.*& tunc poteſt procedere opinio Rotæ relata *per Farin.* quia tunc non cenſetur vti fideiuſſor, ſed vt quilibet tertius, meritò ex iuribus ceſſis creditorem repreſentans inſolidum, agit, & repetit, aut vero ſoluit vti fideiuſſor, & tunc omnino tenetur detrahere ſuam ratā, *ità Zacch.de ſociet. officij in deciſion. poſt eum impreſſ. dec.* 17.teſtans deciſum in Rota Romana corā Illuſtriſſimo Cardinali Sacrato, & *dec 361.penes Farin. poſt lib.2. conſ. Oliuerius Beltraminus in add. ad Ludouiſium dicta dec.190.n.3.*

43 Item confideiuſſori † ſoluenti a fideiuſſore exigente faciēda eſt eadem ceſſio in totum, & ab aliis petet deducta rata, & ſic deinceps *Hering.de fideiuſſor.c.27.p.3.n.28.ſeq. Bertazol. clauſ.40.n. 10.Caroc. dec.87.Anton.de Ballis in pragmatic. de cenſibus q.21.n.12.Oliuerius ad Ludouiſiū dec.190.*
44 *in fi.* Niſi fideiuſſor, † vel plures nō inſolidum, ſed in viriles ſint obligati, vel inter plures correos inſolidum, debiti fuiſſet inducta diuiſio, cui nō debetur ceſſio pro ſua portione ſoluenti *Paul. de Caſtro in dicta l. modeſtinus ſub num.5. Roderic.de ann.redit.lib.2.q.17.n.15.* ſi vero vellet totum offerre, quod poteſt ad finem liberandi alios, non poteſt cogere creditorem niſi velit ad ſibi cedendum iura, quia proportionibus, aliorum, quas non habet, habetur pro mero extraneo cui non competit ius petendi ceſſione, niſi eo modo, quò ſupra de extraneo ſoluente diximus.

45 Infertur hinc per nurum, † Socero dotem pro filio ſoluente, & reſtituente, iurium ceſſionem deberi contra filium, quādo dos eſt tradita filio, vel quia eſt emancipatus, vel quia habitat ſeorſum a patre. Nā *§.tranſgrediamur l.ſi cum dotem 23.ff. ſolut.matrim.* Primo loquitur, quando maritus eſt ſui iuris, & dicit dari actionē cōtra maritū, & ideo in vrbe non procedit diſpoſitio *§. tranſgrediamur,* quia filius per matrimonium eximitur a patria poteſtate, & ſic datur actio contra maritum *Milan.dec.19.l.1.* Secūdo loquitur, quando maritus eſt in poteſtate patris, & diſtinguitur, quod aut dos eſt ſoluta ſocero, & tenetur ſocer, aut eſt data filio, & ſubdiſtinguit textus, aut iuſſu patris, & inſpicitur animus ſoluētis, ſi voluerit vtrumque obligatū, aliàs ſocer tenetur, aut ſoluta eſt filio ſine iuſſu patris, & pater tenebitur, quatenus eſt in periculo, aut dos ſoluta eſt patri, & filius non tenetur, niſi quatenus eſt hęres patris, aut dos vtrique ſoluta eſt, & ſunt quæſtiones, ſi præſumatur peruenisse ad patrem ſolum, vel ad vtrumque, vel ad ſolum filium, & inſpicitur quia

adminiſtret pater aut filius, item ſi filius eſt e-
mancipatus,vel habitet ſeorſum a patre *Menoch.*
lib, 3. præſ. 14.Barboſ. in dicto §.tranſgrediamur n.
*55.56.Carroc.de excuſſione.p.2.q.2.*Aut dos eſt ſo-
luta filio de cõsẽſu patris,& filius habitauit ſeor-
sũ a patre,& adminiſtrauit dotẽ,& pater voluit ſe
obligare ad dotis reſtitutionem,& dicimus quod
nurus haber actionem inſolidum contra omnes
ex pacto,Et iſto caſu ſi pater conuenitur,an poſ-
ſit a nuru petere ſibi cedi iura contra filium,qui
dotem recepit,& ſeorſum, a patre habitauit.*An-*
*na conſ.76.*ſe inuoluit,ſed *Barboſ. in d. §. tranſgre-*
*diamur nu.34.*ad partes examinar punctum, quã-
do ſcilicer pater ſe obligat pro filio emancipa-
to,vel quando dos eſt ſoluenda filio, vel quando
ſeorſum a patre debet habitare,& firmar, quod
pater cenſetur ſe obligare tamquam fideiuſſor,
& conſequenter gaudet beneficio *Auth. præſen-*
te C. de fideiuſſor. & cedendæ ſunt actiones *allegat*
Angelum ibidem n.1.Caſtrenſem n.1.in fi. Alex.col.
1.in fine verſ.ſed reſpondeo Io.de Amicis conſ.90.n.
1.Campeg. de dote p. 3. q.168.in fi.Cuman.conſ.40.
in fine.

Et quòd teneatur nurus ſocero ſoluenti cede-
46 re iura, & ſi † non poteſt ex facto ſuo cedenda-
rum exceptione repellatur *Federic. de Senis conſ.*
241. Bald.conſ.189.nu.4.lib.4. Roman. conſ.462.
Card.Tuſc.concl.386.nu.9 litter. E. & concl. 771.
n.9.litter.D.

47 Non obſtat,quod † quando pater ſolnit pro fi-
lio non repetit à filio,nec habet beneficium ce-
dendarum,ſicut cæteri fideiuſſores *leg. cum filius*
familias 49.ff.de fideiuſſor Bart. ibid. n.2.Corn.conſ.
352.n.12.volum.1.Boer.dec.221.num.11. Hering.
de fideiuſſor.c.27.p.3.n.25. Pirrus Maurus de fide-
iuſſor. ſection.6.c.5.ſub n.16.verſ.3. Graſſus excep-
tion.10.n.34.35.36.Carroc.de exeuſſion. p.2.q.6.
*n.38.Intrig.dec.16.n.43.*Quia omnes loquuntur,
& intelligendi ſunt iuxta *dictã l. cum filiusfamilias*
& iuxta *Bartholum ibidem.*qui expreſſe loquũrur
duobus concurrentibus, nempè, quando filius
eſt in poteſtate,& pater habet in peculio filij, ſe-
cus in materia *dicti §. traſgrediamur*,vbi pater ha-
betur pro fideiuſſore ſi dos eſt ſoluta filio eman-
cipato,vel ſeorſum a patre habitante.

Idemquè procedere quoque in matre videtur,
quę ſimul cum patre communem filiam dotent,
nã licer reſpectu generi,& ipſius filię duo ſint rei,
tamen inter ſe parer principalis eſt debitor, &
de proprio dotaſſe pręſumitur, mater vero vti
fideiuſſor, quę,& ſi aliquid perſolueret a marito,
eiuſque hęredibus repetet, proinde fideiuſſorũ
vtitur in omnibus beneficio, & etiam quo ad fi-
nem ceſſionis conſequendi,*ita poſt omnes Giurb.in*
conſuetud. Meſſan,cap.3.Glo.1.n.10.Glo.2.ſub n 6.
& Gl.6.n.1.Maſtril.dec.186.n.8 Ant. Faber. C.de
*dotis promiſſion.l.5.tit.6.defin.7 ſub nu 2.*ac idem
in fratre,vel extraneo,cum patre dotantibus,*pro-*
bat Cancer.var.reſolut.lib.3.cap.15.n.115.Crauet.
conſ. 77. Natta conſ. 552. Velaſcus deciſ. 127.
num.6.

Prærerea aduertendum eſt ad materiam,quod
48 † beneficium ceſſionis,peti poteſt ante ſententiã
vt non condemnetur fideiuſſor niſi prius cedan-
tur iura,*Caſtrenſ.in l. ſi fideiuſſores 42.§.idem reſpõ-*
deo num.1. & l. ſi mandato n.2.ff.de fideiuſſor Bald.
in l. ſi res obligata n.3.ff.de legat.1. Iaſon. Ibidem n.
45.idem Bald.in Auth.præſente.n.3.C. de fideiuſſor,
late Hering.de fideiuſſor.cap.28.num.34.38.& ſeq.
Franc.dec.477.nu.19.Scaccia de commerc.& cam-
bijs §.2.Gloſ.5.ſub n.89. verſ.eſtende quinto Fran-
eiſ.de Caldas Pereira de empt.& vend.cap.33.num.
120.122.

49 Seſtus erit caſus, † quando is ſoluit qui quam-
uis non ſit obligatus tamen ſoluit ex aliqua cau-
ſa,*ex l. Papinianus ff. mandati Barth. in l. modeſti-*
nus n.4.in 4. caſu ait tũc etiam ceſſionem quãdo-
cumque deberi *Bal.conſ.190.nu.1.lib.5. Gratian.*
50 *dec.215.n.5*, quod ſanè † intelligas niſi ſoluens
ex pecunia debitoris ſolueret pro quo ſoluit quia
tũc nulla debetur ceſſio quia principali debitore
repetere nõ poteſt *ſentit Dec.conſ.99.in princ. Al-*
beric.in l.certi conditio §.ſi nũmos per illum textum
ff.ſi certum petat.& ex l.1.C.de ſtipulat. ſeruor. vel
ſi eſſer debitor principalis debiroris pro quo nu-
merauit quia nõ poteſt aliquid repetere *vt dixit*
Caſtrenſ.in dicto §.ſi nummos numer. 6.& in dub-
bio pro ſua obligatione ſoluiſſe præſumitur *Me-*
noch. conſil.531. n.16.

Cæterum dubium eſt in materia, num etiam
contra ſe ipsũ creditor cedere teneatur,& in poſ-
ſeſſore ceſſionẽ petenre quatenus ei creditor ce-
dere teneatur iam dictum eſt ſupra Fideiuſſori
51 vero,† vel Correo ſoluenti, ceſſio a creditore de-
betur in tantum quod ſi creditor ſuo cedere non
poſſet, integra iura, vt ſi vnũ ex pluribus correis,
vel fideiuſſoribus, liberauerit exceptione ceden-
darum repellatur *l. ſticum aut Pamphilium.95. §.*
ſi debitor in l.2.ff.de ſolution.Vinc.de Franch. dec.
477.n.19. Socc. conſ.200.lib.2. Lanar.conſ.75.Af-
flict.dec.182.n.10.& ſeq.Milan.dec.13.n.47.lib.2.
Burſat.conſ.451.Carroc.de oblation. p.2.q.18.& q.
22.Graſſ.except.10.num.18.20.& ſequent.Guttier.
alleg.2.Hering.de fideiuſſor cap.27.par.3. Roderic.
de ann.redit.lib.2.quæſt.9.& quaſt.5.num.22.Ve-
lanzol.conſ.15.num.26.Gregor. Lopes l.11.tit.12.
par.5. Molin.de contraet.diſput.544.ſub n.3 Marta
de iuriſdit.p.4.centur.2.caſu 118.n.23.Pirrus Mau-
rus de fideiuſſor, ſect.6.cap.5.Bertazol.clauſ.40.gl.
4.nu.8.verſ.& in tantum Mantica de tacitis, & am-
big.conuention.libr.16.tit.19.nu.14.& tit.22.num.
48. vol.2.Paſcal.de viribus patr.poteſtat.p.1.c.8.
n.171.Ponte conſ.28.num.7. libr.2.Scaccia de cõ-
mer.& cambijs §. 2.Gloſ.5. numer. 89.verſ.exem-
plifica Marta de iuriſd.p.4.cent.2.caſu 118. nu.23.
Grat.dec.215.n.16.& diſcept.409.n 9. 13. diſcep.
701.n.7.Card.Serafin.dec.865.nu 2. Anton.Faber,
C.de fideiuſſor. lib 8.tit.28.defin.18.Intrigl.de cenſi-
bus q.42.n.15.Card.Tuſc.concl.386.litt.E.Cancer.
var.reſol.lib.3.c.13.n.79.

De duobus Correis quod dictum,eſt procedit
52 etiam quando plures † ſunt turores, & pupillus
vnum liberer,quia alter contra pupillũ poteſt obij
cere exceptione pędictã cedẽdarum, quia tutori
debita eſt ceſſio a pupillo cõtra alios tutores *l. ſi*
pupillus vbi Bart.ff.de adminiſtrat.tutor. Vinc. de
Franc.dec.662.lib.4. vbi etiã differit quid in tuto-
re doloſo *Bald. in Auth.præsẽte n.4. C.de fideiuſſor,*

Carroc.

Carroc.de excuſſion.par.2.quæſt.14. num.11. Alex.
ad Bartolum in l.1.§.patui.num.7.litter.A, verſ.&
per hoc, ff.quod vi aut clam, Bero in cap Item cum
quis,num.32.de reſtit.ſpoliat.Intrigl.deciſ.16.n.30.
Surd.conſ.170.num.17.29.& ſeq.lib.2. Montan.de
tutel.cap.39.num.131.& ſeq.Gratian.diſcept.409.
num.14.15.16.& ſeq.& diſcept.86.num.37. lib.1.
Muta deciſ.32.num.16.Ceual.commun.contra com-
mun.q.845.num.11.Eugen.conſ.19.nu.65.66.lib.1.
Cardin.Tuſc.concl.386.n.4 litter.E,& num.16.&
concl.388.n.1.Cornazan deciſ.73.n.4.

Cedendarum tamen exceptione,non ſummo-
uetur creditor,ſi per Correum, fideiuſſorem, vel
eum, cui ceſſionis beneficium de iure debitum
53 eſſet,huiuſmodi beneficio † renuntiatum fuerit,
quod an expreſsè,vel tacitè,ſufficiat renuntiaſſe,
& ex quibus clauſulis eidem beneficio renuntia-
tum dicatur, an beneficio de fideiuſſor; epiſtole
Diui Adriani,vel beneficio nouarum conſtitutio-
num, Angel.in l.2. C.de fideiuſſor. Dec. conſ.27.&
104. Ronchegal.de duobus reis in princ.num.54 &
ſeq.num.58.59.60.& ſeq. Intrigl.de cenſibus q.41.
num.8.12.13.& deciſ.16.n.44.Aſin.in praxi c.55.
Carroc.de oblation.par.2.quæſt.22.num.11.Padilla
in l.1, C.de tranſact, n. 22. Bertazol. clauſ.40.gl.6.
n.2,10.Affl.dec.182.n.10.Burg.de laud. p.3.inſpect.
27.n.4.5.6. Pirrus Maurus de fideiuſſor. ſect.6. c.5.
num.17.18,26.Hering.eod.tractatu cap.17.nu.33.
& ſeq. num.45.& ſeq.& cap.27.par.3.num.20.21.
Tomadoc.conſ.121.num.3.Neguſan.de pignor. in 3.
membr.5.par.num.24.25.Menoch.conſ.17.num.14.
Mazol.conſ.22.num.9.Coler.de proceſſ.exequut.p.1.
cap.10.num.434. Graſſ.except.10. num.37.38.40.
& ſeq. Montan. de tutel. cap.39. num. 132.& ſeq.
Gratian.diſcept. 409.num.5.6.& ſeq.& diſcep.701.
num.9.10.& ſeq. Vinc.de Franc deciſ.662. num.7.
lib.4.Card.Tuſc.concl 385.n.8.9. litter.E. concluſ.
386.num,22 23.concluſ.387.nu.6.7.& ſeq.Amen-
dula ad Francum deciſ.427.num.4.5.& 6. Paſcalis
de viribus patr.poteſt.par 1.cap.8. nu.169. Boccac.
de ſocietate officij num.49. verſ. nota etiam, Scaccia
de commerc.& cambijs,§.2.gloſ.5.ſub num.89, ver.
Amplia primo,& verſ.reſtringe.

54 Declaratur ſecundo niſi † alter ex fideiuſſori-
bus,vel Correis de alterius conſenſu per credito-
rem dimiſſus, & liberatus fuerit, quo caſu credi-
tori agenti non obſtat dicta cedendarum excep-
tio; Neguſan.de pignor.3.membr.5. partis num.36.
verſ.fallit tertio, Intrigl.deciſ.16.nu.40. & de cen-
ſibus quæſt.41. num.11.

55 Similiter, & tertio declaratur † cedendarum
exceptione oppoſita per fideiuſſorem, vel correũ,
creditorem non ſubmoueri, quando vnum ex
correis, vel fideiuſſoribus, creditor liberaſſet, cũ
reſeruatione,vt liberè contra ceteros correos,vel
fideiuſſores,agere eidem creditori permiſſum ſit,
vel ſi pacto conuenerit, nè poſſit ad cedendarum
aſtringi cum vi huiuſmodi reſeruationis, & pacti
adiecti, adhuc poſſit creditor iura ſua cum effe-
ctu cæteris correis vel fideiuſſoribus cedere con-
tra liberatum, eo modo, Afflict deciſ.182.in fine,
ex Antonio de Alexandro in l.niſi,ff de pactis, Vin-
cen.de Franc.deciſ.476.à num.12.& ſeq. verſ. dice-
bat aduocatus actoris; vbi Moderna additio refert
deciſum in Sacro Conſilio.Pirrus Maurus de fideiuſſ.
ſect.6.cap.5.num.7.Scaccia de commer.& cambijs,
§.2.gloſ.5.n.89.verſ.exemplifica in fine.

56 Quamuis contrarium † ex Caſtrenſe conſ.458.
lib.1. cenſuerit, Gratian. diſcept.409. num.39.40.
quando omnes ſimul fideiuſſerint, & ſic videntur
facti ſocij & vnus contemplatione alterius dici-
tur interceſſiſſe ſub ſpe ceſſionis, quam Gratianus
dicit eſſe veriorem opinionem contra Afflictum.

57 Quarto non poteſt † creditor exceptiône ce-
dendarum repelli, quando fideiuſſor, vel correus
contraxit, non intuitu, & contemplatione fide-
iuſſoris & correi liberati, vt puta ſi ex duobus
correis, vel fideiuſſoribus diuerſis temporibus
intercedentibus, creditor quem ſecundò loco
interceſſit liberauerit,& agat in ſolidum contra
primum ab eodem, non repellitur cedendarum
exceptione. Ratione quia primus iſte fideiuſſor
conuentus non rectè dicet interceſſiſſe intuitu ſe-
cundi fideiuſſoris iàm liberati. Nàm fideiuſſor
indè intercedens dicitur venire extra conſidera-
tionem intellectus primi fideiuſſoris, & ideo non
poteſt petere,vt ſibi iura cedantur contra fideiuſ-
ſorem liberatum ſecundo loco intercedentem,
quaſi dicatur eius contemplatione interceſſiſſe,
& eo animo à principio, vt contra dictum, iura
per creditorem cederentur, Gloſa, Azor.& Bart.
in l.ſi ſtipulatus,§.fi.ff.de fideiuſſor.Roman.conſ.472.
col.1.verſ.aliquando agit, Salicet.in l.2. C.de fideiuſ.
col.1.in princ.verſ.quintam ſolutionem, Neguſant.de
pignor.3.membr.5.par num.36. verſ, quinto fallit,
Vincen.de Franc.deciſ.55.n.10.& ſeq.Graſſ.except.
10.num.27.Intrigl.de cenſibus q.41.num.9. Lanar.
conſ.75.nu.5.Hering.de fideiuſſor.c.27.par.3. n.27.
Pirrus Maurus eod. tractatu ſect.6.cap.5.ſub n.26.
verſ.quinto quando, Card.Tuſc.concluſ.387.nu.3.
litt.E, Gratian. diſcept.286.n.2. Bertazol. de clauſ.
inſtrumentor.clauſ.40.gloſ.2.num.11. Cenc.de cen-
ſibus par.2.cap.2.quæſt 2.art.5.n.6.

58 In tantum, quòd intelligẽdum † exceptionem
cedendarum creditori obſtare, altero ex correis,
vel fideiuſſoribus liberato, quando vno eodemq;
contextu,omnes adhibiti fuiſſent in obligatione,
& inſimul ſe aſtrinxerint cum inter eos diceretur
celebrata tacitè reciproca, & correſpectiua obli-
gatio,qua omnes ad inuicem ſe aſtrinxerint,vnus
alterius contemplatione, & intuitu, inter quos
eo caſu conſideratur quadam indiuiduitas & ſo-
cietas contemplatione mutui periculi, Franc.de-
ciſ.55.Card.Seraph.dec.865.ſub n.1.Coſta de ratio-
ne rata quæſt.22.n.6. Gratian.diſcept.409.ſub n 39.
lib.3.Card.Tuſc.concl.387 num.4. Roman,cõſ 472.
col 1.circa finem,verſ.aliquando agit in vnum, Grat.
diſcept.281. num.14. ſecus ſi diuerſis temporibus
cum reſpectu primo loco intercedentium ceſſet
prædicta conſideratio.

Sanè prædicta procedere intelligas, niſi aliàs
59 conſtaret correum † vel fideiuſſorem primo loco
contrahentem, interceſſiſſe contemplatione fu-
turi fideiuſſoris dandi, qui inde fuerit liberatus,
vt ſi à principio conuentum ſit alios, certos dan-
dos eſſe fideiuſſores, vel ſi ex natura negotij, alij
deberent intercedere, primus fideiuſſor cedenda-
rum exceptione iuuabitur ſi fideiuſſor inde inter-
cedens

cedens fuerit liberatus per creditorem, *Bart. in d. §. fin. per textum in l. Modeſtiuus, Neguſan. dicto loco, verſ quòd tamen intellige, Vincen. de Franc. deciſ. 55. num. 12. verſ. ſed pro parte Illuſtriſſimi Ducis, Graſſ. except. 10. num 28. Card. Seraph. deciſ. 865. ſub n. 1.* qui ex *Neguſant.* intelligit ſi de ſecundo fideiuſſore dando actum ſit cum ipſo fideiuſſore intercedente, & nõ cum creditore quando ab initio alij dandi erant fideiuſſores fauore creditoris, qui inde nõ intercesſerint, quia tunc non obſtat creditori exceptio cedendarum, cum potuerit præuidere fideiuſſor, creditorem poſſe eſſe contentum vnius tantum obligatione, vt ſæpe fieri ſolet, nam qui vnum idoneum fideiuſſorem habet, ipſe eo contentari ſolet, omiſſis alijs ei per debitorem oblatis & promiſſis, *idem ex Seraph. dixit Cenc. de cenſibus par. 2. cap. 2. quæſt 2. art. 5. num. 8. Gratian. diſcept. 286. num. 1. & ſeq. & n. 8. diſcept. 627. n. 38. Latius diſcept. 409. nu. 37. 38. cum ſeq. lib. 3. Intrigl. de cenſibus q. 41. num 10. Hering. de fideiuſſor. par 4. cap. 27. num. 6 14. & 15.* Vnde è conuerſo ſi creditor primum fideiuſſorem liberaſset, & contra ſecundum ageret ſine ſcrupulo exceptione cedendarum repelleretur, cum ſecundus contemplatione primi interceſſiſſe dicatur.

60 Quinto declaratur exceptionem cedendarũ † mulieri agenti ad dotes non obſtare, ſi prædium obligatum liberaſſet, vnde ex facto ſuo quomodolibet iura ſua eſsent læſa & vulnerata, *per text. in l. iubemus, C. ad velleian. Soccin. conſ. 200. quoniam lib. 2. Bero. conſil. 48. num. 9. conſ. 72. num 38. vol. 1. Vincen. de Franc. deciſ. 477. à num. 17. 18. & ſeq.* qui dicit ſecundum hanc opinionem Sacrum Conſilium iudicaſſe, ex *Afflict. deciſ. 343. & addictio ad Afflictum deciſ. 311. Neguſan. de pignor. 3. membr. 5. partis q. 4. num. 30. 31. Viu. dec. 100. lib. 1. Pirrus Maurus de fideiuſſor. ſect. 6. cap. 5. num. 26. Carroc. de oblation. q. 19. n. 4. p. 2. Hering. de fideiuſſ. cap. 27. p. 3. num. 26. Roncbegal. in l. 1. de duobus reis num. 61. Roman. conſ. 472. Intrigl. deciſ. 16. n. 41. 42. Card. Tuſc. concluſ. 387. num. 2. litt. E. Amcudula ad Francum deciſ. 427. nu. 6. Gratian. deciſ. 215. n. 23. & diſcept. 627. num. 29. Paſcalis de viribus patr. poteſt. par. 1. cap. 8. num. 172. Graſſ. except. 10. n. 30. & ſeq.* Qui ex *Romano, Bero, & Viuio,* declarant niſi fideiuſſor dotis alterius liberati contemplatione fideiuſſiſset, & niſi in ſubſidium, alijs mariti bonis, non exiſtentibus, *idem Gratian. diſcept. 409. nu. 11 ſequen. Graſſum dicto loco & dicta deciſ. 215. num. 23. Intrigl. dicta deciſ. 16. num. 42. Card. Tuſc. dicta concluſ. 387. num. 2. litt. E. ex Soccino d. conſ. 200. Romano Neguſant. & alij ſupra,* ſed aduertendum eſt quod *Neguſantius in dicto 3. memb. 5. part. num. 31. ex Soccino dicto conſ. 200. quem omnes ſequuntur,* loquitur etiam ſi à muliere fideiuſſor, & correus fuiſset liberatus vt non obſtet ei cedendarum exceptio, & dicit eſse ſpeciale in dote circa quod ponderandi ſunt Auctores ſuperius cit.

61 Vlterius exceptionem cedendarum † obſtare creditori, dicimus quando ex cauſa onéroſa fit ceſſio, ſecus ſi ex lucratiua, *Soccin. conſ. 206. in princ. Dec. conſ. 104. num. 4. 8. Card. Tuſc. concl. 182. num. 6. & 8. & concl. 181. n. 11. litter. C. Dec. conſil. 104. num. 8. Roland. conſ. 86. n. 44. lib. 1. Surd. conſ. 47. num. 23. & conſ. 523. nu. 13. & deciſ. 308. n. 20. Guttier. alleg. 2. Roder. de ann. reddit. lib. 2. q. 5. n. 22.*

62 Contrarium cenſuit † *Maſtrill. deciſ. 224. n. 8. & ſeq.* qui dicit quod dicta opinio non eſt tuta, ex *Ripa in l. ſi ex toto §. 1. ff. delegatis 1. loquente in duobus reis, Roncbegal. de duobus reis in l. reos in princ. n. 48. 49. in fi. Theſaur. dec. 191. ſub n 4.*

63 In extraneo verò ſoluente, † ſi ceſſionem obtinuerit ab initio eius forma ſeruanda eſt, qua cum creditore conuentum extitit, nam ſi etiam contra ipſum creditorem ſoluens ceſſionem cõſequutus non ſit ſibi imputet, qui apertius, & cautius ſibi non prouidit, ſi vero pactum de ceſſione fienda ſimpliciter, vel in forma inter extraneum ſoluentem, & creditorem initum ſit tempore ſolutionis, dicimus cedenda iura per creditorem eſſe etiam contra ſe ipſum, tamquam fienda ex neceſſitate cõuentionis, & pacti præambuli ſimpliciter ceſſionis fiendæ, nulla alia data forma per contrahentes, *Surd. conſ. 536. n. 8. lib. 4.*

64 Pariter, nec reditualis creditor † exceptione cedendarum ſubmouendus eſt, ſi pro decurſis, cenſualibus aliquod ex prędijs ſpecialiter ſubiugatis diſtraxerit, ſibi adiudicando in cenſuum decurſorum ſatisfactionem, francum, & liberum, ſi inde pro alijs decurſis agat contra alium tertium poſſeſſorem alterius prędij ſubiugati, niſi accollatione ſibi annuæ ſoluendi in futurum adiudicatum prędium grauatum poſſidere, & ſibi diſtrahi voluerit, cum tunc ſit loco principalis debitoris, & fruſtra ab alio tentaret exigere, quòd ipſemet intuitu prædij adiudicati deberet, & reſtituturus eſſet, merito cedendarum repellitur, *Roderic. de ann. redit. lib. 2. q. 9. n. 43. 44.*

65 In caſu quo ceſſio etiam facta † ſoluenti non releuaret faciendam non eſſe, vel non repelli creditorem exceptione cedendarum, quando cedere non poſſet dixit *Aponte conſ. 28. num 7. in fin. lib. 2.* ſed contrarium profitetur, *Franc. deciſ. 662. num. 5. lib. 4.* data inopia eius contra quem iura ceduntur, quia in futurum poteſt effici ſoluendo, *Gratian. diſceptat. 409. num. 3. lib. 3. & diſcept. 699. num. 12. Card. Tuſc. concl. 386. num. 5 litt. E. Padill. in l. 1. C. de iuris, & facti ignoran.* quamuis regulariter inanis redatur actio, quæ inopia debitoris excluditur, *cap. cum olim nobis de reſtit. ſpoliat.*

S V M M A R I V M.

1 *Licitator poſt ſubhaſtationem, & licitationem perfectam, & eſtinctum candelæ redditur ſecurus à futuris licitationibus, quia fides haſtæ fiſcalis non debet decipi.*

2 *Venditio dicitur perfecta, & non eſt locus pœnitentiæ poſt licitationem finitam, & eſtinctum cãdelæ.*

3 *Poſt eſtinctum candelæ, & perfectam ſubhaſtationem admittitur ſecundus licitator, qui meliorem venditoris facit conditionem, quando ageretur de intereſſe creditorum.*

4 *Licitator compellitur ſoluere id, quod in licitatione, & ſubhaſtatione obtulit, ea iam perfecta, & finita.*

5 *Licitator poteſt retinere, & compenſare, id quod à venditore ei debetur cũ pretio in licitatione oblato.*

6 *Iudex poſt perfectam ſubbaſtationem, vel extinctum candelæ tenetur vendere vltimo licitatori, niſi iuxta adſit cauſa non vendendi, & quæ ſit iuxta cauſa in propoſito, & num. 10.*

7 *Licitator poſt perfectam ſubbaſtationem ad eius obſeruantiam non aſtringitur, ſi vna ex rebus ſubbaſtatis vendi vel locari prohibita ſit, maximè ſi vnicum pro omnibus rebus oblatum ſit pretium.*

8 *Licitator non compellitur ad licitationis obſeruantiam aliquo interueniente legitimo impedimento.*

9 *Vltimus licitator an poſſit poſt perfectam ſubbaſtationem, à licitatione reſilere, ſoluendo illud plus, quod ſupra penultimum licitatorem ſuper addidit.*

10 *Penultimus licitator per ſecundum, & vltimum licitatorem plus offerẽtem regulariter liberatur, & quando ſecus, & num. 6.*

11 *Licitator vltimus quando propter vocium confuſionem in ſubbaſtatione ignoratur, tunc ratione incertitudinis reiteratur ſubbaſtatio.*

12 *Licitatores duo, vel plures ſi eodem tempore, & loco, idem pretium offerant, an ſit locus gratificationi, vel reiteranda ſit ſubbaſtatio.*

13 *Licitatoribus gabellarum Regiarum, & Vrbis Panormi ſolent promitti auantagia, ſeu quinta, vt alliciantur in faciendo meliorem conditionem Regiæ Curiæ.*

14 *Subbaſtationes requiruntur in locandis Regijs gabellis, & introitibus vniuerſitatum Regni, & etiã in locationibus priuatorum bonorum, vel feudorum ſub verbo Regio per Magnam Curiam factis.*

15 *Licitator melior faciens conditionem, ſed veniens poſt licitationem perfectam & eſtinctum candelæ, an ope reſtitutionis in integrum admittendus ſit in præiuditium vltimi licitationis, qui ſubbaſtationibus legitimè conſtitutis obtulerat, & num. 14. & num. ſequen.*

16 *Licitator veniens poſt eſtinctum candelæ, & tempus licitationis, etiam faciendo meliorem fiſci conditionem non admittitur, & quando ſecus, nu. 18. 19. 20. & ſeq.*

17 *Subbaſtationis tempora ſunt arbitraria Iudici, ſecus in ſubbaſtationibus bonorum Eccleſiæ.*

20 *Licitator melior faciens conditionem, licet veniat poſt eſtinctum candelæ, & licitationem perfectam admittitur, quando in ſubbaſtatione adeſſet fraudis, machinationis ſuſpicio, vel ſordes aut nõ fuerint debitæ ſolemnitates ſeruatæ, vel ſi in loco, & tempore in opportuno proceſſerit.*

21 *Læſio ſi vltra ſextam partem interuenerit in ſubbaſtatione admittitur nouus licitator, melior faciens conditionem, & poſt eſtinctum candelæ veniens, & reiteratò ſubbaſtatio ſit.*

ARGVMENTVM.

Poſt perfectam ſubhaſtationem legitimè conſtitutam, an ope reſtitutionis in integrum Fiſco Ciuitati, Eccleſiæ, vel minori ſuccurratur pretextu melioris conditionis à nouo licitatore oblatæ.

RESOLVTIO XXXVIII.

1 FIdes haſtæ fiſcalis nõ debet decipi, † ac ideo
poſt ſubhaſtationem, licitationem, & liberationem finitam, & perfectam, & candelæ eſtinctum, licitator à futuris oblationibus, & licitationibus, etiam maioris ſummæ, & melioris conditionis ſemper ſecurus redditur, nec reiterato licitatio debet admitti, *l. eos, C. de diuiſ. præd. lib. 11. Gloſ. in l. ſi tempora, C. de fide inſtrumentor. & iure haſte fiſcal. lib. 10. Alberic. in l. & ſi ſine, §. quæſitum, ff. de minor. Capic. deciſ. 36. num. 5. Maſtril. deciſ. 84. Aſin. de exequut. §. 4. cap. 86. per tot. & n. 12.* vbi etiam ſi momento poſt extinctum Candelæ veniat licitator, repellendus ſit, *Marcus dec. 566. num. 1. Ricc. collectan. 1726. Carroc. de locat. lib. 3. de location. vectigal. quæſt. 3. num. 9. Afflic. dec. 340. ſub num. 4. Muſcatel. in praxi par. 3. gloſ. venduntur num. 52. 53. Menoch. conſ. 1121. num. 3. lib. 12.*

2 Ea potiſſimum ratione, † quia extincta candela perfectaque ſubhaſtatione, quo ad vltimum licitatorem iam dicitur perfecta venditio, vel locatio, nec pœnitentiæ locus eſt, *Boer. deciſ. 249. Alex. conſ. 114. ſub num. 2. vol. 6. Aſin. de exequut. §. 6. cap. 10. nu. 20. Ricc. collectan. 1726. in princip. Muſcatel. in praxi p. 3. Gl. venduntur ſub num. 101. Aluar. Velaſc. deciſ. 37. Scaccia de Iudic. c. 96. n. 41. Rebuff. ſuper conſtit. Galliæ par. 2. tit. de præc. art. 4. num. 33. Card. Tuſc. cõcl. 715. n. 9. litter S, & cõcl. 81.
3 litt. O, Farinae. deciſ. 55. num. 2. p. 1. tom. 1.* (Niſi †
agetetur de intereſſe creditorum, quia tunc candela extincta ſuper licitatione, & oblatione inde ſequuta alia melior oblatio admitteretur, ſecũdum *Maſullum ad Capic. deciſ. 36. num. 6.* qui in Sacro Conſilio teſtatur deciſum, quem refert *Ricc. collectan. 1726. verſ. limit. tertio, Torns in compend.
4 deciſ. Regni Neapol. verbo oblatio*) & ideo † licita-
tor cohertionibus etiã perſonalibus cogitur pro impleta oblatione iam facta, *Rebuff. de litt. oblig. art. 5. gloſ. 3. num. 16. Foller. ſuper conſtitut. Regni in rubr. de Epiſcopis, & Clericis in cõſtit. ſi quis, n. 20. Carpan. ad ſtatut. Mediolan. cap. 167. num. 14. Dec. conſ. 558. num. 12. Graſſ. in prælud. except. num. 149. Caſtil. deciſ. 7. num. 6. Cumia ritu 17. num. 125. Aſin. de exequut. §. 4. cap. 70. nu. 2. & cap. 87. & §. 6. c. 2.
5 num. 1. & ſeq.* quamuis † nõ ſemper ad integrum
pretium oblatum ſoluendum cogi poſſe licitatorem, ſed poſſe retinere pecuniam ſibi debitam, & compenſare cenſuerit, *Rebuff. de præcon. & licit. art. 5. gloſ. vnica, num. 19. per Caſtil. deciſ. 7. num. 17.
6 lib. 1.* & licet † ex eadem ratione contractus iam
perfecti teneatur Iudex licitatori regulariter vẽdere, iuxta tamen de cauſa, quandoque non cogitur Iudex licitationem, & oblationẽ ſequi, *Aſin. de exequut. §. 4. cap. 70. Muſcatel. in praxi par. 3. gloſ. vendũtur, n. 101. in fi.* vt ſi ſoluendo licitator nõ ſit, vel fideiuſſorem non repetiat, vel difficilis ſit exactionis, *Bal. in l. penes, C. de public. & vectigal. Caſtrẽſ & Bal. in l. licitator, ff. de public. Carroc. de locat. lib. 3. de locat vectigal. q. 3. n. 11.* Sed contrariũ *ex Baldo & Cremẽſ.* concludit *Caſſan. in conſuetud. Burgun. rubr. 5. §. 2. in verbo ſon principal. n. 22. 23.
7* & examinant adducti infra *n. 10.* licitator † ve-
rò, quandoque etiam poſt perfectam licitationẽ, nec aſtringitur ad eius obſeruantiam, ſi aliqua iuxta ſubſit cauſa, vt ſi poſt licitationem rem vnã ex ſubhaſtatis vendi, vel locari nõ poſſe compertum ſit, maximè ſi vnicum pro omnibus rebus
oblatum

Digitized by Google

oblatum ſit pretium ratione quia non licitaſſet,
ſi bona omnia habere non crediſſet, *ita Aſin. de*
8 *execut.§.4.cap.87.per totum*, ſic † etiam alio legi-
timo accidente impedimento, *Bertachin. de*
gabell.par.2.num.21.22.Ferret.de gabel. num.237.
Domauder de ſubhaſt.cap.5.num.4.11.& 17.Monte
de empt.& vend.q.5.n.90. Muſcatel.in praxi par.3.
9 *Gloſ.venduntur,num.101.102.& ſeq.* qui dicit, †
quod cum plures adſunt licitatores, vltimus ſol-
uens illud plus, quod ſupra penultimum licitato-
rem ſuperaddidit, poſſit à ſubhaſtatione reſilere,
10 *ex Boer.deciſ.248. num.* 3. Verius † tamen credo,
primum licitatorem per ſecundum plus offeren-
tem fuiſſe liberatum, quidquid ſit, quando ſecun-
dus licitator ante venditionis actum decoxerit,
vel non ſoluendo effectus ſit, vel receſſerit, vel in
Fiſcalibus ſubhaſtationibus, vel minoris, *Aſin.de*
exequut.§.6.cap.11.nu.1.& ſeq.& §.7.cap.9. Boer.
deciſ.248. Viu.deciſ.359. Carroc.de locat. lib.3. de
location.vectigal. quæſt.3. Cumia ritu 17.num. 122.
& ſequen. Muſcatel.in praxi par.3. gloſ. venduntur à
num.70.cum ſeq. Muta ritu 112. num. 30. Franciſc.
Claperius in ſuis deciſion.cauſ.4. quæſt.vnica num.6.
& cauſ.3.quæſt.1. per tot. Auendagn de exequend.
mandat.Regijs par.2.cap.12. nu. 8. verſ.Item infer-
tur, Auiles in cap.Prator.32. n.8. Anna ſingul.39.
Guttier.de gabel.quæſt.134, Sola ſuper conſuet.Peda-
mont.tit.de forma,& ordine procedẽdi glo.4. Maſtr.
de Magiſtrat.lib.5.cap.9.nu.22 23 vol.2. Arnald.
Ferron.in conſuetud.Burdigalenſ.tit. de ſubhaſtation.
§,1.circa finem, Boſs.in tit.de vectigal. conduct. n.3.
Montaner.in pragmat.5 §.8.de adminiſtr.vniuerſit.
num.70.Caſſan in conſuetud.Burgund.rubr.5.§.2.gl.
ſon pricipal.num.22.23. Rebuff.de præcon. & lici-
tat.art.7.gloſ.1.num.21.Cardin. Tuſc. concl. 715.
litter. S.

11 Euenit † quandoque in huiuſmodi ſubhaſta-
tionibus ex plurium licitatorum cõcurſu, & ani-
moſitate, vt per eorũ confuſionem vltimus obla-
tor quandoque ignoretur, ita vt in dubio ſit quis
ſit vltimus licitator, tunc propter incertitudinem
actus vitiatur, & reiteranda eſt ſubhaſtatio, *Hy-*
pol.de Marſil.in rubr.de probat. num.403. & 404.
licet cogitandum dicat *Muſcatellus in dicta Gloſa*
*venduntur num.*100. & ita de facto pro hac Vrbe
Panormi fuit deciſum in gabella carnis, fuit enim
iterum ſubhaſtata, quia præuocium confuſione
ignorabatur quis fuerit vltimus licitator.

12 Item † licitatores duo, vel plures ſolent eodem
tempore, & loco, idem pretium offerre, & tunc
quid agendum, & gratificationi locus eſſe pro-
bant, poſt multos *Cumia ritu 17.num.135.Carroc.*
de locat.par.3.de locat. vectigal.q.3. num.12. verſ.
ampliatur. & nu.13.14.& ſeq. de quo per Maurum
allegat.51.à num.3.& ſeq. Peregr.de fiſco lib.6.c.5.
num.7. Verum propter incertitudinem ex inte-
gro ſubhaſtationem reiterari debere probat *Mu-*
ſcatel.in praxi par.3.gloſ.venduntur,num.96.97. &
ſeq. Iudicis arbitrio remitti, *ex Bal. in l.fin. in fine,*
C. de manumiſſ. teſtamen. Tuſcus concluſ.715. num.
12.litter.S.

13 Ad † alliciendos etiã licitatores ſolet aliquid
eis promitti, vt inuitentur ad licitandum pro ma-
iori benefitio pretij rei ſubhaſtatæ, quod nos vo-
camus quintam, & eſt quinta pars eius, quod vl-
timus licitator ſupra oblationem penultimi me-
liorem faciens conditionem offert, & de iure dici-
tur auantagium, *Ferret.de gabel.num.267.* vel vi-
ces, *Cartar.deciſ.103. Auendagn.de exequend.mã-*
dat.Regijs par.2.cap.12.num.8.10.& 11.& in Re-
gno iſta augmenta ſeu quinta ſolent promitti li-
citatoribus in ſubhaſtatione gabellarum Regia-
rum, & Vrbis Panormi.

Illud tamen tum difficilius, tum etiam frequẽ-
tius in materia ſubhaſtationis diſceptatum eſt
14 de facto, Quod † legitimè conſtitutis ſubhaſta-
tionibus per Regios Miniſtros in locandis Regijs
gabellis, & Introitibus, Vniuerſitatum Regni (in
quibus ſubhaſtationes requiri firmant, *Afflict. in*
conſtit.ſi quando contingit, & deciſ.340. in princip.
Minad.in conſtit.in aliquibus,notab.5.nu.7.fol.133.
Fab.de Anna conſ.56.num.25.lib.1 & latè Maſtril.
de Magiſtrat.lib.5.cap.9.nu.16.vol.2.Guttier.lib.4.
q.58 practicar.quæſt.& de gabel.quæſt.135.num.2.
Muta in cap.Regis Alfonſi cap.46.num.4.Peregr.de
iure fiſci lib.6. tit.4.ſub num.5. verſ.quarto, Ponte
conſ.49.num.79.& conſ.53.vol.1. conſ.158.vol.2.
& de poteſt.Proregis tit. 4. de regal. impoſition. §.5.
num.30.31.Raudenſ.deciſ.34.num.21.Ricc.collect.
1726.Card.Tuſc.concl.713. num.5.litt.S, Mantica.
de tacit.& ambig.conuent.lib.4.tit. 8. num. 22. &
ita in Regno ſeruatur, ſicut in locationibus pri-
uatorum bonorum, vel feudorum, ſi ſub verbo
Regio fiant, vt paſſim ſeruatur per M.R.C. quod
ſupremum Tribunal, in Regno vigore actus Ge-
neralis per Sacrum Conſilium emanati, eſt depu-
tatum ad effectum Ingabellaodi feuda ære alie-
no grauata, vt de gabella creditoribus gradatim,
ſecundum eorum anterioritatem, & potioritatem
ſatisfiat, Baronibus id petentibus, teſte *Maſtril.*
15 *deciſ.84. in princip.*) ac † vltimo licitatori extin-
cta candela, vt moris eſt, ſolent noui ſuperuenire
licitatores, maiorem oblationem, & meliorem
conditionem facientes, cuius oblationis prætex-
tu via reſtitutionis in integrum illum vltimum ſu-
peruenientem licitatorem admittendum ad alte-
rius excluſionem petitum eſt, euenit ob id tueri
partes vltimi licitatoris ad extinctum candelæ
aduerſus ſuperuenientes oblatores poſt tẽpora,
quæ in fiſcalibus actionibus, vel haſtis ſtatuta
ſunt, etiam ſi augmentum ſe facturos eſſe profi-
teantur.

16 Etenim † in ſubhaſtationibus rerum Fiſcaliũ,
quod licitator poſt tempus licitationis veniens
etiam faciendo meliorem fiſci conditionem non
admittatur, niſi venerit infra legitima tempora
ſubhaſtationis fiendæ, *probat textus in l.ſi tempora*
C.de fide inſtrument. & iure haſtæ fiſcal. lib. 10. vbi
Lucas de Penna.in princ. & Bar. ibi num. 6. dicunt
poſt tempora, vel candelæ extinctum eum licita-
torem plus offerentem non admitti, *Maurus alle-*
17 *gat.51.& num.1.& 2.* & dicit *Bart.* † tempus ſub-
haſtationis eſſe arbitrarium Officialibus, & ſic
etiam per accenſum, & extinctum candelæ, cuius
opinio magis probatur ſecundum *Aſin.Capic.&*
alios ſupra allegatos, & *Pontem* quem inferius
adducam; Quidquid alij ſenſerint, quod termi-
nus ſit viginti, vel triginta dierum, qui vere lo-
quuti

Digitized by Google

quuti ſunt de ſubhaſtationibus bonorũ Eccleſiæ, Muños de Eſcobar de ratiocinijs cap. 16. nu.8. & 9. 13. & 14. Auendagn. de exequend. mandat. Regijs par.2.cap.12.num.2.Gratian.diſcept.479.num.7. & diſcept.375. num.15.16.

18 Et licet † tum in Fiſco, tum etiam in minore, vel Eccleſia, Guid.Pap.deciſ.536. in eam deſcenderit ſententiam, vt ſaltem ope reſtitutionis in integrum admittatur licitator poſt licitationem perfectam meliorem fiſci conditionem faciens, tanquam aduerſus lucrum ceſſans, ad inſtar minoris, qui etiam aduerſus lucrum reſtituitur, quẽ aliqui ſequuti ſunt per Pontem relati de poteſtat. Proregis tit.4.§.5.de Regal.impoſit. à num.48. cum plur.ſeq. Muſcatel. in praxi par.3.gloſ. venduntur à num.57.58.& ſeq.Card.Tuſc.concluſ.715.num 11. litter. S.

19 Contrarium,† quod imò fiſcus non reſtituatur aduerſus lucrum, & poſt licitationem perfectam, etiam quod alius ſuperueniens licitator meliorẽ fiſci conditionem faciat, ita deciſum in Camera ſummariæ in gabella Salis facta mercatoribus de Mellino reſtatur Afflict.deciſ. 340. quem ſequuti ſunt magis communiter Doctores omnes, Vincent.de Anna ſingul.445. Maſtril. de Magiſtr. lib.5. cap.9.num.17.ad nu.22. teſtans ita in Regno ſeruari, ad tex.in l.Lucius, §.fi. ff. ad municipal. & ibi Gloſ.Bart. & DD.in l. ſi tempora per illum textum, C.de fide inſtrumen.& iure haſtæ fiſcal.lib.10. Bart. Bald.& Ang.in l.1.C.de præd, decurion. lib.10. Alex.ad Bar.in l.ſi quos,C.de reſcind. vend. & in d.l.ſi tempora, Alciat.conſ.110.num.2.aliàs cõſ.12.lib.9. ſecundum aliam impreſſionem, Albertc.in l.ſi ſine, §. quæſitum, ff minor. qui teſtatur deciſum per textũ in l.1.& 3. C.de vendend.rebus,Ciuit.lib.11. Auendagn.de exequend.mandat. Regijs lib.2.cap.12.n.3. Menoch.cõſ.844.num.36.lib.9.& conſ 1121.n.2.3. lib.12.Aluar.Velaſc.dec.109. qui reſpondet Guid. Pap. & ait,quod contrarium dicere eſt valde iniquum, perniciosũm, & contra Reipublicæ quietem, cõcurrendo cum Afflicto Claper.in ſuis deciſ. ſeu rer.iudicatar.cauſ.3.q.1.cauſ.4. q.vnica num. 3. cauſ.5.q.2.in princ.& cauſ.103.q.vnica,Sforz.Odd. de reſtit.in integr.quæſt.3.art.13.ſub n 83. ſequendo Afflictum Muſcatell.in praxi par.3.gloſ.venduntur, num.60.61.& ſeq. Boſs.in tit.de fiſco ſub num.21. Ponte de poteſt.Proregis tit.4.§.5.de Regal, impoſit. num.19.& à num.48.ad num.63.& conſ.54.n.25. vol.1.Montan.in pragmat.5.§.8. de adminiſtr.Vniuerſit.n.10.Peregr.de iure fiſci lib.6.tit.2.n.10.in fi. & n.13. Parlador.rerum quotidian. cap.fi.par.5.§. 13.n.14.& §.17.num.23.

20 Quæ opinio † profectò in Regno ſemper fuit recepta, niſi in duobus caſibus,Primo niſi in ſubhaſtatione adeſſet aliqua fraus, vel machinationis ſuſpitio,vel ſordes, vel non fuerint debitæ ſolemnitates ſeruatæ, puta quia tempore, vel loco inopportuno ſubhaſtationes factæ ſint, vel aliter nulliter proceſſerint, Greg.Lopes leg.5.tit.19.par. 6.teſtans obtinuiſſe in arduiſſima cauſa Regis, contra conductorem Regalium redituum Sereci Regni Granatæ, eo quia locatio facta fuerat intempeſtiuè,& tempore non opportuno, Auiles, qui dicit etiam iudicatum in c.31.Prætor.verſ.fin. nu.11.Mauritius de reſtit.in integr. cap. 219. Sforz. Odd.eod.tract. quæſt. 57.art.3. num.22. Franciſcus Caldas de Pereira in l.ſi curatorem,C.de in integr.reſtit.minor.num.4.per Maſtril. deciſ.84. qui deciſum refert in cauſa gabellæ feudi Gasbe,& de Magiſtr. lib.5.cap.9.num.21.vol.2. Muſcatell.in praxi par.3. gloſ.venduntur, num.61. circa finem.

21 Secundò † niſi adeſſet læſio, ne dum vltra dimidiam, ſed vltra ſextam partem, ſecũdum magis probatam opinionem, Bart. in l.ſi duo ſocietatem,§.arbitrorum, verſ.quæ dicatur parua, vel magna quantitas,ff.pro ſocio, Vrſil.deciſ.340. num 8. Muſcatel.in praxi par.3.gloſ.venduntur, nu.54. Velaſc.dicta deciſ.109.Franc.deciſ.224.nu.2. Maſtril. deciſ.84.num.8.Ponte de poteſtat.Proregis tit.4.de regalib.impoſit.§.5.præcisè num.8.56.57.& n.62. vbi refert deciſum facta relatione per Regiam Cameram Summariæ in Collaterali Cõſilio Regni Neapolis in arrendamento vini, & conſ.126. num.29.vol.2 Ricc.collect.1726.Maſul.in addit.ad Capic.deciſ.36.num.6. Torus in compend. deciſ.Regni Neapol.verbo oblatio noua, & in verbo læſio in ſexta, Anell.de Amatis conſ. 87. num.3. Morotius de iure offerendi ſub num.25. & vidimus de facto ſeruatum Anno 1626. in arrendamento Secretarium Regni in gabellato per Regiam Curiam, Veſpiſiano Francella.

Quibus diſcuſſis facta relatione Excellentiſſimo Proregi iuxta formam commiſſionis cenſuit Tribunal Regij Patrimonij de Menſe Septembris 1621. pro Io.Iacobo la Monacella, qui à Iuratis Ciuitatis Leocatæ ad eſtinctum candelæ pro Annis tribus arrendauerat herbagia feudorum dictæ Ciuitatis,pro ſoluendis tandis Regijs, ad rationẽ vnciarum 725. quolibet Anno contra Don Franciſcum Celeſti, qui obtulerat poſt ſubhaſtationẽ perfectam vncias 15. quolibet Anno vltra oblationem, & licitationem dicti Io. Iacobi, Et iterũ tractatum fuit in Conſiſtorio de Anno 1624. pro Iacobo Malſi contra Ioannem lo Blanco in arrẽdamento feudi, ſeu territorij de Petra longa facto per M.R.C. deputatam ſub verbo Regio ad quatuor voces vt moris eſt, licet inde cauſa relata non fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio hæredi non quæritur de iure, niſi apprahendatur.*

2 *Quaſi poſſeſſio defuncti in incorporalibus in hæredẽ tranſit abſque alia apprehenſione.*

3 *Hæres poteſt poſſeſſionem bonorum defuncti propria auctoritate capere, ſi ab alio non reperiatur anterius occupata.*

4 *Poſſeſſio continuatur in ſucceſſorem in dignitate abſque apprehenſione.*

5 *Poſſeſſio bonorum ingreſſi, ſeu Monachi abſque vlla apprehenſione tranſit in monaſterium recipiẽtem.*

6 *In Eccleſiam hæredem inſtitutam de iure defuncti poſſeſſio non continuatur.*

7 *Poſſeſſio defuncti,quæ per colonum retinetur,in hæredem tranſit abſque actuali apprehenſione colono hæredis nomine poſſidente.*

8 *Coloni omnes, ac eorum familia eijciendi ſunt à loco,ad*

Digitized by Google

co, ad hoc vt quæratur poſſeſſio eijcienti.

Coloni præſumuntur adeſſe in terris aratiuis.

9 *Sub conductor domino principalis poſſidere dicitur.*

10 *Colonus vnus ſi remanſerit in fundo non eiectus, vel expulſus, an dicatur eijciens poſſeſſionem ſibi acquiſiuiſſe, & num. 12.*

11 *Capta poſſeſſione caſtri, an cenſeatur capta omnium feudorum coadiacentium, & poſſeſſio partis an influat ad poſſeſſionem totius, vel vnius rei aliarum rerum.*

13 *Detentatio ſaltem acquiritur per ſolum ingreſſum rei abſque colonorum expulſione, quæ ſufficit ad obtinendum in poſſeſſorio ſummariſſimo.*

14 *Poſſeſſio acquiritur intranti abſque pulſione coloni, quando Iudicis authoritate, ritè, & rectè procedentis poſſeſſionem capit.*

15 *Poſſeſſio an acquiratur ex recognitione coloni abſq; expulſione, & num. 16.*

17 *Spoliatio ex capite interuerſionis competit domino aduerſus poſſeſſorem, quem Domini colonus in poſſeſſorem, & Dominum recognouerit ante expulſionem.*

18 *Colonus dicitur Domini poſſeſſionem interuertere, ſi ante eiectionem nouum poſſeſſorem recognouerit.*

19 *Poſſeſſio bonorum defuncti in Regno ex conſtitutione Ferdinandi Regis cap 43. ipſo iure abſq; medio in hæredem continuatur.*

20 *Poſſeſſio defuncti in hæredem continuatur ex ſpeciali iure apud ferè omnia Italiæ, Galliæ, Hyſpaniarum, & Sabaudiæ loca.*

21 *Lex potens eſt ad poſſeſſionem transferendam abſq; vlla appræhenſione.*

22 *Teſtator cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti.*

23 *Quaſi poſſeſſio incorporalium continuatur in hæredem vigore ſtatuti de continuanda poſſeſſione.*

24 *Defuncti poſſeſſio ex vi capituli Ferdinandi 43. in quemcumque hęredem ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato continuatur, & ſiue in allodialibus, ſiue in feudalibus, quidquid ſit de iure communi.*

25 *In hæredem etiam extraneum teſtamento inſtitutũ continuatur defuncti poſſeſſio ex capitulo Ferdinandi 43.*

26 *Remedium legis finalis, Cod. de edict. Diui Adrian. tollend. competit hæredi pro actuali poſſeſſione bonorum defuncti conſequenda, non obſtante continuatione vigore ſtatuti.*

27 *Continuatio poſſeſſionis bonorum defuncti in hæredem ſuſpenditur, quouſque per hæredem probatũ ſit ſe eſſe talem.*

28 *Poſſeſſorium iuditium vigore ſtatuti noſtri Ferdinandi cap. 43. an mixtum ſit, vel merum, & num. 123. & ſequen.*

29 *Defuncti poſſeſſio in hæredem vigore ſtatuti continuatur à die aditæ hæreditatis, ſed retrotrahitur ad diem mortis teſtatoris, etiam ſi ante aditam hæreditatem alius actualem appræhenderit bonorum hęreditariorum poſſeſſionem, & n. 31.*

30 *Poſſeſſio non tranſit in inuitum, ſed ad eam acquirendam requiritur animus.*

32 *Hæres in re certa an dicatur Saiſitus ex ſtatuto continuante defuncti poſſeſſionem in hæredem.*

33 *Hæres in re certa propria authoritate rẽ, in qua inſtitutus eſt, appręhẽdit, etiã dato hęrede vniuerſali. Intellige hærede non reſiſtente, n. 34.*

35 *Poſſeſſio defuncti eius rei, quæ ad hęredes ſui natura tranſitoria non eſt, non continuatur in hęredem vigore ſtatuti.*

36 *Poſſeſſio bonorum defuncti an ex vi ſtatuti continuantis continuetur in hæredem ſcriptum in teſtamẽto nullo ex vitio viſibili, & quid ſi ex inuiſibili.*

37 *Diſpoſitio legis finalis, C. de edict. Diui Adrian. tollend. an procedat, quando teſtamenti vitium eſt viſibile, vel inuiſibile.*

38 *An detentatio, quę penes defunctum erat, in hęredem vigore ſtatuti continuetur ſicut poſſeſſio.*

39 *Statutum de poſſeſſione loquens intelligitur de ciuili, non autem de poſſeſſione facti.*

40 *Defuncti poſſeſſio an vigore ſtatuti continuetur in exequutorem vltimę voluntatis, quid dato hęrede vniuerſali, eſto quod exequutori à teſtatore vendendi facultas data fuerit, & n. 41. & 42.*

43 *Poſſeſſio defuncti vigore ſtatuti de continuanda in hęredem poſſeſſione, an continuetur in ventre pręgnante, etiam ad excluſionem aſtrictiorum, & quid in bonis, in quibus fæminæ à ſucceſſione repelluntur, n. 47. & 48 49. & 50.*

44 *Mulieris aſſertioni non eſt ſtandum, ſi dicat ſe pręgnantem.*

45 *Mulier an pregnans ſit, vel non periti Medici, & obſtetrices iudicare debent.*

46 *Partus ſuppoſitionis vbi ſuſpitio eſt, quę ſeruanda ſint pro intereſſe ſucceſſorum cum muliere ſe pregnantem aſſerente.*

51 *In Infantem, furioſum, & ſimiles, quibus vſus rationis deficit, habet locum ſtatutum, & continuatur defuncti poſſeſſio.*

52 *Corporalem, & veram dicitur habere poſſeſſionem hęres ex ſtatuto continuante.*

53 *Interdictum tum adipiſcendę, retinendę, & recuperandę poſſeſſionis ac ſpoliatorum remedium competit hęredi, in quem vigore ſtatuti fuerit continuata defuncti poſſeſſio, & num. 54.*

55 *Hęres, in quem continuatur per ſtatutum defuncti poſſeſſio, poteſt ſimul cumulare diuerſis reſpectibus remedia adipiſcendę, retinendę, & recuperandę poſſeſſionis.*

56 *Poſſeſſio defuncti, quę in hęredem vigore ſtatuti cõtinuatur, ita à teſtatore in hęredem tranſit, vt nũquam interrupta cenſeatur, nec momento temporis vacare dicatur.*

57 *Retentio bonorum viri datur vxori, & eius hęredi, vel ſingulari ſucceſſori pro dotium reſtitutione.*

Etiam in feudalibus, num. 58.

Et quid in bonis fideicommiſſo ſubiectis, num. 59.

Item datur aduerſus exequutionẽ ſententię, n. 59.

Item competit ne dum pro dote, ſed etiam pro fructibus, & quolibet augmento, n. 60.

61 *Retentio bonorum viri pro dote datur vxori, ne dũ contra hęredem viri, ſed etiam contra mariti ſingularem ſucceſſorem, & etiam contra fiſcum.*

62 *Retentio bonorum viri pro credito dotis datur vxori pro rata crediti, ne aliorum creditorum Mariti oriatur eluſio.*

63 *Vxor an verbis, vel facto animum ſuum declarare debeat, velle bona Mariti pro dotium credito retinere, & poſſidere, ac ſuę poſſeſſionis cauſam mutare, & quo tempore, & num. 64. & 65.*

66 *Vxor,*

Digitized by Google

66 *Vxor, vel eius ſucceſſor retentionis beneficio vtitur, dummodò bonorum viri poſſeſſio vacua, & ab alio occupata non ſit.*

67 *Retentio bonorum viri vxori non competit, ſtante ſtatuto, & capitulo Regni illico defuncti poſſeſſionem in hæredem continuante, & retinens, vti turbatrix repellitur, num. 68.*

69 *Retẽtione bonorum viri pro credito dotium vtitur vxor, & eius ſucceſſor, non obſtante ſtatuto in hæredem bonorum defuncti poſſeſſionem continuante, ſi mariti hæres id permittat.*

Idem ſi adeſſet pactum ingrediendi poſſeſſionẽ propria authoritate in contractu dotali, n. 70.

71 *Vxor retẽtione bonorum viri vtitur, non obſtante ſtatuto poſſeſſionem in hæredem continuante, ſi conſtituti clauſulam, vel precarij in bonis viri habeat, in caſu reſtitutionis dotis, & quando n. 72. 73. 74. 76. 77. & plur. ſeq.*

74 *Capitulum 43. Regis Ferdinandi non procedit, quãdo poſſeſſio fuiſſet per defunctum in vita etiam per conſtitutum, & actum fictum in alium tranſlata, & num. 76.*

75 *Conſtitutum tranſlationem veræ poſſeſſionis ipſo iure abſque appræhenſione operatur, quãmuis per actum fictum.*

77 *Conſtitutum adiectum in tabulis nuptialibus in caſu dotis reſtitutionis, an operetur ſuum effectum, ſi reſtitutionis caſus ob viri obitum obuenerit, tãquam collatum poſt mortem mariti conſtituentis, & quid ſtante clauſula (nunc pro tunc) & nu. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. & 85.*

79 *Conſtitutum an operetur poſt mortem conſtituentis per clauſulam (ex nunc pro vt ex tunc) in eo appoſitam, & num. 77.*

81 *Hæres cenſetur eo nomine, & titulo poſſidere, quo poſſidebat defunctus.*

82 *Conſtituti clauſula paſſiuè in conſtituentis hæredem tranſit, nec per mortem conſtituentis extinguitur.*

86 *Poſſeſſio bonorum defuncti non continuatur in hæredem incapacem vigore ſtatuti, cũ ſtatuti diſpoſitio de vero, iuſto, habili, & capace hærede intelligenda ſit.*

87 *Incapacitatis exceptio non poteſt opponi in poſſeſſorij ſummariſſimi inſtantia, vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem in hæredem, ſed in alia plenaria inſtantia reſeruatur, maximè ſi aliquem requireret altiorem indaginem, & quid in Regnis Hyſpaniarum ex diſpoſitione l. Tauri 45. n. 88.*

89 *Statutum poſſeſſionem defuncti in hæredem continuans non habet locum in hæredem vſufructuarij.*

90 *Poſſeſſio defuncti vigore ſtatuti continuantis non continuatur in hæredem, ſed in vſufructuarium vniuerſalem, ſeu hæredem vſufructuarium.*

91 *Hæres inſtitutus poſt mortem vſufructuarij propria authoritate poſſeſſionem apprehendit, & poſſeſſio ipſo iure ad proprietariũ, etiam ignorantem tranſit ratione conſolidationis.*

92 *In ſecundum hæredem non continuatur poſſeſſio, vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem defuncti in hæredem.*

93 *Defuncti poſſeſſio, nec dominium continuatur in hæredem conditionalem, vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem.*

94 *Hæres conditionalis non dicitur propriè hæres, nec ſub ſtatuto continuante poſſeſſionem in hæredem comprehenditur, quod ſtatutum propriè intelligendum eſt.*

95 *Remedium l. fin. C. de edict. Diui Adrian. tollend. non opitulatur hæredem conditionalem.*

96 *Inſtitutio hæredis ſuſpenditur propter cõditionem.*

97 *Hæreditas dicitur iacere pendente conditione in inſtitutione adiecta.*

98 *Teſtator apponendo ab initio conditionem inſtitutioni poteſt, ne dum actum capiendi poſſeſſionem ſuſpendere, verum etiam, & effectum continuationis vigore ſtatuti.*

99 *Poſſeſſio, quæ continuatur in hæredem vigore ſtatuti, ciuiliſſima dicitur.*

100 *Poſſeſſio defuncti, quæ vigore ſtatuti in hæredem continuatur, an continuetur in hæredem conditionalem poſt purificatam conditionem.*

101 *Conditio reſolutiua an reddat inſtitutionem, vel vltimam voluntatem conditionalem, & quid in contractibus, & n. 102. & 103. & 104.*

105 *Semel hæres non poteſt deſinere eſſe hæres.*

106 *Filij an inſtitui poſſint ſub conditione caſuali, vel mixta, vel ſaltem poteſtatiua.*

107 *Poſſeſſio per conſtitutum quæſita, an continuetur in hæredem ſtante ſtatuto, quod poſſeſſio defuncti in hæredem continuetur.*

108 *Poſſeſſio defuncti ſtante ſtatuto continuante, an continuetur in fiſcum, qui ex confiſcatione, vel iure ſucceſſionis ad defuncti bona admitteretur, & num. 109.*

110 *Hæres, in quem vigore ſtatuti fuit continuata defuncti poſſeſſio, an de facto eijcere poſſit quemcunque rei poſſeſſorem.*

111 *Poſſeſſio defuncti, quæ in hæredem continuatur ex capitulo 43. Regis Ferdinandi, an in hæredem, qui de iure verus ſit ſucceſſor, vel in hæredem ſcriptum continuetur.*

Et quid de iure Hiſpano, n. 112.

Quid in quibuſdam caſibus particularibus ex capitulis Imperatoris Caroli 118. 204. & 258. & ſub Rege Philippo cap. 18. num. 113.

114 *Hærede ſcripto deficiente poſſeſſio defuncti ex Capitulo Ferdinandi 43. in hæredem ab inteſtato continuatur.*

115 *Teſtator an poſſit facere, quod diſpoſitio ſtatuti continuantis poſſeſſionem in hæredem, non habeat locum, & num. 116. 117. 118. 120. & ſeq. ad num. 123.*

117 *Statutum poſſeſſionem defuncti in hæredem continuans, non operatur contra voluntatem teſtatoris, quia debet concurrere ſaltem præſumptio tacitæ voluntatis defuncti.*

119 *Poſſidere duo inſolidum eamdem rem eodem tempore prohibentur.*

121 *Legatarius, vel fideicommiſſarius poſſeſſionem ex licentia teſtatoris capere non poteſt, ſi hæres poſſidens reſiſtat, ſecus eo non reſiſtente, num. 122.*

124 *Poſſeſſorium merum eſt, & non mixtum, cum de continuanda poſſeſſione in hæredem agitur vigore ſtatuti, & de hærede vero non dubitatur, ſecus ſi ex inditio teſtatoris, vel ſtatuti diſpoſitione, quis ſit hæres dubitari poſſet, num. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. & ſeq.*

R 126 Poſ-

126 *Poſſeſſorium iuxta terminos l. Tauri 45. mixtum ſui natura eſt.*

128 *Poſseſsorium eſt mixtum iuditio Teſtatoris, quando duo ſunt inſtituti hęredes ſub conditione ſi competit.*

129 *Quidquid detrahitur, vel additur proprietati, detrahitur, vel additur poſseſſioni, & è conuerſo in poſseſsorio ſui natura mixto.*

130 *Cum plena cauſa cognitione proceditur in poſseſſorio mixto, & plenariè cauſa examinatur, ſecus in poſſeſsorio ſummariſſimo.*

131 *Appellatio ſuſpenſiuè conceditur in poſseſsorio mixto.*

132 *Poſseſsorium redditur mixtum quoties contingit dubitari, ſi quis poſſit eſse, vel non eſſe hęres.*

133 *Iudex decidendo ſuper mixto poſseſsorio, tacitè declarat, & decidit ſuper petitorio inſito.*

134 *Appellatio ſuſpenſiua datur in poſseſſorio quando dominium ſubſtantiat eiuſdem poſſeſsorij libellum.*

136 *Titulus quando deducitur ad colorandum, & confortandum tantummodo, non reddit poſseſsorium mixtum.*

137 *Condictio ſubſtantiua petitorium contingens adiecta inſtitutioni, reddit poſseſsorium mixtum.*

139 *Poſseſsorium mixtum ſui natura non poteſt etiã partis proteſtatione diuidi & ſeparari.*

140 *Miſtura an conſideranda tantum ſit in ſententia, ad hoc vt poſseſsorium reddatur mixtum, & num. ſeq.*

141 *Miſtura in ſententia qualiter, & quot modis conſideranda ſit.*

146 *Cauſę poſseſsorię mixtę ſui natura de iure quę ſint, & num. ſeq.*

148 *Exemplum diſpoſitionem non reſtringit.*

149 *Fideicommiſsarius non poteſt authoritate propria poſseſſionem fideicommiſſi apprehendere, ſed à manu hęredis debet capere poſt adhibitam hęreditatem, ac poſseſſionem per hęredem adeptam.*

Etiam hęreditate iacente, n. 150.

Amplia etiam in caſu, vbi reſtitutio fideicommiſſi ipſo iure ſit, num 151.

152 *Fideicommiſſi reſtitutio quibus caſibus ipſo iure fideicommiſsario facta cenſeatur.*

153 *Fideicommiſsarius non iuuatur beneficio ſtatuti continuantis poſseſſionem in hęredem, & n. ſeq.*

156 *Remedium l fin, C, de edict. Diui Adrian. tollend. conceditur fideicommiſsario poſt factam verbalem reſtitutionem per hęredem, ſecus ante, & num. 157.*

158 *Fideicommiſsarius dicitur legitimus contradictor de iure, ſi poſt adhibitam hęreditatem, & ante actualem poſseſſionem hęredis in fideicõmiſſi poſſeſſione reperiretur.*

159 *Trebellianica, legitima, vel falcidia cum deducẽda ſunt, debet fideicommiſsarius, vel legatarius poſseſsionem fideicommiſsi, vel rei legatę integrè hæredi reſtituere, ad effectum deductionis fiendæ, & num 173.*

Et an omnia bona hęredi reſtituenda ſint pro effectu prędicto, vel tantum pro menſura debiti Trebellianicę, legitimę, vel falcidię, num. 160. 161. & ſeq. & num. 163. & ſeq.

162 *Liquidum, vel quod in promptu liquidari poſſe quid dicatur prudenti Iudicis arbitrio remittitur.*

164 *Legitima eſt bonorum quota, & non hęreditatis.*

165 *Legitima non dicitur certa, nec liquida ratione loci, & quota, niſi ære alieno deducto, idem in Trebellianica, num. 166.*

167 *Filius ante æris alieni deductionem non poteſt petere ſibi in bonis hæreditarijs legitimam aſſignari debere, etiam oblata fideiuſsione de reſtituendo, quod fortè ſuperfluum legitimæ datum apparuerit facta deductione æris alieni.*

168 *Legitima in rebus hæreditarijs arbitrio Iudicis filio aſsignari poteſt, non autem propria authoritatę poteſt filius in vna, vel pluribus rebus hæreditarijs propria authoritate eligere.*

169 *Trebellianica, & legitima capiunt ſemiſſem hæreditatis.*

170 *Poſſeſsio capta per fideicõmiſſarium ante actualem captam per hæredem, eſt vitioſa ſtante capit. Regis Ferdinandi 43, continuante poſſeſsionem in hæredem abſque alio medio.*

Quid ſi fuerit data poteſtas à teſtatore fideicommiſſario intrandi poſſeſsionem fideicommiſsi propria authoritate in terminis l. finalis, C. de edict. Diui Adrian. tollend. num. 171.

172 *Interdictum quorum legatorum non datur, quando de teſtatoris voluntate, & facultate eſt capta poſſeſsio.*

174 *Fideicommiſſarijs, & legatarijs poteſt dari facultas à teſtatore, etiam tacitè, capiendi poſſeſsionem fideicommiſsi propria authoritate; Et ex quibus dicatur tacitè conceſſa facultas, n. 175.*

176 *Habens facultatem intrandi poſſeſsionem propria authoritate, an intelligatur Authore Pretore, & Iudicis authoritate interueniente.*

177 *Habens facultatem intrandi poſseſsionem propria authoritate poteſt petere brachium aſſociatorium ad effectum euitandi ſcandala.*

178 *Licentia intrandi poſſeſsionem propria authoritate fideicommiſſario, vel legatario à teſtatore conceſſa, non operatur aduerſus hæredem in actuali immiſſo, & reſiſtente.*

179 *Subſtitutus directè, & verbis directis propria authoritate poſseſsionem capit, hærede in actuali immiſso, & non reſiſtente, n. 180.*

181 *In ſubſtitutum vulgarem an continuetur poſseſsio vigore Capituli Regni ſub Rege Ferdinando 43.*

182 *Poſteſsio defuncti an continuetur in pupillariter ſubſtituto, vigore Capituli Regni, & n. 187.*

183 *Pupillariter ſubſtitutus dicitur directè ſubſtitutus, & pupillo per eam ſubſtitutionem directè ſucceedit.*

184 *Clauſula omni meliori modo facit ſubſtitutionem iure directo valere.*

185 *Remedium l. fin. C. de edict. Diui Adrian. tollend. conceditur pupillariter ſubſtituto.*

186 *Pupillaris ſubſtitutio facta à Matre, vel alio non habente pupillum in poteſtate, non valet iure directo, ſed obliquatur omni tempore, & valet in vim fideicommiſsi.*

AR-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Defuncti bonorum poſſeſſio, in quem hæredem, vel ſubſtitutum continuetur, ad intellectum Capituli 43. Regis Ferdinandi.

RESOLVTIO XXXIX.

1 POſſeſſionem in hæredes non † conti-
nuari abſque actuali appræhenſione
iure communi ſtatutum eſt, quem-
admodum generale eſt, dominio
tranſlato poſſeſſionem citra appræhenſionem
non acquiri, cum nihil commune inter dominiũ,
& poſſeſſionem ſit, & noua hęredis poſſeſſio, quã
defuncti indicetur, *l. cum hæredes, ff. de acquir. poſ-
ſeſſ. Bal. in leg. fin. num. 2. C. de edicto Diui Adrian.
tollend. Abbas in cap. 2. nu. 9. de conſuetud. Tiraqu.
le mort Saiſit, in prefat. declarat. 3. num. 2. 3. 5. & 6.
Menoch. de adipiſcend. poſſeſſion. remed. 4. num. 82. &
de retinend. remed. 3. num. 829. & conſ. 1089. n. 22.
lib. 11. Afflict. deciſ. 167. & deciſ. 229. n. 4. Achill.
de Graſſ. deciſ. 5. de cauſ. poſſeſſ. Surd. conſ. 117. num. 7.
Ceuall. commun. contra commun. q. 758. n. 65. & ſeq.
Gabr. de acquir. poſſeſſ. concl. 9. n. 1. & 2. Craſſ. de ſuc-
ceſſion. lib. 2. §. tranſmiſſio, q. 3. nu. 1. Ioſeph Ludouic.
concl. 16. verſ. duodecimo quod ex aditione, Becc. cõſ.
75. num. 10. & conſ. 77. num. 2. Vin. deciſ. 227. Card.
Tuſc. concluſ. 406. num. 4. & 5. & concl. 426. litt. P.
Franc. deciſ. 204. num. 11. Peregr. de iure fiſci lib. 5.
tit. 1. num. 52. Aldouin. conſ. 37. nu. 33. Gargiar. Pa-
trocin. 99. num. 19. Benintend. deciſ. 12. n. 3. Caualc.
deciſ. 30. nu. 61. lib. 2. & dec. 16. n. 3. lib. 5. Molina de
iuſt. & iure diſp. 3. ſub n. 18. Facchin. controuerſ. iuris
lib. 11. cap. 4. in fin. Gail. lib. 2. obſer. 129. n. 1. 2. & ob-
ſeru. 152. n. 4. & 9. Caldas Pereira de empt. & vend.
c. 12. n. 14. & ſeq. Mant. dec. 150. n. 2. Seſſa deciſ. 67.
n. 2. Velaſc. deciſ. 126. n. 9. Caputaqu. deciſ. 101. p. 1.
Cabal. conſ. 99. n. 10. vol. 2. Giurb. in conſuet. Meſſan.
cap. 5. gloſ. 6. num. 9. Grat. diſcept. 309. num. 7. Mace-
rat. var. reſol. cap. 100. n. 5. lib. 1. Ponte de poteſt. pro-
reg. de diuerſ. prouiſion. tit. 10. §. 1. n. 25. Verall. deciſ.
420. par. 1. Mohedan. deciſ. 11. vt lite pendente, Ant.
Fab. C. lib. 7. tit. 7. defin. 5. & lib. 9. tit. 19. defin. 1. n. 3.
in allegatis, Balb. dec. 212. Ricc. collect. 940. & 1245.*
2 in incorporalibus † vero quaſi poſſeſſionem de-
functi de iure abſque appræhenſione continuari
in ſucceſſionem & hęredem, ex *Bal. & Lambert.*
*probat Roderic. de ann. redit. lib. 1. q. 17. n. 45. Gutier.
conſ. 3. num. 1. Bero. conſ. 177. n. 38. vol. 2.* Sed con-
tra *Lambertinum* ſenſiſſe *Rotam Romanam* in ter-
minis iuris patronatus, vt neceſſarius ſit actus
appræhenſionis dixit *Achill. de Graſſ. de cauſa poſ-
ſeſſ. 15.* ex eo quod, opinio *Lambertini* eſt con-
tra generalem regulam, *dicta leg. cum hæredes,
Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiepiſc. Neapol.
cap. 100. nu. 4. Farinac. deciſ. 260. n. 4. par. 2. to. 3.*
3 Verum tamen † quod & ſi non continuetur de
iure in hæredem poſſeſſio corporalium, poſſet ta-
men hæres propria auctoritate capere, modo ab
alio non reperiatur anterius occupata, *Bart. n. 16.
Bal. n. 2. Sal. n. 16. Dec. n. 4. in l. fi. C. de edit. Diu. Adr.
toll. Tiraq. le mort, Saiſit in præfation. declarat. 8. &
par. 5. declarat. 5. Soccin. iun. conſ. 62. num. 10. lib. 1.
Rota deciſ. 7. de reſtitut. ſpoliat. in antiquis, Roland.
conſ. 78. num. 10. & ſeq. lib. 3. Farinac. de furtis qu.
175. par. 8. num. 283. Cardin. Tuſc. concl. 408. nu. 3.
litt. P. Perſonal. de adipiſcend. poſſeſſ. num. 8. Simon.
de Pratis de interpret. vltim. volunt. lib. 5. interpr. 2.
dub. 1. num. 70.*
4 In ſucceſſoré vero † nomine dignitatis de iure
abſque appræhenſione continuatur poſſeſſio, quæ
penes prædeceſſorem vita functum reperiebatur;
Nam poſſeſſio, quæ erat apud Epiſcopum, in eius
ſucceſſorem continuatur citra aliam actualẽ, ſeu
corporalem appræhenſionem, *Tiraquell. le mort
Saiſit, in præfation. declar. 5. Rota Roman. deciſ. 1. de
iure patronat. in nouiſs. Bellamer. dec. 701. Mantica
deciſ. 150. n. 3. Queſad. diuerſ. quæſt. cap. 2. Ceuall. cõ-
mun. contra cõmun. q. 757. n. 105. & 106. Guid. Pap.
dec. 355. Becc. conſ. 77. n. 3. & ſeq. lib. 1. Paſcal. de vi-
ribus patr. poteſt. par. 4. cap. 1. n. 51. Card. Tuſc. con-*
5 *cluſ. 426. n. 14. litt. P.* Idem † in Monaſterium Mo-
nachum recipiens cuius bonorũ poſſeſſio abſq;
vlla appræhenſione in id tranſit ſi Monachus poſ-
ſidere deſierit, *Card. Tuſc. dicta concl. 426. nu. 16.
Bald. Salicet. Cagnol. & alij in Auth. ingreſſ. C. de Sa-
croſan. Eccl. Afflict. dec. 299. n. 16. Tiraquel. le mort
Saiſit, in præfat. declar. 6. n. 9. Giurb. in conſuet. Meſ-*
6 *ſan. cap. 5. gloſ. 6. nu. 14. Gail. lib. 2. obſeru. 152. n. 7.* †
At ſi regulare ſit in Eccleſiã, & Monaſteriũ abſq;
appræhenſione Monaci poſſeſſionem transferri,
in Eccleſiam tamen hæredem inſtitutam defuncti
poſſeſſionem de iure non continuari, *firmant
Gabr. de acquir. poſſeſſ. concl. 9. n. 2. Becc. cõſ. 77. n. 3.
Tiraqu. le mort Saiſit, in prefation. declar. 3. num. 3.
Giurb. dicta gloſ. 6. num. 14.*
7 Cęterum cum defunctus † animo non ſuo cor-
pore, ſed alieno nempe coloni poſſeſſionem reti-
net, defuncti poſſeſſio in hęredem abſque apprę-
henſione de iure continuatur, colono hęredis no-
mine poſſidente, eoque ſciente, quod ſatis eſt,
*l. qui vniuerſos, §. quod per colonum, vbi Imol. Alex.
& Rom. ff. de acqu. poſſeſſ. Bal. cõſ. 330. vol. 1. Hõded.
conſ. 20. n. 11. & cõſ. 42. n. 38. vol. 1. Afflic. dec. 167.
& dec. 325. Put. dec. 462. n. 4. lib. 2. Marant. de iud.
par. 7. princip. n. 3. Surd. conſ. 117. n. 8. 9. conſ. 160. nu.
29. Benintend. deciſ. 12. nu. 7. Vrſil. dec. 167. & 325.
Corn. conſ. 103. n. 7. vol. 2. Card. Tuſc. concl. 426. n. 9.
& 76. lit. P. Gratus conſ. 10. n. 7. vol. 1. Milan. dec. 1.
n. 81. lib. 1. Siluan. conſ. 78. n. 2. 3. Giurb. in conſuetud.
Meſſan. cap. 5. glo. 6. n. 17. Tomingi dec. 45. Ricc. col-
lectan. 940. & 1244. Natta conſ. 538. n. 28. Menoch.
conſ. 928. n. 35. Ioſeph Ludouic. concl. 16. illation. 14.
Burſ. conſ. 198. n. 19. cõſ. 425. n. 7. Seſſa dec. 29. n. 30.
31. & ſeq. lib. 1. Bero. cõſ. 58. n. 5. & conſ. 46. in princ.
vol. 3. Hipol. Rimin. conſ. 41. n. 28. Rota Rom. deciſ.
506. par. 1. Franc. deciſ. 204. num. 12. Cornazan. de-
ciſ. 43. Marta voto 250. num. 7. Caualcan. deciſ. 44.
num. 44. lib. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 1185. n.
16. Bardellon. conſ. 92. num. 12. lib. 1. Rota Roman.
apud Cardin. Seraph. deciſ. 69. & deciſ. 71. & deciſ.
466. Peregrin. de fideicomm. art. 47. num. 35. Viu.
deciſ. 56. num. 10. Magon. deciſ. 27. nu. 55. in Lucenſ.*

R 2 *Man-*

Mantica deciſ.227.n.7. Quamuis in alio quam in
8 hærede, regulare ſit, ad acquirendam † poſſeſſio-
nem, quæ animo detinetur, corpore tamẽ alieno,
vt à colono, qui dicitur naturaliter poſſidere,
opus ſit quod à ſua naturali colonus eijciatur, &
expulſus ſit, per quam eiectionem adhuc, & is cu-
ius nomine poſſidetur poſſeſſionem amittit, &
vtraq; poſſeſſio eijcienti, & intranti acquiritur;
Etenim ciuilis domini poſſeſſio, naturalem colo-
ni inſequitur, proinde colono expulſo, amittit do-
minus ciuilem, quæ quieſcit ſuper illa naturali
per colonum retenta, cum Miniſterio coloni do-
minus ciuilem detineat, & quidem, ſecundum ali-
quos, opus eſt quod omnes, & ſinguli coloni fa-
muli, & animalia eijciantur, & quod à conſpectu
rei etiam recedant, vel ſaltem quod diſcedant à
loco, dimittendo vacuam poſſeſſionem intranti,
nec ſufficeret ſimpliciter in actis dicere quod co-
lonos eiecerit, niſi omnes, & ſingulos dicat, Bart.
in l. peregre. §. quibus per illum textum, ff. de acquir.
poſſeſſ. vbi Doct. Bero. q. 47. per tot. conſ. 69. in fin. cõſ.
42. n. 24. & conſ. 45. n. 10. lib. 3. Gozad. conſ. 86. vbi
quod in terris aratiuis præſumuntur coloni plu-
res, & familia, Menoch. conſ. 928. n. 24. lib. 10. Natta
conſ. 538. n. 10. conſ. 572. n. 32. Bal. conſ. 325. ſub n. 4.
lib. 1. Paſſer. conſ. 16. Amat deciſ. 30. n. 13. Vin. opin.
620. Torniol. conſ. 87 Burſat. conſ. 60. n. 19. cõſ. 198.
n. 20. conſ. 300. & conſ. 425. n. 8. Decian. cõſ. 400. n. 9.
conſ. 103. conſ. 108. in princ. Benintend. deciſ. 93. n. 2.
& ſeq. Soccin. iun. conſ. 35. vol. 3. Cumia ritu 40. nu.
106. 107. & ſeq. Turret. conſ. 68. n. 14. lib. 1. Capu-
taquen. deciſ. 334. lib. 2. Carroc. de locat. par. 3. tit. de
recup poſſeſſ. n. 6. Lancellot. de attentat. par. 1. cap. 4.
limit. 1. n. 56. & ſeq. & n. 60 Rota Roman. dec. 645.
n. 7. par. 1. & dec. 874. n. 1. par. 4. Marcſcot. var. reſ.
lib. 1. cap. 59. n. 38. Bolognet. conſ. 6. n. 58. & 59. in
cauſa Baronia Belliſcala, Hipol. Rim. cõſ. 689. Barz.
deciſ. 46. n. 22. & 23. Magon. deciſ. 69. n. 10 in Lucẽſ.
Surd. conſ. 117. & conſ 160. n. 27. & ſeq. Honded. cõſ.
20. lib. 1. & conſ. 18. n. 21. lib. 2. Ludouiſ. dec. 69. n. 1.
Granue. deciſ 182. Eugen. conſ. 75. n. 35. Gratian de-
ciſ. 10. & 11. & dec. 132. & diſcept. 519. n. 70. 73.
& ſeq. Intrigl. deciſ. 32. & ſingul. 78. lib. 2. Anton.
Fab. C. de acquiren. vel amittend. poſſeſſ. lib. 7. tit. 7.
defin. 4. Milan. deciſ. 1. n. 73. 75. dec. 3. n. 170. lib. 1.
Ruin. conſ. 28. lib. 4. Burg. de laudim. p. 2. inſpect. 45.
n. 30. in addit. Afflict. deciſ. 325. n. 3. deciſ. 331. n. 6.
Laderch. Imol. conſ. 95. n. 8. Seſſa deciſ. 29. n. 51. &
ſeq. Card. Tuſc. concl. 463. n. 7. lit. C, & concluſ. 406.
n. 15. litt. P. Rota Roman. apud Card. Seraph. deciſ.
498. deciſ. 492. n. 9. etiam domino ignorante, &
abſente, ex Alex. in dicto §. quibus, dixit Cumia ritu
9 40. n. 107. Surd. conſ. 117. n. 12. Et etiam † ſi ſub
conductor expulſus ſit, qui etiam domino princi-
pali poſſidere dicitur Carroc. de loc. p. 2. q. 3. n. 93.
10 inde eſt † quod ſi vnus remaneat colonus in ſun-
do non eiectus, vel expulſus, Dominus cuius no-
mine poſſidetur poſſeſſionem non amittit, neque
eijciens acquirit vt fere omnes ſupracitati pro-
bant præciſè Surd. d. conſ. 117. nu. 12. Milan. dec. 1.
11 n. 75. in fi. Bero. q. 47 n. 6. inſert inde † Milan. d. lo-
co n. 79. quod etto quod omnes inquilini expulſi
non ſint de loco cum capta eſt poſſeſſio terræ, ſeu
Caſtri tanquam capita cenſeatur capta omnium
feudorum coadiacentium, ex Gloſ. & Doctor. in
leg. 3. in princ. ff. de acq. poſſeſſ. Purpur. cõſ. 498. n. 53.
Maſcard. de probat. concl. 271. nu. 9. & 14. pro quo
ſi poſſeſſio partis ſit poſſeſſio totius, vel vnius rei
ad aliarum rerum omnium poſſeſſionem influat,
vt in hæreditate, & ſimilibus, vel ſi rei principa-
lis ad aliarum rerum adiacentium, videndi ſunt,
Decian. conſ. 15. num. 24. lib. 4. conſ. 1. n. 22. 23. lib. 5.
Surd. conſ. 135. n. 62. & ſeq. conſ. 160. n. 12. cõſ. 323.
n. 44. cum ſeq. deciſ. 295. n. 18. Card. Tuſc. concl. 422.
litter. P. Imol. in l. 3 ff. de acquir. poſſeſſ. Zaſ. de feud.
par. 6. n. 20. & conſ. 31. lib. 2. Siluan. conſ. 58. num. 7.
Alex. in dicta l. 3. Mantic. dec. 105. n. 6. dec. 127. n. 8.
Cornazan. deciſ. 122. num. 49. deciſ. 153. nu. 2. Natta
conſ. 429. Rota Rom. dec. 14. tit. de reſtit. ſpoliator. in
nouiſſ. Gail. lib. 2. obſer. 62. n. 7. Craſſ. de ſucceſſ. lib. 2.
§. tranſmiſſio, q. 3. n. 4. Barz. deciſ. 47. n. 19. 20. 21. &
ſeq. Bero. q. 47. n. 8. iterum Milan. dec. 3. n. 235. 236.
lib. 1. Couarr. variar. reſol. lib. 3. reſol. 16. num. 13. Ca-
ualcan. deciſ. 27. n. 45. lib. 3. & dec. 33. n. 25. 26. p. 2.
Farin. dec. 322. n. 3. par. 1. tom. 1. & dec. 403. n. 3. &
dec. 162. n. 11. tom. 4. Peruſin. dec. 109. n. 10. & 11.
Peregr. de fideicomm. art. 48. à n. 72. & ſeq. ad finem,
Lancellot. de attent. p. 2. cap. 4. limit. 1. nu. 73. 74. 80.
& 81. Ludou. dec. 557. per tot. Menoc. cõſ. 1002. n. 5.
6. 7. 8. & ſeq. Grat. diſcep. 113. n. 27. diſc. 211. n. 42.
43. diſcep. 126. n. 22. & diſc. 425. n. 21. 27. 29. & 32.
12 Quod tamen † procedere intelligas cum Bolo-
gnet. dicto conſ. 6. n. 59. quando ſinguli Coloni rem
nomine Domini detinerent, tunc enim omnibus
non eiectis, per remanentes nõ eiectos retinere-
tur tota fundi poſſeſſio, ſed ſi ſinguli poſſiderent
coloni rei partem, tunc pro parte colonorum de-
13 iectorum tantum quæreretur poſſeſſio; Et licet †
dicatur ex non eiectione omnium colonorũ poſ-
ſeſſionem non acquiri, tamen detentationem ac-
quiſitam eſſe certum eſt, cum ea per ſolũ ingreſ-
ſum nanciſcatur, Menoch. de adipiſcend. poſſeſſ. re-
med. 5. n. 156. Mazol. conſ. 91 Natta conſ. 121. per
Milan. deciſ. 1. n. 82 83. lib. 1 Seſſa dec. 125. num. 4.
vol. 2. quam dicunt ſufficere ad obtinendum in
poſſeſſorio ſummariſſimo.
14 Principaliter tamen declarant † firmatã con-
cluſionem Doctores non procedere, quando Iu-
dicis auctoritate ritè, & rectè, ſecus ſi nulliter ca-
peretur poſſeſſio, etenim tũc idem operatur im-
miſſio facta auctore prætore, quod & operaretur
colonorum expulſio, Angel. in l. qui vniuerſas, §.
item cum Prætor in fin. ff. de acquir. poſſeſſ. Rota Ro-
mana coram Lancellotto, & Aldobrãdino relati per
Honded. conſ. 20. num. 18. 19. lib. 1. Lancellot. de at-
tentat. par. 2. cap. 4. limit. 1. n. 58. Card. Tuſc. concluſ.
406. n. 27. 28. & ſeq. litt. P. Rota Roman. deciſ. 802.
num. 6. 7. par. 1. & coram Seraphino deciſ. 1325. &
apud Farin. deciſ. 293. n. 5. in fine par. 1. tom. 1. deciſ.
525. num. 3. & 557. n. 2. par. 2. & deciſ. 412. num. 3.
to. 4. & apud Ludouiſ. deciſ. 9. n. 8. & deciſ. 69. n. 2. 3.
Gratian. deciſ. 11. n. 1. & ſeq. per tot. Seſſa deciſ. 114.
lib. 2. vbi diſcrit quando nõ ritè vel rectè dicatur
Iudex proceſſiſſe, Honded. conſ. 20. n. 14. 19. 20. &
& ſeq. num. 24. lib. 1.
15 Sed maior † in propoſito videtur contineri
difficultas an ſatis ſit ad acquirendam poſſeſſionẽ
quod coloni non eijciantur, ſed hi ab ingrediente
poſſeſ-

Digitized by Google

poſſeſſionem, fundum conduxerint,ac eidem pē-
ſiones ſoluerint ita,vt ingreſſus ille traditionis, &
eiectionis colonorum vim obtineat, in qua affir-
matiuè reſpondent Zucard.in l.fin.n.96.C.de edicto
Diui Adr.tollend. Afflict.dec.325.n.3.dec.331.n.7.
per textum in dicto §.quibus,Cephal.conſ.19.num.3.
Surd.conſ.407.n.25.& ſeq. Card.Tuſc.concl.406.n.
16.lit.P.Natta conſ.538.n.10. lib.3. Soccin.iun.cōſ.
146.n.3.lib.1.Bolognet.conſ.6.n.58.Laderch.cōſ.95.
n.9.vbi quod colonorum expulſio requiritur,cum
colonus nouiter poſſeſſionem ingredientem re-
cognoſcere recuſauerit,alias ſecus Pōtan. de ſpol.
lib.2.cap.14.n.137. Card.Seraph.dec.498.in fin. &
deciſ.567.n.3.Turret.conſ.68.n.16.lib.1.Mareſcot.
var.reſol.lib.1. cap.59.nu.39.& ſeq. Barz.dec.46.
16 num.22. Alij dicunt † dictam affirmatiuam pro-
cedere,quando colonus,poſtquam eiectus fuerit,
nouum ingredientem recognouerit, non autem
ante eiectionem,& expulſionem, Rota Rom.apud
Put.dec.131.lib.2. Gom.in l.Tauri 45.n.66.& ſeq.
Mantica deciſ.346.num.3. Honded.conſ.20.nu.16.
lib.1.Surd.conſ.117 ſub n.15. Bero.q.47.n 6.& cōſ.
45.in fine lib.3.Dec.conſ.400.n.9.Seſſa dec.29.n.28.
& 29.vol.1. Anton.Fab.C.lib.7.tit.7. defin.4. Gra-
tian.diſcept.519.num.74.& 75. & deciſ.10. n.7.8.
Lancellot de attent.par.2.cap.4. limit.1.nn.57. Me-
noch.conſ.928.n.24. Etenim ſi colonus antequam
à fundo per nouiter ingredientem eijciatur,eum-
dem recognouerit, dominum poſſeſſione nō pri-
uat, cum nec fictè in eius præiudiciū tradere fun-
dum poſſit, niſi poſt eiectionem recognouerit ex
17 dictis; Quo caſu † ſi ante eiectionem colonus in-
gredientem in locatorem, & dominum agnoue-
rit, aduerſus poſſeſſorem competit priori domi-
no priuilegiati ſpolij actio ex capite interuerſæ
poſſeſſionis ex cap.ritus 135. & cap. Regij Ferdin.
18 54.ex eo † namque actu ſatis conſtat colonum
domini poſſeſſionem interuertiſſe, ex dictis per
Cumiam in dicto cap. ritus quod ſecūdum ſuum ordi-
nem eſt cap.40.& c.38.n.265.cū ſeq.Bald.conſ.325.
lib.1.Card.Tuſc.concl.463.lit.C.& concl.406.n.20.
& ſeq.lit.P.Beuintend.dec.93.Magon.dec.38.n.17.
& ſeq.& dec.64.n.12. in Lucenſ. Ioſeph Ludou dec.
20.n.7.& ſeq.in Lucenſ.Cauale.dec.44.n.103.lib.1.
Bero.conſ.75.n.20.21.lib.3. Hieron. Fimia in cauſa
ſpolij de recenti pro procuratoribus Maioris Cathe-
dralis Eccleſiæ Ciuitatis Syracuſarum contra Mat-
thæum de Maito ex l. ſi quis rem, ff. de acquir.poſſeſſ.
Gloſ.in l.cum notiſſimi in fine, verb.conductori, C. de
præſcr.trigin. vel quatrigin.annor. Rota Rom.apud
Farinac.deciſ.63.par 1.tom.1. Anton. Fab.C.lib.7.
defin.4. quæ obiter dicta ſint veluti incidentia, &
magis ad ſpolij materiam ſpectātia, de quo Deo
dante alio in loco fuſius tractabimus.
19 Quamobrem † Ferdinandus Rex ſua ſanctio-
ne perpetuo valitura ſtatuit cap. 43. defuncti poſ-
ſeſſionem in hæredem ſicut dominium tranſire,&
abſque medio in eum continuari, idque ad Regni
preces conſtitutum eſt, ad comprimendam in-
effrænatam eorum audaciam, qui morientiū bo-
na in graue nimis hæredum damnum contra te-
ſtatorum mentem præoccupabant, proinde hęre-
dibus omni remedio poſſeſſorio, & ſpoliatorio
eiuſdem capituli determinatione non minus pro-
uideri æquum viſum eſt, proinde ac cuique legi-
timo poſſeſſori remedijs prædictis de iure proui-
detur, vt inferius dicetur, Bal.conſ.330. volum. 1.
Tiraquel.le mort Saiſit par.2.declarat. 2. num. 1. de-
clar.6.num.10.declar.12.num.15.declar.13.nn.5.
declar.18.num.3. Rebuff. ad Regias conſtitut. tit. de
mat.poſſeſſ.art.9.gloſ.1.num.6.7.8. Gozad.conſil.46.
num.11. Randenſ.de Analogis cap.15.Coſta cōſ.23.
& remed.ſubſidiar.80.num.2. Bero.conſ.56 nn.23.
vol.1. Perſonal.de adipiſcend. poſſeſſ.num.532.Hip-
pol.Riminald.conſ.92.num.28. Matteſilan.ſingular.
100.num.92. Simon. de Pretis de interpret. vltim.
volunt.lib.5.interpret.2.dub.1. num.123. Couarru.
lib.2.variar.reſol.cap.5. nu.6. Milan. deciſ.3. n 61.
deciſ.1.num.2.lib.1. Giurb.in conſuetud.Meſſan. c.5.
gloſ.6.num.21. Turret.conſ.63.nn.3.lib.3. Riec.col-
lectan.1244.Bolognet.conſ.7.nu.58. Menoch.de re-
cup.poſſeſſ.remed.1. num.397. Quod ſpeciali quoq;
20 lege † apud fere omnes. Italiæ, Galliæ, Hiſpa-
niarum, & Sabaudiæ loca prouiſum eſſe conſtat,
ac omnium fere gentium generali conſuetudine
inductum, Tiraquel.le mort Saiſit in præfat. declar.
2. per tot. Gomes & omnes alij in leg.Tauri 45. An-
ton.Fab.C.lib.7.tit.7.defin.5.& lib.9.tit.19. defi.1.
Macabrun.conſ.62. Paſſett.conſ.140. Molin.de pri-
mogen.lib.3.cap.12. Gratian. diſcept.113. n.18.19.
diſcept.700.n.38.Rota Rom.deciſ.513.n.11.par.1.
tom.2.apud Farinac.Seraph.deciſ.1065.n.1. Molin.
Teolog.de inſt.& iure diſp.3. ſub n.18. & de maior.
diſp.636.n.1.Greg.Lopes in l.7.tit.4.par.5.Gabr.de
acquir.vel amittend.poſſeſſ.concl.9.in princ. Potens
21 † namque lex eſt ad transferendam veram poſ-
ſeſſionem abſque vlla appræhenſione, Bart. in l.cū
vnus, §.fin.verſ.ex quo nota, ff. de bon. auctor. iud.
poſſidend.Tiraq.le mort Saiſit declar.6.nn 5.& p.2.
declar.16.17. Molin.de primog.lib.3.cap.12.n.19.
& cap.13.num.2.& ſeq. Aluar. Velaſc.deciſ.126.
num.11. Sacca conſ.31. num.12. Gomes in l. Tauri
45.num.11.Peregr.conſ.72. num.8.lib.5. Barz dec.
49.n.10. Menoch.de adipiſc.poſſeſſ.remed.4. n.345.
Polidor. Ripa obſeru. 180. Guttier.practicar.quæſt.
lib.2.q.87.à n.7.Molin.Teologus de maior.diſp.636
n.3.in fine, Gratian. diſcept.571 n.20.& 21. Fōta-
nella de pactis dotal.clauſ.7.gloſ.3. p.3.n.13. vol.2.
22 Teſtator, itaque † ſimpliciter teſtando, & hære-
dem inſtituendo, cum ſtatuti huiuſmodi diſpoſi-
tione ſe confirmate cenſetur, Bart.Imola,Paul.de
Caſtr. Alexan.& Soccin.per Pariſ.conſ.48. num.7.
lib.2.Dec.conſ.1.nu.228. lib.1.conſ.26. n.67. lib 2.
conſ.74.nu.28.lib.3.conſ.9.nu 14.lib 4.& conſ.33.
n.69.lib.5. Neuizan.conſ.33. nu. 6. Grat. conſ.131.
n.9.lib.1.Bardellon.conſ.103. nu.11.lib.2.Becc.conſ.
103.num.28. Menoch.conſ.95.nn.93.conſ.427.n.4.
Burſat.conſ.189.n.59.Clar.in §. teſtamentum q. 76.
regul.6.Moroc.conſ.34.n.19. Mantica de coniectur.
vltim.volunt.lib.6.tit.6.n.7. Mandell.conſ.32.nu.8.
Fuſar.de fideicommiſſ.q.481.à n.3.& ſeq. ad n.7.&
ſeq.Honded.conſ.57.n.17.conſ 65 n.49.lib.1.Pere-
grin.de fideicom.art.21.n 5. art.25. n.53. Seraphin.
23 deciſ.1216.n.3. Quod † ſtatutum iurium, etiam
incorporalium quaſi poſſeſſionem in hæredem
continuat, Tiraquel.le mort Saiſit, par.4. declarat.
vltima, Molin. de primogen. Hiſpan. lib.3.cap. 12.
num.23. Decian.conſ.113.num.6.lib.3. Menoch. de

Digitized by Google

retinend. poſſeſſ remed.3.num.113.& 114 Gabr.de
acquir.poſſeſſ.concl.9.num.6. Sacca conſ.28.num.7.
Molin.Theolog.de maior diſp.636 ſub n.4. Giurb.in
conſuetud.Meſſan.cap.5.gloſ.6.ſub n.21.Gratian.di-
ſcept.732.n.61.& 65. Menchac. de ſucceſſion.lib.1.
§.10.n.25.26.& 27.
24 Et hæredi † cuique ſiue ex teſtamento, ſiue ab
inteſtato beneficium ſtatuti competit, ſiue in al-
lodialibus, ſiue feudalibus, quem admodum Fer-
dinandus ſua conſtitutione in capit. prædicto 41.
expreſſe ſanciuit, Milan.deciſ.3.n.1.lib.1.& n.33.
34.43.& 52.& deciſ.1.nu.93.eodem lib.1. Anton.
Faber.in C.lib.7.tit.7.defin.5. Bolognet.conſ.7.n.59.
Intrigl.ſingul.141.& ſingul.145.lib.1.Canale,deciſ.
39.num.2.lib.3.Tiraq. le mort Saiſit.p.2, declar.7.
Quidquid ſit in feudalibus de iure cõmuni, quorũ
poſſeſſionem vigore ſtatuti continuantis in hære-
dem, non continuari inter iuris prudẽtiæ profeſ-
ſores diſceptatum eſt, Sebaſtian.de Medic.in tract.
de acquir.conſeruan.& ammittend. rerum Dominio
glo.1.par.2.n.37. gl.3.in verbo imminuendo n.203.
Gabr.de acquir.poſſeſſ.concl.9.n.12.& 13. Macabr.
conſ.62.per tot.Mangil.de imputat.q 77 num.29.&
144.Cuman.cõſ.173.Tiraq.le mort, Saiſit.le viſ.p.4.
declar.5. qui relatis pro vtraque parte opinioni-
bus in Regno Franciæ vbi feuda ſunt patrimonia-
lia, & hæreditaria dicit comprehendi ſub ſtatuto
poſſeſſionem bonorum hæredem continuante, &
in præfation.declar.4. Intrigl.dicto ſingul.141.lib 1.
Ronit.conſ.6.n.10.11.Aebil.Perſonal.de adipiſcen.
poſſeſs.in inter dicto quorum bonorum n.543. Marta
de ſucceſſ.legal.par.3.quæſt.3.art.1.n.11.Milan.de-
ciſ.1.n.93.lib.1.Rota Roman.deciſ.513.par.1.to.2.
n.13.apud Farin.Scrader.de feud.par.7.cap.7.n.21.
25 Gail.lib.2. obſeru.152. Item procedit ſtatutum †
etiam quod ſint hæredes extranei in teſtamento
inſtituti, vt ex dicto capitulo Ferdinandi Regis
euidens eſt, Bolognet.cõſ.7.n.58.in fin. Petr. de Gre-
gor.de iudic.cauſa feudal. qu.18. Milan.dec.1.lib.1.
Vnde ſopitur quæſtio de qua per Tiraquellum le
mort Saiſit le viſ declar. 3. referentem aliquorum
opinionem probantium huiuſmodi ſtatutum cõ-
tinuantem poſſeſſionem defuncti in hæredem nõ
trahi ad extraneos hæredes ex teſtamento.
26 Ad actualem † tamen poſſeſſionem conſequẽ-
dam, non obſtante continuatione ſtatuti hæredi
Iudicis officio, remedio l.fi. C.de edict.Diu. Adrian.
tollend. conſulitur Guglicl.de Benedict. Caſſan. Mo-
lin.& alij per Milan.deciſ.3.nu.126.127.128.lib.1.
Bero.conſ.1.n.87.& 99 lib.2. Menoch.de adipiſcen.
poſſeſſ.remed.4.n.337.& 346.Peregr.de fideicomm.
art.47.num.18.19.& ſeq. Molin. de primogen. Hi-
ſpan.lib.3.cap.13.num.2.
27 Probato, tamen † per hæredem ſe eſſe talem
ſine contradictione, aliàs ſi probabiliter dubite-
tur quem eſſe hæredem, vel non ex concurrentia
puta alterius prætendentis ſe hæredem eſſe, vel
ſtatuti, aut teſtatoris diſpoſitione, primo loco id
cognoſcendum erit, nempe quis hæres ſit, & con-
tinuatio ſuſpenditur, Bal.conſ.330.conſ.341.nu.3.
vol.1.Bero.conſ.111.n.15.lib.2. Pariſ.conſ.13.col.
penult.lib.3.Milan.deciſ.3.lib.1.Plotus in l.ſi quãdo,
n.849.C.vnde vi, Alciat.conſ.7.n.18.lib.6. Cõtard.
in l.vnica limit.2.§.2 nu.7. Menoch.conſ.222.in fin.
conſ.928.n.3.4.5.6.Rota Roman.dec.513.ſub n.11.
28 par.1.tom.2. apud Farinac. Et † Ladereh. conſ.67.
n.10.& alij per Grat.diſcept.732.n 40.41.45.& ſeq.
Molin.Greg.Lopes, & alij per Intrigl.dec.42.num.6.
Rota Roman.dec.513.n.12.p.1.tom.2.apud Farinac.
ita intelligendi ſunt dicentes ideo poſſeſſorium
iſtud mixtum eſſe, de quo latius infra dicemus
num.123.& ſeq.
29 Et cum, legis prædictæ Regni Miniſterio † Vi-
ta functo poſſeſſore, ſtatim hæres vetam ciuilem,
naturalemque nanciſcatur poſſeſſionem, quem-
admodũ defunctus ipſe poſſidebat, id à die aditæ
per hæredem hæreditatis procedit, ſecundum
adductos per Milan.dec.3.num.180.lib.1. licet ea
quãdocumque adita, ſtatim poſt mortem teſtato-
ris hæres verè poſſediſſe dicatur; quamuis acqui-
ſitionis actus fictus ſit, & ad diem mortis teſtato-
ris retrotrahitur, Anton.Faber.in C.lib.7.tit.7. de-
fin.5.ſub n.6.& 7, & etiam retrotractio prædicta
fit aduerſus eum, qui ante aditam hæreditatem
actualem poſſeſſionem apprehenderit, cum nec
momento poſt aditam, dicatur poſſeſſio vacaſſe,
ſed penes hæredem à die obiti teſtatoris extitiſ-
ſe, vt infra n.56.& iuuatur hæres ſtatuti huius be-
neficio in poſſeſſorio, quantũuis ſummariſſimo,
Oliuer.Beltramin.in addit.ad Ludouiſ.dec.307.n.27
lit.D.qui dicit hanc veriorem, & à Rota Romana
deciſum, Cancer.var.reſol.par.2.c.7.n.35. Fõtanel.
de pactis dotal.clauſ.7.gloſ.3.p.3.n.7.8.Ant.Faber.
in C.lib.7.tit.7.defin.5.in fine, Peregr.diſtinguẽs art.
47.n.14. & ex antiquioribus plures refert, Gabr.
de acquir.poſſeſſ.concl.9.n 18.verſ.contrariam, & ſi
non ignorem multos Auctores contrariũ ſentiſſe
in hoc, quod diſpoſitio huiuſmodi ſtatuti non ha-
beat locum, quando poſſeſſio à tertio ante aditã
hæreditatem fuit occupata, quos ſequutus eſt idẽ
Gabr.n.18.in fi. & alij ſupracitati referunt cũ poſ-
30 ſeſſio † in inuitum non tranſeat, & requiritur ani-
mus, l.licet, C.de acquir, poſſeſſ. & ita in terminis
ſtatuti continuantis poſſeſſionem dixit Boer.ſuper
conſuetud. Aurel. in ſtatuto continuante poſſeſſionem
in tit.de teſtam.cap.6.in fine, verſ.eſt autem hæc con-
ſuetudo per Milan.dec.3.n.218. lib.1. Anton.Fab.in
C.lib.7 tit.7.defin.5.alios refert Giurba in conſuetud.
Meſſan.c.5.gl.4.p.1.n.17. quandoque enim etiam
31 † ante aditam hæreditatem cõtinuatio fit vt oc-
cupatio poſſeſſionis per tertium, cõtinuationem
non impediat, Peregr.de fideicomm.art.47.nu.14.
Tiraquel. le mort Saiſit, 3. declarat.5.par.num.18.
Pariſ.conſ.41.n.9.lib.1.Hipol.Rimin.conſ.46.n.30.
lib.1.per Intrigl.deciſ.42.num.5.
32 Et etiam hæres † in re certa Saiſitus dicitur ex
iſto ſtatuto, Caſſan.conſ.62. Tiraquel.le mort. Sai-
ſit.par.2.declar.4.num.6. Hipol. Rimin. conſil.352.
num.78.Mohedan dec.4.de teſtam. alias deciſ.302.
Intrigl.ſingul.143.lib.1.Petr. de Greg.de iudic.cauſ.
feudal. quæſt.19. Rota Roman.deciſ.902.lib.3.in
33 nouiſs. Quia poteſt † propria auctoritate rem,
in qua inſtitutus eſt apprehendere abſque ali-
cuius pœna incurſu, etiam dato hærede vni-
uerſali, Diaz regul.407. in 3. limitat. Bero. conſil.
142.num.5.lib.2.Tiraquel.dicta declar.4. num.11.
Farinac.q.175.num.284. Menoch.de adipiſcend.re-
med.2.num.64.& ſeq. & remed.4.num.134. Hipol.
Rimin.

Digitized by Google

Rimin.inſtit.de donat.in princ. numer. 1480. & ſeq.
Contrarium probat Bellon. ſupputation. iuris lib.
34 4.cap.18. Paſſet.conſ.54.n.1. Idque ſanè † intelli-
gendum eſt dummodo nõ adſit reſiſtentia ex par-
te hæredis, vel poſſidentis cuiuſcunque Rota Ro-
mana apud Mohedan. deciſ. 4. de teſtamen. alias
dec.302.
35 In re vero † quæ ad hæredes ſui natura tran-
ſmiſſibilis non ſit, nec beneficio ſtatuti iuuatur
hæres Surd. conſ. 491. ſub numer. 3. lib. 4. Maca-
brun. conſ. 62. numer. 3. Petr. de Greg. in quaſt. im-
preſſ. poſt Milan. dec. 3. nu. 39. lib. 1. Fontanella de
pactis dotal. clauſ. 7. gloſ. 3. par. 3. num. 31 & 32. Ti-
raquel. le mort Saiſit. p. 4. declarat. 4. Maſtril. ad
Petr. de Gregor. de Indic. cauſar. feudal. quaſt. 18. lit-
tera C. Peregrin. dec. 127. nu. 10. Gratian. diſceptat.
732. n. 72. 73. 74. Ricci collectan. 1244. circa finem,
quemadmodum diximus de hærede vſufructuarij
num. 39. & ſeq.
36 Quam poſſeſſionem † ex vi noſtri ſtatuti con-
tinuari, etiam in hęredem ſcriptum in teſtamento
nullo, etiam ex vitio viſibili, ne dum inuiſibili ex
Bald. conſ. 454. vol. 1 & Prouinzal. cenſuit Intrigl.
ſingul. 89. libr. 1. in quo contrarium probat Caual-
can. dec. 21. n. 80. p. 3. Bal. conſ. 141. n. 4. lib. 1. Pe-
tr. de Gregor. de iudic. cauſal. feudal. q. 18. num. 12.
Cumia ritu 38. n. 131. additionator. ad Intrig. d. ſin-
gular. 89. qui ex pluribus contra Intrigliolum re-
ctæ ſentijt in nullitate teſtamenti ex vitio viſibili,
licet in inſtituto nulliter, ex vitio tamen inuiſibili,
procedere ſtatutum recte dicat, quemadmodum
37 & eo caſu † procedit diſpoſitio l. fin. C. de edicto
diui Adriani tollend. Menoch. de adipiſcend. poſſeſſ.
remed. 4. n. 726. Peregr. de fideicomm. art 48. n. 29.
Corſertus conſ. feudal. 9. n. 11.
38 Continuari tamen † ne dum poſſeſſionem, ſed
etiam detentationem in hæredem, ex vi ſtatuti,
huius, probauit Intrigl. ſingul. 104. lib. 1. ex Meno-
ch. conſ. 139. n. 27. 5. 6. Tiraq. Paul. de Caſtr. & Ri-
min. Contrarium in terminis iſtius ſtatuti, quod
debeat intelligi de poſſeſſione ciuili, & nõ de na-
turali, & nuda detentatione, quæ pænes defunctũ
erat Imola conſ. 16. Cuman. conſ. 108. Paſſett. conſ.
140. n. 13. Macabrun. late cõſ. 62. n. 10. & 13. Surd.
conſ. 491. ſub n. 3. verſ. quarto ſi quam poſſeſſionem
lib. 4. Hypoll. Riminal. conſ. 545. n. 41. conſ. 678. nu.
19. Tiraquel. le mort Saiſit part. 7. declarat. 2. ratio
39 potiſſimum eſt, quia ſtatutum † de poſſeſſione ci-
uili non autem de poſſeſſioni facti intelligendum
eſt Doctores in lege 3. in princip. ff. de acquirend. poſ-
ſeſs. Bald. in rubr. de cauſa poſſeſſ. & proprietat. Paſ-
ſet. conſ. 140. num. 1. Riminal. dicto conſ. 545. n 40.
Surd. dicto conſ. 491. ſub dicto n. 3. Tiraq. dicta decla-
rat. 2. n. 3.
40 In exequutorem † etiam vltimæ volũtatis con-
tinuatur poſseſſio ex vi ſtatuti noſtri Maſtril. deciſ.
110. nu. 25. Rebuff. de donat. gl. 1. in fine tomo 2. folio
41 358. Farinac. q. 175. num. 301. dato tamen † hære-
de vniuerſali in eum, & non in exequutorem con-
tinuatur poſseſſio, eſto quod exequutori à teſta-
tore vendendi facultas fuerit tributa, quoniã in
hæredem adeo iura omnia tranſeunt, vt exequu-
tor accipere habeat ab eiuſdem hæredis manu
Tiraquel. le mort Saiſit par. 7. declarat. 5. nu. 1. 2. &
5. Menoch. de adipiſcend. poſſeſſ. remed. 4. n. 64. Craſſ.
de fideicommiſſ. §. fi. q. 13. Caſanat. conſ. 29. num. 19.
20. Bal. in l. id quod Pauperibus nu. 30. C. de epiſcop.
& cler. & conſ. 452. vol. 4. Mantica de coniectur. vl-
timar. volunt. lib. 8. tit. 2. n. 2. Caſſan. ad conſuetud.
Burgund. tit. de ſucceſſiou. §. 1. num. 5. Boer. ad con-
ſuetud. Biturigenſ. tit. des conſtumes concern. teſta-
men. §. 6. Greg. Lopes l 4. tit. 11. p. 6. Mattienſ. l. 14.
42 n 7. tit. 4. Niſi † exequutori poſſidenti hęres non
contradicat ex Bald. Iacob. de Canibus, & alijs
Giurb. in conſuetud. Meſſan. cap. 2. gloſa 13. par. 1.
ſub n. 15.
43 Item in ventre prægnante, † etiam ad excluſio-
nem adſtritiorum cõcurrentium ad defuncti ſuc-
ceſſionem, cõtinuatur poſseſſio benefitio, & mi-
niſterio ſtatuti continuantis probant Molin. de
primogenitura Hiſpan. libro 3. cap. 12. nu. 24. Gra-
tian. diſceptat. 700. nu. 41. Molin. Theologus de ma-
44 iorat. diſput. 636. num. 4. in fine conſtito tamen †
ventrem pręgnantẽ eſse, cum non ſufficiat affe-
rere mulierem ſe pręgnantem, ſi in effectu non ſit
lege 1. § 1. ff. de ventr. in poſſeſſion. mettend. plures
affert. Velan. cõſ. 96. n. 3. Nã multoties mulieres cũ
non ſint pręgnantes, ſe eſse putant. ait Rota Ro-
mana dec. 238. numer. 19. part. 1. proinde veritas
45 † an ita ſit ad Medicos, & peritas obſtetrices,
pertinet, Velanzol. dicto num. 5. Eo etiam in ſimi-
46 libus caſibus ſeruato † pro intereſse adſtrictioris
defuncto, ad quem ſpectaſset inteſtata ſucceſſio,
vt cum muliere ſe pręgnantem aſſerente ſeruetur
forma data in l. 1. ff. de ventre inſpiciendo, & §. de
inſpiciendo ad euitandam nimis turpem partus
ſuppoſitionis ſuſpitionem, quæ fieri ſępius cõtin-
git in caſu magnatum pręciſe ſucceſſionum Eu-
gen. conſ. 28. num. 47. lib. 1. Petr. de Gregor. lib. 14.
de republica c. 1. n. 8. dicens per iniquum fore, quod
per ſubpoſitionem Infantis alieni proximis defun-
ctorum hęreditates, & bona adimantur. Moroci.
conſ. 99. n. 18. Franc. dec. 332. Maſcard. concl. 1147.
de probat. Menoch. libr. 5. praſ. 24. Velanzol. conſ.
96. per tot. qui eruditiſſimè ex pluribus probatiſſi-
mis auctoribus exempla antiquorum, ac recen-
tiorum refert Farin. de falſitat. & ſimulat. q. 150. p.
10. per tot. a n. 239. & ſeq.
47 Abſolutè † vero intelligunt Doctores in ven-
trem poſseſſionem defuncti ſtatuti miniſterio
continuari cum in diferens eſset bonorum teſta-
toris natura, in quibus tam fæminę, quam maſcu-
li ad ſucceſſionem haud dubio admitterentur, ta-
men ſi ex forma fideicommiſſi, veluti in maiora-
tu, vel inueſtiturę, vt in feudo fœminę a ſucceſ-
ſione prorſus repellerẽtur, nec teſtator filiũ ma-
ſculum reliquerit, niſi ventrem pręgnantẽ vxoris,
cum tunc pręcisè requiratur, quod ex ventre pręg-
nante naſcatur maſculus, vt ſuccedere poſſit
quod haud dubium incertum eſt, & impoſſibile
poſse cognoſci ratione huiuſmodi incertitudinis
perſonę oriundę, impediatur in ventrem poſseſ-
ſionis continuatio, quemadmodum idem opera-
retur incertitudo reſpectu rei, & loci l. 3. §. incer-
tam, & l. locus ff. de acquirẽd. poſſeſſ. ac ideo in ma-
ſculum defuncto proximiorem tẽpore mortis ſu-
perſtitem, cui ventre circumſcripto ex forma in-
ueſtiturę, vel fideicõmiſſi delata eſt defũcti bono-
rum

rum ſucceſſio continuetur poſſeſſio, & non in vētrem, ad id plura adducit Velanzol.conſ.96.num.7.& per tot. Auendagnus verò conſ.28.cenſuit, facta diligenti inquiſitione, an pregnans, mulier ſit, & adhibitis poſtea cuſtodia, & cauthelis de quibus in dicta leg.1.ff.de ventre inſpicien. vt diximus, neque vētrem, neque proximiorem vltimo defuncto maſculum eſſe in poſſeſſionem mittendos, ſed conſtituendum eſſe curatorem bonis maioratus, & interim ſeruādum eſſe maioratum, velut in ſequeſtro, quouſque exitus ventris intelligatur, idque propter incertitudinem, an partus, vel proximior alius ſuccedat in eo maioratu, & interim ſubſtinendam eſſe mulierem de bonis maioratus, & quo ad ea præciſe, alimenta ventrem mittendam eſſe in poſſeſſionem, eſto quod mulier aliūde habeat, vnde ſe ſubſtentare poſſit, iuxta l. 1. §. Mulier. l.curator. & l.cum venter ff.de ventr.in poſſeſſion.mittend..

48 Cæterum † in hoc placuit Palaez. de maioratu par.3.quæſt.2.affirmare ventrem eſſe in poſſeſſionem mittendū, præſtita tamen cautione per mulierem, quod ſi filium maſculum, non pepererit, reſtituet omnes, fructus legitimo alteri ſucceſſori, argumento l.1. C.de Carbonian. eddit.lege 1.ff.eod. tit. exceptis tamen alimentis, quibus alita fuerit, dum ventris euentus exſpectabatur, nam hæc ſoluere non tenetur, niſi ſe finxiſſet prægnantem.

49 Idemque Palaez. in caſu, quo † vltimus maioratus poſſeſſor filiam iam natam relinquat, quæ a maioratus ſucceſſione abſolutè nō excludatur, niſi propter maſculi ſuper exiſtentiam in eodem gradu, & vxorem prægnantem quoque reliquat, firmat tunc eam filiā in maioratus poſſeſſionem abſolutè mittendam eſſe, donec vxor illa grauida pareat maſculum; Quoniam ſi fœminam pareat, partus excluditur à filia vltimi maioratus poſſeſſoris, iam antiquiore exiſtente. Verūtamen
50 † in vtroque caſu ventrem ſemper in maioratus poſſeſſionem mittendum eſſe præſtita prædicta cautione arbitratur Guttier.practic.q.lib.2.quæſt. 87.& ex Greg.Lop.l.3.t.23.p.4.gl.1. hanc ſententiam magis ſibi probari dixit Molin.Theologus de maiorat. diſput.637.nu.11.in fine, ex eo potiſſimū, quoniam fœtus ad effectum, vt in poſſeſſionem mittatur eorum bonorum, in quibus ſuccedet, ſi naſcatur, & ad cætera, quæ ad ipſius commodū ſpectant reputatur ac ſi iam natus eſſet l. qui in vtero ff.de ſtatu hominum, eaque de cauſa interim, dum eſt dubium an naſcetur, vel nō ſexus, qui ſuccedat, venter in poſſeſſionem mittitur vt ex l.1. §.ſed, & ſi incertum §. quare, & §. fin. de ventr. in poſſeſſion.mittend. hęc quæ conſtare dixit prędictus Molina.

Similiter vſus antiquiſſimus, & praxis obtinuit,
51 quoque in † infantem, furioſo, & ſimilibus, quibus vſus rationis deficit, & affectum tenendi, & animum poſſeſſionem acquirendi non habent habere locum ſtatutum de continuāda poſſeſſione, teſtatur Tiraquell.le mort Saiſit par.2.declarat.17. quod citra ita receptam conſuetudinem, de iure quoque procedere dixit Mol. de primog.lib.3.c. 12 num.24.Gomes in l.Tauri 45. num. 112. Gratian.diſcept.700.num.41.& 42.Gabr.conſ.36.nu. 12.& 13.lib.1.Molin.Theolog.de maiorat. diſputat. 636.ſub n.4.in fine.

52 Ac ita corporalem, & veram † habere dicitur poſſeſſionem hęres ſtatim atque, quod hęres, eſt beneficio ſtatuti, cum lex eum poſſeſſorem faciat Milan. deciſ.3.num.185.lib.1.Turret.conſ.62. nu.4.libro 3.Rebuff.ad conſtit Galliæ tit. de mater. poſſeſſ.art.9.Glo.10.n.16. Molin.de maiorat. diſput. 636.n.3.Gabr. de acquiren.poſſeſſion.concluſ.9.n.7. in fine.Mol de primogen.Hiſpan.lib.3.cap.12 num.19. (quidquid alij dixerint huiuſmodi poſſeſſionē vigore ſtatuti impropriam, & fictā appellari, quod ſane verum eſt reſpectu modi, non autem quo ad poſſeſſionis veritatem, & effectum) vt contra
53 turbātem, † defuncti poſſeſſionem ne dum hęredi interdictum retinendę indultum ſit, ſi per aliū medio tempore non fuerit occupata poſſeſſio, & inde adipiſcendę Cuman. in l.Pomponius §.quæſitū Iaſon.n.8.ff.de acquirend. poſſeſſ. Menoch. de retinend. poſſeſſ.remed.3.n.59.conſ.136.n. 20.conſ.665. num.5.conſ.554.n 2.& conſ.735.n.20.Tiraquel.le mort Saiſit declar. 3.n.7.p.5. Coſta ſubſidiar.remed. 80.n. 3. Rota Romana diuerſor.dec.27.n. 13.lib.1. Ponte dec. 40.n.36. Molina Theolog. de maioratus diſp. 637.num.2. Milan.dec.3.n.62.& 183.libr.1. Ricc. collectan.1244.Giurb.in conſuetud. Meſſan.c. 5.gl.6.num.21.in fine Anton.Faber.in C.lib.7.tit.7. definit.5.in fine Monter.dec.50.n.16.Molin. de primogenit. Hiſpan.lib.3.c.13.n.3.& 5.Azeued.l. 8. Tauri lib.5.tit.7.num.22.vbi Gomes n.194.Gra-
54 tian.diſcept 732.n. 30.31. Sed † etiam remedium recuperandę ac ſpoliatorium, ex eadem lege Regni, prout in ſimili ſtatuto Menoch. de recuperat. poſſeſſ.remed.1.numer.7.& 379.conſil.696.numer. 7.conſ.138.nu.15.& conſ.1002.num.4.vbi 16. affert auctores Puteus deciſ.387.lib.1.Molina de primogen.lib. 3. cap. 13. num.3. cum ſequent. & n. 6.Tiraq.le mort Saiſit.p.6.declarat.4.num.3. Coſta ſubſidiar.remed.80. num.3.& 4. Decian. conſ. 84. col.2.verſ.præterea tale ſtatutum Pont de ſpol. l. 1. cap.13. nu.137. qui teſtatur deciſum Couar. libr. 3.variar.reſolut.cap.5.n.6.verſic. ſic & interdicto Polidor.Ripa obſeru.180. Gomes in l.Tauri 45. n. 193.Hippol. Riminal.conſ.56.num.33. Azeued.ad lege 8.Tauri libr. 5.titul.7.n.25.ibidem Matienſ.gl. 2.num. 13. Honded.conſil.18. a num.15.volum. 2. Mohedan.deciſ.4.de teſtamen.alias deciſ.302. Bolognet.conſ.7.num. 59.in fine Molina Theolog.de maioratu. diſput. 637.ſub nu.2. Peregrin.de fideicommiſſ. artic.47 num.23. Caualcan. deciſion.36. num. 128.lib.3. Fontanella de pactis dotal.clauſul.7.gloſ. 3.par.3.num.12.volum.2. Giurba in conſuetud.Meſſan.cap.5.gloſa 6.num.21.in fine Rota Lucenſ.diuerſor.dec.93.Milan. dec. 3. num.62.183. 190. 191. & 193.libro 1.Grat. diſcept.732.n.37.38.39. Anton. Faber.in C.l.7.t.7.defin.5.in fi.Intrig.ſing.142. libr.1.& ſi alij de iure contrarium probarè nitantur Contard.in lege 1 limitat.2.§.2.numer.17. C.ſi de moment.poſſeſſ.Magon. dec.45.num. 5.in Lucenſ. Etro.conſ.61.numer.26.libr.2. Surd.conſ.273.num. 19. Rota Romana per Marcheſan.de commiſſion.p.1.
55 cap.2.fol.137. Inſuper & fortius † poſſe hęredem ſimul remedia prędicta adipiſcendę, retinendę, & recuperandę diuerſis reſpectibus cumulate, pro actuali

actuali conſequenda poſſeſſione, probarunt Molina de primogenitur. Hiſpan. lib. 3. cap. 13. num. 3. & ſeq. & n. 7. Dec. conſ. 41. n. 39. & ſeq. lib. 3. Sebaſt. de Medic. de acq. rer. domin. gloſ. 3. verſ. imminuendo n. 262. & ſequent. & in verbo poſſeſſionem gl. 2. p. 2. n. 65. Milan. dec. 3. n. 63. lib. 1. Menoch. de adipiſcend. poſſeſſ. remed. 2. n. 18. Surd. conſ. 265. n. 38. per Grat. diſcep. 47. n. 10.

56 Nec momento quidem † defuncti poſſeſſio vacare dicitur nullo actu corporeo, aut verbo interueniente, ſtante ſtatuto in hæredem poſſeſſionem defuncti continuante, & tranſit à teſtatore in hæredem, ita vt numquam interrupta videatur, Mol. de primog. Hiſpan. lib. 3. cap. 12. n. 20. Bald. Afflict. & Vrſil. per Milan. dec. 3. n. 61. lib. 1. Giurb. in conſuetud. Meſſan. cap. 5. Gloſ. 6. ſub numer. 21. Anton. Faber. in C. libr. 7. tit. 7. defin. 5. ſub n. 8. & 9. Gomes in l. Tauri 45. n. 114. Grat. diſcept. 113. n. 19. diſcept. 700. n. 44. Seſſa deciſ. Aragon. 29. num. 33. p. 1. Molin. Theologus de maiorat. diſput. 636. n. 4. in princ.

57 Quò fit, quod † & ſi regulare ſit vxori, vel eiuſdẽ ſucceſſori, etiam ſingulari, pro dotium credito retẽtionis bonorum, viri poſt eius obitum remedio ſuccurri, ad integralis vſque dotis conſequutionem, ſi abſque aliquo vitio, in eorum poſſeſſionem reperiatur, Burſat. conſ. 8. nu. 15. conſ. 9. num. 4. conſ. 425. Caualcan. de vſufruct. n. 201. Hipol. Rimin. conſ. 100. n. 14. 22. & 25. Carroc. dec. 21. nu. 7. & per tot. Surd. conſ. 221. num. 50. Peruſin. dec. 12. num. 18. dec. 61. n. 2. & ſequen. & deciſ. 109. per tot. Theſaur. q. forenſ. lib. 2. q. 96. n. 11. Celſ. Vgon. conſ. 1. n. 34. & 53. cõſ. 2. Bal. Nouel. de dote p. 1. priuileg. 6. limit. 13. Mazol. conſ. 98. num. 9. Cartar. dec. 73. Viui. dec. 317. Roland. conſ. 77. nu. 27. vol. 1. Mandel. conſ. 270. conſ. 447. n. 23. & ſeq. conſ. 503. n. 25. Magon. deciſ. 64. in Lucen. deciſ. 37. n. 13. in Florentin. Bero. conſ. 60. n. 5. lib. 2. Cumia ritu 40. n. 299. Boer. deciſ. 44. ſub nu. 38. Intrigl. ſingul. 2. num. 1. libr. 2. Gramat. deciſ. 92. num. 19. deciſ. 58. num. 3. Milan. deciſ. 13. num. 1. libr. 1. Ricci. collectan. 191. Put. deciſ. 278. libr. 3. Decian. conſ. 232. Suares in tit. de las ganancias num. 4. Capicc. dec. 119. Rota Auenion. dec. 52. nu. 1. Ponte conſ. 15. num. 11. 12. libr. 1. Menoch. de recuperand. remed. 5. num. 32. conſ. 952. nu. 7. Giurb. in conſuetud. Meſſan. capit. 10. gloſ. 7. num. 12. & gloſ. 8. p. 2. nu. 10. Tepat. variar. tom. 2. tit. ſoluto matrimonio colum. 10. Cardinal. Tuſch. concluſ. 744. nu. 1. 2. & 10. littera D. Queſad. quaſt. criminal. 14. Gabriel. conſ. 51. num. 38. libr. 1. Velazquez. de partition. cap. 6. n. 39. Miſinger. centur. 6. obſeruat. 82. Trentacinq. variar. reſolution. l. 3. tit. de pignor. reſolut. 1. verſ. Secundo non procedit Pacificus de Saluiano interdict. dec. 65. n. 8. Grat. dec. 225. n. 2. in addit. diſceptat 700. nu. 34. Coſta ſubſidiar. remed. 12. num. 7. Medic. de compenſat. part. 2. quaſt. 16. nu. 18. Mariſcot. variar. l. 2. reſol. 112. n. 7. & 16. Honded. conſ. 16. nu. 23. volum. 1. Galleſ. ad forma cameral. obligation. quaſt. 2. num. 13. 14. & 15. Ceſal. conſ. 299. num. 35. conſ. 655. num. 15. Rota Romana apud Farinac. deciſ. 556. par. 1. tom.
58 2. etiam † in feudalibus Alber. Brun. conſ. 1. num. 10. conſ. 2. num. 6. Vincent. de Anna allegat. 136. num. 6. 13. Trentacinq. dicta reſol. 1. loco prædicto in fine. Sola ad conſtitut. Sabaud. tit. de feud. gloſa. 1. n. 3.

59 Quid † in bonis fideicommiſſo ſubiectis vide Eugen. conſ. 54. num. 5. Tuſch. concluſ. 744. num. 21. & 134. littera D. concluſ. 747. num. 42. littera V. concluſ. 399. Conar. variar. reſolution. lib. 3. cap. 6. Coſta de facti ſcientia centur. 2. diſtinct. 82. num. 15. Oliban. de action. p. 1. lib. 3. ad §. fuerat num. 33. Fontanella de pactis dotalibus clauſ. 4. gloſ 7. p. 3. nu. 67. Salic. in l. voluntas C. de fideicommiſſ. Anton. Padill. in Auth. reſque num. 42. C. commun. de leg. Menoch. lib. 4. præſumption. 189. nu. 8. Giurba in conſuetud. Meſſan. cap. 10. gloſ. 8. num. 17. Item datur retentio huiuſmodi etiam in exequutione ſententiæ lege ex ſtipulante §. latinus ff. de exequut. rei iudicat. Fab. de Anna conſ. 90. num. 1. 2. 3. libr. 1. Surd. dec 277.
60 num. 14. Item competit † ne dum pro dote, ſed etiam pro fructibus, & quolibet augmento Bal in l. etiam in 2. notabil. nu. 4. C. de iure doct. Neguſan. de pign 2. memb. 4. p. ampliat. 6. num. 46. Burſat. conſ. 8. num. 15. Carroc. dec. 21. num. 38. Muta ritu 189. n. 9. Decian. conſ. 400. num. 5. conſ. 671. num. 7. Guid. Papa deciſ. 530. num. 3. Cardinal. Tuſch. concluſ.
61 744. n. 8. 9. littera D. ſic etiam † contra ſingularem mariti ſucceſſore, ne dum contra hæredem procedit retentio, & etiam contra Fiſcum poſt omnes probauit Giurb. dicto capit. 10 Gloſa 8 num. 13.

62 Pro rata tamen † ſui crediti retinente Muliere Viri bona ne alias ex eletione, & retentione omnium viri bonorum creditorum oriatur eluſio. Neguſant. de pignor. p. 5. membr. 4. n. 5. Bal. Nouel. de dote par. 7. priuileg. 47. Carroc. dec. 21. num. 36. Peruſin. dec. 109. & dixit Giurb. dec. 16. & dicta Gl. 8. nu. 16. latius Coſta de ratione ratæ quaſt. 58. per tot.

63 vxore † tamẽ verbis, vel facto animum ſuum declarãte ſe velle pro dotis credito mariti bona poſſidere, & retinere, ac ſuę poſſeſſionis cauſã mutare; Quamuis, circa hoc plures fuerint opiniones, ſi animi declaratio vxoris requiratur, vel non; an potius poſſeſſionis cauſa cenſeatur in dubio abſque declaratione ab vxore mutata, vt ex præcitatis videri poteſt. Alij namque in eam deſcẽderunt ſententiam, vt nulla facto, vel verbis Mulieris animi declaratione accedente cenſeatur ratione dotalis hypothecę in bonis viri ſiſtere, atq; retinere, Dec. conſ. 400. nu. 5. Achil. de Graſſ. de cauſa poſſeſſ. & proprietat. dec. 4. ex Rota Romana apud Card. Paleotum dixit Burſat. conſ. 8. n. 15. conſ. 9. n. 8. & conſ. 425. num. 18. reiecto Soccin. conſ. 131. ex Creſcent. deciſ. 3. nu. 3. de reſtitut. ſpoliator. & Puteo ibidem relatis, Neguſant. de pign. 4. p. principal. n. 27. & ſequent. Hippolit. Riminal. conſ. 100. num. 14. 23. & ſequen. Gab. conſ. 51. n. 1. & 28. l. 1. Bero. conſ 60. num. 5. & 6. libr. 2. conſ. 53. num. 11. libr. 3. Carroc. dec. 21. num. 31. Surd. conſ. 121. à n. 46. & ſequent. ad num. 49. & ſequen. deciſ. 224. nu 19. & 20. Cornazan. dec. 57. nu. 22. Mandell. conſ. 447. num. 25. 26. & ſequen. Caſanat conſ. 10. numer. 196. poſt Bald. Crauetta Marc. & Puteum ibidem relatos. & num. 198. 199. & ſeq. Cumia ritu 40. n. 102. Crauetta de antiquitate tempor. §. materia iſta num. 111. Gratian. diſceptat. 700. num. 59. & 60. Rota Romana deciſ. 324. par. 1. & deciſ. 143. num. 4 par. 2. diuerſor. & apud Farinac. deciſ. 557. num. 2. par. 1. tom. 2. & deciſ. 748. num. 8. part. 2. tom. 4. &

dec.

dec.761.num.2.eodem tom. Ludouiſ.dec.546.num. 1.Mantic. deciſ.71.num. 2.deciſ.245.numer. 12.
64 Alij verius † declarationem voluntatis facto, vel
verbo vxoris requiri firmant; Nempe velle mutare cauſa poſſeſſionis mortuo iam viro; *Soccin.conſ. 131.num.7.per text.in l.qua ratione §.interdum l.3. §.ſi rem in fi.ff.de acquirend.poſſeſſ. Dec.conſ.232. n. 2.conſ.400.nu.5. Magon.dec.64.num.14.in Lucenſ. Alciat.regul.2. præſum.32. Curt.conſ.168.nu. 36. conſ.110.num.22. Roland.conſ.77.num. 28.lib. 1. Carocci dec.21.n.23.24.& ſeq. Surd conſil.221.nu. 50.51. & ſequent. Peruſin. deciſion.61.num.5 & ſequent.& plenius dec.109.a num.4.& ſeq.* qui dicit dictum *Beroi, & Burſat* falſum eſſe, *Menoch.de arbitrar.caſu 160.num.14.Cartar.dec.73.num.3.Hipol. Rimin.conſ.100.num.23.in fine.Muta ritu 189. ſub num.10.Giurb. in conſuetud.Meſſan.cap.10.gl.7. n 12.in fine Pacific.de Saluiano interdict.inſpection. 3.cap.4.nu.21.& 22.Theſaur.quæſt.forenſ.lib.2.q. 96.ſub n.11.Tuſc.concluſ.443.num.11.littera P.* li-
65 cet † veriſſimum ſit, quod moleſtationis tempore poſſit mulier animi ſui voluntatem declarare ; velle ſi licet pro ſuo credito dotium retinendo poſſeſſioni inſiſtere, *Carroc.deciſ.21.num.32.Caualcan. de vſufruct. num.201. Peruſin. dec.109.n. 18.20.Burſat.conſ.425.nu. 18.in fine.Intrigl.ſingul. 2.num.4.lib.2. Giurb. in conſuetud. Meſſan. cap.10. Glo.8.n.20.Coſta de ratione rata quæſt. 58.num.8.*
66 veruntamen † cum huiuſmodi benefitium vxori, ſucceſſori competat, dummodo poſſeſſio ſit vacua, & eo tempore à nemine appræhenſa, *Dec. conſ.232.n.2.Soccin.cõſ 131.col. 3. circa medium verſ.amplius dico lib.1.Marſil. ſingular. 321. Bald. conſ.35.vol. 3.Roder.Suarez in tit. de las herencias n 5. Caualcan.de vſufruct.nu.201.Cornazau.dec.3. num. 19. Magon.dec.37.n.13. in Florentin. & dec. 64.num.9.13.& 14.in Lucens.Carroci. dec. 21.n. 19.Peruſin.dec.61.n.8.& dec. 109. n. 3. Roland. conſ. 77.n.35.lib.1. Burſat. conſ 9.num.4.& 7.cõſ. 425.n. 5.Cartar.dec.73.nu. 11. Intrigl. ſingul. 2. n.6.lib.2. Cumia ritu 40. nu. 300. Cardin.Tuſc.concl.744.n.4.littera D. Paſſer. conſil.54.n. 5. Hypol. Rimin. conſ.100.ſub n. 25. Cornazan. dec. 3. n.12. dec.57.num. 22. Gratian.diſceptat. 700. num. 35.*
67 *Viui. dec.317.n.5.* Ideò ſtante † noſtro ſtatuto continuante illicò defuncti poſſeſſionem in hæredem prohibita ſunt vxori ingreſſus, & retentio bonorũ mariti pro dotium credito *Cumia ritu 40. n.296. Muta Ritu 189.nu. 14.in fine Giurb. in conſuetud. Meſſan.cap. 10.gl. 8.n.15.in fine ex Aretin. conſ.121.nu. 11. Card. Tuſch. concl.744. num. 32. litter.D. Grat. diſcept. 700. num.34.35.36.& ſeq. & n. 38.* vbi de ſimili ſtatuto Vrbis Romæ, Quin
68 imo † eo caſu, veluti turbatrix repellẽda veniret, vel diceretur cum vitio poſſidere *Cartar.deciſ.73. n. 11. Pariſ.conſ.112.num.73.l.1.Perſonal.de adipiſcend.n.43. Roland.conſ.46.n. 41.l.2. Natta cõſ. 538.n.10.Gozadin.conſ. 86.Bero.q. 47.Milan. dec.*
69 *3.nu.185.186.192.194.lib.1.* Niſi † ingreſſus bonorum viri poſt viri obitum pro eis retinendis vxori ab hæredibus mariti permittatur, paria nãque ſunt quod poſſeſſio bonorũ mariti perueneiit vacans ad vxorem, & ſine vitio, vel quod peruenerit de voluntate hæredũm poſſidentium *Bal. in l.penul.in princ.C.de non numerata pecunia, & in l. penul.C. de pignoratie.action. Dec.in l. dotis C. de collact.& conſ.232.n. 2. Burſ.conſ.9.n. 7.lib.1.* Aut
70 † adeſſet pactum ingrediendi poſſeſſionẽ propria authoritate in contractu dotali *Cumia ritu 40. nu.*
71 *301.* vel niſi † vxor in nuptialibus tabulis clauſulã cõſtituti vel præcarij in bonis viri in caſu reſtitutionis dotis haberet cum tunc non obſtante continuatione poſſeſſionis in hæredem ex lege Regni, vxor potius retinendo ſuam poſſeſſionem defendere videretur quam alienam intrare *Bald. in l.1. C.de ſer, pignor.dat. manumiſſ. Surd. conſ. 221.n.49. Gozad.conſ.42.n.12.Roland. conſ.31.n. 37.& ſeq. l.1.Manſuer. in addict.ad Pract.Papienſ. in forma libelli dotis n.10.Magon.dec.64.n.4.in Lucenſ.Alex.conſ.83.n.2.conſ. 185.n.3.vol.6.Decian. conſ.232.n.2. Nat. cõſ.453.n.5.Gram.dec.92.n.21. Cumia ritu 40.n. 303. Bal. Nouel. de dote p.8. priuileg.6. n.20.Grat.diſcept.700.n.62.Fontanella de*
72 *pactis dotal.clauſ.4.gl. 27.nu.31.* Pręcipuè † quãdo hęredes mariti actualem ne dum apprehenderant poſſeſſionem bonorum, vel non reſiſterent, *Surd.dict.conſ.221.num.49.Faber.C.lib.7.tit.7. defin.18. Fontanel. clauſ.4 gloſ.27.nu.32.* vel ſi poſt
73 † conſtitutum, & ante euentum caſus reſtitutionis, maritus rem alteri tradiderit *Tuſc.concl.406. n.45. litter. P. ex Alex.conſ.153.num.3.verſ.deni-*
74 *que.6.* Quoniam † *Cap. Ferdin. 43.* non procedit quando poſſeſſio fuiſſet per defunctum in vita in aliũ tranſlata, etiam per conſtitutum, vt ſunt clara verba ipſius *Cap.43.* in finalibus verbi ibi (*eccetto, che lo defunto in ſua vita nõ haueſſe traſferuta tal poſſeſſione per actu naturali, o ciuili, in altra perſona*) quod de conſtituto intelligendum eſt pro actu ci-
75 uili, quod † conſtitutum miraculum tranſlationis vere poſſeſſionis ipſo iure abſque apprehenſione, quamuis per actum fictum operatur. *Doctor.in l. quod meo ff.de acquirend.poſſeſſ. Tiraquell. de conſt.p.2.ampl.31.p.3.limit.26.n.5.6.Caſtil.dec. 74.n.7.Surd.cõſ.73.n.44.conſ.162.n.46.conſ.221. n.56. Peruſin.dec.29.num.6.Oſaſc. dec.36.num. 2. deciſ.133.n.6.Fontanella de pact.dotal.clauſul.4.gl. 27.num.6.Benintend.dec.69.n.8.Menoch.conſ.443. nu.12.conſ.139. num. 11. Roland.conſ.46.nu. 18. vol.2.Macerat.reſolut.54.n.10.lib.1.reſol.11.n.95. lib.2.Sforz.Odd.conſ.22.n.5.Maſcard.de probat.cõcl.1184.n. 27. Polidor.Ripa obſeruat.96.n. 3. Cartar.dec.87.nu. 3.Aldouin.conſ.37.n 27. Caball.cõſ. 52.n.2.Carpan. ad ſtatu Mediolan. cap.462.num.12. Gabr.conſ.51.n.5.lib.1.Bertaz conſ.53.nu.4. in ciuil.Coſta de ſcien.centur.2.diſt.27.n.16.Burg.de laudim.p.2.inſpection.2.nu.15.Grat. diſceptat. 321.n. 15.Turret.conſ.48.n.5.lib.1.cõſ.93.n.12.13.lib.2.*
76 *Molin. de primogen.lib.4.cap.2.num. 5.7.* Et in † terminis huius ſtatuti probant *Menoch.conſ.139. nu.20.lib.2.Tiraquell.le mort. Saiſit. le viſ. in 3. declarat. 5. part. & in pręfation. declar.7.Viui.lib.1. commun.opinion. verbo ſtatutum poteſt facere quod poſſeſſio, & cætera Gabr.de acquirẽd. poſſeſſ. concl.9. n.18. Hipol. Riminal.conſ.269.n 82.lib.3. Decian. conſ.41.n.42.lib.3.Plotus de in litem iurando §.1.n. 10.Paſſer.conſ.136.n.6.cõſ.140.n 6.8.Grat.diſcep. 339.n.30.Milan.dec.1.n.3.4.lib.1.Pap.in conſuet. Borbon.§. 299.Medices de acquir.rer. domin.gl. 3. verſ.*

Digitized by Google

verſ.imminuendo nu 245. *& in verſ.poſſeſſione gloſ. 1.par.num.* 58. *Fariuac.q.* 175.*n.* 288. 289. *Vincen.de Anna allegat.*65.*Cumia ritu* 135.*n.*95.*Surd. conſ.*491.*n.*12.*Intrigl.ſing.* 144. *l.* 1. *Maſtr.in addic. ad Petr.de Greg.de Indic. cauſar.feudal.q.*18.*lit.A.*

77 Nec obſtat† conſidetare, quod cum dotis reſtitutionis caſus, & conditio eueniat poſt mortem viri conſtitutum per maritum vxoris fauore in contractu dotali adiectum deprecario, & conſtituti nomine poſſidẽdo bona propria tempore, & caſu reſtitutionis dotium, tãquam collatum poſt mortem conſtituẽtis mariti, nihil operetur, etiam ſi fuerit factum cum clauſula nunc pro tunc, cum extrema habilia deficiant, & maritus poſt mortẽ poſſidere non poſſit ideo ceſſet cõſtituti effectus, veluti collactum in tempore à quo conſtitutum, & actus non poteſt habere initium, *Theſaur.dec.* 38.*qui teſtatur in Senatu deciſum. Iaſon.conſ.*85.*col. fin.libr.*3. *Burſat. conſ.*425.*num.* 3.*& ſeq. Rota dec.* 320.*num.*1 *par.* 3. *Fontanel.clauſ.*4.*gl.*3.*num.* 20. *& ſequent. Gratian.diſcept.* 700.*n.* 63. *Caſtagn. de beneficio deducto ne egeat.q.*1.*Fallen.*1. *a nu.*10.11.

78 *& ſeq.* Nam verius eſt,† quod ſtante conſtituto, ſi eueniat dotis reſtitutio per mortem viri poſſeſſio bonorum viri in vxorẽ translata, ſit nec poteſt, dici quod conſtitutũ collatum, ſit poſt mariti obitum, quia conditio & dotium reſtitutionis caſus, non purificatur abſolutè poſt mortem viri, ſed in vltimo vitæ Spiritu, vnde conſtitutum ſuum operatur effectum, & poſt multos firmat *Sforz. Odd.conſ.*22.*n.* 10. quoniam quam primum maritus deuenit ad ſtatum moriendi dicitur eueniſſe caſus dotis reſtituendæ, & conſtituti operationis *Gargiar. Patroc.*3.*n.*11. *Card.Tuſch.litter.C.concl.*

79 789.*nu.*1.*in fi.* Et quamuis conſtitutũ †dici poſſet collatum eſſe poſt mortem mariti conſtituentis, tamen ſubſtinebitur ex clauſula ex nunc pro tunc, & è cõuerſo, quæ operatur, vt futurum tempus in præſens in eſſe videatur, & actus poſſit ex quocũq; tempore initium ſumere, vt ex pluribus aduerſus *Theſaurum* cenſuit *Surd.conſ.* 221. *num.* 53. *Barz. deciſ.*49. *ſub numer.* 29. *Honded. conſ.* 18.*lib.*2. *Rota dec.*549 *p.*1. *Gratian. diſcept.* 174. *numer.* 31. *Natta conſ.* 453. *n.* 6. *Guid. Papa dec.* 268.*num.* 1.*Tuſch.dicta concluſ.* 789. *nu.*4. Cæte-

80 rum reſponderi † poteſt obiectum forte procedere, quo ad tertium, qui bona obligata poſſideret, vel fideicommiſſarium, qui verificata ex morte cõditione actualem apprehẽderit poſſeſſione, ſed quo ad hæredem non releuet huiuſmo-

81 di oppoſitio, hæres enim, qui† perſonam defuncti repræſentat, cenſetur, eo nomine, & titulo poſſidere: quo poſſidebat defunctus *Peregrin. de fideicommiſſis art.*44.*num.*4. Item conſtituti clauſula

82 † paſſiuè in hæredem quoque tranſit, nec per mortem conſtituentis extinguitur, & hæres eo modo, & forma, quibus defunctus poſſidebat, cẽſetur tenere, & poſſidere *Tiraq.de conſtitut. amplia.*13.*præſertim num.*3. *Milan.deciſ.*1.*n.*12.13. *l.* 2. *Neuizan.conſ.*8.*nu.* 56. *Theſaur. dec.* 105. *& deciſ.*215.*n.*3. *Anton.Faber.C.de acquirend.vel amittend.poſſeſſ.lib.*7.*tit.*7.*defin.*27.*n.*5. *& defin.*39.*n.*8.

83 proinde †ſiue conſtitutum hũc effectum producat ex perſona mariti conſtituentis, ſiue ex perſona eius hæredis idem ſemper erit, & poterit mulier conſtituaria eo vti contra conſtituentis hæredem, *ita Gozadin. conſ.* 42. *num.* 15. *in fine Surd.conſ.*221.*n.* 54. *ex Crauetta conſ.*107.*n.*2. *Caſtrenſ.Cagnol.Balb.& alij per eum relati Surd. dicto loco.n.*55. fortius id firmat, ſi conſtitutum purum adiectum, ſit per verba pręſentis temporis, per ea quæ diximus *reſolut.*61. *volum.* 2. Item opinionẽ

84 † contra *Theſaurum* dicit *Faber.C.libr.*7.*ti.* 7.*defin* 39. Senatum Sabaudiæ magis probare, & *de-*

85 *fin.*27.*verſ.neque enim.* Itaque ad præmiſſam † ſedandam controuerſiam frequentius vidimus, ſimile conſtitutum, quo ad tempus mortis collatum eſt, partium conuentione formari, vt per tres dies ante mortem conſtituat promittens bona tenere, & poſſidere *ita Bologn.conſ.*7.*n.*23.

86 Incapacẽ tamen hæredem † ſtatuti huius beneficio excludi, cum eius diſpoſitio de vero, iuſto habili, & capace ſucceſſore, & hærede intelligenda, ſit probarunt. *Igne in Authentica ex cauſa nu.* 9.*C.de liber. præter. Alex.conſ.*40.*libr.* 3. *Gabr. de acquirend.poſſeſſ.concluſ.*9.*n.* 9. *Boeri in conſuetud. Bituricenſ.de teſtamen.cap.*6.*colum.final. Tiraquel. le mort Saiſit par.* 2. *declarat.* 1. *Petr. de Gregor. de iudic. cauſar. feudal. quæſt.* 18. *numer.* 1. *Menoch.conſ.*180. *num.* 9. *Paſſet. conſil.* 140. *Marta voto* 198.*num.*2. *Gregorio Lopez.lege* 7.*tit.* 4.*part.* 4. *Giurb.cap.*5.*gloſ.* 6.*n.*21 *in fine ad conſuetud. Meſſan. Molin.de primogen. lib.*3.*cap.*13.*nu.*24. *Milan. deciſ.*3.*num.*29.30.25.*lib.*1.*dec.*1.*num.*50. *eod.lib.* 2. *Hippol.Riminald.conſ.*545. *a num.*27. *ad n.* 32. *Perſonal.de adipiſcẽd.interdict.quorum bonorum n.* 540.545.546.*Intrig.de feud.centur.*2.*art.*92.*n.*20.

87 Verũ † incapacitatis huiuſmodi merita, & exceptio nec in poſſeſſorij ſummariſſimi iudicio cognoſcũtur, & maxime ſi quo quomodo aliquã requirerent indaginem altiorem iuris vel facti, ſed in hæredem ſcriptum, vel ab inteſtato certum continuatur poſſeſſio ex lege Regni quamuis de incapacitate opponatur *Ruin. conſ.*129.*in fin.lib.* 2. *Milan.deciſ.*3.*per tot.lib.*1. *Caualcan.dec.*39.*ſub n.* 2.*libr.*3. *Mohed.dec.*8.*n.*2. *de reſtitut.ſpoliator. Men. conſ.*928.*num.*14. *& conſ.*180.*n.*29. *&* 48 *Intrigl. dec.*42.*num.*4.*per tot. & de feud.centur.* 2.*art.* 92. *nu.*21. *Ponte.dec.*40. *Bero. conſ.* 57.*n.*29. 30.*libr.* 2. *Giurb.cap.*5. *gl.* 6.*num.*21. *in fine in conſuetud. Meſſan. Plotus de in litem iurando §.*3. *nu.*40. *Corſet. Regens in addition. ad Genitorem conſ.*181. *per tot. & nu.* 26. *& ſequent. Gratian.diſcep.*732.*nu.*47. 48. *Barzi.dec.*46. *num.*30. *& deciſ.*49.*num.*15. *Molina de maioratu diſput.*637.*num.*10. *in fine Torus in compendio deciſ. Neapolitana verbo poſſeſſio feudi, inſequutus Pontem dicta deciſion.* 40. vbi in fine *ex Ponte dicta deciſion.* 40. aſſerit, Regente in illa cauſa Licudie in ſupremo Italię conſilio in hoc fuiſſe in pari voto a principio, tamen ſuper veniente alio Regente inclinauit in iſtam partẽ fauore fœminæ hęredis ſcriptę, vt manuteneretur in poſſeſſione feudi contra maſculum, cui feudi ſucceſſio ſpectabat; & procedunt adducti infra *num* 111.*verſ. tamen contraria* aduerſus *Petri de*

88 *Gregor.* opinionem: Quidquid ſit †in Regnis Hyſpaniarum *ex diſpoſitione lege Tauri* 45. *Molina de primogen.libr.*3.*cap.*13.*n.*23.24. *Molina Theologus*

de

Digitized by Google

de maioratu. diſput. 637. nu. 11. verſ. illud eſt ob-
ſeruandum.

89 Item ſtatutum, † vbi in hæredem continuat
poſſeſſionem, non continuat in hæredem vſufru-
ctuarij Tiraquell. le mort Saiſit le viſ. par. 3. declar.
1. Hipol. Rimin. conſ. 545. nu. 37. 38. 39. conſ. 44. in
fine Surd. conſ. 491. n. 3. in fine Macabrun. conſ. 62. n.
10. 11. 12. 13. Milan. dec. 3. nu. 246. libr. 1. Sebaſtian.
de Medicis in tractat. de acquir. conſeruand. & ad-
mittend. rer. domin. gl. 1. p. 2. nu. 41 gloſ. 3. num. 233.
Muta dec. 20. nu. 10. Auton. Gabr. de acquirend. poſſ.
concl. 9. n. 16. Menoc. conſ. 139. n. 18. Gab. conſ. 142.
n. 4. 5. lib. 2. Caſtil. Sottomaior. de vſufructu c. 61. a
n. 8. Fontanella de pactis dotal. clauſul. 4. gl. 22. nu.
38. vol. 1. & clauſ. 7. gl. 3. p. 3. nu. 31. 32. vol. 2. The-
ſaur. q. Forenſ. q. 96. n. 6. 7. lib. 2. Cancer. variar. re-
90 ſol. p. 2. c. 7. n. 46. Poſſeſſio tamen defuncti † teſta-
toris, non in hęredē, ſed in vſufructuarium vniuer-
ſalem, ſeu hæredem vſufructuarium continuari,
dixit Hyeron. Fimia. in cauſa inter Matthæum
de Maio cum magnificis Procuratoribus maio-
ris Cathedralis Eccleſiæ Ciuitatis Siraccuſarum,
quo caſu teſtator voluit vxorem eſſe vſufructua-
riam toto tempore ſuæ Vitæ, & poſt eius mor-
tem dictam Eccleſiam ſuccedere debere, & dictū
fuit nullā poſſeſſionem in Eccleſiam continuatā
91 fuiſſe, ſed in vxorem, licet hæres † inſtitutus à te-
ſtatore poſt mortem vſufructuarij propria autho-
ritate poſſeſſionem apprehendat, vt poſt omnes
cenſuit Farinac. q. 175. num. 285. & ipſo iure ad
proprietarium etiam ignorantem tranſit Cauale.
decis. 35. n. 68. p. 3. Theſaur. q. forenſ. 96. n. 6. libr. 2.
idque ratione conſolidationis in ipſum proprie-
tarium, qui ciuiliter poſſidet Petr. de Greg. de Iu-
dic. cauſar. feudal. q. 19. num. 5.

92 Nec in ſecundum † hæredem continuatur poſ-
ſeſſio vigore ſtatuti continuantis; ſecundum rece-
ptiorem, quam firmant Alex. conſ. 37. lib. 1. Rub.
Alex. conſ. 121. n. 3. Cotta in verbo decreto Mediol.
Tiraquel. le mort Saiſit. p. 1. declarat. 5. Gabr. de ac-
quirend. poſſeſſ. concluſ. 9. num. 14. vbi contrarium
tenentes in hoc refert Sebaſtian. de Medic. de acqui-
rēd. rer. domin. gl. 1. p. 2. n. 29. licet ipſe contrarium
teneat & gl. 3. in verbo imminuendo n. 232. Perſo-
nal. de adipiſcend. poſſeſſ. tit. de interdict. quorum bo-
norum. n. 542. vbi certo modo limitat Milan. dec.
3. nu. 219. libr. 1. Anton. Faber. C. l. 7. t. 7. defin. 6. n. 2.
in allegatis, qui per illum Senatum teſtatur deci-
ſum Plot. de in litem iurand. §. 51. n. 22.

93 Quemadmodū † defuncti poſſeſſio ſicut, nec Do-
minium, trāsfertur, & cōtinuatur in hæredem cō-
ditionalem vigore ſtatuti Pute. deciſ. 32. libr. 2. nu-
mer. 1. Alexan. conſ. 82. num. 10. lib. 2. Gregor. Lo-
pez. l. 7. tit. 4. p. 5. verbo poſſeſſion. Pariſ. conſ. 19. libr.
2. Molin. de primogen. Hyſpan. libr. 2. cap. 12. nu. 16.
17. & cap. 14. num. 11. 12. 13. faciunt dicta per Pe-
tram de fideicomm. quæſt. 11. Menoch. de adipiſcēd.
remed. 4. n. 305. q. 39. Tiraq. le mort Saiſit le viſ. p. 2.
declar. 3. in princ. Gabr. de acquirend. poſſeſſ. concl. 9.
n. 7. Guid. Pap. dec. 251. Guglielm. de Benedict. & Bur
gos de Paz in proem. l. Tauri per Mol. ſupra Papon.
ſuper conſuetud. Burgund. cap. 299. Macabrun. conſ.
56. n. 5. 6. 7. Honded. conſ. 86. n. 41. & ſeq. l. 2. Milan.
dec. 1. n. 21. 22. 190. lib. 1.

94 Hæres enim † conditionalis non dicitur pro-
prie hæres leg. ſi quis ff. ſi quis omiſſa cauſa teſtamen-
ti. ideo nec ſub ſtatuto continuāte de hærede lo-
quente compræhenditur, quod propriæ, non au-
tem improprie intelligi debet Gabr. de acquir. poſ-
95 ſeſſ. concl. 9. n. 8. Eadem ratione, † nec remedio l.
finalis C. de edict. Diui Adrian. tollend. hæres ſub
conditione iuuatur Cinus in d. l. ſi q. 3. Zucc. n. 224.
Paſſet. conſ. 55. n. 9. Men. de adipiſcend. poſſeſſ. remed.
4. q. 39. n. 305. Burſ. conſ. 89. n. 22. Milan. dec. 1. nu.
20. libr. 1.

96 Et inſtitutionem † ſuſpendi propter conditio-
nem eſt text. in l. ei qui ita ff. de condit. inſtitut. Paſ-
ſet. d. conſ. 55. num. 9. Torret. conſ. 67. n. 114. 127.
97 conſ. 70. n. 35. l. 2. Ideoq. † propter conditionem in
inſtitutione adiectam hæreditas dicitur interim
iacere Rota Romana dec. 42. num. 5. par. 1. in nouiſ.
Ang. in l. ſi quis inſtituatur §. ſi ſub conditione ff. de
hæred. inſtituend. Cuman. in l. creditore. ff. de bonis
auctorit. iudic. poſſidend. Indubitatum namque eſt
98 † quod teſtator apponēdo ab initio conditionem
in inſtitutione poteſt ne dum actum capiendi
poſſeſſionem ſuſpendere verum etiam, & ciuiliſ-
99 ſimam, † quemadmodum ea eſt, quæ vi ſtatuti
in hæredem continuatur, quam ita Bal. in l. final.
C. de ſacroſancta Eccleſia baptizat. & Cannoniſtæ in
cap. 2. de conſuetudine per Caſſan. in Conſuetud. Bur-
gund. rubr. 7. verbo le mort. Saiſit ſub num. 5. Dec.
conſil. 41. num. 35. lib. 3. Ladereb. conſ. 64. num. 6.
Ponte conſ. 96. num. 23. lib. 1. Milan. dec. 3. n. 8. lib.
1. Peregr. de fideicommiſſ. artic. 47. n. 17. vt ex Greg.
Lopes l. 7. tit. 4. p. 5. verbo poſſeſſ. ex Pariſ. dixit Mo-
lina de primogen. Hiſpan. libr. 2. cap. 12. num. 16.
17. & cap. 13. num. 11. 13. & Milan. dicta dec. 1. nu-
100 mer. 30. 31. lib. 1. voluit † in hęredem conditio-
nalem non continuari poſſeſſionem, etiam con-
ditione purificata, quia dicit, quod tempus mor-
tis ad continuandam poſſeſſione ex vi ſtatuti ſpe-
ctandum ſit, nec inſpiciēdum quidquid inde eue-
nerit, ad quod dicit facere dicta per Alexand. cōſ.
101 37. lib. 1. Quę procedunt, † ne dum ſi conditio in
inſtitutione fuiſſet appoſita, quę eam indubitan-
ter conditionalem, reddit verum etiam, & ſi cō-
ditio fuerit reſolutioni inſtitutionis adiecta nam
102 † & ſi cōditio adiecta reſolutioni diſpoſitionis,
non faciat contractum conditionalem, nec etiam
in euentum conditionis ſuſpendat, ſed actus pu-
rus ſit ſub conditione reſoluendus Gloſa in l. 2. ff.
de in diem adiection. Bald. in lege cum mota numer. 3.
in fine C. de tranſaction. Dec. conſ. 279. colum. 1. in fin.
& conſ. 308. col. 3. in princip. Crotus conſ. 138. num.
7. Cagnol. in l. lecta n. 172. ff. ſi cert. petat. Soccin. &
Iaſon. in l. pecuniam quam in vltimo notabil. ff. ſi cer-
tum petatur. Ceſal. conſ. 133. num. 35. libr. 1. Pariſ.
conſil. 41. num. 37. libr. 1. Alba Mandell. conſ. 346.
numer. 31. Natta conſ. 372. num. 8. Caualcan. de tu-
tor numer. 263. Tiraquel. de retract. conſanguinit. &
alij per Surd. conſ. 268. n. 55. 56. & ſequen. conſ. 38.
num. 24. & de alimen. tit. 5. q. 3. n. 10. Mandel. conſ.
347. num. 31. conſ. 455. Menoch conſ. 388. num. 25.
& conſ. 494. Barboſ. in l. ſi conſtante. §. 1. ff. ſolut. ma-
trimon. num. 24. Cardin. Tuſch. concl. 579. litter. C.
libr. 2. Fab. de Anna conſ. 39. num. 28. libr. 1. Oſa-
ſc. deciſion. 145. num. 1. Decian. conſ. 8. numer. 71.
volum.

volum. 1. *Cartar. deciſ.* 49. *numer.* 6. 7. *ad finem Soccin. conſil.* 62. *numer.* 3. 4. *libr.* 4. *Peregrin. de fidei-*
103 *commiſſ. art.* 11. *num.* 129. Secus † tamen eſt in
vltimis voluntatibus in quibus, & ſi conditio etiam in reſolutiuis adijciatur, diſpoſitionem
conditionalem reddit *lege quibus diebus §. quidam Titio ff. de condition. & demonſtration. Bartol. Iaſon.*
Decian. & alij per Cagnol. in d. leg. lecta num. 172.
& ſequent. Vbi dat rationem differentiæ inter cõtractus, & vltimas voluntates, quia contractus
ſtatim à conſenſu partium, perfectionem recipiunt, proinde reſolutiua conditio potius habet vim modi, & non eſt potens ad ſuſpendendum, neque ad conditionandum, niſi conſtet
partes contrarium voluiſſe, vt multi dicunt, quod non ita in vltimis voluntatibus procedere
poteſt, in quibus perfectio reciproci conſenſus deficit, & ideo in his reſolutiua conditio
facit vltimam diſpoſitionem conditionalem *Ceſal. conſ.* 52. *numer.* 6. *& ſequent. Menoch. conſ.* 77.
num. 10. *conſ.* 105. *num.* 39. *Zanc. in l. hæredes mei §. cum ita numer.* 178. *&* 329. *ff. ad Trebellian. Oldrad. Ancharan. & alij per Surdum conſ.* 268. *num.*
60. *Ponte conſ.* 20. *num.* 48. 49. *Fab. de Anna conſ.*
39. *Peregrin. de fideicommiſſ. artic.* 11. *ſub numer.*
129. *Barboſ. in lege ſi coſtante §.* 1. *num.* 24 *ff. ſolut.*
104 *matrimon.* Verum id firmandum eſſe cenſeo, †
inſpectis tamen verbis diſpoſitionis, ſeu inſtitutionis. Etenim tunc in vltimis voluntatibus conditio in reſolutiuis poſita conditionalem reddit
diſpoſitionem, quando ea in diſpoſitis ante ius quæſitum apponeretur, & tunc procederent ſuperius citata iura, ſecus ſi ea reſolutiua conditio poſt ius quæſitum apponeretur, cum tunc
diſpoſitio non efficeretur conditionalis, ſed pura remaneret, ſub conditione reſoluenda nempe
ſi fiat ſimpliciter inſtitutio, & inde in aliquem euentum adijciatur clauſula conditionalis reſolutiua, videlicet caſu quo, & cætera, vel ſub
conditione tamen, & cætera *Surd. late dicto conſ.*
268. *nu.* 60. 61. *ad fin. Ceſal. conſ.* 52. *num.* 8. 16.
Gabr. conſ. 90. *num.* 11. *& ſequent. libr.* 1. *Hipollit. Riminald. conſ.* 244. *num.* 284. *& ſequent. Rota Bononienſ. poſt eum num.* 43. *Honded. conſ.* 58. *numer.*
79. *libr.* 1. *Cardinal. Tuſcu. concl.* 585. *& nu.* 4. *litter. C. lib.* 2. *Barboſ. in lege ſi coſtante §.* 1. *ſub num.*
24. 25. *ff. ſoluto matrimon.* Ea omnes potiſſimum
105 ratione moti, ex quo poſt † ius quæſitum ex pura inſtitutione ſemel hęres nõ poteſt deſinere eſſe hæres, *lege & ſi ſine §. ſed quod Papinianus ff. de minor. Bart. Imola. Cuman. Caſtrenſ. Alexan. Corn.*
Soccin. Crauetta. Ceſal. & alij per Surdum conſ. 268.
num. 57. *Menoch. conſ.* 1030. *num.* 4. *libr.* 11. *Anton. Faber. C. lib.* 7. *tit.* 7. *defin.* 6. *in fine.* Quidquid ſit in
106 filijs, † & nepotibus, qui ſub conditione caſual,
vel mixta ſaltem inſtitui nequeunt, & quid de
poteſtatiua, vel quo ad legitimam *lege ſuus ff. de hæred. inſtituend. lege ſi pater filium. C. de inſtitut. & ſubſtitut. Gargiar. Patrocin.* 99. *num.* 3. *Molina de primogen. libr.* 2. *cap.* 1. *a num.* 29. *& ſequẽt. ad finem Maluaſ. conſ.* 24. *n.* 15. *Fonte conſ.* 20. *num.* 42. *Fachin. controuer. iuris lib.* 5. *cap.* 71. *Surd. dec.* 232.
n. 14. *& ſeq. Peregr. art.* 36. *nu.* 62. 63. *& ſeq. Paul. de Caſtro in d. l. ſi pater filium num.* 8. *Iaſon num.* 18.
19. *& Bart. in d. l. ſuus Angel. conſ.* 97. *n.* 2. *in fine per Cancer. variar. reſolut. lib.* 3. *ca.* 21. *de tranſmiſſ.*
n. 13. 14. 15.
107 Quæ poſſeſſio per ſtatutum † continuas, defuncto quæſita per conſtitutum, in hęredem transferri, & continuari prohibentur, ne duo fictiones concurrant, & ſpecialia multiplicentur
Bald. Barb. Caſſan. & alij per Mil. dec. 3. *n.* 114 115.
116. *lib.* 1. contrarium ſentit *Molin. de primogen. Hiſpan. lib.* 3. *cap.* 12. *numer.* 25. dicens huius articuli reſolutionem pendere ab alio articulo, ſi poſſeſſio, ex vi huiuſmodi ſtatuti, vera ſit, quam veram firmauit. *Idem Mol. dicto loco. n.* 19. *& nos n.*
52. *ſupra.*
108 Non continuatur † in fiſcum, qui non ſuccedit, vti hæres, ſed ex confiſcatione, vel aliter *Peregr. de iur. fiſc. lib.* 5. *tit.* 1. *n.* 52. *Honded. conſ.* 42.
numer. 39. *lib.* 1. *Caualcan. deciſ.* 3. *num.* 10. *lib.* 2. *& deciſ.* 39. *libr.* 3. *Tiraquel. le mort Saiſit. par.* 2. *de-*
109 *claration.* 15. *nu.* 16. *& ſeq. Maſtril. infra* ſecus †
ſi iure ſucceſſionis fiſcus admittatur, ſicut, &
alij legitimi de iure ſucceſſores. *Tiraquell. le mort Saiſit par* 2. *declarat.* 15. *per tot. Maſtril. in addiction. ad Petr. de Greg. de indic. cauſar. feudal.*
q. 18. *liter. A.*
110 Et an hęres, † in quem fuit continuata poſſeſſio poſſit de facto eijcere alium rei poſſeſſorem,
Peregrin. art. 47. *n.* 24. 25. 26. *& ſeq.*
Quæſtionis quoque eſt ad materiam capituli
111 prędicti Ferdinandi 43. ſi continuari † debeat
poſſeſſio in eum hæredem, qui de iure verus ſit
ſucceſſor, vel in hęredẽ ſcriptũ, Et quamuis *Petr. de Gregor. de indic. cauſar. feudal. q.* 17. 18. *Rinald. Coſſitel. Cumia, Blaſcus, Lancea, Antonius de Siracuſis in cauſa Comitatus Sancti Marci, Antonius de Angelo in cauſa Baroniæ Martinorũ. Cumia ritu* 38.
n. 130. quod in verum ſucceſſorem continuari debeat profiteantur, & eiuſdem ſententiæ videtur
fuiſſe *Bonior. in cauſa feud.* Tamen contraria ſentẽtia eſt verior, & magis probata, vt in hæredẽ ſcriptũ cõtinuetur, etiam quod ad alium pertineat
de iure ſucceſſio, & dominium, ex forma dicti capituli *Milan. deciſ.* 3. *lib.* 1. *in cauſa Marchionatus Giarratana, & dec.* 1. *in cauſa Baroniæ Prizi, & in cauſa Baroniæ Biſcaris. Pariſ. conſ.* 41. *lib.* 1. *Alciat. conſ.* 276. *in cauſa Goliſani, in cauſa Mobartæ, & in cauſa Mazaræ Bolognett. conſ.* 5. *n.* 20. *&* 36. *& cõſ.*
7. *num.* 59. *Boniorn. in appoſtil. ad Capitulum Regni prædictum* 43. *ſub Ferdinando*, vbi dicit ita fuiſſe
deciſũ in cauſa Frigentini *Campixiam, & alij noſtrates.* quos refert *Corſett. conſ.* 15. *nu.* 13. *&* 16.
vol. 6. *in manu ſcriptis, & cõſ.* 9. *n.* 13. *in feudal. Maſtril. ad Pet. de Gregor. de iudic. cauſ. feudal. q.* 18. *in fine, & dec.* 72. *n.* 9. *dec.* 110. *n.* 24. *&* 25. *Hipol. Riminal. conſ.* 91. *n.* 9. *in princip. Honded. cõſ.* 28. *n.* 28.
lib. 1. *Couar. variar. reſolut. libr.* 3. *cap.* 5. *nu.* 6. *Dec. cõſ.* 47. *n.* 11. *lib.* 3. *Peregr. de fideicommiſſ. art.* 47. *n.*
20. *& ſeq. & conſ.* 4. *n.* 51. *& ſeq. l.* 1. *Cumia in c. ſi aliquem verb. antiquis n.* 385. *Intrig. de feud. centur.*
2. *artic.* 92. *n.* 21. *cum præcedentibus Molin. de primogen. lib.* 3. *c.* 5. *n.* 41. *& c.* 12. *Greg. Lopes. l.* 7. *p.* 5.
tit. 4. *plene Corſettus Regens in addiction. ad Patrem conſ.* 18. *n.* 27. 28. *ad finem.* Et cum iſta veriore mutauit ſententiam prout prudẽtum eſt, *idem Petr.*

Digitized by Google

*de Greg.de conceſs.feud.p.4.quæſt.*11.*n.*20. 21.*vbi*
112 *additio.*Quidquid ſit† de iure Hiſpano *ex l.Tau-*
*ri.*45.per quam in eum hęredem vel ſucceſſorem
bonorum deſuncti continuatur poſſeſſio, (*queſi-*
gun la diſpoſition del Mayorazgo deuiere delueceder
113 *en el*)vt diximus latius infra in caſibus tamen †
quibuſdam particularibus non in hæredem ſcri-
ptum,ſed in vere ſucceſſurum continuari poſſeſ-
ſionem diſpoſitum ſuiſſe in Regno,vt in cap. Im-
peratoris Caroli 118.204.258. & ſub Rege Phi-
lippo c. 18. ponderando capitulum prædictum
258.dicunt *Milan.dec.*3.*num.* 247.*lib.* 1. *Cumia in*
cap.ſi aliquem verbo antiquis ſub nu. 385.*& Fuſius*
*Corſetus Regens ad patrem conſ.*18.*n.*31. Deficien-
114 te tamen† hærede ſcripto in hæredem ab inte-
ſtato poſſeſſionem continuari diſpoſuit *cap.* 43.
*prædictus Milanenſ.deciſ.*3.*num.*43.52.*libr.*1. cum
præſumptio *lege conficiuntur. de iure Codicillorum*
concurrat *Tiraquell.le mort Saiſit in* 7. *declarat.*
2. *partis Hippolit.Riminal.conſ.* 352.*num.*81. *In-*
*trigliol.ſingular.*145.*lib.*1. *Caualcan.dec.*39. *num.*
2.*libr.*3.

Nec abſolutè verum eſt in materia, quod adeo
ſtatutum in hæredem continuet poſſeſſionem ,
115 †vt teſtator non poſſit,nec expreſſe facere,quod
tale ſtatutum non continuet, *vt dixit Faber.in* §.
*alteri col.*4.*Inſtit.de inutil.ſtipulation.per Caſsan.in*
*conſuetud.Burgund.rubr.*7.*verb.le mort.Saiſit.verſ.*
& de hoc n. 5.*Gugliel.de benedict. in c. Rainutius*
verb.mortuo teſtatore il 2. *num.* 72. *de teſtam.per*
*Mil.deciſ.*3.*n.*59.*libr.*1.Quę auctoritates adductæ
fuerunt ab Illuſtre Præſide Hyeronimo de Neapo-
li in dicta cauſa Giarratanę,ad quod poſſet addu-
ci *Caſſan.cōſ.*19. *& alij per Tiraq.le mort Saiſit p.*7.
decl. 3. vbi etiam,ſi a teſtatore pœna adiecta ſit ,
& generale eſt, vt non poſſit facere teſtator.quod
leges,& ſtatuta non habeant locum , in ſuo teſta-
mento , *Doctor.in leg. nemo poteſt ff. de leg.* 1.
& in ſpecie iſtius ſtatuti dixit. *Rota apud Mohed.*
*dec.*4.*n.*2.*de teſtamentis alias dec.* 302. Contrariū
116 † alij verius putarunt in Regno procedere , vt
deciſum fuit in M.C.in cauſa Territorij di li Bi-
gini,pro Fabritio Gaffreo,& Ponte,cōtra Franci-
ſcum Blanco,& in cauſa prædicta Giarratanæ, &
illud procedere dicunt de conſuetudine particu-
lari Galliæ,& ita loquuntur præcitati,& etiam
Tiraquellus,& ita in ſpecie dicit *Menoc. de adipi-*
ſcend.poſſeſſ.remed. 5.*ſub n.* 33 allegando *Tiraq. in*
d loco,& ponendo iſtud pro limitatione.Nā alias
de iurę communi non eſſet dubium , vt quemad-
modum poteſt teſtator de cæteris rebus diſpone-
re,ita etiā poſſet diſponere de poſſeſſione in præ-
iudicium hæredis vniuerſalis,transferendo in aliū
cum legis vigorem obtineat teſtatoris diſpoſitio,
117 *ex vulgato §. diſponat Auth.de nup.*& in ſpecie,†
quod ſtatutum poſſeſſionem in hæredem conti-
nuans non operetur contra voluntatem teſtato-
ris,alias in cauſis prædictis Giarratanæ,& de li Bi
gini fuit adductus *Menoc. de adipiſcend. poſſeſſ. re-*
*med.*4.*n.* 84.*q.*9.*&* 10. *Ioannes Bexianus in conſue-*
*tud.Aluern.c.*12.*art.* 1.*verſ.primus caſus,*vbi quod
reſpectu poſſeſſionis continuandæ vigore ſtatuti
concurrere debeat præſumptio tacitæ volunta-
tis defuncti *ex l.conficiūtur ff.de iure Codicil Milan.*
*dec.*3.*n.*43.45. 52.220.244.*l.*1.*Rim.conſ.*91.*n.*10.
118 *lib.*1.Et de iuris † communis diſpoſitione pro-
cederet contrarium,quando ſimpliciter teſtator
mandaret,quod poſſeſſio nō continuetur in hære-
dem,ponendo poſſeſſionem in pendenti,in ſuſpē-
ſo,& in aere ,ſed cum de poſſeſſione illa diſpone-
ret in alium, vel poneret eam in ſuſpenſo gratia
alterius,tunc non video legem repugnātem,qua-
re teſtator, nō poſſit hoc facere,& ſi ad maiorem
claritatem percurimus per rationes,quæ pro cō-
traria opinione poſſent adduci euidētius appare-
bit, quod id nulla lege teſtatori videatur prohibi-
tum ſi enim adducitur Regula , qua videtur mo-
tus *Faber.& Gugl. de Benedictis in d. loco ex l.nemo*
poteſt de l. 1.vt non poſſit facere teſtator , quin le-
ges,& ſtatuta in ſuo teſtamento locum habeant.
Reſpondetur quod immo teſtator dando licen-
tiam legatario, vel alio capiendi propria aucto-
ritate non facit quod ſtatutum non cōtinuet poſ-
ſeſſionem in hæredem , nam ex iſto ſtatuto illico
poſſeſsio volat,& tanquam Sagitta in hæredem
tranſit,& ſic ſtatutum in illo iſtanti operatum eſt
effectum ſuum quamuis inde detur locus licētiæ
capiendi,quæ à teſtatore fuerit conceſſa , quod,
quo ad actualem rei poſſeſſionem ſine ſcrupulo
credo procedere,pariter ſi pro contraria opinio-
119 ne adduceretur ratio† quod duo inſolidum poſ-
ſidere non poſſunt *Milan.dec.*1.*n.*96.*l.*2.*Surd.conſ.*
179.*n.*27.Reſpondetur quod imò ſtante dicta li-
centia a teſtatore attributa,nō inducitur,nec re-
ſultat iſtud quod duo inſolidum vno eodemque
tempore poſſideāt , ſed hæres ex ſtatuti,vi ſtatim
cōtinuat,& ſolus poſſidet inſolidum,ex inde vero
alternatim,ſi legatarius vel fideicommiſſarius di-
cta licentia vtitur capiēdi auctoritate propria, &
capiat,poſſidebit ipſe legatarius, vel fideicōmiſ-
ſarias ſolus inſolidū,prout antea ſolus hæres poſſi
debat proinde tollitur abſurdū, quod duo inſoli-
dū eodem tēpore poſſideant, ſi vero pro cōtraria
120 opinionē† dicatur quod licentia capiēdi poſſeſ-
ſionem intelligi debeat , ſi ſit vacans non autem
ſi ſit plena,ne ex tali licentia delictū oriatur que-
madmodum ſtante ſtatuto continuante poſſeſſio-
nem poſſeſſio nunquam ſit vacans, ſed ſemper ſit
plena quod propterea huiuſmodi licentia nihil
operetur.Reſpōdetur quod id in dubio capiendū
eſt in licētia generaliter & ſimpliciter data capiē-
di poſſeſſionem, quæ de vacanti intelligitur , non
de plena ſeu occupata , ſi vero eſſet data facultas
capiendi poſſeſſionem etiam plenam tunc ceſſat
obiectum, quod procedit in dubio , & cum teſta-
tor,qui ſcit poſſeſſionem in hæredem ex vi ſtatuti
ipſo iure continuatam eſſe , nihilominus dat li-
centiam legatario, vel fideicommiſſario intrandi
poſſeſſionem propria auctoritate , poteſt enim
lex,teſtator,vel iudex ſcienter tribuere licentiam
capiendi propria auctoritate poſſeſſionem etiam
plenam ſic in ſpecie id probatur,cum de iure cer-
tum ſit legatarium non poſſe capere poſſeſſio-
nem propria auctoritate , & ſi capit incidit in pę-
nam *leg.non dubium Cod.de legat.*quæ lex procedit
hęrede poſſidente vt dicit ibidem *Gloſa,Ruin.&*
*alij per Menoc.de recuperan.poſſeſſ.remed.*5.*num.*31.
Tamē,ſi data ſit facultas legatario capiēdi poſſeſ-
ſionem

Digitized by Google

ſionem auctoritate propria, tunc qoamuis poſſeſ-
ſio, ſit plena, quia hæres poſſideat, nihilominus
poterit impune legatarius dicta liceotia, vti, &
propria auctoritate poſſeſſionem intrare, nec
erit locus *dictæ l. non dubium*, vt poſt multos ſcri-
bit *Menoc. d. remed. 5. n. 33.* Item obiectũ procede-
121 re ſentio, ſi poſſidens † legatario, vel fideicom-
miſſario reſiſteret, qoi veniret ad capiendam poſ-
ſeſſionem ex licentia teſtatoris, tunc talis, licen-
tia nõ prodeſt legatario, ſed venire debet aucto-
re Pretore, cum teſtator non poſſit dare licentiã
quod poſſeſſio capiatur contra poſſeſſorẽ reſiſtẽ-
tem, quia hæc violentia non cenſetur ſibi permiſ-
ſa, nec minus occaſio delinquẽdi permitti poteſt
ad text. in l. non eſt ſingulis ff. de regul. iuris, & de-
clarat *Menoc. de recuperand. poſſeſſ. remed. 8. n. 32.*
Achill. Perſonal. de adipiſcend. poſſeſſ. n. 406. Graſſ.
§. fideicommiſſum q. 43. n. 7. verſ. ſcias etiã. Et quod
122 fideicommiſſarius † poſſit ex licentia teſtatoris
capere poſſeſſionẽ, etiam plenam. & contra hę-
redem poſſidentem, non autem reſiſtentem *profi-
tentur Caualcan. de vſufruct. n. 12. Plotus Galiaula,
& alij per Surd. conſ. 265. nu. 35. Menoch. de adi-
piſcend. poſſeſſ. remed. 2. num. 53. Seraſin. dec. 492.
num. 5.*

Cumque ſtatuti huius diſpoſitione in hæredẽ
tam ex teſtamento, quam ab inteſtato continue-
tur defuncti poſſeſſio, illa ſuborta eſt difficultas
in Regno circa intelligentiam dicti Capituli an
123 † poſſeſſoriũ huiuſmodi mixtæ oaturę ſit, & nõ
merum cum hæres neceſſe habeat, vt beneficio
ſtatuti iuuetur demõſtrare ſe Hæredẽ eſſe idque
ad ſubſtantiandam poſſeſſionem videtur requi-
ri; & ſic videator proprietatis cauſam ita inſitam
& annexam habere, vt omnis exceptio, quæ peti-
tionem hæreditatis perimeret, perimere habeat
fictionem, & beneficium ſtatuti, & quidquid pro-
prietati detrahitur, detrahi, videatur poſſeſſio-
ni, ac videatur principaliter, & ſubſtantiue quæ-
ſtionem eſſe ſuper ipſa hæreditate, & iure domi-
nij. Quod cognoſci iuuat, tum ad effectum appel-
lationis poſſeſſorij mixti ſuſpenſiue concedendæ,
tum ad probationes, & latiores inducias indul-
gendas, vt fidẽ faciãt in iuditio petitorio ordina-
rio, tũ ad effectum vt ſententia lata in poſſeſſorio
mixto, exceptionem rei iudicatæ pareat in peti-
torio, tum etiam vt in iuditio prædicto mixti poſ
ſeſſorij exceptiones proprietatis cauſam atti-
nentes admittantur.

124 In quo verius eſt † eam in hoc capiendam in-
terpretationem, vt ſi probabiliter de hærede vero
non dubitetur veluti ſi ex teſtamento cõſtet pro-
pter eiuſdem apertam, & apparentem fidem, vel
ab inteſtato quem ſucceſſurum compertum ſit
(in quo nempe improbando, ſe hæredem, vt im-
mittatur, nec plenariam cognitionem requiri vt
in mixto poſſeſſorio de iure conſtitutum eſt, ſed
tãtum ſummariam, quæ iudicis expetitur officio)
& tũc merum, nõ mixtum iudicandum eſt poſſeſ-
ſoriũ, vt ex pluribus in cauſa Marchionatus Giar-
ratanæ ſenſiſſe Magnam Curiam refert *Milan. de-
ciſ. 3. num. 19. & ſeq. ad n. 33. & per tot. lib. 1. poſt
Concard. Bald. Signorol. de Amodeis. Bero.* & alios
125 per eundem relatos, ſi vero † quis hæres ſit, vel
ſucceſſor, ita ex diſpoſitis per teſtatorẽ, aut ſtatu-
tũ, vel aliter dubium ſit, vt neceſſario de iure do-
minij ad fundandum qois ſit hæres, vel ſucceſſor
diſceptandum principaliter ſit ad cauſam poſſeſ-
ſionis ſubſtaotiandã, ita, vt ex cognitione Domi-
nij, ſeu qualitatis, quis verus ſucceſſor ſit reſulta-
re habeat poſſeſſionis continuatio ex beneficio
ſtatuti, & tũc poſſeſſoriũ mixtũ, & nõ merum iu-
126 dicãdum eſſe ſentio, vt ſi id † eueniat ſtatuti di-
ſpoſitione, quemadmodum *ex l. Tauri* 45. Sanci-
tum, eſt vt mortuo vltimo maioratus poſſeſſore
poſſeſſio, ciuilis, & naturalis bonorũ eiuſdẽ ma-
ioratus tranſeat in eum ſucceſſorem, *Que ſegun
la diſpoſicion del maiorazgo de viere de ſucceder en
el.* Ex quibus verbis compertum ſatis eſt quod
quamuis remedium dictæ legis ſit poſſeſſorium,
eius tamen naturę, & qualitatis eſt, vt habear ad
mixtã, & inſitã cauſam proprietatis, ad eo, vt in eo
nõ poſſit obtinere niſi ille, qui prius ſe eſſe verũ ip
ſius maioratus ſocceſſorem probauerit, quod ne-
ceſſario proprietatis cauſam contingit, cũ prius
tractandum, ac diſcutiendum ſit de iure Dominij,
vtrum is, qui in poſſeſſionem maioratus benefi-
tio legis prædictę in eum translatã eſſe prętendit,
ſit verus ac legitimus eiuſdem maioratus ſucceſ-
ſo, vel non *Palaci Rub. in l. prad. Tauri. n. 2. Greg.
Lopes l. 7. tit. 4. par. 5. gloſ. verb. poſſeſſ. Gomes l. Tau-
ri 45. n. 194. in fine Molin. de primogen. Hiſpan. l. 3. c.
13. a n. 9. ad n. 23. Valenz. Velazquez conſ. 97. num.
220. 221. conſ. 69. n. 248. 249. Mol. Theolog. de iuſt.
& iure diſput. 637. n. 4. 5. 6. 7. 8. Pallaez. de Maio-
ratu t. 1. p. 3. q. 24. n. 4. Criſtoner. de Paz in ſcolys leg.
Stili 251. n. 40. f. 674. Villadiego in politica in titulo
de la forma de libellar de la inſtrucion y de las clau-
ſulas generales de los libellos n. 170. fol. 64. Fontan.
de pactis dotal. clauſ. 7. gl. 3. p. 1. n. 50. & p. 4. n. 24.
25. vol. 2. Auendag. in l. Tauri. 45. gl. 7. nu. 2. 3. fol.*
190. qui refert, & ſequitur *Molina. d. cap. 13. Mi-
lan. dec. 3. n. 13. l. 1. Rouit. cõſ. 5. n. 12. & 13.* Vel ſi iu-
127 ditio teſtatoris id † contingat, vt in cauſa prædi-
cta Giarratanę ille Don Garſias teſtator declara-
uit nolle Donnam Belladamnã Ducisſam Bisbo-
næ hæredem inſtituere, quia nollebat apud infe-
ros detrudi, & animam ſuam detrimentum pati,
ſed volebat quod bona tranſirent, & peruenirent
ad vocatos ex diſpoſitione ſuorum prędeceſſorũ,
vt refert Milan. dicta dec. 3. n. 43. lib. 1. & in cauſa
Baroniæ Gruttarum ille Don Baldaſſar Monte-
aperto Baro vltimo loco defunctus coram teſti-
bus declarauit, quod Baronia vadat ad eum, ad
quem de iure ſpectat, de qua cauſa ſcripſit *Intrig.
dec. 42.*

Dic igitur in caſibus prædictis cauſa poſſeſſo-
riam, & continuationis vigore capituli prædicti
Regis Ferdinandi omnino eſſe mixtam ex ſtatuti
diſpoſitione ita forte dictante, vt eſt lex prædicta
Tauri, vel iudicio teſtatoris, & cõditionali diſpo-
ſitione ab origine, & ex natura primordiali illius
poſſeſſorij, cum per neceſſarium antecedens co-
gnoſcendũ primo loco ſit quis verus ſit hęres, re-
cognoſcendo formas inueſtiturarũ, priuilegiorũ,
& teſtamentorum quæ omnia ad fundãdũ domi-
nium & petitorium neceſſario tendũt, *Milan. dec.*
128 *3. li. 1. nu. 2. 3. 4. 5. 6. 9. 10. & ſeq.* Vbi, † quod quã-

do duo ſunt inſtituti conditionaliter , nempe ſi
competit, tunc ſit poſſeſſorium mixtum, ex iuditio
129 teſtatoris, & † in illo poſſeſſorio ſit mixto ex natu-
ra, & ſubſtantia ipſius iuditio teſtatoris dicūt DD.
quod quidquid detrahitur, vel additur proprieta-
ti detrahitur, vel additur poſſeſſioni, & è conuer-
ſo *Molin. dicto capit. 13. num. 9. 10. & ſequent.* Pro-
inde *Milan.* dicto loco *num.* 14. 15. firmat, quòd
130 † ideo in illo poſſeſſorio diuerſimodè procedi-
tur, quam in illo ſummariſſimo , ex quo in illo
cum plena cauſæ cognitione, cum teſtibus parte
citata proceditur, & plenarie cauſa examinatur,
Iaſon. conſ. 54. n. 4. Bald. conſ. 141. 130. libr. 2. Vbi
131 † poſſeſſorium iſtud mixtum, & appellabile ſu-
ſpenſiuum iudicat, ex quo in eo plene diſputan-
dum, & cognoſcendum eſt, ſi qualitas, vel condi-
tio à teſtatore requiſita concurrat in hæredem,
vel non in quem continuari poſſeſſionem vigore
132 ſtatuti prętenderetur, & quoties, † contingit du-
bitari, ſi quis poſſit eſſe, vel non eſſe hæres, intrat
petitorium inſitū ſubſtantiuè in ipſo poſſeſſorio,
ſequendo *Baldum* tradit *Contard. in l. 1. C. ſi de mo-*
133 *mentan. limitat. 2. §. 2. n. 2. 3. 7. 8. & n. 4.* probat †
quod decidēdo iudex poſſeſſorium, ſit tacita de-
claratio in illo caſu , quod ſit verus hæres, vel per
æquipollens, & ſic ſuper petitorio inſito *& §. 1. d.*
134 *n. 21. a n. 27. fol. 181.* vbi, † quod quando Domi-
nium ſubſtantiat libellum, etiā quod non ſit deci-
ſum, datur appellatio ſuſpenſiua *Bero. conſ. 111. n.*
15. l. 3. qui probat, quod illa quæſtio in huiuſmo-
di poſſeſſorio, etiam à petitorio ſeparato, dicitur
etiam principaliter, & ſubſtantiuè tractari ſuper
petitorio & non ſuper poſſeſſorio, tantum ; vnde
ratione miſturæ ſit appellabile ſuſpenſiuum , ſi
prætenditur continuatio vel filius, vel hæres in tā-
tum quod cui non ſonet ius in petitorio, ne in poſ-
ſeſſorio cū exceptiones omnes , quæ petitorium
perimunt, perimūt quoque poſſeſſorio, quia ſunt
annexa, Et *Contar. d. lim. 2. 10. 11. f. 168.* iſtam cau-
ſam poſſeſſoriam ita mixtam appellabilem ſu-
ſpenſiuam eſſe concludit cum ſit, quod diſputari
omnino debeat de proprietate, & iure hæredita-
135 rio. Quod ſecus eſt, † cum quis cōditionem ali-
quam hæreditariam, aut filiationis, quæ eumdem
ſucceſſibilem rederet probare, non cogeretur, vt
puta ſi ſimpliciter in teſtamento ſcriptus , hæres
reperiretur, cum tunc ſufficiat ſola teſtamenti non
abraſi ; non cancellati oſtenſio , & productio ,
iuſta text. in l. fi. C. de edicto Diui Adrian. tollend.
& ſic in mero poſſeſſorio, ſimplici , & momen-
taneo, in quo quis ſimpliciter hæres ſcriptus eſ-
136 ſet, & vere, † de titulo probandum non ſit ſub-
ſtantiuè, ſed forte titulus opportaretur ad colo-
randum, & confortandum tantummodo, *vt tradit*
Bald. dicto conſ. 330. libr. 1. Menoch. de recuperand.
137 *poſſeſſ. remed. 9. n. 320. 328.* Secus † cum vter-
que eſſet inſtitutus ſub aliqua conditione ſubſtā-
tiua petitorij, quæ fundari opporteret *ex Doctri-*
na Bald. conſ. 141. lib. 1. tradit *Maſtril. dec. 42. n. 3.*
& ſub n. 14. 15. & hanc diſtinctionem maxime
ſtante ſtatuto, ſequēdo *Bald. d. conſ. 141.* tradit *Lu-*
douic. Sacc. conſ. 2. n. 126. 127. qui ſequitur *Contar-*
dum, & Berouns ſuperius adductos *Grat. dec. 60. n.*
138 *13. 14.* & ea inter alias eſt ratio, quod † poſſeſſo-

rium iſtud, quamuis ſeparate decidi, ac terminari
deberet, adeò continet in ſe implicitā cauſā peti-
torij, & meritorum, quod impoſſibile eſt diuidi, &
ſeparari poſſe, proinde taliter mixtum eſſe con-
ſtat, quod ſicut a petitorio ſuſpenſiua conceditur
appellatio, ſic etiā ab iſto ita mixto poſſeſſorio,
quia merita petitorij ab huiuſmodi poſſeſſorio in-
diuiſibilia ſunt, *Contard. tradit. d. limit. 2. 9. 9.* quē
ſequutus eſt *Scaccia de appellat. lib. 3. cap. 2. q. 17.*
139 *limit. 6. membr. 9. ſub nu.* 8. Probans , † quod eſto
quod pars millies proteſtaretur quod ſuper ſolo
poſſeſſorio terminandum ſit, nil profit , quia iſto
modo eſſet in partis facultate ſubuertere, etiā
mixturam mixtam a teſtatore , maxime quando
proprietas ad poſſeſſoriū ſubſtantiandū adduci-
tur *Bero. q. familiar. 100. Contard. d. limitat. 2. f. 19.*
Scaccia de appellat. membr. 9. lim. 6. n. 42. ad nu. 44.
fol. 613. Grat. dec. 136. vbi ad ſubſtantiandum poſ-
ſeſſoriū erat diſcutienda maſculinitas , & dicitur
habere admixtam, & inſitam cauſam proprieta-
tatis daturque appellatio ſuſpenſiua *Mar. Angui-*
fol. conſ. 140. n. 2. qui firmat, quod iſto caſu iu-
ditium poſſeſſorium eſt radicatum in cauſa pro-
prietatis, ita vt ab ea ſeparari non poteſt, quia im-
poſſibile eſſet dicere heredem poſſe agere ad poſ-
ſeſſorium niſi probata ſubſtantiuè conditione.

In Materia placuit *Sigiſmundo Scaccia de appel-*
140 *lation. d. membr. 9. n. 5.* dicere † mixturam tan-
tum conſiderandā eſſe in ſententia ipſa ad indul-
gendam ſuſpenſiuam appellationem ſed idem, &
141 *Scaccia* immediate ſubnectit. Hanc † mixturam
in ſententia eſſe triplicem, & tribus modis con-
ſiderari poſſe. Prima eſt quę principaliter, & ex-
preſſe poſita eſt in ſententia ſecunda quę ſtat
cōſequutiuè ad ſententiam, & oritur ex proceſſu
ex conſenſu partium tacito, ex actitatis , vel ex-
preſſo . Tertia, quę virtualiter ineſt. Item clariùs
Scaccia dicto loco n. 8. limitando regulam & exem-
plificationem primę mixturę in ſententia , vide-
licet, quando principaliter, & expreſſe poſita eſt
in ſententia dicit , quod iſta prima mixtura non
procedit, quando ſententia eſt ſimpliciter lata ſuper
per aliquo remedio poſſeſſorio quod habet in-
diuiſibiliter ad mixtam cauſam proprietatis, quia
tunc magis attenditur id quod eſt extra ſenten-
tiam, quam quod eſt expreſſum.
142 Ad idem † *Corn. conſ. 10. lib. 4. & Mariſcot. var.*
reſol. c. 75. n. 8. l. 2. profitentes mixturam eſſe de-
bere in ſententia nō loquuntur in caſu, vbi adeſt
mixtura complicata ab initio ex natura ſtante
forma inſtitutionis conditionalis , & iuditio
143 teſtatoris Item . *Mariſc. n. 10.* limitat, † quod vbi
plene, & per neceſſe de nullitate, ſeu meritis pe-
titorij cognoſcitur tunc ſuſpenſiuè appellatur ex
mixtura cauſę proprietatis indiuiſibili, & id *Ma-*
riſc. ponit pro fallētia ad illud quod dicitur, quod
habet eſſe mixtura in ſententia, & *n. 43.* limitat nō
144 procedere in † poſſeſſorijs mixtis ſu natura, pu-
ta quia cauſa proprietatis eſt inſeparabilis, cum
oporteat plene de titulo cognoſci, vnde eſto, quod
non ſit in ſententia mixtura, mixtum iudicatur
145 poſſeſſorium, & appellabile ; Nec videretur †
mixturam requiri in ſententia quando vterque
debet venire ex pari titulo tunc apud omnes
indu-

Digitized by Google

indubitanter,poſſeſſorium eſt mixtum, & appel-
labile vltra prædictos videndus Marcheſan. de cō-
miſſion.p 1.tit.de commiſſion.appellationis in Saluia-
no interdicto. §. 2.n. 92.fol. 1007. & licet loqua-
tur in cōſtitutione Aegidiana,recipit tamen om-
nes declarationes, & pari paſſu ambulat cum l.
vnica de momentan.& Peregr.conſ.2.n.11.lib.1.di-
cit non eſſe curandum de cumulatione petitorij
cum poſſeſſorio quando eſt,ex natura mixtum,&
dicitur tunc agi principaliter de proprietate.

146 Cæterum an † cauſę poſſeſſoriæ mixtæ ſui na-
tura illæ tantum ſint,quæ ſunt expreſſæ de iure, &
quæ recenſentur in l.2.§.quædam ff.de interd. Ru-
ginell.de appellation.§.2.cap.3.num.750.& ſeq.fol.
129. cæteras cauſas excludendo; Quo circa
147 negatiue † reſpondendum eſt, quia tam textus
in dicta lege 2.quam Ruginel.loco prædicto tantum
exemplificatiue,& non reſtrictiuè, & excluſiuè
loquuti ſunt, ibi verſiculū exemplū eſt. & cętera,
148 quod † exemplum diſpoſitionem non reſtrin-
git §.hactenus inſt. de gradib.Menoch.conſ. 2. num.
205. tanto magis, quod habemus expreſſum de
iure ex indiuidualibus diſpoſitionibus,quod poſ-
ſeſſorium poteſt reddi mixtum ex iudicio teſta-
toris ſuis natura, Ponte deciſion.40.num.3.verſic.
rurſus.

Et proſequendo materiam capituli prædicti
Ferdinandi 4. influit ex ijs quæri, quid dicendū
149 in ſubſtituto, & Primo de fideicommiſſario †
qui propria authoritate bona fideicommiſſo ſu-
biecta apprehendere, vel occupare prohibetur,
ita vt a manu hæredis capere omnino habeat, ſi
poſt aditam per hæredem hæreditatem,ac poſſeſ-
ſionem adeptā fideicommiſſum occupauerit, &
aliter cum vitio diceretur fideicommiſſarius poſ-
ſidere l. Paulus,& tradunt Doctor.in l.*reſtituta ff.
ad Trebelian.Bart.& Doctor.in l.centurio ff. de vul-
gar.l.1. C.commun. de legat.l.1.in princ.ff. quorum
legatorum §.reſtitutio inſtit.de fideicommiſſar.hære-
ditat.Pariſ.conſ. 54.n.12.vol.3. Dec. conſ.243.n.3.
Neuizan conſ 33.num 12.Argel.de legitimo contra-
dictor.q.10.art.14.n.207.Sforz.Odd.de compend.p.
5.præmiſſ.6.differ.4. Rota Roman. deciſ. 565.p.1.
Seraſin.deciſ.271.num.1.dec. 1065. num.3.Natta
conſ.396.nu.8.Bero.conſ.54.nu.41.lib.2.Rota Rom.
apud Farinac. dec 115.n.3.p.1.t.1.Bardell.conſ.92.
n.4. 5.Craſſ.§. fideicommiſſum.q. 43.Card. Tuſch.
concl.268.n.1.liter.F.Bertazol. conſ.69.n.38.in ci-
uil. Tiraq.le mort. Saiſit p.2. declarat.11.Surd.cōſ.
73.n.28.& ſeq. dec.333.num. 8.cōſ.235.ſub n. 26.
Molin.de ritu nuptiar. l.3.q.22.n.21.Rota Auenion.
dec. 104.ſub n.1. Ricci collectan.1254.Couar. in c.
Rainutius §.100.nu.4.de teſt.Farin. q.175.p.9. nu.
290.317.& ſeq. Milan. dec.1.num.88.libr.1.Rota
Rom.apud Ludouiſ.dec.206.n. 5.6.vbi additio Ro-
laud.conſ.78.n.14.libr. 3. Rouitus conſ.50. nu. 31.
32.Anton.Faber. C.libr.6.tit. 7.defin. 6. Peregrin.
de fideicōmiſſ.art.47.n.10.11.& ſeq.& n.73.ſub nu.
78. Ponte de poteſt. pro reg. tit. 10.§.1.num. 25.
150 † etiam hæreditate iacente Hipol. Rimin. conſ.
91.n.23.Bar.Caſtrenſ.Alex.Ang.Odoffred.Alber.
per Camillum de la ratha.conſ.28.n.35. Quod pro-
151 cedit etiam in caſibus,† vbi reſtitutio fideicō-
miſſi ipſo iure fit,vt tunc a manu hæredis etiā ca-
picnda ſit poſſeſſio Gl.in leg. 1.verbo quoties vbi
Doctor. ff.ad Trebell, Bald.in l.penul. C. ad Trebell.
Natta conſ 223.num.1.conſ.395.nu. 8.& ſeq.Alex.
conſ. 82.num.4.vol. 2.Bero.conſ.56.col.1.conſ. 58.
col.2.vol.2. Dec. conſ.424.n.15.Roland.conſ.78.n.
15.l.3.Craſſ. §.fideicommiſſ.q. 43.nu.4.Ceſal. conſ.
49.n.3.Peruſ.dec.47.n.15.Surd.conſ.73.n.29. dec.
333.ſub n.8.& conſ.265.ſub n.26.Peregr.art.47.n.
19.& 78.in fin. Celſ.Vgon.conſ.24.n.3.4. Gratian.
diſcept.47.n.4.Ricci collectan.1254.Crauetta conſ.
376.nu.12. Hypol. Rimin.conſ. 363.num. 21.conſ.
729.n.9.Simon. de Pretis de interpretat. vltimar.
voluntat.libr.5.interpretat.2.dub. 1.nu. 80.Berta-
zol.conſ.69.n.39.in ciuil.Tiraquel le mort Saiſit.p.
2.declarat.11.n. 2. Oſaſc. dec. 34.num.22.Farinac.
q.175.p. 9.n. 290.in fine & n.292.& dec. 115.n.
152 3.p.1.t.1.Et quibus† caſibus ipſo iure fideicom-
miſſario cenſeatur facta fideicommiſſi reſtitutio
probāt Gl. in l.penul. §.cum autem verbo ipſo iure C.
ad Trebel.& ibidem communiter Doctor..Aret.conſ.
37.nu.10.Ceſal.conſ.49.n.18.& ſeq.& conſ. 50.per
tot.conſ.215.n. 27.Oſaſc.dec.73.in fine Petra. de fi-
deicom.q.3.in fin. nu. 47. Burſat.conſ.48.n.9.Natta
conſ.200.num. 2.Becci conſ.97.n.9.10. Hypol. Ri-
min. conſ.363. n.19.plene Honded. conſ.26. a num.
9.ad n.21.lib.1. Roland.conſ.81.n.17.lib. 2. Craſſ.
§.fideicommiſſum.q.42.n.6.q. 56.n.6.Surd.dec.25.
n.20.Pereg. art.2.nu.56.57. 58. & ſequent. plura
Bero.conſ.129.num.15.conſ. 58.n.3.conſ.102.num.
28.verſ.poſſet etiam libr.2.Dec.conſ.44.in fin. lib.3.
Menoc.conſ.44.n.15.Intrig.de ſubſtit.cent.3. q.73.
a n.79.ad n. 90.Grindl.dec.Dolana.52.n. 38. Tuſc.
concl. 268.nu.37.littera F.& n.50.& ſeq. & n.55.
56.& ſeq.& n. 69.
153 Inde eſt, quod † nec ſtatuto huiuſmodi de
continuatione poſſeſſionis iuuetur fideicommiſ-
ſarius vt omnes fere pręcitati probant,quod qui-
dem verius,eſt ac regni moribus recepta ſenten-
tia præciſe Tiraquel.dicta declar. 11.n.16.qui om-
nes refert,& per tot. Faber.d. defin. 6. Alexand.
conſ.51.lib.6.& conſ.81.libr.2.conſ.40.lib. 3. Mi-
lan.dec.3.num.39.41.libr.1. Plot.de in litem iuran-
do §.51.n. 22. Boeri.dec.156.n.10.Dec.conſ.74.n.
36.libr.3.Curc. in addict. ad Alex.in l. 1.§. de illo
ff.ad Trebel.Gabr. de acquirend. poſſeſſ. concl.6.nu.
11.Iaſ.conſ.146.lib. 4.qui dicit in Senatu Medio-
lan. deciſum Dec. in l fi.col.7 verſ.ſed iſta conclu-
ſio C.de edict. Diui Adr. tollend.conſ.84.col. 2. cōſ.
467. col.2.Fulg. conſ. 230.Bell.ſupput.l.4.c. 19. Go-
zadin.conſ.93.col.2.verſ.4. Caſſan. in conſuet. Burg.
tit.des ſucceſſiones §. 1.col.3.verſ.Item etiā & conſ.
19.dub.12.Rube.conſ.121.Bertrand.conſ.96.col. 2.
libr 4. Bero.conſ. 85.n. 15.libr.2.Tuſc. concl. 265.
num.11.lit.F. Hipol. Riminal.conſ.545.n.49.vol.
5.Petr. de Gregor.de iudic. cauſ.feudal.q.19.n.3. 4.
154 Pereg. de fideicom.art.47.n.14.& ſeq.licet† con-
trariū nonulli probaſſēt fideicommiſſarium ſtatu-
to illo iuuari ex Paul.de Caſtr.conſ.152.lib.2. Caſ-
ſan. conſ.62.Guglıel.de Benedict. in cap. Ramutius
in verbo mortuo itaque teſtatore il 2.n.74.ac teſtam.
vbi teſtatur ita iudicatum Tholoſe Picus in l. vl-
tim.ſuper gl. in verbo ex p. C.de.edict. Diui Adrian.
tolend Hipol.Rimin.conſ.677.n.13.reprobans Tira-
quell. & alios contrarium tenentes Rebuff.ad cōſt.

Digitized by Google

*retinend. poſſeſſ remed.3.num.113.& 114 Gabr.de
acquir.poſſeſſ.concl.9.num.6. Sacca conſ.28.num.7.
Molin.Theolog.de major.diſp.636 ſub n.4. Giurb.in
conſuetud.Meſſan.cap.5.gloſ.6.ſub n.21.Gratian,di-
ſcept.732.n.61.& 65. Menchac. de ſucceſſion.lib.1.
§.10.n.25.26.& 27.*

24 Et hæredi † cuique ſiue ex teſtamento, ſiue ab
inteſtato beneficium ſtatuti competit, ſiue in al-
lodialibus,ſiue feudalibus, quem admodum Fer-
dinandus ſua conſtitutione *in capit. prædicto* 43.
expreſſe ſanciuit, *Milan.deciſ.3.n.1.lib.1.& n.33.
34.43.& 52.& deciſ.1.nu.93.eodem lib.1. Anton.
Faber.in C.lib.7.tit.7.defin.5. Bolognet.conſ.7.n.59.
Intrigl.ſingul.141.& ſingul.145.lib.1.Caualc.deciſ.
39.num.2.lib.3.Tiraq.le mort Saiſit.p.2, declar.7.*
Quidquid ſit in feudalibus de iure cõmuni,quorũ
poſſeſſionem vigore ſtatuti continuantis in hære-
dem,non continuari inter iuris prudẽtiæ profeſ-
ſores diſceptatum eſt, *Sebaſtian.de Medic.in tract.
de acquir.conſeruan.& ammittend. rerum Dominio
glo.1.par.2.n.37. gl.3.in verbo imminuendo n.203.
Gabr.de acquir.poſſeſſ.concl.9.n.12.& 13. Macabr.
conſ.62.per tot.Mangil.de imputat.q 77 num,29.&
144.Cuman.cõſ.173.Tiraq.le mort,Saiſit.le viſ.p.4.
declar.5.* qui relatis pro vtraque parte opinioni-
bus in Regno Franciæ vbi feuda ſunt patrimonia-
lia,& hæreditaria dicit comprehendi ſub ſtatuto
poſſeſſionem bonorum hæredem continuante,&
*in præfation.declar.4. Intrigl.dicto ſingul,141.lib 1.
Rouit,conſ.6.n.10.11.Achil.Perſonal.de adipiſcen.
poſſeſſ.in inter dicto quorum bonorum n.543. Marta
de ſucceſſ.legal.par.3.quæſt.3.art.1.n.11.Milan.de-
ciſ.1.n.93.lib.1.Rota Roman.deciſ.513.par,1.to.2,
n.13.apud Farin.Scrader.de feud.par.7.cap.7.n.21.*
25 *Gail.lib,2. obſeru.152.* Item procedit ſtatutum †
etiam quod ſint hæredes extranei in teſtamento
inſtituti, vt ex dicto capitulo Ferdinandi Regis
euidens eſt, *Bolognet.cõſ,7.n,58.in fin. Petr. de Gre-
gor.de iudic.cauſa feudal.qu.18. Milan,dec.1,lib.1.*
Vnde ſopitur quæſtio de qua per *Tiraquellum le
mort Saiſit le viſ declar.* 3. referentem aliquorum
opinionem probantium huiuſmodi ſtatutum cõ-
tinuantem poſſeſſionem defuncti in hæredem nõ
trahi ad extraneos hæredes ex teſtamento.

26 Ad actualem † tamen poſſeſſionem conſequẽ-
dam, non obſtante continuatione ſtatuti hæredi
Iudicis officio, *remedio l.fi. C.de edict.Diu.Adrian.
tollend.* conſulitur *Gugliel.de Benedict. Caſſan. Mo-
lin.& alij per Milan.deciſ.3.nu.126.127.128.lib.1.
Bero.conſ.1.n.87.& 99 lib,2. Menoch.de adipiſcen.
poſſeſſ.remed.4.n.337.& 346.Peregr.de fideicomm.
art.47.num.18.19.& ſeq. Molin. de primogen. Hi-
ſpan.lib.3,cap,13.num,2.*

27 Probato, tamen † per hæredem ſe eſſe talem
ſine contradictione, aliàs ſi probabiliter dubite-
tur quem eſſe hæredem, vel non ex concurrentia
puta alterius prætendentis ſe hæredem eſſe, vel
ſtatuti,aut teſtatoris diſpoſitione, primo loco id
cognoſcendum erit,nempe quis heres ſit, & con-
tinuatio ſuſpenditur, *Bal.conſ.330,conſ.341.nu.3.
vol.1.Bero.conſ.111.n.15, lib.2. Pariſ.conſ.13.col.
penult.lib.3,Milan.deciſ.3.lib.1.Ploins in l.ſi quãdo,
n.849.C.vnde vi,Alciat.conſ.7.n.18.lib.6. Cõtard.
in l.vnica limit.2.§,2 nu,7. Menoch.conſ.222.in fin.
conſ.928.n,3.4.5.6.Rota Roman.dec,513.ſub n,11.*
28 *par,1.tom.2. apud Farinac.* Et † *Laderch. conſ.67.
n.10.*& alij *per Grat,diſcept.732.n 40.41.45.& ſeq.
Molin,Greg.Lopes,& alij per Intrigl,dec.42.num.6.
Rota Roman,dec.513.n.12.p.1.tom.2.apud Farinac.*
ita intelligendi ſunt dicentes ideo poſſeſſorium
iſtud mixtum eſſe, de quo latius infra dicemus
num.123.& ſeq.

29 Et cum, legis prędicte Regni Miniſterio † Vi-
ta functo poſſeſſore,ſtatim hæres veram ciuilem,
naturalemque nanciſcatur poſſeſſionem, quem-
admodũ defunctus ipſe poſſidebat, id à die aditæ
per hæredem hæreditatis procedit, ſecundum
adductos per *Milan,dec.3,num.180.lib.1.* licet ea
quãdocumque adita,ſtatim poſt mortem teſtato-
ris hæres verè poſſediſſe dicatur; quamuis acqui-
ſitionis actus fictus ſit,& ad diem mortis teſtato-
ris retrotrahitur, *Anton,Faber,in C.lib.7.tit.7. de-
fin.5.ſub n.6.& 7,* & etiam retrotractio prædicta
ſit aduerſus eum, qui ante aditam hęreditatem
actualem poſſeſſionem appręhenderit, cum nec
momento poſt aditam, dicatur poſſeſſio vacaſſe,
ſed penes hæredem a die obiti teſtatoris extitiſ-
ſe, *vt infra n.56.*& iuuatur hæres ſtatuti huius be-
neficio in poſſeſſorio,quantũuis ſummariſſimo,
*Oliuer.Beltramin.in addit,ad Ludoniſ.dec.307.n.27
lit.D.*qui dicit hanc veriorem, & à Rota Romana
deciſum, *Cancer.var.reſol.par.2.c.7.n.35. Fõtanel.
de pactis dotal.clauſ.7.gloſ.3.p.3.n.7.8. Ant.Faber.
in C.lib,7.tit.7.defin,5.in fine,Peregr,diſtinguẽs art.
47,n.14.* & ex antiquioribus plures refert, *Gabr.
de acquir.poſſeſſ,concl.9.n 18.verſ.contrariam,* & ſi
non ignorem multos Auctores contrariũ ſentiſſe
in hoc,quod diſpoſitio huiuſmodi ſtatuti non ha-
beat locum, quando poſſeſſio à tertio ante aditã
hæreditatem fuit occupata, quos ſequutus eſt idẽ
Gabr.n.18.in fi. & alij ſupra citati referunt cũ poſ-
30 ſeſſio † in inuitum non tranſeat,& requiritur ani-
mus, *l.licet, C.de acquir, poſſeſſ.* & ita in terminis
ſtatuti continuantis poſſeſſionem dixit *Boer.ſuper
conſuetud. Aurel. in ſtatuto continuante poſſeſſionem
in tit.de teſtam.cap.6.in fine,verſ.eſt autem hæc con-
ſuetudo per Milan,dec.3.n.218. lib.1. Anton.Fab.in
C.lib.7 tit.7.defin.5,alios refert Giurba in conſuetud.
Meſſan.c.5.gl.4.p.1. n.17.* quandoque enim etiam
31 † ante aditam hęreditatem cõtinuatio ſit vt oc-
cupatio poſſeſſionis per tertium, cõtinuationem
non impediat, *Peregr.de fideicomm.art.47.nu.14.
Tiraquel. le mort Saiſit, 3. declarat.5.par.num.18.
Pariſ.conſ.41.n.9.lib.1.Hipol.Rimin.conſ.46.n.30.
lib.1.per Intrigl,deciſ.42.num.5.*

32 Et etiam hæres † in re certa Saiſitus dicitur ex
iſto ſtatuto, *Caſſan.conſ.62. Tiraquel.le mort, Sai-
ſit.par.2.declar.4.num.6. Hipol, Rimin. conſil.352,
num.78,Mohedan.dec.4,de teſtam. aliàs deciſ.302.
Intrigl.ſingul.143,lib.1. Petr. de Greg.de iudic.cauſ.
feudal. quæſt.19. Rota Roman.deciſ.902.lib.3.in*
33 *nouiſs.* Quia poteſt † propria auctoritate rem,
in qua inſtitutus eſt appræhendere abſque ali-
cuius pœna incurſu, etiam dato hærede vni-
uerſali, *Diaz regul.407. in 3. limitat. Bero. conſil.
142,num.5.lib,2.Tiraquel.dicta declar.4. num,11.
Farinac,q.175.num.284. Menoch de adipiſcend.re-
med.2.num,64.& ſeq. & remed.4.num.134. Hipol,*

Rimin.

Digitized by Google

Rimin.in ſtit.de donat.in princ. numer. 1480. *& ſeq.* Contrarium probat *Bellon. ſupputation. iuris lib.*
34 4.*cap.* 18. *Paſſ:t.conſ.*54.*n.* 1. Idque ſanè † intelligendum eſt dummodo nō adſit reſiſtentia ex parte hæredis, vel poſſidentis cuiuſcunque *Rota Romana apud Mobedan. deciſ.* 4. *de teſtamen. alias dec.*302.

35 In re vero † quæ ad hæredes ſui natura tranſmiſſibilis non ſit, nec beneficio ſtatuti iuuatur hæres *Surd. conſ.* 491. *ſub numer.* 3. *lib.* 4. *Macabrun. conſ.* 62. *numer.* 3. *Petr. de Greg.in quæſt. impreſſ.poſt Milan. dec.* 3. *nu.* 39 *lib.* 1. *Fontanella de pactis dotal.clauſ.*7.*gloſ.*3.*par.* 3.*num.*31 *&* 32. *Tiraquel. le mort Saiſit. p.* 4. *declarat.* 4. *Maſtril. ad Petr. de Gregor.de Indic.cauſar.feudal.quæſt.* 18.*littera C. Peregrin.dec.*127.*nu.*10. *Gratian. diſceptat.* 732.*n.*72.73.74.*Ricci collectan.*1244.*circa finem*, quemadmodum diximus de hærede vſuſructuarij *num.*39.*& ſeq.*

36 Quam poſſeſſionem † ex vi noſtri ſtatuti continuari, etiam in hæredem ſcriptum in teſtamento nullo, etiam ex vitio viſibili, ne dum inuiſibili *ex Bald.conſ.*454.*vol.*1 *& Prouinzal. cenſuit Intrigl. ſingul.* 89. *libr.* 1. in quo contrarium probat *Caualcan.dec.*21.*n.* 80.*p.* 3. *Bal.conſ.*141.*u.* 4. *lib.* 1. *Petr.de Gregor. de indic. cauſal.feudal.q.* 18. *num.* 12. *Cumia ritu* 38.*n.*131. *additionator.ad Intrig. d.ſingular.* 89. qui ex pluribus contra *Intrigliolum* rectæ ſentijs in nullitate teſtamenti ex vitio viſibili, licet in inſtituto nulliter, ex vitio tamen inuiſibili, procedere ſtatutum rectè dicat, quemadmodum
37 & eo caſu † procedit diſpoſitio *l. fin. C. de edicto diui Adriani tollend.Menoch. de adipiſcend. poſſeſſ. remed.*4. *n.*726.*Peregr.de fideicomm.art* 48.*n.* 29. *Corſettus conſ.feudal.* 9.*n.*11.

38 Continuari tamen † ne dum poſſeſſionem, ſed etiam detentationem in hæredem, ex vi ſtatuti, huius, probauit *Intrigl.ſingul.*104.*lib.* 1. *ex Menoch.conſ.*139.*n.*27.5.6.*Tiraq.Paul. de Caſtr. & Rimin.* Contrarium in terminis iſtius ſtatuti, quod debeat intelligi de poſſeſſione ciuili, & nō de naturali, & nuda detentatione, quæ pænes defunctū erat *Imola conſ.* 16. *Cuman.conſ.*108. *Paſſett.conſ.* 140.*n.*13. *Macabrun. late cōſ.*62.*n.*10.*&* 13.*Surd. conſ.*491. *ſub n.* 3. *verſ. quarto ſi quam poſſeſſionem lib.*4.*Hypoll.Riminal.conſ.*545.*n.*41.*conſ.* 678.*nu;* 19.*Tiraquel. le mort Saiſit part.* 7. *declarat.*2. ratio
39 potiſſimum eſt, quia ſtatutum † de poſſeſſione ciuili non autem de poſſeſſioni facti intelligendum eſt *Doctores in lege* 3.*in princip.ff.de acquirend.poſſeſſ.Bald.in rubr.de cauſa poſſeſſ.& proprietat. Paſſet.conſ.*140.*num.*1. *Riminal.dicto conſ.*545. *n* 40. *Surd.dicto conſ.*491 *ſub dicto n.*3.*Tiraq.dicta declarat.*2.*n.*3.

40 In exequutorem † etiam vltimæ volūtatis continuatur poſſeſſio ex vi ſtatuti noſtri *Maſtril.deciſ.* 110.*nu.* 25.*Rebuff.de donat.gl.*1.*in fine tomo* 2.*folio*
41 358.*Farinac.q.*175.*num.*301. dato tamen † hærede vniuerſali in eum, & non in exequutorem continuatur poſſeſſio, eſto quod exequutori à teſtatore vendendi facultas fuerit tributa, quoniā in hæredem adeo intra omnia tranſeunt, vt exequutor accipere habeat ab eiuſdem hæredis manu *Tiraquel.le mort Saiſit par.*7.*declarat.* 5.*nu.*1.2. *&* 5.*Menoch.de adipiſcend.poſſeſſ.remed.*4.*n.*64.*Craſſ. de fideicommiſſ.§.fi.q.*13. *Caſanat.conſ.*29.*num.*19. 20.*Bal. in l. id quod Pauperibus nu.*30.*C.de epiſcop. & cler.& conſ.*452.*vol.*4.*Mantica de coniectur. vltimar.volunt.lib.*8.*tit.*2.*n.*2.*Caſſan. ad conſuetud. Burgund. tit. de ſucceſſion. §.*1.*num.* 5. *Boer. ad conſuetud. Biturigenſ.tit. des conſtumes concern. teſtamen. §.* 6.*Greg.Lopes l* 4.*tit.*11.*p.*6.*Mattienſ.l.*14.
42 *n* 7.*tit.*4. Niſi † exequutori poſſidenti hęres non contradicat *ex Bald.Iacob. de Canibus, & alijs Ginrb. in conſuetud.Meſſan. cap.* 2.*gloſa*13. *par.* 1. *ſub n.*15.

43 Item in ventre prægnante, † etiam ad excluſionem adſtritiorum cōcurrentium ad defuncti ſucceſſionem, cōtinuatur poſſeſſio beneſitio, & miniſterio ſtatuti continuantis probant *Molin. de primogenitura Hiſpan. libro* 3.*cap.*12.*nu.* 24. *Gratian.diſceptat.*700.*nu.* 41.*Molin.Theologus de ma-*
44 *iorat.diſput.*636.*num.*4.*in fine* conſtito tamen † ventrem prægnantē eſſe, cum non ſufficiat aſſerere mulierem ſe prægnantem, ſi iu effectu non ſit *lege* 1.*§* 1.*ff.de ventr. in poſſeſſion. mettend. plures affert.Velan.cōſ.*96.*n.*3. Nā multoties mulieres cū non ſint prægnantes, ſe eſſe putant. *ait Rota Romana dec.*238. *numer.* 19. *part.*1. proinde veritas
45 † au ita ſit ad Medicos, & peritas obſtetrices, pertinet, *Velanzol. dicto num.*5. Eo etiam in ſimi-
46 libus caſibus ſeruato † pro intereſſe adſtrictioris defuncto, ad quem ſpectaſset inteſtata ſucceſſio, vt cum muliere ſe prægnantem aſſerente ſeruetur forma data *in l.* 1.*ff.de ventre inſpiciendo, & §. de inſpiciendo* ad euitandam nimis turpem partus ſuppoſitionis ſuſpitionem, quæ fieri ſępius cōtingit in caſu magnarum pręciſe ſucceſſionum *Eugen.conſ.* 28. *num.* 47. *lib.*1.*Petr.de Gregor.lib.*14. *de republica c.*1.*n.*8. dicens per iniquum fore, quod per ſubpoſitionem Infantis alieni proximis defunctorum hęreditates, & bona adimantur. *Morociconſ.*99.*n.*18.*Franc.dec.*332.*Maſcard.concl.*1147. *de probat. Menoch.libr.* 5. *præſ.*24. *Velanzol. conſ.* 96.*per tot.* qui eruditiſſimè ex pluribus probatiſſimis auctoribus exempla antiquorum, ac recentiorum refert *Farin.de falſitat.& ſimulat.q.*150.*p.* 10 *per tot. a n.*239.*& ſeq.*

47 Abſolutè † vero intelligunt Doctores in ventrem poſſeſſionem defuncti ſtatuti miniſterio continuari cum in diferens eſſet bonorum teſtatoris natura, in quibus tam fœminę, quam maſculi ad ſucceſſionem haud dubio admitterentur, tamen ſi ex forma fideicommiſſi, veluti in maioratu, vel inueſtiturę, vt in feudo fœminę a ſucceſſione prorſus repellerētur, nec teſtator filiū maſculum reliquerit, niſi ventrem prægnantē vxoris, cum tunc pręciſè requiratur, quod ex ventre prægnante naſcatur maſculus, vt ſuccedere poſſit quod haud dubium incertum eſt, & impoſſibile poſſe cognoſci ratione huiuſmodi incertitudinis perſonę oriundę, impediatur in ventrem poſſeſſionis continuatio, quemadmodum idem operaretur incertitudo reſpectu rei, & loci *l.* 3. *§.incertam, & l. locus ff.de acquirēd.poſſeſſ.* ac ideo in maſculum defuncto proximiorem tēpore mortis ſuperſtitem, cui ventre circumſcripto ex forma inueſtiturę, vel fideicōmiſſi delata eſt defūcti bonorum

rum ſucceſſio continuetur poſſeſſio,& non in vẽ-
trem,ad id plura adducit *Velanzol.conſ. 96.num.
7.& per tot.* *Auendagnus* verò *conſ.*28.cenſuit, fa-
cta diligenti inquiſitione,an pregnans,mulier ſit,
& adhibitis poſtea cuſtodia, & cauthelis *de qui-
bus in dicta leg.1.ff.dę ventre inſpicien.* vt diximus,
neque vẽtrem,neque proximiorem vltimo defun-
cto maſculum eſſe in poſſeſſionem mittendos,ſed
conſtituendum eſſe curatorem bonis maioratus,
& interim ſeruãdum eſſe maioratum,velut in ſe-
queſtro,quouſque exitus ventris intelligatur, id-
que propter incertitudinem, an partus, vel proxi-
mior alius ſuccedat in eo maioratu, & interim
ſubſtinendam eſſe mulierem de bonis maioratus,
& quo ad ea præciſe,alimenta ventrem mitten-
dam eſſe in poſſeſſionem,eſto quod mulier aliũ-
de habeat, vnde ſe ſubſtentare poſſit,*iuxta l. 1. §.
Mulier.l.curator.& l.cum venter ff.de ventr.in poſ-
ſeſſion.mittend.*.

48 Cæterum † in hoc placuit *Palaez. de maioratu
par.3.quæſt.* 2.affirmare ventrem eſſe in poſſeſſio-
nem mittendũ,præſtita tamen cautione per mu-
lierem,quod ſi filium maſculum, non pepererit,
reſtituet omnes,fructus legitimo alteri ſucceſſori,
*argumento l.1. C.de Carbonian. edict.lege 1.ff.eod.
tit.*exceptis tamen alimentis,quibus alita fuerit,
dum ventris euentus exſpectabatur, nam hæc
ſoluere non tenetur,niſi ſe finxiſſet pręgnantem.

49 Idemque *Palaez.*in caſu, quo † vltimus maio-
ratus poſſeſſor filiam iam natam relinquat, quæ
a maioratus ſucceſſione abſolutè nõ eſcludatur,
niſi propter maſculi ſuper exiſtentiam in eodem
gradu,& vxorem pręgnantem quoque reliquat,
firmat tunc eam filiã in maioratus poſſeſſionem
abſolutè mittendam eſſe, donec vxor illa grauida
pareat maſculum; Quoniam ſi fœminam pa-
reat, partus excluditur à filia vltimi maioratus
poſſeſſoris,iam antiquiore exiſtente. Verũtamen
50 † in vtroque caſu ventrem ſemper in maioratus
poſſeſſionem mittendum eſſe præſtita prædicta
cautione arbitratur *Guttier.practic.q.lib. 2. quæſt.
87.& ex Greg.Lop.l.3.t.13.p.4.gl.1.*hanc ſenten-
tiam magis ſibi probari dixit *Molin.Theologus de
maiorat. diſput.637.nu.11.in fine*,ex eo potiſſimũ,
quoniam fœtus ad effectum, vt in poſſeſſionem
mittatur eorum bonorum,in quibus ſuccedet, ſi
naſcatur,& ad cætera, quæ ad ipſius commodũ
ſpectant reputatur ac ſi iam natus eſſet *l. qui in
vtero ff.de ſtatu hominum*,eaque de cauſa interim,
dum eſt dubium an naſcetur,vel nõ ſexus,qui ſuc-
cedat,venter in poſſeſſionem mittitur *vt ex l.1.
§.ſed,& ſi incertum §. quare, & §. fin. de ventr. in
poſſeſſion.mittend.*hęc quæ conſtare dixit prędictus
Molina.

Similiter vſus antiquiſſimus,& praxis obtinuit,
51 quoque in † infantem,furioſo,& ſimilibus,quibus
vſus rationis deficit,& affectum tenendi, & ani-
mum poſſeſſionem acquirendi non habent ha-
bere locum ſtatutum de continuãda poſſeſſione,
teſtatur Tiraquell.le mort Saiſit par.2.declarat. 17.
quod citra ita receptam conſuetudinem, de iu-
re quoque procedere *dixit Mol. de primog.lib.3.c.
12 num.24.Gomes in l.Tauri 45. num. 112. Gra-
tian.diſcept.700.num.41.& 42.Gabr.conſ.36.nu.
12.& 13.lib.1.Molin.Theolog.de maiorat. diſputat.
636.ſub n.4.in fine.*

52 Ac ita corporalem, & veram † habere dicitur
poſſeſſionem hęres ſtatim atque,quod hęres, eſt
beneficio ſtatuti, cum lex eum poſſeſſorem fa-
ciat *Milan. deciſ.3.num.185.lib.1.Turret.conſ.62.
nu.4.libro 3.Rebuff.ad conſtit Galliæ tit. de mater.
poſſeſſ.art.9.Glo.10.n.16. Molin.de maiorat. diſput.
636.n.3.Gabr. de acquiren.poſſeſſion. concluſ.9.n.7.
in fine.Mol de primogen.Hiſpan.lib.3.cap.12 num.19.*
(quidquid alij dixerint huiuſmodi poſſeſſionẽ vi-
gore ſtatuti impropriam,& fictã appellari, quod
ſane verum eſt reſpectu modi, non autem quo
ad poſſeſſionis veritatem, & effectum) vt contra
53 turbãtem,† defuncti poſſeſſionem ne dum hęre-
di interdictum retinendę indultum ſit, ſi per aliũ
medio tempore non fuerit occupata poſſeſſio, &
inde adipiſcendę *Cuman. in l.Pomponius §.quæſitũ
Iaſon.n.8 ff.de acquirend. poſſeſſ. Menoch. de reti-
nend. poſſeſſ.remed.3.n.59.conſ.136.n. 20.conſ.665.
num.5.conſ.554.n 2.& conſ.735.n.20.Tiraquel.le
mort Saiſit declar. 3.n.7.p.5. Coſta ſubſidiar.remed.
80.n. 3. Rota Romana diuerſor.dec.27.n. 13.lib.1.
Ponte dec. 40. n.36. Molina Theolog. de maioratus
diſp. 637.num.2. Milan.dec.3.n.62. & 183.libr.1.
Ricc. collectan.1244.Giurb.in conſuetud. Meſſan.c.
5.gl.6.num.21.in fine Anton. Faber in C.lib.7.tit.7.
definit.5.in fine Monter.dec.50.n.16.Molin. de pri-
mogenit. Hiſpan.lib.3.c.13.n.3.& 5.Azeued.l. 8.
Tauri lib.5. tit. 7.num. 22. vbi Gomes n. 194. Gra-*
54 *tian.diſcept 732.n. 30.31.* Sed † etiam remedium
recuperandę ac ſpoliatorium,ex eadem lege Re-
gni, provt in ſimili ſtatuto *Menoch. de recuperat.
poſſeſſ.remed.1.numer.7.& 379.conſil.696.numer.
7.conſ.138.nu. 15. & conſ.1002. num. 4. vbi 16.
affert auctores Puteus deciſ.387.lib. 1.Molina de
primogen.lib. 3. cap. 13. num.3. cum ſequent. & n.
6.Tiraq.le mort Saiſit.p.6.declarat.4.num.3. Coſta
ſubſidiar.remed.80. num.3. & 4. Decian. conſ. 84.
col.2.verſ.præterea tale ſtatutum Pont de ſpol. l. 1.
cap.13. nu.137.* qui teſtatur deciſum *Couar. libr.
3.variar.reſolut.cap.5.n.6.verſic. ſic & interdicto
Polidor.Ripa obſeru.180.Gomes in l.Tauri 45. n.
193.Hippol. Riminal.conſ.56.num.33. Azeued.ad
lege 8.Tauri libr. 5.titol.7.n.25.ibidem Mattienſ.gl.
2.num. 13. Honded.conſil.18. à num.15.volum. 2.
Mohedan.deciſ.4.de teſtamen.alias deciſ.302. Bolo-
gnet.conſ.7.num. 59.in fine Molina Theolog.de ma-
ioratu. diſput. 637.ſub nu.2. Peregrin.de fideicom-
miſſ. artic.47 num.23. Caualcan. deciſion. 36. num.
128.lib. 3. Fontanella de pactis dotal.clauſul.7.gloſ.
3.par.3.num.12.volum.2. Giurba in conſuetud.Meſ-
ſan.cap.5.gloſa 6.num.21.in fine Rota Lucenſ.diuer-
ſor.dec.93.Milan. dec. 3. num.62.183. 190. 191.
& 193.libro 1.Grat. diſcept.732.n.37.38.39.An-
ton. Faber.in C.l.7.t.7.defin.5.in fi.Intrig. ſing.142.
libr.1.*& ſi alij de iure contrarium probarè nitan-
tur *Contard.in lege 1.limitat.2.§.2.numer.17. C.ſi
de moment poſſeſſ.Magon. dec.45.num. 5.in Lucenſ.
Bero.conſ.61.numer.26.libr.2. Surd.conſ.273.num.
19. Rota Romana per Marcheſan.de commiſſion.p.1.*
55 *cap.2.fol.137.* Inſuper & fortius † poſſe hęredem
ſimul remedia prędicta adipiſcendę,retinendę, &
recuperandę diuerſis reſpectibus cumulare, pro
actuali

Digitized by Google

actuali conſequenda poſſeſſione, *probarunt Molina de primogenitur. Hiſpan.lib.3.cap.13.num.3. & ſeq.& n.7. Dec.conſ.41.n.39.& ſeq.lib.3. Sebaſt.de Medic.de acq. rer. domin.gloſ. 3. verſ. imminuendo n.262.& ſequent.& in verbo poſſeſſionem gl.2.p.2. n.65.Milan.dec.3.n.63.lib.1.Menoch.de adipiſcend. poſſeſſ. remed.2.n.18.Surd.conſ.265.n.38.per Grat. diſcep.47.n.10.*

56 Nec momento quidem † defuncti poſſeſſio vacare dicitur nullo actu corpureo, aut verbo interueniente,ſtante ſtatuto in hæredem poſſeſſionem defuncti continuante, & tranſit à teſtatore in hæredem,ita vt numquam interrupta videatur, *Mol.de primog. Hiſpan. lib. 3. cap. 12. n. 20. Bald. Afflict.& Kruill.per Milan.dec.3.n.61.lib.1.Giurb. in conſuetud. Meſſan.cap.5.Gloſ.6.ſub numer.21. Anton. Faber. in C.libr.7. tit.7.defin.5.ſub n.8.& 9. Gomes in l.Tauri 45.n.114.Grat. diſcept.113. n. 19.diſcept. 700. n.44.Seſſa deciſ. Aragon.29.num. 33.p.1.Molin.Theologue de maiorat. diſput.636.n. 4.in princ.*

57 Quò fit,quod † & ſi regulare ſit vxori,vel eiuſdẽ ſucceſſori, etiam ſingulari, pro dotium credito retẽtionis bonorum,viri poſt eius obitum remedio ſuccurri,ad integralis vſque dotis conſequutionem,ſtã abſque aliquo vitio,in eorum poſſeſſionem reperiatur, *Burſat.conſ.8.nu.15.conſ.9. num. 4.conſ.425.Caualcan.de vſufruct.n.201. Hipol. Rimin.conſ.100.n.14.22.& 25.Carroc.dec.21. nu.7. & per tot.Surd.conſ.221.num.50. Peruſin.dec. 12. num.18.dec.61.n.2.& ſequen.& deciſ.109.per tot. Theſaur.q.forenſ.lib.2.q 96.n.11.Celſ.Vgon.conſ.1. n.34.& 53.cõſ.2.Bal.Nouel.de dote p.1. priuileg. 6. limit. 13.Mazol.conſ.98.num.9.Cartar.dec.73.Viui.dec.317.Roland. conſ. 77. nu. 27. vol.1.Mandel. conſ.270.conſ.447.n.23.& ſeq.conſ.503.n.25. Magon. deciſ.64.in Lucen. deciſ.37.n.13 in Florentin. Bero.conſ.60.n.5. lib.2.Cumia ritu 40.n. 299. Boer. deciſ.44.ſub nu.38. Intrigl.ſingul.2.num.1. libr. 2. Gramat. deciſ.92.num 19.deciſ.58.num. 3. Milan. deciſ.13.num.1.libr. 1. Ricci. collectan. 191. Put. deciſ.278.libr.3. Decian. conſ.232.Suares in tit. de las ganancias num. 4. Capicc. dec.119. Rota Auenion.dec.52.nu. 1.Ponte conſ.15.num.11.12.libr.1. Menoch.de recuperand. remed. 5.num.32. conſ.952. nu.7. Giurb. in conſuetud. Meſſan. capit.10.gloſ.7. num.12.& gloſ.8.p.2 nu. 10. Tepat.variar.tom.2. tit. ſoluto matrimonio colum. 10. Cardinal. Tuſch. concluſ.744.nu.1.2 & 10. littera D. Queſad. quaſt. criminal.14. Gabriel.conſ.51.num.38.libr. 1. Velazquez.de partition.cap.6.n.39. Miſinger. centur. 6.obſeruat.82. Trentacinq. variar. reſolution. l. 3. tit. de pignor. reſolut. 1. verſ.Secundo non procedit Paciſicus de Saluiano interdict.dec.65.n.8.Grat.dec. 225.n. 2.in addit.diſceptat 700.nu. 34. Coſta ſubſidiar.remed.12.num.7.Medic.de compenſat. part. 2. quaſt.16.nu.18.Mariſcot. variar.l. 2. reſol.112.n. 7.& 16 Honded. conſ.16.nu. 23. volum. 1. Galleſ. ad forma cameral. obligation.quaſt.2.num.13. 14. & 15. Ceſal. conſ.299.num. 35.conſ. 655. num.15. Rota Romana apud Farinac.deciſ.556. par. 1. tom.*

58 2.etiam † in feudalibus *Alber. Brun.conſ.1.num. 10.conſ.2.num. 6. Vincent. de Anna allegat. 136. num.6.13.Trentacinq.dicta reſol.1.loco prædicto in fine.Sola ad conſtitut.Saband.tit.de feud.gloſa.1.n.3.*

59 Quid † in bonis fideicommiſſo ſubiectis *vide Eugen.conſ. 54.num.5. Tuſch. concluſ.744.num.21. & 134.littera D. concluſ. 747. num. 42.littera V. concluſ.399.Couar.variar.reſolution. lib.3. cap. 6. Coſta de facti ſcientia centur.2.diſtinct. 82.num. 15. Oliban.de action.p.1.lib.3.ad §.fuerat num.33.Fontanella de pactie dotalibus clauſ.4.gloſ 7.p.3.nu.67. Salic.in l. voluntas C.de fideicommiſſ.Anton. Padill. in Auth.reſque num.42.C.commun.de leg. Menoch. lib.4.præſumption.189.nu.8. Giurba in conſuetud. Meſſan.cap.10.gloſ.8.num.17.* Item datur retentio huiuſmodi etiam in exequutione ſententiæ *lege ex ſectante §. latinus ff. de exequut. rei iudicat. Fab. de Anna conſ.90. num.1.2.3. libr. 1. Surd.dec 277.*

60 *num.14.* Item competit † ne dum pro dote, ſed etiam pro fructibus,& quolibet augmento *Bal in l.etiam in 2. notabil. nu.4. C. de iure doct. Neguſan. de pign 2.memb.4.p.ampliat.6.num.46.Burſat.conſ. 8.num.15.Carroc.dec. 21.num.38.Muta ritu 189.n. 9.Decian. conſ. 400.num.5.conſ. 671.num.7. Guid. Papa deciſ. 530. num. 3. Cardinal. Tuſch. concluſ.*

61 *744.n.8.9.littera D.* ſic etiam † contra ſingularem mariti ſucceſſore,ne dum contra hæredem procedit retentio,& etiam contra Fiſcum poſt omnes probauit *Giurb. dicto capit. 10 Gloſa 8 num. 13.*

62 Pro rata tamen † ſui crediti retinente Muliere Viri bona ne alias ex eletione,& retentione omnium viri bonorum creditorum oriatur eluſio. *Neguſant.de pignor.p.5.membr.4.n.5.Bal. Nouel. de dote par.7.priuileg.47. Carroc.dec. 21.num.36.Peruſin.dec.109.& dixit Giurb. dec.16.& dicta Gl.8. nu.16.latius Coſta de ratione rata quaſt. 58.per tot.*

63 vxore † tamẽ verbis,vel facto animum ſuum declarãte ſe velle pro dotis credito mariti bona poſſidere,& retinere,ac ſuę poſſeſſionis cauſã mutare; Quamuis, circa hoc plures fuerint opiniones, ſi animi declaratio vxoris requiratur, vel non; an potius poſſeſſionis cauſa cenſeatur in dubio abſque declaratione ab vxore mutata,vt ex præcitatis videri poteſt. Alij namque in eam deſcẽderunt ſententiam,vt nulla facto, vel verbis Mulieris animi declaratione accedente cenſeatur ratione doralis hypothecę in bonis viri ſiſtere, atq; retinere, *Dec.conſ.400.nu.5. Achil.de Graſſ.de cauſa poſſeſſ.& proprietat.dec.4.ex Rota Romana apud Card. Paleotum dixit Burſat. conſ.8.n.15.conſ.9.n. 8.& conſ.425.num.18. reiecto Soccin. conſ.131.ex Creſcent. deciſ. 3. nu.3. de reſtitut.ſpoliator. & Puteo ibidem relatis, Neguſant. de pign. 4. p. principal. n. 27.& ſequent. Hippolit. Riminal.conſ.100.num. 14.23.& ſequen. Gab.conſ. 51.n.1.& 28. l. 1.Bero. conſ 60.num. 5.& 6.libr.2.conſ.53. num. 11. libr. 3. Carroc. dec. 21.num.31.Surd. conſ. 121.d n. 46. & ſequent.ad num. 49.& ſequen.deciſ. 224.nu 19. & 20.Cornazan.dec. 57.nu.22. Mandell.conſ.447. num. 25. 26.& ſequen.Caſanat conſ.10.numer.196. poſt Bald.Cranetta Marc. & Puteum ibidem relatos.& num. 198.199.& ſeq.Cumia ritu 40.n.102. Crauetta de antiquitate tempor.§. materia iſta num. 111.Gratian.diſceptat. 700.num. 59. & 60. Rota Romana deciſ.324.par.1.& deciſ.143.num. 4 par. 2.diuerſor.& apud Farinac.deciſ. 557.num. 2. par. 1. tom. 2.& deciſ. 741.num. 8. part. 2. tom. 4. &*

det.

Digitized by Google

verſ.imminuendo nu 245.& in verſ.poſſeſſione gloſ.
1.par.num. 58.Farinac.q. 175.n. 288. 289. Vincen.de Anna allegat.65.Cumia ritu 135.n.95.Surd.
conſ.491.n.12.Intrigl.ſing. 144.l.1. Maſtr.in addit.
ad Petr.de Greg.de Iudic. cauſar.feudal.q.18.lit.A.
77 Nec obſtat† conſiderare,quod cum dotis reſtitutionis caſus,& conditio eueniat poſt mortem
viri conſtitutum per maritum vxoris fauore in
contractu dotali adiectum deprecario, & conſtituti nomine poſſidẽdo bona propria tempore, &
caſu reſtitutionis dotium,tãquam collatum poſt
mortem conſtituẽtis mariti,nihil operetur,etiam
ſi fuerit factum cum clauſula nunc pro tunc,cum
extrema habilia deficiant,& maritus poſt mortẽ
poſſidere non poſſit ideo ceſſet cõſtituti effectus,
veluti collactum in tempore à quo conſtitutum,
& actus non poteſt habere initium, Theſaur.dec.
38.qui teſtatur in Senatu deciſum.Iaſon.conſ.85.col.
fin.libr.3. Burſat. conſ.425.num. 3.& ſeq.Rota dec.
320.num.1 par. 3. Fontanel.clauſ.4.gl.3. num. 20.
& ſequent. Gratian.diſcept. 700.n.63. Caſtagn. de
beneficio deducto ne egeat.q.1.Fallen.1. a nu.10.11.
78 & ſeq.Nam verius eſt,† quod ſtante conſtituto,
ſi eueniat dotis reſtitutio per mortem viri poſſeſſio bonorum viri in vxorẽ translata,ſit nec poteſt,
dici quod conſtitutũ collatum,ſit poſt mariti obitum,quia conditio & dotium reſtitutionis caſus,
non purificatur abſolutè poſt mortem viri, ſed in
vltimo vitæ Spiritu, vnde conſtitutum ſuum
operatur effectum,& poſt multos firmat Sforz.
Odd.conſ.22.n.10.quoniam quam primum maritus deuenit ad ſtatum moriendi dicitur eueniſſe
caſus dotis reſtituendæ, & conſtituti operationis
Gargiar. Patroc.3.n.11. Card.Tuſch.liter.C.concl.
79 789.nu.1.in fi.Et quamuis conſtitutũ †dici poſſet
collatum eſſe poſt mortem mariti conſtituentis, tamen ſubſtinebitur ex clauſula ex nunc pro
tunc,& è cõuerſo,quæ operatur,vt futurum tempus in præſens in eſſe videatur, & actus poſſit ex
quocũq; tempore initium ſumere,vt ex pluribus
aduerſus Theſaurum cenſuit Surd.conſ. 221. num.
53. Barz. deciſ.49. ſub numer. 29. Honded. conſ.
18.lib.2. Rota dec.549 p.1. Gratian. diſcept. 174.
numer. 31. Natta conſ.453.n.6. Guid. Papa dec.
268.num. 1.Tuſch.dicta concluſ. 789.nu.4. Cæte-
80 rum reſponderi † poteſt obiectum forte procedere, quo ad tertium, qui bona obligata poſſideret, vel fideicommiſſarium, qui verificata ex
morte cõditione actualem apprehẽderit poſſeſſione,ſed quo ad hæredem non releuet huiuſmo-
81 di oppoſitio,hæres enim,qui† perſonam defunti
repræſentat,cenſetur,eo nomine, & titulo poſſidere:quo poſſidebat defunctus Peregrin. de fideicommiſſis art.44.num.4.Item conſtituti clauſula
82 † paſſiuè in hæredem quoque tranſit, nec per
mortem conſtituentis extinguitur, & hæres eo
modo,& forma,quibus defunctus poſſidebat,cẽſetur tenere,& poſſidere Tiraq.de conſtitut. ampli.13.præſertim num.3. Milan.deciſ.1.n.12.13. l.
1. Neuizan.conſ.8.nu.56.Theſaur. dec. 105.& deciſ.215.n.3. Anton.Faber,C.de acquirend.vel amittend.poſſeſſ.lib.7.tit.7.defin.27.n.5.& defin.39.n.8.
83 proinde †ſiue conſtitutum hũc effectum producat ex perſona mariti conſtituentis, ſiue ex perſona eius hæredis idem ſemper erit, & poterit
mulier conſtituaria eo vti contra conſtituentis
hæredem, ita Gozadin. conſ.42. num. 15. in fine
Surd.conſ.221.n. 54.ex Crauetta conſ.107.n.2. Caſtrenſ.Cagnol.Balb.& alij per eum relati Surd. dicto
loco.n.55.fortius id firmat, ſi conſtitutum purum
adiectum,ſit per verba pręſentis temporis,per ea
quæ diximus reſolut.62.volum. 2. Item opinionẽ
84 † contra Theſaurum dicit Faber. C.libr.7.tit. 7.defin 39.Senatum Sabaudiæ magis probare, & de-
85 fin.27.verſ.neque enim. Itaque ad præmiſſam † ſe
daudam controuerſiam frequentius vidimus, ſimile conſtitutum,quo ad tempus mortis collatum eſt,partium conuentione formari,vt per tres
dies ante mortem conſtituat promittens bona
tenere, & poſſidere ita Bologn.conſ.7.n.23.
86 Incapatẽ tamen hæredem † ſtatuti huius beneficio excludi,cum eius diſpoſitio de vero,iuſto
habili,& capace ſucceſſore,& hærede intelligenda, ſit probarunt. Igne in Authentica ex cauſa nu.
9.C.de liber. præter. Alex.conſ.40. libr. 3. Gabr. de
acquirend.poſſeſſ.concluſ.9.n. 9. Boeri in conſuetud.
Bituricenſ.de teſtamen.cap.6.colum.final.Tiraquel.
le mort Saiſit par. 2. declarat. 1. Petr. de Gregor.
de iudic. cauſar. feudal. quæſt. 18. numer. 1. Menoch.conſ.180. num 9. Paſſet.conſil. 140. Marta
vota 198.num.2.Gregorio Lopez.lege 7.tit. 4.part.
4.Giurb.cap.5.gloſ.6.n.21 in fine ad conſuetud.Meſſan.Molin.de primogen. lib.3.cap.13.nu.24. Milan.
deciſ.3.num.29.30.35.lib.1.dec.1.num.50. eod.lib.
2. Hippol.Riminald.conſ.545. a num.27. ad n. 32.
Perſonal.de adipiſcẽd.interdict.quorum bonorum u.
540.545.546.Intrig.de feud.centur.2.art.92.n.20.
87 Verũ † incapacitatis huiuſmodi merita,& exceptio nec in poſſeſſorij ſummariſſimi iudicio cognoſcũtur,& maxime ſi quo quomodo aliquã requirerent indaginem altiorem iuris vel facti,ſed
in hæredem ſcriptum, vel ab inteſtato certum
continuatur poſſeſſio ex lege Regni quamuis de
incapacitate opponatur Ruin. conſ.129.in fin.lib.
2.Milan.deciſ.3.per tot.lib.1.Caualcan.dec.39.ſub n.
2.libr.3.Mobed.dec.8.n.2.de reſtitut.ſpoliator.Men.
conſ.928.num.14.& conſ.180.n.29.& 48 Intrigl.
dec.42.num.4.per tot.& de feud.centur. 2. art. 92.
nu.21.Ponte.dec.40. Bero. conſ. 57.n.29. 30. libr.
2. Giurb.cap.5. gl. 6.num.21. in fine in conſuetud.
Meſſan.Plotus de in litem iurando §.3. nu.40. Corſet.Regens in addition. ad Genitorem conſ.181.per
tot.& nu. 26.& ſequent.Gratian.diſcep.732.nu.47.
48.Barzi.dec.46. num.30.& deciſ.49.num.15.Molina de maioratu diſput.637.num.10.in fine Torus in
compendio deciſ. Neapolitana verbo poſſeſſio feudi, inſequutus Pontem dicta deciſion. 40. vbi in
fine ex Ponte dicta deciſion. 40. aſſerit, Regente in illa cauſa Licudie in ſupremo Italię conſilio
in hoc fuiſſe in pari voto a principio,tamen ſuperueniente alio Regente inclinauit in iſtam partẽ
fauore fœminæ heredis ſcriptę,vt manuteneretur
in poſſeſſione feudi contra maſculum, cui feudi
ſucceſſio ſpectabat; & procedunt adducti infra
num 111.verſ. tamen contraria aduerſus Petri de
88 Gregor. opinionem:Quidquid ſit † in Regnis Hyſpaniarum ex diſpoſitione lege Tauri 45. Molina de
primogen.libr.3.cap.13.n.23.24.Molina Theologus
de

de maioratu. diſput. 637. nu. 11. verſ. illud eſt ob-
ſeruandum.

89 Item ſtatutum, † vbi in hæredem continuat
poſſeſſionem, non continuat in hæredem vſufru-
ctuarij Tiruquell. le mort Saiſit le viſ. par. 3. declar.
1. Hipol. Rimin. conſ. 545. nu. 37. 38. 39. conſ. 44. in
fine Surd. conſ. 491. n. 3. in fine Macabrun. conſ. 62. n.
10. 11. 12. 13. Milan. dec. 3. nu. 246. libr. 1. Sebaſtian.
de Medicis in tractat. de acquir. conſeruand. & ad-
mittend. rer. domin. gl. 1. p. 2. nu. 41 gloſ. 3. num. 233.
Muta dec. 20. nu. 10. Anton. Gabr. de acquirend. poſſ.
concl. 9. n. 16. Menoc. conſ. 139. n. 18. Gob. conſ. 142.
n. 4. 5. lib. 2. Coſtil. Sottomaior. de vſufructu c. 61. n
n. 8. Fontanella de pactis dotal. clauſul. 4. gl. 22. nu.
38. vol. 1. & clauſ. 7. gl. 3. p. 3. nu. 31. 32. vol. 2. The-
ſaur. q. Forenſ. q. 96. n. 6. 7. lib. 2. Cancer. variar. re-
90 ſol. p. 2. c. 7. n. 46. Poſſeſſio tamen defuncti † teſta-
toris, non in hęredē, ſed in vſufructuarium vniuer-
ſalem, ſeu hæredem vſufructuarium continuari,
dixit Hyeron. Fimia. in cauſa inter Matthæum
de Maio cum magnificis Procuratoribus maio-
ris Cathedralis Eccleſiæ Ciuitatis Siraccuſarum,
quo caſu teſtator voluit vxorem eſſe vſufructua-
riam toto tempore ſuæ Vitæ, & poſt eius mor-
tem dictam Eccleſiam ſuccedere debere, & dictũ
fuit nullã poſſeſſionem in Eccleſiam continuatã
91 fuiſſe, ſed in vxorem, licet hæres † inſtitutus à te-
ſtatore poſt mortem vſuſructuarij propria autho-
ritate poſſeſſionem apprehendat, vt poſt omnes
cenſuit Forinac. q. 175. num. 285. & ipſo iure ad
proprietatium etiam ignorantem tranſit Coualc.
deciſ. 35. n. 68. p. 3. Theſaur. q. forenſ. 96. n. 6. libr. 2.
idque ratione conſolidationis in ipſum proprie-
tatium, qui ciuiliter poſſidet Petr. de Greg. de In-
dic. cauſar. feudal. q. 19. num. 5.

92 Nec in ſecundum † hæredem continuatur poſ-
ſeſſio vigore ſtatuti continuantis; ſecundum rece-
ptiorem, quam firmant Alex. conſ. 37. lib. 1. Rub.
Alex. conſ. 121. n. 3. Cotta in verbo decreto Mediol.
Tiroquel. le mort Saiſit. p. 2. declarat. 5. Gabr. de ac-
quirend. poſſeſſ. concluſ. 9. num. 14. vbi contrarium
tenentes in hoc refert Sebaſtian. de Medic. de acqui-
rēd. rer. domin. gl. 1. p. 2. n. 29. licet ipſe contrarium
teneat & gl. 3. in verbo imminuendo n. 232. Perſo-
nal. de edipiſcend. poſſeſſ. tit. de interdict. quorum bo-
norum. n. 542. vbi certo modo limitat Milan. dec.
3. nu. 219. libr. 1. Anton. Faber. C. l. 7. t. 7. defin. 6. n. 2.
in allegatis, qui per illum Senatum teſtatur deci-
ſum Plot. de in litem curand. §. 51. n. 22.

93 Quemadmodũ † defuncti poſſeſſio ſicut, nec Do-
minium, trãſfertur, & cõtinuatur in hæredem cõ-
ditionalem vigore ſtatuti Pute. deciſ. 32. libr. 2. nu-
mer. 1. Alexan. conſ. 82. num. 10. lib. 2. Gregor. Lo-
pez. l. 7. tit. 4. p. 5. verbo poſſeſſion. Pariſ. conſ. 19. libr.
2. Molin. de primogen. Hyſpan. libr. 2. cap. 12. nu. 16.
17. & cap. 14. num. 11. 12. 13. faciunt dicta per Pe-
tram de fideicomm. quæſt. 11. Menoch. de adipiſcēd.
remed. 4. n. 305. q. 39. Tiraq. le mort Saiſit le viſ. p. 2.
declar. 3. in princ. Gabr. de acquirend. poſſeſſ. concl. 9.
n. 7. Guid. Pap. dec. 251. Gugliel. de Benedict. & Bur
gos de Paz in proem. l. Touri per Mol. ſupra Papon.
ſuper conſuetud. Burgund. cap. 299. Mocabrun. conſ.
56. n. 5. 6. 7. Honded. conſ. 86. n. 41. & ſeq. l. 2. Milan.
dec. 1. n. 21. 22. 190. lib. 1.

94 Hæres enim † conditionalis non dicitur pro-
prie hæres leg. ſi quis ff. ſi quis omiſſa cauſa teſtamen-
ti. ideo nec ſub ſtatuto continuãte de hærede lo-
quente compræhenditur, quod propriæ, non au-
tem improprie intelligi debet Gabr. de acquir. poſ-
95 ſeſſ. concl. 9. n. 8. Eadem ratione, † nec remedio l.
finalis C. de edict. Diui Adrian. tollend. hæres ſub
conditione iuuatur Cinus in d. l. ſi q. 3. Zucc. n. 224.
Paſſet. conſ. 55. n. 9. Men. de adipiſcend. poſſeſſ. remed.
4. q. 39. n. 305. Burſ. conſ. 89. n. 22. Milan. dec. 1. nu.
20. libr. 1.

96 Et inſtitutionem † ſuſpendi propter conditio-
nem eſt text. in l. ei qui ita ff. de condit. inſtitut. Paſ-
ſet. d. conſ. 55. num. 9. Torret. conſ. 67. n. 114. 127.
97 conſ. 70. n. 35. l. 2. Ideoq. † propter conditionem in
inſtitutione adiectam hæreditas dicitur interim
iacere Rota Romana dec. 42. num. 5. par. 1. in nouiſ.
Ang. in l. ſi quis inſtituatur §. ſi ſub conditione ff. de
hæred. inſtituend. Cuman. in l. creditore. ff. de bonis
auctorit. iudic. poſſidend. Indubitatum namque eſt
98 † quod teſtator apponēdo ab initio conditionem
in inſtitutione poteſt ne dum actum capiendi
poſſeſſionem ſuſpendere verum etiam, & ciuiliſ-
99 ſimam, † quemadmodum ea eſt, quæ vi ſtatuti
in hæredem continuatur, quam ita Bal. in l. final.
C. de ſacroſancta Eccleſia baptizat. & Canoniſte in
cap. 2. de conſuetudine per Cuſsan. in Conſuetud. Bur-
gund. rubr. 7. verbo le mort. Saiſit ſub num. 5. Dec.
conſil. 41. num. 75. lib. 3. Laderch. conſ. 64. num. 6.
Ponte conſ. 96. num. 23. lib. 1. Milan. dec. 3. n. 8. lib.
1. Peregr. de fideicommiſſ. artic. 47. n. 17. vt ex Greg.
Lopes l. 7. tit. 4. p. 5. verbo poſſeſſ. ex Pariſ. dixit Mo-
lina de primogen. Hiſpan. libr. 2. cap. 12. num. 16.
17. & cap. 13. num. 11. 13. & Milan. dicta dec. 1. nu-
100 mer. 30. 31. lib. 1. voluit † in hęredem conditio-
nalem non continuari poſſeſſionem, etiam con-
ditione purificata, quia dicit, quod tempus mor-
tis ad continuandam poſſeſſione ex vi ſtatuti ſpe-
ctandum ſit, nec inſpiciēdum quidquid inde eue-
nerit, ad quod dicit facere dicta per Alexand. cõſ.
101 37. lib. 1. Quę procedunt, † ne dum ſi conditio in
inſtitutione fuiſſet appoſita, quę eam indubitan-
ter conditionalem, reddit verum etiam, & ſi cõ-
ditio fuerit reſolutioni inſtitutionis adiecta nam
102 † & ſi cõditio adiecta reſolutioni diſpoſitionis,
non faciat contractum conditionalem, nec etiam
in euentum conditionis ſuſpendat, ſed actus pu-
rus ſit ſub conditione reſoluendus Gloſa in l. 2. ff.
de in diem adiection. Bald. in lege cum mota numer. 3.
in fine C. de tranſaction. Dec. conſ. 279. colum. 1. in fin.
& conſ. 308. col. 3. in princip. Crotus conſ. 138. num.
7. Coguol. in l. electa n. 172. ff. ſi cert. petat. Soccin. &
Iaſon. in l. pecuniam quam in vltimo notabil. ff ſi cer-
tum petatur. Ceſal. conſ. 133. num. 35. libr. 1. Pariſ.
conſil. 41. num. 37. libr. 1. Alba Mandell. conſ. 346.
numer. 31. Natta conſ. 372. num. 8. Coualcan. de tu-
tor numer. 263. Tiraquel. de retract. conſanguinit. &
alij per Surd. conſ. 268. n. 55. 56. & ſequen. conſ. 38.
num. 24. & de alimen. tit. 5. q. 3. n. 20. Mandel. conſ.
347. num. 31. conſ. 455. Menoch conſ. 388. num. 25.
& conſ. 494. Barboſ. in l. ſi conſtante. §. 1. ff. ſolut. ma-
trimon. num. 24. Cardin. Tuſch concl. 579. litter. C.
libr. 2. Fab. de Anna conſ. 39. num. 28. libr. 1. Oſa-
ſc. deciſion. 145. num. 1. Decian. conſ. 8. numer. 71.
volum.

Digitized by Google

volum.1.Cartar.deciſ.49.numer.6.7. ad finem Soc-
cin.conſil.62.numer.3.4. libr.4.Peregrin. de fidei-
103 commiſſ.art. 11.num.129.Secus † tamen eſt in
vltimis voluntatibus in quibus, & ſi conditio e-
tiam in reſolutiuis adijciatur, diſpoſitionem
conditionalem reddit lege quibus diebus §.quidam
Titio ff.de condition.& demonſtration.Bartol.Iaſon.
Decian.& alij per Cagnol.in d.leg. lecta num. 172.
& ſequent.Vbi dat rationem differentiæ inter cõ-
tractus,& vltimas voluntates, quia contractus
ſtatim à conſenſu partium, perfectionem reci-
piunt, proinde reſolutiua conditio potius ha-
bet vim modi, & non eſt potens ad ſuſpenden-
dum, neque ad conditionandum, niſi conſtet
partes contrarium voluiſſe, vt multi dicunt,
quod non ita in vltimis voluntatibus procedere
poteſt, in quibus perfectio reciproci conſen-
ſus deficit, & ideo in his reſolutiua conditio
facit vltimam diſpoſitionem conditionalem Ce-
ſal.conſ.52.numer.6.& ſequent.Menoch.conſ. 77.
num.10.conſ.105.num.39.Zanc.in l.hæredes mei §.
cum ita numer.178.& 329.ff.ad Trebellian. Ol-
drad.Ancharan & alij per Surdum conſ.268.num.
60.Ponte conſ.20.num.48.49.Fab.de Anna conſ.
39.Peregrin. de fideicommiſſ. artic.11. ſub numer.
129.Barboſ.in lege ſi coſtante §.1.num. 24 ff.ſolut.
104 matrimon.Verum id firmandum eſſe cenſeo, †
inſpectis tamen verbis diſpoſitionis, ſeu inſtitu-
tionis.Etenim tunc in vltimis voluntatibus con-
ditio in reſolutiuis poſita conditionalem reddit
diſpoſitionem,quando ea in diſpoſitis ante ius
quæſitum apponeretur, & tunc procederent ſu-
perius citata iura, ſecus ſi ea reſolutiua condi-
tio poſt ius quæſitum apponeretur, cum tunc
diſpoſitio non efficeretur conditionalis, ſed pu-
ra remaneret,ſub conditione reſoluenda nempe
ſi fiat ſimpliciter inſtitutio, & inde in aliquem
euentum adijciatur clauſula conditionalis reſo-
lutiua, videlicet caſu quo, & cætera, vel ſub
conditione tamen,& cætera Surd. late dicto conſ.
268.nu.60.61.ad fin.Ceſal.conſ.52.num.8.16.
Gabr.conſ.90.num.11.& ſequent. libr.1. Hipollit.
Riminald.conſ.244.num.284.& ſequent. Rota Bo-
nonienſ.poſt eum num.43.Honded.conſ.58.numer.
79.libr.1.Cardinal.Tuſcu.concl.585.& nu.4.lit-
ter.C.lib.2.Barboſ.in lege ſi coſtante §.1.ſub num.
24.25.ff.ſoluto matrimon. Ea omnes potiſſimum
105 ratione moti,ex quo poſt † ius quæſitum ex pu-
ra inſtitutione ſemel hęres nõ poteſt deſinere eſ-
ſe hæres,lege & ſi ſine §.ſed quod Papinianus ff. de
minor.Bart.Imola.Cuman.Caſtrenſ. Alexan. Corn.
Soccin.Crauetta.Ceſal.& alij per Surdum conſ.268.
num.57.Menoch.conſ.1030.num.4.libr.11.Anton.
Faber.C.lib.7.tit.7.defin.6.in fine. Quidquid ſit in
106 filijs, † & nepotibus,qui ſub conditione caſual,
vel mixta ſaltem inſtitui nequeunt, & quid de
poteſtatiua,vel quo ad legitimam lege ſuus ff. de
hered.inſtituend.lege ſi pater filium.C.de inſtitut.&
ſubſtitut.Gargiar.Patrocin.99.num.3. Molina de
primogen.libr.2.cap.1.a num.29.& ſequẽt.ad finem
Maluaſ.conſ.24.n.15.Fonte conſ.20.num.42. Fa-
chin.controuer.iuris lib.5.cap.71. Surd.dec.232.
n.14.& ſeq.Peregr.art.36.nu.62.63.& ſeq.Paul.
de Caſtro in d.l.ſi pater filium num.8.Iaſon num.18.
19.& Bart.in d.l.ſuus Angel.conſ.97.n.2. in fine
per Cancer.variar.reſolut.lib.3.ca.21. de tranſmiſſ.
n.13.14.15.

107 Quæ poſſeſſio per ſtatutum † continuas, de-
functo quæſita per conſtitutum,in hęredem tran-
sferri, & continuari prohibentur, ne duo fi-
ctiones concurrant, & ſpecialia multiplicentur
Bald.Barb.Caſſan.& alij per Mil.dec.3.n.114 115.
116.lib.1.contrarium ſentit Molin. de primogen.
Hiſpan.lib.3.cap.12.numer.25.dicens huius articu-
li reſolutionem pendere ab alio articulo, ſi poſ-
ſeſſio,ex vi huiuſmodi ſtatuti, vera ſit, quam ve-
ram firmauit. Idem Mol. dicto loco.n.19.& nos n.
52.ſupra.

108 Non continuatur † in fiſcum, qui non ſucce-
dit,vti hæres,ſed ex confiſcatione, vel aliter Pe-
regr.de iur.fiſc.lib.5.tit.1.n.52.Honded.conſ.42.
numer.39.lib.1.Caualcan.deciſ.3.num.10.lib.2.&
deciſ.39.libr.3.Tiraquel.le mort Saiſit.par.2.de-
109 claration.15.nu.16.& ſeq.Maſtril.infra ſecus †
ſi iure ſucceſſionis fiſcus admittatur, ſicut, &
alij legitimi de iure ſucceſſores. Tiraquell. le
mort Saiſit par 2. declarat.15.per tot.Maſtril.in
addiction.ad Petr. de Greg.de iudic.cauſar.feudal.
q.18.liter.A.

110 Et an hęres,† in quem fuit continuata poſſeſ-
ſio poſſit de facto eijcere alium rei poſſeſſorem,
Peregrin.art.47.n.24.25.26.& ſeq.

Quæſtionis quoque eſt ad materiam capituli
111 prędicti Ferdinandi 43.ſi continuari † debeat
poſſeſſio in eum hæredem, qui de iure verus ſit
ſucceſſor, vel in hęredẽ ſcriptũ, Et quamuis Petr.
de Gregor.de indic.cauſar.feudal.q.17.18. Rinald.
Coſſitel.Cumia,Blaſcus,Lancea,Antonius de Siracu-
ſis in cauſa Comitatus Sancti Marci, Antonius de
Angelo in cauſa Baroniæ Martinorũ.Cumia ritu 38.
n.130.quod in verum ſucceſſorem continuari de-
beat profiteantur,& eiuſdem ſententiæ videtur
fuiſſe Bonior.in cauſa feud.Tamen contraria ſentẽ-
tia eſt verior,& magis probata,vt in hæredẽ ſcri-
ptũ cõtinuetur, etiam quod ad alium pertineat
de iure ſucceſſio,& dominium,ex forma dicti ca-
pituli Milan.deciſ.3.lib.1.in cauſa Marchionatus
Giarratanæ,& dec.1.in cauſa Baroniæ Prizi, & in
cauſa Baroniæ Biſcaris.Pariſ.conſ.41.lib.1.Alciat.
conſ.276.in cauſa Goliſani,in cauſa Mobartæ, & in
cauſa Mazariæ Bolognett.conſ.5.n.20.& 36.& cõſ.
7.num.59.Boniorn.in appoſtil.ad Capitulum Regni
prædictum 43.ſub Ferdinando,vbi dicit ita fuiſſe
deciſũ in cauſa Frigentini Campixiam, & alij no-
ſtrates.quos refert Corſett.conſ.15.nu.13.& 16.
vol.6.in manu ſcriptis,& cõſ.9.n.13.in feudal. Ma-
ſtril.ad Pet.de Gregor.de iudic.cauſ.feudal.q.18.in
fine,& dec.72.n.9.dec.110.n.24.& 25.Hipol.Ri-
minal.conſ.91.n.9.in princip.Honded.cõſ.28.n.28.
lib.1.Couar.variar.reſolut.libr.3.cap.5.nu.6. Dec.
cõſ.47.n.11.lib.3.Peregr.de fideicommiſſ.art.47.n.
20.& ſeq.& conſ.4.n.51.& ſeq.l.1.Cumia in c.ſi
aliquem verb.antiquis n.385.Intriz.de feud.centur.
2.artic.92.n.21.cum præcedentibus Molin.de pri-
mogen.lib.3.c.5.n.41.& c.12.Greg.Lopes.l.7.p.5.
tit.4.plene Corſettus Regens in addiction.ad Patrem
conſ.18.n.27.28.ad finem.Et cum iſta veriore mu-
tauit ſententiam prout prudẽtum eſt, idem Petr.

*de Greg.de conceſs.feud.p.4.queſt.*11.*n.*20. 21.*vbi*
112 *additio*.Quidquid ſit† de iure Hiſpano *ex l.Tau-*
ri.45.per quam in eum hęredem vel ſucceſſorem
bonorum defuncti continuatur poſſeſſio,(*que ſi-*
gun la diſpoſition del Mayorazgo deniere deluceder
113 *en el*)vt diximus latius infra in caſibus tamen †
quibuſdam particularibus non in hæredem ſcri-
ptum,ſed in vere ſucceſſurum continuari poſſeſ-
ſionem diſpoſitum fuiſſe in Regno,vt in cap. Im-
peratoris Caroli 118.204.258.& ſub Rege Phi-
lippo *c.* 18, ponderando capitulum prædictum
258.dicunt *Milan.dec.*3.*num.*247.*lib.*1. *Cumia in*
cap.ſi aliquem verbo antiquis ſub nu. 385.*& Fuſius*
*Corſetus Regens ad patrem conſ.*18.*n.*31. Deficien-
114 te tamen† hærede ſcripto in hæredem ab inte-
ſtato poſſeſſionem continuari diſpoſuit *cap.* 43.
*prædictus Milanenſ.deciſ.*3.*num.*43,52.*libr.*1. cum
præſumptio *lege conficiuntur, de iure Codicillorum*
concurrat *Tiraquell.le mort Saiſit in* 7. *declarat.*
2.*partis Hippolit.Riminal,conſ.* 352.*num.*81. *In-*
*triglıol.ſingular.*145.*lib.*1. *Caualcan.dec.*39. *num.*
2.*libr.*3.

Nec abſolutè verum eſt in materia, quod adeo
ſtatutum in hæredem continuet poſſeſſionem.
115 †vt teſtator non poſſit,nec expreſſe facere,quod
tale ſtatutum non continuet, *vt dixit Faber.in* §.
*alteri col.*4.*Inſtit.de inutil.ſtipulation.per Caſsan.in*
*conſuetud.Burgund.rubr.*7.*verb.le mort.Saiſit.verſ.*
& de hoc n. 5.*Gugliel.de benedict. in c. Rainutius*
verb.mortuo teſtatore il 2. *num.* 72. *de teſtam.per*
*Mil.deciſ.*3.*n.*59.*libr.*1.Quę auctoritates adductæ
fuerunt ab Illuſtre Præſide Hyeronimo de Neapo-
li in dicta cauſa Giarratanę,ad quod poſſet addu-
ci *Caſſan.cōſ.*19. *& alij per Tiraq.le mort Saiſit p.*7.
decl, 3. vbi etiam,ſi a teſtatore pœna adiecta ſit,
& generale eſt, vt non poſſit facere teſtator,quod
leges,& ſtatuta non habeant locum , in ſuo teſta-
mento , *Doctor.in leg. nemo poteſt ff. de leg.* 1.
& in ſpecie iſtius ſtatuti dixit. *Rota apud Mohed.*
*dec.*4.*n.*2.*de teſtamentis alias dec.* 302. Contrariū
116 † alij verius putarunt in Regno procedere , vt
deciſum fuit in M.C.in cauſa Territorij di li Bi-
gini,pro Fabritio Gaffreo,& Ponte,cōtra Franci-
ſcum Blanco,& in cauſa prædicta Giarratanæ, &
illud procedere dicunt de conſuetudine particu-
lari Galliæ,& ita loquuntur præcitati,& etiam
Tiraquellus,& ita in ſpecie dicit *Menoc. de adipi-*
ſcend.poſſeſſ.remed. 5.*ſub n.* 33.allegando *Tiraq. in*
d loco,& ponendo iſtud pro limitatione.Nā alias
de iurę communi non eſſet dubium , vt quemad-
modum poteſt teſtator de cæteris rebus diſpone-
re,ita etiā poſſet diſponere de poſſeſſione in præ-
iudicium hæredis vniuerſalis,transferendo in aliū
cum legis vigorem obtineat teſtatoris diſpoſitio,
117 *ex vulgato* §. *diſponat Auth.de nup.*& in ſpecie,†
quod ſtatutum poſſeſſionem in hæredem conti-
nuans non operetur contra voluntatem teſtato-
ris,alias in cauſis prædictis Giarratanæ,& de li Bi
gini fuit adductus *Menoc. de adipiſcend. poſſeſſ. re-*
*med.*4.*n.* 84.*q.*9.*&* 10. *Ioannes Bexianus in conſue-*
*tud.Aluern.c.*12.*art.* 1.*verſ.primus caſus*,vbi quod
reſpectu poſſeſſionis continuandæ vigore ſtatuti
concurrere debeat præſumptio tacitæ volunta-
tis defuncti *ex l.conficiūtur ff.de iure Codicil Milan.*
*dec.*3.*n.*43.45.52.220.244.*l.*1.*Rim.conſ.*91.*n.*10.
118 *lib.*1.Et de iuris † communis diſpoſitione pro-
cederet contrarium,quando ſimpliciter teſtator
mandaret,quod poſſeſſio nō continuetur in hære-
dem,ponendo poſſeſſionem in pendenti,in ſuſpē-
ſo,& in aere ,ſed cum de poſſeſſione illa diſpone-
ret in alium, vel poneret eam in ſuſpenſo gratia
alterius,tunc non video legem repugnātem,qua-
re teſtator, nō poſſit hoc facere,& ſi ad maiorem
claritatem percurimus per rationes,quæ pro cō-
traria opinione poſſent adduci euidētius appare-
bit, quod id nulla lege teſtatori videatur prohibi-
tum ſi enim adducitur Regula , qua videtur mo-
tus *Faber.& Gugl. de Benedictis in d. loco ex l.nemo*
*poteſt de l.*1.vt non poſſit facere teſtator , quin le-
ges,& ſtatuta in ſuo teſtamento locum habeant.
Reſpondetur quod immo teſtator dando licen-
tiam legatario, vel alio capiendi propria aucto-
ritate non facit quod ſtatutum non cōtinuet poſ-
ſeſſionem in hæredem , nam ex illo ſtatuto illico
poſſeſsio volat,& tanquam Sagitta in hæredem
tranſit,& ſic ſtatutum in illo iſtanti operatum eſt
effectum ſuum quamuis inde detur locus licētiæ
capiendi,quæ à teſtatore fuerit conceſſa , quod,
quo ad actualem rei poſſeſſionem ſine ſcrupulo
credo procedere,pariter ſi pro contraria opinio-
119 ne adduceretur ratio† quod duo inſolidum poſ-
ſidere non poſſunt *Milan.dec.*1.*n.*96.*l.*1.*Surd.conſ.*
179.*n.*27.Reſpondetur quod imò ſtante dicta li-
centia a teſtatore attributa,nō inducitur,nec re-
ſultat iſtud quod duo inſolidum vno eodemque
tempore poſſideāt , ſed hæres ex ſtatuti,vi ſtatim
cōtinuat,& ſolus poſſidet inſolidum,ex inde vero
alternatim,ſi legatarius vel fideicommiſſarius di-
cta licentia vtitur capiēdi auctoritate propria, &
capiat,poſſidebit ipſe legatarius, vel fideicōmiſ-
ſarius ſolus inſolidū,prout antea ſolus hæres poſſi
debat proinde tollitur abſurdū, quod duo inſoli-
dū eodem tēpore poſſideant, ſi vero pro cōtraria
120 opinionē† dicatur quod licentia capiēdi poſſeſ-
ſionem intelligi debeat , ſi ſit vacans non autem
ſi ſit plena,ne ex tali licentia delictū oriatur que-
madmodum ſtante ſtatuto continuante poſſeſſio-
nem poſseſſio nunquam ſit vacans, ſed ſemper ſit
plena quod propterea huiuſmodi licentia nihil
operetur.Reſpōdetur quod id in dubio capiendū
eſt in licētia generaliter & ſimpliciter data capiē-
di poſſeſſionem, quæ de vacanti intelligitur , non
de plena ſeu occupata , ſi vero eſſet data facultas
capiendi poſſeſſionem etiam plenam tunc ceſſat
obiectum, quod procedit in dubio , & cum teſta-
tor,qui ſcit poſſeſſionem in hæredem ex vi ſtatuti
ipſo iure continuatam eſſe , nihilominus dat li-
centiam legatario, vel fideicommiſſario intrandi
poſſeſſionem propria auctoritate , poteſt enim
lex,teſtator,vel iudex ſcienter tribuere licentiam
capiendi propria auctoritate poſſeſſionem etiam
plenam ſic in ſpecie id probatur,cum de iure cer-
tum ſit legatarium non poſse capere poſseſſio-
nem propria auctoritate , & ſi capit incidit in pę-
nam *leg.non dubium Cod.de legat.*quæ lex procedit
hęrede poſſidente vt dicit ibidem *Gloſa,Ruin. &*
*alij per Menoc.de recuperan.poſſeſſ.remed.*5.*num.*31.
Tamē,ſi data ſit facultas legatario capiēdi poſſeſ-

ſionem

Digitized by Google

ſionem auctoritate propria, tunc quamuis poſſeſ-
ſio, ſit plena, quia hæres poſſideat, nihilominus
poterit impune legatarius dicta licentia, vti, &
propria auctoritate poſſeſſionem intrare, nec
erit locus *dicta l. non dubium*, vt poſt multos ſcri-
bit *Menoc. d. remed. 5. n. 33.* Item obiectũ procede-
121 re ſentio, ſi poſſidens † legatario, vel fideicom-
miſſario reſiſteret, qui veniret ad capiendam poſ-
ſeſſionem ex licentia teſtatoris, tunc talis, licen-
tia nõ prodeſt legatario, ſed venire debet aucto-
re Pretore, cum teſtator non poſſit dare licentiã
quod poſſeſſio capiatur contra poſſeſſorẽ reſiſtẽ-
tem, quia hæc violentia non cenſetur ſibi permiſ-
ſa, nec minus occaſio delinquẽdi permitti poteſt
ad text. in l. non eſt ſingulis ff. de regul. iuris, & de-
clarat *Menoc. de recuperand. poſſeſſ. remed. 8. n. 32. Achill. Perſonal. de adipiſcend. poſſeſſ. n. 406. Graſſ. §. fideicommiſſum q. 43. n. 7. verſ. ſcias etiã.* Et quod
122 fideicommiſſarius † poſſit ex licentia teſtatoris
capere poſſeſſionẽ, etiam plenam, & contra hę-
redem poſſidentem, non autem reſiſtentem *profi-
tentur Caualcan. de vſufruct. n. 12. Plotus Galiaula, & alij per Surd. conſ. 265. nu. 35. Menoch. de adi-
piſcend. poſſeſſ. remed. 2. num. 53. Seraſin. dec. 492. num. 5.*

Cumque ſtatuti huius diſpoſitione in hæredẽ
tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato continue-
tur defuncti poſſeſſio, illa ſuborta eſt difficultas
in Regno circa intelligentiam dicti Capituli an
123 † poſſeſſoriũ huiuſmodi mixtæ naturę, ſit, & nõ
merum cum hæres neceſſe habeat, vt beneficio
ſtatuti iuuetur demõſtrare ſe Hæredẽ eſſe idque
ad ſubſtantiandam poſſeſſionem videtur requi-
ri; & ſic videatur proprietatis cauſam ita inſitam
& annexam habere, vt omnis exceptio, quæ peti-
tionem hæreditatis perimeret, perimere habeat
fictionem, & beneficium ſtatuti, & quidquid pro-
prietati detrahitur, detrahi, videatur poſſeſſio-
ni, ac videatur principaliter, & ſubſtantiue quæ-
ſtionem eſſe ſuper ipſa hæreditate, & iure domi-
nij. Quod cognoſci iuuat, tum ad effectum appel-
lationis poſſeſſorij mixti ſuſpenſiue concedendæ,
tum ad probationes, & latiores inducias indul-
gendas, vt fidẽ faciãt in iuditio petitorio ordina-
rio, tũ ad effectum vt ſententia lata in poſſeſſorio
mixto, exceptionem rei iudicatæ pareat in peti-
torio, tum etiam vt in iuditio prædicto mixti poſ-
ſeſſorij exceptiones proprietatis cauſam atti-
nentes admittantur.

124 In quo verius eſt † eam in hoc capiendam in-
terpretationem, vt ſi probabiliter de hærede vero
non dubitetur veluti ſi ex teſtamento cõſtet pro-
pter eiuſdem apertam, & apparentem fidem, vel
ab inteſtato quem ſucceſſurum compertum ſit
(in quo nempe improbando, ſe hæredem, vt im-
mittatur, nec plenariam cognitionem requiri vt
in mixto poſſeſſorio de iure conſtitutum eſt, ſed
tãtum ſummariam, quæ iudicis experitur officio)
& tũc merum, nõ mixtum iudicandum eſt poſſeſ-
ſoriũ, vt ex pluribus in cauſa Marchionatus Giar-
ratanæ ſenſiſſe Magnam Curiam refert *Milan. de-
ciſ. 3. num. 19. & ſeq. ad n. 33. & per tot. lib. 1. poſt Contard. Bald. Signorol. de Amodeis. Bero.* & alios
125 per eumdem relatos, ſi vero † quis hæres ſit, vel
ſucceſſor, ita ex diſpoſitis per teſtatorẽ, aut ſtatu-
tũ, vel aliter dubium ſit, vt neceſſario de iure do-
minij ad fundandum quis ſit hæres, vel ſucceſſor
diſceptandum principaliter ſit ad cauſam poſſeſ-
ſionis ſubſtantiandã, ita, vt ex cognitione Domi-
nij, ſeu qualitatis, quis verus ſucceſſor ſit reſulta-
re habeat poſſeſſionis continuatio ex beneficio
ſtatuti, & tũc poſſeſſoriũ mixtũ, & nõ merum iu-
126 dicãdum eſſe ſentio, vt ſi id † eueniat ſtatuti di-
ſpoſitione, quemadmodum *ex l. Tauri 45.* Sanci-
tum, eſt vt mortuo vltimo maioratus poſſeſſore
poſſeſſio, ciuilis, & naturalis bonorũ eiuſdẽ ma-
ioratus tranſeat in eum ſucceſſorem, *Que ſegun la diſpoſicion del maiorazgo de viere de ſucceder en el.* Ex quibus verbis compertum ſatis eſt quod
quamuis remedium dictæ legis ſit poſſeſſorium,
eius tamen naturę, & qualitatis eſt, vt habeat ad
mixtã, & inſitã cauſam proprietatis, ad eo, vt in eo
nõ poſſit obtinere niſi ille, qui prius ſe eſſe verũ ip
ſius maioratus ſucceſſorem probauerit, quod ne-
ceſſario proprietatis cauſam contingit, cũ prius
tractandum, ac diſcutiendum ſit de iure Dominij
vtrum is, qui in poſſeſſionem maioratus benefi-
tio legis prædictę in eum translatã eſſe prętendit,
ſit verus ac legitimus eiuſdem maioratus ſucceſ-
ſo, vel non *Palaci Rub. in l. prad. Tauri. n. 2. Greg. Lopes l. 7. tit. 4. par. 5. gloſ. verb. poſſeſſ. Gomes l. Tau-
ri 45. n. 194. in fine Molin. de primogen. Hiſpan. l. 3. c. 13. a n. 9. ad n. 13. Valenz. Velazquez conſ. 97. num. 220. 221. conſ. 69. n. 248. 249. Mol. Theolog. de inſt. & iure diſput. 637. n. 4. 5. 6. 7. 8. Pallaez. de Maio-
ratu t. 1. p. 3. q. 24. n. 4. Criſtouer. de Paz. in ſcolys leg. Stili 251. n. 40. f. 674. Villadiego. in politica in titulo de la forma de libellar de la inſtrucion y de las clau-
ſulas generales de los libellos n. 170. fol. 64. Fontan. de pactis dotal. clauſ. 7. gl. 3. p. 1. n. 50. & p. 4. n. 24. 25. vol. 2. Auendag. in l. Tauri. 45. gl. 7. nu. 2. 3. fol. 190.* qui refert, & ſequitur *Molina. d. cap. 13. Mi-
lan. dec. 3. n. 13. l. 1. Rouit. cõſ. 5. n. 12. & 13.* Vel ſi iu-
127 ditio teſtatoris id † contingat, vt in cauſa prædi-
cta Giarratanę ille Don Garſias teſtator declara-
uit nolle Donnam Belladammã Duciſſam Biſbo-
næ hæredem inſtituere, quia nollebat apud infe-
ros detrudi, & animam ſuam detrimentum pati,
ſed volebat quod bona tranſirent, & peruenirent
ad vocatos ex diſpoſitione ſuorum prędeceſſorũ,
vt refert Milan. dicta dec. 3. n. 45. lib. 1. & in cauſa
Baroniæ Gruttarum ille Don Baldaſſar Monte
aperto Baro vltimo loco defunctus coram teſti-
bus declarauit, quod Baronia vadat ad eum, ad
quem de iure ſpectat, de qua cauſa ſcripſit *Intrig. dec. 42.*

Dic igitur in caſibus prædictis cauſa poſſeſſo-
riam, & continuationis vigore capituli prædicti
Regis Ferdinandi omnino eſſe mixtam ex ſtatuti
diſpoſitione ita forte dictante, vt eſt lex prædicta
Tauri, vel iudicio teſtatoris, & cõditionali diſpo-
ſitione ab origine, & ex natura primordiali iſtius
poſſeſſorij, cum per neceſſarium antecedens co-
gnoſcendũ primo loco ſit quis verus ſit hęres, re-
cognoſcendo formas inueſtiturarũ, priuilegiorũ,
& teſtamentorum quæ omnia ad fundãdũ domi-
nium & petitorium neceſſario tendũt, *Milan. dec.*
128 *3. li. 1. nu. 2. 3. 4. 5. 6. 9. 10. & ſeq.* Vbi, † quod quã-

S 2 do

Digitized by Google

do duo ſunt inſtituti conditionaliter, nempe ſi
competit, tunc ſit poſſeſſorium mixtum, ex iuditio
129 teſtatoris, & † in iſto poſſeſſorio ſit mixto ex natu-
ra, & ſubſtantia ipſius iuditio teſtatoris dicũt DD.
quod quidquid detrahitur, vel additur proprieta-
ti detrahitur, vel additur poſſeſſioni, & è conuer-
ſo *Molin. dicto capit. 13, num. 9. 10. & ſequent.* Pro-
inde *Milan.* dicto loco *num.* 14. 15. firmat, quòd
130 † ideo in iſto poſſeſſorio diuerſimodè procedi-
tur, quam in illo ſummariſſimo, ex quo in iſto
cum plena cauſæ cognitione, cum teſtibus parte
citata proceditur, & plenarie cauſa examinatur,
Iaſon. conſ. 54. n. 4. Bald. conſ. 141. 130. lib. 2. Vbi
131 † poſſeſſorium iſtud mixtum, & appellabile ſu-
ſpenſiuum iudicat, ex quo in eo plene diſputan-
dum, & cognoſcendum eſt, ſi qualitas, vel condi-
tio à teſtatore requiſita concurrat in hæredem,
vel non in quem continuari poſſeſſionem vigore
132 ſtatuti prætenderetur, & quoties, † contingit du-
bitari, ſi quis poſſit eſſe, vel non eſſe hæres, intrat
petitorium intitũ ſubſtantiuè in ipſo poſſeſſorio,
ſequendo *Baldum* tradit *Contard. in l. 1. C. ſi de mo-*
133 *mentan. limitat. 2. §. 2. n. 2. 3. 7. 8. & n. 4.* probat †
quod decidẽdo iudex poſſeſſorium, fit tacita de-
claratio in iſto caſu, quod ſit verus hæres, vel per
æquipollens, & ſic ſuper petitorio inſito *& §. 1. d.*
134 *n. 21. a n. 27. fol. 181.* vbi, † quod quando Domi-
nium ſubſtantiat libellum, etiã quod non ſit deci-
ſum, datur appellatio ſuſpenſiua *Bero. conſ. 111. n.*
15. *l. 3.* qui probat, quod iſta quæſtio in huiuſmo-
di poſſeſſorio, etiam à petitorio ſeparato, dicitur
etiam principaliter, & ſubſtantiue tractari ſuper
petitorio & non ſuper poſſeſſorio, tantum, vnde
ratione mixturæ fit appellabile ſuſpenſiuum, ſi
prætenditur continuatio vel filius, vel hæres in tã-
tum quod cui non fouet ius in petitorio, nõ in poſ-
ſeſſorio cũ exceptiones omnes, quæ petitorium
perimunt, perimũt quoque poſſeſſorio, quia ſunt
annexa, Et *Contar. d. lim. 2. 10. 11. f. 168.* iſtam cau-
ſam poſſeſſoriam ita mixtam appellabilem ſu-
ſpenſiuam eſſe concludit eum ſit, quod diſputari
omnino debeat de proprietate, & iure hæredita-
135 rio. Quod ſecus eſt, † cum quis cõditionem ali-
quam hæreditariam, aut filiationis, quæ eundem
ſucceſſibilem redderet probare, non cogeretur, vt
puta ſi ſimpliciter in teſtamento ſcriptus, hæres
reperiretur, cum tunc ſufficiat ſola teſtamenti non
abraſi, non cancellati oſtenſio, & productio,
iuxta text. in l. fi. C. de edicto Diui Adrian. tollend.
& ſic in mero poſſeſſorio, ſimplici, & momen-
taneo, in quo quia ſimpliciter hæres ſcriptus eſ-
136 ſet, & vere, † de titulo probandum non ſit ſub-
ſtantiue, ſed forte titulus opportaretur ad colo-
randum, & confortandum tantummodo, *vt tradit*
Bald. dicto conſ. 330. lib. 1. Menoch. de recuperand.
137 *poſſeſſ. remed. 9. n. 320. 328.* Secus † cum vter-
que eſſet inſtitutus ſub aliqua conditione ſubſtã-
tiua petitorij, quæ fundari opporteret *ex Doctri-*
na Bald. conſ. 141. lib. 1. tradit *Maſtril. dec. 42. n. 3.*
& ſub n. 14. 15. & hanc diſtinctionem maxime,
ſtante ſtatuto, ſequẽdo *Bald. d. conſ. 141.* tradit *Lu-*
douic. Sacc. conſ. 2. n. 126. 127. qui ſequitur *Contar-*
dum, & Beroum ſuperius adductos *Grat. dec. 60. n.*
138 13. 14. & ea inter alias eſt ratio, quod † poſſeſſo-
rium iſtud, quamuis ſeparate decidi, ac terminari
deberet, adeò continet in ſe implicitã cauſã peti-
torij, & meritorum, quod impoſſibile eſt diuidi, &
ſeparari poſſe, proinde taliter mixtum eſſe con-
ſtat, quod ſicut a petitorio ſuſpenſiua conceditur
appellatio, ſic etiã ab iſto ita mixto poſſeſſorio,
quia merita petitorij ab huiuſmodi poſſeſſorio in
diuiſibilia ſunt, *Contard. tradit. d. limit. 2. §. 9.* quẽ
ſequutus eſt *Scaccia de appellat. lib. 3. cap. 2. q. 17.*
139 *limit. 6. memb. 9. ſub nu. 8.* Probans, † quod eſto
quod pars millies proteſtaretur quod ſuper ſolo
poſſeſſorio terminandum ſit, nil profit, quia iſto
modo eſſet in partis facultate ſubuertere etiã
mixturam mixtam a teſtatore, maxime quando
proprietas ad poſſeſſoriũ ſubſtantiandũ adduci-
tur *Bero. q. familiar. 100. Contard. d. limitat. 2. §. 19.*
Scaccia de appellat. membr. 9. lim. 6. n. 42. ad nu. 44.
fol. 613. Grat. dec. 136. vbi ad ſubſtantiandum poſ-
ſeſſoriũ erat diſcutienda maſculinitas, & dicitur
habere admixtam, & inſitam cauſam proprieta-
tatis daturque appellatio ſuſpenſiua *Mar. Angui-*
ſol. conſ. 140. n. 2. qui firmat, quod iſto caſu in-
ditium poſſeſſorium eſt radicatum in cauſa pro-
prietatis, ita vt ab ea ſeparari non poteſt, quia im-
poſſibile eſſet dicere hæredem poſſe agere ad poſ-
ſeſſorium niſi probata ſubſtantiue conditione.

In Materia placuit *Sigiſmundo Scaccia de appel-*
140 *lation. d. membr. 9. n. 5.* dicere † mixturam tan-
tum conſiderandã eſſe in ſententia ipſa ad indul-
gendam ſuſpenſiuam appellationem ſed idem,
141 *Scaccia* immediate ſubnectit. Hanc † mixturam
in ſententia eſſe triplicem, & tribus modis con-
ſiderari poſſe. Prima eſt quę principaliter, & ex-
preſſe poſita eſt in ſententia ſecunda quę ſtat
cõſequutiue ad ſententiam, & oritur ex proceſſu
ex conſenſu partium tacito, ex actitatis, vel ex-
preſſo. Tertia, quę virtualiter ineſt. Item clariſſ.
Scaccia dicto loco n. 8. limitando regulam & exem-
plificationem primę mixturę in ſententia, vide-
licet, quando principaliter, & expreſſe poſita eſt
in ſententia dicit, quod iſta prima mixtura non
procedit, quando ſententia eſt ſimpliciter lata ſu-
per aliquo remedio poſſeſſorio, quod habet in-
diuiſibiliter ad mixtam cauſam proprietatis, quia
tunc magis attenditur id quod eſt extra ſenten-
tiam, quam quod eſt expreſſum.
142 Ad idem † *Cora. conſ. 10. lib. 4. & Mariſcot. var.*
reſol. c. 75. n. 8. l. 2. profitentes mixturam eſſe de-
bere in ſententia nõ loquuntur in caſu, vbi adeſt
mixtura complicata ab initio ex natura ſtante
forma inſtitutionis conditionalis, & iuditio
143 teſtatoris Item. *Mariſc. n. 20.* limitat, † quod vbi
plene, & per neceſſe de nullitate, ſeu meritis pe-
titorij cognoſcitur tunc ſuſpenſiue appellatur ex
mixtura cauſę proprietatis indiuiſibili, & id *Ma-*
riſc. ponit pro fallẽtia ad illud quod dicitur, quod
habet eſſe mixtura in ſententia, & *n. 43.* limitat nõ
144 procedere in † poſſeſſorijs mixtis ſui natura, pu-
ta quia cauſa proprietatis eſt inſeparabilis, cum
oporteat plene de titulo cognoſci, vnde eſto quod
non ſit in ſententia mixtura, mixtum iudicatur
145 poſſeſſorium, & appellabile. Nec videretur †
mixturam requiri in ſententia quando vterque
debet venire ex pari titulo tunc apud omnes
indu-

Digitized by Google

indubitanter,poſſeſſorium eſt mixtum, & appellabile vltra prædictos videndus Marcheſan. de cōmiſſion.p 1.tit.de commiſſion.appellationis in Saluiano interdicto. §. 2.n. 92.fol. 1007. & licet loquatur in cōſtitutione Aegidiana,recipit tamen omnes declarationes, & pari paſſu ambulat cum l. vnica de momentan.& Peregr.conſ.2.n.11.lib.1.dicit non eſſe curandum de cumulatione petitorij cum poſſeſſorio quando eſt,ex natura mixtum,& dicitur tunc agi principaliter de proprietate.

146 Cæterum an † cauſę poſſeſſoriæ mixtæ ſui natura illæ tantum ſint,quæ ſunt expreſſæ de iure, & quæ recenſentur in l.2.§.quædam ff.de interd. Ruginell.de appellation.§.2.cap.3.num.750.& ſeq.fol. 129. cæteras cauſas excludendo ; Quo circa
147 negatiue † reſpondendum eſt, quia tam textus in dicta lege 2.quam Ruginel.loco prædicto tantum exemplificatiue,& non reſtrictiuè, & excluſiuè loquuti ſunt, ibi verſiculū exemplū eſt. & cętera,
148 quod † exemplum diſpoſitionem non reſtringit §.hactenus inſt. de gradib.Menoch.conſ. 2. num. 205. tanto magis, quod habemus expreſſum de iure ex indiuidualibus diſpoſitionibus,quod poſſeſſorium poteſt reddi mixtum ex iuditio teſtatoris ſuis natura, Ponte deciſion 40.num.3.verſic. rurſus.

Et proſequendo materiam capituli prædicti Ferdinandi 4;. influit ex ijs quæri, quid dicendū
149 in ſubſtituto, & Primo de fideicommiſſario † qui propria authoritate bona fideicommiſſo ſubiecta apprehendere, vel occupare prohibetur, ita vt a manu hæredis capere omnino habeat, ſi poſt aditam per hæredem hæreditatem,ac poſſeſſionem adeptā fideicommiſſum occupauerit, & aliter cum vitio diceretur fideicommiſſarius poſſidere l. Paulus,& tradunt Doctor.in l.*reſtituta ff. ad Trebellian.Bart.& Doctor.in l.centurio ff. de vulgar.l.1. C.commun. de legat.l.1.in princ.ff. quorum legatorum §.reſtitutio inſtit.de fideicommiſſar.hæreditat.Pariſ.conſ. 54.n.12.vol.3. Dec. conſ.243.n.3. Neuizan conſ 33.num 12.Argel.de legitimo contradictor.q.10.art.14.n.207.Sforz.Odd.de compend.p. 5.præmiſſ.6.differ.4. Rota Roman. deciſ. 565.p. 1. Seraſin.deciſ.271.num.2.dec. 1065. num.3.Natta conſ.396.nu.8.Bero.conſ.54.nu.41.lib.2.Rota Rom. apud Farinac. dec 115.n.3.p.1.t.1.Bardell.conſ.92. n.4. 5.Craſſ.§. fideicommiſſum.q. 43.Card. Tuſch. concl.268.n.1.liter.F.Bertazol. conſ.69.n.38.in ciuil. Tiraq.le mort. Saiſit p.2. declarat.11.Surd.cōſ. 73.n.28.& ſeq.dec.333.num. 8.cōſ.235.ſub n.26. Molin.de ritu nuptiar.l.3.q.22.n.21.Rota Auenion. dec.104.ſub n.1. Ricci collectan.1254.Couar. in c. Rainutius §.100.nu.4.de teſt.Farin. q.175.p.9.nu. 290.317.& ſeq. Milan. dec.1.num.88.libr.1.Rota Rom.apud Ludouiſ.dec.206.n. 5.6.vbi additio Roland.conſ.78.n.14.libr. 3. Rouitus conſ.50. nu. 31. 32. Anton.Faber. C.libr.6.tit.7,defin. 6. Peregrin. de fideicōmiſſ.art.47.n.10.11.& ſeq.& n.73.ſub nu. 78. Ponte de poteſt. pro reg. tit. 10.§.1.num.25.
150 † etiam hæreditate iacente Hipol. Rimin. conſ. 91.n.23.Bar.Caſtrenſ.Alex.Ang.Odoffred.Alber. per Camillum de laratha.conſ.28.n.35. Quod pro-
151 cedit etiam in caſibus,† vbi reſtitutio fideicōmiſſi ipſo iure fit,vt tunc a manu hæredis etiā capienda ſit poſſeſſio Gl.in leg. 1.verbo quoties vbi Doctor.ff.ad Trebell. Bald.in l.penul. C. ad Trebell. Natta conſ 223.num.1.conſ.395.nu. 8.& ſeq.Alex. conſ. 82.num.4.vol. 2.Bero.conſ.56.col.1.conſ. 58. col.2.vol.2. Dec. conſ.424.n.15. Roland.conſ.78.n. 15.l.3.Craſſ. §. fideicommiſſ.q. 43.nu.4.Ceſal. conſ. 49.n.3.Peruſ.dec.47.n.15.Surd.conſ. 73.n.29. dec. 333.ſub n.8.& conſ.265.ſub n.26.Peregr.art.47.n. 19.& 78.in fin. Celſ.Vgon.conſ.24.n.3.4. Gratian. diſcept.47.n.4.Ricci collectan.1254. Crauetta conſ. 376.nu.12. Hypol. Rimin.conſ. 363.num. 21.conſ. 729.n. 9.Simon. de Pretis de interpretat. vltimar. voluntat.libr.5.interpretat.2.dub. 1. nu. 8ↄ. Bertazol.conſ.69.n.39.in ciuil.Tiraquel. le mort Saiſit.p. 2.declarat.11.n. 2. Oſaſc. dec. 34.num.22.Farinac. q.175.p. 9.n. 290.in fine & n.292.& dec. 115.n.
152 3.p.1.t.1.Et quibus † caſibus ipſo iure fideicommiſſario cenſeatur facta fideicommiſſi reſtitutio probāt Gl. in l.penul. §.cum autem verbo ipſo iure C. ad Trebel.& ibidem communiter Doctor.Aret.conſ. 37.nu.10.Ceſal.conſ.49.n.18.& ſeq.& conſ. 50.per tot.conſ.215.n. 27.Oſaſc. dec. 73.in fine Petra. de fideicom.q.3.in fin. nu. 47. Burſat.conſ.48.n.9.Natta conſ.200.num. 2.Becci conſ.97.n. 9.10. Hypol. Rimin.conſ.363. n.19.plene Honded.conſ.26. a num. 9. ad n.21.lib.1. Roland.conſ.81.n.17.lib. 2. Craſſ. §. fideicommiſſum.q.42.n.6.q. 56.n. 6.Surd.dec.25. n.20. Pereg. art.2.nu.56.57. 58. & ſequent. plura Bero.conſ.129.num.15.conſ. 58.n.3.conſ.102.num. 28.verſ.poſſet etiam libr.2.Dec.conſ.44.in fin. lib.3. Menoc.conſ.44.n.15. Intrig.de ſubſtit.cent.3. q. 73. a n.79.ad n. 90.Griuell.dec.Dolana.52.n. 38. Tuſc. concl. 268.nu.37.littera F.& n.50.& ſeq. & n.55. 56.& ſeq.& n. 69.

153 Inde eſt, quod † nec ſtatuto huiuſmodi de continuatione poſſeſſionis iuuetur fideicommiſſarius vt omnes fere pręcitati probant,quod quidem verius,eſt ac regni moribus recepta ſententia præciſe Tiraquel.dicta declar. 11.n.16.qui omnes refert,& per tot. Faber.d. defin. 6. Alexand. conſ.51.lib.6.& conſ.82.libr.2.conſ.40.lib. 3. Milan.dec.3.num.39.41.libr.1. Plot.de in litem iurando §.51.n. 22. Boeri.dec.156.n.10. Dec.conſ.74.n. 36.libr.3.Curc. in addit. ad Alex.in l. 1. §. de illo ff.ad Trebel.Gabr. de acquirend. poſſeſſ. concl.6.nu. 11.Iaſ.conſ.146.lib. 4.qui dicit in Senatu Mediolan. deciſum Dec. in l fi.col.7 verſ.ſed iſta concluſio C.de edict. Diui Adr. tollend.conſ.84.col. 2. cōſ. 467. col.2.Fulg. conſ. 230.Bell.ſupput.l.4.c. 19. Gozadin.conſ.93.col.2.verſ.4. Caſſan. in conſuet. Burg. tit.des ſucceſſiones §.1.col.3.verſ.Item etiā & conſ. 19.dub.12.Rube.conſ.121.Bertrand.conſ.96.col. 2. libr 4. Bero.conſ. 85.n. 15.libr.2. Tuſc. concl. 265. num. 11.litt.F. Hipol. Rimiyal.conſ.545.n.49.vol. 5.Petr.de Gregor.de iudic. cauſ.feudal.q.19.n.3. 4.
154 Pereg. de fideicom.art.47.n.14.& ſeq.licet † contrariū nonulli probaſſēt fideicommiſſarium ſtatuto illo iuuari ex Paul.de Caſtr.conſ.152.lib.2. Caſſan. conſ.62.Guglıel.de Benedict. in cap. Rainutius in verbo mortuo itaque teſtatore il 2.n.74.de teſtam. vbi teſtatur ita iudicatum Tholoſe Picus in l. vltim.ſuper gl. in verbo ex p. C.de.edict. Diui Adrian. lend Hipol.Rimin.conſ.677.n.13.reprobans Tiraquell. & alios contrarium tenentes Rebuff.ad cōſt.

Digitized by Google

Regni in materia poſſeſſoria.art.9.gl. vnica n. 31. *& ſeq.Coraſi.in tit.de impuber.& alijs ſubſtitution.num.* 26.*Tiraquell.vbi ſupra num.*18.19.*Paſſer.conſ.*67. *Honded.conſ.*26.*nu.*7.*libr.*1. *Zuccard.in l.fi.n.*228. *C.de edict. Diui Adrian.tollend. Farinac. q.*175.*nu.* 295.*Menoch.de adipiſcend.remed.*4.*n.* 181.*& ſeq.* quos in terminis noſtri ſtatuti videtur ſequutus *Maſtrill.deciſ.* 122.*num.* 9. *&* 10. quotum plures

155 † verius loquuti ſunt poſt factam verbalē reſtitutionem fideicommiſſario,& in remedio *l.finalis*

156 *C.de edicto Diui Adriani.*quo caſu † facta verbali reſtitutione cōceditur fideicommiſſario remediū immiſſionis,*ex l.fin.*Saltem vtile,vt ibi notāt *Bart. n.* 9.*Dec.n.* 25.*verſic. tamen prædictis Manticanu.*96 *in* 1.*lect.Corn. n.* 15.*Bell.ſupputat. iuris c.* 19.*n.* 5.*& conſ.* 42 *n.*5.*Guid.Pap.conſ.*140. *Iaſon. conſ.*214.*col. fin.libr.*2.*Tiraquel.le mort Saiſit p.* 2. *declar.*11.*nu.*5.*Gozadin.conſ.* 93.*n.*8.*Men.de adipiſcend.remed.*4.*n.*181.*Soccin. Iun.conſ.* 92.*nu.*8.*lib.*

157 1.*per Grat.diſcep.*731.*num.*29.*lib.*4.licet† ante factam reſtitutionem remedium dictæ *leg.final.*fideicommiſſario denegetur *Alberic.ibi.n.*10.*Bar. n.* 9.*Bal.num.*46.*Alex. nu.*7.*Iaſon.numer.*8.*Dec.n.* 24.*in fine Curt.Iun.n.*43.per Rotam terminatur teſtatur *Gratian.d.*ict*.diſceptat.*731.*n.*25.*Gozadin. conſ.* 93.*n.*8.*Tiraquel.le mort Saiſit.par.*1.*declar.*2. *nu.*5.*Neuiz.conſ* 33.*n.*13. *Pereg.art.*48 *n.*5.*& ſeq. Menoch.de adipiſcend.remed.*4.*nu.* 166 *ad n.* 179.

158 Si vero poſt † aditam hæreditatem per hæredē, ſed ante captam actualem poſſeſſionē fideicommiſſarius ſine vitio in actuali fideicommiſſi poſſeſſione præuenerit,ac immiſſus reperiretur,legitimus diceretur,contradictor,ac miſſionem hęredis impediret,quo vſque de ſuis iuribus,quæ in promptu deducerentur plene cognitum , & diſcuſſum , ſit quod intelligas circumſcripto ſtatuto de continuanda poſſeſſione bonorum defuncti in hęredem ſed iuxta terminos iuris communis *& leg.finalis C. de edict. Diui Adrian. tollend. vbi Bar.num.*22.*Bald.n.* 42.*Zuccard.nu.*334. *Alberic. n.*15.*Corn.nu.* 43.alios late affert *Menoch. de adipiſcend.poſſ.ſſ.remed.*4.*n.*63.*& ſequent. Simon.de Pratis de interpretat. vltim. fol.* 504.*num.* 88.*Caſtrenſ.conſ.*137.*n.*1.*l.*1.*Honded. conſ.*28.*n.*1.*lib.*2. *Gab.lib.*4.*tit. de fideicommiſſ.concluſ.*5.*n.* 1.*Roland. conſ.*78.*n.*3.*l.*3.*Bero.conſ.*89.*libr.*2. *Surd.dec.*333. *num.*1. *& ſequent. Ponte cōſ.*20.*n.* 38.*volum.*1.*Rota Auenion.deciſ.*104.*ſub n.*1.*Tuſc.concluſ.*268.*n.* 2.*litter. F. Pereg. art.* 47.*ſub num.* 76.77. *Craſſ. §. fideicommiſſum quæſt.*43.*num.*10.*Perſonal.de adipiſcend.num.*411.*& ſeq.Milan. dec.*3.*num.*129. *& ſeq.lib.*1. *Farinac.dec.*115.*p.*1.*tom.*1.*Ludouiſ. deciſ* 206.

159 Verius tamen eſt,† vt fideicommiſſarius in terminis *l.finalis* poſſidens quomodolibet ſine vitio,cum per hæredē quartę deducēdæ ex fideicōmiſſo ſunt,vt legitime portionis debitum,& trebellianicæ,debeat hęredi bona omnia reſtituere pro effectu deductionis per ipſum hęredē fideicommiſſo fiendę,quemadmodum idem ſeruandū eſset vbi falcidię detractioni locus eſt cum non debeat hęres cōſtitui petitor legitimarum detractionum trebellianicę,& aliarum deductionū,ſed ſua manu deducat *Bald.in lege* 1.*n.* 3. *C. quorum legatorum Paul.de Caſtr.in l.fin. num.*13.*C.de edict. Diui Adria.tollend.vbi Alexand.num.*24.*Sapia n°* 106. *Zuccard.n.*426.*&* 428 *Menoch. de adipiſcēd. poſſeſſ.remed.*2.*n.* 100.*remed.* 4. *n.*63.*&* 638.*conſ.* 722.*n.*4.*conſ.*742.*n.*2.*& ſeq.Crauetta conſ.* 376.*n.* 23.*Gabr. de fideicommiſs.concl.*5.*num.in fine Hipol. Riminal.conſ.*91.*n.*25.30.*Boeri.dec.*156.*col.*2.*n.*2. 5. *Ruin.conſ.*140.*lib.* 5. *Bertrand. conſ.* 250.*vol.*3. *plene Roland.conſ.*78.*nu.*21.*libr.* 3. *Gabr. conſ.* 45. *nu.*24.*vol.* 2.*Peruſin.dec.*47.*num.*17.18.*Natta cōſ.* 305.*in fine Bero .conſ.*56.*col.*2.*volum.*2. *Argell. de legit.contrad. q.*10.*art.*9.*n.*125.*Surd.dec.* 333.*a n.* 8.*& ſeq. per tot.& conſ.* 265.*num.*34. *Per egr. de fideicom. art.* 47.*num.*65.69.*Gratus conſ.*149.*n.* 5. *volum.*2. *Corn. conſ.*309.*col.* 4 *vol.* 1. *Vincen. de Franc.dec.*204.*nu.*28 29.30. *Molin.de iuſt. & iure diſp.* 16 *n.*7.*Rota Romana apud Ludouiſ.dec.* 206. *n.* 8.*vbi additio n.*11. 12.13.*Oſaſc.dec.*33.*nu.* 22. 23.27. *Tuſc. concl.*267 *n.* 4.*littera F.Rota Auen. dec.* 104. *Mariſcott. variar.reſol.lib.* 1. *cap.*1.*n.* 31. *Honded. conſ.*28.*n.*4.*l.*2 *Rota Rom.dec.*83.*&* 565. *n.*3 *p.*1.*Dec.conſ.*85.*lib.*2.*Grat.diſcep.*47. *nu.*8 *Seraſin dec.*609.*n.*4.*dec.*850.*n.*1.*dec.*271.*n.*5.*Bertazol.conſ.*117.*n.*8. *in ciuili conſ.*69.*n.* 41.*Craſſ. §. fideicommiſſum. q.* 43.*n.* 2.*in fine Fuſar.de fideicom. q.*613.*n.* 6. *&* 13. *& ſeq. Intrig. de ſubſtitut. cent.*3. *q.*74.*n.*104.*Farinac. dec.*115.*n* 11.*& ſequent.p.* 1. *dec.*431. *num.*8.*p.*2.*t.*3.*& de furtis quæſt.*175. *numer.*293.

160 Alij in hoc putauerunt, † vt vbi conſtet fideicommiſſarium in poſſeſſione fideicommiſſi ante hęredis appręhēſionem reperiri,vel aliter ſine vitium, non totum cogatur reſtituere hæredi fideicommiſſum,pro detrahendis deductionibus , ſed fideicommiſſarius tantum debeat condemnari vt pro mēſurā Trebellianicę,ſeu aliorū iurium,quę vero ſimiliter appareat in dictis bonis habere heredem grauatum reſtituat poſſeſſionem rerum hęreditatis hęredi grauato,ſeu eius hęredi, & in poſſeſſione reliquorum remaneat *Corneus cōſ.* 232. *ante fin. volum.* 4. *Zauchus in repetitione leg. final.C de edict. Diui Adriani.tollend.num.*428. ita iudicatum refert . *Honded. conſil.* 28. *in fine libr.* 2.*Pergrin. de fideicommiſſ.art.*47.*numer.* 67.68.*& ſequent. Caneer.variar.reſolut.libr.*3.*capit.*17. *de ſenten.& earum exequution.ſub num.* 507. quam ęquiorem,& in ſupremis tribunalibus receptam teſtatur.

161 Ego vero † durum ſatis cenſeo, ſi id quod iſti firmant auctores abſolute in omnibus caſibus , & detractionibus per hęredem grauatum fiendis indiſtincte acceipiatur,ſed eorum dictū recte procedere poſſe puto tātum in caſu quo portiones, vel quartę per hęredem grauatum detrahendę, tam rationem loci, quam quotę, iam liquide, & certe ſint , vt quando hęreditas in pecunia numerata conſiſteret,vel ſi aliter incontinent liquidari, ac certificari poſſent *Peregrin. artic.* 47. *numer.* 70.*de fideicommiſſ. Surd. deciſ.*333.*per tot. Rota Auenion. deciſ.*104. *Zuccard. in leg.final.num.*428. *Honded.conſ.*28.*num.* 38.*libr.*2.*Menoch. de adipiſcend. remed.* 4. *numer.*641 *Fuſar. de fideicommiſſ. quæſt.*613.*num.*19.*& quæſt.*672.*numer.* 8. qui teſtatur deciſum , *& numer.*11.*Cornei. conſ.*232. *num.*

nu.4.lib.4. Natta conſil.595. in fine, Gratian.diſcep. 47.ſub num.4. Rota deciſ.565 in fine, par.1. diuerſ. & deciſ.115.ſub num.12.par.1. tom.1. in recollect. per Farinac. Oliuer. Beltramin. in addit.ad Ludouiſ. deciſ.206.num.13.qui teſtatur deciſum Cardin.Se-
162 raph.deciſ.271. ſub num.6. quod † prudenti iudicãtis arbitrio remittitur nempe ſi liquidum ſit, vel in promptu liquidari poſſit detractionũ prędictarum creditum, Iaſon.in §.in bonæ fidei, nu.72. inſtitution.de action. Alexand.conſ.94.nu.3.4.conſ. 95.num.2.3.lib.4. Tindin.in pract. cautel.24. nu.1. Neuizan.conſ.56.num.9.Menoch.de arbitr.caſu 12. num.4.& caſu 14.num.4. Gratian.diſcept.47.nu.5. Maſcard.de probat.concluſ.334.num.5.6. Bero.conſ. 56.num.8.volum.2. Contard. in l.vnica limitat.12. num.7. C.ſi de momentanea poſſeſſ. Rota deciſ. 104. num.13. Surd.deciſ.333.num 9. Sin autem ita ſit,
163 † totum fideicommiſsum grauato reſtituendũ pro detractionibus fiendis cenſeo cum Baldo in d. l.1. C.quorum legatorum, & alijs adductis, non pro menſura tantum, deductionum, totumque veniret reſtituendum ratione partis occupatæ, provt euenit quando ne dum Trebellianica pergrauatum detrahenda ſit, ſed etiam legitimę portionis debitum, quia filius grauatus extiterit, quæ cum
164 ſit † bonorum quota non hęreditatis, l.Papinianus, §.quarto, ff.de inofficioſ.teſtam. Bart.in l.ex facto la grande col.2.ff.de hæredib. inſtituend. Natta conſ. 156.num.8. Caualcan.deciſ.7.nu.24.26.27.34.41. & deciſ.22.num.49. lib.3.Craſſ.§.legitima, q.1.n.3. Crauett.conſ.191.num.5.plures affert. Menoch.conſ. 1149.num.9.lib.12.conſ.691.n.1.conſ.1126. n.20. Surd.conſ.216.num 14.conſ.388.num.5. conſ.128. num.7.conſ.382.num.49.conſ.332.n.13.de alimen. tit.9.q.34.num.24.Roland.conſ.65.n.18.30.lib.1. Alex.conſ.31.num.8.lib.3. Maſtril.deciſ 64.n.1.4. Amatus conſ.11.num.4. 11.Peregr.art.4.n.14.15. art.36.num.36. Valenzuel. conſ.86.nu.5. Maſcard. concl.364. Franc.deciſ 127. num.1. & ſeq. Decian. conſ.1.num.37. lib.4. Rota Roman. deciſ.488.nu.9.
165 par.1. in nouiſs. non dicitur † certa niſi ære alieno deducto, proinde ratione loci, & quota incerta dicitur legitimæ quantitas, ante æris alieni detractionem, eiuſque liquidationem, Bart.in l.meminimus, Cod.quand.& quibus, quarta pars lib.10. Curt.iun.conſ.21.num.14. Crotus conſ.120.num.15. Bertrand.conſ.173.num.35.vol.3. Crauet.conſ.114. num.16. Rota Roman.apud Farinac.dec.115.n.12. par.1.tom.1. Surd.conſ.128. ſub num.1. verſ. tertio quia legitima.conſ.248.num.7. & deciſ.333.nu.12. circa finem, & num.ſeq. Riminal.conſil.91. num.25. Rota Auenion.deciſ.104.n.7.Oſaſc.deciſ.33.nu.22. Mareſcott.variar.reſol.lib.1.cap.1.nu.31. vbi etiam
166 † Trebellianicam ratione loci, & quotæ incertam eſse firmat in propoſito, Inde effectum eſt,
167 † vt filius non rectè petat ſibi aſſignari legitimã ante ætis alieni deductionem, etiam per eumdem oblata fideiuſſione de reſtituendo, quod forte in exceſsum datum apparuerit facta liquidatione, & deductione alieni ęris, vel pro tatha creditoribus hęreditarijs, Picus in l.in quartam, num.170. ff.ad legem Falcidiam, vbi quod denegauit Mediolanenſis Senatus legitimę aſſignationem, etiam mediante fideiuſſione, Surd.conſ.248.n.6.7.& 17. vbi quod etiam hęc ſententia placuerit Excellẽtiſſimo Mantuano Senatui dicit, & quod ſecundũ eam ſępius iudicauit, & dec.333.n.12.in fi.& n.19. verſ.oblatio, Maſtril.dec.64.nu.7.& 17. Franc.dec. 127. Raudenſ. in append. ad tract.de Analogis in 6. par.poſt num.51. & ſi aliqui contrarium fauore filij putauerint, moti ex text. l.cum hæreditas, ff. ad Trebell. quibus per pręfatos reſponſum eſt, Non minus etiam deducitur legitimę incertitudo, ex
168 quo † cuique conſtat eam ſuper ſingulis rebus arbittio Iudicis deberi, nec filio licet in vna, vel pluribus hęreditarijs rebus eam propria authoritate habere, vel poſſidere, l.omnimodo, C. de inoffic.teſtam.l.ſcimus, §.repletionem eodem, poſt Bart. Aretin.Alex. Ripam, Bertrand. & alios dixit Rota Auenion.dec.104.num.8.Cephal.conſ.719.num.32. & ſeq. Petra de fideicomm.quæſt.15.nu.90. Menoch. de adipiſcend.remed.4.num.643. & de arbitrar.caſu 163.conſ 1149. nu.17.lib.12.Surd.conſ.128.n.22. Peregr.art.36.num.28.74.75.Molfeſ. in conſuetud. Neapol.conſ.9 num.18.19. & ſeq. ibidem in fin. impreſſ.tom.1.Fuſar.de fideicomm.quæſt.543.num.18. Gratian.deciſ.181. num.19. Nec illorum ſententia nobis probatur, ſi dicatur, quod certum, & liquidum ſit, id, quod à filio grauato deducendũ eſſet,
169 † cum norint omnes legitimam, & Trebellianicam ſemiſſem capere hęreditatis, Becc.cõſ.23.n.2. Fachin.controuerſ.iuris lib.5.cap.1.in princ. Crauet. conſ.50.in princ. Gratian.deciſ.112.n.3.Hippol.Rimin.conſ.746.num.26.Cephal.conſ.415.n.2. Brunus conſ.54.num.8. Marcabrun.conſ.76. num. 1. Cioffus conſ.136.num.2.Burſ.conſ.348.nu.9.conſ.339.n.41. Pancirol.conſ.124.num.10.11 Surd.dec.333 n.13. Mandell.conſ.7.num.13.Turretus conſ.47.n.41.42. vol.1.Intrigl.de ſubſtit. centur.3.q 73.nu.439.440. Menoch.conſ.1017.num.20.lib.11. nam, & ſi certa ſit portio, tamen ratione loci, & quotæ ex deductione æris alieni fiendæ, redditur incerta, cum verum ſit legitimam certificari non poſſe, niſi ære alieno priùs deducto, & quamuis dimidia ſit detrahenda, tamen detractio poſt ſolutionem æris alieni fit, & ita cum Surdo dicta dec.333.d.num.14. & ſeq. cenſendum arbitror, & ita concluſum in Rota Romana probat Farinac.deciſ.115.num.12. par.1.tom.1.

Præmiſſa tamen, & ſi in terminis iuris commu-
170 nis ita conſtituta procedant, ceſſant tamen † ex diſpoſitione ſtatuti noſtri poſſeſſionem defuncti in hęredem ipſo iure continuantis, nam tunc legis municipalis auctoritate, & miniſterio ab initio in hæredem translata eſt poſſeſſio taliter, vt fideicommiſſarius inde appręhendens, vitioſam omnino habeat poſſeſſionem, licet hęres naturalem adhuc non apprehendiſset, nec legitimus reputatur contradictor, Peregrin.de fideicom.art.47. num.78. Bertazol.conſ.69. ſub num. 40. in ciuilibus, Craſſ.§.fideicommiſſum q.43.num.3. Milan. deciſ. 3. num.130.131.133.& ſeq.& 194. lib. 1. Caſtrenſ. conſ.152. viſo puncto num.2. verſ. ad ſecundum cum ſeq.lib.2. Tuſc.concl.268. nu.4. litt. F. & tamquam potius turbator quam poſseſsor repellendus eſt, Pariſ.conſ.112.num.73. vol.1. Socin.iun. conſ.146. num.25.& ſeq.lib.1. Roland conſ.46.num.41. vol.2. Achill.Perſonal.de adipiſcend.poſſeſſ.num.43.Natta conſ.

Digitized by Google

conſ.538.num.10. Bero. quæſt.47. Gozad. conſ.86. per Milan.deciſ.1.num.87.lib.1. & num.185. 186. 192.194.& 195.Torniola conſ.30.

171 Niſi † propria authoritate poſſeſſionem intrãdi fideicommiſſario à teſtatore expreſsè fuerit tributa poteſtas, quæ facit quod fideicommiſſarius legitimus ſit contradictor heredi volenti poſſeſſionem bonorum defuncti, *ex remedio l.fin.C.de edict.Diui Adr.tollen.Menoch.conſ.742.n.6.Peruſ. deciſ.47.n.19. Rota Roman. apud Fariu. deciſ.115. num.17.par.1. Grat.conſ.140. nu.12.lib.2 Zucard. in l.fin. C.de edict.Diui Adrian.nu.519. Eugen.conſ. 55.num.12. Boer.deciſ.156.num.15. Seraph.deciſ. 271.num* 4. Sed contrarium probarunt *Gabr.conſ. 39.num.3.15.& lib.2. Zucard.in dict.l.fin.num.382. ibidem Mantica num.190. C. de edict. Diui Adriani tollend. Peregr.art.47.num.68. Fuſar.de fideicomm.*

172 *quæſt.672.num.5.* ac etiam quia interdictum † quorum legatorum non datur, quando de teſtatoris voluntate, & facultate eſt capta poſſeſſio, *Gloſ.Bart.Bald.Angel.Fulgoſ. per Ripam in l.1.n.9. ff.quorum legatorum, Menoch.de adipiſcen. remed.2. num.42.& ſeq.ubi etiam de fideicommiſſ. Surd. latè conſ.265.num.10.& ſeq.per tot. Bero. conſ.60.nu.9. & conſ.142.num.5.lib.1.*

Sed in omnem caſum, ſi quo quomodo reperi-
173 retur † fideicommiſſarius in poſſeſſione fideicommiſſi, etiam ſine vitio, & ex facultate teſtatoris eidem attributa capiendi propria authoritate poſſeſſionem, fieri debeat reſtitutio hæredi ad eum finem, vt Trebellianicæ debitum, & alia detrahantur ex *Caſtrenſ.in l.fi. num.13.C.de edict. Diui Adrian.tollen. Alex. num.24. Zucard.n.428.* profitetur *Surd.conſ.265. num.34.* quam vti notabilem commendat deciſionem, quam alij non aduerterunt in locis ordinarijs, & *deciſ.333. nu. 8. Rota Roman.deciſ.115.num.17. circa finem apud Farinac.lib.1.*

174 Nec in iure nouum eſt, † fideicõmiſſarij poſſe dari facultas à teſtatore capiẽdi propria authoritate, etiam tacitè, quo caſu abſq; metu pœnæ poſſeſſionem apprehendunt ſicut, & legatarijs, *l.Titia, §.1.ff.de legat.2. Craſſ.§.fideicommiſſum, quæſt.43.num.6. Decian.conſ.424.nu.16. Bal.conſ. 2.4.num.2.lib.3.conſil.163.lib.4. Peregrin.art.47. num.41.Bero.conſil.60.num.7.vol.2. Gomes variar. reſol. de teſtam.cap.12.num.10. Gratus conſil.140. num.50.lib.1. Boer.deciſ.156. num.15. plenè Surd. conſ.265.num.11. Gratian.diſcept.47.nu.12.Fuſar. de fideicomm.quæſt.242.num.115. Gozad.conſ.91. num.10.Roland.conſil.78.num.17.lib.3.Menoch de adipiſc.poſſeſſ.remed.4.num.633.& remed.2.nu.43. & ſeq. Tuſc.concl.268.num.39. litt.F. Caualcan.de vſufruct.num.11.Farinac.de furt.quæſt.175.n.296. & num.317 & ſeq. & num.326.& ſeq.* Et quibus

175 autem † tacitè dicatur fideicommiſſario per teſtatorem data facultas poſſeſſionem fideicõmiſſi apprehendendi ante reſtitutionem heredis grauati, probant *Craſſ.§.fideicommiſſum q.43.n.6.7.9. Moroc.conſ.50.num.10. Surd conſ.265.nu.9.& ſeq. & num.30.& ſeq. Gratian. diſcept.47.n.13 14.15. 16.& ſeq. Menoch.de adipiſcend. remed.2.num.47. & ſeq.ad num.55. Tuſc.dicta concl.268. nu.40.42. 43 & ſeq. Hippol.Rimin.inſtit. de donat.in princip. num.546. Farinac.quæſt.175.nu.298. 299. & ſeq. & num.328.& ſeq.*

176 Nec dicatur, quod † huiuſmodi facultas capiendi propria auctoritate intelligatur auctore Pretore, & cum Iudicis interuentu, vt ex *Bald. conſ.234.vol.3.* videntur aliqui alij dixiſſe *Tiraq. le mort Saiſit,par.2.declar.11.nu.4.Farinac. q.175. num.297.Peregr.de fideicomm.art.47.n.55.Fab.de Anna conſ.20.num.20.& ſeq.lib.1. Card.Tuſc.concluſ.268.num.47.litt. F.* Nam id de conſilio, non autem de præcepto procedit, vt *Baldus* ipſe vere loquutus eſt, & fatetur idem, & *Surd.dicto conſil. 265.n.35.Gratian.diſcept.47. num.17.18.* qua in re vide *Hippol. Riminal.inſtitut.de donat.in princip. num.1424.& ſeq.*

177 Itaque petere † poteſt tantum familiam, & mandatum de aſſociando, ſeu brachium aſſociatorium, ad effectum euitandi ſcandala, *Alexand. conſ.131.num.4. lib.4. Surd. conſil. 221. num.45. Mantica de tacitis, & ambiguis lib.22 tit.22.n.16. 17. Seraph.deciſ.1003. num.1. Ludouiſ. deciſ.105.*

178 *num.14.in fine,* licet † hærede in actuali immiſſo, & reſidente, licentia à teſtatore cõceſſa, nihil operetur, quia tunc contra eum illa non poſſet exerceri, neque poſſeſſio capi propria auctoritate, *Ripa in l.centurio,nu.52.ff.de vulgar.Menoch. de adipiſc.remed.2.ſub num.53. Gratian.diſcept.47. n.19.20.& ſeq. Farinac.de furtis quæſt.175.n.354. Caualcan.deciſ.36. num.146. par.2. Aluar.Velaſc. deciſ.173.num.12.Fontanel.de pactis dotal.clauſ.4. gloſ.27. num.32.*

179 Secundo principaliter, quid in † ſubſtituto directè, ſeu verbis directis, & is de iure capit propria auctoritate poſſeſſionem, *Curtius in l.fi. C.de edict.Diui Adrian.col.8 Ripa in l.centurio, nu.52. ff.de vulgar. Iaſon.ibi num.4 & ſeq. Surd.conſ.229. num.2.& 9.deciſ.333.nu.3. Cranet.conſ.140.n.50. & ſeq.lib.1.Tiraquel.le mort par.2. declarat.9. per tot.& num.16. Fuſar.de fideicomm.quæſt.15. Tuſc. concluſ.268.num.66.litt.F. Paſſet.conſ.140.nu.10. Hippol.Rimin.Inſtit.de donat.in princ. num. 1583. & ſeq. Bero.conſil.16.num.37.lib.2. Houded.conſil. 26.lib.1.conſ.28. num.27. vol.2. Maſtril. deciſ. 72. num.4.6.* vbi quod dicta procedunt non obſtante iſto ſtatuto, *& deciſ.122. num. 11.12. & ſequent. Gratian. conſil. 140. numer.51. & ſequent. lib.1. Cardinal.Tuſc. littera F. concluſ. 268. Mar. Anguiſſol. conſil.51. num.27. conſil.179. num.7. conſil. 133.num.5.Moroc.conſ.50.num.11. Caſtill.dec.24. num.11. Farinac.q.175.num.304. verſ.limitat.11.*

180 *Gratian.diſcep. 528.* Etiam † ſi hæres inſtitutus iam bona poſſideret, ſed directè ſubſtituto propria auctoritate actualem ingrediente poſſeſſionem, non reſiſteret, ſecus ſi reſiſteret, quia non poſſet propria auctoritate poſſeſſionem capere, *Ripa in l.centurio,num.52.ff.de vulgar.& pupil. Fuſar.de fideicomm.q.15.num.2.3.4.Tiraquell. le mort Saiſit par.2.declarat.9.n.15.*

Inſtuit ex his Tertio principaliter quærere.,
181 quid † in vulgariter ſubſtituto, & quod non cõtinuet ſtatutum in eum poſſeſſionem, ex quo primus non ſit hæres, cenſuit *Plotus de in litem iurãdo, §.ſi.num.22. Corſett.conſ.99. num. 10. in feudal.* Sed cum verum ſit eum ſubſtitutum directũ eſſe, & veri,

Digitized by Google

& veri, & primi hæredis appellatione venire, ex quo primus hæres deſierit, vel adire noluerit, in eum cõtinuari defuncti poſseſſionem vigore ſtatuti cenſuit *Bellou.lib.4.ſupputation.cap.26.* & videtur inclinare *Tiraquell. le mort Saiſit par.2. declar.9. Surd. deciſ. 353. ſub num. 12.* quam puto veriorem.

182 Quarto principaliter quid † in pupillari ſubſtituto an is iuuetur edicto continuationis poſſeſſionis, veluti hæres, & videretur in ſubſtitutum pupillarem non continuari poſseſſionem vigore ſtatuti, vt ſentire videntur *Caſtan.conſ.19. per text. in l.qui liberis, §. hæc verba ff.de vulg. & pupillar.* videtur inclinare *Tiraquel.le mort Saiſit, par.2.declar.9.& par.3.declar.7.num.1. Plotus de in litem iurando, §.51. num.12.* & aſſentit *Corſett.conſil.9. feudal.num.10.* ex eo potiſſimum, quod ſuperius *nu.92.* per Nos firmatum eſt ſecundum hæredem non iuuari beneficio huius ſtatuti, quemadmodũ pupillaris ſubſtitutus ſupponitur non primus, ſed ſecundus hæres, *l.precibus C.de impub.*

Contrariam ſane opinionem veriorem eſse recte intuendo detegimus, ſi quidem iam conſtitutum eſt ſupra *num.* 179. ſubſtitutum directè propria auctoritate capere poſse poſseſſionem, &

183 pupillaris † dicitur directa, etiam in compẽdioſa verbis communibus comprehenſa infra tempora pubertatis, & pupillo directè per eam ſuccedit, *Gloſ.magna circa finem, in §. qua ratione inſtit, de pupillar. ſubſtitut. Cin. Dyn. Bart. Salicet. Alexand. Caſtrenſ. & alij in l.precibus, C.de impub. & alijs ſubſtitut. Ang. Imol. Caſtrenſ. Alex. Aretin. & alij in leg.centurio ff.de vulg.& pupil. Card.in cap. Reynutius de teſtam. §.1. inſtitut.de pupillar. Gomes variar.reſol.lib.1.cap.7.num.6. Surd.conſ.31.nu.1. verſ.& quando compendioſa, conſ.212. num.6.conſ. 229.nu.2. Mantica de coniectur. vltim. volunt.lib.5. tit.11.num.2. Honded. conſ.73. num.12.19. lib. 1. Cravett.conſ.623.num.4.conſ.774.num.15. Malnaſ. conſ.125.num.44. Turrett.conſ.22.num.2.volum.1. Ponte conſ.61.num.49. Treutacin.de ſubſtit.par.2. cap.15.num.2. Cephal.conſ.416.num.29.conſ.547. num.15.l.paterfamil.ff.de vulgar. vbi Bart.nu.29.in fine, Ripa num.43. Iaſon.num.29. Socin.iun.n.93.in fin. Decian.conſ.41. num.77.lib.1.conſil.82. num.5. lib.3. Sforz.Odd.in prælud.compendioſ. par.3.qu.7. num.3. Viu.deciſ.405.num.10. Menoch.conſil.528. num.32. Put. deciſ.54.num.2.lib.3. Lancellot. Gall. conſ.38.num.5. Intrigl. de ſubſtit. cent. 1. quæſt.80. num.21. quæſt.89.num.1.centur.3. quæſt.11.nu.36. quæſt.16.num.11. Gabr.conſ.169.ſub num.39.vol.1. Conerru.in cap.Raynutius, §.5. num. 6. de teſtament.*

184 Idque magis eſt † accedente clauſula omni meliori modo, quæ facit ſubſtitutionem iure directo valere, *Grat.conſil.140.num.50.51.& 53.lib.1. Hipol. Rimin. Inſtit.de donat.in princ.n.1583.& ſeq. Mantica de coniectur. lib.5.tit.7. n.33.34. Paſſett. conſ.140.n.10. Honded.conſ.28.nu.27.lib.1. Cæſar. Argell.de legit.contradictor. quæſt.10.num.27. Peregr.de fideicomm.art.47.num.54. art.34. num.38. Cephal.conſ.428.ſub num.105.122.lib.3. Maſtrill. deciſ.72.num.7.in fin. Rota Rom.deciſ. 181.num.10. Marta de clauſ.par.3.clauſ.56. nu.12. de ſucceſſion. legal.par.2.quæſt.3.art.9.num.7.8. Rota Bononienſ. diuerſor.deciſ.24.n.52. Barboſ. de clauſul. clauſ. 52. num.21.24. Io.de Amic.conſ.15.n.30. Grat.diſcept. 407.num 15.& ſeq.diſcept.528.num.6.7.ad nu.11. & ſeq.& num.26.& ſeq. & num.30.*

185 Hinc pupillariter ſubſtituto, † veluti directo indulgetur remedium, *l.fin. C. de edict. Diui Adr. vt ibi per Baldum, & Modernos profitetur, quos ſequutus eſt Bero. conſil.47.nu.7.lib.3.* quam veram, & communem concluſionem eſse teſtatur, quoniam pupillariter ſubſtitutus directè, & immediatè veluti hæres ipſe ex teſtamento ſuccedit filio pupillo in vniuerſum eiuſdem patrimonium, non patri teſtatori, & *conſil. 125.nu.1.lib.2. Surd. conſ.229.ſub n.2. Menoch. de adipiſc.poſſeſſ.remed.4. quæſt.28.à num.206.& ſeq.& quæſt.29.à num. 214. & ſeq.* idem in tacitè pupillariter ſubſtituto procedere oſtendit, *ex multis poſt* Bellon.*lib.4.ſupput.*

186 *iuris cap. 17. num.12.* Niſi pupillaris † facta ſit à Matre, vel alio non habente pupillum in poteſtate, tunc enim non poſset ſubſtineri iure directo, ſed obliquatur omni tempore, & valet in vim fideicommiſſi; *Moroc.conſil.56.num.1.2. Ponte conſ. 61. nu.27. Simon de Pratis de interpret. vltim. volunt.lib.3.interpret.1.dubit.5.ſolut.4.n.28. Vaſquez de ſubſtit.§.15.num.25. Molfeſ. in conſuetud. Neap. tom.1.par.1.cap.3.num.22.23.24.par.2.tit.de bonis q.23.num.2.3.4.18. & conſ.5. in fine dicti tomi impreſſo, num.4. & ſeq. Mantica de coniectur. lib.7. tit.3.n.3. Valenzuol.conſ.66. num.15.*

187 Et quod pupillaris † ſubſtitutus iuuetur edicto noſtri ſtatuti, *dixit Tiraquell. le mort Saiſit par.3. declarat.7.nu.14.fol.178. Rota Rom. apud Farinac. deciſ.115.num.17.par.1.tom 1.* & melius doctiſſimus *Fab.C.de acqu.vel amitt.poſſeſ.lib.7.tit.7.defin. 6.* quoniã pupillaris ſubſtitutus verus eſt hæres, & directo ſuccedit, neque quod ſubſtitutum pupillarem aliquando ſecundum hęredem dicimus, *ex l.precibus, C. de impuber & alijs ſubſtitut.* facere debet vt fideicommiſsario comparetur, & benefitio ſtatuti non iuuetur, nam ideo ſecundum hæres dicitur, quia pupillares tabulæ non aliter valere poſsent, quam ſi primum ſibi hæredem pater fecerit, *l.2.§.1.& §.prius autem ff.de vulg.& pupil.* Cęterum quo ad pupilli hæreditatem pertinet primus ille hæres eſt, & ita cenſuit Magna Regia Curia pro Catherina de Maio, & Blaſio, & Don. Vincentia de Maio, & Monteleone contra Don. Heliſabettam de Maio, & Gambacorta die Anno 1622. 14. Februarij.

SVMMARIVM.

1 *Caducationis ſubſtitutionis materiam per quos fuſius pertractatum refertur.*

2 *Librorum copia diſtrahit animum.*

3 *Plurium ſubſtitutionum gradus à certa perſona dependentes, ea defecta omnes corruunt, & n.9.*

4 *Subſtitutiones plures connexæ, & catenatæ, vna poſt aliam ſubordinata, & dependentes, prima defecta, & caducata, ceteræ quoque in cauſa caduci ſunt.*

5 *Catenatæ, vel connexæ, quæ dicantur ſubſtitutiones.*

6 *Subſtitutio nominatim à certa perſona primo loco ſubſti-*

Digitized by Google

ſubſtituta relicta, ea caducatione defecta, omnes ſubſtitutionis gradus deficiunt, & deinceps ſubſtituti excluduntur, declar. n. 12. & 13.

7 *Subſtitutione prima pupillari caducata, etiam caducatur ſecunda pupillaris, declar. n. 18. & ſeq.*

8 *Caducato primo gradu ſubſtitutionis non pereunt ſequentes in fideicommiſſaria, ſed cum eodem onere deinceps ſubſtitutis reſtituendi fideicommiſſum pœnes hæredem remanet.*

10 *Subſtitutus in ſecundo gradu, vel vlteriori, caducatis præcedentibus ſubſtitutionis gradibus, ad ſucceſſionem principaliter ex propria perſona dicitur venire.*

11 *Subſtitutione prima deficiente, vel caducata ceteræ ſubſequentes non caducantur, nec deficiunt, ſi ſeparatæ ſint, & in alio ſubſtitutionis capite ordinatæ.*

12 *Subſtitutus ſecundus primo nominatim, primo caducato ſuccedit ſecundus, ſi per vulgarem poteſt intrare, vel in compendioſa contentam, vel aliter.*

13 *Fideicommiſſum quando dicatur nominatim à certa perſona primo loco ſubſtituta relictum.*

14 *Maſtril. deciſ. 266. in cauſa ſit aliæ declaratur, & num. 17.*

15 *L. qui habebat, ff. de vulgar. & pupillar. declaratur procedere, quia fuit defecta conditio, & filia primo loco ſubſtituta deceſſit pubes, ideo cæteri gradus ſubſtitutionis corruunt.*

16 *Subſtitutiones ſequentes caducantur, ac deficiunt, quando caducata fuit prima ſubſtitutio præcedens per defectum conditionis primo ſubſtituto adiectę, & num. 17. & n. 15.*

18 *Subſtitutione prima pupillari caducata non caducatur ſecunda ſubſtitutio compendioſa, nam tunc ſecundo loco compendioſè ſubſtituti primo ſubſtituto ſuccedunt per vulgarem in compendioſa cōtenta, & ſecundo vltimo defuncto per pupillarē.*

19 *Idem iudicatur de vulgari in compendioſa contenta, quod de ſimplici vulgari.*

20 *Subſtitutione prima deficiente remanent ſequentes, ſi teſtator progreſſus fuit ad aliam ſubſtitutionem.*

21 *Subſtitutio prima pupillaris eſpirata per pubertatem facit eſpirare quoque vulgarem ſub expreſſa pupillari compræhenſam.*

22 *Pupillari ſubſtitutione inter duos pupillos ſubordinata, ſi prima caducata ſit, vltimus ſubſtitutus, qui pupillo vltimo loco defuncto ſucceſſit, ſuccedit quoque primo pupillariter ſubſtituto ex mente teſtatoris.*

ARGVMENTVM.

Subſtitutionis primo gradu ob ſubſtituti præmorientiam, vel conditionis defectum caducato, an deinceps ad ſucceſſionem per pupillarem, vel compendioſam ſubſtituti admittendi ſint.

RESOLVTIO XXXX.

1 QVod in caduci cauſa eſt, † eiuſque materiam in omni ſubſtitutionum ſpecie, nuper ex quam pluribus ediximus auctoribus inferius citandis, atq; fuſius ex *Peregr. de fideicom. art. 15.* doctiſſimè præ omnibus plena manu ſcribente, vt quaſi nil vlterius excogitari poſſit, qui tam diù rationem habet, quamdiù explanandi modum, nec minus doctè, quam laborioſè nuperrime, *Fuſar. de fideicommiſſ. quæſt. 469.* poſt innumeros quos, nec afferam, ſed ad inſtitutum neceſſarios
2 tantum conſtituam, (Tam, & ſi † oneret diſcentem turba non inſtruat, multoque ſatius ſit paucis auctoribus tradere, quam per multos errare, atque diſtrahat animum librorum multitudo, faſtidientis ſtomachi quoque ſit multa deguſtare, quæ vbi varia ſunt, & diuerſa conquinent, nō alant, probatos itaque ſemper legendos, & ſi quando ad alios diuerti libuerit, ad priores reddi conſueuerit, *Seneca de tranquillitate Vitæ, & in Epiſtolis Epiſt. 1.* Noſtrorum tamen temporum deploranda calamitas ad id magis laborioſius, quā vtilius intendit, magnoque applauſu recentiores ſcriptores ex allegatorum copia ſatis laudatos vidimus.)

Portò in M.R.C. ex caducatione primi ſubſtitutionis gradus ceterorum quoq; ſubſtitutionum ſtructuram deficere ex parte Don. Heliſabettæ Gambacorta, & Maio proponebatur; Etenim ex diſpoſitis per Bartholomæum de Maio teſtatorē, qui in vniuerſum eiuſdem patrimonium Don. Ioannem filium impuberem hęredem vniuerſalē teſtamento ſcripſerat, atque propoſuerat, & eidem ſubordinatè in caſu mortis Don Ioannis ſine filijs Donnam Frāciſcam etiam teſtatoris filiā tunc temporis Infantem ſubſtituit, & in eius defectu eius filios, nepotes, & pronepotes vſque in infinitum, & in eorum defectu illos, qui de iure ſuccedere debeant, quos omnes omni meliori modo ſubſtituit.

Cumque Donna Franciſca primo loco ſubſtituta poſt patris obitum Don. Ioanni prædeceſſerit Infans, mortuo deinde Don Ioanni in pupillari, prædicta Don. Heliſabetta Auia materna dicti Don Ioannis, cui inteſtata Don Ioannis ſpectabat ſucceſſio, aduerſus Caterinam de Blaſio, & Don. Vincentiam Monteleone teſtatoris ſorores, & dicto Don Ioanni pupillariter, & compendioſè ſubſtitutas (ex illis verbis, & in eorum defectu illi, qui de iure ſuccedere debeant) ex caducationis capite ob præmorientiam D. Franciſcæ primo loco ſubſtitutè prętendebatur, ſorores deinceps ſubſtitutas excludi debere.

3 Primò ex eo, quod † cum plurium ſubſtitutionum gradus omnes à certa perſona (prout erat Donna Franciſca primo loco ſubſtituta) originem habeant, atque dependant, ea defecta, ſeu ſublata ſequentes ceſſent vocationes, ſiquidem vno gradu ſubſtitutionis caducato ceteri ſubſequentes corruunt, ſublato itaque principio fit, vt medium, neque finis locum ſibi vendicet, *ad textum in l. quamdiu, ff. de acq. hęred. Cephal. conſ. 17. n. 12. conſ. 620. n. 8. 9. & ſeq. & n. 20. & ſeq. Burſ. conſ. 97. n. 7. 8. Maſtril dec. 266. n. 3. 4. Gratian. dec. 140. n. 2. & 12. Bero. conſ. 110. n. 10. lib. 2. Menoch. conſ. 1088. n. 10. in fine, n. 11. & ſeq. & n. 16. & ſeq. Honded. conſ. 78. n. 42. 43. & 44. lib. 1.*

4 Secundò, cum † ſubſtitutiones prædictæ connexæ, & catenatæ ſint, & vna dependeat ab alia, & ſequentes à prima ſubſtitutione per modum cõtinuati ſermonis, prima caducata & defecta cętere ruant, eatenus enim ſequentem ſubſtitutionis gradum locum habere dicendum eſt, quatenus primus eiuſdem gradus verificatus fuerit, cũ à primordio tituli poſteriores formẽtur euentus, Oldrad. conſ. 177. & 139. Ancharan. conſ. 137. l. ſi mater, §. 1. & l. qui habebat. ff. de vulgar. Alex. cõſ. 1. num. 9. & 13. lib. 1. & conſ. 139. num. 4. & 6. lib. 6. Flamin. de Rubeis conſ. 23. nu. 12. Alciat. conſ. 144. num. 2. lib. 9. Corn. conſ. 176. lib. 3. Ruin. conſil. 104. & conſ. 172 & 175. lib. 2. Cephal. conſ. 620. n. 11. 12. & ſeq. & num. 35. conſ. 17. num. 12. & ſeq. conſ. 269. num. 30. & ſeq. conſ. 268. num. 14. conſ. 258. num. 6. conſ. 380. num. 14. conſ. 401. n. 22. 23. cõſ. 482. n. 35. & conſ. 312. n. 96. verſ. duodecimo. Honded. conſ. 49. num. 42. conſ 45. n. 44. lib. 2. & conſ. 78. num. 42. & ſeq. lib. 1. Pariſ. conſ. 18. num. 7. & 44. conſ. 87. n. 37. lib. 2. Gabr. conſ. 95. lib. 2. conſ. 117. n. 3. lib. 1. Petra de fideicommiſſ. q. 6. num. 7. & 8. q. 9. n. 200. qu. 11. num. 575. Soccin. conſ. 62. n. 11. lib. 2. Decian. cõſ. 1. num. 51. lib. 1. & nu. 47. 48. & 49. & conſ. 77. n. 37. 38. & 39. conſ. 64. n. 16. lib. 4. Connan. lib. 9. cap. 7. f. 358. litt. B. & C. Surd. conſ. 370. num. 6. conſ. 448. num. 10. conſ. 241. n. 7. conſ. 279. n. 2. conſ. 483. n. 75. conſ. 403. num. 75. & dec. 144. n. 13. Caſanat. conſ. 2. num. 31. & ſeq. & n. 35. & per totum, & conſil. 55. Hippol. Rimin. conſ. 531. num. 26. Lanar. conſil. 60. n. 96. Gratian. diſcept. 571. n. 28. diſcept. 536. n. 33. diſcept. 771. num. 44. 45. & 50. diſcept. 288. num. 4. Caſtil. Sotomaior. lib. 3. cõtrouer. iuris cap. 15. n. 58. Bardellon. conſ. 95. num. 29. Natta conſ. 200. num. 6. Rota Roman. deciſ. 568. n. 3. lib. 1. diuerſor. & deciſ. 230. lib. 2. Celſus Vgon. conſ. 41. n. 2. 7. 8. Peregr. cõſ. 65. num. 16. lib. 2. conſ 40. n. 1. lib. 1. Roland. conſ. 57. num. 56. & ſeq. lib. 3. Burſat. conſ. 1. num. 5. conſ. 337. num. 20. & 76. & conſ. 263. n. 6. Patianus conſ. 23. num. 117. Menoch. conſ. 1088. n. 22. conſ 1137. n. 71. conſ. 337. num. 52. conſ. 339. n. 25. conſ. 106. n. 292. Becc. conſ. 119. n. 19. lib. 2. Fuſar. de fideicom. q. 469. num. 40. Rota Rom. deciſ. 506. n. 7. deciſ. 519. par. 1. tom. 2. in recollectis per Farin. Maſtr. deciſ. 266. n. 5. 6. 7. 8. 11. 49. & 50. Ponte conſ. 136. num. 156. lib. 2. Franciſc. Molin. de ritu nuptiarum lib. 3. q. 23. n. 32. Caualcan. deciſ. 25. num. 1. & ſeq. deciſ. 18. n. 44. 45. & 46. lib. 3. dec. 33. n. 16. lib. 4. Caſtil. dec. 151. n. 25.
5 26. 27. & 32. Catenatam, † vel connexam quam iudicari ſubſtitutionũ dicunt Caſanat. conſ. 2. n. 36. & ſeq. conſ. 47. num. 77. & ſeq. Fontanell. de pactis dotalibus clauſ. 5. gloſ. 10. p. 2. ſub num. 17. in fine, Rota Roman. deciſ. 14. par. 1. to. 1. & deciſ. 453. p. 2. tom. 3. Garſ. de nobilit. in diuiſione n. 24. & 27. Menoch. conſ. 1137. n. 71. & 72. lib. 12.

6 Tertiò, † omnium deinceps ſubſtitutionis graduum ſequutam caducationem aſſeuerebatur, ſtante præmorientia Donnæ Franciſcæ primo loco ſubſtitutæ, cui nominatim teſtatoris ſorores ſubſtitutas eſſe pretenditur; Quoniam cum fideicommiſſum nominatim à primo ſubſtituto relictum ſit, eo caducatione defecto, tunc, nec ſecundus conſequitur, l. Celſus, §. penultimo, & l. fin. ff. de legatis 1. l. ſi plures. ff. de legat. 3. ſentit Gloſa in l. vnica, §. pro ſecundo, C. de caduc. tollend. vbi Salicetus, Bart. in l. licet Imperator, ff. de legat. 1. vbi Angel. & Alexander, qui de communi teſtatur, nec iudicando, & conſulendo ab ea putat recedendum, Imola in l. ſi duobus, §. 1. ff. de legat. 1. Peregr. de fideicommiſſ. art. 15. num. 26. & 27. Trentacin. de ſubſtit. par. 4. cap. 14. n. 33. Zancus in l. hæredes mei, §. cum ita, num. 46. ff. ad Trebell. Ruin. conſ. 99. n. 16. & ſeq. lib. 2. Decian. conſ. 91. n. 16. lib. 5. Fuſar. de ſubſtitut. q. 469. num. 53. Bal. conſ. 279. num. 1. lib. 1. Rota Roman. deciſ. 332. n. 8. & ſeq. p. 2. tom. 3. in recollectis per Farinac.

Quartò ex deciſione Maſtrill. 266. lib. 3. qui pro caducatione iudicatum refert in Conſiſtorio in cauſa feudi Fitaliæ.

Quintò demùm caducatio omnino pretendebatur, ex quo conſtabat, Donnam Franciſcã per pupillarem in compendioſa comprehenſam Don Ioanni impuberi fuiſſe per Bartholomeum teſtatorem ſubſtitutam, ac etiam per pupillarem eodem modo teſtatoris ſorores fuiſſe ſubſtitutas in eorum defectu ſine filijs, quemadmodum caſus pupillaris euenit inde per mortem Don Ioannis in pupillari ætate, quo tempore ex premorientia Donnæ Franciſcæ eiuſdem ſubſtitutionis gradus
7 extinctus, ac caducatus remanſit; Vnde eſt, † quod quando vtraque ſubſtitutio tam prima, quã ſecunda eſt pupillaris, vel compendioſa ſub qua pupillaris continetur, (quod idem eſſe videtur) tunc eueniente caſu pupillaris, & caducato primo gradu, nec ſecundum locum habere poteſt, cum ſpes pupillaris ſubſtitutionis non tranſmittatur, eſt textus in l. qui habebat, ff. de vulg. & pup. & ibi Gloſ. Bart. Bald. & Paulus de Caſtro, ac alij communiter, idem Caſtrenſ. in l. quamdiu, ff. de acquir. hæred. Corn. conſ. 298. num. 2. verſ. Secundus caſus, lib. 3. conſ. 199. lib. 2. Soccin. Sen. conſ. 52. col. penult. verſ. Secundus caſus, ſub num. 14. lib. 1. Decius conſ. 427. in fin. Pariſ. conſ. 18. nu. 45. lib. 2. conſ. 73. n. 40. lib. 3. Socc. Iun. conſil. 114. n. 25. lib. 1. Cephal. conſil. 620. num. 10. 42. & 43. Fuſar. de fideicomm. q. 469. nu. 21. Decian. conſ. 81. n. 4. verſ. Secundus caſus lib. 2. Anton. Faber, C. de impub. lib. 6. tit. 8. defin. 18. n. 9. Boer. deciſ. 38. num. 21. Menoch. conſ. 106. num. 378. & ſeq. lib. 2.

Omnibus tamen ex aduerſo occurrendo difficultatibus, contrarium magis probate cõcluſum fuit per Dominos de M.R.C. in cauſa prædicta; Ne dum vniuerſaliter ad materiam caducationis conſiderato, quod magis communiter re-
8 ceptum eſſe conſtat, vt † primo, vel vlteriori gradu in compendioſa defecto ad vlteriores gradus fiat tranſitus cum fideicommiſſum, quod eſt in cauſa caduci penes grauatum, deinceps ſubſtitutis cum ſuo onere reſtituendi remaneat, Caducatio enim huiuſmodi non modo nõ impedit, quo minus fideicommiſſum debeatur, cæteris ſubſtitutis ſed iſto caſu ſubſtitutio ſecũda fit prima, l. vnica, §. pro ſecundo, & §. ſin autem aliquid ſub conditione, C. de caduc. tollen. l. Gallus in princ. l. ſi alienas, l. cum pater, §. cum pater, ff de legat. 2. l. ſi ab eo, ff. de vſufruct. legat. Bar. in l. quamdiu 68. in fine, & ibi Bal. Ang. Imola, Caſtrenſ. & communiter omnes, ff. de acqu. hæred. Bart. in l. qui habebat, ff. de vulg. &

pupil.

Digitized by Google

pupil. quem omnes alij communiter ſequuntur Paul. de Caſtro in l.Scæuola ff.ad Trebell.Ripa in l.1.n.92. ff.de vulg.Alciat.in l.cohæredi n.7.ff.eod. Zancus in l.hæredes mei §.cum ita n.41.ff.ad Trebell. Paul. de Caſtro conſ.152.lib.1.conſ. 157.col.2.conſ.267.& 422.lib.2.& conſ.163.n.4.in fi. libr. 3. Corn. cōſ. 15.col.fi.lib.2.conſ.298.lib.3.vbi addictio in fine teſtatur ita iudicatum, Alciat.conſ.59.col.fi.conſ. 103.colum.fi.lib.9.vbi ita ſæpius iudicatum dicit conſ.575.nu.1.& conſ.610. Aretin.conſ. 155.n.4. Iaſon conſ.148 dub.1.l.2.Soc.Sen.conſ.52.col.pen.l. 4.Rub. Alexand.conſ.104.in fin.Curt. iun. conſ.83. 135.n.2.Pariſ.conſ.18.n.38.lib.2. Soccin.Iun.conſ. 41.& 101.nu.14.l.1.& conſ.114.eod.lib.conſ.181. n.47.libr.2.conſ.122.n.36.lib.3. Tornol. conſ. 78. dub.3.Menoch.conſ.106.n.390. 391.& ſeq. conſ. 215.n.3.& 5.conſ.325.n.45.conſ.326.nu.34.conſ. 328.n.1.conſ.528.n.3.conſ.532.num.38.conſ. 944. n.38. conſ. 1088.n.9.11.15.& ſeq. conſ. 1082.n. 18.19.conſ.1103.n.13.conſ. 1165. vbi late Gabr. conſ.95.nu.17.18.19.conſ.115.conſ. 117.n.15.& ſeq.lib. 1.Dec.conſ.238.318.& 427.Ripa conſ.11. de ſubſtitut.Ruin.conſ. 83.n.4. conſ.94.in 2.caſu cōſ. 96. n.14.conſ. 99.n.1.conſ.140.dub.4.conſ.185. n. 7.Crauetta conſ.283.col 2.conſ.295.col. 1. Simon. de Prætis de interpretat. vltimar. voluntat. lib. 3. interpretat. 3. dubit.4.ſolut.2 n.1. & ſol.370.nu. 7.Trentacinq. de ſubſtit.p.4.c.14.n.32. Peregr.conſ. 40.n.6.libr.1.conſ.36.n.25.libr.3.conſ.33.n. 8. & ſeq.l.5.& de fideicom. art.15.n.5.14.& ſeq.n. 22. 35.36.dicens per grauiſſimos viro fuiſſe deciſum Surd.conſ.279.n.10.& ſeq.qui dicit hāc eſſe communem,& ab omnibus approbatam,conſ.236. n. 53.& conſ.347.n.10.Sforz.Odd. conſ. 2.num.4.11. & ſeq.conſ.56.num.5.Ceſal.conſ 620.n.15.& ſeq. Decian.conſ.62.n.11.& conſ.81.lib.2.conſ.91.n.10. ſeq.l.5.Rot.Rom.dec. 374. nu. 1. dec.648.p.1. dec. 332.p.2.& dec.403.nu.11.& ſeq. in recollectis per Farinac.Caſtil. dec.151.n.31.& dec.153.num.60. & ſeq. Anton.Faber.C. de impuber.& alijs ſubſtit. lib.6.tit.8.defin.13.Theſaur. deciſ.86. qui teſtatur per Senatum deciſum Paſc. de viribus patr. poteſt. p.1.c.9.n.54.Fachin. lib. 4.controuer.iuris cap. 46. Ambroſin.dec.44.par.2.Fontanella de pactis dotal. clauſ.5.gl. 10.p.2.ſub n.31.vol.2.Seſſa dec. 50.n.4. 7.8.& ſeq.dicens opinionem Oldradi communiter reprobari,atq. per Senatū Aragoniæ deciſum teſtatur Rota Romana apud Cardinal. Seraſin. dec. 472.num. 13. Surd.dec.144. n. 5. Mantica.de coniectur. vltimar. voluntat. lib. 11. tit. 6.Gratian. diſcep.747.n. 15.& ſeq.& n. 23. qui ſæpius in Rota Romana deciſum teſtatur Aluar.Velaſc.deciſ.139. n.5.& 17. Fuſar. de fideicommiſſ.quæſt.469.n. 37. Tomingi deciſ.15. Paponi lib. 10. tit. 3. arreſt. 2. Moroci conſ. 31.num. 1. Burſat.conſ.262.num. 31. Bero.conſ.110.n.62.lib. 2. Bertazol. conſ. 61.n.3.in ciuilibus Guid. Papa.dec.550. Caſanat.conſ.2.n.1. & 2.& conſ.3. Marzar. de fideicommiſſ. q. 25. Gomez.variar. reſolution.lib 1. cap.3.n. 10. Illacio.4. & 8.Graſſ.§.ſubſtitutio quæſt.81. num. 5. 6. Fab. de Anna conſ.9.lib.1. Honded.conſ. 49.libr.2. Molin. de primogen.lib. 3.cap.6.num.39.Raudenſ. conſ.37. nu.138.inſpection.3.p. 3.& num. 213. Rota Bononienſ.conſ.vnico impreſs.poſt dec.Barzij n.151.152. & ſeq.Super quo ſane nec per Dominos fundamentum factū fuit cū vere præfata propoſitio accipienda ſit, in fideicōmiſſaria ſubſtitutione de qua iſto caſu nō controuertebatur, ſed de pupillari ſubſtitutionis euentu quamuis in cōpendioſa compræhenſe, ex obitu Don Ioānis hæredis in pupillari, ſed ex contrariorum ponderatione, ac ſigillatim cuiq. reſponſione iſtius opinionis fundamenta, quibus & Domini moti potiſſimum fuerunt paucis aperiam.

Itaque nullam prorſus habet conuenientiam
9 † primum fundamentum ex aduerſo cum terminis caſus noſtri (quamuis aſſumptum ſit in ſe veriſſimum, vt omnes gradus a certa perſona depēdētes deficiant ea defecta) Nam Caterina,& Vincentia teſtatoris ſorores, non Donnæ Franciſcæ primo loco ſubſtitutæ tantum dependenter ſubſtitutæ ſunt, ſed etiam Don Ioanni hæredi ac in eorum defectu, vt ex diſpoſitis per Bartholomæū teſtatorem ſuperius ex facto propoſito certum eſt. Proinde non a certa perſona Donnæ Franciſcę ſubſtitutæ tantum dependebant ſubſtitutæ ſorores teſtatoris, quod ſat eſt.

Nec cōuenit, quod in ſecundo fundamento cōtrario, ex pluribus firmatū eſt, quod ſtāte ſubſtitutionis gradum conexitate, ac catenatione, dependenter continuate, ſeu ſubordinatè primo eiuſdem gradu caducato cæteri ſequentes ruant.

10 Primo quia † verius eſt ſecundum tertium, vel vlteriorem ſubſtitutum venire ex propria perſona, nō autem ex perſona præcedentium ſubſtitutorum, quorum ſubſtitutio, in cauſa caduci effecta, ſit illi enim poſteriores ſubſtituti principaliter,& expreſſe vocati,& ſubſtituti dicūtur, veluti & præcedentes, ſub conditione, tamē ſi ſubſtitutio in perſonam ipſorum præcedentium locum non habebit,& ob id ij poſteriores non dicuntur ipſis præcedentibus caducitatis ſuccedere, nec ab eis accipere, ſed ex eorum perſona,& principaliter ſuccedunt, vel hæredi inſtituto, vel ſubſtituto qui hæreditatem adierat, & ſine filijs deceſſerat. Itaque ſubſtitutiones caducatæ nō dicuntur mediæ, nec dependent vltimæ a primis per inde ac ſi præcedentes ſubſtitutiones factæ non fuiſſent, ac dicitur ab vltima ſubſtitutionem incipere, Bart.in dicta l.quamdiu Paul. de Caſtro conſ. 375. col.2. verſ. Dicet aliquis lib.1. Menoch.conſ.106.n. 362.& conſ.1088.n.10.& ſeq.l.11.& conſ. 1105. nu.12.lib.12.Sforz. Odd. conſ.2.n. 14. Ambroſin. dec.7.Fab. Turret.conſ.70.libr.2. Molin. de primogen.lib.3.c.6.nu. 39 Caſanat.conſ. 20. Crauet. conſ. 677. Gama dec.27. Maſtr.dec. 266. num. 21.22.& ſeq. Franc.dec. 299.Surd.conſ.236. nu. 26. Fuſari. de fideicom.q. 469.nu.40. Rota Rom. dec. 403. nu. 12.p.2.tom.3. in recollectis per Farinac. Peregr. de fideicommiſſ.art.15.num.35.& 36.Gabr.conſ. 125. & 117.libr.1. Gratian.diſcep.747. num.15.& fi n. 16.id controuerſum putet Velaſc. dec.139. n. 6. Dec. conſ.1.n.83.lib.1.Bero.conſ.102. n.30.l.2.Ceſal. conſ.620.n.17.& ſeq.

11 Secundo, Nam † ſubſtitutæ per Bartholomeū teſtatorem ſecundo loco, non ſunt ſubſtitutæ Dōnę Franciſcæ quæ Don Ioannis hęredi fuit primo loco ſubſtituta,& ad dictum primum gradum il-

lati-

Digitized by Google

latinè, vel dependentet, ſed ſeparatè vocatę ſunt ad ſucceſſionem etiam Don Ioannis Inſtituti per differentem, & ſeparatam diſpoſitionem, in alio ſubſtitutionis capite æque principali, licet continuatę, idque in defectu omnium tam Donnæ Franciſcæ ſubſtitutę, quam Don Ioannis inſtituti & eorundem filiorum. Proinde non minus ſubſtitutæ Donnę Franciſcæ, quam Don Ioanni cenſentur Batholomæus enim teſtator Don Ioanni filio in caſu mortis ſine filijs ſubſtituit Donnam Franciſcam eiuſque filios (ecce primum ſubſtitutionis caput) inde in eorū defectu proprias ſorores ſubſtitui per vocationem eorū, qui de iure ſuccedere debent, vt alias fuſius dictum eſt *reſol.* 10. (ecce ſecundū ſeparatū caput) ideo non ob premorientiam Donnæ Franciſcæ primo loco ſubſtitutę, & caducationem primę ſubſtitutionis gradus, ad caducationem iſtius ſecundi gradus rectè infertur, in quo teſtatoris ſorores in alio ſubſtitutionis capite, nempe in defectu omnium vocate ſunt cum ſecundus iſte ſubſtitutionis gradus non à primo tantum, nec abſolute, vel à certa perſona Donnæ Franciſcæ dependeat, ſed ab alio ſeparato ſubſtitutionis capite nempe in vtriuſque defectu ſine filijs, quo fit vt defecta prima ſubſtitutione ſequentes ſeparatę non deficiant *Pariſ. conſ.* 18. *n.* 44. *lib.* 2. *Rota Romana deciſ.* 568. *num.* 9. *p.* 1. *in nouiſſ. Ceſal. conſ.* 283. *nu.* 30. *Caſtill. Sotomaior. controuerſ. iuris l.* 3. *c.* 15. *n.* 58. *Caſtil. dec.* 151. *n.* 28. 29. *ad n.* 33. *dec.* 153. *n.* 35. *& 36. ſentit Fontan. de pactis dotal. clauſ.* 5. *gl.* 10. *par.* 2. *n.* 17. *vol.* 2. *Menoch. conſ.* 1137. *nu.* 70. 71. *& 72. Petra de fideicommiſſ. quaſt.* 11. *num.* 575. *Peregr. conſ.* 33. *nu.* 21. *lib.* 3. *& de fideicommiſſ. artic.* 15. *num.* 29. vbi bene dicit ſubſtitutionem iſto modo conceptam in defectu omnium penitus a prima diſtare, ac ſeparatā eſſe tamquam ſub diuerſa conditione formatam, quam prima, & cæteros antiquiores poſt *Pariſium* refert.

Obiectum quoque, ſiue tertium fundamentum, contrarium de pretenſa ſubſtitutione nominatim
11 facta Donnæ Franciſcæ, nec procedit, nam † illud accipiendum eſt, quando ſecūdus fuerit ſubſtitutus primo nominatim, dumtaxat per fideicommiſſariam ſecus vero cum ſecundus ſubſtitutus potuerit per vulgarem intrare in locum primi ſubſtituti, & ſi eidem nominatim ſubſtitutus ſit tūc enim ſemper per vulgare admittitur, quantumcumque ſecundus fuerit primo nominatim ſubſtitutus, ac ſemper heres huiuſmodi, vltimo ſubſtituto reſtituere grauatus cenſeretur, quemadmodum ſi per cōpendioſam, pro vt in caſu noſtro, ex mentione morte, & ſine filijs in qua vulgaris continetur ſecūdus ſubſtitutus ſit. *Idque ex Doctr. Bartoli in d. l. quandiu n.* 10. *verſic. item facit,* quam ibidem ſequūtur *Ang. Imola, & alij Alex. conſ.* 1. *nu.* 1. 2. *libr.* 1. *Iaſon in l.* 1. *nu.* 28. *& ſeq. ff. de vulg. & conſ.* 132. *n.* 5. *lib.* 1. hanc dicit communem, hac receptam plures pro ea addu cendo *Soccin. Iun. conſ.* 94. *n.* 41. *dub.* 3. *libr.* 1. *Gabr. conſ.* 115. *n.* 12. *libr.* 1. *Peregr. de fideicommiſſ. art.* 15. *num.* 14 ex quibus ita fuit reſolutū in Rota Romana coram Manſanedo *dec.* 332. *n.* 9. 10. *p.* 2. *tomo* 3. *in recollectis per Farinac. & dec.* 403. *n.* 5. 6. *& ſeq. eod.* Secun-
12 do ad idem etiam perpendendum eſt † vt nec nominatim iſto caſu dici poſſet factam eſſe ſubſtitutionem Donnę Franciſcę primo ſubſtitutę, cuius ſubſtitutionis gradus caducatus fuit, eſto quod teſtator dixiſſet cui Donnę Franciſcę decedenti ſine filii ſubſtituo ſorores meas, ex quibus quidem verbis nec dicendum eſſet fideicommiſſum ab ipſa D. Franciſca nominatim fuiſſe relictum, ſed tunc demū nominatim relictum cenſendum eſſet ſi cum teſtator ſubſtituendo D. Franciſcam illā nomine proprio deſignando rogaſſet, hæreditatem ſororibus, vel deinceps ſubſtitutis reſtituere, & in his terminis procedit concluſio *in d. lege celſus §. penultimo, & final. ff. de legat.* 1. *ita Peregrin. de fideicommiſſ. artic.* 15. *num.* 26. 27 *Decian. conſ.* 91. *num.* 16. *libr.* 5. *Rota Romana deciſ.* 403. *num.* 7. 8. *& ſequent. par.* 2. *tom.* 3. *in recollectis per Farinacius* quod penitus ceſſat in tematę propoſitę dubitationis caſus cum Donna Frāciſca non fuerit nominatim grauata de reſtituēdo ſororibus Bartholomei teſtatoris.

14 Nec quidam mouet † deciſio, in cauſa Pitali relata per *Maſtrill.* 266. *libr.* 3. *quę*, & ſi ex ſupra deductis appateat in ſatis diuerſo caſu procedere tamen ad maiorem delucidationem ex primis principijs, vna cum noſtris iuris prudentię interpetribus maxime cum *Bartholo magiſtro* ad huiuſcę materię caducationis ex magis communiter probatis propoſitionibus, declaranda, ita
15 eſt ex † Theorica *Bartholi in lege qui habebat ff. de vulgar. & pupillar. n.* 2. vbi tradit, quod quoties ſecundo loco ſubſtituti in euentum alicuius conditionis vocati eſſent in perſonā primo loco ſubſtituti adimplendę, tunc eſpirante ſeu defecta cōditione primo loco ſubſtituti non poſſunt ſubſtituti ſecundo loco ſuccedere, inſtituto & ſic ſecūdum *Barth.* vere procedit dictus textus *in dicta lege qui habebat*, in hęc verba. *Qui habebat filium, & filia impuberes inſtituto filio hærede filia exheredauit, & ſi filius intra pubertatem deceſſerit filiam eidem ſubſtituit, ſed filiæ ſi antequam nuberet deceſſiſſet vxorem ſuam, item ſororem ſuam ſubſtituit* (ecce ſecūdus gradus ſubſtitutionis cōditionatus) *quare eum filia pubes prior deceſſerit* (& ſic cōditio, ſub qua vltimo loco ſubſtituti erant vocati deficit) *deinde frater eius impubes an filij hæreditas ad vxorem, & ſororem teſtatoris iure ſubſtitutionis pertineat, reſpondi ſecundum ea quæ proponuntur, non pertinere.* Et ita procedere *textum in dicta lege qui habebat* nempe quia fuit defecta conditio, & filia ſubſtituta pubes deceſſerat declarat *Bartholus* vbi dicit eſſe bene aduertendum *Menoch. conſ.* 106. *num.* 373. 374. 379. *& ſequent. & num.* 390. *Boeri. deciſ.* 38. *num.* 21. *verſic.* 3. *Peregrin. de fideicommiſſ. articol.* 15. *num.* 14. *&* 18. *Ceſal. conſ.* 620. *num.* 23. 29. 30. *Seſſa deciſ.* 50. *num.* 15. *Burſat. conſ.* 1. *n.* 5. *lib.* 1. *Bero. conſ.* 98. *ſub nu.* 5. *lib.* 2. *Surd. conſ.* 279. *ſub n.* 10. *lib.* 2. *Fuſar. de fideicommiſſ. quaſt.* 469. *nu.* 24. *&* 30.

16 Ex quo etiam, † vniuerſalis quoque fuit propoſito indiſtinte recepta, vt dū fuerit defecta cōditio quo ad primum ſubſtitutus, nec ei ob defectū conditionis fuerit aperta, via ſequenti cuicunque ſubſtitutioni locus non eſt cuius conditionis

T defe-

Digitized by Google

defectu caducatione ſequentium ſubſtitutionum decenſiuus ordo labitur, corruit omnino, cum per defectum conditionis res pœnes hæredem abſque onere reſtituendi remaneat, ex eo quod nunquam onus radicem ſundamenti habuerit, quam in conditionis adimplemento fundati debuiſſe conſtat ideoque veluti pro nō ſcripta tunc ſubſtitutio reſtat, *l ſi mater §.1.& d. l. qui habebat vbi Bar. Angel.& Imola Paul.de Caſtro conſ.152. col.3.in fine vol.2.Pariſ.conſ.87.n.37.lib.2.Oldrad. conſ.177. Fulgoſ.conſ.14.Bald.conſ. 162. & conſ. 176.vol.1. Alex.conſ.139.verſic.& ſic deficit conditio l.6.conſ.1.n.12.l. 1. Iaſon.conſ.228.vol 2.Dec. conſ.218.n.13. Socc.cōſ. 116.col.6.vol.1.Ruin.cōſ. 153.n.5.vol.2,Ceſal. conſ.17.n.10.1 1.conſ. 620.n. 32.& ſequent. & num.39.conſ. 269.num. 31. 32. conſ.268.num.14. conſ. 49.num.15.conſ.482.num. 34. Cranett. conſ.283.Zancus in l.hæredes mei §.cū ita p.2.n.67. Mandell. conſ.170.n.4.Cacheran. cōſ. 74.n.16.Simon.de Pratis.cōſ.169.n.4.l.1.& de interpetr. vltimar. voluntat.lib.3.dubit. 6.ſolution. 4. n. 1.Surd.conſ.170.n.10.conſ.545.n.1.conſ.403.n. 75.conſ.279.n.10.& ſeq.conſ.448.num.10.& dec. 144.n.14.Burſ.cōſ.1.n.5.conſ.97.n. 7.Alciat.conſ. 492.n. 28,conſ.494.n.11.conſ.543.n.3,conſ.779.n. 1.Natta conſ.678.n.19.20.Gab.cōſ.117.& conſ.95. n.24.l.1. Dec.conſ.91.n. 11 l.5.Honded.conſ.49. d n.42.ad n.46.l.2.* vbi quod iſta opinio eſt veriſſima *Caſanat.conſ.2.*qui *n.3.*plures affert in cauſa illa Baroniæ de Quinto,qua Conteſina de funes grauata deceſſerat,cum filijs,licet,inde filij defecerint,& ſic deficit conditio *Seſſa dec.50.n. 8.29. & 30.lib.1.Bero.conſ.98.n.3.lib.2.Marta de ſucceſſ. legal. p.2.q.4.art. 9.n.8.& par.3.q.7. art. 2. nu.2. Franciſc. Molin.de ritu nuptiar.l.3.q. 23.n. 31.& 36.Pereg.cōſ.40.n.7.l.1.conſ. 36.n.23.& ſeq. & n. 38.lib.3.conſ.33.n.10.verſ.quare lib.5.& de fideicommiſſ.art.15.n.7.28.29.Maſtrill.deciſ. 266.n.9. & ſeq. Bertazol.conſ.61. ante n. 3. in ciuilibus Gratian.diſcept.571.n.37.diſcept.774.nu.9. & diſcept. 747.a n.18.& ſeq.*vbi quod eſt omnino communis quæ abſque difficultate procedit,*Theſaur.dec.86. in fine Fuſar.de fideicommiſſ.q.459.n. 79. Menoch. conſ.1088.conſ.99. numer. 204. 205.Rota Roman. dec. 519.num. 3.part. 1.tom.2.in Recollectis per Farinac.*

17 Er iuſta† præſatam *Bart.*teoricam ad textum communiter receptam,procedi,& iuſtificatur illa deciſio Cōſiſtorij facta in cauſa fit aliæ,de qua *per Maſtril. in d.dec. 266.* (licet ipſe dictum textum,& ibidem Bartolum non alleger)ibi enim ſecundum eum Bartholomæus Caluello inſtituit hæredem vniuerſale Lauriam eius filiam, & poſt eius mortem in bonis feudalibus vocauit eius primogenitum,ſed in territorio Fitaliæ vocauit filium eiuſdem Lauriæ ſecundogenitum,qui proximus erit natus primogenito,eoque mortuo ſuccederent alij filij, & cætera,& deficientibus filijs ſuccederet Tertiogenitus,& poſt modum quartogenitus,& ſic deinceps euenit quod ex Lauria hærede,vt ſupra,orti fuerūt Bartolomæus primogenitus,& Mathæus,ſecūdogenitus,eoſque tempore mortis dictæ Lauriæ,in humanis nō extitiſſe,ſed præmortuos fuiſſe,exiſtēte tātum Michaele filio vnigenito dicti Matthæi, a quo per intermediam perſonam Don Blaſci eius filij ſucceſſerunt Don Michael Marchio Giaratanæ,Don Rogerius conuentus,& Don Carolus, quo Don Michaele eiuſque filio,Don Blaſco mortuo, ſucceſſit in dicto Marchionatu Don Rogerius, contra quem vti poſſeſſorem Firaliæ petijt Don Carolus frater vti ſecundogenitus ad ſucceſſionem dicti territorij admitti, & inter alia capita ob caducationem fideicommiſſi ſuccubuit,& quidem decidendi ratio clariſſima fuit, quia poſt mortem Lauriæ hæredis vniuerſalis inſtitutæ in territotio Fitaliæ fuerat ei primo loco ſubſtitutus ſecundogenitus, ex ea,qui proximus erit natu primogenito, & poſtea ſubſequutæ fuerunt cæteri ſubſtitutionis gradus,& vocationes ob defectum filiorum ſecundogeniti in perſonas tertiogeniti, quartogeniti,& aliorum ſequentium, ſed cum tēpore mortis Lauriæ primo loco inſtitutæ defecerant primogenitus,& ſecundogenitus,& non erāt inhumanis, & ſic illo tempore non reperiebatur aliquis, qui vere potuiſſet dici ſecundogenitus, nec terriogenitus,& cætera, & ſic fuit defecta cōditio poſita in primo gradu ſubſtitutionis, ſub qua alij ordine ſucceſſiuo vocabantur,pro vt erat in dicto textu *l.qui habebat* quo loco Mater,& Soror teſtatoris erant vocatæ in caſu, quo filia primo loco ſubſtituta pupillo inſtituto deceſſiſſet impubes, vnde cum poſtea filia pubes deceſſit hinc mortuo poſtea pupillo hæredi inſtituto non poterunt mater,& ſoror, ei ſuccedere,quia conditio in primo gradu ſubſtitutionis, ſub qua ipſe fuerant ſubſtitutæ, defecerat per mortem filiæ iam pubefactæ, ſic in dicto caſu Fitaliæ defecerat enim primus gradus ſubſtitutionis conditionatus,nempe ſecundogenitus Lauriȩ, qui eſſet proximus natu filio primogenito,cum neque primogenitus, neque ſecundogenitus extiterint tēpore mortis Lauriæ inſtitutæ & per neceſſe duo fratres ex vi dictȩ ſubſtitutionis debuerant tēpore obitus Lauriæ reperiri, alter qui locum primogeniti obtineret,alter vero ſecundogeniti, vel tertiogeniti,ſeu vlterioris gradus,ſed tantū ſuperſtes fuit filius vnicus ex ſecūdogenito nepos ex Lauria,qui vt ſuccedens in locum primogeniti in omnibus,& feudalibus, & allodialibus ſucceſſit. Et cum toto hoc, quod ex illo nepote deinde tractu temporis fuerint procreati tres filij, ex quibus ſecundogenitus Don Carolus prætendebat admitti in territorio Fitaliȩ fuit recte deciſum, eum fuiſſe pœnitus excluſum,quia alij ſubſtituti ſcilicet ſecundogenitus,tertiogenitus, & alij erāt vocati, & ſubſtituti in caſu, quo mortua Lauria filia reperirentur primogenitus,& ſecūdogenitus ex ea,& cum hæc conditio in primo gradu ſubſtitutionis poſita defecerit mirum non fuit,ſi omnes alij caducatione,ſubſtituti defecerint, quoniam eatenus locū habebant,quatenus dabatur principium,& conditio verificabatur, quod ſcilicet tēpore mortis,Lauriæ ad fuiſſent primogenitus,& ſecūdogenitus, vel tertiogenitus,ſeu alius, qui eſſet proximus natu primogenito, & iſta eſt vera, & genuina intelligentia,ac iuſtificatio deciſionis factæ in cauſa Fitaliæ poſitæ *per Maſtr. in*

dicta

Digitized by Google

d.dec.266. qui ita declarat, licet alijs verbis, & nõ prout nos eam concordauimus cum vera deciſione, & theorica *textus dict. l. qui habebat.* & aurea *Bartbol.* ibidem doctrina dicit enim ibi *Maſtr. ſub n.2.* iſtec verba *ob id ſiue Michael Nepos Lauriæ fuerit primogenitus actor D.Carolus ue dum erat vocatus, verum expreſſe, & pænitus exelуſus, neque verificatam extitiſſe conditionem adductam per Bartholomæum in ſuo teſtamẽto, ſub qua fuerat vocatus ſecundogenitus Lauriæ cum ſua primogenitura, & conſequenter cæteras ſubſtitutiones, ab ipſa dependentes, caducatas, & extinctas fuiſſe, cum non dato principio non detur medium, neque finis* allegans *textum in l. quamdiu ff. de acq. hæredit.* cum alijs per eum ibidẽ congeſtis, & vltra eñ eandem firmat concluſionẽ *Caſtil.dec.153.* Caſus antem in quo verſamur ab iſto longe diſtat, etenim Bartholomeus de Maio per ſuum teſtamentum, vt ſæpius repetitum eſt, hæredem vniuerſalem inſtitoi Don Ioannem eius filiũ, & voluit, quod in caſu Mortis dicti D. Ioannis ſine filijs ſuccedat Donna Franciſca de Maio etiam filia, & in eius defectu eius filij, & in eorum defectu, illi, qui de iure ſuccedere debent, in tantum, quod ſorores Bartholomæi teſtatoris vocatę, & ſubſtitutæ expreſſe per dictã ſubſtitutionem (& in eorum defectu ſuccedant, qui de iure ſuccedere debent) non fuerunt ſubſtitutæ Donnæ Franciſcæ, eiuſque filijs cum conditione aliqua quę deboerat forte verificari io perſonam Donnæ Franciſcæ, & ſuorum procedunt vere *l. qui habebat* & caſus *Maſtrill. dec.266.* Sed fuerunt per compendioſam ſubſtitutionem (ſic importante claoſula, & in eorum defectu) tantum abſque conditionis implemento vocatæ, ergo non obſtat *Maſtril. dict. dec. 266.* & ſi in terminis ſuis recte procedat.

18 Hijs ita conſtitutis, nec †demum obſtat *textus in l. qui habebat Soccin. & alij* conſtituentes in pupillari ſubſtitutione caducatione primi gradus, omnes deinceps ſubſtitutionum, gradus ruere, quibus clarius reſpõdendo ſatisfit, Nam ſupponimus teſtatoris Sorores in caſu noſtro, & ſi per pupillarem vocatas, & ſecundo loco ſubſtitutas, tamen id eſt ex pupillari in compendioſa compræhenſa, ſub qua vulgarem quoque contineri, nec dubitatur dictamque Donnam Franciſcam primo loco ſubſtitutam in ſantiline dum in Impuberi ætate defeciſſe, ex quo abſolute ſequitur, quod non obſtante præmorientia Donnæ Franciſcæ, & caducatione eius gradus ſubſtitutionis, Teſtatoris ſorores, ſecundo loco, compendioſè ſubſtitutæ ad ſucceſſionem ex vulgari in ea compendioſa contenta admittantur, ſicuti eodem modo ſi pupillariter expreſſe, & nõ ſub compendioſa vocatæ fuiſſent, ex vulgari tacita in pupillari expreſſa contẽta, ante aditam per primum ſubſtitutum hæreditatem, admitti deberent itaque in caſu noſtro Sorores teſtatoris ex compendioſa vocatas omnino admittendas eſſe dicendum eſt, quæ reſpectu Donnæ Franciſcæ primo loco ſubſtitutæ per vulgarem ſuccedunt reſpectu Don Ioannis pupilli vltimo loco defuncti per pupillare *lege quamdiu la terza ff. de acquirenda hæreditate vbi Bal. Ang. Imola, Caſtrenſ. & Alij, & ibidem Bartolus magiſtraliter quærit numer.* 10. dicens *Teſtator filium hæredem inſtituit, & ei pupillariter ſubſtituit Titium quandocumque deceſſerit Titius ſine liberis et ſubſtituit Sẽpronium, contingit quod Titius ante pupillum mortuus eſt demum moritur pupillus, quæro an Sempronius ei poſſit ſuccedere ex vigore pupillari ſubſtitutionis,* & reſpondet quod hic eſt caſus, quod ſic, deinde rationem redens huius deciſionis ſubdit *Bartol.* quod *Iſte ſubſtitutus fuit compendioſè, qua ſubſtitutio continet vulgarem, vt dixi in lege centurio videtur ergo dictus Titius pupillariter ſubſtitutus, & ſi Titius hæres non erit Sempronium ſubſtituo, & videtur ſecundus gradus ſubſtitutionis lege pater. ff. de vulgar. & pupillar. qui ſecundus gradus quo ad Titium eſt vulgaris, & quoad pupillum eſt pupillaris,* hæc *Bartolus, & Bartolum* magis communiter ſequuti ſunt *Iaſon. in lege 1. numer. 28. & ſequent. ff. de vulgariter Zancus in lege mei §. cum ita numer. 35. ff. ad Trebellianicam qui de communi teſtatur, Paulus de Caſtro conſil. 152. columna 2. libr. 1. Alexandr. conſil. 1. libr. 1. Iaſ. conſ. 114. dub. 1. libr. 2. conſil. 132. column. 3. libr. 1. Cornel. conſ. 298. num. 2. verſic. tertius caſus libr. 3. Riminald. Senior. conſ. 106. per totum Decian. conſ. 1. dub. 1. libr. 1. conſil. 81. numer. 4. verſic. tertius caſus libr. 2. Gabriel. conſ. 115. colum. 2. libr. 1. late Soccinus Iunior. conſil. 94. dub. 3. libr. 1. Pariſ. conſ. 73. libr. 3. Curt. Iunior. conſil. 83. numer. 4. conſ. 135. colum. 2. Guid. Pap. dec. 550. Soccin. Sen. conſ. 52. ſub num. 14. lib. 1. Mantica de coniectur. vltimar. voluntat. libr. 11. tit. 6. in princ. Alciat. conſ. 575. numer. 1. & conſ. 610. Simon. de Pratis de interpret. vltimar. voluntat. lib. 3. interpetration. 3. dubitat. 4. ſolution. 2 num. 1. & fol. 162. nu. 56.* vbi de communi *Caſanate conſ. 2. nu. 1. Peregrin. de fideicommiſſ. articol. 15. num. 14. 21. & conſ. 40. per totum libr. 1. Ceſal. conſ. 620. num. 19. 20. Bardellon. conſ. 16. numer. 9. Fuſar. de fideicommiſſ. quæſt. 469. n. 32 Intrigliol. de ſubſtitution. centur. 3. quæſt. 42. num. 4. 5. Menoch. conſ. 106. num. 375. & 386. & 390. &*
19 *conſ. 880. num. 18.* quia idem iudicatur † de vulgari ſub compendioſa contenta, quod de ſimplici vulgari, & ſecundus ſubſtitutus per vulgarem in locum primi ſuccedit, & vti ſubrogatus in locum primi pupillo inſtituto ſuccedit, ſicut ſuccederet primus ſubſtitutus, *Menoch. dict. conſil. 106. numer. 375. & 386. Fuſari. dicta quæſt. 469. numer. 14. & 32. in fine, & alij*
20 *ſupracitati.* Et †hanc ſententiam ex alijs probat *Caſtill. deciſ. 153. numer. 34. & ſequent. & numer. 38.* qui conſiderat, quando teſtator ad aliam ſubſtitutionem progreſſus fuit dicens, quod deficientibus omnibus hæreditas ſua ad alium perueniat, prout in caſu noſtro dictum fuit (& in eorum defectu ſuccedant, qui de iure ſuccedere debeant) quò caſu caducationem excludi firmat, quandocumque cõſtat primos ſubſtitutos defeciſſe, & ſic in dicta cauſa, non obſtante quod medio loco ſubſtituti deceſſerint ante alios primo loco ſubſtitutos, nihilominus vltimo loco ſubſtituta, quæ fuit Iuſtina Mater ſpectabilis Antonij Scirotta Regij Conſiliarij fuit indubitanter admiſſa, quia, ex vi compendioſa per vulgarem ſucceſſit.

Perpendendum quoque eſt pro reſpõſione ad
textum *in dicta l. qui habebat* quod in caſu textus
prædicti, vltra quod vtraque ſubſtitutio tam pri-
ma, quam ſecunda fuit pupillaris, & non com-
pendioſa, vt in caſu noſtro, fœmina ibi primo lo-
co ſubſtituta deceſſit pubes, & ſic ne dum fuit de-
fecta conditio, vt ſupra plenius in reſponſione
21 *ad Maſtrillum deciſ.* 266. dictum eſt ſed etiam †
quia pubes deceſſit eſpirauit ſubſtitutio vulga-
ris, quæ erat compræhenſa ſub pupillari, quæ
pupillaris quoque defecta fuit per pubertatem,
illud autem dubium non recipit, quod ſi primus
ſubſtitutus deceſſit pubes, ſecundus ad pupil-
li vltimi morientis ſucceſſionem non admitta-
tur, quia non poteſt ſuccedere, vti ſubſtitutus ei,
quia non fuit illi ſubſtitutus non ex traſmiſſione,
quia ſpes pupillaris ſubſtitutionis non tranſmitti-
tur non etiam ex tacita vulgari compræhenſa
in ſecunda pupillari, quia illa eſpirauit per pu-
bertatem primi ſubſtituti prædefuncti, ſicuti
eſpirauit pupillaris, & hic eſt caſus *dicta l. qui ha-
bebat vbi Bartolus* bene aduertendum dicit *in ſuo
conſilio incipiente Minarellus, Imola in l. quamdium
ff. de acquirend. hæredit. Zancus in l. hæredes mei §.
cum ita n. 29. 57. 69. & 70. Corn. conſ. 298. colum. 2.
lib. 3. Menoc. conſ. 106. num. 378. 379. ſeq 390. Boeri.
dec. 38. n. 21. bene Pereg. de fideicomm. art. 15. n. 14.
& 18. Bero. conſ. 98. n. 5. lib. 2. Fuſar. de fideicomm.
q. 469. n. 24. & 30. Surd. conſ. 279. ſub n. 10 Ceſal.
conſ. 620. n. 23. & 29.* Quæ ceſſant in caſu, de quo
agimus, cum D. Franciſca primo loco ſubſtituta
22 deceſſerit infans, & cum † teſtator vni impuberi
ſubſtituit pupillariter alium impuberem, & huic
ſubſtituti Titium pupillariter quod ſi Titius ſuc-
ceſſerit ſecundo per pupillarem vltimo defuncto,
is quoque ſuccedit primo ex mente teſtatoris,
qui putauit ſecundum ſubſtitutum ſuccedere,
& Titium ſuccedentem ſecundo habiturum
vtriuſque pupilli hæreditatem, cum ſubſtitutus
ſuccedat per pupillarem vltimo tantum, in cuius
hæreditate reperitur hæreditas pupilli primo lo-
co ſubſtituti in pupillari ætate prædefuncti *Anch.
conſ. 27. in 3. dubio Caſtr. conſ. 152. col. 1. lib. 2. Alex.
conſ. 175. colum. 4. verſ. ſed quando lib. 5. Zancus in l.
heredes mei §. cum ita n. 580. & 585. ff. ad Trebell.
Ceſal. conſ. 620. n. 19 Bene Peregr. de fideicommiſſ.
artic. 15. numer. 18. Fuſarius de fideicommiſſ. quaeſt.
469. num. 22.* Vnde Teſtatoris ſorores ſucce-
dendo Don Ioanni pupillo ex pupillari, licet
ſub compendioſa, quoque Donnæ Franciſcæ pri-
mo loco eodem modo ſubſtitutæ ſuccedunt per
vulgarem ex mente teſtatoris, cum prædeceſſerit
impubes Donna Franciſca Don Ioanni hæredi
ita M.C. die 14. Februarij 1622. in cauſa prædicta
pro Donna Vincentia Monteleone, & Caterina
de Blaſio contra Donnam Heliſabettam Gam-
bacorta, & de Maio.

SVMMARIVM.

1 *Solutio & debiti extinctio inducitur per contrapoſi-
tionem partitarum in libro per Creditorem ad no-
men debitoris per modum ſolutionis appoſitarũ.*
2 *Compenſatio, & extinctio debiti an dicatur facta per
contrapoſitionem partitarum ad nomem debitoris
per creditorem ad notatarum, non per modum ſo-
lutionis, ſed conſtituendo in eis debitorem ſoluẽ-
tem vti creditorem per modum vt vulgariter di-
cimus dare, & hauere, & n. 3.*
3 *Mercatores ſolent annotare partitas ſolutionum
factarum per ſuos debitores, non per modum ſolu-
tionis, & extinctionis torum debitorum, ſed per
modum crediti ad nomen debitoris videlicet, Ha-
uere & cætera.*
4 *Compenſatio an admittatur, quando partita, & sũ-
ma quæ petitur compenſari eſt minor debito.*
5 *Retentio fit pro rata.*
6 *Reconuentio pro rata admittitur.*

ARGVMENTVM.

Contrapoſitio partitarum ad creditum debitoris a creditore in libro eiuſdem ſcripta an inducat compẽſationem debiti contrapoſiti eiuſdemque extinctionem, & quid ſi ſumma non correſpõdat.

RESOLVTIO XXXXI.

EXtinctionem debiti inductam eſſe di-
1 cimus † per contrapoſitionem par-
titarum pro ſolutionem appoſitarũ
per creditorẽ in proprio libro ratio-
num, quia ſolutio facta cenſetur ad compotum,
& extinctionem partitæ crediti contrapoſiti per
modum ſolutionis, *Bar. in l. creditor colum. penul.
ff. de ſolution. Soccin. conſ. 65. n. 5. verſ. non ex tali l. 4.
Alex. conſ. 85. n. 4. lib. 3. Soc. Iun. conſ. 85. n. 6. vol. 2.
Afflict. dec. 381. n. 4 Maſcard. concl. 1319. n. 5. Ca-
ualc. dec. 1. n. 26. libr. 1. Gratia. dec. 47. n. 23. Pluries
deciſum in Rota Rom. teſtatur. Ludouiſ. dec. 366. n. 3.
& n. 8. coram Orauo Pamphileo Caualerio Sacrato.
& Marquemoncio.*

In materia vero compẽſationis diuerſum eſſe
2 dubitatur † ſi in libro per creditorem contrapo-
ſitę ſint partitę ad nomen debitoris, non per mo-
dum ſolutionis, & extinctionis debiti, cui cõtra-
ponuntur, ſed per modum crediti nempe ſcriben-
do debitorem pro creditore in partitis contrapo-
ſitis, & deſcritis per modum *dare, & hauere*, vt
vulgariter dicimus, quia tunc cum partita contra-
poſita ſcripta non ſit ad nomẽ debitoris ad diſſo-
lutionem debiti, iſta contrapoſitio non inducit
compenſationem, & debiti contrapoſiti extin-
ctionem, vnde dicendum videretur, eſſe in facul-
tate, & voluntate debitoris, qui in partitis con-
trapoſitis pro creditore ſcriptus eſt, quandocum-
que compenſare cum eo credito, quod ſibi magis
placet, quia compenſatio regulariter non fit
ipſo iure in vnam cauſam, magis, quam in aliam,
ſed debitore opponente, ſeu allegante, & ſic in il-
lam cauſam, in quam elegit debitor velle compẽ-
ſare, & non in duriorem, vel antiquiorem, quia
per cõpẽſationem oppoſitam a debitore, eiuſdẽ-
que creditore prima electio penes eum adhuc
reſidet

reſidet, ceſſante diſpoſitione *l. 1. 2. de ſolution. Ita Io. de Imola in l. 1. ff. de ſolution. & in l. cum ex pluribus l. prima cod. tit. Alex. conſ. 85. nu. 2. 3. lib. 3. Dec. conſ. 308. n. 9. in fi. Card. Alban. ad Bart. in l. 1. n. 2. ff. de ſolut. Soec. conſ. 17. n. 7. l. 3. Meno. conſ. 121. nu. 43. libr. 2. Maſcard. de probat. concl. 1319. nu. 6. Stracca de mercatur. p. 2. n. 57. in fine Surd. dec. 186. n. 7. 8. Corn. conſ. 111. lib. 4. Mag. dec. 39. n. 9. in Florentin. Grat. diſcept. 224. n. 21. qui teſtatur deciſum in Rota Romana coram de Penia Cardinal. Tuſc. concl. 493. liter. C. n. 32. 33.*

Domini de Conſiſtorio concluſionem prædi-
ctam non admiſerunt inter Ioannem Pulti, & Ste-
fanum Mazucco, cum Antonia Campani, Nam
3 † inter mercatores, & iuxta ſtilum negotiantium,
quamuis debitores ſoluant ad extinctionem ſuo-
rum debitorum non ita per modum ſolutionis à
creditoribus in proprijs libris contra ſcribuntur
partitæ, ſed per modum crediti, in pagella hauere,
& ſic nunquam poſſet practicari concluſio veriſſi-
ma extinctionis debiti per modum ſolutionis,
quod aduertit, *Oliuerius Beltraminus in addit. ad
Ludouiſ dec. 366. num. 8. in fi. lit. B.* cum intentio
ipſius debitoris ſoluentis inſpicienda à principio
ſit, quę non fuiſſe præſumitur velle creditum de
nouo contrahere, ſed debitum proprium potius
extinguere, maxime ſine noua cauſa.

Pariter in eadem cauſa reiectum fuit obiectum
4 quod fiebat † compenſationem non debere ad-
mitti, quia partitę ſolutę non ęquiualebant debi-
to, cum quo petebatur compenſatio, *ex Doctrina
Imola in l. 1. in fine principij num. 9. verſ. quod di-
xi de compenſatione ff. de ſolutionibus*, qui vult tunc
debitorem eligere, quando partitæ ſolutè æqui-
ualent debito, cum quo vult compenſare, & ean-
dem, vel maiorem capiunt quantitatem non au-
tem quando eſt minor niſi reſiduo oblato ea ra-
tione, quia ficta ſolutio non debet plus operare,
quam vera at creditor non cogitur recipere ſolu-
tionem in minutam, & quę totum non extinguat
debitum *l. tutor. §. Lucius ff. de vſur. cum vulgatis*,
particularis enim ſolutio multa affert incommo-
da *lege plane ff. famil. erciſcund.* ergo neque fictam
per compenſationem *Imolam ſequuntur. Luderch.
Imol. conſ. 164. n. 10. Gratian. diſceptat. 515. nu. 45.
46. 47. lib. 3.*

Nam contraria opinio de iure magis communiter probatur quam paſſim ſeruatam, vidimus vt etiam ſi ſumma, non æquiualens ſit, in compẽſationem, pro concurrenti quantitate admittatur licet non ita in ſolutione procedat, quę diminuta reluctante creditore non admittitur, quaſi compenſatio vim habeat ſolutionis iam factæ, & ſic poſtquam creditor receperit, non autem quę fieri deberet *l. etiam vbi Bart. C. de compenſation. Iaſon. in lege quidam extimauerunt in 6. limitation. ff. ſi certum petatur Auctor. damnatus Pariſienſ. de cõmerc. & vſur. quaſt. 43. nu. 323. Zangher. de except. par. 3. cap. 6. Surd. dec. 186. num. 9. Gabr. conſ. 48. ſub num. 3. volum. 2. Peregrin. conſ. 107. num. 5. lib. 2.* dicens hanc de iure eſſe certiſſimam reſolutionem *Coſta de ratione Rata quaſt. 61. Cardinal. Tuſc. concluſ. 492. num. 3. littera C. volum. 1. Rota Genua deciſ. 8. num. 16. in fine* veriorem *dicit Gratian. diſcept. 224. num. 24. & diſcept. 749. num. 6. Intrigl. conſ. 8. n. 9. lib. 1. Grat. except. 16. num. 79. Roderic. de ann. reddit. lib. 2. q. 18. n. 10. Anchar. Iun qu. 2. ſub n. 1. l. 1. Aldonia. conſ. 70. n. 140. 141. Medices de compenſat. p. 1. q. 41. Giurba in conſuetud. Meſſan. c. 9. gl. 9. p. 1. n. 7. fol. 603.*

5 Tũ quia ſic in † retentione ſeruatur, vt pro ra-
ta fiat, quæ ſimilis compenſationi, eſt cum per re-
tentionẽ compenſamus, quod nobis debetur *Pa-
riſ. conſ. 100. nu. 34. vol. 2. Carroc. dec. 21. n. 36.* Tum
6 etiam, quia † & reconuentio, quæ compenſatio-
nis eſt ſpecies pro rata tantum admittitur. *Pariſ.
d. loco n. 32. Lacius Coſta de ratione ratæ q. 61. nu. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Prætium ſiue ſortem cenſus fuiſſe ſolutam an emptori, & ſubiugatario probare ſpectet, quando venditor, vel ſubiugans prætium relatiue per partitam tabulæ, vel aliud inſtrumentum habuiſſe confiteatur, vel onus ſubiuganti ſpectet tunc probare negatiuam prætium ſcilicet non fuiſſe ſolutum, & n. 3. 9. 17.*

Quid in tertio poſſeſſore, vel ſi debitor reditus longo tempore perſoluerit. n. 6. & 7.

2 *Confeſſio ſimplex prætij recepti in contractu cenſuali an probet numerationem.*

4 *Relatum ſi non appareat, referens nihil ex ſe probat, declar. n. 12. 13. 14.*

5 *Confeſſio relata ad aliud inſtrumentum, ſi de relato non conſtet, non nocet.*

8 *Obſeruantia actus inter partes ad eiuſdem interpetrationem valde iuuat.*

10 *Confeſſio recepti pretij transfert onus probandi negatiuam in ipſum confitentem.*

11 *Confeſſio quamuis iurata ex errore infringitur.*

13 *Relatum ſi non appareat, referens probat, & ſubſtinetur, quando certam continet diſpoſitionem, & partes poſſunt diſponere.*

14 *Referens modificatur, & reſtringitur ad terminos diſpoſitionis, relate quando de ea conſtat etiam ſi referens diſpoſitio certa ſit, & ab habente facultatem diſponendi facta.*

Declara nu. 15. 16.

18 *Negatiua qualiter probetur.*

Quid in antiquis nu. 19.

20 *Prætium, ſiue ſors cenſus ſi non appareat incontinenti ſoluta, ſed poſt aliquos dies an contractus ſit nullus, & nu. 22. 23.*

21 *Solutum ex cauſa indebita cedere debet in cauſam debitam, & quid in contractu cenſuali, an cedat in extinctionem ſortis.*

ARGVMENTVM.

Ex relatiua prætij confeſſione ad partitam tabulę, vel banci, à cenſus venditore facta, an emptor cenſus fundatam habeat intentionem, ſi de ſolutione relata non conſtet, ità vt onus negatiuam probandi in venditorem translatum ſit, & quid ſi incontinenti prætium ſolutum non appareat.

Digitized by Google

RESOLVTIO XXXXII.

Irca reſolutionem propoſiti articuli
1 Regni praxis indiſtinctè † opinionẽ
contra emptorem cẽſus approbaue-
rat,& ita pluries pronuntiatum vidi-
mus,vt in confeſſione pretij per ſub-
iugatarium,& cenſus venditorem facta relata ad
aliud inſtrumentum,& debitũ ex alia cauſa,vel ad
partitam tabulæ,vel bãci,oppoſita quandocunq.
per venditorem cenſus pretii nõ ſoluti exceptio-
ne,probandi ſolutionem onus in ipſum emptorẽ
translatum eſſet,cum confeſſio ita relatiua nul-
2 latenus regulis ſimplicis † confeſſionis iuratè in
inſtrumẽto comparetur,quæ pleniſſimè numera-
tionem pretij cenſus probare ſolet leg. pecuniæ C.
de ſolut. vbi Bal.& Doctores omnes l.ſi.ff. de inſtitut.
action. Foller. de cenſ. in verſ. quæ quidem exequu-
tio num.46.& 50.Maſtril.de cenſibus quæſt.5 num.
181 & 182.Maſcar. de probation.concluſ.361.&
1116.Burſat. conſ. 214.nu.1.Tiraquel. de retract.
conſanguin.§.1.Gloſ.18.num.83.& de retract. con-
uen.§.4.gl.6.n.8.Rota Roman. dec. 145.nu.3.apud
Ceſar.de Graſſ. Bart.in l.poſt dotem ff. ſoluto matri-
mon.n.3.Alex.n.14.Iaſon. n. 85.Bolognet.nu. 174.
Barboſ.num.26. Menoch.conſ.97.n.8.& libr.3.præ-
ſump.18. Fontanella de pactis dotal.clauſ.4. Gl. 18.
p.2.n.15.vol.1.Parlador.rerum quotidian. lib. 2.c.
fi.p 5.§.11.nu.52.Caſanat.conſ.9.n.38.39.Mil.dec.
6.n.22.23.lib 2.Intrigl.dec.5.n.20.21.& ſi ab iſta
diſſenſerit,Ball.ad Pragmat. Regis Alfonſi de cenſi-
bus q.18.Roder.de ann.redit.lib.1.q.13.n.4.verſ.ex
quo etiam infertur.Et onus in emptorem transfer-
3 ri.Ita † firmant Ferdinand. Boniorn. ſuper bulla,
verbo pretij,n. 25.Pancald.ſuper ead. bulla ex Caſ-
ſan.conſ.63. num. 19.20.in ſecundo dubio quintæ
partis Pariſ.conſ. 75.libr.4. Decian.conſ.421.num.
12.13. Milan. dec. 6. numer. 20. & 21.lib.2.Graſſ.
exception. 13.num. 23. ex Maſcard. de probation.
conſ. 385. Maſtril. de cenſibus quæſt. 5. numer.
179.& 180.qui teſtatur quoque deciſum.Et cum
4 relatum † in referente eſſe dicatur, vt ita de refe-
rente cõſtare certum ſit, quatenus de relato ap-
pareat.l. aſſe tota ff.de hæred.inſtituen.Auth. ſi quis
in aliquo. C.de edend. Alex. conſ.66.in princ. lib.1.
Maſcar.concl.385.de probat.& concl.1218.n.21.
vbi quod ſolutio non probatur per ſcripturam,
quæ ad libros rationum ſe refert,niſi quatenus ex
ipſis libris appareat,ex Bal.in l.2.verſ.vlterius no-
ta num.4. C. de error. aduocator. Ceuall. commun.
contra comm.q.44.n.3.4. Macerat.var.reſolut. li-
br.1.reſol.64.n.7. Eugen.conſ.59.n.51. Bardel.conſ.
21.n.56.Ceſal.cõſ. 156.n.42.Graſſ.except.13.num.
23.25.Fontanel. de pactis dotal.clauſ.4.gl.18. p. 2.
n.22.23.vol.1.Roman. conſ.294. Peregr. de fidei-
comm.artic.16.ſub n.111.in 2.& 3.caſu Dec. conſ.
63.num.3.& ſeq.& conſ.350. poſt n.4. Celſ. Vgon.
conſ.42.n.7.in fi. Pariſ. conſ. 7.nu.5.Rota Romana
dec.40.par.2. Fab.de Anna conſ.51.num. 6. Seba-
ſtian.de Medic. de reg. iur. regul. 10. circa princip.
Cancer. var.reſol.lib.3.cap.3.de priuileg. num. 227.
228.Grammat.dec.59.n.9.Dec.conſ.35.num.25.&
29.& cõſ. 113.n.16.vol.3.Farin.dec.1.n.6.& dec.
403.p.1.t.1.Carter.dec.66.n.20.Surd.dec.114.n.
14.& dec.291.n.17.& conſ. 419. Caualcan. dec.
38.n.4.5.& dec. 41.n. 23.lib.3. Farin. q.81.cap.
9.nu. 351.Ponte conſ. 2.a num. 26.& ſeq.l.1.Grat.
deciſ.103.num. 9.& ſeq. & diſcep. 289.& diſcep.
501.num.16.17.& diſcep.690.num.1.Magon. dec.
Lucenſ.25.n. 52.Card. Tuſc.concl. 126.n. 18.liter.
R.& concluſ. 128.& concl. 390. littera C. Turret.
conſ 17.num.9.conſ. 29.nu.25.27.Suarez. de legi-
bus lib. 8.c.15.nu.6.& 7. Amat. dec. 49.num. 11.
Caſtil.dec.64.n. 26.Bec.conſ.5.n.5.& conſ.56.n.30.
5 Intrigl.de ſingul. 23.nu.2. l. 2.quorum † nonnulli
in confeſſione ad aliud inſtrumentum relata id
profitentur procedere.

Hoc quod dictum eſt,communiter declaratur
6 nõ procedere.Primo in† tertio rei ſubiugatæ poſ-
ſeſſore,vel aliter ad rem venditam ab emptore
conuento,cui emptori,oppoſita exceptione pre-
tij nõ ſoluti per huiuſmodi tertium poſſeſſorem,
de ſolutione relatiua docere emptor non ad-
ſtringitur,quinimo onus negatiuam probandi in
ipſum tertium translatum eſſe dixit Bart. ita di-
ſtinguens in lege in illa ſtipulatione ff. de verb.oblig.
quem ſequuti ſunt Maſcard. de probation. concluſ.
1318.num.4.Lapus alleg. 94.colum. 2. Bero. conſ.
152.n.1.& 2. vol.1.Ceſal. conſ. 47.n. 5.Raimun-
dus Raimundet.ſuper bulla in verbo Recept. Milan.
deciſ.6.nu. 24.lib.2. Maſtril. ad Petr. de Greg. de
cenſibus,q 5.n. 183.

7 Secundo,niſi † debitor longo tempore reditũ
vel aliquibus annis ſponte creditori per ſoluiſſet,
& aliæ fraudis coniecturę non extarent,quia tũc
præſumeretur ſors reditus debitori ſoluta a prin-
cipio ſi quidem veri ſimilitudini ſatis congruit,
reditus debitorem ob id ſoluiſſe cum ſortem re-
cepiſſe credendum ſit Crauett.de antiquitat. temp.
par.3.§. vidimus in genere n.26.Roder.de ann.redit.
lib.1.q.13 ſub n.4.verſ.Hoc autem. Burgoſ. de Paz.
conſ. 15.nu.28.Maſtrill.de cenſibus q.5 num.183.
verſ. Ampliatur. Muta dec. 67. nu. 20. ex Burſat.
conſ.15.n.28.Ceſal.conſ.271.n.5.& 37.Surd. deciſ.
8 231.Vazquez.& Menoch.Magna enim † reputa-
tur in iure vis interpretratiua reſultans ex ob-
ſeruantia actus inter partes ſubſequuta ad actus
ſubſiſtentiã, & declarationẽ Ioſeph Lud. concl.38.
per tot.Menoc.cõſ.800.n.39.cõſ.1047.n.20.21.conſ.
1166.n.14. & conſ.845.n.28.vbi maxime de quo
partes diſponere poſſunt Dec.cõſ.123.n.41 l.3.vbi
quod magis eſt obſeruantia, quam verbis oſten-
dere Fontanel.de pact.dotal.clauſ.1.n.33.34. Surd.
conſ.245.n.26.conſ.262.n.46.conſ.275.nu.12.conſ.
370.n.19.& conſil.362.n.10.vbi quod regina in-
terpetrationum obſeruantia ſit Honded.conſ.6.n.
32.lib.1. Moroc conſ.14.nu. 8.& ſeq. Grat.dec.24.
n.8.& dec.43.n.15.16.& 17.vbi quod fidem cõ-
proba inſtrumenti.Molfeſ. in conſuetud. Neap. t.I.
p.4.q.65.n.55.

9 Recentioribus ab hinc temporibus † prædictũ
inſtitutum varie quãdoque intellectum vidimus,
& plerique deciſum ſecundum diuerſam opinio-
nem à præfata omninò contrariam.Quinimo cõ-
feſſionem recepti pretij venditori, ac ſubiugan-
ti ita nocere quamuis ad partitam tabulæ, ban-

ci,

Digitized by Google

ci, vel alterius inſtrumenti, & cauſæ relatam, pro vt ſi confeſſio, ipſa recepti pretij abſolutè facta fuiſſet, proinde vt negatiuam probare, nempè pretium ſolutum, non fuiſſe, ipſi venditori, & debitori ſpectet, *ita doctiſſimus Font. de pact. dotal. clauſ. 4. Glo. 18. p. 2. à n. 25. & ſeq. lib. 1. Cancer. var. reſol. libr. 3. c. 3. de priuileg. à n. 224. & ſeq. Muta dec. 67.*

10 *n. 19.* Creditor enim† tũc dicitur ex illa confeſſione iurata ſubiugantis fundatam habere intentionem quamuis poſt perfectam confeſſionem, & certam diſpoſitionem cauſatiue ad partitam tabule, vel diuerſum inſtrumentum per confitentem relatio habeatur, quod fundari dicũr auctoritate *l. aduerſus, & l. Generaliter C. de non numerata pecunia*, quaſi ſuis confeſſionibus venditor, & debitor acquieſcere debeat, *Facchin. controuerſ. iur. lib. 2. cap. 84. verſ. quibus rationibus Theſaur. deciſ. 109. num. 8.*

11 Et ſi in caſu prædicto non ambigendum ſit, † poſſe confitentem negatiuam ſuæ confeſſionis, quamuis iuratæ, (pretium in tabula, vel banco nõ fuiſſe ſolutum) probare, quaſi id ex errore confeſſum ſit cuius prætextu confeſſio quamtumuis iurata infringeretur *Cancer. dicto c. 3. n. 226. verſ. & ſic conſuluit, Fontancl. dicta Glo. 18. p. 2. nu. 27. Theſaur. dec. 109. ſub n. 8. Pariſ. conſ. 89. n. 24 lib. 1. Farinac. q. 81. cap. 9. a n. 315. & ſeq. Maceratenſ. variar. reſol. l. 3. reſol. 21. Triuiſan. dec. 5. n. 11. lib. 1. Dec. conſ. 10. n. 80. conſ. 104. nu. 26. & conſ. 129. n. 63. lib. 3. Surd. cõſ. 5. n. 43. 44. Raudenſ. dec. 12. n. 50. Tiraq. de conſtit. amplia. 2. n. 4. 5. Maſcard. de probat. concl. 7. n. 19. & ſeq. Moroc. conſ. 29. n. 34. conſ. 46. n. 33. Burgoſ de Paz. conſi. 43. n. 42. Velanzol. conſ. 27. Crau. conſ. 157. Ferrett. conſ. 101. n. 20. Bertazol. conſ. 53. num. 2. 3. Magon. deciſ. 2. num. 26. in Florentin. Gregor. Lopes l. 5. tit. 13. par. 3. Glo. 4. Simaneas in Enchiridion. indic. violat. Religion. tit. 29. num. 6.*

Declinatur itaque fundamentum pro contra-
12 ria opinione adductum† de confeſſione relatiua, quod ſi de relato non conſtet, referens non ſubſtineatur cum tanta, & talis eſſe ſoleat virtus, & potentia in termino referente, quanta, & qualis in termino ad quem fit relatio *ad text. in d. l. aſſe tota ff. de hered. inſtituen.* Quod procedere dicimus quando referens nihil in ſe certũ, perfectumque diſponit, ſed abſque declaratione eius, quod in relato continetur ad illud ſe abſolute referret. Se-
13 cùs, † vero, quãdo referens habens facultatem diſponendi ita, & taliter diſponat, vel confiteatur, vt certificatum ſit de intentione diſponentis, ſiue confitentis, ita vt pro certa diſpoſitione eruenda, ad id recurrendum non ſit, ad quod fit relatio; nã diſpoſitiue diceretur tunc contrahentem loquutũ fuiſſe, & certitudinaliter, & relatio inde facta ad partitam tabulæ, vel aliud non reſtrictiue, & relatiue facta dicitur, ſe tantum cauſatiuè, & demonſtratiuè, ita vt actus diſponens eo modo ex ſe ſubſtineatur, etiam non docto de relato. Inde fit, quod aliàs non docto de contrario, vel de errore per eum, qui contratium confeſſionis prætẽderet non poſſet huiuſmodi diſpoſitio, vel confeſſio retractari, prout ita ad rẽ noſtrã eſſet, ſi (prout ſolet) ſubiugans & vendẽs, pretiũ, vel ſortem habuiſſe, & recepiſſe, confiteatur, licet relatiue per bancum, vel tabulam, id enim importat referens perfectè fuiſſe prolatum, & diſpoſitiuè ab habente facultatem diſponendi, & de nouo contrahendi inter eaſdem partes, vt, de per ſe, abſque eo quod de relato cõſtet, perfecte operetur *l. ſi ſic §. 1. ff. de leg. 1. vbi Bart. Bene loquens Fel. in c. 2. n. 10. de reſcr. Bar. in l. eum qui §. Iulian. ff. de conſt. pecunia Iaſ. in l. admonendi numer. 29. cum ſeq ff. de iure iurand. Paul. de Caſtro conſ. 17. par. 2. Celſus Vgon. conſ. 120. numer. 21. ad finem Bertazol. clauſul. 21. Gloſ. 26. Ferret. conſ. 86. numer. 6. libr. 1. Aretin. conſ. 76. diligenter viſis col. 3. Grammat. dec. 59. Peregrin. de fideicom. art. 16. num. 111. Mattienſ. lib. 5. tit. 4. de teſtam. l. 2. Gloſ. 9. a num. 11. Fontanell. de pact. dotal. clauſ. 4. Gloſ. 18. par. 2. num. 28. Caſſan. conſ. 43. n 90. & 91. Cancer. var. reſol. lib. 3. cap. 3. de priuileg. num. 222. 223. & ſeq. Crauet. conſ. 157. num. 16. Fab. de Anna conſ. 51. n. 6. Alex. conſ. 46. n. 9. vol. 1. Rota Romana dec. 709. lib. 3. Dec. conſ. 350. poſt num. 4. verſ. Nam quando fit diſpoſitio fuſe Ceruantes in l. 1. Tau. n. 30. 31. Mieres collat. 10. p. 2. tit. de nouis official. non creand. n. 6. Suarez. de legibus l. 8. cap. 15. n. 7. Caualcan. dec. 27. n. 37. & dec. 16. n. 40. 53. libr. 3. Hypol. Rimin. conſ. 42. nu. 9. Afflict. dec. 273. Surd. conſ. 241. n. 1. conſ. 402. num. 31. cõſ. 419. n. 24. conſ. 423. n. 2. conſ. 140. n. 6. & dec. 291. n. 17. Grat. dec. 544. n. 24. 25. & diſcept. 289. num 23. diſceptat. 501. num. 17. diſceptat. 508. num. 34. 35. & diſcept. 693. n. 2. 3. 4. Parlador. rerum quotidian. lib. 2. cap. fi. p. 1. §. 12. limitat. 3. num. 24. Guttier. conſ. 25. n. 1. Rebuff. ad Regias conſtitut. tit. de Chirograf. & cedul. recogn. in præfat. n. 65. Menoch. conſ. 391. n. 32. lib. 4. Dec. conſ. 58. n. 61. libr. 2. Facchin. controuer. iuris libr. 12. c. 3 Scrader. conſ. 9. n. 38. Sforz. Odo conſ. 64. n. 77. Amat. dec. 49. nu. 11. Botta conſ. 5. n. 29. Garſia de nobilitat. Gl. 41. Cenal. commun. contra commun. q. 44. n. 5. Galles ad form. Camer. oblig. p. 3. tit. de præambol. ipſius proceſſus verſ. amplius nota. n. 1. Natta conſ. 40. in fine Caball. conſ. 133. n. 49. lib. 2. Lanar. conſ. 76. n. 14.* vbi, quod tunc dicitur facta relatio per modum cauſæ fiendi non per modum cauſæ eſſendi *Bertaz. conſ. 147. n. 16. Roſſental. de feud. c. 6. concluſ. 24. t. 1. n. 5. Maſcard. de probat. conſ. 923. n. 6. Giurb. dec. 10. ſub nu. 15. verſ. Aut ſecundum inſtrumentum. Seraſin. deciſ. 1083. n. 2. & 7. Oliuer. Beltramin. ad Ludouiſium dec. 439. litt. A. Pute. dec. 360. n. 2. lib. 2. Carroc. additio. ad Decium conſ. 25. n. 14. Card. Tuſch. concl. 128. n. 18. ſeq. liter. R.*

Rurſus aduertendum eſt, ſane prædicta pro-
14 cedere, quando† de relato penitus non cõſtaret, cum tunc vere diſpoſitioni perfectè referenti ab habente poteſtatem contrahendi, & inter eaſdẽ partes ſtandum ſit quamuis de relato nõ conſtet. At vbi appareret diſpoſitio, & ſcriptura relata quantumuis diſpoſitio referens certa ſit, & ab habente facultatẽ pro lata, tamẽ modificatur, & reſtringitur ad terminos relatæ, cum relatum inferente de quo conſtat eſſe intelligatur, & per errorem præſumatur aliter facta relatio *Dec. conſ. 63. n. 6. & in Authen. ſi quis in aliquo nu. 40. verſ. ſecũdo reſtringitur, & ibi Purpurat. nu. 42. C. de edendo Dec. in l. edicta actio nu. 86. verſ. ſecus ſi reperitur.*

Rimin.

Rim:n.n. 12. Bolognett. n.143. verſ. ſecundo intelligi-
tur. Felin. in cap. quoniã Abbas num. 12. verſ. ſecun-
do limitat. & ibi Dec. in fine de officio de legati Curt.
Inn. conſ. 92. n. 10. verſ. qui nimo Celſ. Vgon. cõſ. 120.
n. 121. prope finem Socc. I un. conſ. 181. n. 64. lib. 1.
Gramat. deciſ. 59. num. 24. verſ. tertius caſus Rota
Roman. dec. 40. n. 6. p. 2. & dec. 121. n. 6. p. 1. Hon-
ded. conſ. 112. n. 20. p. 1. Ferret. conſ. 95. Crauet conſ.
987. n. 56. 57. & conſ. 956. Pariſ. conſ. 7. n. 10. lib. 3.
Maſcard. de probat. concluſ. 385. Ceſal. conſ. 44. num.
14. Menoch. conſil. 1. num. 95. & conſ. 391. num. 33. in
princ. verſ. præterea libr. 4. Surd. conſ. 313. nu. 50.
Farin. dec. 684. ſub num. 4. par. 1. tom. 2. Ludoniſ. dec.
439. num. 3. Carroc. in addit. ad Dec. conſ. 25. nu. 16.
Card. Mantica dec. 352. num. 2. Cardin. Seraſin. dec.
1083. Card. Tuſc concluſ. 128. liter. R. n. 2. bene Bar-
dellon. conſ. 99. n. 37. l. 1. Eugen. conſ. 4. n. 58. Bertaz.
conſ. 2. n. 19. in ciuilibus Marta de clauſulis p. 2. clau-
ſul. 51. Fontanell. de pact. dotal. clauſul. 14. & fin. Gl.
vnica p. 1. n. 25. 26. 27. & ſeq. vol. 2. Amat. dec. 49.
ſub n. 11. Grat. diſcep. 289. n. 4. Burſat. conſ. 310. n.
39. 40. Caſanate conſ. 43. nu. 91. verſic. & quod di-
ſpoſitio Pereg. de fideicom. art. 16. num. 111. verſic.
tertius caſus eſt, qui in fine duobus modis id de-
15 clarat. Primo † niſi conſtaret expreſſe diſponen-
tem aliter voluiſſe diſponere, quam in relato, ex
16 Decio conſ. 326. col. fin. Secundo ſi † diſpoſitio re-
ferens eſſet gratioſa, & ad aliam referretur am-
pliandi, non reſtrigendi cauſa, cum tunc per re-
latam ſcripturam non modificaretur referens
diſpoſitio, ex Ruin. notabili conſ. 18. l. 3.

17 Pro concordia ſupra dictarum diffidentium
ſententiarum pro quibus ex vtroque latere mul-
tas adducere poſſimus Tribunalium deciſiones,
dicendum puto, Primam Noſtratum opinionem
grauantem, creditorem, & cenſus emptorem in
probando ſolutionem pretij factam fuiſſe, ſtante
confeſſione venditoris, & ſubiugantis ad partitã
tabulæ, banci, vel aliud inſtrumentum ſe referẽ-
te, de quibus non conſteret rectè procedere in
confeſſione, vel diſpoſitione relatiua in certa, in
determinata, abſoluta, & vaga in totum pendente
à relato, & nil certe de ſe diſponente, niſi de rela-
to conſtaret: Poſteriorem vero opinionem Fonta-
nella, Cancerij, & aliorum grauante confitentem
ipſum, & ſubiugantem onere negatiuam pro-
bandi, nempe pretium non fuiſſe ſolutum, locũ
habere ſtante certa confeſſione, & diſpoſitione
ſubiugantis licet inde ad alium actu, ſeu partitã
ſe referent, de qua non conſtaret, in qua confeſ-
ſione ſubiugatarius ſatis pro pretij ſolutione fun-
datam dicimus habere intentionem, cum de per
ſe diſponat, & certa ſit, & ab habente poteſtatẽ,
ita, & de nouo inter eaſdẽ partes diſponẽdi, quia
non relatiue, ſeu cauſatiuè ad partitam banci,
vel tabulæ tunc eſt facta relatio, & licet de rela-
to non conſtet, de ſe valet, proinde valde attendẽ-
da ſunt in hoc verba contrahentium, quibus in
pretij confeſſione, vel ſolutione vſi ſint, quæ di-
ſtinctio clare ex iam ſupra firmatis colligitur, &
ſecundum prædicta pluries deciſum vidimus in
cauſis Ducis Muſulmelis cum illo de Drago, &
anno 1615. pro Heliſabetta Iaconia contra R. P.
Rectorem Domus Probationis ſocietatis Ieſus,
& iterum in eadem cauſa, ſed in alio catameno
anno 1624. firmatum fuit.

Negatiua tamen per ſubiugantem, & confiten-
tem probata pretium per tabulam, vel bancum
ſolutum nõ fuiſſe peremptorem, & ſubiugatariũ,
18 idque per † inſpectionem librorum, & fidem ne-
gatiuam, prout iuris eſt Bart. in l. ex cautione C. de
non numer. pecun. in l. fin. per illum textum C. de re-
bus creditis Maſcar. de probat. concl. 32. & 1006.
n. 14. Dec. conſ. 39. n. 11. 12. conſ. 66. n. 55. conſ. 76.
n. 37. conſ. 119. n. 7. conſ. 124. n. 69. lib. 3. & conſ. 10.
n. 2. lib. 5. Surd. conſ. 21. n. 1. conſ. 55. n. 14. conſ. 129.
n. 17. 19. conſ. 135. n. 11. conſ. 151. n. 36. conſ. 223. n.
1. Bart. conſ. 98. libr. 1. Tuſc. concluſ. 394. num. 7. li-
ter. L. Dec. conſ. 302. n. 5. Riminald. conſ. 260. Io. de
Amic. conſ. 93. n. 4. ex l. Titie teſtatoris de l. 1. Bimi
conſ. 172. n. 15. l. 2. Farin. conſ. 42. n. 19. Caualc. dec.
37. n. 24. l. 3. Vant. de nullitat ex defect. citat. n. 14.
15. & tit. d quo, & quib. modis n. 12. cũ ſeq. Font. de
pact. dotal. clauſ. 4. Gl. 18. p. 2. a n. 29. Men. cõſ. 927.
19 n. 29. l. 10. Niſi librorũ amiſſio probata ſit, † vel eſ-
ſemus in antiquis, etiam in actu requirente ſcri-
pturam, quia tunc licet ex librorum, vel ſcriptu-
rarum reuolutione non reperiatur tamen ex an-
tiquitate præſumeretur Bal. conſ. 116. col. 2. l. 1. cõſ.
24. col. 2. lib. 4. Ripa in l. 1. n. 104. ff. ſolut. matr. Cra-
uett. de antiquitat. tempor. in 1. p. 3. partis principal.
n. 40. Menoch. præſ. 132. n. 88. 89. l. 3. Surd. dec. 231.
n. 23. verſ. & non eſt verum & n. 26. 27. & maxime
ſi cum antiquitate laceratio librorũ, vel ſcriptu-
rarum concurreret, vt diſcuſſum fuit in cauſa Pla-
chę inter Illuſtrem Regentem de Quintana Due-
gna, & Don Antonium Statella.

Sub oritur etiam in materia difficultas; Nam
20 euenit † partitam ſiue appodixam in banco, vel
tabula non reperiri expenſam per ſubiugantem
eodem Die quo ſubiugatio ipſa facta fuit ob id
prætenſum extitit defectu prætij ſoluti inconti-
nenti cenſualem contractum nullũ exiſtere, quin
imo ſi inde ex tẽporis interuallo reperiatur expẽ-
ſa partita pretij ad commodũ venditoris contra-
ctus nullus remaneat, niſi nouus interuenerit cõ-
ſenſus, & contractus ex Aret. conſ. 128. Felic. Lud.
Lopes Nauar. Michael. de Palat. Rodoan. Pizarro
Cannec. & alijs late, & docte à Maſtrillo adductis
dec. 94. & de cenſibus quæſt. 5. a numer. 212. ad nu.
223. ex Petr. de Greg. de cenſ. quæſt. 5. numer. 20.
& cum iſta opinione Feliciani reſident Cenci de cen-
ſibus p. 2. c. 1. artic. 7. a nu. 16. ad num. 20. quæ verior
eſt de iure.

21 Et ideo † fructus omnes ſolutos in extinctio-
nem ſortis cedere veluti in cauſam debitam, Me-
noch. conſ. 445. n. 21. Milan. dec. 2. n. 64. & dec. 18. n.
10. libr. 2. Caſtill. dec. 61. n. 21. & dec. 99. Ponte conſ.
70. n. 25. 26. ſeq. lib. 1. Intrigl. ſingul. 29. lib. 2. Giurb.
dec. 85. n. 25. circa finem Maſcar. de probat. concluſ.
438. n. 13. Vin. dec. 373. Maſtr. de cenſibus q. 10. n. 17.
(Quidquid ſic de veritate iſtius opinionis, cum in
contrariam ſentẽtiam inclinare poſſe videretur,
ſortem, ſcilicet cenſus non extingui ex penſio-
num non debitarum exolutione iam facta. Sed
exactum indebite, eſt reſtituẽdũ. Tum quia illud
nõ fuit eo animo ſolutum, vt conuertatur in ſortẽ
tũ etiam, quia ſequeretur redẽptio pro rata, ſeu
parte

Digitized by Google

parte penſionum ſolutarum, & ex multis imminutis ſolutionibus, & non in vnica maſſa maximè cum cenſus ſors non ſit exigibilis, ideoque nec pro parte compenſabilis *Rodoric. de ann. redit. lib. 1. q. 7. n. 39.* In quo alijs etiam placuit ex non debitarum penſionum ſolutionem cenſus ſortem non extingui, vel imminui ſed potius compenſari cum intereſſe damni emergentis cenſus emptori legitimè debito, quod intereſſe ex pacto etiam à principio taxari poſſe videtur, maximè moderatum *vt ex Gabr. & Botta dixit Torret. conſ. 91. n. 22. lib. 1.* & aliàs fuit defenſum pro Angelo Giorſino mercatore Genuēſe, de quo latius Deo dante dicemus loco ſuo. Tanto magis quoniam cenſus emptor eſſet dotium creditor, & eidem deberetur interuſurium retardare dotium ſolutionis eum tunc exactæ penſiones cenſuales debeant cedere in fructum, & intereſſe dotalium extinctione, & non ſortis cenſus *Caſtil. dec. 61. a n. 21. & ſeq. & n. 27.*)

22 Quo circa† in puncto iuris veriorem puto opinionem, quod ſi tempore factæ apodixæ ſubiugāti, ſubiugatarius, in tabula, vel banca pecuniam ſolutionī paratam habebat, & per ſubiugantem ſteterit, nè pecunia caperet, tūc pretium vere fuiſſe ſolutum dicendum eſt, & contractum ſuſtineri, etiam ſi per mille annos ſteterit ſubiugans, vt bene concludit *Maſtr. d. q. 5. n. 232.* Si vero pecuniam non habeat in bāco ſubiugatarius ſolutioni paratam incontinenti celebrati cenſualis contractus, licet inde quandocumque etiam ſequenti die pecunia ſuperuenerit, & pretium ſubiugantē conſequutum fuiſſe conſtet contractus nullus redditur, ſecundum quam poſt omnes *Maſtr.* dictis locis deciſum pluries, refert licet contrarium ſenſerit *Milanenſ. deciſ. 2. lib. 2. Contard. de contract. tractat. 4. quaſt. 79. verſic. ſecunda ſubpoſitio, & alij infra* quibus per *Maſtrillum*, apparet plene reſponſum.

23 Licet viderim hodie† paſſim noſtros Iudices in praxi ſequntos diuerſa opinionem, ſaltem contractum à die ſolutionis ſortis in banco ſuſtineri, & vſuras cenſuales legitime decurrere, maximè ſi infra breue tempus poſt cōtractum ſequuta fuerit pretij ſolutio in bāco in quo ſuperuenerint pecuniæ cēſus emptoris, quam opinionem defēdit *Corſetus in ſuo repertorio verbo contractus ſemetipſum refereus in allegat. pro quodam de Richiſens, contra Ducem Montis Alti, contra Gregoriū concludens, & noſtrates pro Petro Antonio Maiorica contra Baronem Fornari, & faciunt Farin. deciſ. 10. n. 12. 17. impreſſ. poſt volum. 1. conſiliorum Maſtr. dicta dec. 94. nu. 1. qui tantum refert Milanenſem, & Contardū ſupracitatos Rota Rom. in Eugubina cēſus. 1597. n. 6. in impreſſ. poſt Cenei de ceſibus dec. 92. & dec. 203. n. 7. & ſeq. ibidem impreſſa* quas Rotę deciſiones refert, & exornat licet non ſequatur *idē Cenci de cenſibus p. 2. c. 1. q. 7. nu. 13. 14. 15. & ſeq. Addictio ad Intrig. de cenſibus q. 44. littera. D.* & ita pro cenſus validitate fuit deciſum in Curia Prætoriana de anno 1619. pro Laurea Valēte, & Giglio contra Don Ioannem Vincentium Maria, & Donnam Mariam de Termine, & Ferrer. Baronē & Baroniſſam Berribaide, veluti tertios poſſeſſores rei cenſui ſpecialiter ſub poſitæ cuius cenſus cōſtitutione prætij pars per emptorē fuerat poſt 4. menſes in circa ſoluta per Baneū, & eodem anno in eadē Curia pro Venerabili Monaſterio virginum contra eoſdem Baronem, & Baroniſſam, & in Tribunali Sancti Officij pro eodem Monaſterio, contra eoſdem de Termine, & Ferer. die 9. Iulij 1625.

SVMMARIVM.

1 *Maritus dotis non ſoluta vſuras, ſeu intereſſe petita dotantibus etiam extraneis.*

2 *Dos dicitur cauſa, & titulus oneroſus quo ad maritum, qui ſuſtinet onera matrimonij.*

3 *Maritus matrimonij onera ſuſtinendo dicitur contractum ex parte ſua impleuiſſe, & in moram conſtituit dotantes abſque alia interpellatione, & num. 4. 5.*

4 *Contractus matrimonialis, ſeu dotis eſt vltro citroque obligatorius.*

5 *Mora committitur in contractibus vltro citroque obligatorijs ſtatim atque alter ex contrahentibus ex parte ſua contractum impleuerit, & n. 3. & 4.*

6 *Ioannes Petrus Fontanella laudatur.*

7 *Interpellatio an requira ad hoc vt dotans dicatur in mora conſtitutus, quando dotis promiſſæ ſolutioni certa dies appoſita non ſit.*

8 *Intereſſa dotis non ſolutæ ad rationem de ſeptem pro centenario marito debentur, & num. ſequente & n. 11. & 12.*

9 *Statutum loquens in repetente, non procedit in petente.*

10 *Statutum, quo permiſſum eſt dari marito tot pro cētenario ratione non ſolute dotis, ad vxorem dotem repetente non extenditur.*

12 *Reditus frequentius venduntur ad rationem de ſeptem pro centenario.*

13 *Maritus an per receptionem dotis ſimpliciter factā cenſeatur intereſſe dotis renūtiaſſe, & n. 17. & ſeq. & a n. 53. & ſeq. per totum.*

14 *Remiſſio iuris proprij nunquam cenſetur inducta, niſi id expreſſe, vel per neceſſe actum ſit.*

15 *Creditor in plus ſi minus petat, non ideo ſibi præiudicat in reliquo, eſto quod de pluris petitione proteſtatus non ſit niſi pro reſiduo petat.*

16 *Creditor per debitorem cogi poteſt, vt totum petat coram vno Iudice, quando creditor debitum diuidendo partem coram vno, & partem coram alio Iudice peteret idque ne debitor pluribus vexaretur inſtantijs, & litis expenſis.*

18 *Maritus an per lapſum decennij, vel minus cenſeatur dotis intereſſe renuntiaſſe, & num. 19. 20. & quid per lapſum triginta annorum nu. 21. 22. 23.*

22 *Præſcriptio exiſtimatur iniquiſſimum præſidium maxime vbi ſola facti veritate inſpecta proceditur ideo non admittitur in M. R. C.*

24 *Maritus ſi toto tempore conſtantis matrimonij dotis non ſolutæ intereſſe non petierit, an cenſeatur remiſiſſe, ita vt eius hæredibus eos petere prohibeatur. Amplia n. 25. 26. 27. 28. 29.*

Limita ſtantibus filijs ex eo matrimonio num. 33. limita ſi a marito fuerint in vita prælium, vel ſuper eo lis conteſtata, vel lata ſententia, vel pars

eorum

Digitized by Google

eorum fuerit inuita a marito exacta, n. 34.

30 *Metus actio an poſſit per hæredes mulieris, vel alterius metum paſſi intentari, ſi in vita de metu non fuerit conqueſta, & n. 31.*

32 *Actiones omnes in hæredem tranſeunt.*

35 *Intereſſe, ſeu vſuræ dotis an iure actionis, vel officio Iudicis marito debeantur, & nu. 40. & 55. 57. & quando n. 71. 72. 73. 74. 75. & ſeq.*

36 *Fructus, intereſſe, & acceſſiones in vniuerſalibus peti poſſunt iure actionis, & æque principaliter etiam exacta ſorte.*

Dos an ſit quid vniuerſale ſub n. 36. & 40.

37 *Legitima eſt portio ſucceſſionis, & eius iudicium vniuerſale eſt.*

38 *Fructus legitimæ æque principaliter, eademque actione debentur, & peti poſſunt de per ſe, nec per receptione legitimæ eis cenſetur præiudicatum, quin ſeparata peti poſſint.*

39 *Legitima, petita, & ſequuta condemnatione, & ſententia, quo ad legitimam tantum non cenſetur filio præiudicatum quo ad fructus einſdem legitimæ, quin ſaltem alio iuditio ad fructus agere poſſit.*

41 *Intereſſe dotis an marito condictionem ex lege debitum ſit.*

42 *Conditio ex lege actio eſt.*

43 *Pœna non cenſetur remiſſa à creditore ſimpliciter ſortem recipiente.*

44 *Intereſſe iure actionis debitum non cenſetur remiſſum per ſimplicem receptionem ſortis, ſecus ſi tantum Iudicis officio debitum ſit n. 45.*

46 *Intereſſe dotis maturandum non cenſetur per maritum remiſſum expetitione dotis ſimpliciter, & num. 47.*

48 *Mora ſemel contracta currunt vſuræ vſque ad effectiuam ſatisfactionem debiti.*

49 *Intereſſe quanti plurimi currit etiam poſt ſententiam, & vſque ad effectiuam ſatisfactionem, & conſignationem rei venditæ, quod declara vt num. 50. 52.*

51 *Pecunia non parit pecuniam.*

32 *Fructus, & frumentum non præſumitur durare vltra triennium, ſi in ſpecie, vel in genere ſubalterno venditum ſit ſecus ſi in genere, cum genus nunquam pereat.*

54 *Mulier dotem recipiens an intereſſe retardatæ dotis ſolutionis renunciaſſe cenſeatur.*

56 *Officio iudicis quod deſeruit actioni extinta actione principali, conquieſcit.*

58 *Maritus ſimpliciter recepta dote, an intereſſe, einſdē recuperet, ſaltem ex æquitate l. ſi me, & Titium ff. ſi certum petatur. & ſub n. 57. & n. 59.*

59 *L. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet. einſq. diſpoſitio nō trahitur ad intereſſe.*

60 *Maritus an recuperet intereſſe retardatæ ſolutionis dotis ſi in dotis receptione proteſtatur de tali intereſſe quandocunque conſequendo, & num. 61. 62. 63. 64.*

62 *Proteſtatio ad intereſſe dotis non ſolutæ conſequēdo per maritum fieri debet in actu receptionis dotis, adhoc vt ei proſit.*

64 *Proteſtatio, adhoc vt iuuet proteſtanti, an requiratur, quod proteſtatus proteſtationi conſentiat, vel ſaltem quod non contradicat, & nu. 65. 66. & ſub num. 60.*

65 *Proteſtationi conſentire, & non contradicere idem eſt.*

66 *Contra debitorem, qui creditoris proteſtationi conſentijt, ſeu non contradixit, pro intereſſe datur actio præſcriptis verbis, & ſi non conſenſerit, datur conditio ſine cauſa, & n. 67.*

68 *Maritus an per ſolā petitionem dotis, cenſeatur intereſſe eiuſdem renuntiaſſe. & n. 69. & 70.*

69 *Maritus partem dotis ſimpliciter recipiens, an cēſeatur tantum pro parte recepta, vel in totum intereſſe dotis non ſolutæ remiſiſſe, & quid in quocunque creditore partem debiti recipiente.*

71 *Intereſſe dotis, ſi fuerit in contractu promiſſum, non cenſetur à marito remiſſum per ſimplicem dotis receptionem.*

72 *Intereſſe retardare ſolutionis dotis, ſi marito vigore conſuetudinis, vel ſtatuti dtberetur, ex dotis receptione remiſſum non cenſetur, cum conditione ex ſtatuto debitum ſit.*

73 *Iuramentum habet vim clauſulæ rato manente pacto, & oritur actio n. 74.*

74 *Clauſula (rato manente pacto) vbi adeſt oritur actio etiam quo ad intereſſe vel pœnam.*

75 *Intereſſe dotis, vel aliud quodcunque iure actionis debitum eſt ſtante clauſula (cum refectione damnorum, intereſſe, & expenſarum) de ſtilo Regni.*

76 *Via executiua competit marito pro recuperatione intereſſe retardare ſolutionis dotis contra dotantes, & ſic etiam cuique alio creditori ſtante promiſſione refectionis damnorum intereſſe, & expenſarum.*

ARGVMENTVM

Dotis fructus, an recepta, vel petita tantū dote per maritum, remiſſi cenſeantur, vel ex eo ſaltem futurorum fructuum curſum ceſſaſſe dicendum ſit.

RESOLVTIO XXXXIII.

1 VSuras dotales maritus, † ſuo tempore dote non ſoluta citra interpellationis neceſſitatem à dotantibus quibuſcunque, etiam extraneis, petit ex onerum matrimonij ſubſtentatione, nè in euidenti damno moretur, *ex cap. ſalubriter de vſuris l. cum poſt §. in domum. ff. de iure dotium leg. inſulam, §. vſuras ff. ſolut. matrimon. Roman. conſ. 517. numer. 4 Bartol. in leg. at qui natura §. non tantum ff. de neg. geſt. Gramat. dec. 70. Roderic. de ann. redit. l. 3. q. 7. numer. 42. & 49. Capic. dec. 183. Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 42. conſ. 269. num. 3. conſ. 201. numer. 16. Bertazol. conſ. 262. numer. 4. libr. 2. Scaccia de commerc. & camb. §. 1. quæſt. 7. p. 2. amplia. 8. ſub num. 176. verſ non obſtat fol. 286. Ruin. cōſ. 104 n. 7. conſ. 61. n. 5. volum. 4. Roland. conſ. 65. n. 4. l. 4. Oſaſc. dec. 132. n. 1. 2. Sot. de iuſt. & iur. lib. 6. q. 1. art. 2. Velaſc. conſult. 8. & 84. nu. 2. Turret. conſ. 43. n. 1. vol. 3. vbi de magis communi Men. cōſ. 7. n. 12. conſ. 110. n. 57. conſ. 440. num. 3. cōſ. 914. num. 19.*

*n.19.& de arbitr. caſu 194.n.56.Card.Tuſch.con-
cl.96.liter.M.Baeza de non meliorand. filiab.c.25.n.
7.Lupus de vſur.comment.1.§.1.n.74.75.Cauar.var.
reſolut. lib.3.c.1.n.3. Ancharan.conſ. 143. Angel.
conſ.142.Alex.conſ.73.141.& 167.vol.5.conſ.39.
conſ. 31.& 200. vol.6. Villagut.de vſur.quæſt.22.
Cabellin.Millelogn. 543.Trentacinq. cõſ.20.n. 14.
vol.1.Hipol. Riminal.conſ.815.n.13.conſ.694. n.
20.Afflict. dec.284 Aldonin.conſ 82.nu. 4. 17.&
conſ.84.n.5. Polid.Ripa obſeru.19.n.1.Palacios Ru-
beus in cap.per veſtras §.1.§.8.de donat.inter vir, &
vxor Peregrin.conſ. 100. numer.9.33.libr.1.c.88.
num.6.lib.2.conſ.74.num.11.c.98. num. 1.conſ.99.
n.1.l.3.& conſ.100.n.21.libr.5.Tepat.lib.1.var.tit.
de vſuris dotis col.1.2.Raudenſ.conſ.39.n.13.lib.1.
Carpan.ad ſtatut. Mediolan.cap.312.n.1.p.1.Ma-
gon. dec.83.n.3.in Florent.Tomadoc. conſ.37.n. 2.
Vgolin.de vſur.§.2.3.4.5.6.7.Ceſal.conſ.485.n.104
Molin. de iuſt.& iure diſput.321.425.432. num.5.
Mantic.de tacit.& ambig.conuention. lib.12.tit. 4.
n.2.tit.8.n.18.& dec.26.n.2.Seſſa dec. 68. Caualc.
dec. 35.nu.21. par.1. Viui dec. 423. Petr.Anton.
Anguiſſol conſ.16.lib.5.Federic.de ſolis de dot.q.41.
n.1.2.Bec.conſ.115.n.15.16.Barboſ. in l. de diuiſio-
ne num.2.12.ff.ſolut.matrimon.Anton. Faber. C. de
vſur. & mora lib.4.tit. 24. defin.8.num. 6.7. Rota
Romana deciſ. 471.574. in vltimis recollectis per
Farin.Fontanella de pactis dotal.clauſ.5. Gl.8.p.15.
n.27.& per totum,*vbi capitulum ſalubriter,eiuſq;
diſpoſitionem expendit, *& clauſ.6.Gl.2.p.6.n.4.
5.& ſequens.poſt Giurbam quẽ adducit dec.72. Bur-
ſat.conſ.120.num.43.Botta.conſ.20.num. 13. Ric-
cius collectan. 172.ampl.6. Gratian.deciſ.143. &
diſcept.759.num.16.17.18.& diſcept.726.num.1.
2.3.4.& ſeq. Ludouic.dec. Lucenſ.21.num 37. Re-
bel.de obligation.Inſt.par.2.lib.5.q.10.a n.7.& l.6.
q.7.n.11. Gabr.conſ.145.n.5.lib.2.Theſaur.dec.43.
ſub n.4.*

2 Nam & inde eſt,†quod cauſa dotis dicitur one-
roſa,quantum ad maritum,& non lucratiua *l. ex
promiſſione ff.de actio.& oblig.l.fi.§.1.ff.quæ in frau-
d. creditor l. pro oneribus C. de iure dotium leg.1.§.
lucratiuas , & ibi Bart. Cod. de impon. lucr. lib. 10.
Afflict.dec.86.nu. 4. Cald.Pereira in l. ſi curatorem
gl.ſua facilitate n.8.C.de in integ.reſt. Boer.dec.185.
num. 10. prope finem Tiraquel. de retract. ad finem
num. 69. 70. Gomez. in lib.29.Taur. numer. 33.
Monter.dec.13.Fachin. controuerſ.iur.l.10.c.7.Rot.
Roman.dec. 488.n.6.libr.1.diuerſor.Cardinal.Tuſc.
concluſ.797.liter. D.Anton.Faber.in C.lib.4.tit.24.
defin.8.n.7.in allegat. Rebel.de obligat.inſt.lib.5.q.
1.n.1.6.& 13 p.2.Raudenſ.conſ.22.n.41.lib.2. La-
nar. conſ.90.num.2.Gabr.conſ.136.num. 23.lib. 2.
Papon.cõſ.61.n.31.Petr.Anton.Anguiſſol.conſ.10.
lib.5. Pincllus in lege 1.par.3.num.62.Illaction.31.
C. de bonis mater. Cardinal.Serafin.dec.416.num.
10.Menoch.conſ.1126.n. 26.lib.12.Ceſal.cõſ. 740.
n.11.conſ.713.num. 41.Peregr.conſ.81.n. 4.libr.5.
Surd. de aliment.tit. 1.q.32.n.5.q.33.n.8.q. 10.n.
22. Franc. dec.558.nu.11.Lupus in cap. per veſtras
notab.3.§.22.n.7.de donat.inter virum, & vxorem
Molfeſ.in conſuetud.Neapol.p.4.de ſucceſſione ab inte-
ſtato quæſt.26.n.5.& par.6.quæſt.1.num. 10. Spino.
de teſtament.Gl.11.nu.6.Lancellot.Gallia. conſ.21.
n.8.Euerard. conſ.40.num.35.vol.1.Tepat.var.lib.
2.tit. de iur.dotium colum. 11. Mantica de tacit.&
ambig.conuention. lib.12. tit. 3. nu. 3.Roland.conſ.
85.num.13.l.3.conſ.74 n. 48.l. 1. Alex.conſ.54.
n.12.l.7.*

3 Ac ideo maritus,†matrimonij onera ſubſtinen-
do dicitur contractum, ex parte ſua impleuiſſe,
4 ideo † cum vltro citroque obligatarius ſit con-
tractus huiuſmodi dotalis *Gratian. diſcept.455.n.
4. Fontanella de pact.dotal clauſ.6. Gl.2. par.6. nu.
10.Surd.de alimen.tit.1.qu.42.ſub.n.133.* abſque
5 † alio dotans in mora conſtituitur *ex l. Iulianus §.
offeri cum ſua materia ff. de action.emption. & l. cu-
rabit C.eodem Surd.de aliment. tit.1.q.42.a n.125.
& ſeq.& n. 133.conſ.101.num.15.conſ.157. & n.
27.Alex .conſ. 147.perſpectis n.1.& ſeq.lib.5.Burſ.
conſ.8.num.48.Alciat.conſ. 108. n.11. & ſeq. Ro-
land.de lucro dotis q.8. Lucca deciſ.17. Fontanella
dicto n.10.Grat.diſcept.307.n.35.Socc.regul. 269.
Fallent.6.Menoch.de arbitrar.caſu 220.nu.22. Ca-
ſtracane de ſocietate officij c.69.il primo n.3.verſ.nec
officialis Ruin. conſ.46. n.8. libr.5.Baueria de mora
p.2.n.19. Scaccia de commer.& camb.§.1.q.7.p.2.
ampliat.8.n. 157. fol.281. Ioan. Baptiſta Lupus in
d.l.curabit §.7.nu. 137. C.de action.emp. Natta cõſ.
261.n.19.Gozad.conſ.1. n.39.& 41. Bologuet.cõſ.
6 13.n.43.*vnde ex hoc† doctiſſimus,ac inter noſtri
temporis iuris profeſſores oculatiſſimus, & fun-
dantiſſimus *Font.de pact.dot.clauſ.6.gl.2.p.6.n.11.*
7 aduertit † cauendum *ab Antonio Fabro in C. lib.8.
tit.7.de iure dotium defin.42:*qui in ſuo Senatu tra-
ctatum fuiſſe aſſerit,cum nullus ſit appoſitus do-
tis,ſolutioni dies , moram , niſi a die petitionis
mariti,non contrahi,& ſi maritus dotes diſtulerit
pro preterito vſuræ non debeantur, quod *Fonta-
nella* contra iuris principia eſſe , nec auctorita-
tibus *per Fabrum* adductis probari ait , & cum
Fabro male ſentijt *Scaccia*(licet Fabrum non vi-
derit)*de commerc.& camb.§.1.q.7. p. 2. amplia 8.
n.176.verſ. ſecunda facti ſpecies,& verſ.non obſtat,
& ſeq.f.284.*

8 Quod dotis † interuſurium a dotante præſtan-
dũ eſt marito onera ſubſtinenti ad rationem de
ſeptem pro centenario , ſecundum magis pro-
batam Regni praxis , ſicque in Magna Regia
Curia ſeruari teſtatur *Giurba in ſuo laborioſiſſimo
commentario ad conſuetud.Meſſan. cap.3.Gl.5.n.25
26.f.304.& dec. 72.ad finem ex Cumia dicto ritu n.
19. Maſtr.dec.252.n.31.* quamuis id ex Doctorũ
ſententijs alias dubium fore viſum ſit , cum Alij
tertiam partem centeſimæ deberi affirmauerint,
vt *ex Botta & Roderic.*dixit *Giurba dicto n.25.* A-
lij in Regno putarũt deberi ad rationem de quin-
que pro centenario, quod fundare prætendũt ex
Ritus noſtri diſpoſitione *c.189.*prout oſtẽdit *Mu-
ta in d.Ritu n.2.& in cõſuet.Panor.47.n.63.& 64.*
Sed male,quia vere ritus ille de interuſurio,quod
debetur poſt mortem viri pro dote nõ ſoluta vxo-
ri loquitur,propterea incongruè extenditur ad in-
teruſurium conſtitutarum dotium marito de-
9 bitorum.Nam†ſtatutum in repetente loquens,in
petente nõ procedit,vt firmant *Alex.& Ang.*per
Cumiã adducti *dicto Ritu,quod ſecundum ſuum or-
dinem eſt 94.n.20.Botta conſ.20.nu.22. Socc. conſ.*

126.

Digitized by Google

10 126.*n.6.libr.1.conſ.180.n.7.libr.2.*Nec † ſtatutũ
ſimiliter permittens dari marito ratione non
ſolutæ dotis tot pro centenario ad vxorem exten-
ditur.*Bart.in l. inſulam §.vſuras in fine ff. ſolut. ma-
tr.Gallia, Afflict.Carpan.Couar.Velaſc. Caſtil. Men.
Lup.Peregr.Roder.& Lopes per Giurb.d.n.26.* qui
aduertit *Caualc.& Dec.*non probare *Mutæ* inſtitu-
tum ad quod ipſe allegat.Proinde ab iſta diſſen-
tierunt *Blaſcus Lanza,& communiter ſcribentes* vt
11 aduertit *Cumia d. Ritu 94.n.20.* Nec † illorum
ſentẽtiam praxim approbaſſe vidimus,qui volue-
runt ad rationem de decem pro centenario, de-
beri,ex aſſueto Regni more,quo pecuniæ ex bul-
la Nicolai quinti ad rationem de decem pro cen-
tenario in emptionem redituum paſſim conuer-
tebantur (ante Pragmaticam nouiſſimam anni
1623.ſuper cenſus reformatione ad rationem de
quinque pro centenario prolatam) *Blaſc. Lanza.
Viuiacet. Anton.de Platamone in Scholijs addictum*
12 *Ritum 198.Cumia dicto Ritu 94. num.19.*ex † quo
ſummum in Regno viſum fuit eſſe interuſurium,
& frequentius reditus ad rationem de ſeptem
venduntur,*Couar. var.reſolut. lib.3.cap.1.n. 3. Ro-
deric.de ann.redit. lib.3.qu.7.nu.55.Manent.de con-
tra liuelli p. 15.n.43.*& ita deberi dixit *Grat. diſc.
759. n.17.Rota Romana apud Farin.dec.471.n. 2.
p.1.tom.1.*niſi ratione lucri ceſſantis, vel damni
emergentis huiuſmodi interuſurium per mari-
tum petitum ſit, probatis pro eo conſequendo,
neceſſarijs de iure probandis,pro dicto intereſse
lucri ceſſantis,vel damni emergentis, habendo.

Sed poſt dotantium moram, & vſurarum cur-
13 ſus, & receptis † per maritũ ſimpliciter dotibus,
quandoque dubitatur, ſi quo ad vſuras prędictas,
vel dotis fructus ob retardatam eiuſdem ſolutio-
nem,inde per maritum petitos dotantes ex taci-
ta quaſi mariti renuntiatione per ſimplicem do-
tis receptionem, congrua exceptione aduerſus
maritum eiuſque hæredes tuti ſint, in quo pro
marito videntur eſtare fundamenta,cuius partes
tueri de facto contingit ex infraſcriptis.

14 Primo cum iuris† proprij remiſſio numquam
inducta cenſeatur,niſi id expreſſe,vel per neceſ-
15 ſe actũ ſit §.*ſi minus Iuſt. de actio.*vbi† nõ obeſse
probatur creditori in plus minus petẽti,vt ideo fa
teatur ſibi plus nõ debeti eſſo quod de pluris peti-
tione proteſtatus non ſit, niſi pro reſiduo petat
*Bald.docet in leg. ſi ex toto §. ſi ita num. 3. de legat.
1. Mantica de tacitis, & ambiguis conuention. lib.
15.tit.5.n.5.Seſſa dec.202.n.23.lib.2. Menoch.lib.3.
præſumpt.45.n.11.Seraf.dec.1197.n.2.Matteſilan.
notab.115. Iaſon.& DD. in l. quidam extimauerunt
ff. ſi certum petatur Ioſeph. Lud.dec. Lucẽſ.46. Carr.
de oblation.p.2.q.7.Surd.conſ.224.n.4.13.*Et ſi vetũ
16 ſit † *Ex Iaſ. in d.l.quidam extimauerunt n.8.*vt cre-
ditor diuidens debitũ, partem corã vno Iudice,&
partem corã alio petens cogi per debitorem, poſ-
ſit,vt ſimul, & ſemel coram vno totum petat, ne
debitor pluribus vexetur inſtantijs,& iudicialibus
expenſis *plene Cornaz. dec.189.* qui iuditium alias
nullum reddi concludit *ex Bartholo in l. incommo-
dato §.ſi duobus ff.commodati,& in l. non eſt nouũ
ff.de action. empt. Angel.& DD.in l. cum quadam
puella §.quoties de iuriſd. omnium iudicum vbi Ca-
gnol.n.4.*qui de communi teſtatur *tangit Surd. d.
conſ.224. ſub n.4. Menoch.de arbitr.caſu 371.n.14.
Aſin. de exequut.§.7.c.91.n.1.2.*quæ alias adduxi
in M.R.C.pro V.D.Baldaſſare de Victorio con-
tra Vrſulam Galeazzo.

17 Porrò † in marito,quod in eo expetitione, vel
dotis repetitione nõ præſumatur animus iuris ſui
remittendi circa vſuras debitas dotis eiuſdem, in
ſpecie firmant *Bal.Nouell.de dote p.2.ſub n.11.col.
penult.& in repetit.l.1.n.17.ff.ſolu. mat. Palac.Ru-
bios in c.per veſtras in 6. notab. §.8. incip. 8. infer-
tur n.6.f.176.de donat.inter vir, & vxor. Aluar.
Velaſc.dec.8.n.9. Menoch.lib.3.præſump.25.n. 15.
in fine ex Bald.in l. fin.§. prætereà col.2. verſ. aduer-
te hic Roman.in l.inſulam §.vſuras n.17.ff. ſolu.mat.
Surd.de aliment.tit. 6. q. 3. à num.12. & ſeq. plenè
Magon.dec.83. in Florentinis,* vbi ſaltem concludit
non ceſſare actionem ex æquitate, quæ inde ori-
tur,quod maritus abſque dote ſubſtinuerit one-
ra matrimonij in cuius actionis vim, quod oritur
ex æquitate *leg. ſi me, & Titium ff. ſi cert. petat.*
vult, ſaltem poſſe maritum vſuras prædictas con-
ſequi poſſe,*late Anton. Queſad. quæſt.iuris cap. 26.
col.3.verſic. hiſce ſic viſis Rota Romana apud Far.
dec.8.p.2.tom.3.*vbi deciſum teſtatur matura deli-
beratione præhabita, ac negotij diſcuſſione præ-
miſſa *Menoch.libr.3.præſumpt. 45. numer. 15. &
ſequent. Canalc. deciſ. 22. ſub numer. 51. lib. 4. Ro-
ta Romana apud Ludouiſ. dec. 93. quæ eſt eadem
repetita per Farinac. dicta dec.* 80. vbi addictio
in fine dicit dubium pendere in alia cauſa in Ro-
ta decidendum *Ruginel.practicar.q.cap. 14. num.
31.32.& ſeq.*

18 Inde eſt,† vt etiam ex lapſu temporis, quo in-
tereſſe dotis per maritum petitum non ſit non
cenſeatur illud remiſſum dotanti ſi minus decen-
nio tempus lapſum ſit *ad text.in l cum quidam §.
diuus ff.de vſuris Menoch.lib.3.præſump. 25. n. 1.
Roder.de ann.reddit. lib.3.q.7.n.61.Fontanella de
pactis dotalibus clauſul.6.Gloſ.2. par. 6. num. 18.
volum. 2.*

19 Si vero† lapſe decennio quæſitum,ſit num re-
miſſio intereſſe huiuſmodi facta tacite per mari-
tum cenſeatur,& in hoc duo inuicem ſunt pugnã-
tes ſententiæ, vna quod remiſſio,& lapſu tempo-
ris prædicti facta cenſeatur quam firmarunt.
Bald.conſil.474.l 3.ſeu Dioniſius Peruſinus qui vere
compilator fuit dicti conſilij *Bart. in l.cum de in
rem verſo n.7.verſ.ſi vero tractatur.ff.de vſur.Mar-
ſil.ſingul.360. Socc.Iun.conſ.114.n.40. lib.3. Ceſal.
conſ.85.n.13.Alexan.conſ.74.n.8.verſ.2.principa-
li,& col.vltima verſ.ſimiliter ex alio lib.5 & conſ.
63.n.16.lib.4. Coru. conſ.206.col.fi.verſ. & pro d.
concluſ.libr.2. Alciat.de pręſumpt.reg.1. præſumpt.
32.n.6.verſ. quod tenendum Camp.de dote p.2. q.6.
Gomes in §. actiones n.6.Inſt.de action. Cremenſ.ſin-
gul.5. Oſaſc.dec.132.n.11.verſ,hanc opinionem Ti-
raq.de præſcript.§.1.Gl.4. verſ.8.iſtis per Menoch.
præſum.25.n.2.& ſeq. lib.3. Aluar.Velaſ. dec.8. n.
9.Barboſa in l.quæ dotis n. 46.ff. ſolut. matrim. Ro-
der.de ann.redit.l.3.q.7.n.65.Neuz.conſ.57.nu. 8.
Surd.cõſ.290.n.12.*vbi dicit,quod quãuis hęc opi
nio patiatur cõtrouerſiam, quãdo adeſt ſolus tẽ-
poris curſus,tamen eſt indubitata, quando vltra
longin-

longinquitatem temporis concurrit mors mariti, & conſ. 534.n.29. Cotta in memoralibus verbo dos ſoluto matrimonio in fine Facbin. controuerſ. iuris l. 10.cap.9. Card. Tuſchul.concl.741.n.94.lit.D. Ruginell.practic.q.c.14.n.20.

20 Altera eſt eorum, † qui in eã deſcenderunt veriorem ſententiam vt curſu decennij vſuræ dotales per maritum remiſſæ non præſumantur, Rom. Alex. Iaſon.num.19.in leg.quæ dotis ff. ſolut. matr. Pontan.n.8. in fin. Bolognet. n. 79. Corn.conſ.fin.lib. 2.conſ.194.col.pen. libr.3.conſ.53.nu.3.lib. 4. Gratus conſ.57.lib.4. Dec. conſ.571.nu. 4. Angel. in §. fuerat inſtitut.de actio.n.9. vbi Iaſon.n.20. Roman. conſ.517.n.14. & in l.inſulam §.vſuras, & in l. quæ dotis ff.ſolut.matrimon. Oſaſc.deciſ.132.n.19. Bero. conſ.52.n.23.libr. 2. Lupus in c.per veſtra in 3. notab.§.1.col.2.verſ.ad idem facit de donat. inter vir. & uxor.in conſuetud.Burgund.rub.4.§.23.n.17. Nevizan.conſ.57.num.8. Grammat. dec.70. vbi ita in Conſ.Neapol.deciſum teſtatur. Facchin. controu. iur.lib.3.c.103. Menoch.lib.3.præſu 25.n.4. & ſeq. qui huius opinionis auctoritates, & fundamenta adducit Roland.conſ. 65.per tot.lib. 4. Velaſc. dec. 8.n.9. & deciſ.84.num.2. Alexand.conſ.56.n.6. 8. num.12. & conſ. 63.nu.16. lib.4.conſ.208.nu. 10. libr.7. Bald.de præſcript.in 1.parte 3. parte princip. q.10.n.14. Natta conſ.495. Ruin.conſ.224.n.15.lib. 1.conſ.61.num.5.lib.4. Surd.de aliment.tit.1.quæſt. 42.num.90. & ſequen. & nu.110. hanc dicit communem, ſecundum quam conſuluiſſe dicit, & fuit iudicatum, per Senatum Montis, Ferrati, cui tunc præſidebat Roland. à Valle, & cauſam audiebat Senator Franciſc. Bec. Maſcard.de probat.cõcl 1371.n.98. & ſeq. Corduba in l.ſi quis a liberis §.ſi quis ex his ff.de liberis agnoſcend. ſeu de alim.n. 60.61.f.53. Gratian. diſcep.143.n. 16. Fontanel. de pact.dotal.clauſ.6.Gl.2.p.6.a n.19.ad n. 25. Viu.deciſ.423.ſub n.11. Intrigl.ſingul.208.lib. 1. Boſſel.ad ſtatut. Parme.in tit. de alimen.f.95.col.2. Muta Ritu 189.n.8. Ricci Collectan.272. Scacc. de commerc. & camb.§.1.quæſt.7.p.2.ampliat.19.n. 135. verſ. extende hoc notandum f.422. Maſtril.dec. 252.n.34. libr.3. Cumia Ritu 94.n.24. & in c.ſi aliquem verbo antiquis num.536. Rota Romana quod Ludouiſ. dec. 93.n.6. vbi quod Bald. opinio eſt multum controuerſa, quæ eſt repetita apud Farinac. deciſion. 80. parte 2. Tomo 3. Ruginell.practicar.quæſt. cap. 14. num.22.

21 Quamuis † per lapſum triginta, annorũ, quod legitimum tempus præſcribendi de iure, eſt ius, iſtud petendi vſuras remiſſum eſſe omnes fere firment, idque ſiue iure actionis, ſiue officio iudicis peti potuiſſent, vtrũq; enim legitima preſcriptione triginta annorum ſpatio tollitur Surd. de alim. tit.1.q.42.num.93. & ſeq. Hipol. Riminald.conſ.67. num.36. Ruginel. practicar. quæſt. c.14.nu.21. Fontan.de pact. dotal.clauſ.6. Gloſa.2.p.6.num.17. Bero conſ.52.ſub n.23.lib.2. Roland.conſ.65.num. 15. 16.17.lib.4.

22 Quod † tamen in Regno difficillime locum obtinere poſſe exiſtimo, nos enim odio habemus præſcriptionem niſi longiſſimi temporis, aut centenariã, vel immemorabile, cũ exiſtimetur præſcriptio iniquiſſimum preſidium, maxime in Magna Regia Curia, quæ ſola facti veritate inſpecta procedit eamque matrem æquitatis, appellamus Boniorn. Platamon. Milus, & Rizar. per Intrigl.Singular.61.libr. 2. & dec. 28.num. 19. Pernus conſ.174. Carroc.dec.55. Caualcan.dec.22.num.92. 93. libr.3. Aſin.de exequut. §.4.cap.91.num.22.23. Ponte conſ. 48.libr.1. Oſaſc.dec.1. numer. 34. Menoch. conſ.201.nu.19. Becc.conſ.12.num. 60. conſ. 32.n.7.12.conſ. 90. Fontan. de pact. dotal. clauſ. 4. Gl.12.num.54. & 73.74. Raudens conſ. 17. par. 2. num.25.vol.1. Vrſil.dec. 13. Decian.conſ.18. & 22. libr.1.conſ. 108.lib.3.conſ.20.26.33.42. & 81. l. 5. Botta conſ.34. & 83. Turret. conſ.63.n. 19.20.l. 1. Hipol. Riminald. conſ.266. Barzi deciſ.48.n.35.

23 Muta dec.31.n.8. licet alij † ſenſerint, lapſu triginta annorum denegari vſurarum dotalium petitionem marito non ratione præſciptionis, ſed ex preſumptione donationis, & liberationis lapſu dicti temporis inducta Alciat. de præſ.regul.1.præſ. 32.n.7.in fin. & n.8.

24 Dubium eſt in propoſito † an cenſeantur remiſſe iſte vſure, ſi toto tempore conſtantis matrimonij non petierit maritus, ita vt morte viri diſſoluto matrimonio, inde mariti hæredes petere prohibeantur, & ad mariti hæredes non pertinere, quaſi tacite a marito renũtiante cenſeantur vſure huiuſmodi dotales probat text.in l. vir vſuras ff. de donat. inter vir. & vxor. cum ob ſequutã mortem mariti moriẽdo dicatur maritum petere noluiſſe, ſed remiſiſſe, Bar.in l.vir.vſuras ff.de don. inter vir. & vxor. Cremenſ.ſing.5. Rom.conſ.517.n. 16. & in l.inſulã. §. vſuras nu.16. ff.ſolut. matr. Bal. conſ.474.volum.3. Barboſ.in l.quæ dotis 34. a n.49. 50.ff.ſoluto matrimon. Lupus in c.per veſtras notab. 3.§.1.colu.2.verſ.ad idem eſt Facch.l.3.controuer. iur.c.103. Gram.dec.103.n. 29. Alciat. de præſum. reg.1.præſump.32.n.5. Menoch.lib.3.præſump.25.n. 3.in fine. Quam opinionem ſibi magis probari dicit, & n.6. & ſeq. Viui dec.423.a n.13.ad finem qui teſtatur deciſum Oſaſc.dec. 132.num.11. & 19. vbi in fine ita deciſum teſtatur in Senatu Pedamontano. Aluar. Velaſc.dec. 84.n.3. Bier. deciſ. 196. n.74. Ruginel. practicar.quæſt.c.14.n. 16. 23. Rolan. conſ.65.num.7. in fine lib.4. Intrigl. ſingul.208. num.45.libr.1. Surd.conſ. 290.num.13. & de aliment. tit.1.q.42.num.111. & conſ. 500.num.3. Magon.dec 83.num.10 verſ. quibus ſtantibus in Florentinis Bald.de præſcription.part.1.3. parte principal. quæſt.10.n.14.17. Bero.conſ.52.num.25.libr. 2. Boniorn.in cauſa Baron.Milit.Gom.l.50. Taurin. 30. in fin. Ceſal. conſ. 85. nu.14. Anton. Faber. in C. de iure dotium lib. 5. tit. 7. defin.55. & finali Maſcard. de probation. concluſ. 1371. num. 105. Muta Ritu 198.num.8. Roderic.de ann. reddit. lib.3.qu.7. n. 66. & ſequent. Ric. collectan. 272. Fontanella de pactis dotalibus clauſ.6. Gl.2.p.6.a n. 25. cum plur. ſequent. vbi de facto teſtatur deciſum in Senatu Catalonie licet contrariam ſequuti ſint opinionẽ Cornel.conſ.145.column. 6. verſic.reſtat. vt condexendam volum.2. Dec.conſ.571.per totum Aretin. in §.fuerat Inſtitut. de action.num. 10.in fine Alexand.conſ.63.n.13.vol.4. Natta conſ.495. n. 8.9. Ruin.conſ.224.nu.14. volum. 1. Fachin. controuerſ. iur.d.c.103.

Digitized by Google

25 Cuius textus diſpoſitionem *in leg. vir. vſuras* † manifeſte procedere videtur ſentijſſe Papinianus, etiam ſi maritus, qui has vſuras non petijt donec dixit in matrimonio minus decennio perſiſterit *Menoc. lib. 3. præſum. 25. ſub n. 3. verſ. 3. & ſub num. 6. Aluar. Velaſc. dec. 8. n. 9. circ. fin. Alciat. de præſump. regul. 1. præſump. 32. ad finem Barboſa in l. qua dotis 34. n. 50. in princ. ff. ſolut. matr. Fontanel. de pact. dotal. clauſ. 6. gl. 2. p. 6. n. 29. 30. Bero. conſ. 52. n. 25. lib. 2.*

Quidquid in contrariũ ſenſerit *Oſaſc. dec. 132.* nempe vt cum morte mariti decennij curſus interuenire habeat *Maſcard. de probat. concl. 1381. nu. 106. in fine.*

26 Et licet† *Alexandr. conſ. 63. n. 16. verſ. ſimiliter non obſtat lib. 4. & conſil. 208. num. 10. libr. 7.* ſenſerit diſpoſitionem illius textus procedere in donatione expreſſa, *ſequuntur Dec. conſ. 571. in fi. Bero conſ. 52. n. 25. lib. 2. Cornel. conſ. 145. col. antepenul. lib. 2. Roland. conſ. 65. n. 20. & ſeq. vol. 4. Surd. de alimen. tit. 1. q. 42. n. 117.* eius opinionem falſam detegi *dixit Menoch. lib. 3. præſum. 25. nu. 3. verſ. 3.* Quod colligitur ex verbis eiuſdem Papiniani, cũ dixit videri donationis titulo remiſſas. *Surd. d. q. 42. n. 121. verſ. quod vero tertio loco Fontanella de pact. dotal. clauſ. 6. gl. 2. p. 6. n. 27.* Verum *Idẽ Surd. ſub n. 122. verſ. ego circa* dicit, quod ipſe non videt quomodo euitari poſſint illa verba textus *donationibus verbis fideicommiſſi confirmatis* quin probent expreſſam donationem vſurarum factã fuiſſe, & ſi inde *n. 123.* alias accomodet reſpõſiones ad interpetratione dictorum verborum textus durum tamen cenſet obtinere contra hinc limirationem.

27 Nec etiam verum eſſe videtur, † quod dixit *Alexander. dicto conſ. 63. n. 14.* textum *in l. vir vſuras.* procedere in vſuris ab ipſamet vxore dotante promiſſis, cui facile à viro remiſſe præſumuntur ob mutuam beneuolentiam, ſecus in alio dotante, *Roland. conſ. 65. num. 22. verſ. 2. reſpondetur libr. 4. Bero. conſ. 52. n. 25. vol. 2. Ruin. conſ. 224. n. 15. volum. 1. Natta conſ. 495. num. 8. Surd. conſ. 290. num. 51. 52. l. 2.* nam intellectus iſte diuinatiuus potius videtur ad reſponſum Papiniani, qui ſimpliciter, & abſolute loquitur *ita Men. l. 3. præſ. 25. ſub n. 3. verſ. 3. Surd. de alim. tit. 4. q. 42. ſub n. 122. verſ quartus vero intellectus Fontanel. de pact. dotalib. clauſ. 6. gl. 2. p. 6. n. 27.*

28 Abſonus etiam, † & contra expreſſam diſpoſitionem dicti textus *in l. vir. vſuras*, & eiuſdem literam violãs eſt intellectus eorum, qui dixerunt diſpoſitiouem dicti textus procedere in vſuris lucratiuis, & odioſis, quæ facilius remiſſe cenſentur ſecus in vſuris fauorabilibus, & onerũ matrimonij compenſatiuis, *Roderic. de ann. reddit. libr. 3. quæſt. 7. numer. 68. verſic. verum hæc Barboſ. in lege quæ dotis a num. 46 & ſequent. ff. ſolut. matr. Natta conſ. 495. ſub n. 8. ita Fontanella dicta clauſ. 6. Gl. 2. part 6 num. 27.*

29 Sic etiam quamuis † alias attulerit conſiderationes *Corn. conſ. 145. lib. 2.* ad textum *in dicta leg. vir. vſuras* eas diluit *Oſaſc. deciſ. 132. num. 20.* & aſſentit, *Menoch. libr. 3. præſum. 25. num. 3. in fine Surd. de aliment. tit. 1. q. 42. a num. 116. & plur. ſequent. ad finem* cuius etiam exemplo plura DD. aſſerunt ſimilia de iure in quibus propter mortẽ ſequutam, eius, cui actio, vel iudicis officium cõpeteret, ei cenſeatur renuntiatum, petitione in vita non facta, vel ſaltem ſi non fuerit conqueſtus, quæ videri poſſunt apud Doctores ſuperius citatos, nempe, *Menoch. dicta præſumpt. 25. num. 7. 8. Oſaſc. deciſ. 132. num. 4. 5. 6. Roderiq. de ann. reddit. lib. 3. q. 7. n. 66. 67. 68. & ſeq. Maſcard. de prob. concl. 1371. n. 105. 106. Viui. dec. 423. a n. 13. 14. & ſeq.*

Quibus etiam, aliud ſimile, addi poſſe viſum eſt, quod expediam, breuibus ne ab inſtituto digrede-
30 re videar † cum mulier metum paſſa, vel aliquam obligationem vel actum ſibi præiudicialem feciſſet, & de eo in vita conqueſta non fuerit, vt poſſint hæres petere rexiſſionem, & actionem quod metus cauſa, in iudicio experire, muliere iã vita functa, & videtur vt jus iſtud ad heredes trãſmiſſibile, non ſit, (licet ſecus eſſet ſi mulier in vita iudicium inſtituerit, quia tunc ad hæredes trãſire iudicij huiuſmodi, & actionis perſequutionem non dubitatur). Tum quia perſonale videtur remedium huiuſmodi reſpectu actoris, tum etiã quia muliere in vita tacẽte, cenſend um ſit voluiſſe in eam voluntatem, & obligarionem cõtinuare, & perſiſtere, quam pro firmat exiſtimat *Canc. var. reſolut. libr. 3. cap. 15. de renunciat. an. 116. & iuſta notata per eundem c. 2. de inuent. q. 10. n. 176. cum ſeq.*

31 Contrarium tamen in hoc † verius eſſe, credo, ſecundum quam opinionem Senatum Catalonię terminaſſe dixit *Fontanel. de pact. dotal. clauſ. 7.*
32 *gl. 2. p. 6. nu. 48. & ſeq.* Cum † actiones omnes in hæredem tranſeant *l. pro hæreditarijs. C. de hæred. actionis Paul. de Caſtro conſ. 91. nu. 3. libr. 1. Boer. dec. 10. ad fin. verſ. ſed cõtrarium Duenas regul. 277. ampliat. 5. Carpan. ad ſtatut. Mediolan. cap. 42. num. 106. Burſ. deciſ. 51. n. 11. dec. 65. num. 3. Graſſ. de ſucceſſ. lib. 2. art. tranſmiſſio q. 31. Surd. conſ. 268. n. 33. l. 2.*

33 Illud vero admiſſum † per Doctores vidi pro limitatione textus dictæ *l. vir. vſur.* Primo vt nõ procedat ſi ſuperſint filij quorũ fauore fit ne vſure dotales per mortem cenſeantur remiſſe, *Ioannes Baptiſta Lupus in tractat. de vſuris commentar. 1. §. 4. a. 83. ex l. ſi vnquam C. de reuoc. donat.* & ita deciſum teſtatur in Rota Florentina, & conſiderat *Aluar. Velaſ. dec. 84. in fine verſ. & maxime* quã limitationem animaduersã nõ fuiſſe in deciſione facta in Senatu Catalonię dixit *Fontanel. de pact. dotal. clauſ. 6. gl. 2. p. 6. n. 32. vol. 2.* & idem omiſſum fuit conſiderari in deciſione *Viuij 423.* vbi filius petebat vſuras decurſas tempore conſtantis ma-
34 trimonij, ſecũdo † ſi vſure dotales conſtant matrimonio, & in vita à marito fuerint petire, vel ſuper eis lis conteſtata, aut lata ſententia pro ſolutione, quia iſto caſu ceſſat pręſumptio remiſſionis, *Scaccia de commercijs, & cambijs §. 1. qu. 7. par. 2. amplia. 19. numer. 135. verſ extende hoc notandum in fine fol. 422.* & idẽ fortius ſentio ſi pars earum in vita maritus a dotantibus exegerit.

Reducendo itaque nos ad principalem quæſtionem, dico, quod fundamentum quo potiſſimũ

moti

Digitized by Google

motiſunt ſectantes pręfactam opinionem, nempe, vt per dotis receptionem maritus vſuras dotales remiſiſſe non cenſeatur, illud præcipuum
35 eſt, † Quod dotis vſure iure actionis debeantur citra aliquam conuentionem, ac æque principaliter cum dote, quare tamquam dos iure actionis dotis, & ex ſtipulatu quandocunque peti poſſint, ad text. in l. ſi marito §. fin. ff. ſolut. matrim. Surd. de aliment. tit. 1. q. 43. num 2. & tit. 6. quaſt. 3. n. 12. 13. 14. & 15. Bald. Nouel. de dote p. 2. ſub n. 11. colum. penult. Puta deciſ. 93. n. 2 lib. 1. Anellus de Amatis conſ. 39. nu. 19. Carroc. de locat. in tit. de natura locationis fructus ſub n. 1. fol. 42. Gratian. diſcepta. 726. n. 22. lib. 4.
36 Item ex eo † etiam, quod generale eſt in vniuerſalibus (prout eſt dos iuſta leg. quod dicitur ff. de sũptibus in rebus dotalibus fact. Bart. in rub. ff. ſolut. matrimon. Soccin. conſ. 80 num. 4. lib. 2.) fructus, & acceſſiones peti poſſe iure actionis, & ęque principaliter etiam exacta ſorte, DD. in rub. ff. ſolut. matrimon. Surd. de aliment. tit. 6. q. 3. n. 15. Anellus de Amat. conſ. 39[illegible]. & per totum gl. in l 3. §. ſi rem verbo fortaſſis ff. de legat. 3. Iaſon. in rubr. ff. ſol. matrimon. lectur. 1. n. 47. Barboſ. in 3. par. rubric. ff. ſol. matrim. n. 70. Card. Tuſc. concl. 298. num. 13. littera l. Alex. in leg. ſi marito §. fin. ff. ſolut. matr. Neguſant. de pignor. 4. memb. 2. partis n. 52. Soccin. cõſ. 41. col. 4. in fi. n. 12. 13. lib. 4. Gratian. diſceptat. 634. n. 7. Anton. Corduba de lar. de alimentis ſeu in repetitione. l. ſi quis à liberis §. ſi quis ex his num. 40. 41. ff. de liber. agnoſcend. Ruin. in l. 1. n. 101. ff. de leg. 1. Iaſ. in §. fuerat. n. 42. vbi Aret. n. 11. Inſtit. de action. Rebuff. de ſentent. prouiſional. art. 3. gl. 1. nu. 18. tom. 1. Miſinger. & Plotus per Gratian. d. n. 7. prout idē
37 eſt † in legitima quæ eſt portio ſucceſſionis, cuius iudicium vniuerſale eſt Bald. in c. conquerente nu. 8. de officio ordinarij & conſ. 371. lib. 3. Natta conſ. 155. n. 8. & 11. Peregr. de fideicomm. ar. 36. n. 69. Menoch. conſ. 1147. numer. 28. Cardin. Tuſc. concluſ. 204. num. 1. littera L. Gratian. dec. 4. numer. 34. Giurba deciſ. 65. num. 3. & ſeq. Auell. de Amat.
38 dict. conſ. 39. n. 17. 18. Ac ideo fructibus † augetur & fructus pars ipſius legitime iudicantur, & eodē loco habentur ac ſi legitime portio eſſent, non autem acceſſiones eademque actione continentur, & æque principaliter debentur, ita vt recepta per filium tantum legitima non vtique ei præiudicatur quo ad ipſius fructuum recuperationē, & peti poſſunt ſeparate, & de per ſe Peregr. de fideicom. art. 36. num. 69. Fontanella de pact. dotal. clauſ. 6. Gl. 2. p. 1. n. 23. vol. 2. Gratian. dec. 4. d n. 31. & ſeq. Amat. conſ. 39. Dec. conſ. 79. a n. 15. vol. 2. Anton. Faber. C. de inofficioſ. teſtamen. lib. 3. tit. 19. de-
39 fin. 11. num. 12. Inde eſt † vt petita legitima, & ſequuta condemnatione, & ſentētia quo ad legitimam tantũ, non cenſeatur filio præiudicatũ quin ad fructus eiuſdē legitime ſaltem alio iudicio agere poſſit, vt latiſſime ex more congerit Giurb. dec. 65. per tot. & refert in Senatu Catalonie ſeruarum Fontanella de pact. dotal. clauſ. 6. gloſ. 2. par. 1. ſub
40 num. 23. verſ. prout ego practicari vidi, & † quamuis ſint hinc inde opiniones, ſi dos ſit quid vniuerſale vel non reſpectu mariti, tamen in dote id ſpeciales eſſe quod fructus acceſſiones, æque principaliter peti poſſint tamquam dos dixit Bald. Nouel. de dote p 2. ſub n. 11. col. pen.
41 Item etiam quia dictæ † vſure debeantur cōditione ex lege ex dicto cap. ſalubriter de vſuris l. Inſulam. §. vſuras ff. ſolut. matrim. cum alijs ſupe-
42 rius adductis n. 1. Quæ † conditio ex lege actio eſt §. in perſonam Inſt. de action. Vincen. de Franc. dec. 21. n. 4. & cōſequenter quod debentur iure actio-
43 nis, & cum † debeantur legis diſpoſitione debentur loco pene Roman. in d. §. Vſuras. n. 12. Bero. conſ. 20. n. 5. lib. 1. quæ pœna non cenſetur remiſſa per creditorem ſimpliciter recipientē debitum. l. ſi pro iure ff. de cond. furtiua Gloſa in l. fi. ff. de eo quod certo loco vbi Bart. nu. 3. Angel. in fine Caſtr. n. 5. Iaſ. col. 8. per Surd. de alimen. tit. 1. q. 43. n. 7. 8. 20. Trentacin. var. reſolut lib. 3. tit. de ſolut. reſol. 9.
44 Proinde, recipiens creditor † vel petens ſortem non cēſetur intereſſe, vel vſuras iure, actionis debitas vel conuentas remiſiſſe, lege centum Capue vbi DD. ff. de eo quod certo loco in l. fi. eod. in l. 1. C. de indic. in l. vinum ff. ſi cert. petat. & in l. 4. C. depoſiti. Franc. dec. 21. n. 5. 6. Rouit. conſ. 36. Hipol. Rim. cōſ. 67. n. 28. Honded. conſ. 30. n. 52. 53. lib. 1. Rugin. practic. q. c. 14. Surd. conſ. 293. n. 25. & conſ. 500. n. 5. Menoch. libr. 3. præſump. 45. Aſin. de exequut. §. 7. cap. 86. Bero. conſ. 200. lib. 1. Mut. dec. 52. ſub n. 2. 32. 33. & ſeq. Scaccia de commer. & camb. §. 1. q. 7. par. 2. ampliation. 8. numer. 298. fol. 315. Rota Auenion. dec. 101. vbi vſuræ fuerant promiſſe in chirografo ſeparato, Cardinal. Tuſc. concluſ. 298. litter. I. n. 1. & ſeq. Trentac. variar. reſul. l. 3. tit. de ſolut. reſol. 9. n. 5. 6. & n. 13. vbi ſi quis pro intereſſe interceſſerit fideiuſſor, an per creditorem recepta ſorte a debitore creditor ſibi præiudicet quo-
45 ad intereſſe, Quod † ſecus eſſet, ſi vſure vel intereſſe non iure actionis deberentur, vel conuentione ſed iudicis officio mercenario, quæ ſorte recepta vel petita non facta mentione vſurarum vti remiſſe non comperunt, Innocent. in cap. grauis qui reſpondet ad text. in l. ſi in iudicio ff. de except. rei iudicat. Bero. conſ. 200. num. 4. 19. ſeq. lib. 1. Paſſet. conſ. 168. n. 2. Cur. Iun. & Hippol. Riminald. per Caualcan. deciſ. 35. num. 11. in fine. Surd. de aliment. tit. 1. q. 43. & conſ. 500. n. 5. & cōſ. 293. n. 25. Card. Tuſc. concl. 298. litt. I. n. 7. & ſeq. Trentac. var. reſol. l. 3. tit. de ſolut. reſol. 9. nu. 6. verſ. ſecundus caſus, & num. 7. & ſequen. vbi pluribus modis declarat Ruginel. practicar. q. c. 14. num. 11. & ſeq. Rota Genue dec. 61. & 87. Menoch. libr. 3. præſum. 25. nu. 2. & ſeq. & praſ. 113. Aſin. de exequut. §. 7. cap. 86. Muta dicto n. 2. 32. & ſeq. & n. 36. Scaccia de commerc. & camb. §. 1. q. 7. p. 2. ampl 8. n. 299. f. 316. Rouitus cōſ. 36. n. 6. 7. Burſ. conſ. 72. numer. 7. Gama deciſ. 191. vbi Flores dias de Mena in addition. Facchin. controuerſ. iuris libr. 10. cap. 9.

Fortius prædictorum opinio procedere vide-
46 retur, in vſuris maturandis † vſque ad effectiuam dotium ſatisfactionem, quod debitum vſurarum annuum eſt; ideoque ad partem maturandam nũquam petens partem, ſibi præiudicaſſe dicitur, Surdus conſ. 224. num. 4. 13. vbi de debito conditionali loquitur, quę conditionalis debiti ratio, eadem cum maturandarum vſurarum ratione eſſe videtur, Rota Genue deciſion. 61. de in-

Digitized by Google

tereſſe curſuros loquens.

47 Neque † aliquod videtur poſſe prætendi im-
pedimentum curſus ipſarum vſurarum ex cauſa
retardate ſolutionis dotis, ſi petita fuerit tantum-
modo dos, vel ſors promiſſa niſi quo vſque marito
integre fuerit ſatisfactum de dotibus vt infra
n.68.verſ.cæterum quia ante earum ſolutionem
adhuc ſugerit, & non ceſſat eadem ratio ſubſten-
48 tationis oneris matrimonij. Item † certiſſimi iuris
eſt quod ſemel mora cõtracta, & dato initio cur-
ſus vſurarum, ſemper currunt vſque ad integram,
& effectiuã ſatisfactionem debiti cuius cauſa cur-
runt vſure *ad text. vbi DD. in l. ſemel mora ff. ſolut.
matrim. Camil. Plauci in l. quod te ff ſi cert. petatur in
præfation. n.34. & lib.2. & n.30. lib.4. nu.47.* etiam
contra hæredes *Gloſ. Salic. & Floriam. in l. cum pa-
terfamilias ff. de vſuris Franc. dec.16. num. 10.* nec
per petitionem in iudicio remiſſe cenſetur *l. cum
ſtipulati ſumus ff. de verb. obligat.* ac generale eſt ad
impediendũ curſum vſurarum depoſitum, & ſo-
lutionem debiti requiri, *Gargiare patrocin. 31. nu.
3. Alex. conſ.92. n.10. lib.1. Bart. in l. acceptam, C.
de vſuris Neguſant. de pign. in 3. memb. 5. p. n. 153.*
49 ex quo obiter quoque infertur † quod creditor in
eo quod trahit intereſſe quanti plurimi, vt credi-
tor frumẽti, olei, vel vini venditi, & nõ conſignati,
ſi frumenta petat, vel in eis iudicialiter vendito-
rem, & debitorem, exequatur, à die petitionis vſ-
que ad ſententiam imo etiam poſt ſententiã vſq.
ad effectiuam exequutionem ad implimẽtum, &
integralem ſatisfactionem vſura ſeu quãti pluri-
mi intereſſe currit, cum iure actionis, debeatur;
*Bart. in l. in hac colum.9. de cond. triticar. & in l. 3.
§. in hac ff. commodati, & in l. vinum ff. ſi cert. pet.
num.4. Dec. n.4. Cagnol. n. 35. Suarez. in l. poſt rem iu-
dicatã fol.723. verſ. quæritur Rota Genue dec. 144.
n.5. Capic. dec. 19. n. 9. Pariſ. conſ. 87. n. 19. 20. lib. 4.
Forcat. in tractat. de mora. n. 9. tom. 6. p. 2. fol. 424.
ex l. datio §. ſi per venditorem ff. de action. empt. Ca-
mill. Plauc. in l. quod te in præfation. num. 40. 42.
ff. ſi cert. pet. ſe. Maſtr. dec. 16. a nu. 7. 8. & ſeq. per
tot. Ant. Faber. in C. lib. 4. tit. 24. defin. 3.* & de vſuris
quæ lucrãtur durante lite contra temere litigan-
tem, *eſt text. in l. fi. C. de vſuris rei iudicatæ, & in l. tu-
tor. ff. de vſur.* & de eo qui appellat appellatione
deſerta, vel ſi confirmetur. *Bald. in l. 2. C. de tem-
poran. appell. Aquilin. in l. 1. §. qui præſes ff. de verb.
50 obligat.* Quod † admittit *Maſtrill. d. dec. 15. a num.
10. & ſeq.* procedere, quãdo exequutio fuiſſet cau-
ſata in frumentis, nam tunc illud intereſſe quan-
ti plurimi deberetur vſque ad diem effectiue ſo-
lutionis, *ad notata per Rotam Genue. & alios ſupra*
ſecus ſi per creditorem intereſſe, quanti plurimi
liquidato in pecunia prætio ſeu valore frumento-
rum venditorum debitore exequutus fuiſſet, quo
caſu illud, vſque ad effectiuam ſatisfactionem nõ
51 deberi videtur † quia pecuniã non parit *lege roga-
ſti § ſi ſibi ff. de rebus creditis vbi DD.* Secundo de-
52 claratur † procedere vt intereſſe prædictum quã-
ti plurimi ex cauſa frumentorum non conſigna-
torum nõ currat vltra triennium, quia in frumen-
to poſt triennium non crexit extimatio, cum vl-
tra illud, tempus durare non poſſit, ſiue naturales
ſiue induſtriales ſint fructus, & cum poſt conſum-
ptionem, verã, vel fictam, non dicantur amplius
fructus, nec valor, nec extimatio quãti plurimi cre
xit, ſi tamen frumentũ in ſpecie venditũ, ſit nem-
pe ex tali prædio, vel quod habet in tali domo,
horreo, fouea, vel naui, vel ſi in genere, ſub alter-
no frumentum eſſet debitum, veluti talis indictio-
nis, ſecus ſi in genere venditum ſit abſque alia
demonſtratione, vel loci deſignatione, quo caſu
per totum tempus more crexeret extimatio
quia genus ſemper eſt idem, & nunquam perit,
adeo, vt ad annos vſque triginta, & vltra recipiat
incrementum, & diminutionem, ita *Giurba dec.
115. per totum.*

Vehementer vrgent tamen pro veritate con-
cluſionis aduerſus ſuperius firmatam principa-
lem ſententiam, auctoritates multorum grauiſſi-
53 morum autorum, profitentium † ex receptione
ſimpliciter a marito promiſſarum dotium fa-
cta, cenſeri preteritas dotales vſuras remiſſas, ve-
lut ex iudicis officio debitas, quam veriorem eſſe
dicunt. *Iaſon. Soccin. Crauet. & Guid. Papa relati
per Menoc. lib. 3. præſump. 25. num* [illegible]*4. 15. Gomes
in l. Tauri. 50. n. 30. in fine Roderic. de ann. reddit.
l. 3. q. 7. n. 69. Bal. in l. fin. §. præterea n. 3. C. de iure
dotium Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 43. per tot. &
conſ. 500. ſub num. 4. verſic. nec dicatur Soccin. Iun.
conſ. 114. n. 30. & ſequent. vol. 3. Bald. & Alex. in l.
ſi marito § ſi fundum ff. ſolut. matrimon. Imola in l.
inſulam §. vſuras ff. ſoluto matrimon. Aretin. in §. fue-
rat numer. 6. in fin. Iuſti. de action. Ceſal. conſ.
85. num. 11. Ruginell. practicar. quæſt. cap. 14. nu.
25.* licet ipſe *num. 31. & ſeq.* cum contraria reſi-
dere videatur. *Lup. de vſur. commentar 1. §. 4. num.
83. Hippol. Rimin. conſ. 67. num. 26. & ſeq. & num.
44. & conſ. 346. n. 15. & ſeq. Caualcan. dec. 35. num.
11. p. 1. Gabr. conſ. 145. a num. 6. 8. & ſeq. lib. 2. Gra-
tian. diſcept. 130. num. 33. 34. 35. & diſceptat. 455.
numer. 26. & ſeq. & n. 30. Rota Romana apud Put.
dec. 93. l. 1. Alciat. de præſum. p. 3. præſum. 32. n. 7.
Scaccia de commer. & camb. §. 1. quæſt. 7. p. 2. am-
pliat. 8. num. 299. in fine f. 316. Mantica de tacit. &
ambig. convention libr. 12. tit. 30. num. 39. late
Fontanel. de pactis dotalibus clauſ. 6. Gl. 2. par. 6. à n.
36. ad num. 60. & ſub num. 58.* ita deciſum in Se-
natu Cathalonie teſtatur, & ſi ipſe *num. 49. in fine*
alterius iudicio quæſtionem decidendam relin-
quere videatur, *Muta deciſ. 52. n. 2. Trentacinq. var.
reſolut. libr. 3. tit. de ſolution reſolut. 9. nu. 6. in fine
54 verſ. ex concl. ſupradicta* vbi † dicit; id non proce-
dere è contra, cum mortuo marito hæredes in
mora ſint reſtituendi dotes vxori, quod ſi mulier
dotem recipiat non intelligatur ſibi in fructibus
præiudicaſſe, *ex lege ſi marito §. fin. ff. ſoluto matrim.
idem dicit Ruginel. practicar. quæſt. c. 14. num. 35.
cum præcedentibus.*

55 Corruere quoque videtur fundamentum † quo
alteram partem ſequentes innituntur, nempè hu-
iuſmodi dotale intereſſe iure actionis eſſe de iure
debitum, ac ideo nũquam per ſortis receptioné
cẽſeri, remiſſum nam omnes præfati nuper adducti
id falſum eſſe firmãt, quod imò mercenario tantũ
56 iudicis officio debeantur; & ideo † iuxta regulas
ſuperius firmatas ex receptione ſortis intereſſe re-
nuntiatũ eſſe dicunt, & quod iudicis officiũ quod

de-

deſeruit actioni extincta actione principali conquieſcat l.terminato C.de fructibus, & litis expenſ. l.4.C. depoſiti l.bone fidei C.de vſur.l.ſi in iudicium cū ibi notatis ff.de except.rei iudic. Font. de pact.s dotal.clauſ. 6.gloſ. 2.part. 6. n.38.volum. 2.Cardinal. Tuſch. concluſ. 298.num.14.15.litter.I. Trentacin.var.reſolution.libr. 3.tit.de ſolution.reſolut. 9. ſub n.6.verſ.hic etiam.

57 Nec obſtat † textus in leg.ſi marito §.fi.ff. ſolut. matrimon. quo fundari prætenditur, vt ſicuti dos petitur actione de dote,ita,& fructus dotis tamquam augeant ipſam dotem ,quia id vere intelligitur de fructibus, qui augent dotem , & de quibus idem quod de dote iudicatur,vt ſunt fructus qui ante matrimonium , vel ſoluto matrimonio percipiuntur,vt ſentit bene Alexandr.in dict. §. fin. Barboſ.in 3. p. rubricæ ff. ſoluto matrimon. num. 62.Fontanell. de pact. dotalibus clauſ 6. Gl.2.p.1.n. 22. Campeg.de dote p.3.quæſt.193.Mattienſ.tit. 2. libr.5.ordinamen.in rubric.Gloſ.1.num.6. Menoch. l.3.præſum.45.n. 10.ſecus in fructibus,qui debētur marito conſtante matrimonio , qui non augent dotem,nec conuertuntur in dotem,nec eodem iure cenſentur cum dote, nec eadem actione,debentur, vt dicit Alex. ibidem, & ita cenſuit Rota apud Put. dict. dec. 93. lib. 1. ita intelligendo textum in d.l.ſi marito §.fi. ff.ſolut.matrim.

58 Nec releuat æquitas † conſiderata per Magonium in Rota Floretina dec.83. ex lege ſi me & Titium ff.ſi certum petatur. quod ſi aliæ actiones marito deficerent pro huiuſmodi dotalis intereſſis conſequutione iam recepta dote , certe hæc non deficeret , quæ ex æquitate progreditur , vt maritus damnum recuperet , quod ſupportando onera matrimonij ſine dote ſubſtinuit , quando ſine proteſtatione dotem,& ſortem recipit,nā illa lex bene diſponit vt ego rem meam a te poſſim petere quę apud te ſine cauſa reperitur , ſed
9 illa lex † nullo modo ad intereſſe extendi poteſt , ita Rota Genue dec.61.ſub n. 8. ſequitur Fontan. de pact.dotal.clauſ.6.gl.2.p.6.n.19.volum.2.quod quidem verius eſt.

60 Quid dicendum,† ſtante mariti proteſtatione, de vſuris dotalibus recuperandis facta tempore recepte vel perite dotis, & nōnulli exiſtimant nihil abſolute prodeſſe proteſtationem huiuſmodi, ex eo,quod vſurarum remiſſio ex neceſſitate iuris inducta cenſeatur, nec tunc ideo proſit proteſtatio,vel animi declaratio niſi ſoluens ſortem proteſtationi non contradicat cum ſimus in intereſſe de iure debito , & non conuento ,Surd. de aliment.tit.1. quæſt.43. à nu. 22 Gratian. diſceptation.244.num. 36.37.& ſequent. & diſceptat.130. num.34.35 & diſceptation. 450.num.27.28. Rota Genue deciſion.61.num.2.deciſ.87. num.7.Flamin. Cart. dec.38. a num.8.& ſequent. vbi teſtatur deciſum Bero.conſ.200.num.4.19.libr. 1. ad textum in lege centum Capue ff.de eo quod certo loco lege qui per colluſionem §.prætij ſorte ff. de action.emption.lege fructus.C.eodem leg. 4. Cod. depoſiti Aſin. de exequut.§.7.c.67.& c.86. in fine Dec.in l.vinum n.5.ff. ſi certum petat.

61 Verius tamen eſt † vt prædictorum opinioni nō ſit abſolute deferendum, ſed imo quod proteſtatio facta de vſuris recuperādis tēpore dotis recepte,ita proſit marito vt pręſeruetur ius recipiēti ad petendum poſtea vſuras in iudicio quandocunque voluerit ita Menoc.l. 3. præſ.25.n.13.14. & pręſum. 45. à n.18. ad fin. qui reſpondet Dec. Ruginel.pract. quæſt.cap. 14.num. 18.& 45. verſ. contrarium Roderic.de ann. redit. l. 3.q.7.ſub n.69. Rota Genue dec.68.n.8.& dec. 93.n. 11.& deciſ. 200.Fontanella de pactis dotalibus clauſul.6. Gloſ. 2.p.6. a num.50. & ſequent. Anton. Faber. in C.de vſuris,& mora lib. 4. tit. 24. defin.5.num.5. Honded.conſ.30.num.57.libr.1.Bartol.in lege final.num. 2. ff.de eo quod certo loco , & in lege exibitiones. C. locati Iaſon.in leg. 1. numer.2.3. C. de iudic. Pariſ. conſ.34.nu.36.libr.1. Hippolit.Riminald.conſ.346. in fine lib. 3.Alex.Raudenſ.deciſion. Piſana 13. nu. 95.Aretin. conſ.9.colum.2.in fin. in 2. dubio Surd. de aliment. tit.7.quæſt.16.nu. 89. Aſin. de exequt. §.7.cap. 86.a num. 4.& ſequent. Muta dec.52.n. 3. Scaccia de commerc.& cambijs §.1.quæſt.7.p.2.ampliation. 8.num. 311.& ſi ipſe videatur in fine dubitare Burſat.conſ.72.nu.7.Rota Romana apud Farinac.dec.8. part. 2. tom. 3. quæ eſt repetita apud Ludouiſium deciſ.93. Anton.de Balis in Pragmat. vnica de Prohibita venditione frumentorum n. 38. lib.5.f.261. Trentacinq. var. reſolut. lib. 3. tit. de ſolut.reſol.9.ſup.num.6. verſ. tertius caſus, & ſeq.

62 ſi tamē † in actu receptionis interueniat proteſtatio Gen.dec.61.n.1.Trentacin.var.reſol. lib.3.tit. de ſolution. reſolut. 9. num. 6.verſ. primus eſt quando creditor Rugin. pract.q.c.14.ſub n.46.verſ.quartus eſt caſus,& verſ.quintus eſt caſus.

63 Non obſtant in contrarium adducti, † tuentes proteſtationem non prodeſſe,quia loquuntur ac intelligēdi ſunt quando credito recipiens ſortem expreſſe ſoluente liberat a ſorte,proteſtādo quod ſibi remaneat ius ſaluum petendi intereſſe , & tunc non iuuat proteſtatio , cum non compatiantur ad inuicem ex iuris neceſſitate , quod quis ſit liberatus à ſorte , & non ab intereſſe ab ea dependente , & illius acceſſorio,ſecus ſi creditor debitorem non liberet expreſſe,ſed ſimpliciter cum ea proteſtationem ſortem recipiat, quia tunc prodeſt proteſtatio ita docuit Bart. Magiſter in l.ſi.n.4.ff. de eo quod certo loco quam Bart. diſtinctionem ſequuti ſunt Aretin.conſ.9.in 2.dub. Anton. de Rub. in lege non ſolum §. morte n.375.ff. de nou.oper.nuntiat Bero.conſ.200.num.4.19.lib.1. Rota Genue dec.61.nu.2.& dec.87.num.6. verſ.dubitatum fuit,& eamdem diſtinctionem approbat Cart.dec.38.ſub n.12.& præciſe n.17. Font.de pact. dotal.clauſ.6.Gl.2.p.6.n.52.53.& n.54. Cauēdum dicit ne liberationem de ſorte creditor debitori faciat ſentit Muta deciſ.52.num.1.3. vbi creditor contractus cancellauerat Scaccia de commerc.& camb. .1.q.7.p.2.ampliation.8.num. 300.fol.316. licet inde videatur diſſentire nu. 306.f.317.bene Rugin.practicar.q.c. 14.n. 50.

64 Nec ad proteſtationem de † vſuris iuuandam proteſtāti ,& recipiēti ſortem,requiritur conſenſus debitoris , ſeu quod non contradixerit debitor proteſtationi,vt ſentierunt Surd. dict. tit. 43. n.24.& alijs ſuperius cum Surd. adducti n.60. quoniam eorum ſententia eſſe periculoſam bene

dixit *Rota Genue dec. 87.n.7.*& propterea ab ea cauendum eſſe cenſuit, cum, alioquin ea ſtante nunquam procederet quod *Bart. vbi ſupra*, ſcriptum reliquit quia nemo tam fatuus,& ſupinus eſſet qui ſoluendo ſortem permitteret creditori ſuo ius ſaluũ remanere ad intereſſe, ſemper enim proteſtationi creditoris contradiceret,& ita per ſolam contradictionem a iuſtiſſima creditoris prætenſione reſpectu intereſſe ne dum lucri ceſſantis,ſed damni emergentis omni iure debiti, ſe eximeret ac liberaret, quod quam abſurdum ſit nemo eſt qui non videat,hæc *Rota Genue* quam ad verbum ſequutus eſt *Fontanella de pact. dotalibus clauſ.6.Gloſ.2.par.6.n.57.& 58.*vbi in fine id etiam arguit a contrario ſenſu cuiuſdam ſententiæ ſui Senatus Cataloniæ quam ipſe refert *Ruginel.practicar,quæſt.cap.14.n. 46. verſ. tamen hac Menoch.lib.3. præſumpt. 45. a numer. 28. & ſeq.* licet *Scaccia de commerc. & camb. §.1. q.7. p 2. ampl. 8. num, 302.f.319.& num.303.* determinationi *Rotæ Genue* non aſſentiat reſpondendo ad rationem prædictam *Rotæ* quod ſi creditor nõ vult ſibi præiudicare abſtineat a receptione ſolutionis, & faciat debitorem condemnare ad vtrumque, alias ſibi imputet, *Trentacinq.variar.reſolut.lib.3. tit. de ſolut. reſol. 9. ſub num. 6. verſ.ſecunda eſt opinioni ſuperiori contraria.* Secun-

65 dos intelligas† quod ſi debitor proteſtationi cõſenſerit,id eſt non contradixerit cum fuerit præſens,(quod idem eſſet) *vt poſt Gloſa Bart. & propoſitum dixit Cranet.de antiquit.tempor.p.1.5. quaritur etiam in hac materia n.29.Bec.conſ.45.nu.45.Surd.deciſ.32. num. 12. Aſin.de exequut. §.6. cap. 67.ſub verſ.ſubdit Decius.fol.181.Scaccia de commerc.& camb. §.1.q.7.par.2.ampliat. 8.num. 304. folio 316.Ruginel.practicar.q.cap.14.num.45. verſ.*

66 *ſecundus* eſt *caſus*, & tunc caret † res difficultate quia tũc datur actio præſcriptis verbis quæ oritur ex cõtractu inominato tempore ſolutionis celebrato ſcilicet libro te hoc acto quod habeam intereſſe,*ita Bart.in l.fin.in §.ff.de eo quod certo loco, & Iaſon.num.4.verſ.quid tenendum,vbi de communi teſtatur Honded.conſ.30.num,57, libr.1. Men.lib. 3.præſumpt.45.n.18.19.20. & ſeq. Scaccia de commerc. & camb.§.1.quæſt.7.ampliat. 8. num. 301. f.316.Gratian. diſceptat. 244.num. 38.Trentacin. variar.reſolut.libr.3.tit.de ſolution.reſolut. 9. ſub n. 6. verſ. ſecundus eſt quando creditor Ruginel. practicar.q.cap.14.num.45.verſic. diſtinctione.* Sed ſi

67 debitor † non conſentiat,& cõtradicat proteſtationi creditoris adhuc datur creditori conditio ſine cauſa,& directe ad acceſſorium agitur *Bar. in d.l. fin.in fine Bero.conſ.200.n.21. lib.1.per Honded. dicto conſ.30.n.57.lib. 1.bene Scac. de commer. & cambijs §.1.quæſt.7.parte 2.ampliation.8. num. 302.fol.316.*

68 Ceterum quid dicendum,† an ex ſola petitione dotis per maritum propoſita, vel per creditorem abſque intereſſe proteſtatione, vel mentione, vel lata ſententia,cenſeatur vſuris dotalibus vel intereſſe renuntiatum pro vtraque opinione videndus eſt *Surd.de aliment.tit.1.q.43.n. 29. 30.*

69 *& n.31.ſeq.*† quærit an recepta parte dotis cenſeatur partem vſurarum remiſiſſe maritum, vel in totum *Cartar. dec. 38. num. 9. verſic.non obſtat Grat.diſcep.244.num.41. ſequen. Trentacinq. var. reſolution. libr. 3. tit. de ſolut. reſol, 9.num. 14.* vbi in quocunque creditore partem debiti recipiente loquitur *Ruginel. practicar. quæſt, cap. 14. num.*

70 *30.* Idem † *Surd. conſ. 500. numer. 4. Scaccia de commerc. & camb.§.1.q.7.p.2. amplat. 8.nu.309. f.317.Aſin. de exequut. §. 7.c. 89.Rouit.conſ.36.n. 5.6.Iaſon in l.1,C. de iudic.Trentacinq. var. reſolut. lib.9.tit. de ſolution.reſolution.9. n.12.Ruginell. practicar.q c.14.n.26.& ſeq.& c.15.*

Præmiſſa vero ſuperius ita conſtituta ceſſant,

71 & locum nõ obtinent † ſi vſuræ prædictæ dotales ſeu fructibus a dotantibus marito promiſſe fuiſſent,vel conuente,& in ſtipulationem deductæ, quia tunc cum iure actionis debeantur nullatenus per receptionem dotis cenſetur in eis marito vel creditori præiudicatum,& ceſſat omnis præſumptio remiſſionis,ac ideo quandocumque peti poſſunt,*Barboſ.in lege quod dotis numer. 50. ff. ſoluto matrim. Alciat.de præſumpt.regul.1.præſumption. 32 in fine Alexand.conſ.63.libr.4.Menoch.lib. 3.præſump.25.num. 10.Soccin.conſ. 45. numer. 12. l.4.late Claud. Bertazol.in addition. ad conſ.262.ſui genitoris in penultima columna verſ.4. & vltim. eſt ampliat, volum. 2.Gratian.diſcept. 143.numer.17. diſcept.130.n. 35.diſcep. 244. num.39.diſcept. 33. numer. 13.Viu. dec.425.Ruginel.practicar. q. c.14. numer.10. Fontanell.de pact. dotalibus clauſul.6.gl. 2.p.6.num.36.& 47. volum. 2.Bellon.conſil.23.n. 6.Roland.conſil.62.numer.6.& ſequent. volum. 4. Surd.de aliment. tit.1.q.43.a nu. 26. 27.28.Caual. dec. 35.ſub n. 11.p. 1. & deciſ.22.n. 47. & ſeq.p. 4.Scaccia de commerc.& camb.§.1.q.7.p.2.ampl.8, numer. 299.fol.316.Roderic. de ann. redit.l.3.q.7. num.69.in fine.*

72 Idẽ eſt† ſi vigore cõſuetudinis vel ſtatuti huiuſmodi intereſſe deberetur, quoniã ex dotis receptione remiſſum non cenſeretur,cũ fructus dotis conditione ex ſtatuto,(quæ actio eſt) deberentur, *ita Claud. Bertazol. in additione ad conſ. 262.ſui genitoris in penultima column,verſ.4.& vltim.eſt ampliation volum. 2. Gratian. diſceptation. 143.num.17.& diſceptat.130.nu.35.& diſceptat. 244.num. 39. Rota Romana apud Ludouiſ. dec.93. quæ eſt repetita apud Farinac.deciſ.80.p. 2. tom.3.* qui etiam dixerunt an ſtatutum ad certam ſummam ſtatuens fructus dotis deberi ſubſtineatur.

73 Maxime† ſi in inſtrumẽto promiſſionis dotis iuramentum acceſſerit,quod habet vim clauſulæ rato manente pacto,*Cauale. deciſ. 35.n.10.l.1. ex Bartol,in lege cum proponas & lege ſi quis maior,C. de tranſact. Alexand. conſ. 206. column. 1. volum. 7.Surd.conſ.106.nu.22.23.& ſeq. Natta conſ.385. num.2. Gutner.de iuramen. confirmator. par. 1. cap. 60.num. 10. Aret. Inſtit. de verbor. obligat. in fine Ceſal.conſ.35.n.25.Peruſin. deciſ.90.nu.19.Moroc. conſ.40. num.7. Corn. conſ. 40 col.penultim. lib.4. Seraſin. de priuil. iurament. priuil. 85. nu. 2. Io. de Amic.conſ. 113.Amat. dec .90.nu. 8.9.10. Claud. Bertazol. in additio. ad patrem conſ. 262.col. ante penult. ſub verſ. quarta & vlt.Gratia.diſcept. 143. num. 18.& diſcept.244.nu. 40. Ruginel. practicar.*

74 *quæſt.c.14.ſub nu.37. verſ. 4. eo magis.* Et † vbi adeſt

eſt clauſula prædicta oritur actio, etiam quo ad intereſſe vel pœnam nec ex ſortis receptione cẽſetur ei præiudicatum cum iure actionis debitum ſit, *Surd. conſ. 106. n. 23. Ber. conſ. 200. n. 14. & 18. in fine lib. 1. Seraſin. dicto priuil. 85. n. 2. & 3. Io. de Amic. conſ. 113. nu. 13. Amat. dicta dec. 90. num. 8. 9. 10. Claud. Bertazol. loco prædicto Gratia. diſcept. 143. nu. 18. & diſcept. 244. nu. 40. late Franciſc. de Caldas Pereira de empt. & vend. c. 30. n. 51. & 52. Lancellot. de atteſtation. pendente compromiſſo cap. 15. ſub num. 193. Natta conſ. 335. n. 2. Trentacinq. var. reſolut. lib. 3. tit. de ſolut. reſol. 9. ſub n. 5. verſ. 1. declaratur, & verſ. ſecundo declaratur*,

75 Præterea † iure actionis deberi vſuras huiuſmodi, vel intereſſe concludunt omnes, æque principaliter ſi in dotis promiſſionis inſtrumento ad ſit clauſula, ſeu promiſſio refectionis damnorum intereſſe, & expenſarum (quemadmodũ paſſim de ſtilo in Regno ſeruari videmus) nec proinde dotis, vel ſortis receptione cenſeri remiſſum in ſpecie dixit *Ferdinan. Boniom. in annotationibus ad Ritum 189. in fine Burſat. conſ. 68. num. 5. conſ. 103. nu. 18. 19. 20. & conſ. 129. n. 38. 39. & conſ. 184. n. 24. 25. & n. 29. libr. 2. Oſaſc. deciſ. 129. ſub num. 12. Alciat. cõſ. 278. & 680. Honded. conſ. 30. num. 51. 52. libr. 1. Surd. deciſ. 240. num. 15. in fine Bolognet. conſ. 13. num. 24. 27. Noſtrates ſcripſerunt pro Antonio de Honeſto, Soccin. Iun. conſ. 136. in fine volum. 2. Milanenſ. deciſ. 14. num. 91. libr. 1. Maſtril. deciſ. 287. num. 54. 55. & ſequent. libr. 3. Caualcan. deciſ. 15. num. 29. lib. 1. Bald. in lege properandum §. ſin autem alterutra C. de iudic. Decian. conſ. 3. n. 9. l. 3. Muta Ritu 189. ſub num. 8. & dec. 52. num. 4. 29. 51. 52. Peregr. conſ. 86. nu. 15. libr. 3. Gratian. diſcept. 634. num. 14. 15.* qui etiam in dotis intereſſe ne dum marito ſed vxori debito id conſtituũt *Rugin.*
76 *practicar. quæſt. cap. 14. num. 37.* Vnde † ex dicta
clauſula ſeu promiſſione refectionis damnorum competit marito pro vſuris retardate ſolutionis dotis promiſſe via executiua ſicut pro ipſa dote cũ vterque ex cõuentione, & iure actionis debitũ ſit, quemadmodum cuilibet creditori ex clauſula, & refectione prædicta in contractu promiſſa pro intereſſe, & expenſis executiuũ ius tribuitur, *Muta Ritu 89. num. 3. & ſub num. 8. circa finem Cumia Ritu 7. num. 70.* licet *Cumia* ſtet in dubio *Burſat. ſup. & alij per Mil. dec. 14. n. 91. lib. 1. Maſtr. dec. 287. num. 54. 55. 56. & ſeq. libr. 3.*

SVMMARIVM.

1 Debitor redimens infra quatrimeſtre, tantum tenetur ſoluere pretium, & ſummam oblatam, pro qua proceſſit diſtractio; Niſi onera accollata eſſent liquida adeo vt nihil aduerſus ea poſſit excipi, vel pro illis fuiſſe data quindenna, vel dictum reijciatur n. 2. 33. 34. & ſeq.

3 Creditor an aduerſus debitorem redimentem pignus infra quatrimeſtre poſſit opponere rei retentionem propter melioramenta,

4 Creditor infra quatrimeſtre ad redimendum non poteſt ſoluere debita ſuper pignore, & numero 5.

5 Soluere debita, vel rem affrancare, aut cenſus ſuper re redimere, eſt rem vtiliter meliorare.

6 Creditor, declarato nullo ſecundo decreto, poteſt rem retinere pro pretio, & ſumma pro qua proceſſit diſtractio, & nu. 7. 8. 9. vide n. 11. 12. 13. Amplia num. 10. limit. n. 14.

7 Tenuta nulla, ſi deberet de nouo fieri debet per iudicem confirmari. n. 8. 9. 10. 11. 12.

14 Creditor non retinet rem adiudicatam pro ſumma, pro qua proceſſit diſtractio, ſi decretum fuerit declaratum nullum ex capite, quod fuiſſet ſcienter adiudicata res aliena vel pro non debito fuerit facta diſtractio.

15 Creditor in contumaciam debitoris miſſus in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ poteſt pro ſuo creditorem retinere ſi de credito docet incontinenti, quãuis debitor ſoluendo expenſas vellet contumaciam purgare, & poſſeſſionem recuperare, & num. 25.

16 Creditor an pro vno debito, & cauſa immiſſus poſſit retinere pro alio debito, & impedire redemptionem debitoris infra quatrimeſtre, & num. 17. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. & ſequent. & numer. 30. 31. 32.

18 Retinere licet creditori pignus, quod pro vno credito recepit, etiam pro alio, & n. 19. 27.

Amplia in pignore prætorio, & iudiciali, num. 19. limita pluribus modis, vt n. 28. declara n. 29.

21 Cauſa attenditur in omnibus rebus potius quam res ipſa.

22 Cauſa regit omnes humanos actus,

30 Creditor ſi infra quatrimeſtre a cenſuali creditore coactus fuerit ſoluere aliquam ſummam, an aduerſus debitorem infra eundem terminum pignus redimentem poſſit rem retinere pro illa ſumma de nouo coacte ſoluta.

35 Retentio an detur pro debito in liquido.

36 Debitor annullato decreto ex remedio gratioſo an teneatur ſoluere creditori ne dum ſummam pro qua proceſſerit diſtractio, ſed etiam omnes ſummas per creditorem alijs ſolutas, vel in decreto accollatas,

ARGVMENTVM.

Quando liceat Pignus iudicialiter creditori adiudicatum pro alio credito, & cauſa per eundem retineri, ſi infra legitima tempora redimendi pignus, debitum, pro quo proceſſerat diſtractio, per debitorem ſolutum ſit. Expenditur deciſio Maſtrill. 88.

RESOLVTIO XXXXIV.

1 EA receptiſſima opinio ſemper in Regno, & in noſtris ſupremis Tribunalibus moribus recepta fuit, Quod † debitor volens pignus à creditore diſtractũ redimere infra quatrimeſtre conceſſum ex forma ritus, ſolum teneatur

ſoluere

ſoluere pretium,& ſummam oblatam pro pretio principali,pro quo exequutio,& diſtractio proceſſerat,non autẽ ſummas accollatas pro oneribus,ſuper te debitis,vel poſt diſtractionẽ per creditorem ſolutas, licet dicatur quod onus ſit pars pretij;Etenim creditor immiſſus pro vno debito, nõ poteſt retinere pro alio debito, pro quo non fuit miſsus.*Bald.num.18.& Salicet.n. 26. in Authen.ei qui C.de bonis auctor. Iud. poſſiden. Bal. in addiction.ad ſpeculator. tit.de ſentent. verſ.an miſſus per prætorem.Achil.Perſonal.de adipiſcend. poſſeſſion.num. 320. Oſaſc. dec. 33. numer. 17. per Milan.dec.12.numer. 124.libr. 2.Melchior Palaez de maiorat.p.3.q. 24.num.2.t. 10.p.1.tractat.fol.453. ex Aretin. in lege ſi aliquam rem ff. de acquirend. poſſeſſion.Crauett.conſ.171.n.17.Maſtril. dec. 37.n. 5. & deciſ.88.num.1.& ſequent.Caſtil.dec. 127. n. 9.Muta dec.12.num.*14.Quamuis contrarium videatur ſentiſſe *Dec.conſ.449.n.23.cum alijs quos cumulat Maſtril.dict.dec.88.n.*5.de quibus infra latius diſcutiendum eſt.

2 Niſi † onera accolata ita liquida eſse cõſtent, adeò vt aduerſus ea nihil per debitorem excipi poſſit,& pro illis fuiſset data quindena debitori pro quo adducitur *Maſtril. dict.dec.* 88.quo in loco videtur ſe referre prius *deciſ.37.ſub numer. 5. Muta dec.12.nu.*15. quod multo magis procedere videtur ſi fuerit pro alio credito ad creditoris inſtantiam aduerſus eundem debitorem dictum Reijciantur,de quo infra *n.33.verſ.Praxis etiam, & ſequ.*

Altiorem tamen diſquiſitionem materiam huiuſmodi exigere credo idque potiſſimum ex eo ſuadeor, quod multipliciter facti contingentia euenire poteſt, non me cohartando infra limites, quos *Maſtrillus*, ceteriſque noſtrates tantum pertractarunt.

3 Primus caſus poteſt eſse,quando†creditor vult aduerſus debitorem redimẽtem infra quatrimeſtre retinere pignus adiudicatum propter melioramenta in eo facta;Et hoc caſu licet multa dicantur per DD. vbique, quod propter melioramenta datur retentio. Et quæſtio eſt, quid ſi ſint in liquida,& an tunc ſufficiat oblatio,vel fideiuſſio, de quo latiùs alibi diximus *reſolut.*14.& diſſerit, *Giurba in conſuet. Meſſan.cap.15.gloſ.* 11. *p.*1.Tamẽ caſu iſto ſemper fuit practicatũ,quod creditor infra quatrimeſtre,non poteſt retinere, niſi pro melioramentis neceſsarij,ſine quibus res fuiſset peritura,vel nõ potuiſset conſeruari.*Anton. Faber.in C.lib.8.tit.16.etiam ob chirograf. pecun.pignor.retin.poſſ.defi.1.n.1.&* 2.& argumento eorum,quæ ſcribit.*Alber in lege intra vtile §.vendent.in fine ff. de minoribus*, vbi dat cautelam,quæ quotidie ſeruatur, quod volens recuperare, denunciet auctori,quod nullas faciat expenſas, ſed quando tempus ad recuperandum eſt breue,& limitatum,pro vt eſt quatrimeſtre Ritus illud tempus haberi videtur pro denunciatione,& hominis interpellatione:Quoniam inſpicere, & cogitare debuit emptor id quod euenire poterat, ſcilicet quod debitor erat reempturus item cogitare ſe non eſse dominum in reuocabilem pro quo ſolet allegari *Boerius deciſ.47.& alij quos adduxi in reſolution.14.num.5.6.7.&* 8.& fuit deductum per noſtrates Pro Flaminio Reſolmino contra Martium Reſolmino; & pro Ioanne Valdes Capitaneo Sãcti Officij,contra Gilibertos,& in alijs cauſis,*idemq.Tiraquel.de retract. conuent.§.7.gloſa 1.num.3.*vbi fortius etiam,ſi non eſset limitatum tempus,& recenſet *Albericus* dicto loco, & in terminis reſtitutionis in integrum *Bero.& alij per Sforz de reſtitution.quæſt.47.art.6.a nu. 27.&*

4 *ſequent. maxime nu.29. poſt Alber.*Vnde † in propoſito dicẽdum videtur quod creditor infra quatrimeſtre ad redimendum non poſſit ſoluere debita ſuper pignore ad iudicatione eidẽ credito-

5 ri diſtracto,quia † ſoluere debita non eſt niſi vtiliter rẽ meliorare *Boer.deciſ.44.n.9.poſt Bald.cõſ. 303.libr.1. Flamin.Rubeus cauſ. 48.Peregrinus de fideicommiſſum artic.50.num. 25.& 50.facit Surd. conſ.183.num.4.plene Molin.de primog. Hiſpaniar. libr. 1.cap.16. a num. 9.to.11. 14. Caſanate conſ. 28.per tot.præciſe num.3.poſt Cagnol.& alios,quos affert Muta deciſ. 12. num.18.& plenius deciſion. 57.numer.32.*

6 Secundus eſt caſus,quãdo†adiudicatio iudicis ſententia fuit declarata nulla,ſeu venit annullãda,an tunc creditor poſſit retinere pro eodem, & debito,& cauſa, pro qua fuit immiſſus in te-

7 nutam. Et in hoc † multi dixerunt, quod tenuta nulla, quæ deberet de nouo fieri debeat confimari *late Neguſant. de pignor. part. 3. membr. 2.num. 20.& 21. Capic. dec.2.& 51. Roland.conſ. 5. n.7.lib.2.Cure.Iun.cõſ.185.Vinc.de Anna allegat.22.80.& 93. Caualcan. de vſufruct.num. 208. Neuizan.conſ.77.num.12. Burſat.conſ. 60. & conſ. 73.num.28. Albert. Brun. conſ. 22.Contard. in lege diffamari.C.de ingen.& manumiſſ.in ampliation. n. 118.Gratian.diſceptation.16.nu.36. & 37. volum. 1.Cartar.deciſ.39.num.21. Peruſin.deciſ.40.V ant. de nullitat.tit.quomod.nullitat. reparetur num. 130. Oſaſc.deciſion.33.Vrſill.deciſ.218. Cremenſ.ſingul. 92.vel 94. Surd.conſ. 39.num.25. Turret.conſ. 92. num.10.libr.2.Tiraquellus de retract. lignag. §.23. gloſ. 2. num. 24. Caſtil. deciſ. 140. a num. 2. a num. 10.volum.2.*

8 Quod†procedere,ſi ſtatim doceatur liquide de credito dicunt *Alexandr. in leg. 3.§.final. ff. de acquirend.poſſeſſ. Neguſant.Surd.& Neuizan.dictis lo-*

9 *cis,& omnes infra citandi* Hinc †dicitur,quod miſſus nulliter in tenutam,vel in ordinate, poteſt retinere, ſic poteſt per creditorem retineri res adiudicata pro credito,pro quo proceſſit diſtractio declarato nullo ſecũdo decreto *Bal.in l.fundus ff. de reſcind. vendit. per illum textum, & Gloſ. ibi, quæ citat.lege emptor ff.de reiuendicat.Bertachin.de Epiſcopat.lib.1.columm. penultim. Cepol. cautel.85. textum in lege ſi non ſortem §.ſi centum* quem omnes ad hoc adducunt *ff. de condition. indebit. vbi magiſtraliter Bartol. & alij Paulo de Caſtr.in lege petenti ff. de pignorat. action, leg. 1. C. de iure fiſci libr. 10. Galles ad forma Cameral.obligation.in fine num.32. Surd. dec.46.num.12 & eſt textus in leg. 1.§.1.ff. de pignorat. Caſtil.dec.139.num.7.8.9.lib. 2.Vincen.de Anna allegat. 80. Aloyſ.Ricci. collect. 191. Tiraquel. & Neguſant. ſupracitati Marcianenſ.conſ.85.nu.84.lib. 1.Caroc. de remedijs contra*

Digitized by Google

tra præiudicial.ſenten.exception. 133.*num.* 27.*Gra-*
*tian.diſcept.*706.*num.*14.*vol.*4.*Maſtril.deciſ.* 88.*n.*
8.*Neuizan.dicta conſ.* 77.*Caualcan.de vſufruct.nu.*
208.*Marilian,dec.*9.*num.* 5.*&* 6. *Rota Romana dec.*
433.*n.*2.*p.*2.*tom.* 3. *apud Farinac.*vbi ſi creditum
10 ſit liquidum *ex Surd.dec.*46. Quæ retentio † pro
eodem debito pro quo nnlliter, & inordinate
fuit data tenuta, datur etiam, ſi res adiudicata,
non fuiſſet hypothecata, ſufficit enim, quod res
ſit data per iudicem, *Burſat.dict.conſ.*73.*n.*28.vbi
citat *Neguſanz.Decium,& Neuiz.*qui nihil dicunt
ſed etiam citat *Caſtrenſ.in d.lege petent.in fine*, vbi
hoc dicit *per text. in dict.§.ſi centum,qui nec dicit*
hoc idem ſcribit Surd. conſ. 248.*nu.*16. *vbi allegat*
*ſemetipſum conſ.*7.*num.*23.*& dec.*46.*num.*9.*Car-*
*roc.d.except.*133.*n.*28.*&* 19.
11 In contrarium, † quod non poſſit retineri etiã
pro eodem debito res nulliter adiudicata quia
peruenit cum vitio,*eſt textum in lege cum vitioſe ff.*
*de pignor.cap.fin.de ordin,cognition. l.*1.*§.rediguntur*
ff.quorum legator Bald.& Salicet.in l. fi. C. commo-
*dat.Neguſ.de pig.p.*3.*memb.*1.*n* 17.*p.*5.*mẽb.* 4 *n.*1.
*Gail.l.*2.*obſeru.*12.*nu.*5.*Speculat.de petit. & poſſeſ.*
*in princ.& mouet Surd.d. dec.*46.*& conſil.*4.*nu.*40.
*conſil.*253.*nu.* 11. *Sebaſtian.de Medic. de compen-*
*ſation.p.*2.*quæſt* 16.*num.*20.*Intrigl.ſingul.*173.*nu.*
74.*libr.* 2. *Trentacinq. variar. reſolution. libr.* 3.
*titol.de pignor. & Hypothec. reſolution.*1. *ſub num.*
1. *verſic.Prima eſt.*
12 Proinde †*Bart.in d l.*1.*§.*1.*ff. de pignor. quæ pu-*
gnat cum d.lege cum vitioſe ff. de pignor.vt opponit
ibi Gloſa.ſolnit diſtinguendo, aut vitium fuit pur-
gatum, & datur retẽtio, exẽplum ſi hypothecatur
res aliena, quę poſtea fuit effecta hypothecan-
tis: Aut vitium non fuit purgatum, & tunc ſecus
Neguſant.de pignor. par. 3.*membr.*1.*num.*17. *Surd.*
*d.dec,*46.*n.*12. *Trentaciq. variar.reſolut. lib.*3.*tit.*
de pignor.& Hypothec.reſol. 1.*ſub.nu,*1.*verſ. Hinc*
infertur. Et Muta in ritu 112.*n.* 59. allegat multa
pro, & contra, & refert *Prouinzalem in d. §. ſi cen-*
tum,& non auſus eſt affirmare, quod annullata
adiudicatione creditor poſſit retinere, & poſtea
remittit *ad n.*86.*limita.*8.vbi etiam multa pro, &
contra refragando ſcribit.
13 Et ſi per prędicta † videatur redi dubitabile, ſi
retemptio detur pro eodem debito, & cauſa, an-
nullata tenuta, ex quo præfatorum aliqni con-
fundunt non diſtinguendo, an pro eodem debito,
anr pro alio debito & cauſa, Tamẽ verior indubi-
tata, & ſemper practicata opinio eſt, quod annul-
lata adiudicatione, competat retemptio pro eo-
dem, & debito & cauſa pro quibus ſecundum
decretum fuerit abſolutum, vt pluries recentius
vidimus deciſum inter Vincentium de Septimo,
& Nicolaum, Matranga, & inter Claram Toni-
co, & Stefanum Catacciolo, & pro Donna Diana
Barreſio in Conſiſtorio, & antiquitus in M. R. C.
pro Principe Caſtrileonis contra Hyeronimum
Gener.
14 Sed quando, † nullitas adiudicationis proce-
deret ex eo, quia fuiſſet adiudicata ſcienter res
aliena, tanquam de bonis debitoris, tunc non da-
tur retẽtio pro eodẽ debito in præiuditium ter-
tij, ea ratione quia tunc creditori non fuit acqui-
ſita poſſeſſio, contra tertium, ergo non poteſt da-
ri retemptio, *ita Roland.conſ.*5.*num.* 11.12. *& in*
*fine lib.*2.& fuit deductum in cauſa inter Illuſtrẽ
& non ſatis laudatum Præſidem, & inde Regen-
tem Meritiſſimum Don Modeſtum Gambacurta
Marchionem Mottę virum dotiſſimum, & ſupre-
mum, ac integerrimum ſuę Catolicæ Maieſtatis
Miniſtrum, & Illuſtrem Præſidem de Scirotta, vbi
etiam dicebatur, quod quando nullitas eſt cum
dolo tunc propter vitium non datur retemptio,
per dictam l. cum vitioſe ac fuit late deductum in
cauſa Baronis Prioli, contra Dõnam Gridonam
de Septimo Siracuſarum, & fuit deciſum pro Don
Petto de Vingintimileis, contra D. Nicolaum de
Bononia. Nec etiam concedenda eſt retentio,
quando ſecundum decretum ex capite, quod pro
non debito proceſſerit fuerit iudicis ſententia an-
nullatum, vt de ſe patet, quia non entis nullæ
ſunt qualitates.
15 Tertius caſus obiter contingere poteſt, † quã-
do actor, ſeu creditor agens actione hipotheca-
ria, mittitur in poſſeſſionem propter contumaciã
debitoris cauſa rei ſeruandæ, & reus ſeu debitor,
volens recuperare poſſeſſionem, offert, & ſoluit
expenſas, actor vero creditor replicat, quod
ſtante ſuo credito, & hypotheca, vult retine-
re, & impedire recuperationem, & non reſti-
tuere, & vera opinio eſt, quod ſi creditor actor
docet incontinenti, de credito, & hypotheca, po-
teſt caſu iſto retinere, *Speculation. de contum. §.*
*ſequitur verſic. ſed pone Bart. & alij in l.*3.*§. fin. ff.*
*de acquirend.poſſeſſ.*quod explicat *Corſet. lib.*1. *q.*
*Forenſ.*2.*verſic.quantum ergo attinet.f* 5. *& ſeq.*vbi
etiam allegat *Dec. & Oſaſc.* de quibus infra la-
tius diſcutiam, *in verſ.Non obſtat, & verſ. ex qua*
reſponſione.
Quartus caſus eſt, & verſatur indubitando, quã-
16 do † creditor pro vno credito immiſſus, vel pro
vna cauſa, vult impedire redemptionem infra
quattimeſtre, per debitorem fiendam, & retinere
pro alio diuerſo credito, vel diuerſa cauſa; Et
17 quod † poſſit retinere eſt generalis, & magiſtra-
lis theorica *Bartol. in l.ſi non ſortem §.ſi centum ff.*
de condition,indebit. quem alij ſequuntur, ibi, vbi
tratrat articulum, vtrum vna res poſſit retineri
pro alio debito. *Viu. deciſ.*317. *n.*7.*lib.*2.& diſtin-
guit *Bartol.* Aut res in creditorẽ peruenit ex vo-
luntate debitoris, & poteſt pro alio debito reti-
neri, Aut vitio, vel contra volũtatem debitoris, &
non poteſt res retineri ſequitũr ex alijs *Trentac.*
*var.reſol.l.*3.*tit.de pig & hypot.reſol.*1.*verſ.*1.*verſ.*
18 2.*verſ.vlt ſub n.*1.*f.*258. Verũ † ſi illa res eſt obli-
gata pro illo alio debito, & tunc poteſt retineri
propter hypothecã, quamuis non peruenerit, de
volũtate debitoris *per text.in l.*1.*C.etiam,ob chiro-*
*graf.pecunia pig. retin. poſſ.*vbi conſideratur ęqui-
tas, & etiã dolus debitoris nolentis ſoluere aliud
debitum *Anton.Faber.in C.eod.tit.lib.*8.*tit.*16.*de-*
*fin.*1.*&* 5.*& per tot.late exornat.Rota Romana. de-*
*ciſ.*254.*num.*2,*vbi addit apud Ludouiſſium inde*
Santiſſimum Gregorium XV. Statil.Pacific. de Sal-
uian,interdict.inſpection. 4.*cap.*1.*num.* 224.*& ſeq.*
& alij infra allegati verſ.Nec reſiſtit num. 27. Nam
ſtante obligatione, & hypotheca, non attenditur
quo-

quomodo res peruenerit ad creditorem, & bene
hæc refert. Io. Vincen. de Anna allegat. 136. num.
7. & ſeq. Alba Mandel. conſ. 220. per tot. maxime
num. 4. & 8. poſt Bald. in d. l. 1. Salicet. quæſt. 9. &
19 alios ibi & in l. fin. C. commodat. Teſtus enim † in d.
l. 1. procedit etiam in pignore prætorio, vel iudi-
ciali vt dicit ibi Bald. & alij per Mandel. dict. conſ.
220. Neguſant. de pignor. part. 5. membr. 3. num. 48.
vbi referr argumenta Salicet. dict. q. 9. qui arguit
contra, quia creditor eſt in culpa cum tacuerit de
alio debito, item iudex hoc non egit, nec agere
potuit quia illud aliud debitũ ignorauit, & ob id
Salic. dicit cogitandum de reſponſione, & Man-
del. allegat Maſtril. dec. 88. num. 5. & indigeſte ci-
tat notata per Bartol. in d. leg. 3. §. fin. ff. de acquir.
poſſeſ. & de ijs etiam Capiç. dec. 11. & dec. 119.
vbi in aduertenter loquitur in principio, non at-
tendens, an res fuerit obligata, vel non, & Petra,
Maſul. in addition. adducunt alios idem Mandel. &
addict. in conſ. 452. n. 11. & ſeq. & conſ. 531. n. 56.
& ampliat materiam tractauit Neguſan. de pignor.
in 4. membr. 5. p. vbi refert ſe ad 3. memb. n. 46. &
ſeq. vbi ampliat materiam d. l. 1. C. etiam ob chiro-
graf. poſt Doctores ibi, propter dolum debitoris no-
lentis ſoluere alia debita, qui præponderat dolo
Creditoris nolentis reſtituere, & eſt notabile con-
ſilium Bald. 303. libr. 1. vbi vult, quod ſi creditor
iã immiſsus ſoluit debita, ex inde poſſit rem reti-
nere licet pro illis nuuquam fuerit immiſsus ra-
tione, quia ſi habuit iura ceſsa, quando ſoluit re-
preſentat creditorem, & ſi non habuit iura ceſsa,
adhuc dicitur geſſiſse negotium vtile pro debito-
re, iuxta text. in l. ſoluendo de negotijs geſt. & ſubdit
Bald. quod retentio datur pro alio debito ad tex.
in d. l. 1. C. & iam ob chirogr. & Bald. ſequitur Tira-
quel. de quo infra.

20 Incontrarium, † tam per Mil. dec. 12. n. 124. l. 2.
quam per Maſtr. dec. 88. n. 1. aduerſantes huic opi
nioni, allegatur Bal. in d. Auth. qui n. 18. verſ. ſed tũc
C. de bonis auctorit. iud. poſſiden. quod creditor non
poſſit rem ad iudicatam pro vno debito retinere
pro alio debito; verũ aduertere debuerũt præfati
quod Bald. ibi non loquitur de duobus diuerſis
debitis ſed loquitur, quando pro vno, eodem quẽ
& debito creditor fuit immiſsus pro vna cauſa, &
vult retinere pro alia cauſa oriente ex eodem, &
debito, vt quia creditor fuit immiſsus pro actio-
ne perſonali, & inde vult retinere pro hypotheca-
ria oriente ex eodem debito, Sed ego credo, quod
ſit eadem ratio, quia par eſt quod creditor immiſ-
ſus, pro vno ſit creditor pro alio etiam debito di-
uerſo quo ad effectum retinendi, vel quod ſit cre-
ditor pro vna cauſa debiti immiſsus, & velit inde
retinere pro alia cauſa eiuſdem debiti, Plurali-
tas enim cauſarum tantam operatur, quantum
pluralitas debitorum, circa hoc, & ita ſentiunt
præcitati, dum adhoc propoſitum adducunt Do-
21 ctrinam Bald. in d. Auth. ei qui cauſa † enim eſt
illa, quæ attenditur in omnibus rebus potius, quã
res ipſa c. intelligentia vbi Gl. verb. ex cauſis de ver-
bor. ſignificat. Decian. conſ. 99. nu. 25. lib. 2. & cauſa
22 † regit omnes actus humanos Bar. in leg. verum ff.
de furt. Dec. conſ. 37. nu. 32. eodem, & de is late Ti-
raquel. ceſſan. cauſ. in præfation. & debiti origo, &
cauſa inſpicienda eſt l. tutor. ff. de fidei uſſor. late De-
cian. conſ. 1. a n. 4. ad num. 10. lib. 1.

23 Item allegantur † per Milan. & Maſtrill. Salicet.
in d. Auth. ei qui C. de bonis authoritat. iud. poſſiden.
quæſt. 12. num. 26. vbi ſequitur Bald. ad litt.
Aret. in l. ſi aliquam rem ff. de acquir. poſſeſſ. Crauet.
conſ. 171. num. 17. Qui vere non loquitur in iſtis
terminis, ſed adducit aliquas regula ad caſum
iſtum conferentes Oſaſc. dec. 34. num. 17. qui vere
eſt deciſ. 33. vbi ſimpliciter refert Bal. Salicet. Cra-
uet. Poſtea dicit quod non auderet hoc affirmare,
quia aduerſatur his, quæ tradit Bart. in d. l. 3. §.
fin. in fine ff. de acquirend. poſſeſſ. & Dec. conſ. 449.
n. 22. poſtea Oſaſc. firmat primã opinionem Bald.
Salic. & Crauet. ex illa regula, quod viam, quam
elegiſti, tibi pateat. Ergo Oſaſc. Quamuis trepi-
das, tamen potius videtur inclinare, cum Baldo,
ideo non bene dixit Maſtrill. dict. dec. 88. dum di-
cit, quod Oſaſc. citatus per Milan. dicit contrariũ,
ſaltim nõ erit pro nec cõtra, ſed remanſit dubius:
Allegantur quoque per Milan. dec. 12. n. 124. lib.
2. Bald. ad Speculator. de ſentent. verſ. an miſſus per
Prætorem Achill. de adipiſcen. num. 320. qui vere
eſt merus relator eorum, quæ ſcribit Oſaſc. & non
bene dicit Maſtril. quod Achil. dicit contra-
rium: Et clare pro iſta opinione Bald. loquens de
duobus diuerſis debitis firmat Milan. d. dec. 12. nu.
124. lib. 2. vbi citat pręcitatos. Eſt verum (vt no-
tat Maſtr. dec. 88.) quod ipſe Milan. loquitur per
illa verba ſecundum aliquos, & cæter. Vnde vide-
tur pręſupponere, quod adſint alij cõtradictores,
ſed non per hoc fit, quod Milan. non ſequatur il-
los aliquos, referens opinionem eorum, immo
reprobat contrarios ſcilicet Decium conſil. 449. n.
21. & ſequent. Neguſant. de pignor. in 1. part. 3. mẽ-
br. num. 48. 5. partis dum loquitur per illa verba
(licet contrarium videatur tenere Dec. &c. & Ma-
ſtril. ſtudio contradicendi, quærit hoc retorque-
re quaſi quod Milan. referens Decium, & Neguſan-
cium. non ſubſiſterit in pręcedenti contraria opi-
nione Milanenſem ſequũtur ita intelligendo Caſt.
dec. 127. n. 9. Muta dec. 12. num. 14. Item Maſtril. d.
deciſ. 88. n. 1. addit pro iſta opinione Baldi Palaez
de Maiorat. p. 3. q. 24. n. 2. tom. 10. p. t. f. 453. qui pul-
chre loquitur, dicens quod immiſſus in tenuram,
quã poſtea iuſsus eſt reſtituere, nullatenus poteſt
retinere, ex quauis alia vrgenti cauſa, ad quod ci-
tat. Bald. in l. pen. C. de pignor. actio. Vbi de muliere
miſſa in poſſeſſionem ventris nomine, quod non
poſſit interuertere poſſeſſionem, & Baldum in d.
Auth. ei qui. Item adducit rationem, quia miſſio
eſt limitata, & cætera, & ceſſante cauſa, & cætera
& refert damnatam Gloſam Pariſienſem diſputan-
tem, & tenentem hanc opinionem, & valde facit
pro iſta opinione addictio ad Decium d. conſ. 449.
n. 22. verbo retinere liter. E. vbi dicit quod dictum
Decij admittentis retentionem eſt valde pericu-
loſum cum ſit pignoratio facta in inuitum, quæ
eſt odioſa, & adducit textum contrariũ in lege cum
vnus in fin. princ. de bonis auctorit. Iudicis. Item fa-
cit Muta ritu 112. nu. 59. 86. & ritu 97. verſic. ve-
rumtamen, vbi refert, & ſequitur dictam Gloſam
damnatã, & Prouinzalem in annotation. ad §. ſi cẽ-
tum, vbi quod non audet affirmare, illud, quod re-
nuta

nota nulla debet confirmari & opinionem *Baldi, & Saliceti ſequitur Barbac. in c. quoniam frequenter.§.fin.n.48. vt lite non conteſtata.* Demum opinionem prædictam *Baldi,Saliceti,& Barbatiæ* refert,& ſequitur *Ottauius Corſett. lib. 1. q. Forenſ. 2.fol.9.& ſeq.verſic.ſi vero agatur* vbi etiam citat *Aretin.in d.l.3.§.ſi.ff.de acquir.poſſeſſ.& Corſettum Maſtrillus* non vidit.

24 Ex quibus,† ne dum Auctoritate maxime Noſtratuum hæc fulcita eſt opinio,denegans pro alio credito retentionem pignoris creditori immiſſo, ſed etiam ratione fundatur,quia,vt dicit *Gloſ.Pariſienſ.damnata*,pignoratio eſt facta in inuitum,& odioſa,& ſic ceſsat Doctrina *Bartoli in l.ſi non ſortem §.ſi certum ff.de cond.indebit.*donec diſtinguit in illo mẽbro,ſi res peruenit ad creditore de voluntate debitoris,quia adiudicatio fit in inuitũ, & licet videatur habuiſſe initiũ volũtatis ſcilicet debiti,quod fuit ſponte contractum, tamen non per hoc,ſit quin exequutio debiti,ex inde non fiat debitore inuito,& ſoluere reluctante.

Secunda eſt ratio adducta per *Apoſtil. ad Decium* relata per *Muta dicto loco ſupracitato*, quod adiudicatio,eſt odioſa;Quod quidem non poteſt negari,maxime in Regno ſtante pacto ad diſcurſum licet non ſit negabile, quod exactio debitorum ſit fauorabilis etiam Reipublicæ.

Tertia notanda eſt Ratio adducta per *Gloſam damnatam* relatam per *Palaez in loco ſupracitato*, quod miſſio eſt limitata pro vno tantum debito limitatum producit effectum, & illa ratio, quod ceſſante cauſa,& cætera.

Quarta ratio conſiderabilis quoque eſt adducta *ex Salic.in l. 1.C.etiam ob chirograf.q.9.n.6.* vbi (vt dixi)arguit,quod non poſſit retineri pro sũma chirografaria pignus,quia creditor eſt in culpa, cum tacuerit de alio debito,item iudex hoc non egit(& ſic cauſa eſt limitata, vt dicit *Gloſ. Pariſieſ.*)Nec vt dicit *Salicet.*iudex hoc facere potuit, cum illud aliud debitum ignorauerit,& *Salicetus* agnoſcens difficultatem(vt ſupra dixit) relinquit cogitandum de reſponſione, cui reſpondet *Neguſan.de Pignor.d.p.5.q.9.*quod debito eſt in dolo maiori volens repetere pignus, & nolens ſoluere aliud debitum *iuſta lege 1.C.etiam ob chirografarius.*

25 Non obſtat† *Bart.in d.l.3.§.fin.ff.de acquir. poſſeſſ.*quia loquitur,quando pro actione hypothecaria ,immiſſus cauſa rei ſeruandæ vult retinere ratione eiuſdem hypothecæ docendo ſtatim , de debito,vt dixi ſupra in tertio caſu principali,& ita *Bart.*Reſpõdet licet ſatis ſuboſcure *Ottauius Corſet.lib.1.qu.Forenſ.quæſt.2.fol.10.in fine.*

26 Ex qua† reſponſione *ad Bartol.* influit reſponſio *ad Decium dict. conſ.449.num. 22.*Nam *Decius* ſuam fundat opinionem ſuper authoritate *Bart.* Et vere *Dec.* loquitur quando vult retinere pro eodem, & debito , & cauſa, vt apud eum videri poteſt,*n.17.& ſeq.& ſi Milan.Maſtr.& alij* ad hoc aduertiſſent,declarando,& diſtinguendo terminos vtique concordaſſent,& non diſcordaſſent opiniones.

27 Nec reſiſtit † obiectum *de l.1.C.etiam ob chirograf.*cuius diſpoſitione cauetur,pignus,pet creditorem pro alio credito retineri,poſſe vt ſupra *nu. 18.& 19.*Quam etiam adducit *Bart.in lege ſi non ſortem §.ſi centum ff. de condict. indebiti. Anna allegat. 136 Neguſan.de pignor.in 3.membr 5. partis num.45.& ſeq.& memb.4.per totum.Maſtril.d.deciſ.89.num.5.vbi citat.Bal.d.l.1.& Mandel. conſ. 220. Anton.Faber.in C.lib.8.tit. 16. defin. 1.& 5. Rota Romana apud Ludouiſium deciſ. 254. num. 2. vbi additio Statil.Pacific.de Salutan.interdict.inſpection 4.c.1.n.224.& ſeq. Bald.conſ. 303.libr.1.*vbi loquitur de creditore ſoluente debita,qui habuit, vel non habuit iura ceſſa, qui poteſt retinere ex regula *d.l.1.C.etiam ob chirograf.Vin. dec. 317.n. 7.verſ.fallit primo.*

Reſpondetur enim,quod in terminis pignoris creditori adiudicati pro vno credito ceſſet omnis difficultas , vt non poſſit pro alio quocunque credito retineri. Nam † generale eſt quod ceſſet

28 diſpoſitio *d.l.1.* quando adeſt pactum quod non poſſit pignus,& res pro alio credito retineri,quia tunc ſuam, & certam legem ab initio habuit ius actionis pignorantiæ, nec retinendo recuſare creditor poteſt,quo minus legẽ in pignore adiectam ſeruet,pignus reſtituendo debitori ſoluenti debitum,pro quo datum fuit , *ita Bald.in d.l. 1.ex d.l per retemptionem,& Salicet.num.3.per l.ſolutum §.ſed in ſorte ff.de pignorat. action.* & ita fuiſſe deciſum in Senatu Sabaudiæ teſtatur doctiſſimus *Ant. Faber. in C. eod. tit. l. 8.tit.16.defin 3.* qui de prædictis non meminit.Sed in caſu,quo pignus ex iudiciali diſtractione pro vno credito creditori adiudicatur,cum ex pacto adiecto in decreto iuſta formam ritus detur , & remaneat debitori, terminus ad redimendum infra quatrimeſtre pro conſimili pretio eſt hoc proculdubio dicitur renunciatum retentioni pro alijs ſummis,vel oneratis , vel poſtea ſolutis, eſto , quod habuerit creditor iura ceſſa:Et certe non eſt aſſentiendum *Bald. in dicto conſ.303. lib. 1.* relato *per Boer. Peram.& alios*, dum dicit,quod dum creditor ſoluit debita debitoris,gerit negotium ipſius,ideoque ex hoe efficitur creditor *iuxta text.in l.ſoluendo ff.de negotior. geſtor.*& quod dicitur melioratio, Nam tit.de negotijs geſtis,procedit , quando negotium geritur vtiliter , non aliter, & pro vt ille cuius negotium geritur, geſſiſset ,ſed non videtur, quæ vtilitas afferatur a creditore debitori , dum per creditorem curantur ſolui omnia debita tollendo debitori remedia ſaltim dilatoria,maxime ſi creditores non vrgeant,& multo magis, quia hoc ex creditoris artificio procedere ſolet, vt debitor molæ æris alieni preſſus cum priuilegio diſcurſus nequeat amplius diſtractum pignus recuperare . Poſſet tamen aliquis reſpectus haberi, quando creditores illi Vrgentes voluiſſent cogere ipſum creditorem poſſidentem pignus, vel ſaltem , quando cum cogere potuiſſent , maxime via exequutiua, vt ſunt redituales creditores ex forma Regiæ Pragmaticæ , quia tunc non dicitur ſponte facere , qui cogi poteſt , de quo infra verſi Cæterum diſcutiam *numer.30.*

29 Declaratur etiam† multipliciter non procedere diſpoſitionem *dictæ l.1.C.etiam ob chirograf.* Primò,

mò quãdo creditor vult pignus retinere pro vſuris decurſis alterius,& diuerſi cõtractus *Salicet. in dict. d. l. 1. n. 3. per text. in l. per retentionem ff. de vſuris V iu. dec. 317. ſub n. 7. verſ. fallit primo.*

Secundo *d. l. 1.* eiuſque ratio procedit, & locum habere poteſt, quãdo debitum, pro quo vult creditor pignus retinere erat antiquum, de quo non erat plene cautum creditori, ideo permiſſa eſt retemptio per viam exceptionis, pignus enim fuit traditum creditori ob tutelam ipſius, & non fuit viſum honeſtum legiſlatori, quod debitor detractet ſoluere etiam debitum antiquum, de quo non erat plene cautum creditori, ita explicat *Neguſ.* hanc rationem quæ eſt anima legis eamque limitat. *d. membr. 4. p. 5. n. 2. poſt Salic. in l. 2. C. commodat,*

Tertio non procedit *d. l. 1. C. etiam ob chirograf.* quando maxima ex pignore fuiſſet percepta fructum quantitas *Muta ritu 112. ſub num. 86. ex Gl. Pariſiens,* quam propter eius damnatam memoriam non euenit videri poſſe.

30 Cæterũ quamuis † in aliquo caſu inſtari poſſe videatur, vt pro alio credito, pro quo nõ fuit immiſſus poſſit creditor pignus retinere, quando creditor infra quatrimeſtre coactè, vel quia cogi poterat, ſoluiſſet aliquid ſuper re, & pignore debitum, Puta quia contra eum fuiſſet cauſata aliqua exequutio ex cauſa bullatis cenſus, vel aliter vexatus per aliquem creditorem ſui debitoris opportuerit ſoluere creditor immiſſus ad redimendam propriam vexationem, iuſtum, æquumque videtur quod debitor, qui vult redimẽte infra quatrimeſtre, debeat ſoluere etiam iſtud debitum, & quod creditori pro eo detur retemptio, Tamen recte intuendo in contrarium conſiderari poſſe videtur, vt etiam in eum caſum, poſſit denegari retemptio, creditori. Aut enim exequutio cauſatur, contra eum, vti detemptorẽ rei, & pignoris durante quatrimeſtre contra eius perſonã, & bona propria vigore bullæ ſeu Regię Pragmaticæ, & tunc ipſe creditor dicitur ſoluere debitum proprium, & quando Ingreſſus fuit poſſeſſionem rei adiudicatæ, hoc debuit, & potuit præuidere, ideoque tertius detemptor quando moleſtatur, ex priuilegio bullæ in perſona, vel in bonis proprijs non poteſt opponere exceptionem cedendarum, & cogere debitorem inuitum ad ſibi cedendum iura, ſecundum veriorem opinionem de iure quam latius ſequutus ſum *in reſol. 37. n. 19. 20. & ſeq.* Quia ipſe tertius nõ eſt ingreſſus poſſeſſionem eo animo, & mente, vt iura ſibi cederentur quidquid quandoque aliqui ſenſerint, ſecuti ęquitatem & adhærentes, opinioni *Dec. cõſ. 104.* & aliorum eum inſequentium, vt dixi dicto loco. Et quidquid ſit de veritate, & practica iſtius opinionis, dico quod creditor coactus in bonis proprijs, vel perſona ſoluit, quia cũ voluerit detinere videtur ſe obligaſſe ad ſoluendum, & ad omnia contenta in cõtractu ſubiugatorio, *vt ex Blaſe. Lanzea, Ioan. Philipp. de Paternion. Petr. de Gregorio ſcribit Milan. deciſ. 7. num. 34. deciſ. 9. num. 57. deciſ. 11. n. 5. lib. 2.* & ex pluribus alijs diximus *in dicta reſol. 37. num. 22.* Ergo creditor ſic moleſtatus non debet poſſe retinere, ſed agat contra debitorem de euictione, & moleſtia, ſtantibus clauſulis euictionis adiectis in ſecundo decreto, vbi res fuit adiudicata franca, & libera, vel ſi ipſe creditor ſoluẽs creditori cogẽti recuperauerit ab eo volente iuriũ ceſſionem agat ex iure ceſſo, & ſic erit conſultũ vtriq. parti, & ſatisfit æquitati ſupra cõſiderate: Nec dicatur, quod cui damus actionẽ multo magis exceptionem, ſeu retentionem, quia hoc vetat vis conſiſtens, in iure luẽdi, ſeu redimendi, & aliæ rationes ſupra adductæ ad fauorẽ debitoris luentis infra terminum quatuor Menſiũ; Aut vero creditor non moleſtatur in perſona, aut bonis proprijs, ſed ſuper ipſamet re adiudicata durãte quatrimeſtri, & tũc caſus magis de plano procedit, & prędicta fortius locum habent, quia res non poteſt adiudicari à poſse ipſius creditoris tãtum, ſed opportet conuenire debitorem, qui cum adhuc habeat ius luendi ad rem ipſam, rem habere videtur.

31 Patet igitur † ex prælibatis, quam diminutè ſcripſerit *Maſtril. in d. dec. 88.* vbi principaliter de hoc dubitabatur. Et quatenus *Maſtrillus* referat, quod in practica apparebat opinio diuerſimode recepta, ſed quod conſiſtorium habuit opinionẽ, quod detur retentio, pro veriori in puncto iuris, certè ex ſuperius firmatis apparet quatenus dicta per *Maſtrillum* ſubſtineantur.

32 Veritas ergo eſt, † in qua omnes ſuperius adducti magis communiter cõueniunt circa iſtud; Quod retentio non competat creditori pro alio debito, vel cauſa contra debitorem luentem pignus infra terminum ad redimendum, & ita ſeruamus.

33 Praxis etiam † paſſim circa iſtud approbat limitationem ad ſuperius firmatam concluſionem, quod quãdo pro alio credito fuiſſet data quindena debitori, ſeu pro debito liquido, & vero, aduerſus quod nihil per debitorem excipi poſſet, tunc competit retentio, ſecundum quam diſtinctione, ſeu limitationem, cenſuiſſe Conſiſtorium dixit *Maſtril. deciſ. 88.*

34 Quod dictum † licet habeat rationabile fundamentum (in quo ego, nec diſcrepo) Tamen non tędet aduertere, quod id ſine auctoritate ſubſiſtit. Nemo enim ex Doctoribus hinc inde citatis pro vtraque opinione ponũt limitationem iſtam, ſeu diſtinctionem, ſed ea eſt capitinea, dicunt enim
35 † aliqui DD. quod pro debito in liquido non datur retemptio vt tangit *Maſtril. dict. dec. 88. num. 4. poſt Neguſant. Surd. & Añ im.* etiam multi dicunt contrarium, vt videri poteſt apud *Capic. dec. 11. & 17. Surd. dec. 46. & cõ. 180. n. 15. cõſ. 248. n. 15. Turret. conſ. 33. num. 24. conſ. 73. n. 22. V iu. dec. 317. Franc. deciſ. 112. Burſat. conſ. 184. numer. 53. Gail. libr. 2. obſeruat. 12. in fine, & alios ex more affert. Giurb. in conſuetud. Meſſan. cap. 15. Gloſ. 11. n. 11. & ſeq.* Sed non conſtat perpetuo, quod ſi ſumma debiti eſt liquida ergo competit retentio, quia ſecundum varios caſus quandoque competit, quãdoque non, pro vt caſu iſto non competere pro alio debito ſupra demoſtratum eſt ex auctoritate *Bald.* & ſequacium, etiam noſtratum, qui cum non diſtinguant inter debitum liquidum, vel in liquidum, vel ſi ſit capta quindena, vel nõ,

non

Digitized by Google

non deberemus nos, diſtinguere *leg. de pretio ff. de public.* Imò oporteret intelligere quod *Bald. & ſequaces.* loquuti ſint de themate, & caſu magis dubitabili ſecūdū notata *in l. ſi quis in ambiguis ff. de rebus dubijs.* Videlicet in caſu, quo debitum erat liquidum, quia ſi erat in liquidū in dubium erat, ſeu minus dubium quod retemptio nō competeret ſecundum opnionem illorum ex præcitatis, qui tenent quod retentio non detur pro debito in liquido circa quod etiam ponderāda ſunt verba *Palaez. de Maiorat. p. 3. q. 24. n. 2. ſ. 10. p. 1. f. 453.* dū dicit, quod creditor nō poteſt retinere ex quacūque vrgēti cauſa, ergo intelligitur etiam pro cauſa, & debito liquido, ſi enim eſſet in liquidum vrgere non poſſet, quia exequutio non datur niſi pro debito liquido *Noſtrates in Ritu 101.* Et dum *Maſtrill.* loquitur de capta quindena, immo etiam, quod eſſet deciſum reijciantur, non ex hoc debitori non poteſt eſſe conſultum de alijs remedijs, nam vltra quod interloquutoria reijciantur non facit rē deciſam, poteſt fieri proſequutio in cauſa oppoſitoria, item poteſt agi conditione indebiti, vltra quod competunt remedia appellationis reuiſionis contrarij Imperij, Reſtitutionis in integrum, & nullitatis.

36 Quintus eſt caſus, † quādo non agitur de redimendo pignus infra quatrimeſtre, ſed ſtāte remedio gratioſo aduerſus decretum cum enormiſſima læſione procedens per recurſum, & Relationem ad Principem, ſi ſit facta prouiſio, & decretatio (pro vt in dies) Quod ſoluto debito vna cū legitimo intereſſe ad rationē de tot pro cētenario reſtituatur poſſeſſio vna cum fructibus. An poſſit creditor rem adiudicatam retinere, vel à debitore petere non tantum ſummam oblatam pro pretio, & debito pro quo proceſſerat diſtractio ſed etiam omnes ſummas oneratas, & in decreto accollatas, vel inde ſolutas. Et videretur affirmatiue reſpondendum, ex quo omnes dictæ ſummæ oneratæ, accollatæ, & ſolutæ per creditorem dicuntur, ei debitæ, & ideo ſub prouiſione ſoluto debito, videntur comprænhenſæ.

Verius tamē eſt non deberi per debitorem, niſi ſummā pro qua proceſſerat diſtractio rei adiudicatæ. Quia hæc prouiſione Viceregiæ ſemper fuerunt ſic interpetratæ, & intellectæ, quod iſte caſus aſſimiletur caſui redemptionis infra quatrimeſtre. Et dum prouiſio Viceregia dicit (ſoluto debito) intelligitur, ſcilicet ſoluto pretio oblato in diſtractione quod quidem pretium eſt debitum principalius, & potentius, & verba ſententię debēt intelligi in potentiori ſignificatu, item, vt referātur potius ad id quod ſtat principaliter, quā ad id, quod ſtat acceſſoriè: Tanto magis ceſſaret omnis difficultas, quando ex eadē prouiſione Viceregia dictum fuiſſet, quod omnes cēſus, & aliæ quæcumque pecuniæ legitimè ſolutæ compenſentur cum fructibus, prout alias fuit facta prouiſio ad relationem Illuſtriū Præſidum de Celeſti, & Scirotta pro Don Petro, ſeu Donna Maria de Vigintimileis, contra Donnam Helenam de Vigintimileis ſuper reſtitutione Baroniæ Santi Stefani, quæ inde fuit exequuta ſtante noua commiſſione, & relatione, per ſupremos Iudices de Blaſchis, & Veglia, ac Illuſtrem conſultorem E. S. Quo caſu vt detur inſtātia dictis verbis, & vt habeāt Miniſteriū operādi, oportet intelligere quod dū prouiſio dicit (ſoluto debito) loquatur de pretio oblato, & non de ſummis accollatis. Quia vult quod omnes cenſus, & aliæ quæcumque pecuniæ compenſentur cum fructibus.

SVMMARIVM.

1 *Contra maritum, pro debito contracto ab vxore ante matrimonium, an agi poſſit via exequutiua, num. 5. 8. & ſequent. num. 11. 19. 20. 21. 22. 23 ſequent.*

2 *Mulier quod æris alieni eſt ſuper bonis ſuis non cenſetur in dotem dare marito, ſed tanto minus, quantum creditoribus mulieris deberetur cenſetur dotare & n. 20.*

3 *Creditoris conditio deterior fieri non poteſt per dotem.*

4 *Onus rei annexium ſequitur eiuſdem rei poſſeſſorem.*

5 *Creditores vxoris ante contractam matrimonium via exequutiua agunt in ſubſidium, contra maritum cui omnia bona mulier in dotem apportauit contra n. 8. ſeq.*

6 *Diſceſſio facienda an ſit a creditoribus vxoris cōtra bona propria vxoris, antequam via exequutiua agant contra maritum.*

7 *Mulieres ſolent in dotibus aliquid proprium ſibi reſeruare pro recamera, maxime quando ſecundo loco nubuat.*

8 *Via exequutiua, per ritum vigore inſtrumenti datur contra debitorem eiuſque hæredem.*

9 *Via exequutiua ex inſtrumento habente exequutionem paratam, vigore ſtatuti, nunquam datur contra tertium in inſtrumento non nominatum, niſi id expreſſe in ſtatuto dicatur.*

10 *Pactum de ingrediendo poſſeſſionem propria authoritate non poteſt exequi contra tertiam non citatum.*

12 *Sententia lata contra vxorem in actione perſonali an poſſit exequi contra maritum ſine nouo proceſſu.*

13 *Sententia non poteſt exequi contra Tertiū poſſeſſorem qui rem acquiſierit niſi eo citato.*

14 *Sententia lata contra vxorem, marito ſciente, & patiente litem cum Vxore agitari, an poſſit contra maritum in bonis dotalibus exequi, & n. 15.*

16 *Maritus tenetur ad refectionem expenſarum vxore ſuccumbente, & in expenſi condemnata ſi maritus ſcierit, & paſſus fuerit litem cum vxore agitari.*

Sententia an noceat vel poſſit exequi contra tertium poſſeſſorem ſcientem litem contra principalem agitari n. 14. 15. 16.

17 *Sententia an ex vitio litigioſi poſſit exequi contra maritum, ſi iuditio pendente cum vxore fuerint bona dotata abſque noua mariti citatione, & num. 18.*

18 *Litigioſi vitium non contrahitur, quando lite pendente rex ex cauſa dotis alienatur.*

21 *Via exequutiua non datur contra maritum pro debito ad vxore contracto ante matrimonium, etiam*

Digitized by Google

quod vxor in dotatione expreſſe ęs alienum reſeruaſſet,& maritus reſeruationi conſenſiſſet.

12 *Maritus, via exequutiua non tenetur pro debitis ab vxore ante matrimonium contratis, etiam ſi cum expreſſa onere creditorium ſint bona per vxorem dotata, & maritus onera ſibi accollauerit, niſi expreſſe creditoribus præſentibus, vel abſentibus, cum ſtipulatiane Notarij ſe obligauerit.*

Accollans numquam via exequutiua tenetur, niſi expreſſe ſoluere promiſerit, & ſe obligauerit, creditoribus præſentibus, vel abſentibus cum ſtipulatione notarij. n. 22.

23 *Maritus cui bona omnia per vxorem dotata ſunt Franca, & libera non tenetur via exequutiua creditoribus ante matrimonium per vxorem contractis.*

24 *Maritus non tenetur via exequutiua pro Ere alieno ab vxore contracto poſt matrimonium.*

Quid in debito communi viri, & vxoris n. 25:

ARGVMENTVM

Inſtrumenti exequutio pro alieno ęre ante nuptias ab vxore contracto quando contra maritum in dotalibus rebus deneganda ſit ad intellectum Ritus 103.

RESOLVTIO XXXXV.

PRęſentem articulum vàrie in noſtris Tribunalibus deciſum oſſeruauimus, in quo, & ſi latè à multis ſcriptum ſit, quorū aliquos ex profeſſo pertractaſſe viderim, pro exequutione cōtra maritū ſuper dotalibus rebus ſentientes, cū opinione tamē mul-
1 torum non pertrāſeam, licet † pro parte iſta affirmante, ſtēt authoritates *Bertran. conſ. 9. li. 1. Capic. allegari ſolitus dec. 128. vbi Maſull. n. 1. Cartar. dec. 34. Vincent. de Franch. deciſ. 636. libr. 4. Aſin. in praxi §. 31. limit. 43. Tomo 4. commun. opinion. loco 11. tit. 13. cap. 32. Caſtill. dec. 97. Borell. conſ. 54. Anna allegat. 33. num. 12. 13. ſequen. Gama deciſ. 200. Alberic. de ſtatut. p. 1. q. 48. Palaci. Rubric. in c. per veſtras verſ. opperatur alium, & tertium, n. 2. de donat. inter virum, & vxorem. Lancel. Galli. conſ. 29 per totum Guid. Pap. dec. 447. Pinel. in l. 1. p. 2. n. 72. C. de bonis mater. Amat. dec. 48. Pereg. de iure fiſci lib. 1. tit. 1. n. 118. Muta in conſuetud. Panorm. 41. num. 5. 6. Coſta ſubſidiar. remed. 44. Papon. lib. 18. tit. 5. arreſt. 44. Baeza de debitore inop. cap. 15. num. 23. Prouizal. in l. dote ancillam C. de reuendicatione Rebell. de obligation. inſt. par. 2. lib. 5. q. 8. a num. 9. Giurb. dec. 69. n. 2. & in conſuet. Meſſan. cap. 9. gloſ. 7. n. 6. Anton. Faber. in C. lib. 4. tit. 8. ne vxor pro marito definit. 1. & lib. 5. titul. de iure dotium defin. 6. Cancer. var. reſolut. p. 1. cap. 13. de emption. & vendit. num. 57. 58. Garſia de Gironda de priuilegiorum, & exemptionū explicatione q. 241. c. 29. a n. 1293. Hieron. di Leo. dec. Valen. 50. per totā Ponte de poteſt. Proreg. tit. 10. in rubr. de decretis collateralis conſilijs ſuper obligatione. &c. num. 2. Torus in compendio deciſ. verbo creditor mulieris Ricci collectan. 1533.* dicentes maritum pro debitis vxoris ante dotis conſtitutionem contractis poſſe via exequutiua in bonis dotatis conueniri, ſi in dotem, bona omnia vxoris recipit, vel ſi non expreſſe, & collectiue omnia bona in dotem recipiat, aliunde coſtaret vltra bona dotata nil aliud proprium mulierem poſſidere, quia tunc quo ad effectum idem eſſet ac ſi bona omnia marito dotis nomine conſtituiſſet, vt dixit *Capic. dict. deciſ. 128. ſub num. 4 Aponte ſupra ſub dicto nu. 2.* & quod non prębet impedimērum, qui huiuſmodi mulieris creditores ex illis bonis in dotem datis, ſua credita ante matrimonium contracta via
2 exequutiua conſequantur: Nam quando † mulier ſua bona marito in dotem, dat illud quod eris alieni eſt nō cenſetur per eam in bonis dotatū, ſed ab ea tanto minus doti ademptum videtur, cum bona dicantur quæ ere alieno deducto ſuperſunt, *leg. mulier. bona omnia ff. de iure dotiū l. ſubſignatū §. bona ff. de verb. ſignific. Guid. Pap. dec. 447. Capic. dec. 128. Cartar. dec. 34. Ant. Faber. in C. lib 4. tit. 8. ne vxor pro marito diffin. 1. & lib. 5. tit. 7. de iure dotiū difinit. 6. Cancer. variar. reſol. p. 1. c. 13. de empt. & vend. num. 57. 58. Borell. conſ. 54. Gironda de priuilegi. & exempt. explicat. q. 241. cap. 29. ex nu. 1293. cū ſeq. Hieron. de Leo. dec. 50. Giurba dec. 69. n. 2. & in conſuet. Meſſan. c. 9. gloſ. 7. ſub num. 6. Guttierez. practicar. quaeſt. 26. num. 9 Coſta ſubſidiar. remed. 44. Papon. lib. 18. tit. 5. arreſt. 44. Baez de inop. debitoris ca. 15. n 23. Prouinzal. in l. dote ancillam. C. de reuendicatio. Lancellott. Gallia conſ. 29. num. 8. 26. 27. Rebell. de obligat. Iuſt. p. 2. libr. 5. q. 8. à nu. 9. Vincent. de Franch. dec. 636. n. 1. lib. 4. Vincent. de Anna alleg. 33. n. 12. 13. Mut. in conſuet. Panhor. 41. n. 5. Caſtill. dec. 97. Amat. dec. 48. num. 4. 5. Gabr. Pereira de Caſtro in deciſ. Supremi Senatus Portugall. 86. num. 1.*

3 Conditio † enim creditorum per dotem deterior fieri non poteſt, *l. debitorem. 15. C. de pign.* Et
4 onus † rei affixum ſequitur rei poſſeſſorem *lege tradditio C. de acquirend. rer. domin. Anton. Faber. Cod. ne vxor pro marito definition. 1. Ricci collectan. 1533.*

5 Eo magis, † ſi creditoribus ſuper alijs bonis mulieris cōſultum eſſe non poſſet, quia omnia in dotem dederit, tunc enim in ſubſidium exequutio contra virum pro dotalibus bonis proceder, *Capic. dec. 128. n. 4. Lancellot. Gallia conſ. 29. n. 8. Anna Alleg. 33. nu. 114. Caſta ſubſidiar. remed. 44. num. 1. Giurb. in conſuetud. Meſſan. c. 9. gloſ. 7. n. 7. Guid. Pap. dec. 447. n. 3.* vbi ſi ſuper paraſrenalibus poſſet creditori ſatisfieri *Iuxta gloſa in l. iſta ff. de iure dotium Caſtil. dec. 97. ſub n. 9. 12. Lancellot. de attentat. p. 1. c. 3. ſub n. 26. Franch. dec. 636. lib. 4. Card. Tuſch. concl. 759. n. 13. littera. D. Baptiſta de Santo Blaſio de dote priuilegio 285.*

6 Itaquè † diſcuſſionem in eum caſum per creditorem fiendam pręcedere debere contra vxorem eiuſdemquè bona, ante exequutionem contra vi-

Digitized by Google

virum quãdo bona omnina viro in dotem conſtituta non ſunt dixerunt *Guid. Papa dicta dec* 447. *& Capic.dec.*128.*Franch.dec.*636.*nu.*4.*lib.* 4. *Caſtil.dec.*97.*n.*7.*Fontanella de pactis dotal.clauſul.*6.
7 *gl.*1.*par.* 3.*num.*46.*vol.* 2.*f.*363. poſſunt † Nãq. vxores parafrenalia extra dotalia,vel alia vltra dotata bona habere immo mulieres vt plurimum ſibi aliquam quantitatem ab initio matrimonij contracti reſeruant,maxime quando ſecundo nubunt,quam reſeruationem pro recamera vulgariter factam eſſe appellamus, vt inter magnates præcipue conſueuit in Regno ſeruari , vt dicunt *Franc.& Caſtil. in locis prædictis in fine.*

At ſi propriã licet in hoc proferre ſententiam,
8 fateor,† vnquam cum prædictis ſenſiſſe quorum opinionem nullo iure fundari poſſe video,quo ad exequutionem contra maritum in dotalibus ad inſtantiam creditoris ante nuptias per vxorem contracti fiẽdam . Nam Ritus Noſter c.103.exequutionem contra debitorem eiuſque hæredem tantum concedit,& contra tertium : & in inſtru-
9 mento non nominatum denegat , numquam † enim huiuſmodi inſtrumenta tertium afficiunt nec contra eum vim habẽt, nec ſtatuta huiuſmodi paratam exequutionem inſtrumentis tribuẽtia,quicquam contra Tertium operantur ,nec diſponunt,niſi id expreſſe in ſtatuto dicatur,*Crauet. conſ.*201,*num.*8.*Dec.conſil.*88.*col. fin. Macerat.variar.reſolution.lib.*2.*reſolution.* 60.*caſu.*46.*Iaſon.in l.iuriſgentium.§. Pretor ait ex n.*9.*ff.de pactis Aſini in praxi.* §.31.*c.*2.*limitation.*25. *Marta voto* 65. *& de clauſ.clauſ.*11.*ex n.*3.*Graſ. de except. in prælud.num.*157.*ſeq. Duenna regul.*365.*limit.*6.*Menoch. de adipiſcend.poſſeſſ. remed.*4.*num.* 848.*Gratian. deciſ.*138.*num.*1.*& dec.* 122.*Cancer. variar. reſol. lib.*1.*cap.*17.*de appellat. num.*25. *Fontanella de pactis dotalib.clauſ.*3.*gloſ.*2.*num* 51 .*volum.* 1.*Seſſa de inhibition.cap.*12 *per tot.Parlador. rerum quotid.l.*2 *c.fin. p.*4.§.1. *& §.*5. *per tot. Suarez in l.poſt rem iudicatam in principio limit. legis Regię Muſcatel.in pract. p.*3.*gloſ.ſeruata nu.* 73.*Verſil.deciſ.*145. *Gramatic.conſ. Ciuil.*49.*Maſſa de form.Camer.obligat. par.*2.*q.* 1. *per tot. Gabellin. Milleloquio* 633. *Amat.dec.*48.*n.*7.*Caualcan. dec.*77.*n.*84.*p.*2.*Hippol.Riminald.conſ.*39.*num.*64.66.*Milanenſ. dec.* 2. *n.*1.*dec.*8.*n.*1.47.*lib.* 2.*Roderic. de ann. redit.lib.*2. *q.*9.*ſub n.*61.

10 Sic de pacto † exequutiuo ingrediendi poſſeſſionem propria authoritate,& ſi in inſtrumento quomodolibet guarentigiato apponatur contra Tertium non citatum non exequi,dixerunt *Cancer.variar.reſolut.li.*3.*c.*7.*de pactis num.*218.219. *Amat.dec.* 48. *Theſaur.q.foren.* 96. *num.*3. *in fin. lib.*2. ad quod videndi ſunt.*Felician. de cenſibus l.* 1.*cap.*10.*num.* 3.*Auendagn.de cenſib. cap.*96.*Aſini.in praxi* §. 31. *limit.*31. *nu.*4.*Seraphin.dec.*492. *Afflict.in conſtitution. pacis cultum ,& deciſ.* 326. 386.*Gabr. conſ* 141.*n.*8.*Farinac.dec.*59.*p.*2. *Barz deciſ.*14.*n.* 12.13.*Menoch. de adipiſcend. remed.* 5. *Anton.Faber.in C.vnde vi. lib.*8.*tit.* 3. *defin.*34. *Fontanel.de pactis dotal.clauſul.*4.*gl.*27.*n.*32.33.*& clauſul.*6.*gloſ.*1.*par.*3.*num.* 19.20. *Viui. dec.*177. *Cartar. deciſ.* 12. *Gabr. de acquirend. vel ammittend. poſſeſſ. concluſ.* 8. *Roderic. de ann. red-*
11 *dit.li.*2.*q.*7.*nu.*18.*q.*9.*num.*57.58.Hinc † contra maritum cui omnia mulieris bona in dotes apportarentur,à creditoribus,exequutiue quaſi hæredẽ inepte ageretur dixi *Cardinal Mant. de tacitis,& ambiguis conuentionib.lib.*12.*tit.*11.*nu.*11. *Be-*
12 *ro.conſ.*41.*n.*10.*l.*1. Eadẽque † ratione idem cõcludit *Capic.deciſ.*128. dum quæſtionem poſuit ſi contra maritum poſſit exequutioni mãdari ſententia lata cõtra vxorẽ in actione perſonali ſuper bonis in dotem datis lite pendẽte ſine nouo proceſſu,& dicit ,*n.*12. 13.Sacrum Conſilium votaſſe quod ſuper inibi petita exequutione ,vocaretur hac citaretur maritus poſſeſſor bonorum ſuper quibus petebatur exequutio , idemque ſeutiettunt *Franch. deciſion.* 636. *lib.* 4. *Caſtil.deciſ.* 97. *num.* 5. 6. *Fontanella de pactis dotalib. clauſul.*6.*gl.*1 *p.*3.*num.*26.27 28.*volum.*2.*Trentacinq. variar.reſolut. libr.*2.*reſolut.*2.*de arbitris num.* 17. *Girond.de priuileg.& exemptionum explicatione q.* 241.*cap.*29.*n.*1303.*Ricc.collecta.*1533.*in fine.*Nã
13 † eum poſſeſſorem citari oportet cõtra quem peteretur exequtio ſententiæ,ſuper re quã tertius ipſe acquiſierit ſiue in perſonali,ſiue in reali actione fieret exequtio *Aſin.in prax.§.*31.*c.*4.*in principio,& in primo.& *2.*ampliation.& limit.*5.*Hond. conſ.*20.*n.*43.44.45.*lib.*1.*Amat dec.*48.*num.*7 8. *Ceual.conuent.contra comm.q.*820.*n.*24.*Surd. conſ.* 189.*n.*47.48.*ſeq.conſ* 334.*& conſ.* 405 . *Ludouic. concluſ.*16.*illatio.* 27.*Franch.dec.*199. *Duenna regul.*277.*limitation.* 4.*Monald.conſ.*49. *Suarez.in l. poſt rem iudicatam Trẽtacinq.variar.reſolut.lib.*3. *de empt.& vend.reſolut.* 20.*ſub n.*22. *Crauett. conſ.* 592.*n.*128.*conſ.*978.*n.*18.*Gail.l.*1.*obſeru.* 118. *n.* 1. *Cartari.dec.* 55.*n.*8.*Viui dec.*327.*n.*2. 3. 4.*ſeq. Coſta de re integra diſtinction.*95.*nu.*15. *Menoch. de adipiſcend. poſſeſſ.remed.*5.*n.*142.*Rota Genue deciſ.* 111.*n.*12.*Caualcan.dec.*5.*n.*7.15.*p.*1.*Maſul.ad Capiec.dec.*20.*n.*5.*Mariſcott. lib.*2.*reſol.*121.*nu.* 2.5. *Botta conſ.*37.*num.* 4.*Couarru.practicar. q.cap.* 16. *num.* 4. *Giurba dec* 91. *Oſaſc.dec.* 38.*& dec.*157. *Dec.conſ.* 109.*n.*7.*volum.*2.

14 Quamuis iſto caſu dubium orire poſſet, quid† ſi ſententia ſit lata contra vxorem marito ſciente; & patiente litẽ cum vxore agitari an iſta ſcientia ita viro obſit,vt contra eum, & bona dotata ſententiæ huiuſmodi exequutio fieri poſſet ,& affirmatiua in hoc opinio fundatur, authoritate *Bartholi,Alciat. Iaſon.ac communiter Doctorum in l. de die.§.qui mulierem ff. qui ſatiſdare cogantur. Rota Romana apud Cardinal. Seraphin.deciſ.*891.*n.* 10. *Bellamer. dec.*711.*Franciſc.Marc.dec.*272. *vol.* 1. *Ioſeph.Ludouic.dec.Peruſin.*26.*n.*6.*ſeq.* quam opinionem habere optimum fundamentũ *in lege ſæpe ff. de re iudicata,* & pro ea refert pluries deciſum *Font.de pactis dotalib.clauſ.*6.*gl.*1.*p.*3. *n.*30.31.32. *Rom.conſ.*342 *Put. deciſ.* 12.*n.* 14.*lib.* 1.*dec.*155. *lib.*2.

15 Sed viriliter † negatiuam opinionem idemquẽ *Fontanella* defendit *dicto loco a n.*33. *& ſeq.* authoritate *Seraphini,Bertrand.conſ.*129.*n.*4.5. *vol.* 6.*Innocẽt.& Abbas in c.cũ ſuper de re iudicata,& in c.Veniens verſic.quandoque tertius nõ appellat.de re iudicata,& Bertrand.n.*5. ait non obſtare mariti conſenſum,quia aliud eſt litiganti in cauſa

Digitized by Google

conſentire, aliud eſt litigare,& ſuccumbere,que-
madmodum aliud eſt donare, aliud donanti cō-
ſentire,& *Bertrand. doctrinam* per Rotam Roma-
nam ponderātam in hoc oſſeruauimus in deciſio-
ne prædicta *Seraphin.*891.*num.* 10. vbi poſtquam
dixit de ſcientia, & patientia mariti, poſtea ſub-
dit quod licet forte poſſet pati difficultatē ſi eſſe-
mus in ſimplici ſcientia, & patientia, ex ijs quæ
tradit *Bertr. in conſ.*129.*n.*4. *& catera. Idē Ioann.
Battiſta Laderch. conſ.*180 & quamuis *Bellamera
in dec.*711.inclinet in contrariam ſententia tamē
vt ipſemet refert alij domini de Rota ei aduerſa-
bantur, *& Felin. in c. cum ſuper de re iudicata* te-
ſtatur Rotā Romanam iudicaſſe contra *Bellame-
ram*,& extat deciſio *Achill. de Graſſ.*334.*vel* 218.
ſub titul. de ſenten. & re iudicata,& præter alias ra-
tiones *Fontanella n.*39.40.addit quod cum is qui
agit ſit in culpa,quia ſcire debuit virū poſſidere,
& de eo in cauſa meminere,& pariter vir in cul-
pa quadam quia neglexerit litē, viro potius erit
ſuccurrendum,veluti tractanti de damno vitan-
do,quam rationem conſiderat in ſimili *Rota Ro-
mana apud Achil. de Graſſ. dec.* 220. & in Senatu
Cathalonie obtinuiſſe pro iſta opinione teſtatur
16 *Fōtanella dicto loco n.*45.pręiuditium † vero attu-
lit viro ſcientia iuditij cum vxore agitati eo cō-
ſentiente,& authorizāte,vt ad eiuſdem expenſas
ſuper dotalibus exequutiue teneatur vxore ſuc-
cumbente, eademque ad expenſarum refectio-
nem condemnata argumento earumque de Pa-
tre authoritatem in iuditio filio pręſtante tractat
Bozri. dec. 7. *nu.* 17. *ex Bald. in l. fin. colum.* 2. *C. de
vſur. rei iudicat. Anton. Faber. C. de iure dotium lib.*
5.*tit.*7.*defin.*6.*n.*2.*in allegatis* & teſtatur deciſum
*Fontanella de pactis dotalibus clauſ.*6.*gl.* 1.*p.* 3. *n.*
47.& fuiſſe reſolutum in *Rota Romana Seraphin.
deciſion.*891.

17 Et etiam † ſi pendente lite ſuper re cum mu-
liere,eandem rem marito in dotem dederit, nec
ſententia poſtea lata recta via abſque citatione
viri exequi poſſe contra eum poteſt pretendi tā-
quam contra rem vitio litigioſi affectam *Iuxta l.*
2.*& l. fin. C. de litigioſ. Capic. dec.* 128.*num.*6. *Hippo-
lit. Rimin. conſ.*100.*num.*4.*lib.* 1.*Cancer. variar. re-
ſolut. l.* 2.*c.*12.*Parlador. rerum quotidianarum li.*2.
*cap. fin. p.*4.*§.*5.*num.* 6. *Intrigliol. ſingul.* 59.*lib.* 1.
*Menoch. conſ.*1187.*num.*8.*libr.*12.*Oſaſc. dec.* 114.
*Honded. conſ.*20.*lib.*1.*Surd. conſ.*334.

18 Nam cum † ratione neceſſitatis alienationis
dotis cauſa ſit vitium litigioſi non contrahitur
*l. fin. C. de litigioſ. Capic. dec.*128.*n.* 7.*Dec. conſ.*109.
*num.*10.*lib.* 3. *Natta conſ.*401.*ſub n.* 1. *Cancer. va-
riar. reſol. lib.* 2.*cap.*12.*num.*45. *Lancellot. de atten-
tat. c.*4.*in præfat. n.* 448.465.549.550.*Intrigl. ſin-
gul.* 81.*num.*1.*lib.*2. *Boeri dec.*23.*nu.*33.*Menoch. li.*
2.*præſumpt.* 97.*num.*34.38.*Afflict. ſuper conſtitut.
rubr.*41.*lib.*2.*num.*1.*Caſtil. dec.*110. *num.* 3.4.*ſeq.
libr.*2.*Ita in puncto reſoluit Fontanel. de pactis dotal.
clauſul.*6.*gl.*1.*p.*3.*n.*48. 49.*volu.*2.*Capic. dec.* 128.
*num.*7. *Amat. dec.*48.*numero.*25.26.

Præmiſſa etiam cōprobantur exemplo ex ma-
19 ioritate rationis,quod ſi non datur † via exequu-
tiua contra donatarium omnium bonorum, qui
recipit bona ex titulo lucratiuo in quo facilius
ſolet fraus euenire,*iuxta Textum,in leg. omnes* §.
Primo verſ. vniuerſa bona ff. quem in fraudē creditor.
adeo quod in Regno ſuper hoc fuit opus, prag-
maticali decreto Proregijs Marci Antonij Colū-
na,vt alias fuſius meminimus,quanto minus erit
danda via exequutiua contra maritum,(licet do-
tatarium omnium bonorum) cui bona ſunt trā-
slata non titulo hęreditario,nec minus titulo lu-
cratiuo donationis, ſed titulo ponderoſiſſimo
matrimonij proinde,quo ad viam exequutiuam
cōtra maritum ita reſoluendum puto contra prę-
dictorum opinionem,& nouiſſime pro iſta opi-
nione deciſum bis teſtatur in Senatu Cathalonie
poſt lōgum examen Anno 1609.& 1615.*Font. de
pactis dotal. clauſ.*6.*glo.*1.*par.*3.*num.*22.*ſeq. vol.* 1.
qui contrarium tenentibus reſpondet etiam re-
centioribus autoribus dicendo quod in illis cau-
ſis licet in Senatu magnum Rumorem feciſſent
aliqui ex Doctoribus ſupra pro cōtraria opinio-
ne adductis tamen contra eos fuit mature reſo-
lutum,& *Gironda de priuilegiorum, & exemptionum
explicatione q.*241.*cap.*29.*num.* 1303.dicit quod
numquam potuit obtinere pro opinionem contra
maritum.

20 Nec † textus *in l. mulier bona, ſua omnia ff. de iure
dotium* quo commouentur contrarij,qui errorem
ſequuntur ad rem facit,reſpectu modi procedē-
di via exequutiua,ſed bene facit, vt via ſua ma-
ritus non poſſit creditores vxoris repellere, quia
iuris interpretatione,videtur, mulierem dotaſſe
id quod ſupereſt deducto ere alieno,ſupponit er-
go iuris conſultus iuris interpretratione bona nō
eſſe in virum translata quatenus capit es alie-
num vxori,ſed in primo reſpōſo negat creditori-
bus teneri ſi bona ſunt penes virum translata, &
negat conueniri poſſe maritum,quia text. loqui-
tur de creditoribus, ex actione perſonali quibus
non datur actio contra Tertium,& poſſunt a ma-
rito vti tertio totaliter repelli,nec loquitur de hy
pothecaria,quia eſſet textus ſuper re indubitabi-
li contra iuris regulas,& in omni caſu textus nū-
quā ſomniauit modū procedendi via exequutiua,
ſed ordinaria, quia dicit cōueniri poſſe,ſed nō eſt
ſubaudiendum via exequutiua, vbi ergo conſtat
quod poſſeſſio bonorū eſt penes maritum ceſſat
præſumptio huius textus.

Item ſi vere poſſeſſio eſt penes maritum,etiam
21 † facta reſeruatione expreſſa per vxorem eris a-
lienis conſequēs erit quo maritus creditores mu-
lieris,non excludat, quia oneribus conſentijt cō-
ſentiendo reſeruationi eris alieni, ſicut quando
non exprimitur es alienum cenſetur in dotatione
vniuerſali reſeruatū, & dotatum quod ſuper eſt,
ſed non ex hoc dabitur exequutio contra mari-
tum de qua loquitur Ritus, quia non ex hoc in-
ſurgit obligatio mariti præſens,& expreſſa à Ritu
requiſita quicquid *ex Ber. Bene perpenſo conſ.*41.
*num.*9.10.*libr.*1.*ſenſerit Caſtil. dec.*97.*num.*11.*l.*1.

22 In fortiori caſu hinc dicendū videtur,quod † licet
bona eſſent dotata cū expreſſo onere,& accolla-
ctione,ſi maritus expreſſe non ſe obligat ad ſolu
tionē onerū creditoribus pręſentibus,vel abſenti-
bus cū ſtipulatione, Notarij nullatenus cogi poſ-
ſet via exequutiua,ſed tantū via ordinaria, quod
ex

ex iuris communis diſpoſitione ac Ritus forma eſt innegabile, ex text.in l.2. ibi quamuis enim ea lege emerit.C.de hæreditat.vel action.vendit.Crauet. conſ.12.num.6.Franch.dec.273.Gratian. diſceptat. 49 num.10.Bal. in Pragmatica de cenſibus q.1.nu. 12.Stracca de decoctor.p.1.num.9.Cancer. variar. reſolut.libr.3.c.1.de action.& obligat.n. 29.ſequen. & cap.7.de pactis n.259.264. Franciſc.Marc. dec. 615.p.1. Barzi dec.26.Giurb.dec.62.numer.24.27. 31.ſeq.Maſcard.de probat.cõcl. 280.n.2.Guid.Papa dec.272. Foller.de cenſibus gloſ.huiuſmodi n.87.Bolognet. conſ.12.& 32.Tiraquel.de retract. lignager. §.1.Gloſ.14.num. 116. Bald.conſ.305.libr.3. Soce. conſ.276.lib.2.

23 Tanto minus dubitari poterit † in caſu quo vxor dotat bona franca, & libera ab omni onere obligatione hypotheca, & cætera, nam in claris ceſsãt coniecturæ quia tunc nõ poteſt præſumi aliquid reſeruatum ratione æris alieni vbi ex pacto expreſse ex alienũ excluditur quo ad mẽtem contrahentium, & ſic ceſsat dicta iuris interpretatio Caſtil.deciſ.97.n.12.

24 Pro Ære alieno † tamen ab vxore contracto poſt matrimonium, & dotis cõſtitutionem abſq. mariti interuentu, contra virum non fit exequutio in bonis dotalibus niſi in caſibus exceptis per Gloſa magnam in l. quinque legibus.in fine ff. de bon.damnator Guid.Pap.dec.447.Capic.dec.128.n. 2.vbi dicit ita intelligi Gloſam prædictam Cartar. dec.34.num.2.5.6.9.Bellacom.commun.opinion.lib. 7.tit. 15.de exequut. rei iudicat.num. 56.Petr. Rauen. ſingul.163.facit l.Titia 62.in fine ff.de iure dotium Caſtil.deciſ.97.n.1. 4. Anton. Faber. C.ne vxor pro marito lib.4.titul.8.deſin.1.& de iure dotium l. 5.tit.7.definition 6.& in allegatis numer.1.Vincen. de Franch.dec.636.num.2.3.lib.4. Peregrin. de iure fiſci libr.5.tit.1.n.118. Surd.de aliment.tit.8. priuileg. 65.num.14.15.Ricc.Collectan. 386. Barboſ. in leg 1. par.1.num.38.ff. ſolut. matrim. Trentacinq. variar. reſol.lib.2.tit.de arbitr. reſol.2.ſub nu. 17.

25 Sed quid † pro debito communi viri, & vxoris Bald.in l.ob maritorũ in fin.C.ne vxor pro marito,& Salic.n.5.Capic.dec.128.n.3. Cartar.dec.34. n.3.4. 6.Bal.Nouel.de dote p.7.priuil.18. Aſin.in praxi.§. 31.limit.43.n.1.2.Caſtill.dec.97.ſub n.9.Gama dec. 200.ſub n.1. Amat.dec.86.n.5.Paleot.de dote n.4. Boſches de nuptijs lib.6.n.31.tom.9.tractat.Intrigl. ſingul.89. num 96.lib.3.

SVMMARIVM.

1 Tutela finitur legitima excuſatione.

2 Excuſatio per tutorem propoſita, ex falſa, vel in legitima cauſa ei non prodeſt nec liberata periculo adminiſtrationis tutelæ.

3 Miles excuſatur à tutela, ita vt nec volens admittatur, & n.12.

4 Milites noſtri temporis vtuntur priuilegijs antiquæ militiæ.

5 Excuſationis tutelæ cauſa affectata non excuſat tutorem.

6 Impedimentum Præuentio ignorantia, abſentia officium, titulus ebrietas præceptum ſuperioris, clericatus, vel paupertas affectata non proſunt.

7 Euictio affectata per emptorem non nocet venditori.

8 Fideiuſſor de repræſentando, non excuſatur ſi affectauerit præſentandum ab alio carcerari, vel impediri.

9 Affectata proſunt, quando cauſa eſt vera.

10 Excuſationis cauſa oppoſita, & ſuperueniens poſt ſuſceptam tutelam non excuſat.

11 Militia excuſat à tutela etiam ſuſcepta, & nu. 12. 13.14.15.

12 Militia prorſus tollit onus tutelæ.

13 Primipilus excuſatur a tutela etiam ſuſcepta Primipilus quis ſit.

14 Abſens cauſa reipublicæ excuſatur à tutela etiam ſuſcepta.

15 Miles dicitur abeſſe cauſa Reipublicæ.

16 Clericus excuſatur a tutela iam ſuſcepta per clericatum ſuperuenientem.

17 Mutus, Surdus, vel furioſus excuſantur, a tutela etiam ſuſcepta.

18 Infirmus per ſuperueniente infirmitatem excuſatur à tutela iam ſuſcepta.

19 Tutor legitime excuſatus, an teneatur petere tutorem pupillo, alias à periculo adminiſtrationis tutelæ non liberetur, & n.20.21.22.23.24.25.26. 27.& 28.

21 Dictio qualitercumque, omnes caſus comprehendit.

22 Tutor debet per Magiſtratum dari pupillo tutore excuſato, & Iudicis eſt onus.

23 Mater ſi adſit tenetur petere alium tutorem filio pupillo loco tutoris excuſati.

24 Intellectus ad lege tutores §.curator ff. de admin. tutor. & n.26.27.28.31.

25 Doctor, qui duas poſuit opiniones, in dubio cenſetur concurrere cum ſecunda, & vltima.

29 Inculpa dicitur, qui ſe imiſcuit rei ad ſe non pertinenti.

30 Tutor, qui ſe pro tutore geſſerat errore comperto tenetur cerciorare coniunctos pupilli, vt tutorem petant.

32 Mater & auia debent petere tutorem pupillo alias ei non ſuccedunt.

33 Tutor, qui pro tempore eſt abſuturus cauſa Reipublicæ tenetur interim petere pupillus curatorem.

ARGVMENTVM.

Tutor, qui ex legitima cauſa ab adminiſtratione tutelæ, ſe excuſauerit, an teneatur petere, quod de alio tutore pupillo prouideatur, vt tutelæ euitet periculum.

RESOLVTIO XXXXVI.

DVo in hoc videntur inter ſe pugnare, iura nempè textus in l.Tutores §.curator verſ.qui ſe ff.de adminiſtrat. tutor. & in lege qui qualitercumque ff.qui petant, tutor. quæ quaſi indiſsolubilem videntur continere

antinomiam,nam.vtraquè lex videtur caſum ter-
minare,ſed cum contrarietate, In facti tamen cō-
tingentia ab impetitione facta per Barbaram de
aſſenſo ſuper reditione computi tutelæ fuerunt
Franciſcus,& Alexander de aſſenſo abſoluti per
Tribunal Conſiſtorij.Die xxi. Ottobris 1617.re-
uocando ſententiam Magnæ Regiæ Curiæ , quæ
ſententia Tribunalis conſiſtorij fuit in hoc inde
confirmatam per Magnam Regiam Curiam ſe-
dis Criminalis , & cauſarum delegatarum de
menſe Maij 1618. iuxta quam fuit inde exequu-
tum,

Excipiebant Franciſcus,& Alexander tutores,
1 quod † eorum tutela ſuerat, legitima excuſatio-
ne finita *ex §.deſinunt,Inſtit. quibus modis tutel. fi-
neat.*fuit enim excuſatio propoſita ex iuſta , & le-
2 gitimacauſa,(nō† autē ex falſa cauſa,vel in legiti-
ma, quæ tutoribus ſe excuſantibus prodeſse non
ſolet, nec eos liberat ab adminiſtratione, & peri-
culo tutelæ , cū ſit nulla ne tutores ex ſua impro-
bitate commodum cōſequantur. *§. ſi quis autem
Inſtit.de excuſat.tutor.leg.1.C.ſi tutor. vel curator,
Montan, de tutel.cap.35.de excuſation.tutor. regul.
4.nu.1.& ſeq.fol.165.Vegius conſ.38.num.14. Ro-
3 man.conſ.235.Mandel.conſ.580.vol.3.)* Nēpe† eo-
rum excuſatio proceſserat ex cauſa de maiori-
bus quæ in iure dentur ad tutores excuſandos à
tutelarū munere,cum fuerint poſt ſuſceptam tu-
telam per Tribunal Regij Patrimonij electi mili-
tes æqueſtres pro noua Regni Militia, qui vti ta-
les excuſantur à tutela,ne dum de iure Regni ex
particularibus militaribus inſtructionibus,ſed e-
tiam de iure communi, ita vt etiam volentes mi-
lites non admittantur ad tutelam,nè à Militari ,
& Regio ſeruitio retrahātur inuigilando pupilla-
ribus negocijs,*ad teſtum in § idem eſt in milite In-
ſtit. de excuſ.tutor.& in leg.militia.C.qui dari tutor.
poſſ. Mont. de tutel. c.35.n.184.Mol. de iuſt. & iure
diſp.221.n.15.tom.1.Maſtril.dec. 76.nu.7. verſ.ſed
4 bis,& nu.31.vol.1.*Quod † non dubitamus proce-
dere etiam in militibus noſtri temporis ,*ſecundū
Doctores in l. centurio ff. de vulg.& pupill. Alex. n.
23.Soccin.Sen.num.2. Alciat. num. 6,Iaſon.nu.19.
Ripa num.10. Galiaul.n.7.Soccin.Iun. nu. 77. Bolo-
gneit. num. 30.& ſeq.& num.32.verſ.ſecundus ca-
ſus eſt Aldobrandin.in §. Item inſtitut. de excuſat.
tutor.num.27.Theſaur.dec.111.n.5. Viu. deciſion.
491.num.1. Alexandr Tentacinq.de ſubſtitut. p.4.
cap. 8.num.6.verſic.ſecundus caſus eſt Oddo Sforz.in
tractat.de compendioſa par.5.in 3.præmiſſo n.21.&
de reſtit.qu.6. art.6.n.18.Manuca de coniectur. vl-
timar.volunt.lib.6.tit.1.poſt nu.2.Aufrer. ad Cap-
pel.Tholoſan.dec.141.Maſtr.dicta dec.76. num. 9.
Bero.conſ.124.nu.13. Mauric. de reſtitut. in integr.
cap.334. Boſſi.de indic.ad tortur. nu. 108. Roman.
conſ.506.num.3. Alciat.conſ.331.ſeu conſ. 311.n.
2.Gratian, diſcept. 186.lib.1.Gabr.conſ.100. nu. 2.
vol.1.Ponte de poteſta.Proreg.in tit.de aſſenſ.Regi.
§.7.num.11.Caſtil.dec.105.num.12.13.lib.1. Hon-
ded. conſ.83.n.96.& ſeq.volum. 1.Brun.de ceſſion.
bonor.in 4.p.principal.qu.11.n. 2. Belluga in ſpecul.
Princip.rubr. 20.§.quia poſt Eccleſiam per tot. Fa-
rin.conſ.95.num.1. & ſeq. Bonadill. in ſua Pollitica
libr.4.cap.1.n.14.Ronit.in Pragmatic.1.de Militib.
n.3.& in nouiſſima eddition. ſuper eadem Pragmat.
num.6.*

Et licet ex parte actricis primo loco replica-
5 retur † quod dicta excuſatio fuerit per prædictos
tutores affectata , & procurata , & tamquam
affectata non teleuaret eis , nec à periculo ad-
miniſtrationis tutelę liberaret. *§. Item tria one-
ra vbi Aldobrand.n.9.& ſeq.Inſtit.de excuſ. tutor.
Guttier, de tutel.p.1.cap.21.num.8. Graſſ. de effect.
6 Clericat.effect. 16.nu.13.*Vt de† impedimento do-
lo affectato,præuentiore ignorantia,abſentia,of-
ficio,titulo,ebrietate,præcepto ſuperioris,Cleri-
catu,lite,vel paupertate dixerunt.*Becc.conſ.69.n.
7.8.conſ.104.n.5.6.in fine Farin.q.7.nu.64.q. 93.
num. 21.q.94.n. 40 & ſequen.& quæſt.99.p.2.nu.
296. Surd. conſ. 32.num.3.conſ.251.num.2. conſ.
299.n.6.conſ.371.num.97.98.conſ. 377. num. 48.
dec.203.num.15.& de alimēt.tit.7.q.16.num. 97.
98.99.100.& ſeq.Peruſin.dec.36.num. 3. Maſcar.
de probat.concluſ.6.num 3. Viui dec. 139. num. 1.
& ſeq.Decian.conſ.18.num.266.l. 1. Craſſ.de effect.
clericat. effect. 16.nu.12.Barzi.dec. 130. num. 48.
Sforz. de reſtitut.in integr.q.27. art. 1.2.3. & ſeq.
Cancer.var.reſol.libr. 3.cap.2. de inuentario.nu.29.
30.Menoc.de arbit.caſu.182.nu. 35.& ſeq.Coſta de
iuris,& facti ignoran.inſpection. 20.num. 3. fol. 42.
Serafin.de iuram priuil.4.nu.102.cum ſeq.Gabr.cōſ.
7 45.num.18.21. volum.1.*Idem dicimus † de eui-
ctione affectata per emptorem , quæ non obligat
venditorem *Surd.conſ.32.num.5.& ſeq.per tot. Ca-
ballin.de euiction.§ 2.nu.9.& ſeq. Serafin. de iuram.
priuil.4.num.108.& priuil.49.nu.49.& n.51.*dicit.
8 Ideo † non excuſari fideiuſſorem de repreſentan -
do ſi dolo procurauerit preſentādum ab alio car-
cerati,vel impediri.

Tamen non ſufficienter , & concludenter fuit
per actricē probata doloſa affectatio excuſatio-
nis,& militiæ,imo ad excludendam affectationē,
& dolum multa vrgentiſſima concurrebant in
9 facto pro dictis tutoribus. Et tamen† quia cauſa
excuſationis fuit vera , & de iure ſuſſiſtens , & ad
militiā coacti fuerint tutores,perperā opponeba-
tur de affectatione *Marc.dec.506.Rum.cōſ.213. n.
10.11 libr.1.Cranet. conſ.710.num.5.& n. 19.lib.
4.Simon de Pretis conſ.120.num.63.Honded. conſ.
41.lib.2.Roderic. de ann.redit.li.1.quæſt.18.col.fin.
Peregrin. de fideicommiſſ.articol.45.num.29.47.&
num 96.*

10 Secundo opponebatur ex parte actricis† excu-
ſationem prædictam tutoribus non prodeſſe ,
tamquam oppoſitam,& ſuperuenietem poſt ſu-
ſceptam tutelam , & iam inceptam adminiſtra-
tionem , *ad text. in leg. propter Magiſtratum, &
l.adminiſtrantes ff.de excuſa.tutor.leg.2. vbi Gloſa
in verbo manifeſtum. Cod.ſi tutor.vel curator. falſ.
allegat. Montan. de tutel.cap.35. regul. 1. num. 38.
& 40.leg. non tantum §. vacare ff. de excuſ. tutor.
Ioan. Faber. Angel. & Platea in §. Diuus Marcus
Inſtitut.de excuſ.tutor Machel.patrocin.3.num.9.10.
Maſtril. deciſ.76.n.7.Caualc.de tutor. n.193. Docto-
res in l. 1. ff.de admin.tutor.Curt. Iun.conſ.29.n.6.
Tiagia de tutore q.10.*

11 Quod pariter fuit reiectum † nè dum ex in-
ſtructionibus militaribus , & ſtatuto in Regno ,
quo

quo milites à tutela etiam ſuſcepta excuſantur
nam ſtatutum prædictum generaliter loquitur,
& indiſtinctè, & ità generaliter, & indiſtinctè
procedit, & fuiſſe deciſum teſtatur *Maſtrill. deciſ.*
76. ex dicto ſtatuto, ſed etiam de iure communi
milites excuſantur, etiam à tutela iam ſuſcepta.
Maſtrill. dicto loco l. milites, vbi Doctores C. qui dari
tutor poſſ. Craſſ. de effect. Clericat. effect. 16. num. 9.
poſt Montan. 1. & Caroc. per eum relatos.

12 Fundatur vlterius primò dicta opinio, † quia
Militia prorſus tollit onus tutelæ, nam nec volens
miles ad tutelam eſt admittendus, quidquid ſit in
alijs excuſationum cauſis, *§. idem in milite, Inſtit.*
de excuſ. tutor. ergo ſi prorſus tollit onus tutelæ,
quis rectè dubitabit, quin etiam à ſuſcepta ex-
cuſet militia, cum verba ſint ipſo iure operan-
tia.

Secundò, *per textum in l. non ſolum, §. qui Pri-*
13 *mipilum, ff. de excuſat. tutor.* † vbi quod Primipi-
lus excuſatur etiam à tutela, iam ſuſcepta, & Pri-
mipilus eſt belli Capitaneus de primis, ſecundum
Calepinum, Titum Liuium, Sabellicum, & alios au-
ctores, & Hiſtoricos, quos affert *Camillus de la*
Ratba conſ. 80. n. 9. 10. & ſeq. & latius per *Munoz.*
de Eſcobar. de ratiocin. admin. c. 39. n. 10. ergo mi-
les non eſt dubium, quod etiam à ſuſcepta tutela
excuſetur.

14 Tertiò, † nam qui cauſa Reipublicæ abeſt, ex-
cuſatur etiam à tutela ſuſcepta, *§. qui Reipublicæ,*
Inſti. de excuſ. tutor. l. in omnem, ff. de tutor. & curat.
dat. ab ijs, Montan. de tutel. de excuſat. cap. 35. n. 88.
& num. 96. Goffred. in annotat. ad l. 2. C. ſi tut. vel
curat. falſ. allegat. expreſsè ſentit Io. de Platea in §.
Item Diuus, ſub n. 8. verſ. ſed à tutelis, Inſtit. de ex-
cuſat. tutor. Guttier. de tutel. par. 1. cap. 21. ſub n. 5.
Carol. Camuſius de excuſ. tutor. tit. de abſent. in princ.
15 *num. 7. & fol. 79. n. 8.* & iam de iure † miles dici-
tur cauſa reipublicæ abeſſe, ergo, & à ſuſcepta
excuſatur, *l. milites, & l. qui mittuntur, & l. penult.*
ff. ex quibus cauſ. maior. Montan. dicto loco nu. 184.
l. non ſolum, ff. de excuſ. tutor. Carolus Camuſius de
excuſ. tutor d. tit. de abſen. n. 10.

16 Eodemque modo dicimus, † Clericatum ſu-
peruenientem excuſare à tutela iam ſuſcepta,
cap. 1. iuxta Gloſa de obligat. ad ratiocin. Io. Pelſ. in
tract. proceſſ. iudiciar. tit. de tutor. & curat. tit. 5. n. 9.
fol. 85. Mancin. de tutel. quæſt. 7. princ. n. 28. fol. 58.
Caualcan. dec. 19. num. 15. Carroc. deciſ. 17. n. 20. per
Craſſ. de effect. clericat. effect. 16. n. 7. Montan. de tu-
17 *tel. cap. 35. nu. 199.* Similiter † in Muto, Ceco, Sur-
do, vel furioſo, qui à ſuſcepta quoque tutela ex-
cuſantur, *l. poſt ſuſceptam, ff. de excuſ. tutor. l. vnica,*
C. qui morb. ſe excuſ. Socein. Iun. conſ. 25. lib. 2. Mon-
tan. de tutel. cap. 35. num. 153.

18 Idemque eſt in eo, † cui ſuperuenit infirmitas,
qui excuſatur à tutela, quamprius adminiſtrare
inceperat, *l. non tantum, & l. poſt ſuſceptam, ff. de ex-*
cuſ. tutor. l. 2. §. his illud, C. quando mul. tutel. offic.
fung. poſſ. l. non ſolum, §. fin. ff. de excuſ. tut. & tot. tit.
C. qui morb. ſe excuſ. Aldobrand. in §. Item propter,
num. 1. Inſtit. de excuſ. tut. Montan. de tutel. cap. 35.
regul. 1. n. 152. Craſſ. de effect. Clericat. effect. 16. n. 8.
Magon. dec. 43. n. 6. in Florentin.

Denique dicebatur per Barbaram actricem,
19 quod ſaltem poſt † excuſationem prædictam à
tutela ex cauſa militiæ prædictæ tenebantur dicti
tutores petere quod alius decerneretur tutor nè
pupilli remanerent tutoris auxilio deſtituti, alias
à periculo adminiſtrationis tutelæ non cenſentur
liberati, *per textum in l. tutores, §. Curator, verſ. qui*
ſe, ff. de admin. tut. Corn. conſ. 132. nu. 11. lib. 2. Gut-
tier. de tutel. cap. 16. num. 40. 41. 42. & ſeq. par. 1.
Bim. conſ. 238. n. 69. 70. lib. 3.

Et vere ab iſto capite pendebat principalis
20 cauſæ reſolutio, ſed † in contrarium eſt indiui-
dualis textus in *l. qui qualitercumque, ff. qui petan.*
tutor. cuius ſunt verba: *Qui qualitercumque dimiſſi*
ſunt per excuſationem à tutela neceſſe non habent pe-
tere pupillis tutorem, vt ait Seueri. & Antonini con-
ſtituto; Idem ſentit clarè *Bart. in l. 2. n. 3. ff. eod.* vbi
dicit, quod currit annus matri, & ſucceſſoribus ab
inteſtato pupilli ad petendum tutelam à die, quo
tutor ſe excuſauit, ergo onus non eſt tutoris, *Gut-*
tier. de tutel. cap. 16. num. 42. verſ. vnde. Tanto ma-
21 gis † quia textus loquitur per verbum qualiter-
cumque, quod eſt ampliſſimum, & omnes caſus
comprehendens *Crauett. conſ. 88. num. 10. Bertaz.*
de clauſul. cap. 21. n. 1. Volpell. de propoſit. in verbo
qualitercumque, Dec. conſ. 599. n. 3. Gozadin. conſil.
14. n. 22. Menoch. conſ. 335. nu. 22. lib. 4. Barboſa de
dictionibus, dictione 252. Cephal. conſ. 121. num. 1.
conſ. 451. num. 220. Muta deciſ. 3. n. 12. Ioſeph. Lu-
douic. deciſ. 21. Peruſin. n. 8. Surd. conſ. 445. num. 3.
lib. 3. conſ. 103. n. 9. lib. 1. Caualcan. dec. 19 num. 85.
lib. 3. Milan. deciſ. 12. n. 17. 25. 26. 27. 38. lib. 2. Ge-
nuenſ. in prax Archiepiſcop. Neapol. cap. 120. Mol-
feſ. ſuper conſuetud. Neap. tom. 1. par. 4. de renunciat.
quæſt. 14. n. 15. 16. Grat. dec. 51. n. 25. 26. Maſtrill.
dec. 238. n. 98. lib. 3. Et *Cuiacius in dicta l. qui quali-*
tercumque indiſtinctè probat, quod qualitercũque
tutores excuſentur, non tenentur alios petere, &
22 ratio manifeſta eſt, quia † per alias leges hoc
onus petendi, & dandi tutorem tribuitur Magi-
ſtratui, & Iudici, quãdo tutor per legitimam ex-
cuſationem tutelam dimiſerit, *per text. in l. 1. §.*
magiſtratui, ff. de magiſtrat. conueniend. l. 2. §. ſi ma-
ter, ff. ad Tertullian. l. ius dandi, ff. de tutor. & curat.
Bart. expreſſe in l. 4. §. hæc autem, ff. de damno infecto
23 *Montan. de tutel. tit. de ſatiſdat. n. 53.* Vel ſi † adeſt
mater ipſa tenetur petere tutorem in loco tuto-
ris excuſati, vt erat Barbara actrix *per textum in*
l. 2. §. ſi mater, ff. ad Tertull. l. credendum & l. diuus,
ff. qui petant tutor. & in matre loquuntur *Corn. cõſ.*
132. num. 11. lib. 2. & Guttier. de tutel. cap. 16. num.
42. Onus igitur petendi tutorem, cum detur
magiſtratui, vel matri non datur tutori ſe excu-
ſanti.

24 Non obſtat textus † *in l. tutores, § curator, verſ.*
qui ſe, ff. de adminiſt. tutor. vbi habetur quod tutor
non ritè datus, ſi ſe in negotijs pupilli immiſcuit,
debet à Prætore tutorem petere, nè forte ſi rem
cœptam deſerverit fraudis, vel culpæ cauſa, con-
demnetur. Nam *Gloſa ibi in verbo culpæ,* dicit hoc
procedere, ſiue alius erat geſſurus omnia, vel ſi
non certiorauerit neceſſarios pupilli, & allegat
textum in *l. 1. §. fin. ff. de eo qui pro tutor.* vbi in tex-
tu dicitur, *Sed ſi cognito, quod tutor non abſtinuiſſet*
ab adminiſtratione videamus, an teneatur ſi neceſ-
ſarios

Digitized by Google

ſarios pupilli non certiorauerit, vt ei tutorem petat, quod verius eſt, vbi *Gloſa* dicit, ergo ſi certiorauerit non tenetur, & *Gloſa in d. l. qui qualitercumque* ſumpto argumento ex *dicto* §. *curator*, quod vbi tutor ſe immiſcuit tenetur petere tuturem, ſi deſerat tutelam, ſoluit, ibi *Gloſa* duobus modis. Primo ibi geſſit (ſi licet in dicto §. *Curator*) hic non, ſecundo ſoluit ibi non erat tutor, ſed pro tutore ſe geſſit (ſcilicet in dicto §. *Curator.*) Hic erat, ſed excuſationem habebat, & qui contrarium dicebant, ſumebant argumentum ex dicta prima ſolutione, *Gloſæ in d. l. qui qualitercumque*, & *ex dicto* §. *Curator* dicendo, quod quoties tutor ſe in geſſit, & adminiſtrauit, ſi ſe abſtinuit ab adminiſtratione tutelæ, tenetur tutorem petere, vt in *d.* §. *Curator.*

Vnde reſpondetur Primo; quod *Gloſa in dicta l. qui qualitercumque* non reſidet in illa prima ſolutione, ex qua ſumitur ex aduerſo fundamentum, ſed tranſit ad ſecundam ſolutionem diuerſam à prima, & ideo prima cenſetur reuocata, quia poſteriora derugant prima, quando ea ſunt diuerſa, & incompatibilia cum primis, *ad text. in l. pacta nouiſſima, C. de pactis.* Item præſumitur dicta *Gloſ.*
25 magis reſidere cum ſecunda ſolutione, quia † Doctor duas ponens opiniones dicitur in dubio reſidere potius cum ſecunda, & vltima in ordine, *Bartol. in l. bona fides, ff. depoſiti, Oſaſc. dec. 8. num. 6. Franc. deciſ. 221. Surd. conſ. 269. n. 32.* ergo à prima ſolutione in qua Gloſa nun reſidet, non poteſt rectè ſumi fundamentum contrarium.

Secundo reſpondetur, quod tanto magis ſtandum eſt ſecundæ ſolutioni Gloſæ, & non primæ (ſcilicet quod *in dicto* §. *curator* non erat tutor in *dicta l. qui qualitercumque* erat tutor, ſed excuſationem habebat.) Nam ſecunda ſolutio eſt comprobata *ex alia Gloſa in leg. ſancimus la ſeconda*, §. *perſonis, verſ. ſua ſubſtantia, C. de adminiſt. tutor.*

Tertio ſtandum eſt ſecundæ ſolutioni Gloſæ, quia eſt conformis text. in *d. l. qui qualitercumque.*

26 Quarto comprobatur † ſecunda ſolutio Gloſę ex *Bartoli auctoritate in dicto* §. *curator num.* 2. qui ponendo exemplum quando tutor teneatur petere tuturem, ponit in tutore erroneo, *vt in dicto* §. *curator*, & in eo tutore qui ſe ex errore immiſcuit, & dicit quod de facto habuit, non autem in tutore legitimo à principio, cui iuſta ſuperuenit excuſationis cauſa, *iux. tex. in d. l. qui qualitercũq.*

Quinto non obſtat Prima ſolutio Gloſæ, nam
27 mouetur, † ex quo in *d.* §. *curator* tutor geſſit, ergo debet intelligi iuxta textum, quem allegat videlicet, provt eſt caſus *in d.* §. *curator*, ſi geſſit ex errore ſe immiſcendo, & ſic bene loquitur, quod non ita, ſi bene à principio, & valide tutor geſſit, licet poſtea excuſetur, vt in ſecunda ſolutione, quia tunc non procedit diſpoſitio *dicti* §. *Curator*, & nõ tenetur tutorem petere, ſed procedit diſpoſitio *dict. l. qui qualitercumque.*

28 Sexto reſpondetur, † quod eſt manifeſta ratio diuerſitatis inter diſpoſitionem *d.* §. *curator.* & dictam *l. qui qualitercumque*, quia quando tutor ſe excuſat iuxta dictam *l. qui qualitercumque*, dimittit tutelam auctoritate Iudicis, & Magiſtratus excuſantis, vnde Iudex tunc remanet certioratus, quod pupillus tutore caret merito Iudex iſto caſu cum ſit certioratus, & ad eius officium ſpectet, vt diximus, tenetur pupillum de tutore prouidere.

Quandu vero tutor non dimittit tutelam Iudicis auctoritate, veluti per legitimam propoſitam excuſationem, ſed propria auctoritate dimittit deſiſtẽdo à ſemetipſo ab adminiſtratione, ex quo cognoſcit reuera non eſſe tutorem, vt eſt caſus in *dicto* §. *curator*, & tunc, quia Iudex, vel coniuncti pupilli non ſunt certiorati, & ignorant, quod pupillus remanet ſine tutore, merito tenetur tutor, qui iſto modo deſiſtit, & deſijt vel petere à Prætore tutorem, vel neceſſarios, & coniunctos pupilli certiorare, vt ipſi petant, nam quando deſinit lege permittente, & author. Prætore, pœnam nõ meretur, nec tenetur poſt excuſationem ad periculum adminiſtrationis tutelæ. Sed quando pro-
29 pria † auctoritate ſe immiſcuit, cum non eſſet tutor, dicitur in culpa ſe immiſcendo rei ad ſe
30 non pertinenti, *l. culpa eſt, ff. de reg. iur.* Vnde † poſt ſuſceptam tutelam in dolo eſt, comperto errore immixtionis non petendo tutorem, & deſerendo pupillum auxilio deſtitutum, vel nõ vocatis coniunctis, eiſque certioratis, quod pupillo tutorem petant, *Montan. de tutel. cap.* 18. *n.* 25.

31 Septimo reſpondetur, † quod diſpoſitio textus *in dicto* §. *curator*, procedit tantum de conſilio, & non de neceſſitate, vt dicit *Gotofred. in dict. l. qui qualitercumque*, & clarum eſt, quod conſilium non inducit neceſſitatem, ſed eum inſequit volens.

Nec reſiſtit *Corn. conſ.* 132. *n.* 11. *lib.* 2. *& Guttier. de tutel. cap.* 16. *n* 41. 42. *& ſeq. par.* 1. quia iſti lo-
32 quuntur in matre, † quo ad effectum ſucceſſionis, vt ſcilicet pupillo ſuccedat, ſicut & auia tenentur petere tutorem cum effectu pupillo, & nõ aliter, & idem dixit *Marian. Soccin. conſ.* 16. *n.* 28. *Bal. conſ.* 489. *lib.* 5. *Montan. de tutel. cap.* 18 *n.* 13. 14. 15. *Surd. conſ.* 175. *n.* 8. *& deciſ.* 48. *Molfeſ. ſuper conſuet. Neapol. tom.* 1. *p.* 3. *de ſucceſſ. ex teſtamen. q.* 26. *n.* 2. *Grat. dec.* 177. *& diſcept.* 72. *vol.* 1.

Cęterum reſpondetur *Bimio conſ.* 234. *n.* 69. 70. *lib.* 3. qui mouetur *ex Aretino in* §. *Item qui publi-*
33 *cè, Inſtit. de excuſ. tutor.* loquente in tutore, † qui pro tempore erat abſuturus cauſa Reipublicè, & dicit, quod tunc tenetur interim petere pupillo curatorem, & ſic non obſtat, quia loquitur quando tutor eſt abſuturus cauſa Reipublicæ, & nunquando per legitimam excuſationem à tutela fuerit dimiſſus, prout in terminis propoſitis. Item non dicit, quod tenetur petere tuturem, ſed curatorem, item tunc tutor deſerit tutelam auctoritate propria, & non Magiſtratus decreto, ergo non militat.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Cambij, ſi ante earum ſolutionem fueriat deperditæ, an detur repetitio pecuniarum contra priorem campſorem ſcribentem, & n. ſeq.* 3. 4. 5.

2 *Litteras cambij ſi ſimulatè dixerit amiſiſſe campſarius, non repetit pecunias à mercatore, qui litteras cambij ſcripſerat.*

5 *Campſor loco deperditarum litterarum cambij tenetur eidem campſario alias literas ſcribere eiuſdem*

dem tĕnoris, limita. vt num. 8.

6 *Litterarum cambij non datur determinatus numerus, & vſus introduxit tres fieri, & quandoque ſolent vlterioris numeri fieri.*

7 *Litterarum cambij pluralitas non nocet ſcribenti, quia vna litera præſentata cæteræ remanent inefficaces.*

8 *Campſor loco deperditarum literarum cambij, non poteſt alias ſcribere, quando campſor, vel Mercator, cui dirigebantur literæ deperditæ, interim fuerit conditione mutatus, decoctus, vel domicilium mutaſſet.*

9 *Cambij contractus eſt nominatus, ſaltem de conſuetudine, & num. 17.*

Pœnitentia non datur in contractu cambij n. 9. 10.

10 *Pœnitentia non datur in contractu cambij, etiam in eius accidentalibus, & n. 9.*

11 *Cambij contractus quis contractus ſit, an mutuum, an permutatio, an emptio, & venditio, & num. 12. 14. 16.*

12 *Cambium ſatis differt à mutuo.*

13 *Cambij contractus an ſit innominatus, do vt des.*

14 *Cambium an ſit permutationis contractus.*

15 *Permutatio æquipollet venditioni, quando datur res æſtimata pro re æſtimata.*

16 *Cambium eſt contractus emptionis & venditionis pecuniarum.*

17 *Cambium ſemper reducitur ad contractum emptionis, & venditionis pecuniarum, ſiue dicamus, quod ſit permutatio, ſiue emptio.*

18 *Cambium dicitur factum in credito, & non importat ſolutionem factam, quando in literis dicitur per totidem cambiatis, ſecus ſi dicatur pro totidem ſolutis, vel pro valuta habita.*

19 *Pœnitentia fortiùs non datur in cambio, quando literæ fuiſſent acceptatæ.*

20 *Literis cambij acceptatis per acceptantem non poteſt recuſari earum ſolutio, quamuis is, qui ſcripſerat, decoxerit.*

Quid ſi ſcribens litteras tempore acceptationis erat decoctus, vide n. 21. 22. 23.

22 *Decoctor propter ruptam fidem habetur pro mortuo, & ei prohibetur commercium tamquam infami.*

23 *Soluere alius poteſt pro decocto.*

24 *Literas cambij acceptans, ſi poſt acceptationem mercator, qui ſcripſit literas, moriatur, an acceptans ſit liberatus.*

25 *Literis cambij acceptatis, ſi acceptans inde decoxerit, an periculum earum ſpectet creditori cambij, ita vt ſcribens ſit liberatus, vel non, & num. 26. 27. & ſeq. & n. 33. 34. 35.*

26 *Delegatio, & nouatio dicitur facta acceptata apodixa, ſeu litera cambij, vel partita per mercatorem, vel campſorem.*

Quid de mercatore, vel campſore de proximo decocturo, num. 28.

27 *Delegatio eſt debiti ſolutio, & debitorem liberat.*

29 *Delegatio non fit, quando delegatus non eſt debitor, contrarium num. 30.*

Declara, num. 31. 32.

35 *Literas cambij acceptans tenetur ad earum ſolutionem, tamquam fideiuſſor, & ſcribens vti principalis.*

36 *Literarum cambij forma quæ ſit, ex quibus probetur campſorem correſpondentem eſſe debitorem ſcribentis, vel non.*

37 *Literarum cambij acceptatio qualiter fiat tempore nūdinarum per lineam ex tranſuerſo ſuper literis.*

38 *Literarum cambij acceptatio expreſsè facta dicitur, quando mercator propria ſua manu appoſuit acceptatam ſuper literis, vel per publicum inſtrumentum promiſerit ſoluere.*

39 *Literarum cambij acceptatio probari poteſt per teſtes, licet literæ penes præſentantem remanſerint.*

40 *Literarum cambij acceptatio dicitur tacitè facta per mercatorem, quando penes ſe retinet literas: Quæ retentio literarum etiam teſtibus probari poteſt.*

41 *Literarum cambij acceptatio non dicitur facta, ſi per mercatorem fuerint receptæ literæ de auiſo.*

42 *Literas cambij cum proteſtatione acceptans non tenetur ad earum ſolutionem.*

ARGVMENTVM.

Litteræ cambij, ſi ante pecuniarum exactionem ammittantur, an ſit locus repetitioni à priori nummulario, & mercatore, qui ſcripſerat, & an detur pœnitentia in contractu cambij, & litteræ acceptatæ cuius periculo ſtent decocto mercatore, ſcribente, & quid decocto litteras acceptante poſt acceptationem an ſcribens liberetur, & quando dicantur acceptatæ,

RESOLVTIO XXXXVII.

VAriæ fuerunt Doctorum ſententiæ circa reſolutionem propoſitæ controuerſiæ; Nam alij in eam aſſentie-
1 runt opinionem, † vt ammiſſis litteris cambij ante ſequutam earum ſolutionem, vel acceptationem, liceret, creditori cambij petere ſibi pecunias reſtitui per campſorem; qui literas ſcripſerat, dummodo per publicum inſtrumentum ſcribentem a literis liberet, creditor cambij, & caueatur, ſcribenti de eius indemnitate in caſu, quo literæ reperirentur, etiā per alium, & pecuniæ earum vigore exburſarentur ab eo mercatore, cui literæ deperditæ dirigebantur, *Bal. in l. inſtrumenta in fine, C. de fideicomm. vbi Iaſon. & in l. huiuſmodi 86. §. ſi ita, ff. delegat. 1. num. 12. verſ. ſecundo idem, Iaſon. in l. admonendi ſub num. 153. verſ. quid autem ſi depoſui, ff. de iureiurand. in 2. repetit. Io. de Anania in cap. nauiganti ſub num. 46. de vſur. Benintend. deciſ. 58. in princip. Burſ. conſ. 39. n. 12. lib. 1. Cotta in Memoral. in verbo Mercator fecit mihi literas, Gail. lib. 2. obſerv. 37. n. 8 Maranta in ſpeculo par. 6. actu. 6. n. 48. verſ. vlterius quæro, Scac. de commer. & cābijs §. 2. Gloſ. 5. n. 348. 349. fol. 573. & prius num. 344. verſ. Primo ex eo, Intrigl. ſing. 70. lib. 2. & ſingul. 228. lib. 1. Gama deciſ.*

*ciſ.336.num.1. Maſcar. de probat. concl.630 nu.8.
lib.2. & concl.989.num.3. Pacian.de probat.concl.
63.n.139. lib. 1. Philipp. Paſchal. de viribus patr.
poteſt.par.1.cap.8.n.74.75. Vincen.de Franc.deciſ.*
498. qui dicit,quod cum eſſet Commiſſarius Ge-
neralis Sacri Montis Pietatis, & Bancorum Ra-
uaſcheriorum, & aliorum in Ciuitate Neapolis,
ſemper prouidit, quod nummularij ſoluerent fa-
ctis cautelis de recepto, & liberato debitore, &
aliquando,quod cautio præſtaretur banco,quod
pro hac cauſa non moleſtaretur, & quod in dorſo
libri, vbi notantur depoſita, notaretur decretum
prædictum,& ipſius tenor deſcriberetur, vt quan-
do reperiretur originalis nummularij non mo-
leſtarentur.

2 Quam concluſionem declarant † non proce-
dere, quando is, qui pecuniam cambiauerit, &
apodixas,ſeu literas receperit, ſimulatè aſſereret
ſe literas cambij amiſiſſe, vt à contractu cambij
recederet,nàm eo caſu non liceret pecuniam re-
petere, ſed omninò teneretur ſeruare cambium,
& literas præſentare illi Mercatori cui cambij
ſolutio erat ordinata, cum in huiuſmodi contra-
ctu cambij non detur pœnitentia, vt latiùs infra
dicam, *ita Petr.Beuintend.deciſ.58.Philipp.Paſcal.
de viribus patr.poteſt.p.1.c.8.n.75.*

3 Alij in eam fuerunt ſententiam, † & quidem
de iure veriorem, quod vtique eo caſu ammiſſis
literis cambij, ſi campſor qui literas ſcripſerat,
conſentiat diſtractui,& reuocationi cambij, tunc
procedunt dicta per Doctores pro præcedenti
opinione allegatos,deliberatione, & indemnita-
te fienda cum opportuna campſoris indemnita-
te,cautela, & ſecuritate: Imò iſto caſu creditor
cambij, qui ammiſit literas, tenetur expectare,
quovſque mercator, cui literæ erant directæ, cer-
tioretur de cambij reuocatione, & de ammiſſio-
ne literarum cambij,ita vt ſi ad eum deferrentur,
eas non ſolueret,quo certiorato, habitoq; reſpō-
ſo,campſor poterit reſtituere pecunias facta ſi-
bi liberatione in forma Authentica, & cautione
præſtita,iuxta dicta per *Francum dicta deciſ.498.*
cum alijs ſupra adductis, *vt dixit Scaccia de com-
merc. & cambijs §.2.Glo.5.n.354.*

4 Si verò campſor, † qui ſcripſit literas cambij
inde deperditas, ante earum ſolutionem, vel ac-
ceptationem non vult recedere à contractu cam-
bij, tunc non teneretur aliquo modo reſtituere
pecunias, aliàs ſequeretur,quod campſarius poſ-
ſet ſemper ſimulata literarū ammiſſione reſcin-
dere, ſeu diſtrahere contractum cambij campſo-
re inuito, qui in eum caſum non contraxerat, &
hoc in caſu decipiuntur Doctores ſupra allegati
pro contraria opinione, *ita Petr. Beuinten. deciſ.
58 in fin.* qui teſtatur vidiſſe Genuæ ſeruatum in-
ter Mercatores, *nouiſſimè Scaccia de commerc. &
cambijs §.2.Glo.5.n.3.351.352.*

5 Tantummodo eo caſu campſor, † qui literas
ſcripſit, teneretur loco deperditarum literarum
cambij alias literas ſcribere eidem campſario
eiuſdem tenoris, vt dixerunt *Beniuteud.& Scaccia*
6 *in locis proximè allegatis*, quia de iſtis † literis cā-
bij non datur determinatus numerus, & vſus in-
troduxit fieri tres literas, quæ vocantur *Prima,
Seconda, e Terza di cambio*; Et quandoque ſolent
fieri quatuor, vel quinque, licet omnes ſub vnica
verborum formalitate, & dicitur in omnibus li-
teris cambij prædictis *pagate vna volta ſola.* Quod
fuit introductum Primò, nè fides cambij iam
contracti periret, Secundò nè creditor ammiſſis,
ſeu interceptis primis, vel ſecundis literis coga-
tur ad campſorem iterum redire,qui alias faciat,
7 quæ † quidem pluralitas, literarum cambii debi-
tori campſori, vel Mercatori eas facienti non no-
cet, quia vnica litera ex dictis præſentata reliquæ
reſtant inefficaces, & nulle, cum debeat fieri ſo-
lutio ex earum forma ſemel tantum. Nec credi-
tori cambii, cui facienda eſt ſolutio, nocet: Imo
releuat ab onere probandi cambium, ſi primæ,
aut ſecundæ, deperderentur literæ, *Bal.conſ.348.
facta fuerunt ſub num.3. verſus finem, ibi prætérea
dicit lib.1. Scaccia de commerc. & cambijs §.1. q.5.
num.44.verſ.aduerte ſecundo,& num.73.74.& §.2.
Gloſ.6.per tot. Azor. de inſtit. moral. par.3. lib. 10.
tit. de cambijs quaſt.4.*

8 Licet hoc caſu veriſſima illa ſit † reſtrictio, vt
prædicta non procedant, quando campſor, vel
mercator, cui literæ dirigebantur ſoluendæ, in-
terim fuerit conditione mutatus, & effectus de-
terior, vel non idoneus vt antea,vel mutaſſet do-
micilium a loco, vbi primitus erat deſtinata ſolu-
tio literarum cambii deperditarū, quia iſto caſu
non eſſet in poteſtate campſoris, & prioris num-
mularij, qui literas primas ſcripſerat, nouas refi-
cere literas, *Coſta in Memorial. in verbo cambij li-
teras,& in verbo Mercator fecit.Beniutend.dicta de-
ciſ.58. in fin. Scaccia de commerc. & cambijs §. 2.
Gloſ.5.num.353.fol.574.*

Ratio, qua potiſſimè moti ſunt prædicti Docto-
9 res ſupradictam profitentes opinionem, ea eſt, †
quia verè contractus cambii eſt contractus no-
minatus, ita vt in eo non detur pœnitentia, ſeu
variatio, diſtractus aut receſſus à forma primæua
altera parte in vita, cùm ſit contractus celebra-
tus ad vtriuſq; contrahentis vtilitatem, ideo niſi
vtriuſque concurrat voluntas nō poteſt reſcindi,
vel diſtrahi, & de conſuetudine ſaltem eſt cōtra-
ctus nominatus, ideo quod ſemel placuit amplius
diſplicere non poteſt, *l.ſicut,ff.de action.& obligat.
Bald.conſ.348.facta fuerunt,num.1.lib.1.& num.2.
in fine,& num.3. de magis communi tradit Salon. de
iuſt.iure & contract. lib.2.tit.de cambijs q.t.n.4. in
fine, Ioan. Baptiſt.Cauat. tract. de cambijs tit. de ſo-
lutione in loco ad quem f.230.Soccin.conſ.68.in cau-
ſa qua vertitur lib.3.in princ. & preciſè ſub num. 2.
Card.Tuſc.concl.12.lit.C.vol.1. Curt.Iun.conſ.132.
habita diligenti num.2.verſ.indagandum, Scaccia de
commer.& cambijs §.2. Gloſ.5. num.447. cum plur.
ſeq.fol.591.* qui de communi teſtatur *Rota Genua
deciſ 4. num.7.& ſeq. Philip. Paſcal. de virib. patr.
poteſt.par.1.cap.8.n.74.75. in fine fol. 115. Maſcar.
de probat.concluſ.630.n.7.Burſat.conſ 39.n.2.lib.1.*
10 Quod † ne dū in ſubſtātialibus contractus cam-
bii, ſed etiam in accidentalibus eiuſdem prohi-
betur pœnitentia, & receſſus altero ex ipſis con-
trahentibus inuito, vt ſi vellet variare ſolutionē
deſtinatam fiendam, puta Romæ vt fiat Mediola-
ni, *vt poſt Foller. ad Maran. & Io: Baptiſt. Cauat. de*

cambijs

cambijs dixit Scaccia de commer.& cambijs dicto §.
2.Gloſ.5.d.n.447.cum pluribus ſequen.
Quamuis Doctores non mediocriter ſe torſe-
11 tint in hac quæſtione, † quis contractus vere eſ-
ſet contractus cambii, & multi multa dixerunt,
an mutuum, an emptio & venditio, an permuta-
12 tio ſit. Et in rei veritate † cambium ſatis differt à
mutuo, & quatuor differentias poſuit Conrad. de
contract.q.98.& 99. Sotus de iuſt.& iure lib.6.q.8.
art.2. Lopez de contract.fol.7.qui fol.6.& ſeq. ſatis
verè expedit materiam cambii & par.2 cap.5.rei-
cit Garſsam tenentem, quod cambium contineat
mutuum ſaltem virtualiter, item quod cambium
differt à mutuo quia fit cum lucro & non gratis,
ſicut mutuum, Villagut.de vſuris quæſt.1.num.9.
Item quod non ſit mutuum dixit Caetan.cap.2.de
cambijs,& cap.3.tom.6.par.1.fol.405. Bal.in l.2.
C.de vſuris rei iudicat.vbi num.2.dicit, quod cam-
bium eſt contractus ſeparatus à mutuo, Rota Ge-
nuæ deciſ.14.n.88. Idemq; quod non ſit mutuum,
licet dicat innominatum præſcriptis verbis do, vt
des dixit Lupus in cap.Nauiganti §.2.n.51.fol.104.
& num.79.fol.116.ex Nauarro ibidem num.9.&
Calder.conſ.11.tit.de vſur. Bart.in l.naturalis,§.ſed
ſi facio,ff.de præſcript.verbis, Boninſ.de cambijs c.6.
verſ.Machi andrà fol.14. Fab.Genuenſ.de cambijs
p.2.c.5.n.55.verſ nec etiam n.56.tom.6.p.1.f.416.
Michael.Sal.ad Diuum Thomam 2.2.poſt quæſt.78.
in diſput.de cambijs q.1.art.1.ſub n.4.verſ.denique,
& art.2.ſub n.2.verſ.ſecundo quo fol.527.Io.Azor.
de Iuſtit.Moral par.3.lib.10.tit.de cambijs cap.5.
q.1.Medina in ſuis tractat.to.2.tit.de rebus per vſur.
acquiſ.q.5.col.1.verſ.Corollariæ fol.359. Mandel.
conſ.198.n.57.Molina de contract.diſp.396.Scaccia
de commerc.& cambijs §.1.quæſt.4.num.5.6.7.&
ſeq. vbi late ponit omnes differentias, & quæſt.7.
par.1.num.41.verſ.ſecunda, & §.9 n.5. Licet Me-
noch.conſ.1180.num.6.lib.12. dixerit, quod cam-
bium idem eſt, quod mutuum ex Goffred.& Ho-
ſtienſ.in ſumma de vſur. Medin.in Cod.de reſtit.tra-
ctat.de cambijs quæſt.1.in fin.
13 Nec deſunt, qui tenuerunt, † quod contractus
cambii eſſet innominatus do, vt des, Card.Caetan.
tract.de cambijs cap.3.num.1.tom.6.par.1.fol.405.
Ioan.de Anania in cap.nauiganti ſub nu.47.& ibid.
Nauarr.ſub num.9.verſ.vnde primum & ſub nu.21.
verſ.Hic contractus,& num.22.de vſur.Michael.Sal
ad Diuum Thomam 2.2.poſt quæſt.78.in diſput.de
cambijs q.1.art.1.ſub n.4.verſ.denique in fin.tom.2.
f.525.& art.2.ſub num.7.verſ.ad ſecundum, licet
Nauarr.non ſequatur Ioan.Baptiſt.Cauat.de camb.
in preludijs verſ ſed eſt permutatio f.212. Bero.conſ.
194.num.14.lib.1. qui hanc eſſe magis cõmunem
profitetur, quos refert Scaccia de commer.& cam-
bijs §.1.q.4.n.17.f.161. Mantica de tacit.& ambig.
conuent.lib.25.tit.1.n.11.vol.2. Lupus in cap.Naui-
ganti §.2.n.51.f.104.& n.79.f.116.
14 Alii dixerunt, † quod cambium ſit permuta-
tionis contractus, Genua deciſ.32.nu.5. Caetan.de
cambijs dicto cap.3.& 4.Sotus de Iuſt.& iure lib.6.
quæſt.8.art.2.f.605. Deciſiones auric f.264. Lupus
de vſuris §.2.cap.20.tom.7.f.138. Bero.conſ.207.n.
52.lib.3. Mantica de tacit.& ambig.cõuent.lib.25.
tit.1.num.10.volum.2. Medina in ſuis tract.tom.2.
tit.de rebus per vſur.acquiſ.quæſt.5.col.1.verſ.di-
cendum ergo fol.359. Fab.Genuenſ.de cambijs nu.1.
fol.411.Cardin.Tolet.in tract.de inſtit.Sacerd.lib.5.
cap.50. Michael Sal ad Diuum Thomam 2.2.poſt
quæſt.78.in diſput.de cambijs q.1.art.1.ſub num.4.
verſ.denique, Io:Baptiſt.Cauat.de cambijs in prælud.
verſ.adhoc,& verſ.cambium f.212. Romoal.Col.eo-
dem tract.cap.2. Boninſ.eod tract.cap.5.verſ.in ol-
tra. ab iſta non diſcrepat Sotus vbi ſupra: Io: Azor.
de Inſtit.Moral.par.3.lib.10.tit.de cambijs cap.1.
& cap.5.q.1.verſ.accedit,& q.2. attentauit dice-
re, quod in hoc cambio præter permutationem
ſit admixtus contractus locationis, cum nummu-
larius locet operam ſuam ad transferendum pe-
cuniam ad alium locum, licet ibi non firmiter re-
ſoluat, quod non admittit, Scaccia de commer.&
cambijs §.1.quæſt.4.num.20. Molin.de contract.diſ-
put.396.& huc pertinent citati ſupra in opinio-
ne, quod non ſit mutuum, ſed contractus in nomi-
natus do, vt des, qui contractus do, vt des non dif-
fert à permutatione, niſi tãquam genus à ſpecie,
15 vt dicit Bologuet.in l.2.n.38.ff.ſi cert.petat. Et † ge-
nerale eſt, quod permutatio æquipollet venditio-
ni, quando datur res æſtimata pro re æſtimata,
Gloſ.& Doctores in l.1.C.de rei permutatio.Tira-
quel.de retract.lignag.§.1.Gloſ.14.num.19.vbi etiam
de ſtatuto, Ripa in l.2 num.39.ff.ſi cert.petat.Boer.
deciſ.144. Bellacomb.to.2.commun.opin.fol.4.c.6.
Dec.conſ.555.num.10.Bece.conſ.83.num.2.Corbol.
de cauſa priuation.ex cauſ.aliena lim.12.nu.8. Burg.
de laudim.par.2.inſpec.4 Surd.conſ.433.num.27.
Simoncell.de decreto lib.2.tit.6.inſpect.13.nu.120.
Marzar.de fideicomm.cap.2.q.39.verſ.alias regula-
riter, Nepita ſuper conſuet.Catin.tit.de conceſſi mari.
n.51.& tit.46.nu.8. Molina de primogen.lib.4.c.4.
num.11.Decian.conſ.59.num.14.lib.1.& conſ.23.
num.9.lib.2. Bero.conſ.207.n.52 lib.3. Idem pro-
bat ſacra Geneſis, cap.33.num.19.vbi legitur quod
Iacob: centum agnis emit agrum.
16 Alii vero, & meliùs, † quod cambium ſit con-
tractus emptionis,& venditionis pecuniarum, &
ad eum reducatur, Anania in cap.Nauiganti n.46.
47.de vſur.Fab.Genuenſ.de cambijs par.2.c.5.to.6.
par.1.num.56.Syluеſtr.in verbo vſur.4.quæſt.8.§.1.
communem dixit Lopez de contractibus par.2.c.5.
f.43.& ſeq. licet ipſe impugnet ex Soto: Idem te-
net Nau.in man.c.17.n.286.& ſeq.n.293.& ſeq.&
lib.3.conſ.8.tit.de emp.& vend. Lauren.de Rodulfis
de cambijs in fine principij, Rota Genuæ deciſ.32.n.5
& prius deciſ.14.n.88. optimè Bald.conſ.348.n.6.
lib.1. vbi, quod eſt emptio pecuniarum, Calderin.
conſ.106.Bero.conſ.194.num.10.lib.1.& conſ.207.
num.52.lib.3. Surd conſ.528.num.3.vol.4. Caetan.
de cambijs cap.3.tom.6.par.1.fol.405.& cap.7.ſub
num.2.3.4.fol.407.& Baldum ſequitur Molina de
contract.diſput.396.Card.Tuſc.concluſ.11.liter.C.
num.3.vol.1.Boninſ.de cambijs cap.6.verſ.Ne anco,
& verſ.Preſuppoſto. Io: Nid.in tract.de contract.
mercat.cap.1.ſub num.4.tom.6.par.1.fol.288.Scac-
cia de commerc.& cambijs §.1.quæſt.4.à n.21.22
cum plur.ſequen.fol.162.ſeq. cum qua reſidet rela-
tis omnibus opinionibus, vt num.37.verſ.tamen
ego. & fuit inter alia diſcuſſum in facti contingẽ-
tia inter Marcum Antonium Pernice, & Socios
Merca-

Mercatores Ianuenſes, cum Sacra Religione
Hyeroſolimitana in Tribunali Regiæ Monarchiæ,
in quo tunc ſedebat Illuſtriſs.& Reuerendiſs. Don
Ioannes de Torres vti Iudex dicti Tribunalis, &
inde digniſſimus Epiſcopus Carinenſis, & inde in
Tribunali Conſiſtorii anno 1609. & fuit hæc opi-
nio approbata.

17 In tantum, † quod cambium reducitur ad em-
ptionem, & venditionem pecuniarum, ſiue dica-
mus quod ſit permutatio, ſiue emptio, & ſic ad
contractum nominatum.

Ex quibus in facti contingentia ſemper dubi-
taui de deciſione facta per Dominos Patrimo-
niales, & Iudices in cauſa in fauorem Regii Fiſci
contra quondam Pier Mariam Graſſini Mercato-
rem, conuentum, ad reſtitutionem ſcutorum ſex
mille, de quibus fecerat literas cambii in fera Pla
centiæ ſoluendorum quondam Illuſtriſs. Cardina-
li Montis Regalis de Torres, ſeu eius procura-
toribus pro totidem aliis penes eundem Graſſinũ
peruentis procuratorio nomine dicti Cardinalis
ex prouentibus Archiepiſcopatus Montis Rega-
lis, qui Cardinalis antequã literæ per correſpon-
dentem Placentiæ procuratoribus eſſent ſolutæ
deceſſerat, ideò Fiſcus Regius, qui ob mortem
dicti Cardinalis ſucceſſit in ſpolio ex iure Patro-
natus, quod Rex habet in Eccleſiis dignitatum,
petebat dictas pecunias hic Panormi ſoluendas à
Graſſino, & tamen Fiſcus non poterat moleſtare
Graſſinum, niſi ad obſeruantiam cambii, non au-
tem ad cambii diſtractum, ſicut nec ipſemet Car-
dinalis poterat à contractu diſcedere, cum in eo
non detur pœnitentia, *ex Baldo, & aliis ſupra*, Mer-
cator enim qui recepit pecunias Panormi, vt illas
ſoluere faciat Mediolani, vel Placentiæ, nõ poteſt
cogi ad reſtitutionem pecuniarum Panormi, ſi-
cut nec volens poſſet Mercator ſoluendo Panor-
mi liberari, quia non licet reſilere à contractu
cambii eumque altera parte inuita diſtrahere,
18 licet † videretur poſſe ſentẽtiã latam fauore Re-
gii Fiſci ſubſtineri *ex deciſione Rotæ Genuæ* 44. vbi,
quod quando in literis cambii dicitur pro totidẽ
cambiatis, non importat ſolutionem factam, &
ſignificat cambium eſſe factum in credito, ſecus
ſi dicatur pro totidem ſolutis, vel pro valuta ha-
bita, ex quo potuit inferri, quod pecuniæ adhuc
erant penes Graſſinum vti procuratorem Cardi-
nalis, & merito ad pecuniarum reſtitutionem
cogebatur. Secundo ſubſtineri poſſe videretur ex
eo, quod Graſſinus ad requiſitionem Regii Fiſci
reuocauit ordinem per eum datum de ſolutione
cambii, licet hæc reuocatio fuerit de facto, & nõ
de iure & eam fecerit pro faciendo rem gratam
Regiæ Curiæ: Qua reuocatione non obſtante ad
inſtantiam hæredum Cardinalis prædicti, Graſſi-
nus conueniebatur Florentiæ, de qua erat oriun-
dus ad obſeruantiam, & ſolutionem dicti cam-
bii, ex quo non erat locus pœnitentiæ; Tamen,
quia hæc lis ſpatio longi temporis non fuit cele-
rata, fuit ſuſpicatum de colluſione inter Graſſi-
num, & hæredes Cardinalis in damnum Regiæ
Curiæ, ex quibus forte potuit Graſſinus cõdem-
nari ad reſtitutionem, & diſtractum cambii.

19 Duximus prædicta † multo magis procedere,
quando literæ cambii eſſent iam acceptatæ à
correſpondenti in loco, cui dictarum ſolutio di-
rigebatur, quia tunc fortiùs nõ poſſent reuocari,
nec aliqua daretur pœnitentia; re ſolutum fuiſſe
in Rota Romana in vna Bononienſi locationis 4.
Iunii 1548. *teſtatur Puteus dec. 126. n. 2. 3. 4. lib. 3.
Scaccia de commer. & camb. §. 2. Gl. 5. n. 449. f. 591.*

20 Proinde dicimus, † quod acceptatis literis cã-
bii, non poteſt earum ſolutio recuſari per accep-
tantem, quamuis debitor, qui eas ſcripſerat, con-
ditione mutatus ſit vel decoxerit, *Foller. ad Ma-
ran. in ſpeculo par. 6. actu 6. num. 51. f. 387. Vincen.
de Franc. deciſ.* 303. qui teſtatur deciſum in Sacro
Conſilio Neapolitano, *Surd. conſ. 528. n. 14. lib. 4.
Scaccia de commer. & cambiis §. 2. Gloſ. 5. nu. 327.
fol. 569. Rouit. ad Pragmat. 1. de literis cambij n. 5.
in fine, Philipp. Paſcal. de viribus patr. poteſt. par. 1.*
21 *cap. 8. n* 70. Qui † intelligit hoc procedere, quan-
do decoctio ſcribentis ſuperuenerit poſt accep-
tationem literarum, in quibus terminis loquitur
Franc. deciſ. 303. Secùs vero, ſi tempore accepta-
tionis, iam ſcribens eſſet decoctus, quod accep-
tans ignorabat, *ex dictis per Fab. de Anna cõſ. 82.
n. 11. & ſeq. & n. 22. 23. cum plur. ſequent. volum. 1.*
Tu tamen in hoc dic contrarium, concluſionem
nempe procedere etiã ſi is, qui literas ſcripſerit,
fuiſſet iam decoctus nedum ante acceptationem,
22 ſed etiam ante ſcriptas literas; Quia † & ſi de-
coctor propter ruptam fidem videatur mortuus,
& ſit ei prohibitum commercium, tanquam inſa-
23 mi, Tamen † decoctio non inhabilitat eum, quin
alius poſſit pro eo ſoluere, & ſic qui eius literas
acceptauit non excuſatur; Nam aut ſciebat de-
coctionem ſcribentis, & tunc dicitur voluiſſe, &
potuit quod voluit, eiuſque periculo acceptauit;
Aut ignorabat, & ſibi imputetur, quia cum eo
contraxit, cuius conditionem non debebat igno-
rare, *l. qui cum alio 20. ff. de regul. iuris*, & hanc, quã
puto veriorem ſententiam poſt *Rotam Genuæ, &
Stracc.* tenet *Scaccia de commer. & cambiis §. 2.
Gloſ. 5. n. 329. 330. fol. 570.*

Et licet *Rouitus ſuper Pragmat. 1. de literis cam-
bij num. 5. quem refert Paſcal. dicto loco d. num. 70.*
24 attentauerit † dicere, quod etiam ſi poſt accep-
tationem literarum cambij moriatur debitor cã-
bij qui ſcripſerat literas, acceptans non teneretur
ad earum ſolutionem, quaſi mãdatum eſſet mor-
te extinctum; Cui non aſſentio: Vnde etiam ipſe
quoque *Rouitus* non firmat, ſed in fine dicti *nu. 5.*
dixit eſſe cogitandum, *ex dicta deciſione Vincen-
tij de Franch.* 303.

25 Conſequenter pertinet videre, † quid dicen-
dum, quando acceptatis literis cambij poſt ac-
ceptationem, & ante ſolutionem decoxerit ac-
ceptans, an ſcribens liberatus ſit, & videretur di-
cendum quod ſcribens literas cambij poſt acce-
ptationem earum eſſet liberatus, ita vt, ſi accep-
tans ante earum ſolutionem decoxerit, non tene-
26 retur campſario pecuniam reſtituere; Quia † ac-
ceptata litera, ſeu partita dicitur facta delega-
tio, & nouatio per fictionem, *textus in l. ſingularia,
ff. ſi certum pet.* per quam vnicus actus occultatur,
& videtur facta numeratio per mercatorem, vel
campſorem acceptantem creditori cambij, qui
literas

Digitized by Google

literas pręſentauit, & iterum per eum pecunia reddita mercatori cum paria ſint ſoluere, vel quod mercator, ſeu campſor ſe debitorem faciat, conſentiente creditore per acceptationem litterarũ cambii, Bart. & Doctores omnes in l ſingularia, vbi Bal. Angel. & Purpur. num. 93. ff. ſi cert. petat. Barbat. in cap. 1. extra depoſiti, Salicet. in l. ſi filius famil. ff. ad Macedon. Bald. in d. l. pro debito in fin. C. de bon. author. Iud. poſſiden. Afflict. bene deciſ. 353. qui dicit ita ſeruari de conſuetudine, Dec. conſ. 206. & conſ. 207. num. 2. Surd. conſ. 528. n. 14. vol. 4. Soccin. conſ. 64. & conſ. 68. lib. 3. Gabr. de nouation. concl. 1. n. 5. 6. 7. 8. lib. 3. Raudenſ. dec. 4. n. 110. Rota Genuæ deciſ. 2. n. 12. 13. 25. 26. Caſtil. deciſ. 46. vol. 1. Maſtr. deciſ. 177. vol. 2. Facbin. lib. 11. controuerſ. iur. c. 53. in principio, Hyeron. Gabr. conſ. 155. lib. 1. Menocb. lib. 3. præſump. 134. & à n. 50. & ſeq. & lib. 5. præſumpt. 3. n. 111. Vinc. de Anna allegat. 89. n. 2. cum plur. ſequen. Maſcar. de probat. concl. 630. n. 9. concl. 987. n. 8. concl. 989. n. 8. vol. 2. Ronit. ſuper Pragmat. 1. de literis cambyr in principio, Cuiacius to. 3. lib. 8. C. tit. 41. de nouation. Barboſa in l. ſi cum dotem, n. 9. ff. ſolut. matr. Surd. conſ. 145. n. 3. & 269. n. 16. Mantica de tacitis & ambig. conuent. lib. 17. tit. 7. n. fi. per Gabr. Pereira de Caſtro in deciſ. 126. Supremi Senatus Portugalliæ ſub num. 1.

27 Delegatio † enim debiti eſt ſolutio, & debitorem ipſo iure liberat, & primam perimit obligationem, Cagnol. in l. ſingularia n. 168. ff. ſi cert. pet. Surd. conſ. 269. n. 16. conſ. 154. conſ. 528. n. 27. conſ. 436. n. 1. cõſ. 445. n. 8. dec. 27. & dec. 74. Maceraten. var. reſol. c. 57. n. 62. 63. lib. 2. Gabr. conſ. 155. n. 29. lib. 1. Bero. conſ. 197. lib. 1. Purpurat. conſ. 60. nu. 9. Randen. deciſ. 4. Barz. dec. 26. n. 4. 5. Rota Genuæ deciſ. 2. & deciſ. 4. Franc. dec. 108. Put. deciſ. 124. & deciſ. 137. lib. 3. Gabr. de nouat. concl. 1. n. 49. Caſtrenſ. & alij in l. delegare, ff. de nouation. Menocb. conſ. 664. & cõſ 778. n. 13. Dec. cõſ. 107. n. 1 Burſ. conſ. 428. Eugen. conſ. 73. n. 20. Grat. deciſ. 164. num. 13. Barboſa in l. ſi cum dotem n. 9. ff. ſol. matr.

28 Quod limitatur Primò † non procedere, quando ſcribens literas ſciebat etiam pręſumptiuè, quod is, cui literæ ſcribebantur ſoluendę, erat vel decoctus, vel de proximo decocturus, quia per earum acceptationem nõ liberatur ſcribens, nec dicitur commiſſa delegatio propter dolum ſcribentis, Bald. in l. pro debito in fine, C. de bonis auctor. Iud. poſſiden. vbi Salicetus, & Angelus, Imola, & Alex. in l. ſi cum dotem, §. ſi mulier ff. ſolut. matr. Soccin. in l. ſingularia n. 20 ff. ſi cert. pet. verſ limita tertio, Surd. dec. 23. n. 11. Afflict. deciſ. 353. n. 6. vbi Vrſill. Cagnol. in l. ſingularia n 190. ff. ſi cert. pet. Magon. dec. 39. n. 10. 11 in Florent. Bero. cõſ. 197. n. 7. 8. lib. 1. Natta conſ. 342. n. 3. 4. Surd. cõſ. 528. n. 9. Caſtil. dec. 46. lib. 1. Maſtril. deciſ. 177. lib. 2. Bertazol. de clauſul. clauſ. 23. gloſ. 4. & 18.

29 Limitatur ſecundo præfata concluſio † vt non procedat, quando mercator, cui literę cambii diriguntur ſoluendæ, non eſſet, debitor ſcribentis, quia tunc non eſt facta delegatio, etiam quod literæ fuerint acceptatæ, & conſequenter nõ cenſetur debitor ſcribens liberatus, quarè decocto acceptante poſſunt repeti pecuniæ à mercatore, vel campſore ſcribente ex veriori opinione cõtra Bart. recepta in l ſingularia, n. 19. ff. ſi cert. petat. ita Addictio ad Bart. d. loco lit. N. Bolognet. in d. l. ſingularia n. 89. 92. 95. 174. & 175. Gloſ. in l. quamuis, §. ſi mulier in verbo pro ſecundo, verſ. nec enim, & in l. ſi Titius in princ. ff. de nouat. Caſtrenſ. in l. delegare, ff. de nouation. & in l. ſingularia, col. pen. ff. ſi cert. petat. verſ. notandum, Iaſon. ibid. nu. 36. Soccin. ibid. vbi de communi, & conſ. 267. lib. 2. Cagnol. n. 175. Caſtrẽſ. & Alex. in l. qui vſufructum, ff. de verb. oblig. Alex. conſ. 173. n. 4. lib. 7. Barbat. conſ. 19. n. 5. cõſ. 37. n. 4. 6. lib. 1. Mãdel. conſ. 2. n. 13. de commun. Gabr. de nouat. concl. 1. n. 20. 26. Rota Genuę dec. 2. n. 24. dec. 19 n. 7. Afflict. & Vrſill. dec. 353. n. 6. Turrett. conſ. 84. n. 21. 22. Card. Tuſc. cõcl. 142. n. 16. lit. D, vol. 2. Gregor. Lopes l. 15. tit. 14. par. 5. in verbo abiertamente, Bertazol. clauſ. 33. gloſ. 4. n. 2. 3. vbi dicit quod Aretin. qui contrarium tenuit dixit per modum dubitandi magis, quàm quod ita ſenſerit, Randen. deciſ. 4 n. 36. & 69. Ioſeph Ludouic. concl. 4. verſ. declara ſeſto, Maſtril. deciſ. 177 n. 6. vol. 2. Facbin. lib. 11. cõtrouerſ. iuris c. 54. Caſtil. deciſ. 46. n. 5. 9. poſt Surd. cõſ. 528. n 52. & ſeq. dec. 23. n. 5. dec. 187. n. 1. Papon. conſ. 75. n. 2. Bero. conſ. 197. n. 2. & 6. lib. 1. Rõchegal. de duobus reis in l. 3. n. 54. Carror. de excuſſ. bonor. par. 2. q. 54. n. 16. 17. Gabr. cõſ. 155. n. 12. conſ. 151. n. 16. 17. lib. 1. Menocb. cõſ. 296. n. 13. Odd. Sforz. cõſ. 87. n. 3. 4. Macerat. var. reſol. lib. 2. cap. 57. n. 55. ſeq.

30 Sed † alij cum Bart. ſequuti ſunt contrariam opinionem, quod adhoc vt delegatio fiat, nõ requiritur, quod delegatus ſit debitor delegantis, ex cõſuetudine totius Italiæ, quę approbauit opinionem Bart. Aretin. cõſ. 5. Gutier. de iuram. confirmat. par. 1. cap. 63. Molin. de cõtract diſp. 559. Afflict. deciſ. 353. num. 4. Menocb. lib. 3. præſumpt. 134. nu. 38. & conſ. 664. lib. 7. Odd. Sforz. conſ. 87. n. 5. Caualcan. dec. 33. n 5. par. 1. Stracca de decoctor. par. 5. num. 5. Ruin. conſ. 209. num. 4. lib. 1. Facbin. controuerſ. iur. lib. 11. cap. 54. Caſtil. deciſ. 46. n. 12.

Admiſſa tamen Prima opinione, quod requiratur vt delegatus ſit debitor delegantis, & mercatoris literas ſcribentis, adhoc vt propriè dicatur facta vera delegatio, & ſcribens per accepta-
31 tionem literarum cambij ſit liberatus: Declara, † quod, & ſi delegatus non ſit delegantis debitor, non ideo delegatio erit inefficax vel nulla, ſed erit delegatio in propria, quæ tamen eundem habet affectum, quem habet propria delegatio, quia tenetur ſoluere, ſicut ſi delegatus fuiſſet, vti debitor, Macerat. lib. 2. var. reſol. cap. 57. n. 55. ſeq. & nu. 67. ex Caſtrenſ. in l. delegare, & in l. ſi vſufructus, ff. de nouat. Dec. in l. ſingularia n. 97. ff. ſi cert. pet. & Bald. in l. ſi Citra, C. de cond. indeb. Idem dicit Socein. in d. l. ſingularia n. 20. & Cagnol. n. 164. & 174. Bertazol. de clauſ. clauſ 30 gloſ. 4. n. 3. Aloyſ. de Leo in l. 1. C. de nouation. & hoc ſentit Gabr. cõſ. 155. n. 15. vol. 1. dum loquitur de delegatione propria, vel impropria, Ioſeph Ludouic. concl. 4. verſ. declara ſexto, ex Ronchegal. in l. 3. in princ. n. 54. 55. ff. de duobus reis.

32 Vel ſaltem † dicẽdum eſt cum Aloyſ. de Leo in dicta leg. 1. C. de nouation. quod ſaltem iſte non debitor delegatus, vel mercator acceptans literas, qui non eſt ſcribentis debitor, eiuſdem erit fideiuſſor, vel Correus. Martianenſ. conſ. 37. n. 16. poſt Caſtrẽſ. Gab. cõſ 155. n. 3. 4. 16. lib. 1. Burſat. conſ. 39. nu. 10.

Affict.deciſ.353.n.2. Vincen.de Franc. deciſ. 303.
*Ioſeph Ludouic.dicta concl.4.verſ.declara ſexto,Rō-
chegal.in l.3.in principio,n.54.55.ff. de duobus reis ,
Philipp.Paſcal,de viribus patr.poteſt. par.* 1. *cap* 8.
num.71,in princ, Rouitus ſuper Pragmatica 1. *de
literis cambij num.* 1.

33 Contraria tamen † magis recepta eſt opinio,
quod vtique ſcribens literas cambij nunquam ſit
liberatus,niſi ſequuta fuerit effectiua ſolutio lite-
rarum,quamuis literæ fuerint in loco per merca-
torem correſpondentem acceptatę,licet poſt ac-
ceptationem fuerit cōditione mutatus vel deco-
ctione annichilatus,ſed vterque remanet obliga-
tus; acceptans tanquam fideiuſſor, ſcribens vero
tanquam principalis, *Bald.conſ.348. facta fuerunt
literæ ſub n.2.vol.1.& conſ.190.Sempronius vol.2.
Salic,in l.pro debito ſub n.4. C.de bon.autor.iud.poſ-
ſiden.& in l.ſi filius n.2.C.ad Macedonian.Soccin.cōſ.
267.n.3.vol.2. late Bolognett. in l. ſingularia nu.89.
verſ.Sed contrarium,ff.ſi cert.petat.Rota Genuæ de-
ciſ.2. per tot.& deciſ.8, n. 18.* vbi dicit ita ſeruari
de communi ſtylo mercatorum, *Rouit.ſuper Prag-
mat.1. de literis cambij n.1. 2. & idem in nouiſſimis
Commentarijs ſuper eadem Pragmatica n. 1. & ſeq.
Philipp.Paſcal. de viribus patr.poteſt.par.1. cap. 8.
n.71.* fuiſſe pluries reſolutum in Rota Romana,
teſtatur *Farinac. deciſ.679.par. 1.tom.2 in vna Ro-
mana literarum cambij Lunæ 1.Iunij 1615.* Nouiſ-
ſimè *Maſtril. deciſ.221. à nu.17. ad n.21.lib.3. latè
Gabr.Pereira de Caſtro in deciſione Portugalliæ 126.
per tot..* diſtinguens inter literam cambii ſtatim
ſoluendam quam dicimus *à viſta* , vel cum certo
termino aſſignato, ſeu vt dicimus *ad vſo* .

Nam in primo caſu dicit quod cum ſtatim ac
ictu oculi debeat per acceptantem literas, credi-
tori cambii fieri ſolutio,ſi creditor acceptanti,ad
ſoluendum nimis longam dilationem cōceſſerit,
ſiue permiſerit poſt literarum acceptationē lon-
gum labi tempus, & interim conditione mutatus
ſit acceptans vel decoxerit , periculo creditoris
cambii decoxiſſe dicitur, & primus mittens libe-
ratur, ſecus ſi breuis ſit dilatio , vel intermedius
tēporis curſus : Nam quamuis ſtatim facienda ſit
per debitorem ſolutio, ſemper ſoluenti modicum
debet indulgeri tempus, vt commodè ſoluere
poſſit, quæ modica dilatio nec debet domino, &
creditori imputari quod ſtatim literas non exe-
querit, niſi eſſet in dolo vel craſſa culpa , Nam in
parua dilatione præſumptio eſt nō ineſſe moram
culpabilem in non exigendo, vltra quod nec ſola
dilatio ſufficiens eſſet ad inducendum nouationē
ſine expreſſa conuentione de nouando; In ſecun-
do vero caſu ſi acceptans infra terminum ſtatutū
non ſoluens decoxerit, non ſit liberatus mittens,
nec ex dicta acceptatione poſſet prætendi dele-
gatio nec nouationis inducitur effectus ; Niſi ac-
ceptata litera de debito, creditor cambii aliam
dilationem dederit literas acceptanti,ſeu accep-
ta parte crediti cambii acquieuerit confidens vt
reſiduum ei deinceps ſolueretur , Quo caſu dicit
quod ſit facta vera delegatio, & primus debitor
incipiat non teneri, adeo vt ſi ſoluens decoxerit
ipſi imputandum non ſit, ſed creditori cambii &
domino.

34 Pro concordia † vtriuſque opinionis puto etiā
diſtinguendum, quod aut mercator, cui literæ
diriguntur ſoluendæ per ſcribentem in nundinis,
erat debitor ipſius ſcribentis, & mittentis,vel al-
ter eſſet facta vera delegatio, & tunc procederet
Prima opinio, vt poſt acceptationem litterarum
ſit facta nouatio, & delegatio ; cum ad veram
delegationem inducendam requiratur inter alia,
quod delegatus ſit debitor, ſecundum veriorem
opinionem, quam ſupra firmauimus, ita vt mer-
catore literas cambii acceptante decocto poſt
acceptationem periculum ſit creditoris cambii,
& ſcribens remaneat liberatus, cum per accep-
tationem literarum tunc ſit inducta vera dele-
35 gatio ex dictis ; Aut † verò acceptans literas
non erat debitor ſcribentis, & tunc non eſt facta
vera, & propria delegatio, & nouatio, & proce-
dit ſecunda opinio, quia tunc acceptans rema-
net obligatus tamquam fideiuſſor , ex accepta-
tione, & conſequenter ſcribens remanet ſemper
obligatus, tamquam principalis, & ſic vterque,
quo vſque fuerint literæ ſatisfactæ, & etiam ac-
ceptante decocto datur regreſſus contra ſcriben-
tem, quam concordiam quoque ſentijt *Paſcal. de
viribus patr. poteſt. dicto cap. 8. num. 71. in fine, &
Burſat. conſ. 39. num. 4. 5.6. ſequen. & n. 10. vol. 1.*
36 Qui † ponit formam literarum cambii , ex qui-
bus, & earum verbis dignoſcitur, quando mer-
cator, cui literæ ſcribuntur ſoluendæ, eſſet debi-
tor , vel non mercatoris ſcribentis ; *Burſatum* in
propoſito etiam adducit *Gabriel Pereira de Caſtro
deciſ.Portugal.126. ſub n.7.*

Sed quia prædicta procedunt, ſi tamen conſtet
de acceptatione prædictarum literarum cambii,
quæ acceptatio cum multipliciter fieri ſoleat,
37 ideo ſciendum, quod † aut literarum acceptatio
ſit tempore Nundinarum, & tunc in prima die
coram conſule fiunt acceptationes inter Merca-
tores in propriis Scartafaciis, quam acceptatio-
nem debent infra horas 24. ab hora, qua fieri in-
cipiunt, vel acceptare , vel repudiare , ad effe-
ctum, vt creditor cambii poſſit elapſis horis 24.
facere proteſtum contra ſcribentem, & iſto caſu
acceptatio dicitur tacitè facta per lineam per
tranſuerſum, & Crucem Sancti Andreæ in pro-
priis literis, ſeu ſcartafaciis ſignatam, vt ex capi-
tulis feriarum refert *Scaccia de commer. & cam-
bijs* §.2. *gloſ.4. num.10. fol.* 496. & *Gloſ.* 5. *num,*
332. *fol.*570.

Aut acceptatio fit alio in loco, & extra nun-
38 dinas. † & tunc, vel fit expreſſæ, quia mercator
expreſſis verbis acceptauerit, & tunc dicta ex-
preſſa acceptatio probatur, quia propria ſua
manu mercator appoſuerit acceptatam ſuper
literis, ſeu apodixa cambii, vel per publicum
inſtrumentum promiſerit ſoluere, & accepta-
39 uerit, † vel ſine ſcriptura fuerit facta expreſſa
acceptatio literæ, & poteſt acceptatio probari
per teſtes, licet literæ remanſerint penes cre-
40 ditorem cambii præſentantem ; vel † Tacita
fuit facta acceptatio, & dicitur tacitè fieri, &
probari per retentionem literarum cambii, pe-
nes mercatorem, cui literæ directæ fuerunt , vt
ſoluerentur, quæ retentio teſtibus etiam probari
poteſt,

poteſt. *Rota Genua deciſ.45. Auguſtinus in principio, bene Franc. deciſ.303. Scaccia poſt omnes de commer. & cambijs §.2.Gloſ.5.num.328.332.333. 334.335.fol.* 570.

Prædictam acceptationem literarum cambij
41 obligare acceptantem dicas : Primo † ſi fuerint
ipſe literæ cambij acceptate, ſecùs ſi eſſent acce-
ptate literæ, quas vocamus *de auiſo*, quia licet
Mercator eas ſine contradictione acceptauerit,
vel receperit, tamen non ex hoc dicitur accep-
taſſe literas cambii, meritò non poteſt cogi ad
ſoluendum, *Gama deciſ.336.per tot.Scacc. de commerc.& cambijs § 2.Gloſ.5. num.337. fol.570. Maſtrill.deciſ.221.à num.21.& ſeq. lib.* 3. qui teſtatur
deciſum in Conſiſtorio, quidquid dixerit *Vincen.*
42 *de Anna allegat.* 89. Secundo † niſi acceptatio
literarum cambii facta ſit ſub proteſtu, de quo
per Scacciam dicto loco n.338. & 358.

SVMMARIVM.

1 *Dos eſt ſemper reſtituenda mulieri, pacto aliquo non obſtante. ſoluto matrimonio per mortem viri.*
2 *Dos eſt reſtituenda dotanti moriente muliere ſine filijs. ſi fuerit ſtipulata ei reddi debere.*
3 *Dos ſi fuerit ſtipulata reſtitui cui ius & caſus dederit, intelligitur de filijs ipſius ſponſæ.*
4 *Dos ad filios pertinet de generali Martini conſuetudine poſt mortem matris.*
5 *Pater eſt ſucceſſor filij in dotibus maternis, & quando, num.6.7.*
6 *Natus in ſexto vel octauo menſe habetur pro non nato, quia naturaliter viuere non poteſt.*
7 *Pactum à dotante appoſitum dotis reſtitutioni in caſu, quo filius ex matrimonio procreandus deceſſerit infra certam ætatem, quid operetur.*
8 *Pacta ſeruanda, & nulla maior iuſtitia, quam pacta ſeruare.*
9 *Legitimæ ratione an dotem maritus retineat, filio decedente infra ætatem in pactum dotis reſtituendæ deductam.*
10 *Excluſus à ſucceſſione, an à legitime excluſus cenſeatur.*

ARGVMENTVM.

Pactum à dotante dotis reſtitutioni appoſitum in caſu, quo filius ex matrimonio procreandus infra certam ætatem deceſſerit, quid operetur, etiam quo ad excluſio-nem patris à legitima.

RESOLVTIO XXXXVIII.

DOtis reſtitutio, ſi per dotantem
ſibi, vel ſuis, vel alio ſtipulata
ſit, per maritum in caſu diſſo-
lutionis matrimonii, & dotium
reſtitutionis fiendæ, Non dubii
1 iuris eſt, ſoluto † matrimonio
viri obitu omni modo, pacto aliquo non aduer-
ſante, dotem mulieri fore reſtituendam, ne eam
indotatam remanere contingat, *Surd. conſ. 78. per tot. Fontanell.de pact.dotal.clauſ.4.glo.9.par.5. n.187.Maſtril.deciſ.74.Bald.Nouel.de dote p.7.priuil.11.num.6. Cancer.lib.3. var.reſol.cap.7.n.203. Franciſc.Molin.de ritu nuptiar.lib.3.quæſt. 59.n.1. 2.3.& ſeq.Ceſal conſ.713.num.35.& 36. Giurb.ſuper conſuet.Meſſan. cap. 8.Gloſ.1. num. 15.20.21. Gratian.diſcep.769.n.17.lib.4.* Si vero morte mu-
2 lieris matrimonii † diſſoluatur, filiis ex eo quoq;
defectis, per maritum dotanti, vel ſuis reſtituenda
dos eſt, *Bart.in leg.poſt dotem in fin.ff.ſolut.matrim. Franc.deciſ.619.num.3.lib.4. l. dos à patre, C.ſolut. matrim. Minad.deciſ.21. Seraſin.deciſ.815. num.3. Capic.deciſ.176.nu.28. Bald. Nouell. de dote par.7. priuil.11. Honded.conſ.75.n.2. vol.2. Fontanell. de pactis dotal.clauſ.4. Gl.24.num.38. Surd.conſ.471. n.13. Grat. diſcept.556.num.33.Maluaſ.conſ.114. num.4. Menoch.conſil.1132. n.8.*

At ſi cum filiis deceſſerit vxor, ſtipulationem
3 de dote reſtituenda † cui ius, & caſus dederit cõ-
miſſam eſſe dicimus, quod tunc de filiis & hære-
dibus ipſius ſponſæ, quibus ſuperſtitibus facien-
da erit reſtitutio interpretatur, *Caſtrenſ.conſ.108. num.2.lib.2. Angel. Aret.conſ.81. Gabr. conſil.58. num.48.lib.1.Curt.Iun.conſ.180. lib.3. Ruin.conſil. 186.num.6.7.lib.2. Menoch.conſ.238. n.12.& cõſ. 1132.n.2.3.lib.12. Macerat.var.reſolut.lib.2. reſol. 23.num.1. Natta conſ.14.num.20. Surd.conſil.206. num.3.4.Theſaur.deciſ.190.num.7.8. Crauett.conſ. 543.num.6. Card. Tuſc.concluſ.777. à num. 64. ad finem vbi 31. diſtinguit caſus & concluſ.764. n.12. liter.D. volum.* 2. Cum paſſim ſeruetur generalis
Martini gloſatoris conſuetudo, qua introductum
4 eſt poſt mortem vxoris † ad dotantem dotẽ non
reuerti, ſed ad filios pertinere quam vniuerſalem
conſuetudinem per totum orbem receptam eſſe
conſtat, ita vt ab onere eam probandi cuique re-
leuatum ſit; veluti ſi id communi, non conſuetu-
dinario iure eſſet firmatum, *Gloſ.& DD. in l.dos à patre,ff.ſolut.matrim.Gloſ.Bart.& alij in leg.poſt dotem eod.tit. Paul.de Caſtro conſ.108. dubitat. lib.2. Theſaur.deciſ.130.& deciſ.190. Surd.conſ.185.n.5. conſ.206.num.2.28.29.verſ.quarto principaliter,& num.30.& ſeq.conſ.471. nu.13. & de alimen. tit.5. q.7.num.7.& tit.8.priuil.74. num.3. Ioſeph Ludou. concl.11.Menoch.conſ.238.nu.1.& 18. conſ.1132. num.8.lib.12. Fachin.lib.3.controuer.iur.c.71.Gratian.deciſ.235.n.1.2.& ſeq.& diſcept.556.n.35.& 36. Cardin.Tuſc.concl.777.n.3.& ſeq.lit. D. vol 2. Honded.conſ.32.nu.27.conſ.24.lib.1.conſ.75.lib.2. Decian.conſ.50.n.7.vol.1.conſ.23.vol.4. Vrſil.dec. 236.num.7. Bero.conſ.140.n.24.lib.2. Ceſal.conſil. 613.n.11.Peregr.conſ.99.n.5.lib.3. Capic.dec.176. Tob.Non.conſ.48.Caualcan.deciſ.44.n.131. Hipol. Rimin.conſ.379.n.38.& ſeq. Rota Roman. diuerſ. deciſ.248.per tot.lib.4.Neuiz.conſ.45.nu.6. Seraph. deciſ.815.n.1.Berret.conſ.7.n.5.Torus in compend. deciſ.Neapol.ver.dos. Mandell.conſ. 03.n.9.conſil. 456.n.25.Ricc.collectan.249. Manica de tacit. & ambiguis conuention.lib.12.tit.32.num.9.Mariſcot. lib.1.reſol.42. Barboſ.in l.poſt dotem 41 à num.47. ff.ſolut.matrim. Fontanell.de pact.dotal.clauſ.5.glo. 10.par.1.num.47. volum.2.*

Digitized by Google

Quibus filijs poſt matris obitum ſuperſtitibus
5 patre adhuc ſuperuiuente † nec dubitatur, quod
eis pater ipſe ab inteſtato ſuccedat, cum poſt eo-
rum mortem verus, ac legitimus ſit hæres, ac ad
eum pertineat filiorum inteſtata ſucceſſio, Nec
dos ad dotantem ipſum reuertitur, eſtò quod fi-
lius per vnam tantum horam, vel momento tem-
poris matri ſuperuixerit, & poſtea deceſſerit,
quia non minus dos ad illius patrem perpetuo
pertineret, ſufficit enim quod ſemel extiterit, li-
cet non perdurauerit eo caſu conditio, *Soccin.
Iun.conſ.9.num.23.verſ.& ideo.& verſ.2. & n.24.
lib.1. Bertrand.conſ.309.vol.3.par.2.* In caſu enim
in quo ipſe conſuluit ſolum per horam filius ma-
tri ſuperuixerat. *Alexan.conſ.115.in fin.lib.2. Ca-
pic.deciſ.176.n.28.Theſaur.deciſ.190. n. 10. Rota
Roman.diuerſor.deciſ.248.num.13.& ſeq.par.4.* vbi
dicit ita fuiſſe per Dominos de Rota reſolutum
in vna Cluſina dotis 12. Ianuarij 1598. *Card. Se-
rafin.deciſ.815.num.1. & ſeq. Gratian. diſcept.427.
num.24. volum. 3.* qui teſtatur deciſum in Rota
Romana coram R.P.D. Pamphilio in vna Seno-
gallien. dotis 26.Iunij 1606. & *Latius deciſ. 235.
per tot.& num.7. Giurb. in conſuetud. Meſſan.c.13.
gloſ.6.num.4. Muta ſuper conſuetud. Panorm. c. 47.*
6 *num.26.27.* Niſi † in ſexto, vel octauo menſe na-
tus ſit filius, cum eo tempore natus naturaliter
viuere non poſſit, ac pro non nato exiſtimandus
ſit. *Afflict.deciſ.236.vbi Piſanell.in addition. Rota
Auenion.deciſ.178. Bellon.conſ.164. n.2. Peregr.de
fideicommiſſ.art.43.num.26.29.30. Honded. conſil.
75.num.3. vol.2. Craſſ.§. fideicommiſſum q. 33. ad
finem,§.teſtamentum q.36.n.19. Torus in compend.
deciſ.verſ.Pater.7.Pariſ.conſ.56.lib.2.Bellon.conſ.
28.num.1. Menoch.de arbitrar caſ.89.n.34.& ſeq.
38.& ſeq. Soccin.Iun.conſ.35.lib.2.Crauet cōſ.210.
num.6.Clar.§.teſtamento q.45. Nepita ſuper conſuet.
Catin.tit.3 conſuet.vnic.n.48. Mainard.dec.77.n.6.
lib.5.Muta ſuper cōſuet.Panor.cap.44.n.95.Intrigl.
ſingul.268.lib.1.vbi addit.Becc.conſ.74.n.35.& 36.
lib.1.Caualcan.deciſ.16.n.26.& dec.24.n.26.lib.3.
Ioſeph Ludouic.concl.37.Molfeſ.ſuper conſuet.Neap.
tom.1.p.4.de ſucceſſ.ab inteſt.q.59.num.1.2. & ſeq.
& num.7.Maſcard.de probat.concluſ.805.Boer.dec.
220. Trentacinq.de ſubſtit.p.4. cap.7. n.77. Pellic.
in conſuet.Auerſan.5. nu.17. & conſuet.3.num.61.*
Hinc *Scrader.conſ.38. num. 16.* aſſerit natum non
dici, qui ſtatim moritur, quod intelligitur ſi natus
ſit, qui naturaliter viuere non poſſet. *Giurb.in cō-
ſuetud.Meſſan.d.gloſ.6.n.5.6.* Quo fit dotem ad do-
tantem redundam fore, ac ſi morte vxoris ſine
filijs caſus dotis reſtitutionis vtiq; contigiſſet.

Moribus tamen in Regno receptū eſt, nuptia-
libus in tabulis inter contrahentes iuris commu-
nis diſpoſitionis prædictæ derogatorium iniri pa-
7 ctum, quo paſſim † dotantes ſibi, vel ſuis dotes
reddi debere per maritum ſtipulantur in caſu diſ-
ſolutionis matrimonij, ſi ſponſam decedere con-
tingat ſine filijs, vel cum filijs, dictiq; filij infra
certam ætatem, puta infra tempus annorum
ſeptem, morirentur, quo in caſu dicas, quod ſi
contingat filios matri præmortuæ ſuperuiuere,
& inde ante ætatem in pacto conuentam dece-
dere, tunc patrem filiis in maternis dotibus non
ſuccedere, ſed tenetur dotantibus reſtituere vir,
veluti ſi ſine filiis deceſſiſſet vxor, vnde pactum
huiuſmodi ſtrangulatorium mariti eſſe non ob-
ſcurè deprehenditur, licet vulgariter eidem pro-
figuum eſſe exiſtimetur. Siquidem proculdubio
ſine pacto pater eſſet legitimus, & indubitatus fi-
lij ſucceſſor ab inteſtato in dotibus maternis; Si
vero filius matri ſuperuixerit, & mortuus inde
fuerit poſt tempus, certæ, & completæ ætatis in
pacto conuentæ, maritus, eiuſdemque pater ſuc-
cederet prout de iure pacto circumſcripto patri
inteſtata filii ſucceſſio pertinuiſſet, vt dictum eſt,
& iſto iure vtimur, *Bald.conſ.89. verba inſtrumenti
lib.2.& conſ.2.factum tale eſt lib. 3. Oldrad. conſil.
132.in princ. Ang.Aret. conſ.81. in temate,& n.6.
& ſeq.Muta ſuper conſuet.Panor.c.47.num.26.27.
28. qui allegat Ripam in reſponſo 122. verba ſtipu-
lationis, Card.Tuſc.concl.777.num.5.liter.O, vol.2.
Card. Seraphin. deciſ. 815.* qui teſtatur coram eo
deciſum in Rota Romana in vna Narenſi Dotis
2.Maii 1588. & coram R.P.D. Bubalo in vna Fir-
mana bonorum 5.Aprilis 1585. Qui enim ſupe-
rius hoc firmant, potiſſimum ad id mouentur,
propter iuſtitiam pacti, & vim dictæ apertæ legis
in inſtrumento dotali appoſitæ, ſub qua viuere
contrahentes voluerunt, quæ ſeruanda eſt. Pretor
8 namq; ait † pacta ſeruabo, & dicitur caſus legis,
& plus operatur quam ſtatutum, & nulla maior
iuſtitia eſt, quam pacta ſeruare, *leg.1. C. de pactis
conuen.Bald.conſ.2.factum.ale eſt lib.3.num.56.* vbi
in propriis terminis quæſtionis, *& conſ.366. eod.
volum.3.Seraphin.deciſ.815.num. 3.Becc.conſil.15.
num.25.conſ.94.num.37. Roland.conſ fin. num.22.
vol.3. Io: de Amic.conſ.32. in fin. Surd. conſil.183.
num.11.lib.2.& de alimen.tit.7.quæſt.18.d nu.12.
& ſeq. Milan.deciſ.13.n.79.80.81.lib.2.Moroc.cōſ.
45.nu.9.& per tot. Molfeſ. ſuper conſuetud. Neapol.
tom.1.p.4.de renunc. quæſt.4. n.25.*
9 Ceterùm eo caſu Patrem † ex filii perſona in-
fra ætatem decedentis, maternam dotem ſaltem
ratione legitimæ competentis retinere poſſe cē-
ſuit *Angel.Aretin.dicto conſ. 81. per totum.* Con-
trarium tamen ſentire videntur *Bald.dicto conſil.2.
lib.3. & alij ſuperius adducti*, dum ſtante pacto
prædicto virum ad dotis reſtitutionem cogēdum
concludunt, filio decedente infra ætatem in pa-
ctum deductam, quod comprobatur ex eo quod
10 ſi † ſtatuto, cui pactum æquiparatur, vel aliter à
ſucceſſione quis excludatur, vt etiam à legitima
excluſus cenſeatur, *ex Surd.conſ.401. n.24.25. &
26.per tot. & conſ.402.& conſ.424.num. 25. verſ.
vnde ſimplex, Franc.deciſ.645.n.4.lib.4.Socin.conſ.
150.lib.1. Decian.conſ.229.n.5.Paul.de Caſtr.conſ.
175.num.6.vol.1. Soccin.Iun.conſ.3.nu.51. & ſeq.
vol.1.Cephal.conſ.5.num.43.Alciat.conſ.56. n.16.
Burſat conſ.12.n.23.Craſſ.§.1.n.26. & §. legitima,
q.3.Giurb.in conſuetud.Meſſan.cap.11.gloſ.6. par.1.
num.9.Gabr.conſ.24.n.20.vol. 2.* qui pro legitimæ
excluſione probat rationes in contrarium in iu-
dicio non admittendas, *Marta de ſucceſſ.legal.p.2.
q.3.art.8.n.14.* qui ſeipſum refert *voto.23.Peregr.
conſ.32.ſub nu.21. lib.2. Corſett. Regens ad Patrem
conſ.16. num.11.in feudal.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 Dotes in rebus immobilibus exiſtentes, & inextimata ſoluto matrimonia ſunt ſtatim reſtituendæ.

Dotalia ſtabilia ſi viri culpa perierint ſoluto matrimonio eorum extimatio debetur Mulieri, n. 1.

2 Dominium ſtabilium dotalium inextimatorum ſoluto matrimonio tranſit ipſo iure in Mulierem.

3 Poſſeſſio ſtabilium dotalium ſoluta matrimonio non tranſit in vxorem ſine traditione, & apprehenſione quicquid ſit in dominio.

4 Dotalia bona ſtabilia extimatè, doto ea tamen extimatione qua emptionem, & venditionem non inducat ſunt ſtatim reſtituenda ſoluto matrimonio ſicut ſtabilia inextimato, & tranſit dominium eorum ipſo iure in Mulierem, & cenſetur fundus dotalis.

5 Extimatio rei dotalis ex quibus emptionem & venditionem non inducat.

6 Mulier ogere poteſt ad bono data in dotem extimata in ſubſidium marito, non exiſtente ſoluenda, & competit pro eis reiuendicatio eorum.que quoque dominium ipſo iure in mulierem tranſit ſoluto matrimonio.

7 Fructus ſtabilium dotatarum à die ſoluti matrimonij ſpectant Mulieri, & eius hæredibus.

8 Fructus ſtabilium dotatorum nedum percepti, ſed etiam percipiendi reſtituendi ſunt Mulieri à die ſoluti matrimonij.

9 Fructus dominum inſequuntur.

10 Fructus ſtabilium eſtimatè in dotem datorum à die ſoluti matrimonij Mulieri non competunt.

11 Fructus ſtabilium non reſtitutorum Mulieri ſoluto matrimonia, an in totum vel pro rata tantum alimentorum compenſentur, cum alimentis præſtitis Mulieri per hæredem viri in eius domo, & n. 12. reſtringe, num. 13. 14. diſtingue num. 15. 16. 17. & num. 19. verſ. verum.

13 Fructus omnes ſtabilium non reſtitutorum debentur mulieri, nec compenſantur cum alimentis ei per hæredem præſtitis, quando alimenta vxori eſſent per maritum legata.

Idem ſi Mulier ſit prægnans, num. 14.

14 Alimenta ventri vxoris prægnanti ab hæredibus viri de mortui debentur ex bonis viri, quia non tam Viduæ quam ei qui in vtero eſt videntur præſtari.

18 Dies tacita interpellat pro homine, & quid in dotis reſtitutione, num. 19.

19 Dies incerta non interpellat pro homine, nec mora ex ea committitur.

20 Dos in mobilibus vel ſe mouentibus exiſtens ſaluto matrimonio poſt annum luctus reſtituenda eſt.

21 Antefatum reſtituendum poſt annum luctus ſicut, & dos in mobilibus exiſtens reſtituenda eſt.

22 Anni dilatio pro mobilibus dotalibus reſtituendis competit etiam quod maritus, vel hæredes ſint diuites.

23 Annus ad dotes reſtituendas indulgetur marito, vel eius hæredi etiam quad dos eſſet reſtituenda extraneo.

24 Maritus gaudet dilatione anni ad dotium reſtitutionem mobilium, etiam ſi infra annum tranſierit ad ſecundas nuptias.

Maritus benefitio deducto ne egeat gaudet, quamuis ad ſecunda tranſierit vota, & quando ſecus n. 24.

25 Maritus vel eius hæredes durante dilatione anni luctus poſſunt conueniri, vt condemnentur ad reſtitutionem mobilium dotalium poſt annum prædictum.

26 Creditor in diem vel ſub conditiane poteſt ius ſuum de futura in iudicium deducere petenda, ex nunc debitorem condemnari ad ſummam debitam die vel conditione adueniente.

Idem in fideicommiſſario agente ad declarationem ſui iuris ante euentum fideicommiſſi caſus, n. 26.

27 Maritus & eius hæredes tenentur fideiubere parte petente de dotibus mobilibus reſtituendis poſt annum luctus alias eo non gaudent.

28 Maritus, & eius hæredis, ſi fideiuſſionem præſtare non poſſunt de mobilibus reſtituendis poſt annum luctus ſtatim coguntur reſtituere, & non admittuntur ad iuratoriam cautionem deducto tamen commodo & interuſurio medij temporis, & quomodo?

Maritus, vel eius hæredes qui ſtatim ſponte vellent ſoluto matrimonio reſtituere mobilia nō expectato anno luctus, poſſunt ex eis deducere commodum interuſurij medij temporis, & qualiter, n. 28.

29 Anni dilatio non competit hæredi in reſtitutione mobilium dotalium, ſi dos à marito legata viduæ fuerit.

Etiam ſi legatum dotis habuerit relationem ad inſtrumentum dotale, n. 30.

31 Maritus vel eius hæredes an gaudeant anni luctus dilatione ſi fuerit promiſſum dotes ſtatim reſtituere ſoluto matrimonio, & n. 32.

33 Maritus, vel eius hæredes non vtuntur dilatione anni luctus circa reſtitutionem mobilium ſi dicto beneficio fuerit expreſſe renuntiatum.

34 Clauſula renuntians & cætera de ſtilo apponi ſolita in calce inſtrumentorum, an comprehendat beneficij anni luctus renuntiationem.

35 Anni luctus dilatio ad dotes reſtituendas non attēditur quando partes de maiori vel minori dilatione in pactum conuenerunt, & quando, n. 36.

37 Ceſſat anni luctus dilatio in reſtitutione ſtabilium dotalium.

38 An ceſſet anni luctus dilatio in reſtitutione pretij rei ſtabilis dotalis per maritum vendita, & n. 39.

40 Maritus qui pluries reſtitutianem datium promiſerit non vtitur benefitio anni luctus ad reſtitutionem mobilium.

41 Annus ad mobilium reſtitutionem ceſſat marito eiuſque hæredibus ſtante contraria loci conſuetudine vel ſtatuto.

42 Ceſſat anni luctus dilatio quando poſt quæſitam tacitam ſtipulationem fuiſſet expreſſe promiſſa reſtitutio.

43 Non gaudet maritus anni luctus dilatione ſi non expendit in funeralibus vxoris.

44 An ceſſet anni dilatio quando dos fuit in ſtabilibus cum poteſtate vendendi, & facta venditione promiſerit reſtituere pretium.

45 Maritus doloſus vel eius hæres an gaudeat dilatione anni luctus pro dotium reſtitutione mobilium.

46 *Muliere exiſtente paupere an hæres mariti gaudeat anni luctus dilatione,*

47 *Anni luctus dilatio ceſſat in matrimonio putatiuo.*

48 *Nomen debitoris in dotem datum vel cenſus annuus an debeat ſtatim per maritum vel eius hæredem reſtitui ſoluto matrimonio non elapſo anno luctus.*

49 *Maritus non lætatur dilatione anni luctui in reſtitutione mobilium, ſi dotium reſtitutio facienda ſit ex aliqua cauſa coſtante matrimonio.*

50 *Sponſus, & eius hæredes non gaudent dilatione anni luctus pro mobilibus conſequutis ex cauſa matrimonij, & dotis.*

51 *Maritus vtitur maiori dilatione anni luctus ſi vxor conceſſerit,*

52 *Fructus, vel vtilitas percepta per maritum vel eius hæredes de mobilibus durante anno luctus ad maritum eiuſque hæredes pertinent.*

53 *Vſuræ dotis nullo modo competunt Viduæ durante anno luctus pro mobilibus non reſtitutis,*

Alimenta tantum debentur Viduæ infra annum luctus ab hæredibus viri, ſi tamen aliunde non habeat vnde ſe alat, num. 53.

54 *Vidua an teneatur commorari in domo hæredum viri infra annum luctus, & operas artificiales præſtare adhoc vt alimenta conſequatur.*

55 *Alimenta debentur viduæ infra annum luctus ab hæredibus viri etiam ſi vidua habeat patrem, vel fratres diuites,*

Pauper quandoque quis dicitur etiam ſi patrem, vel fratres habeat diuites, num. 55.

56 *Viduæ alimenta debentur infra annum luctus à viri hæredibus: etiam ſi ex artifitio, & ſuis laboribus ſe poſſit alere.*

57 *Viduæ alimenta debentur infra annum luctus ab hæredibus viri licet habeat multa bona ſed infructifera,*

Proprietas non debet vendi pro alimentis præſtandis ſed de fructibus conſequi debent, n. 57.

58 *Alimenta ſupplenda ſunt Viduæ per hæredes viri infra annum luctus, ſi fructus bonorum viduæ non ſufficerent.*

59 *In dubio an præſumendum ſit viduam aliunde habere vel non vt ſibi alimenta ſubminiſtret infra annum luctus. & qui in hoc onere probandi grauetur, 60. 61. 62.*

63 *Alimenta præterita anni luctus an peti poſſint à vidua ab hæredibus viri, 64. reſtringe 65. 66. 67. 68.*

64 *Alimenta præterita offitio Iudicis debita regulariter peti non poſſunt, limita n. 65. 66. 67. 68.*

69 *Alimenta infra annum luctus non debentur viduæ ab hæredibus viri quando vidua aliunde haberet vnde ſe aleret.*

70 *Ventri prægnanti viduæ debentur alimenta infra annum luctus ab hæredibus viri licet aliunde habeat vidua.*

71 *Vidua dicitur aliunde habere vt alimenta ſibi præſtare poſſit infra annum luctus ſi parafrenalia vel extra dotalia fructifera habeat.*

Item ſi habeat ſtabilia fructifera quæ dotis nomine per hæredem viri eidem fuerint reſtituta, n. 72.

73 *Viduæ ad ſecunda vota conuolanti infra annum luctus non debentur alimenta ab hæredibus viri, limita num. 75. 76. 77. & 78.*

74 *Vſura dotis non reſtitutæ ab hæredibus primi viri debentur ſecundo viro.*

78 *Alimenta decurſa vſque ad diem quo mulier ad ſecunda tranſierit vota infra dictum annum luctus peti poſſunt à ſecundo viro, ceſſit tamen iuribus ab vxore.*

79 *Alimenta infra annum luctus non debentur ſtatim mobilibus reſtitutis à viri hæredibus.*

80 *Alimenta non debentur viduæ infra annum luctus ſi dotium reſtitutio ipſi mulieri non eſſet facienda.*

81 *Alimenta quæ infra annum luctus viduæ competunt non debentur eius hæredibus ea decedente infra tempus prædictum.*

82 *Alimenta anni luctus an debeantur ceſſionario viduæ, & num. 83.*

83 *Vſuræ dotis an debeantur ceſſionario viri, & numer. 82.*

84 *Vſuræ dotis nec alimenta competunt viduæ poſt annum luctus,*

85 *Statutum concedens vſuras dotis non reſtitutæ viduæ an valeat, & n. 86. & n. 98.*

87 *Vſuræ dotis non reſtitutæ non debentur viduæ ab hæredibus viri etiam ſi contrarium vir in ſuo teſtamento diſpoſuerit, & quando.*

88 *Pactum à vidua factum cum hæredibus viri quod donec dos & non ſoluitur, dentur vſuræ dotales non valet, declar. n. 89.*

90 *Fructus percepti per viduam ex pignore dato pro dotis reſtitutione tenetur ſibi computare in dotiũ extinctionem, declara vt n. 91.*

92 *Vſuræ dotis debentur viduæ poſt annum luctus loco alimentorum hærede viri exiſtente moroſo, & vidua non habente vnde ſe alat.*

93 *Mora commiſſa dicitur per hæredem ſtatim elapſo anno luctus abſque alia interpellatione.*

94 *Vſuræ dotis non reſtitutæ debentur viduæ poſt annum luctus ſi omnem adhibuerit diligentiam pro eius reſtitutione.*

Vſuræ dotis ad quam rationem viduæ debeantur, n. 94. 98. 100.

95 *Vidua quando dicatur adhibuiſſe omnem diligentiam pro dotium recuperatione.*

96 *Intereſſe lucri ceſſantis, vel damni emergentis debetur viduæ pro dotibus non reſtitutis interpellatis viri hæredibus.*

97 *Interpellatio etiam extraiudicialis ſufficit ad conſtituendum in mora hæredem pro dotis reſtitutione, & quando interpellatio non requiratur.*

98 *Vſuræ dotis non reſtitutæ debentur viduæ quando ſtatuto vel conſuetudine ita cautum ſit.*

Vſuræ dotis debentur hæredibus viduæ, n. 98.

99 *Vſuræ dotis debentur viduę etiam pro dotario, ſeu anteſato.*

101 *Tutor tenetur ſibi ipſi ſoluere, & pupillum ab vſuris ſeu intereſſe liberare.*

102 *Mater Tutrix an poſſit dotes petere non reddito computo adminiſtratæ tutelę, & n. 103.*

ARGVMENTVM.

Dotis, & Dotarij non reſtituti intereſſe an debeatur Viduæ ab hæredibus viri vel tantum alimenta, & an ſaltem lucri ceſſantis, vel damni emergentis intereſſe.

Ad interpretationem Cap. Ritus 189.

RESOLVTIO XXXXIX.

1 DOtalia bona ſi immobilia ſint in æſtimatè in dotem cõſtituta manifeſtum eſt ea, † ſtatim diſſoluto matrimonio mulieri eiuſque hæredibus reſtituenda, ſi in eſſe penes maritum eiuſque hęredem exiſtant, ſin autem viri culpa fortè perierint Mulieri eiuſque hæredibus æſtimationem eorum à marito eiuſque hæredibus, deberi quoque patet, l. 1. §. exactio, & ibi Doctores C. de rei vxor. action. ibi cęteris videlicet rebus quæ ſolo continentur illicò reſtituendis Io: Baptiſta Lupus de vſuris cõmentar. 1. §. 4. num. 85. Guttier. de matrim. cap. 108. num. 13. Molin. de cõtract. diſput. 442. n. 2. & diſput. 322. n. 3. Surd. de alimen. tit. 1. q. 44. n. 63. & deciſ. 211. n. 14. Barboſ. in l. 2. par. 1. nu. 1 ff. ſolut. matrim. volum. 1. Gomes in l. Tauri 50. n. 46. Gregor. Lopes l. 31. Gloſ. que ſe, & Gloſ. vn anno tit. 11. par. 4. Gargiar. patroc. 43. n. 13. Menoch. conſ. 1013. n. 1. lib. 11. Molfeſ. ſuper conſuet. Neapol. to. 1. par. 6. q. 7. n. 5. Peruſia. deciſ. 21. num. 4. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 6. gl. 2. par. 1. num. 29. vol. 2.

2 Ac etiam ſoluto matrimonio rerum dotaliũ † dominium abſque alio actu traditionis ipſo iure in vxorem eiuſque hærede tranſire dicimus ſi ineſtimata ſint per text in l. 1. §. exactio, C. de rei vxor. action. l. in rebus, C. de iure dotium, Bart. in l. ſi mora, n. 15. 23. ff. ſolut. matrim. & in l. 1. ff. de fund. dotal. Bal. Nouell. de dote par. 8 priuil. 6. Federic. de Solis in tract. de dote q. 33. Coſta de ratione rate q. 52. n. 1. Pinell. in l. 1. par 3. n. 12. C. de bonis mater. Ponte deciſ. 19. n. 12. Molin. de contract. diſp. 426. n. 1. 3. Caualcan. deciſ. 36. n. 343. lib. 3. Ioſeph Ludou. deciſ. Peruſ. 61. n. 9. Dec. conſ 232. Rebell. de obligat. iuſt. par. 2. limit. 6. q. 11. n. 4. 5. 10. Surd. conſ. 225. n. 15. lib. 2. & deciſ. 211. n. 13. 26. Cenall. commun. contr. commun. q. 758. nu. 56. & ſeq. Corn. conſ. 110. n. 13. volum. 2. Duenna regul. 212. Menoch. conſ. 1013. n. 1. lib. 11. Rolan. conſ. 77 n. 36. vol. 1. Cephal. conſ. 159. n. 14. Gomes. l. Tauri 50. n. 42. Intrigl. ſingular. 109. n. 1. lib. 2. Barboſa in l. 2. p. 1. n. 6 ff. ſol. matr. vol. 1.

3 Licet naturalis earumdem rerum † poſſeſſio vxori ipſo iure ſine traditione non acquiratur, ſicut dominium, l. dotis, C. ſolut. matrimon. vbi Ang. Alex. conſ. 4. nu. 6. lib. 2. Rolan. conſ. 77. n. 36. lib. 1. Surd. conſ. 225. n. 17. vol. 2. Dec. conſ. 211. n. 3. 4. Ioſeph Ludouic. deciſ. Peruſin. 61. n. 10. Coſta de ratione rate q. 52. n. 3. Bald. Nouel. de dote par. 8. priuil. 6. n. 17. Campeg. de dote par. 1. q. 94. n. 2. Intrigl. ſingul. 109. num. 7. lib. 2. Lancell. Gall. conſ. 13. num. 22. 23. Roſental. de feud. par. 2. cap. 10. concl. 41. n. 59. Pacificus de Saluiano interdicto dec. 75. n. 10.

4 Vel ſi æſtimata ſint bona in dotem data † ea æſtimatione, quæ emptionem, & venditionem non inducat (vt confeſtim dicemus) quia tunc ſtatim ſicut ſtabilia inæſtimata reſtituenda ſunt, & in Mulierem eorumdem tranſit dominium, & ſolum prædia vti dotalia in dotis reſtitutione veniunt, & ad ea non ad alia Mulier tantum agere poteſt, l. fin. C. de pact. dotal. Doctores in leg. ſi æſtimatis 51. vbi Barboſa n. 35. ff. ſoluto matrim. Rolãd. conſ. 92. n. 6. lib. 2. Pract. Papienſ. in forma libelli ad dotem, & vſufruct. in Gloſ. in verbo ac etiam caſtrum n. 1. ante finem, Soccin. conſ. 57. n. 3. lib. 1. Ioſeph Ludouic. concl. 10. colum. 8. verſ. limitatur primo, Ruin. conſ. 134. n. 4. lib. 4. per Gratian. diſcept. 489. num. 7. vol. 3. Couarr. pract. quæſt. c. 28. n. 4. Gutier. conſ. 22. n. 2. Card. Tuſc. concl. 726. n. 2. ſeq. liter. D. vol. 2.

5 Quandoque enim † rei dotalis æſtimatio emptionem, & venditionem non facit (licet regulariter ita operetur) puta quando ad ſciendum valorem rei dotalis fit, vel alia ex cauſa, non reſultat emptio, & venditio, ſed fundus dotalis ſicut ante remanet, & ſi quo quomodo conſtet, etiam per coniecturas, ad alium finem, quàm ad cõtrahendam emptionem, & venditionem, æſtimationem factam fuiſſe, Gratian. diſceptat. 489. à n. 2. 3. ſeq. vol. 3. & diſcept. 38. & deciſ. 12. nu. 1. 2. Ioſeph Ludouic. concl. 10. verſ. Limitatur ſecundo, & verſ. Limitatur 10. & in deciſ. Peruſin. 10. & deciſ. 89. n. 4. 5. 6. Honded. conſ. 77. n. 6. 7. lib. 2. conſ. 41. lib. 1. Becc. conſ. 42. Afflict. deciſ. 270. Socein. conſ. 57. per tot. lib. 1. Rolan. conſ. 92. n. 6. Peregr. de fideicomm. art. 10. n. 42. Oliban. de action. p. 2. lib. 1. cap. 4 n. 44. Cephal. conſ. 532. n. 10. conſ. 735 Surd. conſ. 225. cõſ. 179. n. 30. conſ. 391. n. 23. conſ. 243. n 6. dec. 99. dec. 305. n. 37. Azened. conſ. 4. n. 53. Couarr. pract quæſt. cap. 28. n. 3. Caſtil. deciſ. 21. n. 3. 4. dec. 74. n. 15. Muta ſuper conſuet. Panorm. cap. 41. n. 9. Hippol. Rimin in §. 1. n. 100. & n. 101. & 135. Inſtit. quibus alienar. licet, Sola ad decret. Sabaudie tit. de moment. caſ. 43. n. 5. 6 Bim. conſ. 41. n. 2. 7. 14. conſ. 230. n. 36. Maſtr. deciſ. 194. vol. 2. & deciſ 218. n. 64. lib. 3. Felic. alleg. 31. n. 22. 23. Ricc. collectan. 829. Farin. dec. 257. n. 4. Maſcar. concl. 663. Decian. conſ. 11. n. 43. lib. 4. Anton. Faber. C. de iure dotium defin. 44. Fachin. cõtrouerſ. iuris lib. 12. cap. 74. verſ. tertio quia, Cardin. Tuſc. litera E, concl. 671. nu. 22. 24. 34. 47. Ladercb. conſ. 65. Franciſc. Molin. de pact nuptial. lib. 3. q. 57. n. 26. ſeq. & n. 33. Federic. de Solis de dote q. 36. n. 7. Paſſeri. conſ. 137. n. 2. Viu. deciſ. 261. n. 5. 7. Coſta de remed. ſuſſidiar. c 63. n. 3. Rota Roman. diuerſ deciſ. 136. & deciſ. 157. par. 2. Mantica de tacitis & ambig. conuen. lib. 12. tit. 28. n. 17.

6 Idem eſt ſi bona in dotem æſtimatè data ſint, † etiam ea æſtimatione, quæ emptionem, & venditionem inducat, ſi maritus reſtitutionis tempore ſoluendo non ſit, tunc enim res æſtimata non deſinit eſſe dotalis, in ſubſidium diſcuſſis prius mariti bonis, eiuſque dominium in vxorem tranſit, daturque vxori vtilis reiuẽdicatio ad rem ipſam, Gloſa in l. in rebus verbo æſtimate, C. de iure dotium ex eodem textu, & textus in leg. vxor marito, ff. de donat. inter vir. & vxor. vbi Bart. Bald. & Salic. in l. intereſt in fine, C. de vſufruct. idẽ Bald. conſ. 24. lib. 1. Idem Salicet. in dicta l. in rebus, & Bal. n. 18. Imola in l. ſi æſtimatis col. 1. ff. de iure dotium, Iaſon. & Dec.

in l.

Digitized by Google

in l.ex conuentione, C. de pact. vbi Purpur.num.48.
Curt.Iun.n.13.Iaſon.in §. actionum n.84. inſtit.de
actio. fuiſſe deciſum in Sabaudiæ Senatu teſtatur
doctiſſimus Faber. in C.lib.5. tit.7. de iure datium,
definit.43. Sic quoque fuiſſe reſolutum in Rota
Romana in vna Romana repetitionis dotis Lu-
næ 20.Martij 1600.teſtatur, Card. Seraph. deciſ.
1347 Cremenſ.ſingul.19.Bald. Nouel.de dote par.7.
priuil.23.Roland.conſ.92.n.9. & conſ.62. n.22.lib.
2.Surd.conſ.491.num.9.vol.4. Natta conſ.650. Ne-
nizan.in Sylua nuptial.lib.2.n.72.in 4.limit.vbi ad-
dit Bal.de Peruſio.& Bal.Nouel. Marſil.ſingul.691.
Bero.conſ.165.n.42.vol.2. Palaez de maiorat.p.4.
q.19.n.17.Maſcar.de probat.concl.619.n.6.& con-
cluſ.663.n.16. Card.Tuſc.concl.671. num.27.42.
liter.E,vol.3.Socein.Iun.conſ.141.nu.12.volum.1.
Marcell.Calà de modo articulandi §.2.gloſ.1. num.
1077.Coſta de remed.ſubſidiar. remed.61.n.3.& 5.
& remed.63.n.1.7.Caroc.deciſ.109.n.15.Caualcan.
deciſ.13.n.13.p.4. Lupus in Rubrica de donat. inter
vir.& vxor.§.17.n.8.verſ.intellige,Soccin.cōſ.224.
num.1.vol.2.Moroc.conſ.44.n.14.15.& de iure of-
feren.num.6. Franciſcus Molinus de pactis, & ritu
nuptiar.lib.3.c.57.num.34.35.36.& ſeq.fol.299.
Oliban.de action p.2.lib.1.cap.4.n.44. Ricc.collect.
829.Ladereh.conſ.65.n.2.Hipol.Rimin.in §.1.inſtit.
quibus alienar. licet,n.53.ſeq.Peregr.deciſ.95.n.10.
Polidor.Ripa obſeru.119.obſeru.46.n.1.2.3.5.ob-
ſeru 385.n.7. Ceuall.commun. contr.commun.qu.3.
n.26 Diaz regul.278. Gomès in l. Tauri 50. nu.44.
Pinel.in l.1.par.3.nu.15.C.de bon.mater. Gutier.de
iuramen.confirmat. par.1. cap.1.n.8.9.& practicar.
quæſt.lib.3.q.77 n.12. Barboſa in l.ſi æſtimatis n.26.
ff.ſol.matrim. Greg.Lopes l.49.tit.5.Couarr. pract.
quæſtion.cap.28.n.8. Cancer. lib.1. var.reſol.cap.9.
n.60. Farin.deciſ.258.Honded.conſ.14.n.51.& be-
ne conſ.41.n.22.vol.1.Card.Mantica de tacitis, &
ambig.conuent.lib.12.tit.28. num.16. Lanar.conſil.
26. num.12.

Cæterum ſtabilibus prædictis per Maritum,
vel eius hęredes illico non reſtitutis,& penes eos
7 retentis,à die ſoluti matrimonij, † & ſi vſuræ do-
tales ex eis mulieri, vel eius hæredibus non com-
petant, tamen fructus à die prædicto vſque ad
eorum ſtabilium reſtitutionem debentur, l.1.§.
exactio,& §.ſin autem, C.de rei vxor. action.vbi Bal.
num.1. Salicet.n.31.l.diuortio, §.non ſolum, ff.ſolut.
matrimon. Bald.Nouel.de dote par.8.priuileg.6. late
Surd.deciſ.211.& de aliment.tit.1.qu.44. num.31.
Menoch.conſ.1013.n.2.ſeq.lib.11. Lupus de vſuris,
commentar.1.§.4.num.85. Mantica de tacit.& am-
big.conuent.lib.12.tit.31. nu.1.& 8. per tot. vol.1.
Facbin.controuer.iuris lib.3. cap.47. verſ.probatur
ſatis, Molin.de contract.diſp.322. n 4.& diſp.442.
n.3. Mareſcott.var.reſol.lib.2.reſol.67.num.46.ſeq.
Coller.de alimentis lib.1.cap.11.n.36.37. Barboſa
in l.2.par.1.n.7.ff.ſolut.matrim. vol.1.& in l.diuor-
tio, §.ob donationes num.19.in fine, Gama deciſ.71.
num.5.& ſeq. Fontanell.de pactis nuptial. clauſul 6.
gloſ.2 par.1.n.28.29.ſeq. vol.2. Et hæredes mariti
8 eo caſu, † ne dum fructus perceptos,ſed qui per-
cipi poterant ex re dotali,reſtituere tenentur per
text.in l.ſi mora,ff.ſolut.matrim. vbi Glaſa Bart.n.3.
& alij, Iaſon.num.2.10.& 19. & eſt textus in l.vi-
deamus la ſeconda in principio, ff. de vſur. per Surd.
9 dicta deciſ.211 num.25. Cum ratione † dominij
ſtabilium penes mulierem trāſlati ipſo iure à die
ſoluti matrimonii fructus eorum mulierem ipsā,
veluti dominam inſeqnātur, l.1.& 2. C.de pignor.
action.l.ex diuerſo,& in l.fundo,ff.de reiuendic.l.fru-
ctus, C.de fruct.& lit.expenſ. Ruin. conſ.25.num.2.
conſ.53.num.23.lib.2. Tiraq. de retract.conuent. §.
2.Gloſ.vnica,num.34.Cephal.conſ.131.nu.14.conſil.
49.num.13.conſ.50.n.3. conſ.63.n.12. Vincent. de
Anna allegat.104. num.5. Roger. conſ.18.num 11.
lib.1. Surd.conſ.53.n.3.conſ.101.n.14. conſil.128.
num.5.conſ.333.n.24.deciſ.211 n 12.Ioſeph Ludo-
uic.deciſ.Lucenſ.7.num.6. Maluaſ.conſ.66.num.15.
Eugen.conſ.8.num.65. Menoch.lib.3. præſumpt.30.
num.55. Facbin. controuer.iuris lib.3. cap.47.verſ.
Confirmatur,Couarr.pract.quæſt.cap.12.n.2.ſequen.
Maſtr deciſ.148.num.19.Rota Roman.diuerſor.dec.
389.n.2.lib.3.& deciſ.192.lib.4. Ceſar.de Graſſ.de-
ciſ. 105.num.11. Peregr.de fideicomm. art.49.n.20.
Valenzuela conſ.55. num.91.92. Farinac.dec.495.
n.1.par.1.tom.2. Anton.Faber in C.lib.8.tit.38.de-
fin.15.n.2.in allegat.Fab.Turret.conſ.31.n.4. lib.3.
conſ.79.num.7.lib.2.Hipol.Riminal.conſ.623.n.26.
Burſat,conſ.303 num.6. Botta conſ.82. num.23. Ce-
ual.commun.contr, commun. quæſt. 561. num.45.&
54. Franc.deciſ.642.num.11.lib.4. Honded.cōſ.39.
num.22.lib.2.& conſ,30.num.10.& conſ.69. n.19.
lib.1. Gratian.diſcept 540.num.8. volum.3. Cardin.
Tuſc.concl.486.liter.F.tom.4. Georg. alleg.49. n.8.
Marta de iuriſdict.par.4. centur.2.caſu 191. num.4.
Anell. de Amat. conſ.62.n.17.Rouit.conſ.37.n.1.
10 Niſi æſtimatè † bona ſtabilia in dotem data
ſint, tunc mulieri eorum fructus poſt ſolutū ma-
trimonium non competunt, Gratian. diſcept.38.
num.39.in fine, ex Card. Seraph. in vna Romana re-
petitionis dotis 3.Decembris 1599. Vnde pręmiſſa
de fructibus mulieri debitis in ſtabilibus inæſti-
matis in dotem datis procedunt, ſed de æſtima-
tis vt infra in ſecundo membro principali dicen-
dum erit.

Hactenus dicta de plano procedunt, ſed id eſt,
quod inter Doctores altercatum fuit, nempe an
11 mulier † vidua, quæ diſſoluto matrimonio pe-
nes hęredes mariti defuncti permāſerit acceptis
ab eis alimentis,& dotibus non petitis poſſit fru-
ctus dictarum dotium petere, vel cenſeantur cum
alimentis præſtitis compenſati; Et in hoc duo
fuerunt contrariæ opiniones, videlicet, quod
cenſeatur in totum cum fructibus pędictis, &
alimentis facta compenſatio, ita vt hęredes ma-
riti pręſtitis alimentis fructus lucrentur in to-
tum, Bart. in l.diuortio in principio num.8.ff. ſolut.
matrim. Rimin.ſen.conſ.184.num.55.lib.1. Soccin.
ſen. conſ.126.num.5. verſ. ſecundo quia lib.1. Surd.
de aliment.tit.1.quæſt.44.num.29.30.& ſeq.& de-
ciſ.211.per tot. Menoch.conſil.1013. à num.3.&
ſeq.lib.11. licet ipſe reſideat cum diſtinctione,
de qua infra Coler. de alimen. lib.1.cap.11.à n.36.
37.38. ſeq. Bero.conſ.130.nu.11. lib.3. Sforz.Odd.
cōſ.75.n.7.& 16. Card.Tuſc.concl.738.lit.D, n.18.
vol.2.Muta ſuper conſuet. Panor.c.47. n.47. Pellic.
in conſuetud. Auerſa.7. n.88. Molfeſ. ad conſuetud.
Neapol.par.6.q.10.n.23.

Alii

Alij multi ſequuti ſunt *Baldum opinionem Dini*
approbantem in l.diuortio num.5. ff. ſoluto matrim.
12 qui † voluit fructus eo caſu mulieri per hęredes
viri fore reſtituendos, quatenus alimentorum
mulieri viduæ pręſtitorum quantitatem excede-
rent quod verius eſt, *Imola in leg. diuortio num.5.*
Ang conſ.142. Fachin.controuer.iur.lib.3. cap.47.
verſ.ex fructibus, Rub. Alexandr. conſ.108. num.3.
Decian.conſ.79.n.21.lib.2. Surd.dicta deciſ.211. in
fine, qui cum Baldo reſidet, & de alimen.tit.1.q.44.n.
65.Coſta de ratione Ratæ q.95.n.2.3. ex Campeg.de
dote quem allegat par.2.q.16.n.1.& ſeq. Barboſa in
l.2.p.1.n.39.ff.ſolut.matrim.vol.1. qui affert. Gome-
ſium in l.Tauri.50.n.48.verſ.quinto, iuxta quæ di-
cit explicandum *Soccinum dicto conſ.126.* & eſſe
cauendum à *Bartoli doctrina in dicta l.diuortio:* di-
xit *ibidem Barboſa dicto loco n.18. verſ. Infertur ſe-*
cundo, Rebell.de oblig.iuſt.par.2.lib.6.q.11.num.11.
Molin.de contract.diſput.322.n.6.in fine, Mantic. de
tacit.& ambig.conuent.lib.12.tit.31.n.10.volum.1.
Fontanella de pactis nuptial.clauſ.6.gloſ.2.p.1.n.34.
& 35.vol.2. Grat.diſcept.243.n.31.vol.2.

13 Quod intelligendum eſt Primo † niſi alimenta
vxori eſſent per maritum legata, quia tunc inte-
grè Viduæ per hęredem viri omnes fructus debe-
rentur, & ſunt ei de bonis pręd'ictis dotalibus re-
ſtituendi, nec alimentorum deductio fit, *Bart. in*
l.diuortio in princ. nu.3.ff.ſolut. matrim. Mantica de
tacit.& ambig.conuent.vol.1.lib.12.tit.31.n.10. in
fine, Cephal.conſ 619.n.9. Ang.conſ.142. n.1.verſ.
& hoc verum, Grat.diſcep.243.n.32.

14 Secundo intelligas † niſi mulier ſit pręgnans,
tunc enim ex bonis mariti aliméta ventri ab hę-
redibus viri exhibenda ſunt, & non ex fructibus
dotalium ſtabilium vxoris deducenda, quia non
tam ei quam illi qui in vtero eſt vidétur pręſtari,
l.1.§.quoties, & ſeq. & l.Curator. de ventr.in poſſeſ.
mittend. Ang.conſ.142.n.1.verſ.& hoc verum, Mã-
tica de tacit.& ambig.conuen.lib.12.tit.31 num.11.
vol.1. Surd.de alim.tit.4.q.18.n.24.q.23.n.7.& tit.
1.quæſt.115.num.15.& quæſt.5.n.1.2.& quæſt.44.
n.51.& q.111.n.17.Grat.diſcept.243.n.32 vol.2.
Coler.de alimen.lib.1.cap.2.n.57.Pontan.de alimen.
cap.2.n.19. Gomes l.Tauri.50.n.48.49.Spin.de te-
ſtam.gloſ.14.n.107.Petr.de Gregor.lib.9.ſintugm.iu-
ris cap.20.n.10. Giurb.ſuper conſuet.Meſſan.cap.7.
gl.19.n.24. Rebel.de obligat.inſt.p.2.lib.6.q.11.La-
ra in l.ſi quis à liberis, §.ſi quis ex his n.116.ff. de li-
ber.agnoſcend.Due in regul.265.ampliat.9.Mattienſ.
lib.3.tit.1.lib.5 ordinat. Gloſ.2. nu.33. Trentacinq.
var.reſol.lib.1.tit.de alimen. reſol.2. n. 5. Molin. de
primogen.lib.2.cap.16.n.33. Molin. Theologus de
cõtract.diſput.442.n.5. Æmil.Gallus de except.par.
2.tit.4.except.1.n.32. Lancellott. Gallia ſuper con-
ſuetud. Alex.q.6.n.86. Barboſa in l.2. par.1. nu.21.
verſ.limitabis tamen, ff.ſol.matr.

Tamen placuit *Menoch. d.conſ.1013.lib.11.* in
15 hoc tres caſus diſtinguere, Primus † eſt quando
ſoluto matrimonio morte viri mulier à domo ip-
ſius mariti ſeu eius hęredum diſceſſerit, & petiit
dotem ſibi reſtitui, & hoc caſu debentur mulieri
omnes fructus ſtabilium ſtatim non reſtitutorum
poſt matrimonium ſolutum, & procedit diſpoſi-
tio textus in *l.vnica, §.exactio, verſ.fructus, C.de rei*
vxor.action. cum concordantibus ſupra allegatis
num.7. Mantic.de tacitis, & amb.lib.12.tit.31.n.4.
& Menoch.dict.loco n.14.& n.4.& ſeq. dicit quod
habet mulier neceſſe petere dotem ſibi reſtitui,
& non grauare hęredes mariti ſubſtinere onera
matrimonii, ſi vna cum ipſis immobilibus vult, &
fructus ſibi reſtitui ad quod facit, *Afflic.dec.284.*
Cephal. conſ.746. n.3.

16 Secundus eſt caſus † quando ſoluto matrimo-
nio morte viri mulier de domo hæredum ipſius
mariti non receſſerit, ſed petit dotem ſibi reſtitui
hoc caſu cum non dicatur mulier remiſiſſe fru-
ctus immobilium pro alimentis illi pro quantita-
te alimentorum compenſandi ſunt, & ſi quid plus
eſt in fructibus reſtitui illud debet, & in iſto caſu
procedit opinio *Baldi in d.l.diuortio num.5. ff. ſo-*
lut.matrim. cum omnibus ſupra allegatis, num.12.
Menoch.d.conſ.1013.n.15.lib.11.

17 Tertius eſt caſus † quando ſoluto matrimonio
morte viri mulier apud hęredes mariti perman-
ſerit, nec vnquam petient dotem ſibi reſtitui ſed
ab eis alimenta ſuſceperit aliquot annos: Hoc ſa-
ne caſu non habent neceſſe mariti hęredes reſti-
tuere ſi quid plus fructuum perceperunt quam
importet alimétorum valor, & ita ſentit *Menoch.*
d.conſ.1016.n.16. loquutos fuiſſe Riminaldum ſen.
Soccin.Surd.Coler, Bero.Sforz.Tuſc.nuper cit.n.11.

Hanc fundans diſtinctionem, *Menoch. dicto lo-*
co num.8. & ſequen. quoq; obiectioni reſpondet
18 quod † in dotis reſtitutione dies tacita pro ho-
mine interpellet, *ex Bal.in l.vnica, §.cum autem, C.*
de rei vxor.actiou.n.4. Gloſ.& Bart.in l.ſi mora, nu.
11.ff.ſol.matrimon. vbi Iaſon.num.2.l.magnam, C.de
contrahen, & commitien.ſtipulation. Bart. in l. item
illa, ff.de conſtit.pecun. Alex.conſ.99.num.7. vol.4.
Natta conſ.226. num. 4. Afflict. deciſ. 316. Burſat.
conſ.84.num. 1.Hipol.Rimin.conſ.89.n.18. Lanar.
conſ.20.num.5.conſ.26.num.10. Honded. conſ.50. à
num.5.ſeq.vol.1. Rota Genue deciſ.44.n.3. dec.139.
num.1.Surd.de alimen. tit.1.quaſt.42. n.141. deciſ.
221.num.15.Molfeſ.conſ.8. num.29. 30. poſt Tom.
primum Commentarior. ſuper conſuet. Neapol.Farin.
deciſ.85.num.5. in primis recollectis in volumine
19 *Conſiliorum*; Quod imò † in fundi dotalis reſtitu-
tione ſoluto matrimonio dies nõ interpellet pro
homine vt in mora mariti hęredes conſtituantur
ex ſententia *Imolæ in dicta l.ſi mora n.5.6.* Cum
(vt inquit *Imola*) dies incerta non interpellat nec
mora ex ea committitur *Bart.in l.ita ſtipulatus in*
ante penultima columna num.41.42.43.44. verſ.Se-
cundo iuſta hoc quæro in fine, ff.de verb.oblig.& Cin.
& Bal.in dicta l. magnam, C. de contrahen. & com-
mitten.ſtipulat. vbi Saliceus, & Bal.in l. pacto quo
pœnam col.3. verſ.ſecundo quæro, C.de pactis, vbi ſic
limitat diſpoſitionem *dict.l. magnam*, quæ vult
diem interpellare pro homine vt procedat in die
certa. *Dec.conſ.2.ſub num.5.& 6.Decian.conſ.102.*
n.18.lib.3.Soccin.conſ.119.col.fin.vol.1. Corn.conſ.
206 col.1.vol.2.Barbat.cõſ.51 col.pen.vol.1. Pariſ.
cõſ.5.col.6.n.49.vol.4. Gabr.de ſolut.concl.9. n.32.
Caualc.dec.26.n.13.p.2.Frãciſc.Balb.dec 197. Me-
noc.cõſ.131.n.22.lib.2. & d.conſ.1013.n.9.lib.11.
Rebuff.in l.habere col.6.verſ.1.limitatur, ff. de verb.
ſignif.Rota Genue dec.61.n.10. Bero.conſ.205.lib.3.

Scaccia

Scaccia de commerc. & cambijs §.1. q. 1. num. 382. 384. fol. 99. & q. 7. part. 2. amplia. 8. num. 110. fol. 273. Maſcar. de probat. concl. 1065. num. 21. Honded. conſ. 36. num. 25. vol. 2. Gaſpar. Theſaur. in addiction. ad deciſ. 43. eius Patris. Griuel. in deciſione Senatus Dolani 149. num. 19.

Verum aduertendum eſt ad fundamentum Menoch. dum in ſuo primo caſu voluit, quod grauetur Mulier onere petendi dotes in ſtabilibus inæſtimatis exiſtentes, adhoc vt ei fructus eorumdem bonorum per viri hæredes debeantur quo caſu dicit procedere diſpoſitionem textus in dicta l. vnica §. exactio. verſ. fructus C. de rei vxor. action. Quod ſumit ex Imola ſententia in dict. l. ſi mora. num. 5. 6. dicens, quod dies incerta non interpellat vt dixi ſupra num. 19. Et tamen, vt etiam dixi num. 2. 7. 8. 9. non ratione moræ hæredis viri fructus ſtabilium in dotem circa extimationem apportatarum, ſoluto matrimonio mulieri debentur, ſed dominij, quod illico dictarum rerum ſoluto matrimonio in ipſam vxorem tranſit ipſo iure operante, ipſamque vxorem fructus vti dominam inſequuntur, vnde nulla alia interpellatione opus eſſe videtur ad fructus huiuſmodi contra viri hæredes per mulierem conſequendos. Ac ideo ab opinione Dini, & Baldi ſupra relata num. 12. non puto recedendum.

Secundum membrum principale eſt videre, quid in reſtitutione bonorum mobilium dotaliũ, eorumque fructuum, ſiue intereſſe Mulieri debitorum, quia hactenus de ſtabilibus dictum eſt; Et
20 quidem non † illico ſicut ſtabilia, ſed poſt annũ reſtituenda ſunt mobilia, vel ſe mouentia per Maritum, eiuſque hæredes à die ſoluti matrimonij connumerandum l. 1. §. exactio. C. de rei vxor. action. l. diuortio. §. interdum, & ibi Bar. & Doctores ff. ſolut. matr. Becci. conſil. 43. num. 24. & ſeq. Franc. deciſ. 217. & deciſ. 562. Botta conſ. 35. num 21. ſeq. Cauat. dec. 43. num. 40. p. 1. Rolan. conſ. 10 num. 19. vol. 1. Molfeſi. ad conſuet. Neap. p. 6. de iure dotium q. 7. num. 1. & ſeq. Fabi. Turret. conſ. 13. num. 15. vol. 2. Ioſeph Ludouic. deciſ. Peruſin. 21. num. 4. & concl. 36. verſ. fallit. 2. in fine Honded. conſ. 36. num. 1. vol. 2. Plot. de in litem iurand. §. 11. num. 23. Sanchez de diuiſ. bonor. lib. 1. cap. 9. num. 2. Muta ſuper conſuet. Panor. c. 47. num. 45. ad num 61. Barbat. in l. 2. par. 1. num. 2. 16. ff. ſol. matrim. vol. 1. Rebel. de oblig. iuſt. part 2. lib 6. quæſt. 11. num. 5. Graſſ. de exceptio. cap. 32. num. 6 Mattien. l. 3. Gloſ. 2. num. 19. tit. 1. lib. 5. recopilat. Surd. conſ. 471. num. 4. Lanari conſil. 46. Borel. conſ. 99. num. 39. Vgolin. de vſuris c. 3. §. 7. n. 1. Viui. dec. 463. Maſtril. dec. 252. num. 3. ſeq lib. 3. Gutier. de matrimon. c. 108. n. 13.

21 Quam dilationem † competere, ne dum pro dotium, ſed etiam pro antefacti reſtitutione dixerunt Surd. conſ. 471. num. 6. lib. 4. Molfeſi. ſuper conſuet. Neap. tom. 1. par. 7. de iure quarta quæſt. 11. per totum.

22 Etiam quod Maritus, † vel hæredes eiuſdem ſint diuites Bart. in l. diuortio. §. interdum vbi Card. Alban. in lucrubation. circa finem ff. ſolu. matr. Bald. & Salicet. in dicta l. vnica §. exactio Iaſon. in §. fuerat num. 28. Inſtit. de action. Boeri. conſ. 50. num. 18. Viui commun. opin. verbo Heres Mariti & dec. 197. num. 20. qui dicit de communi & hanc vidiſſe ſeruare Intrigl. ſingul. 311. lib. 1. Plotus de in litem iurand. §. 11. num. 23. & n. 73. ad finem Roland. conſil. 10. num. 19. lib. 1. Ioſeph Ludouic. concl. 36. in fin. verſ. ad vnum Graſſ. except. 32. num. 8. Rodolfinus concluſ. 3. num. 3. Surd. conſ. 471. num. 4. lib. 4. & de alimen. tit. 1. q. 44. num. 57. Petr. de Greg. in ſintagm. iuris lib. 9. cap. 22. num. 5. Barboſa in l. 2. par 1. num. 3. ff. ſolut. matr. Maſtril. dec. 252. n. 7. lib. 3.

23 Planè † competit præfata annalis dilatio etiã, ſi dos eſſet reſtituenda extraneo. Alex. in l. 2. num. 17. ff. ſolut. matrim. & ibi Bart. n. 10. Muta ſuper conſuet. Panor. c. 47. n. 46.

24 Amplia † etiam, quod maritus ad ſecunda vota durante anno tranſierit, quia licet appelletur annus luctus, tamen non eſt conceſſa dilatio, hac ratione, nec aliquis doctor hoc dicit, & Ideò in facti contingentia fuit obtentum non poſſe moleſtati Claudium vitali ab Hypolira Cuſato eius Socera, quæ ob tranſitum Claudij ad ſecunda vota petebat reſtitutionem dotis pendente Anno, & ſolum in hoc fuit ponderatus textus indifferenter loquens in dicta l. 1. §. exactio C. de rei vxor. action. Quod etiam comprobatur exemplo viri, qui quamuis ad ſecunda vota tranſierit, beneficio deducto ne egeat gaudet, niſi dotem maiorem, vel ſaltem talem receperit a ſecunda vxore, aliaque bona habeat ad ſe, ſuoſque condecenter alendum, taliter quod per ſecundam dotem liberaretur ab inopia, in qua conſtitutus erat antequam nuberet, Michael Ferrer. par. 3. ſuarum obſeruat. cap. 62. qui in illo Senatu deciſum refert; & reiecto Mieres in Curia Barcinoni. Sequitur Fontanel. de pactis nuptial. Clauſ 7. gloſ. 3. par. 11. à num. 75. ad num. 78. vol. 2. vbi pariter deciſum teſtatur dictamque Ferrerij obſeruationem pluribus rationibus, & exemplis nouiſſimè comprobatam vidimus per Caſtagnam in ſuo nouo tractatu de beneficio deducto ne egeat q. 1. amplia. 11.

25 At, durante † dilatione Anni prædicti poſſet maritus, vel hæres conueniri, vt adueniente tempore, & poſt annum ad ſoluendum condemnetur, Viui. dec. 463. n. 3. lib. 3. Bellon. conſ. 25 n. 2. & ſeq. Simon. de Pret. conſ. 11. num. 10. Rimin. Senior. conſ. 730. vol. 4. Afflict. dec. 270. n. 3. Muta ſuper Conſuet. Panor. cap. 47. n. 51. Caranita ritu 167. num. 8. in fine Flauius Amendula ad Francum deciſ. 218. n. 2 Zucard. conſil. 68. per totum, Fontanel. de pactis dotal. Gloſ. 3. par. 11. clauſ. 7. n. 5. vol. 2. vbi teſtatur deciſum in Senatum Cataloniæ. Ad inſtar creditoris
26 † in diem, vel ſub conditione, cui ante diei, vel conditionis euentum licet agere ad declarationem ſui iuris in aduentu diei, vel conditionis, cuius ius non dicimus eſſe penitus de futuro, quod idem dicimus de fideicommiſſario, qui agit ad declarationem ſui iuris ante euentum caſus fideicommiſſi, licet non ignorem alios in hoc contrarium dicere, varias iuris caſus ponderando, Oſaſc. deciſ. 130. Suarez allegat. 4. Couarru. variar. reſolut. lib. 1. cap. 18. Aretin. conſil. 70. column. 3. verſ. ſed dicendum Macabrun. conſ. 66. num. 289. Barzi dec. 163. n. 15. Molin. de Maioratu diſput. 639. Simanc. de primogen. hyſpan. lib. 1. cap. 28. vbi dicit

ita

Digitized by Google

ita ſæpè iudicatum *Decian.conſil.3.num.124.lib.1. conſ.17 num.42. ſeq.lib.2. Caualcan. de vſufructu. num.194.Surd.conſ.395.n.23. Ceſal.conſ.526.num. 92. ſeq.conſ.,81.conſ.112.n.52. Petra de fideicommiſſ.q.10.Peregri.de fideicommiſſo art.41.n.1. 2. 3. 4.5.ſeq.& conſ.53.n.31. lib.1. & conſ.1.n.7.lib.4. quem vide Molin. de primogen. lib.3. cap.14. n.18. Emilian.conſ.132.num.24.Viui.dec.403.num.6.7. Mieres de maioras.p.2.n.6.9.Auendagn.l.40.Tauri. Gloſ.1.n.35.36.Didacus Peres lib.1.ordinat. Caſtel. titul. 2.lib.1. Garſia de nobilitate Gloſ.46. num.16.* qui admittit quando datur aliqua cauſa præſens, veluti alienationis, vel iactantiæ bona eſſe libera, vel aliter, & ſentiunt omnes Hyſpani infra citandi *Maſtri.dec.118.lib.2. Petra ſupra Fabi. de Anna conſ.11.li.1.Ricc.collectan.1420.Vincen. de Franc. dec.695.lib.4.Fautanella de pact. dotal.clauſ.4 gloſ. 9.p.5.n.28.29.30.ſeq.Anton. Padil.in l.ſi probaueris n.30. C.de fideicommiſſ. Milan.dec.15.n.12.13. 14. ſeq.lib.2.Ioſeph Ludouic.concl.8.per tot. Roder. Suares alleg.4. Pinell.in l.1.par.3.num.78.C.de bon. matern. Aluar. Velaſc.dec.184. Gomez.in l. Tauri 40.n.79.Greg.Lopez in l.1.tit.2. part.3. Gutierrez. conſ.13.n.1. latè Ioſeph de Seſſe dec. Regni Aragon. 115. à num.31.ad finem lib. 2.Gabri. Pereyra de Caſtra in deciſ. Supremi Senatus . Portugal. 129. per tot.*

27 Præſtito tamen per Maritum † vel eius hæredes adhoc vt gaudeant beneficio Anni ad reſtitutionem mobilium fideiuſſionem de ſoluendo dotes elapſo Anno Muliere tamen petente *per text. in l.ſi coſtante §.quoties ff. ſolut. matrim.vbi Gloſa in verbo de ſolutione Caſtrenſ.Alex.Angel. Cuman. & Ripa,Gutier.de Iuram.confirmator.p.1. cap.21.num. 8. Franc.deciſ.* 218. qui teſtatur deciſum in Sacro Conſilio Neapolitano *Afflict.dec.279.n.4.Viu. dec.463.lib.3. Muta ſuper conſuet. Panor. cap.47. num.51.Neapodan.in conſuet.Neap.incip. Viro mortuo in verſ. Dari nouiſſimè.Maſtril. dec. 252. à num. 11. ſeq. per tot. lib.3.*

Et in caſu impotentiæ fideiuſſionis præſtandę
28 † iuratoria cautio nec ſufficeret, ſed ſtatim condemnatur, vir ad dotis reſtitutionem deducto cõmodo, & interuſurio medij temporis ex capitale dotis reſtituendæ, deducto tamen ex hoc interuſurio, id quod hæres Mulieri dare tenebatur alimentorum nomine, intra dictum annum luctus ſi ſtatim reſtituere coactus non fuiſſet ſecundum eaque infrà dicam *ex Barboſa* infrà citando, quod procedit etiam quando ſpontè ante Annum lapſum vellet Maritus vel hæres eiuſdem reſtituere *Ioſef. Ludouic.deciſ.63.num.11. & concl.8. Minado conſ.23. Franc. dicta deciſ.218. num.5. vbi Flauius Amendula num.13. Melchior Palaez de Maioratu par.4.q.34.vol.3.verſ.ad idem Bald.in Auth. ei qui iurat.num.39. in fine C.de bon. author.ind. poſſiden. Cotta in memorial. verbo dos Tiraquel. de retract. lib.1.§.1.Gloſ.18.num.36. Gutier. de iuram. confirmator.par.1.cap.21.num.8.Ripa in leg.2.C.de hæredit.vel action. vendit.num.60. Aret. col.4.verſ.ſed quæritur.Barboſa in l.2.par.1.num.30.ff.ſolut.matr. vol.1. Gomes. leg. Tauri 50.num.28. & 48.Vrſill. dec.284.num.7.Maſul.ad Capic.dec.24.num.1.Coller. de alimen. lib.1. cap.11. num. 16. Muta ſuper conſuet.Panor.cap.47.num.58.Molfeſi.ſuper conſuet. Neap.p.6. de iure dotium tom.1.q.7.nu.15. Maſtril. dec.252.n.17.20. lib.3.Caſtagna. de beneficio deductione egeat q.1.Fallen.3.n.1. & 4. & n.14. Surd.de alimen.tit.1.q.44.n.52. 53. 58. ſeq.Corduba de alimen. §. ſi quis ex his n.133.Roderi. de ann.redit.lib. 3.q.7. ſub num.1. verſ. præterea in alijs.* Limitatur

29 † vt ceſſet anni dilatio ſi dos à Marito legata ſit cum tunc hæredes ſtatim ſoluere teneantur *l.1.ff. de dote prælegat. §. ſed ſi vxori vbi notat Gloſ. Bart. & Aret.inſti.delegat.Rolan. conſ.10.lib.1.Viui.deciſ.463. Sanchez de matrim.lib.7. diſput 87. nu.30. Circa finem Peruſin. dec.21. nu.3. & 4. Plotus de in litem iurando §.11.n.23. Dilect. de arte teſtand. tit. 6 cautel.17.n.1.Caualcan.dec.43.n.49.lib.1.Molfeſi ſuper conſuet. Neap.tom.1. par.6.q.7 n.9. 10. Barboſa in l.2.par.1.n.36. ff. ſolut.matrim.Graſſ.except. 32.n.6.Surd.de alimen. tit.7.q.22. num.13. & conſ. 471.n.5.& ſeq.lib.4. Muta ſuper conſuet.Panor.cap. 47.n.49.Fuſcus in ſingular litera. V. num.66.Ioſeph Ludouicus concluſ.36.verſ. fallit 2.Gutier.de Matrimon.c.108.nu. 16.Lanari.conſil.46.n.1.2. Paſchalis de viribus patr. poteſt. part.2. cap.7.num.25. qui ex Iacobo Anello de Bottis in conſuetud. Neapol. inci-*

30 *pien.viro mortuo* hoc ampliat † procedere etiam ſi legatum dotis à Marito factum eſſet relatiuum ad inſtrumentum dotale qui teſtatur ſæpius deciſum in Sacro Conſilio.

31 Idem † ſi Maritus promiſerit ſtatim ſoluto matrimonio dotes reſtituere quia tunc ceſſat Anni prædicti dilatio ex quo dicitur facta tacita renunciatio beneficij prædicti *Secundum Parpaliam in repetit.l.2.n.18.ff.ſol.matrim. Boer. conſil.50.n.18. Bart.in l. ſi diuortio n.5.de verb.oblig. Alex.num.4. Sacin.n.16.in fine Ripa n 33. Barboſa in l.2.par.1.n. 34. ff. ſol. matr.* qui hanc dicit veriorem *Manſuer. in praxi tit.de dote n.29. Rebell.de obligat.iuſti.par. 2.lib.6.q.11.num.5. Rebuff.tom.1.ad conſtit.Galliæ. tit.de ſenten.prouiſional.art.3.Gloſ.1.n.11.Gutier.de matrim. cap.108.n.17.*

32 Contrarium † dixerunt *Bart. & Paul.de Caſtro in l.iuriſgentium §.vt puta & l.ſi vnus §.pactus ff.de pact.per text.in l.de die & in l.attilicinius ff.de pact. dotal.Paul.de Caſtro in l.2.n.15. ff. ſol.matr. Aret. n.15.Iaſon.in dicta l.diuortio n.14.Graſſ.except.32. num.2.*Sed magis aſſentirem primæ opinioni quę verior exiſtimatur vt illa verba ſtatim ſtent cum virtute aliquid operandi ita vt tacitè per maritum huiuſmodi beneficio renuntiatum cenſeatur.

33 Vel † niſi pacto expreſſo fuerit renuntiatum per Maritum beneficio prædicto annalis dilationis in caſu reſtitutionis *argumento l.penul. C. de pact. Iaſon in l. iuriſgentium §. quin imma ff. de pact. Muta ſuper conſuet. Panor.cap.47.n.56.Barboſa in l, 2.par.1.num.34.ff.ſolut.matrim. Gomes l.Tauri.50. num.46.ad finem Mattienſ.lib.3.tit.1 lib.5.ordinam. Gloſ.2.nu.24. Mantica de tacitis, & ambiguis conuen.lib.12. tit.32.num.15. vol.1. Theſaur.dec.143. in addition.*

34 Quam renuntiationem † contineri ſub clauſula generali de Stylo in Calce inſtrumentorum apponi ſolita in Regno videlicet Renunciantes, & cætera quæ ex cæterario Regni extenditur ad omne legum auxilium, & dilationem anni luctus

dixit

dixit Maſtril. deciſione 252. *numer.* 8. 9. 10. *lib.*3.

35 Ceſſat etiam Anni † luctus dilatio, & attendendus eſt tempus ſeu dilatio reſtitutionis dotis fiendæ quæ inter contrahentes fuerit pactitata ſiue maior vel minor dilationis legalis, tempus ſit in conuentione deductum *Manſuer. in praxi tit. de dotem n.*29. *Barboſa in l.*2. *part.* 1. *n.*34. *ff. ſolut. matrim. vol.* 1. *Gomes in l. Tauri* 50. *num.*46. *ad finem Mattienſ. l.*3. *tit.*1. *lib.*5. *ordin. Gloſ.*2. *num.*24. *Botta conſ.*35. *n.*26. *Mantica de tacit. & ambig. conuen. lib.* 12. *tit.*32. *n.*15.

36 Aduertit † tamen *Ioſeph Ludouic. concl.* 36. *in principio verſ. ad fauorem ex l. Attillicinius ff. de pact. dotal. Bertrand. & alij Afflict. dec.* 154. *Surd. conſ.* 112. *n.*33. *in princ. Cancer. lib.* 1. *var. reſol. cap.* 9. *ſub num.*56. *Maranta conſ.* 139. *n.*6. vt huiuſmodi pactum de dote reſtituenda cum maiore dilatione Anni vnius non ſubſiſtat in perniciem Mulieris ne retrahatur à nuptijs repetendis ſi tamen ab ipſa Muliere pactum conceptum fuerit ſecus ſi ab alio dotante, cui licet quamcunque conditionem doti à principio imponere, vt aliàs diximus *Mantica dicto n.*15. *Barboſa, & alij ſupra. Intrigl. ſingul.* 114. *n.*11. *lib.*2. & ita in huiuſmodi pacto ab alio dotante quam à Muliere concepto cenſuit, Conſiſtorium de Menſe Iunij 1623. pro Notario Franciſco Lombardo nominibus contra Franciſcam Caſtro nouo, & Belforte reuocando ſententiam M. C.

37 Inſtabilibus etiam ceſſat † Anni dilatio *ad textum in dicto* §. *exactio cum allegatis ſupra n.* 1.

38 Ceſſat quoque † dilatio Anni in reſtitutione pretij rei ſtabilis per Maritum venditæ, ſi extaret immò etiam rei ex pretio emptæ *Neapodan. in conſuet. ſi Mulier nupta n.*15. *& n.* 18. *fol.* 232. *&* 233. *Molfeſi ſuper conſuetud. Neapol. p.*6. *q.*7. *n.*13. *de iure dotium vol.* 1. *Gama dec.*71. *& dec.*123.

39 Contrarium † voluit *Roman. ſingul.* 228. *incipient. tu habes. Ioſeph Ludouic. concl.* 36. *verſ. amplia quod dos dicatur. Vrſil. ad Afflict. dec.*236. *n.*3. *Pontan. in l.*2. *n.*5. *ff. ſolut. matrimon. Petr. de Greg. Sintag. iuris lib.*9. *cap.*22. *n.*18. *Faller. in pract. Crimin fol.*97. *n.*12. *Maſtri. dec.*252. *n.*5.6. *lib.*3. *Barboſ. in l.*2. *p.*1. *n.*1. *verſ. ex qua quidem ff. ſol. matrim.* qui dicit quod *Gama dicto loco* fuit immemor *textus in l. cum in fundo* 81. §. *ſi fundus ff. de iure dotium* quem ad hoc affert *dictus Barboſa*.

40 Idem † quando maritus bis vel pluries reſtitutionem dotis promiſerit ceſſaret annalis dilatio *Alex. in l.*2. *n.*17. *ff. ſolut. matrim. Bart. in leg. ſi diuortio ff. de verbor. obligat.*

41 Ad mobilium † quoque reſtitutionem ceſſat annus ſtante contraria loci conſuetudine vel ſtatuto *Becci. conſ* 43. *num.*28. *Ioſeph. Ludouic. concl.* 36. *in fine*.

42 Pariter ſi † poſt quæſitam tacitam ſtipulationem fuiſſet expreſsè promiſſa reſtitutio *Bart. in leg. ſi diuortio ff. de verb. oblig. Alex. in l.*2. *n.*17. *ff. ſolut. matrim. Boeri. conſ.*50.

43 Et ſi maritus † non expendit in funeralibus vxoris quod dilationem non habeat, & quando vide *Viu. dec.* 197. *n.*19.

44 An ceſſet † quando dos fuit in ſtabilibus & prędijs cum poteſtate vendendi, & facta venditione promiſerit reſtituere pretium. *Vide Cinum in* §. *exactio. C. de rei vxor. action. & apoſtilla ad Bald. ibidem* tenet quod ſtatim debeat fieri reſtitutio pretij, & *notatur in l. ſi fundus* §. *cum fundus. ff. de vſur.*

45 Ceſſat † quando Maritus, vel hæres eſſet doloſus, luſor, & ſimilis. *Muta ſuper conſuetud. Panor. c.* 47. *num.*54.

46 Vel † quando Mulier eſt pauper quod quomodo procedat vide *Mutam dicta conſuetud.* 47. *n.*57.

47 In matrimonio † putatiuo ad reſtitutionem mobilium Annum non competere profitentur *Muta ſuper conſuetud. Panor. cap.*47. *n.*59. *Gloſa in* §. *exactio verbo reſtituendis Tiraquel. de l. Connubial. Gloſ.* 8. *n.*239. *Roderic. Suarez in l. de las ganancias del Marido y de la Muger. n.*11.

48 Nomen quoque † debitoris dotatum ſtatim ſoluto matrimonio reſtituendum eſt non expectata dilatione Anni luctus vt contra Nomen non exactum actio cedatur, & quid in debitore ex cauſa redituum *vide Neapodan. in conſuetud ſi Mulier nupta n.* 19. *Molfeſi ſuper conſuetud. Neap. p.*6. *de iure dotium q.*7. *n.*14. *& q.*8. *nu.*8. *Nepita. ſuper conſuet Cathine. tit.*15. *n.*89.

49 Si coſtante † matrimonio, vel ex cauſa vergentie ad inopiam vel nullitatis matrimonij mobilium reſtitutio facienda ſit dilatio non competit *Neapodan. in conſuet. viro mortuo n.*54. *in fine Molfeſi. ſuper conſuetud. Neapol. tom.* 1. *part.* 6. *qu.*5. *num.*2. 3.

50 In † herede ſponſi ſimiliter ceſſat quia non gaudet dilatione Anni *Neapodan. in conſuetud. viro mortuo num.*55. *Molfeſi. in conſuet. Neap. p* 6. *q.* 7. *n.*11. *tom.*1.

51 *Et Maranta conſ.*139. *num.*6. dicit vt ceſſet † ſi maiorem dilationem vxor ſuperſtiti marito conceſſerit quam legalis Anni diximus ſupra *n.*36.

52 Fructus igitur † vel ſi aliquam vtilitatem ex retentione bonorum prædictorum mobilium maritus, vel eius hæredes ſenſerint durante termino anni prædicti ſuos faciunt nec tenentur in vxorem transferre *Gloſa in dicta l. vnica* §. *exactio C. de rei vxor. Action. Gloſ.*2. *in l. diuortio in principio ff. ſolut. matr. ibi Bart. n.*5. *Alex. conſ.*48. *n.*5. *lib.*3. *Iaſon. in l. diuortio in princ. n.*19. *Couarr. de ſponſal. p.*2. *cap.*3. §.9. *nu.*9. *Viui. lib.*2. *commun. opin.*320. *Gaſpar. Teſaur. in addition. ad dec.*43. *eius patris in fine Garzia de expenſ. cap.*8. *n.*29. *ad finem. Gomes in l. Tauri.* 50. *n.*47. *Capic. dec.*24. *n.*4. *Barboſa in l.*2. *par.*1. *n.*5.6. *ſeq. ff. ſolut. matrim. Surd. de alimen. tit.* 1. *q.*44. *n.*26. *verſ.*4. *& n.*29.30. *& ſeq.*

Propterea circa ea quæ propoſuimus de vſuris dotalibus an competant de dotibus in mobilibus conſiſtentibus vxori viduæ vel eius hæredibus
53 † diſtinguendum quod aut loquimur infra dilationem Anni luctus prædicti aut poſt, & ſi infra Annum luctus dicas Mulieri nullatenus competere vſuras dotales, ex bonis prædictis mobilibus non reſtitutis iuxta diſpoſitionem *capitali ſalubriter de vſuris*. Sed tantum per hæredem alimenta infra Annum luctus prædictum debentur, ſi tamen vidua aliundè non habeat vnde ſe aleret *Gloſ. in l. vnica* §. *exactio C. de rei vxor. action. & in l. diuortio ff. ſolut. matrimon. vbi Bal. Bartol. Caſtrenſ. Soccin.*

Herculan.

Digitized by Google

Herculan. Lancellot. & alij Doctores in l. de alimen-tis C.de tranſaction. Lupus de vſuris commentar. 1. §. 4. num. 86. Surd. de alimen. tit. 1. quaeſt. 44. num. 11. & tit 4 quaeſt. 24 num. 6. tit. 5. quaeſt 2. tit. 7. quaeſt. 22. num. 2. conſil. 471. num. 5. Corduba de alimen. §. ſi quis ex his num. 117. Molfeſi. ad conſuetud. Neap. par. 6. queſt. 10. num. 1. 5. 16. & per tot. Rolan. conſil. 21. volum. 1. Royas in epitom. ſucceſſion. cap. 33. nu. 50. verſic. 17 fol. 206 Greg. Lopez. l. 31. tit. 11. part. 4. gloſ. vn' Año. Vincen. de Anna ſingul. 591. Salon. de Paz conſil. 4. Brunor. à Sole quaeſt. 46. num. 10. Caualcan. deciſ. 3. num. 30. part. 1. deciſ. 18. num. 29. deciſ. 23. num. 49. par. 2. deciſ. 26. num. 25. par. 3. Gomes. in l. Tauri 59. num. 48 Gutier. de matrim. cap. 108. num. 13. Crauett. conſil. 912. num. 6. Ohbau. de action part. 1. lib. 3. § fuerat. num. 29 Barboſa in l. 2. part. 1. num 16. 21. 22. 36. ff. ſolut. matrimon. vol. 1. Teſaur. deciſ. 43. num. 1. Capic. deciſ. 24. num. 3 4. vbi Maſull. num. 1. Torus in compendio Deciſ. Neapol. verſ. intereſſe dotis Pinell. in l. fin. num. 6. C. de bon. mater. Zaſius lib. 2. Singular. reſponſ c ap. 3. à num. 9. Ioſeph Ludouic. concl. 36. lim. 2. verſ. ſi autem ſit inops Diaz. regul. 481. Hipol. Rimin. conſil. 451. num. 26. Graſſ. except. 32. num. 3. Pereg. conſ. 65. n. 15. volum. 3. Mandel. conſil. 699. num. 2. Bero. conſil 130. num. 1. 2. 4. lib. 3. Card. Tuſc. liter. D. concl. 741. & liter. V. concl. 205. & concl. 398. Anton. Faber. in C. lib. 5. tit. 8. de rei vxor. action. defin. 6. Sforz. Odd. conſil. 75. n. 5. 16. Couarr. de ſponſal. part. 2. cap. 3. §. 9. num. 9. Vincen. de Franc. dec. 489. n. 1. & 22. deciſ. 562. n. 3. Coler. de alimen. lib. 1. c. 11. n. 4. Plotus de in litem iurand §. 11. n. 23. Bald. conſ. 92. lib. 2. Roger. de dote §. 11. n. 4. Caſtr. conſ. 428. n. 3. lib. 2. Matticnſ. l. 3. gloſ. 2. n. 19. tit. 1. & l. 2. glo. 1. n. 10. tit. 9. lib. 5. recopilation. Treutacin. var. reſol. lib. 3. c. 6. tit. de iure dotium n. 3. Cumia ritu. 94. n. 6. & ſeq. Menoch. de arbitrar. caſu 170. Rebell. de obligation. iuſt. par. 2. lib. 6. q. 11. n. 6. 14. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. c. 83. n. 42. 43. 48. Vgolin. de vſur. c. 3. §. 7. Rebuff. ad Regias conſtitut. tit. de ſenten. prouiſional. art. 3. gloſ. 1. n. 10. Molin. de contract. diſp. 442. n. 4. Fontanel. de pactis Nuptial. clauſ. 7. gl. 3. p. 5. à n. 1. ſeq. vol. 2. Queſada diuer. Iur. q. 25.

54 Commorante tamen† Vidua in domo hęredum (Saluo honeſtatis decore) & eis preſtitis per Mulierem operibus etiam artificialibus, habito tamen reſpectu ad viri conditionem & etiam viduæ ſi ita fieri liceat vel ne, alias debet deduci de alimentis quantum intereſt hęredem Mulierem ipſam operatam non fuiſſe. *Bal. conſ. 86. n. 1. conſ. 92. vol. 2. Barboſa in l. 2. p. 1. n. 24. & ſeq. & n. 31. vol. 1. Honded. conſ. 93. n. 13. vol. 1. Viui. dec. 523. num. 4. Franc. deciſ. 489. vbi Amendula n. 3. Torus in compend. dec. Regni Neapol. verbo Alimenta n. 17. Surd. de alimen. tit. 4. q. 29. à n. 35. Peruſin. dec. 92. n. 3. 4. & ſeq. Capic. dec. 24. num. 10. Molfeſi. ſuper conſuet. Neapol. p. 5. q. 6. n. 10. Amatus dec. 72. nu. 18. Card. Tuſc. liter. V. concl. 398. n. 6. vol. 8. & concl. 741. n. 6. 7. 71. 75. & 79. lit. D vol. 2. Meno. conſ. 62. & conſ. 443. n. 14. 15. Gomes. in l. Tauri. 50. num. 48. Reyger. Theſaur. Iuris. litter. A. verſ. Vidua n. 10. Rota Auenion. dec. 95. n. 2. Queſada var. reſolution. ſiue quaeſtio. q. 25. n. 2. 3. ſeq. & n. 10. Rebel. de obligat. Iuſti. p. 2. li. 6. q. 11. n. 6. Coler. de Alimen. lib. 1. c. 11. nu. 9. Graſſ. exception. 32. n. 4. Cumia ritu. 94. nu. 8. vbi Muta n. 13. 14. Bero. conſ. 103. n. 9. 10. 11. lib. 3. Ioſeph Ludouic. concl. 36. verſ. ſi autem in fine Simon. de Pretis conſ. 149. n. 13. Fontanel. de pactis Nuptial. clauſ. 7. gloſ. 3. par. 5. n. 18. & ſeq. vol. 2.*

55 Inopem autem † Viduam dicimus eſſe in propoſito etiam ſi patrem habeat locuplitem vel fratrem ſorores, vel quoſlibet alios conſanguineos, ex quo non ideo hæredes viri ab onere alimentorum viduæ præſtandorum infra prędictum tempus anni luctus abſoluuntur, nec tenetur, vidua conſanguineos proprios grauare pro ſe alenda. *Surd. de alimen. dicto tit. 1. q 44 n. 40. & 46. Soc. in l. diuortio. n. 7. ff. ſol. matr. Arct. col. 3. Alex. n. 16. & Soc. iterum conſ. 64. n. 3. li. 4. Salic. in d. l. vnica §. exactio n. 33. C. de rei vxor. action Campeg de dote p. 2. q. 16. n. 1. Lanar. conſ. 46. n. 7. Card. Tuſc. concl. 741. n. 6. liter. D. vol. 2. Molfeſi. ſuper conſuet. Neap. p. 6. q. 10. Barboſa l. 2. p. 1. n. 23. ff ſolut. matr. vol. 1. Viſill. dec. 10. n. 12. Capic. dec. 24. n. 6. 7. Torus in compend dec. Neap. verbo Alimenta n. 17 Matticnſ. l. 3. gl. 2. n. 22. tit. 1. li. 5. ordin. Franc. dec. 489. n. 16. Barzi. dec. 130. n. 54. 56. 58. Rebell. de oblig. iuſti. p. 2. li. 6. q. 11. n. 6. Mareſcott. li. 2. var reſol. 83. nu. 49. Manent. de contract. liuell. pact. 15. n. 35. 36. ſeq. Graſſ. excep. 32. n. 3.*

56 Secundo Inops† dicitur vidua ad alimenta cõſequenda infra annum luctus ab hæredibus viri etiam ſi ex Artificio, & ſuis laboribus ſe poſſet alere *Queſad. var. q. c. 25. Reyger. Teſaur. iuris lib. 5. verbo Vidua n. 32.*

Sed contrarium dixit *Bero. conſ. 130. n. 7. 8 lib. 3. Surd. de alimen. tit. 1. q 44 n. 49.* Quod procedere puto ſi id ſuffert mulieris conditio.

57 Tertio inops † Vidua dicitur etiam ſi habeat bona ſed in fructifera ex quibus alimenta conſequi non poſſet, cum ad alimenta conſequenda infra dictum tempus non cogatur bona propria vẽdere, ideo ſatis inops dicitur ſi nõ habert fructus prouentus vel redditus. *Bald. conſ. 30. vol. 2. Cran. conſ. 199. n. 6. Menoc. conſ. 81. in fin. Capic. dec. 24. n. 2. Rota Rom. diuerſor. dec. 48. n. 11. p. 2. Franc. deciſ. 489. n. 24. ſeq. & n. 27. Barboſ. in l. 2. p. 1. n. 24. verſ. verius ergo ff. ſolut. matrim. Molfeſi. ſuper conſuetud. Neapol. par. 6. q. 10. n. 12. Mareſcott. lib. 2. reſolut. 83. n. 50. Plotus de in litem iurand. §. 11. n. 23. Surd. de alimen. tit. 1. q. 44. n. 41. 42.* vbi declarat. id procedere niſi dicta bona Mulieris in fructibus conſiſterent veluti in frumento, Vino, Oleo, & ſimili nam tunc vidua teneretur vendere pro ſuis ſubminiſtrandis alimentis nec viri hæredem pro eis poſſet grauare *Sequitur Tellius Fernandes in l. 10. Tauri n. 14. Curd. Tuſc. concluſ 741. liter. D. vol. 2. n. 74. Graſſ. except. 32. n. 3.*

58 Quarto † ſi bonorum viduæ fructus non ſufficerent pro eius alimentis, ei ab hęredibus viri ſupplenda ſunt (licet in hoc contrarium ſenſerit *Barboſa in l. 2. p. 1. n 29. ad finem ff. ſolut. matrim.*) *Bart. in l. diuortio. 5. ff. ſol. matrim. Soccin. num. 17. Alex. num. 18. 19. 20. Iaſon. num. 18. & 25. Salicet. in l. 1. §. exactio. num. 31. ad finem C. de rei vxor. action. Rebel. de oblig. iuſt part. 2. lib. 6. q. 11. n. 8. Coler. de alimen. lib. 1. cap. 11. n. 7. Manent. de contract. liuell. pacto 15. n. 30. Sforz. Odd. conſ. 75. n. 8. Teſaur. dec. 43. num. 5. & melius Guſpar filius ibidem in addition. in princ ipio. Surd. de alimen. tit. 1. q. 44. num. 32.*

Z Quinto

59 Quinto etiam † in dubio Vidua iſto caſu infra Annum luctus præſumenda eſt Egena nec vnde ſe alat habere. Hinc eſt quod fundamentum intentionis hęredis Mariti eſt probare viduam aliunde quam ex dote habere vnde ſe alat. Teſaur. deciſ.43.n.5. Graſſ.except.32.n.5. Vincen. de Franc. dec.489.num.29. Barboſa in l.2.par.1.num.24.verſ. Cui autem ff.ſolut.matrimon. qui remittit ad Teſaur. dicto loco. Neguſan. de pignor. membr.2.p.3.num.17. Maneut. de contract. liuell. pacto 15.num.37. Bertazol. conſil.327.num.19 20. in criminal. Trentacin. var. reſol. lib.3. tit. de iure dotium cap.6. num.4. in fine.

60 Contrarium † ſentijt Surd. conſ.194.num.19. quod immo ad conſequenda alimenta ab hęredibus viri vidue onus incumbat probare, quod aliunde non habet ad ſibi alimenta ſumminiſtrandum ex dicto Alex. conſ.141.n.4.5.vol.5. Crauett. conſ.327.num.120. Barboſa in l.2.par.1.n.44. verſ. primum ff. ſol. matr.

61 Sed ſedantur iſti contrarij † fœdere diſtinctionis quia aut vidua agit ad alimenta contra hæredes viri, & meritò ipſa probare adſtringitur eius egeſtatem veluti fundamentum ſuę intentionis aliunde non habere vnde ſe alat, & procedit opinio, Alexandri &, Surdi in dictis locis.

62 Aut verò contra Viduã ad dotes agentem † per hæredes viri excipitur, quod alimenta præſtita in dotes imputet vel fructus, & tunc procedit Teſaur. & Franc. ſupracitati quod cũ tunc ſit fundamentum hęredis excipientis (cum reus ſit actor in ſua exceptione fundanda) grauatur probare quod Vidua aliunde habebat vnde ſe aleret quam ex dotibus reſtituendi, Bertazol. conſ.226. in Criminal. Mauent. dicto pacto 15.n.39.

63 Alimenta prędicta Anni luctus † etiam poſt Annum aliqui cenſuerunt viduam petere poſſe ſi aliunde alimenta ſuſcepetit infra dictum tempus. Bald. conſ.58.num.7.vol.2. & in l. de alimentis in fine C. de tranſact. Surd. de alimen. tit.6.q.10. Corn. conſ.212.num.4. lib.3. Corduba de alimen. §. ſi quis ex his num.138 & 140. Card. Tuſc. concl.741.num.60. & 80. liter. D. vol.2.

64 Contrarium tenuerunt, aliqui & verius † quia præterita alimenta offitio Iudicis debita repeti non poſſunt, Bart. in l. diuortio ff. ſolut. matr. Paul. de Caſtro num 6. Vincen. Herculan num.9. Iaſon. n.21. Alex. num.29. Angel. Iaſon. & Dec. in l. de alimentis, C. de tranſac. Alex conſ.27.col.1.lib.4. Teſaur. dec.44. n.1. qui teſtatur deciſum per Pedamontanum Senatum de anno 1562. Bald. conſ.92.vol.2. Gama dec.62 n.4. Roland. conſ.55.n.4. lib.2. Capic. dec.24.n.9. Flauius Amendula in addition. ad Vincen. de Franch. dec.489. bene Ant. Faber. in C. tit. de rei vxor. action. lib.5. tit.8. defin.6. verſ. quamuis ſi alimenta, & lib.4. tit.7. de oblig. & actio. defin.20. Cancer. var. reſol. c.11. de ſponſal. & matrim. n.34. Lancellot. Galli. de ſtatu q.6. in verbo ſolidos n.121. Lanari. conſ.26.n.2. Gomes. l. Tauri.80.n.13. Barboſa in l.2.par.1.num.16. & 32. ff. ſolut. Matr. Padilla in dicta l. de alimentis nu.14. C. de tranſact. Pontan. de alimen. c.12. in principio, qui teſtatur deciſum per Rotam Romanam Michael Ferrer. obſerua. p.3.c.14. Rebell. de oblig. iuſt. in ſæpius allegata q.11.num.8. Molfeſ. ſuper conſuet. Neap. p.6.q.10.n.7. ſeq. Graſſ. except.32.n.9. Trentacin. var. reſol. lib.1.tit. de nothis & ſpurijs reſol.2.n.43 & in tit. de alimen. reſol.1.n.5.6. & ſeq. Surd. de alimen. tit.1.q.45.n.62.63. & q.32 n.40. & ſeq.

65 Quod pluribus modis reſtringas, Primò † niſi hæres mariti à vidua infra Annum interpellatus fuiſſet alimenta pręſtare, quia tunc contracta iam obligatione ex mora hæredis licet inde Mulieri ab alio præſtentur præfata alimenta repetuntur ab hærede prædicto, ſuppoſitis habilibus terminis nempe ſi conſtet eo tempore Mulierem non habuiſſe, vnde ſe aleret de ſuo. Surd. de alim. titul.1.q.118.n.8 Maſull. ad Capic. dec 24. ſub nu.1. & idem Capic. n.9. Lanari. conſ.26. Teſaur. dec.44. Molfeſ. ſuper conſuet. Neap. p.6.q.10.n.9 10. Trentacin. var. reſol. li.1.tit. de alim. reſol.1.n.6. in fine. Barboſa in l.2.p.1.n.32 33. ff. ſolut. matr. to.1. Bald. conſ.58.n.7. lib.2. Dec. in l. de alimentis n.6. C. de tranſaction. vbi etiam Alex. Paul. de Caſtro & Vincen. Herculan. in l. diuortio. ff. ſolut. matrim.

66 Reſtringe ſecundo † niſi vidua coacta fuiſſet pro alimẽtis anni luctus ab alio pecunias mutuo vel ſub vſuris capere, vel æs alienum contrahere, quia tunc vt regulare quoque eſt alimenta etiam præterita debentur per hæredem & ſi tantũ offitio iudicis deberentur. Afflic. dec.10.n.4. Peruſin. dec.92. Teſaur. dec.44.n.1. in fine. Pontan. de alimen. c.15.n.6. Surd. de alimen. tit.5.q.1.à n.45.46.47. ad n.53. Molfeſ. ſuper conſuet. Neap.10.1.p.5.q.4.n.14. & p.6.q.10.n.7. & ſeq. & conſ.9.n.35. Franc. dec.605.li.4. Barboſ. in l.2.p.1.n.32. ff. ſolut. matrim. Bero conſ.178.n.19.vol.1. Queſada q.25.n.15. Pancirol. conſ.7.n.3. Gutier. alleg.14.n.2. Menoc. conſ.7.n.18. conſ.81.n.61. Neuizan. conſ.74.n.3. Matien. l.3 glo.2.n.25.tit.1.lib.5. recopilat. Gomes. in l. Tauri.50.n.48. verſ.4. Trentacin. var. reſol. lib.1.tit. de Nothis & ſpurijs reſol.2.n.43. Anton. Faber. C. de rei vxor. action. lib.5.tit.9. defin.6. verſ. quamuis.

67 Reſtringe Tertio † niſi eidem per teſtatorem alimenta fuerint legata, quia tunc deberentur iure actionis ex teſtamento, & præterita alimenta repetuntur. Rolan. conſ.55.num.5. volum.2. Simon. de Pretis conſil.138.num.91. conſil.142. num.9. & 15. Trentacin. var. reſol. lib.1. tit. de nothis & ſpurijs reſol.2.num.43. & tit. de alimen. reſol.1.num.6.7. Natta conſil.387.num 3.lib.2. Menoch. conſ.231. num.32.33.lib.3. Pancirol. conſil.192.n.11.

68 Reſtringe quarto † niſi alimenta prædicta viduę à ſtatuto tribuerentur, quia tunc deberentur conditione ex lege, & conſequenter etiam pręterita repeterentur ab hęredibus mortui viri. Bal. Capic. & alij quos refert & ſequitur Padil. in dicta l. de alimentis in fine ſecundum quæ conſuluiſſe de facto teſtatur Cancer. var. reſol. lib.3. cap.11. de ſponſal. & matrim. num.34.35. & ſeq. ſtante conſuetudine Cataloniæ tit. de ſolut. matrimoni.

Verum ab alimentis prędictis pluries excuſatur heres Mariti infra Annum luctus. Primo ſi
69 † Vidua eſſet diues, & aliunde quam ex dotibus mobilibus in poſſe hęredum exiſtentibus poſſet ali, veluti ſi parafrenalia vel extra dotalia, vel alia quęuis bona fructifera haberet. Soccin. in l. diuortio num.16. ff. ſolut. matr. Iaſon. n.19. Coraſi. n.16.

Bald.

Digitized by Google

Bal.conſ.30.vol.2. Alex.conſ.27.num.2.lib.4.Surd. de Alimen.tit.1.q.44.n.48.Angel.in §. fuerat num. 8.Inſti.de action.Barboſ.in l.2.par.1. num.16.17.ff. ſolut.matrim.vol.1.Bero.conſ.130.num.4.ſeq.lib.3. Franc.dec.489.nu.17. Rebuff.de ſenten. prouiſional. art.3.gloſ.1.n.11.in fine Fab. Turret. conſ.13.n.15. lib.2.Molfeſ.ſuper conſuet. Neap.p.6.qu.10.n.3. Caualcan.dec.26.ſub n.25. par.3. Theſaur. dec.43. & 44.Gomes in l.Tauri 50.n.48. Matiens.l.3 tit.1.lib. 5.ordin.gloſ.2.n.27. Plotus de in litem iurand. §.11. n.22.23.Vgolin. de vſur.c.3.§.7. Roland. conſ.55.n. 4.vol.2.Lupus de vſuris commentar.1.§.4.n.67.Ioſeph Ludouic.concl.2.limi.2.Coler.de alimen.lib.1.c. 11.n.5.Ceſal.conſ.746.n.1.

70 Niſi † ventris prægnantis nomine per viduam peterentur alimenta quæ de proprijs bonis hæreditarijs præſtanda ſunt non de Mulieris bonis quantumcumque Mulier diues exiſtat vt dixi ſupra *num.14.*

71 Multipliciter ad propoſitum dicitur † vidua habere vnde ſe alat. Primò ſi parafrenalia, vel extra dotalia habeat Mulier ex quibus tamen fructus percipiat. *Bal. conſ.30. lib.2.Coler. de alimen. lib.1.c.11.n.5.Gaſpar. Ant. Teſaur. in addit.ad patrem dec.43.In prin. Surd. de alimen. tit.1.q.44.nu. 11.& 48.Bero.conſ.130.n.4.6.ſeq.lib.3.*

72 Secundo ſi † ſtabilia fructifera habeat ſufficientia ad alimenta quæ dotis nomine fuerint eidem per viri hæredes reſtituta, cum immobilia ſtatim vxori ſoluto matrimonio reſtituenda ſint, ex quibus fructus percipiat, & meri o dicitur habere vnde ſe alat. *Molfeſ. ſuper conſuet.Neap.p.6.q.10.n. 4.& 22.Surd.de alimen tit.1.q.44. Corn.conſ.129. n.1.lib.1.Maſull.ad Capic. dec.24.n.1. & idem Capic.n.2.Ioſeph Ludouic.concl 36.verſ. limitatur iſta concluſio Bald.conſ.30.vol.2. Queſad. diuer.iur. q.c. 25.n.17.Mareſcot.var.reſol.li.2.reſol.83.n.50.Barboſa in l.2.p.1.n.38.ad finem ff. ſolut.matr.vol.1. & prius n.30.ad finem Sforza Oddo. conſ.75.n.8.Garzia.de eſpenſ.c.8 n.35. Gama dec.71.n.6.*

Excuſantur ſecundo hæredes Mariti ad alimẽ-
73 ta viduæ præſtandum intra annum luctus † ſi infra annum prędictum ad ſecunda vidua conuolauerit vota, quia onus alendi tranſit in ſecundum virum reiteratis nuptijs. *Alex. conſ.141.n.4.6.lib. 5.Bar.conſ.128.n.1. Surd. de Alimen. tit 1.q.44.n. 74.q.4.n.54.tit.7.q.17 d n.2.q.22. nu.9. Molfeſ. ſuper conſuetud.Neap.p.6.q.10.n.4. & 11.Iaſon. in §.fuerunt n.25.inſt.de action.Menoc.conſ.278.n.36. Crauett conſ.9.2.n.5.Coler.de alimen.lib.1.c.11.n. 8.Barboſa in l.2.par.1.num.31.ff. ſolut.matr.vol.1. Molin. de contract. diſput. 322. verſic. interim dum vxori Couarr.de ſponſal.par.2.cap.3.§.9.n.9. Viui.li. 2.commun. opin.320. in finem Lupus de vſur. commentar.1.§.4.n.90.Gutter. de matrim.c.108.nu.14. Sanchez.eod.tracta.lib.7. diſp.87.n.30.Matienſ.lib. 5 recopilation.tit 1.glo.2.l.3.n.19.Card.Tuſc.concl. 741.n.14 liter.D.vol.2.Rebuff.ad conſti. Galli.tom. 1.de ſenten.promiſion.art.3.n.13.in fi. Fontanell. de pactis nuptial.clauſ.7.glo.3.par.5.n.32.vol.2. Azebed.l.3.recopilation.lib.5.tit.1.nu.6.7. Ludouic.Lopes in 2.part.inſtructorij c.41. vbi de matrimonio co-*
74 *lum.4.* Licet Maritus † ab hæredibus primi viri fructus dotis non reſtitutæ petere poſſit ratione emergentis damni, & ſubſtentationis onerum matrimonij, & in iſto ſecundo viro eadem militat ratio quæ in primo *ex capitulo ſalubriter de vſur. Bart.conſil.128.Surd.de alimen. tit.1. quæſt.45.nu. 49. cum plur. ſequent. Gratus conſil.56. num.3. volum.1.Roderic.de ann.reddit.lib.3.quæſt.7.num.57. & quæſt.8.num.20. in fine Lupus de vſur. commentar.1.§.4.num.90.Cardin.Seraſin. deciſ.1423.num. 2.in vna Peruſina dotis Ven.15.Martij 1602.& deciſ.1406. num.2. in vna Aſculana fideicommiſſi bonorum die Veneris 26.Octobris 1601. Cardin. Tuſc. concl.741.num.55. liter. D. vol.2. Plot. de in litem iurand.§.11.num.26. Trentacin. var. reſol.lib.3.tit. de iure dotium cap.6.num.6 Sanchez de matrimon. lib.7. diſput.87. num.30. Gratia. diſcept.240.num. 22. lib.2.* qui exiſtimat hanc *Grati* opinionem veriorem, & à Rota Romana approbatam coram Reuerendo Patre Manzanedo in vna Maceratenſi interuſurij 22. Maij 1606. (Quamuis *Grati* opinionem non approbet *Barboſa in l.2. in princip.n. 42.verſ. infertur.ff.ſolut.matr.*)

75 Quod limitatur Primo niſi † ſecundus vir ita inops ſit vt non poſſit alimenta vxori præſtare, cum tunc petat mulier ab hæredibus primi viri alimenta infra dictum tempus Anni luctus. *Bald. conſil.86.num.1.volum.2. Molfeſi ad conſuet. Neap. part.6. quæſt.10.num.11. Barboſa in l.2.part.1.num. 31.ff. ſol.matrimon.vol.1.Couarr.de ſponſal. part.2. cap.3.§.9.num.10.Coler.de alimen. lib.1.cap.11.nu. 8.Matienſ l.3. gloſ.9 tit.1.lib.5. recopilation.num. 34.Azebed.Molin.Rebuff.& Surd.ſupra allegati per Sanchez de matrimon. lib.7. diſput.87.n.30.*

76 Limitatur ſecundo niſi † vxor à ſecundo viro expelleretur propter dotem promiſſam non ſolutam, quia tunc petit alimenta ab hæredibus primi viri infra dictum Annum luctus *Barboſa in l.2.p.1. num.31.vol.1.ff.ſol matr.ex Rebuff. in tit.de ſenten. prouiſional.art.3.gloſ.1.n.12.*

77 Limitatur Tertio vt etiam conuolante † vidua ad ſecundas nuptias alimenta ab hæredibus primi viri debeantur ſi alimenta fuerint ei à marito legata etiam ſi cum viro diuite repertæ fuerint nuptiæ. *Surd.de alimen. tit.7.q.22.num.11.12. Gutter. de matrim.c.108.nu.16. Barboſ.in l.2.p.1.num. 36.in fine ff. ſoluto matrim. Sanchez de matrimonio lib.7.diſput.87.n.30. verſ.ſi tamen.*

78 Limitatur Quarto vt petat † ſecundus vir alimenta decurſa vſque ad diem matrimonij quando mulieri viduæ competunt ab hęredibus primi viri ceſſis tamen iuribus ab vxore cui verè actio competeret. *Hipol. Rimin. conſ.810.n.35.36.*

Tertio excuſantur hæredes mariti alimẽta præ-
79 ſtare viduę durante dilatione Anni prædicti † ſi ſtatim dotem in re mobili conſiſtentem integrè reſtituerint Mulieri, cum per hęredem renunciari poſſit dilationi Anni prędicti in eius fauorem introductæ ſtatim mobilia reſtituendo. *Iacob. de Arena in l.ſi cum dotem §. quoties argumento illius textus ff. ſoluto matrimon. l.ſi ita relictum §.pegaſus ff. de legat. 2. Iaſon. in l. qui Romæ num. 6 ff. de verb. obligat. Alexand. in l. diuortio num.21. ff. ſolut.matrim. Barboſa in l.2. part.1. num.29. ad finem ff. ſolut.matr.& n.30.Franc.dec.489.n.23. Campeg. de dote p.2.q.17.Molfeſ. ſuper conſuetud. Neap.p 6.*

q.10.n.1. Gabellin. milleloqui 687. Capic.dec.24.n.
6. Ioſeph. Ludouic. concl.36. verſ. ſi autem hæredes
mariti. Gomes in l.Tauri. 50.n.48. Greg. Lopez in l.
penult. gloſ. vn año circa medium tit.11.p.4. Royas
de ſucceſſ.c.33.n.51. Matienſ.l.3.gl.2.n.31.tit.1.lib.
5.recopilation. Coler. de alimen.lib.1.c.11.n.13.14.
Surd.de alimen.tit.1.q.44.n.52. Flauius Amendula
ad Vincen.de Franch. dicta dec.489.n.4. & diximus
ſupra,

Quarto ab onere alimentorum prædictorum
80 infra Annum luctus releuantur Mariti heredes † ſi
dotium reſtitutio poſt Mortem viri non eſſet fa-
cienda Mulieri Viduæ ſed alteri perſonæ veluti ſi
pacto prouiſum fuerit à dotante extraneo dotis
reſtitutionem ipſi vel ſuis fiendam diſſoluto ma-
trimonio etiam per mortem viri vel alio quã mu-
lieri. Molfeſ.ſuper conſuet. Regni Neapol.p.6.q.10.n.
4.in fine Surd.de alimen.tit.1.q.44.n.66.& 68. Co-
ler.de alimen. li.1.c.11.n.19. Corduba de alimen.§. ſi
quis ex his n.120.ex gl.in l.2.verbo neque cogitur.ff.
ſolut.matrim. Bartol.in d.l.2.n.10. Alex.n.17.Bar-
boſa p.2. ſub n.20.21.& n.31. Ruin.n.4. Ripa n.33.
Soc.n.16.Pinell.in l.fin.n.7.C. de bon.mater. Gomes.
in l. Tauri.50.n.48. Aret. conſ.98.n 2, verſ. ſed re-
manet. Rebuff.de ſenten.prouiſional.art.3.gl.1.n.12.
81 Quinto Releuantur hæres Mariti † ſi vidua in-
fra Annum prædictum deceſſerit quia cum hoc
onus ſit perſonale reſpectu viduæ tantũ non tran-
ſit ad hæredes eius glo.in l.diuortio ff.ſolut.matrim.
vbi Caſtr.n.5.Iaſon.n.23.Surd. de alimen.tit.1.q.44.
n.72. Molfeſi ſuper conſuet.Neap.p.6.q.10.n.6.Barbo-
ſa in l.2.p.1.n.31.ff.ſolut.matrim.vol.1.Coler.de ali-
men.lib.1.c.11.n.12.Mandell.conſ.699.n.2. Gomes.
l.Tauri 50.n.48.Turas in compend. dec. Regni Nea-
pol.liter. A.verbo alimenta n.16. Pellici.ad conſuet.
Auerſan.c.7.n.77.Rebell.de obligation.iuſti.p.2.li.6.
q.11.n.6.Matienſ.l.3.tit.1.li.5.ordin.gloſ.2.n.20. ad
finem. Ioſeph Ludouic. concl. 36. verſ. iſtud autem
priuilegium,

Sexto Releuatur ab alimentis infra Annum
82 luctus hæres Mariti † futuris tamen vt ea non re-
neatur præſtare ceſſionario vxoris ſicut nec ceſ-
ſionario Mariti debentur Bal in rubri. C.de vſur.n.
5.Bero conſ.178.n.20.li.1.Surd.conſ.269.n.9.& 12.
li.2.Intrigl.ſingul.139.n.5.li.2.Summa Angel. ver-
bo vſura §.26.Velaſc. dec.8.n.7. Fortuni. de vltimo
fine illation.6. Gratia. diſcept. 143. n.39. & ſeq. &
diſcepta.240.n.17.Card.Seraſin.in vna Romana fru-
ctuum 10.Maij 1581.& Negaſ. de Pign p.5. memb.
5.n.16.verſ.iſta tamen limitatio & verſ.Secundo re-
ſtringitur Cagn.in l.curabit.n.17.& 19.C.de action.
empt.Caualcan.dec.26.ſub n.25.lib.3. Menoch.conſ.
703.n.17.lib.8.Card.Tuſc.concl.741.lit.D.n.40.li.
2.Camia ritu 94.n.23.Dinus Ant.2.p.tit.1.c.7.§.32.
83 Contrarium Alij dixerunt † vt intereſſe dotis
exigi poſſint etiam à Mariti ceſſionario ex Salice-
to in Authen.ad hæc q.13. C.de vſur.Palaci.Rubios
in repetit c. per veſtras verſ.8. infertur in fine Ferro-
ni.in conſuetud.Burdigalen.tit.de dote.§.2.Conrad.de
contract.q.35. in fine Couarr.lib.3.var.reſol.c.1.n.3.
verſ.cæterum Roderic.de ann. redit. lib.3.q.7.n.59.

Si vero poſt Annum luctus elapſum quærimus
84 ſi dotales † competant vſuræ,vel alimenta viduæ
dotibus in mobilibus exiſtentibus vel immobili-
bus extimatis non reſtitutis, & dic quod nec ali-
menta,nec vſuras vel quid aliud poſſet petere vi-
dua poſt dictum tempus Anni luctus decurſum,
cum in eius facultate fuerit dotes prædictas repe-
tere, & non repetit vt communi omnium voto re-
ceptum eſt immo ſi aliquid ratione fructuum, vel
alimentorum conſequatur poſt annum luctus in
dotem imputat vt infra dicemus Bart.in l.inſulam
§.vſuras ff.ſolut.matrim.vbi Roman. & alij Innoc.
& Ioan. de Andreas in cap. ſalubriter de vſuris vbi
Abbas Cardinal. & Hoſtienſ. Anchara. conſ.150.n.
4.Doctores in l.diuortio in princ.ff. ſolut.matrim.Ro-
man.n.17.Paul.de Caſtro n.6.circa finem verſ. finito
autẽ anno Alex.n.22.& Iaſ.n.22.Cou. var reſol.li.
3.c.1.n.3.verſ. Sexto Barboſa in l.1 p.1.n.36.40. ad
num.44.vol.1,Rolan.conſ.55.lib 2,Campegi de dote
par.2.q.18.n.2.Lauren.de Rodulf.de vſur.q.52. Af-
flict. dec.284 vbi Vrſil. Theſaur. dec.43.n.2. & 4.
Pinell.in l.fin.n.8.C.de bon.mater. Gabellin.millelo-
qui 433.p.1. Ruin. conſ.49.n.14.lib.2. Alex. conſil.
141.à n.4.li.5.conſ.27.col.1.n.3. vol.4.conſ.74.n.8.
9.vol.5. Soccin. conſ.126.n.5.verſ. quibus præmiſſis
vol.1.Ceſal.conſ.133.n.130.& ſeq.Neuizan conſ.74.
n.3.Rebell.de oblig.iuſt.par.2.li.6.q.11.per tot. Ma-
tienſ.l.2.gloſ.1.n.10.tit.9.& l.3.gloſ.2.nu.26.lib.5.
recopilation. Gramat. dec.103.n.91. Corn. conſ.77.
& conſ.212. vol.3.Sfarz. Odd.conſ.75.nu.9. & 16.
Cotta in memoral. in verbo ſoluto matrimonio verſ.
quid autem ſi hæredes Famianus Centulin.in addit.ad
Farin. dec.85. in primis recollectis in volumine con-
ſiliorum Vini commun.opin. lib.1. opin. 144. in fine
Coller.de alimen.li.1.c.11.n.16.& 18.Gratia.diſce-
pt.249.n.3.& 4 vol.2. Capic.dec.65. ad finem Vil-
lagut.de vſur c.3.§.7.Card.Tuſc.concl.841.lit.D.n.
1.& ſeq.vol.2. Camia ritu 94.num.1.2.3. Lupus de
vſur.commentar.1.§.4.n.85.& ſeq.& n.89. Rubeus
conſ.55.per tot.& conſ.108.Gama dec.71.n.2.Surd.
de alimen.tit.1.q.45.à n.1.2.ſeq.ad n.14.Ioſeph.Lu-
douic.concl.36.in prin.Bero.conſ.130.n.8. verſ nam
regulariter.li.3.Plotas de in litem iurand.§.11 n.24.
Caualcan.dec.26.ſub n.25.p.3.Carpan.ad ſtatut.Me-
diolan.43.n.73.p.1. Velaſc.dec.8.n.4.Menoch.conſ.
7.n.12.conſ 703.n.15.li.8.conſ.641.n.20 lib.7.Al-
ba Mandel.conſ.699.n.3. Caſtil.in l.29.Tauri.n.35.
Queſada q. iuris c.25.n.17. & 27.Craſſ. lib.1.com-
mun.opin.c.6.q.24.Honded.conſ 36.n.8 li.2.Roder.
de ann.redd.li.3.q.8.n.20. Molin. de primogen.lib.4.
c.5.n.8.Bimi.conſ.244.n.49. lib.2. Botta conſ.20.n.
22.Hippol.Rimin.conſ.694.lib.4 & conſ.451.n.61.
Corduba de alimen. n §.ſi quis ex his n.147.ſeq.Men-
chaca de ſucceſſ.creation.li.1.§.6.n.23. Brunor à Sole
q.46.n.14.Peregrin. conſ.100.li.1. conſ 70.n.6.li.4.
Seſſa dec.68.n.26.Gabr.conſ.152.n.1.lib.2.Quam-
uis ab iſta ſententia frequentiori interpretum cal-
culo recepta, diſſenſerit Senatus Sabaudiæ Fabro
referente C.de rei vxor.action.li.5.tit.8. defin.5. &
defin.11.
85 Idq; adeo verum eſſe quidam arbitrati ſunt † vt
nec ſtatutum contrarium dictans valeat. Io. de li-
gnano in Clement. 1. de vſur. Anchara. conſil.93.
verba teſtamenti,& 148.Rubeus conſ.55.Bald.conſ.
166.vol.1. Dec. conſ 280. & conſ.368. Capic.deciſ.
68.Teſaur.dec.43.num.2. Plotus de in litem iurand.
§.11.num.32. Surd. de alimen. tit.1.q.45.n.25.Co-
uarr.

uarr.lib..reſol.13.n.3.verſ.ſeptimo. Barboſa in l.2.n.43.in prima parte ff. ſolut. matr. vol. 1.

86 Contrarium de ſtatuto† dixerunt *Pontan.de alimen. cap.15.n.7.* qui teſtatur de ſtatuto Romæ in viridi obſeruantia. *Alphonſ.Villagus de vſur.q.22.nu.17.concl.15.* & adeſt capitulum Ritus Noſtri. Regis Alphonſi 189. quod verum eſt conſiderato intereſſe lucri ceſſantis, vel damni emergentis, vt infrà dicemus *n.98. & ſensit Teſaur.dicto loco n.2. circa finem, Card.Tuſc.concl.741.n.11.39.78. 81. & n.230. Teſtatur de ſtatuto Florentiæ liter.D.vol.2. & concl.519.liter.S.vol.7. Roderic.de ann.redit.lib.3. q.7.n.60.verſ. aduertendum Cagnol. in l. curabit.nu.16.& ſeq.verſ.niſi ſtatutum C.de action.empt.Franciſ. Molin. de ritu nuptiar. lib. 3. quæſt.39.n.71.72. 74.& ſeq.bene Trentacin. var.reſol.lib.3.tit. de iure dotium cap.6.n.7. & in fine Boſſell. ad ſtatu Parmæ tit.de alimentis fol. 96. Muta in dicto ritu 189.n.1. & ſeq.& n.16. Bero. conſ.130.n.5. lib.3. bene Molfeſi.ad conſuet.Neap.p.6.quæſt.10.n.24.25.Gratian. diſcept.243.num.45.*

87 Ampliatur Secundò, vt nec valeat† Mariti præmortui diſpoſitio grauans heredem vt quid vſurarum nomine ſoluatur vxori poſt Annum luctus donec dos ſoluta fuerit, niſi in caſibus permiſſis prout infra quando ratione intereſſe deberentur vxori, vel aliter. *Anch.conſ.93. & conſ.150. Alex. conſ.27.viſa nu.5.lib.4. vbi Additio.conſ.74.n.14. verſ.plus voluit.lib.5. Bald. conſ.166.vol.2. Soccin. conſ.56.in princ.lib.3. Ruin. conſ.25.n.3.conſ.53.n. 14.li.2. Abbas conſ.39.n.6.p.2. Apoſtill.ad Bart.in l.diuortia ff.ſolut.matr. Lupus in repetit.c. per veſtras notab.6.n.8.de donatio.inter vir.& vxor.& in l.curabit.n.74.C.de action.empt. Teſaur.dec.43.num.2. Barboſa in l.2.p.1.n.41.ff.ſol.matr. Plotus conſ.37. n.8. Campeg.de dote p.2.q.18.nu.3. & q.13. Card. Tuſc.concl.741.n.2.liter.D. vol.2. & num.36. bene Trentacin.var.reſol.lib.3.tit.de iure dotium c.6.n.7. & in fine Surd.de alimen. tit.1.q.45.n.21. ad n.25. & conſ.23.n.1.Neuiz.conſ.74 n.3. Pute.dec.70.p.1. Maſtrill.ad Petrum de Greg.de cenſibus q.1.n.23. in fine Cagnol.in l.curabit.n.8.& 14. C.de action.empt. Rube.conſ.55.Palaci.Rubios in repetit.c. per veſtras notab.6. in princ.n.8. Additio.ad Farinac. dec.85.in primis recollectis.Spino.de teſtam.gl.11.n.71.Crau. conſ.912.n.9.Soc.Iun.conſ.131.n.11.lib.2.Rebuff in l. vnica n.616. C. de ſenten.quæ pro eo quod intereſt Foller.de cenſibus §. cenſus enim n.77. Meno.conſil. 441.n.26. Ferret. conſ.247.n.14.15.18. lib.2. Guguel.de Benedict.in c. Raynucius verſ.ſi abſque liberis à n.229.Rolan conſ.55.n.21.26. lib.2. Maceraten.var.reſol.lib.1.reſol.59. Rebell. de obligat.iuſt.p. 2.lib.6. q.11. n.12. Roder. de Ann. redd. lib.3.q.8. n.20.Ceſal. conſ.133.n.132. Crotus conſ.68. à n.3. li.1.* ad quod latè videndum remitto. *Molinum de ritu nuptiar.lib.3.q.39.à n.51. cum plur. ſeq.*

88 Ampliatur Tertiò, vt nec ſubſtineatur † pactũ ab vxore factum cum hæredibus viri vt donec ipſi ſoluerint dotem vſuras præſtent, tãquam in fraudem vſurarum. *Alex.conſ.200. vol.6. Abbas conſ. 39. Anchara.conſ.150.n.6. Crauett. conſ.89.Rolan. conſ.55.n.20. lib.2. Teſaur.dec.43.n.2. in fine*, qui teſtatur deciſum in Senatu Sabaudię.*Gramat.dec. 103.n.98.& 101.Cagn.in l.curabit,n,15. C.de actio. empt.Surd.de alim.tit.1.q 45. n.14. ad n.21. Card. Tuſc.concl.741.n.35. lit.D. vol.2. Trentac. var.reſol.li.3.tit.de iure dot.reſol.6.n.2. ſeq.& n.7. & ſeq. Molin.de primog.li.4.c.5.n.8. Coler. de alim. li.1.ca. 11.n.20.Barb.in l.2.par.1.n.41.ff.ſol.matr.to.1. Additio ad Farin.dec.85.in primis recollectis. Franciſ. Molin.de ritu nupt.li.3.q.39.à n.24.25.27. cum ſeq. Canalc.dec.3.n.30. par.1.Ferret.conſ.247.n.17.lib. 2.Cumia ritu 94.n.4.5.Rebell.de oblig. inſtit.part.2. lib.6.q.11.nu.12. Addit.ad Mandel.conſ.699.Roderic.de ann.reddit.lib.3.q.8.num.20.in principio. Intrigl.ſingul.64.num.304.lib.3.*

89 Quod procedere intelligas † niſi vſurę in pactũ deductæ eo caſu per viduam cum hæredibus viri eidẽ deberentur, vel ratione intereſſe lucri ceſſantis, vel aliter ex ſtatuto vt infrà dicemus, quia tunc ſubſtineretur huiuſmodi pactum ratione dicti intereſſe debiti, vel alimentorum. *Boſſell.ad ſtatut. Parmæ in tit.de alim fol.99.col.2.* vbi dicit ita cõmuniter ſeruari. *Bertaz.conſ.262. vbi addit.li.1.ex Lupo in l.curabit n.74.C. de act.empt.ſentit.Maſtril. ad Petr.de Greg.de cenſ q.1.n.23.ad fin.quos cum Fimia in Ritu 189.& Teſaur.dec.45.refert & ſequitur Muta in dicto Ritu.189. n.4. Alex.conſ.61. volu.2. Trentac.var.reſ.li.3.tit.de iure dot.reſol.6.n.5.circa finem ex Afflic.dec.284.Surd.de alim.tit.1.q.44. n. 34.& q.45.n.75.76.77. Abbas in c.ſalubriter. n.6. de vſur.Crau.conſ.189.n.7.ver.6.caſ.Cou.var. reſ.li. 3.c.1.n.4.verſ.6. Burgos de Paz conſ.4.n.28. Molin. de primog.li.4.c.5.n.6.Barb.in l.2. p.1.n.43. verſic. vltimo infertur.ff.ſolut.matr. Card. Tuſc. concl.741. n.63.lit.D.vol.2.Roder.de ann.redit.li.3.q.7. nu. 55. Velaſc.dec.8.n.5.in fine.* Molinus de ritu nuptia.li.3. q.39.n.69.Scaccia de commer. & cambijs §.1.q.7.p. 2.ampl.8. *ſub n.174.verſ.confirmatur ſecundo & n. 175.176.fol.283.284.& §.6.gl.1.n.49.in fin.fol.643.*

90 Ampliatur Quartò † vt fructus perceptos per viduam rei pignoratę pro dotis reſtitutione tenetur ſibi computare ad extinctionem ſortis. *Innoc. in c. ſalubriter de vſur. quem omnes ibi ſequuntur ſecundum Abbatem ibidem Imola in l.inſulam §. vſuras ff.ſolut.matrim.Fulgoſ.conſ.125. Abbas.conſ.39. vol.2. Anchar.conſ.150. Alex.conſ.127. in princ.li. 4.Cuman.Caſtr.& Alex.in diuortio ff. ſolut.matrim. Lauren.de Rodulf.de vſur.q.52.Roman.conſ.517.in ſecundo dubio Ang.in §. fuerat num.8.& ſeq.inſt.de action.Iaſ.conſ.92.n.12.li.1.vbi de communi. Rube. conſ.55.& 108. Cou. var. reſol.li.3.c.1.n.3.verſ.6. Lupus de vſur.commen.1.§.4.n.84. latè Surd.de alimen.tit.1.q.45.n.3.& 13.& conſ.194. vol.2.Card. Tuſc.concl.741.liter.D.n.23.33.vol.2. Mandel. conſ. 699.n.3.li.4.Ceſal.conſ.133.n.130.Barboſa in l.2.p. 1.n.40.ff.ſolut.matrim.* Meno.*conſ.7.n.12. Molin. de primogen.lib.4.c.5.n.8.Coler.de Alimen.li.1.c.11.n. 19.Rebel.de oblig.iuſt.p.2.li.6.q.11. n.12. Addit.ad Farin.dec.85.in primis recollectis in volumine conſiliorum Cabell. milleloqui 433.Neguſ.de pign. memb. 5.p.5.n.17.Trentacin.var.reſol.li.3.tit.de iure dotiũ reſol.6.n.2.ſeq.Teſaur.dec.43.n.3.circa medium Gabr.conſ.152.n.2.li.2. Scac.de Comm.& Cambijs §.1. n.315.fol.87.Cancer.var.reſol.li.3.c.7.de pact.n.32.*

91 Aduertendum tamen quod licebit † Viduę ſoluto matrimonio percipere fructus pignorum pro dotis reſtitutione datorum quatenus damni aut

ceſſantis lucri quantitatem non excedant. *Paul. de Caſtro. & Alex. in l. diuortio ff. ſol. matrim. Afflict. dec. 284. n. 3. ſequuntur Bergos de Paz conſ. 4. n. 8. & Roderic, de Ann. redit. lib. 3. q. 7. n. 54.*

Limitatur tamen Primò quod ſuprã firmatum
92 eſt non procedere † hærede viri poſt Annum luctus exiſtente moroſo ad dotis reſtitutionem in mobilibus rebus conſiſtentis, ſi Vidua non habeat vnde ſe alat quia tunc rectè petit alimenta etiam poſt annum cum mendicare non debeat in Opprobrium mortui viri ſicut infra annum luctus, vel ſi non poſſet de facto exigere dotes, ſeu verius peter intereſſe quod alimentorum quantitatem non excedat loco alimentorum. *Cin. Alberic. & Bald, n. 1. in l. fin. C. de bon. mater. vbi Fulgoſ. & Paul. de Caſtro n. 2. Corn. n. 3. Paul. de Caſtro in l. diuortio. n. 8. Alex. n, 27. Soccin. n. 17. ff. ſolut. matrim. Pontan. n. 20. Caſtr. conſ. 147. n. 2. & conſ. 428. n. 3. ad finem lib. 2. Angel. in §. fuerat n. 6. Inſti. de action. Afflict. dec. 284. n. 2, Peregr. conſ. 100. n. 18. lib. 1. Surd. de alimen. tit. 1. q. 44. n. 44. verſ. quæ ſententia fulcitur & q. 45. n. 1. & n. 27. Teſaur dec. 43. n. 3. & 5. Gomes. in l. Tauri. 50. n. 48. Canal. dec. 24. n. 22. p. 2. Bal. conſ. 86. lib. 2, Couarr. vari. reſol. lib. 3. c. 1. n. 3. verſ. 6. Pellici, ad conſuetud. Auerſ. 9. n. 293. Crauett. conſ. 189, verſ. Sextus caſus n. 7. Torus in Compend. deciſ. ver. intereſſe 25. Lupus in repeti. c. per veſtras notab. 6. n. 8. de donat. inter vir. & vxor. Rota Bononienſ. Nouiſſima dec. 8. n. 65. Bertazol, conſ. 227. in Apoſtill. in Criminal. Trentacinq. var. reſol li. 3. c. 6. n. 4. tit. de iure dotium, Barboſa in l. 2, p. 1, n. 36, ff. ſolut. matr.* licet contrarios ipſe retulerit dicto loco; prædicti ſaltem rectè procedunt habito reſpectu ad intereſſe non excedentis legitimam alimentorum quantitatem. *Muta ritu 189. n. 16. Mareſcot. lib. 2. reſol. 83. n. 46. & 48. Lanar. conſ. 26. n. 2. Bero. conſ. 130. lib. 3. Vincent. de Franc. dec. 489. Campeg. de dote p. 2. q. 18. n. 1.*

93 Quam † motam commiſſam eſſe per hæredem in caſu prædicto ſtatim elapſo anno luctus abſque alia hominis interpellatione, dicunt. *Surd. conſ. 221. n. 40. 41. & de alimen. tit. 1. q. 45. n. 3. Ioſeph. Ludouic. concl. 36. verſ. & quamuis Gramat. dec. 103. n. 95. Barboſa in l. 2 p. 1. n. 46. ff. ſolut. matr. tom. 1 Lanari, conſ. 26. n. 10. Caſtil. dec. 61, num. 22, Alex. conſ. 141. in princ. lib. 5. Cumia ritu 94. n. 12. Additio, ad Farinac. dec. 85. in primis recollectis.*

94 Limitatur Secundò, † vt intereſſe dotis non reſtitutæ loco alimentorum viduæ debeatur poſt Annum luctus quando omnem adhibuerit diligentiam pro dotibus repetendis à Mariti hæredibus. & de facto non potuit, debeturque etiam ad rationem de octo, vel decem pro centenario, ſi in loco pro vt in Regno noſtro frequentetur cenſualis reditus contractus ad rationem de decem procentenario, & dietim communiter fiebant huiuſmodi cenſus ſuppoſitiones, licet hodie ex pragmatica nouiſſima cenſus ſumma refrenata ſit ad rationem de quinque pro centenario. Quod intereſſe liberè conſequetur vidua, ſiue diues, ſiue egena ſit, cũ præſumptio ſtet pro Muliere, quod vtique in cenſuũ bullarium emptionem pecuniã conuertiſſet ſi præmanibus habuiſſet ne otioſa remaneret, & conſumeretur. *Alex. conſ. 141. lib. 5. Teſaur. dec. 43. n. 4. Roderic. de ann. reddit. lib. 3. q. 7. n. 55. Trentacin. var. reſol. lib. 3 tit. de iure dotium reſol. 6. n. 4. 5. ſeq. Menoc. conſ. 441. n. 25. li. 5. conſil. 703. n. 16. lib. 8. Molin. de primogen. lib. 4. cap 5. n. 5. Monachus dec. 58. n. 7. Burſ. conſ. 9. n. 48. Carp in. ad ſtatu. Mediolan c. 43. n. 74. Surd. conſ. 194. n. 16. conſ. 243. n. 23. conſ. 269. n. 22. & de alimen. tit. 1. q. 45. n. 26. 30. & 40. Bertazol. conſ. 227. n. 2. in crimin. Corduba de alim. §. ſi quis ex bis n. 117. Palaci. de contract. lib. 4. c. 5. concl. 9. Vincent. dec. 424. n. 17. Sotus de iuſt. & iure lib. 1. q. 1. art. 2. col. fi. Afflict. vbi Vrſill. dec. 284. Grammat. dec. 103. n 93. Lupus de vſuris §. 4. n. 79. 89. commentar. 1, Vilagut de vſur. q. 22. concluſ. 12. Barboſa in l. 2. p. 1. n. 48. & 51. ff. ſolut. matr. to. 1. Cumia ritu 94. n. 9. & 19. Caualcan. dec. 18. n. 29. lib. 2. & dec. 3. n. 30. lib. 1. Bolognett. conſ. 13. n. 2. Ludouic. dec. Peruſi. 67. n. 32. Giurba in conſuetud. Meſſan. c. 15. glo. 15. n. 30. 31. ſeq. Card. Tuſc. liter. V. concl. 398. n. 5. vol. 8. & concluſ. 741. n. 17. 19. & 20. liter. D. vol. 2. Rebell. dicta q. 11. n. 18. 19. Neuizan. conſ. 74. n. 3, Fachin. lib. 3. controuer. iur. c. 101. Campeg. de dote p. 2. q. 18. n. 2. Couarr. de ſponſal. p. 2. c. 3. §. 9. n. 9. & lib. 3. vari. reſol. c 1. n. 3. Rota Bononienſ. in nouiſſimis dec. 68. 69. Muta Ritu 189. n. 2. circa finem Crauet. conſ. 189. n. 6. 7. 8. Vgolin. de vſur. cap. 3. §. 7. Capol. conſ. Ciuil. 4. num. 23. Gratia. diſcept. 240. à num. 6.*

Et licet *Gratus, & Plotus* quos refer *Surd. dicto*
95 *conſ. 194. n. 16.* putent † quod vidua vt dicatur diligentiam adhibuiſse in dotibus repetendis neceſſe eſset quod iudicialiter agendo, & litem proſequendo ſine intermiſſione petat dotes & *ex Alex. conſ. 141. n. 7. ſeq. lib. 5. dixit Card. Tuſc. concl. 741. liter. D. n. 20. lib. 2.* Non ita putat *Surd. dicto loco* licet Mulier poſt proteſtationem, & iuditialem petitionem deſiſtat.

96 Limitatur Tertio vt liceat † Viduæ ab hæredibus viri dotes in mobilibus exiſtentes poſt Annum luctus ſibi retinentibus petere intereſſe lucri ceſsantis, vel damni emergentis, quomodocumque Muliere forte exiſtente diuite etiam ſi ipſa vidua ſolita negotiare non ſit interpellaris, tamen hæredibus viri, & vti debitoribus in mora legitime conſtitutis ac fundato per viduam intereſse paſsam fuiſse cum eſset ſolita ad honeſtum lucrum pecunias dare, vel in emptionem redditũum, vel prædiorum conuertere, & ſufficit in Regno anteponere quod adeſt frequentia redditũum, & poterant ex dotibus conſequuti reditus emi, vnde conſulendum Mulieri, vt in libello poſt Annum luctus petat intereſſe lucri ceſsantis, vel damni emergentis non alimenta, vel vſuras dotales. *Doctores in l. diuortio ff. ſolut. matrimon. vbi Alex. num. 24. & conſ. 141. num. 2. & 7. lib. 5. Caſtr. in d. l. diuortio Afflict. dec. 284 n. 3. 4. & dec. 244. n. 2. & 4. Roderic. de ann reddit. lib. 3. q. 7. n. 53. & ſeq. & q. 8 n. 20. circa finem. Torus in compendio. dec. Neap. ver. intereſſe dotis. Couar. l. 3. var. reſol. c. 1. n. 3. verſ. 6. Spino. de teſtam. gloſ. 11. n. 70. Campeg. de dote p. 2. q. 18. n. 1. 2. Alex. conſ. 141. li. 5. & conſ. 200. li. 6. Velaſc. dec. 8. n. 4. Neguſ de pignor. p. 5. memb. 5. nu. fin. Franc. dec. 642. n. 9. li. 4. & dec. 217. & 489. Menoc. conſ. 7. à n. 15. conſ. 441. n. 25. & conſ. 703. n. 15. 16. li. 8. Gail. li. 2. obſer. 6. n. 6. Cumia*

ritu

ritu 94.n.10.& ſeq. Sãc. de matr. lib.7.diſp.87.n 30. Cephal.cõſ.133.n.134.conſ.746.n.3. Coller. de alim. d.c.11.n.30.& 38. Bolog.cõſ.13.n.2. Plot. de in litẽ iurãd.§.11.n.29.30.ſeq. Burſ.cõſ.8.n.41.42.ſeq.cõſ. 9.n.42.ſeq. Gram. dec.103.n.92. Natt.cõſ.450. Barb. in l.2.p.1.ff.ſol.matr.n.39.43.44.47.48.49.& 51. Caualc. dec.3.n.31.lib.1.dec.2.n.29.lib.2. Sforz. Od. cõſ.75. Hypol. Rim. conſ.346.n.1.conſ.52.n.54 conſ. 815. Sot. de iuſt. & iure lib.6.q.1.art.2.3. Brun. à Sole q.46. Crau. conſ.189.n.7.9.conſ.912.n.11.cõſ.320. n.6. Ioſeph Lud. concl 36.verſ.2. limitatur, Giurb. in conſuet. Meſſan.c.15.gloſ.15.n.39. Seraph. dec.1406. n.5. Rota Auenion dec.95.n 8. Neniz.conſ.74.nu.3. Honded.cõſ.50.n.30.lib.1.conſ.48.n.40.cõſ.39.n.3. conſ.36.n.3.25.lib.2. Coſta remed. ſubſid.106. n.10. Torus cõpend. deciſ. verbo intereſſe 22. Piguera deciſ. 33.n.2.ſeq. per tot. Trẽtac. var. reſol. lib.3.tit. de iure dotiũ c.6.n.6.& ſeq. Surd. de alim. tit.1.q.45. à n.28. ſeq. ad finem, & q.218 n.8.conſ.194.& 243. Gutier. de iuram. cõfirm.p.1.c.2.n.4.& de matr.c.108.n.16. Lanar. conſ.26. Botta conſ.56 n.15. Card Tuſc. lit.D. concl.741.n.5.13.17.vol.2. Rebel. de oblig. inſt.d.q. 11.n.13.14. Burgos de Paz cõſ.4.n 8. Grat. diſc.243 n.11.& ſeq. diſc.240.n.1.& à n.5.ſeq. Cagn. in l. curabit n.53.C. de action. empt. & in l. vnicn n.48.C. de ſent. quæ pro eo quod intereſt. Nauar. de vſur.n.46.& in c.ſi fœneraueris 14.q.3.n.67. Molin. de contr. diſp. 322.n.6.7. Peregr. conſ.100.n.14.vol.1. Maſcard. de prob. concl.933.n.16.17.ſeq.& n.24. Pinel. in l.4 n. 9.C. de bon. mater. Mãdel. conſ 649. Theſ. dec.45.n.2 & dec.43.n.4. Addit. ad Farin. dec.85. in primis recollectis, Conrad. de contract.q.35.cõcl.9. Iaſ.cõſ 92. lib.1. Abbas conſ.39.col.fi.lib.1. Socc. conſ.59.col.1. lib.3. Palac. Rub. in repet. c. per veſtras ad finẽ, verſ. 8. infertur, col.4. Fach. controu. iur. lib 3.c.101. quod eſt duplicatũ lib.10.c.7. Caſtil. in l.29. Taur.n.35.& lib.2. controu. iuris c.1.n.45.& ſeq.& n.72. Anton. Fab. in C. lib.5.tit.8. defin 5.& 11. Mexia in Pragm. Taxæ panis concl.2.n.78. Med. in ſum. lib.1.§.26. ad fin. Franc. Mol. de ritu nupt. lib.3.q.39.n.37. Mol. de primog. lib.4.c.5 n.5. Lupus de vſur. comment.1.§.4. n.84. Scac. de cõmer. & camb.§.1.q.7 p.2.ampl.8 ſub n 268.f.309. Royas de ſucceſſ.c.33.n.27. Caſtil. dec. 61.n.22.23.24.ſeq. Pellic. in conſuet. Auerſ.c.9. n. 293. Muta dec.84.n.45.46. Fortius ſi in contractu dotali adeſſet clauſula cum refectione damnorũ, deberetur prædictum intereſſe, *vt ex Alex. & alijs dixit. Bomorn. ſuper d. ritu 94.* & fuit alias reſolutum pro Barone Dammiſe.

97 Interpellatione etiam † extraiuditiali hæredẽ eo caſu in mora conſtitui per viduã regulare eſt, *Fachin. lib.3. controu. iur.c.101. ad fin. Menoch. conſ. 441.n.29.30.31. Coler. de alimen. d.c.11.n.32. Diaz reg.355. Botta conſ.20.n.14. per tex. in l. qui Romæ, §. cohæredes, vbi Gloſ. ff. de verb. oblig. cũ concordant. Card. Seraph. dec.1406.n.4.5. in vna Aſculana fideicom. bonor. die Vener. 26. Octobr. 1601.* Quicquid ſenſerit in contrariũ. *Caualc. dec.3.n.30.31.p.1.& Ioſeph Ludou. cõcl.36. verſ. declaratur iſta limitatio ex Alex. conſ.47.nu.6.verſ. & eadem ratione lib. 5.* Immo, nec interpellationem aliquam requiri quando à ſtatuto interuſurium taxatum Mulieri deberetur dixit deciſum in Rota Romana *Grat. diſcept.243. num.47.*

98 Quarto debetur † interuſurium dotis Mulieri poſt Annum luctus ſi ſtatuto vel conſuetudine ita cautum ſit quatenus concurreret cum intereſſe lucri ceſſantis, vel damno, vel Mulier non haberet vnde ſe aleret vt nos habemus *Ritum* 189. decernens huiuſmodi intereſſe dotis reſtituendæ ad rationem de quinque pro centenario, licet ſæpe viderim receſſum à dicta decreta ſumma in Regno habito reſpectu ad intereſſe lucri ceſſantis ipſius Viduæ, & vſum reddituum quod in dies reperiebantur emendi ad rationem de decem pro cẽtenario ante pragmaticam nouiſſimã ſuper reformatione cenſus, vnde aliquando arbitrati ſunt intereſſe prædictum ad rationem de 8. vel 9. pro cẽtenario. *Pontan. de alim. c.15.n.7.* qui teſtatur de ſtatuto Romæ in viridi obſeruantia, *Villagut. de vſur.q.22.n.17.concl.15.& concl.12.n.14. Theſau. dec.43.n.2. circa fin. Card. Tuſc. concl.741.n.11.39. 78.130. lit.D. vol.2. concl.519. lit.S. Cagnol. in l. curabit n.16.& 91.C. de action. empt. Trentacin. var. reſol. lib.3.tit. de iure dotium c.6.n.7. in fin. Bertazol. conſ. crimin.227. Afflict. dec.284. in princip. vbi de conſuetud. Neap. incipiente viro mortuo, Caetan.2.2. q.78.art.2. Io: Grat. regul.497. Steph. Grat. diſc.243. à n.45. Sforz. conſ.75.n.4. Rebel. de oblig. inſt.d.q.11 n.20. Bald. in l. fin.§. præterea, n.5.C. de iure dotium, Molfeſ. ſuper conſuet. Neap.p.6.q 10.n.24. Mandell. conſ.524.n 15.& conſ.699.n.2. Couarr. lib.3. var. reſol.c.1.n.3. Lanar. conſ.20. per tot. & n.10. in fine, Boſſell. ad ſtatut. Parmæ tit. de alim. fol.96. Socc. cõſ. 126.n.6.vol.1. Bolognet. conſ.13.& n.2. Campeg. de dote p.3.q.193. Mareſc. lib.2. reſol.83. nu.53. Franc. dec.338. Muta ritu 189.n.1.ſeq.& n.16.& nouiſſimè dec.84.n.3.4.& ſeq.& n.45.& 46. Iaſon. conſ.92. n.4.vol.1. Giurb. in cõſuet. Meſſan.c.15.gl.15.n.36. Roder. bene de ann. redit. lib.3.q.7.n.60. verſ. aduertendum, Mexia de taxa panis concl.2.n.81. Conrad. de contract.q.35.concl.11.12. Nauarr. de vſur.n.68. Surd. de alim. tit.1.q.44.n.33.& q.45.n.25. verſ. contrarium, & conſ.194 n.6.& conſ.459.à n.4.& ſeq. Alex. conſ.63.n.6.vol.4. Petr. de Greg. in ſyntagm. iuris lib.9.c.22.n.5. Caualc. dec.8.n.55.p.3.& dec. 24.n.22.p.2. Lupus de vſur. comment.1.§.4.n.91. Molin. de contract. diſp.322.n.7.8. Bero. cõſ.130.n.5. lib.3. Botta conſ.20.n.19. Rota Bonon. dec.8. à n.66. & ſeq. in nouiſſimis, Gabr. conſ.152.lib.2. Fach. lib.3. cõtrou. iuris c.101. verſ. quarto, Franc. Molin. de ritu nupt. lib.3.q.39. à n.71. ſeq.& n.74. ſeq. Scacc. de appellat. lib.3.c.2.q.17. limit.8.n.5. verſ. hac difficultas, vbi teſtatur de ſtatuto Romæ lib.1.c.137.& de commer. & camb.§.6 gloſ.1.n.49. fol.643.* quod intereſſe etiam hæredibus ipſius Mulieris deberi quamuis filij nõ ſint, *Franc. dec.338. vbi add. Corduba in l. ſi quis à liberis, §. ſi quis ex his n.140. verſ. ex quibus ff. de liber. agnoſcend. Neapodan. in conſuet. Neap. in conſuetud. viro mortuo, verbo diſtulerunt, in fine, Roderic. de ann. redit. lib.3.q.7.n.59. in fin. Caſtil. deciſ.61.n.24.* & ſecundũ illam veriorem alias fuit deciſum in Magna Regia Curia pro Comite Ragalmuti contra Baronem Cinami quicquid ſit reſpectu hæredũ Mariti, *Barboſ. in l. quæ dotis n.63. verſ. ſimiliter ff. ſol. matr. Surd. conſ.269.*

Intereſſe etiam dotis prædictum dictis caſibus reprobata opinione, *Afflict. dec.291.& Capic. deciſ.65.*

Digitized by Google

nis.65. quos ſequuntur Io: Aloyſ. de Septimo, & Bu-
niornus relati per Mutam ritu 189. n.17. Peregr. de
99 iure fiſci lib.6.tit.7.n.33. deberi † Viduæ etiã pro
dotario ſeu antefato poſt annum prædictum non
reſtitutum ab hæredibus viri teſtatur deciſũ The-
ſaur. dec.45.n.3 cuius opinione in Regno paſſim
ſeruamus, Nouiſſimè Feder. de Solis in tract. de dote
q.53. Cumia ritu 94.n.11.14.15. Fachin. lib.3. con-
trouer. iur. c.102. Frãc. dec.617. lib.4. Roder. de ann.
redit. lib.3.q.7.n.54. verſ. amplia ſecundo, Surd. de a-
lim tit.1.q.42.n.75. & tit.4.q.20.n.6. Fontanell. de
pact. dotal. clauſ.7.gl.3.p.1.n.56. vol.2. Bal. conſ.58.
lib.2. verſ. ſuper quarto, Piſanell. ad Afflict. d. deciſ.
291. vbi Vrſill. n.4.5. Intrigl. de feud. cẽtur.2. art.7.
n.132. Caualc. dec.26. ſub n.25.p.3 & dec.30.n.81.
ead.p.3. Anton. Fab. in C. lib.5.tit.8. defin.6. in fine,
Gramat. dec.103.n.96.98. & 101. Ricc. collect.272.
Burgos de Paz. tõſ.4.n.28. Caſtil. dec.61.n.26 Conar.
variar. reſol. lib.3.c.1.n.4. Farin. dec.259.n.8. in ſe-
cundis recollectis, & dec.448.p.2.to.3.n.1. qui quo-
que teſtatur fuiſſe reſolutum in vna Romana fru-
ctuum 10. Aprilis 1600. coram Illuſtriſs. Mellino,
& dec.246.n.1.3. ead.p.2.to.3. vbi etiã dicit fuiſſe
reſolutum per Rotam in alia Romana dotis de
Maximis 3. Martij 1600. corã R.P.D. Pamphilio,
Molfeſ. ad conſuet. Neap. par.7.q.12. Lanar. conſ.26.
n.11. Mauent. de contract. liuell. pact.15.n.86. ſeq.
Fontanel. de pact. dotal. clauſ.7.gl.3.p.1.n.56.

Et ſecundum prædicta ſæpius vidimus deciſum
in M.C. & Conſiſtorio pro Barone Baide contra
Marchionem Giarratane, & pro ſpectabili Bal-
daſſare Maccagnone Regio Conſiliario, contra
Innocentiũ de Cino & conſortes, & de anno 1610.
Reſoluimus pro Melchiona Foderato cui intereſ-
100 ſe † dotis non reſtitutæ taxauimus ad rationem
de nouem pro centenario in cauſa compromiſ-
ſaria, & ita fuit inde executum acquieſcentibus
hæredibus mariti, licet tunc per filios, & heredes
præmortui viri opponeretur quod cũ dicta Mel-
101 chiona † extitiſſet eorum teſtamentaria Tutrix
debuerat ſibi de ſuis dotibus ſatisfacere, & ipſos
hæredes pupillos ab vſuris liberare, vnde ſaltem
intereſſe prædictum dicebatur non poſſe ei com-
petere, ex Grat. diſcept.129. Menoch. cõſ.293 n.10.
Peregr. cõſ.100. à n.4. & ſeq. n.20.21.22. lib.1. Surd.
de alim. tit.1.q.45.n.64.65.66. ad n.74. & tit.8.q.
37.n.10. Baez. de decima tutor. c.2.n 112. verſ. Rur-
ſus. Fontanel. de pactis dotal. clauſ.7.gloſ.3.p.6.n.60.
61.62. ſeq. vol.2. Plot. de in litem iurand. §.11.n.34.
ex Soccin. conſ.180. lib.2. & conſ.126.n.3. lib 1. vbi
præcisè n.6. loquitur etiam ſtante ſtatuto taxãte
intereſſe dotis non reſtitutæ, Bal. conſ.86. in fi. lib.2.
Intrigl. ſingul.139.n.3.4. lib.2. Card. Tuſc. cõcl.741.
lit.D.n.31. vol.2. Philip. Paſchal. de virib. patr. poteſt.
p.3.c.9.n.43. in fine, Rouit. conſ.36. Gutier. de tutel.
p.2 c.9.n.40. Celſ Vgon. conſ.75.n.9. Canc. var. reſ.
102 lib.1.c.9. de dote à n.24. Nec † dotem ipſã con-
gruenter replicabant, petere potuiſſe Melchionã
non reddito computo adminiſtratæ tutelæ, Porc.
conſ.179. Caualc. de tutor. n.181. Socc. cõſ.180. lib.1.
Decian. conſ.94.n.22. lib.3. Viu. dec.317. Aret. &
Silueſtr. in §. Item propter litem, inſtit. de excuſ. tutor.
Rolan. cõſ.17. lib.4. Ceph. cõſ.229.n.5. conſ.151.n.7.
Bero. conſ.37.n.8. lib.2. Georg. alleg.36.n.10. Rimin.
conſ.156.n.14. lib.2. Grat. diſcept.129.n.33. & ſeq.
& dec.179. Boniorn. ritu 101. Peregr. conſ.100.n.1.
2. lib.1. Ant. Fab. in C. lib.5. tit.8. defin.4. & defin.14.
103 Cõtrariam tamen † opinionem vti veriorem,
& magis in Regno receptam admiſimus, licere
matri etiam Tutrici dotes à filijs, & hæredibus
recuperare non reddito adhuc computo admini-
ſtratæ tutelæ, nec poſſe hæredes retentione vti
quamuis etiam via executiua peterentur, quæ
opinio fundatur in vulgato, §. taceat, C. de rei vxor.
action. Neguſ. de pign. mem.1. quintæ partis n.36.37.
Caualcan. de tutor. n.219. Bal. conſ.99.n.3. lib.2. Fab.
Turret. conſ.60.n.18.19. lib.1. Socc. conſ.126. lib.1.
Grat. dec.179.n.3.4. Put. dec.146. lib.1. Gutier. de
tutel. lib.2.c.9.n.52. Muta ſuper conſuet. Panor. c.50.
n.71. Peregr. conſ.100. lib.1. Vincen. de Franc. deciſ.
642. lib.4. Minad. conſ.5.n.15. Caſtil. dec.32. & Ma-
ſtril. dec.189. Dec. conſ.94.n.22. lib.2. Gramat. conſ.
ciuil.114. Viu. dec.319. Intrigl dec.5.n.41. pluries
deciſum in Rota Rom. teſtatur Seraph. dec.1455.
in Romana Tutelæ Lunæ 17 Februarij 1603. Idem
teſtatur Mareſc. lib.2. var. reſol. c.121.n.67.68. ſeq.
Muñoz de Eſcobar. de ratioc. c.21.n.27.28.29.30.
Philipp. Paſch. de viribus patr. poteſt. p.3.c.9. à n.43.
ad n.47. Statil. Pacific. de Salu. interd. inſpect.3.c.4.
n.28. Aut. Monac. dec.13. Fontan. de pact. dot. clauſ.
7.gl.3.p.12.n.46. Hieron. de Leo dec.17.nu.14. ſeq.
Et ſecundũ iſtam opinionem fuit pluries deciſum
in M.R.C. præcisè pro Dõ Angela la Cerda olim
Duciſſa Biſbonæ dũ pro dotibus, & dotario fuit
facta adiudicatio feudi del Raſeſi in qua cauſa cõ-
ſuluit Carolus Syracuſius vt refert Muta d. loco, &
pro Hieronyma Riccardo, & in Conſiſtorio Sacræ
Regiæ conſcientiæ referunt deciſum Conſiliarij de
Maſtril. & Caſtil. d. locis pro Don Blaſco Corbino
pro reſiduo dotium debitarũ Don Dianæ Vual-
guarnera ſuper bonis Dõ Caroli de Septimo eius
viri contra Marchionem Giarratanæ, & pro Ba-
roniſſa Ficarræ, & in M.R.C. etiã pro D. Ioanna la
Farina, & Saijtta contra Iulianum la Farina.

S V M M A R I V M.

1 *Nouationis exceptio admittitur aduerſus camerale inſtrumentum.*
2 *Nouatio non fit niſi expreſſe agatur; limita ex coniecturis, num. 3*
4 *Nouatio inducitur neceſſario, ex incompatibilitate contractuum.*
5 *Nouatio fit quando cauſa vnius contractus in alium conuertitur, vel transfunditur.*
6 *Depoſitum dicitur verum, & non ſimulatum, quando debitum mutui, vel ex alia cauſa conuertitur, & transfunditur in cauſam depoſiti.*
7 *Compenſatio eſt vera ſolutio, licet modus ſoluendi ſit fictus.*
8 *Nouatio an ceſſet, ſtante contrahentiũ proteſtatione non nouandi, n.17. ſeq. n.20.21.23. & ſeq. n.27.28.29. ſeq.31.32.33.34.*
9 *Datio inſolutum habet vim ſolutionis: & re inſolutum data euicta, non licet redire ad primaua iura. Limita ſtante proteſtatione, num. 10.*
11 *Proteſtatio facit ceſſare nouationem per prorogationem termini.*

Digitized by Google

12 *Proteſtatio facit ceſſare nouationem in inueſtituris, in teſtamentis, num. 13.*
In renuntiatione ſucceſſionis, n. 14.
In compromiſſo, & tranſactione, n. 15.
16 *Proteſtatio conſeruat iura proteſtantis.*
17 *Proteſtatio non nouandi non prodeſt impleto ſecundo contractu, 21. 23.*
18 *Intereſſe ſuccedit loco rei, & eius implementi.*
19 *Proteſtatio nō impedit neceſſariā iuris diſpoſitionē.*
20 *Proteſtatio operatur quo ad temporis anterioritatē, ſeu priuilegium cauſæ, reſpectu prælationis ſi apponatur in contractu nouante.*
22 *Cōtractus dicitur impletus ex traditione rei vēditæ.*
23 *Clauſula (non aliter, nec alio modo,) in proteſtatione in contractu nouante appoſita, non operatur impleto ſecundo contractu.*
24 *Conditio quæ in initio non apponitur, ſed poſt perfectum contractum nihil operatur.*
25 *Creditor poteſt vti primo contractu ſecundo non impleto per debitorem.*
26 *Proteſtatio adhoc vt proſit, an fieri debeat præſente, vel ſciente proteſtato.*
28 *Proteſtatio adiecta in contractu nouante, prodeſt quando creditor impediretur vti ſecundo contractu, abſque ſuo facto, & culpa.*
Item ſi compenſatio pretij in ſecunda venditione nouante fieret, ſub conditione ſuſpenſiua, & reſolutiua, num. 29. 31.
30 *Pretium ad eſſentiam venditionis, non requiritur quod ſit ſolutum, ſed ſufficit fuiſſe conuentum.*

ARGVMENTVM.

Proteſtationum proſit quin ex nouo contractu oriatur nouationis exceptio?

RESOLVTIO L.

NEgotiatio, ſeu venditio frumentorum (quam ad meiā vulgariter dicimus) in Regno noſtro frequentiſſima eſt; in qua paſſim eam oriri obſeruauimus difficultatem, quotidie quaſi oppoſitam de nouatione inducta, ex quo venditores frumentorum tempore debito, & conuento emptori rem venditam non conſignant, nec pretium receptū reſtituunt; ſed illo retempto, iterato eidem emptori vendunt frumenta ſequentis recollectionis, ſiue temporis vulgariter *ſtaggione*, vel alterius generis, compenſando pretium primæ venditionis,
1 cum pretio ſecundæ: quam † exceptionem nouationis admitti aduerſus Cameralem, & iuratam obligationem poſt Rotam Romanā dixit, *Grat. diſcept. 740. n 39. lib. 4.*

2 Proinde ſciendum, quod licet regulariter, † nō fiat nouatio niſi expreſsè agatur, *l. fin, C. de nouat. Gabr. cōſ. 155. n. 17. lib. 1. conſ. 170. lib. 2. Guttier. de iuram. confirm. p. 1. c. 63. n. 1. 2. Vinc. de Franc. dec. 15 n. 1. & dec. 155. n. 10. Gabr. de nouat. cōcl. 1. n. 1. Surd. cōſ. 145. n. 1. Theſaur. dec. 125. n. 9. Maſtrill. dec. 40. n. 4. Barz. dec. 20. n. 9. Honded. cōſ. 40. n. 10. ſeq. lib. 2. Grat. diſcep. 509. n. 10. Fab. Turret. cōſ. 41. n. 5. vol. 2. Gail. lib. 2. obſeru. 30. n. 3. Menoch. lib. 3. præſump. 134 n. 12. Maſcard. de probat. concl. 1107. nu. 13. 14. ſeq.*

3 Tamen ſi ex † coniecturis, & neceſſarijs præſumptionibus appareat, partes voluiſſe nouare; tunc expreſsè fieri dicitur, *Afflict. dec. 44. n. 15. Vincēt. de Franch. dec. 15. n. 2. Rota Genuæ dec. 197. ſub n. 5. Vrſil. dec. 353. n. 4. Menoch. conſ. 95. n. 35. cōſ. 1141. n. 13. Et de præſumpt. lib. 1. q. 45. n. 6. & lib. 3. præſūpt. 134. n. 36. Lanar. conſ. 7. n. 12. & conſ. 23. Greg. Lopez l. 15. tit. 14. p. 5. Gloſ por manera in verſ. fatētur, Guttier. de iuram. confirm. p. 1 c. 63. n. 8. Reudēſ. deciſ. 14. n. 111. Gabr de nouat. concl. 1. n. 57. & ſeq. Fontanell. de pactis dotal. clauſ. 4. gloſ. 24. n. 45. Cācer. variar. reſol. lib. 3. c. 17. de ſent. n. 281. 282. Muta deciſ. 33. n. 6. Fachin. controuer. iur. lib. 3. c. 92. Gratian. dec. 117. n. 12. 13. Caſta de ration. ratæ q 33. num. 8. Barz. dec. 20. n. 13. 14. Surd. cōſ. 524. n. 23. lib. 4. Roderic. de ann. reddit. lib. 2. q. 16. n. 58. Crau. conſ. 168. n. 9. Oſaſc. dec. 142. n. 10. Trentacinq. variar. reſol. lib. 3. de nouat. reſol. 1. n. 3. fol. 198. Ceuall. commun. cōtra commun q. 754. n. 10. Rota Rom. dec. 562. n. 1. p. 1. Torus compend. deciſ. Verbo nouatio, Ricc. collectan. 309. Mantic. dec. 36. n. 2. Bardell. conſ. 70. n. 13. Bertazol. cōſ. 106. n. 22. in ciuilib. Maceras. variar. reſol. lib. 3. reſol. 45. n. 3. & ſeq. & lib. 2. reſol. 57. n. 61.*

Itaque in caſu propoſito, abſq; dubio fit noua-
4 tio; Primo † quia dicitur nouatio notoria, ex incompatibilitate contractuum, & per conſequens procedit *textus in l. pacta nouiſſima, C. de pactis* in puncto, *Decian. in dict. l. pacta nouiſſima, n. 2. & ante cum Bal. in dicta l. fi. C. de nouat. n. 4. Cagnol. in l. ſingularia n. 102 & ibi Dec. n. 28. ff ſi cert. pet. Ronchegall. in l. 3. n. 18. in fi. ff. de duobus reis, Dec. conſ. 400. ſub n. 9. conſ. 464. n. 4. verſ. 3. reſponderi, conſ. 564. n. 13. & 14. Menoch. præſumpt. 134. n. 39. ſeq. lib. 3. de recuperand. poſſeſſ. remed. 9. n. 391. conſ. 809. n. 14. cōſ. 381. n. 32. 33. conſ. 562. n. 3. Gabr. de nouat. concl. 1. n. 60. Matheſil. ſingul. 178. n. 4. Card. Tuſch. cōcl. 119. n 7. 8. 9. 10. 11. litter. N. Gabr. conſ. 81. n. 3. lib. 1. cōſ. 170. n. 5. lib. 2. Cephal. conſ. 454. nu. 18. & ſeq. lib. 4. Surd. cōſ. 145. n. 25. & ſeq. vbi de commun. conſ. 345. n. 33. conſ. 359. n. 35. Lanar. conſ. 23. per tot. Bero. cōſ. 203. n. 13. lib. 3. Maſcar. de probat. concl. 1107. n. 23. Hipol. Rimin. conſ. 738. n. 24. cōſ. 779. n. 79. Decian. conſ. 21. n. 69. lib. 1. Rota Rom. dec. 262. n 5. p. 2. dec. 797. n. 10. p. 1. Vrſil. dec. 353. n. 5. Crauett. conſ. 169. n. 9. Caualc. dec. 18. n 8. p. 4. Tob. Non. conſ. 81. n. 9. & ſeq. Muta dec. 33. n. 2. 3. Farin. q. 107. art. 12. n. 119. 120. Molin. de contract. diſp. 559. n. 8. 12. Greg. Lopez l. 15. tit. 14. p. 5. Verbo por manera, Gutier. de iuram. confirm. p. 1. c. 63. n 8. Ceuall. commun. contra comm. q. 755. n. 8. & ſeq. Mantic. de tacit. & ambig. conuen. lib. 17. tit. 3. n. 13. Grat. diſcep. 718. nu. 16. 17. lib. 4. Seraph. dec. 1063. n. 2. Seſſa dec. 133. n. 12. lib. 2. Ludou. dec. 76. n. 1. 8. Ricc. collect. 2481. Put. dec. 290. num. 5. p. 2. Bertazol. conſ. 106. n. 24. in ciuil. Maſtril. deciſ. 40. num. 1.*

Secundo quia non obſtante diſpoſitione *dict. l.*
5 *finalis*, quando † cauſa vnius contractus in alium conuertitur, & transfunditur tunc nouatione primus contractus extinguitur, & remanet ſecūdus; ſi enim debitum, ex cauſa mutui, conuertatur in cauſam depoſiti, vel in pretium emptionis, & vēditionis, vel in cauſam ſocietatis; primis contractus eſt reſolutus; manifeſta ratione; nempè, quia ſi primus contractus venditionis ſubſiſteret, nihil dice-

diceretur ad venditorem perueniſſe ex ſecundo
contractu: Item quia aliàs eodem tempore, &
vnico pretio concurrerent duæ venditiones: Item
quia alias eſſet neceſſe, quod ſecunda vēditio ſine
pretio eſſet, ſi pretium primæ venditionis, non
transfunderetur in ſecundam; & ſi ambæ vendi-
tiones ſubſiſterent, poſſet emptor ex vtraq; petere
intereſſe, tradit Molin. de cōtract. diſp. 559. n. 12. 13.
18. vbi idē dicit quando de mutuo fit contractus
cenſualis, Bal. conſ. 128. lib. 2. Beltrand. conſ. 291.
lib. 3. Lanar. conſ. 23. per tot. vbi quando de cābio
emitur redditus, Gabr. conſ. 81. num. 3. 4. lib. 1. vbi
quando conuertitur in cauſam ſocietatis cōſ. 170.
n. 3. lib 2. Ioan. Faber. in §. Præterea, n. 3. inſtit. quibus
modis tollitur obligatio. vbi quando de debito fit
emptio vini: Medicis de compenſat. q. 8. in fin. Surd.
de alim. tit. 5. q. 1. n. 37. & tit. 3. q. 1. n. 70. conſ. 145.
n. 24. 25. Gabr. de nouat. concl. 1. n. 63. & 71. Ronche-
gall. in l. 3. n. 19. de duobus reis, Rota Rom. deciſ. 262.
n. 5. p. 2. Cagnol. in l. ſingularia n. 115. & ſeq. Dec. nu.
28. ff. ſi cert. pet. Milan. dec. 9. n. 110. lib. 2. vbi quan-
do pro dotario fit ſubiugatio, ſiue venditio reddi-
tus, non poteſt amplius agi ad dotarium, & deciſ.
13. n. 22. lib. 1. Maſtril. dec. 40. n. 1. Muta dec. 33. n. 1.
Menoch. conſ. 907. n. 26. 27. Greg. Lopez l. 15. tit. 14.
p. 5. verbo por manera, Gutier. de iuram. confirm. p. 1.
c. 63. n. 8. Cenal. commun. contra commun. q. 754. n. 1.
& q. 755. n. 13. & 14. Seſſa dec. 133. n. 12. volum. 2.
Barz. dec. 20. n. 8. Pōte conſ. 131. n. 134. lib. 2. Rebuff.
ad conſtit. Galliæ tit. de litt. oblig. art. 1. gl. 9. n. 21.
Quod comprobatur ratione, quia conuerſio
debiti ſuccedit loco realis numerationis; adeo
6 quod dicimus, † quod licet depoſitum contraha-
tur re, tamen ſi debitum ex mutuo cōuertitur, &
transfunditur in cauſam depoſiti, non poteſt dici
depoſitum ſimulatum, quia conuerſio mutui ope-
ratur veritatem depoſiti, & ſecundus contractus
recipit fomentum ex veritate primę cauſæ, & no-
tarius non tenetur de falſo, licet dixerit habuit, &
recepit, quia dicitur verè ex primo contractu re-
cepiſſe; niſi dicat numerauit, Bart. Alex. Caſtrenſ.
Dec. & Purpur. in d. l. ſingularia, ff. ſi cert. pet. Paul. de
Caſt. conſ. 9. lib. 1. Additio ad Dec. in d. l. ſingularia
n. 28. Cagnol. ibid. n. 217. Surd. conſ. 162. nu. 43. 47.
lib. 2. Card. Tuſc. cōcl. 198. n. 16. 17. 18. & concl. 199.
n. 5. lit. D. Menoch. conſ. 907. n. 26. 27. lib. 10. pro vt
aliàs fuit reſolutum in Magna Curia pro Barone
Calattuui.
Tertio formaliter ſolet concurrere in inſtrumē-
tis, expreſſa compenſatio pretij recepti, ex prima
venditione, in ſolutionem pretij recipiendi ex ſe-
cunda, ex qua cōpenſatione ſequitur, quod pre-
tium primæ venditionis, dicitur reſtitutum, & ſo-
lutum ex fictione l. ſingularia, & receptū pro pre-
tio ſecundę venditionis, qua cōpenſatione ſtante,
nulli dubiū eſt inducendi nouationem, & veram
ſolutionem, & liberationem primi cōtractus, quia
7 † compenſatio eſt vera ſolutio, licet ſoluendi mo-
dus ſit fictus, ex Bal. in rubr. C. de compenſat. Milan.
deciſ. 2. n. 45. lib. 2. Graff. except. 16. n. 9. 10. 11. 12.
Surd. conſ. 82. n. 4. conſ. 112. n. 56. Menoch. de arbitr.
caſu 14. n. 3. Peruſin. dec. 15. n. 9. Turret. cōſ. 49. n. 37.
lib. 2. Intrigl. de cenſibus q. 22. n. 4. Giurba in conſue-
tud. Meſſan. cap. 2. gloſ. 16. num. 9.

8 Difficultas conſiderabilis † eſt, ſtante proteſta-
tione, quæ paſſim apponi ſolet in inſtrumentis, ſe-
cundæ venditionis, videlicet non recedendo à pri-
ma, non nouandi, nec liberandi animo perſonas,
in prima venditione, & cōtractu obligatas, & ſub
aliis verbis, de ſtylo notariorum idem replicanti-
bus, cum clauſula non aliter, nec alio modo, &
ſtante proteſtatione prædicta, ceſſare nouationē
in puncto, Bart. in l. ſingularia, n. 21. verſ. ſi vero eſt
contractus ſpecialis, ff. ſi cert. pet. Cagnol. ibid. n. 188.
& n. 214. verſ. ſecunda concluſio, & ità intelligēdus
eſt n. 215. videlicet citra proteſtationem vt dixe-
rat n. 188. Gabr. tit. de nouat. concl. 1. n. 56. Roder. de
ann. reddit. lib. 2. q. 16. n. 60. Rota Rom. dec. 738. n. 1.
p. 1. Menoch. præſumpt. 134. lib 3. n. 44. Caualc. dec. 18.
n. 7. p. 4. Ripa in l. Priuilegia n. 49. ff. de priuil. credit.
Caſtil. dec. 5. n. 40. Gaſpar. in addit. ad Theſaur. dec.
125. n. 15. Card. Tuſc. concl. 119. lit. N. n. 109. & ſeq.
Barz. dec. 20. Surd. cōſ. 385. n. 20. lib. 3. Paul. de Caſtr.
in l. eleganter, n. 8. ff. de pign. action. Maſtr. dec. 48. n. 6.
& per totum, vbi teſtatur communem, & plures al-
legat partim in terminis; partim in ſimili; in ra-
tione, vel exemplo; & pro iſta opinione fuit obtē-
ptum anno 1614. in Regia Curia Prætoriana pro
Don Martino Cinami contra Marium Cāgialoſi;
in qua cauſa amplius dicebatur poſſe Cinami re-
dire ad primæua iura, ex quo ſecundus contractus
non fuit impletus, ex Burſat. conſ. 101. n. 16. Mſin-
ger. centur. 1. obſeru. 53. n. 2. & 3.
Nec eſt nouum, proteſtationem cōſeruare iura
9 proteſtantis, illæſa; † Nam hoc paſſim recipitur,
veluti in datione in ſolutum, per quam, licet dica-
tur facta ſolutio; ita vt prima actio remaneat
eliſa re euicta, Gozad. conſ. 36. Gabr. de nouat. cōc. 1.
Surd. conſ. 145. n. 3. dec 51. n. 4. dec. 113. n. 3. & dec.
266. n. 6. Grat. diſcep. 3. Seſſa dec. 133. n. 10. ſeq. vol. 2.
Franch. dec. 200. n. 7. Caſtil. deciſ 5. Roder. de annuis
reddit. lib. 2. q. 19. n. 41. Gomes variar. reſ. lib. 2. c. 13
n. 18. verſ. Item etiam quæro. Maſtr. dec. 120. & dec.
10 189. n. 17. Muta dec. 6. n. 5. 6. 7. Tamen † ad prime-
ua iura redire creditori permittitur, ſtante prote-
ſtatione, ex Paul. de Caſtr. in l. eleganter, n. 8. ff. de pi-
gnorat. action. Bocr. dec. 332. Bar. in l. ſi quis aliam, ff.
de ſolut. Anna cōſ. 35. & 90. Tornol. cōſ. 106. Caſtil.
dec. 5. & dec. 32. n. 2. Bero. cōſ. 46. n. 10. lib. 1. Lanar.
conſ. 36. n. 5. Maſul. ad Capic. dec. 43. n. 5. in fi. Bologn.
in l. non ſolum, §. morte nu. 294. ff. de nou. oper. nunt.
Cabell. de euict. §. 4. n. 40. cū ſeq. Franch. dec. 12. n. 11.
12. dec. 50. n. 2. 7. & ſeq. Gozad. conſ. 38. Stracca de
aſſecur. gl. 33. n. 1. in fine, late Felic. de cenſib. lib. 3. c. 5
n. 16. tom 2. Muta dec. 6. n. 5. 6. 7. Seſſa dec. 133. n. 10
15. lib. 2. Scacc. de commer. §. 2. gl. 5. ſub n. 291. in fin.
Item quādo per prorogationem termini, indu-
11 ceretur nouatio, vel liberatio fideiuſſoris, † quia
ſtante proteſtatione ceſſat nouatio, Turret. cōſ. 41
lib. 2. Botta conſ. 21. Theſaur. dec. 125. n. 5. vbi Gaſp.
in addit. Anellus de Amatis cōſ. 45. n. 8. Gratus cōſ.
126. n. 8. lib. 1. Iaſon in l. 1. C. de iudic. n. 17. Caualc.
12 dec. 18. n. 7. lib. 4. Et in terminis † inueſtituræ, pro-
teſtationem tollere nouationem, Grat. conſ. 132.
13 n. 10. lib. 1. Oſaſc. dec. 167. n. 7. Et in † terminis te-
14 ſtamenti, Nat. cōſ. 627. n. 3. 4. Et † in renūtiatione
ſucceſſionis, Becc. cōſ. 74. n. 34. Et in ſentētia Bald.
15 conſ. 410. lib. 5. Et † in cōpromiſſo, ſeu tranſactio-
ne,

ne, *idem Bald.conſ.77.lib.1.* quibus caſibus proreſtatio iurium ſemper tollit nouationem: Erge
16 neraliter † proteſtationem conſeruare iura proteſtantis ambigendum non eſt, vt tradit *Iaſon in l. ſi.ff.de eo quod certo loco, Maſcar.de prob.cõcl.1173. n.36.Dec.conſ 19.n.36.lib.3. Surd.conſ.143.n.42. conſ.356.n.5.21.cõſ.513.n.36. Barz.dec.186.n.48. Caſtil.dec.22.n.28. Cancer.variar.reſol.lib.3.c.1.de action.& oblig.n... Ceuall.commun.contra commun. q.489.& ſeq. Garſ.de nobil. gloſ.5.n.6.*

17 Contrarium † etiam ſtante proteſtatione, nouationem induci ex ſecundo contractu, & venditione profitentur, *Lanar.cõſ.23.addito Pancir.conſ. 10.quod eſt repetitum conſ.144.n.8. Grat. dec.117. n.18. Gozad.conſ.38.n.12. Milan.dec.8.n.37.lib.2.* Sed *Milanen.& Gozad.* contrariũ tenentes, ſupponunt ſecundũ contractum fuiſſe impletum, nunc dum durat adimplementũ, ſecundi cõtractus impoſſibile eſt, poſſe etiam peti implementũ primi contractus, idem dicit *Maſtr. dec.40.n.7. & paulo ante;* & pro hac opinione bis fuit obtemptum in M.R.C.& Conſiſtorio pro Benedicto Porcaro cõtra Ioannem Aloyſium Gandolfo quod oppoſitiones Benedicti ſtent, & non moleſtetur, non obſtantibus prædictis proteſtationibus appoſitis in ſequentibus venditionibus initis, cum D.Iacobo Spatafora abſque interuentu dicti Benedicti, qui interuenerat in prima venditione frumentorum, ex quo pro exequutione, & adimplemento primi contractus, dictus de Gandolfo Creditor, recepit à dicto de Spatafora intereſſe maioris pretij frumentorum, promiſſum in primo contractu, & ſic ſucceſſiuè fecit, in ſequenti venditione facta cum
18 dicto de Spatafora tantum, quod † intereſſe ſuccedit loco adimplementi debiti, vt latè dixit *Surd. conſ.331.n.24.conſ.435.n.3.lib.3.& de alim tit.2. q.15.n.157.& dec.304.n.7.& dec.306.n.7.* quod intereſſe conſequi non poterat, ex mora ſecundæ venditionis; niſi pretium primæ venditionis, cum effectu diceretur in ſecundam translatũ, & tranſfuſum, quia emptor debet etiã ex parte ſua adimplere, vt poſſit in mora venditorem cõſtituere, & ob moram intereſſe conſequi iuxta *conſ.Socc. vltim.lib.3.poſt Doct.in l.Iulianus,§.offerre,ff.de actio. empt.* Item, quia ſequuto implemento ſecundi cõtractus, omnes proteſtationes, & cõditiones euaneſcunt, quia apponuntur reſpectu caſus, quãdo ſecundus contractus non impleretur, ergo impleto contractu ceſſant, *Tiraqu.de retract. lignag.§.1. gloſ.2 n.21. Menoch.conſ.494.lib.5.*

19 Et proteſtatio † non impedit quod ex neceſſaria iuris diſpoſitione reſultat, *Grat.diſcep.455 n. 28.diſcept.244.n.37. Seſſa dec.143.nu 17. Garz.de nobil.gl.4.n.8. Seraph dec.754.n.2. Fontan.de pact. dot.clauſ.6.gl 11.p.6.n.39.vol.2. Lanar.cõſ.22.n.8.*

20 Solum ergo † proteſtatio illo caſu poteſt operari, quo ad temporis anterioritatem, ſeu priuilegium cauſæ, reſpectu prælationis, *ex Gozad.d.conſ. 38.n.12.* ad quod vide *Milan.dec.8.n.37.lib.2. Caſtil.dec.5.n.45.& dec.69.n.11. Vincent.de Franch. dec.50.n.7.8. Fab.de Anna conſ.35.& conſ.90.*

21 Non impleto igitur † ſecundo cõtractu, merito fuit obtemptum in Curia Prætoriana, in dicta cauſa pro D. Martino Cinanni, contra Marium Cangialoſi, quod implementum ſecundi contractus videtur cõſiſtere, vel in intereſſe præſtatione, vt diximus *n.18.* quod loco rei debitæ vicem obti-
22 net, vel † in traditione, ſeu conſignatione rei venditæ *vt poſt Becc.& Rimin.* tradit *Magon. dec Lucen.ſ.31.n.13.* licet videretur cogitãdũ, quando ſoluitur intereſſe quãtiplurimi, ſi dicatur potius ſolui ob non impletum contractum, quia non traditur res vendita, vel dicatur adimpleri contractus per æquipollentiam.

23 Nec clauſula, † (non aliter nec alio modo) quã aduertit *Card. Tuſc.concl.119.n.113.lit. N,* poteſt operari effectum, niſi quando ſecundus contractus non impleretur, quia impleto ſecundo contractu euaneſcit omnino.

Item fortius dico, eam proteſtationem non obſtare, quia ex regula *l.obligationem fere,§.conditio,*
24 *ff.de action.& oblig.* tunc † conditio efficax eſt, quando in initio contractus ponitur; ſecus quãdo poſt perfectũ contractum adijcitur, *Lanar.cõſ.61. n.2.6.conſ.73.n.11. Menoc.cõſ.494.lib.5.* vbi quod nec reſolutiua conditio aliquid operatur, ſi caſus reſolutiuè conditionis non accidit cum ergo, hæc proteſtatio quotidie ponatur in inſtrumentis, poſt perfectam ſecundam venditionem, & compenſationem, & conuerſionem pretij vnius venditionis, in aliam, ſequitur quod ſubſequens proteſtatio nihil operetur, quia poſt actum perfectum.

Dicebatur etiã in cauſa dicti de Cinanni, poſſe
25 † creditorẽ redire ad primæua iura, hoc ſolo quod ſecundus contractus nõ fuerit impletus, *Burſ.conſ. 101.n.16 Mijnſing.obſer.53.n.2.3.cent.1.* Item quod proteſtatio facta in caſu euictionis, ſolet extendi in caſu rei non traditæ, *ex Alexand. ad Bart. in l.ſi quis aliam, ff. de ſolution.*

26 Nec neceſſe eſt quod † proteſtatio huiuſmodi fiat præſente fideiuſſore, vel inſolidum obligato, *ex Lanar.conſ.23. Grat.deciſ.117.n.18. Soccin.conſ. 27.col.fin.lib.3.& conſ.263.lib.2. Crauet conſ.120. n.3. Peregr.conſ.53.n.23.24.ſeq. lib.1. Cancer.var. reſol.lib.3.c.1.de action.& oblig.n.106.107.ſeq.* quia non requiritur præſentia aduerſarij in huiuſmodi proteſtationibus, ita enim loquuntur omnes Doctores ſupra allegati, quia ſupponũt proteſtationem fieri, abſentibus fideiuſſoribus, vel alijs nouationem prætendentibus, ità in ſpecie, *Anna d. conſ.35.n.12. Salic.in l.liber.n.4. Alberic.ibi in fine, verſ ad cautelam.C.de ſentent.& interloqnut.omniũ iudicum, Surd.conſ 136.n.50.* Item dicebatur abſẽtem, non poſſe lætari ſecundo contractu nouante, reiecta proteſtatione, quia tenetur totum cõtractum, vel recipere, vel repudiare, *iuxta textum in l. quidam Eulogio, C.de iure deliber. Surd.dec.33.n.6. Tiraq de retract.conuen.n.4.5.cum plur.ſeq.* Si ergo allegat pro ſe contractum nouantem, cogitur recipere proteſtationem.

Ex quibus licet videatur huiuſmodi articulo ſatisfactum, pro tuenda tamen veritate aduertẽ-
27 dum quod † etiam ſtante proteſtatione videtur inducta nouatio, & extinctio primi cõtractus, ex rationibus ineuitabilibus ſupra relatis, quibus patet quod hæc nouatio à voluntate contrahentium nõ pendet, nec ex eorum pacto, & proteſtatione euitari poteſt, quia ea reſultat ex neceſſitate, & diſpoſitione iuris, ex dictis ſupra *num.19.* Quod ſit neceſſaria nouatio ex iuris diſpoſitione

patet

Digitized by Google

patet ex incōpatibilitate contractũ, & mutatione cauſæ, ſeu trãsfuſione de vno in aliũ, & aliis vt
28 dixi *n.4.& 5*. Solũ ergo admittẽdus † eſſet regreſſus ad primũ contractum, & perſonas in eo obligatas, quando creditor impediretur vti ſecundo contractu, & ſic quando cõtractus ſubſequens nõ poſſet habere effectum dummodo hoc eueniat citra factum, & culpam ipſius creditoris.
29 Vel quando † cõpenſatio pretii in ſecundo contractu vel vẽditione nouãte fieret ſub conditione ſuſpẽſiua, & nõ purè ſub proteſtationibus ſubſequentibus reſolutiuis, nõ expreſſo in quo caſu debeat poſſe vti primo cõtractu; adeo quod cõpenſatio debereteſſe, videlicet cõpenſatur pretiũ primę venditionis in ſecundã venditionẽ, ſi venditor implebit, ſeu cõſignabit res venditas, & nõ aliter.
Nec dicat quis, quod iſto modo ſecũda vẽditio
30 erit ſine pretio, quia reſpondetur ad eſſentiã † vẽditionis nõ requiri, quod pretiũ ſit ſolutũ, ſed ſufficit ꝙ ſit cõuentũ, vt dicatur vera, & perfecta vẽditio, ex annotatis in §.1. *inſtit. de empt. & vẽd.* Verum fatendũ, quod ad finem ꝙ vẽditor dicatur in mora, & teneatur ad intereſſe quãtiplurimi, opus eſt, ꝙ pretiũ ſoluatur emptorem tẽpore cõgruo, quia eſt contractus vltro citroq; obligatorius, & quiſq; tenetur implere ex parte ſua, vt aliũ in mora cõſtituat, *ex l. Iul. §. offerre. ff. de act. emp. Soc. cõſ. l.3.* Cupiditas ergo omniũ malorum radix facit, quod iſti negotiatores ex vnico pretio, conantur duas ſubſtinere eodẽ tẽpore venditiones, ſed quã hoc ſit impoſſibile in iure etiã cum mille prote-
31 ſtationibus quiſq; videt. Vel ad peius † admittẽdus eſt regreſſus ad primũ contractũ, & perſonas in eo obligatas, quãdo cõpenſatio, vel conuerſio fieret, cũ prędictis ſolitis proteſtationibus, illas reſtringẽdo, in caſu, quo ſecundus cõtractus nõ impleretur ex mora debitoris, quia tũc ſequuta mora debitoris, ꝓteſtatio, & cõditio reſolutiua reſolueret ſecundũ contractũ, & per cõſequens cõuerſionẽ, & cõpẽſationẽ primi, & primus remaneret illęſus.
32 Sed ad duo erit aduertendũ Primũ † quod reſoluto ſecũdo contractu, nõ poterit tũc emptor petere intereſſe quãtiplurimi, & maiores valutas ſecundi cõtractus, & venditionis, quia ex prædicta
33 proteſtatione reſolutiua deficeret. Secundum † ꝙ regreſſus ad primũ contractũ poſſet prętẽdi ex die reſolutionis ſecũdi contractus, & ſic tẽpus elapsũ à die ſecũdi contractus vſq; ad illius reſolutionem eſſet inutile, ꝙ eſt valde alienum à cupiditate emptorũ, qui totũ contrariũ affectant: proinde Apoſtolus aduertit, quod qui volunt diuites fieri incidũt in tẽtationẽ, & laqueum diaboli, & deſideria multa inutilia, & nociua, quæ demergũt homines
34 in perditionẽ. Nec obſtat † authoritas *Bart. & aliorũ eund. ſequentiũ in d. l. ſingul.* nã *Bart.* optimè loquitur, ſi bene perpẽdatur, & intelligatur, vt debet ſecundũ leges q̃ allegat, nã *Bart.* & *ll.* per eũ allegatę loquuntur, quãdo actioni bonę fidei additur ſtipulatio, & ſic quãdo eadem res duplici actione poſſet peti, nempe bonę fidei, & ex ſtipulatu, & ne exactione ex ſtipulatu reſultet nouatio actionis bonæ fidei, ideo *Bart.* dicit ſtãte proteſtatione, nõ induci nouationẽ: Non ergo loquitur *Bart.* quãdo id, quod debetur ex vno contractu conuertitur in aliũ diuerſæ naturę, cũ trãsfuſione, & cõpenſatione pretij, & ſubſtantiæ vnius in alterũ; imò in iſto caſu contrariũ expreſſe terminat: Nã primo dicit quod in cõtractu particulari, ſeu ſpetiali, vt in vẽditione, vel mutuo nõ datur vnius debiti in alium conuerſio, ſi primus nõ tollitur: quia nil diceretur peruenire ex ſecũda obligatione durante obligatione prima, & licet *Bart.* ſubdat formalia verba, videlicet: *fallit ſi interponeretur ſtipulatio animo nouãdi, ex l. ſi ſtipul. in princ. ff. de vſur. & l. duo, ff. pro ſocio, fallit in cõſtituta pecunia, l. itẽ illa in fi. ff. de cõſt. pec.* Tñ hæ limitationes debent intelligi, ſecundũ leges quas allegat; Videlicet fallit quando ſtipulatio eſt adiecta cõtractu bonę fidei animo nõ nouandi, quia tũc põt ſtare vtraq; actio ad eamdem rem: hinc patet quod *Bart.* deinde proſequitur diſtinctionem, circa diuerſas res, vel debita cõtracta quem intellectum quoque tenent, *Bolognet. in d. l. ſingularia, n. 105. verſ. 2. Cagn. ibid. n. 215.*

Patet hoc *in l. ſi ſtipulat. in princ. ff. de vſur.* vbi quod ſi poſt factã emptionẽ ancillę, ante interpoſitã ſtipulationẽ peperit, partus nõ poterit peti ex ſtipulatione nouante, ſed prima actione videlicet exempto, quia ſtipulatio animo nouãdi ibi facta fuit pro ea parte qua fuit interpoſita ſtipulatio, *ita gl. in verb. cõſequitur ex l. alia, ff. de nouat.* & in ſtipulatione idẽ continebatur quod in emptione licet ſub firmiori vinculo. Itẽ patet ex *l. duo, ff. pro ſocio,* vbi duo iniuerũt ſocietatẽ docendi gramaticã, cũ pacto quod queſtus cõis eſſet, vt de iure, idẽ inde deduxerũt in ſtipulationẽ, addito quod ſi ita factũ nõ fuerit 20. dari deberet, queritur in textu an in caſu contrauẽtionis omni caſu poſſit agi actione pro ſocio; Reſp. ibi, quod ſtipulatio fuit ſuper pęna, & nõ ſuper ſocietate, ideo põt agi pro ſocio, ſed ſi ſtipulatio fuiſſet ſuper ſocietate, tũc ipſo iure actio pro ſocio fuiſſet ſublata, & transfuſa in actionem ex ſtipulatu, ex *Gl. ibi verb. feciſſet.*

Patet ẽt ex alia ſequenti limitatione *Bar* immediatè poſita, ibi, *de conſtit. pec. ex l. itẽ illa in fi. ff. de conſtit. pec.* vbi de actione ex ſtipulatu, cũ actione de cõſtituta pecunia, quod poſſunt ſimul ſtare, & vna per aliam non tollitur. Hinc DD. in *d. l. ſingul.* agũt ſi actio bonæ fidei tollatur per actionem ex ſtipulatu, & ſi ſtipulatio ſequatur naturã actionis bonę fidei, de quo ẽt *Gab. cõc. 2. n. 37. ſeq. de reg. iur.* Et ideo *Ang. Fulg. Soc. & Alex. poſt Bar. in d. l. ſingul. & Purp. 161. n. 95.* dicũt cõmunem, quod quando debitũ erat in ſpecie fit nouatio ope exceptionis, quãdo vero in pecunia fit ipſo iure, maximè quãdo fit transfuſio per ſtipulationem.

Ponamus pro exẽplo quo res clarior reddi ſolet, ꝙ de debito mutui fiat contractus ſubiugatorius, per quẽ debitor vendit annuũ cẽſum, & cõpenſat in ſortẽ id, ꝙ debet ex mutuo, dicet aliquis, ꝙ cum mille proteſtationibus non reſultet nouatio, & ꝙ poſſit creditor prętextu proteſtationis omittere petitionẽ cenſus, & petere ſortẽ, ſeu capitale cẽſus, ꝙ eſt demortũ, ex prima actione mutui, vel ꝙ mutuũ vno, & eodem tẽpore pariat vſuras cẽſuales, & ſit ex voluntate creditoris repetibile, licet proteſtationes vtiles ſint pro cõſeruãda prioritate hypotecę, ex *Goz. Mil. Caſt. & alijs ſup.* Et in ſubiugatione ſeu cẽſu formato ex debito dotarij, ꝙ nõ poſſit amplius agi ad dotariũ, ſed ad cenſũ, nõ obſtãte proteſtatione *Mil. dec. 9. n. 110. et n. 64. l. 2.*

F I N I S.

Debitor, annullato ſecundo decreto ex remedio gratioſo, an teneatur ſoluere creditori, nedum ſummam, pro qua proceſſerit diſtractio, ſed etiam omnes ſummas per creditorem alijs ſolutas, vel in decreto accullatas reſol.44.n.36.

DELEGATIO. Et nouatio dicitur facta acceptata per mercatorem litera cambij, reſolut.47.numero 26.

Quid de mercatore de proximo decocturo, n.28.

Delegatio eſt debiti ſolutio, & debitorem liberat, reſol. 47.n.27.

Delegatio non fit, quando debitor delegatus non eſt debitor delegantis, reſol.47.n.29. contrarium, num. 30. Declara. n.31. 32.

DEPOSITVM Inregulare pecuniarum, vel generis obtinet vim mutui, reſol.20.n.2.

Dominium pecuniarum depoſitarum tranſit in depoſitarium, vel bancherium, & cenſetur data licentia vtendi, quando non eſt depoſitata pecunia obſignata in ſacculo, reſol.20.n.2.

Depoſitum inregulare habet priuilegia veri depoſiti, reſol.20.n.·.

Libellus, vel exceptio non admittitur in cauſa depoſiti, ſed ſummarijmum eſt eius iuditium, reſolut. 20. num.13.

Depoſitum dicitur verum, & non ſimulatum, quando debitum mutui, vel ex alia cauſa conuertitur, & transfunditur in cauſam depoſiti, reſol. 50.n.6.

DEPOSITARIVS. Dominium pecuniarum depoſitarum tranſit in depoſitarium, vel bancherium, & cenſetur data licentia vtendi, quando non eſt depoſitata pecunia obſignata in ſacco, reſolut.20. numero 2.

Depoſitarius depoſiti in regularis, vel bancherius tenetur de quocumque caſu fortuito, & periculo pecuniæ depoſitæ, reſol.20 n.6.

DESTINATIO, Augmentum ſeparabile, quod de per ſe ſtare poteſt, auget rem, cui accedit, & ei vnitur, ſi couſtet fuiſſe deſtinatum ad perpetuum vſum rei, cui accedit, reſol.14.n.27.

DETENTATIO. Vide in verbo poſſeſſio.

DETERMINATIO Vna plura reſpiciens determinabilia æqualiter omnia determinat, reſ.1.n.20.

DESCENDENTES. Deſcendentibus, ſeu lineis plurium, ſubſtitutis vel pluribus per ſtirpes vocatis, defecta vnius linea, vel deſcendentia, omnes deſcendentes, omneſque lineæ admittuntur abſque differentia. reſol. 10.n.8.

Deſcendentibus abſentibus ex facto, & ſtipulatione aſcendentium, acquiritur ius inreuocabiliter ante acceptationem, reſol. 30 n.14.

DICTIO (Videlicet) ſtat reſtrictiuè, & declaratiuè præcedentiam, reſol.1.n.71.

Declara num.80.

Dictio, ſeu verba eo caſu limitant præcedentia, eaque ad caſum expreſſum reſtringunt, & prohibent extenſionem ad alium caſum non expreſſum, reſolut.1. num.72.

Dictio (gradus) quandoque ordinem importat, vt primus, ſecundus, vel tertius gradus, & cætera, quandoque dignitatem, & honorem, reſol.1.n.77.

Dictio, (dictis) eſt repetitiua omnium ſuperiùs narratorum, cum omnibus ſuis qualitatibus, & circumſtantijs, reſol.15.n.28.

Dictio (videtur) importat fictionem, reſol. 19. numero 15.

Dictio (Qualitercumque) omnes caſus comprælbeudit, reſol.46.n.21.

DIES Tacita interpellat pro homine, & quid in dotis reſtitutione, reſol.49.n.18.19.

Dies incerta non interpellat pro homine, nec mora ex ea committitur, reſol.49.n.19.

DILATIO, Debitor an admittatur ad dilationem quinquennalem infortunijs non probatis, reſolut.22. num.3.4.5.

In dilatione quinquennali concedenda illa creditorum pars præualet, vbi ſunt creditores conſanguinei debitoris, licet ſumma ſit æqualis, reſolut. 22. numero 6.

Dilatio, ſiue terminus ad dicendum, & allegandum, & faciendum incumbentias, continet probationes fiendas, etiam per teſtes, reſol.35.n.2.

Terminus, ſeu dilatio an currat, articulò diſſenſus, vel alio præiuditiali pendente, reſol.35.n.4.

Quid ſi adſit probabilis, vel iuxta cauſa litigandi, vt quia ſuccumbens fuerit ab expenſis abſolutus vel nō, reſol.35.n.7.8.9.10.

DISCVSIO An ſit facienda a creditoribus vxoris contra bona propria vxoris, antequam via exequutiua agant contra maritum, reſol.35.n.6.

DISPOSITIO Quælibet in caſu vero, non in caſu ficto intelligenda eſt. reſol. 1.n.10.

Diſpoſitum in vno caſu expreſſo non habet locum in caſu ficto, reſol.1.n.11.

DOCTOR Qui duas poſuit opiniones, in dubio cenſetur reſidere cum ſecunda, & vltima, reſolut 46. num.25.

DOLVS. Dolo petitum cenſetur ab eo, qui ſtatim reſtituturus ſit, niſi alteri, quam excipienti reſtituere teneatur, reſol.13.n.56.

Statutum præſumens dolum valet, reſol.13.n.18.

DOMINVS Directus pro credito proprietatis ſuper ſolo, vel benefactis factis ex pecunia alicuius ad id ſerio mutuantis, an præferatur dicto mutuantis creditori, reſol.3.n.74.76.

Dominus ſoli pro cenſu, & proprietate præfertur alijs creditoribus, ne dum ſuper ſolo, ſed etiam in ſuperficie, reſol.3.n.74.

Dominus ſoli pro terragio, an ſuper fructibus præferatur creditori, qui mutuauit ſemen terragerio ad ſeminandum, reſol.3.n.75.

Dominus feudi ex cauſa deuolutionis, tenetur ſoluere debita contracta pro ipſius feudi acquiſitione, & melioramenta facta in feudo. reſol.3.n.77.

Dominus directus fundum vendicans, tenetur expenſas reſtituere poſſeſſori, quatenus fundus prætioſior effectus eſt, reſol.3.n.78.

Emphyteuta, qui per pactum domino promiſit emphyteuſim ad certam ſummam, vel modum meliorare, poteſt cogi per dominum ad conuentas meliorationes implendum, vel ad intereſſe condemnari, reſol.14. num.12.

Augmentum alluuionis domino directo competit, quoquomodo finiatur emphyteuſis, etiam per culpam, reſol.14.n.23

Augmentum, ſiue prædium, aut res vnita emphyteuſi, vel feudo, induſtria, & ſumptu emphyteutę, vel feudatarij, ſi talis ſit, quę de per ſe ſtare poſſet, non

Digitized by Google

dicitur vnita, nẽe domino directo deuoluitur, quoquo modo ad eum deuoluatur emphyteuſis, vel feudum, reſol. 14.n.24.

Iuriſdictio emphyteutę induſtria quęſita, quoquo modo emphyteuſi domino deuoluta, domino non acquiritur, ſed pro ipſo emphyteuta remanet, reſol. 14. num.25.

Seruitus per emphyteutam quęſita in re emphyteotica an domino acquiratur, re ad dominum deuoluta, reſol. 14 num.28.

Emphyteuta repetit à domino expenſas facta cauſa fructuum colligendorum illius anni, quo cogitur emphyteuſim domino dimittere, reſol.14.n.29.

Electio eſt domini directi in caſu, quo emphyteuta meliorationes repetit, an velit earum æſtimationem ſoluere, vel permittere, quod emphyteuta abradat, reſol. 14.num.36.

Amplia etiam ſi pacto à principio contrarium conuentum ſit. num.37.

Dominus directus, & Rex in feudo alienato habet ius retractus, ſeu prælationis, infra annum, & infra menſem de iure regni, reſol.16.n.1.2.

Dominus directus an poſſit alteri cedere ius retractus, ſeu prælationis, quod habet ad rem, vel feudum. reſol.16.per tot.

Dominus poteſt ius retractus cedere, quando eſt inops. reſol.16.num.5.

Dominus vtitur iure retractus pro ſe, non ad alterius vtilitatem, reſol.16.n.6.

Periculum regulariter eſt Domini. reſol.20.n 4.

Solutio anticipata facta feudatario an noceat domino, vel ſucceſſori. reſol 29.n.14.

Solutiones anticipatæ factæ à conductore emphyteuſis an noceant domino. reſol.29.n.20.

Dominus directus an cogatur canonem emphyteoticum ab extraneo ſoluente recipere, & quid à creditore emphyteutæ. reſol.37.n.3.

DOMINIVM, Pactum, quod dominium rei venditæ habita fide de prætio non tranſeat in emptorem, niſi prætio ſoluto, de iure ſubſtinetur. reſolut.3. numero 42.

Dominium rei venditæ habita fide de prætio tranſit in emptorem. reſol.3.n.43.

Dominium rei venditæ habita fide de prętio non tranſit in emptorem doloſum, vel fraudulentum, aut fugitiuum, & venditor in re cæteris creditoribus emptoris pręfertur pro eius prętio. reſol.3.n.45.

Dominium rei emptæ per tutorem de pecunia pupillari acquiritur pupillo eo volente, & datur reiuendicatio. reſol.3.n.67.

Dominium ſuſpenſiuè translatum, reſoluto contractu, redit ad ſua principia attractiua, reſol.4.n.5.

Dominium reſuſcitat ſe tanquam à ſomno, non tanquam à morte reſoluto contractu, qui non habebat perpetuam cauſam, ſed ſuſpenſiuam. reſolut.4. numero 8.

Dominij translationem non impedit fideicommiſſum, vel alienandi prohibitio in contractu facta, reſolut. 12.num.5.

Fideicommiſſum, ac teſtatoris præceptum de non alienando impedit translationem dominij rei fideicommiſſo ſubiectæ in tertium, reſol.12 n.7.

Dominium ſine traditione transfertur ex Principis priuilegio, vel gratia, reſol.12 n.15.

Hypotheca ſpecialis, vel generalis cum iuramento impedit rei hypothecatæ translationem dominij, reſol. 12.n.18.& 19.

Bona quęſita inter ſocios, & coniuges more latinorum viuentes, ipſo iure communicantur, etiam quò ad dominium, & poſſeſſionem pro eorum quiſque portionibus, reſol.13.n.29.

Dominium pecuniarum depoſitarum tranſit in depoſitarium, vel bancherium, & cenſetur data licentia vtendi, quando non eſt depoſitata pecunia in ſacco obſignato, reſol.20 n.2.

Vſusfructus retentio operatur translationem dominij, et poſſeſſionis rei, reſolut.26.n.3.

Conſtitutum conditionale in aliquo caſu, vel euentu interim dominium, neque poſſeſſionem transfert, reſol. 26.num 4.

Dominium an dicatur ab initio translatum ex donatione cum clauſula nunc pro tunc, reſolut.26.num.7.8. 9.10.11.

Conſtitutum purum adiectum in contractu conditionali operatur dominij, & poſſeſſionis translationem, ex nunc non expectato conditionis euentu, reſolut.26. num.9.

Ex ſtipulatione notarij cum conſtituto non acquiritur dominium, nec poſſeſſio donatario abſenti ante ratificationem, & acceptationem. reſol.30.n.6.

Limita in infante, n.18.

Dominium ſtabilium dotalium inæſtimatorum, ſoluto Matrimonio tranſit ipſo iure in mulierem, reſol.49. num.2.

Dotalia bona ſtabilia æſtimatè data, ea tamen ęſtimatione, quæ emptionem, & venditionem non inducat, ſunt ſtatim reſtituenda ſoluto Matrimonio, ſicut ſtabilia inæſtimata, & tranſit dominium eorum ipſo iure in mulierem, & cenſetur fundus dotalis, reſol.49. num.4.

Mulier agere poteſt ad bona data in dotem æſtimata in ſubſidium, marito non exiſtente ſoluendo, & competit pro eis reuendicatio, eorumque quoque dominium ipſo iure in mulierem tranſit ſoluto matrimonio, reſol.49.n.6.

DONATIO. Feudi conceſſio eſt beneſitium à Rege proueniens, & donationis ſpecies, reſol. 12.n.16.

Dominium an dicatur ab initio translatum ex donatione cum clauſula nunc pro tunc, reſ.26.n.7.8.9.10.11.

Pater an cenſeatur ex ſua ſtipulatione acquiſiſſe donationem filijs, vti hæredibus, vel vti filijs, ita vt in donatis filijs non poſſit aliquod pręiuditium inferri per patrem, reſolut. 30.n.7.

Donatio facta patri, & filijs, vel pro ſe, & filijs, duę dicuntur donationes de per ſe ęquè principales, nempe vna reſpectu patris, alia filij, ita vt facto patris in donatis non poſſit filijs pręiudicari, reſol.30.n.8.

Donatio facta abſenti, non poteſt per donantem reuocari, quando donationis inſtrumentum eſſet guarentigiatum, reſol.30.n.10.

Donatio propter nuptias non poteſt de conſenſu donatarij reuocari in pręiuditium filiorum ex matrimonio natorum, vel naſcendorum, reſol.30.n.12.

Filij in donatione propter nuptias cenſentur vocati vti filij, & non vti hęredes, reſol.30.n.12.

Donatio propter nuptias dicitur etiam facta filijs ex matrimonio naſcituris, reſol.30.n.12.

Donatio, quando ad fauorem ſecundi donatarij principali-

Digitized by Google

cipaliter facta eſt, non poteſt reuocari, reſol. 30. numero 13.

Primi donatarij acceptatio ſufficit in donationibus, quæ pluribus fiunt ordine ſucceſſiuo, vel familia, & deſcendentibus perpetuo, vt reſpectu ceterorum ſequentium donatio ſit irreuocabiliter quæſita. reſolut. 30. num. 17.

DONATARIVS. *Reuendicatoria actio contra tertium rei poſſeſſorem conceditur ſecundo donatario, ſeu ſubſtituto in donatione, fauore exercentis liberalitatem. reſol. 12. num. 9.*

Actio perſonalis in reſcripta, & rei perſequutoria an detur ſecundo donatario contra tertium rei poſſeſſorem. reſol. 12. n. 10.

Reuendicatoria datur ſecundo donatario, vel ſubſtituto in donatione, quando donatio facta eſt in modum maioratus, vel vt ordine quodam ſeruato, res donata perueniat in perpetuum aliquibus de familia. reſol. 12. num. 11.

Stipulatio an acquirat ius irreuocabiliter donatario abſenti ante eius ratificationem, & acceptationem. reſol. 30. n. 4. 5. & ſeq. per tot.

Ex ſtipulatione notarij, & conſtituto non acquiritur dominum, nec poſſeſſio donatario abſenti ante ratificationem. reſol. 30. n. 6.

Limita in infante, num. 18.

Infanti donatario abſenti, quæritur ius irreuocabiliter ante acceptationem. reſol. 30. n. 15.

Primi donatarii acceptatio ſufficit in donationibus, quæ pluribus fiunt ordine ſucceſſiuo, vel familiæ, & deſcendentibus perpetuò, vt reſpectu cæterorum ſequentium donatio ſit irreuocabiliter quæſita. reſol. 30. num. 17.

DONANS. *Non poteſt poſt perfectam donationem rem donatam obligare. reſol. 26. n. 1. & n. 12. 13.*

Donans, qui in poſſeſſione rei donatæ permanſit, poteſt poſt donationem rem donatam alteri hypothecare. reſol. 26. n. 2. & n. 4.

DOS *De paragio debetur illis perſonis excluſis à ſucceſſione pheudi ex prærogatiua ſexus, vel ætatis. reſol. 2. n. 1. & 32.*

Excluſio eſt cauſa, vt dos de paragio debeatur excluſis à ſucceſſione pheudi. reſol. 2. n. 2. 34. 35.

Dos de paragio eſt debita, ſicut portio hæreditatis, & feudi. reſol 2. n. 3. & 33.

Dos de paragio illis debetur, pro quarum dote baro, qui teneretur de neceſſitate dotare, poſſet à vaſſallis adiutorium petere. reſol. 2. n. 4.

Dos de paragio debetur à ſecundogenito ſuccedente in feudo nepti ex filio primogenito præmortuo viuente auo. reſol. 2. n. 6. & vide n. 50.

Dos de paragio an debeatur nepti ex ſecundogenito præmortuo viuente auo. reſolut. 2. num. 7. & per tot. & num. 57.

Dos de paragio vitæ militiæ æquiparatur, & rectè ab vno ad aliud arguitur. reſol. 2. num. 16. & 38.

Dos de paragio an loco legitimæ ſuccedat. reſolut. 2. numero 17.

Nepti ex filio ſecundogenito præmortuo viuente auo, quia locum patris ſubingreditur, competit paragium, quamuis eius pater, ſi viuus fuiſſet, non potuiſſet niſi vitam militiam petere. reſol. 2. n. 25.

Onus dotandi de paragio tranſit in ſucceſſorem in feudo, idem de vita militia. reſol. 2. n. 45. & ſeq.

Dos de paragio eſt onus, & portio feudi. reſolut. 2. numero 43.

Dos de paragio, & vita militia habent cauſam obligationis neceſſariæ, & de præterito. reſol. 2 num. 44.

Legatum an compenſetur cum dote de paragio. reſolut. 2. num. 44.

Dos de paragio ex conſtitutione in aliquibus tantum debetur ſorori, & Amitæ baronis. reſol. 2. n. 52. & 55.

Patruus non tenetur dotare de paragio neptem ex fratre. reſol. 2. n. 56. & vide n. 57.

Locator in inuectis, & in latis pro penſione an præferatur doti. reſol. 3. n. 8.

Venditor, qui ſibi reſeruauit ſpetialem hypothecam rei venditæ, pro prætio præfertur doti in eadem re vendita. reſol. 3. num. 26.

Priuilegium prælationis mulieri pro dotibus competens an tranſeat in eius ſingularem ſucceſſorem, vel hæredem. reſol. 3. num. 28.

Dotis hypotheca in fructibus rei locatæ an præferatur locatori. reſol. 3. num. 29.

Hypotheca tacita cum priuilegio prælationis, quæ acquiritur mutuanti ad emendum militiam, ſiue offitium, ſuper officio empto pro mutuo facto an præferatur doti. reſol. 3. num 69.

Dotis reſtituendæ obligatio, & hypotheca à die ſoluti matrimonij regulariter incipit, reſol. , n. 1.

Hypotheca dotis reſtituendæ ad initium retrotrahitur, etiam præiudicium creditorum medio tempore hypothecam acquirentium in viri bonis. reſolut. 5. num. 2. 4. & 5.

Maritus non poteſt honeſtè dotem promiſſam non recipere, tam in damnum vxoris, ne indotata remaneat, quam propter viri incommodum, ne ſine dote onera matrimonij ſubſtineat. reſol. 5 n. 6. 9.

Maritus non recipiendo dotem promiſſam, an ab eius reſtitutione liberatus cenſeatur. reſol. 5. n. 7.

Hypotheca dotis. vide latè in ver. hypotheca.

Confeſſio dotis. vide in verbo confeſſio.

Filia mortuo patre contra dotis reſtituendæ promiſſorem, ex patris ſtipulatione agit, quia actio dotis mortuo patre ipſo iure conſolidatur in filiam. reſolut. 13. num. 46.

Maritus an poſt mortem vxoris, dotem non exactam à promiſſore exequutiuè, petere poſſit, cum reſtituturus eam ſit, ob vxoris obitum quid relictu filijs, ratione vſufructus patri competentis, reſolut. 13. num. 55. & 57.

Legitima debetur nepotibus ex filia ſuper bonis aui ex perſona propria, non obſtante filiæ renunciatione, & habito reſpectu ad bona aui tempore mortis, imputata tamen dote materna, reſol. 23. n. 4.

Dos congruè data inſpectis patris facultatibus tempore dotationis non augetur, auctis patris facultatib. tempore mortis, reſol. 23. n. 5.

Dos de paragio legitimè conſtituta non augetur auctis inde facultatibus, vel feudi reditibus tempore mortis patris, reſol. 23. n. 7.

Dos tantum à patre, eiuſque bonis profecta præſumitur (licet dixerit de maternis, & paternis bonis, filiam dotare, vel ita inſimul cum matre, vel ea præſente communem filiam dotent) ſi patris facultates ſufficiant reſol. 23. n. 10.

Dotandi filiam paternum eſt onus, & offitium. reſolut. 23. num. 11.

Pater diſtinctè, & certitudinaliter dotem filiæ conſtituens, tam de paternis, quam de maternis bonis, dotatio cenſetur etiam de maternis bonis facta, reſol. 23. numer. 13.

Stipulatio, pactam, vel fideicommiſſum dotis reſtitutioni à dotante adiectum fauore ipſius dotantis, vel eius hæredum, ſea alterius, inutile redditur, ſoluto matrimonio per mortem viri, & dos ſemper mulieri venit reſtituendas, reſol. 28. n. 1.

Dos ſi à dotante fideicommiſſi onere grauata detur mulieri, ſoluto matrimonio per mortem viri libera penes malierem ſuper remanet, reſol. 28. n. 2.

Amplia num. 3. 6.

Limita, num. 4. 7.

Dos de bonis proprijs mulieris, vel ei quomodolib. & debitis ab alio data, non poteſt fideicommiſſi, & reſtitutionis onere grauari, reſol. 28. a. 5.

Dotis fructas, intereſſe, vel vſura, vide in verbo intereſſe.

Dos dicitur cauſa, & titulus onerоſas quo ad maritum, qui ſubſtinet onera matrimonij, reſol. 43. n. 2.

Contractus matrimonialis, ſeu dotis eſt vltrocitroque obligatorius, reſol 43. n. 4.

Dos an ſit quid vniuerſale, reſol. 43. n 26. & 40.

Dos eſt ſemper reſtituenda mulieri pacto aliquo non obſtante, diſſoluto matrimonio per mortem viri, reſolut. 48. num. 1.

Dos eſt reſtituenda dotanti, moriente muliere ſine filijs, ſi fuerit ſtipulata ei redi debere, reſol. 48. n. 2.

Dos ſi fuerit ſtipulata reſtitui cui ias, & caſus dederit, intelligitur de filijs ipſius ſponſa ei ſuperſtitibus, reſol. 48. nam. 3.

Dos ad filios pertinet de generali Martiai conſuetudine poſt mortis matris, reſol. 48. n. 4.

Pactum à dotante appoſitum dotis reſtitutioni, in caſu, quo filius ex matrimonio procreandus deceſſerit infra certam ætatem, quid operetur, reſol. 48. n. 7.

Legitima ratione, an dotes maritus retineat, filio decedente infra ætatem in pactum dotis reſtituendæ de deretam, reſol. 48. n. 9.

Dos ia rebus immobilibus exiſtentes, & inæſtimatæ, ſoluto matrimonio ſunt ſtatim reſtituendæ, reſolut. 49. num. 1.

Dotalia ſtabilia, ſi viri culpa perierint, ſoluto matrimonio eorum æſtimatio debetur mulieri, reſol. 49. n. 1.

Dominium ſtabilium dotalium inæſtimatorum ſoluto matrimonio tranſit ipſo iure in mulierem, reſolut. 49. num. 2.

Poſſeſſio ſtabiliam dotalium ſoluto matrimonio non tranſit in vxorem ſine traditione, & apprehenſione; quidquid ſit in dominio, reſol. 49. n. 3.

Dotalia bona ſtabilia æſtimatè data, ea tamen æſtimatione, qua emptionem, & rem ditionem non inducat, ſunt ſtatim reſtituenda ſoluto matrimonio, ſicut ſtabilia inæſtimata, & tranſit dominium eorum ipſo iure in muliere, & cenſetur fundus dotalis, reſol. 49. num. 4.

Æſtimatio rei dotalis, ex quibus emptionem, & venditionem non inducat, reſol. 49. a. 5.

Mulier agere poteſt ad bona data in dotem æſtimata in ſubſidium, marito non exiſtente ſoluendo, & competit pro eis reuendicatio, eorumque quoque dominium ipſo iure in mulierem tranſit ſoluto matrimonio, reſol. 49 num. 6.

Dos in mobilibus, vel ſe mouentibus exiſtens ſoluto matrimonio poſt annum luctus per maritum, eiuſque hæredes reſtituenda eſt, reſol. 49. n. 20.

Marito vel eius hæredi quando, & ia quibus in dotis reſtitutione ſit concedenda, vel deneganda anni dilatio, vide in verbo Maritus.

Viduæ an, & quando debeantur vſuræ retardatæ ſolutionis dotis, vide in verbo intereſſe.

Fructus perceptos per viduam ex pignore dato pro dotis reſtitutione, tenetur ſibi computare in dotium extinctionem, reſol. 49. n. 90. Declaratur n. 91.

DOTARIVM An via exequutiua peti poſſit vigore capitulorum matrimonialium reſol. 8. n. 3.

Dotariam, ſeu antefatum reſtituendum eſt poſt annum luctus, reſol. 49. n. 21.

Intereſſe dotis debetur viduæ, etiam pro dotario, reſol. 49. num 99.

E

ÆDIFICATVM In ſolo alieno quatenus dicatur ipſi ſolo cedere, reſol. 3. n. 79.

ELECTIO Eſt domini directi in caſu, quo emphyteuta meliorationes repetit, an velit earum æſtimationem ſoluere, vel permittere, quod emphyteuta abradat, reſol. 14. n. 36.

Amplia etiam ſi pacto à principio contrarium conuentum ſit, nam. 37.

Electio in alternatiuis eſt creditoris, quando verba ad fauorem creditoris dirigantur, reſol. 34. n. 22.

Electio eſt creditoris in alternatiuis, quando vnum eſt in ſolutione, & aliud ad creditoris cautelam eſt promiſſum. reſol. 34 n. 23.

Electio eſt creditoris in alternatiuis exigendi. reſol. 34. nam. 24.

Eligendi facultas in creditorem tranſit, debitore exiſtente moroſo. reſol. 34. n. 25.

EMPTOR An debeat eſſe ſollicitus, quod prætium conuertatur in vtilitatem venditoris. reſol. 3. numero 54. 55.

Emeat fundam cum pacto, quod prætinm fundi in refectionem domus venditoris impenderetur, fundo empto euicto, emptor in domo venditoris refecta cæteris anterioribus creditoribus venditoris præfertur. reſol. 3. n. 81.

Emptor rei dotalis à marito, eamque meliorans, ſi ab vxore ſoluto matrimonio res vendicetur, non compenſat melioramenta cum fructibus ex re perceptis viuente marito alienante; quid matrimonio contracto more latinoram. reſol. 14. num. 69. 70.

Emptor aduentitiorum filij à patre: ſi rem meliorauit, non compenſat melioramenta cum fructibus perceptis patre alienante viuente ſi res à filio poſt mortem patris ab emptore reuocadicetur. reſol. 14. n. 71.

Emptor non eſt cogendas iterum ab alio rem emere ex oblatione prætij primi venditoris, qui rem venditam non conſignauit, reſol. 34. n. 6.

Emptor petens frumenta vendita, tenetur offerre venditori ſupplementum prætij, ſoluendum tempore conſignationis frumentorum, reſol. 34. a. 35.

Emptor frumenti, vel alterius rei, re non tradita, an poſſit pro prætio venditori exburſato exequutionem contra eum cauſare. reſol. 34. num. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43.

Non eſt de mente emptoris ab initio contractus venditionis

Digitized by Google

tionis velle repetere prætium in caſu rei venditę non tradita. reſol.34.n.42.

Emptor, & licitator poteſt retinere, & compenſare id, quod à venditore ei debetur, cum prætio in licitatione oblato.reſol.38.n.5.

EMPHYTEVTA Melioramenta à directo domino repetit emphyteuſi finita abſque culpa emphyteuta, reſolut.14.n.1.

Melioramenta repetit emphyteuta emphyteuſi ſine culpa finita, etiam ſi pacto conuentum ſit, quod res emphyteotica meliorata domino reuertatur, tempore, vel generatione finita.reſol.14 n.2.

Emphyteuta finita emphyteuſi per generationem, vel tempus repetit quoſcumque ſumptus neceſſarios, ad quos de iure non teneretur, reſol.14.n.3.

Expenſæ, ad quas emphyteuta tenetur, vel non quæ ſint remiſſiuè, reſol.14.n.4.

Melioramenta repetit emphyteuta inhibitione, & prohibitione domini, non obſtante finita emphyteuſi per generatione vel tempus, reſol.14.n.5.

Emphyteuta meliorationes non repetit, ſi à domino fuerit inhibitus, ne facere poſt litem conteſtatam, vel tempore, quo ſperatur emphyteuſis finiri, reſolut.14. num.7.

Emphyteuta melioramenta an recuperet, ſi conſultò ſciens dominum pauperem, & non ſoluendo, exceſſiua fecerit, reſol. 14.n.8.

Emphyteuta melioramenta ab ipſo facta iuxtà naturam contractus emphyteotici, emphyteuſi quoquo modo finita, à domino non repetit, reſol.14.n.9.

Melioramenta non repetit emphyteuta à domino, ſi pacto cum eo cautum ſit, quod qualitercumque emphyteuſi finita ad dominum directum melioramenta pertineant, reſol.14 n.10.

Emphyteuta non repetit melioramenta à domino, emphyteuſi per generationem, & abſque culpa finita, ſi pacto conuentum ſit, quod emphyteuſi certo modo, & ad certam ſummam melioretur, reſol.14.n.11.

Emphyteuta, qui per pactum domino promiſit emphyteuſim ad certam ſummam, vel modo meliorare, poteſt cogi per dominum ad conuentas meliorationes implendum, vel ad intereſſe condemnari, reſolut. 14.num.12.

Emphyteuta non perdit melioramenta, quoquo modo emphyteuſi finita, etiam per culpam, quando emphyteuſis potius locatio, quam emphyteuſis ſit, reſol.14. num.14

Emphyteuta melioramenta ab ipſo facta poſt litis conteſtationem ſuper caducitate, quia in mala fide eſt, non repetit, ſecùs ſi ante litem conteſtatam, reſolut. 14.num.15.

Emphyteuta repetit melioramenta neceſſaria facta poſt litis conteſtationem ſuper caducitate, & poſt malam fidem, reſol.14.n.16.

Emphyteuta an repetat melioramenta vtilia facta poſt malam fidem, & litis conteſtationem ſuper caducitate, reſol.14.n.17.18.

Emphyteuta poſt litis conteſtationem ſuper caducitate, vel male fidei poſſeſſor an recuperet meliorationes voluctuarias, poſt mala fidem in re factas, reſolut. 14.n.19.20.

Emphyteuta amittit omnia melioramenta facta poſt ſententiam ſuper caducitate prolatam, reſolut. 14. num.21.

Augmentum alluuionis ad emphyteutam pertinet, quò ad vtile dominium, reſol.14.n.22.

Iuriſdictio emphyteutæ induſtria quæſita, quoquo modo emphyteuſi domino deuoluta, domino non acquiritur, ſed pro emphyteuta ipſo remanet, reſol.14.n.25.

Seruitus per emphyteutam quæſita in re emphyteotica an domino acquiratur, re ad dominum deuoluta reſol. 14.num.28.

Emphyteuta repetit expenſas factas cauſa fructuum colligendorum illius anni, quo cogitur emphyteuſim domino dimittere, reſol. 14.n.29.

Emphyteuta cadens ab emphyteuſi propter culpam melioramenta perdit.reſol.14.n.30.

Emphyteuta cadens ab emphyteuſi propter culpam non amittit melioramēta, quæ emphyteuta emit à conductore tempore, quo emphyteuſi recepit, reſolut. 14. num.31.

Emphyteuta propter eius culpam, & caducitatem emphyteuſim amittens, an perdat melioramenta, & ædificia magni valoris, reſol 14.n.32.33.34.

Emphyteuta caducitatem incurrens omnia melioramenta amittit, etiam ſi magna ſint, ſi à principio conceſſionis conuentum ſit emphyteutam vltra certam ſummam expendere non poſſe, reſol.14.n.35.

Electio eſt domini directi in caſu, quo emphyteuta meliorationes repetit, an velit earum æſtimationem ſoluere, vel permittere quod emphyteuta abradat, reſol.14 num.36.

Amplia etiam ſi pacto à principio contrarium conuentum ſit, num.37.

Emphyteuta nedum per retentionem melioramenta recuperat, ſed etiam iure actionis poſt rem reſtitutam, reſol.14.n.55.56.

Emphyteuta, qui ſponte rem melioratam domino reſtituit, vt ab annua canonis præſtatione ſe liberaret, melioramenta amittit, & nullo caſu repetit, reſolut. 14.num.61.

Melioramenta cum fructibus non compenſat emphyteuta, vel vaſſallus reſol.14.n.67.68. & ſeq.

Solutiones anticipatæ, & pro futuris annis factæ prelato ab emphyteuta proſunt ei cum ſucceſſore, ad euitandam caducitatem propter non ſolutum canonem, reſol.29.n.4.

EMPHYTEVSIS Quando penſio, fructibus correſpondet, in dubio potiùs locationis contractus iudicatur.reſol.14.n.13.

Augmentum, ſiue prędium, aut res vnita emphyteuſi, vel feudo, induſtria, & ſumptu emphyteutę, vel feudatarij, ſi talis ſit quę de per ſe ſtare poſſit non dicitur vnita, nec domino directo deuoluitur, quoquo modo ad eum deuoluatur emphyteuſis vel feudum, reſol. 14.num.24.

ÆQVIPARATORVM Natura eſt, vt inter eos diſſimilitudo non detur, ſed ęqualitas in vtroque ſeruetur, reſol.1.n.79.

Æquiparatio de linea tranſuerſali ad lineā deſcendentem in ſucceſſione primogenij, & maioratus debet intelligi generaliter, & cum omnibus ſuis qualitatibus, reſol.1.nu.81.

ERROR. Confeſſio quamuis iurata, ſi ex errore proceſſerit, infringitur, reſol.42.n.11.

ÆSTIMATIO Actio, vel ius ad rem minus ęſtimatur, quam res ipſa, reſol.19.n.19.

Dotes in rebus immobilibus exiſtentes. & inæſtimatæ,

ſoluto matrimonio ſunt ſtatim reſtituendę, reſol.49. num.1.

Dotalia ſtabilia, ſi viri culpa perierint, ſoluto matrimonio eorum æſtimatio debetur mulieri, reſol.49. num 1.

Dotalia bona ſtabilia æſtimatè data, ea tamen æſtimatione, quæ emptionem, & venditionem non inducat, ſunt ſtatim reſtituenda ſoluto matrimonio, ſicut ſtabilia inæſtimata, & tranſit dominium eorum ipſo iure in mulierem, & cenſetur fundus dotalis, reſol. 49.num.4.

Æſtimatio rei dotalis ex quibus emptionem, & venditionem non inducat, reſol.49.n.5.

ÆTAS, Proximitas, linea; & gradus tempore mortis vltimi poſſeſſoris attenduntur in feudi ſucceſſione, ex diſpoſitione capituli ſi aliquem, reſol.1.n.35.

EXCEPTIO parem habes in gradu, non dicitur de iure tertij & an obſtet hæredi, vel fideicommiſſario in totum agentibus, reſol.13.n.41.

Declara niſi cohæres, vel fideicommiſſarius eſſet exclusus renuntiatione, vel pręſcriptione n.42.

Exceptio anterioritatis non admittitur aduerſus exequutionem contractus bullaris, reſol.31.n.1.

Exceptio anterioritatis ęquè priuilegiatæ admittitur aduerſus exequutionem contractus bullaris, reſol. 31.n.3.

Priuilegij paritas, adhoc vt obſtet exceptio poſſeſſionis ex cauſa anteriori, & pariter priuilegiata, debet eſſe ex ſimili contractu bullari, non ex alio contractu, licet de iure priuilegiato, item ex datione inſolutum, & adiudicatione iuditiali, & non extraiuditiali, reſol.31.n.4.

Exceptio anterioritatis, licet non pariter priuilegiatę, admittitur in cauſa oppoſitoria exequutionis contractus bullaris, reſol.31.n.5.

Exceptio poſſeſſionis ex ęquali cauſa pariter priuilegiata admittitur aduerſus exequutionem contractus bullaris, reſol.31 n.6.

Limita niſi omnes ab vnico deſcenderent contractu n.10. & ſeq. per tot.

Exceptio litis pendentię ſuper in legitimitate, vel abſolutione iuramenti, vel ſuper vſura, & ſimilibus, coram eccleſiaſtico, an impediat proceſſum coram iudice laico, reſol.36.n.5.

Exceptiones peremptorię ante ſententiam debent opponi, reſol.36.n.7.

Exceptio pręuenta, vide in verbo Pręuentio.

Exceptione cedẽdarũ non repellitur creditor à poſſeſſorẽ cõuento, quãuis aliquod ex prędijs obligatis liberaſſet creditor, quia poſſeſſori non tenetur cedere iura, niſi talia qualia creditor habet, nec tenetur creditor cedere contra ſe ipſum, cum ex ęquitate ceſſio poſſeſſori fiat, reſol.37.n.20. & 30.

Exceptio cedendarum opponi poteſt à poſſeſſore cauſam habente à fideiuſſore, ex perſona tamen fideiuſſoris, reſol.37.n.23.

Exceptio cedendarum obſtat Nurui, quę ex facto ſuo non poteſt cedere iura ſocero dotem ſoluenti pro filio, reſol.37.n.46.

Exceptio cedendarum non obſtat, quando pater ſoluit dotem pro filio, reſol.37.n.47.

Exceptio cedendarum obſtat creditori, ſi aliquem ex fideiuſſoribus, vel correis liberes, reſol 37.n.51.

Exceptio cedendarum obſtat agenti contra tutorem, ſi alium liberauerit, quia tutori à pupillo debetur ceſſio contra alios contutores, reſol.37.n.52.

Exceptioni cedendarum renuntiari poteſt, & quibus clauſulis ei renuntiatum fuiſſe dicatur, reſolut.37. num.53.

Exceptio cedendarum non obſtat creditori, qui liberauit fideiuſſorem de voluntate confideiuſſoris, vel correi conuenti, reſol.37.n.54.

Exceptio cedendarum non obſtat, quando creditor liberauit aliquem ex fideiuſſoribus, cum reſeruatione, quod liberè contra alios fideiuſſores agere poſſit, vel ne poſſit ad cedendarum aſtringi, reſol.37.n.55.56.

Exceptio cedendarum non obſtat quando fideiuſſor non contraxit intuitu fideiuſſoris liberati, reſolut.37. num.57. 58.

Exceptio cedẽdarum obſtat, quando vno, eodemque contextu omnes fideiuſſores, vel correi interceſſerunt vnus contemplatione alterius, & ratione mutui periculi, ſi vnus ex eis facto creditoris fuerit liberatus, reſol.37.n.58.

Exceptio cedendarum obſtat, quando ab initio pactum fuit de dando ſecundo fideiuſſore, ſi creditor eum inde liberauerit, reſol.37.n.59.

Exceptio cedendarum an obſtet mulieri agenti ad dotes, aliquo ex prędijs, vel fideiuſſoribus liberato, reſol.37 num.60.

Exceptio cedendarum an obſtet, ſi ex cauſa lucratiua ſit facienda ceſſio. reſol.37. n.61.62.

Exceptio cedendarum an obſtet ſubiugatario, qui pro cenſibus decurſis aliquod ex prædijs ſubiugatis ſibi adiudicauerit ſi inde agat contra tertium poſſeſſorem alterius prędij ſubiugati, reſol.37.n.64.

Ceſſio an ſit facienda, & obſtet exceptio cedendarum, quando ea etiam facta ſoluenti non releuaret inopia debitoris, vel aliter, reſol.37.n.65.

Exceptio in capacitatis non poteſt opponi in poſſeſſorij ſummariſſimi inſtantia, vigore ſtatuti continuantis defuncti poſſeſſionem in hæredem, ſed in alia plenaria inſtantia reſeruatur, maximè ſi aliquam requireret altiorem indaginem, & quid in Regni Hyſpaniarum ex diſpoſitione l.Tauri.45. reſol.39.n.87.88.

Exceptio Nouationis, vide in verbo Nouatio.

EXCLVSIO Eſt cauſa, vt dos de paragio debeatur excluſis à ſucceſſione pheudi. reſol.2.n.2.34.35.

EXCLVSVS A' ſucceſſione an à legitima excluſus cenſeatur, reſol.48.n.10.

EXCVSATIO A' tutela vide in verbo tutor.

EXEMPLVM Diſpoſitionem non reſtringit, reſol. 39.n.148.

EXEQVVTIO; Principis reſcriptum quod reuiſione pendente in ſententię exequutione ſuperſedeatur, non valet, niſi de plenitudine poteſtatis fiat, reſol. 6.num.7.

Reſeruatio in ſententia non impedit eius exequutionem, reſol.6.n.25.

Scriptura priuatę non poteſt partium conuentione concedi via exequutiua, reſol.8.n.20.

Capitula matrimonialia an habeant exequutionem paratam in Regno, reſol.8.n.2.7.9.6.

Dotarium an via exequutiua peti poſſit vigore capitulorum matrimonialium. reſol.8.n.3.

Contractus dotalis guarentigiatus de iure habet exequutionem paratam, reſol.8.num.4.

Inſtrumentum habet paratam exequutionem, nedum

contra

I N D E X.

contra debitoris primum hæredem, ſed ſecundum, & tertium, & vlteriorem, ex Ritus diſpoſitione, reſol.13.num.1

Exequutio inſtrumenti an fiat contra fideicommiſſarium vniuerſalem, reſol.13.n.2.6.7.ſeq. & n.10.11

Exequutio inſtrumenti hæredis grauati ex cauſa bonorum fideicommiſſi, an fiat contro fideicommiſſarium vniuerſalem, reſol.13.n.9.12.13.ſeq.

Exequutio inſtrumenti feudatarij, pro cauſa feudum afficiente, an aduerſus feudi ſucceſſorem fieri, reſol 13. num. 8.9.19.20

Exequutio inſtrumenti teſtatoris, vel hæredis grauati, an poſſit ad inſtantiam fideicommiſſarij vniuerſalis fieri, reſol.13.n.21.22

Fiſcus an inſtrumentum eius exequatur, cui per confiſcationem, vel vacationem ſucceſſit, reſol.13.n.23

Fiſcus an teneatur via exequutiua ad debita eius, cuius bona confiſcantur, veluti hæres, reſol.13.n.26

Prælatus an inſtrumētum eius prædeceſſoris exequatur, reſol.13. num.27

Vxor an inſtrumentū viri, cum quo latinorum more vixit pro ſua tertia portione exequatur, non ceſſis iuribus à viri hæredibus, reſol.13.num.28.29.30.31.32.33.34.36

Tertius in inſtrumento non nominatus, eius exequutionem non petit, reſol.13.n.33

Vxor, an exequutiuè agat ſine ceſſione contra dotis promiſſorem marito, dote non exacta, & quid conſtante, vel ſoluto matrimonio, reſolut.13.num.47.48.50.52.& 53.

Quid ſi marito, & vxori, vel marito, vel vxori tantum, dos promiſſa ſit, n.49.

Quid ſtante iuramento, n.51

Quid in actione ordinaria, vel hypothecaria, n.54

Quid ſtante legato dotis viro facto, n.58

Via exequutiua per viam iniunctionis. & præcepti, quæ ex capitulis Regni agitur pro reemptione ex pacto de retrouendendo, ſucceſſit in locum actionis realis de iure, reſol.19.n.1

Pactum de retrouendendo ius luendi, an pro re ex eo recuperata exequi poſſit, reſol.19.n.5.15.ſeq.& n.23

Via exequutiua non datur, niſi pro eis, quæ oculis corporeis in contractu leguntur, reſol.19.n.21

Iudex in dubijs tutiorem partem eligit; admittendo oppoſitiones rei in exequutiuis, ex quo vtrique parti cōſulit, & ſaluum remanet ius actoris in via ordinaria, reſol.19. num.22

Creditor, qui ſibi adiudicauerit fundum alteri antea per debitorem locatum, non poteſt contra conductorem via exequutiua pro penſione agere ex contractu debitoris, nomine proprio, ſed tantum vti ceſſionarius, ideo nocent ei anticipatæ ſolutiones per conductorem locatori factæ, reſol.29.n.9

Via exequutiua contra tertium vigore contractus bullaris fuit ſubrogata in locum hypothecariæ de iure communi, reſol. .1.n.11

Venditionis contractus ex ritus diſpoſitione paratam habet exequutionem, reſol.34.n.1

Emptor frumenti, vel alterius rei, re non tradita, an poſſit pro pretio venditori exburſato exequutionem contra eum cauſare, reſol.34.num.36.37.38.39.40.41.42.43

Præuentio in agendo ſuper nullitate, ſimulatione, reſciſſione, vſura, vel metu, an impediat exequutionem ſententiæ, vel inſtrumenti, reſol.36.n.1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.14.15

Exequutio laudi impeditur, ſi eſt præuentum in petitione reductionis, reſol.36.n.4

Exequutio ſententiæ impeditur, ſi eſt præuentum in petitione reſtitutionis in integrum, reſol.36. n.4

Præuentio coram diuerſo Iudice an impediat exequutionem, reſol.36.num.8

Exceptio nullitatis, falſitatis, ſimulationis, vſuræ, vel metus per debitorem præuenta, ſi iam per teſtes eſt detecta, impedit exequutionem ſententiæ, & etiam inſtrumenti, non obſtante pacto de non opponendo, reſol.36.n.9.10.11.14.15

Exceptio vſuræ an impediat exequutionem inſtrumenti, reſol.36.num.12

Via exequutiua competit marito pro recuperatione intereſſe retardatæ ſolutionis dotis contra dotantes, & ſic etiam cuique alio creditori, ſtante promiſſione refectionis damnorum, intereſſe, & expenſarum, reſol.43.num.76

Contra maritum pro debito contracto ab vxore ante matrimonium on agi poſſit via exequutiua, reſol.45.n.1.5 8.11.19.20.21.22.23.ſeq.

Creditores vxoris ante contractum matrimonium via exequutiua agunt in ſubſidium contra maritum, cui omnia bona mulier in dotem apportauit, reſol.45. num.5. contro, n.8.& ſeq.

Diſcuſſio an ſit facienda à creditoribus vxoris contra bona propria vxoris, antequā via exequutiua agant contra maritum, reſol.45.n.6

Via exequutiua per ritum vigore inſtrumenti datur contra debitorem, eiuſque hæredem, reſol.45.n. 8

Via exequutiua ex inſtrumento habente exequutionem paratam vigore ſtatuti, nunquam datur contra tertiam in inſtrumento non nominatum, niſi id expreſſè in ſtatuto dicatur, reſol.45.n.9

Factum de ingrediendo poſſeſſionem propria auctoritate non poteſt exequi contra tertium non citatum, reſol.45.num.10

Sententia lata contra vxorem in actione perſonali an poſſit exequi contra maritum ſine nouo proceſſu, reſol.45.num.12

Sententia non poteſt exequi contra tertium poſſeſſorem, qui rem acquiſierit, niſi eo citato, reſol.45.n.13

Sententia lata contra vxorem, marito ſciente, & patiente litem cum vxore agitari, an poſſit contra maritum in bonis dotalibus exequi, reſol.45.n.14.15

Sententia an noceat, vel poſſit exequi cōtra tertium poſſeſſorem ſcientem litem contra principalem agitari, reſol.45.n.14.1\.16

Sententia an vitio litigioſi poſſit exequi contra maritū, ſi iuditio pendēte cum vxore fuerint bona dotata, abſq; noua mariti citatione, reſol.45 n.17.18

Via exequutiua non datur contra maritum pro debito ab vxore contracto, etiam ante matrimonium, etiam, quod vxor in dotatione expreſſe æs alienum reſeruaſſet, & maritus reſeruationi conſenſiſſet, reſol.45.num.21

Maritus via exequutiua non tenetur pro debitis ab vxore ante matrimonium contractis, etiam ſi eum expreſſo onere creditorum ſint bona per vxorem dotata, & maritus onera ſibi accollauerit, niſi expreſſe creditoribus præſentibus, vel abſentibus cum ſtipulatione notarij ſe obligauerit, reſol.45.n.22

Maritus, cui bona omnia per vxorem dotata ſunt franca, & libera, non tenetur via exequutiua creditoribus ante matrimonium per vxorem contractis, reſol. 45. num. 23

Maritus non tenetur via exequutiua pro ære alieno ab vxore contracto poſt matrimonium, reſolut. 45. num. 24

Quid in debito communi viri, & vxoris, n 25

Accollans nunquam via exequutiua creditoribus accollatis tenetur, niſi expreſſe ſoluere promiſerit, vel ſe obligauerit creditoribus præſentibus, vel abſentibus cum ſtipulatione notarij, reſol. 45. n. 22

EXPENSÆ funeris an præferantur locatori pro pẽſione, in inuectis, & in latis, reſol. 3. n. 7

Funeris impenſæ præferuntur etiam expreſſam anteriorem hypothecam habentibus, ſecundum veriorem, reſol. 3. num. 7

Neceſſariæ iudicantur litis expenſæ, & ſalaria aduocatorum, & procuratorum, vnde rem defenſam, vel recuperatam afficiunt, etiam contra ſubſtitutum, maioratus ſucceſſorem, & ſimiles, reſol. 3. num. 11

Expenſæ factæ in rei refectionem, vel conſtructionem an ſint neceſſariæ, reſol. 3. n. 56

Emphyteuta finita emphyteuſi per generationem, vel tempus, repetit quoſcumque ſumptus neceſſarios, ad quos de iure non teneretur, reſol. 14. n. 3

Expenſæ, ad quas emphyteuta teneretur, vel non, quæ ſint, remiſſiuè, reſol. 14. n. 4

Emphyteuta repetit expenſas factas cauſa fructuum colligendorum illius anni, in quo cogitur emphyteuſim domino dimittere, reſol. 14. n. 29

Iuſtam cauſam litigandi dicitur habere, qui à Iudice fuit ab expenſis abſolutus, ſecùs ſi condemnatus, reſol. 35. num. 9

Maritus tenetur ad refectionem expenſarum, vxore ſuccumbente, & in expenſis condemnata, ſi maritus ſcierit, & paſſus fuerit litem cum vxore agitari, reſol. 45. num. 16

EXTENSIO. Iuxta extenſi naturam intelligitur, reſol. 1. num. 19

EXTRANEVS, Veluti frater, vel vxor, ſimul cum patre filiam dotantes, dicuntur intereeſſiſſe, veluti patris fideiuſſores, ideòque eis debetur ceſsio, & quidquid ſoluunt à patre, eiuſque hæredibus repetũt, reſol. 37. num. 47

F

FACTVM. Fieri nõ poſſe dicimus, quod minus commodum, vel honeſtum facienti eſſet, reſol. 5. n. 8

FALCIDIA, Legitima, vel trebellianica cum deducenda ſunt per hæredem, debet fideicommiſſarius, vel legatarius poſſeſſionem fideicommiſſi, vel res legata integrè hæredi reſtituere, ad effectum deductionis fiendæ, reſol. 39. n. 159. & 173

Et an omnia bona hæredi reſtituenda ſint pro effectu prædicto, vel tantum pro menſura debiti trebellianicæ, legitimæ, vel Falcidiæ, num. 160. 161. 162. & 163. & ſeq.

FALSITAS. Pecunia expenſa cum falſis apodixis à Tabula, vel banco repetuntur à dominis pecuniarum contra Tabulam ipſam, vel bãchum, ſeu bancherium, reſol. 20. n. 9

Falſitas ſubſcriptionum cedularum in banco facta qualiter detegatur per oſtenſionem caracteris ſubſcriptionis per feneſtrellam, ſecundùm conſuetudinem Regni, reſol. 20. num. 12

Exceptio falſitatis, nullitatis, ſimulationis, vſuræ, vel metus per debitorem præuenta, an impediat exequutionem ſententiæ, vel inſtrumenti, reſol. 36. nu. 1. 2. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 14. 15

Quid ſi fuerit iam teſtibus detecta, an impediat exequutionem inſtrumenti, non obſtante pacto de non opponendo, reſol. 36. n. 9. 10. 11. 14. & 15

FAMILIA. Familiæ facta mentione, in dubio intelligitur de familia teſtatoris, reſol. 10. n. 50

FEVDVM eſt indiuiduum in Regno, in quo ſecundum Francorum ius viuitur, reſol. 1. n. 18

Feudi ſucceſſio ad omnes lineas æqualiter de iure communi feudorum defertur, extincta linea vltimi poſſeſſoris feudi, reſol. 1. n. 24.

Feudum, vel fideicommiſſum non poſſunt alienari, vel obligari etiam pro cauſa dotis, vel alia de iure permiſſa, niſi quatenus neceſſitatis cauſa expoſtulat, reſol. 3. num. 64

Feudum non eſt quid vniuerſale, reſol. 4. n. 12

Feudum non poteſt conſiſtere in pecunia, reſol. 4. n. 13

Feudi conceſſio eſt beneficium à Rege prouenienſ, & donationis ſpecies, reſol. 12. n. 16

Feudi conceſſio non dicitur vnica diſpoſitio, ſed plures conceſſiones, quarum ſingulæ à ſingulis perſonis ſuccedentibus principaliter incipiunt, reſol. 12. n. 17

Succeſſor feudi. vide in verbo ſucceſſor.

Augmentum, ſiue prædium, aut res vnita emphyteuſi, vel feudo induſtria, & ſumptu emphyteutæ, vel feudatarij, ſi talis ſit, quæ de per ſe ſtare poſſit, non dicitur vnita, nec domino directo deuoluitur, quoquomodo ad eum deuoluatur emphyteuſis, vel feudum, reſol. 14. num. 24

Pater an poſſit præiudicare filijs in feudo, vel emphyteuſi recepta pro ſe, & filijs, reſol. 30. n. 14

FIDEICOMMISSARIVS tenetur ſoluere mutuanti hæredi grauato in vtilitatem rei fideicommiſſo ſubiectæ, reſol. 3. n. 33

Fideicommiſſarius an teneatur ſoluere hæredi grauatò pecunias ſolutas ex cauſa tranſactionis initæ ſuper re reſtitutioni ſubiecta, vel maioratu, reſol. 3. n. 34.

Fideicommiſſarius. vide aliqua in verbo ſubſtitutus.

Exequutio inſtrumenti an fiat contra fideicommiſſarium vniuerſalem, reſol. 13. num. 2. 6. & 7. & ſeq. & num. 10. & 11

Fideicommiſſarius fictus, & improprius dicitur hæres, nec appellatione hæredis venit, reſol. 13. n. 3

Fideicommiſſarius verbis directis vocatus venit appellatione veri hæredis, etiam in ſtatuto correctorio, reſol. 13. num. 4

Fideicommiſſarius vocatus verbis directis propria auctoritate poſſeſſionem bonorum capit, reſol. 13. n. 5

Exequutio inſtrumenti hæredis grauati, ex cauſa bonorũ fideicommiſſi, an fiat contra fideicommiſſarium vniuerſalem, reſol. 13. n. 7. 12. 13. & ſeq.

Iura omnia actiua, & paſſiua teſtatoris poſt reſtitutionem in fideicommiſſarium tranſeunt, reſol. 13. nu. 11

Obligatio hæredis grauati occaſione fideicommiſſi non tranſit in fideicommiſſarium, ſed in hæredem grauati niſi cedatur, idem in iuribus actiuis grauati, reſol. 13. num. 13. & 15

Fideicommiſſarius hæres grauati non eſt, ſed teſtatoris grauantis, reſol. 13. nu. 14

Fidei-

Fideicommiſſariur reſpectu hæredir grauati dicitur tertius, & ſingularis ſucceſſor, reſol. 13. n. 16

Exequutio inſtrumenti teſtatoris, vel hæredit grauati, an poſſit ad inſtantiam fideicommiſſarij vniuerſalit fieri, reſol. 13. n. 21. & 22

Exceptio (parem habes in gradu) non dicitur de iure tertij, & an obſtet hæredi, vel fideicommiſſario in totum agentibus, reſol. 13. nu. 41

Declara niſi cohærer, vel fideicommiſſariur eſſet excluſus renunciatione, vel præſcriptione, n. 42

Fideicommiſſarius in totum agent, ſi aduerſus eum excipiatur, tu habes parem in gradum, & is à fideicommiſſario etiam pendente iudicio ceſſionem obtinuerit, iudicium conualidatur, reſol. 13. n. 43

Hæres vnus, vel fideicommiſſarius ad totum recte agit, altero non petente, & portio non petentis ei accrexit, quando inter eos adeſſet ius accreſcendi, vel non decreſcendi, reſol. 13. n. 44

Fideicommiſſario, ſubſtituto, vel ſucceſſori maioratus nō obſtant anticipatæ ſolutiones factæ hæredi grauato, vel poſſeſſori maioratus, reſol. 29. n. 17

Fideicommiſſariur poſſeſſionem fideicommiſſi ex licentia teſtatoris capere non poteſt, ſi hærer poſſidens reſiſtat, ſecùs eo non reſiſtente, reſol. 39. num. 121. & num. 122

Fideicommiſſariur non poteſt auctoritate propria poſſeſſionem fideicommiſſi apprehendere, ſed à manu hæredis debet capere poſt aditam hæreditatem, ac poſſeſſionem per hæredem adeptam, reſol. 39. num. 149

Etiam hæreditate iacente, n. 150

Amplia etiam in caſu, quo reſtitutio fideicommiſſi ipſo iure fit, nu. 151

Reſtitutio fideicommiſſi quibus caſibus ipſo iure fideicōmiſſario facta cenſeatur, reſol. 39. nu. 152

Fideicommiſſarius non iuuatur beneficio ſtatuti continuantis poſſeſſionem defuncti in hæredem, reſol. 39. n. 153. & ſeq.

Remedium l. fi. C. de edicto D. Adr. Conceditur fideicommiſſario, poſt factam verbalem reſtitutionem per hæredem, ſecùs ante, reſol. 39. n. 156. & 157

Fideicommiſſarius dicitur legitimus contradictor de iure, ſi poſt aditam hæreditatem, & ante actualem poſſeſſionem hæredis, in fideicommiſſi poſſeſſione reperiretur, reſol. 39. nu. 158

Trebellianica, legitima, vel falcidia cum deducenda ſunt, debet fideicommiſſarius, vel legatarius poſſeſſionem fideicommiſſi, vel rei legate integrè hæredi reſtituere, ad effectum deductionis fiendæ, reſol. 39. nu. 159. & 173

Et an omnia bona hæredi reſtituenda ſint pro effectu prædicto, vel tantùm pro menſura debiti Trebellianicæ; legitimæ, vel Falcidiæ, num. 160. 161. 162. 163. & ſeq.

Poſſeſſio capta per fideicommiſſarium, ante actualem captam per hæredem, eſt vitioſa ſtante capitulo Regis Ferdinandi 43. continuante poſſeſſionem defuncti in hæredem. reſol. 39. nu. 170

Quid ſi fuerit data poteſtas à teſtatore fideicommiſſario intrandi poſſeſſionem fideicommiſſi propria auctoritate in terminis, l. fi. Cod. de edicto D. Adr. tollend. num. 171

Fideicommiſſarijs, & legatarijs poteſt dari facultas à teſtatore, etiam tacitè, capiendi poſſeſſionem fideicommiſſi propria auctoritate, & ex quibus tacitè dicatur conceſſa facultas, reſol. 39. n. 174. 175

Licentia intrandi poſſeſſionem propria authoritate fideicommiſſario, vel legatario à teſtatore conceſſa nō operatur aduerſus hæredem in actuali immiſſum, & reſiſtentem, reſol. 39. num. 178

Fideicommiſſarius poteſt ius ſuum de futuro in iuditium deducere, & agere ad declarationem ſui iurir in euentu caſus fideicommiſſi, vel conditionis impletæ, reſol. 49. num. 26

FIDEICOMMISSVM. Acquiſitor primus feudi noui poteſt erigere primogenituram, & fideicommiſſum, reſol. 4. num. 1

Fideicommiſſum familiæ grauati teſtator relinquens, proximos de familia grauati præſumitur vocaſſe, reſol. 10. num. 48

Dominij translationem non impedit fideicommiſſum, vel alienandi prohibitio in contractu facta, reſolut. 12. num. 5

Fideicommiſſum, ac teſtatoris præceptum de non alienādo, translationem dominij rei fideicommiſſo ſubiectæ in tertium impedit, reſol. 12. nu. 7

Reſtitutio fideicommiſſi quibus caſibus ipſo iure fideicommiſſario facta cenſeatur, reſol. 39. n. 152

Fideicommiſſum quando dicatur nominatim à certa perſona primo loco ſubſtituta relictum, reſolut. 40. num. 13

FIDEIVSSIO de non liquidis an tollat retentionem rei ex cauſa melioramentorum, & quando, reſol. 14. nu. 43. & num. 53

Fideiuſſio de non liquidis, an tollat retentionem bonorū ex cauſa dotium mulieri, vel eiur ſucceſſori competentem, reſol. 14. num. 52

Fideiuſſio, inuentarium, & iuramentum curatoris abſentis, de abſente defenſuro, & aliæ ſolemnitater de iure requiſitæ de ſtilo Regni non ſeruantur, & quando ſecus, reſol. 31. nu. 28. & 30

FIDEIVSSOR de facili non reperitur, maximè in loco forenſi, reſol. 18. nu. 14

Correi plures, licet quò ad creditorem omnet tales ſint, inter eor tamen ſunt plures fideiuſſores, quandò negotium alteri ex eis principaliter ſpectat, reſolut. 37. num. 33

Fideiuſſor dicitur intercedent vnus poſt alium diuerſo tempore, & contractu, quamuis inſolidum cum principali debitore ſe aſtrinxerit, reſol. 37. nu. 34

Fideiuſſor repetit à principali quod ſoluit, ex indemnitate ei de iure debita, vel actione mandati, reſol. 37. num. 40

Fideiuſſor ſolutum non repetit à confideiuſſoribus, niſi obtempta iurium ceſſione à creditore, reſolut. 37. num. 41

Ceſſio licet confideiuſſori, & correo debeatur inſolidum tamen an ab alys repetat deducta rata, reſol. 37. nu. 42. & 43

Pater an teneatur ad dotis reſtitutionem pro filio tanquam fideiuſſor, vel tanquam correus principalis, reſol. 37. num. 45

Mater, & pater communem filiam inſimul dotantes, mater vti fideiuſſor interceſſiſſe dicitur, ideò debetur ceſſio, & quidquid ſoluit à marito, eiuſque hæredibus repetit, & idem in fratre, vel extraneo ſimul dotantibus cum patre, reſol. 37. n. 47

Fideiuſſor poteſt etiam ante ſententiam petere iurium

ceſſio-

ceſſionem, vt ſcilicet non condemnetur, niſi ceſſis iuribus, reſol. 37. num. 48

Inter fideiuſſores vno eodemque tempore intercedentes, conſideratur quædam ſocietas ratione mutui periculi, reſol. 37. num. 58

Fideiuſſor de repræſentando non excuſatur, ſi affectauerit præſentandum ab alio carcerari, vel impediri, reſolut. 46. num. 8

FILIVS minor ex maiori natu vt in feudi ſucceſſione præferatur, non niſi ficte & per ſubingreſſionem, & repræſentationem patris procedere poteſt, reſol. 1. num. 9

Filius ſecundogeniti maior natus filio primogeniti minori natu præfertur, ſtante vocatione maioris natu, reſol. 1. num. 12. & num. 27

Filius non ſubintrat locum, & gradum patris, quando ad ſucceſſionem proximior vocatus eſt, vel ordo ſucceſſiuus, & gradus prærogatiua eſt ſeruanda, reſolut. 1. num. 40

Filius ex primogenito, & ſic nepos excludit patruum ſecundogenitum in feudi ſucceſſione, reſol. 1. nu. 53. 56. 57. 58. & 62

Filius ſecundogeniti præmortui præfertur tertiogenito in ſucceſſione feudi, deficiente linea primogeniti, reſolut. 1. num. 82

Appellatione filij venit nepos, etiam in ſtatuto, reſol. 2. num. 11. 12. & 58

Filius ſubintrat gradum patris in ſucceſſione aui, & dicitur effectus de eodem gradu prout ſunt alij filij, reſol. 2. num. 19

Filius ſubintrat gradum patris in feudalibus, reſol. 2. nu. 24. 27. ſeq. & nu. 31

Filio locum patris ſubingredienti non debetur plus, quam ipſi patri ſubingreſſo debebatur in bonis aui, reſol. 2. nu. 26

Filij an ſubintrent locum patris in ſtatuto loquente de fratre, reſol. 2. nu. 29

Filius ſubintrat locum patris, ſi ſucceſſio ſemel patri fuiſſet delata, & ius quæſitum, reſol. 2. n. 30

Filius Regis in vita patris Rex vocatur, quia habet in ſe radicatam ſucceſſionem habitualem regni, reſolut. 2. num. 47

Appellatione filiorum veniunt nepotes in diſpoſitionibus fauorabilibus, & fauorem filij continentibus, etiã in correctorijs, reſol. 2. n 59. & 60

Filia mortuo patre contra dotis promiſſorem ex patris ſtipulatione agit, quia actio dotis mortuo patre ipſo iure conſolidatur in filiam, reſol. 13. n. 46

Renuntiatio iurata per filiam dotatam facta reſcinditur læſionis prætextu, obtenta iuramenti relaxatione, reſol. 23. num. 1. & n. 8. & ſeq.

Reſciſa renuntiatione iurata propter læſionem, filia tantum legitimæ ſupplementum in bonis paternis petere poteſt, & quid patre ab inteſtato decedente, reſolut. 23. num. 2

Læſio in renuntiatione per filiam facta conſideranda eſt habito reſpectu ad dotationis, & renuntiationis tempus, ideo filia congruenter dotata renuntians aduerſus eius renuntiationem iuratam venire prohibetur, reſol. 23. num. 3

Filia dicitur enormiſſime læſa, ſi maternæ ſucceſſioni renuntiauerit, nil de maternis bonis recepto, reſolut. 23. num. 9

Renuntiatio bonorum maternorum, ex quibus filia dotem non habuit, tanquam ſine cauſa facta inualidatur reſol. 23. num. 15

Renuntiatio iurata per filiam hæreditatis paternæ, & maternæ non poteſt prætextu læſionis reſcindi, quando pater de paternis, & maternis bonis filiam dotauit ad ſummam correſpondentem ad legitimam vtriuſque, ex quo tunc filia quò ad ſucceſſionem maternorum bonorum læſa dici non poteſt, reſol. 23. nu. 20. & nu. ſeq. per tot.

Pater an cenſeatur ex ſua ſtipulatione acquiſijſſe filijs, vti hæredibus, vel vti filijs, ita vt in quæſitis non poſſit præiuditium aliquod inferri per patrem, reſolut. 30. num. 7

Donatio facta patri, & filijs, vel pro ſe, & filijs, duæ dicuntur donationes de per ſe æquè principales, nempè vna reſpectu patris, alia filij, ita vt facto patris in donatis non poſſit filijs præiudicari, reſol. 30. n. 8

Filij in donatione propter nuptias cenſentur vocati vti filij, & non vti hæredes, reſol. 30. nu. 12

Donatio propter nuptias dicitur etiam facta filijs ex matrimonio naſcituris, reſol. 30. num. 12

Pater an poſſit præiudicare filijs in feudo, vel emphyteuſi recepta pro ſe, & filijs, reſol. 30. nu. 14

Filijs, ſeu liberis naſcituris acquiritur ius ex ſtipulatione irreuocabiliter, ante acceptationem, reſolut. 30. num. 16

Filius impugnans teſtamentum patris ex vitio præteritionis, non poteſt petere legata ex eodem teſtamento, reſol. 36. num. 26

Filij an inſtitui poſſint ſub conditione caſuali, vel miſta, vel ſaltem poteſtatiua, reſol. 39. nu. 106

Filius ante æris alieni deductionem, non poteſt petere ſibi in bonis hæreditarijs legitimam aſſignari debere, etiam oblata fideiuſſione de reſtituendo, quod forte ſuperfluum legitimæ datum apparuerit, facta deductione æris alieni, reſol. 39. nu. 167

Filius non poteſt propria authoritate in vna, vel pluribus rebus hæreditarijs ſibi legitimam aſſignare, reſol. 39. num. 168

FISCVS, Creditor habens hypothecam cum prælatione, & priuilegio leg. licet, Cod. qui potior, & leg. interdum ff. eodem non præfertur fiſco, reſol. 3. num. 72

Fiſcus an inſtrumentum eius exequatur, cui per confiſcationem, vel vacationem ſucceſſit, reſolut. 13. num. 23

Fiſcus delicti, vel vacationis titulo ſuccedens, non dicitur hæres, ſed per annichilationem perſonæ ſuccedit, reſol. 13. nu. 24

Fiſcus tenetur ad debita illius, cuius bona confiſcantur, reſol. 13. num. 25

Fiſcus an teneatur exequutiuè ad debita eius, cuius bona confiſcantur, veluti hæres, reſol. 13. n. 26

Solutio anticipata nocet ſucceſſori habentius, & cauſam à locatore, vt hæres, ceſſionarius, vel fiſcus, reſol. 29. num. 7

FORVS. Sortitur quis forum ratione deſtinatæ ſolutionis, & iudici illius loci ſubijcitur, cum deſtinatæ ſolutionis locus, & non contractus attendendus ſit, quo ad fori acquiſitionem, nam ibi dicitur quis contraxiſſe, vbi ſolutionem facere promiſit, reſolut. 33. num. 6

Forum quis non ſortitur in loco celebrati contractus, quando exequutio eiuſdem contractus in alio

loco

Digitized by Google

loco confertur, reſol. 33. num. 7

Forum quis ſortitur ratione contractus, ſi ibi contrahens reperiatur, vel in loco contractus bona reperiatur habere, reſol. 33. num. 8

Tanto magis, ſi in contractu fuerit fori priuilegio renunciatum, & ſic additum forum foro, n. 9

Fori priuilegio quiſque renunciare poteſt, & pacto ſubijci iudici non ſuo, & quando, reſol. 33. n. 10. 11

Renuncians proprio foro cum iuramento non poteſt reſilere à renunciatione iam facta, reſol. 33. n. 12

Fori remiſſioni regulariter non eſt locus in contractibus, niſi contrahens proprij fori beneficio renuntiauerit, vel ad certum tribunal ſe reſponſuram fore promiſerit, reſol. 33. num. 13. 14

Ratione rei ſitæ ſortitur quis forum, vbi ageretur reali, vel miſta, aut hypothecaria actione, reſol. 33. n. 17

Et quid ratione rei ſitæ mobilis in loco exiſtentis, n. 18

Quid ſi in loco rei ſitæ non reperiatur conuentus, n. 19

FRATER, Nepos, & neptis appellantur fratres, etiam in ſtatuto, reſol. 2. num. 13

Frater vtriuque coniunctus non præfertur conſanguineo tantum in fideicommiſſo reciproco inter plures filios per patrem conſtituto per mortem vnius, reſ. 10. n. 9

FRVCTVS Rei locatæ tacitè de iure ſunt hypothecati locatori pro penſione, cum priuilegio prælationis anterioribus creditoribus, reſol. 3. n. 30. 31

Melioramenta cum fructibus perceptis ante litem conteſtatam compenſat bonæ fidei poſſeſſor, reſol. 14. n. 66

Melioramenta cum fructibus non compenſat emphyteuta, vel vaſſallus, reſol. 14. n. 67. 68. ſeq.

Melioramenta cum fructibus non compenſat, qui ea iure dominij in re fecit, licet reuocabilis dominus quandoque reddi poſſet, vt eſt hæres grauatus, poſſeſſor maioratus, maritus, prælatus, reſol. 14. n. 68. limita. num. 63. & ſeq.

Vel ſi haberet dominium vtile, vt emphyteuta, vaſſallus, liuellarius, vſufructuarius, conductor, legatarius, cui iniuncta eſt reſtitutio legati vel aliter iure proprio fructus percipiat, reſol 14. n. 68

Emptor rei dotalis à marito, eumque meliorans, ſi ab vxore ſoluto matrimonio res vendicetur, non compenſat melioramenta cum fructibus ex re perceptis viuente marito alienante, quia matrimonio cõtracto more latinorum, reſol. 14. n. 69. 70

L. ſumptus, ff. de rei vendicat. non procedit quando fructus tempore, quo à poſſeſſore percepti ſunt, de iure ad eum non pertinebant, qui nunc fundum petit, reſol. 14. num. 69. & 71

Emptor aduentitiorum filij à patre, ſi rem meliorauit, nõ compenſat melioramẽta cum fructibus perceptis viuente patre alienante, ſi res à filio poſt mortem patris ab emptore reuendicentur, reſol. 14. n. 71

Melioramenta cum fructibus compenſat dominus rei, quando titulus eius ad non titulum reduceretur, vel aliter irritum reducaretur, reſol. 14. n. 72

Titulus quando reducitur ad non titulum, ſit rei reſtitutio vna cum fructibus, reſol. 14. n. 73

Melioramenta nõ compenſantur cum fructibus melioramentorum, etiam à bonæ fidei poſſeſſore, reſol. 14. n. 74

Fructus melioramentorum ſemper ſpectant ei qui melioramenta fecit, reſol. 14. n. 74

Malæ fidei poſſeſſor an compenſet melioramenta cum fructibus ex melioramentis perceptis, reſol. 14. numer. 75. 76

Fructus futuri vendi poſſunt, reſol. 29. n. 10

Intellige ſi naſcantur in dominio venditoris, n. 11

Fructus pendentes diuiduntur pro rata inter hæredes grauati, & ſubſtitutum, ſi ſint fructus ciuiles, reſol. 29. num. 18

Fructus pendentes ciuiles diuiduntur inter hæredem vſufructuarij, & proprietarium, reſol. 29. n. 19

Fructus dotis: Vide in verbo intereſſe.

Fructus, intereſſe, & acceſſiones in vniuerſalibus peti poſſunt iure actionis, & æquè principaliter, etiã exacta ſorte, reſol. 43. n. 36

Fructus legitimæ æquè principaliter, eademque actione debentur, & peti poſſunt de per ſe, nec per receptionem legitimæ eis cenſetur renunciatum, quia ſeparatæ peti poſſint, reſol. 43. n. 38

Legitima petita, & ſequuta condemnatione & ſententia quo ad legitimam tantum, non ideo cenſetur filio præiudicatum quo ad fructus eiuſdem legitimæ, quin ſaltem alio iuditio ad fructus agere poſſit, reſol. 43. n. 39

Fructus, ſeu frumentum non præſumitur durare vltra triennium ſi in ſpecie, vel in genere ſubalterno venditum ſit, ſecùs ſi in genere, cum genus nũquam pereat, reſol. 43. num. 52

Fructus ſtabilium dotatarum à die ſoluti matrimonij ſpectant mulieri, & eius hæredibus, reſol. 49. n. 7

Fructus ſtabilium dotatarum ne dum percepti, ſed etiam percipiendi reſtituendi ſunt mulieri à die ſoluti matrimonij, reſol. 49. n. 8

Fructus dominium inſequuntur, reſol. 49. n. 9

Fructus ſtabilium æſtimatè in dotem datorum à die ſoluti matrimonij mulieri non competunt, reſol. 49. n. 10

Fructus ſtabilium non reſtitutorum mulieri ſoluto matrimonio, an in totum, vel pro rata tantum alimentorum compenſentur cũ alimentis præſtitis mulieri per hæredem viri in eius domo, reſol. 49. n. 11. 12. Reſtringe, n. 13. 14. diſtingue, n. 15. 16. 17. & num. 19. verſ. verum.

Fructus omnes ſtabilium non reſtitutorũ debentur mulieri, nec compenſantur cum alimentis ei per hæredem præſtitis, quando alimenta vxori eſſent per maritum legata reſol. 49. n. 13

Idem ſi mulier ſit prægnans, n. 14

Fructus, vel vtilitas percepta per maritum, vel eius hæredes de mobilibus durante anno luctus, ad maritũ, eiuſq; hæredem pertinent, reſol. 49. n. 52

Fructus perceptos per viduam ex pignore dato pro dotis reſtitutione tenetur ſibi computare in dotium extinctionem, reſol. 42. n. 90. declara n. 91

FRVMENTVM. Venditiones frumentorum ad metam frequentiſſimæ ſunt in Regno, & validi reputantur contractus, reſol. 34. n. 2

Frumentum non præſumitur durare vltra triennium, & quando, reſol. 43. n. 52

FVNERIS IMPENSÆ: Vide in verbo expenſa.

FVRIOSVS, Mutus, vel ſurdus excuſantur à tutela etiam ſuſcepta, reſol. 46. n. 17

In infantem, furioſum, & ſimiles, quibus vſus rationis deficit, continuatur poſſeſſio vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem bonorum defuncti in hæredem, reſol. 39. num. 51

G

GEMINATIO Reſtrictionis ad bona teſtatoris facta an excludat pupillarẽ ſubſtitutionẽ, reſ 15. n. 19 27. 29

Gra-

GRADVS, Proximitas, linea, & ætas tempore mortis vltimi poſſeſſoris attenduntur in feudi ſucceſſione ex diſpoſitione capituli ſi aliquem, reſol. 1 n. 35

Repræſentatio, & ſubingreſſio operatur quò ad gradum, non quo ad maiorem ætatem ſubingreſſi, reſol. 1. n. 44

Dictio gradus quandoque ordinem importat, vt primus, ſecundus, vel tertius gradus, & cętera, quandoq; dignitatem, & honorem, reſol. 1. n. 77

Prærogatiua lineæ anſit potentior prærogatiua gradus in feudi ſucceſſione, reſol. 1. n. 88. 89

Filius ſubintrat gradum patris in ſucceſſione aui, & dicitur effectus de eodem gradu, pro vt ſunt alij filij, reſol. 2. nu. 19.

GRAVAMEN. Appellari poteſt tertio, & pluries ab vltima ſententia, quæ nouum infert grauamen, reſol. 6. num. 11

Appellari poteſt à mandato de exequendo nouum inferenti grauamen, reſol. 6. n. 12

Secunda reuiſio datur à ſententia in iudicio reuiſionis prolata, ſi ea nouum infert grauamen, reſol. 6. n. 13. 17. & ſeq.

Tertia appellatio, vel ſecunda reuiſio tunc conceditur à ſententia, quando in ea apponeretur aliqua declaratio, moderatio, vel adiectio ſi ex ea noua adiectione nouum inferatur grauamen, reſol. 6. n. 14. 18. 19. & ſequen.

Tertia appellatio, vel ſecunda reuiſio ab vltima ſententia tantum datur, quo ad nouam adiectionem inferẽtem nouum grauamen, reſol. 6. n. 15

Grauamen eſt cauſa appellationis, & ceſſante grauamine ceſſat appellatio, reſol. 6. n. 20. 21. 23

Iudex, qui condemnare reſeruat, dicitur partem grauare, reſol. 6. n. 24

GRAVATVS: Vide in verbo Hæres.

H

HÆRES. Priuilegium prælationis mulieri pro dotibus competens, an trãſeat in eius ſingularem ſucceſſorem, vel hæredem, reſol. 3. n. 28

Fiſcus delicti, vel vacationis titulo ſuccedens non dicitur hæres, ſed per annichilationem perſonæ ſuccedit, reſol. 13. n 24

Hæredibus pluribus ex perſonali quiſque pro hæreditarijs conuenitur portionibus, & eodem modo agere poteſt, reſol. 13. n. 37. 38. vbi declaratur, niſi id, quod petitur, diuiduum non ſit, & num. 40. Declara etiam, n. 39. ad n. 45

Exceptio, parem habes in gradu, non dicitur de iure tertij, & an obſtet hæredi, vel fideicommiſſario in totum agentibus, reſol. 13. n. 41

Declara, niſi cohæres, vel fideicommiſſarius eſſet excluſus renuntiatione, vel præſcriptione, n. 42

Hæres, vel fideicommiſſarius in totum agẽtes, ſi aduerſus eos excipiatur, tu habes parem in gradu. & is à fideicommiſſario, vel cohærede etiam pendente iudicio ceſſionem obtinuerit, iudicium conualidatur, reſol. 13. num. 43

Hæres vnus, vel fideicommiſſarius, ad totum rectè agit altero non petente, & portio non petentis ei accreſcit, quando inter eos adeſſet ius accreſcendi, vel non decreſcendi, reſol. 13. n. 44

Hæres vnus an poſſit in totum agere, vel in totum conueniri, velut: in redimendo actiuè, & paſſiuè ex iure luendi, reſol. 13. n. 45

Hæres grauatus nedum per retentionem melioramenta recuperat, ſed etiam iure actionis poſt rem reſtitutam, reſol. 14. n. 55. 56

Hæres grauatus non compenſat melioramenta cum fructibus perceptis, & quando, reſol. 14. n. 68. limita. n. 63. ſequen.

Solutio anticipata nocet ſucceſſori habenti ius, & cauſam à locatore, vt hæres, ceſſionarius, vel fiſcus, reſol. 29. n. 7

Melior non eſt conditio poſſidentis inter plures ſocios, vel cohæredes, agentes hypothecaria inter eos, reſol. 31. num. 12

Cohęres, vel ſocius quidquid acquiſierit, tenetur cõmunicare cum ſocio, vel cohęrede, reſol. 31. n. 13

Hæres poteſt poſſeſſionem bonorum defuncti propria auctoritate capere, ſi ab alio non reperiatur anterius occupata, reſol. 39. n. 3

Hæres iure certa an dicatur ſaiſitus ex ſtatuto continuante defuncti poſſeſſionem in hæredem, reſol. 39. numer. 32

Hæres in re certa propria auctoritate, in qua inſtitutus eſt, appræhendit, etiam dato hærede vniuerſali, eo non reſiſtente, reſol. 39. n. 33

Interdictum tum adipiſcendæ, retinendæ, & recuperandæ poſſeſſionis, ac ſpolij remedium competit hæredi, in quem vigore ſtatuti fuerit continuata defuncti poſſeſſio, reſol. 39. n. 53. 54

Hæres, in quem continuatur per ſtatutum defuncti poſſeſſio, poteſt ſimul cumulare diuerſis reſpectibus remedia adipiſcendæ, retinendæ, & recuperandæ poſſeſſionis, reſol. 39. n. 55

Hæres cenſetur eo nomine, & titulo poſſidere, quo poſſidebat defunctus, reſol. 39. n. 81

Hæres conditionalis non dicitur propriæ hęres, nec ſub ſtatuti diſpoſitione de hærede loquente comprehenditur, reſol. 39. n. 94

Remedium l. fin. C. de edicto Diui Adrian. tollend. non opitulatur hęredem conditionalem, reſol. 39. n. 95

Semel hęres nõ poteſt deſinere eſſe hęres, reſol. 39. n. 105

Hæres, in quem vigore ſtatuti fuit continuata defuncti poſſeſſio, an de facto eijcere poſſit quemcumq; rei poſſeſſorem, reſol. 39. n. 110

Hęres mariti quando, & in quibus caſibus gaudeat anni dilatione pro dotibus reſtituendis, vel non, & de materia: Vide in verbo Maritus.

HÆREDITAS Dicitur iacere pendente conditione in inſtitutione adiecta, reſol. 39. n. 97

HYPOTHECA Priuilegiata creditoris mutuantis ad rem conſeruandam, reficiendam, vel recuperandam, & acquirendam an præferatur hypotheca dotali anteriori tacitè, vel expreſsè, reſol. 3. num. 23. & ſeq. & num. 27

Dotis hypotheca in fructibus rei locatæ an pręferatur locatori, pro penſione, reſol. 3. n. 29

Specialis requiritur hypotheca rei, nedum generalis in terminis, l. licet, C. qui potior. in pignor. reſol. 3. n. 36

Specialis dicitur hypotheca ex clauſula omnia, & ſingula, reſol. 3. n. 37

Specialis dicitur hypotheca, ſi præſentia, & futura mobilia, & immobilia fuerint hypothecata, reſ. 3. n. 38

Specialis an dicatur hypotheca accedente iuramento, reſol. 3. num. 39

Res vendita, habita fide de pretio, non eſt de iure hypothecata venditori, niſi id actum ſit, reſol. 3. n. 40. 41

INDEX RERVM ET VERBORVM OMNIVM,

QVÆ OBSERVATIONE DIGNA SVNT, In hoc Primo Libro reſolutionum Contentorum, Alphabetica Serie Digeſtus.

ABSENTIA, ABSENS. Stipulatio an acquirat ius inreuocabiliter abſenti, reſol 30.n 4.5.& ſequen. per tot.

Stipulatio Notarij cum conſtituto non acquirit dominium, vel poſſeſſionem donatario abſenti ante acceptationem. reſol. 30.n.6.

Limita in infante abſente, num. 18.

Iuramentum facit acquiri inreuocabiliter ius abſenti, reſol. 30.n.9.

Donatio facta abſenti non poteſt reuocari, quando donationis inſtrumentum eſſet guarentigiatum, reſol. 30.num.10.

Pactum factum ad fauorem tertij abſentis an reuocari poſſit, reſol. 30.n.11. 13.14.

Deſcendentibus abſentibus ex facto ſeu ſtipulatione aſcendentium acquiritur ius inreuocabiliter ante acceptationem, reſol. 30.n.14.

Infanti donatario abſenti, quæritur ius inreuocabiliter ante acceptationem, reſol. 30.n. 15.

Curator datur abſenti, etiam inuito, ad petitionem creditorum, vel alterius, qui ius aliquod in iuditio deducendum contra abſentem habet, reſol. 33.n.1.

Curator vt abſenti dari poſſit, debet de abſentia iudici conſtare, & quod abſens viuat, vel ſaltem dubitetur, quod magis viuus, quam mortuus ſit, reſol. 33. num.2.3.

Curator an poſſit dari abſenti non ſubdito iuriſdictioni iudicis dantis, ſaltem ratione cauſæ mouendæ. reſol. 33. n.4.5.& ſeq.

Curator Abſenti; vide in verbo Curator.

Abſens an per litteras ſubſidiales ſit citandus, vel ei dandus ſit curator, & quo caſu, reſol. 33.n.27.32.33.

Abſens cauſa reipublicæ excuſatur à tutela, etiam ſuſcepta, reſol. 46.n.14.

Miles dicitur abeſſe cauſa reipublica, reſol. 46.n.15.

ABSOLVTIO, Renuntiationes iurata per filiam dotatam factæ reſcinduntur læſionis prætextu, obtenta iuramenti abſolutione, reſol. 23.num.1.& num.8. & ſequen.

ACCOLLANS. Obligans, vel ſe accollans quid ſoluere, eaque intelligitur obligatus, quatenùs de iure ſuper re ſoluere teneretur, reſol. 21.n.4.

Accollans nunquam via exequutiua creditoribus accollatis tenetur, niſi expreſsè ſoluere promiſerit & ſe obligauerit ſoluere, creditoribus præſentibus, vel abſentibus cùm ſtipulatione notarij, reſol 45.n.22.

ACQVISITOR. Primus feudi noui poteſt erigere primogenituram, vel fideicommiſſum, reſol. 4.n.1.

ACTIO. Soluens pro debitore, eùm rem vtilem pro eo geſſiſſe dicatur, contra eundem negotiorum geſtorum actionem acquirit, reſol. 7.n.13.

Actio ad intereſſe competit ei, cui factum promiſſum adimpletum non fuit, reſol. 7.n.35.

Reuendicatoria actio. vide in verbo reuendicatio.

Actio perſonalis in reſcripta, & rei perſequutoria, an detur ſecundo donatario contra tertium rei poſſeſſorem, reſol. 12.n.10.

Actio datur in ſubſidium contra tertium pro alienatis, cùm contra alienantes non ſoluendo exiſtentes regreſſus haberi non poſſit, vel cum tertius cauſam, & titulum habet lucratiuum, reſol. 12.num. 12. 13. vel ſi alienatio fieret data ſcientia fideicommiſſi, n.14.

Iura omnia actiua, & paſſiua teſtatoris poſt reſtitutionem in fideicommiſſarium tranſeunt, reſol. 13.n.11.

Actiones, & obligationes hæredis grauati, occaſione fideicommiſſi, non tranſeunt in fideicommiſſarium, ſed in hæredem grauati, reſol. 13.n. 13. & 15.

Actio perſonalis aduerſus ſingularem rei ſucceſſorem non competit, reſol. 13.n.17.

Conditio omnis perſonalis eſt actio, reſol 13.n.18.

Actio locaui ex cauſa feudi non tranſit in ſucceſſorem feudi abſque ceſſione, reſol. 13.n.20.

Iura, actiones, & nomina debitorum an ipſo iure inter ſocios, vel coniuges more latinorum viuentes communicentur, vel ceſſio requiratur, reſol. 13.n.30.& 35.

Actio dotis reſtituendæ, mortuo patre, ipſo iure conſolidatur in filiam, quæ ex patris ſtipulatione agit, reſol. 13. num.46.

Actionem, vel ius habens ad rem, rem ipſam habere videtur, reſol. 19.n.9.10.

Quid in ſtatuto, num. 16.17.18.19.

Quid in contractibus num.20.

Collectam pro re qui tenetur ſoluere ex forma ſtatuti, non tenetur pro actione, quam habet ad rem. reſol. 19. num.17.

Actio, vel ius ad rem minus æſtimatur, quam res ipſa, reſol. 19. num.9.

Actiones omnes in hæredem tranſeunt, reſol. 43.n.32.

Offitium iudicis quod deſeruit actioni, extincta actione principali conquieſcit, reſol. 43.n.56.

Clauſula (rato manente pacto) vbi adeſt, oritur actio etiam, quoad intereſſe, vel pœnam reſol. 43.n.74.

ACTOR, Vel reus cenſetur iuſtam cauſam litigandi habuiſſe, ſi ab expenſis fuerit abſolutus, ſecùs ſi condemnatus. reſol. 35.n.9.

ADHÆSIO. Adhærentem, ſicut appellantem appellatio protegit. reſol. 9.n.3.

Adhæſio permittitur in capitibus ſententiæ connexis, non obſtante clauſula (quatenus, & in quantum) reſol. 9.num.5.

Adhæſio appellationi interpoſitæ quatenus, & in quantum, an fieri poſſit ab altera parte poſt decem dies, reſol.9. num.6 8.10.17,
Appellatione propria deſerta, an liceat appellato beneficio adhæſionis vti aduerſus eandem ſententiam, reſol.9.n.7.9.11.14.15.& 16
Adhærens cum ipſo appellante vnitur in totum, & fit vnus ſpiritus, reſol.9.n.12
Idem iudicandum de adhærente, quod de ipſo principali appellante, reſol.9.n.13
Deſertio appellationis non tollit effectum adhæſionis, reſol.9. num.15
Adhæſio non tollitur, etiam per renuntiationem appellationis, reſol.9. n.15
ADIVTORIVM peti poteſt à vaſſallis pro maritāda nepte ex filio ſecūdogenito, vel alijs filijs, reſ.2. n.8.36
Adiutorium debetur auo, qui maritat neptem ex filio, etiam patre viuo, & diuite exiſtente, reſol.2. n.9
Adiutorium peti poteſt à vaſſallis pro militia filij ex ſecundogenito prædefuncto, reſol.2. n. 37
Adiutorium an debeatur à vaſſallis pro maritanda nepte, ſicut pro maritanda Baronis filia, reſol.2.n.39
Adiutorium an debeatur primogenito pro maritanda nepte filia ſecundigeniti, reſol.2.n.41
Adiutorium debitum pro ſorore maritanda ex conſtitutione Regni quamplurimum extenditur ex vi compræhenſiua ad neptem, reſol.2.n.63
ADMINISTRATOR Solutio anticipata facta procuratori ad exigendum an debitorem liberet, quid in administratore habente mandatum cum libera. reſol. 29.num. 12.
ADVOCATI, & Procuratores pro eorum ſalarij, & mercedibus in re defenſa, vel recuperata eorum patrocinia præferuntur omnibus anterioribus creditoribus, reſol.3. num.10
Neceſſariæ iudicantur litis expenſæ, & ſalaria aduocatorum, & procuratorum, vnde rem defenſam, vel recuperatam afficiunt, etiam contra ſubſtitutum, maioratus ſucceſſorem, vel ſimilem, & quando, reſ.3.n.11
AFFECTATA cauſa excuſationis tutelæ affectata, non excuſat tutorem, reſol.46.n.5
Impedimentum, præuentio, ignorantia, abſentia, officiū, titulus, obrietas, præceptum ſuperioris, clericatus, vel paupertas affectata, non proſunt, reſol.46. n.6
Euictio affectata per emptorem non nocet venditori, reſol. 46. num.7
Fideiuſſor de repræſentando non excuſatur ſi affectauerit præſentandum ab alio carcerari, vel impediri, reſol.46. num 8
Affectata proſunt, quando cauſa eſt vera, reſ.46.n.9
ALIENATIO, ALIENANS. Alienandi prohibito in contractu facta non impedit dominij translationem, reſol.12.n.5.
ALIMENTA, Ventri vxoris prægnantis ab hæredibus viri demortui debentur ex bonis viri, quia non eam viduæ, quam ei, qui in vtero eſt videntur præſtari, reſol.49. num. 14
Fructus ſtabilium non reſtitutorum mulieri ſoluto matrimonio an in totum, vel pro rata tantum alimentorum compenſentur cum alimentis præſtitis mulieri per hæredem viri in eius domo, reſol.49.n.11.12. reſtringe, n.13.& 14. diſtingue, n.15.16.17
Fructus omnes ſtabilium nō reſtitutorum debentur mulieri, nec compenſantur cum alimentis ei per hæredem præſtitis, quando alimenta eſſent vxori per maritum legata, reſol.49.n.13
Idem ſi mulier ſit prægnans, n. 14
Alimenta tantum debentur viduæ infra annum luctus ab hæredibus viri, ſi tamen aliunde non habeat vnde ſe alat, reſol.49. n.53
Vidua an teneatur commorare in domo hæredum viri infra annum luctus, & operas artifitiales præſtare, adhoc vt alimenta conſequatur, reſol.49. n.54
Alimenta debentur viduæ infra annum luctus ab hæredibus viri, etiam ſi vidua habeat fratrem, vel patrē diuites, reſol.49.n.55
Viduæ alimenta debentur infra annum luctus à viri hæredibus, etiam ſi ex artifitio, & ſuis laboribus ſe poſſit alere, reſol.49.n.56
Viduæ alimenta debentur infra annum luctus ab hæredibus viri, licet habeat multa bona, ſed infructifera, reſol.46. n.57
Proprietas non debet vendi pro alimentis præſtādis, ſed de fructibus conſequi debent, reſol.49. nu 57
Alimenta ſupplenda ſunt viduæ per hæredes viri infra annum luctus, ſi fructus bonorum viduæ non ſufficiant, reſol 49. n.58
In dubio an præſumendum ſit viduam aliunde habere, vel non, vt ſibi alimenta ſubminiſtret infra annum luctus, & qui in hoc onere probandi grauetur, reſol. 49. n.59.60.61.62
Alimenta præterita anni luctus an peti poſſint à vidua ab hæredibus viri, reſol.49. num. 63. 64. reſtringe, n.65.66.67. 68
Alimenta præterita offitio iudicis debita regulariter peti non poſſunt, reſol.49.n.64.65. 66.67.68
Alimenta præterita officio Iudicis debita regulariter peti non poſſunt, reſ.49.n.64. limita, n. 65.66.67.68
Alimenta infra annum luctus non debentur viduæ ab hæredibus viri, quando vidua aliunde haberet vnde ſe aleret, reſol.49.n.69
Ventri prægnanti viduæ debentur alimenta infra annū luctus ab hæredibus viri, licet aliunde habeat vidua prægnans, reſol.49.n.70
Vidua ad ſecunda vota conuolanti infra annum luctus non debentur alimenta ab hæredibus viri, reſol.49. n.73. limita, n.75.76.77.& 78
Alimenta decurſa vſque ad diem, quò mulier ad ſecūda tranſierit vota, infra annum luctus peti poſſunt à ſecundo viro, ceſſis tamen iuribus ab vxore, reſol. 49. num.78.
Alimenta infra annū luctus non debentur viduæ ſtatim mobilibus reſtitutis à viri hæredibus, reſol.49. n. 79
Alimēta nō debētur viduæ infra annū luctus, ſi dotiū reſtitutio ipſi mulieri non eſſet facienda reſ. 49.n. 80
Alimenta, quæ infra annum luctus viduæ competunt, non debentur eius hæredibus ea decedente infra annum, reſol.49. n.81
Alimenta anni luctus an debeantur ceſſionaria viduæ, reſol.49.n.82.83
Alimenta, nec intereſſe dotis debentur viduæ poſt annum luctus reſol.49.n.84
Vſuræ dotis debentur viduæ poſt annum luctus loco alimentorum, hærede viri exiſtente moroſo, & vidua non habente vnde ſe aleret, reſol.49.n.92
AMISSIO, Quibus modis probetur, reſol.27. n.24
AMITA, Vel patruus pupillariter ſubſtituti, an excludant matrem, vel auiam pupilli, reſol.10.n.77

ANNI.

ANNI. Luctus dilationem, eiuſque materiam: Vide in verbo Maritns.

ANIMALIA, Quæ paſcua ſumpſerunt, pro paſcuis ſunt domino fundi obligata, cnm prælatione omnibus alijs creditoribus, & quando, reſol. 3. num. 13. declara unm. 14

Mutuans, vel expendens in auimalium cnſtodiam alijs præfertur, reſol. 3. n. 15

ANTEFATVM: Vide in verbo Dotarium.

APPELLATIO. Appellare, ſen tertiò prouocare nou licet aduerſut tres ſententias conformes, reſol. 6. n. 2

Princeps nou poteſt de ordinaria poteſtate per reſcriptũ concedere tertiam appellationem, niſi per viam priuilegij de poteſtatis plenitudine Princeps concederet, reſol. 6. num. 4. 5

Appellari poteſt tertio, & pluries ab vltima ſententia, qua nouum infert grauamen, reſol. 6. n. 11

Appellari poteſt à mandato de exequendo nouum inferenti granamen, reſol. 6. n. 12

Tertia appellatio, vel ſecunda reniſio tnuc conceditur à ſententia, quãdo in ea apponeretur aliqna declaratio, moderatio, vel adiectio, ſi ex ea adiectione nonnm inferatur granamen, reſol. 6. n. 14. 18. 19. & ſequen.

Tertia appellatio, vel ſecunda reniſio ab vltima ſententia tantnm datur, quo ad nonam adiectionem inferẽtem nouum grauamen, reſol. 6. n. 15

Appellatio non conceditur ei, qui ex ſententia non grauatur, cum grauamen det cauſam appellationi, reſol. 6. nnm. 20. 21. 23

Appellatio eſt iuris auxilinm coutra grauamen à Indice inlatum, reſol. 6. n. 21

Reuiſio æqniparatur appellationi, niſi iu caſibns in quibus reperitur expreſſa differentia, reſol. 6. n. 22

Appellare non poteſt vtraque pars, à ſententia, qnæ vnã tantnm partem ad omnia petita condemnat, niſs tantum pars condemuata, reſol. 6. n. 23

Appellationis remedium vtrique parti commnne eſt, reſol. 9 nnm. 1

Adhærentem, ſicut appellantem appellatio protegit, reſol. 9. num. 3

Clauſula (quatenns & in quãtum) in appellatione adiecta facit remedinm vtrique parti non eſſe commune, & quid in pluribus capitibns connexis, vel vnico tansnm, reſol. 9 n. 4. & 5

Adhæſio permittitur in capitibus ſententiæ conuexis, non obſtante elauſula (quatenus, & in quantum) in appellatione adiecta, reſol. 9. n. 5

Adhæſio appellationi interpoſitæ quatenns, & in quantum, an fieri poſſit ab altera parte poſt decem dies, reſol. 9. n. 6. 8. 10. 17

Appellatione propria deſerta, an liceat appellatio benefitio adhæſionis vti adnerſus eandem ſententiam, reſol. 9. n. 7. 9. 11. 14 15. 16

Adhæres cum ipſo appellanſe vnitur in totum, & fit vnns ſpiritus, reſol. 9. n. 12

Idem indicandnm de adhærente, quod de ipſo principali appellante, reſol. 9. n. 13

Deſertio appellationis non tollit effectum adhæſionis, reſol. 9. n. 15

Adhæſio non tollitur, etiam per renuntiationem appellationis, reſol. 9. n. 15

Appellat. deſerta pro nõ interpoſita habetur, reſ. 9. n. 16

Appellatio ſuſpenſiuè conceditur iu poſſeſſorio mixto, reſol. 39. n. 131

Appellatio ſuſpenſiua datur in poſſeſſorio, quando dominium ſubſtantiat einſdem poſſeſſorij libellum, reſol. 39. num. 134

ARGVMENTVM, A fideicommiſſo abſque primogenitura ad feudum non valet, reſol. 1. n. 54

Argnmentnm à iure communi feudorum ad primogenia non valet, reſol. 1. n. 55

Argumentum à dote de paragio ad vitam militiam valet, reſol. 2. n. 16. & 38

ASCENDENTES, Admittuntur ad ſucceſſionem ab inteſtato, defectis deſcendentibus, & excluſis tranſnerſalibus, reſol. 10. n 64

Deſcendentibns abſentibus ex facto vel ſtipulatione aſcendentinm acquiritur ius irreuocabiliter ante acceptationem, reſol. 30 n. 14.

ASSERTIO. Dicto, & aſſertioni creditoris an ſtandum ſit, qnod ſuberat neceſſitas capiendi pecunias ad cambium, reſol. 27. n. 15. 17

Mulieris aſſertioni non eſt ſtandnm, ſi dicat, ſe prægnantem, reſol. 39. n. 44

AVGMENTVM. Alluuionis ad emphyteutam pertiuet, quo ad vtile dominium, reſol. 14. n. 22

Augmentnm alluuionis domino directo competit, quoquomodo finiatur emphyteuſis, etiam per culpam, reſol. 14 num. 23

Augmentnm, ſeu prædinm, aut res vnita emphyteuſi, vel feudo induſtria, & ſumptu emphyteuta, vel feudatarij, ſi talis ſit, quæ per ſe ſtare poſſit, non dicitur vnita, nec domiuo directo deuolnitur, qnoqnomodo ad enm deuoluatur emphyteuſis, vel feudum, reſol. 14. nnm. 24

Augmentum ſeparabile, & quod de per ſe ſtare poteſt, non auges rem, cui accedit, reſol. 14. n 26

Augmentum ſeparabile, & quod de per ſe ſtare poteſt, auget rem, cni accedit, & ei vnitnr, ſi conſtet fuiſſe deſtinatnm ad perpetuum vſum rei, cui accedit, reſol. 14. nnm. 27

AVVS. Tenetnr dotare neptem, reſol. 2. n 10. 40. & 51

Auus maternus exclndit amitam vtrimque cõiunctam defuncto, reſol. 10. n. 65

AVIA. Mater, vel auia non excluditur per fratrem, vel ſororem teſtatoris, patruum, vel amitam pupilli pupillariter ſubſtitutos, reſol. 10. n. 77

Subſtitutio pupillaris reſtricta ad bona teſtatoris, an omni tempore ſit fideicommiſſaria, ad non excluſionem matris, vel auiæ, an vero infra tempora pnbertatis pupillaris iudicari debeat, reſol. 15. num. 8. & per tot.

Quid in pupillari expreſſa, n. 9.

Quid in compendioſa cum denumeratione temporum, & ætatis concepta, n. 10

Quid iu compendioſa verbis directis, n. 11

Quid ſi dictum ſit mihi ſnccedat, vel in bonis meis, ſeu in bonis ipſius teſtatoris, n. 12

Quid ſi teſtator ſcierit filinm impuberem propria habere bona præter paterna, n. 13. & 16

Auiæ maternæ, vel paternæ eadem ratio eſt quæ matris in medio exiſtentis, matre prædefnncta, tam in pnpillari mere tacita, qnam in compendioſa verbis cõmunibus comprahenſa, reſol. 15. n. 4

B

B*ANCHERIVS, Vel tabnla nummularia ſunt depoſitarij irregulares, reſol. 20. n. 1*

Dominium pecuniarum depoſitarum tranſit in depoſitarium, vel baucherium, & cenſetur data licentia vtendi, quando non eſt depoſitata pecunia in ſacculo obſignato, reſol.20.n.2

Bancherius, & depoſitarius depoſiti irregularis tenetur de quocumq; caſu fortuito, & periculo pecuniæ depoſitatæ, reſol.20.n.6

Caxerius banci dicitur inſtitor, & illi negotiationi propoſitus à bancherio, reſol.20.n.7

Pecuniæ expenſæ cum falſis apodixis à tabula, vel banco repetuntur à dominis pecuniarum contra tabulam ipſam, vel bancherium, reſol.20.n.9

Bancherij debent eſſe cauti in recognoſcẽdis ſubſcriptionibus cædularum, alias tenetur de proprio reficere, reſol.20.num.10

Bancherij ſiue nummularij, ſolent eſſe peritiſſimi in recognoſcendis ſcripturis, & ad caudam oculi detegunt falſitates ſubſcriptionum cædularum, reſol.20.num.11

Falſitas ſubſcriptionum cædularum in banco facta qualiter detegatur per oſtenſionem characteris ſubſcriptionis per feneſtrellam, ſecundum conſuetudinem Regni, reſol.20.n.12

Bancherius, vel nummularius ſoluens cum falſa apodixa, licet habuerit iuſtam cauſam credendi, tenetur pecunias domino reficere, licet habeat regreſſum cõtra eum, qui falsè exegerit, reſol.20.n.17

DON BLASCVS Ioppulus Regius Conſiliarius laudatur, reſol.1.n.87

BONA Fideicommiſſo ſubiecta, vel feudum non poteſt alienari, vel obligari, etiam pro cauſa dotis, vel alia de iure permiſſa, niſi quatenus neceſſitatis cauſa expoſtulat, reſol.3.n.64

Bona inter ſocios, & coniuges latinorum more viuentes ipſo iure communicantur, etiam quo ad dominium, & poſſeſſionem pro eorum portionibus, reſ.13.n.29.

BRACCHIVM. Habens facultatem intrandi poſſeſſionem propria authoritate, poteſt petere bracchium aſſociatorium ad effectum euitandi ſcandala, reſol.39.num.177

C

CADVCATIO, Materiam caducationis ſubſtitutionis: Vide in verbo ſubſtitutio, & in verbo ſubſtitutus.

CAMBIVM, CAMPSOR: Vſus cambiorum eſt etiam auctoritate Summi Pontifici permiſſus, reſol.27.n.1.

Eccleſia quæ damnat vſuras, tamen ſubſtinet campſores, reſol.27.n.2

Cambium ita vniuerſaliter, & publicè exercetur, quod omnibus Principibus Chriſtianis innoteſcit, & etiam Pontifici, & Epiſcopis locorum, à quibus tanquam legitimum toleratur, reſol.27.n.3

Titulati in Regno præcisè ſolent à Mercatoribus capere pecunias ad cambia, & recambia pro ſuis ſubueniendis occurrentijs, reſol.27.n.4

Cambiorum vſus Reipublicæ eſt vtilis, & neceſſarius, reſol.27.num.5

Debitor poteſt ex pacto dare facultatem creditori capiendi pecuniam per eum debitam ad cambia, & recambia ad debitoris onus, in caſu moræ, reſol.27.n.6

Facultas capiendi pecuniam debitam ad cambia, & recambia cenſetur data per debitorem creditori, nedum quando expreſſit, ſed etiam quando in contractu promiſerit refectionem damnorum, ex clauſula de ſtylo Notarij in Regno, reſol.27.n.7

Creditor abſque aliquo pacto debitoris, poteſt capere pecunias debitas ad vſuras, ſeu cambia, ſi ei non ſoluũtur in tempore à debitore, reſol.27.n.8

Intereſſe cambij paſſi per creditorem debẽt ei refici, ſiue ſit ſolitus negotiari, ſiue non, reſol.27.n.9

Creditor, quando à debitore non habet facultatem capiendi pecunias debitas ad cambium in caſu moræ debitoris, non poteſt capere niſi præmiſſa proteſtatione, & intimatione debitoris, reſol.27 n.10

Debitoris notificatio an debeat fieri per creditorem, poſt quam fuerit per creditorem ab alio capta pecunia ſibi debita ad cambium, reſol.27.n.11

Intereſſe cambij non debetur à debitore creditori, niſi creditor probet pecunias ad cambium cæpiſſe in eam cauſam, ex mora ſcilicet debitoris, reſol.27.n.12

Intereſſe cambij vt debeatur à debitore creditori, an pecunia ad cambium recepta per creditorem debeat eſſe eiuſdem quantitatis, quanta creditori deberetur, & non vltra, reſol.27.n.13

Neceſſitas creditoris capientis pecunias ad cambium ſubeſſe debet, adhoc vt debitor reficere teneatur ei intereſſe cambij. reſol.27.n.14

Aſſertioni, & dicto creditoris, an ſtandum ſit, quod ſub erat neceſſitas capiendi pecunias ad cambium, reſol.27.num.15.17

Litteræ cambij debent cum effectu mitti ad loca nundinarum, aliàs dicitur cambium ſiccum, & quando, reſol.27.num.18

Litteræ cambij an poſſint per teſtes probari, qui teſtentur litteras vidiſſe, & curſus cambiorum, reſol.27. num.19.& ſeq.

Scriptura eſt de ſubſtantia, ſaltem quò ad probationem, in contractu cambij, reſol.27.n.21

Tenor litterarum cambij deperditarum poteſt teſtibus probari, reſol.27.n.22

Cambium an poſſit capi à ſemetipſo, ſtante facultate à debitore conceſſa creditori, reſol.27.n.25

Pactum, quod ſuper ſubſtantia, & captura cambij, ſeu del cambiato, ſtetur dicto cum iuramento creditoris, an valeat, reſol.27.n.26.27.29.30.31.32

Litteræ cambij non debent aliquando oſtendi per mercatores ad euitanda fallimenta, reſol.27.n.31

Litteræ cambij, ſi ante earum ſolutionem fuerint deperditæ, an detur repetitio pecuniarum contra priorem campſorem ſcribentem, reſol.47.n.1.3.4.5

Litteras cambij, ſi ſimulatè dixerit amiſiſſe campſarius, non repetit pecunias à mercatore, qui litteras cambij ſcripſerat, reſol.47.n.2

Campſor loco deperditarum litterarum cambij, tenetur eidem campſario alias litteras ſcribere eiuſdem tenoris, reſol.47.n.5.limita.n.8

Litterarum cambij non datur determinatus numerus, & vſus introduxit tres fieri, & quãdoque ſolent vlterioris numeri fieri, reſol.47.n.6

Litterarum cambij pluralitas non nocet ſcribenti, quia vna littera præſentata cæteræ remanent inefficaces, reſol.47.num.7

Campſor loco deperditarum litterarum cambij non poteſt alias ſcribere, quando campſor, vel mercator, cui litteræ dirigebantur, in loco ſoluendæ deperditæ, interim fuerit conditione mutatus, decoctus, vel domicilium variaſſet, reſol.47.n.8

Cambij contractus eſt nominatus, ſaltem de conſuetudine, reſol. 47.n.9.& 17

Pœnitentia non datur in contractu cambij, reſol. 47. num.9.& 10

Pœnitentia non datur in contractu cambij, etiam in eius accidentalibus, reſol.47.num.10.& n.9

Cambij contractus, quis contractus ſit, an mutuum, an permutatio, an emptio, & venditio, reſol.47.nn.11. 12.14.& 16

Cambium ſatis differt à mutuo, reſol.47.n.12

Cambij contractus, an ſit innominatus do vt det, reſolut. 47.num.13

Cambium an ſit permutationis contractus, reſolut. 47. num.14

Cambium eſt contractus emptionis, & venditionis pecuniarum, reſol.47.n.16

Cambium ſemper reducitur ad contractum emptionis, & venditionis pecuniarum, ſiue dicamus, quod ſit permutatio, ſiue emptio, reſol.47.nu.17

Cambium dicitur factum in credito, & non importat ſolutionem factam, quando in litteris dicitur pro totidem cambiatis, ſecùs ſi dicat pro totidem ſolutis, vel pro valuta habita, reſol.47.n.18

Pœnitentia fortiùs non datur in cambio, quando litteræ fuiſſent acceptatæ, reſol.47.n.19

Litteris cambij acceptatis, per acceptantem: non poteſt recuſari earum ſolutio, quamuis is, qui ſcripſerat, decoxerat, reſol.47.n.20

Quid ſi ſcribens litteras, tempore acceptationis erat decoctus, vide n.21.22.& 23

Litteras cambij acceptans, ſi poſt acceptationem mercator, qui ſcripſit litteras, moriatur, an acceptans ſit liberatus, reſol.47.n.24

Litteris cambij acceptatis, ſi acceptans inde decoxerit, an periculum earum ſpectet creditori cambij, ita vt ſcribens ſit liberatus, vel non reſol.47 nu.25.26.27. ſeq.& nu.33.34 35

Delegatio, & nouatio dicitur facta acceptata litteræ cambij per mercatorem, vel campſorem, reſolut. 47. num. 26

Quid de mercatore, vel campſore de proximo decocturo, reſol.47. num.28

Litteras cambij acceptans tenetur ad earum ſolutionem, tanquam fideiuſſor, & ſcribens tenetur vti principalis, reſol.47.nu.35

Litterarum cambij forma quæ ſit, ex quibus probetur campſorem correſpondentem in loco eſſe, debitorem ſcribentis litteras, vel non, reſolut. 47. num.36

Litterarum cambij acceptatio qualiter fiat tempore nũdinarum, reſol.47.n.37

Litterarum cambij acceptatio expreſſe facta dicitur, quando mercator propria ſua manu appoſuit acceptatam ſuper litteris, vel per publicum inſtrumentum promiſerit ſoluere, reſolut. 47. num.38

Litterarum cambij acceptatio probari poteſt per teſtes, licet litteræ penes præſentantem remanſerint, reſol. 47.num.39

Litterarum cambij acceptatio dicitur tacitè facta per mercatorem, quando penes ſe retinet litteras, reſol. 47.num.40

Quæ retentio litterum etiam teſtibus probari poteſt, dicto, num.40

Litterarum cambij acceptatio non dicitur facta, ſi per mercatorem fuerint recepta litteræ de auiſo, reſolut. 47.num.41

Litteras cambij cum proteſtatione acceptans, non tenetur ad earum ſolutionem, reſol.47.n.42

CAPITALE, cenſus vide in verbo pretium.

CAPITVLVM Regis Caroli 118. procedit non ſolùm in filio primogeniti, ſed in filio ſecundogeniti reſpectu tertiogeniti, reſol.5.nu.63

Item nedum in filio primogeniti, ſed in eius nepote, vel vlteriori gradu deſcendente procedit, reſol.1.nu.64. vide nu.68.& ſeq.

Capitula nouiſſima Regis Caroli, & Regis Philippi ſuper feudi ſucceſſione edita inter deſcendentes, & tranſuerſales, intelligenda ſunt in caſu ſuo, quo loquuntur expreſſe, reſol. 1.num.69.& 70. vide nu. 78. & ſeq.

Capitula matrimonialia fieri ſolent in matrimonijs contrahendis ſubſcripta contrahentium manu, quæ conſeruanda Notario traduntur, reſolut. 8. num. 1

Capitula matrimonialia an habeant exequutionem paratam in Regno, reſol.8.n.2.7.9.

Capitula matrimonialia non ſunt publicum inſtrumentum, ſed minuta, ſeu ſcriptura priuata à contrahentibus ſubſcripta, reſol.8.n.11

Capitula matrimonialia, vel alia ſcriptura priuata penes notarium in protocollo non conſeruata, non poteſt per notarium leuari, & in publicam formam redigi, reſol.8.n.14

Contractus dicitur perfectus in capitulis matrimonialibus ſubſcriptis per contrahentes, & datis notario ad conſeruandum, reſol.8.n.15

Connexitas datur in ſententia plura continens capitula, reſol. 9.n.18

Capitula ſententiæ quando connexa, vel ſeparata dicantur, reſol.9.n.19.& 20

Capitula, quæ connexa, vel ſeparata dicantur iudicis arbitrio remittuntur, reſol.9.n 20

Capitula conſimilia præſentata in cauſa principali ad probandum melioramenta an admittantur in cauſa liquidationis, & quid ſtante proteſtatione, reſolut. 14. num. 50

Capitulum 42. Regis Ferdinandi continuans poſſeſſionem bonorum defuncti in hæredem, non procedit, quando poſſeſſio fuiſſet per defunctum in vita etiam per conſtitutum, & actum fictum, in alium tranſlata reſol.39.n.74.& 76

CASVS fortuitus, inſolitus, & inopinatus quando dicatur, reſol.18 n.9

Caſus valde inſolitus dicitur, quando nulla adeſt memoria, quod aliàs ab antiquo, vel antiquiſſimo tempore euenerit, reſol.18.n.20.

Caſus inſolitus datur quandoque in ſuperlatiuo gradu, ita vt nec à diligentiſſimo viro præuideri poſſit, reſolut. 18.num.11

Caſus inſolitus an indicetur prohibitio Principis, quod merces, & victualia ad hoſtes non transferantur, reſol.18.num.12.13

Depoſitarius depoſiti irregularis, vel bancherius tenetur de quocunque caſu fortuito, & periculo pecuniæ depoſitatæ, reſol.20.n 6

CAVSA Teſtati facit ceſſare cauſam inteſtati, reſol. 10.num.79

Digitized by Google

Cauſa teſtati, & cauſa inteſtati, vbi vtraque in dubium reditur, magis adhærendum eſt opinioni pro cauſa teſtati, reſol. 10. n. 101

Cauſa quælibet de iure eſt ordinaria, reſolut. 19. numer. 14

Cauſæ quandoque diriguntur per viam commiſſionis Principis, & incartamenti, reſol. 35. n. 1

Modus procedẽdi in cauſis per viam commiſſionis, & incartamenti, eſt de modis procedendi in cauſis parte non diſſentiente, reſol. 35. n. 3

Iuſtam cauſam litigandi habuiſſe cenſetur, qui à iudice fuit ab expenſis abſolutus, ſecùs ſi condemnatus, reſol. 35. n. 9

Cauſæ poſſeſſoriæ mixtæ ſui natura de iure quæ ſint, reſol. 39. n. 146. & ſeq.

Cauſa attenditur in omnibus rebus potius, quam res ipſa, reſol. 44. n. 21

Cauſa regit omnes humanos actus, reſol. 44. n. 22

CAVALCANVS, Euiſque auctoritas ita leuis exiſtimatur, vt refutatione non egeat, reſol. 17. n. 7

CAXERIVS Tabulæ, vel banci dicitur inſtitor, & illi negotiationi propoſitus à bancherio, vel Illuſtri Senatu, reſol. 20. n. 7

CENSVS Impoſitus ſuper feudo pro aduocatorum, vel procuratorum patrocinio, & ſalario, pro eius recuperatione, vel defenſione feudum ipſum afficit, reſol. 3. num. 12

Cenſus impoſitus ſuper feudo ex cauſa in legitima, & feudum non afficiente, ſubſtinetur in præiudicium ſucceſſoris, ſuper melioramentis à ſubiugante in feudo factis, reſol. 3. nu. 80

Cenſus ſi fuerit ſuper re conſtitutus mutuãti, qui mutuauit ad rei refectiorem, vel emptionem, an habeat priuilegium prælationis omnibus alijs creditoribus anterioribus ſuper re, reſol. 3. num. 73

Cenſus ſi ſit impoſitus ſuper feudo, & alijs bonis, omnes fratres debent ſubire eius onus, non primogenitus tantum ſuper feudo, reſol. 4. n 14

Extraneus tàm ſi vellet cenſũ ſupprimere, quàm ſi vellet eum non extinguere, ſed ſibi acquirere, & in locum redditualis creditoris ſuccedere, non admittitur creditore inuito, & cedere nolente; & quid in creditore pro ſuo intereſſe cenſum ſupprimere volente, reſol. 7. n. 15

Extraneus; ſi ad euidentem pupilli vtilitatem eiuſdem debitum ſolueret, vel cenſum redimere vellet ad effectum ſubintrandi in locum creditoris dimiſſi, id cum minore tantum, vel pupillo agere poteſt abſque iudicis decreto, reſol. 7. n. 16

Extraneus pecunias credens debitori redituali ad effectum redimendi, & extinguendi cenſum, licet conueniat cum debitore de ſubintrando, vel ceſſionem acquirat, in nichilum ſubrogatur in ius ſubiugatarij creditoris, iam redemptione extinctum, licet proſit quo ad præteritos cenſus, ſi qui ſunt, & ſortem principalem, reſolut. 7. num. 32. & num. 38

Reluitio cenſus animo faciendi fructus pro redimente non eſt redemptio, & extinctiua ſuppreſſio, ſed tranſlatiua venditio, reſol. 7. n. 34

Hypothecæ an reſoluantur facta cenſus redemptione animo faciendi fructus ſuos, reſol. 7. n. 36

Prætium, ſiue ſortem cenſus fuiſſe ſolutam, an ad emptorem, & ſubiugatarium probare ſpectet, quando venditor, vel ſubiugans prætium relatiuè per partitam tabulæ, vel banci, vel aliud inſtrumentum habuiſſe conſiteatur, vel onus ſubiuganti ſpectet, tunc probare negatiuam, prætium, ſcilicet non fuiſſe ſolutum, reſolut. 42. numer. 1. 3. 9. & num. 17

Quid in tertio poſſeſſore rei ſubiugatæ, vel ſi debitor reditus longo tempore cenſum perſoluerit, numer. 6. & 7

Confeſſio ſimplex prætij recepti in contractu cenſuali an probet numerationem, reſol. 42. n. 2

Prætium, ſiue capitale cenſus, ſi non appareat incontinẽti ſolutum, ſed poſt aliquos dies, an contractus ſit nullus, reſol. 42. n. 20. 22. 23

Solutum ex cauſa indebita interuſuriorum an cedat in extinctionem capitalis, & pretij cenſus, reſolut. 42. num. 21

Cenſus annuus in dotem datus, an debeat ſtatim per maritum, eiuſque hæredem reſtitui ſoluto matrimonio, non expectato anno luctus, reſolut. 49. numer. 47

CESSIO. Pactum de retrouendendo eſt ceſſibile, & ad hæredes tranſmiſſibile, reſol. 19. n. 4

Ceſſio bonorum non admittitur, niſi per debitorem probentur infortunia, reſol. 22. n. 1

Ceſſionis bonorum beneficio, vel refugio non gaudent debitores ex dolo, decoctores, & fallitt, reſolut. 22. num. 2

Ceſſio iurium nullo tempore peti poteſt à ſoluente nomine debitoris, eumque liberando, reſolut. 37. num. 4

Ceſſio obtineri poteſt ab eo, qui ſoluit non animo eradicandi obligationem debitoris, reſol. 37. n. 6

Ceſſio poteſt quandocumque fieri ſoluenti debitum alienum proprio ſoluentis nomine, reſolut. 37. numer. 7

Creditor non cogitur præcisè cedere iura extraneo ſoluenti, niſi creditore ipſo volente, reſol. 37. n. 9

Extraneo ſoluenti ſuccurritur, ſaltem iudicis offitio, ad conſequendam ceſſionem à creditore ex æquitate, quod tibi non nocet, & alteri prodeſt, reſolut. 37. num. 10

Ceſſio non debetur ſoluenti, niſi incontinenti, vel ſi fuerit factum pactum ab initio ſolutionis de ceſſione fienda, reſol. 37. n. 11

Ceſſio an dicatur facta incontinenti, quando creditor cedit, & fatetur pecuniam habuiſſe, & recepiſſe à ceſſionario ſoluente, reſolut. 37. num. 12. 13. & num. 14

Ceſſio debetur creditori poſteriori ſoluenti; & offerenti anteriori, & econuerſo, reſol. 37. n. 15

Creditor anterior cedens poſteriori creditori ſoluenti, & offerẽnti non tenetur promittere ſe potiorem, vel anteriorem eſſe, ſed ſufficit iura ſua cedere talia, qualia habet, reſol. 37. n. 16

Ceſſio iurium debetur à creditore poſſeſſori ſoluenti; & quid in poſſeſſore in iuſto, reſol. 37. nu. 17. & 18

Ceſſio iurium non debetur poſſeſſori ſoluenti, cui onus ſoluendi ſpectaret, reſ. 37. n. 9

Creditor an teneatur cedere iura poſſeſſori ſoluenti, etiam contra ſe ipſum, vel talia qualia, reſol. 37. nu. 20. & 30

Ceſſio iurium ſit correo ſoluenti incontinenti, vel ex interuallo, ſi præceſſerit pactum de ceſſione quandocumque fienda, & quando, reſolut. 37. num. 31.

num. 31. 32. 33. 35. & num. 37
Ceſſio iurium non debetur ſoluenti debitum proprium, reſol. 37. num. 32
Ceſſio iurium ſemper debetur ſoluenti, ex æquitate, quādo cedenti non nocet, & ceſſionario prodeſſe poteſt, reſol. 37. num 38
Ceſſio iurium fideiuſſori quandocumque facienda eſt, reſol. 37. num. 39
Fideiuſſor ſolutam non repetit à confideiuſſoribus, niſi obtempta iurium ceſſione à creditore, reſolut. 37. num. 41
Ceſſio, licet confideiuſſori, & correo debeatur inſolidum, tamen an ab alijs repetat deducta rata, reſol. 37. num. 42. 43
Ceſſio an debeatur inſolidum, vel pro rata fideiuſſori, qui pro rata fideiuſſit, vel inter eos fuerit inducta debiti diuiſio, reſol. 37. n. 44
Nurus an teneatur cedere iura ſocero ſoluendi dotem pro filio, contra filium, reſ. 37. n. 45. 46
Mater, & pater communem filiam inſimul dotantes, vel frater, aut extraneus ſimul cum patre dotantes, quilibet eorum vti fideiuſſor dicitur interceſſiſſe, ideoq; eis debetur ceſſio, & quidquid ſoluunt à patre, eiuſque hæredibus repetant, reſol. 37. n. 47
Ceſſionis iurium beneficium peti poteſt, etiam ante ſententiam, vt non condemnetur fideiuſſor, niſi ceſſis iuribus, reſol. 37. n. 48
Ceſſio debetur ſoluenti ex aliqua cauſa, reſolut. 37. num. 49. & 50
Tutori à pupillo debetur ceſſio contra alios contutores, reſol. 37. num. 52
Ceſſio an per creditorem contra ſe ipſum debeatur extraneo ſoluenti, reſ. 37. n. 63
Ceſſio an facienda ſit, quando ea etiam facta ſoluenti non releuaret inopia debitoris, vel aliter, reſol. 37. num. 65.
CEDENS, Pactum de retrouendēdo, vel ius luendi, rem ipſam cedere dicitur, reſol. 19. n. 11
Creditor anterior cedens poſteriori creditori ſoluenti, & offerenti, non tenetur promittere ſe potiorem vel anteriorem eſſe, ſed ſufficit iura cedere talia, qualia habet, reſol. 37. n. 6
Cedens iura talia qualia, an teneatur manu tenere ea eſſe vera, reſol. 37. n. 27. 28. 29
Cedens tenetur oſtendere nomen ceſſum verum ſi non bonum, vel exigibile, reſol. 37. n. 28
CESSIONARIVS, Solutio anticipata nocet ſucceſſori habenti ius, & cauſam à locatore vt hæres ceſſionarius, vel fiſcus, reſol. 29. n. 7
CITATIO CITATVS, Incertæ perſonæ per proclama citari poſſunt, niſi de facili poſſent certificari, reſol. 11. num. 5
Citatio per proclama an clericum afficiat, reſol. 11. numer. 6
Citatio vnica non ſufficit in terminis, l. ſi eo tempore, C. de remiſſion. pignor. reſol. 11. n. 8
Tertius in vnoquoque acta, quo læditur, citandus eſt, adhoc vt ei obſtat iudicium cum principali geſtum, reſol. 11. num. 9
Sententia, & actus facti contra principalem nocent citato, quatenus eius putauerit intereſſe, reſolut. 32. numer. 1
Citari tantū debet is, cuius ius principaliter læditur, non autem cuius in conſequentiam ſpectat intereſſe, ad inditij validitatem, ſecus quo ad præiudicium inferendum, reſol. 32. num. 2
Sententia lata contra principalem adhoc vt noceant ſucceſſori maioratus, vel feudi, aut ſubſtituto, tales citari ſolent, quatenus eorum intereſſe putauerint, reſol. 32. num. 3
Citatus quatenus ei putauerit intereſſe, ſi poſſidet, debet citari principaliter, & in eius foro, ſi clericus, vel alienæ iuriſdictionis ſit, reſol. 32. n. 3.
Limita niſi poſſeſſio poſt iuditium inceptam tranſierit in tertium quatenus citatum, reſol. 32. n. 5.
Citatio, tàm principaliter, quam quatenus ei putauerit intereſſe, quando reſoluatur in citationem principalem, vel quatenus, reſol. 32 n. 6
Clericus, vel alius alterius iuriſdictionis citatus quatenus ei putauerit intereſſe, coram ſæculari iudice vel Magna Regia Curia, ſi non poſſidet, ſed habet aliud intereſſe ratione hypothecæ, vel alterius iuris, an declinatoriam poſſit opponere, reſol. 32. num. 7. 8
Abſens an potiùs per literas ſubſidiales citandus ſit, vel ei ſit dandus curator, reſolut. 33. numer. 27. 32. & num. 33.
CIVITAS, Non eſt deformanda ex ædifitiorum diructione, reſol. 14. num. 40
CLAVSVLA, Iuris francorum de ſe ordinem primogenituræ importat, reſol. 1. n. 31
Clauſula iuris Francorum: Vide in verbo Ius Francorum.
Clauſula quatenus, & in quantum in appellatione adiecta, facit remedium vtrique parti non eſſe commune. Quid in pluribus capitibus ſententiæ connexis, vel vnico tantum, reſol. 9. n. 4. 5
Clauſula omni meliori modo in ſubſtitutionis contextu adiecta, facit directam, & pupillarem ſubſtitutionem induci, reſol. 15. num. 24 & reſol. 39. num. 184
Quid ſi clauſula prædicta verbis, & perſonis in ſubſtitutione additis pupillari non conueniat, reſol. 15. num. 25
Clauſula omni meliori modo circa expreſſa in teſtamento operantur, reſol. 15 n. 26
Clauſula omni meliori modo in compendioſa verbis communibus, excludit matrem de medio, reſol. 25. num. 22
Clauſula omni meliori modo idem operatur in compendioſa, quod expreſſa verba vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum. reſol. 25. n. 23
Clauſula, nunc pro tunc, retrotractionis effectum operatur ad tempus actus, reſol. 26. n 5
Dominium an dicatur ab initio tranſlatum, ex donatione cum clauſula nunc pro tunc, reſol. 26. num. 7. 8. 9. 10. & 11.
Clauſula nunc pro tunc, eſt tranſlatiua de vno tempore in alium, & poteſt actus ab vtroq; tempore initium ſumere, reſ. 34. num. 17
Iuramentum habet vim clauſula (rato manente pacto) & ex eo oritur actio, reſol. 43. n. 73. 74
Clauſula (rato manente pacto) vbi adeſt oritur actio, etiam quo ad intereſſe vel pœnam, reſol. 43. n. 74.
Clauſula (Renuntians & cætera) de ſtilo apponi ſolita in calce inſtrumentorum, an comprehendat beneficij anni luctus renuntiationem, reſol. 49. numer. 34

Clau-

Clauſula, non aliter nec alio modo, in proteſtatione in contractu nonante appoſita, nan aperatur impleto ſecundo contractu nouante, reſol. 50. *n.* 23

CLERICVS, Citatio per proclama an clericum afficiat, reſol. 11. *num.* 6

Clericus, vel alius alienæ iuriſdictionis, ſi poſſideat, & fuerit citatus, quatenus poteſt petere, quod citetur principaliter, & in foro ſuo, reſolut. 32. *numer.* 3

Limita niſi poſſeſſio poſt inditium inceptum tranſierit in tertium quatenus citatum, n. 5

Clericus, vel alius alterius iuriſdictionis citatus quatenus ei putauerit intereſſe coram ſæculari Iudice, vel Magna Regia Curia, ſi non poſſidet, ſed habet aliud intereſſe ratione hypothecæ, vel alterius iuris, an declinatoriam poſſit opponere, reſol. 32. *num.* 7. 8

Curator liti datur per Iudicem ſæcularem clerico coram eo litiganti, reſol. 33. *num.* 21

Clericus excuſatur à tutela, etiam ſuſcepta per clericatum ſuperuenientem, reſol. 46. *n.* 16

COACTÆ Fieri dicitur id, ad quod de iure quis cogi poterat, reſol. 21. *num.* 7

COLONVS. Poſſeſſio defuncti, quæ per colonum retinetur, in hæredem tranſit, abſque actuali apprehenſione, colono hæredis nomine poſſidente, reſol. 39. *num.* 7

Coloni omnes, ac eorum familia eijciendi ſunt à loco, adhoc vt quæratur poſſeſſio intranti, reſol. 39. *num.* 8

Coloni præſumuntur adeſſe in terris aratiuis, reſol. 39. *num.* 8

Colonus vnus ſi remanſerit in fundo non eiectus, vel expulſus, an dicatur eijciens poſſeſſionem ſibi acquiſiuiſſe, reſol 39. *n.* 10. 12

Detentatio ſaltem acquiritur per ſolum ingreſſum rei, abſque colonorum expulſione, quæ ſufficit ad obtinendum in poſſeſſorio ſummariſſimo, reſolut. 39. *numer.* 13

Poſſeſſio acquiritur intranti abſque expulſione coloni, quando Iudicis auctoritate, ritè, & rectè procedentis poſſeſſionem capit, reſol. 39. *n.* 14

Poſſeſſio an acquiratur ex ſola recognitione coloni, abſq; expulſione, reſol. 39. *num.* 15. 16

Spolium ea capite interuerſionis competit domino aduerſus poſſeſſorem, quem domini colonus in poſſeſſorem, & dominum recognouerit, ante expulſionem, reſol. 39. *num.* 17

Colonus dicitur domini poſſeſſionem interuertere, ſi ante eiectionem nouum poſſeſſorum recognouerit, reſol. 39. *num.* 18

COLLECTA. Qui ex forma ſtatuti tenetur ſoluere collectam pro re. non tenetur pro iure, vel actione, quam habet ad rem, reſol. 19. *num.* 17

COLLVSIO, Et negligentia propria nemini prodeſt, reſol. 21. *num.* 2

COMPENDIOSA Subſtitutio: Vide in verbo Subſtitutio.

COMPENSATIO, Non opponitur de debito, quod diuerſo nomine debetur, reſol. 17. *num.* 1. *Declara. num.* 2. 3. 5

Compenſatio debiti alieni non poteſt opponi, reſol. 17. *numer.* 4

Niſi opponens habeat iura ceſſa à creditore contra ſuum creditorem agentem, num. 6

Compenſatia an poſſit opponi de debito, quod non ſit pariter exequutiuum, ſicut & creditum petitum, reſol. 17. *num.* 8. & 11

Compenſationis exceptio admittitur etiam aduerſus exequutionem inſtrumenti exequutiui, reſolut. 17. *numer.* 9

Compenſatio non admittitur de debito liquido ad in liquidum, niſi in promptu liquidari poſſit, reſol. 17. *numer.* 10

Compenſatio non admittitur ſtante pacto de non opponendo, & quid ſtante iuramento, reſol. 17. *n.* 12

Emptor, ſeu licitator poteſt compenſare id quod à venditore ei debetur cum pretio in licitatione oblato, reſol. 38. *num.* 5

Compenſatia, & extinctio debiti an dicatur facta per contrapoſitionem partitarum ad nomen debitoris per creditarem in ſuo libro adnotatarum, non per modum ſolutionis, ſed conſtituendo in eis debitorem ſoluentem vti creditorem, per modum, vt vulgariter dicimus dare, & hauere, *reſol.* 41. *n.* 2. 3

Compenſatio an admittatur, quando partita, & ſumma, quæ petitur compenſari, eſt minor debito, reſol. 41. *num.* 4

Fructus ſtabilium non reſtitutorum mulieri ſoluto matrimonio an in totum, vel pro rata tantum compenſentur cum alimentis præſtitis mulieri per hæredem viri in eius domo, & quando, reſol. 49. *num.* 11. 12. *Reſtringe, num.* 13. 14. *diſtingue, num.* 15. 16. 17

Compenſatio eſt vera ſolutio, licet modus ſoluendi ſit fictus, reſol. 50. *num.* 7

CONDITIO Caſualis, vel mixta, non autem merè proteſtatiua ad initium obligationis in contractibus retrotrahitur, reſol. 5. *n.* 3. 4. 5

Conditio omnis perſonalis eſt actio, reſol. 13. *num.* 18. & *reſol.* 43. *num.* 42

Conditio reſolutiua an reddat inſtitutionem, vel vltimam voluntatem conditionalem, & quid in contractibus, reſol 39. *num.* 101. 102. 103. & 104

Filij an poſſint inſtitui ſub conditione caſuali, vel mixta, vel poteſtatiua, reſol. 39. *n.* 106

Conditio quæ in initio non apponitur, ſed poſt perfectum contractum nihil operatur, reſol. 50. *n.* 24

CONDVCTOR, Non compenſat melioramenta cum fructibus, reſol 14. *num.* 68

Conductori quando facienda ſit remiſſio mercedis, vel ei cenſeatur renunciatum: Vide in verbo remiſſio, & in verbo renunciatio.

Solutio anticipata pro futuris annis facta Prælato per conductorem non nocet ſucceſſori, reſol. 29. *n.* 1

Succeſſori datur regreſſus contra recipientem anticipatas ſolutiones, eiuſque hæredem, & in ſubſidium contra conductorem anticipatæ ſoluentem. reſol. 29. *num.* 21

Conductor impeditus vti frui reconducta repetit à locatore penſiones anticipatè ſolutas, & rem retinere poteſt, reſol. 29. *num.* 22

Subconductor domino principali poſſidere dicitur, reſol. 39. *num.* 9

CONFESSIO Dotis per virum facta præiudicat etiam creditoribus eiuſdem, ſi præceſſerit promiſſio, maximè poſt lapſa tempora ad opponendum exceptionem non numeratæ dotis, reſol. 5. *n.* 19

Confeſſio ſimplex pretij recepti in contractu cenſuali an probet numerationem, reſol.42.n.2.
Confeſſio relata ad aliud inſtrumentum, ſi de relato non conſtat, non nocet, reſ.42. n. 5
Confeſſio recepti pretij transfert onus probandi negatiuã in ipſum confitentem, reſol.42.n.10
Confeſſio, quamuis iurata, ex errore infringitur, reſol.42 num. 11
CONNEXITAS datur in ſententia plura continenti capita, reſol.9. n.18
Capita ſententiæ quando connexa, vel ſeparata dicantur, reſol.9. nu.19.20.21
Capita, quæ connexa, vel ſeparata dicantur iudicis arbitrio remittuntur, reſol.9. n.20
CONSANGVINEI ſucceſſio ad omnes conſanguineos in pari gradu exiſtentes de iure æqualiter defertur, reſol.1. n.23
CONSENSVS venditoris an in hypotheca appoſitione ſit neceſſarius, reſol.3.n.22
Proteſtationi conſentire, & non contradicere idem eſt, reſol. 43. n.65
CONSTITVTIO Regni in aliquibus procedit etiam in nepte, reſol.2.n.14.& 62
CONSTITVTVM Conditionale in aliquo caſu, vel euẽtu, interim dominium, neque poſſeſſionem transfert, reſol.26.n.4
Conſtitutum purum adiectum in contractu conditionali operatur dominij, & poſſeſſionis translationem, ex nunc, non expectato conditionis euentu, reſol. 26. numer. 9
Conſtitutum tanquam acceſſorium ad actum conditionalem conditionale efficitur, inſequẽs actus naturam, cui adijcitur, reſol.26.n.10
Stipulatio Notarij, & conſtitutum non acquirit dominiũ, nec poſſeſſionem donatario abſenti ante acceptationem, & ratificationem, reſol.30.n.6
Limita in infante abſente, reſol.30. n.18
Vxor retentione bonorum viri vtitur, non obſtante ſtatuto poſſeſſionem in hæredem continuante, ſi conſtituti clauſula, vel præcarij in bonis viri habeat in caſu reſtitutionis dotis, & quando, reſol.39. nu.71.72.73. 74.76.77.& ſeq.
Capitulum 43. Regis Ferdinandi continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem, non procedit, quando poſſeſſio fuiſſet per defunctum inuita, etiam per conſtitutum, & actum fictum in alium translata, reſol. 39. num. 74.& 76
Conſtitutum translationem veræ poſſeſſionis ipſo iure abſque apprehenſione operatur, quamuis per actum fictum, reſ.39. n.75
Conſtitutum adiectum in tabulis nuptialibus bonorũ viri in caſu dotis reſtitutionis, an ſuum operetur effectum, ſi reſtitutionis caſus ob viri obitum obuenerit, tanquã collatum poſt mortem mariti conſtituentis, & quid ſtante clauſula nunc pro tunc, reſol.39. n.77. 78.79. 80.81.82.83.84 & 85
Conſtitutum an operetur poſt mortem conſtituentis per clauſulam (ex nunc pro tunc) in eo appoſitam, reſol. 39 nu.79. & 77.
Conſtituti clauſula paſſiuè in conſtituentis hæredem trãſit, nec per mortem conſtituentis extinguitur, reſol. 39. num 82.
CONSVETVDO Principis prouiſione, ſtatuto, vel conſuetudine, publico proclamate excluduntur quandoque creditores ad petitionem emptoris alicuius rei debitoris, remedio l. ſi eo tempore, C. de remiſſion. pign. ſi infra certum tempus ius ſuum ſuper re vendita non proponant, reſol.11.num.17
CONTRACTVS. Reſoluto contractu retrotrahitur ad tempus ipſius, reſ.4.nu.3
Dominium ſuſpenſiuè translatum reſoluto contractu redit ad ſua principia attractiua, reſ.4.n.5
Contractus reſolutus habetur, ac ſi retrò factus nunquam fuiſſet, reſol.4 n.6
Contractus dotalis guarentigiatus de iure habet exequutionem paratam, reſol.8.nu.4
Contractus à contrahentium conſenſu dependet, reſol.8. num.10
Matrimonialis contractus teſtibus probari poteſt, quia ad ſui ſubſtantiam ſcripturam non requirit, reſol.8. num. 12
Contractus dicitur perfectus in capitulis matrimonialibus ſubſcriptis per contrahentes, & datis notario ad conſeruandum, reſol.8.n.15
Contractus perfectus non dicitur, ſi ab initio partes conuenerint de eo fieri per Notarium ſcripturam, quod non fuerit factum, niſi habuerint contractum pro abſoluto abſque ſcriptura, reſol. 8. numer. 15. & num. 17
In contractibus plus attenditur factum, quam contemplatio eius, pro quo fuit factum, reſ.13 n.53
Contractus matrimonialis, ſeu dotis eſt vltroeitroque obligatorius, reſol.43.n.4
Contractus dicitur impletus ex traditione rei venditæ, reſol.50. nu.22
Et an ex ſolutione intereſſe loco rei, n.18
CONTRAHENTES Secundum iura præſumitur contraxiſſe, reſol. 34.nu.20
Non eſt de mente contrahentium, ab initio contractus venditionis velle repetere pretium in caſu, quo res vendita per venditorem non fuerit tradita, reſol.34 num.42
CORREVS. Correi plures, licet quo ad creditorem omnes tales ſint, inter eos tamen ſunt fideiuſſores, quando negotium alteri ex eis principaliter ſpectat, reſol. 37. num.33
Correus præſumitur pro tota obligatione ſoluiſſe, reſol. 37. num.35
CREDITOR ex priuilegio leg. licet Cod. qui potior, & leg. interdum ff eodem præfertur anteriori creditori habenti etiam ſpecialem, & expreſſam hypothecam. Reſtringe niſi creditor ſit etiam priuilegiatus inter perſonales actiones, reſol, 3. numer. 20. & 21
Creditori mutuanti ad rem emendam conceditur prælatio, non ſolum aduerſus anteriores creditores, ſed etiam priuilegiatos, ex ritu 192. reſolut. 3. numer. 24
Creditor anterior emptoris in re vendita præfertur venditori, qui vendidit habita fide de pretio, abſque rei venditæ ſpeciali hypotheca: limita ſtante Ritus diſpoſitione, vel ſtante ſpeciali hypotheca, reſol. 3. nu. 36.41.& 46
Creditor non vtitur priuilegio prelationis ex l. licet C. qui potior. & l. interd. ff. eod. niſi pecunia verſa probaretur in eam cauſam, reſol. 3. nu.52
Creditor pro mutuo ad rei refectionem, vel conſeruationem, vide in verbo Mutuum.

Credi-

Digitized by Google

Creditor habens hypothecam cum prælatione, & priuilegio, l. licet C. qui potior. & l. interdum ff. eod. non præfertur fiſco, reſol. 3. nu. 72

Creditor poſterior anteriori ſoluens via iuris offerendi, in omni iure, & loco eiuſdem ſuccedit, citra aliquam cõuentionem de ſubintrando, nec ceſſionem, reſ. 7. num. 1. 2. 3. & ſeq. Extende etiam, ſi tertius, quartus, aut vlterior creditor hypothecarius anteriori ſoluat, reſol. 7. nu. 2.

Prior creditor poſteriori ſoluens via iuris offerẽdi in eius locum, abſque pacto de ſuccedendo, vel creditoris ceſſione ſubintrat, reſol. 7. nu. 4

Creditor vnus alteri ſoluens in perſonali, hypothecaria, ac vniuerſo iure, & loco creditoris dimiſſi, & ſoluti ſuccedit, etiam in dominio, reſolut. 7. num. 5. & num. 6

Creditor anteriori ſoluens in eiuſdem creditoris dimiſſi, & ſoluti hypothecam ſuccedit, non autem in nouam, & de iure fictam, reſol. 7. nu. 7

Secundus creditor potiori ſoluens hypothecam prioris creditoris acquirit, ſi ipſe quoque hypothecarius creditor ſit, ſecùs ſi chyrografarius, niſi ſpetiali pacto talis creditor conuenerit de ſibi quærenda hypotheca creditoris ſoluti ex ceſſione, reſolut. 7. num. 9. & 10

Pactum ad diſcurſum competens priori creditori acquiritur poſteriori ſoluenti via iuris offerendi ſi ſecundus offerens hypothecam quoque habeat, reſolut. 7. num. 11

Creditor præſumitur dimiſſus, & ſolutus à debitore ex pecunia extranei, ad id ſeriò mutuantis animo ſubintrandi, quando in continenti per debitorem creditori fuerit ſolutum, reſ. 7. n. 19

Creditores in pignoris diſtractione citati, & infra præfixum terminum non comparentes, excluduntur à ſuo iure ſuper pignore, reſol. 11. nu. 1

Creditor, cui primum decretum notificatum eſt, infra quindenam in eadem tela ius ſuum deducere debet, & ſe opponere aduerſus pignoris diſtractionem, ſicut debitor principalis, reſol. 11. n. 2

Creditor etiam anterior cenſetur excluſus, ſi à poſteriore creditore eo citato debitoris pignus diſtractum fuerit, reſol. 11. num. 4

Creditor citatus in primo decreto, ſeu miſſione, & non in pignoris diſtractione, ſuo iure non cenſetur excluſus ſuper pignore, reſol. 11. n. 7. & ſeq.

Creditor ad tempus, ſub conditione, vel annuæ penſionis ſubſtitutus ſub conditione, vel non natus tempore proclamatis, an cenſeantur excluſi à remedio leg. ſi eo tempore Cod. de remiſſion. pignor. reſolut. 11. numer. 16

Principis prouiſione, ſtatuto, vel conſuetudine, publico proclamare excluduntur quandoque creditores, ad petitionem emptoris alicuius rei debitoris remedio, l. ſi eo tempore, C. de remiſſion. pignor. ſi infra certum tempus ius ſuum ſuper re vendita non proponant, reſol. 11. nu. 17

Creditor ſecundus habens hypothecam ex cauſa onroſa an præferatur creditori anteriori ex cauſa lucratiua, reſol. 26 nu. 14. 15. 16. 17

Inter creditores habentes perſonalem tantum, non conſideratur prærogatiua, & prioritas temporis, ſed cauſæ, ideo omnes pariter concurrunt, reſol. 26. num. 16

Creditor poteſt capere ſummam debitam ad cambia, & recambia, nedum quando id expreſſe debitorem promiſſum & conuentum fuerit, ſed etiam, quando debitor promiſerit creditori refectionem damnorum, reſol. 27. nu. 7

Creditor abſque aliquo pacto debitoris poteſt capere pecunias debitas ad vſuras, ſeu cambia, ſi ei non ſoluuntur in tempore à debitore, reſol. 27. n. 8

Creditor quando à debitore non habet facultatem capiendi pecunias debitas ad cambium, in caſu moræ debitoris, non poteſt capere niſi præmiſſa proteſtatione, & intimatione debitoris, reſolut. 27. num. 10

Notificatio debitoris an debeat fieri per creditorem poſt capturam pecuniarum ad cambium, reſol. 27. num. 11

Intereſſe cambij non debetur à debitore creditori, niſi creditor probet pecunias ad cambium cæpiſſe in eam cauſam, ex mora ſcilicet debitoris, reſolut. 27. num. 12

Intereſſe cambij vt debeatur à debitore creditori, an pecunia ad cambium recepta per creditorem debeat eſſe eiuſdem quantitatis, quanta creditori deberetur, & non vltra, reſol. 27. n. 13

Neceſſitas creditoris capientis pecunias ad cambium ſub eſſe debet, adhoc vt debitor ei teneatur reficere intereſſe cambij, reſol. 27. nu. 14

Aſſertioni, & dicto creditoris an ſtandum ſit, quod ſuberat neceſſitas capiendi pecunias ad cambium, reſol. 27. nu. 15. & 17

Creditor an poſſit capere à ſemetipſo pecunias ad cambium, ſtante facultate capiendi à debitore conceſſa, reſol. 27. num. 25

Creditor, qui ſibi adiudicauerit fundum alteri antea per debitorem locatum, non poteſt contra conductorem via exequutiua pro penſione agere, ex contractu locationis facto à debitore nomine proprio, ſed tantum vti ceſſionarius, ideo obſunt ei anticipatæ ſolutiones per conductorem locatori facta, reſolut. 29. num. 9

Creditor qui hypothecam priorem habet, ſicut poteſt auocare poſſeſſionem ab eo, qui haberet poſteriorem hypothecam, multò magis ipſum poſteriorem agentem excluderet excipiendo, reſol. 31. num. 2

Creditor non cogitur inuitus pecuniam loco rei à debitore acceptare, reſol. 34. n. 5

Creditor ſi à debitore preuentus ſuper exceptione propoſita patiatur teſtes recipi, & exceptionem preuentam detegi, & probari, ſibi præiudicat, reſolut. 36. num. 18

Soluere an quis pro alio poſſit creditore inuito, reſol. 37. num. 2

Creditor emphyteutæ an poſſit domino inuito, eidem pro emphyteuta canonem ſoluere, pro euitanda caducitate, reſol. 37. n. 3

Creditor non cogitur præciſe cedere iura extraneo ſoluẽti, niſi ipſo creditore volente, reſol. 37. n. 9

Creditor anterior cedens poſteriori creditori ſoluenti, & offerenti, non tenetur promittere ſe potiorem, vel anteriorem eſſe, ſed ſufficit iura ſua cedere talia, qualia habet, reſol. 37. n. 16

Solutio, & debiti extinctio inducitur per contrapoſitionem partitarum in libro per creditorem, ad

nomen

nomen debitoris,per modum ſolutionis appoſitarum, reſol.41. num.1.

Compenſatio, & extinctio debiti an dicatur facta per contrapoſitionem partitarum in libro, ad nomen debitoris per creditorem adnotatarum, non per modum ſolutionis, ſed conſtituendo in eis debitorem ſoluentem vti creditorem per modum, vt vulgariter dicimus, dare & hauere. reſol.41.n.2.3.

Creditor in plus ſi minus petat, non ideo ſibi præiudicat in reliquo, etiam quòd de pluris petitione proteſtatus non ſit, niſi pro reſiduo petat reſol.43.n 15.

Creditor per debitorem cogi poteſt, vt totum creditum petat coram vno iudice, quando creditor debitum diuidendo partem coram vno, & partem coram alio iudice peteret, idque ne debitor pluribus vexaretur inſtantijs, & litis expenſis. reſol.43.n.16.

Pœna non cenſetur remiſſa à creditore ſortem ſimpliciter recipiente, reſol. 43. n.43.

Creditor an aduerſus debitorem pignus redimentem infra quadrimeſtre, poſſit opponere rei retentionem propter melioramenta. reſol.44.n.3.

Creditor infra quatrimeſtre ad redimendum non poteſt ſoluere debita ſuper pignore, reſol.44. n.4.5.

Creditor declarato nullo ſecundo decreto, poteſt rem retinere pro pratio, & ſumma, pro qua proceſſit diſtractio, reſol.44. num.6.7.8.9. vide n.11.12.13. Amplia n.10. limita n.14.

Creditor non retinet rem adiudicatam pro ſumma, pro qua proceſſit diſtractio, ſi decretum fuerit declaratum nullum ex capite, quod fuiſſet ſcienter adiudicata res aliena, vel pro non debito fuerit facta diſtractio. reſol.44.n.14.

Creditor in contumaciam debitoris miſſus in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, poteſt pro ſuo credito rem retinere, ſi de credito docet incontinenti quamuis debitor, ſoluendo expenſas, vellet contumaciam purgare, & poſſeſſionem recuperare, reſol.44. num.15. & num.25.

Creditor an pro vno debito, & cauſa immiſſus, poſſit retinere pro alio debito, & impedire redemptionem debitoris infra quatrimeſtre, reſol.44.nu.16.17.18. 19.20.23.24.25.26. & ſeq. & n.30.31.32.

Retinere licet creditori pignus, quod pro vno credito recepit, pro alio, reſol.44.n.18 19.27.

Amplia in pignore prætorio, & iuditiali, nu.19. limita pluribus modis vt n.28.

Declara num.29.

Creditor, ſi infra quatrimeſtre à cenſuali creditore coactus fuerit ſoluere aliquam ſummam, an aduerſus debitorem infra eundem terminum pignus, redimentem poſſit rem retinere pro illa ſumma de nouo coactè ſoluta, reſol.44.n.30.

Secundo decreto annullato ex remedio gratioſo, an creditori per debitorem ſolui debeat, nedum ſumma pro qua proceſſerit diſtractio, ſed etiam omnes ſummæ per creditorem alijs ſolutæ, vel in decreto accollatæ, reſol.44.n..6.

Creditoris mulieris conditio non poteſt effici deterior per dotem, reſol.45.n.3.

Creditores vxoris ante contractum matrimonium via exequtiua agunt in ſubſidium contra maritum, cui omnia bona mulier in dotem apportauit, reſol.45.n. 5. conſtit, n.8. & ſeq.

Diſcuſſio an ſit facienda à creditoribus vxoris, contra bona propria vxoris, antequã via exequtiua agant contra maritum. reſol.45.n.6.

Accollans nunquam via exequtiua tenetur creditoribus accollatis, niſi expreſſe ſoluere promiſerit, & ſe obligauerit creditoribus præſentibus, vel abſentibus cum ſtipulatione notarij, reſol.45.n.22.

Creditor in diem, vel ſub conditione poteſt ius ſuum de futuro in iuditium deducere, petendo ex nunc debitorem condemnari ad ſummam debitam, die, vel conditione adueniente, reſol.49.n.26.

Re inſolutum data euicta, non poteſt creditor redire ad primæua iura, niſi interueniente proteſtatione, reſol. 50.n.9. 10.

Creditor poteſt vti primo contractu, ſecundo nouante non impleto per debitorem, reſol.50 n.25.

CVLPA. In culpa eſſe dicitur, qui ſe immiſcuit rei ad ſe non pertimenti, reſol.46.n.29.

CVMVLATIO. Hæres in quem continuatur per ſtatutum defuncti poſſeſſio, poteſt cumulare diuerſis reſpectib. remedia adipiſcendæ, retinendæ, & recuperandæ poſſeſſionis. reſol 39. n.55.

CVRATOR. Datur abſenti, etiam inuito, ad petitionem creditorum vel alterius, qui ius aliquod in iuditio deducendum contra abſentem habet, reſol. 33. num.1.

Curator, vt abſenti dari poſſit, debet de abſentia iudici conſtare, & quod abſens viuat, vel ſaltem dubitetur quod magis viuus, quam mortuus ſit, reſol.33. numero 2.3.

Curator an poſſit dari abſenti non ſubdito iuriſdictioni iudicis dantis, ſaltem ratione cauſæ mouendæ reſol. 33.n.4.5. & ſeq.

Curator an poſſit dari abſenti à iudice loci rei ſitæ in actione reali, reſol.33.n 20. & per tot.

Curator liti datur per iudicem ſæcularem, clerico coram eo litigante, reſol.33.n.21.

Iudex eccleſiaſticus poteſt dare curatorem laico coram eo litigante, reſol 33.n.22.

Curator principaliter datur rebus, & liti non perſonæ ideò dari poteſt per eum iudicem, cui bona ſubſunt, licet non perſona, reſol.33.n.23.

Iudex ſemper poteſt dare curatorem, ſi ſit competens, quomodolibet ratione cauſæ mouendæ, reſol. 33. num.25.

Curator abſenti, ne dum vagabundo dari poteſt, ratione rei ſitæ, deſtinatę ſolutionis, vel contractus, ſed etiam quando certum eſt eum extra Regnum certo loco cõmorari, reſol.33.n.26. & n.31.

Curator an dandus, ſit abſenti in certo loco, vel potius per litteras ſubſidiales abſens citandus ſit, & quid ſi à Regno non ſit abſens, & quid ſi ignoretur vbi ſit, licet à Regno non abeſſet, reſol.33.n 27.32. & 33.

Fidciuſſio, inuentarium, & iuramentum curatoris abſentis de abſente defenſuro, & alia ſollemnitates de iure requiſitæ, de ſtilo Regni non ſeruantur, & quando ſecus. reſol.33.n.28. & 30.

Stilus curiarum ſeruandus eſt circa curatores decernendos. reſol.33 n.29.

Curator an poſſit dari latitanti, & contumaci, licet præſenti, reſol.33.n.34.

Tutor, qui pro tempore eſt abfuturus cauſa reipublicæ, tenetur interim petere pupillo curatorem, reſol.46. num.33.

DAM-

I N D E X.

D

DAMNVM An vltra dimidium eſſe debeat, adhoc vt conductori remiſſio mercedis fiat, reſol.18. n.16.17.18.19.20.21.22.23.

Remiſſio mercedis quando fit conductori ex vitio naturali fructuum, vel facto Principis, aut tertij, an damnum vltra dimidium eſſe debeat, reſol.18.n.21.

Remiſſio mercedis fit pro rata damni contingentis in ſubſtantia rei, etiam quod in dimidia non ſit, ſecùs quando fructus deficiunt, reſol.18.n.22.

Facto locatoris quando euenit damnum conductori, remiſſio mercedis fit pro rata, nec requiritur, quod damnum ſit in dimidio, reſol.18.n.23.

Damnum intolerabile an requiratur quando facto locatoris iuſto, & notorio conductor fuerit impeditus, ad remiſſionem mercedis obtinendam, reſol.18.n.24.

DATIO INSOLVTVM. Exceptio poſſeſſionis ex cauſa anteriori, & pariter priuilegiata aduerſus exequutionem contractus bullaris, debet eſſe ex datione inſolutum iuditiali, & adiudicatione, non autem extraiuditiali, reſol.31.n.4.

Datio inſolutum habet vim ſolutionis, & re inſolutum data euicta non licet redire ad primaeua iura, reſol. 50.num.9.

Limita ſtante Proteſtatione n.10.

DEBITOR Creditori ſoluens ſua pecunia non ſubrogatur in locum creditoris dimiſſi, idque ratione extinctionis proprij debiti, reſol.7.n.17.

Pecuniam debitori credens, vt creditori ſoluat, ad hoc, vt eius locum ſubintret, tria requiruntur, reſol.7. num.18.

Creditor præſumitur dimiſſus, & ſolutus à debitore ex pecunia extranei ad id ſeriò mutuantis animo ſubintrandi, quando in continenti per debitorem creditori fuerit ſolutum. reſol.7.n.19.

Debitor ſoluens famulo creditoris liberatur, ſi habuit iuſtam cauſam credendi, quia fuiſſet ſolitus mitti à domino creditore, reſol.20.n.14.

Debitor ſoluens famulo creditoris, qui venit cum falſa apodixa, vel ſcriptura, non liberatur, quamuis habuerit quamcumque iuſtam cauſam credendi, ſi ſit debitor generis, & pecuniarum, quod nunquam perit, reſol.20.n.15.

Ceſſio bonorum non admittitur, niſi per debitorem probentur infortunia, reſol.22.n.1.

Ceſſionis bonorum refugio non gaudent debitores ex dolo, decoctores, & falliti, reſol.22.n.2.

Dilatione quinquennali an gaudeat debitor infortunijs non probatis, reſol.22.n.3.4.5.

Debitor poteſt ex pacto dare facultatem creditori capiendi ſummam per eum debitam ad cambia, & recambia ad debitoris onus in caſu moræ, reſol.27. num.6.

Facultas capiendi pecuniam debitam ad cambia, & recambia cenſetur data per debitorem creditori, nedum quando expreſſit, ſed etiam quando in contractu debitor promiſerit refectionem damnorum, reſol. 27.num.7.

Debitoris notificatio an debeat fieri per creditorem poſt capturam pecuniarum debitarum ad cambium, reſol. 27.num.11.

Intereſſe cambij paſſi per creditorem debent ei per debitorem refici, ſiue creditor ſit ſolitus negotiare, ſiue non, reſol.27. num.9.

Intereſſe cambij non debetur à debitore creditori, niſi creditor probet pecunias ad cambium cepiſſe in eam cauſam, ex mora ſcilicet debitoris, reſol.27.n.12.

Intereſſe cambij vt debeatur à debitore creditori, an pecunia ad cambium recepta per creditorem debeat eſſe eiuſdem quantitatis, quanta creditori deberetur, & non vltra. reſol.27.n.13.

Neceſſitas creditoris capientis pecunias ad cambium ſubeſſe debet, adhoc vt debitor ei reficere teneatur intereſſe cambij, reſol.27.n.14.

Debitor ſoluendo prelato moribundo an liberetur, reſol. 29.num.1.

Solutio anticipata facta procuratori ad exigendum an debitorem liberet; quid in adminiſtratore habente mandatum cum libera, reſol.29.n.12.

Debitor forum ſortitur ratione deſtinatæ ſolutionis, & iudici illius loci ſubijcitur, cum deſtinatę ſolutionis locus, & non contractus attendendus ſit, quò ad fori acquiſitionem, nam ibi dicitur quis contraxiſſe, vbi ſolutionem facere promiſit, reſol.33.n.6.

Forum debitor non ſortitur in loco celebrati contractus quando exequutio eiuſdem contractus in alio loco confertur, reſol.33.n.7.

Forum debitor ſortitur ratione contractus ſi ibi reperiatur, vel in loco contractus bona reperiatur habere, reſol.33.n.8.

Tanto magis ſi in contractu fuerit fori priuilegio renuntiatum, & ſit additum forum, n.9.

Debitor promittens vbique conueniri poſſe, cenſetur iuriſdictionem vbique prorogaſſe, reſol.33.n.15.

Debitor non poteſt loco rei ſoluere pecuniam creditore inuito, reſol.34.n.5.

Præuentioni pacto renuntiari poteſt per debitorem, reſol.36 num.13.

Soluere quis pro debitore poteſt, eumque inuitum liberare, reſol.37.n.1.

Debitor poteſt creditorem cogere, vt totum petat coram vno iudice, ne pluribus vexetur inſtantijs, & litis expenſis, reſol.43.n.16.

Debitor redimens infra quatrimeſtre, tantum tenetur ſoluere pretium, & ſummam oblatam, pro qua proceſſit diſtractio, & exequutio, niſi onera accollata eſſent liquida, adeo vt nihil aduerſus ea poſſit excipi, vel pro illis fuiſſet data quindena, vel dictum reijciantur, reſol.44.n.1.2.33.34.& ſequen.

Debitor, annullato decreto ex remedio gratioſo, an teneatur ſoluere creditori, ne dum ſummam pro qua proceſſerit diſtractio, ſed etiã omnes ſummas per creditorem alijs ſolutas, vel in decreto accollatas, reſol. 44 num.36.

Decoctor propter ruptam fidem habetur pro mortuo, & ei prohibetur commertium tamquam infami, reſol. 47 num.22.

DECOCTOR. Vide in verbo debitor.

DECRETVM. Creditor, declarato nullo ſecundo decreto poteſt rem retinere pro prætio, & ſumma, pro qua proceſſit diſtractio, reſol.44.n.6.7.8.9. vide n.11.12.13. Amplia.n.10. limita.n.14.

Creditor non retinet rem adiudicatam pro ſumma, pro qua proceſſit diſtractio, ſi decretum fuerit declaratum nullum ex capite, quod fuiſſet ſcienter adiudicata res aliena, vel pro non debito fuerit facta diſtractio, reſol.44.n.14.

Debitor,

Pactum ſpecialis hypotheca an debeat accedere in initio contractus, vel antequam res tradatur, adhoc vt procedat priuilegium, l.licet, C. qui potior.in pignor. habean. reſol.3.n.49.50

Pupillus acquirit tacitam hypothecam cum priuilegio prælationis in re empta ex eius pecunia ad id mutuata, reſol.3.num.66

Hypotheca tacita cum priuilegio prælationis alijs creditoribus, acquiritur militi in re empta cum eius pecunia, pro pecunia mutuata,reſol.3.n.68

Hypotheca tacita cum priuilegio prælationis acquiritur mutuanti ad emendum militiam, ſiue offitium ſuper offitio empto pro mutuo facto, & an præferatur doti, reſol.3.num.69

Hypotheca omnes medio tempore contractæ reſoluuntur redẽpta re ex pacto de retrouendendo, reſ.4.n.15

Hypotheca non ſubſiſtit ſuper pretio fendi depoſitato, eo redempto ex pacto de retrouendendo, reſ.4 n.16

Dotis reſtituendæ obligatio, & hypotheca à die ſoluti matrimonij regulariter incipit, reſol.5.n.1

Hypotheca dotis reſtituendæ ad initium retrotrahitur, etiam ad præiuditium creditorum medio tempore hypothecam acquirẽtium in viri bonis,reſ.5.n.2.4.5

Hypotheca dotis reſtituendæ, & eius retrotractio an ad tempus initorum capitulorum matrimonialium, & dotis promiſſionis, vel perfecti matrimonij fiat ad præiuditium creditorum medio tempore contrahentium,reſol.5.n.10.11.13.& 16

Quid in tacita, vel expreſſa dotis hypotheca, reſol. 5. num.14.15.16

Quid ſi de dotis receptione per ſolam mariti confeſſionem conſtet, reſol.5.num.19

Hypotheca dotis reſtituendæ an à tempore promiſſionis dotis, vel diſpenſationis Pontificis obtemptæ retrotrahatur contracto matrimonio inter coniunctos, reſol.5.num.12

Hypotheca dotis reſtituendæ retrotrahitio an ad tempus capitulorum matrimonialium, vel contracti matrimonij fiat, quando à principio dos, ne dum fuit promiſſa, ſed ſoluta viro, reſol.5.n.17

Quid ſi promiſſio dotis poſt matrimonium contractum, & non ante, facta ſit, reſol.5.n.18

Hypotheca an reſoluantur facta cenſus redemptione animo faciendi fructus ſuos, reſol.7.n.36

Hypotheca ſpecialis, vel generalis cum iuramento impedit dominij translationem rei hypothecatæ, reſol. 12.num.18.19

Hypotheca iuris luendi, ſeu alterius iuris ad rem, extẽditur ad rem ipſam ex eodem iure recuperatam, vel reemptam, reſol.19.n 8

Creditor poſterior habens hypothecam ex cauſa onerosa, an præferatur creditori anteriori ex cauſa lucratiua, reſol.26.n.14.15.16.17

Creditor priorem habens hypothecam, ſicut poteſt auocare poſſeſſionem ab eo, qui haberet poſteriorem hypothecam, multo magis poſteriorem agentem excluderet excipiendo, reſol.31.n.2

I

IMPEDIMENTVM, *Non probatur ex proteſtatione, reſol.34.num.28*

Impedimentum non prodeſt, niſi probaretur, quod niſi impedimentum extitiſſet, impeditus actum adimplere paratus fuiſſet, reſ.34.num.29

Impedimentũ, et difficultas excuſat à mora, reſ.34 n.26

Impedimentum, & difficultas quando excuſet à mora, vel non: Vide in verbo Mora.

Impeditus debet facere omnem conatum, ad remouendũ difficultatem, & impedimentum, reſol.34.n.34

IMPVGNANS. Nullitatem, vel reſciſſionem cõtractus petens, an poſſit ex eodem contractu impugnato cenſum, & penſionem à debitore petere, reſ.36.n.25

Filius impugnans teſtamentum patris ex vitio præteritionis, an poſſit petere legata ex eodem teſtamento impugnato, reſol.36.num.26

INFANS Ex ſtipulatione Notarij, & conſtituto, dominium, & poſſeſſio, acquiritur Infanti, abſenti donatario licet ſecus ſit in non infante abſente ante ratificationem donationis, reſol.30. n.6.& 18

Infanti donatario abſenti quæritur ius irreuocabiliter ante acceptationem, reſ.30.num.15

In infantem, furioſum, & ſimiles, quibus vſus rationis deficit, habet locum ſtatutum de continuanda defuncti poſſeſſionem in hæredem, reſol.39.n.51

INFIRMITAS, INFIRMVS. Per ſuperuenientem infirmitatem excuſatur quis à tutela iam ſuſcepta, reſol 46.num.18

INFORTVNIA. Ceſſio bonorum non admittitur, niſi per debitorem probentur infortunia, reſ.22.n.1.

Dilatione quinquenuali an gaudeat debitor infortunijs non probatis, reſol.22. num.3

INSTANTIA Cauſæ liquidationis an ſit diuerſa ab inſtantia cauſæ principalis, reſol.14. n.47

INSTITOR. Caxerius Tabulæ, vel banci dicitur inſtitor, & illi negotiationi præpoſitus à bancherio, vel ab Illuſtri Senatu, reſol.20. num.7

Inſtitor obligat dominum, ac ſi cum eo negotium geſtum eſſet, contrahendo ſecundum negotiationem, cui fuit præpoſitus, reſol.20. num.8

INSTITVTIO Hæredis ſuſpenditur propter conditionem, reſol.39.num.106

Filij an inſtitui poſſint ſub conditione caſuali, vel miſta, vel poteſtatiua, reſol.39.n.106

INSTRVMENTVM. Inſtrumenti exequutio: Vide in verbo exequutio.

INTERESSE; Emphyteuta qui per pactum domino promiſit emphyteuſim ad certam ſummam, vel modum meliorare, poteſt cogi per dominum ad conuentas meliorationes implendum, vel ad intereſſe condemnari, reſol.14. num.12

Intereſſe cambij paſſi per creditorem debent ei refici per debitorem, ſiue creditor ſit ſolutus negotiare, ſiue non, reſol.27. num. 9

Intereſſe cambij non debetur à debitore creditori, niſi creditor probet pecunias ad cambium cæpiſſe in eam cauſam, ex mora ſcilicet debitoris, reſolut. 27. numero 12

Intereſſe cambij vt debeatur à debitore creditori, an pecunia ad cambium per creditorem ab alio recepta debeat eſſe eiuſdem quantitatis, quanti debitori debetur, & non vltra, reſol.27. num.13

Neceſſitas creditoris capientis pecunias ad cambium ſubeſſe debet, adhoc vt debitor reficere teneatur ei intereſſe cambij, reſol.27. num 14

Super damnis, & intereſſe poteſt fieri probatio, etiam per teſtes, quamuis ſtatutum probationem reſtringeret ad ſcripturam, reſol. 27. n.20

Venditor, qui facultatem rei tradendæ habet, tenetur

præciſè rem tradere, nec ſolutione pretij ſeu intereſſe quantiplurimi liberatur, reſol. 34. n. 3. 7. 8. 9. 10
Intereſſe quantiplurimi an teneatur præſtare venditor, qui venditam rem non conſignauit emptori ſtatuta die, & ſic in mora exiſtens, reſol. 34. n. 13. 14. 15
Stipulatio ad intereſſe quantiplurimi, videtur appoſita fauore venditoris, ne præciſè ad rem tradendam teneatur, reſol. 34 num. 16
Venditor, quamuis teneatur præciſè rem tradere, non ideo poſt moram ab intereſſe quantiplurimi liberatur, reſol. 34. num. 19
Difficultas non excuſat debitorem ad intereſſe, reſolut. 34. num. 33
Intereſſe ſub promiſſione, an veniat pretium etiam ab initio conuentum, reſol. 34. n. 37
Pretium, quod percepiſſet emptor, ſi res ei fuiſſet per venditorem tradita, continetur ſub promiſſione intereſſis quantiplurimi, reſol. 34. n. 39. 40
Maritus dotis non ſolutæ vſuras, ſeu intereſſe petit à dotantibus etiam extraneis reſol. 43. n. 1
Intereſſe dotis non ſolutæ ad rationem de ſeptem pro centenario marito debentur, reſol. 43. num. 8. & ſeq. & num. 11. 12
Statutum, quo permiſſum eſt dari marito tot pro centenario ratione intereſſe non ſolutæ dotis, ad vxorem dotem repetentem non extenditur, reſol. 43. n. 10
Maritus an per receptionem dotis ſimpliciter factam, cenſeatur intereſſe dotis, renuntiaſſe, reſol. 43. nu. 13. & n. 17. & ſeq. & à n. 53. & ſeq. per totum.
Maritum an per lapſum decennij, vel minus cenſeatur dotis intereſſe renuntiaſſe, reſol. 43. n. 18. 19. 20
Et quid per lapſum triginta annorum, n. 21. 22. 23
Maritus, ſi toto tempore conſtantis matrimonij dotis non ſolutæ intereſſe non petierit, an cenſeatur remiſiſſe, reſol. 43. n. 24. Amplia. n. 25. 26. 27. 28. 29
Limita ſtantibus filijs ex eodem matrimonio, n. 33
Limita ſi à marito fuerit in vita petitum, vel ſuper eo lis conteſtata, vel lata ſententia, vel pars eius fuerit à marito in vita exacta, reſol. 43. n. 34
Intereſſe dotis an iure actionis, vel offitio Iudicis marito debeantur, reſol. 43. n. 35. 40. 55. 57. & quando, n. 71 72. 73. 74. 75. & ſequen.
Intereſſe, fructus, & acceſſiones in vniuerſalibus peti poſſunt iure actionis, & æquè principaliter, etiam exacta ſorte, reſol. 43. n 36
Intereſſe dotis an marito conditione ex lege debitum ſit, reſol 43. num. 41
Intereſſe iure actionis debitum non cenſetur remiſſum per ſimplicem receptionem ſortis, & debiti, ſecus ſi tantum Iudicis offitio intereſſe debitum ſit, reſol. 43. num. 44. 45
Intereſſe dotis maturandum non cenſetur per maritum remiſſum ex petitione dotis ſimpliciter, reſolut. 43. num. 46. 47
Mora ſemel contracta currit intereſſe vſque ad effectiuam ſatisfactionem debiti, reſol. 43. n. 48
Intereſſe quantiplurimi currit, etiam poſt ſententiam, & vſque ad effectiuam ſatisfactionem, & conſignationem rei venditæ, reſol. 43. num. 49. Declara. numer. 50. & 52
Mulier dotem recipiens an intereſſe retardatæ dotis ſolutionis renuntiaſſe cenſeatur, reſol. 43. n. 54
Maritus, ſimpliciter recepta dote, an intereſſe eiuſdem recuperet, ſaltem ex æquitate, l. ſi me, & Titium, ff. cert. pet. reſol. 43. num. 58 59. & ſub num. 17
Maritus an recuperet intereſſe retardatæ ſolutionis dotis, ſi in dotis receptione proteſtatur de tali intereſſe quandocumque conſequendo, reſol 43. num. 60. 61. 62. 63. & 64
Proteſtatio de intereſſe dotis non ſolutæ conſequendo per maritum, fieri debet in actu receptionis dotis, ad hoc vt ei proſit, reſol 43. n. 62
Contra debitorem, qui creditoris proteſtationi ſuper intereſſe conſenſit, ſeu non contradixit, pro intereſſe datur actio præſcriptis verbis, & ſi non conſenſerit, datur conditio ſine cauſa, reſol. 43. n. 66. 67
Maritus an per ſolam petitionem dotis, cenſeatur intereſſe eiuſdem renuntiaſſe, reſolut. 43. num. 68. 69. & 70
Maritus partem dotis ſimpliciter recipiens, an cenſeatur tantum pro parte recepta, vel in totum intereſſe dotis non ſolutæ remiſiſſe, & quid in quocumque creditore partem debiti recipiente, reſolut. 43. numer. 69
Intereſſe dotis, ſi fuerit in contractu promiſſum, non cenſetur à marito remiſſum per ſimplicem dotis receptionem, reſol. 43. num. 71
Intereſſe retardatæ ſolutionis dotis, ſi marito vigore conſuetudinis, vel ſtatuti deberetur, ex dotis receptione remiſſum non cenſetur, cum conditione ex ſtatuto debitum ſit, reſol. 43. n. 72
Clauſula (rato manente pacto) vbi adeſt, oritur actio etiam, quò ad intereſſe, vel pœnam, reſol. 43. n. 74
Intereſſe dotis, vel aliud quodcumque iure actionis debitum eſt ſtante clauſula (cum refectione damnorum, intereſſe, & expenſarum) de ſtilo regni, reſ. 43. n. 75
Via exequtiua competit marito pro recuperatione intereſſe retardatæ ſolutionis dotis contra dotantes, & ſic etiam cuiq; alio creditori, ſtante promiſſione refectionis damnorum, intereſſe, & expenſarum, reſol. 43. num. 76
Vſuræ, ſiue intereſſe dotis nullo modo competunt viduæ durante anno luctus pro mobilibus non reſtitutis, reſol. 49. num. 53
Intereſſe, ſeu vſuræ dotis non reſtitutæ ab hæredibus primi viri, debentur ſecundo viro, reſol. 49. n. 74
Intereſſe, ſeu vſuræ dotis an debeantur ceſſionario viri, reſol. 49. num. 82. & 83
Intereſſe dotis, nec alimenta competunt viduæ poſt annum luctus, reſol. 49. n. 84
Statutum concedens intereſſe dotis non reſtitutæ viduæ an valeat, reſol. 49. n. 85. 86. & n. 98
Intereſſe dotis non reſtitutæ non debetur viduæ ab hæredibus viri etiam, ſi contrarium vir in ſuo teſtamento diſpoſuerit, & quando, reſol. 49. n. 87
Pactum à vidua factum cum hæredibus viri, quod donec dos ei non ſoluitur, detur intereſſe dotis, non valet, reſol. 49. num. 88
Declara. num. 89
Intereſſe dotis debetur viduæ poſt annum luctus loco alimentorum, hærede viri exiſtente moroſo, & vidua non habente vnde ſe aleret, reſol. 49. n. 92
Intereſſe dotis non reſtitutæ debetur viduæ poſt annum luctus, ſi omnem adhibuerit diligentiam pro eius reſtitutione, reſol. 49. num. 94
Intereſſe dotis, ad quam rationem viduæ debeatur, reſol. 49. n. 94. 98. 100
Intereſſe lucri ceſſantis, vel damni emergentis debetur

*viduæ pro dotibus non reſtitutis,interpellatis viri hę-
redibus, reſol. 49.n.96*

*Intereſſe dotis debetur viduæ, quando ſtatuto, vel con-
ſuetudine ita cautum ſit, reſol.49.n.98*

*Intereſſe dotis debentur hæredibus viduæ, reſolut. 49.
num. 98*

*Intereſſe dotis debetur viduæ, etiam pro dotario, reſol.
49. num. 99*

*Tutor tenetur ſibi ipſi ſoluere, & pupillum ab intereſſe
liberare, reſol.49.n.101*

*Intereſſe ſuccedit loco rei venditæ,& contractus imple-
menti, reſol. 50.n.18*

INTERPELLATIO *Maritus matrimonij onera ſubſti-
nendo dicitur contractum ex parte ſua impleuiſſe, &
in moram conſtituit dotantem abſque alia interpella-
tione, reſol.43.n.3.4. & 5*

*Interpellatio an requiratur adhoc, vt dotans dicatur in
mora conſtitutus, quando dotis promiſſæ ſolutioni cer-
ta dies appoſita non ſit, reſol.43.n.7*

*Dies tacita interpellat pro homine, & quid in dotis re-
ſtitutione, reſol 49.n 18.& 19*

*Dies incerta non interpellat pro homine, nec mora ex ea
committitur, reſ. 49.n.19*

*Mora commiſſa dicitur per hæredem ſtatim elapſo an-
no luctus, abſque alia interpellatione, reſolut. 49.
num. 93*

*Interpellatio etiam extraiuditialis ſufficit ad conſtituē-
dum in mora hæredem pro dotis reſtitutione,& quan-
do interpellatio non requiratur, reſol.49.n.97*

INVECTA, ET INLATA. *Locator in inuectis, &
inlatis pro penſione præfertur omnibus anterioribus
creditoribus, reſol.3.n.5. declara n. 6*

*Funeris impenſæ an præferantur locatori pro penſione in
inuectis,& in latis, reſol.3.n.7*

*Locator in inuectis, & in latis pro penſione an præfera-
tur doti, reſol.3.n.8*

IOANNES PETRVS FONTANELLA *Laudatur,
reſol. 43.nu.6*

IVDEX *qui condemnare reſeruat, dicitur partem graua-
re, reſol.6.n.24*

*Iudex an ex offitio ad fauorem appellati poſſit reforma-
re ſententiam, reſol.9.n.2*

*Iudex in dubijs tutiorem partem eligit admittendo oppo-
ſitiones rei in exequutiuis, ex quo vtrique parti conſu-
lit,& ſaluum remanet ius actoris via ordinaria, reſol.
19. num.22*

*Curator liti datur per iudicem ſæcularem clerico coram
eo litigante, reſ.33.n.21*

*Iudex Eccleſiaſticus poteſt dare curatorem laico coram
eo litigante, reſol.33.n.22*

*Iudex ſemper poteſt dare curatorem, ſi ſit competēs quo-
modo libet ratione cauſæ mouendæ, reſol.33.n.25*

IVDITIVM, *Hæres, vel fideicommiſſarius agens in to-
tum, ſi aduerſus eum excipiatur, tu habes parem in
gradu, & is à fideicommiſſario, vel cohærede, etiam
pendente iuditio, ceſſionem obtinuerit, iudicium con-
ualidatur, reſol.13.n.43*

*Tacens in iudicijs an habeatur pro conſentiente, reſol.
36.n.19. 20.22*

In iudicijs quaſi contrahitur, reſol.36.n.21

IVRAMENTVM *nil operatur, vbi adeſt dolus verus,
vel à lege præſumptus, reſol.23.n.19*

*Statutum poteſt indirectè iuramenti vires tollere, & cū
dolo extortum ob non ſeruatas ſtatuti ſollemnitates
præſumitur, reſol.23.num.17*

*Iuramentum facit acquiri in reuocabiliter ius abſenti, re-
ſol.30. num.9*

*Iuramentum ſupplet præſentiam partis, reſolut. 30.
num. 9*

*Iuramentum in litem defertur, contra venditorem, qui
rem venditam non tradidit, etiam pro intereſſe ſin-
gulari, & affectionis, reſol.34.n.11*

*Iuramentum habet vim clauſulæ rato manente pacto,
& oritur actio, reſol.43.n.73.& 74*

IVRISDICTIO *emphyteutæ induſtria quæſita, quoquo-
modo emphyteuſi domino deuoluta, domino non ac-
quiritur, ſed pro emphyteuta ipſo remanet, reſol.14.
num.25*

*Promittens vbique conueniri poſſe, cenſetur iuriſdictio-
nem vbique prorogaſſe, reſol.33.n.15*

*Prorogari nō poteſt iuriſdictio iudicis habētis iuriſdictio-
nem ad certam cauſarum ſpeciem, ſecùs ſi ad omnes
cauſas, licet in certo territorio, reſol.33.n.16*

IVS FRANCORVM *vide in verbo clauſula iuris fran-
corum.*

*Ius francorum cōſideratur tempore mortis eius de cuius
ſucceſſione agitur in feudo, reſol.1.n.36*

IVS ACCRESCENDI, *Hæres vnus, vel fideicommiſ-
ſarius ad totum rectè agit, altero non petente, & por-
tio non petentis ei accrexit, quando inter eos adeſſet
ius accreſcendi, vel non decreſcendi, reſolut. 13.
num.44*

IVS OFFERENDI. *Creditor poſterior anteriori ſol-
uens in omni iure, & loco eiuſdem via iuris offerendi
ſuccedit, citra aliquam conuentionem de ſubintrando,
nec ceſſionem, reſol.7.n.1.2.3.& ſeq.*

*Extende etiam ſi tertius, quartus, aut vlterior creditor
hypothecarius anteriori ſoluat, reſol.7.n.2*

*Prior Creditor poſteriori ſoluens via iuris offerendi in
eius locum abſque pacto de ſuccedendo, vel creditoris
ceſſione ſubintrat, reſol.7.n.4*

*Creditor vnus via iuris offerendi alteri ſoluens in perſo-
nali, hypothecaria, ac vniuerſo iure, & loco credito-
ris dimiſſi,& ſoluti ſuccedit, etiam in dominio, reſol.
7.n. 5. & 6*

*Ius offerendi non competit creditori chirografario ex
defectu hypothecæ, niſi volente primo, vel poſterior
chirografarius creditor offerens poſſideret, reſol.7.
num.9*

*Pactum ad diſcurſum competens priori creditori, acqui-
ritur poſteriori ſoluenti via iuris offerendi, ſi ſecundus
offerens hypotecam quoque habeat, reſol.7.n.11*

*Ius offerendi competit poſteriori creditori contra empto-
rem rei hypothecatæ, de cuius pecunia anterior credi-
tor dimiſſus eſt, reſol.7.n.44*

*Ius offerendi non competit creditori citato in pignoris
diſtractione, qui nihil oppoſuit, reſol.11.n.3*

IVS LVENDI. *Hæres vnus, an poſſit in totum agere,
vel in totum conueniri, veluti in redimendo actiuè,&
paſſiuè, ex iure luendi, reſol.15.n.45*

Ius luendi vide in verbo pactum de retrouendendo.

*Diſpoſitio capituli Titius, ſi de feud. fuer. controu. inter
domin.& agnat. an procedat in iure luendi ad feudum
alienato, reſol.19.n.10*

IVS PATRONATVS. *In iure patronatu proxi-
mioribus vocatis de proximitate vltimo loco de-
functi, & non inſtituentis intelligitur, reſol. 10.
num. 24*

IVS IVRA omuia actiua, & paſſiua teſtatoris poſt reſtitutionem in fideicommiſſarinm tranſeunt, reſol. 13. num. 11

Iura, actiones, & nomina debitornm, an ipſo iure inter ſocios, vel coniuges more latinorum viuentes communicentur. vel ceſſio requiratur, reſol. 13. n. 30. & 35

Hypotheca iuris ad rem, extenditnr ad rem ipſam ex eodem iure quæſitam, reſol. 19. n. 8

Ius, vel actionem habens ad rem, rem ipſam habere videtur, reſol. 19. n. 9. & 10

Quid in ſtatuto, u. 16. 17. 18. & 19

Quid in contractibus, n. 20

Ius ad rem iudicatur ſicut res ipſa, reſol. 19. n. 12

Collectam pro re qui tenetur ſoluere ex forma ſtatuti, nõ tenetur pro iure, vel actione, quam habet ad rem, reſ. 19. num. 17

Prohibitus vendere rem ex forma ſtatuti, non erit prohibitus vendere ius, quod habet ad rem, reſolut. 19. nnm. 18

Actio, vel ins ad rem minns æſtimatur, quam res ipſa, reſol. 19. num. 19

L

LEGATVM, An compenſetur cum dote de paragio reſol. 2. num. 44

Filius impugnans teſtamentnm patris ex vitio præteritionis, an poſſit petere legata ex eodem teſtamento, reſol. 36. n. 26

LEGATARIVS, cui iniuncta eſt reſtitutio legati non compenſat melioramenta cum fructibus perceptis, reſol. 14. n. 68

Legatarius, vel fideicommiſſarins poſſeſſionem ex licentia teſtatoris capere non poteſt, ſi hæres poſſidens reſiſtat, ſecus eo non reſiſtente, reſol. 39. nu. 121. & nnm. 122

Falcidia vbi deducenda per hæredem eſt, debet legatarius poſſeſſionem rei legatæ integrè hæredi reſtituere ad effectum deductionis fiendæ, reſol. 39. num. 159. & 173

Et an omnia bona hæredi reſtituenda ſint pro effectu prædicto, vel tantum pro menſura debiti, falcidiæ, n. 160. 161. 162. 163. & ſeq.

Legatario, & fideicommiſſario poteſt per teſtatorem dari facultas, etiam tacitè, capiendi poſſeſſionem propria authoritate, & ex quibus dicatur tacitè conceſſa facultas, reſol. 39. n. 174. & 175

LEGITIMA ex propria perſona debetur nepoti ex filio præmortuo in bonis aui, reſol. 2. n. 18

Rexiſa renuntiatione iurata, propter læſionem, filia tantum legitimæ ſupplementum in bonis paternis petere poteſt, & qnid patre ab inteſtato decedente, reſol. 23. num. 2

Legitima debetur Nepotibus ex filia ſuper bonis aui ex perſona propria, uon obſtante filiæ renuntiatione, & habito reſpectu ad bona aui tempore mortis, imputata tamen dote materna, reſol. 23. u. 4

Legitima filio aſſignata non augetur auctis patris facultatibus tempore mortis patris, reſol. 23. n. 6

Subſtitutio pupillaris expreſſa in totum, etiam à legitima, matrem de medio exiſtentem excludit, reſolut. 25. num. 1

Subſtitutio compendioſa facta à pagano filio impuberi verbis communibus an omni tempore ſit fideicommiſſaria, & matrem de medio exiſtentem excludat, etiam à legitima, reſol. 25. n. 5. & ſeq. nu. 9. & 10

Trebellianica, legitima, vel falcidia cum deducendæ ſunt. debet fideicommiſſarins, vel legatarius poſſeſſionem fideicommiſſi, vel rei legatæ integrè hæredi reſtituere, ad effectum deductionis fiendæ, reſol. 39. num. 159. & 173

Et an omnia bona hæredi reſtituenda ſint pro effectu prædicto, vel tantum pro menſura debiti trebellianicæ, legitimæ, vel Falcidiæ, reſol. 39. nnm. 160. 161. 162. 163. & ſeq.

Legitima eſt bonornm quota, non hæreditatis, reſol. 39. num. 164

Legitima non dicitur certa, nec liquida ratione loci, & quotæ, niſi ære alieno deducto, idem in trebellianica, reſol. 39. n. 165. 166

Filius ante æris alieni deductionem non poteſt petere ſibi in bonis hæreditarijs legitimam aſſignari debere, etiã oblata fideiuſſione de reſtituendo, quod fortè ſuperfluum legitimæ datum apparuerit, facta deductione æris alieni, reſol. 39. num. 167

Legitima in rebns hæreditarijs arbitrio iudicis filio aſſignari poteſt, nor autem propria authoritate poteſt filius in vna, vel plnribus rebus hæreditarijs eligere, reſol. 39. n. 168

Legitima, & Trebellianica capiunt ſemiſſem hæreditatis, reſol. 39. n. 169

Legitima eſt portio ſucceſſionis, & eius iuditinm vniuerſale eſt, reſol. 43. n. 37

Fructus legitimæ æquè principaliter, eademque actione legitimæ debentur, & peti poſſunt de per ſe, nec per receptionem legitimæ cenſetur præiudicatum, quin ſeparata peti non poſſint, reſol. 43. n. 38

Legitima petita, & ſequuta condemnatione, & ſententia, quo ad legitimam tantum, non cenſetur filio præiudicatum, quo ad fructus eiuſdem legitimæ, quod ſaltem alio iuditio ad fructus eins agere poſſit, reſol. 43. num. 39

Legitimæ ratione an dotem maritus retineat, filio decedente infra ætatem, in pactum dotis reſtituendæ deductum, reſol. 48. n. 9

Excluſus à ſucceſſione, an à legitima excluſus cenſeatur, reſol. 48. n. 10

LÆSIO in renuntiatione per filiam facta conſideranda eſt habito reſpectu ad dotationis, & renuntiationis tempus, ideo filia congrnenter dotata renuntians, aduerſus eins renuntiationem iuratam venire prohibetur, reſol. 23. n. 3

Læſio ſi vltra ſeſtam partem interuenerit in ſubhaſtatione, admittitur nouus licitator meliorem faciens conditionem, & poſt eſtinctum candela veniens, & reiterato fit ſubhaſtatio, reſol. 38. n. 21

LEX ſpecialis generaliter intelligenda eſt, ſi eius præfatio eſt generalis, reſol. 1. n 81

L. interdum ff. qui potior. in pignor. hab. procedit in quocumque ex pendente pro quauis cauſa in rei conſeruationem nulla admiſſa differentia, reſol. 3 n. 19

L. licet C. qui potior. & l. interdum ff. eod. an procedat in feudalibus, reſol. 3. n. 71

Vidua etiam diues vtitur priuilegio, l. vnice Cod. quando imperator inter pup & vid. reſol. 11. n. 15

L. ſi me & Titium ff. ſi cert. pet. operatur, vt ex æquitate melioramenta à bone fidei poſſeſſore repetantur poſt rei reſtitutionem actione in factum, reſolut. 14. nnm. 57

L. ſi

L. ſi me, & Titium ff. ſi certum petat. ſnbuenit in ſubſidium, quando qnis omni alio iuris remedio caret, aliàs ſecus, reſol.14.n.58

L. in fundo ff. de rei vendicat. an procedat tantum in bone fidei poſſeſſore, & non in domino meliorante, reſol. 14.n.64.65. & ſeq.

L. ſumptus ff. de rei vendic. non procedit quando fructus tempore, quo à poſſeſſore percepti ſunt, de iure ad eum non pertinebant, qui nunc fundnm petit, reſol. 14. num.69. & 71

Remedium l. fi. Cod. de edict. D. Adrian. tollend. competit hæredi pro actnali poſſeſſione bonorum defuncti conſequenda, non obſtante continuatione vigore ſtatuti, reſol.39.n.26

Diſpoſitio legis finalis C. de edict. D. Adrian. tollend. an procedat, quando teſtamenti vitinm eſt viſibile, vel inuiſibile, reſol. 39.n.37

Remedium l. fi. C. de edicto D. Adr. non opitulatur hæredem conditionalem, reſol.39.n.95

Remedium l. fi. C. de edicto D Adr. conceditnr fideicommiſſario poſt factam verbalem reſtitutionem per hæredem, ſecus ante, reſol.39 n.156.157

Remedium l. fi. C. de ed. D. Adr. toll. conceditur pupillariter ſnbſtituto, reſol.39.n.185

L. qni habebat, ff. de vnlgar. & pup. declaratur procedere, quia fnit defecta conditio, & filia primo loco ſnbſtituta deceſſis pubes, ideo cęteri gradus ſubſtitutionis corrnnnt, reſol.40.n.15

L. ſi me, & Titium ff. ſi cert. petat. eiuſque diſpoſitio non trahitur ad intereſſe, reſol.43.n.59

Intellectus ad l. tutores §. curator ff. de adminiſtr. tutor. reſol.46.n.24.26.27.28. & n.31

LIBER. Librorum copia diſtrahit animum, reſol. 40. num.2

Solutio, & debiti extinctio inducitur per contrapoſitionem partitarum in libro per creditorem ad nomen debitoris per modum ſolntionis appoſitarum, reſolnt. 41. num.1

Compenſatio, & extinctio debiti an dicatur facta per contrapoſitionem partitarum ad nomen debitoris per creditorem in ſuo libro ad notatarum, non per modum ſolntionis, ſed conſtituendo in eis debitorem ſoluentem vti creditorem per modum, vt vulgariter dicimus, dare, & hauere, reſol.41.n.23

Mercatores ſolēt in ſnis libris annotare partitas ſolutionum factarum per ſuos debitores, non per modum ſolutionis, & extinctionis ſnorum debitorum, ſed per modum crediti ad nomen debitoris ſolnentis, videlicet hauere, & cætera, reſol.41.n.3

LICITATIO. Vide in verbo licitator, & in verbo ſubhaſtatio.

LICITATOR poſt ſubhaſtationem, & licitationem perfectam, & extinctum candelæ reditur ſecurus à futnris licitationibns, quia fides haſtæ fiſcalis non debet decipi, reſol.38.n.1

Poſt extinctum candelæ, & ſubhaſtationem perfectam licitator non poteſt pœnitere, reſol.38.n.2

Poſt extinctum candelæ, & perfectam ſubhaſtationem admittitur ſecundus licitator, qui meliorem venditoris facit conditionem, qnando ageretur de intereſſe creditorum, reſol.38.n.3

Licitator compellitur ſoluere id, qnod in licitatione, & ſnbhaſtatione obtulit, ea iam perfecta, & finita, reſol.38. num.4

Licitator poteſt retinere, & compenſare, id qnod à venditore ei debetur, cum pretio in licitatione oblato, reſol.38.n.5

Iudex poſt perfectam ſubhaſtationem, vel extinctum cādelæ tenetur rem vendere vltimo licitatori, niſi iuſta adſit cauſa non vendendi, & quæ ſit iuſta cauſa in propoſito, reſol.38.n.6.10

Licitator. Vide in verbo ſubhaſtatio.

Licitator poſt perfectam ſubhaſtationem ad eins obſeruantiam non aſtringitur, ſi vna ex rebns ſubhaſtatis vendi, vel locari prohibita ſit, maximè ſi vnicum pro omnibus rebus oblatnm ſit prætinm, reſol. 38. num.7

Licitator non compellitnr ad licitationis obſeruantiam, aliquo internenieute legitimo impedimento, reſol. 38. nnm.8

Vltimus licitator an poſſit poſt perfectam ſubhaſtationem à licitatione reſilere, ſoluendo illud plus, quod ſnpra penultimum licitatorem ſnper addidit, reſol. 38. num.9

Penultimus licitator per ſecnndnm, & vltimum licitatorem plus offerentem regnlariter liberatur, & quando ſecus, reſol.38.n.6. & 10

Licitator vltimus quando propter vocium confuſionē in ſnbhaſtatione ignoratur, tunc ratione incertitudinis reiteratur ſnbhaſtatio, reſol.38.n.11

Licitatores plnres, ſi eodem tempore, & loco idem prætium offeram an ſit locus gratificationi, vel reiteranda ſit ſubhaſtatio, reſol.38.n.12

Licitatoribus Regiarnm Gabellarum, & vrbis Panormi ſolent promitti auantagia ſeu quinta, vt alliciantnr in faciendo meliorem conditionem Regiæ Curiæ, reſol. 38. num.13

Licitator meliorem faciens conditionem, ſed veniens poſt licitationem perfectam, & extinctum candelæ, an ope reſtitutionis in integrum admittendus ſit in præiuditinm vltimi licitatoris, qui ſubhaſtationibns legitimè conſtitutis obtnlerat, reſol.38.num.14.15. & ſeq.

Licitator veniens poſt extinctum candela, & tempus licitationis, etiam faciendo meliorem fiſci conditionem non admittitur, & qnando ſecùs, reſol.38.n.16.18.19.20. & ſeq.

Licitator meliorem faciens cōditionem, licet veniat poſt extinctum candelæ, & licitationem perfectam, admittitur, quando in ſubhaſtatione adeſſet fraudis, vel machinationis ſuſpitio, vel ſordes, ant fuerint debitæ ſollemnitates ſeruatæ vel ſi in loco, & tempore in opportuno proceſſerit, reſol.38.n.20

Læſio ſi vltra ſeſtam partem interuenerit in ſubhaſtatione, admittitur nonus licitator meliorem faciens cōditionem, & poſt extinctum Candelæ veniens, & reiterato ſubhaſtatio fit, reſol.38.n.21

LINEA. Feudi ſucceſſio ad omnes lineas æqnaliter de iure communi feudorum defertur, extincta linea vltimi poſſeſſoris feudi, reſol.1.n.24

Primogenitus, eiuſque linea excludit ſecundogenitnm, & eius lineam, tertiogenitum, & alios vlterioris gradus; ſic eodem ordine, deficiente primogenito, eiuſque linea, ſeruabit ſecundogenitus, & eius linea ad exclnſionem tertiogeniti, eiuſqne lineæ, & aliorum vlterioris gradns, quando primogenitnræ prærogatiua in ſncceſſione ſeruanda eſt, reſol.1.num.29.32.33.34. & ſeq.

Lineam ſuam ille dicitur conſtituere, qui ſucceſſionem occupauit, reſol. 1. num. 34. 37. & num. 38. Declara vbi prærogatiua primogenituræ eſt ſeruanda, num. 52

Proximitas, linea, ætas, & gradus tempore mortis vltimi poſſeſſoris attenduntur in feudi ſucceſſione, ex diſpoſitione capituli ſi aliquem, reſolut. 1. num. 35

In feudi ſucceſſione non habetur reſpectus ad lineam ex diſpoſitione capituli ſi aliquem, reſolut. 1. num. 39. 45. 49 & num. 50. vbi contra numero 51. & ſequen.

Prærogatiua lineæ fuit inſpecta à capitulis nouiſſimis Regis Caroli, & Philippi in Regno in feudi ſucceſſione, tàm in deſcendẽtibus, quàm in tranſuerſalibus, reſol. 1 num. 51. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. & ſeq. & num. 81. 83. 88. 89

Æquiparatio de linea tranſuerſali ad lineam deſcendentem in ſucceſſione primogenij, & maioratus debet intelligi generaliter, & cum omnibus ſuis qualitatibus, reſol. 1. num. 81

Prærogatiua lineæ an ſit potentior prærogatiua gradus, in feudi ſucceſſione, reſol. 1. n. 88. 89

Lineis plurium ſubſtitutis, vel pluribus per ſtirpes vocatis, defecta vnius linea, omnes lineæ admittuntur abſque differentia reſol. 10. n. 8

LIQVIDVM, vel quod in promptu liquidari poſſit, quod dicatur, prudenti iudicis arbitrio remittitur, reſol. 39. n. 162

Legitima, & trebellianica non dicuntur liquida ratione loci, & quotæ, reſol. 39. num. 165. 166

LIQVIDATIO. Termini plures dantur in cauſa liquidationis, reſol. 14. n. 45

Reſtitutiones conceduntur in cauſa liquidationis, reſol. 14. num. 46

Liquidationis iudicium ſuos terminos, & inſtantiam habet, reſol. 14 nu. 47

Liquidationis iuditium diuerſum eſt à principali, reſol. 14. num. 48

Reſtitutiones in cauſa liquidationis an concedantur, ſi fuerint conceſſæ in cauſa principali, reſol. 14. n. 49.

Capitula conſimilia præſentata in cauſa principali ad probandum melioramenta, an admittantur in cauſa liquidationis, & quid ſtante proteſtatione, reſol. 14. num. 50

LITTERÆ Cambij debent cum effectu mitti ad loca nundinarum, aliàs dicitur cambium ſiccum, & quando, reſol. 27. n. 18

Litteræ cambij an poſſint per teſtes probari, qui teſtentur litteras vidiſſe, & curſum cambiorum, reſol. 27. num. 19. & ſeq.

Tenor litterarum cambij deperditarum poteſt teſtibus probari, reſol. 27. n 22

Litteræ cambij non debent aliquando oſtendi per mercatores, ad euitanda fallimenta, reſol. 27. n 31

Abſens, an per litteras ſubſidiales, citandus ſit, vel potius ſit ei dandus curator, reſol. 33. n. 27. 32. 33

Litteræ cambij, vide in verbo cambium.

LITIGIOSVM. Sententia an ex vitio litigioſi poſſit exequi contra maritum, ſi iuditio pendente cum vxore fuerint bona dotata, reſol. 45. num. 17. & num. 18

Litigioſi vitium non contrahitur, quando lite pendente res ex cauſa dotis alienatur, reſol. 45. num. 18

LOCATOR in inuectis, & in latis pro penſione, præfertur omnibus anterioribus creditoribus, reſol. 3. n. 5. declara num. 6

Funeris impenſæ an præferantur locatori, pro penſione in inuectis, & in latis, reſol. 3. n. 7

Locator in inuectis, & in latis pro penſione an præferatur doti, reſol. 3. n. 8

Dotis hypotheca in fructibus rei locatæ, an præferatur locatori pro penſione, reſol. 3. n. 29

Fructus rei locatæ tacitè de iure ſunt hypothecati locatori pro penſione, cum priuilegio prælationis, anterioribus creditoribus, reſolut. 3. numer. 30. & num. 31

LOCATIO Emphyteuſis, quando penſio fructibus correſpondet, in dubio potiùs locationis contractus iudicatur, reſol. 14. n. 13

Locatio bonorum Eccleſiæ cum ſolutionibus anticipatis annullatur, quo ad praiuditium prælati ſucceſſoris, reſol. 29. nu. 1

M

MAIOR NATV. Primogeniti, & maioris natu vocatio multum differt, reſol. 1. n. 1

Maior natu verbum naturaliter eſt intelligendum pro eo, qui maior eſt ætate ſucceſſionis tempore, reſol. 1. num. 4

Maioris vocatio de maiori natu intelligitur, reſol. 1. numer. 6

Maioris natu vocatio de antiquiori intelligitur, reſol. 1. num. 7

Conceſſio de maiori natu de omnibus dependentibus à primo inueſtito, intelligitur à quocumque deſcendat, dummodo maior ſit ætate, reſol. 1. n. 8

Maior natus vocatus ex capitulo ſi aliquem, non intelligitur de maiore ætate ſimpliciter, ſed de illo maiori natu, qui primogenituræ prærogatiua gaudet, reſol. 1. num. 26

Maiori natu ſimpliciter vocato, de maiore ætate, & antiquiori reperto ſucceſſionis tempore intelligitur, ſola maiori ætate inſpecta, & non à quo natus ſit, vel originem ſumpſerit, ſecùs ſi maior natu vocatus ſit cum qualitate primogenituræ, reſol. 1. num. 27. & 28

MAIOR. Maioris vocatio de maiori natu, intelligitur, reſol. 1. n. 6

MAIORATVS Poſſeſſori dèbentur melioramenta inſpecto tempore poſſeſſionis rei, & non id, quod minus eſt, reſol. 14. n. 63. & ſeq.

Poſſeſſor Maioratus. Vide etiam in Verbo Poſſeſſor.

Poſſeſſor maioratus non compenſat melioramenta cum fructibus perceptis, & quando, reſolut. 14. num. 68. 63. & ſeq.

MALA FIDES reſultat ex litis conteſtatione, reſol. 14. num. 15

MARITVS non poteſt honeſtè dotem promiſſam non recipere, tam in damnum vxoris, ne indotata remaneat, quàm propter viri incommodum, ne ſine dote onera matrimonij ſubſtineat, reſol. 5. num. 6. & num. 9

Maritus non recipiendo dotem promiſſam an ab eius reſtitutione liberatus cenſeatur, reſol. 5. n. 7

Maritus an poſt mortem vxoris, dotem non exactam à promiſſore exequutiuè petere poſſit, cum reſtituturus

eam

Digitized by Google

eam ſit, ob vxoris obitum, quid relictæ filijs ratione vſuſfructus marito, & patri competenti, reſol. 13. n. 55. & 57

Maritus nedum per retentionem melioramenta recuperat, ſed etiam iure actionis poſt rem reſtitutam, reſol. 14. n. 55. 56

Maritus non compenſat melioramenta cum fructibus perceptis, & quando, reſol. 14. num. 68. limit. n. 63. & ſequen.

Vxor ſimul cum Marito communem filiam dotans, dicitur intercedere veluti fideiuſſor, & repetit à viro, eiuſq; hæredibus quidquid ex dicta cauſa ſolutum per eam fuerit, & quando, reſol. 23. n 12. & 21

Solutiones anticipatæ factæ à conductore predij dotandi ante matrimonium pro futuris annis vxori, vel dotanti, non nocent viro à die ſubſtentationis onerum matrimonij, ſed datur regreſſus contra dotantes pro rata, niſi ſcierit, vel à dotātibus maritus certioratus fuerit de ſolutionibus anticipatis, reſol. 29. n. 16

Maritus quando petat intereſſe dotis non ſolutæ vel cenſeatur remiſiſſe, & de materia: Vide in verbo intereſſe.

Dos dicitur cauſa, & titulus oneroſus, quo ad maritum, qui ſubſtinet onera matrimonij, reſol. 43. n. 2

Maritus matrimonij onera ſubſtinendo, dicitur contractum ex parte ſua impleuiſſe, & in moram conſtituit dotantes abſque alia interpellatione, reſol. 43. num. 3. 4. 5

Maritus an per receptionem dotis ſimpliciter factam cenſeatur intereſſe dotis non ſolutæ, & retardatæ renuntiaſſe, reſol. 43. n. 13. 17. & ſeq. & à n. 53. & ſeq. per totum.

Maritus an per lapſum decennij, vel minus cenſeatur dotis intereſſe renuntiaſſe, reſol. 43. n. 18. 19. 20

Et quid per lapſum triginta annorum, n. 21. 22. 23

Maritus, ſi toto tempore conſtantis matrimonij dotis non ſolutæ intereſſe non petierit, an cenſeatur remiſiſſe, reſol. 43. n. 24 Amplia n. 25. 26. 27. 28. 29

Limita ſtantibus filijs ex eo matrimonio, n. 33

Limita ſi à marito fuerit in vita petitum, vel ſuper eo fuerit lis conteſtata, vel lata ſententia, vel pars eorum fuerit in vita à marito exacta, n. 34

Maritus quando, & ex quibus dicatur dotis intereſſe remiſiſſe, vel non: Vide in verbo intereſſe.

Contra maritum pro debito contracto ab vxore ante matrimonium an agi poſſit via exequutiua, reſol. 45. n. 1. 5. 8. 11. 19. 20. 21. 22. 23. & ſeq.

Mulier, quod æris alieni eſt ſuper bonis ſuis, non cenſetur in dotem dare marito, ſed tanto minus, quantum creditoribus mulieris deberetur, cenſetur dotaſſe, reſol. 45. n. 2. & 20

Creditores vxoris ante contractum matrimonium via exequutiua agunt in ſubſidium contra maritum, cui omnia bona mulier in dotem apportauit, reſol. 45. n. 5. contra, n. 8. & ſeq.

Diſcuſſio an ſit facienda à creditoribus vxoris contra bona propria vxoris, antequam via exequtiua agāt contra maritum, reſol. 45. n. 6

Sententia lata contra vxorem in actione perſonali, an poſſit exequi contra maritum ſine nouo proceſſu, reſol. 45. num. 12

Sententia lata contra vxorem, marito ſciente, & patiente litem cum eius vxore agitari, an poſſit contra maritum in bonis dotalibus exequi, reſol. 45. n. 14. 15

Maritus tenetur ad refectionem expenſarum, vxore ſuccumbente, & in expenſis condemnata, ſi maritus ſcierit, & paſſus fuerit litem cum vxore agitari, reſol. 45. num. 16

Sententia an ex vitio litigioſi poſſit exequi contra maritum, ſi, iuditio pendente cum vxore, fuerint bona dotata abſque noua mariti citatione, reſol. 45. numer. 17. 18

Via exequutiua non datur contra maritum pro debito ab vxore contracto ante matrimonium, etiam quòd vxor in dotatione expreſsè æs alienum reſeruaſſet, & maritus reſeruationi conſentiſſet, reſol. 45. n 21

Maritus via exequutiua non tenetur pro debitis ab vxore ante matrimonium contractis, etiam ſi cum expreſſo onere creditorum ſint bona per vxorem dotata, & maritus onera ſibi accollauerit, niſi expreſsè creditoribus vxoris præſentibus, vel abſentibus cum ſtipulatione Notarij ſe obligauerit, reſol. 45. n. 22

Maritus, cui bona omnia per vxorem dotata ſunt franca, & libera, non tenetur via exequutiua creditoribus ante matrimonium per vxorem contractis, reſol. 45. num. 23

Maritus non tenetur via exequutiua pro ære alieno ab vxore contracto poſt matrimonium, reſ. 45. n. 24

Quid in debito communi viri, & vxoris, n. 25

Legitimæ filij ratione an dotem maritus retineat, filio decedente infra ætatem in pactum dotis reſtituendæ deductum, reſol. 48. n. 9

Dos in mobilibus, vel ſe mouentibus exiſtens, ſoluto matrimonio poſt annum luctus, per maritum, eiuſq; hæredem reſtituenda eſt, reſol. 49. n. 20

Antefactum per mariti hæredem reſtituendum eſt pòſt annum luctus, ſicut & dos in mobilibus exiſtens reſtituenda eſt, reſol. 49. n. 21

Anni dilatio pro mobilibus dotalibus reſtituendis competit etiam, quod maritus, vel hæredes ſint diuites, reſol. 49. num 22

Annus ad dotes reſtituendas indulgetur marito, vel eius hæredi etiam, quod dos eſſet reſtituenda extraneo, reſol. 49. n. 23

Maritus gaudet dilatione anni ad dotium reſtitutionem mobilium, etiam ſi infra annum tranſierit ad ſecūdas nuptias, reſol. 49. n. 24

Maritus beneſitio deducto ne egeat gaudet, quamuis ad ſecunda tranſierit vota, & quando ſecus, reſ. 49. n. 24

Maritus, vel eius hæredes durante dilatione anni luctus, poſſunt conueniri vt condemnentur ad reſtitutionem mobilium dotalium poſt annum, reſol. 49. n. 25

Maritus, vel eius hæredes tenentur fideiuſſionem præſtare parte petente, de dotibus mobilibus reſtituendis poſt annum luctus, alias eo non gaudent, reſol. 49. numer. 27

Maritus, & eius hæredes, ſi fideiuſſionem præſtare non poſſunt de mobilibus reſtituendis poſt annum luctus, ſtatim coguntur reſtituere, & non admittuntur ad iuratoriam cautionem, deducto tamen commodo, & interuſurio medij temporis, & quomodo, reſ. 49. n. 28

Maritus, vel eius hæredes, qui ſtatim ſponte vellent ſoluto matrimonio reſtituere mobilia non expectato anno luctus poſſunt ex eis deducere commodum interuſurij medij temporis, & qualiter, reſ. 49 n. 28

Anni dilatio non competit hæredi in reſtitutione mobilium dotalium, ſi dos à marito legata vxori fuerit, reſol. 49. num. 29

Etiam

Etiam ſi legatum dotis habuerit relationem ad inſtrumentum dotale, n. 30

Maritus, vel eius hæredes an gaudeant anni luctus dilatione, ſi fuerit promiſſum dotem ſtatim reſtitui ſoluto matrimonio, reſol. 49. n. 31. 32

Maritus, vel eius hæredes non vtuntur dilatione anni luctus circa reſtitutionem mobilium, ſi dicto beneficio fuerit expreſsè renuntiatum, reſol. 49. n. 33

Clauſula (renuntians & cetera) de ſtylo apponi ſolita in calce inſtrumentorum, an comprehendat beneficij anni luctus renunciationem, reſol. 49. n. 34

Anni luctus dilatio ad dotes reſtituendas non attēditur, quando partes de maiori, vel minori dilatione in pactum conuenerunt, & quando reſol. 49. n. 35. 36

Ceſſat anni luctus dilatio in reſtitutione ſtabilium dotalium, reſol. 49. n. 37

An ceſſet anni luctus dilatio in reſtitutione pretij rei ſtabilis dotalis per maritum venditæ, reſol. 49. n. 38. 39

Maritus, qui pluries reſtitutionem dotium promiſerit, non vtitur beneficio anni luctus ad reſtitutionem mobilium, reſol. 49. n. 40

Annus ad mobilium reſtitutionem ceſſat marito, eiuſq; hæredibus, ſtante contraria loci conſuetudine, vel ſtatuto, reſol. 49. n. 41

Ceſſat anni luctus dilatio, quando poſt quæſitam tacitam ſtipulationem, fuiſſet expreſsè promiſſa reſtitutio, reſol. 49. num. 42

Non gaudet maritus anni luctus dilatione, ſi non expendit in funeralibus vxoris, reſol. 49. n. 43

An ceſſet anni dilatio, quando dos fuit in ſtabilibus cum poteſtate vendendi, & facta venditione promiſerit maritus reſtituere pretium, reſol. 49. n. 44

Maritus doloſus, vel eius hæres an gaudeat dilatione anni luctus pro dotium mobilium reſtitutione, reſol. 49. num. 45

Muliere exiſtente paupere an hæres mariti gaudeat anni dilatione, reſol. 49. n. 46

Anni luctus dilatio ceſſat in matrimonio putatiuo, reſol. 49. num. 47

Nomen debitoris, vel cenſus annuus in dotem datus, an debeat ſtatim per maritum, vel eius hæredem reſtitui ſoluto matrimonio, non elapſo anno luctus, reſol. 49. numer. 48

Maritus non gaudet dilatione anni luctus in reſtitutione mobilium, ſi dotium reſtitutio facienda ſit ex aliqua cauſa coſtante matrimonio, reſol. 49. n. 49

Sponſus, & eius hæredes non gaudent dilatione anni luctus pro mobilibus conſequutis ex cauſa matrimonij, & dotis, reſol. 49. n. 50

Maritus vtitur maiori dilatione anni luctus, ſi vxor cōceſſerit, reſol. 49. num. 51

Fructus, vel vtilitas percepta per maritum, vel eius hæredem de mobilibus durante anno luctus ad maritū, eiuſq; hæredem pertinent, reſol. 49. n. 52

MASCVLVS In feudi ſucceſſione præfertur fœminæ in eodem gradu exiſtenti, reſol. 1. n. 21

MASTRILLVS Deciſ. 266. in cauſa Fitaliæ declaratur, reſol. 40. n. 14. & 17

MATER, Vel auia, non excluditur per fratrem, vel ſororem teſtatoris, patruum, vel amitam pupilli pupillariter ſubſtitutos, reſol. 10. n. 77

Mater non dicitur de eadem agnatione filij, nec de eadē parentela, ſeu conſanguinitate, reſol. 10. n. 88

Subſtitutio pupillaris reſtricta ad bona teſtatoris an omni tempore ſit fideicommiſſaria, ad non excluſionem matris, vel auiæ, an verò infra tempora pubertatis pupillaris iudicari debeat, reſol. 15. n. 8. & per tot.

Quid in pupillari expreſſa, num. 9

Quid in compendioſa cum denumeratione temporum, & ætatis concepta, n. 10

Quid in compendioſa verbis directis, n. 11

Quid ſi dictum ſit mihi ſuccedat, vel in bonis meis, ſeu in bonis ipſius teſtatoris, n. 12

Quid ſi teſtator ſcierit filium impuberem propria habere bona præter paterna, n. 13. & 16

Dos tantum à patre, eiuſque bonis profecta præſumitur, (licet dixerit de maternis, & paternis bonis filiam dotare) vel ita inſimul cum matre, vel ea præſente communem filiā dotent, ſi patris facultates ſufficiant, reſol. 23. num. 10

Mater ſimul cum patre communem filiam dotans dicitur intercedere, veluti fideiuſſor, & repetit à viro, eiuſque hæredibus quidquid ex dicta cauſa per eam ſolutum fuerit, & quando, reſol. 23. n. 12. & n. 21

Mater in filiorum tutela ceteris tutoribus, preterquam teſtamentarijs præfertur, reſol. 24. n. 1

Item præfertur auo, & auiæ, n. 2

Item præfertur auo paterno, n. 3

Matre ignorante an valeat datio alterius tutoris, & quid matre in mora exiſtente, reſol. 24. num. 4. 5. 6. 7. 8. & ſeq.

Mater dicitur in moræ, ſi ſtat per quatuor menſes, & non petat ad filiorum tutelam admitti, niſi ex aliqua iuſta cauſa detineatur, reſol. 14. n. 7. 8

Mater, ſi dixerit velle nubere, vel ſi contraxerit ſponſalia de futuro, ſi tamen ad domum viri non fuerit traducta, vel cognita an tutelam filiorum ammittat, ne dum delatam, ſed etiam deferendam, reſ. 24. n. 9. 10

Mater ſi dixerit velle nubere, vel ſi cōtraxerit ſponſalia de futuro, ſi à matrimonio ſe abſtineat, tutelam filiorum delatam recuperat, vel admittitur ad non delatam, niſi interim pupillo alius fuiſſet datus tutor, reſol. 24 num. 10. 11

Mater per tranſitum ad ſecundas nuptias ipſo iure amittit tutelam, etiam teſtamentariam, reſol. 24. n. 12

Mater per tranſitum ad ſecundas nuptias non ammittit tutelam filiorum, ſi principis diſpenſatione, vel teſtatoris diſpoſitione contrarium prouiſum ſit, reſol. 24. num. 13. & 14

Mater, quæ ad ſecunda tranſit vota, an mortuo ſecundo viro tutelam filiorum recuperet iam delatam, vel admittatur ad nondum delatam, & quid re integra, reſol. 24. n. 15. 16. 17. 18. 19. 20

Mater, ſi ſit in mora ob lapſum quatuor menſium in petenda filiorum tutela, an re integram poſſit moram purgare, reſol. 24. n. 21

Mater an debeat citari poſt lapſum quatrimeſtris temporis, vt dicatur in mora conſtituta, & alius poſſit pupillo decerni tutor, reſol. 24. n. 22. 23

Mater quando re integra dicatur petere tutelam filiorum, reſol. 24. num. 24

Mater ſi expreſsè tutelam filiorum renunciauerit, non poteſt amplius ad illam redire, nec ei competit reſtitutio aduerſus huiuſmodi expreſſam renunciationem, reſol. 24. num. 25

De renunciatione expreſſa tutelæ per matrem facta debet plene conſtare Iudici, vt ad dationem alterius tutoris pupillo deueniatur, reſol. 24. n. 26

Renunciatio tutelæ filiorum facta per matrem, vt præiudicet ei, oportet quod acceptetur, & in actis reducatur, & fiat coram Iudice pro tribunali, reſ.24.n.27

Matre negligente, vel renunciante filiorum tutelam, tutor legitimus non datiuus dandus eſt, reſol.24 n.29

Subſtitutio pupillaris expreſſa in totum etiam à legitima matrem de medio exiſtentem excludit, reſolut. 25. num. 1

Pupillaris tacita in vulgari compræhenſa, ab integra ſucceſſione pupilli matrem de medio exiſtentem non excludit, niſi ex coniecturis contrarium colligatur, reſol.25.num.2

Subſtitutus ex tacita pupillari an ad ſucceſſionem impuberis admittatur, ſi mater pupilli in medio exiſtens ab huiuſmodi ſucceſſione ſe abſtineat, reſol.25.n.3

Auiæ maternæ, vel paternæ eadem ratio eſt, quæ matris in medio exiſtentis, matre prædefuncta tam in pupillari mere tacita, quam in compendioſa verbis communibus compræhenſa, reſol.25.n.4

Subſtitutio compendioſa facta à pagano filio impuberi verbis communibus, an omni tempore ſit fideicommiſſaria, vel pupillaris infra pubertatis tempora ad excludendum matrem de medio, & quid ſtantibus coniecturis, reſol.25.n.5.6 7.8. & n.11 12

An excludat etiam à legitima matrem de medio exiſtentem, reſol.25.n.9.10

Compendioſa verbis communibus infra tempora pubertatis matrem de medio exiſtentem prorſus excludit, quando pupillo alius eiuſdem frater, vel ſoror ſubſtituta eſt, reſol. 25. n.12.13.14

Quid in alijs deſcendentibus teſtatoris ſubſtitutis, n.13

Subſtitutio pupillaris tacita, & in vulgari contenta matrem de medio excludit, cum alij teſtatoris filij ſubſtituti ſunt, reſol.25.n.15

Mater de medio an à filij impuberis luctuoſa hæreditate excludatur, per extraneum ſecundo loco ſubſtitutum, quando per compendioſam verbis communibus primo loco alius teſtatoris filius, & frater impuberis eidem fuerit ſubſtitutus, & ſucceſſionis tempore præmortuus, vel incapax reperiretur, reſolut.25. num. 16. 17

Compendioſa verbis communibus infra tempora pubertatis matrem de medio exiſtentem omnino excludit, quando frater, vel ſoror ipſius teſtatoris impuberi ſubſtituta eſt, reſol.25.n.18.19.20

Compendioſa verbis communibus matrem excludit de medio, quando ad inuicem plures filij impuberes ſubſtituti ſunt, reſol.25.n.21

Clauſula omni meliori modo in compẽdioſa verbis communibus excludit matrem de medio exiſtentem, reſol.25. num. 22

Compendioſa verbis communibus, & cum verbis vulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum, matrem omnino excludit, reſol.25. n.24

Compendioſa cum expreſſa temporum, & ætatis denumeratione, vt puta ſi filius meus in pupillari ætate deceſſerit, vel poſtea quandocumque, infra tempora pubertatis matrem de medio prorſus excludit, reſol.25.num. 25

Mater, & pater communem filiam inſimul dotantes, Mater vti fideiuſſor interceſſiſſe dicitur, ideo ei debetur ceſſio, & ſi aliquid ſoluit à marito, eiuſque hæredibus repetit, & idem in fratre, vel extraneo ſimul dotantibus cum patre, reſol.37.n.47

Mater, ſi adſit, tenetur petere alium tutorem filio pupillo dari loco tutoris excuſati, reſol.46. n.23

Mater, & auia tenentur petere tutorem pupillo, aliàs ei non ſuccedunt, reſol. 46. n. 32

Mater tutrix an poſſit dotes petere non reddita ratione adminiſtrationis tutelæ filiorum, reſol.49. num.102. & 103

MELIORAMENTA, & Expenſa facta in rei refectionem, vel conſtructionem, an ſint neceſſariæ, reſol.3. num. 56

Dominus feudi ad eum facta feudi deuolutione, an teneatur ſoluere melioramenta facta in feudo à feudatario, reſol.3. num. 77

Dominus directus fundum vendicans tenetur expenſas, & melioramenta reſtituere poſſeſſori, quatenus fundus pretioſior effectus eſt, reſol.3. n. 78

Cenſus ſuper feudo ex cauſa in legitima, & non afficiẽte feudum ipſum impoſitus, ſubſtinetur in præiudiciũ ſucceſſoris ſuper melioramentis à ſubingante in feudo factis, reſol. 3. n.80

Emphyteuſi finita abſque culpa, emphyteuta melioramẽta à directo domino repetit, reſol.14. n. 1

Melioramenta repetit emphyteuta, emphyteuſi ſine culpa finita, etiam ſi pacto conuentum ſit, quod res emphyteotica meliorata domino reuertatur, tempore, vel generatione finita, reſol.14.n 2

Melioramenta repetit emphyteuta inhibitione, & prohibitione domini non obſtante, finita emphyteuſi, per generationem, vel tempus, reſol.14. n.5

Inhibitio quando operetur, quod poſſeſſor melioramenta non repetat, reſol.14.n.6

Emphyteuta melioramenta non repetit; ſi à domino fuerit inhibitus, ne faceret poſt litem conteſtatam, vel tempore, quo ſperatur emphyteuſim finiri, reſol. 14. num. 7

Emphyteuta melioramenta an recuperet, ſi conſulto ſcieas dominum pauperem, & non ſoluendo, exceſſiua fecerit, reſol.14. n.8

Melioramenta ab emphyteuta facta iuxta naturã contractus emphyteotici, emphyteuſi quoquomodo finita, à domino non repetit, reſol.14. n.9

Melioramenta non repetit emphyteuta à domino, ſi pacto cum eo cautum ſit, quod qualitercumque emphyteuſi finita ad dominum directum melioramenta pertineant, reſol. 14. n. 10

Emphyteuta non repetit melioramenta à domino emphyteuſi per generationem, & abſque culpa finita, ſi pacto conuentum ſit, quod emphyteuſis certo modo, & ad certam ſummam melioretur, reſol.14.n 11

Emphyteuta, qui per pactum domino promiſit emphyteuſim ad certam ſummam, vel modum meliorare, poteſt cogi per dominum ad conuentas meliorationes implendum, vel ad intereſſe condemnari, reſ.14.n.12

Melioramenta nõ perdit emphyteuta quoquomodo emphyteuſi finita, etiam per culpam, quando emphyteuſis potius locatio, quam emphyteuſis ſit, reſol.14. numer. 14

Melioramenta ab emphyteuta facta poſt litis conteſtationem ſuper caducitate, quia in mala fide eſt, non repetit, ſecus ſi ante litem conteſtatam, reſol.14.n.15

Poſſeſſor malæ fidei poſt litem conteſtatam melioramẽta non repetit, reſol.14. n 15

Poſſeſſor malæ fidei repetit melioramenta neceſſaria, reſol.14. num.16

Em-

Emphyteuta repetit melioramenta neceſſaria facta poſt litis conteſtationem ſuper caducitate, & poſt malam fidem, reſol. 14. n. 16

Poſſeſſor malæ fidei an repetat melioramenta vtilia, reſol. 14. num. 17. 18

Emphyteuta an repetat melioramenta vtilia facta poſt malam fidem, & litis conteſtationem ſuper caducitate, reſol. 14. num. 17. 18

Emphyteuta poſt litis conteſtationem ſuper caducitate, vel malæ fidei poſſeſſor, an recuperet melioramenta voluptnaria poſt malam fidem in re facta, reſol. 14. num. 19. 20

Emphyteuta ammittit omnia melioramenta facta poſt ſententiam ſuper caducitate prolatam, reſol 14. n. 21

Emphyteuta cadens ab emphyteuſi propter culpam melioramenta perdit, reſol. 14. n. 30

Emphyteuta cadens ab emphyteuſi propter culpam non amittit melioramenta, quæ emphyteuta emit à conductore tempore, quo emphyteuſis recepit, reſolut. 14. num. 31

Emphyteuta propter eius culpam, & caducitatem emphyteuſim amittens, an perdat melioramēta, & ædificia magni valoris, reſol. 14. n. 32. 33. 34

Emphyteuta caducitatem incurrens omnia melioramenta amittit, etiam ſi magna ſint, ſi à principio conceſſionis conuentum ſit, emphyteutam vltra certā ſummam expendere non poſſe, reſol. 14. n. 35

Electio eſt domini directi in caſu, quo emphyteuta meliorationes repetit, an velit earum æſtimationem ſoluere, vel permittere, quod emphyteuta abradat, reſol. 14. num. 36

Amplia etiam ſi pacto à principio contrarium conuētum ſit, reſol. 14. nu. 37

Melioramentorum æſtimatio an fieri debeat ſecundum opus dirutum, & rudera ab ædificio ſeparata, an vero ſecundum ædificium completum, reſol. 14. n. 38

Melioramentorum æſtimatio in vrbe exiſtentium, nunquam fit ſecundum valorem ruderum, ſed ſecundum opus perfectum, reſol. 14. n. 39

Retentio competit emphyteutæ rei emphyteoticæ, quouſque de melioramentorum æſtimatione ſibi ſatisfiat, reſol. 14. num. 41

Retentio competit pro melioramentis, reſol. 14. n. 41

Retentionis exceptio ex cauſa melioramentorum opponitur etiam in exequutionem ſententiæ, reſolut. 14. numer. 42

Fideiuſſio de non liquidis an tollat retentionem rei ex cauſa melioramentorum, & quando, reſol. 14. numer. 43. & 53

Termino ad liquidandum melioramenta dato parti, & eo elapſo tolli retentionem, & quando, reſolut. 14. num. 44. & 51

Capitula conſimilia præſentata in cauſa principali ad probandum melioramenta an admittantur in cauſa liquidationis, & quid ſtante proteſtatione, reſol. 14. numer. 50

Melioramenta à bonæ fidei poſſeſſore non recuperantur, niſi per rei retentionem, reſol. 14. n. 54

Emphyteuta, Conductor, Maritus, Hæres grauatus, vſufructuarius, vaſſallus, Negotiorum geſtor, Prælatus, & Socius, nedum per retentionem melioramenta recuperant, ſed etiam iure actionis poſt rem reſtitutam, reſol. 14. n. 55. 56. ſeq.

Meliorationes, qui fecit vti dominus, licet aliquo caſu reuocabilis, quia habuit animum obligandi alium, eas repetit nedum per nudam rei retentionem, ſed per actionem, & repetitionem poſt rem traditam, reſol. 14. num. 56

Melioramenta à bonæ fidei poſſeſſore repetuntur poſt rei reſtitutionem actione in factum, ex æquitate, l. ſi me & Titium, ff. ſi cert. pet. reſol. 14. n. 57

Melioramenta neceſſaria an iure actionis poſt rem reſtitutam recuperet bonæ fidei poſſeſſor, reſol. 14. n. 59

Melioramenta, & expenſa factæ per poſſeſſorem bonæ fidei Iudicis auctoritate, vel iuſſu repetuntur, etiam poſt rem reſtitutam, reſol. 14. n. 60

Emphyteuta, qui ſponte rem melioratam domino reſtituit, vt ab annua canonis præſtatione ſe liberaret, melioramenta amittit, & nullo caſu repetit, reſol. 14. num. 61

Melioramentorum æſtimatio facienda eſt in eo, quod minus eſt, reſol. 14. n. 62

Melioramenta, emphyteutæ, vaſallo, poſſeſſore maioratus grauato de reſtituendo, Marito, & ſimilibus, debentur inſpecto tempore reſtitutionis rei, & non id, quod minus eſt, reſol. 14. n. 63. 64. 65. & ſeq.

L. in fundo, ff. de rei vendicatione an procedat tantum in bonæ fidei poſſeſſore, & non in Domino meliorante, reſol. 14. num. 64. 65. & ſeq.

Melioramenta facta à domino rei, licet quandoque reuocabili, an debeantur habito reſpectu ad id, quod minus eſt, vel non, reſol. 14. n. 64. 65. ſeq.

Poſſeſſor bonæ fidei compenſat melioramenta cum fructibus perceptis ante litem conteſtatam, reſolut. 14. numer. 66

Melioramenta cum fructibus non compenſat emphyteuta, vel vaſſallus, reſol. 14. n. 67. 68. ſeq.

Melioramenta cum fructibus non compenſat, qui ea iure dominij in re fecit, licet reuocabilis dominus quandoque reddi poſſit, vt eſt hæres grauatus, poſſeſſor maioratus, Maritus, vel Prælatus, reſol. 14. num. 63. & ſeq. & num. 68

Vel ſi haberet dominium vtile, vt emphiteuta, vaſſallus, liuellarius, ſuperficiarius, vſufructuarius, conductor, legatarius, cui iniuncta eſt reſtitutio legati, vel aliter, iure proprio fructus percipiat, reſol. 14. n. 68

Emptor rei dotalis à marito eamque meliorans, ſi ab vxore ſoluto matrimonio res vendicetur, non compenſat melioramēta cum fructibus ex re empta perceptis viuente marito alienante, quid matrimonio contracto more latinorum, reſol. 14. n. 69. 70

Emptor aduentitiorum filij à patre, ſi rem meliorauit non compenſat melioramenta cum fructibus perceptis viuente patre alienante, ſi res à filio poſt mortem patris ab emptore reuendicetur, reſol. 14. n. 71

Melioramenta cum fructibus compenſat dominus rei, quando titulus eius ad non titulum reduceretur, vel aliter irritum redderetur, reſol. 14. n. 72

Melioramenta non compenſatur cum fructibus melioramentorum, etiam à bonæ fidei poſſeſſore, reſ. 14. n. 74

Fructus melioramentorum ſemper ſpectant ei, qui melioramenta fecit, reſol. 14. n. 74

Malæ fidei poſſeſſor an compenſat melioramenta cum fructibus à melioramentis perceptis, reſ. 14. n. 75. 76

Creditor an aduerſus debitorem redimentem pignus infra quatrimeſtre poſſit opponere rei retentionem propter melioramenta, reſol. 44. n. 3

Soluere debita, vel rem affrancare, vel cenſum ſu-

per

per re redimere, eſt rem vtiliter meliorare, reſol.44. num.5

MERCATOR, Litteræ cambij non debent aliquando oſtendi per mercatores ad euitandum fallimenta, reſol.27. num.31

Mercatores ſolent in libris annotare partitas ſolutionũ factarum per ſuos debitores, non per modum ſolutionis, & extinctionis eorum debitorum, ſed per modum crediti ad nomen debitoris ſoluentis videlicet Hauere & cetera, reſol.41. n.3

MERCES, Pro mercede nauli, vel vehiculi ſunt obligata cum priuilegio prælationis omnibus anterioribus creditoribus, reſol.3. num.9

METVS, Præuentio in agendo, ſuper metu, nullitate, ſimulatione, reſciſſione, vel vſura an impediat exequutionem ſententiæ, vel inſtrumenti, reſol.36. n.1. 2.6.7.8.9.10.11.14.15.

Quid ſi exceptio prædicta fuerit iam teſtibus deteſta, an impediat exequutionem inſtrumenti nõ obſtante pacto de non opponendo, reſol.36. n.9.10.11.14.15

Metus actio an poſſit per hæredes mulieris, vel alterius metum paſſi intentari, ſi in vita de metu non fuerit conqueſta, reſol.43. n.30.31

MICHAEL Ab Aghirre laudatur in conſilio edito in cauſa Regni Portugalli pro Rege noſtro Hyſpaniarum, reſol.1. num.61

MILES. Hypotheca tacita cum priuilegio prælationis alijs creditoribus, acquiritur militi in re empta, cum eius pecunia, pro pecunia mutuata, reſol. 3. n.68

Miles excuſatur à tutela ita nec volens ad eam admittatur, reſol.46. n.3. & 12

Milites noſtri temporis vtuntur priuilegijs antiquæ militiæ, reſol.46. num.4

Miles dicitur abeſſe cauſa Reipublicæ, reſol.46. n.15

MILITIA Excuſat à tutela etiam ſuſcepta, reſol.46. num.11.12.13.14.15

Militia prorſus tollit onus tutelæ, reſol.46. n.12

MINOR Ex maiori natu vt in feudi ſucceſſione præferatur, non niſi fictè, & per ſubingreſſionem, & repreſentationem patris procedere poteſt, reſolut. 1. numer.9

Minor emens rem habita fide de pretio pro eius ſolutione non poteſt ſine decreto eamdem rem obligare, limita niſi emerit à fiſco, reſol.3. n.47.48

MOROTIVS De poſſeſſore offerente, num.4. reijcitur, reſol.37. num 21

MORA, MOROSVS. Matre in mora exiſtente, an valeat datio alterius tutoris, reſol.24. num.4.5.6. 7.8. & ſeq.

Mater dicitur in mora, ſi ſtat per quatuor menſes, & non petat ad filiorum tutelam admitti, niſi ex aliqua iuſta cauſa detineatur, reſol.24. n.7.8

Mater, ſi ſit in mora ob lapſum quatuor menſium in petenda filiorum tutela, an re integra poſſit moram purgare, reſol.24. num.21

Mater an debeat citari poſt lapſum quatrimeſtris temporis, vt in mora conſtituta, & alius poſſit pupillo decem curator, reſol.24. n.22.23

Difficultas, & impedimentum excuſat à mora, reſolut. 34. num.26

Difficultas excuſat à mora, ſi de difficultate per teſtes conſtat, reſol.34. n.27

Difficultas, & impedimentum non excuſat à mora, & pœna conuentionali, debitorem quantitatis, reſol. 34. num.30

Impedimentum, & difficultas, non excuſat à mora ſtante forma contractus guarenegiati, reſol.34. numer.31

Impedimentum, & difficultas non excuſat à mora, ſi de difficultate potuit cogitari, & præuideri etiam tacitè, reſol.34. num.32

Impedimentum, & difficultas poſt moram iam incurſam ſuperueniens, debitori non prodeſt, reſol.34. numer.35

Venditor non conſtituitur in mora rei tradendæ ante ſolutionem pretij, reſol.34. n.43

Maritus matrimonij onera ſubſtinendo dicitur contractum ex parte ſua impleuiſſe, & in moram conſtituit dotantes abſque alia interpellatione, reſol.43. num.3.4.5

Mora committitur in contractibus vltro citroque obligatorijs ſtatim, atquo alter ex contrahentibus ex parte ſua contractum impleuerit, reſol.43. num.5. & num.3.4

Interpellatio an requiratur ad hoc, vt dotans dicatur in mora conſtitutus, quando dotis promiſſæ ſolutioni certa dies appoſita non ſit, reſol.43. n.7

Mora ſemel contracta currunt vſuræ, & intereſſe vſque ad effectiuam ſatisfactionem debiti, reſol.43. n.48

Mora commiſſa dicitur per hæredem ſtatim elapſo anno luctus abſque alia interpellatione reſol.49. n.93

Interpellatio etiam extraiudicialis ſufficit ad conſtituendum in mora hæredem pro dotis reſtitutione, & quando interpellatio non requiratur, reſol.49. numer.97

MVLIER. Priuilegium prælationis mulieri pro dotibus competens, an tranſeat in eius ſingularem ſucceſſorem, vel hæredem, reſol.3. n 28

Mulieris aſſertioni non eſt ſtandum ſi dicat ſe prægnantem, reſol.39. num.44

Mulier an prægnans ſit, vel non periti Medici, & obſtetrices iudicare debent, reſol.39. n.45

Partus ſub poſitionis vbi ſuſpitio eſt, quæ ſeruanda ſint cum muliere ſe prægnantem aſſerente, pro intereſſe ſucceſſorum, reſol.39. n.46

Mulieres ſolent in dotibus aliquid proprium ſibi reſeruare pro recamera, maximè, quando ſecundo loco nubunt, reſol.45. num.7

Mulier agere poteſt ad bona data in dotem æſtimata in ſubſidium, marito non exiſtente ſoluendo, & competit pro eis reuendicatio, eorumque quoque dominium ipſo iure in mulierem tranſit ſoluto matrimonio, reſol.49. num.6

Mulier: Vide plura in verbo Vxor.

MVTVANS Ad rem acquirendam, vel cõſeruandam cum ſpeciali hypotheca eiuſdem rei omnibus anterioribus præfertur, reſol.3. n.2

Mutuare quando quis dicatur ad rem acquirendam, vel conſeruandam, reſol.3. n.3. & ſeq.

Inter plures mutuantes ad rem acquirendam vel conſeruandam, ille præfertur, qui eſt magis originaliter in cauſa, quod res penes debitorem perueniat, vel perſiſtat. reſol.3. num.4

Mutuans, vel expediens in animalium cuſtodiam alijs præfertur, reſol.3. num.15

Mutuans patrifamilias, vel marito ad alimenta à filijs, vel vxore in ſubſidium recuperat, & repetit, reſol.3. num.16

Mutuans gratia colligendorum fructuum, in eis omnibus alys præfertur, reſol.3.n.17

Mutuans ſemen colono ad ſeminandum ſuper fructibus ex eo peruentis omnibus alys præfertur anterioribus creditoribus, reſol.3.num.17

Mutuans ad rem emendam pariſicatur vendenti rem ſuam cum reſeruatione ſpecialis hypothecæ pro conſequutione pretij, reſol.3.num.25

Mutuans expreſsè ad conſeruandam vel acquirendam rem, non præfertur anteriori creditori hypothecario, ſed tantum in perſonali, niſi ſpecialis eiuſdem rei accederet hypotheca, reſol.3.n.32

Mutuans Prælato, beneficiali, grauato, vel poſſeſſori maioratus, in rei vtilitatem, ne dum ab ipſis, ſed à ſucceſſoribus repetit, reſol 3.nu.33

Mutuum debet fieri expreſsè in cauſam refectionis, vel acquiſitionis rei adhoc vt creditor mutuans cæteris anterioribus præferatur, reſol.3.n.51

Mutuans an debeat eſſe ſollicitus de verſione pecuniæ in cauſam mutui, reſol.3.num.53

Mutuans ad rei refectionem priuilegium prælationis acquirit reſpectu pecuniæ mutuatæ, non autem reſpectu pœnæ conuentionalis adiectæ in contractu mutui, reſol.3. num.62

Mutuans pro mutuo ad rei refectionem acquirit prælationis priuilegium, quatenus neceſſitatis cauſa expoſtulat, & non vltra, reſol.3.num.63

Mutuans hæretico pro rei refectione priuilegium hypothecæ, & prælationis non acquirit, reſol.3.n.65

Hypotheca tacita cum priuilegio prælationis acquiritur mutuanti ad emendum militiam, ſiue officium ſuper officio empto pro mutuo facto, & an præferatur doti, reſol.3. num.69

Mutuans ad rem conſeruandam acquirit tantum priuilegium prælationis in ea re, non autem in alys mutuatarij bonis, reſol.3. num. 70

Creditor mutuans, & habens hypothecam cum priuilegio. l.licet. C.qui potior. & l.interdum, ff.eod. non præfertur fiſco, reſol.3. num.71

Mutuans ſub vſuris, vel ſi pro mutuo conſtitutus ſit cenſus ſuper re refecta vel empta ex mutuo, an acquirat priuilegium prælationis, omnibus alys creditoribus anterioribus, reſol.3. num.73.

Mutuans ad rei refectionem vel meliorationem, ex priuilegio. l. licet. C. qui potior. an præferatur domino directo pro credito proprietatis, & ſoli ſuper re emphyteotica, & quid in ſuperficie, ſeu benefactis in re emphyteotica factis, ex pecunia illius ſerio mutuantis, reſol.3.num.74.76

MVTVVM Debet fieri expreſsè in cauſam refectionis, vel acquiſitionis rei, adhoc vt creditor ceteris anterioribus præferatur reſol.3. n.51

Mutui periculum eſt mutuatarij reſol.20. n.5.

Depoſitum in regulare pecuniarum, vel generis obtinet vim mutui, reſol.20. num.2

MVTVS, Surdus, vel furioſus excuſantur à tutela etiam ſuſcepta, reſol. 46. n.17

N

NATVS In ſexto vel octauo menſe habetur pro non nato, quia naturaliter viuere non poteſt, reſol.48. num.6

NEGATIVA Qualiter probetur, reſ.42. num.18

Quid in antiquis, num.19

NEGLIGENTIA. Colluſio, & negligentia propria nemini prodeſt, reſol.21.n.2

NEGOTIORVM GESTOR. Ne dum per retentionem melioramenta recuperat, ſed etiam iure actionis poſt rem reſtitutam, reſol.14. num.55.56

NEPOS Maior natu licet ſit filius fratris minoris natu, eſcludit nepotem minorem natu licet ex fratre maiori natu à ſucceſſione patrui in feudo, reſolut. 1. num 22. & num. 59. vbi contra.

Declara. num.60.

Nepos ex primogenito excludit patruum ſecundogenitum in feudi ſucceſſione, reſol. 1. num. 53.56.57. 58. & 62

Appellatione filij venit nepos etiam in ſtatuto, reſol.2. num.11.12. & 58

Nepos, & neptis appellantur fratres etiam in ſtatuto, reſol.2.num.13

Nepos patre præmortuo ſuccedit auo ex propria perſona, reſol.2. num. 20

Nepos ſuccedit auo cum patruis, quia gradum patris repreſentat, reſol.2. num.21

Nepos primum gradum obtinet ſicut filius, reſolut. 2. num. 22

Nepos ex filio habet ius dicendi de nullitate aduerſus teſtamentum aui, reſol.2.num 23

Nepos ſubintrat gradum patris in feudalibus, reſol. 2. num.24.27 ſeq. & num.31

Appellatione filiorum veniunt nepotes in diſpoſitionibus fauorabilibus, & fauorem filij continentibus, etiam in correctorijs, reſol.2.n.59.60

Legitima ex propria perſona debetur nepoti ex filio præmortuo in bonis aui, reſol. 2. num.18

Legitima debetur nepotibus ex filia ſuper bonis aui ex perſona propria, non obſtante filiæ renunciatione, & habito reſpectu ad bona aui tempore mortis, imputata tamen dote materna, reſol.23.num.4

NEPTI Ex filio ſecundogenito præmortuo viuente auo, quia locum patris ſubingreditur competit paragium, quamuis eius pater ſi viuus fuiſſet non potuiſſet niſi vitam militiam petere, reſol.2.n.25

NOMEN DEBITORIS, Iura actiones, & nomina debitorum, an ipſo iure inter ſocios, vel coniuges more latinorum viuentes, communicentur, vel ceſſio requiratur, reſol.13. num. 30. & 35

Nomen debitoris in dotem datum an ſoluto matrimonio debeat ſtatim per maritum eiuſque hæredem reſtitui non expectato anno luctus, reſol.49. n.48

NOTARIVS Scriptura priuata penes Notarium in protocollo non conſeruata, non poteſt per Notarium leuari, & in publicam formam redigi, reſol. 8. num. 14

Notarius, & pater poſſunt ſtipulare pro filij nedum natis, vel infantibus, ſed etiam naſcituris, reſol.30. num.1.

NOVATIO. Stipulationes duæ vbi interuenerint vna pura, & alia conditionalis, exiſtente conditione fit nouatio primæ obligationis ipſo iure, & ad ſecundam tantum agitur, & quid ſi pœnalis ſtipulatio adiecta ſit fauore debitoris, vel creditoris, aut vtriuſque, reſol.34.num.14.15

Delegatio, & nouatio quando dicatur facta: Vide in verbo Delegatio.

Nouationis exceptio admittitur aduerſus cameralem inſtrumentum, reſol.50. num. 1

Nouatio

Nouatio non fit niſi expreſſe agatur . reſ.50.n.2.Limita ex coniecturis n. 3.

Nouatio inducitur neceſſario ex incompatibilitate contractuum.reſol.50.num. 4.

Nouatio fit quando cauſa vnius contractus in alium cõuertitur,vel transfunditur.reſol.50.num.5.

Nouatio an ceſſet ſtante contrahentium proteſtatione non nouandi reſol.50.n.8.17.ſeq.n.20.21.23.& ſeq. n.27.28 ſeq.n.31.32.33.34.

Proteſtatio facit ceſſare nouationem per prorogationem termini.reſol.50.n.11.

Proteſtatio facit ceſſare nouationem in inueſtituris,reſol. 50.n.12.in teſtamentis.n 13.in renunciatione ſucceſſionis,num.14.In compromiſſo,& tranſactione.n.15.

Proteſtatio non nouandi non prodeſt impleto ſecundo contractu,reſol.50.n.17.21.23.

Proteſtatio appoſita in contractu nouante operatur quo ad temporis anterioritatem,ſeu priuilegium cauſæ reſpectu prælationis.reſol.50.num.10.

Clauſula (non aliter nec alio modo) in proteſtatione in contractu nouante appoſita,non operatur impleto ſecundo contractu nouante.reſol.50.nu.23

Proteſtatio adiecta in contractu nouante prodeſt quando creditor impediretur vti ſecundo contractu nouante abſque ſuo facto,vel culpa.reſol.50.num.28.

Item ſi compenſatio pretij in ſecunda venditione , & contractu nouante fieret ſub conditione ſuſpenſiua, & reſolutiua.num.29.31

NVLLITAS, Præuentio in agenda ſuper nullitate ,ſimulatione , reſciſione , vſura,vel metu,an impediat exequutionem ſententiæ,vel inſtrumenti.reſol. 36. n. 1.2.6.7.8.9.10.11.14.15.

Exceptio nullitatis ,falſitatis , ſimulationis , vſure, vel metus per debitorem preuenta, ſi iam per teſtes vel aliter ſit detecta,impedit exequutionem ſententiæ & inſtrumenti, non obſtante pacto de non opponendo reſol.36.num.9.10.11.14.15.

Nullitatem,vel reſciſionem contractus,petens,an audiatur non reſtituto accepto.reſol.36.num.24.

Nullitatem,vel reſciſionem contractus petens, an poſſit ex eodem actu impugnato , cenſum , & penſionem a debitore petere reſol.36.num.25.

NVRVS, An teneatur cedere iura ſocero , contra filium ſoluenti dotem pro ipſo filio . reſolutio 37. numer. 45.

Exceptio cedendarum obſtat Nurui,quæ ex facto ſuo non poteſt cedere iura ſocero dotem ſoluenti pro filio. reſol 37.num.46.

O

OBLIGATIO Hæredis grauati,occaſione fideicõmiſſi non tranſit contra fideicommiſſarium ſed contra hæredem grauati niſi cedatur , idem in iuribus actiuis grauati. reſolutio. 13. num. 13. & 15.

Cameralis obligatio, quæ ad omnes intereſſe habentes extendi ſolet reſtringitur ad perſonam in inſtrumentum nominatam,reſol.13.num.34.

Poſſeſſor, qui intuitu poſſeſſionis rei ſe obligat poſſeſſione ceſſante,& ablata,ceſſat quoque obligatio,reſol.21.n. 1.12.13.

Niſi per colluſionem , vel negligentiam poſſeſſio deſeratur num.2

Obligans vel ſe accollans ſoluere eatenus intelligitur obligatas quatenus de iure ſuper reſoluere teneretur.reſol.21.num.4.

Poſſeſſor obligatus intuitu rei,rem vendendo,vel ex cauſa voluntaria dimittendo an liberetur.reſol. 21. numer. 5.

Quid ſi ad vendendum , vel dimittendum rem de iure cogi poterat.n.6.

Obligatio numquam cenſetur facta animo nouandi legalem obligationem,niſi id expreſſe agatur ,reſ. 21. numer. 10.

Obligare quis. ſe non præſumitur in pluſquam de iure teneretur.reſol.21.num. 11.

OBSERVANTIA Actus ſubſequuta inter partes , ad eiuſdem actus interpetrationem valde iuuat. reſol. 42.num.8.

OFFITIVM Hypotheca tacita cum priuilegio prælationis acquiritur mutuanti ad emendum militiam ſiue offitium ſuper offitio empto pro mutuo facto , & an præferatur dom. reſol.3.num. 69.

Offitium iudicis quod deſeruit actioni extincta actione principali,conquieſcit.reſol.43.nu. 56.

OLDRAD. Conſ.21.procedit etiam ſi inſtitutus decedat cum filijs ſi illi moriantur ſine filijs ex coniectura tamente teſtatoris.reſol.1.n.84.

Oldrad. conſ. 21. ceſſat in materia vbi ſeruatur ordo primogenituræ.reſol.1.n.85

OMISSVM In ſtatuto habetur pro omiſſo,niſi caſus expreſſus ſit ratione frequentioris vſus . vel caſus omiſſus expreſſo ſit ſimilis, vel in vtroque eadem militet ratio,reſol 1.nu.86.

Omiſſum habetur pro omiſſo in ſtatuto.reſol. 2.nu.53.

OPINIO Non eſt tenenda per quam multæ ſuſcitarentur lites.reſol.33.nu.24

ORDO Repreſentatio non datur, nec filius locum patris ſubingreditur quando ad ſucceſſionem proximior vocatus eſt , vel ordo ſucceſſiuus & gradus prærogatiua eſt ſeruanda,reſol.1.nu.40.

P

PACTVM Quod dominium rei vendite habita fide de prætio non tranſeat in emptorem niſi prætio ſoluto,de iure ſubſtinetur.reſol.3.nu.42.

Pactum ſpecialis hypothecæ an debeat accedere in initio contractus,vel antequam res tradatur,adhoc vt procedat priuilegium l.licet.C.qui potior.in pign reſol.3. nu.49.50.

Res recuperata vigore pacti de retrouendendo cenſetur eiuſdem qualitatis pro vt erat ante venditionem, reſolut.4.num.4.

Res redempta ex iure luendi ſiue pacto de retrouendendo non ex noua,ſed ex antiqua cauſa haberi dicitur à reemente.reſol.4.num.7.

Hypothece omnes medio tempore contracte reſoluuntur ,redempta re ex pacto de retrouendendo. reſol. 4. num.15.

Hypotheca non ſubſiſtit ſuper prætio feudi depoſitato, eo redempto ex pacto de retrouendendo , reſolut. 4. numer.16.

Pactum ad diſcurſum competens priori creditori acquiritur poſteriori ſoluenti via iuris offerendi ſi ſecundus offerens hypothecam quoque habeat reſolutio. 7. num.11.

Pactum,& conuentio de ſubintrando loco dimiſſi creditoris ſufficit cum debitore tantum fieri , & an ſaltem

Digitized by Google

concurrere debeat ipſius creditoris ſcientia.reſoln..7. 25.26.27.

Pactum de ſuccedendo in locum creditoris dimiſſi factum cum debitore incontinente poſt pecuniarum numerationem valet, ac ſi ante ab initio factum eſſet, ſecus ſi ex internallo, niſi creditore volente, & eidem iura cedente reſolutio.7.num. 28.

Pacta de non opponendo vel ad diſcurſumnon continētur in priuata ſcriptura quamuis partes eam plene inter eos probare vti publicum inſtrumentum conueniant, reſol.8.num.22.

Hæres vnus an poſſit in totum agere, vel in totum conueniri, veluti in redimendo actiue, & paſſiue ex iure luendi vel pacto de retrouendendo, reſol.13. num.45.

Pactum de retrouendendo eſt rei perſequutorium, & competit pro eo realis actio, vel in rem ſcripta contra tertium poſſeſſorem.reſol. 19.n.2.

Pactum de retrouendendo, ſiue ius luendi in bonis noſtris eſſe dicitur.reſol.19.n.3.

Pactum de retrouendendo eſt ceſſibiles, & ad hæredes tranſmiſſibile.reſol.19.n.4.

Pactum de retrouendendo ius luendi an pro re ex eo recuperata exe qui poſſit.reſol. 19. nu.5.nu. 13.& ſeq. & n. 23.

Pactum de retrouendendo in in regno eſt inpræſcriptibile.reſol.19. nu.6.

Relutio, & reemptio ſtante pacto de retrouendeudo de facili ſperatur.reſol.19.n.7.

Diſpoſitio capituli Titius ſi de feud. fuerit controuer .inter domin.& agnat.an procedat in pacto de retrouendo, & iure luendi ad feudum alienato. reſol.19. n.10.

Pactum de retrouendendo, vel ius luendi cedens rem ipſam cedere dicitur.reſol.19.n.11.

Debitor poteſt ex pacto dare facultatem creditori capiendi ſummam per eum debitam ad cambia, & recambia ad debitoris onus in caſu more. reſolut. 27. num 6.

Pactum quod ſuper ſubſtantia, & captura cambij ſeu del cambiato ſtetur dicto cum iuramento creditoris an valeat.reſol.27.nu.27.29.30.31.32.

Pactum valet quod de qualibet re, & ſuper quolibet articulo, vel facto probando ſtetur dicto cum iuramento aduerſarij vel tertij.reſol.27.n.28.

Pactum dotis reſtitutioni à dotante adiectum fauore ipſius dotantis vel eius hæredum ſeu alterius, inutile redditur ſoluto matrimonio per mortem viri, & dos ſemper venit reſtituenda mulieri.reſol.28.n.1.

Pactum factum ad fauorem tertij abſentis an reuocari poſſit, reſol.30.n.11.13.& 14.

Pactum de non opponendo, eſt de ſtillo apponi ſolitum in inſtrumentis in Regno celebratis.reſol.36.n.3.

Pactum de non opponendo non tollit exceptionem liquidam notoriam, & iam detectam, & probatam per teſtes vel aliter.reſol.36.num.14.15.

Pactum de non opponendo deficit deficiente via exequtiua, veluti acceſſorium, & qualitas exequutionis. reſol.36.n.23.

Pactum de ingrediendo poſſeſſionem propria authoritate non poteſt exequi contra tertium non citatum. reſol.45.n.10.

Pactum a dotante appoſitum dotis reſtitutioni in caſu quo filius ex matrimonio procreandus deceſſerit infra certam ætatem quid operetur, reſ.48.n.7

Pacta ſunt ſeruanda, & nulla maior iuſtitia eſt quam pacta ſeruare, reſ.48.n.8

Pactum à vidua factum cum hæredibus viri, quod donec dos ei non ſoluitur ei detur intereſſe dotis, non valet, reſol.49. n.88.declara n.89

PARAGIVM. Vide in verbo Dos.

PARTVS ſubpoſitionis vbi ſuſpitio eſt, quæ ſeruanda ſint cum Muliere ſe prægnantem aſſerente, pro intereſſe ſucceſſorum, reſol.39.n.46

PATER, Dos tantum à patre eiuſque bonis profecta præſumitur (licet dixerit de maternis, & paternis bonis filiam dotare) vel ſi ita inſimul cum matre, vel ea præſente communem filiam dotent, ſi patris facultate ſufficiant, reſol.23.n.10

Dotandi filiam paternum eſt onus, & offitium, reſol.23. n. 11

Mater ſimul cum patre communem filiam dotans dicitur intercedere veluti fideiuſſor, & repetit à viro eiuſque hæredibus quidquid ex dicta cauſa per matrem ſolutum fuerit, & quando, reſol.23. num. 12. & n. 21

Pater diſtincta, & certitudinaliter dotem filiæ conſtituens tam de paternis, quam de maternis bonis, cenſetur etiam de maternis bonis dos conſtituta, reſ. 23. n.13

Notarius, & Pater poſſunt ſtipulare pro filijs ne dum natis, vel infantibus, ſed etiam naſcituris, reſol. 30. n. 1

Pater an cenſeatur ex ſua ſtipulatione acquiſiſſe donationem, vel aliud, filijs vti hæredibus, vel vti filijs, ita vt indonatis filijs non poſſit aliquod præiuditium inferri per patrem, reſol. 30.n.7

Donatio facta patri, & filijs, vel pro ſe, & filijs, due dicuntur donationes, de per ſe æque principales, nempe vna reſpectu patris, alia filij, itavt facto patris in donatis non poſſit filijs præiudicari, reſol. 30. num. 8

Pater an poſſit præiudicare filijs, in feudo, vel emphyteuſi recepta pro ſe, & filijs, reſol.30.n.14

Pater an teneatur ad dotis reſtitutionem pro filio tanquam fideiuſſor, vel tanquam correus principalis, reſol.37.n.45

Pater eſt ſucceſſor filij in dotibus maternis, & quando, reſol.48.n.5. 6.7

PATRVVS Nepos ex primogenito excluſi patruum ſecundogenitum in feudi ſucceſſione, reſol.1.n.53.56. 57. 58. & 62

Patruus non tenetur maritare neptem ex fratre, & de paragio dotare, reſol.1.n.56. vide n.57

Patruus, vel amita pupilli pupillariter ſubſtituti an excludant matrem vel auiam, reſol.10.n.77

PAVPER Quandoque quis dicitur etiam, ſi patrem, vel fratres habeat diuites, reſol.49.n.55

PECVNIA Expenſa cum falſis apodixis à Tabula, vel banco, repetitur à domino pecuniarum contra tabulam ipſam, vel bancherium, reſol. 20. num. 9

Pecuniæ non reperiuntur gratis ſed ſub vſuris, & intereſſe, reſol.27.n.16

Pecunia non parit pecuniam, reſolut. 43. numer. 51

POENA non cenſetur remiſſa à creditore ſimpliciter ſortem recipiente, reſol.43.n.43

POE-

POENITENTIA, venditio dicitur perfecta, & non eſt locus pænitentiæ poſt ſubhaſtationem finitam, & extinctum candele, reſol. 38. n. 2

Vltimus licitator an poſt perfectam licitationem poſſit à licitatione reſilere, & pænitere, ſoluendo illud plus, quod ſupra penultimum licitatorem ſuperaddidit, reſol. 38. num. 9

Pænitentia non datur in contractu cambij, reſol. 47. nu. 9. & 10

Pænitentia non datur in contractu cambij etiam in eius accidentalibus, reſol. 47. n. 10. & n. 9

Pænitentia fortius non datur in cambio quando litteræ fuiſſent acceptate, reſol. 47. n. 19

PERICVLVM regulariter eſt domini, reſolut. 20. num. 4

Mutui periculum eſt mutuatarij, reſol. 20. n. 5

Depoſitarius depoſiti irregularis, vel bancherius tenetur de quocumque caſu fortuito, & periculo pecuniæ depoſitæ, reſol. 20. n. 6

PERMVTATIO æquipollet venditioni quando datur res æſtimata pro re æſtimata, reſol. 47. n. 15

POSSESSIO. Fideicommiſſarius vocatus verbis directis propria authoritate bonorum poſſeſſionem capit, reſol. 13. n. 5

Bona quæſita inter ſocios, & coniuges more latinorum viuentes, ipſo iure communicantur etiam quo ad dominium, & poſſeſſionem pro eorum quiſque portionibus, reſol. 13. n. 29

Vſusfructus retentio operatur translationem dominij, & poſſeſſionis rei, reſol. 26. n. 3

Conſtitutum conditionale in aliquo caſu vel euentu, interim dominium neque poſſeſſionem transfert, reſol. 26. num. 4

Ex ſtipulatione notarij, & conſtituto, non acquiritur dominium nec poſſeſſio donatario abſenti ante ratificationem, & acceptationem, reſol. 30. n. 6

Limita in infante, n. 18

Poſſeſſio hæredi non quæritur de iure niſi apprehendatur reſol. 39. n. 1

Quaſi poſſeſſio defuncti in incorporalibus, in hæredem tranſit abſque alia apprehenſione, reſol. 39. num. 2

Hæres poteſt poſſeſſionem bonorum defuncti propria authoritate capere, ſi ab alio non reperiatur anterius occupata, reſol. 39. n. 3

Poſſeſſio continuatur in ſucceſſorem in dignitate abſque apprehenſione, reſol. 39. n. 4

Poſſeſſio bonorum ingreſſi, ſeu Monachi abſque vlla apprehenſione tranſit in monaſterium recipientem, reſol. 39. n. 5

In Eccleſiam hæredem inſtitutam, de iure defuncti poſſeſſio non continuatur, reſol. 39. n. 6

Poſſeſſio defuncti quæ per colonum retinetur, in hæredem tranſit, abſque actuali apprehenſione, colono hæredis nomine poſſidente, reſol. 39. n. 7

Coloni omnes ac eorum familia eijciendi ſunt adhoc vt acquiratur poſſeſſio intranti, reſol. 39. n. 8

Subconductor domino principali poſſidere dicitur, reſol. 39. nu. 9

Colonus vnus ſi remanſerit in fundo non eiectus, vel expulſus, an dicatur eijciens poſſeſſionem ſibi acquiſiſſe, reſol. 39. nu. 10. 12

Capta poſſeſſione Caſtri, an cenſeatur capta omnium feudorum coadiacentium, & poſſeſſio partis non influat ad poſſeſſionem totius, vel vnius rei aliarum rerum, reſol. 39. n. 11

Detentatio ſaltē acquiritur per ſolum ingreſſum rei abſq; colonorum expulſione, quæ ſufficit ad obtinendum in poſſeſſorio ſummariiſſimo, reſol. 39. n. 13

Poſſeſſio acquiritur intranti abſque expulſione coloni, quando iudicis authoritate, ritè, & rectè procedentis poſſeſſionem capit, reſol. 39. n. 14

Poſſeſſio an acquiratur ex recognitione coloni abſque expulſione, reſol. 39. n. 15. & 16

Colonus dicitur domini poſſeſſionem interuertere, ſi ante eiectionem nouum poſſeſſorem recognouerit, reſolut. 39. num. 18

Poſſeſſio bonorum defuncti in Regno ex conſtitutione Ferdinandi Regis cap. 43. ipſo iure abſque medio in hæredem continuatur, reſol. 39. n. 19

Poſſeſſio defuncti in hæredem continuatur ex ſpeciali iure apud ferè omnia Italiæ, Galliæ, Hiſpaniarum, & Sabaudiæ loca, reſol. 39. n. 20

Lex potens eſt ad poſſeſſionem transferendam abſque vlla apprehenſione, reſol. 39. n. 21

Quaſi poſſeſſio incorporalium continuatur in hæredem vigore ſtatuti de continuanda poſſeſſione, reſol. 39. num. 23

Defuncti poſſeſſio ex ui capituli Ferdinandi 43. in quemcumque hæredem ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato continuatur, & ſiue in allodialibus, ſiue in feudalibus quidquid ſit de iure communi, reſolut. 39. num. 24

In hæredem etiam extraneum teſtamento inſtitutum cōtinuatur defuncti poſſeſſio ex capitulo Regis Ferdinandi 43. reſol. 39. n. 25

Remedium l. fin C. de edicto D. Adrian. tollend. competit hæredi pro actuali poſſeſſione bonorum defuncti conſequenda, non obſtante continuatione vigore ſtatuti, reſol. 39. num. 26

Continuatio poſſeſſionis bonorum defuncti in hæredem ſuſpenditur, quouſque per hæredem probatum ſit ſe eſſe talem, reſol. 39. n. 27

Defuncti poſſeſſio in hæredem vigore ſtatuti continuatur à die adhita hæreditatis, ſed retrotrahitur ad diem mortis teſtatoris, etiam ſi ante adhitam hæreditatem alius actualiter apprehenderit bonorum hæreditariorum poſſeſſionem, reſol. 39. n. 29. 31

Poſſeſſio non tranſit in inuitum ſed ad eam acquirendam requiritur animus, reſol. 39. n. 30

Hæres in re certa an dicatur Saiſitus ex ſtatuto continuante defuncti poſſeſſionem in hæredem, reſolut. 39. num. 32

Hæres in re certa propria authoritate rem in qua inſtitutus eſt apprehendit etiam dato hærede vniuerſali, quod intellige hærede non reſiſtente, reſol. 39. num. 33. & 34.

Poſſeſſio defuncti eius rei, quæ ad hæredes defuncti tranſitoria non eſt, non continuatur in hæredem vigore ſtatuti continuantis defuncti poſſeſſionem in hæredem reſol. 39. n. 35

Poſſeſſio bonorum defuncti an ex vi ſtatuti continuantis poſſeſſionem in hæredem, continuetur in hæredem ſcriptum in teſtamento nullo ex vitio viſibili, & quid ſi ex inuiſibili, reſol. 39. n. 36

Detentatio quæ penes defunctū erat, an in hæredem vigore ſtatuti continuetur, ſicut poſſeſſio, reſ. 39. n. 38

Statutum de poſſeſſione loquens intelligitur de ciuili non

autem de poſſeſſione facti,reſol.39.num.39

Defuncti poſſeſſio an vigore ſtatuti continuetur in exequutorem vltimè voluntatis, & quid dato hærede vniuerſali, eſto quod exequutori à teſtatore vendendi facultas data fuerit,reſol.39.n.40.41.42

Poſſeſſio defuncti vigore ſtatuti de continuanda in hæredem poſſeſſione, an continuetur in ventre prægnante, etiam ad excluſionem aſtrictiorum, & quid in bonis, in quibus fœminæ à ſucceſſione repelluntur,reſol.39. nu.43.47.48.49.& 50

In infantem furioſum, & ſimiles quibus vſus rationis deficit, habet locum ſtatutum de continuanda defuncti poſſeſſione in hæredem,reſol.39 n.51

Corporalem, & veram dicitur habere poſſeſſionem hæres ex ſtatuto continuante, reſol.39.n.52

Poſſeſſio defuncti quæ in hæredem vigore ſtatuti continuatur,ita à teſtatore in hæredem tranſit, vt nũquam interrupta cenſeatur, nec momento temporis vacare dicatur, reſol.39.n.56

Capitulus 41. Regis Ferdinandi continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem non procedit quando poſſeſſio fuiſſet per defunctum in vita etiam per cõſtitutum & actum fictum in alium tranſlata, reſol.39.nu.74. & n.76

Hæres cenſetur eo nomine, & titulo poſſidere, quo poſſidebat defunctus, reſol.39.n.81.

Poſſeſſio bonorum defuncti non continuatur in hæredem incapacem vigore ſtatuti continuantis defuncti poſſeſſionem in hæredem, cum ſtatuti diſpoſitio, de vero iuſto habili,& capace hærede intelligenda ſit,reſol.39. n.86.ſed vide n.87

Incapacitatis exceptio, non poteſt opponi in poſſeſſorij ſummariſſimi inſtantia, vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem defuncti in hæredem, ſed in alia plenaria inſtantia reſeruatur, maximè ſi aliquam requireret altiorem indaginem, & quid in Regnis Hiſpaniarum ex diſpoſitione legis Tauri 45.reſol.39. n.87.88

Statutum poſſeſſionem defuncti in hæredem continuans, non procedit in hærede vſufructuarij, reſol. 39. num. 89

Poſſeſſio defuncti vigore ſtatuti continuantis non continuatur in hæredem,ſed in vſufructuarium vniuerſalẽ, ſeu hæredem vſufructuarium, reſol.39 n.90

Hæres inſtitutus poſt mortem vſufructuarij propria authoritate poſſeſſionem apprehendit,& poſſeſſio ipſo iure ad proprietarium etiam ignorantem tranſit ratione conſolidationis, reſol.39.n.91

In ſecundum hæredem non continuatur poſſeſſio, vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem defuncti in hæredem reſol.39. n. 92

Defuncti poſſeſſio nec dominium continuatur in hæredem conditionalem, vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionẽ defuncti in hæredem,reſol.39.n.93

Hæres conditionalis non dicitur propriè hæres nec ſub ſtatuto continuante poſſeſſionem defuncti in hæredem comprehenditur, quod ſtatutum propriè intelligendum eſt, reſol.39.n.94

Teſtator apponendo ab initio conditionem inſtitutioni, poteſt nedum actum capiendi poſſeſſionem ſuſpendere, verum etiam & effectum continuationis vigore ſtatuti, reſol.39.n.98

Poſſeſſio quæ continuatur in hæredem vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem defuncti in hæredem, ciuiliſſima dicitur, reſol.39.n.99

Poſſeſſio defuncti quæ vigore ſtatuti in hæredem continuatur an continuetur in hæredem conditionalem,poſt purificatam conditionem, reſol.39.n.100

Poſſeſſio per conſtitutum quæſita,an continuetur in hæredem,ſtante ſtatuto quod poſſeſſio defuncti in hæredem continuetur. reſol.39.n.107

Poſſeſſio defuncti ſtante ſtatuto continuante an continuetur in fiſcum,qui ex confiſcatione,vel iure ſucceſſionis ad defuncti bona admitteretur, reſ.39.n.108.& 109

Hæres in quem vigore ſtatuti fuit continuata defuncti poſſeſſio an de facto dicere poſſit quemcumque rei poſſeſſorem, reſol.39.n.110

Poſſeſſio defuncti quæ in hæredem continuatur ex capitulo 43. Regis Ferdinandi, an in hæredem qui de iure veriùs ſit ſucceſſor,vel in hæredem ſcriptum continuetur, reſol. 39. n.111

Et quid de iure Hiſpano,n.112

Quid in quibuſdam caſibus particularibus,ex capitulis Imperatoris Caroli 118.204.& 258.& Regis Philippi, c.18.reſol.39.n.113

Hærede ſcripto deficiente poſſeſſio defuncti ex capitulo Regis Ferdinandi 43. in hæredem ab inteſtato continuetur, reſol.39.n.114

Teſtator an poſſit facere quod diſpoſitio ſtatuti continuãtis poſſeſſionem in hæredem non habeat locum,reſ.39 à n.115. ad n.123

Statutum poſſeſſionem defuncti in hæredem continuans, non operatur cõtra voluntatem teſtatoris, quia debet concurrere ſaltem præſumptio tacitè voluntatis defuncti, reſol.39. n.117

Poſſidere duo inſolidum eamdem rem eodem tempore prohibentur, reſ.39.n.119

Legatarius, vel fideicommiſſarius poſſeſſionem ex licentia teſtatoris capere non poteſt,ſi hæres poſſidens reſiſtat,ſecus eo non reſiſtente, reſ.39.n.121.& 122

Fideicommiſſarius non poteſt authoritate propria poſſeſſionem fideicommiſſi apprehendere, ſed à manu hæredis debet capere, poſt adhitam hæreditatem, ac poſſeſſionem per hæredem adeptam, reſol. 39. n. 149.

Etiam hæreditate iacente, n.150

Amplia etiam in caſu quo reſtitutio fideicommiſſi ipſo iure fit, n.151

Fideicommiſſarius non iuuatur beneſitio ſtatuti continuantis poſſeſſionem defuncti in hæredem, reſol.39. n. 153. & ſeq.

Trebellianica legitima vel falcidia,cum deducendæ ſũt, debet fideicommiſſarius, vel legatarius poſſeſſionem fideicommiſſi, vel rei legatæ integrè hæredi reſtituere,ad effectum deductionis fiende, reſol.39.n.159. & 173

Et an omnia bona hæredi reſtituenda ſint pro effectu prædicto, vel tantum pro menſura debiti trebellianicæ, legitimæ,vel falcidiæ, reſol.39.n.160.161.162. 163. & ſeq.

Poſſeſſio capta per fideicommiſſarium, ante actualem captam per hæredem, eſt vitioſa ſtante capitulo Regis Ferdinandi 43. continuante poſſeſſionem in hæredem abſque alio medio, reſol. 39. n. 170

Quid ſi fuerit data poteſtas à teſtatore fideicommiſſario intrandi poſſeſſionem fideicommiſſi propria authoritate in terminis l. fi. C. de edicto D. Adr. toll. num. 171

Inter-

Interdictum quorum legatorum non datur quando de teſtatoris voluntate, & facultate eſt capta poſſeſſio, reſ. 39. n. 172

Fideicommiſſarijs, & legatarijs poteſt dari facultas à teſtatore etiam tacitè capiendi poſſeſſionem fideicommiſſi propria auctoritate, & ex quibus dicatur tacitè conceſſa facultas, reſolut. 39. nu. 174. & n. 175

Habens facultatem intrandi poſſeſſionem propria authoritate an intelligatur auctore, prætore, & iudicis authoritate interueniente, reſolut. 39. numer. 176

Habens facultatem intrandi poſſeſſionem propria authoritate poteſt petere brachium aſſociatorium, ad effectum euitandi ſcandala, reſol. 39. n. 177

Licentia intrandi poſſeſſionem propria authoritate fideicommiſſario, vel legatario à teſtatore conceſſa, non operatur aduerſus hæredem in actuali immiſſum, & reſiſtentem, reſol. 39. n. 178

Subſtitutus verbis directis propria authoritate poſſeſſionem capit, hærede in actuali immiſſo, & non reſiſtente, reſ. 39. nu. 179. 180

In ſubſtitutum vulgarem an continuetur poſſeſſio ſicut in hæredem vigore capituli Regni, reſolut. 39. num. 181

Poſſeſſio defuncti an continuetur in ſubſtitutum pupillariter vigore capituli Regni, reſol. 39. num. 182. & 187

Poſſeſſio ſtabilium dotalium, ſoluto matrimonio non transit in vxorem abſque traditione, & apprehenſione quidquid ſit in domino, reſol. 49 n. 3

POSSESSORIVM Iuditium vigore ſtatuti noſtri Ferdinandi, c. 43. an mixtum ſit, vel merum, reſol. 39. n. 28. & n. 123. & ſeq.

Incapacitatis exceptio non poteſt opponi in poſſeſſorij iudicij inſtantia, vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem defuncti in hæredem, ſed in alia plenaria inſtantia reſeruatur, maximè ſi aliquam requireret altiorem indaginem, & quid in Regnis Hiſpaniarum ex diſpoſitione legis Tauri 45. reſol. 39. n. 87. & 88

Poſſeſſorium merum eſt, & non mixtum, cum de continuanda poſſeſſione in hæredem agitur vigore ſtatuti, & de hærede vero non dubitatur: ſecus ſi ex indicio teſtatoris, vel ſtatuti diſpoſitione quis ſit hæres dubitari poſſit, reſol. 39. nu. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. & ſeq.

Poſſeſſorium iuxta terminos l. Tauri 45. mixtum ſui natura eſt, reſol. 39. n. 126

Poſſeſſorium eſt mixtum inditio teſtatoris, quando duo ſunt inſtituti hæredes ſub conditione ſi competit, reſol. 39. n. 128

Quidquid detrahitur, vel additur proprietati, detrahitur vel additur poſſeſſioni, & è conuerſo in poſſeſſorio ſui natura mixto, reſol. 39. n. 129

Cũ plena cauſæ cognitione proceditur in poſſeſſorio mixto, & plenarie cauſa examinatur, ſecus in poſſeſſorio ſummariſſimo, reſol. 39. n. 130

Appellatio ſuſpenſiue conceditur in poſſeſſorio mixto, reſol. 39. n. 131

Poſſeſſorium reditur mixtum quoties contingit dubitari, ſi quis poſſit eſſe, vel non eſſe hæres, reſol. 39. numer. 132

Index decidendo ſuper mixto poſſeſſorio, tacitè declarat, & decidit ſuper petitorio inſito, reſolut. 39. num. 133

Titulus quando deducitur ad colorandum. & confortandum tantummodo, non redit poſſeſſorium mixtum, reſol. 39. n. 136

Conditio ſubſtantiua petitorium contingens adiecta inſtitutioni, redit poſſeſſorium mixtum. reſolut. 39. num. 137

Poſſeſſorium mixtum ſui natura, non poteſt etiam partium proteſtatione diuidi, & ſe parari, reſol. 39. num. 139

Mixtura an conſideranda tantum ſit in ſententia, adhoc vt poſſeſſorium redatur mixtum, reſol. 39, num. 140. & ſeq.

Mixtura in ſententia, qualiter & quot modis conſideranda ſit, reſol. 39. n. 141

Cauſæ poſſeſſoriæ mixtæ ſui natura de iure quæ ſint, reſ. 39. n. 146. & ſeq.

POSSESSOR malæ fidei poſt litem conteſtatam melioramenta non repetit, reſol. 14. n. 15

Poſſeſſor malæ fidei repetit melioramenta neceſſaria, reſol. 14. n. 16

Poſſeſſor malæ fidei an repetat melioramenta vtilia, reſol. 14. n. 17. & 18

Poſſeſſor malæ fidei an recuperet melioramenta voluptuaria poſt malam fidem facta, reſol. 14. nu. 19. & 20

Poſſeſſor bonæ fidei compenſat melioramenta cum fructibus perceptis ante litem conteſtatam, reſol. 14. num. 66

Maioratus poſſeſſor. vide in verbo maioratus.

Poſſeſſor bonæ fidei non compenſat melioramenta cum fructibus ipſorum melioramentorum, reſol. 14. num. 74

Malæ fidei poſſeſſor an compenſet melioramenta cum fructibus à melioramentis perceptis, reſol. 14. nu. 75. & 76

Poſſeſſor qui intuitu poſſeſſionis rei ſe obligat poſſeſſione rei ceſſante & ablata ceſſat quoque obligatio, reſol. 21. n. 1. & n. 12. 13

Niſi per colluſionem vel negligentiam poſſeſſio deſeratur, n. 2

Pro poſſeſſore habetur qui dolo deſijt poſſidere, reſol. 21. num. 3

Poſſeſſor obligatus intuitu rei, rem vendendo, vel ex cauſa voluntaria dimittendo, an liberetur, reſol. 21. num. 5

Quid ſi ad vendendum, vel dimittendum de iure cogi poterat, n. 6

Poſſeſſor licet rem dimiſerit ex cauſa neceſſaria, vel euictionis, non liberatur à cenſibus decurſis quatenus res obligata penes eum permanſerit, reſol. 21. num. 8

Poſſeſſor qui ex cauſa, & intuitu rei poſſeſſe ſe obligauerit, non liberatur ceſſante rei poſſeſſione pænes eum, quando principaliter teneri voluit, reſol. 21. num. 9

In pari cauſa potior eſt conditio poſſidentis ſiue ſit par cauſa turpitudinis ſiue bonæ fidei, reſol. 31. num. 7. & 8

Melior eſt conditio probibentis in re communi vel ſociali, reſol. 31. n. 9

Non eſt melior conditio poſſidentis inter plures ſocios, vel cohæredes agentes hypothecaria inter

eos, reſolut. 31. num. 12

Poſſeſſor citatus quatenus ei putauerit intereſſe, poteſt petere quod citetur principaliter, & in foro ſuo, ſi ſit Clericus, vel alienæ iuriſdictionis, reſolut. 32. num. 3

Limita niſi poſſeſſio poſt iuditium inceptum tranſierit in tertium quatenus citatum, reſolut. 32. num. 5

Poſſeſſor, vel detemptor ratione detemptionis ſe obligat ad omnia in contractu ſubiugatorio contenta, reſol. 37. n.22

Poſſeſſor totum ſoluens, ex iurium ceſſione à creditore obtempta, contra cæteros poſſeſſores rei ſubiugatæ obtinebit pro rata corporum ſubiugatorum, reſol. 37. nu. 24. declara n.25. & 26

Poſſidere duo inſolidum eamdem rem, eodem tempore prohibentur, reſ. 39. n. 119

Onus rei annexum ſequitur eiuſdem rei poſſeſſorem, reſol. 45. n. 4

PRÆDILECTVS. Proximiores tamquam prædilecti cenſentur vocati, reſol. 10. n. 85

Teſtator prædilexiſſe magis præſumitur quemlibet ſibi remotiſſimum de linea in qua fideicommiſſum intrauerat, quam quemlibet ſibi propinquiſſimum, etiam filium primi gradus, reſolut. 10. numer. 90

PRAELATVS An inſtrumentum eius prædeceſſoris exequatur, reſol. 13. n. 27

Prælatus nedum per retentionem melioramenta recuperat, ſed etiam iure actionis poſt rem reſtitutam, reſol. 14. n. 55. & 56

Prælatus non compenſat melioramenta cum fructibus, vide reſol. 14. n. 68. & limita n. 63. & ſeq.

Solutio anticipata pro futuris annis facta prælato per cõductorem, non nocet ſucceſſori, reſol. 29. n. 1

Locatio bonorum Eccleſiæ cum ſolutionibus penſionum anticipatis annullatur, quo ad præiuditium prælati ſucceſſoris, reſol. 29. n. 1

Debitor ſoluendo prælato moribundo an liberetur, reſol. 29. num. 1

Solutio anticipata an nocet prælato ſucceſſori per renuntiationem, reſ. 29. n. 2

Prælatus ſucceſſor tenebatur ſtare colono quo ad anticipatas ſolutiones factas prædeceſſori ante determinationem Sacri Concilij Tridentini, reſolut. 29. num. 3

Solutiones anticipatæ, & pro futuris annis factæ prælato ab emphyteuta, proſunt ei cum ſucceſſore ad euitandam caducitatem propter non ſolutum canonem, reſol. 29 n. 4

PRAESCRIPTIO. Pactum de retrouendendo in Regno eſt impræſcriptibile, reſol. 19. n. 6

Præſcriptio exiſtimatur iniquiſſimum præſidium maximè vbi ſola facti veritate inſpecta proceditur, ideo non admittitur in M.R.C. reſol. 43. n. 22

PRAETIVM Feudi redempti vigore pacti de retrouendendo non pertinet primogenito tantum, ſed diuiditur inter omnes fratres, & filios, reſol. 4. n. 2

Prætium redactum ex re feudali non eſt feudale, ſed merum allodium, reſol. 4. n. 9

Prętium in particularibus loco rei non ſuccedit ſecus in vniuerſalibus, reſol. 4. n. 10

Prætium non ſuccedit loco rei in feudalibus, reſolut. 4. num. 11

Prætium feudi redempti ex pacto de retrouendendo ad primogenitum tantum pertinet ſi conſtet de voluntate teſtatoris, reſol 4. n. 18

Sub promiſſione intereſſe an veniat pretium etiam ab initio conuentum inter contrahentes, reſ. 34. n. 37

Prætium quod percepiſſet emptor ſi res ei fuiſſet per vẽditorem tradita, continetur ſub promiſſione intereſſe quantiplurimi, reſol. 34. n. 39. 40

Non eſt de mente emptoris, & contrahentium ab initio contractus venditionis, repetere pretium in caſu rei venditæ non traditæ, reſol. 34. n. 42

Prætium taxatum per Principem, vel magiſtratũ dicitur iuſtum, & quando, reſol. 34. n. 45. 46. 47. 48

Princeps in taxiando prætio frumentorum venditorum ad metam, ſolet habere reſpectum ad huiuſmodi emptores, qui anticipato tempore prætia ſoluunt, reſol. 34. n. 47

Emptor ſeu licitator poteſt prætium ſatisfacere compenſando cum eo, quod ſibi per venditorem debetur, reſol. 38. n. 5

Prætium ſiue ſortem cenſus fuiſſe ſolutam, an emptori, & ſubiugatario probare ſpectet, quando venditor, vel ſubiugans prætium relatiue per partitam tabulę, vel banci, vel aliud inſtrumentum habuiſſe confiteatur, vel onus ſubiuganti ſpectet tunc probare negatiua, prętium ſcilicet non fuiſſe ſolutum, reſol. 42. n. 1. 3. 9. & 17

Quid in tertio poſſeſſore rei ſubiugatæ, vel ſi debitor redditus longo tempore perſoluerit, n. 6. 7

Confeſſio ſimplex prętij recepti an probet numerationem reſol. 42. n. 2

Prętium ſiue capitale cenſus ſi non appareat incontinenti ſolutum ſed poſt aliquot dies, an contractus ſit nullus, reſol. 42. n. 20. 22. 23

Solutum ex cauſa indebita interuſuriorum cenſus, an cedat in extinctionem capitalis cenſus, reſ. 42. n. 21.

Prætium ad eſſentiam venditionis non requiritur, quod ſit ſolutum ſed ſufficit, quod ſit conuentum, reſol. 50. num. 30

PRAEROGATIVA lineæ fuit inſpecta à capitulis nouiſſimis Regis Caroli, & Philippi, in Regno in feudi ſucceſſione, tam inter deſcendentes, quam inter tranſuerſales, reſol. 1. n. 51. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. & ſeq. & n. 82. 83. 88. 89

Prærogatiua lineæ an ſit potentior prærogatiua gradus, in feudi ſucceſſione, reſol. 1. n. 88. 89

PRÆVENTIO in agendo ſuper nullitate, ſimulatione, reſciſione, vſura, vel metu, an impediat exequutionem ſententiæ, vel inſtrumenti, reſolut. 36. num. 1. 2. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 14. & num. 15

Exequutio laudi impeditur, ſi eſt præuentum in petitione reductionis, reſol. 36. n 4

Sententiæ exequutio impeditur ſi eſt præuentum in petendo reſtitutionem in integrum, reſ. 36. n. 4

Præuentio coram diuerſo iudice an impediat exequutionem, reſol. 36. n. 8

Exceptio nullitatis, falſitatis, ſimulationis, vſuræ, vel metus per debitorem aduerſus inſtrumentum vel ſententiã præuenta, ſi iam per teſtes eſt detecta impedit exequutionem etiam inſtrumenti non obſtante pacto de non opponendo, reſol. 36. n. 10. 11. 14. 15

Præuentioni, pacto renuntiari poteſt per debitorem, reſ. 36. n. 13

Ex-

Digitized by Google

Exceptio præuenta per debitorem, & per teſtes probata dicitur iam liquida, etiam ante eorum publicatio-nem, reſol. 36. num. 15

Præuentionis iuditium, & inſtantia ſuper exceptione à debitore propoſita aduerſus inſtrumentum, vel ſen-tentiam reſoluitur, ſi creditor compareat illico actio-nem proponendo, & exequutionem cauſando eorum vigore, reſol. 36. num. 16. 17

Creditor ſi à debitore præuentus ſuper exceptione pro-poſita patiatur teſtes recipi, & exceptionem præuen-tum detegi, & probari, ſibi præiudicat, reſolut. 36. num. 18

PRIMIPILVS Excuſatur à tutela, etiam ſuſcepta, reſol. 46. num. 13

Primipillus qui ſit, reſol. 46. n. 13

PRIMOGENITVRÆ Verbum ciuiliter capitur, re-ſol. 1. num. 2

Primogenituræ ordo ſeruandus eſt in ſucceſſione feudi inter tranſuerſales ex diſpoſitione capituli ſi aliquem vbi viuitur iure Francorum, reſol. 1. num. 25

Acquiſitor primus feudi poteſt erigere primogenituram, & fideicommiſſum, reſol. 4. num. 1

Primogeniti, & maioris natu vocatio multum differt, reſol. 1. num. 1

Primogenitus ex filijs, vel fratribus vocatus cenſetur, quando ad fideicommiſſum, vel feudum vnus tantum admittitur, reſol. 1. num. 17

Primogenitus eiuſque linea excludit ſecundogenitum, & eius lineam, tertiogenitum, & alios vlterioris gradus, ſic eodem ordine; deficiente primogenito eiuſque linea ſeruabit ſecundogenitus, & eius linea ad excluſionem tertiogeniti, eiuſque lineæ, & alio-rum vlterioris gradus, quando primogenituræ præro-gatiua in ſucceſſione ſeruanda eſt, reſol. 1. num. 29. & num. 32. 33. 34. & ſeq.

Secundogenitus dicitur primogenitus reſpectu tertioge-niti, cum nemo eum præcedat, reſol. 1. n. 30

Primogenito ſtatim quod naſcitur acquiritur certa ſpes in habitu ſuccedendi in feudo, vel maioratu, re-ſol. 2. num. 46

Primogenitus ſi decedat viuo patre ius primogenituræ ad eius filium tranſmittit, reſol. 2. n. 48

Pretium feudi redempti vigore pacti de retrouendendo non pertinet ad primogenitum tantum, ſed diuiditur inter omnes fratres, reſol. 4. n. 2

Cenſus ſi ſit impoſitus ſuper feudu, & alijs bonis omnes fratres debent ſubire eius onus, non primogenitus tantum ſuper feudo, reſol. 4. n. 14

Pretium feudi redempti ex pacto de retrouendendo ad primogenitum tantum pertinet, ſi conſtet de volunta-te teſtatoris, reſol. 4. num. 18

PRINCEPS Non poteſt de ordinaria poteſtate per re-ſcriptum concedere tertiam appellationem, niſi per viam priuilegij de poteſtatis plenitudine princeps cō-cederet, reſol. 6. num. 4. 5

Princeps non poteſt per reſcriptum committere reuiſio-nem rei iudicatæ niſi per viam priuilegij, reſol. 6. numer. 6.

Principis reſcriptum quod reuiſione pendente in ſenten-tia exequutione ſuperſedeatur non valet, niſi de ple-nitudine poteſtatis id fiat, reſol. 6. n. 7

Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam tranſactam in rem iudicatam poteſt à Principe de plenitudine po-teſtatis concedi, reſol. 6. num. 8

Princeps poteſt committere quod veritas cauſæ iam de-ciſæ iterum diſcutiatur, auferendo ius parti per ſen-tentiam quæſitum, cum clauſula, tamen non obſtan-te, reſol. 6. num. 9. 10

Principis prouiſione, ſtatuto, vel conſuetudine, publico vt proclamate, excluduntur quandoque creditores ad petitionem emptoris alicuius rei debitoris, remedio. l. ſi eo tempore, C. de remiſſion. pignor. ſi infra certum tempus ius ſuum ſuper re vendita non proponat, re-ſol. 11. num. 17

Principis prohibito ne merces, & victualia ad hoſtes transferantur, an ſit inſolita vel iuris diſpoſitioni cō-formis, reſol. 18. num. 12. 13

PRIOR In tempore potior eſt in iure, reſolut. 3. numero 1

PROCVRATOR. Solutio anticipata facta procura-tori ad exigendum an debitorem liberet, & quid in administratore habente mandatum cum libera. re-ſol. 29. num. 12

PROHIBITIO Alienandi facta in contra-ctu non impedit translationem dominij, reſolut. 12. num. 5

Prohibitio alienandi per teſtatorem facta in ſuo teſta-mento, ſiue fideicommiſſum in teſtamento, impedit translationem dominij rei fideicommiſſo ſubiectæ in tertium, reſol. 12. num. 7

PROMITTENS Vbique conueniri poſſe cen-ſetur iuriſdictionem vbique prorogaſſe, reſolut. 33. num. 15

PROROGATIO Iuriſdictionis: Vide in verbo Iuriſdictio.

PROTESTATIO Non probat impedimentum, reſol. 34. num. 28

Proteſtatio de intereſſe dotis non ſolutæ conſequendo, per maritum fieri debet in actu receptionis dotis ad-hoc vt ei proſit, reſol. 43. n. 64. & ſub n. 60

Proteſtatio ad hoc vt iuuet proteſtanti, an requiratur quod proteſtatus proteſtationi conſentiat, vel ſaltem quod non contradicat, reſol. 43. num. 64. 65. 66. & ſub num. 60

Proteſtationi conſentire, & non contradicere idem eſt, reſol. 43. num. 65

Contra debitorē qui creditoris proteſtationi cōſentijt ſeu non contradixit, pro intereſſe datur actio præſcriptis verbis, &. ſi non conſenſerit datur conditio ſine cau-ſa, reſol. 43. num. 66. 67

Nouatio an ceſſet ſtante proteſtatione non nouandi inter partes, reſol. 50. num. 8. 17. ſeq. nu. 20. 21. 23. & ſeq. n. 27. 28. 29. ſeq. n. 31. 32. 33. 34

Re inſolutum data euicta non poteſt creditor redire ad primæua iura, niſi interueniente proteſtatione, reſol. 50. num. 9. 10

Proteſtatio facit ceſſare nouationem per prorogationem termini, reſol. 50. num. 11

Proteſtatio facit ceſſare nouationem in inueſtituris, in teſtamentis, reſol. 50. num. 12. 13. In renunciatio-ne ſucceſſionis, num. 14. In compromiſſo, & tranſa-ctione, num. 15

Proteſtatio conſeruat iura proteſtantis, reſolut. 50. num. 16

Proteſtatio non nouandi non prodeſt impleto ſecundo contractu, reſol. 50. n. 17. 21. 23

Proteſtatio non impedit neceſſariam iuris diſpoſitionem, reſol. 50 num. 19

Prote-

Digitized by Google

Proteſtatio operatur quo ad temporis anterioritatem, ſeu priuilegium cauſæ reſpectu prælutionis, ſi apponatur in contractu nouante, reſol. 50. n. 20

Clauſula (non aliter nec alio modo) in proteſtatione in contracta nouante appoſita, non operatur impleto ſecundo contractu nouante, reſol. 50. n. 23

Proteſtatio (adhoc vt proſit) an debeat fieri præſente, vel ſeiente proteſtato, reſol. 50. n. 26

Proteſtatio adiecta in contractu nouante prodeſt quando creditor impediretur vti ſecundo contractu nouãte abſque ſuo facto, & culpa, reſol. 50. n. 28

Item ſi compenſatio pretij in ſecunda venditione nouante fieret ſub conditione ſuſpenſiua, & reſolutiua, reſol. 50. num. 29. 31

PROVISIO Hominis non facit ceſſare prouiſionem legis, quando ad idem ambo concurrunt, reſol. 34. num. 18

PROXIMITAS, Linea, ætas, & gradus tempore mortis vltimi poſſeſſoris attenduntur in feudi ſucceſſione, ex diſpoſitione capituli ſi aliquem, reſol. 1. num. 35

Proximitas teſtatoris, vel grauati, an ſit attendenda in fideicommiſſaria ſubſtitutione, de proximis, agnatis, familia, vel alijs per nomen, & modum collectiuũ ſubſtitutis, reſol. 10. num. 1. & 2

Proximitas grauati attenditur fauore deſcendentium eiuſdem grauati, ſed eis deficientibus ſi ſucceſſio, & fideicommiſſum diuerſionem faceret ad aliam perſonarum conditionem veluti ad tranſuerſales, tunc teſtatoris eſt attendendu proximitas, quid in feudo, reſol 10. num. 3. 13. 89. & 92

Proximitas grauati attendendu eſt, cum ad fideicommiſſum concurrentes omnes de eadem linea, & parentela eiuſdem teſtatoris ſint, ſecus ſi diuerſæ ſint lineæ, & deſcendentiæ, quam teſtatoris, quia tunc teſtatoris ſpectatur proximitas, reſol. 10. num. 4. 87. & 97

Proximitas vltimi feudatarij defuncti, an primi acquiſitoris, in feudalibus ſpectanda ſit, reſol. 10. num. 12

Quid inter deſcendentes vltimi defuncti, vel eiuſdem tranſuerſales, num. 13. 14

Quid ſi primus feudi acquiſitor formam ſubſtituendo mutauerit, num. 15

Quid in feudo hæreditario, vel mixto, vel pacti, & prouidentiæ, num. 16. 17. 18

Proximitas vltimi defuncti inſpicitur in emphyteoticis, reſol. 10. num. 19

Proximitas maioratum vel primogenituram inſtituentis an ſit ſpectanda, vel vltimi poſſeſſoris, reſol. 10. num. 20. 21

Proximitas in Regni ſucceſſione ab vltimo eiuſdem Regni poſſeſſore accipiendu ac conſiderandu eſt, reſol. 10. num. 22

Proximitas cuius ſpectanda ſit in anniuerſarijs & cappellanijs, reſol. 10. num. 23

In iure patronatu proximioribus vocatis, de proximitate vltimo loco defuncti, & non inſtituentis, intelligitur, reſol. 10. num. 24

Statutum vel conſuetudo ad ſucceſſionem proximiores admittens an de proximioribus vltimi defuncti intelligatur, reſol. 10. n. 25. 26

Proximitas teſtatoris, & non pupilli vltimo loco defuncti ſpectanda eſt in pupillari ſubſtitutione, proximioribus, vel alijs, per nomen, & modum collectiuum vocatis, reſol. 10. num. 27. 29. 73. & ſequ. & num. 76

Proximitas teſtatoris ſpectanda eſt, in exemplari ſubſtitutione, reſol. 10. num. 28

Proximitas teſtatoris, & non hæredis ſpectatur in vulgari ſubſtitutione, & in iure accreſcendi, reſol. 10. num. 30

Proximitas quandoque teſtatoris, quandoque vltimi defuncti, in ſubſtitutionibus ex diſpoſitis, & coniecturis teſtatoris ſpectanda eſt, reſol. 10. num. 31. 32. 33. & 84

Proximitas teſtatoris ſpectanda eſt cum expreſſe poſt primo loco nominatos ipſius teſtatoris proximiores ſuccedere diſpoſitum ſit, reſol. 10. n. 32

Proximiores ſui ſanguinis ſi vocauerit teſtator, teſtatoris non grauati ſpectanda eſt proximitas, reſol. 10. num. 34

Teſtator ſi dicat proximiores meos ſubſtituo, teſtatoris eiuſdem debent admitti proximiores, reſolut. 10. num. 35. 36. 37

Verbum meus ad proximum diſponentis reſtringit diſpoſitionem, reſol. 10. num. 36

Poſteros ſuos ſi teſtator vocauerit, de ipſius proximioribus, non grauati intellexiſſe videtur, reſolut. 10. num. 38

De domo, aut agnatione ipſius teſtatoris ipſe vocans, de ſuis proximis intelligitur vocaſſe, reſolut. 10. num. 39

Proximiores de ſuo nomine, & armis vocans teſtator, de ſuis proximis intellexiſſe conſtat, reſol. 10. n. 40

Vel quod proximior nomen, & arma teſtatoris aſſumeret, reſol. 10. num. 41

Deſcendentes à teſtatore ſeruata gradus prærogatiua, ſeu ordine ſucceſſiuo ſi vocatur, de proximis ipſius teſtatoris, & non grauati, intelligendum eſt vocationem factam fuiſſe, reſol. 10. n. 42

Proximioribus de agnatione ipſius teſtatoris vocatis, vel vbi dictum fuerit de familia, ſeu agnatis ſuis, ipſius teſtatoris proximiores, & non grauati ad ſucceſſionem inuitati ſunt, reſol. 10. n. 43

Proximitas teſtatoris eſt attendenda, ſi proximiores vocati ſint ad propriam ipſius teſtatoris hæreditatem vel bona, reſol. 10. num. 44

Proximitas teſtatoris ſpectatur, ſi ſibi proximiores teſtator ad ſucceſſionem inuitet, reſol. 10. n. 45

Teſtator proximos ſuos vocans, de ſibi proximioribus intellexit, reſol. 10. num. 46

Ratio recti ſermonis ſi ita ſuadeat, proximitas teſtatoris eſt attendenda, reſol. 10. n. 47

Fideicommiſſum familiæ grauati teſtator relinquens, proximos de familia grauati præſumitur vocaſſe, reſol. 10. num. 48

Teſtator vbi proſpexit ad conſeruationem familiæ, an proximos ipſius grauati vel teſtatoris, vocaſſe ad fideicommiſſum præſumatur, reſol. 10. n. 49. 50

Proximitas vltimo loco grauati attenditur, quando teſtator voluiſſet, ſucceſſionem deferri iuxta ordinem inteſtatæ ſucceſſionis, reſol. 10. n. 51. & 93

Teſtator ſi poſt inſtitutos, & grauatos, eorum deſcendentes, vel agnatos, vocauerit, de proximioribus ipſorum grauatorum dicitur intellexiſſe, eoſque vocaſſe, reſol. 10. num. 52

De hærede in hæredem, vel de vno in alium, ſi teſtator

ſuc-

Digitized by Google

ſucceſſionem ordinauerit, id intelligitur de proximioribus grauati, & non ipſius teſtatoris, reſol. 10. num. 53

Remotiores ſibi in gradu ſi prætulerit teſtator ſibi propinquioribus, tunc grauati proximitas, & non teſtatoris attendenda eſt, reſol. 10. n. 54

Excluſis ſemel à teſtatore ſibi proximioribus propter proximiores grauati, proximitas grauati ſpectatur, reſol. 10. num. 55

Proximitas grauati attenditur, ſi proximior illi in cuius portione ſuccedendum erit, vocatus ſit, reſolut. 10. numer. 57

Agnatis de agnatione teſtatoris vocatis, an ſpectetur teſtatoris, vel vltimi defuncti grauati proximitas, reſol. 10. num. 58

In ſtirpes ſi vocati ſint proximiores, & non in capita, grauati, & non teſtatoris ſpectatur proximitas, reſol. 10. num. 59

Fideicommiſſum quando in infinitum progreditur, ita vt etiam nati poſt mortem teſtatoris ad illud admittantur, grauati attenditur proximitas, & non teſtatoris, reſol. 10. num. 60

In dubio quando teſtatoris verba ad proximitatem grauati, & teſtatoris pertrahi poſſunt, ipſius teſtatoris, & non grauati eſt attendenda proximitas, reſol. 10. num. 61

Proximitas teſtatoris attenditur, quãdo teſtator diſpoſuerit, quod poſt mortem hæredis bona vadant ad eius hæredem, vel proximum, reſol. 10. n. 62

Subſtitutis illis qui de iure ſuccedere debent, an ad ſucceſſionem grauati admittantur proximiores grauati vltimi defuncti, an vero proximiores teſtatoris, reſolut. 10. num. 63. 66. & ſeq. 71. & ſeq. 78. & ſeq. ad finem.

Proximitas perſonæ vltimi morientis inſpicienda eſt in omni ſucceſſione inteſtata, reſol. 10. n. 72

PROXIMIOR. Proximiores vocati in caſu contrauentionis, vel alienationis fideicommiſſi per grauatum, an proximiores teſtatoris, vel grauati contrauenientis ad fideicommiſſum admittendi ſint, reſol. 10. num. 5. 6. & 7

Plures in pari gradu exiſtentes inter quos nõ cadit charitatis, & affectionis ordo, æqualiter ad fideicommiſſum admittuntur, vbi plures collectiuæ vocati ſunt, veluti de familia aut proximiores, reſol. 10. num. 10 11

Proximioribus vocatis veniunt illi qui ſunt proximiores reſpectu ſucceſſionis ab inteſtato iuſta iuris communis diſpoſitionem, reſol. 10. num. 66

Proximiores: Vide in verbo Proximitas.

Proximiores tamquam magis dilecti cenſentur vocati, reſol. 10. num. 85

PLVRALIS. Singularis numerus vertitur in pluralem, & econuerſo in ſucceſſione inter perſonas vocatas, inter quas non cadit ordo charitatis, & affectionis, reſol. 10. num. 11

PVPILLVS Acquirit tacitam hypothecam cum priuilegio prolationis, in re empta ex eius pecunia ad id mutuata, reſol. 3. n. 66

Pupillus maior factus eligit an rem emptam per tutorem cum pecunia pupillari vendicare velit, vel eam pro pretij conſequutione habere hypothecatam, reſol. 3. num. 67

Pupillo, & non teſtatori per ſubſtitutionem pupillarem ſucceditur, reſol. 10. num. 74

Teſtator præſumitur per pupillarem ſubſtitutionem, ita pro pupillo teſtaſſe, quemadmodum pupillus ipſe teſtaſſet, ſi teſtare de iure potuiſſet, reſol. 10. n. 75

PVPILLARIS. Subſtitutio: Vide in verbo Subſtitutio.

Q

QVALITAS Maioris ætatis requiritur ſucceſſionis tempore, reſolut. 1. num. 13. & num. 16. & 35.

Qualitas quæ aliquem ſucceſſibilem vel incapacem facit, tempore ſucceſſionis, & delatæ hæreditatis requiritur, reſol. 1. num. 16. & 35

R

RATIO. Authoritatem quærere vbi naturalis viget ratio, imbecillitati intellectus aſcribitur, reſol. 10. num. 100

RECONVENTIO Pro rata admittitur, reſolut. 41. num. 6

REDITVS Frequentius venduntur ad rationem de ſeptem pro centenario, reſol. 43. n. 12

RELATVM Si non appareat, referens nihil ex ſe probat, reſol. 42. num. 4. Declara. n. 12. 13. 14

Confeſſio relata ad aliud inſtrumentum ſi de relato non conſtat, non nocet, reſol. 42. num 5

Relatum ſi non apparet referens probat, & ſubſtinetur, quando certam continet diſpoſitionem, & partes poſſunt diſponere, reſol. 42. num. 13

Referens modificatur, & reſtringitur ad terminos diſpoſitionis relatè, quando de eo conſtat, etiam ſi diſpoſitio referens certa ſit, & ab habente facultatem diſponendi facta, reſol. 42. num. 14

Declara. num. 15. 16

RELVITIO. Cenſus animo faciendi fructus pro redimente, non eſt redemptio, & extinctiua ſuppreſſio, ſed tranſlatiua venditio, reſol. 7. n. 34

Hypothecæ an reſòluantur facta cenſus reluitione animo faciendi fructus ſuos, reſol. 7. n. 36

Reluitio, & reemptio ſtante pacto de retrouendendo de facili ſperatur, reſol. 19. n. 7

REMISSIO Mercedis fit conductori, vti frui reconducta impedito, reſol. 18. num. 1

Remiſſio mercedis conductori facienda eſt ex caſu valdè inſolito impedito vti frui re conducta, non obſtante renunciatione conductoris, caſus fortuiti, & inopinati ſoliti, & inſoliti, maximè ſtante læſione vltra dimidium in fructuum perceptione, reſol. 18. numer. 2. 6. 7

Amplia non obſtante iuramento, n. 3

Renunciatio iurata per cõductorem caſus fortuiti, etiam pro quacumque cauſa quæ dici, & excogitari poſſet, non impedit mercedis remiſſionem ex cauſa valdè inſolida, reſol. 18. num. 4

Damnum an vltra dimidium eſſe debeat adhoc vt conductori remiſſio mercedis fiat, reſol. 18. n. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23

Remiſſio mercedis quando fit conductori ex vitio naturali fructuum, vel facto Principis, aut tertij, an damnum vltra dimidium eſſe debeat, reſolut. 18. num. 21

Remiſſio mercedis fit pro rata damni contingentis in ſubſtantia rei, etiam quod in dimidia non ſit, ſecus

Digitized by Google

cus quando fructus deficiunt, reſol. 18. num. 22

Facto locatoris quando euenit damnum conductori, remiſſio mercedis ſit pro rata, nec requiritur quod damnum ſit in dimidio, reſol. 18. n. 23

Damnum intollerabile an requiratur, quando facto locatoris iniſto, & notorio, conductor fuerit impeditus ad remiſſionem mercedis obtinendam, reſolut. 18. numer. 24

Remiſſio iuris proprij nunquam cenſetur indncta, niſi id expreſsè vel per neceſſe actum ſit, reſolut. 43. num. 14

RENVNTIANS Proprio foro cum iuramento, non poteſt reſilere à renuciatione iam facta, reſol. 33. num. 12

RENVNCIATIO Iurata per condnctorem caſus fortuiti etiam pro quacumqne canſa qua dici, & cogitari poſſit, non impedit mercedis remiſſionem ex cauſa valde inſolita, reſol. 18. num. 4

Rennnciatio conductoris; caſus aliquos fortuitos ennmerando, addita clauſula generali, non oſtenditur ad maiores expreſſis, & valdè inſolitos, reſolut. 18. numer. 5

Renunciationes hodie in Reguo fieri ſolent à conductoribus ampliſſimis verbis, ita vt caſum etiam valdè inſolitum comprahendant, reſol. 18 n. 15

Renunciatio inrata per filiam dotatam facta, reſcinditur læſionis prætextn, obtempta inramenti relaxatione, reſol. 23. nnm. 1. & n. 8. & ſeq.

Reſciſa renunciatione iurata, propter læſionem, filia tantum legitimæ ſupplementnm in bonis paternis petere poteſt, & quid patre ab inteſtato decedente, reſol. 23. nnm. 2

Læſio in renunciatione per filiam facta conſideranda eſt habito reſpectu ad dotationis, & renunciationis tempus, ideo filia congruenter dotata renuncians aduerſns eins renunciationem iuratam venire prohibetur, reſol. 23. num. 3

Filia dicitur enormiſſimè læſa ſi maternæ ſucceſſioni renunciauerit, nil de maternis bonis recepto, reſolut. 23. num. 9

Renunciatio plurium hæreditatum pro vnica tantum dote non ſnbſtinetur, reſol. 23. n. 14

Renunciatio bonorum maternorum, ex quibus filia dotem non habuit, tanqnam ſine cauſa facta innalidatur, reſol. 23. unm. 15

Rennnciatio iurata à minore facta non valet, maximè ſtante Capitulo Regni, reſol. 23. nnm. 16

Renunciatio iurata per filiam, hæreditatis paternæ, & maternæ, non poteſt prætextu læſionis reſcindi, quãdo pater de paternis, & maternis bonis filiam dotauit ad ſummam correſpondentem ad legitimam vtriuſque, ex quo tunc filia quo ad ſucceſſionem maternorum bonorum læſa dici non poteſt, reſol. 23. num. 20. & n. ſeq. per totum.

Iudices non debent eſſe faciles ad infringendas iuratas renunciationes, reſol. 23. n. 25

In dubio pronuntiandum eſt quod renunciatio valida ſit, & ſubſtineatnr, reſol. 23. num. 26

Mater vidua non reſtituitur aduerſus expreſſam renunciationem tutelæ filiorum, reſol. 24. n. 25

De renunciatione expreſſa tutelæ per matrem facta debet plenè conſtare Iudici, vt ad dationem alterius tutoris pupillo deueniatur, reſol. 24. n. 26

Renunciatio tutelæ filiorum facta per matrem adhoc vt ei præiudicet, oportet quod acceptetur, & in actis reducatur, & fiat coram Iudice pro tribunali, reſol. 24. num. 27. 28

REPRÆSENTATIO. Minor ex maiori natu vt in feudi ſucceſſione præferatur, non niſi ficta, & per ſubingreſſionem, & repræſentationem patris procedere poteſt, reſol. 1. num. 9

Repræſentatio non datur, nec filius locum patris ſnbingreditur, quando ad ſucceſſionem proximior vocatus eſt, vel ordo ſucceſſiuus, & gradus prærogatiua eſt ſeruanda, reſol. 1. nnm. 40

Repræſentatio, & ſnbingreſſio non admittitur in terminis capituli ſi aliqnem, reſol. 1. n. 41

Repræſentatio, & ſubingreſſio, ceſſat, vbi teſtator, vel ſtatutum maiorem requirit ætatem tempore ſucceſſionis in ſuccedere debente, reſol. 1. n. 42

Repræſentationis ius ceſſat, quoties perſona eius cuius locus ſubingreditur ad ſucceſſionem ius firmum, & radicatum non haberet, reſol. 1. n. 43

Repræſentatio, & ſnbingreſſio operatur qnoad gradum, non quo ad maiorem ætatem ſnbingreſſi, reſolut. 1. nnm. 44

Repræſentatio in infinitum datur in feudi ſucceſſione, tam inter deſcendentes, quam inter tranſuerſales, ex capitnlis nouiſſimis Regis Caroli 118. & Regis Philippi 18. vide reſol. 1. num. 64. 67. 68. 69 & 70. & ſeq. & num. 76. 78. ſeq. & num. 81

Repræſentatio, & ſubingreſſio, in locum patris, an detur in feudalibus vbi iure Francorum viuitur, reſol. 2. num. 27. & 31

Repræſentationis ius locum non habet, in rebns particulari beneficio ſtatuti debitis, reſol 2. n. 28

RESCISIO, Præuentio in agendo, ſuper reſciſione, nullitate, ſimulatione, vſura, vel metu, an impediat exequutionem ſententiæ, vel inſtrumenti, reſol. 36. n. 1. 2. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 14 15

Nullitatem, vel reſciſionem cõtractus petens, an audiatur non reſtituto prius accepto, reſol. 36. n. 24

Nullitatem, vel reſciſionem contractus petens, an poſſit ex eodem contractu impugnato cenſum, & penſionem à debitore petere, reſol. 36. n. 25

RESCRIPTVM. Princeps non poteſt de ordinaria poteſtate per reſcriptum concedere tertiam appellationem, niſi per viam priuilegij de poteſtatis plenitudine, reſol. 6. num. 4. 5

Princeps non poteſt per reſcriptnm committere reuiſionem rei iudicatæ, niſi per viam priuilegij, reſolut. 6. numer. 6

Reſcriptum Principis quod reuiſione pendente in ſententia exequutione ſnperſedeatur, non valet niſi de plenitudine poteſtatis id fiat, reſol. 6. n. 7

RESERVATIO. Iudex qui condemnare reſeruat, dicitnr partem grauare, reſol. 6. n. 24

Reſeruatio in ſententia non trahitnr ad expreſsè deciſa in ea, & intelligitur circa non deciſa facta reſeruatio, reſol. 6. num. 25

Reſeruatio in ſententia, nõ impedit eius exequutionem, reſol. 6. num. 25

Reſeruatio iurium in ſententia cenſetur facta vt alio modo, & iure quam ex deductis agatur, reſolut. 6. num. 25

RESOLVTO Contractu retrotrahitur ad tempus ipſius, reſol. 4. num. 3

Dominium ſuſpenſiuè tranſlatum, reſoluto contractu

redit

redit ad ſua principia attractiua, reſol.4.num.5

Contractus reſolutus habetur ac ſi retro factus nunquam fuiſſet, reſol.4. num.6

Reſoluto iure datoris ex actu neceſſario, reſoluitur ius acceptoris, ſecus ſi ex actu voluntario, reſol.4. numer.17

RES Vendita, venit in generali obligatione pro pretij ſolutione, reſol.3. num.35

Res vendita habita fide de pretio, non eſt de iure hypothecata venditori pro pretio, niſi id actum ſit, reſol.3. num.40.41

Res empta per tutorem cum pecunia pupillari acquiritur pupillo eo volente, & poteſt eam vendicare, reſol.3. num.67

Hypotheca tacita cum priuilegio prælationis alijs creditoribus, acquiritur militi in re empta cum eius pecunia, pro pecunia mutuata, reſol.3.n.68

Res recuperata vigore pacti de retrouendendo, cenſetur eiuſdem qualitatis prout erat ante venditionem, reſol.4. num.4

Res redempta ex iure luendi ſiue pacto de retrouendendo, non ex noua ſed ex antiqua cauſa haberi dicitur à reemente, reſol.4. num.7

RESTITVTIO In integrum aduerſus ſententiam tranſactam in rem iudicatam poteſt à Principe de plenitudine poteſtatis concedi, reſol.6. n.8

Reſtitutio in integrum non tantum principaliter, ſed etiam incidenter, excipiendo, & replicando, competit, dummodo infra quadriennium proponatur, reſol.11. num.12

Reſtitutio in integrum competit etiam poſt quadriennium ſtante enormiſſima læſione, reſol.11.n.12

Vidua tanquam miſerabilis in integrum reſtituitur, reſol.11. num.13. & 14

Reſtitutiones ſeu termini reſtitutorij conceduntur in cauſa liquidationis, reſol.14.n.46

Reſtitutiones in cauſa liquidationis an cõcedantur ſi fuerint conceſſæ in cauſa principali, reſol.14. n.49

Mater vidua ſi expreſſe tutelam filiorum renunciauerit non reſtituitur aduerſus huiuſmodi expreſſam renunciationem, reſol.24.n.25

Sententiæ exequutio impeditur ſi eſt præuentum in petitione reſtitutionis in integrum, reſol.36.n.4

Licitator meliorem faciens conditionem, ſed veniens poſt licitationem perfectam, & extinctum candelæ, an ope reſtitutionis in integrum admittendus ſit in præiudicium vltimi licitatoris, qui ſubhaſtationibus legitimè conſtitutis obtinuerat, reſol.38.num.14.15. & ſequen.

RETENTIO. Mutuanti, contrahenti, vel ementi pignus à debitore, cuius pecunia per debitorem priori creditori fuerit ſoluta abſque aliquo pacto de ſubintrando, an acquirat ſaltem retentionem aduerſus poſteriores creditores, reſol.7.num.42.43.44.45.46. 47. & 48

Soluens in ius retentionis quod dimiſſus creditor habebat, ſuccedit, reſol.7.num.49

Retentio competit emphyteutæ rei emphyteoticè, quouſq; de melioramentorum extimatione ſibi ſatisfiat, reſol.14. num.41

Retentio competit pro melioramentis, reſol.14. n.41

Retentionis exceptio opponitur etiam in exequutione ſententiæ, reſol.14.n.42

Fideiuſſio de non liquidis, an tollat retentionem rei ex cauſa melioramentorum, & quando, reſolut.14. num.43. & 53

Termino ad liquidandum melioramenta dato parti, & elapſo tollit retentionem, reſol.14. n.44. & 51

Fideiuſſio de non liquidis, an tollat retentionem bonorum ex cauſa dotium mulieri vel eius ſucceſſori competentem, reſol.14.num.52

Melioramenta à bonæ fidei poſſeſſore non recuperantur niſi per retentionem, reſol.14. n.54

Emphyteuta, Maritus, hæres grauatus, vſufructuarius, vaſſallus, Negotiorum geſtor, Prælatus, & Socius, nedum per retentionem melioramenta recuperant, ſed etiam iure actionis poſt rem reſtitutam, reſol.14. num.55.56.ſeq.

Meliorationes qui fecit vti dominus, licet aliquo caſu reuocabilis, quia habuit animum obligandi alium, eas repetit, nedum per nudam rei retentionem, ſed per actionem, & repetitionem poſt rem traditam, reſol.14 num.56

Vſufructus retentio operatur tranſlationem dominij, & poſſeſſionis rei tranſlatæ, reſol.26. n.3

Conductor impeditus vti frui re conducta repetit à locatore penſiones anticipatè ſolutas, pro quibus poteſt rem locatam retinere, reſol.29.n.22

Retentio bonorum viri datur vxori vel eius hæredi, & etiam ſingulari ſucceſſori, pro dotium reſtitutione, reſol.39. num.57

Etiam in feudalibus, num.58

Et quid in bonis fideicommiſſo ſubiectis, n.59

Item datur aduerſus exequutionem ſententiæ, n.59

Item competit nedum pro dote, ſed etiam pro fructibus, & quolibet augmento, num.60

Retentio bonorum viri pro dote datur vxori, nedum contra hæredem viri, ſed etiam contra mariti ſingularem ſucceſſorem, & etiam contra fiſcum, reſolut. 39.num.61

Retentio bonorum viri pro credito dotis datur vxori pro rata crediti, ne aliorum mariti creditorum oriatur eluſio, reſol.39. num.62

Vxor an verbis vel facto animum ſuum declarare debeat velle bona mariti pro dotium credito retinere, & poſſidere, ac ſuæ poſſeſſionis cauſam mutare, & quo tempore, reſol.39. n.63.64 & 65

Vxor vel eius ſucceſſor retẽtionis beneficio vtitur, dummodo bonorum viri poſſeſſio vacua, & ab alio occupata non ſit, reſol 39. num.66

Retentio bonorum viri vxori non competit, ſtante ſtatuto, & capitulo Regni illico defuncti poſſeſſionem in hæredem continuante, & retinens vti turbatrix repellitur, reſol.39. num.67.68

Retentione bonorũ viri pro credito dotium vtitur vxor, & eius ſucceſſor, non obſtante ſtatuto, in hæredem bonorum defuncti poſſeſſionem continuante, ſi mariti hæres id permittat, reſol.39.n.69

Idem ſi adeſſet pactum ingrediendi poſſeſſionem propria authoritate in contractu dotali, n.70

Vxor retentione bonorum viri vtitur, non obſtante ſtatuto poſſeſſionem in hæredem continuante, ſi conſtituti clauſulam, vel precarij in bonis viri habeat in caſu reſtitutionis dotis & quando, reſol.39.num.71.72. 73.74 76.77. & plur.ſeq.

Retentio fit pro rata, reſol.41. num 5

Creditor an aduerſus debitorem redimentem pignus infra quatrimeſtre, poſſit opponi pignoris retentionem

Digitized by Google

propter meliorament a, reſol.44. num.3

Creditor declarato nullo ſecundo decreto, poteſt rem retinere pro pretio, & ſumma pro qua proceſſit diſtractio, reſol.44. num.6.7.8.9. vide nu.11.12.13. Amplia num.10. limita num.14

Creditor non retinet rem adiudicatam pro ſumma pro qua proceſſit diſtractio, ſi de certum fuerit declaratum nullum ex capite quod fuiſſet ſcienter adiudicata res aliena vel pro non debito fuerit facta diſtractio, reſol. 44. num.14

Creditor in contumaciam debitoris miſſus in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, poteſt pro ſuo creditore retinere, ſi de credito docet incontinenti quamuis debitor ſoluendo expenſas vellet contumaciam purgare, & poſſeſſionem recuperare, reſol.44.num.15. & num.25

Creditor an pro vno debito, & cauſa immiſſus, poſſit retinere pro alio debito, & impedire redemptionem debitoris infra quatrimeſtre, reſol. 44. num. 16. 17.18. 19. 20.23. 24.25.26. & ſequen. & numer. 30. 31.32

Retinere licet creditori pignus quod pro vno credito recepit etiam pro alio, reſol.44. n.18.19.27

Amplia in pignore prætorio, & iuditiali, n.19

Limita pluribus modis, num. 28

Declara num. 29

Creditor ſi infra quatrimeſtre à cenſuali creditore coactus fuerit ſoluere aliquam ſummam, an aduerſus debitorem infra eundem terminum pignus redimentem poſſit rem retinere pro illa ſumma de nouo coactæ ſoluta, reſol.44. num.30

Retentio an detur pro debito in liquido, reſolut. 44. numer.35

RETRACTVS. *Prælationis, & retractus ius, competit Regi, & Domino feudi, in feudo alienato infra annum, & infra menſem de iure Regni, reſolut.16. num.1. & 2*

Prælationis ius, & retractus an poſſit cedere dominus vel Regia Curia, ad feudum alienatum, reſol. 16. num.3.4.6

Dominus poteſt ius prælationis, & retractus cedere quando eſt inops, reſol.16.n.5

Retractus iure vtitur dominus directus pro ſe, non ad alterius vtilitatem, reſol.16 num.6

RETROTRACTIO. *Reſoluto contractu, retrotrahitur ad tempus ipſius, reſol.4. num.3*

Hypotheca dotis reſtituendæ, ad initium retrotrahitur, etiam ad præiudicium creditorum medio tempore hypothecam acquirentium in viri bonis, reſolut. 5. num.2. 4. & 5

Conditio caſualis, vel mixta, non autem mere poteſtatiua, ad initium obligationis in contractibus retrotrahitur, reſol.5.num.3.4.5

Hypotheca dotis reſtituendæ, & eius retrahitio, an ad tempus initorum capitulorum matrimonialium, & dotis promiſſionis, vel perfecti matrimonij fiat, ad præiudicium creditorum medio tempore contrahentium, reſol.5.num.10.11.13.16

Quid in tacita vel expreſſa dotis hypotheca, reſolut. 5. num. 14.15.16

Quid ſi de dotis receptione per ſolam mariti confeſſionem conſtat, reſol 5. num.19

Hypotheca dotis reſtituendæ an à tempore promiſſionis dotis, vel diſpenſationis Pontificis obtentæ retrotrahatur, contracto matrimonio inter coniunctos, reſol.5. num. 12

Hypotheca dotis reſtituendæ retrotrahitio, an ad tempus capitulorum matrimonialium, vel contracti matrimonij fiat, quando à principio dos nedum fuit promiſſa ſed ſoluta viro, reſol.5. num.17

Quid ſi promiſſio dotis poſt matrimonium contractum, & non ante facta ſit, reſol.5.num.18

Clauſula (nunc pro tunc) retrotractionis operatur effectum ad tempus actus, reſol.26. num.5

Retrotractio non fit ad præiuditium tertij, cui medio tẽpore ius eſſet quæſitum, reſol.26. n.6

REVISIO. *Reuiſionis, ſiue ſupplicationis remedium, non competit niſi ſemel aduerſus ſententiam, reſol.6.num.1*

Reuiſio non poteſt peti aduerſus tres ſententias conformes, reſol.6. num.3

Princeps non poteſt per reſcriptum committere reuiſionem rei iudicatæ, niſi per viam priuilegij, reſolut.6. num.6

Principis reſcriptum quod reuiſione pendente in ſententiæ execqutione ſuperſedeatur, non valet niſi de plenitudine poteſtatis id fiat, reſol.6. n.7

Secunda reuiſio datur à ſententia in iudicio reuiſionis prolata, ſi ea nouum inferat grauamen, reſol.6.num. 13.17. & ſequen.

Tertia appellatio, vel ſecunda reuiſio, tunc conceditur à ſententia quando in ea apponeretur aliqua declaratio, moderatio, vel adiectio, ſi ex ea adiectione nouum inferatur grauamen, reſol 6. num. 14. 18. 19. & ſequen.

Tertia appellatio, vel ſecunda reuiſio, ab vltima ſententia tantum datur quo ad nouam adiectionem inferentem nouum grauamen, reſol.6. num.15

Secunda reuiſio non datur niſi ex magna cauſa, reſol 6. numer. 16

Reuiſio æquiparatur appellationi, niſi in caſibus in quibus reperitur expreſſa differentia, reſol.6.n.22

REVENDICATIO. *Actio reuendicatoria denegatur ſubſtituto in contractu, ſed tantum datur actio perſonalis contra primum alienantem, & eius hæredes ad intereſſe, reſol. 12. num.6*

Reuendicatio datur ſubſtituto pro fideicommiſſo, & alienationis prohibitione in teſtamento, contra quemcũq; tertium rei poſſeſſorem, reſol.12. num.8

Reuendicatoria actio contra tertium rei poſſeſſorem, conceditur ſecundo donatario, vel ſubſtituto in donatione, contra tertium poſſeſſorem, & hoc fauore exercentis liberalitatem, reſol.12. n. 9

Reuendicatoria datur ſecundo donatario, vel ſubſtituto in donatione, quando donatio facta eſt in modum maioratus, vel vt ordine quodam ſeruato res donata perueniat in perpetuum aliquibus de familia, reſol.12. num. 11

Reuendicatoria actio contra tertium, competit vocato in feudo ex priuilegio concedentis reſol.12.n.15

Mulier agere poteſt ad bona data in dotem extimata in ſubſidium, marito non exiſtente ſoluendo, & competit pro eis reuendicatio, eorumque quoque dominium ipſo iure in mulierem tranſit ſoluto matrimonio, reſol.49. num.6

REVS *Vel actor iuſtam litigandi cauſam dicitur habere quando fuerit ab expenſis abſolutus, ſecus ſi condemnatus, reſol.35. num. 9*

REX.

Digitized by Google

REX. Filius Regis in vita patris Rex vocatur, quia habet in ſe radicatam ſucceſſionem habitualem Regni, reſol.2 nu.47

Rex, ſeu Regia Curia, an poſſit alteri cedere ius retractus ſeu prælationis quod habet ad feudum alienatum, reſol. 16. per tot.

Regi, & domino feudi competit ius retractus ſeu prælationis ad feudum alienatum, infra annum de iure, & infra menſem de iure Regni, reſol. 16. n.1.2

S

SALARIVM. Aduocatorum, & procuratorum iudicantur expenſæ neceſſariæ, & rem defenſam vel recuperatam aſſiciunt, etiam contra ſubſtitutum, maioratus ſucceſſorem, & ſimiles, & quando, reſol.3. num. 11

Cenſus impoſitus ſuper feudo ex cauſa aduocatorum vel procuratorum patrocinio, & ſalario, pro eius recuperatione vel defenſione, feudum ipſum aſſicit, reſol.3. num. 12

SCRIPTVRA. Matrimonialis contractus teſtibus probari poteſt, quia ad ſui ſubſtantiam ſcripturam non requirit, reſol.8.num.12

Scriptura priuata dicitur, & non inſtrumentum, vbi à priuatis perſonis confecta ſit, reſol.8. n.13

Scriptura priuata penes Notarium in protocollo non cōſeruata, non poteſt per Notarium leuari, & in publicam formam redigi, reſol.8 num.14

Contractus perfectus non dicitur, ſi à principio partes conuenerint de eo fieri per Notarium ſcripturam, quod non fuerit factum, niſi habuerint contrahentes contractum pro abſoluto abſque ſcriptura, reſolut. 8. num. 15. & 17

Teſtamentum inter liberos, vel ad pias cauſas, non dicitur perfectum, ſi teſtator iuſſerit ſcripturam, & notarium adhiberi, quod morte præuentus non fuerit impletum, & quando ſecus, reſol.8.n.18.19

Scripturæ priuatæ non poteſt partium conuentione concedi via exequutiua, reſol.8.num.20

Scripturæ priuatæ poſſunt partes robur dare vt inter eos faciat plenam probationem, & fidem veluti publicum inſtrumentum, reſol.8.num.21

Pacta de non opponendo, vel ad diſcurſum, non continentur in priuata ſcriptura, quamuis partes eam plene inter eos probare vti publicum inſtrumentum cōueniant, reſol.8.num.22

Scriptura eſt de ſubſtantia ſaltem quo ad probationem in contractu camby, reſol.27.n.21

Tenor ſcripturæ, vel actus, qui ad ſui ſubſtantiam requirit ſcripturam, poteſt teſtibus probari probata eius amiſſione, reſol.27.num.23

SECVNDOGENITVS Dicitur primogenitus reſpectu tertiogeniti cum nemo eum præcedat, reſol. 1. n.30

Secundogenitus non dicitur habere ius etiam in ſpe ſuccedendi in feudo in vita patris, reſol.2.n.49

SENTENTIA. Principis reſcriptum quod reuiſione pendente in ſententiæ exequutione ſuperſedeatur, non valet, niſi de plenitudine poteſtatis fiat, reſol.6.n.7

Reſeruatio in ſententia non trahitur ad expreſsè deciſa in ea, & intelligitur facta reſeruatio circa non deciſa, reſol.6.num.25

Reſeruatio in ſententia non impedit eius exequutionem, reſol.6. num.25

Reſeruatio iurium in ſententia cenſetur facta, vt alio modo, & iure quam ex deductis agatur, reſolut. 6 numer.25

Connexitas datur in ſententia plura continens capitula, reſol.9.num.18

Capitula ſententiæ quando connexa, vel ſeparata dicantur, reſol.9. num. 19.20.21

Sententia, & actus facti contra principalem, nocent citato quatenus eius putauerit intereſſe, reſolut. 32. numer.1

Sententia lata contra principalem ad hoc vt noceat ſucceſſori maioratus, vel feudi, aut ſubſtituto, tales citari ſolent quatenus eorum intereſſe putauerint, reſol.32. num.3

Sententia an ſit nulla in cauſa meritorum, ſi fuerit lata ſimul, & ſemel, (ſeu ſtante interloquutoria paulo ante lata) cum interlocutoria articuli diſſenſus circa modum procedendi, vel alterius articuli præiuditialis, reſol. 35. num.5.7.8

Sententia lata dilatione pendente eſt nulla, reſolut. 35. numer. 6

Præuentio in agendo ſuper nullitate, ſimulatione, reſciſione, vſura vel metu, an impediat exequutionem ſententiæ, vel inſtrumenti, reſol.36. num.1.2.3.4.5. 6.7.8.9.10.11.14.15

Sententiæ exequutio impeditur, ſi eſt præuentum in petitione reſtitutionis in integrum, reſol.36.n.4

Sententia lata contra vxorem in actione perſonali, an poſſit exequi contra maritum ſine nouo proceſſu, reſol. 45. num.12

Sententia non poteſt exequi contra tertium poſſeſſorem qui rem acquiſierit, niſi eo citato, reſol. 45.n.13

Sententia lata contra vxorem marito ſciente, & patiēte litem cum vxore agitari, an poſſit contra maritum in bonis dotalibus exequi, reſol.45.n.14.15

Sententia an noceat vel poſſit exequi contra tertium poſſeſſorem ſcientem litem contra principalem agitari, reſol.45. num. 14.15.16

Sententia an ex vitio litigioſi poſſit exequi contra maritum, ſi iuditio pendente cum vxore fuerint bona dotata abſque noua mariti citatione, reſol.45. n. 17.18

SERVITVS Per emphyteutam quæſita in re emphyteotica, an domino acquiratur, re ad dominum deuoluta, reſol.14. num. 28

SIMVLATIO. Ceſſat præſumptio ſimulationis quando probatur veritas cauſæ, & debiti, reſol. 22. n.6

Præuentio in agendo ſuper ſimulatione, nullitate reſciſione, vſura, vel metu, an impediat exequutionem ſententiæ, vel inſtrumenti, reſol.36.num.1.2.6.7.8. 9.10. 11. 14. 15

Quid ſi fuerit exceptio prædicta iam teſtibus detecta, an impediat exequutionem inſtrumenti; non obſtante pacto de non opponendo, reſ.36. n.9.10.11.14.15.

SINGVLARIS SVCCESSOR. Priuilegium prælationis mulieri pro dotibus competens, an tranſeat in eius ſingularem ſucceſſorem, vel hæredem, reſol. 3. num. 28

Fideicommiſſarius reſpectu hæredis grauati dicitur ſingularis ſucceſſor, reſol. 13. num. 16

Actio perſonalis aduerſus ſingularem rei, ſucceſſorem non competit reſol.13. num.17

Solutiones anticipatæ non nocent ſingulari ſucceſſori, qui non tenetur ſtare colono, & ſuccedit per extinctionem iuris locatoris, reſol.29. n.5

SINGVLARIS Numerus vertitur in pluralem, & è con-

Digitized by Google

onuerſo, in ſucceſſione inter perſonas vocatas, inter quas non cadit ordo charitatis, & affectionis. reſol. 0.n.11.

SOCER, *Nurus an teneatur cedere iura ſocero contra filium ſoluenti dotem pro filio. reſolut. 37. numer. 45.46.*

SOCIVS. *Bona inter ſocios, & coniuges latinorum more viuentes ipſo iure communicantur, etiam quo ad dominium, & poſſeſſionem, pro eorum portionibus, reſol.13.n.29.*

Iura, actiones, & nomina debitorum, an ipſo iure inter ſocios, vel coniuges latinorum more viuentes, communicentur, vel ceſſio requiratur. reſol. 33. num. 30. & 35.

Socius ne dum per retentionem melioramenta recuperat, ſed etiam iure actionis, poſt rem reſtitutam. reſol. 14. num. 55.56.

Prohibentis melior eſt conditio in re communi, vel ſotiali. reſol.31.n.9.

Melior non eſt conditio poſſidentis inter plures ſocios, vel cohæredes agentes hypothecaria inter eos. reſol. 31. num.12.

Socius vel cohæres quidquid acquiſierit tenetur communicare cum ſocio, vel cohærede, reſol.31.n.13.

SOLVENS *Qui ſubingreditur in locum creditoris dimiſſi, & ſoluti duplicem acquirit hypothecam, vnam ex ſui perſona, alteram, ex perſona creditoris potioris ſoluti. reſol.7.n 8.*

Extraneus ſoluens creditori tamquam emptor nominis, abſque alio pacto de ſubintrando, in eiuſdem perſonalem, hypothecariam, ac vniuerſum ius ſubrogatur, & ſuccedit, reſol.7. n.12.

oluens pro debitore cum rem vtilem pro eo geſſiſſe dicatur, contra eundem negotiorum geſtorum actionem acquirit. reſol.7.num.13.

Soluens pro debitore, & à creditore incontinenti ceſſionem obtinens, ſuccedit veluti ceſſionarius in loco, & iure creditoris dimiſſi cedentis aduerſus debitorem reſol.7.n.14. & 20.

Extraneus cuius pecunia creditor a debitore dimiſſus eſt, abſque alia conuentione in creditoris locum ſubrogatur, ſi ab eodem iura ſua extraneo ceſſa ſint, nam ceſſione obtempta aliud opus non eſt. reſol. 7. nu.14. & 20.

Extraneus ne dum in perſonali, & hypothecaria ſed in omni iure, ac priuilegio integre, & vniuerſaliter ſuccedit, eius creditoris, qui ſua pecunia a debitore dimiſſus eſt, præcedente pacto de ſubintrando, & alijs requiſitis reſol.7.n.21.

Et dicitur ceſſionarius de iure abſque aliquo facto creditoris dimiſſi. n.22.

Et ſuccedit etiam in viam exequutiuam creditori ſoluto competentem. n.23.

Soluens creditori abſque pacto de ſubintrando ſolam perſonalem acquirit, niſi etiam de hypothecaria acquirenda actum ſit. reſol.7.n.24.

Extraneus cuius pecunia à redituali debitore, & ſubiugante ſubiugatarius creditor de ſorte, & reliquis dimiſſus eſt, an ſuccedat in locum, potioritates, reditus ac vniuerſo iure ſubiugatarij ſua pecunia dimiſſi, & ſoluti. reſol.7.n.29.30.31.32.33.34.35. 36. 37. 38.39 & ſeq.

Soluens in ius retentionis quod dimiſſus creditor habebat ſuccedit, reſol.7.n.49.

Debitor ſoluendo prælato moribundo an liberetur. reſol. 29.n.1.

Soluere quis pro alio poteſt, eumque inuitum liberare reſol.37.n.1.

Soluere an quis pro alio poſſit, creditore inuito. reſ.37.n.2

Dominus directus an cogatur canonem emphytheoticũ ab extraneo pro emphyteuta ſoluẽte recipere, & quid à creditore emphyteute, reſol.37.n.3.

Soluens debitum alienum proprio ſoluentis nomine, dicitur emptor nominis ipſius debitoris. reſol 37.n.8.

Extraneo ſoluenti ſaltem ſuccurritur iudicis officio ad cõſequendam ceſſionem a creditore, ex æquitate quod tibi non nocet, & alteri prodeſt. reſol. 37.n.10.

Correus ſoluens præſumitur pro tota obligatione ſoluiſſe. reſol.37.n.35.

Soluens pro alio vtiliter negotiorum geſtorum actione repetit. reſol.37.n.36

SOLVTIO *Anticipata, & pro futuris annis facta prælato per conductorem, non nocet ſucceſſori, reſol.29. num.1.*

Locatio bonorum eccleſiæ cum ſolutionibus anticipatis annullatur quo ad præiuditium prælati ſucceſſori. reſolut.29.n.1.

Solutio anticipata an noceat prælato ſucceſſori per renuntiationem. reſol.29.n.2.

Prælatus ſucceſſor tenebatur ſtare colono quo ad anticipatas ſolutiones factas prædeceſſori ante Sacroſancti Concilij Tridentini determinationem. reſol. 29.n.3.

Solutiones anticipatæ pro futuris annis factæ prælato ab emphyteuta proſunt ei cum ſucceſſore ad euitandam caducitatem propter non ſolutum canonem. reſol. 29. num.4.

Solutiones anticipatæ non nocent ſucceſſori, qui non tenetur ſtare colono, & ſuccedit per extinctionem iuris locatoris. reſol.29.n.5.

Anticipata ſolutio tertio non parit præiuditium, reſol. 29.n.6.

Solutio anticipata nocet ſucceſſori habenti ius, & cauſam à locatore, vt hæres, ceſſionarius, vel fiſcus, reſol. 29. num.7.

Solutio anticipata an noceat creditori, adiudicatario, cui res locata ante locationem per locatorem fuerit hypothecata. reſol.29.n.8.

Creditor qui ſibi adiudicauerit fundum alteri antea per debitorem locatum, non poteſt contra conductorem via exequutiua pro penſione agere nomine proprio ex contractu debitoris, ſed tantum vti ceſſionarius, ideo nocent ei anticipatæ ſolutiones per conductorem locatori factæ, reſol. 29. num.9.

Solutio anticipata facta procuratori ad exigendum, an debitorem liberet. quid in adminiſtratore habente mandatum cum libera. reſol.29.n.12.

Solutio anticipata facta vſufructuario non nocet proprietario niſi pro rata, reſol.29.n. 13.

Solutio anticipata facta feudatario an noceat domino vel ſucceſſori, reſol.29.n.14.

Solutio anticipata facta a conductore marito non nocet vxori ſoluto matrimonio. reſol.29 n. 15

Solutiones anticipatæ factæ à conductore prædij dotandi ante matrimonium pro futuris annis vxori, vel dotanti, non nocent viro à die ſubſtentationis oneri

rum matrimonij,ſed datur regreſſus contra dotantes pro rata, niſi ſcierit, vel à dotantibus maritus cerciọratus fuerit de ſolutionibus anticipatis. reſol. 29. numer. 16.

Fideicommiſſario, ſubſtituto, vel ſucceſſori maioratus non obſtat anticipata ſolutio facta hæredi grauato, vel poſſeſſori maioratus. reſol. 29. n. 17.

Solutiones anticipata facta à conductore emphyteuſis, non nocent domino. reſol. 29. n. 20.

Succeſſori datur regreſſus contra recipientem anticipatas ſolutiones eiuſque hæredes, & in ſubſidium contra conductorem anticipate ſoluentem. reſol. 29. num. 21.

Solutione debiti tollitur obligatio. reſol. 37. n 5.

Solutio, & debiti extinctio inducitur per contrapoſitionem partitarum in libro per creditorem ad nomen debitoris per modum ſolutionis appoſitarum. reſol. 41. n. 1.

Solutio, & extinctio debiti an dicatur facta per contrapoſitionem partitarum ad nomen debitoris per creditorem in ſuo libro adnotatarum non per modum ſolutionis, ſed conſtituendo in eis debitorem ſoluentem vti creditorem per modum vt vulgariter dicimus (dare & hauere) reſol. 41. n. 2. 3.

Mercatores ſolent an notare partitas ſolutionum factarum per ſuos debitores, non per modum ſolutionis, & extinctionis eorum debitorum, ſed per modum crediti ad nomen debitorum videlicet, (hauere, & cætera.) reſol. 41. n. 3.

Solutum ex cauſa indebita cedere debet in cauſam debitam, & quid in contracto cenſuali an ſolutum ex cauſa indebita interuſuriorum cedat in extintionem pratij, & capitalis. reſol. 42. n. 21.

Soluere alius poteſt pro decocto reſol. 47. n. 23.

SORS Siue capitale, vide in verbo pratium.

SPOLIVM. Ex capite interuerſionis competit domino aduerſus poſſeſſorem, quem domini colonus in poſſeſſorem, & dominum recognouerit ante expulſionem, reſol. 39. nu. 17.

Spolij remedium, ac etiam interdicta adipiſcendæ, retinendæ, & recuperandæ competunt hæredi in quem vigore ſtatuti fuerit cōtinuata defuncti bonorum poſſeſſio. reſol. 39. n. 53. 54.

SPONSVS Et eius hæredes non gaudent dilatione anni luctus pro mobilibus conſequutis ex cauſa matrimonij, & dotis. reſol. 49. n. 50.

STATVTVM Corrigens ius commune intelligitur pro ea parte corrigere qua correctio eſt expreſſa. reſ. 1. n. 46.

Statutum quod poteſt interpetrari vt corrigat, circa duo, vt minos corrigat, eſt interpetrandum, vt corrigat circa vnum. reſol. 1. n. 47.

Statutum quod poteſt operari vt corrigat circa duo, non eſt interpetrandum vt corrigat circa tria. reſol. 1. numer. 48.

Verba ſtatuti qualiter accipienda, vel interpetranda ſint. vide in ver verbum.

Statutum debet interpetrari, vt nos ad ius commune reducat. reſol. 1. n. 75.

Omiſſum in ſtatuto habetur pro omiſſo, niſi caſus expreſſus ſit rationes frequentioris vſus, vel caſus omiſſus expreſſo ſit ſimilis, vel in vtroque eadem militet ratio. reſol. 1. n. 86.

Statutum vnum caſum vel perſonam exprimens etiam in correctorijs, in alio caſu vel perſona procedit ex rationis idemptitate. reſol. 1. n. 87.

Omiſſum pro omiſſo habetur in ſtatuto. reſ. 2. n. 53.

Statutum excludens fœminam propter maſculum eſt fauorabile. reſol. 2. n. 61.

Statutum vnum ab alio, & pars vna ab alia declarationem recipit. reſol. 8. nu. 8.

Statutum, vel conſuetudo, ad ſucceſſionem proximiores admictens, an de proximioribus vltimi defuncti intelligatur. reſol. 10. n. 25. 26.

Principis prouiſione, ſtatuto, vel conſuetudine publico proclamate excluduntur quandoque creditores ad petitionem emptoris, alicuius rei debitoris, remedio l. ſi eo tempore. C. de remiſſion. pignor. ſi infra certum tempus ius ſuum ſuper re vendita non proponant. reſol. 11. n. 17.

Statutum non habet locum in caſu ficto ſed vero. reſol. 19. n. 16.

Statutum loquens de habente rem, an procedat, & locum habeat in habente ius, vel actionem ad rem, reſ. 19. n. 16. 17. 18. 19.

Statutum quod cogit ad ſolutionem collecte habentem rem, an habeat locum in habentem ius, vel actionem ad rem. reſol. 19. n. 17.

Statutum prohibens vendere rem, an cenſeatur prohibere vendere ius, quod habet ad rem. reſolut. 19. numer. 18.

Statutum indirectæ poteſt iuramenti vires tollere, & cum dolo extortum ob non ſeruatas ſtatuti ſollemnitates præſumere. reſol. 23. n. 17.

Statutum præſumens dolum valet. reſol. 27. n. 18.

Statutum ſi probationis genus reſtringat, vt per ſcripturam fiat, tamen damna, & intereſſe poſſunt per teſtes probari. reſol. 27. n. 20.

Statutum, ſeu lex poteſt poſſeſſionem transferre abſque aliqua apprehenſione. reſol. 39. n. 21.

Teſtator cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti. reſol. 39. n. 22.

Statutum de poſſeſſione loquens intelligitur de ciuili, non autem de poſſeſſione facti. reſol. 39. n. 39.

Statutum poſſeſſionem defuncti in hæredem continuans, non habet locum in hærede vſufructuarij. reſol. 39. num. 89.

Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem, de materia, vide in verbo Poſſeſſio.

Statutum loquens in repetente, non habet locum in petente. reſol. 43. nu. 9.

Statutum quo permiſſum eſt dari marito tot pro cētenario ratione intereſſe dotis non ſolutæ ad vxorem dotem repetentem non extenditur. reſol. 43. n. 10.

Statutum concedens intereſſe dotis non reſtitute viduo an valeat. reſol. 49. n. 85. 86. 98

STIPVLATIO Præſumitur fauore dotis. reſ. 8. n. 5.

Stipulatio ficta & fauore dotis præſumpta an paratam habeat exequutionem, ſtante ſtatuto inſtrumento exequutionem tribuente. reſol. 8. n. 6.

Stipulatio, pactum, ſeu fideiccommiſſum dotis reſtitutioni à dotante adiectum fauore ipſius dotantis, vel eius hæredum, ſeu alterius inutile redditur ſoluto matrimonio per mortem viri, & dos ſemper mulieri venit reſtituenda. reſol. 28. n. 1.

Notarius, & pater poſſunt ſtipulare pro filijs ne dū natis, vel infantibus, ſed etiam naſcituris. reſol. 30. n. 1.

Aſcendens quilibet ex paterna linea poteſt pro deſcendentibus ſtipulare , tam natis , quam naſcituris , reſol.30.n.2.

Stipulatio notarij an dicatur interuenire ex clauſula (vnde,& cætera,)in inſtrumento appoſita.reſolut.30. num.3.

Stipulatio an acquirat ius irreuocabiliter donatario abſenti ante eius acceptationem, vel ratificationem.reſol.30.num.4.5.& ſeq.per tot.

Ex ſtipulatione notarij etiam accedente conſtituto non acquiritur dominum,nec poſſeſſio donatario abſenti ante ratificationem,& acceptationem,reſol.30.nu.6. Limita in infante donatario,n.18.

Pater an cenſeatur ex ſua ſtipulatione acquiſiſſe donationem vel aliud filijs vti hæredibus,vel vti filijs,ita vt in donatis filijs non poſſet aliquod præiuditium inferri per patrem,reſol.30.n.7.

Deſcendentibus ex facto, & ſtipulatione aſcendentium acquiritur ius irreuocabiliter ante acceptationem , reſol.30.n.14.

Infanti donatario abſenti queritur ius in reuocabiliter ex ſtipulatione , ante acceptationem. reſol. 30. numer. 15.

Filijs,ſeu liberis naſcituris,acquiritur ius ex ſtipulatione in reuocabiliter ante acceptationem,reſolut. 30. num.16.

Stipulationes due vbi intercuenerint vna pura,& alia cõditionalis,exiſtente conditione fit nouatio prime obligationis,& ſtipulationis ipſo iure,& ad ſecũdam ſtipulationem tantum agitur,& quid ſi pœnalis ſtipulatio adiecta , ſit fauore debitoris , vel creditoris , aut vtriuſque.reſol.34.n.14 15.

Stipulatio ad intereſſe quanti plurimi , videtur appoſita fauore venditoris,ne præciſe ad rem tradendam teneatur.reſol.34 n.16.

SVBHASTATIO. Licitator poſt ſubhaſtationem , & licitationem perfectam,& extinctum cãdele reditur ſecurus à futuris licitationibus,quia fides haſte fiſcalis non debet decipi.reſol 38.n.1.

Venditio dicitur perfecta , & non eſt locus pœnitentia poſt ſubhaſtationem finitam,& extinctum candele.reſol.38.num.2.

Poſt extinctum candele & ſubhaſtationem perfectam admittitur ſecundus licitator qui meliorem venditoris facit conditionem , quando ageretur ad intereſſe creditorum.reſol.38.num. 3.

Iudex poſt perfectam ſubhaſtationem,& extinctum candele tenetur vendere vltimo licitatori,niſi iuſta adſit cauſa,non vendendi & quæ ſit iuſta cauſa in propoſito.reſol.38.n.6.10.

Subhaſtatio.vide multa in verbo licitator.

Licitator vltimus quando propter vocium confuſionem in ſubhaſtatione ignoratur tunc ratione in certitudinis reiteratur ſubhaſtatio.reſol.38.n.11.

Licitatores duo vel plures ſi eodem tempore , & loco idem pratium offerant an ſit locus gratificationi vel reiteranda ſint ſubhaſtationes.reſolut. 38.n. 12.

Subhaſtationes requiruntur in locandis Regijs gabellis & introitibus vniuerſitatum Regni, & etiam. in locationibus priuatorum bonorum , vel feudorum ſub verbo Regio per Magnam Curiam factis . reſol. 38. num.14.

Subhaſtationis tempora ſunt arbitraria iudici ſecus in ſubhaſtationibus bonorum Eccleſiæ . reſolut. 38. nu.17.

Leſio ſi vltra ſeſtam partem interuenerit in ſubhaſtatione,admittitur nouus licitator meliorem faciens conditionem,& poſt extinctum eandele veniens,& reiterato ſubhaſtatio fit . reſol.38.n.21.

SVBINGRESSIO. Minor ex maiori natu vt in feudi ſucceſſione præferatur nõ niſi ficte,& per ſubingreſſionem,& repreſentationem patris procedere poteſt. reſolut. 1.num.9.

Subingreſſio vide in verbo filius.

SVBIVGATARIVS Secundus de cuius pecunia primus ſubiugatarius dimiſſus fuit per debitore ſubiugantem animo in eius locum. & iure ſubitrandi , an pro exactione futurorum cenſualium penſionum , vti poſſit priori contractu, in cuius locum ſubingreſſus eſt, & quo caſu reſol 7 n.39.40.41.

Secundus ſubiugatarius an vtatur cõtractu primi ſubingatarij ſua pecunia ad debitore dimiſſi, ſi omnia bona in ſecundo contractu ſubiugata euicta ſiat . reſol. 7. n.41.

Subiugatarius qui pro cenſibus decurſis aliquod ex prædijs ſubiugatis ſibi adiudicauerit francum,& liberum non poteſt agere niſi ſuper alijs bonis,& agendo contra alia bona et non obſtat exceptio cedendarum.reſ. 37.n.64.

Pretium ſiue ſortem principalem cenſus fuiſſe ſolutam an emptori, & ſubiugatario probare ſpectet , quando venditor vel ſubiugans pratium relatiue per partitam tabule , vel aliud inſtrumentum habuiſſe confiteatur,vel onus ſubiuganti ſpectet,tunc probare negatiuam.pratium ſcilicet non fuiſſe ſolutum.reſol.42.n. 1.3.9.17.

Quid in tertio rei ſubiugate poſſeſſore,vel ſi debitor reditus longo tempore perſoluerit.n.6.7.

SVBSTITVTVS Vel maioratus ſucceſſor tenetur ad expenſas neceſſarias,& aduocatorum, & procuratorum ſalaria pro re reſtitutioni ſubiecta recuperanda , vel defendenda reſol 3.num.11.

Plures in pari gradu exiſtentes inter quos non cadit caritatis,& affectionis ordo æqualiter ad fideicommiſſum admittuntur,vbi plures collectiue vocati ſunt , veluti de familia aut proximiores reſol.10. n.10.11.

Subſtitutis illis qui de iure ſuccedere debent , an ad ſucceſſionem grauati admittantur proximiores grauati vltimi defuncti an vero proximiores teſtatoris.reſol. 10.num.63.66.& ſeq 71.& ſequen. 78. & ſeq. ad finem.

Subſtitutus ſub conditione citatus per proclama an cenſeatur excluſus remedio l.ſi eo tempore C. de remiſſion.pignor.reſol.11.n.16.

Subſtitutus,vide aliqua in verbo Fideicommiſſarius.

Reuendicatio datur ſubſtituto pro fideicommiſſo , & alienationis prohibitione in teſtamento , contra quemcumque tertium rei poſſeſſorem. reſolut.12. numero 8.

Reuendicatoria actio conceditur ſubſtituto in donatione contra tertium fauore exercentis liberalitatem . reſ. 12.n.9.

Reuendicatoria datur ſubſtituto in donatione quando donatio facta eſt in modum maioratus,vel vt ordine quodam ſeruato res donata perueniat in perpetuum aliquibus de familia,reſol.32.n.11.

Sub-

Subſtitutus pupillaris in re certa an vniuerſu pupilli bona acquirat, & quid in pupillari expreſſa vel tacitu, reſol. 15. num. 3. 4. 5

Subſtitutus pupillaris non ſuccedit in bonis pupilli, de quibus lege vel ſtatuto probibente teſtator diſponere non poſſit, reſol. 15. num. 6

Subſtitutus ex tacita pupillari an ad ſucceſſionem impuberis admittatur ſi mater pupilli in medio exiſtens ab huiuſmodi ſucceſſione ſe abſtineat, reſol. 25. n. 3

Mater de medio exiſtens, an à filij impuberis luctuoſa bæreditate excludatur per extraneum, ſecundo loco ſubſtitutum, quando per compendioſam verbis communibus primo loco alius teſtatoris filius, & frater impuberis eidem fuerit ſubſtitutus, qui ſucceſſionis tempore præmortuus, vel incapax reperiretur, reſol. 25. num. 16. 17

Fideicommiſſario, ſubſtituto, vel ſucceſſori maioratus non obſtant anticipatè ſolutiones factæ bæredi grauato, vel poſſeſſori maioratus, reſol. 29. n. 17

Sententia adhoc vt noceat ſubſtituto, is ſolet citari quatenus putauerit intereſſe, reſol. 32. n. 3

Subſtitutus verbis directis propria authoritate poſſeſſionem cupit, bærede in actuali immiſſo, & non reſiſtente, reſol. 39. num. 179. 180

In ſubſtitutum vulgariter an continuetur poſſeſſio ſicut in bæredem vigore capituli Regni Regis Ferdinandi. 43. reſol. 39. num. 181

Poſſeſſio defuncti an continuetur in ſubſtitutum pupillariter vigore capituli Regis Ferdinandi 43. reſolut. 39. num. 182. & 187

Subſtitutus pupillariter dicitur directè ſubſtitutus, & pupillo directè ſuccedit, reſol. 39. num. 183

Remedium leg. finul. C. de edict. Diui Adrian. tollend. conceditur pupillariter ſubſtituto, reſolut. 39. numer. 185

Subſtitutus in ſecundo gradu vel vlteriori, caducatis præcedentibus ſubſtitutionis gradibus, ad ſucceſſionem principaliter ex propria perſona dicitur venire, reſol. 40. num. 10

Subſtitutus ſecundus primo nominatim, primo caducato ſuccedit ſecundus, ſi per vulgarem poteſt intrare, vel in compendioſa contentam vel aliter, reſ. 40. n. 12

SVBSTITVTIO Pupillaris, & ſi ipſius pupilli dicatur teſtamentum, hoc impropriè eſt, ſed quo ad vim, & ordinem ſuccedendi dicitur teſtamentum patris, & ſequela teſtamenti paterni, reſol. 10. n. 27. & 29

Subſtitutis illis, qui de iure ſuccedere debent, an ad ſucceſſionem grauati admittantur proximiores grauati vltimi defuncti, an vero proximiores teſtatoris, reſol. 10. num. 63. 66. & ſequen. 71. & ſequen. 78. & ſeq. ad finem.

Teſtator per pupillarem ſubſtitutionem dicitur pupillo ſubſtituiſſe, reſol. 10. num. 66

Pupillo, & non teſtatori per ſubſtitutionem pupillarem ſucceditur, reſol. 10. num. 74

Teſtator præſumitur per pupillarem ſubſtitutionem ita pro pupillo teſtaſſe, quemadmodum pupillus ipſe teſtaſſet ſi teſtare de iure potuiſſet, reſol. 10. n. 75

Compendioſa ſubſtitutio, inducitur ſtante vocatione in caſu mortis, vel in caſu, quo inſtitutus ſine filijs decederet, licet teſtator verbo quandocumque non fuerit vſus, reſol. 10. num. 80

Pupillaris ſubſtitutio continetur ſub compendioſa, reſolut. 10. num 81

Compendioſa ſubſtitutio dicitur ſubſtitutionum compendium, quæ de ſui natura ſecundum caſus contingentiam operatur, & vertitur, reſol. 10. n 82

Subſtitutio fieri poteſt in contractu, & præcisè in donatione inter viuos, etiam fideicommiſſaria, licet impropriè, reſol. 12. num. 1. 2. 3. & quid in pupillari, num. 4. remiſſiuè.

Pupillaris ſubſtitutio in ſubſtitutum transfert bona omnia pupilli vndequaque habita, etiam quod bona poſt mortem vel teſtamentum patris pupillo quæſita ſint, reſol. 15. num. 1. 2

Pupillaris ſubſtitutio reſtricta ad bona teſtatoris an omni tempore ſit fideicommiſſaria, ad non excluſionem matris vel auiæ, an vero infra tempora pubertatis pupillaris iudicari debeat, reſolut. 15. num. 8. & per tot.

Quid in pupillari expreſſa, num. 9.

Quid in compendioſa cum denumeratione temporum, & ætatis concepta, num. 10

Quid in compendioſa verbis directis, num. 11

Quid ſi dictum ſit mihi ſuccedat, vel in bonis meis, ſeu in bonis ipſius teſtatoris, num. 12

Quid ſi teſtator ſcierit filium impuberem propria habere bona præter paterna, num. 13. & 16

Pupillaris ſubſtitutio contenta in compendioſa verbis communibus, & ad bona teſtatoris reſtricta, an infra tempora pubertatis pupillaris ſit vel omni tempore fideicommiſſaria poſt aditam bæreditatem, reſol. 15. num. 14

Quid ſi filij eiuſdem teſtatoris ſubſtituti ſint per pupillarem, num. 15

Geminatio reſtrictionis ad bona teſtatoris facta an excludat pupillarem ſubſtitutionem, reſol. 15. numero 19. 27. 29

Pupillaris ſubſtitutio in compendioſa, verbis communibus, reſtricta ad bona teſtatoris cum taxatiua tantum poſt aditam eſt omni tempore fideicommiſſaria, reſol. 15. num. 20

Pupillaris ſubſtitutio reſtricta ad bona teſtatoris poſt aditam non eſt omni tempore fideicommiſſaria ſi præceſſerit inſtitutio impuberis vniuerſaliter in omnibus bonis, reſol. 15. num. 21.

Et an verba in omnibus bonis, ſufficiant vel ſit addenda alia verba, nempe ſine diminutione, vel integra vel libera, reſol. 15. num. 22

Pupillaris ſubſtitutio reſtricta ad bona teſtatoris, non eſt omni tempore fideicommiſſaria, vbi coniectura affectionis, & prædilectionis ſubſtituti concurrit, reſol. 15. num. 23

Clauſula omni meliori modo in ſubſtitutionis contextu adiecta facit directam, & pupillarem ſubſtitutionem induci, reſol. 15. num. 24. & reſol. 39. n. 184

Quid ſi clauſula prædicta verbis, & perſonis in ſubſtitutione adiectis pupillari non conueniat, numero 25.

Pupillaris ſubſtitutio expreſſa in totum etiam à legitima matrem de medio exiſtentem excludit, reſolut. 25. num. 1

Pupillaris tacita in vulgari comprehenſa, ab integra ſucceſſione pupilli matrem de medio exiſtentem non excludit, niſi ex coniecturis contrarium colligatur, reſol. 25. num. 2

Digitized by Google

Auiæ materna vel paterna eadem ratio eſt quæ matris in medio exiſtentis, matre prædefuncta tam in ſubſtitutione pupillari mere tacita quam in compendioſa verbis communibus comprehenſa, reſol. 25. numer 4

Subſtitutio compendioſa facta à pagano filio impuberi verbis communibus an omni tempore ſit fideicommiſſaria, vel pupillaris infra pubertatis tempora ad excludendum matrem de medio, & quid ſtantibus coniecturis, reſol. 25. num. 5. 6. 7. 8. 11. 12. cum plur. ſequen.

An excludat etiam à legitima matrem de medio exiſtentem, reſol. 25. num. 9. 10

Compendioſa verbis communibus infra tempora pubertatis matrem de medio exiſtentem prorſus excludit, quando pupillo alius eiuſdem frater vel ſoror ſubſtituta eſt, reſol. 25. num. 12. 13. 14

Quid in alijs deſcendentibus teſtatoris ſubſtitutis, numer. 13

Subſtitutio pupillaris tacita, & in vulgari contenta, matrem de medio excludit, cum alij teſtatoris filij ſubſtituti ſunt, reſol. 25. num. 15

Mater de medio exiſtens, an à filij impuberis luctuoſa hæreditate excludatur per extraneum ſecundo loco ſubſtitutum, quando per compendioſam verbis communibus primo loco alius teſtatoris filius, & frater impuberis eidem fuerit ſubſtitutus, qui ſucceſſionis tempore præmortuus vel incapax reperiretur, reſol. 25. num. 16. 17

Compendioſa verbis communibus infra tempora pubertatis matrem de medio exiſtentem omnino excludit, quando frater vel ſoror ipſius teſtatoris impuberi ſubſtituta eſt, reſolut. 25. numer. 18. 19. 20

Compendioſa verbis communibus matrem excludit de medio quando ad inuicem plures filij impuberes ſubſtituti ſunt, reſol. 25. num. 21

Clauſula omni meliori modo in compendioſa excludit matrem de medio, reſol. 25. num. 22

Clauſula omni meliori modo idem operatur in compendioſa quod expreſſa verba vulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum, reſol. 25. num. 23

Compendioſa verbis communibus, & eum verbis vulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum, matrem omnino excludit, reſol. 25. num. 24

Compendioſa cum expreſſa temporum, & ætatis denumeratione, vt puta ſi filius meus in pupillari ætate deceſſerit, vel poſtea quandocumque infra tempora pubertatis matrem de medio prorſus excludit, reſol. 25. num. 25

Pupillaris ſubſtitutio facta à matre vel alio non habente pupillum in poteſtate, non valet iure directo, ſed obliquatur omni tempore, & valet in vim fideicommiſſi, reſol. 39. num. 186

Caducationis ſubſtitutionis materiam, per quos fuſius pertractatam refertur, reſol. 40. num. 1

Plurium ſubſtitutionum gradus à certa perſona dependentes, ea defecta omnes corruunt, reſolut. 40. num. 3. & num. 9

Subſtitutiones plures connexæ, & catenatæ, vna poſt aliam ſubordinata, & dependentes, prima defecta, & caducata, cetere quoque in cauſa caduci ſunt, reſol. 40. num. 4

Catenatæ vel connexæ, quæ dicantur ſubſtitutiones, reſol. 40. num. 5

Subſtitutio nominatim à certa perſona primo loco ſubſtituta relicta, ea caducatione defecta, omnes ſubſtitutionis gradus deficiunt, & deinceps ſubſtituti excluduntur, reſol. 40. num. 6

Declara. 12. 13

Subſtitutione prima pupillari caducata, etiam caducatur ſecunda pupillaris, reſol. 40. num. 7

Declara num. 18. & ſeq.

Caducato primo gradu ſubſtitutionis non pereunt ſequentes in fideicommiſſaria, ſed cum eodem onere deinceps ſubſtitutis reſtituendi fideicommiſſum penes hæredem remanet, reſol. 40. n. 8

Subſtitutione prima deficiente ſeu caducata, cæteræ ſubſequentes non caducantur nec deficiunt, ſi ſeparatæ ſint, & in alio ſubſtitutionis capite ordinatæ, reſol. 40. num. 11

Subſtitutiones ſequentes caducantur, ac deficiunt quando caducata fuit prima ſubſtitutio præcedens per defectum conditionis primo ſubſtituto adiectæ, reſ. 40. num. 15. 16. 17

Subſtitutione prima pupillari caducata non caducatur ſecunda ſubſtitutio compendioſa, nam tunc ſecundo loco compendioſè ſubſtituti primo ſubſtituto ſuccedunt per vulgarem in compendioſa contentam, & ſecundo vltimo defuncto per pupillarem, reſolut. 40. numer. 18

Idem iudicatur de ſubſtitutione vulgari in compendioſa contenta, quod de ſimplici vulgari, reſol. 40. num. 19

Subſtitutione prima deficiente remanent ſequentes, ſi teſtator progreſſus fuit ad aliam ſubſtitutionem, reſol. 40. num. 20

Subſtitutio prima pupillaris expirata per pubertatem facit expirare quoque vulgarem ſub expreſſa pupillari comprehenſam, reſol. 40. n. 21

Pupillari ſubſtitutione inter duos pupillos ſubordinata, ſi prima caducata ſit, vltimus ſubſtitutus qui pupillo vltimo loco defuncto ſucceſſit, ſuccedit quoque primo pupillariter ſubſtituto ex mente teſtatoris, reſol. 40. num. 22

SVCCESSIO Conſanguinei ad omnes conſanguineos in pari gradu exiſtentes de iure æqualiter defertur, reſol. 1. num. 23

In dubio illa eſt capienda interpetratio, quæ ſucceſſionem ab inteſtato admittit, reſol. 10. num. 69.

Contra, num. 101

In dubio teſtator diſpoſuiſſe præſumitur quemadmodum ab inteſtato ius commune in ſucceſſione defuncti diſpoſuit, reſol. 10. num. 70

SVCCESSOR. Exequutio inſtrumenti feudatarij pro cauſa feudum afficiente, an aduerſus feudi ſucceſſorem exequatur, reſol. 13. num. 8. 9. 19. 20

Singularis ſucceſſor: Vide in verbo ſingularis Succeſſor.

Succeſſor, Prælati, Beneficialis, Grauati, vel poſſeſſoris maioratus tenetur reficere mutuanti dictis perſonis expenſum in rei vtilitatem, reſolut. 3. num. 33

Actio ex locato ex cauſa feudi, non tranſit in ſucceſſorem feudi abſque ceſſione, reſolut. 13. numero 20.

Solu-

Digitized by Google

Solutio anticipata, & pro futuris annis facta Prælato per conductorem non nocet ſucceſſori, reſolut. 29. num. 1

Locatio bonorum Eccleſiæ cum ſolutionibus anticipatis annullatur quo ad præiuditium ſucceſſoris, reſolut. 29. num. 1

Solutio anticipata an noceat Prælato ſucceſſori per renunciationem, reſol. 29. num 2

Prælatus ſucceſſor tenebatur ſtare colono quo ad anticipatas ſolutiones factas prædeceſſori ante determinationem Sacri Concilij Tridentini, reſolut. 29. numero 3.

Solutiones anticipatæ pro futuris annis factæ Prælato ab emphyteuta proſunt ei cum ſucceſſore ad euitandam caducitatem propter non ſolutum canonem, reſol. 29 num. 4

Solutiones anticipatæ non nocent ſucceſſori, qui non tenetur ſtare colono, & ſuccedit per extinctionem iuris locatoris, reſol. 29. num. 5

Solutio anticipata nocet ſucceſſori habent ius, & cauſam à locatore, vt hæres, ceſſionarius, vel fiſcus, reſolut. 29. num. 7

Solutio anticipata facta feudatario an noceat domino vel ſucceſſori, reſol. 29. num. 14

Fideicommiſſario, ſubſtituto, vel ſucceſſori maioratus non obſtant anticipatæ ſolutiones factæ hæredi granato, vel poſſeſſori maioratus, reſolut. 29. numero 17.

Succeſſori datur regreſſus contra recipientem anticipatas ſolutiones eiuſque hæredes, & in ſubſidium contra conductorem anticipatæ ſoluentem, reſolut. 29. num. 21

Sententia lata contra principalem adhoc vt noceat ſucceſſori maioratus, vel feudi, aut ſubſtituto tales citari ſolent quatenus eorum intereſſe putauerint, reſolut. 32. num. 3

SVPPLICATIO. Vide in verbo reuiſio.

SVRDVS, Mutus, vel furioſus, excuſantur à tutela etiam ſuſcepta, reſol. 46. num. 17

T

TABVLA NVMMVLARIA. Vide in verbo Bancherius.

TACENS, TACITVRNITAS, In iuditijs præiudicat, & idem operatur, quod expreſſus conſenſus, reſol. 36. num. 19

Amplia in modo procedendi, num. 20

Amplia in actore non contradicente reo præuenienté, num. 22

TENOR. Literarum cambij deperditarum poteſt teſtibus probari, reſol. 27. num. 22

Tenor ſcripturæ vel actus, qui ad ſui ſubſtantiam requireret ſcripturam poteſt teſtibus probari, probata eius amiſſione, reſol. 27. num. 23

TENVTA Nulla ſi deberet de nouo admitti, debet per Iudicem confirmari, reſolut. 44. num. 7. 8. 9. 10. 11. 12

TERMINVS Ad liquidandum datus parti, & eo elapſo tollit retentionem, & quando, reſol. 14. numer. 44. & 51

Termini plures dantur in cauſa liquidationis, reſol. 14. numer. 45

Reſtitutiones ſeu termini reſtitutorij conceduntur in cauſa liquidationis, reſol. 14. num. 46

Reſtitutiones in cauſa liquidationis an concedantur ſi fuerint conceſſæ in cauſa principali, reſolut. 14. numer. 49

Terminus ſiue dilatio ad dicendum, & allegandum, & faciendum incumbentias, continet probationes fiendas etiam per teſtes, reſol. 35. num. 2

Terminus, vel dilatio, an currat articulo diſſenſus vel alio præiudiciali pendente, reſol. 35. n. 4

Quid ſi adſit probabilis vel iuſta cauſa litigandi, vt quia ſuccumbens fuerit ab expenſis abſolutus, vel non, reſol. 35. num. 7 8. 9. 10

TERTIVS. In vnoquoque actu, quo læditur citandus eſt adhoc vt ei obſtet iudicium cum principali, reſol. 11. num. 9

Fideicommiſſarius reſpectu hæredis grauati dicitur tertius, & ſingularis ſucceſſor, reſol. 13. n. 16

Tertius in inſtrumento non nominatus, eius exequutionem non petit, reſol. 13. num. 33

Pactum factum ad fauorem tertij an reuocari poſſit, reſol. 30. num. 11. 13. 14

Sententia non poteſt exequi contra tertium poſſeſſorem, qui rem acquiſierit niſi eo citato, reſolut. 45. numero 13.

Sententia an noceat vel poſſit exequi contra tertium poſſeſſorem ſcientem litem contra principalem agitari, reſol. 45. num. 14. 15. 16.

TESTATOR. Vbi ad familiæ conſeruationem proſpexiſſe conſtat, an proximos ipſius grauati, vel teſtatoris vocaſſe ad fideicommiſſum præſumatur, reſol. 10. num. 49. 50

Teſtator per pupillarem ſubſtitutionem dicitur pupillo ſubſtituiſſe, reſol. 10. num. 66

In dubio teſtator diſpoſuiſſe præſumitur, quemadmodum ab inteſtato iure commune in ſucceſſione defuncti diſpoſuit, reſol. 10. num. 70

Teſtator præſumitur per pupillarem ſubſtitutionem ita pro pupillo teſtaſſe, quemadmodum pupillus ipſe teſtaſſet ſi teſtare de iure potuiſſet, reſolut. 10. numero 75.

Teſtator prædilexiſſe magis præſumitur quemlibet ſibi remotiſſimum de linea in qua fideicommiſſum intrauerat, quam quemlibet ſibi propinquiſſimum, etiam filium primi gradus, reſol. 10. num. 90

Quis pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere quandoque poteſt, inſpecta bonorum differentia, & perſonarum qualitate, reſol. 15. n. 7

Teſtator cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti, reſol. 39. num. 21

Teſtator apponendo ab initio conditionem inſtitutioni poteſt nedum actum capiendi poſſeſſionem ſuſpendere, verum etiam, & effectum continuationis vigore ſtatuti, reſol. 39. num. 98

Teſtator an poſſit facere quod diſpoſitio ſtatuti continuantis poſſeſſionem in hæredem non habeat locum, reſol. 39 n. 115. 116. ad n. 123

TESTAMENTVM. Nepos ex filio habet ius dicendi de nullitate aduerſus teſtamentum aui, reſol. 2. num. 23

Teſtamentum inter liberos, vel ad pias cauſas non dicitur perfectum ſi teſtator iuſſerit ſcripturam, & Notarium adhiberi, quod morte præuentus non fuit

imple-

Digitized by Google

impletum, & quando ſecus, reſol.8. n.18.19

TITVLVS. Melioramenta cum fructibus compenſat dominus rei quando titulus eius ad non titulum reduceretur, vel aliter irritum redderetur, reſol.14.num.72

Titulus quando reducitur ad non titulum, vna cum fructibus ſit rei reſtitutio, reſol.14.n.73

Titulus quando deducitur ad colorandum, & confortandum tantummodo, non reddit poſſeſſorium mixtum, reſol.39.num.136

Dos dicitur titulus oneroſus quo ad maritum qui ſubſtinet onera matrimonij, reſol.43. num.2

TRADITIO. Dominium ſine traditione transfertur ex Principis priuilegio vel gratia, reſol. 12. numer.15

TRANSMISSIO. Iuris primogenituræ conſuetudine introducta eſt, reſol.1.n 3

Primogenitus ſi decedat viuo patre ius primogenituræ ad eius filium tranſmittit, reſol.2.n.48

Pactum de retrouendendo eſt ceſſibile, & ad hæredes tranſmiſſibile, reſol.19. n.4

TRANSVERSALES. Tranſuerſalium ſucceſſio in feudo inter deſcendentes à primo acquiſitore ad tertium tantum gradum incluſiuè ex conſtitutione vt de ſucceſſionibus reſtricta eſt in Regno, & ex capitulo ſi aliquem vſque ad ſeptimum gradum ampliata, reſol.1.num.14.& 15

Primogenituræ ordo ſeruandus eſt in ſucceſſione feudi inter tranſuerſales, ex diſpoſitione capituli ſi aliquem, vbi viuitur iure Francorum, reſolut.1. numer. 25

TREBELLIANICA, Legitima, vel Falcidia cum deducenda per hæredem ſunt, debet fideicommiſſarius, vel legatarius poſſeſſionem fideicommiſſi vel rei legatæ integrè hæredi reſtituere, ad effectum deductionis fienda, reſolut. 39. num. 159. & 173.

Et an omnia bona hæredi reſtituenda ſint pro effectu prædicto, vel tantum pro menſura debiti Trebellianicæ legitimæ vel Falcidiæ, num. 160.161. 162.163.& ſeq.

Trebellianica, & legitima non dicitur liquida ratione loci, & quotæ, reſol.39.n.165.166

Trebellianica, & legitima capiunt ſemiſſem hæreditatis, reſol.39. num.169

TVTOR TVTELA. Mater in filiorum tutela cæteris tutoribus præſerquam teſtamentarijs præfertur, reſol.24. num.1

Item præfertur auo, & aui, n.2

Item præfertur auo paterno, n.3

Matre ignorante an valeat datio alterius tutoris, & quid matre in mora exiſtente, reſol. 24. num.4. 5.6. 7.8. & ſeq.

Mater dicitur in mora ſi ſtat per quatuor menſes, & non petat ad filiorum tutelam admitti, niſi ex aliqua iuſta cauſa detineatur, reſolut. 24. numero 7. & 8

Mater ſi dixerit velle nubere, vel ſi contraxerit ſponſalia de futuro, ſi tamen ad domum viri non fuerit traducta, vel cognita, an tutelam filiorum amittat, nedum delatam ſed etiam deferendam, reſolut. 24. num.9.& 10

Mater ſi dixerit velle nubere, vel contraxerit ſponſalia de futuro, ſi à matrimonio ſe abſtineat, tutelam filiorum delatam recuperat, vel an admittatur ad non delatam, niſi interim pupillo alius fuiſſet decretus tutor, reſol. 24. n. 10.11

Mater per tranſitum ad ſecundas nuptias ipſo iure amittit tutelam, etiam teſtamentariam, reſolut. 24. num. 12

Mater per tranſitum ad ſecundas nuptias non amittit tutelam filiorum, ſi Principis diſpenſatione vel teſtatoris diſpoſitione contrarium promiſum ſit, reſol.24. num.13.14

Mater quæ ad ſecunda tranſit vota, an mortuo ſecundo viro tutelam filiorum recuperet iam delatam, vel admittatur ad nondum delatam, & quid re integra, reſol.24. n.15. 16.17.18.19.20

Mater ſi ſit in mora ob lapſum quatuor menſium in petenda filiorum tutela, an re integra poſſit moram purgare, reſol.24. n.21

Mater an debeat citari poſt lapſum quatrimeſtris temporis vt dicatur in mora conſtituta, & alius poſſit pupillo decerni tutor, reſol.24.n.22.23

Mater quando re integra dicatur petere tutelam filiorum ſibi decerni debere, reſol.24. n.24

Mater ſi expreſsè tutelam filiorum renunciauerit, non poteſt amplius ad illam redire, nec ei competit reſtitutio aduerſus expreſſam huiuſmodi renunciationem, reſol.24. n.25

De renunciatione expreſſa tutelæ per matrem facta, debet plenè conſtare Iudici, vt ad dationem alterius tutoris pupillo deueniatur, reſol. 24.n.26

Renunciatio tutelæ filiorum per matrem facta, vt præiudicet ei oportet quod acceptetur, & in actis reducatur, & fiat coram Iudice pro tribunali, reſol. 24. n.27.& 28

Tutor legitimus non datiuus dandus eſt matre negligente, vel renunciante filiorum tutelam, reſol.24. numer. 29

Exceptio cedendarum obſtat agenti contra tutorem, ſi alium liberauerit, quia tutori à pupillo debetur ceſſio contra alios contutores, reſol.37.n.52

Tutela finitur legitima excuſatione, reſol. 46. numero 1.

Excuſatio per tutorem propoſita ex falſa vel in legitima cauſa, ei non prodeſt nec liberat à periculo adminiſtrationis tutelæ, reſol.46.n.2

Miles excuſatur à tutela, ita vt nec volens admittatur, reſol.46.n.3.& n.12

Cauſa excuſationis tutelæ affectata non excuſat tutorem, reſol.46. n. 5

Excuſationis cauſa oppoſita, & ſuperueniens poſt ſuſceptam tutelam non excuſat, reſolut. 46. numero 10.

Militia excuſat à tutela etiam ſuſcepta, reſol.46.numer.11.12.13.14.& 15

Militia prorſus tollit onus tutelæ, reſol. 46.n.12

Primipilus excuſatur à tutela etiam ſuſcepta, & quis ſit primipilus, reſol 46. n. 13

Abſens cauſa Reipublicæ excuſatur à tutela etiam ſuſcepta, reſol.46.n. 14

Clericus excuſatur à tutela etiam ſuſcepta per Clericatum ſuperuenientem, reſol.46.n.16

Mutus, ſurdus, vel furioſus excuſatur à tutela etiam ſuſcepta, reſol.46.n. 17

Infir-

Infirmus per ſuperuenientem infirmitatem excuſatur à tutela etiam ſuſcepta, reſol. 46. n. 18

Tutor legitimæ excuſatus, an teneatur petere tutorem pupillo, alias à periculo adminiſtrationis tutelæ non liberetur, reſol. 46. n. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. & 28.

Tutor debet per Iudicem, & Magiſtratum dari pupillo tutore excuſato, & Iudicis eſt onus, reſolut. 46. numer. 22

Mater ſi adſit tenetur petere alium tutorem filio pupillo loco tutoris excuſati, reſol. 46. n 23

Tutor qui ſe pro tutore geſſerat, errore comperto tenetur certiorare coniunctos pupilli vt tutore petant pupillo, reſol. 46. n. 30

Mater, & auia tenentur petere tutorem pupillo alias ei non ſuccedunt, reſol. 46. n. 32

Tutor qui pro tempore eſt abſuturus cauſa Reipublicæ, tenetur interim petere pupillo curatorem, reſol. 46. numer. 33.

Tutor tenetur ſibi ipſi ſoluere, & pupillum ab vſuris, & intereſſe liberare, reſol. 49. n. 101

Mater tutrix an poſſit dotes petere non reddito computo adminiſtratæ tutelæ filiorum, reſolut. 49. numero 102. & 103

V

VASSALLVS Nedum per retentionem melioramenta recuperat, ſed etiam iure actionis poſt feudum reſtitutum, reſol. 14. num. 55. & 56

Melioramenta cum fructibus non compenſat emphyteuta vel vaſſallus, reſolut. 14. numer. 67. 68. & ſequen.

VENDITOR Qui ſibi reſeruauit ſpetialem hypothecam rei venditæ, pro prætio præfertur doti in eadem re vendita, reſol. 3. n. 26

Res vendita habita fide de prætio non eſt de iure hypothecata venditori pro prætio niſi id actum ſit, reſol. 3. num. 40. 41

Creditor anterior emptoris in re vendita præfertur venditori qui vendidit habita fide de prætio abſque rei venditæ ſpeciali hypotheca, ſecus ſtante ſpeciali hypotheca: limita ſtante ritus diſpoſitione, reſol. 3. num. ;6. 41. & 46

Venditor pro prætij conſequutione in re vendita omnibus anterioribus reditoribus emptoris præfertur, tanquam in re propria accedente pacto quod dominium rei in emptorem non tranſeat prætio non ſoluto, reſol. 3. num. 42.

Declara num. 44.

Venditor qui facultatem rei tradendæ habet, tenetur præciſè rem tradere, nec ſolutionem prætij, ſeu intereſſe quantiplurimi liberatur, reſol. 34. num. 3. 7. 8. 9. & 10

Venditor tenetur præciſè ad rem tradendum ſtante iuramento, reſol. 34. n. 7

Item ſtante præcario, & conſtituto, n. 8

Item ſtante guarentigia, n. 9

Item cogi poteſt manu militari, & per pœnas, & mulctas, num. 10

Iuratur in litem contra venditorem qui rem non tradit, etiam pro intereſſe ſingulari, & affectionis, reſol. 34. num. 11

Venditor genus quod nunquam perit tenetur præciſè tradere rem venditam, reſol. 34. n. 12

Intereſſe quantiplurimi an tenentur præſtare venditor, qui venditam rem non conſignauit emptori ſtatuta die, & ſic exiſtens in mora, reſol. 34. num. 13. 14. & 15.

Stipulatio ad intereſſe quantiplurimi videtur appoſita fauore venditoris, ne præciſè ad rem tradendam teneatur, reſol. 34. n. 16

Venditor quamuis teneatur præciſè rem tradere, non ideo poſt moram ab intereſſe quantiplurimi liberatur, reſol. 34. num. 19

Venditor non conſtituitur in mora rei tradendæ, ante ſolutionem prætij, reſol. 34. n. 43

VENDITIO. Venditionis contractus ex ritus diſpoſitione paratam habet exequutionem, reſol. 34. numer. 1.

Venditiones frumentorum ad metam frequentiſſimè ſunt in Regno, & validi reputantur contractus, reſol. 34. num. 2

Bonæ fidei nil magis congruit, quam id præſtari quod venditum eſt, reſol. 34. n. 4

Venditio dicitur perfecta, & non eſt locus pœnitentiæ poſt licitationem finitam, & eſtinctum candela, reſol. 38. num. 2

Prætium ad eſſentiam venditionis non requiritur quod ſit ſolutum, ſed ſufficit fuiſſe conuentum, reſolut. 50. numer. 30.

VERBVM. Verba in dubio naturaliter non ciuiliter capienda ſunt, reſol. 1. n. 5

Verba ſtatuti ſunt propriæ intelligenda maximè quando contra ius commune ſunt, reſolut. 1. numero 73.

Verba ſtatuti eiuſque diſpoſitio ſecundum ius commune reſtringi debeot vel ſaltem vt tanto minus illud lædant, reſol. 1. n. 74

Verba magis naturæ contractus deſeruiunt quam naturæ verbis, reſol. 7. num. 34

Verbum, meus, ad proximum diſponentis, reſtringit diſpoſitionem, reſol. 10. n. 36

Verba, de iure, iuſta iuris ſucceſſionem ab inteſtato interpretanda ſunt, reſol. 10. num. 68. Contra, numero 91. & 94

Verbum empouegmata quid importet, reſol. 14. numero 34.

Verbum ſuccedat, commune eſt, reſol. 15. n. 17

Verbum commune cum ad bona refertur obliquè, & non directè intelligitur, reſol. 15. n. 17

Verbum, teneatur, neceſſitatem, & odium debitoris importat, reſol. 34. n. 21

Verba, habuiſſe, & recepiſſe, an importent præteritum tempus, vel præſentem numerationem, reſolut. 37. num. 13. 14

VERSIO Creditor non vtitur priuilegio prælationis ex l. licet, C. qui potior & l interdum, ff. eodem, niſi pecunia verſa probaretur in eam cauſam, reſol. 3. num. 52

Mutuans an debeat eſſe ſollicitus de verſione in cauſam mutui, reſol. 3. n 53

Emptor an debeat eſſe ſollicitus quod prætium conuertatur in vtilitatem venditoris, reſolut. 3. numero 54. & 55.

Verſum in vtilitatem alienius eſſe probatur coniecturis,

ris, & præſumptionibus, reſol.3. num. 57

Verſio an probetur ſi de verſione à contrahentibus cum iuramento aſſeratur, reſol.3. n. 58

Verſio probatur ex temporis breuitate inter mutuum receptum, & negotium expletum, reſolut. 3. numero 59.

Verſio probatur ſi eadem pecuniarum ſpecies, quæ fuit mutuata fuerit expenſa, reſol.3. n.60

Verſio probatur ſi tempore mutui ſuper extabat neceſſitas, quæ poſt mutuum ſuſceptum ceſſauerit, reſol.3. num.61

VIA EXEQVVTIVA. Vide in verbo Exequutio.

VIDVA Tanquam miſerabilis in integrum reſtituitur, reſol.11. n.13. & 14

Vidua dicitur miſerabilis etiam Regina, reſolut. 11. numer. 14

Vidua etiam diues vtitur priuilegio, leg. vnica, Cod. quando imperat. inter pupill. & viduam, reſolut. 11. num. 15

Vidua: Vide plura in verbo vxor.

Viduæ an, & quando debeantur vſuræ retardatæ ſolutionis dotis: Vide in verbo intereſſe.

Alimenta tantum debentur viduæ infra annum luctus ab hæredibus viri, ſi tamen aliunde non habeat vnde ſe alat, reſol.49. n.53

Vidua an teneatur commorare in domo hæredum viri infra annum luctus, & operas artificiales præſtare adhoc vt alimenta conſequatur, reſolut. 49. numero 54.

Alimenta debentur viduæ infra aunum luctus ab hæredibus viri, etiam ſi vidua habeat patrem vel fratres diuites, reſol.49. n. 55

Viduæ alimenta debentur infra annum luctus à viri hæredibus, etiam ſi ex artiſitio, & ſuis laboribus ſe poſſit alere, reſol.49. n.56

Viduæ alimenta debentur infra annum luctus ab hæredibus viri licet habeat multa bona, ſed infructifera, reſol.49. num.57

Alimenta ſupplenda ſunt viduæ per hæredes viri infra annum luctus ſi fructus bonorum viduæ non ſufficerent, reſol.49. n. 58

In dubio an præſumendum ſit viduam aliunde habere, vel non vt ſibi alimenta ſubminiſtret infra annum luctus, & qui in hoc onere probandi grauetur, reſol.49. n.59.60. 61. 62.

Viduæ an, & quando infra annum luctus, vel inde debeantur alimenta, & de materia: Vide in verbo Alimenta.

Vidua dicitur aliunde habere vt alimenta ſibi præſtare poſſit infra annum luctus, ſi parafrenalia, vel extra dotalia fructifera habeat, reſolut. 49. numero 71.

Item ſi habeat ſtabilia fructifera quæ dotis nomine per hæredem viri eidem fuerint reſtituta, n. 72

Fructus perceptos per viduam ex pignore dato pro dotis reſtitutione, tenetur ſibi computare in dotium extinctionem, reſol.49.n.90.

Declara. num. 91.

Vidua quando dicatur adhibuiſſe omnem diligentiam pro dotium reſtitutione, reſol. 49. n. 95

VITA MILITIA Illis debetur pro quibus baro adiutorium à vaſſallis petere poſſet, reſol. 2. n.5

Vita militia debetur nepoti tam ex filio primogenito, quam ſecundogenito præmortuo viuente auo, reſol. 2. num.15. & vide n. 54

Dos de paragio vitæ militiæ æquiparatur, & rectè ab vno ad alium arguitur, reſol.2. num. 16. & 38

Onus vitæ militiæ tranſit in ſucceſſorem in feudo, reſol.2. n 42. & 45

Vita militia habet cauſam obligationis neceſſariæ, & de præterito, reſol.2. n.44

VNITVM Augmentum ſiue prædium aut res vnita emphyteuſi vel feudo, induſtria, & ſumptu emphyteutæ vel feudatarij, ſi talis ſit quæ de per ſe ſtare poſſit, non dicitur vnita nec domino directo deuoluitur quoquomodo ad eum deuoluatur emphyteuſis vel feudum, reſol. 14. n. 24

Augmentum ſeparabile, & quod de per ſe ſtare poteſt non vnitur rei cui accedit, reſolut. 14. numero 26.

Augmentum ſeparabile, & quod de per ſe ſtare poteſt vnitur rei cui accedit, ſi conſtet fuiſſe deſtinatum ad perpetuum vſum rei cui accedit, reſol. 14. num. 27

VSVFRVCTVS Retentio operatur translationem dominij, & poſſeſſionis rei, reſolut. 26. numero 3

VSVFRVCTVARIVS Nedum per retentionem melioramenta recuperat, ſed etiam iure actionis poſt rem reſtitutam, reſol. 14. n. 55.56

Vſufructuarius non compenſat melioramenta cum fructibus perceptis, reſol. 14.n.68

Solutio anticipata facta vſufructuario non nocet proprietario niſi pro rata, reſol.29.n.13

VSVRA. Præuentio in agendo ſuper vſura, nullitate, ſimulatione, vel metu, an impediat exequutionem ſententiæ vel inſtrumenti, reſol.36. n.1.2.6.7. 8.9.10.11. 14. & 15

Quid ſi exceptio prædicta fuerit iam teſtibus detecta an impediat exequutionem inſtrumenti non obſtante pacto de non opponendo, reſol. 36. num. 9. 10. 11. 14. & 15

Exceptio vſuræ, an impediat exequutionem inſtrumenti, reſol.36.num.12

Vſuræ dotis: vide in verbo intereſſe.

VXOR, An inſtrumentum viri, cum quo latinorum more viuit, pro ſua tertia portione exequatur, non ceſſis iuribus à viri hæredibus, reſol. 13. nu. 28. 29.30.31.32.33.34 36

Vxor an exequutiuè agat ſine ceſſione contra dotis promiſſorem, marito, dote, per maritum non exacta, & quid conſtante vel ſoluto matrimonio, reſol. 13. num. 47.48. 50.52. & 53

Quid ſi marito, & vxori, vel vxori tantum, aut marito tantum, dos promiſſa ſit, n. 49

Quid ſtante iuramento, num. 51

Quid in actione ordinaria, vel hypothecaria, numero 54.

Quid ſtante legato dotis viro facto, n. 58

Vxor ſimul cum viro communem filiam dotans dicitur intercedere veluti fideiuſſor, & repetit à viro eiuſque hæredibus quidquid ex dicta cauſa per eam ſolutum fuerit, & quando, reſolut. 23. numero 12. & 21

Solutio anticipata facta à conductore marito, non

nocet

Digitized by Google

nocet vxori ſoluto matrimonio, reſolut. 29. numero 15.
Vxor, & maritus communem filiam inſimul dotantes, vxor vti fideiuſſor interceſſiſſe dicitur, ideo debetur ceſſio, & quidquid ſoluit à marito eiuſque hæredibus repetit, & idem in fratre vel extraneo ſimul cum patre dotantibus, reſolut. 37. numero 47.
Vxor quando habeat retentionem bonorum viri pro dotium conſequutione: Vide in Verbo Retentio.
Vxor: Vide aliqua in verbo Mulier, & in verbo Vidua.
Vxor an verbis, vel facto animum ſuum declarare debeat velle bona mariti pro dotium eredito retinere, & poſſidere ac ſuæ poſſeſſionis cauſam mutare, & quo tempore, reſolut. 39. num. 63. 64. & 65.
Vxor vel eius ſucceſſor retentionis beneſitio vtitur dummodo bonorum viri poſſeſſio vacua, & ab alio occupata non ſit, reſol. 39. num. 66
Vxor quod æris alieni eſt ſuper bonis ſuis non cenſetur in dotem dare marito, ſed tanto minus quantum creditoribus mulieris deberetur cenſetur dotaſſe, reſol. 45. num. 2. & num. 20.

FINIS.

Digitized by Google

Libri Legali, che in maggior numero ſi troua nel ſuo negotio il Turrini.

ABbati Panormit. Lectura.
Addit. alle Deciſ. Viuio
Aleſſandri lectura.
Conſegli.
Ant. de Butrio ſopra il ſexto Decretal.
Ant. de Amato Variar. Reſolut. tom. 1. 2.
Aretin. in Canonico.
Aretin. in Ciuil.
Baldaſſar Tomaſij de Immunit. Eccl.
Barboſa Agoſtin opere diuerſe.
Controuerſiæ Ciarlini 2. tomo.
In Iure Ciuil. & Can. Daniel de nobilib. 4. nouo
Samuelio de Elect. Canon.
Franciſco Merlino Pignatello tomi 2.
Calà de modo Articul. & Proband. cũ add. del Riccio
Caſtillo de Vſufructu 1. 2. tomo
Seconda parte ſola.
Clauis, cioè Repertorio generale alli cinque tomi delle Diſceptationi del Grariano.
Collect. Iur. Can. Petr. Cenedo 4.
Compilario Deciſ. Doctor. Marta f.
Concluſioni legali Vrſeli f. tomi 3
Conſegli Antonello f.
Aldouino.
Altogradi.
Fuſario.
Salerno.
Grari.
Petro Rebuffo.
Rolandi à Valle.
Pellegrino tomi 6.
Gozzadini.
Iacobo Gallo.
Monaldi.
Redenaſchi nuouo.
Vltim. Volupt. tomo 2.
Deciſ. Canon. Bellamera.
Neapol. Afflict. con add. Riuix.
Beneuent. Billotta.
Bonon. Camuncula.
Neap. Capece latro.
Detto Conſultationes.
Rota Rom. Cocina è Gomez.
Rot. Rom. Clem. Merlino tomi 2.
Rota Rom. Duran. tomi 2.
Cathal. Fontanella tomi 2.
Rot. Rom. Mantica.
Rot. Rom. Creſcentio.
Rot. Rom. Penia.
Neapol. S. Felice tomi 3.
Neapol. Viuio parte 3. & 4.
Deſqueſit. legal. Matuta.
Donati Ant. de Marini. Reſolut. Iur. tomi 2.
Diſſertation. Iur. Coſcia.
Erotemata Iur. ſopra l'Inſtitura 16.
Farinac. De Reo Confeſſo.
De Crimine leſa Maeſtà.
De Furti.
De Immunit.
Fuſarius de ſubſtitut.

Gonzalez in Regul. 8. Cancellar. f.
Gomez Variar. Reſſol.
Guazzino ad Defenſam Reor.
Iaſon lectura con addit. vltim.
Inſtitnta Ciuil con notis Criſpini 16.
Inſtituta Canonica con Lancellotto 4.
Nouario Lucerna Regularium.
Lancellotto Galliæ in Conſuetud. Alex. con addit.
Nigro de ſubhaſtat.
De Exceptionib.
De Laudemio tomi 2.
Oñate de Contractibus tomi 2.
Opere Roderici Suarez f.
Ordini Iudiciarij Miranda.
Obſeruat. & add. ad Peregrino de fideicomm. f.
Prax. fori Eccleſ. Ventriglia.
Archiep. Genueſi con addit.
Episcop. Piaſecij con addit.
S. C. Neapol. Galluppo con add.
Ciuil e Crim. Peguæræ f. nouo.
Poſthio de Manutenendo.
Idem de ſubhaſtar.
Queſt. Illuſtrium vtriuſq; Iur. Pellicioni.
Illuſtrium Vaſquij.
Redoano de Rebus Eccleſiæ non alienandi f.
de Spolijs Eccleſ.
Ricciulo de Iure Perſonar.
Mandoſio opera omnia.
Mancino de Confeſſ. Iudic. & eſtraiud.
Idem de Iuramento.
Mantica de Coniecturis con addit.
Marcheſan. de Commiſſ. f.
Maſcard. de Probat. f. Turino con addit.
Detto additioni ſeparate.
Mangilius de Imputationibus.
Salgado Laberinth. Credit. cũ Deciſ. Non. Rot. Rom.
de Regia Protectione.
Scaccia opera omnia tomi 5.
De Appellat. cum Deciſ. ſeparate.
De Sent. Reiudicata.
De Cambio.
Sanctio à Mello de Induciis Debitor.
Singularia Paulo Rubeo tomi 2.
Sylua Caſum Forenſ. Moccia f.
Scagliona in Pragmar. Regni.
Surdus de Alimentis.
Theatrum feudale Larata.
Cencius de cenſibus cum addit. nouiſſimæ.
Capano de fideicommiſſ. Maſculin.
Pico de Contract. Mulier. 4. con Deciſ.
Staibano Tract. de Intereſſe Contract. & vlt. Volunt.
Belloni de Iure acereſcendi tomi 2.
Galganet de Iur. publ.
Viuiano de Iure Patronat. vltima impreſſ.
Zacchia de obligat. Cameralis cum addit. vlt.
Antonello de Regim. Eccleſiæ.
Aymo de alluuionibus.
Leoncillo de Priuil. Pauperum.
Lupus in edict. Sanctiſs. Inquiſit.

ANT 13 L 36/1
Digitized by Google